S. ROM. GERMANICI
IMPERII

PROCERUM

TAM ECCLESIASTICORUM
QUAM SECULARIUM

NOTITIA

HISTORICO-HERALDICO-
GENEALOGICA,

Ad hodiernum Imperii ſtatum accommodata,

Et in

SUPPLEMENTUM OPERIS GENEA-
LOGICI RITTERSHUSIANI
adornata,

Cum Indicibus locupletiſſimis
Perſonarum, Inſignium & Rerum
neceſſariarum.

TUBINGÆ,
Sumptibus JOH. GEORG. COTTÆ, Bibliopol.
Typis MARTINI ROMMEII.

Anno M DC LXXXIV.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

QVam annuo abhinc ſpatio fidem publicè dedi, eam nunc libero, opusq́ promiſſum, & ſedecim horum menſium improbo labore, quem Clarorum quorundam virorum deſideria acuêre, conſarcinatum è privatorum parietum carceribus nunc dimitto, & publicæ luci ſubjicio. Ei verò cùm manum primitùs appellerem, aliud mihi conſilium fuiſſe, ac poſt reapſe ogi, ex illis, quæ Spicilegio Rittershuſiano *præfatus ſum, etiam me jam tacente, patet: initio enim id mihi negotii ſolùm impoſui, ut Genealogias Illuſtrium ſtirpium Germanicarum quas* Nicolaus Rittershuſius b. m. *exhibuit, continuarem, atque ad hanc noſtram ætatem producerem; nec fuit animus ἐκ τῶν ῥιζῶν eas arceſſere; atque ab ovo usque ad mala (ceu eſt in proverbio) enumerare; ſed extremas tantùm lineas ducere, & ſupplementum, non novas legiones, ſcribere. Mox autem, ubi nuda nomenclatio, arida nimis & exſanguis res viſa eſt, aliam quercum excuſſi, conſiliumq́ cepi, ipſos Illuſtrium familiarum fontes perſequi, & nonnulla ad ſtatum earum publicum ac privatum, eundemq́ noviſſimum cognoſcendum inſervientia interſerere. Simul ac verò iſta atque adeò nonnihil majore cura rem aggreſſus ſum, ſenſim iterum ab incepto mens calamusq́ deflexere, & laxato quaſi freno uberior ſtilo curſus indultus eſt, perpulitque me lubido, ut* Hiſtoriam *etiam in partes operis vocarem, nec non illuſtriores controverſias enarrarem; denique* Eccleſiaſticorum *quoq́* Principum *aliqualem notitiam traderem, atque adeò* univerſos *noſtri* Imperii Proceres, *eorumque jura enumerando percenſerem; eò magis, quod hoc argumentum ea methodo vix à quoquam ex profeſſo tactum eſt, vel certè minus accuratè excultum; ut ſperare liceat, fore, quò ſi non alia, novitatis ſaltem illecebra atque amœnitate lectorem opus alliciat, eiq́ ſe commendet. Exinde autem accidit, ut initium non usque adeo benè progreſſui operis reſpondeat, neq́ Auguſtiſſima domus Auſtriaca cura tam diffuſa, eoque modo, quem in Principum familiis recenſendis adhibui, explicata fuerit; quam quidem poſteà retractare & perpolire integrum amplius non erat: neque id etiam, ne quid diſſimulem, pernecessarium duxi in ſplendidiſſima illa luce, qua coruſcat Sacratiſſima illa ſtirps, omniumq́ oculos vel perſtringit vel clarificat. quamque cunctorum pœnè præſtantiſſimorum ingeniorum monumenta loquuntur, ut nusquam magis quàm huc quadret tritum illud: Cui non dictus Hylas? Proinde benignam hujus peccati veniam ſpero & demiſſè peto.*

Plurimùm verò abeſt, ut exiſtimem, reliquam tot Illuſtriſſimarum ſtirpium hiſtoriam, immò univerſum hoc argumentum, pro dignitate à me tractatum, & ab erroribus ſatis cautum eſſe. Qui potuit hoc à me fieri homine umbratico, ad Summatium Virorum, eorumq́ qui limina purpuratorum frequentant, & quid Iunoni Iupiter in aurem dixerit, captant, notitia & commercio, tum monumentis omnibusq́ illis adminiculis, quæ in hoc ſtudiorum genere utramq́ paginam faciunt, adeò deſtituto: quod potui præſtiti ego; ut quimus, ajunt, quando, ut volumus, non licet. *Qui verò præſidiis illis redundant, hi ſi accuratiora & meliora in medium attulerint, cedam lubens, neq́ invidebo, ſed gratiam habebo; quippe qui nullam hoc opere laudem aucupo, nec inanem gloriam moror, à qua quàm alienus ſim, ſciunt qui me norunt; ut potius illud Poetæ è tripode natum:* benè qui latuit, benè vixit, *quotidiè magis magisq́ ad animum mihi revocem. Errores autem, quos in tanta rerum, (quarũ magna pars è diverſorum relationibus, non tamen ex vano, hauſta eſt,) varietate ubi nec à prudentiſſimo maximeq́ ſolerti evitari facilè poſſunt, à me, cui ſcientia parum adeò, prudentia nihil eſt, pleno modio commiſſos eſſe uti agnoſco, ita eorum nec non omnis ignorantiæ veniam à cunctis æquis bonisque lectoribus mihi polliceor.*

Iam verò ſi qui futuri ſunt, quibus non ſatis cautè ac circumſpectè hoc in argumento verſatus, & ad nævos factaq́ ſequiora Potentiorum ſtilum liberius delabi paſſus eſſe videbor, horum iras invidiamq́ deprecor; & ne cuncta minus ſuaviter dicta in injuriam crimenq́ rapiant, oro. Quamvis enim ſi in alterutro peccandum ſit, malim cum Cicerone, *nimis timidus videri, quàm parùm prudens: veruntamen cum præcipuum hiſtoriæ munus ſit, ne vitia non minus ac virtutes ſileantur, ut nimirum* [a] Taciti *verbis,* pravis dictis factisque ex poſteritate & infamia metus ſit; *& plerumq́ uſu veniat, quod* [b] Salluſtius *ſcripſit, ut* qui magno Imperio præditi in excelſo ætatem agunt, eorum facta cuncti mortales norint, *nullam in iſtis proficere diſſimulationem putavi, quæ vel dudum in Chronicis ſtilo ſignata, & ſempiternæ memoriæ mandata ſunt, aut recens acta lippis & tonſoribus innotuere. Vitiis nemo ſummus infimusvè ſine naſcitur,* nimis itaque ſuperbè *(ut* [c] Barclaii *verba huc transferam)* dedignatur mortalitatem, qui peccaſſe erubeſcit, *vel dici non fert. Neminem tamen offendere animus fuit, & ſi præter opinionem in calamum aliquid venit, quod tacendum fuiſſet, quoq́ offenſum ſe quis credat; ſimplicitatem id potius interpre-*

a) Ann. L. 4. c. 35. b) Cat. c. 51. c) Euph. p. 8.

 terpre-

terpretetur rogo, quàm petulantiam, paratumq; me eſſe ſit perſuaſiſſimus ita ſatisfacere, ut ſi quando contigerit, opus ſecunda cura recudi, omnes errores vel imprudentia vel ignorantia commiſſos, de quibus ſobriè admonitus fuero emendem & corrigam. Porrò controverſias illuſtres quantùm attinet, eas ſicuti ex actu vel typis excuſis, vel ſcripto tandem in comitiis prolatis, delibavi; ita illas recenſendo non ex mea, ſed partis alterutrius, in cujus ſcilicet libellos incidi, ſententia me loqui, & in hanc vel illam partem dicta aut ſcripta dum refero, in neutram me ferri proteſtor. Gravi itaq; & immerita invidia injuriaq; me oneraturus eſt, quisquis in deterius iſta torſerit, meq; Illuſtrium Perſonarum jura prætenſionesq; vel exaggeraſſe vel elevaſſe dictitaverit: neque enim cum illo Apellis ſutore ultra crepidam ſapere, atque homo privatus de rebus principum Virorum captum meum longè ſuperantibus pronuntiare geſtio; ludibrio maximo dignus, ſi tantum auctoritatis mihi operiq; meo ſtolidè arrogarem, ut quemquam exinde aliquid in prætenſionum ſuarum præſidium trahere, aut, ut trahatur pati poſſe cogitarem.

De cætero quoniam utili ac pulchro nexu Genealogiæ juncta eſt ars Heraldica, *ſive teſſerarum illuſtrium notitia, ambæ verò* Hiſtoriæ partes integrantes *(ut Gallicus quidam ſcriptor loqui amat) conſtituunt, non negligendam illam omnino eſſe duxi, eumque in finem paſſim inſignium ſcutorumq; delineationem enumerationi perſonarum ſubtexui: quæ quidem in re alienis plumis me ornaſſe, atque ex* Opere Heraldico ☧ *mihi* Speneri *pleroſq; clypeos excerpſiſſe non diffiteor; pleroſq; dico, non omnes: multos enim à Celeberrimo Viro nondum evolutos, & poſteriori fortè parti (cujus ſummo orbis eruditus & curioſis ſtudiis deditus flagrat deſiderio) reſervatos ſtilo meo, inæquali quidem, exprimere conatus ſum*

Quoniam verò id, quod hoc opere tractavi, argumentum quotidianæ viciſſitudini nimium quantum eſt obnoxium, nec malè illud Gellianum *huc convenit:* Multa cadunt inter calicem ſupremaque labra; *ne Lector illis, quæ in ipſo tum ſcriptionis tum impreſſionis tempore contigere, & ad noſtram notitiam pervenere mutationibus, tùm aliis ſeriùs mecum communicatis, defraudaretur, in calce operis proviſum eſt; cui quidem animus ferebat ſubjungere nonnulla quibus etiam ſtemmata aliarum in Germania familiarum illuſtrium, quæ in cenſum quidem immediatarum Imperii non veniunt, à Cl. Rittershuſio tamen exhibita ſunt, ſuppleri poſſent, ut ſcilicet negotio continuationis Rittershuſianæ quoad ſtirpes Germanicas quod hoc opere intenderam, pro virili defunctus eſſe videri queam; attamen quia præſens opus in majorem, ac putaveram, molem ſenſim excrevit, ita ut non pro amphora inſtituta urceus, ceu illi quondam, ſed pro urceolo pæne amphora exierit, neque typographo contra rationem temporis plus laboris injungi potuit, abrumpendum erat filum, hacque opera in aliam occaſionem, quam jam nunc mente & cogitatione proſpicio, rejicienda.*

Indices *denique* tres *adornavi, harum* primus *Duces, Principes, Comites, quorum vel familia integris capitibus pleniè explicantur, vel incidenter mentio fit, enumerat, ita ut non ſolùm nomina eorum gentilitia, ſed & illa, quæ à locis, quos incolunt mutuare, quibusq; vulgò dignoſci ſolent indicet;* Secundus *teſſeras ſparſim delineatas recenſet;* Tertius *præcipua rerum capita, & nomina Principatuum dominiorumq; quæ in tractatione occurrunt, complectitur.*

Supereſt, ut eorum, qui conatibus noſtris velificari dignati ſunt humanitatem, gratitudine ſic jubente, prædicem. De univerſo autem hoc opere potiſſimùm benè meritus eſt Clariſſimus in Heidelbergenſi Univerſitate Profeſſor, Henricus Guntherus Thulemarius JCtus, *qui non ſolùm in nominibus Canonicorum illuſtrium diverſarum Eccleſiarum explorandis, ſed & in Genealogiis aliquot familiarum, inprimis Leiningenſis, Lippiacenſis & Solmenſis ſupplendis indefeſſam mihi operam navavit. Permultum etiam debeo* Viro Perquàm Reverendo Severino Walthero Slutero, Sereniſſimæ Reginæ Daniæ viduæ Concionatori Aulico; *Is enim pro veteri noſtra amicitia, (quæ in inclyta Noribergenſium Academia cœpta, poſteà in itinere, quod per magnam Germaniæ Belgiiq; partem unà peregimus, tantas egit radices, ut nulla nec locorum nec temporum intercapedine divelli queat) à me in auxilium vocatus incunctanter operam ſuam promiſit, fidemq; præſtitit, nihil omittendo, ut commodis noſtris inſerviret, multaque quæ ad Celſiſſimam familiam Holſaticam pertinent, mihi impertiendo, immò ultra vota noſtra progreſſus* Virum Ampliſſimum Johannem Mothium, Potentiſſimi Regis Daniæ Secretarium *mihi conciliavit, effecitq; ut is aliqua de Ahlefeldica, Ranzoviaq; ſtirpe mecum communicaret. Nec ſilendus mihi eſt* Sigiſmundus Ludovicus Wurfbeinius, *quo ab ineunte pueritia familiariſſimè uſus ſum, cujusq; promptiſſimam voluntatem efficaciſſimè hoc in opere ſum expertus; dum multarum in Suevia nec non aliquarum in Belgio ejusque confiniis familiarum notitiam à ſe congeſtam liberaliter mihi ſuppeditavit. Habuere illos ſibi documento plures alii, quorum nomina dum reticeo, maximè veneror, qui ſymbola ſua huc conferre gravati non ſunt.*

Hæc erant, amice Lector, quæ præfari neceſſe fuit, tùm favori tuo demerendo, tum leniendæ invidiæ & faſcino depellendo:

Vive, vale, & ſi quid noviſti rectius iſtis,
Candidus imperti; ſi non, his utere mecum.

LIBER I.

Q. D. B. V.

LIBER I.

DE IMPERATORE ET FAMILIA CÆSAREA.

CAP. I.

PROLEGOMENA.

GERMANIAM, in diverſos olim populos, ſuam ſeorſim civitatem remque publicam habentes, diviſam, primus in unum corpus coëgit *Carolus*, cui *Magni* nomen virtus peperit, *Rex Francorum*: Hic enim devictis Witekindo & Thaſſilone, illo Saxonum, hoc Bojorum Duce, omnia, quæ *Balthico mari*, *Oceano*, *Alpibus* & *Carpatho monte*, *Viſtulaq;* *amne* ſunt cincta, ſuo per omnem Galliam extenſo imperio adjunxit, ac in complures provincias diviſa Præfectis, ſub nomine *Comitum* ſive *Gravionum*, adminiſtranda tradidit; utque nationem ferocem & ſervitutis impatientem eò melius in officio contineret, *Epiſcopos* ac Sacerdotes adhibuit, qui religionem, qua multitudinem efficaciſſimè regi noverat, rectè conſtituerent, atque ad veri Dei cultum barbaros perducerent, quem etiam in finem complures *Epiſcopatus* & *Abbatias* per univerſam Germaniam condidit ac fundavit.

2. Poſt Caroli M. ad ſuperos exceſſum eadem quidem manſit Germaniæ conditio, niſi quod Præfecti illi & *Graviones*, manſuetudine ac facilitate *Ludovici Pii* abutentes, altiores ſpiritus ſumere, viamque ad eam authoritatem atque potentiam, quam conſecuti ſucceſſu temporum ſunt, ſternere cœperunt.

3. Ludovico Pio vivis exempto, cum *Lotharius* filiorum ejus major nato, Imperatorio elatus nomine, jura naturæ tranſgreſſus (verba refero *Annalium Bertinianorum*, quos Celeberrimus *Bœclerus in Comment. de Reb. Sec. IX. & X.* commendat) in binos, quos ſuperſtites habuit fratres, *Ludovicum* & *Carolum Calvum* dictum hoſtiliter armaretur, & nunc hunc nunc illum bello impeteret, ut utrumque regnis à patre datis exturbaret, miserè afflicta eſt Reſpublica; tandemque res ad cruentiſſimum illud prælium provenit, quo VII. Cal. Julii A. C. 840. apud *Fontanetum* Altiſſiodorenſis agri vicum, vires Francorum ita conciderunt, ut inpoſterum ad tutanda ſua vix convaleſcerent. Demùm triennio poſt pace conſtitutâ, ac diviſis optimatium arbitrio regni partibus, avulſa eſt omnimodè à reliquo corpore Imperii [p. 99.] [Bœcl. l. c. p. 100.]

Francici *Germania*, ac *peculiarem* ſibi *Regem*, abſoluta neque ab alio dependente autoritate pollentem, accepit *Ludovicum*, *Germanicum* exinde appellatum.

4. Poſtea cum extincta *Lotharii* in filiis *Ludovico* & *Lothario* ſtirpe, de hæreditate regni Lotharingici atque Italici *Ludovicus Germanicus* ac *Carolus Calvus*, nec non eorum poſteri, exitialibus bellis inter ſeſe conflictarentur, Germaniæ Proceres egregiam occaſionem opes ſuas ſtabiliendi nacti ſunt, ac reſtaurato *Ducali* axiomate, quod Carolus M. aboleverat, eò potentiæ emerſerunt, ut ſeſe Regum ſubjectioni pedetentim ſubtrahere, & provincias ſibi concreditas velut in patrimonio ſuo numerare, liberaque poteſtate regere cœperint, tandem verò, vergente ad interitum Carolina proſapia, omni cum Franco-Gallis commercio ſublato, è ſua ſibi natione Reges elegerint.

5. Sed *Ottonis* Saxoniæ Ducis præcipuè potentia magna fuiſſe memoratur, adeò ut à Regio Imperio nil præter nomen ipſi deeſſe videretur; quod tamen, licet ſibi delatum, recuſavit, autorque extitit, ut *Conradus*, *Conradi Francorum Comitis* & exauctorato Poppone C. Hennebergio, Thuringorum Ducis, quem Adelbertus Bambergenſis ſax & turbo ſui temporis prœlio apud Frideslariam interfecit, filius, in *Regem Germanorum* fuerit electus: Qui cùm Proceres in ordinem redigere, eorumque poteſtatem infringere fruſtra niſus eſſet, morituros ſuaſit, ut *Heinrico Aucupi* Saxoniæ Duci, præfati Ottonis filio, Regia dignitas conferretur. [Bœcl. Lib. p. 224.]

6. Hujus filius ac ſucceſſor *Otto I.* qui moribus, fortuna, rebus geſtis cognomentum *Magni* implevit, primus *Regnum Italiæ* & *Imperium* Urbis Romæ, Germaniæ Regno conjunxit: Cùm enim deſideriis Johannis Pontificis, multorumque Illuſtrium Virorum, ad ſeſe confugientium, obteſtationibus extimulatus, expeditionem adverſus *Berengarium* Italiæ tyrannum ſuſcepiſſet, eumque debellaſſet, Romam venit An. 961. ac ibi à Senatu populoque Romano *Cæſareum nomen & diadema* accepit; & cum his *Imperium in urbem Romam, in Papam, in patrimonium Eccleſiæ Romanæ*: quod jus ſub Leone VIII. Johannis ſucceſſore, mox in perpetuum Germaniæ & Imperatoribus Germanicis ita ſtabilitum eſt, ut ad jura illa Cæſarea exercenda nulla in poſterum Pontificis authoritate aut coronatione opus eſſe, Ipſamque electionem Procerum Germanorum ſufficere ad ea conferenda, ante Hildebrandum nemo negare auſus, poſtea licet magnis, irritis tamen moliminibus, ὡς ἀκαταμαχήτως impugnare coacti ſint, uti non verè minùs quàm ſcite prælaudatus *Bœclerus l. c.* ſcripſit. [Conf. Schurzfl. Diſſ. de divulſ. Imp. Carolini §. 75. & 76.] [p. 295.]

7. Hæſit Cæſarea dignitas in Ottonis familia, usque ad *Ottonem III.* nepotem, quo ſine prole mortuo, tranſlata eſt Imperii ſumma ad *Heinricum Claudum* Bavariæ Ducem, cujus avus Henricus Rixoſus, Ottonis M. frater fuit; iſto defuncto pervenit ad *Conradum Salicum* Franconiæ Ducem, in cujus familia manſit usque ad *Heinricum V.* ejus pronepotem.

8. Commemorandum hoc loco eſt, ſed *ἐν παρόδῳ*, quod *ὁ πάνυ Conringius in exercitatione de Duc. & Comit. Imp.* tradit: ſcilicet Ottonum temporibus, ſeculares poteſtates Epiſcopis etiam atque Abbatibus conferri cœpiſſe, primumque *Brunonem Epiſcopum Colonienſem* Ducatu quoque Lotharingiæ à fratre *Ottone M.* inveſtitum eſſe; ut ita duplex poteſtas, *Eccleſiaſtica & Secularis* in una eademque perſona conjuncta fuerit: Quo ipſo Epiſcoporum potentia ſequenti tempeſtate eò usque excrevit, ut ipſi Cæſares alios magis metuendos non haberent; cumque unum tantum Imperatoribusupereſſet frænum ad compeſcendam nimiam Epiſcoporum potentiam, nempe *libera* Epiſcopatuum atque Abbatiarum *inveſtitura*, iſtud quoque Cæſarum manibus excuſſum eſt Hildebrandi, quem Gregorium VII. vocant, ac ejus ſucceſſorum ambitione & ſacra tyrannide. Neque inter has Imperatorum, præcipuè *Heinricorum*, cum Pontificibus Romanis contentiones, Seculares Germaniæ Proceres ſui ſuorumque commodorum ſunt obliti; ſed veluti ii, qui in turbido piſcantur, magis magisque ſeſe extulêre, Regumque ſuorum poteſtatem imminuêre.

Ch. 25. & 26. Adde ejusd. not. in Lampad. p. 3. c. 3. §. 9.

9. Verùm ut ex hoc diverticulo in viam, unde digreſſus ſum, oratio revertat, *Heinrico V.* fatis functo Imperium occupavit *Lotharius Comes Supplenburgi*, quem *Saxonem* vocare amant; poſt quem omnium Procerum conſenſu delatum id eſt *Conrado III. Hohenſtaufenſi, Sueviæ Duci*, cui ſucceſſit nepos ex fratre *Fridericus I. Barbaroſſa*; cujus poſteri per integri ſeculi ſpatium hac dignitate ſunt gaviſi, usque ad *Conradum IV.* qui Anno 1254. fraterno ſcelere è vivis ſublatus eſt.

10. Hujus fata Ingens illud ac decantatiſſimum excepit *interregnum*, quo graſſante licentia, res Imperii grave atque irreparabile detrimentum ſunt paſſæ; donec tandem meliore genio afflati Proceres comitiis Francofurti ad Mœnum habitis Anno 1273. *Rudolphum Habſpurgi Comitem*, omnis ætatis ac memoriæ Clariſſimum Principem, in Germanorum Regem elegerunt, ſimul etiam ad Imperiale faſtigium evexerunt: Hic, ut *Lipſii* verba mea faciam, *fluctuans per diſſidia Imperium ſtabilivit, & gentem fatalem ſceptris regniſque propagavit.* Poſteaquàm bene de Rep. meritum ſpiritum An. 1291. reddidit, ſurrogatus ei eſt à Proceribus, libertatis ſuæ ac Electionis tenacibus, inprimis verò aſtu Antiſtitis Moguntinenſium, *Adolphus Naſſoviæ Comes*; ſed poſt ſeptennium rejectus, Imperio pariter & vita ab *Alberto Auſtriæ Duce, Rudolphi I.* filio, pugna illa decretoria in agro Spirenſi d. 2. Jun. 1298. comiſſa, ſpoliatus eſt.

Mon. & exemp. Polit. l. 2. c. 2.

11. *Alberti* I. Imperatoris cæde cum ſacrilegas manus *Johannes Sueviæ Dux*, fratris ſui filius An. 1308. imbuiſſet, tranſiit Imperium ad *Heinricum VII. Lutzelburgi Ducem*; quo inaudito ac nefando ſcelere è vivis ſublato, ortum eſt inter Electores Francofurti congregatos diſſidium, aliis *Ludovico Bavaro*, aliis *Friderico Auſtriaco, Alberti* I. Imp. filio faventibus; unde bellum inter duos hoſce æmulos & conſobrinos excitatum, quo ſuperatus *Fridericus* & captus, jure ac poteſtate Imperatoria decedere, nudoque nomine ac titulo contentus eſſe cogebatur.

12. Poſt *Ludovici* è vita diſceſſum electus eſt An. 1346. *Carolus, Bohemiæ Rex, Heinrici VII. Imp.* nepos, qui ut filio degeneri *Wenceslao* ſucceſſionem redimeret, Imperii patrimonium decoquere non eſt veritus: Sed Wenceslao, ob ignaviam & væcordiam remoto, ſuccenturiatus eſt, ſeculo quinto & decimo ineunte *Rupertus Palatinus*: huic (tranſeat *Iodocus Moraviæ Marchio*) *Sigismundus Bohemiæ & Hungariæ Rex, Wenceslai* frater; poſt quem rerum ſumma ad *Auſtriacos* rediit, electo unanimi SeptemVirûm conſenſu *Alberto* II. *Sigismundi* genero Anno 1438. cumque hunc altero ſtatim anno in flore ætatis fatorum iniquitas rapuiſſet, agnatus ejus *Fridericus Auſtriæ Archi-Dux, Ernesti Ferrei* filius, Imperii habenas, applaudentibus Electoribus, capeſſivit. Atque in hujus poſteris *per duo jam ſecula & amplius*, ſerie nunquam interrupta, Imperatoria Majeſtas, *ſalvo* tamen atque illibato *Electionis jure*, reſplenduit; utque perpetuò ſplendeat precamur, & ſi quid veri mens augurat, optamus.

13. Verùm enim verò, quanta provinciarum, imo Regnorum naufragia Imperium inde ab *Heinricorum* temporibus, ad hæc noſtra usque fecerit, & qua fatorum iniquitate, ad anguſtos hos, quibus hodie circumſcribitur, limites fuerit redactum, quis in hoc tranſcurſu tam arctati operis exprimere audeat? luculenter ea ac ſolidè, ut omnia, exſecutus eſt Vir rerum patriarum peritiſſimus *Herm. Conringius* peculiari libro *de Finibus*

Impe-

Imperii Germ. cujus edecumati ſcripti poſteriorem partem, utinam pallida mors, quæ Virum immortalitate digniſſimum, ei inſudantem oppreſſit, erudito orbi non invidiſſet.

14. His præmiſſis, quæ ad generalem Imperii notitiam pertinere, ac lectori non injucunda fore putavi, priusquam ad inſtitutum progredior, de *forma operis* mei dicendum paucis eſt: Cenſui autem *Imperii Proceres*, quorum Hiſtoriam recenſere mecum conſtitui, in *quatuor* omnino *claſſes* redigi poſſe quàm commodiſſimè. *Prima* debetur omnium Capiti ac Principi, *Imperatori*; *ſecundam* occupent *Octo Viri ſ. Electores*; *tertiam* Principes *Sacri* Ordinis, *Archiepiſcopi*, *Epiſcopi*, cœnobiorumque *Præſules* ac *Antiſtita*; *quartam* denique impleant *Seculares* Principes, quales ſunt *Palatini*, *Duces*, *Marchiones*, *Landgravij* & *Principes in ſpecie ſic dicti*; quibos demum accedunt *Comites*, *Domini & Barones*, quotquot ſcilicet ex his in cenſu *immediatorum* Imperii *civium* habentur. Univerſos ac ſingulos ao ordine, qui in Imperio receptus eſt, enumerando percenſebimus.

A JOVE PRINCIPIUM!

CAP. II.

DE IMPERATORE HODIERNO.

QUi hodie Imperii ſceptra tenet ac moderatur CONSILIO non minus quàm INDUSTRIA, eſt ſaciatiſſimus

1. LEOPOLDUS I. *Dei gratia electus Romanorum Imperator, ſemper Auguſtus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ, Bulgariæ, Boſniæ, Serviæ & Raſciæ Rex, Archi Dux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Luzelburgi, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Wirtembergiæ, utriusque Sileſiæ, Princeps Comes Habsburgi, Tyrolis, Pfirctarum, Kyburgi & Goritiæ, Landgravius Alſatiæ, Dominus Vinidorum Marchiæ, Portenaviæ & Salinarum.*

2. Suſceptus eſt in lucem *Viennæ*, quæ Auſtriæ Superioris metropolis, ſedeque Cæſarea nobilis eſt, anno ſeculi, quo agimus, quadrageſimo, die 9. Junii ſtyli Gregoriani, à Parentibus Auguſtiſſimis, *Ferdinando III.* Imperatore, qui d. 2. Aprilis 1657. terras reliquit, & *Maria Anna* Philippi III. *Hiſpaniarum* Regis & Margarethæ Auſtriacæ filia d. 13. Maji 1646. defuncta. Cum ſacris initiaretur compluria ſortitus eſt prænomina, videlicet *Leopoldi*, *Ignatij*, *Franciſci*, *Balthaſaris*, *Ioſephi*, *Feliciani*. Anno 1655. d. 27. Junii *Hungarico*, ſequenti verò anno d. 14. Sept. *Bohemico* diademate redimitus eſt. Poſt Divi Parentis ad Deum exceſſum, in *patrui Leopoldi Wilhelmi*, qui Anno 1662. d. 20. Nov. fatis conceſſit, fuit tutela, demum Anno 1658. d. 18. Julii cum ætatem lege Imperii fundamentali definitam compleviſſet, Francofurti ad Mœnum *Imperator* creatus & decima octava abhinc luce, quæ fuit quinta Auguſti menſis, in eadem civitate ſollenni pompa ac cærimonia inauguratus atque coronatus eſt.

3. Quæ ejus *matrimonium* hodie tenet, *tertia* eſt *conjux*: *Prima* erat ſororis ſuæ *Mariæ Annæ* & *Philippi IV. Hiſpaniarum Regis* filia, *Margarita Thereſia*, quam thalamo ſibi junxit d. 12. Dec. 1666. ac Anno 1673. 12. Martii extinctam amiſit. *Secundis* nuptiis ſibi copulavit *ſobrinam* ſuam, *Claudiam Felicitatem*, *Ferdinandi Caroli Archi-Ducis Auſtriæ* d. 30. Dec. 1662. mortui, & *Annæ Medicea* d. 12. Sept. 1676. defunctæ gnatam; quæ *Græzii* in Styria ducta d. 15. Oct. 1673. ac immatura morte An. 1676. 8. April. abrepta, maximum ſui deſiderium reliquit. Sed cedente mœrore rationi ſtatus, eodem adhuc anno ad *tertias* nuptias animum adjecit, aſciſcendo in thorum *Eleonoram Magdalenam Thereſiam*, *Philippi Wilhelmi*, *Comitis Palatini ad Rhenum*, & *Eliſabethæ Amaliæ Landgraviæ Haſſiæ* filiam; cum qua d. 14. Dec. *Paſſavii* ſollemnia nuptiarum peregit.

4. E *primo* matrimonio *quatuor* Auguſto noſtro nati ſunt *liberi*:

I. *Ferdinandus Wenceslaus Ioſephus Michaël Eleazarus* natus d. 28. Sept. 1667. verùm oſtenderunt terris tantùm hunc fata, nec ultra eſſe ſiverunt; nondum enim quarto menſe expleto, animam cœlo reddidit d. 13. Jan. 1668.

II. *Maria Antonia Ioſepha, Benedictina Roſalia Petronella* n. 18. Jan. 1669. hodieque *ſuperſtes*.

III. *Anonymus* 20. Febr. 1670.

IV. *Mariana Ioſepha Antonia Appollonia Scholaſtica* n. 9. Febr. 1672. & d. 23. ejuſdem menſis & anni extincta.

E *ſecundo* thoro *duplex* prodiit *fœminea proles*:

I. *Anna Maria Ioſepha Thereſia Antonia Dominica Xaveria Dorothea* n. 11. Sept. 1674. & d. 22. Dec. ejuſd. anni mortua.

II. *Maria Ioſepha Clementia Anna Gabrielis Antonia Franciſca Dominica Thereſia*

reſia Eva Placidia n. 11. Octobr. 1675. & 11. Julii ſequentis anni defuncta.

E *tertio* conjugio provenere hactenus:

I. *Ioſephus Iacobus Ignatius Iohannes Euſtachius* editus in lucem hora ſecunda matutina inter 25. & 26. Julii St. N. 1678. *Princeps Iuventutis*, pro cujus incolumitate, qua publica ſalus continetur, ſolemnia vota & ſuſcepimus pariter & ſolvimus, precati Deum, ut velit ea ſemper ſolvi, ſemperque ſignari.

II. *Maria Eliſabetha Lucia Thereſia Ioſepha* n. 13. Dec. 1680.

III. *Leopoldus Ioſephus Guilielmus Antonius Franciſcus Eraſmus* n. 12. Junii 1682. *Clara DEI ſoboles, magnum Iovis incrementum.* Vivat, floreat & adultior in Auguſtiſſimæ familiæ ſolarium Imperiique ſubſidium creſcat; & *quicquid calcaverit Hic, roſa fiat!*

Spen. Op. Herald. Sp. l. 1, c. 9. 5. *Scutum*, quo Leopoldus Auguſtus uti frequenter ſolet, *aquilam continet nigram bicipitem, corona Imperatoriâ cinctam in ſolo aureo, cujus roſtra & crura cocco tinguntur* (Imperii ſymbolum) *ejus pectori impoſitum eſt ſcutulum bipertitum, quod hinc faſciam argenteam in campo rubeo* (Auſtriæ teſſeram) *iſtinc caſtellum aureum in cocco* (Caſtellienſis Regni emblema) *defert, ac torque Aurei Velleris circumdatum eſt. Utrumque aquilæ latus claudunt* undecim parmulæ in orbem poſitæ, *indices Regnorum & Provinciarum, quæ hereditario titulo Imperator poſſidet.* Primæ *ab utroque latere* Hungariæ Regnum *denotant; quarum dextra argento & minio octonis ductibus faſciatur*, ſiniſtra *rubea triplici colliculo viridi inſiſtentem argenteam crucem Archiepiſcopalem ſuſtinet.* Secunda à dextris *parma rubea eſt inſignis leone argenteo, cujus corona, lingua & falcula aurea, cauda biſulca* Bohemiæ Regnum *deſignat. Huic à ſiniſtris opponitur cærulea parmula, cui inſcripta tria capita leonina, coronata, aurea; quod* Dalmatici Regni *δῆγμα eſt.* Tertia ad dextram *teſſellis argenteis & miniatis diſtincta* Croatiam *indicat: Quæ ei è* regione *reſpondet aurea eſt inſcripto brachio, rubro indumento, acinacem argenteum ſtrictum tenente,* Sclavoniam *denotans.* Quarta à dextro latere Auſtriaca *inſignia ſuprà deſcripta exhibet, cui à ſiniſtro oppoſita eſt parmula ſexies auro & cyano obliquè à dextra faſciata, margine coccineo, quod* Burgundici Ducatus ſymbolum *eſt.* Quinta ad dextram *viridis continet gryphum ἀκέραιον, argenteum, ſcintillas ex auribus, naribus & ore vibrantem,* Styriamque *denotat: ei* ad lævam reſpondens *argentea eſt, deferens aquilam cæruleam, coronæ, roſtro & cruribus coccineis, cujus pectori inſcripta lunula creſcens, ductu gemino teſſellarum ex argento & minio variegata, ac* Carniolam *deſignat.* Infimum *denique* locum *obtinet parmula argentea, continens aquilam rubeam, cujus corona, roſtrum, crura & ſemicirculi trifoliati alis impreſſi auro fulgent, quod* Tyrolenſis Comitatus ſymbolum *eſt.*

CAP. III.

DE CÆSARIS CONSANGUINEIS.

Quantomvis Auguſtus noſter fratrem inter vivos nullum habeat, defunctorum tamen etiam memoriam colere, fas eſſe piumque docu. Præ cæteris autem brevis ævi, duorum maximè nomina poſteritati ſunt commendanda *Ferdinandi* ſcilicet & *Caroli Ioſephi.* Ille *germanus Cæſaris frater*, generis humani deliciæ, cujus tempora triplex inſigne Regium, Hungaricum, Bohemicum & Germanicum jam dum cingebat, immatura morte d. 9. Jul. 1654. oppreſſus, ſpes patriæ ingentes deſtituit.

2. *Carolus Ioſephus*, alia quàm ille Matre, nempe *Maria Leopoldina Auſtriaca*, quæ Ferdinandi III. Patris ſecunda erat conjux, natus, ac Sacro Ordini dicatus, *Paſſavienſis atque Uratislavienſis Eccleſiæ Antiſtes*, præterea *Teutonicæ Equeſtris militiæ Magnus Magiſter* creari meruit, ſed virtute ætateque florentem abſtulit atra dies, & funere merſit acerbo, Anno 1664. d. 27. Januarii.

3. E *ſororibus* Cæſaris prima eademque germana *Maria Anna* Anno 1634. d. 22. Dec. nata, *Philippo Balthaſari Hiſpaniarum Principi* Ao. 1646. deſponſata fuit, verùm ipſo ante nuptias defuncto, patri ejus *Philippo IV. Hiſpaniarum Regi* elocata eſt.

4. Reliquæ duæ alia matre, tertia Ferdinandi III. conjuge (de qua poſtea dicendum) natæ ſunt:

Eleonora Maria d. 21. Maji 1653. in lucem edita eſt, atque Ao. 1670. Febr. *Michaëli Wiſniowizkio Poloniæ Regi* hocque triennio poſt & quod excurrit mortuo, *Carolo Leopoldo Duci Lotharingiæ* Ao. 1678. 6. Febr. nupſit.

Maria Anna Ioſepha natalem diem habuit 20. Dec. anni 1654. ac *Johannem Wilhelmum Comitem Palatinum, Ducem Juliacenſem* thori ſocium Ao. 1678. d. 25. Octobr. ſortita eſt.

5. Harum *mater*, omni fœmineo decore clariſſima *Eleonora Gonzaga*, lucem aſpexit Mantuæ d. 18. Nov. 1629. Pater ei erat Carolus Gonzaga Mantuæ Dux ac Montiſferrati Marchio; Mater Maria, eadem ſtirpe pro-

prognata. Ferdinandi III. Auguſti thalamum ingreſſa eſt Neoſtadii d. 30. April. 1651. nuncq; viduam vivit vitam, Viennæ ut plurimùm degens, ac magnum pietatis & virtutis ſtudium præ ſe ferens; cujus argumentum edere ſategit *duplici ordine*, quem Heroës imitata, inſtituit fœminisque illuſtri loco natis propriū eſſe voluit; nempe ut oſtenderet, ſequiori etiam ſexui egregiæ indolis ſeminaac præclaros ad virtutem impetus ineſſe. *Priorem* quidem *ordinem* An. 1662. fundavit ac *virtutis exercitiis mancipavit*, unde matronis ei initiatis nomen indidit: *Mancipium virtutis* (Sclavinnen der Tugend.) Diligenti quippe meditatione ſecum reputaverat prudentiſſima fœminarum illud Poetæ: *Nobilitas ſola eſt atq́, unica virtus*, ſicque animum induxit ſuum, & generis ſplendorem & majorum gloriam, præterea ambitioſos honores & quicquid vulgo excelſum videtur, niſi virtus adſit, vilius algâ eſſe. Quare ut illuſtriores fœminas, quas fortunæ altioris licentia ac aulæ illecebræ à rectis ad prava ſæpe præcipitant, ad veræ virtutis ſtudium excitaret atque inflammaret, eum ordini præfixit ſcopum, omnibusq; quotquot ejus inſignibus cohoneſtarentur, ſedulò inculcandum: ut perpetuum cum vitiis praviſque cupiditatibus bellum gererent, iisq; omnibus oppugnatis, devictis & proſtratis, uni virtuti ſe devoverent, & ſervirent nobilem liberrimamque hanc ſervitutem. Pro *ſymbolo Solem* elegit, encauſtico, uti vocant, opere, aureo numiſmati impreſſum, ac laureola cinctum, quam ambit epigraphe: *Sola triumphat ubique*. Nimirum quemadmodum Sol vi radiorum, quos emittit, abdiſiſſima etiam telluris viſcera penetrat, latentesque auri venas percoqoit ac expurgat, adeo ut in puriſſimum ac pretioſiſſimum abeant metallum: ſic etiam virtutem eorum, quos penes eſt, animos, ab omni labe puros & ſplendidos perficere, atque ad Dei ſimilitudinem, quantum natura mortalis patitur, perducere, ſibimet verò pulcherrimam mercedem non fluxam, ſed perpetuò lauri inſtar floreſcentem eſſe, hac teſſera ſignificatur: annexa autem ei eſt *catena aurea*, quod ſervitutis ſolet eſſe δόγμα, geſtatrices commonefaciens vinculi, quo ad virtutē colendam ſeſe obſtrinxerunt.

6. *Alter ordo*, quem Eleonoram Auguſtam fundâſſe, dixi, eſt *ordo Crucis*, ſive *ſociata veneratio crucis* (die vereinigte Creutzes Verehrung); cujus inſtitutioni anſam præbuit incendium illud, quo An. 1668. Regia Viennenſis penè conflagravit: id enim cum etiam imperatricis viduæ conclavia inopinatò corripuiſſet, eaque cum omnibus ornamentis ac utenſilibus, quibus inſtructiſſima fuerant, in cinerem redegiſſet, quinta demum poſt luce reperta eſt inter prunas torrisque crucicula aurea, cujus jacturam graviùs tulerat Eleonora, quàm rerum omnium reliquarum, quas ignis devoraverat; latebat autem ſub hoc auro ſegmentum ligneum Crucis Sacræ, in qua Salvator noſter mortem obiit; idque illæſum, licet aurum jam liquiſſet, capſulaque chryſtallina, cui incluſum erat, confracta eſſet. Exultans igitur gaudio ac triumphans ob reſtitutum ſibi tam charum κειμήλιον, remque in miraculum trahens, impetum cepit inſtituendi ſocietatem aliquam fœminarum non ſanguine minùs, quàm religione ac pietate præſtantium, quibus Sacræ Crucis devota veneratio, fructuumque, qui ex ea, in humanum genus redundarunt, pia ac aſſidua meditatio curæ eſſet undique: His *teſſera* loco *Crucem* dedit ſiniſtræ pectoris parti in *candido ligamine* aptandam, cujus medium *lineola* permeat *lignei coloris*, extremitates verò *quatuor ſtellis* coruſcant, angulos *totidem aquilæ* exornant, cum lemmate: *Salus & gloria*. Candidum ligamen indicium eſſe voluit innocentiæ, cui ſub vexillo Chriſti militantibus litandum eſt: Stellis ad cœleſte cygni ſignum, quod crucem exprimit, alluſit, aquilis autem, præterquam quod in Gonzagarum clypeo gentilitio crucem ſtipantes, viſuntur, monere voluit ſocietatis hujus conſortes, ut aquilarum inſtar oculos mentis nunquam non defixos habeant in Solem juſtitiæ Chriſtum, qui morte ſua, quam in cruce perpeſſus eſt, *ſalutem* nobis æternamque *gloriam* comparavit: Atque huic ſocietati *Protectores* adoptavit, *B. Virginem Mariam* ac *B. Joſephum*, ejusque confirmationem ampliſſimis indulgentiis dotatam à Clemente IX. Pontifice, cum longo præconiorum ſyrmate, impetravit; ſicut pluribus refert *Bernhardus Juſtinianus* in Italico *de Ordinum Equeſtrium hiſtoria* opere. p. 412. & 442.

CAP. IV.

DE CÆSARIS AGNATIS.

STirps Inclytiſſima Auſtriaca felici quondam fœcunditate floreſcens, ac vaſtis diffuſa ramis, nunc priſtina viriditate deficiens ac ſeneſcens, vix unum alterumque ſuſtinet palmitem; unde pauciſſimos habet Leopoldus Auguſtus agnationis nexu ſibi conjunctos, vixque ſimplicem excedentes numerum. Noſtra tamen adhuc memoria *duo in Germania* extabant *rami*, à *Caroli Archiducis*, cui *Ferdinandus* I. Imp. pater, *Maximilianus* II. frater erat, filiis *Ferdinando* & *Leopoldo* orti; *ille* enim, qui poſt Matthiæ Imp. patruelis ſui obitum ad Imperiale faſtigium

evectus eſt, *Cæſareum ramum* condidit, hodienum ac, quod precamur, æternùm vigentem. *Leopoldus* autem Tyroleníem, quem à ſede *Oenipontanum* vocare amant, prolevit, qui in filio ejus minore natu *Sigiſmundo Franciſco* iterum exaruit. Hic cum initio Eccleſiaſticam vitam ſectatus, ac in *Epiſcopum Auguſtanum, Gurcenſem & Tridentinum* cooptatus eſſet, fratre majore natu *Ferdinando Carolo*, nulla relicta prole maſcula, An. 1662. defuncto, ditionum regimen, Eccleſiaſticis beneficiis dimiſſis, ſuſcepit; ſed præmaturo fato ſuo, cùm nuptias pararet *Maria Hedvvigis Auguſta* filiæ Chriſtiani Auguſti *Comitis Palatini Soltsbacenſis*; per internuntium Johannem Georgium Comitem à Königseck ſibi deſponſatæ, d. 25. Jun. 1665. abreptus eſt. Unicus itaque ſequioris ſexus palmes ex hoc ramo ſupereſt, nempe: *Clara Iſabella*, Leopoldi Archi-Ducis filia, nata 12. Aug. 1629. ac Ao. 1649. *Carolo Gonzagæ Duci Mantuæ* nuptum collocata, nunc verò viduam sanctisque dicatam colens vitam.

2. *Burgundicum* ſive *Hiſpanicum ramum*, cujus autor *Carolus* V. *Imperator* extitit, quod attinet, eum quoque ſenſim defloruiſſe & ad unicum palmitem redactum eſſe conſtat, ſolus quippe ex eo, quoad mares, reliquus eſt modernus Hiſpaniarum Rex *Carolus II.* natus d. 6. Nov. 1661. patre *Philippo IV. Rege*, qui d. 17. Sept. 1665. è vita migravit, matre *Maria Anna*, *Ferdinandi III. Imp.* filia; quam ſuperſtitem eſſe diximus. Habet is in conjugio *Mariam Ludovicam*, *Philippi Ducis Aurelianenſis & Henriettæ Stuarda* filiam, cum qua ſolemnia nuptiarum peregit in vico *Quintana palla*, qui Burgis tribus leucis diſtat d. 19. Nov. 1679. poſtquam d. 30. Aug. eam ſibi, interveniente legato, Paulo Spinola Marchione de los Balbazez Hiſpaniæ Magnate, Fontibellaquei in Gallia deſpondiſſet; ſed, quod dolendum, nulla hucusque ſobole auctus eſt.

3. Habet Carolus ſororem unicam ſuperſtitem *Mariam Thereſiam*, ſed alia matre, Iſabella nimirum Henrici IV. Galliarum Regis filia, priore Philippi IV. Hiſpaniarum Regis conjuge natam d. 20. Sept. 1638. ac *Ludovico XIV. Regi Chriſtianiſſimo* Ao. 1660. matrimonio ſociatam. Verùm de his uberiùs agendi, alio loco ac tempore, occaſio erit.

CAP. V.

DE ORIGINE, INCREMENTO & STATU MODERNO AUSTRIACORUM.

INter varias ac diverſas de origine Auſtriacæ familiæ ſententias, quæ ſcriptorum ingenia hactenus exercuerunt, illa nunc eruditioribus potiſſimùm probatur, atque ad veritatem proximè accedere videtur, quæ autorem *Hieronymum Vignerium* agnoſcit, ac Habsburgenſes Comites, à quibus Auſtriacos deſcendere nemo eſt, qui neſciat, à *priſcis Ducibus Alſatiæ*, atque adeò ab *Erchenbaldo* quodam derivat, qui *Chlodovei* II. Francorum Regis Palatii Magiſter fuerit, ac An. C. 661. vitam cum morte commutaverit, relicto filio ac dignitatis hærede *Leudeſio*, An. 680. circiter ab *Ebroino* cæſo, cui uxor e Regia *Sigismundi Burgundi* ſtirpe tribuitur. Hóc natum perhibent *Etbiconem ſ. Athicum* cognomento *Adelricum*, cui à Theodorico *Alſatiæ Ducatus* collatus ſit, ac *Ehenheimij* domicilium fuerit, *pater* & *Berſvvindi*, cujus ſororem *Blidechilden Chilpericus II. Rex Francorum* in matrimonio habuit, *quinque liberorum*, inter quos una inferioris ſexus numeratur *Ottilia Abbatiſſa in Hohenburg*, in Sanctarum calendarium poſtea relata, *filij quatuor*, *Adelbertus Dux Alſatiæ*, *Etho ſeu Hetto*, *Hugo & Badaco* Comites *Adelberti* ſtirpem alii extinctam volunt in filio *Eberhardo* improli, alii huic filium aſſignant *Ruthardum*, quem conditorem ferunt *Kyburgenſium*, *Thurgovienſium* aliorumque, quin & *Capetinorum* Galliæ Regum. *Hugonis & Badaconis* poſteri in tertia generatione defecére. *Etho* ſive *Hetto* abavus fuit *Hugonis*, à quo *tabula Genealogica Comitum Habspurgenſium*, quam publicæ luci dedimus, incipit, quemque *communem trium familiarum*, *Lotharingicæ Dagspurgicæ & Habspurgicæ patrem* ibi conſtituimus. *Habspurgicam*, quidem, quæ ſola huc pertinet, proſevit *Guntramus Dives* cognominatus natu minimus ex *Hugonis* filiis; cujus poſteros in ſchemate enumeratos, denuo hic recenſére, inſtituti ratio non patitur: Incrementa potiùs familiæ, verbis quàm potero in pauca collatis, enarrabo. Spen. Syll. p. 1.

2. Ac *Rudolphum* quidem *Alberti Sapientis Habspurgenſis Comitis*, filium, ſummæ illius ac invidioſæ potentiæ, ad quam hæc familia pervenit, prima jeciſſe fundamenta, quis eſt adeo ἀνιστόρητος, ut inficias eat. Videlicet poſtquam is virtute duce, comite fortunâ *Imperatoriam dignitatem* conſecutus eſt, ampliſſima ſtatim occaſio, qua filios ad altiorem lautioremque conditionem eveheret, ei ſe obtulit. Vacabant in Imperio duo opimi *Ducatus*, *Suevicus* æque *Auſtriacus*, inde ab An. 1269, quo *Conradinum*, Imperatoria & Regia ſtirpe juvenem, ultimum Sueviæ Ducem, ac *Fridericum* Auſtriæ Ducem materno jure, paterno autem ſanguine è Badæ Marchionibus ortum, uno eodemque die, ſimili, ſed truculento & indigniſſi-

mo

momortis genere, *Carolus Andegavenſis* Neapolitanorum tyrannus, è medio ſuſtulit. Verùm Auſtriam tempore interregni *Ottocarus Bohemiæ Rex*, collecto ordinum provincialium favore, ac aliqua ſpecie juris, à conjugio, quod cum *Margarita Auſtriaca* poſtea ab ipſo repudiata contraxit, derivati, ſubnixus, occupaverat, à *Rudolpho* autem in Imperatorem electo, cùm verbis ſe permoveri non pateretur, armis coactus eſt, ut eam Imperio reſtitueret, cumque à pellice proinde efflagitatus, bellum cum Rudolpho redintegraret, malæ conſultæ ambitionis pœnas morte luit, quam oppetiit in pugna Anno 1278. Ergò Anno 1282. *Rudolphus* Imp. in comitiis Auguſtæ Vindelicorum habitis, utrumque Ducatum Sueviæ & Auſtriæ filiis majoribus natu *Alberto* & *Rudolpho* ſolemni inveſtitura, quam Proceres Imperii ingenti aſſenſu comprobarunt, contulit. *Rudolpho* cum Ducatu *Sueviæ*, etiam *Burgoviæ* Marchionatus ceſſit; *Albertus* verò cum *Auſtria Styriam* quoque *Carniolam*, *Vindorum Marchiam* & *Portenaviam* in Foro Julii, quam aliàs *Portum Naonis*, Itali *Porolonone* vocant, obtinuit. Hoc modo cum ad ſplendidiorem fortunam emerſiſſet Inclutiſſima familia, maximis ſemper auctibus crevit, donec ad ſummum pervenit, incrementa vix relinquens locum.

Betul. Spec. Auſtr. l. 1. c. 13.

3. Fatalis præcipuè ei nunquam non fuit *connubiorum felicitas*, per quæ crebris provinciarum ac regnorum acceſſionibus locupletata eſt. *Albertus*, de quo dictum, ducta in matrimonium *Eliſabetha*, *Mainardi Comitis Tyrolenſis*, quem Rudolphus Imp. etiam *Carinthiæ Ducatu* inveſtierat, filia, jus ſibi in has provincias acquiſivit, quod filii ejus ac nepotes haud neglectui habuére; ſed extincta *Mainardi* maſcula ſtirpe in filio *Heinrico*, *Ducatus Carinthiæ inveſtituram* à Ludovico Imp. petierunt ac obtinuerunt, *Tyrolenſem* verò *Comitatum Margarita* Heinrici filia unica, ob oris vultusque deformitatem *Maultaſch* cognominata, extincto filio unico *Mainhardo*, quem ex *Ludovico Bavaro Marchione Brandenb.* ſuſceperat, in conſobrinos ſuos Auſtriacos *Rudolphum*, *Albertum* & *Leopoldum*, per donationem inter vivos Anno 1363. tranſtulit. Horum genitor *Albertus II.* Auſtriæ Dux per conjugium *Johannæ Ulrici III. Comitis Pfiretarum* filiæ, *Comitatum Pfiretanum* accepit. Ejus *pronepos cognominis* Imperatoria dignitate decoratus, cum *Eliſabetham*, *Sigismundi Imp.* gnatam nuptiis ſibi adjunxiſſet, *Hungariæ regnum*, & quæ ei connexa erant, *Croatiam* nempe, *Dalmatiam*, *Sclavoniam*, &c. præterea *Bohemiæ regnum unà cum Sileſiæ Luſatiæque Ducatibus ac Moraviæ Marchionatu*, obtinuit, & ad filium poſthumum *Ladiſlaum* tranſmiſit; quo in ipſo nuptiarum apparatu, fatis functo, aliorſum quidem tranſiére hæc regna, ſed ſexaginta annorum ſpatio interjecto, ad Auſtriacos redierunt eadem via matrimoniali; nam *Ferdinandus* I. *Imp. Annam*, *Uladislai Hungariæ & Bohemiæ Regis* filiam, *Ludovici* ſororem, in conjugio habuit; ac affini à Turcis ad *Mohazum* 1526. cæſo, ſucceſſit, à quo tempore Regna iſta in Auſtriacorum patrimonio ſunt numerata.

Lazius Geneal. Auſtr. l. 1. p. 82.

Id. l. 2. p. 221. & 226.

Gerard. de Roo Hiſt. Auſtr. l. III. p. 128. & 124.

4. Verùm omnium, quos recenſuimus, felicitatem multis paraſangis ſuperarunt *Maximilianus*, ejusque filius *Philippus*. Ille enim, cum parens *Fridericus* Imp. feliciſſimum conjugium *Mariæ*, *Caroli Audacis ultimi Burgundiæ Ducis*, filiæ, ipſi conciliaſſet, *univerſi Belgii*, *Burgundicique Comitatus* (Ducatum Galli abſtulerunt) hæreditatem crevit; qua quanta opulentiſſimarum ditionum acceſſio Auſtriacis obvenerit, nemo non intelligit: attamen majoris adhoc momenti illa erat, quæ per *Philippi* auſpicatiſſimas nuptias cum *Johanna*, *Ferdinandi & Iſabellæ Hiſpaniarum Regum*, filia, familiæ illata eſt: his enim non ſolum *omnis Hiſpania*, ſola *Luſitania* excepta, ſed & *utriusque Siciliæ Sardiniæque regna* in Italia, præterea *Occidentalis Indiæ* provinciæ eò usque detectæ, Auſtriacorum patrimonio adjectæ ſunt. Denique *Philippus II.* primi nepos, *Luſitaniam* etiam reliquo Hiſpaniæ corpori, à quò annos paulò minus quingentos avulſa fuerat, adjecit; neque inter fundamenta juris, quibus prætenſioni ſuæ adverſus competitores pondus adſtruxit, minimum erat, quod *Heinrici* ultimi Regis ſorore eſſet natus, ac *Sebaſtiani* cui in expeditione Africana deſiderato, *Heinricus*, patruus magnus, ſucceſſerat, amitam in matrimonio habuerit.

5. Pleraque & quidem præcipua Auſtriacæ domus incrementa enarravimus, non tamen omnia: ſunt in ejus ditione aliæ quoque provinciæ & civitates, variis acquiſitæ titulis: *Friburgum* Brisgojæ oppidum haud contemnendum, quod ſuos anteà Comites habebat, *belli & tranſactionis titulo* mixto An. 1366. in Auſtriacorum poteſtatem conceſſit. *Veldkirchenſem Comitatum* in Nebelgoja, ut & dynaſtias *Pludenz* & *Heiligenberg*, *Leopoldus* Auſtriæ Dux An. circiter 1375. *præſenti* ſibi comparavit *pecunia*; illum à *Rudolpho Monfortio*, has ab *Alberto Werdenberga Comite*: Idem *Vogtejam provincialem Sueviæ* (die Landvogtey in Schwaben) à *Wenceslao Imp.* pro magna auri ſumma *arrhaboni* ſibi relictam, neque ampliùs redemptam, obtinuit. *Cilejenſis Comitatus* in Styria, *Ulrico III.* ultimo ejus Comite à *Ladiſlao Corvino* An. 1456. trucidato, ad *Frideri-*

Gerb. de Roo Hiſt. Auſtr. l. 3. p. 117.

Ibid. p. 120.

Betul. op. cit. lib. 2. c. 20.

Op. eod. l. 3. c. 11.

cum III. Imp. *lege feudali* devolutus eſt *Nellenburgicum Landgraviatum*, qui majore ex parte Auſtriacis patet, extincta Comitum ſuorum ſtirpe, eodem titulo ad hanc deve-
Ibid, l. 6. c. 3. niſſe familiam, vero haud eſt abſimile. *Goritia Comitatus Leonhardo* ultimo Comite ineunte ſeculo ſuperiore, abſque liberis mortuo, *ex veteri pacto gentilitio* ad *Maximilianum I.* delatus eſt. Demum *Carolus V. Mediolanum*, ampliſſimum Lombardiæ Ducatum *Franciſco Sfortia* ultimo ejus Duce abſque hæredibus defuncto, tanquam *feudi Dominus* occupavit, ac adverſus Gallos ei inhiantes ſtrenuè tuitus eſt.

6. Verum enim verò quod *Seneca* ad Helviam ſcripſit: *Ita fato placere, nullius rei eodem ſemper loco ſtare fortunam*; *Velleius* autem
l. 2. c. 11. hoc modo enuntiavit: *quemadmodum urbium imperiorumque, ita gentium nunc florere fortunam, nunc ſeneſcere, nunc interire*; hoc neque Auſtriacorum incluta gens abs ſe alienum experta eſt, ſed in ipſo incrementorum exordio, aliquid detrimentorum paſſa, dumque alias ditiones adventitia hæreditate lucrabatur, magna avitorum bonorum portione depulſa eſt. *Helvetij* enim præſidum, quos *Albertus I.* Imp. eis impoſuerat, inſolentia exacerbati defecerant, ac fœdere facto in libertatem ſeſe vindicaverant; quos cum Auſtriaci armis in ordinem cogere ſæpenumero, ſed adverſante fortuna, tentasſent, pedetentim omnia, quæ ipſi in Helvetia poſſederant, in *Switiorum fœdus* tranſierunt, catalogum eorum ſatis amplum *Sigiſm. Betulius* exhibet. *Landgraviatum Al-*
Oeſter. Ehrenſp. l. 1. c. 5. V. Inſtr. Pacis Monaſter. *ſatia, Suntgojam, Præfecturam decem civitatum Imperialium in Alſatia*, quæ omnia in antiquo Habspurgenſium patrimonio fuerant, *Comitatum* præterea *Pfyrtanum* hoc demum, quo agimus, ſeculo Ferdinandus III. Imp. ſuis ditionibus decerpi, & in Gallos transferri, pacis amore, ac ut verè ſe Patrem patriæ præſtaret, paſſus eſt; ut Ita Auſtriacis è veteri patrimonio, præter *pauca in Brisgoja loca*, & *quatuor oppida ſilveſtria* (die Waldſtädte) nil ferme ſuperſit. Sed ex adventitiis etiam ditionibus nonnullæ alios nactæ ſunt Dominos: *Hungaria* Regnorumque ei annexorum maximam partem Turcæ ſibi ſubjecerunt. *Luſatia Ducatum* Elector Saxoniæ nunc tenet, cui Ferdinandus II. Imp. in præmium operæ, bello Bohemico ſibi navatæ, patrum noſtrorum memoria, eum ceſſit. In *Belgio ſeptem* florentiſſimæ *provinciæ* Hiſpanicæ dominationis ac inquiſitionis impatientes, Philippi II. Regis obſequio, ſuperiore ſeculo, ſe ſubduxerunt, peculiaremque Remp. ſub nomine Statuum fœderatorum conſtituerunt, pro qua ſtabilienda per quinquaginta annos & quod excurrit tam ſtrenuè acriterque pugnarunt, ut tandem Hiſpani longo bello, quo nihil proficiebant, feſſi, pacem An. 1648. cum ipſis inirent, omnique prætenſioni in perpetuum renuntiarent. Harum verò provinciarum hæc eſt ſeries: *Geldria, Hollandia, Zeelandia, Ultrajectum, Friſia, Tranſiſulania, Groninga* quæ & *Omlandiam* complectitur: Ab altera quoque parte, qua Galliæ conterminum eſt Belgium, plurima loca in Gallorum poteſtatem conceſſerunt, qui *Arteſiam* cum magna *Flandriæ* & *Hannoniæ* parte hodiè poſſident. *Burgundiæ Comitatum* nupero demum bello Galli occupârunt, ac ſubſecuta *pacificatione Neomagenſi* ſibi pleno jure aſſeruerunt; qui etiam Hiſpaniæ fines, quibus Galliam contingit, crebrò laceſſentes, multa in *Catalonia* haud exigui momenti loca, armis in ditionem ſuam redegerunt. *Luſitania* denique An. 1640, excuſſo Caſtilienſium jugo, à reliqua Hiſpania ſeſe iterum ſegregavit, ac è ſua ſibi gente Regem elegit; neque hactenus corpori ſuo conſociari potuit.

7. Reſtant nihilominus Auſtriacis ampliſſimæ & latè diffuſæ ditiones, ac poteſt de eorum potentia hodieque dici, quod olim dictum eſt; *Solem in Auſtriaca familia territorio nunquam occidere.* Nam quòd Germaniam lineam attinet, agnoſcunt ejus juriſdictionem hac adhuc die: *Hungaria, Croatia, Dalmatia & Sclavonia haud exigua partes, Bohemia tota, Sileſia, Moravia, Auſtria, Styria, Carinthia, Carniola, Tyrolis, Windorum Marchia*, in Foro Julii *Goritia, Gradiſcia, Portus Naonis*, & in litore maris Adriatici *Tergeſte*: præterea in Suevia *Præfectura provincialis, Burgovia, Veldkirchen, Nellenburgum*, ac denique e veteri patrimonio: *Brisgojæ pars & civitates ſilveſtres.* Hiſpanicæ verò lineæ patent, in Hiſpania: *Caſtilia, Arragonia, Legio, Granada, Catalonia & Navarra pars major*; in Italia *regnum Neapolitanum, Ducatus Mediolanenſis, Pavia, Tortona, Cremona*; in litore maris Etruſci, *Piombino, Porto Hercole, Orbitello*; ad Liguſticum mare *Finalsa*; in Belgio *Brabantia, Limpurgum, Lucelburgum, Flandria, Hannonia, Arteſia pars* à Gallis relicta, *Namurcum, Zutphania, Antverpia & Mechlinia*; porro inter inſulas maris Mediterranei, *Majorica, Minorica, Sardinia & Sicilia*; in Oceano Atlantico, *Inſula Fortunata & promontorium viride*; præterea in America Septentrionali, *Nova Hiſpania, Mexicum, Yucatana*; *Meridionalis tota*, præter Braſiliam & quosdam cis eam tractus; ex inſulis *Hiſpaniola, Cuba* aliæque. Denique in India Orientali, *pars Moluccarum*, & præterea *inſula Philippinæ & Salomonis.* Atque hæc de Imperatore ejusque familia in præſentia notâſſe ſufficiat.

LIBER

LIBER II.

DE ELECTORIBUS.

CAP. I.

A Capite Imperii ad membra progredimur; hæc ſtrictè ſumta vulgari vocabulo *Status Imperii* (die Stände des Reichs) vocantur, latiniùs cum Celeberrimo *Conringio Ordines* dixeris; cenſenturque communiter hoc nomine, *quotquot jus ſeſſionis & ſuffragii in comitiis habent, ac territoriali ſuperioritate eminent.* Inter eos verò ſingulari quadam eminentia atque prærogativa gaudent *Electores*, qui *velut columnæ proceres ſacrum Imperii ædificium circumſpecta prudentia, ſolerti pietate ſuſtentant.* Præterquam enim quod ſoli jus atque poteſtatem habent eligendi Imperatorem, unde etiam nomen ſortiti ſunt, poſſunt quoque, imo incumbit ipſis ex præſcripto *Aureæ Bullæ*, cæteris excluſis, convenire, & de Rep. conſilia conferre. Præterea ſumma Imperii officia obtinent, ſuosque habent officiales hæreditarios. In comitiis inter collegia principem locum, Ordinis auctoritatisque tenent; octoque eorum ſuffragia tantidem ſunt, quanti in univerſo Imperii Senatu ferè dimidia Ordinum pars valere poteſt. Adde, quod Regibus quoque de loco controverſiam faciunt; nec Cardinalibus nec Archiducibus cedunt; quod ipſe Cæſar ſolis ipſorum Legatis Regias dignitates, libertates, pompas, operiendi caput, conſidendi indulget, & quæ ſunt alia eorum jura prærogativa in *Boecleri Notit. Imperii* enumerata.

Not. ad Lamp. part. 2. c. 3. §. 2.

A. B. c. 1. 3.

c. 20.

lib. 1. c. 2.

2. Quando & à quo inſtituti ſint Electores, non levis eſt controverſia, ſcinduntorque in contraria ſtudia Hiſtoriarum ac Juris publici Scriptores, quorum diverſas ſententias *Schwederus* collegit. Decumana mihi eſt ſententia τοῦ πολυμαθεστάτου *Conringii*, qui in citatis *ad Lampad. annot.* maximè vero conſentaneum eſſe ſtatuit, decreto ſpontaneo Imperii Principum ad Officiales ſolos, eos ſcil. Principes, quibus publica Regni officia, Cancellariatus, Dapiferatus, Mareshallatus &c. erant conceſſa, eligendi Imperatorem jus tranſlatum eſſe, idque contigiſſe interregni tempore, partim quod tædium pleroſque cepiſſet Imperii turbarum, partim, quod curia papalis illa tempeſtate ſpargens fabulam, de officialium eligendi iſthoc jure jam ætate Ottonis III. Cæſaris conſtituto, multos traxiſſet in conſenſionem.

3. Numerus Electorum olim fuit *ſeptenarius*, unde *Septem-Viri* appellabantur; ſed

hoc, quo agimus, ſeculo, per pacificationem Weſtphalicam, *Octavus* Electoratus, *publicæ tranquillitatis cauſa*, uti *verba Inſtrumenti* ſonant, inſtitutus eſt. Poſtquam enim proſcripto Friderico Palatino Electore, Ferdinandus II. Imp. Electoralem illam dignitatem cum Archidapiferatu, quæ [illegible] Palatinorum Comitum fuerant, in Maximilianum Bavariæ Ducem optimè de ſe meritum tranſtuliſſet, idque ingenti diſſidio materiem præbuiſſet; tandem res omnis compoſita eſt, octava conſtituta Electorali pariter & Officiali dignitate, eaque Palatino attributa; ſed temporaria duntaxat, quamdiu quidem Guilielmi ſtirps Bavarica fuerit ſuperſtes.

4. Dividuntur Electores in *Eccleſiaſticos & Seculares*. Eccleſiaſtici ſunt: *Moguntinus, Trevirenſis & Colonienſis Archiepiſcopi.* Seculares: *Bohemiæ Rex, Bavariæ & Saxoniæ Duces, Brandenburgi Marchio & Comes Palatinus Rheni.* Illos Cæſar titulo *nepotum* (Neffen) hos *cognatorum* (Oheim) honeſtare ſolet, cujus diſtinctionis cauſam diſquirit Boecmanos *Not. dign. Ill. d. 1. c. 3. §. 4.*

CAP. II.

DE ELECTORE & ARCHIEPISCOPO MOGUNTINO.

INter Eccleſiaſticos Electores primas tenet *Archiepiſcopus Moguntinus*, Imperii *per Germaniam Archicancellarius*. Ei præ cæteris hoc proprium eſt, quod vacante Imperio literis patentibus ſignificare tenetur Coelectoribus ſuis, ut à die in literis expreſſa intra tres menſes continuos ad eligendum Imperatorem Francofurtum ad Mœnum conveniant, aut Legatos ſuos mittant: tum in ipſo Electionis actu vota percontatur, ultimoque loco à Coëlectoribus rogatus, ſententiam dicit. Præterea in comitiis publicis Ordinum conſilia dirigit, mandata & credentiales Legatorum accipit, concluſa Imperii concipit, aſſervatque Archivum Imperii. Jus coronandi Imperatorem ſolus habet in ſua diœceſi, extra eam verò cum Colonienſi Archiepiſcopo alternatim exercet, vigore tranſactionis inter utrumque d. 25. Junii 1657. ſancitæ, quam videſis in *Gaſtelii Tractatu de ſtatu Europæ noviſſimo.* Cætera Moguntini Electoris munia eximia uberius exequitur *Boeclerus Notit. Imp.* c. 9. §. 44.

2. Qui nunc Moguntinenſem Diœceſin regit eſt Reverendiſſimus

ANSHELMUS FRANCISCUS FRIDERICUS *S. Eccleſiæ Moguntinæ Archiepiſcopus, S. R. Imp. per Germaniam Archicancellarius & Elector.*

3. Prognatus eſt è familia equeſtri Rheogaviæ *Ingelheimiorum*, à pluribus ſeculis inclyta, patre *Georgio Johanne ab Ingelheim*, matre *Anna Eliſabetha Sturmfederin ab Oppenweiler*. Avum habuit *Marſilium Godofredum*, aviam *Amaliam Langwerthin de Simmern*; proavum *Marſilium ab Ingelheim*, proaviam *Amaliam de Flekenſtein*.

4. Fuit inter Canonicos Eccleſiæ Cathedralis Moguntinæ *Archipresbyteri* munus, & Erfurdenſem civitatem aliquandiu rexit; poſtea *Carolo Henrico Metternichio* Electore & Archiepiſcopo repentina morte d. 26. Sept. 1679. rebus humanis exemto, in ejus locum per potiora Canonicorum ſuffragia ſuffectus eſt d. 7. Nov. ejusdem anni.

5. *Scutum*, quo utitur, *quadripartitum* eſt, ejus prima & quarta areola *rubea rotam argenteam ſex radiorum*. Moguntini Archiepiſcopatus ἔμβλημα *continet*; ſecunda & tertia *nigra*, *cruce teſſellata duplici teſſellarum argentearum & coccinearum tractu*, *inſignita*, gentilis *eſt* teſſera Ingelheimiorum. *Galea* incumbunt *tres*, anterior *pileolo electorali tecta rotam* Moguntinam *ſuſtinet*; mediam *premit mitra* Archiepiſcopalis, *pulvinari impoſita*; extrema *fert jugum alarum nigrarum*, *cruce teſſellata* Ingelheimiorum *exornatarum*. *Laciniæ dependent utrinque argenteæ & rubeæ*. Adjiciuntur clypeo *pedum Epiſcopale ac enſis evaginatus*, duplicis poteſtatis Eccleſiaſticæ & ſecularis indices.

6. Eccleſiam Moguntinam quod attinet, nulli Germaniæ antiquitate facile cedit; quippe quæ primo ſtatim Chriſti ſeculo cœpiſſe, & à *Clemente*, Pauli Apoſtoli diſcipulo, plantata eſſe fertur. Ab iſta quadraginta Præſides numerare ſolent ad *Bonifacium* usque, qui Apoſtoli M. οὐ χαρῶ fuit, & *Germaniæ Apoſtolus* vulgò audit. Is, ut *Gudenus* in *Hiſt. Erfurd.* verbis utar, *evacuatam Moguntiæ ſedem e Romani Pontificis Zachariæ dignatione conſcendit, ac primus Archiepiſcopalem fecit, cum ante Wormatienſem ſuſpiceret*; quod poſterius *Serrarius* rerum Moguntinarum ſcriptor aſſerere non ſuſtinet, ſed, num Trevirenſi, Colonienſi aut Wormatienſi Eccleſiæ ſubjecta fuerit Moguntina, tanquam incompertum in medio relinquit. Secularis ejus poteſtas prima cepit incrementa *Ottone M.* Imperatore: Hic enim poſtquam *Guilhelmus* ejus filius in Archiepiſcopum electus eſſet, liberali donatione *Haſſiam ac Thuringiam* Eccleſiæ Moguntinæ ſubdidit. Quamvis verò poſt annos ſeptuaginta & paulò amplius, *Bardo*, qui tum ad ejus clavum ſedebat, non exiguam utriusque provinciæ portionem nempe *ingentem tractum à ſylva Thuringica & fontibus Horſelæ usque dum Werram fluvium*, *Ludovico Barbato*, Giſelæ Imperatricis Conradi II. conjugis conſanguineo, *clientelarem* donaſſet, eum que *Thuringiæ Vicedominum* conſtituiſſet; poſtea *Ludovicus III.* Barbati nepos ducta Hedwige, Lotharii II. Imp. filia, ex conſilio Principum, ipſiusque *Adelberti* Archiepiſcopi Moguntini conſenſu, *Landgravius Haſſiæ ac Thuringiæ* An. 1130. à ſocero creatus eſſet, demumque *Conradus* Præſul à *Ludovico V. Landgravio* bello ſuperatus, ut pacem redimeret, potiſſima *Thuringiæ & Haſſiæ* vel *in feudum* vel *in allodium* ei ceſſiſſet; remanſerunt tamen in Moguntinenſis Antiſtitis ditione nonnulla haud ignobilia Haſſiæ Thuringiæque loca; illic *Fridelaria* præcipuè & *Amelburgum*, hic ipſa metropolis *Erfurdia*, cum adjacentibus quibusdam comitatibus & præfecturis. Hæc quidem civitas, cum è parvis initiis in magnas creviſſet opes, crebris, ob turbulenta civium ſuorum ingenia, motibus agitata, negotii moleſtiæque plurimum & Præſulibus & *Vicedominis* (quod munus poſt Ludovicos Landgraviatus axiomate auctos, Gud. l. c. p. 34. familiæ cuidam nobili, quæ deinde nomen à munere traxit, ac hodiedum in Thuringia viget, in feudum conceſſum eſt) exhibuit; donec noſtra demum ætate inſolentiæ, cujus extremam lineam impleverat, pœnas *Johanni Philippo* Archiepiſcopo daret, qui acri obſidione cinctam, ac omni vicinorum Principum auxilio, cujus vana ſpe ſe lactaverat, deſtitutam, ad deditionem & certam ſubjectionis confeſſionem ſubegit d. 16. Oct. 1665. Habet hac tempeſtate præſidem ſive Vicedominum *Johannem Jacobum Waldpotum de Baſſenheim*.

7. *Moguntia* caput diœceſeos ac ſedes Antiſtitis libera quondam ac Imperialis fuit civitas, *Lehmanno* teſte, at que anno demum Chron. Spir. 1462. cum *Dietericus Iſenburgius* & *Adolphus Naſſovius* de tiara armis certarent, ab *Adolpho* nocturno ac inopinato impetu occupata, libertate ſua excidit. Pertinent præterea ad Moguntinam diœceſin *Rhenogoja* & *Mœno-goja* vini frumentique feraciſſimæ, ac in *ſtrata montana* (der Bergſtraſſen) *Starkenberg*, *Heppenheim*, *Benſheim*, *Morlebach* & *Lorſch*, quæ ab dicto *Dieterico Iſenburgico Friderico I. Electore Palatino* pro certa pecuniæ ſumma oppignorata, *Johannes Philippus* Archiepiſcopus poſt pacem Weſtphalicam reluit. *Eichsfeldenſis* tractus Haſſiam inter ac Thuringiam haud procul Hercyniâ ſilvâ ſitus, à *Comitibus de Gleichenſtein* ad Moguntinenſem Eccleſiam emtionis titulo pervenit.

Gud. l. c. p. 10.

nit; quemadmodum & *Duderſtad* oppidum, quod *Otto* Bronſuic[illegible]ſis Henrici F. *Gerlaco* Antiſtiti A. C. 136[illegible]. vendidit; cui etiam Carolus IV. Imp. oppidum *Hochſt* cum adjuncto telonio contulit, quod Pragenſem & Olumucenſem Epiſcopatum à ſuffragatione Moguntin[illegible] Archiepiſcopatus divelli eſt paſſus. *Steinhemium* ad Mœnum, cui impræſentiarum *Joh. Ervvinus Schonbornius* præeſt, cum XIV. pagis ab Eppſteneuſibus Comitibus *Conradus* Præſul An. 1424. præſenti acquiſivit pecunia. *Rineccenſis Comi*[illegible] par[illegible] extinct[illegible] ſuperiore ſeculo Comi[illegible] titulo caducitatis ad Moguntinos delapſa, & ante annos non ita multos *Joh. Hartvvico Comiti de Noſtiz* Regni Bohemiæ Cancellario, interveniente certa argenti ſumma, in feudum conceſſa eſt: [illegible] *Comitatum* Mog[illegible]tini, ſub prætextu expectativæ, à *Maximiliano II.* Imp. *Danieli* Archiepiſcopo conceſſæ, occupârunt Anno 1581. fruſtrà renitentibus ac jure ſuo ſe [illegible]bus Stolbergæ Comitibus.

8. Cæterum ret[illegible] Mo[illegible]enſis Archiepiſcopatus ad *circulum Rhenanum inferiorem*, ejusque [illegible]*torium* ten[illegible]: *Suffraganeos* Epiſcopatus *duodecim* hodie habet: *Spirenſem, Wormatienſem, Herbipolitanum, Eiſtetenſem, Curienſem, Argentinenſem, Verdenſem, Hildeſienſem, Halberſtadenſem, Paderbornenſem, Conſtantienſem & Auguſtanum.* O[illegible]ciales Hereditary, quibus *Moguntina Eccleſia* ſtipata eſt, hi ſunt: Archi Mareſchalli: *Landgravii Haſſia*: eorum Vicarii ſ. Mareſchalli hæreditarii. *Equites de He[illegible]enſtein.* Archi-Dapiferi: *Comites de Veldenz*: eorum Vicarii ſ. Dapiferi hæreditarii *Barones Greiffenklau de Volrath.* Archi Pincernæ: *Barones de Schonborn*, qui Comitibus de Sponheim ſucceſſerunt; eorum Vicarii *Equites de Kronberg.* Archi-Camerarii *Comites de Stolberg*; eorum Vicarii ſ. Camerarii hæreditarii: *Comites Mettern[illegible] Winneburg & Beilſtein.*

9. *Canonic*[illegible] Metropolitanum templum [illegible] habet *& quadraginta*, omnes *probata* ex utroque ſanguine *nobilitate*, ex his *ſacratiorem Senatum* cum Præpoſito *viginti & quatuor* conſtituunt, ac *Capitulares* vocantur, quibus particularia ſua ſunt bona: inter quæ [illegible] eminet ad oſtium Navæ in Rhenum [illegible]am moſam [illegible]rium turrim ſitum, ſoleti [illegible] ſuffragia Archiepiſcopus eligis reliquos *Domicellarios* appellant. *Capitul*[illegible] hic impræſentiarum ordo eſt ac ſyllabus:

I. Præpoſitus: *Marquardus Schenk de Caſte*[illegible] Epiſcopus Eiſtettenſis.

II. Decanu[illegible]: *Johannes Wilhelmus Liber Baro Wolf Mett*[illegible]*h in Gracht.*

III. Cuſtos: *Franciſcus Emericus Caſpar Waltpod de Baſſenheim*, Epiſcopus Wormatienſis.

IV. Scholaſticus: *Johannes Fridericus Nobilis Dominus in E*[illegible].

V. Cantor: *V*[illegible]*tus Chriſtophorus* [illegible] *a Dornheim.*

VI. *Johannes Erneſtus L. B. a Dbern.*

VII. *Joh. Jacobus Waltpod de Baſſenheim*, Vicedominus Erfurdenſis.

VIII. *Joh. Wilhelmus Gymnichin Fiſchel.*

IX. *Anshelmus Franciſcus L. B. in Waldenburg, di*[illegible]*us Schenkern.*

X. *Franciſcus ab Hatzfeld Comes de* [illegible]*ltſchen.*

XI. *Philippus Adolphus a Staffel.*

XII. *Anshelmus Franci*[illegible]*us L. B. ab & in Hoheneck.*

XIII. *Chriſtophorus Adolphus à Stadion.*

XIV. *Philippus Wildericus a Walderdorf.*

XV. *Caſimirus Ferdinandus Adolphus Waltpod L. B. in Baſſenheim.*

XVI. *Franciſcus Ferdinandus Comes de Metternich Winneburg & Beilſtein, Caroli Henrici Electoris* è fratre nepos.

XVII. *Franciſcus Emericus Wilhelmus à Bubenheim*: Archi Presbyter.

XVIII. *Johannes Lucas L. B. ab Ingelheim*, Reverendiſſimi Electoris Sobrinus.

XIX. *Carolus Lotharius à Mezenhauſen.*

XX. *Henricus Ferdinandus L. B. à Leyen.*

XXI. *Joh. Philippus Greiffen*[illegible]*au de Volrath.*

XXII. *Joh. Philippus Franciſcus a Wonnsheim.*

XXIII. *Joh. Godefredus Chriſtophorus L. B. ab & in Franckenſtein.*

XXIV. *Joh. Stephanus L. B. à Dbern.*

10. Hi ſunt, quos Capitulares vocant; ſubjiciamus etiam *Domicellarios*:

I. *Philippus Wilhelmus L. B. de Boyneburg, Johannis Chriſtiani* Viri in civili prudentia conſummatiſſimi, & meritò à [illegible]. *Bœclero* inter Triumviros Germanorum, non ad ſui tantum, ſed omnis ævi exemplum & memoriam illuſtres, primo loco numerati, filius, *Anna Chriſtina Schutzia ab Holzhauſen* genitus. In Maſſe p. 66. & ſeq.

II. *Franc*[illegible]*us Antonius L. B. de Sickingen.*

III. *Ludovicus Antonius Comes Palatinus Rheni.*

IV. *Philippus Erneſtus Comes ab Hohenloë.*

V. *Hieronymus Leopoldus Emundus L. B. Wolf Metternic*[illegible] *in Gracht.*

VI. *Ferdinandus Benedictus L. B. in Galen*, von der *Aſen, B*[illegible]*ing & Romberg.*

VII. *Lotharius Franciſcus L. B. de Schonborn.*

VIII. *Joh. Adolphus L. B. de Waldenburg, dictus Schenckern.*

IX. *Joh. Franciſcus Godefredus L. B. de Franckenſtein.*

X. *Damianus Eckenbertus Camerarius de Wormbs, L. B. de Dalberg.*

C 5 XI.

XI. *Philippus Carolus*, *Filius in Elz* (Sohn zu Elz) Haud intempeſtivè hîc ſubtexturus videor obſervationem à Viro doctiſſimo, *Thulemario* Profeſſore Heidelb. mecum communicatam: receptum eſſe à longo tempore in *Elziorum* familia, ut illi, *qui ſub patria poteſtate adhuc ſunt, aut quorum patres vivunt, vocentur Filij*, Söhne zu Elz; *qui autem patrem ſuperſtitem non habent, licet impuberes ſint*, appellantur *Domini*, Herren zu Elz.

XII. *Caſimirus Fridericus à Keſſelſtatt.*

XIII. *Franciſcus Wolffgangus Nicolaus L. B. à Metternich, Lotharij Friderici Electoris* An. 1675. mortui è fratre nepos.

XIV. *Fridericus Antonius Camerarius de Wormbs L. B. de Dalberg.*

XV. *Joh. Fridericus Camerarius de Wormbs L. B. de Dalberg.*

XVI. *Otto Henricus Quadt in Buſchfeld.*

XVII. *Lotharius Theodorus Antonius Ludovicus a Rieds.*

XVIII. *Fridericus Wilhelmus L. B. de Bicken.*

CAP. III.

DE ELECTORE & ARCHIEPISCOPO TREVIRENSI.

ARchiepiſcopus Trevirenſis *Archicancellarius* audit *per Galliam & Regnum Arelatenſe*; quibus ominibus *non integram Galliam, ſed quicquid ejus ad Burgundicum Regnum pertinuit*, quod ſeculo XI. Germaniæ jugo cœpit, intelligi cenſet *Conringius*. Hodie inanis eſt titulus, omni poteſtate deſtitutus, cum nec Gallia nec Arelatenſe Regnum quidquam Germanico deferat Imperio. Competit Electori Trevirenſi primum in electione Imperatoris ſuffragium, ex decreto *Aurea Bulla*, qua etiam conceſſum ei eſt, *ut ſedeat ex oppoſito, & lineari directione verſus Imperatoris faciem, utque in directa diametrali linea ante Imperatorem vel Regem tranſeat, illis ſolum intermediis, qui Imperialia vel Regalia deportant inſtrumenta, ſi ea Imperatori præferuntur; ubi autem inſignia illa non præferuntur, immediatè Imperatorem præcedat, ut nemo penitus ſit intermedius inter ipſos.*

Diſſ. de Elect. [illegible]

2. Qui hodie hac prærogativa & Electorali apud Treviros dignitate fulget, eſt Reverendiſſimus

JOHANNES HUGO *Archiepiſcopus Trevirenſis, S. R. I. per Galliam & Regnum Arelatenſe Archicancellarius & Elector, Epiſcopus Spirenſis, Adminiſtrator Prumienſis, Præpoſitus VVeiſenburgenſis.*

3. Succeſſit in Archiepiſcopatu avunculo ſuo *Carolo Caſpari a Petra* ſive von der Leyen/ d. 1. Jun. A. C. 1676. defuncto, a quo anno 1672. d. 7. Jan. in *Coadjutorem* aſſentientibus Metropolitani cleri ſuffragiis adſcitus fuerat. Oriundus eſt ex illuſtri familia equeſtri, Juliacæ ditionis, *Orsbekiorum*; parentes habuit *Guilielmum ab Orsbek Dynaſtam de Vernich*, & *Mariam Catharinam* von der Leyen/ *Damiani & Catharinæ Walspodia de Baſſenheim* filiam, ac duorum Electorum, Trevirenſis, quem diximus, & *Damiani Hartardi* Moguntini d. 6. Dec. 1678. mortui, ſororem.

4. *Scuto* utitur *quadripartito*: Areola 1. *argentea crucè rubeam*, Archiepiſcopatus Trevirenſis δεῖγμα *exhibet*. 2. *Coccinea agnum argenteum humo viridi inſiſtentem, cum vexillo ejuſdem metalli, cui crux impreſſa, continet*: *quod* emblema *eſt* Prumienſis Abbatiæ. 3. *Iterum rubea caſtrum defert* δίπυργον *argenteum, opere cœmentario nigro, ex quo pedum protenditur, & deſuper incumbit corona, quæ teſſera eſt* Præpoſituræ Weiſenburgicæ. 4. *Cærulea crucem argenteam*, Epiſcopatus Spirenſis ſymbolum, *continet*. *Toti incumbit parmula aurea inſignis decuſſi rubeo, cui comites quatuor foliola viridia, quæ* Inſignia *ſunt* gentilitia Orsbekiorum. Hoc ſcutum *quinque* premunt *galea*; 1. *Coronata alarum complicatum jugum oſtentat, inſcripto caſtro* Weiſenborgico *& agno* Prumienſe. 2. *Mitra Electorali impoſitam tabellam octangularem pennis pavoninis ornatam cum cruce* Trevirenſi *exhibet*. 3. *Eaque media* Archiepiſcopalem *mitram ſuſtinet*. 4. *Culcitra innitentem tabellam priori ſimilem ac cruce* Spirenſi *inſignitam refert*. *Denique ex* ultima *emergit cum collo caput equinum argentatum cum fræno rubeo, qui* Orsbekiorum apex *eſt*. *Adduntur ſcuto pedum Epiſcopale & gladius.*

Spen. Op. Her. Sp. L. [illegible]

5. Eccleſiæ Trevirenſis *primum Epiſcopum* fuiſſe perhibent *Eucharium*, à Petro Apoſtolo è numero duorum & LXX. Chriſti diſcipulorum ad prædicandum iſtis in oris Evangelium, cum *Valerio* Diacono & *Materno* Subdiacono emiſſum: *Archiepiſcopum* primum *Agrecium* fuiſſe tradunt, quem Antiochenæ ſedi Epiſcopum deſignatum, ſed Arrianorum artibus excluſum, Helena Conſtantini M. mater Romam deſtinaverit, ac Silveſter Pontifex Romanus cum honore exceptum, ad Trevirenſes, *Galliæ Germaniæque primatu* ornatum, dimiſerit. Quam dignitatis prærogativam ſexcentos poſt annos Johannes Papa novo diplomate An. 969. ad XI. Cal. Febr. dato, confirmavit, ac ſtatuit, ut *Trevirenſis Præſul poſt quemlibet ordinarium legatum almæ ſedis primum inter alios Pontifices locum obtineat, & ſi miſſus Romanæ Eccleſiæ defuerit, poſt Imperatorem ſ. Regem ſedendi, ſententiam edicendi & Synodale judicium canonicè promulgandi primatum habeat* r.

tempore in illis locis vicarius ſedis Apoſtolicæ me-
l. 10. p. 279. *ritò conſtitutus*, uti refert Annalium Trevi-
renſium epitomator *Maſſenius*.

6. Inter *benefactores Eccleſiæ* poſt *Helenam* ac *Conſtantinum* M. celebrantur inprimis: *Pipinus, Carolus M. & Ludovicus Pius*, à quibus amplis privilegiis & latifundiis dotata fuerit. Poſtea *Heinricus II. Imp.* agros apud *Confluentes* qui Meinfieldienſi attributi pago, regii hactenus juris fuerunt, diœceſi Trevi-
Epit. Annal. Trev. l. 11. p. 102.
ricæ An. 1018. adjecit; unde (*Maſſenii* verbis utor) *Confluentia, quæ præter collegium utrumque S. Caſtoris & Florini, regia domo in adverſo monte conſtituta, nihil admodum complexa fuerat, jam in urbis emergere ſpeciem, muris claudi, regalique ac fiſcali jure Archiepiſcopis plenè tradi cœpit.* Caſtrum, quod in adverſo litore urbi opponitur, *Ehrenbreitſtein* ſ. *Hermanſtein* dictum, *Hillinus* Archiepiſcopus circa annum 1166. turri operibusque firmavit, ac ne aqua deficeret, altiſſima rupe usque ad fluminis profunditatem exciſa cavataque, puteo inſtruxit; ſucceſſores verò ejus tot munitionibus ſepſerunt, ut inter præcipua Germaniæ fortalitia nunc numeretur, Præfectusque ejus non Electori tantum, ſed & Imperio fidei juramentum præſtare teneatur; demandata haud ita pridem eſt ejus cuſtodia *Eſchio*, qui antea Regi Daniæ militavit, Generalis excubiarum præfecti munere
Maſſen. op. cit. l. 14. p. 410.
functus. *Hillinus* Archiepiſcop. quem dixi, *Naſſovicam* etiam *arcem cum ditione, quæ à Rheno per Longanam ad Orientem decem fermè paſſuum excurrit millibus*, ad Trevirenſem Archidiœceſin traduxit, eamque facta cum Wormatienſium Antiſtite permutatione, pro curia *Partenheimia* accepit; præterea *Brochiam* arcem à *Theoderico*, *Billichiam* à *Fri-*
Lib. eod. p. 410.
delono Viris nobilitate claris obtinuit; *Schenram* etiam caſtrum, Neoburgico juxta *Wiliacum* monti adſitum, cum ſubjectis latè agris, à Matthæo Lotharingiæ Duce interverſum, diœceſi reddidit. Sed præcipuè ei amplificandæ invigilaſſe memoratur *Balduinus Archiep.* è *Lucelburgi Comitibus* ortus, qui multis & clientelis & ditionibus eam locupletavit: namque *Ulricum Landgravium Leuchtenbergium*, nova clientela, interveniente mille librarum ære Eccleſiæ devinxit, ac anno ſequenti 1317. arcem *Sternenbergiam* feudi jure ſibi obſtrinxit; quemadmodum & *Wellenſteinium* haud procul Crucinaco ac *Nevenburgum*. A *Johanne Bohemiæ Rege* ſuo è fratre nepote, jus clientelare in *Simmeranos Palatinos* ſibi vindicavit; *Hennebergium* quoque *Comitem* marcarum argenti XLI. cenſu annuo, obnoxium ſibi fecit.

7. Jam, ut à clientelis ad ditiones progrediar à fratre *Heinrico* VII. Imp. *Boppardiam*
Ibid. p. 306.
Weſaliamque ſuperiorem trans Rhenum oppida, primò quidem pignoris, deinde proprietatis titulo obtinuit. *Advocationem* Lib. eod. p. 314.
Creuvenſem ex fundo imperiali vectigalibus amplam, ab *Ægidio Daunenſi Domino*, unà cum agris, decimisque *Ponderchi Urcetique*, oblato à ſe ære, accepit. *Kilpalatium, Dalheimium, Welzbilichium a Spilbergiis* mille æris libris quæſivit. A *Johanne Sarapontis Domino* binis librarum millibus *S. Wendalini oppidum* coë- Ibid. p. 320.
mit; è *Limburgenſi* quoque dominio, ſolutis *Gerlaco* XXVII. florenorum millibus, partem non exiguam acquiſivit; donec poſtremò extinctis dynaſtis, in Trevirorum poteſtatem, *Wernero* Archiepiſcopo plenè conceſſit. Inſigne etiam eſt *privilegium*, quod in *Bacharacenſi comitio* An. 1321. à Ludovico
Imp. obtinuit, continens *poteſtatem redi-* Ibid. p. 312.
mendi, quicquid ex Imperii bonis oppignoratum alius, optimoque jure fruendi, extenſumque id deinceps eſt *ad feuda caduca Imperii, dummodo VI. marcarum argenti millia non excederent.* Sed nec *Boemundus* & *Cuno* Archiepiſcopi ullam occaſionem dilatandi diœceſin prælabi facilè paſſi ſunt, quorum ille novis *clientelis* complures familias Illuſtres, quales
ſunt *Naſſovia, Manderſcheidia, Dunana, Iſen-* Ibid. p. 330.
burgica, Blanckenheimia & Silveſtris, Eccleſiæ Trevirenſi obnoxias reddidit, ac à Carolo IV. Imp. impetravit, ut qui hactenus Cæſaris ac Trevirorum ſimul clientes extitiſſent, hi ſolum deinde Archiepiſcopum patronum colerent; *Cuno* verò à Winnebergiis fratribus *Cunone* & *Gerlaco*, arcis *Bilſteinia ſuper Cochemam dimidium*, unà cum totius dominii ſemiſſe An. 1365. emit: atque ut ſummatim complectar, quæ vario tempore Trevirenſi diœceſi adjecta ſunt, recenſebo *donationes Cæſarum*, quas Maximilianus I. Imp. in comitiis Wormatiæ An. 1495. habitis, *Johanni Archiepiſcopo* ſtabilivit; nempe: *Co-*
mitatus Dietzii & Salmus, Schonenbergi & Scho- l. 19. p. 616.
neci, Eiffliæ dominia, Caſtelburgum, Hammerſteinium, Hoenſteiniumque cum advocatione, Kempenichium, Wartenſteinium & Schonecum Cynonotis, Ruſſenbergum, Haſelbachium, Elzinum, advocationesque monaſteriorum Prumienſis & D. Maximini, curiam Thunmaam aliaque. Metropolis diœceſeos *Auguſta Trevirorum*, vetuſtiſſima urbium, quippe quam Treberem Nini. Aſſyriorum Regis filium condidiſſe ferunt, cum permulta ſecula pro libertate ſua vindicanda cum Præſule diſce-
ptaſſet, tandem per Rudolphi Imp. ſenten- l. 22. p. 682.
tiam, Pragæ An. 1580. pro tribunali pronunciatam ſuccubuit; hâc enim civitas cum mero & mixto imperio, & utili directoque dominio, & quacunque juris dicundi poteſtate, Archiepiſcopo ſubjecta eſt, ut ipſe Dominus Princepsque civitatis ſit, & magiſtratum in ea ſupremum in æternum obtineat.

D 8. Cum

8. Cum *Abbatia S. Maximini*, quæ extra urbis pomœria ſita è dotatiooe *Conſtantini* M. erecta, & à *Dagoberto* Fraocorom Rege ampliſſimis poſſeſſionibus aocta eſt, gravis ac diotutna Archiepiſcopis controverſia intereeſſit; bis ejus exemptionem ſibi ſumentibus, Abbatibus verò immedietatem ſuam, & quod ſolum Imperatorem ſuperiorem agnoſcant, prætendentibus; lataque eſt, jamdum An. 1570. ſeotentia, qoa monaſterii exemptio ſioe onere Archiepiſeopo adjudicata eſt. Poſteà cum An. hujus ſeculi 23. *Petro à Freudenberg* Abbate non ſine veneoi ſuſpicione ſublato, io ejus locum ſine Pontificis Romani aſſeoſu *Agritius* cœnobitarum ſuffragiis ſuffectus eſſet, irritam dixit electionem, Urbanus VIII. & *Johanni Wilhelmo Huſmano* Capituli Trevireoſis Decaoo, tum, ad redimendum *Philippo Chriſtophoro* recens in Archiepiſcopum electo pallium, Romæ agenti, Abbatiæ adminiſtrationem commiſit, qui dignitatis cootra Hiſpaoos protectores toendæ impar, Archiepiſcopo eandem traoscripſit. Sed cœnobitæ rem ad Cooſiliom Imperiale Aolicom detolerunt, à qoo licet pro Abbate deſioita fuerit, ex mandato Cæſareo ad Spirenſe tribunal, ubi quondam agitata erat, translata eſt; quod haud multò pòſt d. 23. Julii 1630. Archiepiſcopo, qui ea tempeſtate Judicis munere in Camera fungebatur, cauſam addixit, juſſitqoe ſob gravi pœna monaſterium ſeotentiæ An. 1570. latæ acquieſcere, ac omni exterorum ope renunciata, Principis ſui imperata facere. Deioceps quidem cum Archiepiſcopus ad Gallorum partes deficiens, indignationem Aoſtriacorum ſubiiſſet, Abbatis patrocinium Ferdinaodus Imp. ſuſcepit, eumqoe taoquam civem Imperii immediatum ad comitia publica Ratisbonæ A. 1640. habita vocavit, & ad ſeſſionem in Collegio Principum admiſit: nihilo tameo ſecius manſeront Archiepiſcopi bucusque io Abbatiæ poſſeſſione, & inter axiomata ſua etiam titulo *Commendatoris S. Maximini* quandoque utuntur.

L. 24. p. 799. V. Mercurium Vittorio Siri tom. 2. lib. 2. p. 942. & ſeq.

Meſſan. cit. op. lib. 24. p. 712.

9. *Prumienſis Abbatia* io ſilva Ardenna, à Pipino Berthæ rogatu fundata, à Carolo M. abſoluta, & à Lothario, qui Imperio abdicato vitæ reliquum ſpatium ioibi tranſegit, nobilitata, inter Imperii ordines locom ſemper habuit, & circulo Rbenano ſuperiori adſcripta fuit; nunc verò Archiepiſcopatui incorporata eſt, ab eo tempore, quo *Chriſtophoro Manderſcheidio* ultimo Abbatum 1578. extincto *Iacobus Archiepiſcopus* ejus adminiſtrationem ſuſcepit, ac ad ſucceſſores jure perpetuo tranſmiſit; unde hodiedum Trevirenſes Antiſtites in Principum Senatu ſeſſionem ſuffragiumqoe habent.

Spen. Op. Her. Sp. l. 1. c. 91. §. 11.

10. Fruuntur cæteroquin Electores Trevireoſes magnis ad Rhenum vectigalibus, majoribus ad *Moſellam*, quæ quoniam diœceſeos magnam partem alluit, audiére quondam *Domini Moſellæ*; comprehendontur ſub *circulo Rhenano inferiore*, ac *ſuffraganeos* habent *Metenſem*, *Tullenſem* ac *Virodunenſem* Epiſcopos. *Officiales hereditarij Archiepiſcopatus ſunt*: Mareſcalli: *Nobiles Domini ab Elz.* Dapiferi: *Barones de Petra ſ.* von der Leyen. Camerarii: *Equites de Sötern.* Pincernæ: *Schencky ſ. Pincerna de Schmidberg.*

11. Collegium *Canonicorum* Metropolitanæ Eccleſiæ, *quadrageſimum* implet numerum: *Capitulares* ſunt *ſedecim*, *Domicellarij viginti & quatuor*, omoes *nobili ſanguine orti.* Horum hic anoo ſoperiore 1682. erat ſyllabus:

I. *Damianus Emmericus ab Orsbeck, frater Reverendiſſimi Electoris*, Præpoſitus; *hic d. 15. Aug. ejusdem anni fatis conceſſit.*

II. *Johannes Philippus à Walderdorff.* Decanus.

III. *Joh. Fridericus Dominus in Elz*, Supremus Chori Epiſcopus ad D. Petri *Hunc ad Præpoſituram Capituli interea evectum eſſe accepimus.*

IV. *Joh. Wilhelmus L. B. de Gymnich in Friſchell*, Chori Epiſcopus S. Lubentii in Dietkirchen.

V. *Ferdinandus Heinricus L. B. à Leyen*, Chori Epiſcopus S. Caſtoris in Cardooa.

VI. *Heinricus Hartardus à Rolingen*, Chori Epiſcopos S. Agathæ io Lonquioo.

VII. *Hugo Emmericus Dominus in Elz*, Chori Epiſcopos S. Mauritii in Tholeya.

VIII. *Wernerus Fridericus L. B. ab Harff, in Drimborn.* Cuſtos.

IX. *Damianus Erneſtus in Walsberg.* Scholaſticus.

X. *Adolphus Wilhelmus Quaed de Buchsfeld.* Cantor.

XI. *Fridericus Wilhelmus L. B. de Loë in Wiſſen.*

XII. *Damianus Fridericus a Felz.*

XIII. *Franciſcus Ferdinandus L. B. de Metternich, Winneburg & Beilſtein.*

XIV. *Wilhelmus Reinhardus à Walderdorff.*

XV. *Caſimirus Ferdinandus Adolphus Waldpod L. B. de Baſſenheim.*

XVI. *Carolus Caſpar Boos à Waldeck in Montfort.*

12. Soccedunt *Domicelli*:

I. *Philippus Ludovicus L. B. de Reiffenberg.*

II. *Franciſcus ab Hazfeld, Comes de Gleichen.*

III. *Carolus Caſpar a Keſſelſtatt.*

IV. *Carolus Lotharius ab & in Hatſtein.*

V. *Phi-*

V. *Philippus Wilelericus à Walderdorf.*
VI. *Philippus Wilhelmus L. B. de Boineburg.*
VII. *Marquardus Ferdinandus Schliderer de Lachen.*
VIII. *Franciſcus Antonius L. B. de Sickingen.*
IX. *Felix Ego Comes de Furſtenberg,* &c.
X. *Lotharius Adolphus Emmericus de Keſſelſtat.*
XI. *Joh. Wilhelmus Antonius Filius in Elz.*
XII. *Philippus Fridericus L. B. in Bicken in Haym.*
XIII. *Franciſcus Filius in Elz.*
XIV. *Franciſcus Heinricus L. B. ab Hatzfeld.*
XV. *Carolus Philippus Antonius Walepod L. B. de Baſſenheim in Koenigsfeld.*
XVI. *Damianus Heinricus Hartadus à Metternich.*
XVII. *Damianus Eckenbertus Camerarius de Wormbs, L. B. à Dahlberg.*
XVIII. *Franciſcus Wolfgangus Nicolaus L. B. de Metternich.*
XIX. *Marſilius Fridericus Filius in Elz, Vtingen.*
XX. *Carolus Joſephus Lotharius Schenck in Schmidberg.*
XXI. *Joh. Sigismundus L. B. ab & in Frenz & Stolberg.*
XXII. *Philippus Carolus Filius in Elz.*
XXIII. *Fridericus Wilhelmus L. B. de Bicken in Haym.*
XXIV. Denique *Franciſcus Carolus L. B. ab & in Frenz & Stolberg.*

CAP. IV.

DE ELECTORE ET ARCHIEPISCOPO COLONIENSI.

ARchiepiſcopus & Elector Colonienſis audit *Archicancellarius per Italiam*, h. e. *per regnum Longobardorum & reliquias veteris Imperii Romani*; uti explicatur à *Conringio*. Conr. diſſ. de Elect. th. 41. A. B. c. 4. Aurea Bulla ſecundum votum ei in Electione, nec non *jus* tribuit *Regi Romanorum primum diadema imponendi*, quod tamen Moguntinus Elector ad ſolam urbem Aquisgranenſem, quæ Colonienſis diœceſeos eſt, ſi ibi fiat coronatio, reſtringendum contendit; unde factum, ut quotiescunque Coronationis ſolemnia celebrabantur, inter binos hos Electores controverſia oriretur ac diſceptatio; & Colonienſis, cum aliâ viâ non poſſet, proteſtatione ſaltem jus ſuum ſartum tectumque ſibi conſervare ſatageret, donec Anno 1657. hæc lis iis conditionibus, de quibus cap. II. memoratum fuit, compoſita ac tranſacta eſt.

2. Qui hodie Colonienſem diœceſin moderatur, eſt Reverendiſſimus pariter ac Celſiſſimus

MAXIMILIANUS HEINRICUS *S. Eccleſiæ Colonienſis Archiepiſcopus, S. R. I. Archicancellarius per Italiam & Elector, Epiſcopus Hildeshemij & Leodij, Adminiſtrator in Berchtolsgaden, Superioris & inferioris Bavariæ Dux nec non Superioris Palatinatus, Weſtphaliæ, Angariæ & Bullonij Dux, Comes Palatinus Rheni, Landgravius Leuchtenbergæ, Marchio Franchimontij.*

3. Prædeceſſorem in Electorali dignitate habuit patruum *Ferdinandum* Anno 1650. d. 13. Sept. vivis exemtum, cujus equidem *Coadjutor* jamdum d. 21. Jan. 1643. proclamatus fuerat, hæretque Archiepiſcopatus in Bavarica familia jam per integri ſeculi ſpatium. Natus verò eſt d. 8. Oct. 1621. parentibus Sereniſſimis: *Alberto* nimirum *utriusque Bavariæ Duce & Mechtilde Landgravia de Leuchtenberg.*

4. *Clypeo* utitur *quadripartito:* areola 1. *argentea, nigra cruce ornata,* Archiepiſcopatum *ipſum deſignat.* 2. *Rubea equum effrenem argenteum continens*, Weſtphaliam *denotat.* 3. *Coccinea tria corda aurea ſ. folia marina repræſentans* Angariam *indicat.* 4. *Cærulea aquilam argenteam, roſtro & cruribus aureis, deferens*, Arnſpergium Comitatum *innuit.* Spen. Op. Her. Sp. l. 3. c. 8. Toti *impoſita parma itidem quadripartita eſt ex rhombis* Bavaricis *& leone* Palatino, ac gentilitiam Electoris teſſeram *exhibet.* Tegit *hunc clypeum tiara Archiepiſcopalis, cruce faſtigiata & ornatu ſolito inſtructa:* adjiciuntur etiam *pedum Epiſcopale & gladius; nec non* telamones, *hinc gryphus, iſthinc leo.*

5. Coloniæ Agrippinenſis magnitudinem tam ſacram quàm civilem, peculiari Commentario excoluit *Ægidius Gelenius*, è quo pauca ad inſtitutum facientia delibabo: Ac prima quidem Chriſtianæ religionis ſemina Gelen. magn. Col. lib. 1. ſynt. 1. his in oris jeciſſe refert *Maternum*, viduæ Nainiticæ filium, à Chriſto, cum in terris ageret, vitæ reſtitutum; qui ab Apoſtolis cum Eucbario & Valerio ad Sequanos miſſus, ac ibi mortuus, altera vice, cum jam per XL. dies in ſepulchro jacuiſſet, virtute baculi à S. Petro Eucbario traditi, à mortuis revocatus fuerit; poſtea peregrinatione in inferiorem Germaniam inſtituta, Evangelium ibi prædicaverit, Eccleſiamque à ſe plantatam totidem annis quot diebus terræ reconditus quievit, rexerit, ac demum An. C. 128. ætatis 115. ad ſuperos migraverit. Ab eo continuam LXXXV. Præſulum ſeriem ad modernum usq; nectit, *primumq; Archiepiſcopum* fuiſſe putat *Agilolphum*, martyrio Lib. eod. ſynt. 6. An. 717. affectum.

6. Inter *dotatores* Eccleſiæ primas tribuit Regibus Francorum, ac ex iis præcipuè *Dagoberto* M. qui *Cuniberto* Epiſcopo *Suſatum* urbem, & alia vicina loca, donaverit; ſed ea Ao. 1441. ab Antiſtite ad *Adolphum Marca Comitem* defecit, ac poſteà cum Marcano Comitatu in Brandenburgici Electoris ditionem conceſſit. Majora Epiſcopatus incrementa *Ottoni M.* Imp. ac *Brunoni* Archiepiſcopo fratribus in acceptis fert, qui *Lotharingiæ Ducatum* Diœceſi annexuerint, ita ut tota ditione inter *Rhenum* & *Scaldim* ab Oceano usque ad ſuperiorem Germaniam Colonienſis Præſul autoritate emineret; à qua tamen temporum decurſu aliorum ſenſim excreſcens potentia tantum decerpſit, ut anguſtis jam limitibus concluſa Diœceſis juxta Rhenum axilliter porrigatur. Verùm quod hic diminutum, alibi exæquatum eſt: namque *Fridericus Barbaroſſa* Imp. è ſpoliis Henrici Leonis, potentiſſimi Germanorum Principis, & Imperiali banno, uti vocant, proſcripti, *Weſtphaliæ & Angariæ Ducatus Philippo* Archiepiſcopo ex *Hinspergiis* Comitibus orto, conceſſit, ac cum Colonienſi diœceſi perpetuo nexu conjunxit. Altero abhinc ſeculo, Ao. 1180. *Comitatus Arnſpergicus*, qui inter Weſtphalici Ducatus limites aliàs etiam continebatur, acceſſit, quem *Godefredus* poſtremus è familia *Arnſpergica* Comes, cum ex *Anna Clivia* nullos hæredes ampliùs expectaret, cum univerſis clientibus, juriſdictionibus & juribus, ac ipſa dignitate *Primipilariatus*, ſive *Antibellatoris inter Rhenum & Viſurgim*, *Cunoni* Præſuli & Colonienſi Eccleſiæ vendidit. *Antibellatoris munus* quale ſit *Gelenius* explicat: *Eſt nempe poteſtas dandi conductum, & mandandi, ne abſque ejus conſenſu in eo inter Rhenum ac Viſurgin tractu, arces aut munimenta quisquam moliatur.* Ante Cunonem *Henricus II.* Præſul, qui ſub ſeculi XIV. initium ad clavum ſedit, *Comitatum Hülcrodienſem*, cujus limites longè latèque protendantur in Lotharingiæ interioris & Diœceſeos Colonienſis vetera diſtrictu, ad utramque *Arphæ* ac *Craræ* ripam juxta Nuveſium, usque fermè ad muros Colonienſes, à *Theoderico Levone*, ex Clivenſi ſanguine magnate, ingenti pecunia redemit. *Hochſtedanus* Comitatus in diſtrictu Ubio-Rhenano per donationem *Conradi* Archiepiſcopi è familia Comitum hujus ditionis prognati, ejusque conſanguineorum Anno circiter 1260. Eccleſiæ patrimonio adjectus eſt.

Op. cit. p. 201.

7. Reliquas ditionum acceſſiones, quæ diverſis temporibus Archiepiſcopatui obvenêre, quarumque prolixum Catalogum *Gelenius* recenſet, non recipit enarrandas hic ſcripturæ modus. Hoc memorandum eſt, metropolin Diœceſeos, *Coloniam* ſcilicet *Agrippinam* civitatem eſſe Imperialem, ac pro libertate ſua aſſerenda gravia bella ſæpenumero cum Præſulibus geſſiſſe, inprimis ſeculo XIII. cum *Engelberto* Archiepiſcopo, qua tempeſtate id contigiſſe ferunt, quod de Conſule civitatis *Hermanno Gryn*, à duobus Canonicis publico poſteà ſuſpendio ante portam Paphiam affectis, leoni objecto, ſed ejus victore, narrare ſolent, oſtenduntur que hujus rei aliquot monumenta, præcipuum in ipſa curia, cujus exteriori parieti *imaginem viri, dextra pugione, ſiniſtra pallio armati, ac cum leone pugnantis*, lapidi inciſam ipſemet vidi; ſed in fabularum claſſem haud ficulneis argumentis id refert ſæpe laudatus *Gelenius* veramque picturæ originem e *Luitprando Diacono* edocet: repræſentari nimirum *Romanum Græcorum Imperatorem, Ehrenfridi Colonienſis Eccleſiæ primipili & ſigniferi affinem, qui in arundineto a leone invaſus, objecto, quod manu geſtabat, pallio, feram interfecerit.* Poſt multas tandem turbas, Sigfridum Epiſcopum & cives inter ſe conveniſſe memorant, ut pro clavibus urbis in aperto campo decertaretur; cumque cives victoriam reportâſſent, Epiſcopos omni jure & prætenſione in civitatem excidiſſe, quod An. 1288. accidiſſe nonnulli tradunt; *Werdenhagen* verò in annum 1297. rejicit. Nihilo tamen minus ſubſequentes Præſules crebras libertati civitatis inſidias ſtruxerunt, ac modernus demum Elector ante annos non ita multos haud occulta ei tetendit retia; quæ tamen cives illa vice, cum in tempore ſe ſub Cæſaris umbonem recepiſſent, evitarunt. Solet ea propter Archiepiſcopus ut plurimum *Bonnæ* degere, quod elegans eſt oppidum ad Rhenum, *Ara Ubiorum* olim dictum.

Lib. 3. ſynt. 12.

8. Cæterum accenſetur Colonienſis Archiepiſcopus *circulo Rhenano inferiori*, & *ſuffraganeas* Eccleſias *quatuor* ſaltem hodie habet: *Osnabruggenſem*, *Monaſterienſem*, *Leodienſem & Mindenſem*. Ejus *miniſtri hæreditarii* ſunt: Pincernæ: *Comites nunc Principes ab Ahrenberg.* Aulæ præfecti, qui Dapiferorum locum implent: *Comites de Manderſcheid, in Blanckenheim.* Marſcalli: *Comites de Salm Reifferſcheid*, ratione Dynaſtiæ *Alvetrenſis*. Camerarii: *Equites Raitzy de Frenz.*

9. Iſtud etiam ad Colonienſis Eccleſiæ dignitatem pertinere arbitror, quod ejus Archiepiſcopus à Leone IX. Pontifice ſummo An. 1049. *perpetuus S. R. E. Cardinalis S. Johannis ante portam Latinam & Eccleſiæ Romanæ Archicancellarius* creatus eſt: utraque tamen hæc dignitas, licet aliquot ſubſequentium Paparum confirmationes acceſſerint, nunc obſolaviſſe videtur.

Gelen. op. cit. lib. 1. Synt. 1. §. 2.

10. Ca-

20. Canonicorum metropolitanæ Eccleſiæ collegium, omnibus Germaniæ nobilitate & ſplendore præſtat; nemo enim *Gelenio* teſte, niſi illuſtriſſimo ſanguine ortus, & octo proavorum illuſtri ſtemmate demonſtrato, ei adlegitur; aut in octo Presbyterorum Canonicorum ordine, quibus ſanguinis illa excellentia deeſt, certè illuſtrem valdè ſcientia, & aliis animi dotibus ac meritis eſſe oportet eum, qui in hoc ſplendidiſſimum collegium cooptari velit. Numerum univerſi implent *quinquagenarium*; ex his XXV. ſub quibus etiam octo illi Presbyteri comprehenduntur, *Capitulares* ſunt; reliqui *Domicellarii* tanquam ſoboles in illorum vota olim ſucceſſura. Inter *Capitulares*, quibus *privilegium celebrandi ſacrum cum mitra & ſandaliis* Pontifices Romani dederunt, eminet *Archidiaconus*; quæ dignitas jam ab annis benè multis vacat, reliquorum hæc hodie eſt ſeries:

I. *Otto Ludovicus Comes in Manderſcheid Blanckenheim & Falckenſtein.* Præpoſitus Metropolitanus & Cuſtos.

II. *Wilhelmus Ego, Epiſcopus Argentinenſis &c. Landgravius in Furſtenberg.* Decanus.

III. *Frobenius Maria Comes in Furſtenberg Heiligenberg & Werdenberg &c.* Sub-Decanus.

IV. *Wolfgangus Georgius Fridericus Comes Palatinus Rheni, Dux Bavariæ &c.* Chori Epiſcopus.

V. *Franciſcus Adolphus Wilhelmus Comes & Dominus Friſiæ Orientalis & Ritbergæ &c.* Scholaſticus.

VI. *Franciſcus Bernhardus Princeps Naſſoviæ &c.* Diaconus Senior.

VII. *Ferdinandus Rudolphus Comes in Furſtenberg &c.* Diaconus.

VIII. *Wilhelmus Erneſtus Comes in Manderſcheid, Blanckenheim & Geroldſtein &c.*

IX. *Hermannus Marchio Badæ & Hochbergæ &c.*

X. *Franciſcus Wilhelmus Adolphus Comes in Manderſcheid, Blanckenheim & Geroldſtein. &c.*

XI. *Ferdinandus Maximilianus Comes & Dominus Friſiæ Orientalis ac Ritbergæ &c.*

XII. *Felix Ego Adminiſtrator cœnobiorum Murbacenſis & Luderenſis, Landgravius in Furſtenberg &c.*

XIII. *Philippus Eberhardus Comes in Lœvvenſtein, Wertheim Rochefort & Montagu.*

XIV. *Franciſcus Leopoldus Comes in Lœvvenſtein, Wertheim &c.*

XV. *Carolus Caſpar Comes Salmæ & Reifferſcheidii &c.*

XVI. *Franciſcus Gobertus Comes Aſperimontii & Reckheimii &c.*

Hos excipiunt octo *Presbyteri*;

XVII. *Henricus Mering. Doctor.*

XVIII. *Thomas Quentell, Officialis J. U. D.*

XIX. *Chriſtophorus Fridericus Geyr. D. T.*

XX. *Wilhelmus Lovius. Licentiatus.*

XXI. *Johannes Geyr. Doctor.*

XXII. *Johannes Petrus Quentell. J. U. D.*

XXIII. *Johannes Heinricus Anethan. J. U. L. Epiſcopus Hierapolitanus.*

XXIV. *Antonius Wormbs. S. T. D.*

21. *Domicellorum* hic eſt Ordo:

I. *Albertus Sigismundus Epiſcopus Friſingenſis & Ratisbonenſis, Dux Bavariæ &c.*

II. *Ludovicus Antonius Comes Palatinus Rheni, Dux Bavariæ &c.*

III. *Ferdinandus Maximilianus Cajetanus Joſephus Ego Comes in Furſtenberg &c.*

IV. *Emanuel Franciſcus Ego Comes in Furſtenberg &c.*

V. *Franciſcus Erneſtus Comes Salmæ & Reifferſcheidii &c.*

VI. *Fridericus Chriſtophorus Comes in Furſtenberg &c.*

VII. *Frobenius Ferdinandus Comes in Furſtenberg &c.*

VIII. *Carolus Ego Comes in Furſtenberg &c.*

IX. *Alexander Comes Salmæ & Reifferſcheidii &c.*

X. *Carolus Philippus Comes Palatinus Rheni &c.*

XI. *Hugo Franciſcus Comes in Konigseck & Rotenfels &c.*

XII. *Hermannus Fridericus Comes in Hohen-Zollern Sigmaringen & Veringen &c.*

XIII. *Ferdinandus Hermannus Comes in Lœvvenſtein Wertheim &c.*

XIV. *Albertus Comes in Kœnigseck &c.*

XV. *Philippus Ludovicus S. R. Imp. Hæreditarius Theſaurarius Comes de Sinzendorf &c.*

XVI. *Carolus Caſpar Comes in Manderſcheid, Blanckenheim & Geroldſtein &c.*

XVII. *Carolus Gobertus Comes Aſperimonti & Reckheimii.*

XVIII. *Erneſtus Dominicus Comes in Manderſcheid Blanckenheim & Falkenſtein &c.*

XIX. *Wilhelmus Landgravius Haſſiæ &c.*

XX. *Fridericus Landgravius Haſſiæ &c.*

XXI. *Leopoldus Johannes S. R. Imp. Hæreditarius Dapifer Comes in Zeyll &c.*

XXII. *Maximilianus Philippus Comes in Manderſcheid, Blanckenheim & Falckenſtein &c.*

Reſidua tria loca vacant.

CAP. V.

DE REGE BOHEMIÆ.

INter ſeculares Electores primum locum obtinet *Rex Bohemiæ*, *ex Regia* ſcilicet *dignitatis faſtigio*, uti verba ſe habent *Aureæ Bullæ*. Eſt *Archipincerna Imperii*, habetque Vicarium ſeu ſubofficialem, *Pincernam hæreditarium de Limpurg*. (den Erb-Schencken A. B. c. 4.

von ſimpurg) Incumbit verò ei, ut *Imperatori in celebratione curiæ Imperialis primum porrigat poculum*, non tamen ſub corona Regali, niſi id liberâ voluntate facere velit, quod licet ex conſtitutione Carolina tum demum peragit, poſtquam cæteri Electores munia ſua impleverunt, *in proceſſione* tamen *ſollemni Imperatorem immediatè nullo interveniente ſequitur, & in ſeſſione locus ei competit à latere dextro Imperatoris poſt Moguntinum ac Colonienſem.* In Electione Imperatoris Moguntinu rogante tertio loco ſuffragium dicit, à Capitulatione tamen & cœteris conventibus Electoralibus hodie excluditur; contrà quam *Aurea Bulla* ſtatuiſſe videtur. Vide *Rumelini diſſert. ad h. l. & Limn. Tom. IV.* Neque etiam ad comitia Imperii vocatur, cùm nec ſeſſionem nec votum in iis habeat; nihil quoque ad indictiones & collectas Imperii confert, neque ad gratuita onera vel defenſionem publicam Imperii obligari poteſt, cum ſub ſerie circulorum, in quos Imperium eſt partitum, non comprehendatur, ſed plena immunitate gaudeat; unde Ferdinandus Rex Bohemiæ, poſtea Imperator, cum in publicis comitiis Auguſtanis 1548. Caroli V. Cæſaris & communi Ordinum decreto Matriculatio ſeu taxatio Regni Bohemiæ inducta fuiſſet, fidenter aſſeruit, *honorari Reges Bohemiæ ab Imperio ſolitos, non onerari, & in gratioſis, non in odioſis includi*, referente Bohuslao *Balbino*, quo nemo vir doctior natus eſt, nemo comitate præſtantior, in *Miſcellan. Hiſt. Regni Boh.* Nihilo tamen minus *civibus Imperii* accenſetur, Boh. Rex, quod adverſus *Reinkingium* egregiè *Limnæus* evicit.

c. 12. Rumel. p. 209. Limn. ad lib. 9. c. 8.

Dec. 3. lib. 8. c. 5. 1.

Limn. l. 3. c. 8. Balb. op. & lib. cit. S. 2.

2. Quâ autem ratione Bohemia Imperio adjuncta fuerit, prælaudati Autoris verbis malo explicare, quàm meis: *Bohemiam*, inquit ille, *ejusque Reges multis honoribus ad Imperii ſocietatem a Cæſaribus invitatos diu reſtitiſſe, ne Imperio obnoxii viderentur, ex Annalibus noſtris datur intelligi; tandem nihilominus metu, qui in conſtantem Regem cadit, victi & reverentia Cæſareæ Majeſtatis allecti, præſertim armis Germaniæ conterriti, quibus ſemper ſe pares futuros ſperare non poterant, manus dedère, & quantum licuit ſine oneribus, (quod eorum civitatis in Annalibus conſignata indicant) honores & beneficia a Cæſaribus oblata recepere. Itaque amici Imperii primùm, Vicarii Imperatoriæ Majeſtatis, Principes Electores appellati, ad Comitia Imperii vocati, regionibus ditati, denique ad ipſum Imperium & auguſtam Imperii dignitatem ſunt vocati, ut tantis honoribus onerati, recedere ab Imperio, & liberare ſeſe ad extremum non poſſent.*

3. Cæterum ſubeſt Bohemia hodie Auſtriacis jure hæreditario, ipſumque LEOPOLDUM AUGUSTUM, imperantem tiarum Regem veneratur, de quo ſuperiore libro abundè dictum eſt. Implent autem Cæſaris abſentis vices In Bohemia *Locumtenentes*, quorum *decem* hoc tempore numerantur:

Primus ordine ac dignitate eſt Supremus Burggravius: *Bernhardus Ignatius Borzita S. R. I. Comes de Martinitz*, &c.

Hunc excipit Supremus Præfectus: *Guilhelmus Albertus Krakovvsky S. R. I. Comes de Kolovvrat*, &c.

Sequitur Supremus Mareſchallus: *Adamus Matthias S. R. I. Comes de Trautmansdorf*, &c.

Quartus eſt Supremus Camerarius: *Johannes Fridericus S. R. I. Comes de Trautmansdorf.*

Quintus, Supremus Regni Judex: *Adolphus Wratislaus S. R. I. Comes de Sternberg*, &c.

Sextus, Supremus feudorum Judex: *Johannes Joachimus S. R. I. Comes Slavvata de Chlum*, &c.

Septimus, Præſes Appellationum: *Franciſcus Udalricus S. R. I. Comes Chinsky a Chinitz*, &c.

Octavus, Supremus Scriba: *Franciſcus de Scheidler, Eques, Dynaſta in Kazovv.*

Nonus, Sub-Camerarius: *Lambertus de Harrach, Eques, Dominus in Hohenanges.*

Denique qui chorum claudit, Burggravius Reginæ Hradecenſis: *Daniel Pachta de Ragovva, Eques, Dynaſta in Lyblitz.*

4. His olim accenſebantur *duo Burggravii Carlſteynenſes*, alter è *Baronum*, alter ex *Equitum* claſſe, ſed hodie ſublati ſunt: *Judicis* etiam *feudorum* munus haud ita pridem Leopoldum Imp. abrogaſſe ac feudales actiones omnes tribunali Appellationum ſubjeciſſe, ab humaniſſimo *Balbino* edoctus ſum, cui ſyllabum quoque Locumtenentium, quem exhibui, acceptum refero. De ſtirpibus verò eorum atque affinitatibus, quantum ejus reſciſcere licuit, alio loco, ſi vult DEUS, ſermo erit.

5. Hic commemoratu adhuc digna æſtimo, quæ de Bohemici Regni *miniſtris hæreditariis* à me interrogatus ſæpe mihi dictus, ſed nunquam ſine cura dicendus *Balbinus*, reſcripſit: *Quæris de hæreditariis Regni noſtri muneribus: ea*, quatuor *fuêre*: Mareſcalli *munus hæreditarium fuit* Dominis de Lippa, (*qui ab eadem origine cum Berkis deſcendunt*) *ultimus hujus ſtirpis D. Czdenko de Lippa ſuperiore anno extinctus eſt in Sileſia, quo ob religionem commigrarat. Pater hujus Czdenkonis Bertholdus, quod ſeſe turbis Bohemicis involviſſet, in ærarios, ut ita dicam, relatus eſt & proſcriptus. Munus* Mareſcalli Berkis *patruelibus* Daczicii in Boh. Dominis *collatum a Cæſare; quo ramo etiam extincto, Cæſar non ad alios Ber-*

eiꝰ patrueles, qui ſupererant, ſed ad exteros tranſtulit, & D. Adamo de Trautmansdorf *fuit ſupremi Præfecti filio hunc honorem dedit, non tamen hereditario jure, ſed ad vitam. Proximis annis D. Adamus ſupplicavit Cæſari & impetravit, ut filius* Rudolphus *poſt ſe* Mareſcalli *munus gereret.* Pincernatus Wartembergicæ *ſtirpi* hæreditario jure *conferebatur, extincto circa A. 1636. Johanne Georgio de Wartemberg ſtirpis hujus poſtremo, qui Suecis militabat; munus hoc* jure hæreditario *Cæſar familiæ Comitum* Slavatarum *tranſcripſit.* Dapiferia *fuit* Procerum Haſenburgicorum jure hæreditario; *periit ſtirps in præclariſſimo heroë Jeroslao, quem novimus; etſi adhuc in Moravia Leones (qui ab eadem origine deſcendunt) ſuperſint. Nulli adhuc, quod ſcimus, dignitas a Cæſare collata eſt; uti neque* Prægustatorii *munus, quod hæreditarium fuit* Sezymarum de Aulti *ex cærulea Roſa Procerum, qui & ipſi me puero perierunt, nullo in eo munere ſuccedente. Hæ fuêre quatuor Regni dignitates hæreditariæ.*

CAP. VI.

DE ELECTORE BAVARIÆ.

SEcundus inter Electores ſeculares hodie eſt *Dux Bavariæ*, ab Anno ſcilicet 1623, quo dignitas Electoralis à Ferdinando II, Imp. Friderico V. Palatino, Bohemiæ Exregi adempta, in *Maximilianum Bavarum* cum omnibus juribus annexis translata, & deinde An. 1648. per Inſtrumentum Pacis Oſnabrugenſis ei confirmata eſt. Jam olim quidem extitiſſe conſtat, qui Bavaricæ domui partem in Electoratu, vigore *conſtitutionis Ludovici Bavari Imp. pactique, quod cum Rudolphi Palatini filiis ſancivit*, competere, atque adeo præter fas dignitatem iſtam ſoli Palatinatui à Carolo IV. cum Rudolphi Palatini filiam connubio ſibi junxiſſet, illatam eſſe, dictitabant; & hoc demum ſeculo ſub auſpiciis Maximiliani Bavariæ Ducis id propugnavit *Chriſtophorus Gevvoldus* in commentario, quem *de Septemviratu Imp. Rom. Germ.* evulgavit, cui maſculè ſed humaniſſimè pro cauſa Palatina ſe oppoſuit *Marq. Freherus.* Utriuſque rationes ἐν ἐπιτομῇ legere eſt ap. *Limnæum.* lib. 3. cap. 9. *Archidapiferatus* munus, quod tanquam jus Palatinatui potius, quam Electurali axiomati conjunctum ſibi aſſerere Palatinus nitebatur, *ſpeciali demum tranſactione*, ne paci obeſſe videretur, Bavaro ceſſit. Is itaque *quartum* nunc *in electione Cæſarea habet votum, locumque poſt Regem Bohemiæ ad dextrum Imperatoris latus, in ſollemni proceſſione geſtat pomum Imperiale, ac in celebratione curiæ Imperialis Imperatore* Aur. Bul. cap. 4. 22. & 27.

ad menſam ingreſſo, intrat & ipſe vectus equo, habens in manibus quatuor ſcutellas argenteas cibis impletas, & deſcendens ab equo portat, & ante Imperatorem in menſa reponit; in quo munere *Subofficialem* habet, Dapiferum hæreditarium (den Erbtruchſeſſen) *de Waldburg.* De *Vicariatu* vacante Imperio in partibus Rheni & Sueviæ, nec non iis locis, ubi jus Franconicum viget, controverſia adhuc ei intercedit cum Palatino; quæ An. 1657, poſtquam Ferdinandus III. Cæſar ad Superos emigraſſet, præcipuè agitata fuit; qua tempeſtate uterque Elector ejus jura uſurpavit, eaque per publica diplomata ac edicta ſibi aſſertum ivit; mihi majoris momenti hæc eſt diſceptatio, quàm ut meam facere ſuſtineam; videri poſſunt ſcripta amœbea, ab utriuſque partis fautoribus publicata, nec non *Limnæus Tomo V.* ad lib. 3. c. 11. p. 215.

2. Modernus Bavariæ Elector eſt Sereniſſimus

MAXIMILIANUS MARIA EMANUEL *Cajetanus Ludovicus Franciſcus Ignatius Antonius Joſephus Felix Nicolaus Pius. Superioris & inferioris Bavariæ, nec non ſuperioris Palatinatus Dux, Comes Palatinus Rheni, S. R. I. Archidapifer & Elector, Landgravius Leuchtenbergæ.* Prodiit in lucem d. 11. Julii 1662. *Parentes* ei fuere: *Ferdinandus Maria* Elector, qui d. 26. Maji, cum in diverſorio Schleisheimenſi ſe oblectaret, repentina morte oppreſſus eſt, graviſſima ſyncope animam ipſi intercludente; & *Henrietta Adelheidis è Sabaudia* Ducum ſanguine orta, ac d. 18. Mart. 1676. defuncta. Poſt patris obitum, cum ætatem ab Aurea Bulla definitam nondum attigiſſet, ſub tutela patrui vixit, usque dum anno ſequenti, ipſa natali ſua die, qua nonum & decimum ætatis annum agere cœpit, regiminis habenas ſolemni religione ac cerimonia capeſſeret, actisque patruo pro fida adminiſtratione gratiis non verbis tantum ſed re ipſa (viginti enim millibus Imperialium annuos ejus reditus auxiſſe fertur) aulam ad ſuum arbitrium nutumque inſtitueret, aſciſcendo in *principalium onerum adjutores* trigam Virorum Illuſtriſſimorum: *Bernhardum Berquem Comitem de Rechberg in Hohen-Rechberg*, quem *Supremum provinciæ Magiſtrum* (Oberſt Landhofmeiſter) *conſtituit; Maximilianum Ferdinandum Comitem de Torringen in Seefeld*, quem *Supremi Camerarij* munere decoravit; & *Maximilianum Johannem Franciſcum Comitem de Preiſing*, cui *Supremum Aulæ Mareſchallatum* contulit. In conjuge deligenda dubius adhuc conſilii ac incertus animi eſſe videtur, quamquam maritandum Principem cuncti ſuadeant.

3. *Fratrem* ſuperſtitem unicum habet: *Joſephum Clementem Cajetanum Franciſcum Antonium Caſparem Melchiorem Balthaſarem Johannem Baptiſtam Nicolaum*, natum d. 5. dec. 1671. cujus *juventa moderator* eſt: *Timor Victor L. B. ab & in Weichs*. *Sorores* duas: *Mariam Annam Chriſtinam*, editam in lucem d. 17. Nov. 1660. & *Ludovico Delphino*, Regis Galliarum filio, An. 1680. d. 7. Mart. nuptum collocatam.

Violantam Beatricem, natam d. 23. Jan. 1673.

4. Præverterunt Parentum fata: *Luiſa Margarita* n. 18. Sept. 1663. †. 9. Nov. 1665. *Ludovicus Amadeus* n. 6. April. †. 11. Dec. 1665. & *Cajetanus Maria* n. 2. Maji †. 7. Dec. 1670.

5. *Patruus* Electoris *Maximilianus Philippus Hieronymus*, *utriusque Bavariæ Dux*, &c. filius *Maximiliani* Electoris & *Mariæ Annæ Auſtriacæ*, lucem vidit d. 20. Septemb. 1638. habetque in conjugio *Luiſam Turriam*, Friderici Mauritii Ducis Bullionæi & Leonoræ Febroniæ Comitiſſæ Bergenſis filiam, Ao. 1668. d. 15. April. ductam; ſed nullam hucusque ex ea ſuſcepit prolem: Habitare tamen plurimum ſolet in caſtro *Pfreimbdenſi* metropoli Leuchtenbergenſis Landgraviatus.

6. *Agnatos* proximiores *duos* ſaltem habet Sereniſſimus Elector, Alberti Bavariæ Ducis patrui ſui magni filios: *Maximilianum Henricum* Archiepiſcopum atque Electorem Colonienſem, & *Albertum Sigiſmundum* Epiſcopum Friſingenſem & Ratisbonenſem; de quibus ſuo loco.

7. *Scutum* Electoris ac Ducum Bavariæ *quadripartitum* eſt: areola 1. & 4. *nigra leonem defert aureum, rubentibus corona, lingua & falculis quo* Palatinatus *notatur*. 2. & 3. *rhombis argenteis & cæruleis obliquè dextrorſum diſpoſitis exaratur, quibus* Bavaria *deſignatur*. *Umbilico ſcuti* ſolus Elector *parmulam imponit coccineam, pomum Imperiale ſeu crucigerum aureum*, Electorale *ſcilicet* δόγμα, *continens*. *Caſſides* incumbunt *duæ coronatæ: ſuper* priori *leo aureus conſidet, rubea redimitus corona, inter duo cornua cæruleis ac argenteis rhombis variegata, è quibus virgæ aureæ prominent foliis ornatæ: quo ſolo Palatinus Bavarorum apex, à reliquis Palatinis differt*. Altera *repræſentat leonem aureum, conſidentem inter duas alas Bavaricis rhombis diſtinctas, ex quibus denuo prominent foliola aurea*. *Inter has* Electoralis mitra *viſitur clypeum tegere, globo Imperiali in ſummitate aucta*. *Laciniæ dependentes hinc nigræ ſunt & rubeæ, iſthinc argenteæ & cæruleæ*. Telamonum *vices duo ſuſtinent leones*.

Spen. Op. Herald. Sp. l. 3. c. 27.

8. *Ditiones* Celſiſſimi Electoris quantum attinet, comprehendunt ex *utramque Bavariam & Palatinatum Superiorem*, *cum Comitatu Chamenſi & Landgraviatu Leuchtenbergenſi*. *Bavariam* multo anguſtioribus limitibus, ac olim cum Bojoaria appellaretur, circumſcriptam, atque *Danubio*, *Licho & Oeno* fluviis nec non *Alpibus* incluſam, ac in *ſuperiorem*, quæ *Licho & Iſara* cingitur, *inferioremque*, quam *Iſarus & Oenus* terminant, diviſam, à Guelphis ad eam familiam, à qua nunc regitur, tranſtulit Fridericus Barbaroſſa Imperator; qui exauctorato Heinrico Leone An. 1180. Ducatum Bavariæ, ſed à Leopoldo Auſtriæ Marchione mutilatum, *Ottoni Comiti à VVittelſpach & Scheyrn* conceſſit. Hujus filius *Ludovicus* cum favore Friderici II. Imp. etiam *Palatinatum ad Rhenum* An. 1215. nactus eſſet, & ad poſteros tranſmiſiſſet, orta eſt inter nepotes *Ludovicum Severum* atque *Henricum prima* ditionum *diviſio*, illo *Palatinatu ad Rhenum cum Bavaria ſuperiore*, hoc *inferiorem cum parte Nortgojæ* Bohemiæ conterminam, obtinente. Sed poſtquam *Henrici* ſtirps in ejus pronepote defecit, omnem ejus hæreditatem adiit *Ludovicus*, *Severi* filius minor natu, in *Imperatorem* electus, excluſo fratre majore *Rudolpho*, quem, quod Friderico Auſtriaco æmulo Imperii faveret, omnibus ditionibus exutum in Angliam, ubi paulò pòſt vitam cum morte commutavit, abegit; filiis tamen ejus ad ſe receptis Palatinatum Rheni cum illa *parte Nortgojæ*, quæ exinde *ſuperioris Palatinatus* nomen accepit, reſtituit, Bavariam verò totam ſibi poſteriſque aſſeruit: circa *Electoralem dignitatem* ita cavit, ut proles ſua atque fratris *alternis vicibus* electionibus Cæſareis intereſſent; ac primas quidem Rudolphi tanquam nato majoris filio, ſecundas ſuæ ſoboli tribuit. Quî verò pactum hoc antiquatum deinceps fuerit, ac pro obſoleto & irrito habitum, niſi ignaviam ſuorum accuſare velit, haud ſcire ſe ait *Aventinus*. Ex *Ludovici Bavari* Imp. filiis, tres, *duo* nimirum *Ludovici* & *Otto Brandeburgicam Marchiam* cum Electoratu, morte Woldemari ac Johannis fratrum, vacuefactam, per inveſtituram parentis tenuerunt; ſed eam Ottoni Carolus IV. Imp. ejus ſocer, numerata certa pecuniæ ſumma, tantum non extorſit. *Senior Ludovicus* per matrimonium Margaritæ Maultaſchiæ *Tyrolenſem* etiam *Comitatum* obtinuit & filio *Meinhardo*, at *demùm*, reliquit. *Wilhelmo*, quem Ludovicus Auguſtus è ſecunda conjuge Margarita Hollandia Comitiſſa ſuſcepit, obvenêre ex materna hæreditate, *Hollandia & Zeelandia*, in quibus, cum improlis obiiſſet, ſucceſ-

Annal. Bo. lib. 7. p. 681. edit. Francof.

ſucceſſorem habuit fratrem germanum *Albertum*, qui *Straubingam* in Bavaria ſortitus erat: hujus ſtirps maſcula poſteaquam brevi interjecto tempore defecit, transtulit Jacoba ejus neptis jura ſua in Hollandiam, ac el conjunctus Comitatus in Philippum Bonum Burgundiæ Ducem.

9. Solius itaque *Stephani* qui *Fibulatus* cognominatus eſt, & e priori Ludovici Imp. thoro prodiit, proſapia in Bavaria duravit, quæ in varias ſubinde lineas diviſa, tandem ſeculo XV, ad ſolum *Albertum IV. Sapientem* rediit: Hic extincto *Georgio Divite* agnato è *Landshutana linea*, ejus hæreditatem armis adverſus *Rupertum Palatinum*, quem Georgius Dives ejus ſocer hæredem, in propinquiorum præjudicium ſcripſerat, ſibi vindicavit, totamque Bavariam denuo conjunxit; ſolo *Neoburgo ad Danubium* excepto, quod cum circumjecta ditione Maximilianus I. Imp. Ruperti liberis, maternæ hæreditatis nomine, aſſignavit. *Albertus* V. Dux Bavariæ, quarti nepus, cum aliquot auctus eſſet filiis, ne illi eorumque poſteri ad ditionum partitiones, quæ magnorum diſſidiorum materiam præbere ſolent, iterum delaberentur, *jus primogenituræ* in familia inſtituit, ac anno 1579. moriens omne Bavarici Ducatus regimen filio primogenito *Wilhelmo*, à quo *Wilhelmina linea* in Inſtromento Pacis commemorata, orta eſt, tradidit; cum reliquos filios partim Eccleſiaſticis beneficiis, partim appenagiis, uti vocant, inſtruxiſſet. Diviſa verò eſt Bavaria in *quatuor regimina* quæ vernaculo vocabulo Regierungen ſive Rent-Ambter nominantur; Superior Bavaria *Monachienſe* complectitor & *Burckhuſanum*; inferior *Landshutenſe & Straubingenſe*. *Monachium* totius *Ducatus metropolis* hodie eſt ac *Electoris Regiam* continet, aulicisque domicilium præbet. Reliqua regimina per *Vicedominos* adminiſtrari ſolent; ac *Burckhuſano* quidem Impræſentiarum præeſt: *Johannes Ferdinandus Albertus Comes à Preiſing. Landshutano: Joh. Chriſtophorus L. B. ab & in Seyboldsdorf*, qui *Franciſco L. B. de Neuhaus* nuper mortuo ſuffectus eſt: *Straubingenſi: Johannes Wigulaus L. B. de Paumgarten.*

10. *Superior Palatinatus*, quem ad *Sueviam* potiùs quàm Bavariam referendum, utpote qui ex donatione Conradini Sueviæ Ducis ad Ludovicum Bavariæ Ducem ac Comitem Palatinum pervenerit, cenſet *Freherus*, hoc demum ſeculo occaſione belli Bohemici ad Bavaricam ſtirpem translatus, ac ejus poſſeſſio per Inſtrumentum Pacis Osnabruggenſis Maximiliano Electori ejusque poſteris totique lineæ Guilhelminæ, quamdiu maſculi ex ea ſuperſtites fuerint, cum omnibus appertinentiis regalibus ac juribus confirmatus eſt. Caput provinciæ eſt *Amberga*, in qua *Vicarius Electoralis*, (*Chriſtianus Comes ab Ortenburg* nunc munus hoc ſuſtinet,) jus dicit.

11. *Chamenſis Comitatus* Nortgojæ quondam portio, ſuos habuit Comites, quibus ſeculo XIII. extinctis, Bavariæ Ducibus ab Impp. in feudum eſt conceſſus; cumque in illa inter Ludovicum Bavarum Imp. & Rudolphi Palatini filios diviſione Palatinis obveniſſet, tandem eâdem, qua ſuperior Palatinatus, viâ ad Bavaros tranſiit.

12. *Leuchtenbergenſem Landgraviatum* in Bohemiæ finibus ſitum, *Albertus* Dux Bavariæ jure uxorio (habuit enim in matrimonio Mechtildem, Maximiliani Adami ultimi Landgravii amitam) obtinuit, & acceptis aliis in Bavaria bonis Maximiliano Electori fratri ſuo tradidit, à quo filio minori natu Maximiliano Philippo aſſignatus eſt, qui hodiedum eum poſſidet.

13. Eſt etiam in ditione Electoris *Hagenſis Comitatus* haud procul ab *Oeno* amne diſtans, qui ſuos olim habuit Comites è *Frauenbergiorum* ſtirpe, quibusque inter Imperii Ordines locus erat; ſed extincta eorum familia, Maximilianus II. Imp. Comitatum Ducibus Bavariæ in feodum contulit.

14. *Donavverdam* urbem in Vindelicia ad Danubium ſitam, quæ inde ab An. 1420. quo ſe Bavarorum jurisdictioni favore Sigismundi Imp. ſubduxerat, libertate ac Imperii civitatum jure gaviſa erat, in priſtinam ditionem An. 1607. redegit *Maximilianus* Bavariæ Dux, poſtquam Rudulphus II. Auguſtus eam, ob vim ab inſana plebe illatam Abbati & clero Monaſterii S. Crucis, qui ſollemnem proceſſionem ab immutatæ iſthic religionis tempore intermiſſam, die B. Marco ſacta reſtaurare auſus erat, proſcripſiſſet, ac executionem non circulo Suevico (uti leges Imperii poſtulabant) ſed Bavaro demandâſſet, qui occaſionem diu exoptatam ambabus, quod ajunt, ulnis arripiens, urbem imparatam adortus eſt, ac ad deditionem facilè ſubactam ſui juris fecit, fruſtra reclamante ac de inſolito præproperoque proceſſu querente Evangelico ordine; cui reſtitutio plenaria quidem eſt promiſſa, ſed tum demum, ubi belli ſumptus (quos nemo exoluturus erat) Bavariæ Dux recepiſſet. *V. Thuan. Hiſt. lib. ult. Pfanner. Hiſt. pacis Weſtphal. lib. 1. §. 2.*

16. Comprehendi Electorem Bavariæ ſub *circulo Bavarico*, ejusque *Directorium* tenere, in proclivi eſt colligere; *in Suevico* tamen quoque *circulo*, locum duplexque ſuffragium habet, nempe ratione *Comitatuum Wieſenſteig & Mundelheim*; quorum illum, cum *Comitum Helfenſteiniorum* ſtirps defeciſſet, ære [illegible] F [illegible] ſibi

ſibi paravit; *Mundelheimium* verò poſt extinctos *Freundsbergios Barones* jure caducitatis recepit.

16. Ante verò quàm hunc rivum claudam, dicendum aliquid eſt de *VVartenbergicis Comitibus*, quos *Ferdinandus Dux Bavariæ* Alberti V. filius ſecundo genitus è *Maria Pettenbeckia*, quam impari conjugio ſibi copulavit, proſevit; ſuperſunt verò ex iis duo tantùm mares:

Albertus Erneſtus Comes de VVartenberg & Hachenburg, Dominus in VVald, Capellanus Imperialis, Canonicus Capitularis Ratisbonenſis & Præpoſitus Bonnenſis; filius *Erneſti Bennonis* Comitis de Wartenberg & *Sibylla Hohenzolleria*.

Franciſcus Marquardus Comes de VVartenberg, &c. Patre *Johanne Ferdinando Erneſto*, qui Alberti Erneſti frater erat, matre *Anna Eliſabetha Comitiſſa de Salm & Neuburg ad Oenum* natus An. 1673. ac in ſpem familiæ adoleſcens.

17. *Ferdinandus Laurentius*, hujus patruus magnus, natu minimus è Ferdinandi Bavariæ Ducis filiis, An. 1666. moriens ſex liberos è ſecunda uxore *Maria Claudia C. Oettingenſi* ſuſceptos reliquit, mares duos: *Franciſcum Ferdinandum* & *Johannem Ferdinandum*, ſed in flore ætatis extinctos; ille enim An. 1674. hic autem 1673. fatis conceſſit: ſequioris ſexus: *Mariam Franciſcam Johanni Jacobo Comiti de Preiſing* elocatam, *Mariam Gertrudim Ludovico de Bertrand Comiti de la Perouſe* Camerario Electorali nuptam; ſed utramque in mortuorum cenſum relatam, tum *Mariam Annam* & *Mariam Claudiam*, Moniales;

Spen. Op. Her. Sp. L. 6. c. 27. § 41. 18. *Utuntur hi Comites* Bavarico *virgato ſcuto, eique imponunt* Palatinum *leonem coronatum; utroque familiari ſymbolo in unum later culum compacto. Clypeo inſiſtit galea coronata, cui inter alas* Bavaricas *virgatas, & foliolis exteriùs ornatas, adverſa fronte inſidet leo* Palatinus *coronatus*.

CAP. VII.

DE ELECTORE SAXONIÆ.

TErtium inter Electores Seculares locum occupat *Saxoniæ Dux*, qui S. R. I. *Archimareſcallus* eſt, atque vi hujus muneris *in ſolemni proceſſione Imperatorem immediatè præcedit, enſem Imperialem ſtrictum deferens; in ſolemnibus verò curiis, poſito ante ædificium ſeſ-*
A. B. c. 27. *ſionis Imperialis* (Aureæ Bullæ verbis utor) *acervo avenæ, tantæ altitudinis, ut pertingat uſque ad pectus vel ſellam equi, quo vehitur, habens in manu baculum argenteum & menſuram*

argenteam, hanc avena replet, famuloque primitus venienti miniſtrat; atque hoc facto figendo baculum in avenam recedit, ac Vice-Mareſcallo, qui ſenior eſt è familia Dominorum de Pappenheim, *poteſtatem eam diſtribuendi facit*. Porro *in comitiis publicis Ordinibus de alimentis hoſpitiisque proſpicere* tenetur, in quo plerunque ſub officialis ſui opera utitur. In electione Regis Romanorum *quintum* obtinet *votum*. Vacante Imperio vices Cæſaris explet in illis locis, ubi *Saxonica jura* quondam vigebant. Denique hoc etiam ob Archimareſcallatus officium eximium habet, quod à *tubicinibus Protector ac Patronus* ſalutatur, uti conſtat è diplomate Ferdinandi II. Imp. apud *Limnæum, Additionum Tomo I.* ad lib. 3. c. 10. p. 220.

2. Eſt Ducatus Saxoniæ, eique annexa dignitas Electoralis penes illam, in qua nunc verſatur, familiam ultra duo ſecula, nempe inde ab anno 1423. quo *Alberto Duce & Electore Saxoniæ*, (qui à clariſſimo Heroë *Bernhardo Urſo*, quem Fridericus Barbaroſſa Imp. *Saxoniæ, Angriæ & Weſtphaliæ Ducem* conſtituit, genus duxerat) abſque prole defuncto, diſceptantibusque de ejus ſucceſſione, Lauenburgico, Palatino & Brandenburgico, Sigiſmundus Imp. memor fidei & meritorum *Friderici Bellicoſi*, Marchionis Miſniæ & Landgravii Thuringiæ, eidem *Saxoniam*, tanquam *priſcum Witikindeorum*, à quibus deſcendiſſe fertur, *patrimonium cum Electoratu* ſolemni Inveſtitura Poſonii contulit. Atque ab eo ad poſteros axioma hoc ſerie nunquam interrupta eſt propagatum, hæſitque aliquandiu in *linea primogenita*, ab *Erneſto*, *Friderici Placidi* F. Bellicoſi N. condita, & exinde *Erneſtina* dicta; donec anno ſuperioris ſeculi ſeptimo & quadrageſimo *Iohanni Friderico*, qui *Magnanimi* cognomen promeruit, *Johannis Conſtantis* F. *Erneſti* N. cùm Smalcaldico fœderi nomen dediſſet, armaque pro aris & focis adverſus Carolum V. Imp. cepiſſet, ſed prælio ad *Mulbergam* commiſſo victus in ejus poteſtatem veniſſet, adimeretur; ac cum juribus conjunctis, magnaque ditionum parte, *Mauritio* ejus agnato, è *linea Albertina*, quæ ab Erneſti fratre *Alberto* nomen originemque traxit, prognato, attribueretur; quem Imperator anni ſequentis d. 24. Febr. in Comitiis Auguſtanis publica & ſollemni inveſtitutura tanquam in poſſeſſionem miſit, & in ſuam Imperiique fidem accepit: & licet *Mauritio* abſque liberis mortuo, *Johannes Fridericus* priſtinam dignitatem recuperare tentaſſet, fruſtra tamen niſus eſt, tranſitque ea ad Mauritii fratrem *Auguſtum*; à quo ad poſteros tranſmiſſam, hac tempeſtate ſuſtinet Sereniſſimus Sleid. Comment. de R. Rel. & Resp. l. 20.

JOHAN-

JOHANNES GEORGIUS III. *Dux Saxoniæ, Iuliaci, Cliviæ & Montium, S. R. I. Archi Mareſcallus & Elector, Landgravius Thuringiæ, Marchio Miſniæ & utriusque Luſatiæ, Comes Princeps Henneberga, Burggravius Magdeburgi, Comes Marcæ & Ravensbergæ, Dominus Ravenſteinii.*

3. Natus eſt d. 20. Junii Anno 1647. Patre *Johanne Georgio* II. *Electore ac Duce Saxoniæ*, qui d. 22. Aug. An. 1680. Freibergæ, quo propter peſtem Dresdæ immane quantum graſſantem, ſeceſſerat, diutino morbo abſumptus, vita conceſſit: Matre *Magdalena Sibylla* Chriſtiani Marchionis *Brandenburgici*, lineæ Culmbacenſis, filia ſuperſtite. Vivo parente Budiſſini morabatur, ac *Luſatiam ſuperiorem* Vicario nomine, tanquam *Supremus Præfectus provincialis* (Ober-Land-vogt) rexit. An. 1673. Cæſarem Egræ exercitum, ad tuendos Imperii limites à Gallis infeſtatos, collectum luſtrantem convenit; à quo *legione equeſtri* donatus, ac titulo *Locumtenentis Campi Mareſcalli* (Feld-Marſchalck-Lieutenant) ornatus, caſtra ſecutus eſt, & paternas etiam copias defenſioni Imperii deſtinatas ad Rhenanam deduxit oram; egregiaque fortitudinis documenta in conflictu *Mummenheimenſi* & *Sensheimenſi* edidit. Poſt Divi Parentis è vita diſceſſum *Electoratus Regimen* ſuſcepit, idque magna frugalitatis ac moderationis laude adminiſtrat. habens *ſecretiorum conſiliorum arbitros*: *Nicolaum L. B. de Gersdorf*, qui *Director* eſt *Secretioris Senatus*, & Supremus Camerarius; *Fridericum Adolphum ab Haugwitz*, Supremum Aulæ Mareſcallum, & primas inter miniſtros aulicos tenentem; *Carolum L. B. de Frieſen*, Conſiſtorii & Judicii Aulici Lipſienſis Præſidem; *Fridericum de Werthern*, S. R. I. & Auguſtiſſimi Cæſaris Cameræ Janitorem hæreditarium (Erb Kammer-Thürhüter) Supremum Thuringiæ Capitaneum, denique *Henricum Gebhardum de Miltiz*, Cancellarium.

4. *Uxorem* accepit genere, probitate, prudentiaque fœminarum eminentiſſimam *Annam Sophiam*, Regiis parentibus editam, *Friderico III. Daniæ* Rege & *Sophia Amalia Duciſſa Brunsv. & Luneb.* quam *Hafniæ* Calendis An. 1647. ſollemni nuptu duxit, *duplicis prolis maſculæ* pater hactenus ex ea factus:

Johannis Georgii, nati d. 18. Oct. 1668. ac in ſpem ampliſſimam adoleſcentis; &
Friderici Auguſti, cui d. 12. Maji anni 1670. natalis fuit.

5. *Sorores* Celſiſſimus Elector *duas* habuit, quarum *prior* intra primum ætatis *extincta* eſt; *altera Erdmuthis Sophia Chriſtiano Erneſto M. Brandenb. Berutbino* nuptum anno 1662. locata, naturæ debitum d. 12. Jun. 1670. exſolvit.

5. *Propinquorum* Electoris haud exiguus eſt numerus; eorum unus ſecundo, reliqui tertio quartove conſanguinitatis gradu ipſi conjuncti ſunt, *communemque* ſecum *Parentem* agnoſcunt *Johannem Georgium* I. Hic enim quatuor auctus erat filiis, *Johanne Georgio* II. quo modernum Electorem genitum eſſe dixi. *Auguſto*, *Chriſtiano* & *Mauritio*.

7. *Auguſtus Adminiſtrator Archiepiſcopatus Magdeburgenſis* audiebat, ac *Halæ ad Salam*, quæ inter civitates diœceſeos ſecundas tenet, ſedem habebat: verùm cum hæc dignitas hæreditaria non eſſet, ſed vitæ ejus termino circumſcripta, tranſiit ea, poſt ipſius obitum, qui in d. 4. Jun. Anni 1680. incidit, alioſum; uti cap. ſequenti dicetur.

8. E *duplici conjugio* numeroſam ſuſtulit ſobolem; prior uxor *Anna Maria*, *Adolphi Friderici D. Meklenb.* filia, quæ anno 1647. ducta d. 11. Dec. 1669. vivere deſiit, bis *ſexies* mater facta eſt. Inter *maſculos*, quorum *quinque* fuêre, familiam ducit & in ditionum regimine Parenti ſucceſſit:

Johannes Adolphus Dux Saxoniæ, Iuliaci, Cliviæ & Montium, Landgr. Thuringiæ, Marchio Miſniæ & utriusque Luſatiæ, Comes Princeps Henneberga & Barbiæ, Dominus Ravenſteinii, natus d. 2. Nov. 1649. Connubio ſibi junxit A. 1671. d. 25. Octob. *Johannam Magdalenam Friderici Wilhelmi D. Saxo-Altenburgici & Magdalenæ Sibyllæ* amitæ ſuæ filiam, è qua hucusque ſuſcepit:

I. *Magdalenam Sibyllam* n. 1673. d. 3. Sept.
II. *Auguſtum Fridericum* n. 1674. d. 15. Sept. †. 1675. d. 16. Aug.
III. *Johannem Adolphum* n. 7. Jun. †. 18. ejusd. menſis An. 1676.
IV. *Johannem Georgium* n. 1677. d. 13. Julii.
V. *Anonymum* d. 24. Jul. 1678.
VI. *Johannam Wilhelminam* n. 1680. d. 20. Januar.
VII. *Fridericum Wilhelmum* n. 1683. d. 18. Jan.

9. *Fratres Johannis Adolphi* ſunt:

Auguſtus Junior dictus, n. An. 1650. d. 3. Dec. Hic à *Magdeburgenſi Capitulo* in *Præpoſitum* An. 1661. cooptatus, aucta ætate in Sueciam iter fecit, ubi à Rege *Colonelli* axiomate & ſtipendio mactatus eſt, tum Electori etiam Colonienſi in obſidione Groningæ in Weſtfriſia militavit; ſed præmatura morte d. 11. Aug. 1674. Halæ abreptus, *viduam* reliquit *Carolam Friderici Haſſiæ Landgravii* & *Eleonoræ Catharinæ Palatinæ* filiam, quam A. 1673. d. 25.

Aug. duxerat ac *unicam* tantum *filiolam* in utero extinctam cum ea genuerat; vivit illa nunc in conjugio *Johannis Adolphi Comitis Teclenburgici.*

Chriſtianus n. An. 1652. d. 25. Junii apud Electorem patruelem militari munere fungitur.

Heinricus n. 29. Sept. 1657. ſucceſſit fratri Auguſto in Præpoſitura Magdeburgenſi.

Albertus n. 14. April. A. 1659.

10. *Sororum Johannis Adolphi* hæc eſt nomenclatio:

Magdalena Sibylla n. 2 Sept. 1648. ac *Friderico D. Saxo-Gothano* in matrimonium An. 1669. d. 14. Nov. collocata, fatis conceſſit d. 20. Jan. 1681.

Anna Maria n. d. 28. Febr. 1653. †. 17. Febr. 1671.

Sophia n. 23. Jun. 1654. nupſit A. 1676. 18. Jun. *Carolo Wilhelmo Pr. Anhaltino Serveſtano.*

Catharina n. 12. Sept. 1655. †. 21. April. 1663.

Chriſtina n. 25. Aug. 1656. *Auguſto Friderico D. Holſatiæ, Epiſcopo Eutinenſi* in manum A. 1676. 21. Jun. convenit.

Eliſabetha n. d. 25. Aug. 1660. †. d. 11. Maji 1663.

11. Hæc ſeries eſt liberorum Auguſti è *priore thoro*, è *poſteriore*, in quem An. 1672. d. 29. Jan. aſcivit *Johannam Walburgin, Georgii Wilhelmi Comitis Leiningenſis in Werſterburg.* filiam etiam dum ſuperſtitem, duo ei nati ſunt mares.

Fridericus n. 20. Nov. 1673. &

Mauritius n. 5. Jan. 1676.

12. CHRISTIANUS, *Poſtulatus Adminiſtrator Epiſcopatus Martisburgenſis*, qui ſolus ex Electoris patruis ſupereſt, lucem aſpexit d. 27. Oct. An. 1615. Habet in conjugio *Chriſtinam, Philippi D. Holſatiæ in Glucksburg* & *Sophiæ Hedvvigis Saxo-Lauenburgicæ* filiam, An. 1650. d. 19. Nov. junctam, è qua procreavit:

I. *Magdalenam Sophiam* n. 19. Oct 1651. † 29. Martii 1675.

II. *Iohannem Georgium* n. 4. Dec. 1652. † 3. Jan. 1654.

III. *Chriſtianum* n. 19. Nov. 1653. Hic A. 1679. d. 14. Oct. nuptiis ſibi adjunxit *Erdmuthin Dorotheam, Mauritii* patrui ſui filiam.

IV. *Auguſtus* n. 15. Febr. 1655.

V. *Philippus* n. 26. Oct. 1657.

VI. *Chriſtiana* n. 2. Jun. 1659. quam *Chriſtianus Dux Saxoniæ è Gothanis* in matrimonium An. 1677. aſſumſit, & Ao. 1679. d. 17. Martii in puerperio extinctam amiſit.

VII. *Sophia Hedvvigis* n. 4. Aug. 1660. ac *Johanni Erneſto Duci Saxoniæ è Gothanis*, Chriſtiani fratri An. 1680. elocata.

VIII. *Heinricus* n. 2. Sept. 1661.

IX. *Mauritius* n. 29. Oct. 1662. † 21. April. 1664.

X. Denique *Sibylla Maria* n. 28. Oct. 1667.

13. MAURITIUS, poſtremus è Joh. Georgii I. Electoris filiis, *Adminiſtrator Epiſcopatus Naumburgenſis ac Citienſis, nec non Ballivia Thuringicæ*, quæ ad Ordinem Equeſtrem Teutonicum pertinet, annū vitæ ſupremum habuit 1681. d. 4. Dec. *Nuptias ter* celebraverat; *primas* A. 1650. cum *Hedvvige Sophia, Philippi D. Holſatiæ in Glucksburg* filia; qua poſt biennium ac duplicem enixam prolem maſculam, ſed ἐφημέριον, demortua, *ſecundas* ſibi junxit *Dorotheam Mariam, Wilhelmi D. Saxo-Vinarienſis* gnatam An. 1656. d. 3. Julii, quæ elegantis ſobolis, quatuor nempe marium, ſex filiarum Parentem eum fecit, atque An. 1675. d. 11. Julii extremum diem implevit; itaque ad *tertias* transgreſſus nuptias An. 1676. d. 14. Jun. ſibi copulavit *Sophiam Eliſabetham, Philippi Ludovici D. Holſatiæ è Sunderburgicis, & Annæ Margaretæ Haſſiæ Landgraviæ* filiam, è qua liberos non vidit. Succeſſorem in ditionum regimine habuit filium è *ſecundo thoro* primogenitum; is eſt

MAURITIUS WILHELMUS *Dux Saxoniæ, Iuliaci, Cliviæ & Montium, Poſtulatus Adminiſtrator Epiſcopatus Naumburgenſis, Landgravius Thuringiæ, Marchio Miſniæ & utriusque Luſatiæ, Comes Princeps Henneberga, Comes Marca & Ravensberga, Dynaſta Ravenſteinii, Locumtenens Ballivia Thuringicæ*, natalem diem habuit 12. Martii An. 1664. nuncque, niſi fallax eſt rumor, exterarum gentium mores & urbes viſere ſeeum conſtituit.

14. Inter ejus *fratres* proximus ordine naſcendi *Johannes Georgius* natus d. 27. April. Anni 1665., ſequentis d. 5. Sept. in ſua reſolutus eſt initia. Reliqui duo ſuperant:

Chriſtianus Auguſtus n. 9. Oct. 1666. &

Fridericus Heinricus n. 21. Jul. 1668.

15. *Sororum* hæc eſt ſeries:

Eleonora Magdalena n. 30. Oct. 1658. †. 26. Febr. 1661.

VVilhelmina Eleonora n. 1659. †. e. a.

Erdmuthis Dorothea n. 13. Nov. 1661. deſponſata *Ludovico Landgr. Haſſiæ in Darmſtad*; quo in ipſo nuptiarum apparatu abrepto, à *Chriſtiano Juniore* patrueli *Merſeburgenſi* in matrimonium An. 1679. ducta eſt.

Maria Sophia n. 3. Nov. 1670. †. 31. Maji 1671.

Magda-

Magdalena Sybilla n. 7. Apr. †. 10. Auguſt. 1672.

Wilhelmina Sibylla n. 1675.

16. Inter *amitas* Electoris ſola ſupereſſe fertur *Maria Eliſabetha*, *Friderici D. Holſatia in Gottorp* vidua, nata An. 1610. d. 22. Nov. *Sophia Eleonora*, quæ *Georgio II. Landgr. Haſſ. Darmſtad.* & *Magdalena Sibylla*, quæ 1. *Chriſtiano V. Daniæ Pr.* 2. *Friderico Wilhelmo D. Saxo-Altenburgico* nupſerant, ad plures abierunt, *illa* d. 2. Jun. 1671. *hæc* d. 6. Januar. 1668.

Spen. Op. Her. prod. 17. *Scutum Electorale* bis ad perpendiculum, ſexies transverſim ſectum eſt, & XXI. areolas complectitur: 1. *cærulea leonem ex argento & minio faſciis transverſis variegatum exhibet*, Thuringiæ ſymbolum. 2. *octo transverſis aureis & nigris tæniis exarata, ſerto viridi rutaceo toti ſuperinducto*, Saxoniam deſignat. 3. *aurea leonem nigrum lingua & falculis coccineis defert*, Miſniæ δεῖγμα. 4. *aurea, quam leo niger dentibus ac falculis argenteis linguam rubeam protendens, occupat*, Juliacenſem Ducatum *notat*. 5. *rubea, ſcutulo argenteo in corde impreſſo, è quo octo ſceptra liliata in crucem & decuſſim diſpoſita aurea per totam aream protenduntur*, Cliviam *indicat*. 6. *argentea leonem rubeum falculis & corona aurea, lingua cærulea, cauda biſida continens*, Bergenſem Ducatum *ſignificat*. 7. *cærulea aquilam expanſam, coronatam, auream defert*. Palatinatus Saxonici emblema. 8. *in medio, ceu honoratiore loco, in parmulæ formam poſita, ita ut in ſubſtratam areolam protendatur, ſuperiore parte atra, inferiore argentea eſt, & duos gladios rubentes in decuſſim trajectos*, Electoralem *ſcilicet* teſſeram *exhibet*. 9. *nigra aquilam auream continet*, Palatinatus Thuringici ſymbolum. 10. *argentea bovem rubrum ventre albicante defert*. 11. *cærulea aureum murum, nigro opere cæmentitio diſtinctum, ac in pinnas aſſurgentem, repræſentat*; illa Luſatiam inferiorem, hæc ſuperiorem *deſignat*. 12. *aurea duobus palis cæruleis diſtinguitur*, & Marchiam Landsbergenſem *innuit*. 13. *cærulea leonem ſuperiore corporis parte aureum, inferiore argenteum exhibet*, terræ Pleiſenſis δεῖγμα. 14 *aurea, rubeis corculis ſtrata, in qua ſalit leo niger Miſnicus*, Orlamundanum vel Vicarienſem Comitatum *deſignat*. 15. *ex ſummo bipartita priore parte rubea, aquilam dimidiam argenteam aurea corona redimitam, poſteriore argentea quatuor faſcias coccineas defert*, & Magdeburgenſem Burggraviatum *denotat*. 16. *argentea tria paria cornuum ſcarabæi rubea exhibens*, Brenenſem Comitatum *ſignificat*. 17. *argentea, roſa rubea, auro gemmata, & viridibus interfoliis ornata* Burggraviatum Aldenburgicum *notat*. 18. *argentea, undulis tribus faſciis cæruleis*, Eiſenbergium Comitatum *deſignat*. 19. *argentea tres cantherios coccineos defert*, Ravensbergium δεῖγμα. 20. *aurea faſcia transverſa triplici ductu ex argento & minio teſſellata*, Marcanum Comitatum *notat*. 21. *ſolo colore miniato conſtat, ac* Regalia *ſignificare fertur*. *In cuſpide ſcuti aureus conſpicitur laterculus, nigram gallinam, viridi colliculo inſiſtentem exhibens; quo* Hennebergenſis Comitatus *deſignatur*.

18. Galeæ *hoc ſcutum* octo *premunt*: Prima *coronata jugum alarum ſuſtinet, ſuperiore parte cæruleum, inferiore aureum, ut pinna, quales in laterculo* Luſatiæ ſuperioris *apparent, muri diſtinctioni ſerviant*. Secundæ *acroſtylium conſtat taurino capite rubeo, quod argenteis cornibus, & per nares trajecto annulo ornatum, atque aurea corona florea, circulo faſciæ* Marcanæ *concolori, redimitum eſt*, & Cliveniſi Marcanaque *areola reſpondet*. E tertia *coronata prominent duo cornua argentea, quorum latera quini utrinque bacilli foliati ornant; reſpicit hæc caſſis* Thuringicum *laterculum*. Quarta *coronata ſuſtinet pileum turbinatum faſciis aureis & nigris, ſertoque transverſo*, ſymbolis Saxonicis, *exaratum, deſuper vero corona iterum aurea atque pavoninis orbibus faſtigiatum; clandit utrumque piles latus cornu ex nigro & argento variegatum, atque eorundem colorum vexillis propendentibus quinis ornatum: conjungitur hoc modo* Saxonicus *cum* Electorali *apice*. E quinta *galea* Miſnica *herma virilis eminet, acuminato pileo tectus; veſtis æquè ac pileus in palorum modum tæniis alternis argenteis & rubeis diſtinguuntur*. Sexta Juliacenſis *areola pii gryphi aurei refert, cujus roſtrum, lingua & armilla rubeum colorem, ala nigrum agnoſcunt*. Septima Bergenſis *coronam auream cauda pavonina faſtigiatam ſuſtinet*. Octava *denique mitra ducali rubea tegitur, cujus vellere muris pontici farin ora reducta eſt, eminetque ſuper illam exſurgens caput aquilæ argenteum cum collo; pertinere hæc caſſis videtur ad* Luſatiæ inferioris *laterculum*. Phalerarum, quibus circumfuſæ ſunt hæ galeæ, colores exprimere tædioſum fortè foret; poſſuntque illi vel ab areolis vel ab apicibus dignoſci.

19. Cæterùm *Saxoniæ Ducum*, quorum hoc capite mentio facta eſt, *clypei*, in eo tantùm ab illo, quem modo deumbravimus, differunt, quod Electorali ſymbolo carent, alliodque ferunt: Sic *Auguſtus Adminiſtrator Magdeburgenſis*, hujus *Archiepiſcopatus emblema*, nec non *Barbienſem teſſeram*, nempe *duos mullos barbatos aureos in campo cæruleo*, inſignibus ſuis inſeruit; cujus filios hoc quidem adhuc uti, iſtud verò omittere, arbitrari licet.

20. *Chriſtianus Merſeburgenſe* δεῖγμα, videlicet *atram crucem, aureo in laterculo*, geſtare ſolet: *Mauritii* autem *filii Naumburgenſe*

genſis Epiſcopatus ſymbolo, clavi ſcilicet & gladio argenteis in decuſſim trajectis, rubea in area, ſcutum ſuum exornare conſueverunt.

21. Sequitur, ut de *ditionibus* Sereniſſimi Electoris, atque adeo totius *lineæ Albertinæ*, ſermonem inſtituamus: quod ut rite fiat, aſcendendum eſt ad *primam* ac ſummam *ſtirpis provinciarumque* Saxonicarum *diviſionem*, quæ in *Erneſto* & *Alberto*, *Friderici Placidi* filiis contigit: ad hos enim, cum Wilhelmo patruo abſque liberis mortuo, univerſæ ditiones avitæ, quæ præter *Saxoniam*, *Thuringiam*, *Miſniam* & *Coburgenſem in Franconia Principatum* potiſſimum complectebantur redliſſent, ipſique in earum communione per annos bene multos in Dresdenſi arce mira concordia vixiſſent; tandem paulò antequam *Erneſtus* ex hac vita diſcederet, ad partitionem delapſi ſunt: quoniam autem recenti adhuc memoria tenebant ingens diſſidium, quod eadem occaſione patrem inter patruumque ortum erat, cenſuerunt, non ſingulas ſingulis provincias aſſignandas eſſe; ſed ita partiendas ut in ſingulis provinciis, præſertim Miſnenſi & Thuringica, ſuam quisq; portionem obtineret; annuorum redituum æqualitas eſſet, metallicorumque proventus ambobus communis maneret; hac ratione ſe effecturos augurabantur, ut cum alter ſine proprio detrimento perdere alterum non poſſet, perpetua aleretur concordia; uti *Fabricius* in *Orig. Saxon.* memorat. (Lib. 9. p. 391.) Confecta itaque eſt provinciarum diviſio in curia Lipſienſi 4. Id. Nov. 1485. In una parte erant urbes & oppida provinciarum Miſniæ & Pleiſſenſis duodecim, Saxoniæ XV. Thuringiæ XXXVIII. Franconiæ IX. Voitlandiæ XII. cum pertinentibus ad ea caſtris, villis, poſſeſſionibus & aliis; his inſuper adjuncta grandis pecuniæ ſumma. In altera verò parte pecunia nulla & loca pauciora, provinciarum ſcilicet Miſniæ & Oſterlandiæ oppida XXXII. Saxoniæ duo, Thuringiæ XXII. reditus ex metallis æquales; æquales decimæ, patrocinium religioſorum & nobilium diſpartitum. Ergò cùm penes Albertum, ceu minorem natu optio eſſet, ea ipſius in fratrem indulgentia fuit atque reverentia, ut præter omnium expectationem, partem poſteriorem eamque deteriorem eligeret, ac *Dresdæ*, quæ in ea comprehendebatur, ſedem figeret, quemadmodum apud citatum autorem legere eſt. (Fabric. lib. ... p. ...) Permanſit res hoc in ſtatu usque ad *bellum Smalcaldicum*, quo victus *Johannes Fridericus* Elector, Erneſti nepos, *dignitatem Electoralem cum ipſo Saxoniæ Ducatu*, cujus caput *Wittenberga* eſt, præterea *Burggraviatum Magdeburgenſem*, *Miſniam atque oppida metallica* mittere, & *Albertinæ lineæ* cedere ingratiis coactus eſt.

22. *Burggraviatus Magdeburgenſis* mentio hortari me videtur, ut quæ ejus ſint jura, quâve via ad familiam pervenerit, paucis percurram. Inſtitutus is eſt, *Lehmanno* teſte, ab Ottone I. Imp. ac *Hermanno Stubekesborn Billingio* dicto, Equeſtris ordinis Viro, ſed ob egregia merita in ſplendidiſſimam fortunam evecto, collatus; à cujus poſteris ad Aſcanios eum tranſtulit Rudolphus I. Imp. & ſuo è filia Agnete nepoti Rudolpho Electori tribuit. (Chron. Spir. lib. 1. cap. 6.) Continebat verò Burggraviatus *jus judiciorum capitalium, in Archiepiſcopatu, Hallenſi præcipuè civitate & ſalinis Saxonicis*, fundatusque erat in *quatuor dynaſtiis* ſive præfecturis, quarum nomina hæc ſunt: *Gommern*, *Ranis*, *Elbenauu* & *Gottauu*, quæ feudi nomine ab ipſo Imperatore cum Burggraviatus titulo conferri ſolebant. Cæterùm qua tempeſtate cum Saxoniæ Electoratu ad *Fridericum Miſniæ Marchionem* per inveſtituram Sigiſmundi Imp. tranſiit; inane erat nomen, jura obliterata, præfecturæ pignori oppoſitæ ob XXII. aureorum millia, quæ Magdeburgenſis civitas *Alberto*, ultimo Aſcaniæ ſtirpis Electori, numeraverat. Tentarunt quidem *Fridericus II. Placidus* ejusque frater *Wilhelmus*, eas vi aut minis Magdeburgenſibus extorquere; ſed interveniente Archiepiſcopo, aliqua pecuniæ ſumma accepta, civitati jus hypothecarium confirmarunt. Inde *Fridericus Sapiens* Elector animum ad eas redimendas adjecit, ſed cum de moneta lis oriretur, per arbitros res iterum compoſita, pignusque urbi relictum eſt. Demum An. 1518. *Johannes Fridericus Elector*, poſt longas tractationes, pecunia ſoluta, præfecturas recepit, titulumque *Burggravii Magdeburgenſis* inſtauravit: verùm mox controverſiam de ejus juribus in ſalinis & urbe Magdeburgenſi ei movit *Albertus* Cardinalis & Archiepiſcopus; cui vel ex æquo & bono, vel per ſententiam dirimendæ, cum Principes familiæ Saxonicæ, Brandeburgicæ & Haſſiacæ hæreditario fœdere juncti, tanquam arbitri ſeſe Serveſti accinxiſſent, eluſit eorum conatus *Albertus* Præſul; & literas à Carolo V. impetratas, quibus negotii hujus tractatio, utpote de feudo Imperiali, ad Imperatorem revocabatur, exhiberi curavit. (Chytræus Chron. Sax. pag. 481.) Poſt Alberti Archiep. obitum, *Mauritius* Electoratu, dein ipſa etiam urbe Magdeburgenſi, quam Cæſar proſcripſerat, potitus, jura illa ſibi denuo vindicavit; quin & urbis dominium cum Electore Brandeburgico & Archiepiſcopo partitus eſt. Tandem verò Auguſtus An. 1579. ita cum *Joachimo Friderico Archiep.* tranſegit, ut *de juribus Burggraviatus ratione judiciorum, omnique in civitatem jure prorſus decederet, ſibi verò poſteriſque* titulum Burggravii, ejus inſignia

atque

atque annexas præfecturas *retineret*, *eaque* lege beneficiaria *ab Imperatore acciperet*. Hoc demum ſeculo *Joh. Georgius* I. Elector per Pacificationem Pragenſem & Oſnabrugenſem, *quatuor aliis præfecturis, è Magdeburgenſi diœceſi exemptis*, quarum nomina in proclivi ſunt: *Dam, Querfurt, Burg & Jnterbock* auctus eſt.

23. Jam ad reliquas ditiones, quæ poſt Electoratum in Albertinam lineam translatum, acceſſerunt, progredienti, primo loco ſe offerunt quatuor nobiliora *Voitlandiæ* oppida: *Voigtsberg, Oelsnitz, Plauen & Plauſſa*, quæ *Auguſtus* Elector ab *Heinrico Juniore Burggravio Miſnienſi & Comite in Hartenſtein* Anno 1566. pretio ſibi paravit. Succeſſit *portio Hennebergici Comitatus*, qui cum *Georgius Erneſtus* 1583. vitam & totam maſculam Hennebergenſium progeniem clauſiſſet, ad Saxones & Haſſos, è veteri pacto gentilitio delatus eſt. Poſtremum incrementum Electoribus Saxoniæ patrum demum memoria addidit *Luſatia*: eam quidem antiquitus ad Miſniæ Marchiones pertinuiſſe, *Orientalemque Marchiam* dictam, primumque Dedonem ab Heinrico III. Imp. eam obtinuiſſe, ex hiſtoriarum monumentis conſtat. Sed *ſuperiorem ejus partem* in Auſtrum excurrentem & Bohemiam verſus ſpectantem *Dedonis* filio præripuit *Heinricus IV.* Imp. Anno 1086. & *Uratislao Duci Bohemiæ* tradidit. *Ottocarus* deinde Rex Bohemiæ eam Marchionibus Brandeburgenſibus ſive dotis loco, cum ejus ſororem *Beatricem Ottoni* elocaret, ſive pignoratitio titulo contulit; verùm extincta Brandeburgenſium ſtirpe Ludovicus IV. Imp. *Budiſſinam Marchiam* Johanni Bohemiæ Regi reſtituit, qui *Gorlicenſem* etiam Miſniæ Marchionibus oppignoratam, *Friderico Grandi*, ob repudium filiæ ſuæ Johannæ miſſum, armis ademit. Haud diſſimili fato *inferior Luſatia*, quam *Valdemarus* Brandeburgicus *Friderico Admorſo* Miſniæ Marchioni eripuerat, ipſo abſque liberis mortuo *Johanni Boh. Regi* eſt attributa. Hoc denique ſeculo utraque ad priſtinos reverſa eſt Dominos, cum eam Ferdinandus II. Imp. *Johanni Georgio I.* Electori titulo ſatisfactionis impenſarum in bellum Bohemicum factarum, ex pacto pacis Pragenſis An. 1635. initæ, ceſſiſſet, & *jure perpetui ac ſempiterni dominii ſub* ſui tanquam *Regis Bohemiæ clientela* obtinendam conceſſiſſet.

24. Recenſitis ita *generatim* ditionibus, quæ penes Electoralem lineam ſunt, nunc paucis *earum inter Electorem ejusque conſanguineos partitio* commemoranda eſt: Iſta verò nititur *tabulis ſupremis*, *à Johanne Georgio I. Electore ſcriptis*; quibus provincias inter quatuor filios, quos reliquit, hoc modo diſpertivit: *Johanni Georgio* primogenito, cui vi auteæ Bullæ debebatur Electoratus ſucceſſio, aſſignavit juxta eum *Electorali Saxonia & Burggraviatus Magdeburgenſis ditione*, *diſtrictum Miſnicum*, *Lipſienſem & metalliferum* (den Chur-Meiſniſchen/Leipzigiſchen und Ertzgebürgiſchen Craiß) præterea *Luſatiam ſuperiorem*, *nec non jus in Abbatiam Quedlinburgenſem*, *cum omnibus fructibus appertinentiisq;*; porro ſupellectilem pretioſiorem, ac præcipua mobilia, armamentaria, bibliothecas, pinacothecas, domus venatorias & metallifodinas; ſed cum onere, ut hæc omnia decoro in ſtatu conſervet augeatque, ut debita Cameralia exſolvat, ſorores leatrumque filias ſingulas dote 12000. Imperialium inſtruat. *Auguſto* ſecundogenito, qui Miſnenſem Epiſcopatum fratri majori natu ceſſerat, legavit *quatuor præfecturas*, *è Magdeburgenſi diœceſi* per Inſtrumentum Pacis *exemptas*, præterea *oppida ac caſtra Thuringica* cum aliis, utpote: *Sachſenburg, Eckersberg, Weiſenſee, Freiburgk, Sangerhauſen, Langenſaltz, Nebra, Sattichenbach, Heldrungen, Wendelſtein & Weiſſenfels*. *Chriſtiano* attribuit, præter *Epiſcopatum Merſeburgenſem Luſatiam inferiorem, Dobrilung, Finſterwald, Bitterfeld, Delitzſch & Zorbich*. *Mauritio* denique præter *Naumburgenſem diœceſin* legavit *dynaſtias Tautenberg, Frauenpriſing, Niederwebern, Voigtsberg, Plauen, Pauſen, Tribitz, Arnshag, Weida, Ziegenruck* ac *Electoralem portionem Comitatus Hennebergici*. Atque ſecundùm hanc Johannis Georgii I. diſpoſitionem provinciæ etiam nunc ſunt diſpertitæ, tenetque modernus Elector ea omnia, quæ parenti avus aſſignaverat; & *Dresda*, quæ Miſniæ metropolis eſt ad Albim ſita, regiam habet magnificentiſſimam, omnibusq; cimeliis, quæ vel natura, vel ejus imitatrix ars effinxit aut effingere potis eſt, refertam. Auguſti filii, poſtquam Halla in Brandeburgici Electoris, vigore Inſtrumenti Pacis, ditionem conceſſit, *Weiſſenfelſa ad Salam*, ubi ſplendidam arcem magnis ſumptibus Auguſtus extruxerat, ſedem fixerunt. Chriſtiani *Merſeburgi ad Salam*, Mauritii filii *Citiæ ad Elſteram* domicilia habent. De *jure ſuperioritatis*, qua unumquemque in ſua ditione gaudere Joh. Georgius I. voluit, controverſiam patruo patruelibusque movit modernus Elector, cum gubernacula ſuſcepiſſet; juſſitque ut univerſa omnis Saxoniæ Nobilitas immediatis inſtructa bonis (*Schrifftſaſſii* vocabulo recepto vocantur, h. e. die ſo auf ſchrifftlichen Befehl und Bericht ſitzen / *qui Principem tantùm, & judicium aulicum aut Cancellariam agnoſcunt; neque Præfectorum cognitioni ſubjiciuntur*,) directò à ſe, non à conſanguineis, licet eorum

Schurzfl. diſſ. de Luſatia.

Beſold. Theſ. Pr. aucto p. 891.

ditione comprehenſa, dependeret, & inveſtiturarum renovationem peteret, ſibique homagium præſtaret, provocando ad teſtamentariam Alberti Animoſi conſtitutionem; neque hæc res transacta adhuc eſt.

25. Supereſt, ut de *Merſeburgenſi & Naumburgenſi Epiſcopatibus* pauca ſubjiciam: utrumque ab Ottone I. Imp. inſtitutum, & *poſteriorem* quidem *Citicæ* primò, poſtea *Naumburgum ad Salam* translatum, in familiam perduxit Auguſtus Elector, eorumque adminiſtrationem in poſteros, conſentientibus Canonicorum collegiis, transmiſit; inter quos *Joh. Georgius* binis filiis eam, uti dictum eſt, aſſignavit, & à Capitulis impetravit, ut illa in perpetuum penes filios eorumque hæredes maſculos permaneret. De *Mansfeldica ſequeſtratione* ac jure Electoris in *Quedlinburgenſem Abbatiam* alio loco verba facere conſtitui. Id verò non omittendum arbitror, obtinere Electorem Saxoniæ *Directorium in circulo Saxonico* ſuperiori.

CAP. VIII.

DE ELECTORE BRANDENBURGICO.

PRoximus à Saxoniæ Duce inter Electores eſt *Brandenburgi Marchio*, qui S. R. Imp. *Archicamerarius* audit, atque ex conſtitutione Aureæ Bullæ *in proceſſionibus Imperialibus ſceptrum Cæſari præfert, conſiſtens à latere ſiniſtro Ducis Saxoniæ: in ſollemni verò curia equo, uti cæteri Electores, vectus, manu geſtat argenteam pelvim cum manutergio, & ab equo deſcendens, aquam Imperatori vel Regi Romanorum manibus abluendis miniſtrat.* A. B. cap. 22. A. B. c. 27. In electione ſexto loco ſuffragium dicit. *Vicarios* ſive *Subofficiales* in Archicamerarii munere habet *Principes ab Hohenzollern*, qui S. R. Imp. Camerarii hæreditarii appellantur, & ab eadem, qua Electores Brandenburgici ſtirpe deſcendunt; in quam quidem Marchia cum Septemvirali dignitate ſub initium ſeculi XV. translata eſt, beneficio Sigiſmundi Imp. qui eam inde ab An. 1328. quo Johannes IV. ex Aſcaniis ultimus Elector Brandenburgicus nulla prole relicta è vita migravit, inter varios & incertos dominos pervagatam, à Wilhelmo Miſniæ Marchione, cui à Moraviæ Marchionibus arrhaboni relicta erat, redemit, & fidei ac curatelæ *Friderici Burggravii Norimbergenſis* commiſit; eidemque deinceps, ob præclara merita, & ſumptus in adminiſtrationem factos, tum *Marchiam*, tum *Electoralem dignitatem cum annexo Archicamerarii officio, jure hæreditario poſſidendam*, pretio 400. mille florenorum tradidit, atque An. 1417. in concilio Conſtantienſi, impetrato reliquorum Electorum aſſenſu, ſollemni inveſtitura confirmavit. Ab iſto decimus eſt ordine, qui in præſenti illo decore fulget, nempe Sereniſſimus.

FRIDERICUS GUILIELMUS *Marchio Brandenburgi, S. R. Imp. Archicamerarius & Elector, Magdeburgi, Pruſſiæ, Iuliaci, Cliviæ, Montium, Stetini, Pomeraniæ, Caſſubiæ, Vandaliæ, nec non in Sileſia Croſnæ & Iegerndorffi Dux, Burggravius Norimbergæ, Princeps Halberſtadii, Mindæ & Camini, Comes Marcæ & Ravensbergæ, Dominus Ravenſteinii, Lauenburgi & Bytovii, &c.*

2. Susceptus eſt in lucem d. 6. Febr. An. 1620. à Parentibus Eminentiſſimis *Georgio Wilhelmo* Electore d. 21. Nov. 1640. mortuo, & *Eliſabetha Carola Palatina* d. 16. Apr. 1660. defuncta. Poſt fata patris, cùm jam ipſius ætas ſuſtinendo regimini ſufficeret, gubernacula ſtatim capeſſivit, atque Anno 1646. d. 7. Decembr. in Batavia *primas nuptias* celebravit cum *Luiſa Heinrietta Naſſovia, Heinrici Friderici Principis Arauſionenſis & Amaliæ C. Solmenſis* filia, quæ poſtquam pulchra prole parentem eum feciſſet, vitam cum morte commutavit d. 18. Jun. An. 1667. Itaque anno ſequenti ad *ſecunda vota* tranſiit, ducendo in matrimonium d. 13. Jun. *Dorotheam Philippo Holſatiæ Duce in Gluksburg* genitam, *Chriſtiani Ludovici D. Brunſuic. & Luneb.* viduam, quæ confeſſioni mariti protinus acceſſit, & aliquot liberis familiam auxit.

3. Sobolis, è *priore thoro* ſuſceptæ hæc eſt ſeries:

I. *Wilhelmus Heinricus*, n. *Cliviæ* d. 21. Maji 1648 † *Veſaliæ* d. 20. Oct. 1649.

II. *Carolus Æmilius*, n. *Coloniæ ad Spream* d. 6. Febr. 1655. qui cum ad ingentes de ſe ſpes omnium animos erexiſſet, paternæ expeditionis in Alſatiam adverſus Gallos comes, *Argentorati* maligna febri correptus, d. 22. Nov. 1674. animam efflavit.

III. *Fridericus*, n. Regiomonti d. 1. Jul. 1657. *Succeſſionis Electoralis hæres*; literis non minùs quam armis probe excultus; & horum quidem tyrocinium ſub paterna manuductione, ultimo adverſus Suecos bello fecit. Conivit *connubio Potsdami* d. 23. Aug. 1679. cum *Eliſabetha Henrica* amitina ſua, filia *Wilhelmi Landgravii Haſſiæ*, ex *Hedwige Sophia Brandenburgica* progenita, filiamque ex ea hactenus ſuſtulit: *Luiſam Dorotheam Sophiam*, n. d. 29. Sept. 1680.

IV. & V. *Heinricus & Amalia*, gemelli, nati d. 9. Nov. 1664. denati, ille, ſeptima à nativitate luce, hæc d. 22. Jan. 1665.

VI.

VI. *Ludovicus* n. 28. Jun. 1666. multis magnanimæ indolis documentis in obſidione Stetinenſi editis inclutus. *Deſponſavit* ſibi *Regiomonti* d. 20. Dec. 1680. *Luiſam Carolam, Bogiſlai Pr. Radzivilli, D. Birzarum, Dubinskorum, Sluccia ac Copils,& Anna Maria* eadem ſtirpe prognatæ filiam unicam & *magnarum ditionum in Lithuania heredem*, eamque anni ſequentis ſeptima Januarii die, eadem in urbe, ſollemni nuptu duxit.

4. E *poſteriore thalamo* natorum hic eſt ſyllabus.

I. *Philippus Guilielmus* n. d. 19. Maji 1669.
II. *Maria Æmilia* n. 16. Nov. 1670.
III. *Albertus Fridericus* n. 14. Jan. 1672.
IV. *Carolus Philippus* n. 16. Dec. 1672.
V. *Eliſabetha Sophia* n. 26. Mart. 1674.
VI. *Dorothea* n. 27. Maji 1675. †. 1. Sept. 1676.
VII. *Chriſtianus Ludovicus* n. 24. Maji 1677.

5. *Frater* Sereniſſimo Electori *nullus* eſt; è *ſororibus* altera *Luiſa Charlotta*, Jacobo *Curlandia Duci* nupta, ſupremum diem obiit An. 1676. d. 29. Aug. altera *Hedwvigis Sophia* Guilielmi *Landgravia Haſſia* vidua, etiamnum in vivis eſt: Agnatos habet, ſed ſeptimo gradu remotos, de quibus inferius.

Spen. Op. Her. lib. 2. c. 13.

6. *Scutum*, quo utitur, quatuor lineis transverſis in quinquè regiones dividitur, quarum ultima unam, ſecunda quinque, reliquæ ſeptem areas complectuntur, univerſim XXVII. laterculi numerentur. Primus & ſecundus Bergenſis & Juliacenſis Ducatus *δόγματα ſuperiore capite, in Saxonico clypeo deliniata*, continet. Tertius *argenteus aquilam nigram exhibet, cujus ala ſemicirculis aureis trifoliatis & pectus litera S. itidem aurata, ornata, tum collo inſerta corona ejuſdem metalli conſpicitur*, Pruſſiæ Symbolum. Quartus itidem *argenteus aquilam explicat ain rubeam deferens, cujus ala ſimilibus ſemicirculis in trifolia deſinentibus diſtinguuntur, quæ* teſſera eſt Marchiæ Brandenburgenſis. Quintus *transverſim ſectus, ſuperiore parte rubens, inferiore argento fulgens* Magdeburgenſem Ducatum *denotat*. Sextus Cliviæ Ducatus *inſignia exhibet*. Septimus *aureus deferens leonem nigrum, corona, lingua & falculis rubris, margine ex minio & argento teſſellato*, Burggraviatum Norimbergenſem *deſignat*. Octavus, *qui* ſecundam regionem *inchoat, aureus eſt, & gryphum nigrum continet* Caſſubiæ emblema. Nonus *cæruleus gryphum coronatum rubeum unguib⁹ aureis defert*, Stetinenſis Ducatus teſſeram. Decimi *locum parmula* Electoralæ *δόγμα exhibens*, *implet, eſtque illud ſceptrum aureum in campo cœruleo.*

Undecimus *argenteus gryphum coccineum, roſtro & cruribus aureis refert*, Pomeraniæ ſymbolum. Duodecimus *argenteus cum grypho, rubeis & praſinis taniis diſtinctio* Vandaliam *notat*. Decimus tertius, *a quo* tertia regio *incipit*, Marcani Comitatus *faſciam teſſellatam repræſentat*. Quartus & decimus *ad perpendiculum ſectus, hinc argento, iſthinc minio tinctus* Halberſtadienſem Principatum *notat*. Quintus & decimus, *aquilam nigram deferens, cujus pectori luna creſcens & crucicula argentea inſcripta*, Croſnenſem Ducatum *deſignat*. Sextus & decimus *iterum argenteus, in quo gryphus obliquis ductibus viridibus & rubeis variegatus*, Stargardiam *ſignificat*. Septimus & decimus *argenteus aquilam nigram continet, cujus pectori impreſſum cornu venatorium argenteum*, Jegerndorffenſe *δόγμα*. Octavus & decimus *rubeus, duas claves argenteas decuſſatim locatas continens*, Mindenſem Principatum *indicat*. Nonus & decimus *cantherios* Ravensbergicos *exhibet*. Viceſimus, qui *primus eſt* quartæ regionis, *quadripartitus eſt, 1. & 4. argento 2. & 3. nigro colore infectus, quæ* teſſera Zollerana *eſt*. Primus à viceſimo *transverſim ſectus, ſuperiore parte coccinea gryphum exorientem argenteum continet, inferiore quintuplici ordine teſſellarum cærulearum & aurearum repletur, &* Uledomium Comitatum *denotat*. Secundus & viceſimus *coccineus gryphum argenteum, cujus extrema in piſcis vel draconis caudam deſinunt, repræſentat; quod* ſymbolum Wolgaſtenſe *eſt*. Tertius & viceſimus *rubeus crucem argenteam continet* Caminenſis Principatus *emblema*. Quartus poſt viceſimum *aureus gryphum nigrum deferens alis argenteis*, Barticum Principatum *innuit*. Quintus & viceſimus *aureus ramos duos detruncatos coccineos in decuſſim trajectos, interpoſitis quatuor roſis rubentibus exhibet*, Guzkoviani Comitatus *inſignia*. Sextus à viceſimo *rubeus, aquilam argenteam lingua & unguibus auratis continens*, Rupinenſem Comitatum *deſignat*. Extremus *denique, qui omnem ultimam regionem tanquam ſcuti cuſpidem implet, rubet &* regalium *index eſt*.

7. *Huic ſcuto* galeæ novem *impoſita ſunt, è quarum duabus extremis Viri ſilveſtres, qui truncos manu tenent, &* telamonum *loco clypeum ſtipant, proſpiciunt*. *Prima* Stetinenſis, *Ducalis mitra ornata eſt, cui impoſitus alius Orientalis pileolus, acuminatus, argenteus in auream ſphæram deſinens, ac pavoninis pennis faſtigiatus*. *Secunda* Bergenſis. *Tertia* Juliacenſis *eſt ſuperiore capite adumbrata*. *Quarta coronata pelicanus inſidet argenteus, pectoris vulnere pullos refocillans, deſignando* Magdeburgenſi Ducatui. *Media* Brandenburgica *coronata ſuſtinet jugum alarum cærulearum, quarum quævis ſceptro aureo inſignis eſt*. *Sexta* Pruſſica *aquilam ſcutariam fert*. *Septima*

Cliveoſis eſt. *Octavam* Burggraviatus Norimbergenſis *indicem, tegit mitra Ducalis rubea, & ſuper illam inter cornua duo, alternis ex argento & minio ſegmentis variegata, leo exſurgens cum corona rubea niger. Extrema* Pomeranica *iterum mitra Ducali tegitur, cui corona aurea inſeritur, & pro apice caudam pavoninam habet.*

8. Elector Brandenburgicus potentia, ditionum amplitudine, atque aulæ ſplendore omnes Imperii Principes facilè antecellit; prudentia quoque, qua civili, qua militari, præterea animi magnitudine ac rerum geſtarum gloria nulli ſecundus eſt. Inter *provincias*, quæ ejus jurisdictionem ſuſpiciunt, primus locus meritò tribuitur *Marchia Brandenburgicæ*, quæ circa *Albim, Viadrum & Havalim* fluvios extenditur, in limitibus Germaniæ adverſus Slavicas gentes ab Heinrico Ancupe olim conſtituta: ſub ea nunc comprehenditur *Nova Marchia*, quondam partim Regibus Poloniæ, & ex eis ortis Sileſiæ Ducib⁹, partim Ducibus Pomeraniæ ſubjecta. Et *Ducatũ* quidem *Lubuſſenſem*, cum ejus territorio, Boleslaus Heinrici D. Uratislavienſis F. Marchionib⁹ Brandenburgicis circa finem ſeculi XII. vendidit. Poſtea Otto Longus Marchio, interfecto per inſidias Premislao R. Poloniæ *Præpoſituram Sancenſem*, cujus ordinaria jurisdictio inter *Viadrum, Dravam, Vartam & Noteſſum* amnes erat, occupavit; Pomeranorum verò loca Johannes I. Marchio, bello Ducibus illato, ſubegit, deinde verò etiam dotis nomine accepit, è quibus omnibus conflata eſt regio, *Nova Marchia* appellata. Regia Electoralis *Berolini* eſt, nobili civitate *ad Spream* amnem, in *media Marchia*, ceu vocant, ſita; ubi, uti & in reliquis ad Electoratum pertinentibus locis Electoris abſentis vices in præſenti obit *Johannes Georgius Princeps Anhaltinus Deſſavienſis.*

Hartknoch. Rep. Polon. l. 1. c. 5.

9. Sequitur *Pruſſia*, & quidem illa pars, quam *Ducalem* vocant, quæq; año ſupra milleſimum & quingenteſimum quinto ac viceſimo lege beneficiaria ad Marchiones Brandenburgicos pervenit; inter quos primus fuit *Albertus* Onolsbacenſi domo ortus, qui novam Ducis Pruſſiæ dignitatem familiæ intulit: Is enim, poſtquam in Supremum Magiſtrum Teutonici Ordinis, ad quem Pruſſia pertinebat, cooptatus eſſet, neque in Poloniæ Regis verba jurare vellet, bellum ortum eſt, eo eventu geſtum, ut Albertus, Comite Euſenburgio rem infeliciter ad Dantiſcum & Elbingam agente, ſperatis fruſtra à Cæſare, aliis turbis diſtracto, auxiliis, his conditionibus cum Sigiſmundo Rege tranſigeret, quo Pruſſia, in quantum Ordini ſubjecta fuerat, in ditionem regni Polonici redigeretur; è quo ipſe eam lege beneficiaria

Sleid. de St. Rel. & Reip. in fine lib. 5. Hartk. diſſ. de reb. Pruſſ. 19. §. 24.

poſſidendam viciſſim reciperet, ac jure hæreditario ſuam ad filios poſterosque tranſmitteret; aut ſi hi defuturi eſſent, ſucceſſio ad ipſius fratres devolveretur. Cum itaque Alberto mortuo, ejus filius *Albertus Fridericus* Sigiſmundo Auguſto Regi Lublini in conventu generali Ordinum Anno 1569. homagium præſtaret, agnati quoque ejus, præcipuè *Joachimus Elector*, in ſocietatem inveſtituræ admiſſi ſunt; cujus vigore Alberto Friderico An. 1618. mortuo, nulloque ex ejus linea mare ſuperſtite, *Iohannes Sigiſmundus Elector* pro ſe & fratribus *novam infeudationem* impetravit, cujus poſtea per *pacta Bidgoſtienſia* reliqui etiam Marchiones lineæ Franconicæ participes facti ſunt. Ab iſto igitur tempore Pruſſiæ Ducatus feudum fuit Poloniæ, donec An. 1657. modernus incluttiſſimus Elector *tranſactione Velavienſi* cum Rege Regnoque Polonico *inita*, cui Leopoldus Imp. ſua per legatum Baronem Liſolam interpoſita auctoritate, magnum pondus addidit, *ſupremum ejus imperium* obtinuit, hoc jure atque titulo *pro ſe & omnibus maribus, quotquot* deinceps *è ſtirpe Electoris recta ſerie deſcendent*, ſeparatim à Germaniæ rationibus, retinendum; *exceptis* tantum *præfecturis Butovienſi & Lauenburgenſi*, quas deinceps quoque Elector ejusque hæredes *jure clientelari* poſſidebunt; ſi verò Electoralis propago deficeret, ſtatutum mutuo conſenſu, ut Pruſſia priſtinam conditionem reciperet, atque poſtliminio *jure ſaltem clientelari* ad reliquos Marchiones, primò quidem domus Culmbacenſis ſive Baruthinæ, & hac extincta Onolspacenſis, rediret. *Lauenburgum & Butoviam*, quorum mentio facta eſt, tenuerant olim Pomeraniæ Duces; ſed tanquam feudum Regni Poloniæ: hinc extincta An. 1637. Ducum ſtirpe ad Polonos redierunt, tandemque 1658. moderno Electori eadem lege beneficii conceſſæ ſunt, quod & ipſe per *Johannem L. B. ab Hoverbecke* Conſiliarium ſuum An. 1670. d. 5. Jul. recognovit. Inaudita verò fuit audacia *Chriſtiani Ludovici Kalckſteinii*, Viri bello quidem ſtrenui, ſed animo ferocis & varii in omni genere vitæ; qui neſcio quibus irarum ſtimulis percitus, in conventu Varſavienſi, quem Regni Polonici Ordines An. 1670. poſt Johannis Caſimiri Regis abdicationem agitaverant, manibus pedibusque obnixè omnia fecit, ut Electori Principi ſuo incommodaret; & per querelas, ementito omnium Pruſſiæ Ordinum nomine delatas, Polonis perſuaſit, ut à novo Rege pacta Velavienſia reſcindi poſtularent. Sed mali ſemina intra initium extincta ſunt, comprehenſo aſtu legati Electoralis Varſaviæ tum agentis, turbone illo, & Regiomontum abducto, ubi malè conſultorum pœnas capite exſolvit.

Schurtzfl. annot. ad res Pruſſ.

Hartkn. Rep. Polon. l. 2. c. 6.

10. Ad-

10. Adminiſtratur *Pruſſiæ Ducatus* hac ætate per *Gubernatorem*, & *Supremos Conſiliarios*; illius, quem *Producem* (den Stadthalter) etiam vocant, munus ſuſtinet: *Erneſtus Bogiſlaus, Croji & Arſchotti Dux &c. Neogardiæ & Maſoviæ Princeps.* Horum quatuor ſunt, ſolentque vernaculo vocabulo appellari, die Obern-Regiments-Räthe / & gaudent ſupremis officiis quatuor: Primus eſt *Supremus Aulæ Provincialis Magiſter* (der Landhoffmeiſter) obitque hoc munus *Johannes Erneſtus a Wallenrod*, Vir gravis, & multarum rerum uſum habens, cujus multa domi foriſque vel proviſa prudenter, vel acta fortiter, vel dicta acutè feruntur: propterea quaſi cognomen jam habet ſapientis & βαθ-λαθύμω ψυχῆ. Proximus ab illo eſt *Burggravius Supremus: Johannes Albertus a Kalrein, Hereditarius Dominus in Lindenau.* Hunc excipit *Cancellarius: Johannes Dietericus à Tettau, Hereditarius Dominus in Witten*, &c. qui etiam *feudorum Directorium* tenet & *præſes* eſt *Supremi Tribunalis.* Quartos denique eſt *Mareſcallus Supremus: Ahasuerus à Lehnsdorf, Hereditarius Dominus in Stenhof*, &c. Eques Ordinis Johannitici.

11. Hos ſequuntur *Conſiliarii Terreſtres ſive Provinciales* (die Land-Räthe /) quorum priores quatuor perpetuò conjunctos habent *Capitaneatus primarios*, qui vocantur die Haupt-Aemter / ſuntque

I. Capitaneus Brandenborgenſis, qui dicitur *Director ſive Mareſcallus Provinciæ* (Land-Marſchall) is eſt hodie *Salomon à Kanitz, Hered. Dn. in Kraffshagen.*

II. Capitaneus Brandenburgenſis ſive Advocatus Schakenſis / (Landvogt von Schacken /) *Georgius Chriſtophorus Finck a Finckenſtein, Hæred. Dn. in Linckehnen.*

III. Capitaneus Fiſchhoſenſis, *Georgius Wilhelmus de Kreyzen, Hæred. Dn. in Wolshöven.*

IV. Capitaneus Taoiavenſis: *Chriſtophorus à Schlieben, Cubicularius Electoralis, Hered. Dn. in Wandlacken.*

12. His alii *octo* additi ſunt *Conſiliarii Provinciales* è Nobilitate Pruſſiæ lecti. Iſtos ordine ſubſequuntur *Supremi Tribunalis* (An. 1657. inſtituti) *Aſſeſſores*, cujus Præſes unus eſt ex Conſiliariis ſupremis, uti è ſupra dictis apparet. *Aſſeſſores* ſunt *octo*, in quibus quinque ex Equeſtri, & tres ex civium ordine: Proximi ſunt *Judicii Aulici Aſſeſſores*, quorum *Præſes* dicitur *Judex Aulicus* (der Hoffrichter) quod munus nunc gerit: *Melchior Erneſtus à Kreyzen, Hæred. Dn. in Kapitten.* Poſt illos cenſentur *Capitanei* quorum plerique Commendatoribus antiquis ſunt ſubſtituti: dividitur autem Pruſſia in *tres circulos*; *Sambienſem*, *Natangenſem* & *Oberlandenſem.* Primus novem, alter tredecim, tertius undecim Capitaneos comprehendit, uti tradit *Hartknochius diſſ. de reb. Pruſſ. ult.* è qua iſta, excepta nomenclatione, quam *Clariſſimo apud Regiomontanos Profeſſori* in acceptis fero, deſumpta ſunt.

13. Satis diu nos morata eſt Pruſſia, properandum ad *Pomeraniam*, cujus *regio ulterior* itidem Electori Brandenburgico hodie paret. Ad univerſæ quidem Pomeraniæ ſucceſſionem vocabantur Brandenburgici, cùm An. 1637. Bogislaus XIV. Dux Pomeraniæ ultimus vitam familiamque clauſiſſet; jure nimirum *pacti hæreditarii, inter Ludovicum Electorem Brandenburgicum & Barnimum Pomeraniæ Ducem*, pridem Anno ſcil. cet 1338. de ſucceſſione mutua initi, & ſequenti ſeculo *Friderico II. Electori*, autoritate Friderici III. Cæſaris corroborati. Verùm flagrante ea tempeſtate bello, ut poſſeſſionem Ducatus adirent impediti, demum amore pacis, quæ Oſnabrugi Germanos inter & Suecos pangebatur, de jure ſuo aliquatenus deceſſerunt ac paſſi ſunt, ut traderetur coronæ Suecicæ omnis Pomerania citerior (Vor-Pommern) unà cum inſula Rugia, adhæc ex ulteriori Pomerania Stetinum, Garz, Dam, Golnau & inſula Wollin, unà cum interlabente Odera & mari, quod vulgò das friſche Haff vocant, ejusque tribus oſtiis, *Pein*, *Schwiene & Dievenau* atque adjacente utrinque terra; *ſervata ſibi* tantùm *reliqua Pomerania ulteriore, & Colberga cum toto Epiſcopatu Caminenſi*, cujus quidem Epiſcopatus ratione peculiare votum in modernis comitiis Elector prætendit & An. 1669. d. 20. Mart. obtinuit. His nupera *pace Neomagenſi* acceſſêre omnia *loca trans Viadrum ſita*, quæ Suecis vel per dictam pacificationem Oſnabrugenſem vel Stetinenſem transactionem conceſſa ſunt, *exceptis* duobus *oppidis Dam & Golnau*; è quibus tamen hoc etiam arrhaboni Electori relictum eſt, uſque dum Sueci ſummam quinquaginta mille imperialium ipſi ſint exſoluturi. *Producis* munere *in Pomerania ulteriore* hodie fungitur *Fridericus Landgravius Haſſiæ in Homburg.* Inſtr. pacis Oſnabr. §. 10.

14. Cæterum *pro æquivalente recompenſatione* citerioris Pomeraniæ acceperunt Brandenburgici *tres Epiſcopatus* ſeculi jure donatos, *Magdeburgenſem*, *Halberſtadienſem* & *Mindanum*, cum omnibus Regalibus atque appertinentiis, *in perpetuum & immediatum feudum.* Magdeburgenſis Archiepiſcopatus, jam indè ab initio ſuperioris ſeculi usque ad patrum noſtrorum memoriam, *Antiſtites è Brandenburgenſi familia* ſibi petere conſueverat: *Albertus* enim, qui primus ex hac gente An. 1513. in Archiepiſcopum Magdeburgenſem cooptatus eſt, & poſtea

Moguntinenſi etiam Eccleſiæ præfici, nec non galero Cardinalitio decorari meruit ſucceſſere ex hac gente ſerie unquam interrupta: *Johannes Albertus*, *Fridericus Sigismundus*, *Joachimus Fridericus* & *Chriſtianus Wilhelmus*. Ex his *Ioachimus Fridericus*, antiquatis jam dum ab Anteceſſoribus in diœceſi Pontificiis ritibus, matrimonium contraxit, è conſenſu tamen Canonicorum, hinc nihilominus Archiepiſcopatus adminiſtrationem, dum viveret, tenuit; imò ad filium etiam *Chriſtianum Wilhelmum* tranſmiſit, indignè quidem id ferente Pio V. Papa, & nihil non movente, ut ei hanc dignitatem abrogaret; ſollicitato fruſtrà Maximiliano Imp. qui cum videret, id faciliùs Romæ decerni, quàm tuto in Germania executioni demandari, rem in longum extracta, vota & intempeſtivas Pontificis preces prudenter eluſit; notante graviſſimo hiſtoriarum ſui temporis ſcriptore *Thuano*. *Chriſtianus Wilhelmus* Archidiœceſi præfuit usque ad annum 1618. quo ob Danicorum armorum ſocietatem à Cæſare proſcriptus, & à Canonicis in ejus locum poſtulatus eſt *Auguſtus Dux Saxoniæ*, Johannis Georgii Electoris F. indignante Cæſare, qui hanc dignitatem filio *Leopoldo Gulielmo* deſtinaverat, Pontificisque aſſenſum facilè impetraverat; unde diſſidiorum ſemina orta, quæ ſubinde aucta, pace Pragenſi ſopita ſunt, Archiepiſcopatu Auguſto relicto. *Oſnabrugenſi* verò *pacificatione*, Brandenburgicæ domui expectantia in eum eſt conceſſa, ita, ut quandocunque eundem vel morte Auguſti Saxonis, vel quavis alia via vacare contigerit, tota diœceſis cum omnibus pertinentiis & territoriis, regalibus & juribus, Electori ſuisque poſteris & ſucceſſoribus, hæredibus & agnatis maſculis, traderetur & conferretur in feudum perpetuum &c. Quoniam verò quatuor præfecturæ diœceſi exemptæ & Electori Saxoniæ conceſſæ fuerant, compenſatæ illæ ſunt Brandenburgenſibus præfectura *Eglen*, quæ aliàs ad Capitulum ſpectabat, nec non *facultate quartam Canonicatuum Cathedralium partem*, decedentibus Canonicis *extinguendi*, eorumque reditus Cameræ Ducali applicandi. Verùm enim verò licet illa Archiepiſcopatus Magdeburgenſis metamorphoſi, civitatis libertati nihil derogatum eſſe voluerit prædictum pacis inſtrumentum, quin potius expreſſis verbis priſtinam immedietatem ei reſervaverit; nihilo tamen ſecius Auguſtus Adminiſtrator eam infringere contendit, homagiumque ſibi præſtari poſtulavit: cumque illa renueret, & ſub pacis Weſtphalicæ palladio ſatis ſe tutam crederet, tandem Elector Brandenburgicus intervenit, ac milite urbi ex improviſo admoto, obſidionem minitatus eſt, niſi celeriter imperata facerent; ſed cives malo tam inopinato perculſi ſatius eſſe duxerunt, in certas coire conditiones, quàm extrema pati, & d. 30. Maji Ao. 1666. *juramentum fidelitatis ac ſubjectionis* primò Auguſto Saxoni Adminiſtratori, poſtea, ſed in eventum tantùm Electori quoque Brandenburgico, conceptis verbis præſtiterunt, atque Electorale præſidium receperunt. Ab hoc quindecim annorum ſpatium interceſſit, cum, poſt Auguſti ex hac vita diſceſſum, Elector plenum urbis & diœceſeos in Ducatum mutatæ imperium adiit & cives ſubditusque menſe Jun. An. 1681. novo jurejurando in ſuam fidem aſtrinxit; *Auguſtum* autem *Holſatiæ Ducem* è linea Plœnenſi in *Productis* munere, jam antea ipſi collato, confirmavit.

Thuan. hiſt. lib. 41.

15. *Halberſtadienſem & Mindanam diœceſin*, eodem titulo ac jure, quo Magdeburgenſis, ad Electorem Brandenburgicum devenisse, dictum eſt: id tantùm diſcriminis intercedat, quod nihil loci expectantiæ inſtrumentum pacis hic dederit, quemadmodum illic; ſed ut in earum poſſeſſionem quietam ac realem ſtatim à concluſa pace immitteretur, juſſerit. Halberſtadienſi Principatui annumeratæ ſunt Dynaſtiæ *Lohr & Klettenberg*, quæ ad Comites Hohenſteinenſes quondam pertinuerant, atque eis extinctis titulo caducitatis, Epiſcopatui applicatæ fuerant; eas Elector *Johanni Comiti de Sain & Witgenſtein* in feudum contulit, cui etiam totius Principatus curatelam concredidit, eique demortuo *Chriſtianum Albertum Comitem de Dohna* ſubſtituit, qui An. 1677. obiens vacuum munus reliquit.

16. Eſt præterea in Celſiſſimi Electoris ditione *Ducatus Croſnenſis* in Sileſia, nunc novæ Marchiæ adjunctus, cum Heinricus II. Dux Glogovienſis & Croſnenſis conjugi ſuæ Barbaræ, quæ *Alberti* Electoris Brandenburgici filia erat, cùm ſine liberis decederet, loco dotalitii legavit; ſed bellum propterea Brandenburgenſibus movit Johannes Dux Saganenſis, quo cum ſuccubuiſſet, Croſnam cum aliis oppidis dotalitio ſive pignoratitio nomine Barbaræ reliquit; à qua ad fratrem ejusque poſteros tranſmiſſum, demum 1588. *Ioachimus Elector II.* ab Imperatore Ferdinando pleno jure obtinuit.

17. *Jegerndorfenſem* ſive *Carnovienſem Ducatum* à Ludovico R. Ung. & Boh. *Georgio Marchioni* ex gratitudine ob fideliter adminiſtratam tutelam An. 1524. donatum, & ab ejus ſucceſſore Ferdinando eidem ſub feudi titulo relictum; poſtea à Georgii filio Georgio Friderico *divum Ioachimo Friderico Electori* traditum, atque ab eo in filium *Johannem Georgium* tranſlatum, Ferdinan-

dus

dus II. Imp. huic, ſub prætextu feloniæ ademit, & *Liechtenſteinio Principi* contulit; fruſtra hucusque ejus reſtitutionem urgentibus Brandenburgicis.

28. Superſunt *Clivia*, *Marca & Ravensberga* in Rhenano tractu ſitæ, quas nunc itidem Brandenburgicus Elector inter ditiones numerat. Jus in eas, imò in univerſam Juliacenſem hæreditatem familiæ natum eſt *ex matrimonio Alberti Friderici M. Brand.* & Ducis Pruſſiæ *cum Maria Eleonora, Wilhelmi Juliaci, Clivia & Montium Ducis filia*; quo inter *pacta dotalitia* conſtitutum eſt, ut *ſi maſcula Wilhelmi ſtirps in duobus*, quos tum habebat, *filiis deficeret, ditiones ad Mariam Eleonoram, tanquam primogenitam ex ejus filiabus ex aſſe devolverentur; cæteris autem tribus filiabus ducenta millia florenorum in commune ſolverentur. Alberti Friderici* Pruſſiæ Ducis, maſcula prole deſtituti, filiam majorem natu, conjugio ſibi junxit *Joh. Sigismundus* Elector Br. atque extincta Juliacenſi maſcula ſtirpe An. 1609. in Johanne Wilhelmo, Mariæ Eleonoræ fratre, univerſam ejus hæreditatem, vigore pacti illius dotalitii, ſibi vindicare conatus eſt. Sed plures eam competebant ſuis quisque titulis: *Saxoniæ Duces, Comites Palatini linea Neoburgica & Bipontina, Burgovia Marchio* ex Auſtriacis, nec non è *Marcanis Comitibus Bullionenſis & Lumayana linea*, denique *Niverny Dux*; ex his tamen nonnulli litem deſeruerunt; acerrimè omnium jus ſuum proſequente Palatino Neoburgico: comparabantur ab utraque parte favor & factio, & res aliquoties ad pactionem venit, necuna vice in bellum erupit, usque ad pacificationem Osnabrugenſem, quâ, ne novis turbis controverſia iſta fomitem præberet, ad ordinarium proceſſum vel amicabilem compoſitionem ſepoſita eſt: verùm An. 1666. Elector Brandenb. & Palatinus Neoburgicus, inſciis Saxonibus, tranſactione plenaria, ſalvo tamen jure tertii, provincias inter ſe partiti ſunt, ceſſitque *Palatino* Juliacenſis Ducatus cum Bergenſi, *Electori* verò Cliviæ Ducatus cum Comitatibus Marca & Ravensberga: Ravenſteinenſis cauſa ad arbitros remiſſa eſt, quæ tamen nunc etiam diremta, hæcque dynaſtia Palatino attributa fertur. Atque illarum provinciarum ratione novum ſeſſionis & ſuffragii jus in circulo Weſtphalico obtinebit Elector, quam primum tranſactionem iſtam confirmatione m effecerit Imperii approbatio; quod ne fiat, omni contentione obnituntur Saxones. Jamdum quidem *Weſtphalici circuli membrum* eſt Elector, ob Mindenſem Principatum, ut & *Saxonici inferioris* ob Halberſtadienſem Principatum, & Magdeburgenſem Ducatum; cujus reſpectu *Directorium* hujus

Inſtr. pac. 5. 4, certa ſu.

circuli unà cum Rege Sueciæ, tanquam Duce Bremenſi, tenet; potiſſimùm verò ad *circulum Saxonicum ſuperiorem*, ratione Marchiæ & Pomeraniæ refertor.

CAP. IX.

DE ELECTORE PALATINO.

A Brandenburgi Marchione ad *Comitem Palatinum Rheni* progredior, Is olim ſecundum & proximum à Rege Bohemiæ locum inter Electores Seculares ſuo merito obtinuit, nunc verò, qui fortunæ ludus eſt, quo incertos honores transmutat, extremum occupat: ab illo videlicet tempore, quo *Fridericus V.* Elector Palatinus coronam Bohemicam à Proceribus ejus regni, vetus imperium faſtidientibus, & novum Regem, novum ſtatum, novam quærentibus Rempublicam, ſibi delatam, uxoris regiæ ſuorumque ſtimulis accenſus, acceptavit; anno autem ſequenti, qui fuit ſeculi, quo agimus, vigeſimus, d. 8. Nov. pugna decretoria, in conſpectu urbis Pragæ, collatis cum Cæſareis Bavaricisque copiis ſignis, commiſſa victus, nec regno tantum, ſed & paulò poſt avitis ditionibus exutus, à Ferdinando II. Imperatore proſcriptus, atque Electorali dignitate mulctatus eſt. Inde quidem in pacis Weſtphalicæ pactis, pars avitarum poſſeſſionum, nempe, *inferior Palatinatus* ejus filio *Carolo Ludovico*, reſtitutus eſt, *ſuperior* verò *cum Electoratu, in Bavaricam domum* tranſiit; inſtituto tamen in gratiam Palatinæ familiæ & publicæ tranquillitatis ergò, *octavo Electoratu*, ſub *Archithesaurary Imperij* titulo. Itaque ſeptimo nunc loco in Electione Imperatoris votum dicit Palatinus, in proceſſione ſollemni coronam geſtat: *in celebratione verò curiæ Imperialis equo vectus, miſſiles nummos in populum ſpargit*, atque in hujus muneris vices *Comites de Sinzendorf* aſcivit. *Vicariatus* dignitatem, de qua ultimi interregni tempore controverſiam Bavarum inter ac Palatinum ortam eſſe, ſupra dixi, tantum abeſt, ut iterum tangam, ut potius verba *Chriſtophori Arnoldi*, Viri celebrati nominis, & inter eruditos Germaniæ facilè Principis (*è cujus ſtudio doctrinaque ingentem non modò voluptatem, ſed & utilitatem capio*) in conſilium advocem, atque *ænigma Oppiorum* me non intelligere, ultrò fatear.

In ſupplem. Hiſt. univ. Ruperti pag. 719.

2. Qui hodie inter Palatinos Electorali axiomate eminet, eſt Sereniſſimus

CAROLUS *Comes Palatinus Rheni, S. R. Imperij Elector & Archithesaurarius, Dux Bavariæ.* Princeps incomparabilis,

 cui

cui mirâ concordiâ, mirus concentus omnium laudum, omnisque gloriæ contigit: proceritas corporis, honor capitis & dignitas oris, animus ſanctus, caſtus Deoque ſimillimus, ingenium artibus ingenuis viroque Principe dignis enutritum, adeo, ut ſi adhuc dubium fuiſſet, fortè caſuque rectores, an aliquo Numine darentur, Principem tamen hunc liqueret divinitus conſtitutum. Auram vitalem primam hauſit *Heidelbergæ*, anno hujus ſeculi primo & quinquageſimo d. 31. Martii. *Parens* ei erat *Carolus Ludovicus Elector*, inter ſapientiſſimos ſui ævi Principes numerandus, qui An. 1680. d. 28. Aug. cum gravitate valetudinis, qua per aliquot dies tentatus fuerat, levari viſus, mutando aëri Manhemio Heidelbergam veheretur, in medio itineris, prope pagum Eclingen, novo ſymptomate correptus, animam ſub dio exhalavit. *Mater Carola è Landgraviis Haſſiæ linea Caſſelenſis* orta, hodiedum in vivis eſt.

3. Agebat Celſiſſimus Elector in *Anglia*, quo animi gratia, viſendisque propinquis excurrerat, cum Inclutus Parens ad ſuperos emigraret; atque memorabile hoc putabit poſteritas, quod per *tres* ſingulos dies, *triplici* honore cumulatus eſt: *prima* enim *die* in Oxonienſi Univerſitate *Doctoris* titulum, qui veteri exemplo atque inſtituto Principibus literariis conferri ſolet, accepit; *altera*, per lato de Patris morte nuntio, *Electorem* ſeſe vidit; *tertia* in Ordinem *Equitum Periſcelidis* lectum ſe eſſe ab Angliæ Rege percepit. Quoniam autem viduatum domi regimen abſentiam Principis haud ultrà ferebat, parva interpoſita mora, ad reditum ſe accinxit, & d. 25. Oct. ſalvus & incolumis ad penates reverſus, magna omnium lætitia, ſupinis manibus exceptus eſt. Supremo in Patentem officio functus, antequam gubernacula attingeret, *ſupplicationes* decrevit: intelligebat enim ejus pietas *omnium rerum gerendarum initium a precationibus capiendum eſſe, nihilque ritè, nihil providenter homines ſine Dei immortalis ope, conſilio, honore auſpicari*, ut *Plinii* quidem verba huc transferam. Poſtea ſubditis ſacramento ſibi obſtrictis, primum principalium ejus operum fuit, *ærarii* curatio ac proviſio, ut illud ſanctè adminiſtraretur, redituumque & ſumptuum computatio certa atque accurata iniretur; tum alia multa, quæ *boni Principis* argumenta ſunt inſtituit; ut appareret, eandem ei mentem eſſe, quæ *Hadriano* Imp. quondam fuit, qui auditus eſt dicere: *ita ſe Remp. geſturum, ut ſciret rem populi eſſe, non propriam.* In negotiorum verò curarumque conſortium aſſumpſit trigam virorum non ſanguinis ſplendore minus, quàm prudentia & multo rerum uſu

Æl. Spart. Hadr. c. 8.

præſtantium, nimirum: *Wolfgangum Theodoricum Comitem de Caſtell*, Aulæ Supremum Præfectum; *Heinricum Caſimirum L. B. ab & in Steinkallenfels*, Aulæ Mareſcallum & Conſilii bellici Præſidem; denique *Joh. Fridericum L. B. ab & in Stein*, Supremum Dicaſterii Judicem & Cameræ Præſidem.

4. Induxit Sereniſſimus Elector penatibus, vivo adhuc Patre, anno ſcilicet 1671. d. 20. Sept. Regiæ ſtirpis *conjugem*, *Wilhelminam Erneſtinam Friderici III. Daniæ Regis & Sophiæ Æmiliæ Duciſſæ Brunſuic. & Luneburg.* filiam, quæ ut pulchra tandem prole familiam augeat, ſubditorumque vota ac ſuſpitia impleat, faxit DEUS.

5. *Soror* Electori eſt unica: *Eliſabetha Carola* d. 27. Maji An. 1652. nata, & *Philippo Aurelianenſi Duci*, Regis Galliarum fratri An. 1671. d. 21. Nov. nuptum collocata.

6. *Patruus* ejus *Rupertus Comes Palatinus Rheni* An. 1619. natus, in Anglia fortunarum ſedem locavit, ubi locum inter Regii ſanguinis Principes, Equites ordinis Periſcelidis & conſiliorum Regiorum arbitros obtinuit. A Carolo I. Anno 1643. *Dux Cumbriæ* nec non *Comes de Holderneſſe* atque caſtri *Windſorii* Gubernator creatus eſt; cui etiam maritimæ curam, tanquam Thalaſſiarchæ vicarius, geſſit. *Societatis Regiæ* grande decus columenque quo ad vivebat, fuit. Sed totum in inveſtigatione naturæ, & mechanicarum artium cultura defixum mors occupavit d. 29. Nov. An. 1682. Uxorem nunquam duxit, *naturales* tamen *liberos* duos poſt ſe reliquit: nempe filiam *Rupertam* è *Margarita Huet* genitam, & *Comiti Durfortenſi*, (qui haud dubiè *Ludovicus de Duras-fort*, *Comes de Feversham & Marchio de Blanquefort*, Ducis de Duras in Gallia frater, jure *indigenatus* in Anglia donatus eſt,) ceu ferunt, nupturam; & filium, cui nomen *Dudley Bard*, alia matre, incomperti nominis, editum.

7. *Eduardus* Ruperti frater, An. 1663. d. 13. Martii in Gallia moriens viduam reliquit *Annam Gonzagam Caroli Ducis Niverny* filiam, cum tribus filiabus ex ea procreatis.

I. *Anna* n. 23. Julii 1647. nupta 11. Dec. 1663. *Heinrico Julio Burbonio Duci d'Enghien.*

II. *Benedicta Heinrica Philippa* n. 1648. quæ nunc *vidua* eſt *Johannis Friderici D. Lunaburgo-Hannoverani*, cui An. 1669. in manum convenerat.

III. *Luiſa Maria* n. 1652. mulier facta eſt ex viro *Carolo Theodoro Principe Salmenſi* An. 1671. & Aquis grani d. 11. Martii 1679. vitæ ſortem dereliquit.

8. Gu-

8. *Guſtavus*, qui Ruperti & Eduardi frater minimus natu extitit, & Anno 1632. in lucem prodiit, *annus emortualis* fuit ſeculi *quintus & quadrageſimus*.

9. *Eliſabetha* amita Electoris, *Abbatiſſa Herverdienſis*, miraculum inter eruditas fœminas, inſulta rerum omnium cognitione ſexum ſuum ſupergreſſa d. 8. Febr. 1680. animam cœlo reddidit.

10. Ejus ſoror *Luiſa Hollandina*, mutandæ religionis ſtudio è Batavia in Galliam ſe recepit, & An. 1659. d. 25. Martii ſollemni rito monaſterium S. Virgini Mariæ ſacrum, quod *Malbiſſony* prope pontem Æſiæ eſt, ingreſſa, poſt quinquennium, *Abbatia* iſta, quam ob opulentiam *Regiam* vocant, donata eſt.

11. *Sophia* minima natu iſtarum ſoror, vivit in conjugio *Erneſti Auguſti D. Brunſu. & Luneburg. Epiſcopi O[illegible]abrugenſis*.

12. *Inſignia* Electoralia *tribus ſcutis colligatis conſtant*: Primum *nigrum eſt, & leonem exhibet aureum* Palatinum: Secundum *rhombos argenteos & cæruleos* Bavaricos *continet*: Tertium, *quod imo loco inter duos interjacet, abſque figura tantum rubet. Hæc ſcuta circumdata ſunt* ſymbolo Ordinis Periſcelidis. Galea *incumbit* unica, *cui adverſa fronte inſidet leo* ſcutarius; Laciniæ *circumfluentes rubro & atro colore tinguntur*: Telamones *addi ſolent* duo Leones.

13. De *Simmerenſi linea* commemorandum eſt, eam in *Ludovico Philippo Comite Palatino*, Electoris propatruo ortam, defeciſſe in ejusdem filio *Ludovico Hermanno Mauritio Franciſco*, qui d. 24. Dec. 1673. mortalitatem explevit, nullis cum *conjuge Maria*, Heinrici Friderici Pr. Auriaci filia, quam d. 23. Sept. 1666. duxerat, liberis ſuſceptis. Habuit verò *ſororem* unicam *Carolam Eliſabetham Mariam* An. 1631. natam, *Georgy D. Lignicenſis* conſortem, & A. 1664. denatam.

14. *Ditiones* Electorales Palatinæ nullis certis limitibus ac finibus determinatæ, latiſſimè ſe diffundunt, & fertiliſſimis ac amœniſſimis fluviis, *Rheno, Nicro & Nava* irrigantur; dividunturque in *Cisrhenanas & Transrhenanas*: illæ *quinque* præfecturas (Ober-Aemptter) hæ *decem* complectuntur. *Cisrhenanæ* hæ ſunt: *Heidelberg, Mosbach, Bretta, Bochsberg & Uzberg*, *Heidelberga* totius Palatinatus *metropolis* eſt, in fauce montium ſita, ubi tantam ajunt eſſe *myrtillorum* copiam ut inde nomen urbi putetur inditum, alluiturque *Nicro*. Eam jam illo tempore, quo Heinrici priſcæ familiæ Palatinæ Principis ultimi filiam Agnetem Otto Ludovici F. Bavarus duxit, à Palatinis Rheni habitatam & cum vicino tractu poſſeſſam fuiſſe, refert antiquitatum Palatinarum vindex *Freherus*, exhibens *tabulas inveſtitorias*, quibus Heinricus Epiſcopus Wormatienſis Ludovico Bavariæ Duci, ob dictum filii ejus cum Agnete matrimonium, An. 1225. in feudum conceſſit *caſtrum in Heidelberg, cum burgo ipſius caſtri & Comitia Stalbubel*, &c. Anguſto autem admodum ſpatio iſto ævo circumſcriptum oppidum amplificavit *Rupertus Senior*, atque *Academiâ*, quæ *prima omnium Germaniæ* fuit, An. 1346. ornavit. Arx verò vertici montis incumbens ac ſede Electorali nobilis, elegans profectò ac regificum ædificium, ſingulari artificio & ſymmetria ſpectandum, & pulcerrimis plurimisque ſtatuis inſigne *Ottonem Heinricum* Electorem habet autorem. Duabus ab Heidelberga leucis diſtat *Manhemium*, ad *Rheni Nicrique* confluvium ſitum, & duplici relonio fructuoſum. Vetus id eſt & nobile caſtellum, à Valentiniano, Alemannis Suevisque coercendis quondam conditum, & à Friderico IV. Electore ad ſuam, ſuique populi & patriæ tutelam, de novo à fundamentis, unà cum oppido ei conjuncto, exſtructum, propugnaculisque ac caſtro *Friderichsburg* dicto firmatum; à *Carolo Ludovico* autem illius nepote, cui maximè in deliciis erat, omnibus partibus perfectum & abſolutum. Subeſt id immediatè Cancellariæ Electorali, neque à ſententia Senatus Manheimenſis ad aliums quàm ad Regimen ſive Dicaſterium Electorale provocatur. *Friderichsburgi* Gubernator in præſentia eſt *Joh. Albertus Fray* Chiliarcha, quem Carolus Ludovicus Elector tempore Vicariatus cum *Cloeſio* Præfecto Brettano *nobilitate* donavit. *Manheimio* præeſt Colonellus *Jacobus von Deel*. *Heidelbergenſi* verò præfecturæ vicaria poteſtate impoſitus eſt *Ludovicus Caſimirus de Bernſtein*, qui *Supremi* etiam *Camerary* munus in aula Electorali obit.

15. *Mosbach* infra Heidelbergam, in *Nicrino* tamen *tractu* poſitum, oppidum quondam Imperiale fuiſſe, & *pignoratitio titulo* ad Palatinos deveniſſe tradit *Sprengerus*, præbuit id duobus abhinc ſeculis domicilium *Ottoni Palatino*, Ruperti Rigoroſi Electoris filio natu minori. *Præfectum* hac tempeſtate habet *Johannem Philippum ab Adelsheim*.

16. *Bretta* in *Craichgovia* Philippi Melanchtonis communis Germaniæ Præceptoris patria, *Comitatus* olim fuit, & à Comitibus Eberſteiniis ad Marchiones Badæ, ab his ad Palatinos cum omnimoda juriſdictione *emptionis titulo* tranſiit: *Archipræfectum* (Ober-Amptmann) habet: N. *Clooſium à Neuburg*.

17. *Bochsberg* in Franconiæ confiniis, Fridericus Victorioſus Roſenbergiis Equitibus extorſit, & Palatinatui adjunxit, utiè

Freh. oper. cit. p. 2. c. 19.

[illegible]

Spreng. Iuriſ. pud. St. Imp. pag. 119.

Spreng. loc. cit.

Orig. Palat. part. I. c. 10.

pag. 19. *Caſparo Lerchio Zeilerus* in *Typogr. Palatinatus* memorat: adminiſtratur ab Officiali, quem den Amtsverweſer vocant, is nunc eſt *Erhardus Wahl*, Conſiliarius Electoralis.

18. *Uzberg* caſtrum, haud procul Francofurto diſſitum, in ſilva Ottonica, oppido *Umbſtad* incumbit; cujus partem Rupertus Senior à Fuldenſi Abbate pecunia ſibi comparavit; alteram partem Hanoici Comites poſſidebant: ſed utramque flagrante bello Bavarico Wilhelmus Landgr. Haſſiæ vi executionis adverſus Philippum Electorem Palatinum proſcriptum, ſibi demandatæ, occupavit ſub ſuperioris ſeculi initia. deinceps, cum Hanoicis alio modo ſatisfactum eſſet, Palatinus & Landgravius per pacta An. 1521. ſancita, communem ejus poſſeſſionem, quæ hodiedum durat, inierunt: præeſt Uzbergo nomine Electorali *Wilhelmus Curtius*, Eques Baronettus Anglicus.

19. Poſt Ciſrhenanas Palatinatus præfecturas, *Transrhenanæ* recenſendæ veniunt, quarum *decem* eſſe dixi; nomina earum in prompto ſunt: *Alzei*, *Germersheim*, *Neuſtatt*, *Lautern*, *Oppenheim*, *Baccharach*, *Creutzenach*, *Simern*, *Kirchberg* & *Stromberg*.

20. *Alzei* ſive *Alceja* omnium præfecturarum ampliſſima, ſuos olim habuit Comites, qui *Sprengero* teſte, *hereditary* erant *Dapiferi Palatinatus*, quibusque extinctis Comitatus *caducitatis jure* ad Palatinos devenit. Solet hodie adminiſtrari à *Burggravio*; quæ dignitas per complures annos in familia *Baronum de Winneberg* hæſiſſe fertur, nunc ea gaudet *Wolf. Theod. Comes de Caſtell*.

Lu. med. St. Imp. p. 102.

21. *Germershemium* ſupra Nemetes ad *Rhenum* ſitum, caſtroque munitum, *Vicum July*, cujus in *Notitia Impery* mentio occurrit, eſſe, & poſtea ſub Francorum imperio in *Germery* aut *Germerici* alicujus jus veniſſe, paulatimque è vico in oppidum excreviſſe, arbitratus *Freherus*. Pertinet ad hanc præfecturam *Selſa* ſive *Saleſia*, ubi Adelheidis, Ottonis M. Imp. conſors, poſtquam eam cum aliis locis, in Comitatu Hugonis Comitis ſitis, à marito dono accepit, *monaſterium* condidit, idque prædiis ditavit; quod ſucceſſu temporum in *Præpoſituram* mutatum eſt, & inter *immediatos Ordines Impery* ſuſceptum. Palatini verò, in quorum jus *Advocatia* ejus pervenerat, poſt reformatam religionem, reditus in alios uſus converterunt, & onera Imperii præſtare receperunt. Hac tempeſtate in poſſeſſionem Selzæ non minus quàm Germersheimii Galli irrepſerunt, eamque neſcio quo frivolo & caſſa nuce viliore dependentiæ ab Alſatia titulo, tueri mordicus contendunt: quo ipſo ærarium Electorale haud exiguum patitur detrimentum, cùm grandis pecuniæ ſomma è telonijs, quæ hic loci ſunt, quotannis redire ſoleat.

Orig. Palat. p. 1. c. 16.

22. *Neuſtadium* in Nemetibus amœniſſimo loco poſitum, *Rupertus Senior* Eccleſia An. 1390. ornavit, eamque reditibus dotavit; quorum pars deinceps Heidelbergenſi Academiæ conceſſa eſt. Refertur ad hanc præfecturam *Frankendalium*, è cœnobio, quale initio fuit, in oppidi formam amplificatum à Friderico III. Electore, & ſolidis poſtea munimentis præcinctum, quod exulceratum iſtis temporibus, cum miſera Germania ſanguine na'aret, & *bellum annis tricenis ſeipſum* (dicente *Livio*) *aleret*, multa gravia perpeſſum, atque ab Hiſpanis, quorum in poteſtatem bis incidit, neque niſi ſexto poſt reſtitutam Germaniæ pacem anno, ad veros Dominos rediit, viribus valdè attenuatum imò exinanitum eſt; fungitur ibi nunc *Gubernatoris* munere *Carolus Ludovicus Comes de Sain & Witgenſtein*, *Supremus* in aula Electorali *Hippocomus*. *Totam* verò *præfecturam* regit titulo *Vicedomini Maximilianus L. B. Degenfeldius*.

23. *Lautra*, ab amne cognomine eam perfluente nomen nacta, & *Cæſarea* dicta à palatio Imperiali, quod Fridericus Barbaroſſa ibi exſtruxit, *Frehero* eximium ſuper omnes Vogaſi civitates decus audit. Eam An. 1402. cum *Oppenheimio*, *Ingelheimio*, & *Odernheimio* Palatinis pretio centum mille florenorum ab Imperio oppignoratam fuiſſe è *Munſtero* conſtat. Obtinet verò *Lautrenſis Principatus* nomine Elector *peculiare* in comitiis *votum*.

24. De *Oppenheimio*, Imperiali olim oppido, quo pacto in Palatinorum ditionem devenerit, modo dictum eſt. *Baccharacum* ad Rhenum ſitum, à Baccho nomen habere, adeoque *Bacchi aram* ſonare, non abſre omnibus creditur; eò quod *flos Liberi Patris* omnium judicio laudatiſſimus in montibus circumjectis naſcitur. Illud cum impoſito caſtello *Staleke* jam dum An. 1190. Conradi Palatini Comitis, fratris Friderici Barbaroſſæ, ſedem fuiſſe, teſtatur *Freherus*. Op. cit. p. 1. c. 8.

25. *Crucenacum* ad *Navam* in pago *Hunesruch* ab Hunnorum præſidio dicto, ac malè hodiè *Hundsruck* (dorſum canis) appellato, ſitum, metropolis eſt *Comitatus Spanheimenſis anterioris*; in quam jus nacti ſunt Palatini partim donationis, partim hæreditatis titulo. Ruperti Palatini, in Regem Romanorum electi, filius major nato cognominis Ao. 1392. matrimonio ſibi ſociavit Eliſabetham, Simonis Comitis Spanheimenſis filiam unicam; quæ marito abſque liberis mortuo, è ſingulari in Palatinos affectu, conſentiente patre, *quintam partem anterioris Comitatus Spanheimenſis*, Ruperto

V. Freh. not. in Auſon. Moſellam pag. 14.

Imp.

Imp. ſocero ſuo, donavit; quam donationem, defuncto Simone, Ludovico Barbato Electori levito ſuo confirmavit, eidemque poſſeſſionem hujus quintæ partis tradidit; reliquis partibus ad Johannem agnatum, qui ulteriorem Comitatum Spanheimenſem tenebat, devolutis. Is ſobole deſtitutus condito An. 1415. teſtamento, Bernhardum M. Badæ, & Fridericum C. Veldentiæ, amitinos ſuos; hæredes pro æqualibus partibus inſtituit; qui etiam Johanne 1437. defuncto Comitatum occuparunt. Sed Friderici Veldentiæ C. filiam unicam Annam cùm *Stephanus Comes Palatinus in Simern & Zweybruck*, Ruperti Imp. filius quintogenitus in uxorem duxiſſet, ſocero demortuo, tum *Veldentia Comitatus*, tum quicquid ille in *Spanhemio Comitatu* tenuerat, nimirum *ex anteriore duo quincunces*, *ulterioris* verò *medietas*, ad Stephanum *uxorio jure* devoluta ſunt; qui per ſupremas tabulas *Fridericum* filium primogenitum hæredem *in partibus anterioris Comitatus Spanheimy & terris Simerenſibus* ſcripſit; *Ludovico* autem ſecundo genito *terras Bipontinas cum Comitatu Veldentia & medietate ulterioris Spanhemici* aſſignavit. Poſteaquam itaque anno ſuperioris ſeculo nono & quinquageſimo, quo *Otto Heinricus Elector* Palatinus improlis obiit, Electoratus ad *Fridericum III. Pium* dictum *è linea Simerenſi* delapſus eſt, *quinta* illa *anterioris Comitatus Spanheimici partio*, quam ex Eliſabethæ donatione ad familiam deveniſſe dictum eſt, *cum reliquis duobus quincuncibus*, quos Simerenſes obtinebant, *coaluit*. Poſtea *Fridericus Quartus* Pii nepos, cum *duos* haberet *filios*, majori natu *cognomini* Electoratum cum Palatinatu; juniori autem *Ludovico Philippo* Lauterenſem & Simerenſem Principatus, cum *partibus anterioris Comitatus Spanheimici*, per teſtamentum legavit. At verò *Carolus Ludovicus Elector*, hanc ditionum partitionem nimium quantum ſibi detrimentoſam eſſe, neque avo poteſtatem fuiſſe dictitans, tam grandem illarum partem natu minori filio attribuendi controverſiam patrueli ea propter movit, quæ An. 1654. in comitiis Ratisbonenſibus ita compoſita eſt, ut Simerenſis *reditibus quinta partis in Comitatu Spanheimio*, prætereà duabus tertiis præfecturæ Strombergicæ, Lauterenſi verò integra decederet; reliqua autem cum toto Simerenſi Principatu retineret: aliquot tamen poſt annos mutata aliquatenus eſt hæc transactio, ita ut Elector redditis Simerenſi duobus trientibus præfecturæ Strombergicæ, in ſocietatem *juriſdictionis in Comitatu Spanheimenſi*, quoad quintam illam partem ipſi adjudicatam, admittatur. Atque vi hujus pacti cum Elector ſubditos anterioris Comitatus in ſuam fidem ſacramento adigeret, Marchiones Badæ actui illi contradixerunt, ſeque *unum* tantùm *Condominum*, nempe *Principem Simerenſem* agnoſcere denuntiarunt; nec non Commiſſionem à Cæſare exorarunt, qua Electori omnis juriſdictio in Spanheimenſi Comitatu abjudicata eſt, ſubditique à juramento ei præſtito abſoluti ſunt. Tandem autem per ultimam *transactionem Crucenaci initam*, Elector *in conſortium dominy* receptus eſt, ita ut anterior Comitatus Spanheimenſis *tres dominos æquali poteſtate gaudentes* agnoverit, usque dum extincta ante annos non ita multos Simerenſi linea, omnes ejus ditiones cum Palatinis coaleſcerent, atque adeo tres etiam illæ quincunces Spanheimenſes ad unum dominum redirent; ita ut hodie Elector Imperium in hunc Comitatum cum ſolo Badæ Marchione dividat. Verùm enim verò Galli, qui rerum dominos ſe eſſe putant, poſtquam Veldentiæ Comitatum ſubegiſſent, cives etiam & ſubditos anterioris Comitatus Spanheimici, quaſi is à Veldentia dependeret, ad homagium Regi ſuo præſtandum, per literas in ipſo oppido Crucenacenſi, à clandeſtinis Gallicæ ambitionis adminiſtris, publicis valvis affixas, evocarunt, ſed ſucceſſu hactenus caruerunt. *Præeſt* Electoris nomine *Comitatui Spanheimenſi L. B. de Steinkallenfels*, cujus inter primarios ejus miniſtros mentio jam dum facta eſt.

26. Reſtant *Simerenſis*, *Kirchbergenſis* & *Strombergenſis* præfecturæ, quæ ad Simerenſem Principatum referuntur; & Ludovici Heinrici morte ad Electorem, uti dixi, devenerunt. *Simerenſe* oppidum ad amnem [illegible], eumque auriferum ſitum, *Rupertus Palatinus* Imp. cum vicino tractu à quodam Ruchgravio 6000. florenis emiſſe memoratur. *Kirchberg* Comitatus titulo quondàm nobilis, & jure Advocatiæ cœnobii Ravengeresburgenſis gaviſa, defuncto A. 1408. *Gerhardo Comite de Kirberg*, ejus familiæ ultimo, caducitatis lege ad Palatinatum recidit, & à Ruperto Rom. Rege receptum, deinceps in jure Palatino manſit. *Strom- Freh. Orig. Palat. p. a. c. 11.* *berg* caſtrum eſt antiquiſſimum, inter Simeram & Crucenacum, Burggraviatu olim inſigne, & der Saal zu Stromberg dictum, quod notam regalis loci eſſe exiſtimat ſæpe citatus *Freherus*, *in notis ad Pet. de Andlo*. *lib. 2. c. 16.*

27. Quoniam de Simerenſi Principatu modò dictum eſt, haud extra callem deflexurus ſum, ſi de lite inter Palatinum & Moguntinum Electores ob *Bockelheimenſem* præfecturam eique conjuncta oppida, *Sobernheim & Monzingen*, ante annos non ita multos orta, paucis è *deductione facti*, quam

Ser. Elector piæ memoriæ in comitiis An. 1674. exhiberi curavit, excerpta ſubjungam. Acquiſivit Bœkelheimium, cum locis prædictis, *Fridericus Victorioſus* El. Palat. eaque bello legitimo Ludovico Duci Bipontino An. 1471. eripuit: *Philippus* verò Elector inita cum Caſparo & Alexandro Ludovici filiis tranſactione, illorum poſſeſſionem confirmatiorem ſibi reddidit, & ad poſteros tranſmiſit; inde *Fridericus IV.* El. ea Simerenſi Principatui incorporavit, & filio ſecundogenito *Ludovico Philippo* aſſignavit. Hic illa tanquam rem ſuam quietè & nemine contradicente tenuit, uſque ad annum 1663. quo Johannes Philippus, Moguntinenſium Archi-Epiſcopus, eum obturbavit, prætendens, Palatinos Bœkelheimium hypothecario tantùm titulo poſſidere, ſeque paratum in præſentia eſſe, ut illud relueret, denuntians. Simerenſis Princeps rem novam ſibique inauditam, confeſtim ad Electorem patruelem tanquam caput familiæ detulit, conſilium ejus opemque flagitavit, & certam ejus ſpem obtinuit: nihilo tamen ſecius Moguntinenſium minis percelli ſe ac permoveri paulò pòſt eſt paſſus, ut inſcio patruele pactionem iniret, & *directum dominium* in ſæpe memorata loca Archiepiſcopo traderet, ſibi verò poſteriſque maſculis tantùm *utile dominium* à Mogontina ſede *beneficiaria lege* accipiendum reſervaret, permitteretque, ut ſubditi eò pertinentes, nec non ipſe præfectus caſtri Bœkelheimenſis, cum cæteris ſubofficialibus, homagium Archi-epiſcopo *eventualiter* (uti loqui amant) præſtarent. Verùm Elector Palatinus re tam inſolenti percepta, & cum reliquis agnatis communicata Notarium delegavit cum teſtibus, qui inſinuatis Moguntino ſollemni ceremonia literis, clandeſtino illo actui ſuo agnatorumque nomine contradiceret, ſuaque ſibi jura, reſervaret; reperita eſt hæc proteſtatio cum Joh. Philippo mortuo Lotharius Fridericus denuo ſubditos ad homagium illud eventuale adegiſſet. Poſteaquàm verò ipſe Simerenſis Princeps ἄτεκνος vivis exceſſit, ejuſque hæreditas omnis ad Electorem patruelem devoluta eſt; ille nihil cunctatus in poſſeſſionem Bœkelheimii vacuam involavit, ſubditosque cum officialibus in ſuam fidem jurejurando adſtrinxit; atque adeo Moguntinos poſt feſtum venientes prævertit. Exarſit autem exinde lis inter utrumque Electorem, quam ſucceſſor Lotharii Damianus Hartardus perſecutus eſt; donec Imperator ſuam auctoritatem interponeret, locaque controverſa *ſequeſtraret*, denominato *ſequeſtre Barone de Landsberg*, cui altioribus poſtea muniis admoto ſuccenturiatus eſt *Ludovicus Guſtavus Comes in Hohenloë*; quoquidem in ſtatu rem adhuc verſari audio.

28. Id quoque non prætereundum eſſe puto, quod nulli in Palatinatu Electorali ſint Ordines ſive Status Provinciales, quales in Bipontino & Neoburgenſi, cæteriſque omnibus Germaniæ Principatibus reperiri ſolent, quodque clientum & vaſallorum copia ac ſplendore omnes Imperii Proceres Palatinus Elector antecellat; catalogum eorum enumerat *Cl. Spenerus in Opere Heraldico.* lib. 2. c. 7. §. 2.

29. Denique inter *privilegia* ac *regalia*, quibus Elector Palatinus eminet, ut *jus reluendi dominia & loca Imperii à Cæſaribus oppignorata*, tum ſingulare *privilegium fabrorum ahenariorum* (deß Keßler-Handwercks) quod ſe *per Alſatiam*, *Franconiam*, *Sueviam* & vicina territoria extendit, nec non alia tranſeam, eximium eſt *jus Wildfangiatus*, quod quoniam ſuperioribus luſtris atrocis belli materies fuit, haud abſurdum videtur propoſiti operis regulæ, ejus hiſtoriam ſuccinctè percurrere. Eſt verò *Wildfangiatus jus*, *in numerum hominum propriorum cooptandi extra legitimum thorum natos & adventitios, qui ſua ſponte ad loca ubi advenas ejuſmodi poſt certum tempus cenſeri moris eſt, ſe conferunt, ibidemque domicilium figunt.* Dicuntur autem Wildfänge/quod, quo Palatino ſe homines illi ſubmittunt tempore, domino & certa ſocietate civili careant, nec ullius civitatis juribus obſtricti ſint, Germanis, *res incerta cura dominiisque* frequenter Wild appellantibus: A *capiendo* verò vocantur Wildfänge/ non quod ferarum in morem inviti in caſſes pertrahantur, captique infami ſervitute ac ſummis miſeriis affligantur, inque belluas deformentur, uti ab adverſariis exprobratum eſt; ſed quod ſua ſponte venientes in loca, ubi El. Palatino homines proprios acquirendi jus eſt, fixa ibi fortunarum ſede, nec anni ſpatio à Domino quopiam vindicati, in cenſum Palatinatus propriorum hominum, inque clientelam Electoris recipiuntur, præſtitis paucis ab antiquo præſtari ſolitis; qualia ſunt, ut præfecto ipſorum curam ſuſcipienti, nomenque in album referenti ſolvant *florenum receptionis* (den Fahgulden) ut Principi *fidem* promittant, vel ſtipulata manu, vel juratò, pro conſuetudine cujuſque loci; ut corporis *cenſum annuum* pendant, qui exiguus eſt; ut in caſu mortis *mortuarium* dent, quod marito defuncto communiter pecorum præſtantiſſimum, uxore mortua veſtium optima eſt; ſin autem defunctus vel cœlebs, vel parentibus, liberis, fratribus ſororibusq; careat, & ſine teſtamento decedat (quod mortalium genus Hageſtolzen nuncupatur) ad Fi-

ſcum

ſcum hæreditas omnis devolvatur: His quibusdam in locis accedunt, *angaria & opera*, in aliis *jura armorum*, *ſequela*, *luſtrandi* & ſimilia. Atque hæc jura non in ſuo ſolum territorio Palatinus El. exercet, ſed & in alieno, habetque *præfectos* (Außfauthe vocantur) per quos hominibus propriis in alieno ſolo degentibus, tutores dat, inventaria conſici jubet, eos non tantùm contra vim externam defendit, ſed & contra tutorum domeſticorum aliorumque fraudes tuetur; nec ipſorum dominorum territorii injuriis aut immodicis exactionibus vexari patitur, ad ſua verò, tanquam Heri ſui (als ihres Leibherrn) obſequia certis in caſibus adſtringit; uti iſta omnia pluraque fuſiùs recenſet *Autor Juſtitiæ cauſæ Palatinæ*, quem *Bœckelmannum* clariſſimum Academiæ Heidelbergenſis, poſtea Lugdunenſis apud Batavos Antecesſorem fuiſſe, conſtans eſt opinio. part. 1. sup. n.

30. Verùm enim verò ægrè & impatienter jus hoc Palatini Electoris nunquam non tulerunt vicini, inprimis *Antiſtites Nemetum & Vangionum*, *Wild- & Rheingravii & libera Imperii in iſtis oris Nobilitas*; cumque conceſſis poſt tricennalem tempeſtatem Germaniæ halcedoniis, loca bello deſolata à novis advenis paſſim advolantibus inhabitari ac coli inciperent, eosque El. Palatinus ſibi tanquam Wildfangios vindicaret, graviter conqueſti ſunt, & magno ipſorum cum damno id conjunctum eſſe, atque ad injuriam ditionum ſuarum finitimorumque pertinere clamitarunt, perfeceruntque ut in comitiis Ratisbonæ 1653. habitis à Cæſare Commiſſio eam ob cauſam decerneretur, quam tamen Palatinus acriter obnitendo irritam reddidit. Poſtquam autem *Joh. Philippus Moguntinenſis Elector* etiam in Wormatienſem Epiſcopum eſſet cooptatus, aggregavit ſeſe & ipſe prædictis actoribus, nec non *Trevirenſem & Colonienſem Archipræſules cum Lotharingiæ Duce* ob Comitatum Falkenſteinium in ſocietatem pertraxit; qui omnes conjunctis viribus, litem Palatino denuo intenderunt, & ſcriptis loiiio jus Wildfangiatus exagitarunt, tanquam abſurdum, intolerandum, barbarum, aliorum jura & totas ditiones ac territoria abſorbens, nullo juſto titulo aut authentico privilegio fulcitum; atque etiamſi aliquod habeat, & quandam juris ſpeciem præ ſe ferat, periniquum tamen eſſe, & Imperii ſtatui adverſum, ut quis in alterius territorio tanta facultate polleat; cum quisque plebejus ſuæ rei moderator ſit ac arbiter: denique nec in Cæſaris poteſtate eſſe, jura Ordinum commiſcere & transportare; quæ omnia feſtive & mordaci ſtylo *autor Vindiciarum ſecundum libertatem Imperialem quorundam Imperii Statuum contra Palatinum Wildfangiatum, in duplici ſcripto annis 1665. & 1666. evulgato*, exaggeravit. At reclamabat *Palatinus*, & docebat, nihil à jure ſuo alienum à ſe quæri, neque Wildfangiatus privilegium ab ſe confictum, aut dolo malo extortum, neque in ullius injuriam uſurpatum fuiſſe; quippe quod vetuſtate & benignitate Cæſarum quaſi robore ſe tueretur: etenim jam diu ante Wenceslaum illud proditum domuique Palatinæ impertitum, atque à Maximiliano I. ejusque ſucceſſoribus, & demum à Leopoldo hodierno Imperatore publicis iterum tabulis, rituque beneficiario ſollemniter corroboratum, & quaſi per manus à majoribus traditum, ac omni jure ad ſe delatum, & titulo privilegii retentum, ſecureque & citra periculum violandorum alienæ ditionis finium poſſeſſum fuiſſe. V. Schurzfl. contin. ep. hiſt. Blond. p. 3. 4. & 5.

31. A *verbis* tandem ventum eſt ad *verbera*, quæ primus inflixit Moguntinenſis Præſul: is enim, re adverſus Erfurtenſes ex animi ſententia geſtâ, exercitum victorem & auxiliis Gallicis ſatis probè ornatum, Palatinis immiſit terris, id obtentui ſumens, quod El. Palatinus oppidum *Ladenburg* mœnibus nudaſſet de ſua tantùm voluntate, neque re ſecum, cui tanquam Epiſcopo Wormatienſi commune in oppidum dominium competat, communicata. Cum Moguntino mox Lotharingiæ Dux infeſta ſigna conjunxit, frugiferos in Palatinatu agros vaſtavit, prædas egit, magnum ubique terrorem circumtulit, fruſtrà intercedente Cæſare, &, ut amicabili via controverſia componeretur, imperante. Regum Galliæ & Sueciæ opera demum effectum eſt, ut in ipſos tanquam arbitros ab utraque parte compromitteretur: miſſi itaque ab illis ſunt Legati Hailbronnam, qui re omni exactè perveſtigata & cognita A. 1667. d. 7. Febr. *laudum* pronuntiarunt, quo *Electori Palatino jura Wildfangiatus in locis controverſis adjudicata ſunt, ſed eo modo exercenda, ne normam privilegii & antiquam conſuetudinem excedant: ne pro advenis habeantur, qui jam ſubditi vicinæ ditionis in alium ejusdem viciniæ locum commigrant, ac domicilium ſaltem transferunt: ne ſubditorum debitis erga dominos territorii officiis impedimento ſint: ne ipſa dominorum territorii ſuperioritas & juriſdictio lædatur; de cæteris verò juribus*, qualia ſunt indictio acciſæ, Juriſdictio civilis & criminalis, jus armorum, luſtrationis, venationis & ſimilibus *decretum eſt, iſta Electori Palatino neutiquam competere, eique in poſterum illis abſtinendum eſſe, niſi fortè aliquid horum ex veteri conventione ad Palatinum pertineat, quo caſu tranſactionibus antiquis inſiſtendum omnino eſſe.* Integrum hoc laudum videri poteſt *in Theatri Europæi Tomo. 10.* Part. 2. pag. 454.

23. Comprehenditur Elector Palatinus potiſſimum ſub *Circulo Rhenano inferiore* (quem den ChurReiniſchen vulgò vocant) reſpectu autem *Simerenſis* Principatus ad *Superiorem* refertur, ac ejus *Directorium* unà cum Wormatienſi Epiſcopo tenet; qui quidem id ſibi ſoli arrogat. Ventilata eſt hæc controverſia ante annos non ita multos literis amœbeis, neque tamen, quantum ſcio, compoſita: id interea uſu venit, ut Status circulares Romanis ſacris addicti Wormatienſis Præſulis, Proteſtantes verò Simerenſis Principis Directorium agnoſcant.

33. Cæterum non ſegreganda fortaſſis eſt ab Electorali Palatina domo *Caroli Ludovici* Octoviri ſoboles è *Degenfeldia* ſuſcepta, cui Sereniſſimus Parens *Raugraviorum* nomen indidit; quod quidem novum non eſt, aut ab ipſo excogitatum, ſed aliquot jam retrò ſeculis cognitum, licet rariſſimè apud ſcriptores rerum Germanicarum obvium. Neque illi ipſi autores, qui eorum mentionem faciunt, quippe oppido pauci ſunt, circa veram nominis appellationem ac ſignificationem concordant, ſed diverſimodè id enunciant. *Trithemius*, qui inter omnes ſæpiſſime horum Comitum meminit, lepidè vocat *Hirſutos* tanquam Rauch-grafen: quo ſenſu quoque *Brito Armoricus* cecinit: (Lib. 5. Philippidos.)

Et Comitem, quem Teutonici dixére piloſum,
Ut juvet Othonem, regio Trajectica miſit.

Sed quid *Trajectum* ad noſtros Raugravios, quorum præcipuam ſedem circa *Crucenacum* fuiſſe, nobis compertum eſt? (Verba ſunt Viri ſtupendæ eruditionis & longiore ævo digniſſimi, *Pauli Hachenburgii in epiſt. ad Cl. Arnoldum* haud diu ante obitum *ſcripta*.) Magis ad rhombum eſſe videntur, quæ *Reineſius in Var. Lect.* habet: (Lib. 2. c. 16.) *Raugravii ſeu Comites* Aſperi *ſic ſunt appellati, quod loca aſpera, montana & confragoſa, inter Moſellam & Moſam, in terris Trevirenſium & Leodienſium habitarunt.* In *Aurea Bulla* enumerantur inter conductores Electoris Trevirenſis, & in *Autographo*, quod *Francofurti* cuſtoditur, & nuper à *Cl. Thulemario* evulgatum eſt, *Rugrafen* nominantur, quaſi à quiete ſint dicti; quemadmodum etiam Belgicas provincias quondam præfectos habuiſſe *Schookius* teſtatur, (Deſcript. Belg. Fœder. lib. 2. c. 8.) qui populari vocabulo *Ravvaerd*, vel *Ruſtbevvaerder* appellabantur, quod fuerint quaſi quietis & tranquillitatis publicæ defenſores atque cuſtodes. *Alb. Crantzius* (Lib. 8. c. 26.) à *rure* vult nominatos, refertque *Comitum ruris* titulo uſos fuiſſe in Saxonia *Comites de Daſſel*, inter *Einbeck* & *Hœxer*, qui cornu cervinum integrum inſignium loco geſtaverint. In catalogo *Epiſcoporum Wormatienſium* occurrunt *Fridericus* ac *Eberhardus Ruhgrafii*, fratres germani, qui ſeculo XIII. vixerunt, & cognomen de *Bayenburg* vel *Boyneburg* uſurparunt, quoſque *Bruſchius* ex Haſſia oriundos fuiſſe tradit; unde opinio invaluit, ejuſdem ipſos generis cum hodiernis *Boyneburgiis & Benelbergiis* fuiſſe. Nec deſunt, quibus *Rugegrafiorum* nomen arridet, quaſi *Advocati* aut *Procuratores* Imperatoris fuerint, quod hominū genus *Fiſcales* nominare ſolent: de qua appellatione videri poteſt *Speidelius in Spec. Jur. Polit. Hiſt.* Has verò diverſas autorum ſententias, qui conciliaret, nemo hactenus extitit, neque qui certam Raugraviorum originem, etymologiam, & genealogiam eruere ac in publicum proferre locem ſuſtineret: præſtitiſſet id haud dubiè & ſpem amicis factam implevíſſet prælaudatus *Hachenbergius*, niſi immani fatorum neceſſitate eorundem munus ante diem juſſus eſſet implere, & curſu lampada tradere ſuo in officio Academico ſucceſſori haud indigno; qui ut eam horum ſtudiorum cultoribus præferre, & rem vetuſtate obſcuram illuſtrare velit, publica voce nobis eſt rogandus.

34. Id quidem fama communis fert, Raugraviorum familiam dudum extinctam, poſſeſſiones vacuas Electori Palatino, tanquam Domino directo, reliquiſſe: nomen eorum renovavit, uti dictum eſt, Carolus Ludovicus, hodierni Electoris Parens. Is enim cum orto inter ipſum & uxorem Carolam Landgraviam diſſidio & divortio, *Luiſam Degenfeldiam*, Chriſtophori Martini L. B. de Degenfeld, S. R. Imp. Equitis & Annæ Mariæ Adelmanniæ ab Adelmansfelden filiam in thorum aſciviſſet, & legitimæ conjugis loco habuiſſet, *Raugraviam* eam appellari voluit; idque nominis in ſobolem, quam numeroſam ex ea ſuſtulit, derivavit. Amiſit illa vitam, cùm quartam & decimam prolem in utero geſtaret, d. 18. Mart. anni 1677. *Liberorum* quos *ſuperſtites* reliquit, hæc eſt ſeries:

I. *Carolus Ludovicus*, *Raugravius Palatinus* (Rauhgraf zu Pfaltz) n. 5. Octobr. 1658.
II. *Carolina* n. 19. Nov. 1659. nupta Anno 1683. d. 4. Jan. *Mainardo Comiti de Schœnberg*, *Friderici Mareſcalli Galliæ & Magnatis Luſitaniæ* filio.
III. *Luiſa*, n. 15. Jan. 1661.
IV. *Amalia Eliſabetha*, n. 22. Mart. 1663.
V. *Carolus Eduardus*, n. 9. Maji 1668.
VI. *Carolus Mauritius*, n. 30. Decembr. 1670.
VII. *Carolus Auguſtus*, n. 9. Octobr. 1672.

& de-

& denique VIII. *Carolus Caſimirus*, n. 22. Apr. 1675. *Ludovicum*, *Ge[illegible]ium Ludovicum*, *Fridericam*, *Fr[illegible]um Will[illegible]lmum* & *Sophiam* natos 9. Februar. [illegible]66[illegible] 2[illegible]. Mart. 1664. 25. J[illegible]n. 1665. 15 Nov 1666. & 9. Jul. 1669. immatura æt[illegible]te m[illegible]rs intercepit, *primum* 28. Mart. ann[illegible] na[illegible]alis, *ſecundum* 10. Jul. 1665. *tertium* 27. Jul. 1674. *quartum* 20. Jul. 1667. *quintam* denique 18. Nov. 1669.

35. *Inſignia*, quibus *R[illegible]* illa *ſoboles* uti ſolet, conſtare accept[illegible]to, è *Leone Palatino* & *rhombis* Bavaricis *repetitis*, *quadripartito*; *cujus medietati* te[illegible]era gentilit[illegible]a Degenfeldiorum *imponitur*: *nempe parmula iterum quadripartita*, *cujus 1. & 4. areola* [illegible] *tranſverſim ſecta*, *superiores duas partes e minio & argento quadrifidas habet*, *infimam cæruleam*; *2. & 3. e minio & argento obliquè dextrorſum ſecta pſittacum di[illegible]olorem continet*.

LIBER III.

DE PRINCIPIBUS ECCLESIASTICIS.

CAP. I.

DE ARCHIEPISCOPIS.

PRoxim[illegible]m ab Electoribus locum inter Ordi[illegible]es Imperii *Principes* occupant, qui i[illegible]erum vel ſunt *Eccleſiaſtici* vel *Secular[illegible]s*. *Eccleſiaſtici* Principes in univerſum [illegible]cul[illegible]ibus τῇ [illegible] præſtant, & *quinque* [illegible]gui puſſunt *cl[illegible]bus*: alii enim ſunt [illegible] *epiſcopi*, alii *Epiſ[illegible]opi*, alii *Magiſtri Sacræ* [illegible] *mi[illegible]iæ*, alii *Abbates* ex veteri ordine [illegible] *ibus adſcripti*, quibus uti cæteris jus [illegible] *ritum* ſententiam dicendi, alii denique *Prælati* carentes Principum dignitate, & *curiata* ſuffragia ferentes; quibus accedunt *Abb[illegible]s*.

2. *Ar[illegible]iepi[illegible]opi* ſuperioribus ſecolis in Imperio [illegible] fuere, nempe *Moguntinus*, *Trevirenſis*, *Colonienſis*, *Ma[illegible]*, *Salisburgenſis*, *Ve[illegible]ontinus*, *Breme[illegible]* & *Rigenſis*. Hic autem numer[illegible] proceſſu temporum imminutus eſt; poſtremo, ceu mox dicetur, ab Imperio planè avulſo, aliis verò duobus jure ſeculi donatis. [illegible]

3. *Rigenſis* Archiepiſcopus in Livonia conventibus Imperii adhuc anno ſuperioris ſeculi viceſimo nono & trigeſimo interfuit; poſteriore verò ævo, cùm *Guilielmus Archiepiſcopus* & *Guilielmus Furſtenbergius Livonienſium Equitum Magiſter*, graves inter ſe ſimultates exercerent, & continuis bellis ſeſe atterrerent, atque Ivano Moſcoviæ Magno Duci idoneam occaſionem utroſque aggrediendi, & magnam Livoniæ partem in ditionem ſuam redigendi præberent; poſtea Sigismondus Auguſtus Rex Poloniæ à *Gotthardo Kettelero*, Furſtenbergii ſucceſſore, in auxilium accitus, Moſchos Livonia quidem exturbaſſet, ſed eam totam, ſola *Curlandia* & *Semi[illegible]allia* excepta, quippe quas Gotthardo prædicto in feudum conceſſit, Regno Poloniæ anno 1561. adjeciſſet, Rigenſes Archiepiſcopi comitia Imperii frequentare, aut in ejus ærarium aliquid conferre deſierunt. *Hartkn. Rep. Polon. lib. 1. c. 8. § 2.*

4. *Bremenſis* Archiepiſcopatus per *Inſtrumentum Pacis Weſtphalicæ* in *ſecularem Principatum* converſus & *Sueciæ Regno in perpetuum ac immediatum Imperii feudum traditus eſt*, *cum omnibus & ſingulis ad eum pertinentibus eccleſiaſticis & ſecularibus bonis ac juribus*; *ceſſante Capitulorum cæterorumque Collegiorum Eccleſiaſticorum eligendi & poſtulandi*, *omnique alio jure*, *adminiſtratione & gubernatione terrarum eò pertinentium*. *Inſtr. pac. Oſnabr. § 10.*

5. Haud diſpari modo *Magdeburgenſem* Archiepiſcopatum *ſeculo redditum*, & vigore ejuſdem pacificationis *Electori Brandenburgico*, *ejusque poſteris & ſucceſſoribus in feudum perpetuum*, *ſub nomine Ducatus*, *collatum eſſe*, *ſuperiore libro*, *cap. 8.* dictum eſt; è collegio autem Canonicorum quartam ta[illegible]m partem, iis decedentibus, extinguendi, eorumque reditus Cameræ Ducali applicandi facultatem accepit.

6. Reliqui *quinque* Archiepiſcopatus priſtino hodiedum ſtatu gaudent, & inter Imperii ordines ſacro nomine fulgent. De *Moguntino*, *Trevirenſi* & *Colonienſi*, Electorali axiomate eminentibus, *libro ſuperiore* actum eſt; reſtant *Salisburgenſis* & *Veſontinus*. Huic non ſolùm An. 1651. cùm Veſontium Imperialis quondam civitas (q[illegible]am *Dubis* interfluat, & J. Cæſar *maximum Sequanorum oppidum* ſua jamdum ætate fuiſſe teſtatur, cujusque Hiſtoriam *Joh. Jacobus* & *Julius Chifletii* illuſtrarunt) Regi Hiſpaniarum, promovendæ reſtitutionis Franckenthalii ergò, transcripta eſſet, jura ſua, liberaque & Imperialis immedietas ſarta ac tecta permanſerunt, ſed neque per pacem *Neomagi* An. 1678. ſancitam, qua omnem Burgundiæ Comitatum Galliæ Regis ditioni Hiſpani permiſerunt, quidquam eis derogatum fuit, neq; etiam derogari potuit; ut adeò *Veſontinus Archiepiſcopus* hodieum locum ſuum inter membra Imperii & ſpeciatim *Circuli Rhenani Superioris* obti[illegible] *Comment. de B. Gall. lib. 1.*

peat. Qui dignitatem hanc in præſentia ſuſtinet, nomen habet ANTONII PETRI DE GRAMMONT.

7. *Salisburgenſem* Archidiœceſin nunc moderatur Reverendiſſimus MAXIMILIANUS GANDOLPHUS *Archiepiſcopus Salisburgenſis, Legatus natus ſedis Apoſtolicæ Romanæ.* Electus eſt d. 30. Julii An. 1668. in locum *Guidobaldi Comitis de Thun,* S. R. E. Cardinalis, ipſis Calendis Junii ejusdem anni defuncti, cùm antea Lavantinam Eccleſiam, poſteà Seccavienſem rexiſſet. Genus ducit ex illuſtri familia Carinthiaca *de Khuenburg,* cujus genealogiam *Bucelinus Tomo II. Germaniæ Chrono-Topo-Stemmatographicæ* exhibuit; quæque ſuperiore etiam ſeculo duos Archipræſules Salisburgenſi Eccleſiæ, *Michaelem* nempe & *Georgium* dedit, & nunc *Comitum* axiomate aucta eſt. *Parentes* illi fuère, *Rempertus Mauritius L. B. de Khuenburg & Helena de Schrattenbach.*

8. *Scutum,* quo uti ſolet, bis tranſverſim, ſemel perpendiculariter ſectum eſt, atque ita *ſex laterculos* continet, quorum 1. *aureus leonem nigrum,* 2. *rubens faſciam argenteam deferens, & conjunctim* Archiepiſcopatum Salisburgenſem *deſignant,* 3. & 6. *bipertiti ſunt ex argento & minio, inſcripto diſco, pari ſectione affecto, & alternatim area coloribus tincto, quæ* teſſera gentilitia *eſt* Khuenburgiorum. 4. & 5. *tranſverſim ſecti, & nigro colore atque argento infecti ſunt, inſcripto cæramento oſtij, pali ſitu oppoſitos ejus colores recipiens, quod* ſymbolum *eſt* familiæ Steyersbergiæ. *Clypeo huic imponuntur* crux, *teſta pet.* ſo Archiepiſcopali.

9. Salisburgenſis Eccleſiæ prima jecit fundamenta, primusque fuit Epiſcopus *S. Rupertus,* Bojorum Apoſtolus vulgò dictus: is enim poſtquam à *Theodone* Bojorum Principe, quem Regioodrudis uxor è Francorum Regum familia, dudum Chriſtiana orta, deſiderio amplectendæ veritatis Evangelicæ incenderat, evocatus, & totam Boicam ad inferiorem usque Pannoniam multam pietatis ſementem feciſſet, & in interiore præcipuè Boica, ubi impietatem & idololatriam maximè graſſantem animadverterat, potiòre cura rudes populorum animos ad veri & unius Dei intelligentiam crexiſſet; (verbis utor Viti magni nominis & eminentiſſimæ eruditionis, *Marci Velſeri*) indeque à Theodone monitus eſſet, ut initiis bene poſitis provehendis ſedem ſacrorum legeret firmaretque, ex qua ipſe & ſucceſſores Epiſcopi ſubjectam provinciam ſalubribus præceptis informatam regerent, *Juvaviam elegit,* ſplendidam olim Romani nominis coloniam, ab Hadriano deductam, tum alliſam

Sub init. lib. 4. Rer. Boic.

ſuperiorum temporum barbaricis motibus ac vaſtitate, poſteà magno ſtudio & alacritate inſtauratam, & mutato veteri vocabulo, *Salisburgum* dictam, à præfluente *Salſa.* Hic itaque loci templum DEO & S. Petro cum cœnobio poſitum Rupertus dicavit, ſacerdotibus ſacerdotumque miniſtris, & omnibus ſubinde rebus, quæ ad divinum cultum Chriſtiano ritu peragendum opportunæ, Ducis liberalitate fretus, ampliter inſtruens; neque defuit Theodo conceptæ ſpei, donata proprietate territorii circumjacentis, & largis ſubminiſtratis vectigalibus; eumque æmulati poſteriores Principes multas certatim regiæ munificentiæ donationes adjecerunt, ut Salisburgenſes paulatim ad tantum ſplendoris faſtigium excreverint, quantum rati alii ubivis terrarum Epiſcopi ſupergreſſi. Hucusque ὁ Θαυμάσιος *Velſerus,* qui *ſexcenteſimo decimo ſexto* poſt Chriſtum natum *anno* id contigiſſe, rationem ſubducit.

10. Decimus à Ruperto Epiſcopus, *Arno, primus* à Leone III. Pontifice ad inſtantiam reliquorum Bojariæ Epiſcoporum, & cum conſenſu Caroli M. factus eſt *Archiepiſcopus,* palliumque impetravit, uti *Hundius* memoriat. *Gebhardus* Archiepiſcopus è Comitibus Helfenſteiniis ortundus, Henrici IV. Imp. σύγχρονος, cum Pontifici Romano Hildebrando, adverſus Cæſarem bruto fulmine percuſſum, adhæreret, remuneratus eſt jure & titulo *Legationis* ſuper omnes Eccleſias Regni Germanici, ut diceretur *Legatus natus,* quæ dignitas poſtea, *Hundio* teſte, ad omnes ſucceſſores hæreditario quodam jure devoluta eſt; de ea tamen, ut & de *Primatu* Germaniæ, controverſiam ei nunquam non movit Magdeburgenſis Archiepiſcopus. Sunt autem *Legati nati* (Bermanno indice) *qui non ſunt miſſi de latere, ſed habent ratione privilegij beneficij poſſeſſi poteſtatem à Pontifice M. tanquam Legati ejus;* vel, *qui ſuarum provinciarum prætextu Legatione funguntur.* Idem *Gebhardus* à quo digreſſio facta eſt, caſtrum Juvavienſe, ultra flumen in eminenti montis ſpecula poſitum, quod Hunnorum barbarie funditus cum urbe everſum erat, è ruinis primus excitavit; ſucceſſores verò ejus id ædificiis ampliarunt, & tanquam lucum, ad tuendam urbem & hoſtium inſultus procul arcendos, maximè opportunum munierunt; ſuperiore demum ſeculo Archiepiſcopi poſt bellum ruſticum, quo tota ferè Germania ſuperior vexabatur & vaſtabatur, turribus, muris ac propugnaculis adeo firmarunt, ut inexpugnabilis arx illa videatur. Cæterum optimè de Archiepiſcopatu meruiſſe celebratur *Leonhardus,* qui An. 1495. in Præſulem cooptatus eſt: hunc enim non ſolùm multa prædia à diœceſi bellorum ac temporum injuriis abalienata redemiſſe ac recuperaſſe,

Metrop. Salisb. edit. Ingolſtad. pag. 3. & 4.

Ibid. pag. 8.

Not. dign. ill. diſſ. 11. c. 1. §. 6.

Pighius Herc. Prod. p. 229. & ſeqq.

ſed

ſed & novas acquiſiſſe poſſeſſiones prædicant; quarum ſyllabum *Hundius* in citato opere *Metrop. Salib.* recenſet.

11. Numerantur hodie in diœceſi, teſte *Zeilero*, *octo* potiora *oppida*, præter complura ignobiliora: illa ſunt ipſa metropolis *Salzburgum*, *Hallein*, *Lauffen*, *Ticmeningen*, quæ à *Salza* alluuntur, *Muldorf* ad *Oenum*, *Radſtat ad Anaſum*, *Frieſach* & *Fanum S. Andreæ* in Carinthia. *Termini* Archiepiſcopatus ſunt *ab ortu* Styria & Auſtria ſuperior, à *meridie* Carinthia & pars Tyrolenſis Comitatus, *ab occaſu* ejusdem Comitatus portio & Bavaria, à qua etiam *Septentrionem verſus* terminatur; eſtque dives metalli fodinis & ſalinis. Refertur ad *circulum Bavaricum*, ejusque *Directorium* unà cum Duce Bavariæ Archiepiſcopus obtinet; *Principum* etiam *Senatum* in publicis Imperii conventibus cum Auſtriæ Archiduce alternis vicibus *dirigit*, *Suffraganeas* Eccleſias octo habet: *Friſingenſem*, *Paſſavienſem*, *Brixienſem*, *Chiemſeenſem*, *Gurcenſem*, *Seccavienſem* & *Lavantinam*; ex his quatuor poſteriores Ordinibus Imperii non accenſentur, utpote voto & ſeſſione in comitiis carentes.

12. *Officiales hæreditarii* Archiepiſcopatus hodie ſunt, Pincernæ: *Comites de Khuenburg*, qui *Baronibus à Thurn*, quorum poſtremus *Hieronymus* An. 1642. vitam familiamque finivit, ſucceſſerunt. Dapiferi: *Comites de Thanhauſen*. Mareſcalli: *Comites de Lodron*. Camerarii: *Comites de Torring*.

13. *Canonicorum* metropolitanorum collegium conſtat XXIV. ſodalibus, quos omnes *illuſtri ſanguine* cretos eſſe oportet; horum ea nunc eſt nomenclatio:

I. *Carolus Comes de Caſtel-Barco*, *Baro quatuor Vicariatuum*, *Dynaſta Greſtæ*. Præpoſitus & Archipresbyter, qua in dignitate ſurrogatus eſt *Johanni Baptiſtæ Comiti de Lodron* ante annum, & quod excurrit defuncto. Genus ejus à priſcis Ducibus & Regibus Bohemiæ deduxiſſe *Bucelinus Tom. III. Germ. Stemmatogr.* perhibet & *parentes* ei tribuit *Scipionem de Caſtro Barco & Lauram de Galvagnis*.

II. *Wilhelmus L. B. de Furſtenberg*, Decanus, *Frater Epiſcopi Paderbornenſis*.

III. *Carolus Comes de Liechtenſtein*, *Baro in Caſtelkorn*, *Dynaſta in Schenna*, Epiſcopus Olomucenſis. Philippi Rudolphi C. de Liechtenſteio, & Claræ Vintleriæ de Platſch *filius*.

IV. *Carolus Ferdinandus Comes de Muggenthal*, *Baro in Waal*, *Dynaſta in Bedernau*, Actu Senior & Cuſtus. *Patrem* habuit Heinricum. *Matrem* Euphroſynam de Steio.

V. *Conradus Fortunatus Comes de Spaur & Pflaum*, Oblatarius & Scholaſticus.

VI. *Ferdinandus Leopoldus Benno Comes de Martinitz*, Jaroslao primo è familia Comite, ac Maria Euſebia Sternbergia *natus*.

VII. *Ernestus Trautſon*, *Comes de Falckenſtein*, *Baro in Sprechenſtein*, *Dominus in Matray*, *Kaja*, *Laa*, *Neuſchlos & S. Polten*; Johannis Franciſci Trautſonii & Maximilianæ C. de Zollern, *filius*.

VIII. *Franciſcus Antonius Comes de Konigseck & Rotenfels*, *Dynaſta in Aulendorf & Stauffen*.

IX. *Johannes Erneſtus Comes de Thun*, *Dn. in Tetſchen*, *Cloſterle*, *Caſtelpfund*, *Felixburg & Schonſtein*, Epiſcopus Seccavienſis; qua in dignitate anteceſſorem habuit *Wenceslaum Wilhelmum C. ab Hofkirchen* intra hoc biennium mortuum. *Parentes* autem ei fuere Johannes Sigismundus C. de Thun, & Margarita Anna C. ab Oettingen; *frater* ſed conſanguineus Guidobaldus Cardinalis & Archiepiſcopus.

X. *Sigismundus Ignatius Comes in Wolckenſtein & Troſpurg*, *Baro in Neuhaus*.

XI. *Joachimus Albertus L. B. de Leublfing in Rhain*.

XII. *Franciſcus Caſpar à Stadion*, Epiſcopus Lavantinus.

XIII. *Franciſcus Gobertus*, *Comes ab Aſpermont Lynden*, *in Recheim*, *Baro in Porsheim*, *Dn. in Blaningen*.

XIV. *Franciſcus Ferdinandus Comes de Khuenburg*, *Baro in Khuenegg*, *Dn. in Ungarsbach & Jasbina*.

XV. *Johannes Fridericus Ignatius Comes in Preyſing*, *Baro ab & in Alten Preyſing*, *Dn. in Hohen Aſcham*, *Sollhuben*, *Cronwinckhl*, *& Kopffsburg*; filius Johannis Maximiliani C. de Preiſing & Mariæ Veronicæ Dapiferæ C. de Trauchburg.

XVI. *Maximilianus Comes & Dominus in Scherffenberg*.

XVII. *Johannes Philippus Comes de Lamberg*, Joh. Maximiliano Supremo aulæ Cæſareæ h.t. Præfecto & Juditha Rebecca Eleonora C. de Wrbm natus.

XVIII. *Joh. Sigismundus Comes de Khuenburg*, *Baro in Khuenegg*, *Dn. in Prunſee*, *Rabenhofen*, *Kopreinig & Otterspach*.

XIX. *Carolus Philippus Comes Palatinus Rheni*, *Bavariæ*, *Juliaci*, *Cliviæ & Montium Dux*, &c.

XX. *Sigismundus Carolus Comes de Caſtel-Barco*, *Baro quatuor Vicariatuum*, &c. Præpoſiti è fratre Franciſco, marito Claudiæ Dorotheæ C. de Lodron, nepos.

XXI. *Hugo Franciſcus Comes à Konigseck & Rotenfels*, *Dominus in Aulendorf & Stauffen*.

XXII. *Rudolphus Joſephus Comes in Thun*.

XXIII. *Maximilianus Adamus Comes in*

L 2 Liech-

Liechtenſtein, [illegible]. Præpoſitus Brunenſis; Maximiliano, qui Epiſcopi Olomucenſis frater eſt, & Cæcilia Radegonda B. de Bemmelberg *natus*.

XXIV. Denique [illegible] *Ernestus Euſebius S. R. Imp. Dapifer hære*[illegible]*ius*, *Comes in Fridberg &* [illegible], *Baro in Waldburg*, *Dn. in Scheer*, *Dürmendingen*, *in Buſſen & Kiſs*[illegible].

CAP. II.

DE EPISCOPIS IN GENERE

Speciatim vero

DE BAMBERGENSI.

ARchiepiſcopos excipiunt *Epiſcopi*: horum aliquot retro ſeculis longe major fuit numerus, ac nunc eſt, neque uno modo ordo eorum ſeſe per Imperium mutavit. Quidam enim Epiſcopatus unà cum integris regionibus Imperii finibus jam exciderunt, quales ſunt omnes per *Pruſſiam*, *Livoniam*, *Helvetiam*, *& Lotharingiam* conſtituti; quorum in claſſem etiam *Bohemiæ*, *Sileſiæ & Moraviæ* Epiſcopatus ſine injuria relegari poſſe cenſet [illegible] *Conringius*. Aliorum Epiſcopatuum regiones hodièque manent in ditione Imperii, non tamen reguntur a Principibus Epiſcopali adhuc nomine fulgentibus, ſed ſecularibus. Eſt autem horum quoque non una ratio: quidam enim etiam collegia Canonicorum ſimul abjecerunt; alii retinuerunt quidem, ſed aliqua redituum parte mulctata. Quidam in conventu Imperii Ordinum nunc ſeculares inter Principes ſententiam ferunt; ex ſanctione videlicet Inſtrumenti Pacis Weſtphalicæ: quemadmodum Rex Sueciæ *Verdenſis Ducis* titulo, Elector Brandenburgicus nomine *Principis Halberſtadienſis*, *Mindenſis & Caminenſis*; Meklenburgenſis denique tanquam *Princeps Suerinenſis & Ratzeburgenſis*. Alii comitiis non interſunt, neque an antehac interfuerint ad liquidum exploratum eſt: ſunt [illegible] hujus generis *Miſnenſis*, *Merſburgenſis*, *Naumburgenſis*, *Brandenburgenſis*, *Havelbergenſis & Libuſſenſis*.

2. Qui hoc adhuc ævo Epiſcopatus ad cenſum Imperii pertinent, quorum [illegible] Antiſtites in Eccleſiaſticorum Principum collegio locum ſuffragiumque obtinent, *primum* [illegible] *viceſimum* implent *numerum*, hocque ordine in comitiis conſidere ſolent: Primum locum occupat Epiſcopus *Bambergenſis*, proximi ab eo [illegible] *Herbipolitanus & Wormatienſis* vicibus alternis; hos excipiunt *Spirenſis & Eichſtadienſis*, itidem alternatim; ſequuntur *Argentoratenſis*, *Conſtantienſis*, *Auguſtanus*, *Hildesheimenſis*, *Paderbornenſis*, *Friſingenſis*, *Ratisbonenſis*, *Paſſavienſis*, *Tridentinus*, tum per vices, *Brixienſis & Baſileenſis*, poſt hos eodem alternandi ordine *Leodienſis*, *Oſnabrugenſis & Monaſterienſis*, clauduntque chorum *Lubecenſis & Curienſis*.

3. *Bambergenſi* Diœceſi in præſentia præeſt Reverendiſſimus.

MARQUARDUS SEBASTIANUS *Epiſcopus Bambergenſis S. R. Imperii Princeps*, electus d. 10. Jun. An. 1683. in locum *Petri Philippi de Dernbach*, Epiſcopi Bambergenſis & Herbipolitani. Genus ducit a vetuſtiſſima familia *Schenkiorum de Stauffenberg*, *Dynaſtarum in Amerdingen*, *Hornbach*, *Wilflingen*, qui Sueviæ Ducum Pincernæ hæreditarii quondam extiterunt, quorumque Genealogiam *Bucelinus* inde a *Bertholdo de Stauffenberg*, Equite, qui circa confinia ſeculorum undecimi & duodecimi claruit, juſta ſerie deduxit. Patrem habuit *Johannem Sigismundum Schenckium de Stauffenberg Dominum in Amertingen*; matrem *Margaritam Urſulam Schenckiam a* [illegible]; avum *Bernhardum*, aviam *Annam Reginam de Le*[illegible]; proavum *Sebaſtianum*, *Annæ Rechbergiæ* maritum, & communem omnium e hac gente [illegible] numeroſa viventium pa[illegible]tem.

Gen. Tom. II.

Annot. ad Lampad. part. 2. c. 6. §. 4.

4. *Scutum* Epiſcopi Bambergenſis hodierni *quadripartitum* eſt [illegible] p[illegible]a & quarta *aurea leonem nigrum* [illegible], *cui baltheus* [illegible] *argenteus totam aream per*[illegible] [illegible] Bambergenſis Epiſcopatus [illegible] eſt: Secunda & tertia [illegible] *in* [illegible] *duas dividitur partes* [illegible] *leonem* [illegible] *cæruleum de* [illegible] *quæ* [illegible] *eſt gentilitia* Schenkiorum de Stauffenberg. Galeæ [illegible] *intereà* [illegible] Imperiales [illegible] ſymbolum munificentiæ Imperatoris Heinrici II. galea anterior *tegitur pulvillo* [illegible], *cujus extremi globuli* [illegible] *panniculi* [illegible], *ei mediante ſceptro aureo innititur tabula octangula aurea cum* [illegible] Bambergenſi; *angulis verò* [illegible] *ſingulæ pennæ pavoninæ*: poſteriori galeæ gentilitiæ *imponitur pileus* [illegible] *ora reducta argentea*, [illegible] *tibiis* [illegible] *aure*[illegible], *plumis nigris faſtigiatus*. *Sub* [illegible] *clypeum* gladius & pedum Epiſcopale.

4. *Bambergenſis* diœceſis ad *Mœnum & Regnitium* [illegible] Brandenburgici, [illegible] & Herbipolenſibus ditionibus majori ex parte cincta *Comitatus* quondam fuit, qui poſt mortem *Alberti Comitis Bambergenſis*, fraude *Hattonis* Moguntinenſis Præſulis in

in adverſariorum manus delapſi, & ultimo ab iis ſupplicio affecti, in fiſcum redactus, & ab *Ottone III.* imp. *Heinrico D. Bavariæ* ſuo nepoti, ac in imperio ſucceſſori donatus eſt. Hic bonitati tituli, quo Comitatum illum tenebat, diffidens, quod iniquiùs paulò cum Alberto actum eſſe intelligebat, piis uſibus eum mancipare, inſtinctu *Cunigundæ* conjugis ſuæ, decrevit; Epiſcopatum itaque ex eo fundavit, quem multis ampliſſimisque privilegiis ornavit, ac præter *Bambergenſes* ditiones, compluribus etiam in *Carinthia* oppidis pagisque, præterea caſtro ac vico *Abach*, ſupra Ratisbonam ſito, in quo ipſe auram vitalem primùm hauſerat, dotavit; primumque ejus Epiſcopum *Eberhardum* Cancellarium ſuum An. 1007. conſtituit. Inter *privilegia* verò & *jura* eximia, quo novum Epiſcopatum Cæſar decoravit, *primarium* hoc eſt, quod eum *nulli Archiepiſcopo*, ſed immediatè Romanæ ſedi *ſubeſſe, & omnes Germaniæ Epiſcopos antecedere* voluerit: quam quidem prærogativam, ut ei à Pontifice impetraret, cenſum annuum *centum marcarum argenti* & *equum candidum phaleratum* Benedicto VIII. Papæ pollicitus eſt; quem tamen deinceps traditione *Beneventi*, oppidi Italici, redemit. Haud minoris illud eſt æſtimandum, quod idem Imperator *quatuor ſupremos Imperii Officiales*, *iisdem miniſteriis & officiis Epiſcopatui addixerit*, quod inſigne ejus ornamentum *Sericum Divæ Cunigundis filum* nominant; unde gravis ortus eſt error, quem ſuperioris ævi ſcriptores quaſi per manus traditum poſteris communicarunt, quaſi Principes Electores officia ſua cum annexis commodis ab Epiſcopis Bambergenſibus feudi titulo accipiant; verùm traditionis hujus ἀλογίαν res ipſa ac experientia quotidiana dudum prodiderunt, neque mihi animus eſt in hac claritate Soli lucernam adhibere.

Lun. l. P. S. V. Addit. ad l. 4. c. 8. p. 250. V Pfeb. mot. ad Pet 1. de Andlo c. 25. p. 100.

5. Hoc etiam inter eximia Epiſcopi Bambergenſis referri poteſt, quòd *Director* audit *circuli Franconici*, & jus convocandi ejus Ordines unà cum Marchione Brandenburgico exercet. Ea cæteroquin ditionum ad Epiſcopatum pertinentium eſt amplitudo, ut LXXI. præfecturas amplectatur, quarum XV. in Carinthia ſunt ſitæ, reliquæ in ipſa diœceſi, cujus *metropolin Bambergam*, *liberam* antehac, ſub ſeculi XIV. finem *ſubjugaſſe* memoratur *Lambertus* Epiſcopus. Ob *ditionum Carinthiacarum* verò *immedietatem* ac *immunitatem* controverſia Epiſcopis cum domo Auſtriaca jam inde à Ferdinandi I. temporibus interceſſit, conquerentibus illis, ſe duplici onere in Imperii contributionibus gravari, dum & ad ærarium Imperii quotam ſuam ſolvere tenentur, neque minus in dictis provincialibus Carinthiæ portionem ſuam pendere adiguntur. Incaluit hæc controverſia in præſentibus etiam comitiis, & ſcriptis amœbeis acriter agitata, nunc verò tranſactione compoſita eſt.

6. Habent *Electores ſeculares* in officiis Epiſcopatus ſuos *Vicarios* ac *Subofficiales hæreditarios*, alios tamen ab illis, qui eorum vices in Supremis Imperii muniis implent, nimirum *Regis Bohemiæ* Archipincernæ Subofficiales ſunt *Equites ab Aufſees*. *Ducis Bavariæ* Archidapiferi, *Truchſeſſii de Pommersfelden*. *Ducis Saxoniæ* Archimareſcalli, *Mareſcalli ab Ebnet*. *Marchionis Brandenburgici* Archicamerarii, *Equites de Rotenhan*.

7. *Capitulum* Eccleſiæ Cathedralis Bambergenſis *viginti* conſtat *Canonicis*; ad quorum ſtipendium Heinricus II. imp. locum ſuæ proprietatis *Furt* dictum in pago *Nordegowe*, & in Comitatu *Berengeri Comitis* (primo à Noriberga lapide ad *Regneſi Pegneſisque* confluvium) ſitum, unà cum omnibus pertinentiis donavit atque proprietavit; uti ſe habent verba *inſtrumenti donationis*, Francofurti Cal. Nov. An. 1007. ſignati. Hæc verò *Capitularium Bambergenſium* impræſentiarum eſt ſeries:

I. *Franciſcus Conradus à Stadion*, Præpoſitus.
II. *Carolus Fridericus Voit à Rineck*, Decanus, *pronuper è* Cantore *ad id dignitatis evectus*.
III. *Conradus Wilhelmus à Werdnau*.
IV. *Johannes Philippus ab Elckershauſen*, *dictus Klüppel*, Scholaſticus.
V. *Vitus Dietericus ab Erthal*, Cuſtos.
VI. *Franciſcus Caſpar à Stadion*.
VII. *Franciſcus Otto Kottwitz ab Aulenbach*, Vicedominus in Carinthia.
VIII. *Georgius Heinricus à Stadion*, Cellarius.
IX. *Otto Philippus à Guttenberg*.
X. *Philippus Ignatius ab Haslang*.
XI. *Joh. Godofredus à Guttenberg*.
XII. *Joh. Philippus ab & in Franckenſtein*.
XIII. *Carolus Sigismundus ab Aufſees*.
XIV. *Wolfgangus Philippus Gros à Trokhau*.
XV. *Georgius Wolfgangus à Rotenhan*.
XVI. *Lotharius Franciſcus L. B. à Schönborn*.
XXVII. *Fridericus Edmundus à Sikingen*.
XVIII. *Joh. Franciſcus Carolus ab Oſtein*.

Reſidua duo loca in præſentia vacant.

8. Adjuncti ſunt Capitularibus XV. *Domicelli*, hac ſerie:

I. *Philippus Ludovicus Fauſt de Stromberg*.
II. *Philippus Ludovicus à Roſenbach*.
III. *Adamus Adolphus à Thungen*.
IV. *Franciſcus Georgius Fauſt à Stromberg*.
V. *Joh. Wolfgangus à Wallenfels*.
VI. *Philippus Wilhelmus à Dernbach*.

VII. *Georgius Wilhelmus Caſimirus Schutzbar, dictus Milchling.*
VIII. *Godofredus Dietericus ab Erthal.*
IX. *Adamus Theophilus a Thungen.*
X. *Fridericus Johannes Georgius à Sikingen.*
XI. *Franciſcus Fridericus a Greiffenklau dictus Volrath.*
XII. *Henricus Chriſtophorus ab Aufſees.*
XIII. *Ferdinandus Johannes Joſephus ab Haſlang.*
XIV. *Johannes Chriſtophorus ab Erthal.*
Denique XV. *Philippus Reinhardus Eberhardus Schutzbar, dictus Milchling.*

CAP. III.

DE EPISCOPO HERBIPOLITANO.

CONRADUS WILHELMUS *Epiſcopus Herbipolitanus Franciæ Orientalis Dux.* Prognatus eſt ex incluta apud Suevos familia *de Werdnau*, ſive *Wernau*, cujus Stemmatographiam *Bucelinus Tomo II. Germ.* exhibuit à *Corado à Wernau*, qui ludis equeſtribus à Guelphone Duce *Tiguri* An. 1165. celebratis, interfuerit derivatam. Parens ei fuit *Georgius Ludovicus de Werdnau*, mater *Veronica Urſula Schenckia de Stauffenberg*: patruus *Vitus Godefredus Decanus Capituli Herbipolitani.* Avus, *Conradus*, avia *Margarita Barbara ab Aſchhauſen*, proavus, *Joh. Vitus*, proavia *Anna de Rechberg.* Antequam infula decoraretur, inter Canonicos Herbipolitanos *Cantoris* officio fungebatur; in Bambergenſi autem Capitulo, ante paucos demum annos *Decanatum, Joh. Philippi Egloffſtein* morte vacuefactum, obtinuit. Poſtquam autem nuper anno nempe 1683. noctu inter 22. & 23. Aprilis *Petrus Philippus Epiſcopus Bambergenſis & Herbipolitanus* vitæ ſortem dereliquiſſet, dignus ſtatim voce omnis populi habitus eſt, qui ei ſurrogaretur. Die itaque 31. Maji ſollemni electione à Capitulo Herbipolitano habita, Epiſcopus & Princeps Herbipolitanæ Diœceſeos renunciatus fuit.

2. *Scuto* utitur *quadripartito*; areola prima *tranſverſim ſecta eſt, tribus cuſpidibus argenteis in caput laterculi rubeum protenſis*, & Franconiæ Ducatum *innuit*; ſecundam & tertiam *argenteam tranſit baltheus niger, cui tres globuli aurei impreſſi*, quod δόγμα eſt gentilitium familiæ de Werdnau; quarta *cærulea vexillum exhibet ex minio & argento quadripartitum, lancea aurea obliquo ſitu locata affixum*, quod ſymbolum eſt Herbipolenſis Epiſcopatus. Galeæ *incumbunt* tres, prima *coronata ſuſtinet duo cornua, ſectione Franconici laterculi diſtincta; media* gentilitiæ *itidem coronata imponitur figura ſemicircularis argentea, cujus extremitates in globulos aureos tribus plumis, quarum media argentea, reliqua nigra ſunt, ornatos deſinunt*; extrema Herbipolenſis *tecta eſt mitella Principali rubea, cui inter duo vexilla inſiſtunt tres plumæ ſtruthionica antrorſum reflexa. Adjiciuntur hinc* pedum, *iſthinc* enſis.

3. Herbipoleos, quæ Franciæ Orientalis metropolis ab omni memoria fuit, prim' Epiſcopus S. *Burchardus* memoratur, à *Bonifacio* Archiepiſcopo Moguntinenſi & Germaniæ Apoſtolo, anno circiter 741. conſtitutus, atque à *Zacharia* Pontifice 748. vel 750. inveſtitus, nec non *Epiſcopus Franconiæ* ſalutatus: ei *Pipinus* Francorum Regis Comeſtabilis, ejusdem Pontificis rogatu, prædia nonnulla unde cœnobium conderet, donavit, eidemque poſtea, cum à Papa facultatem Childericum Regem exauctorandi, ac regium diadema capiti ſuo imponendi, ipſi exoraſſet, in ſignum gratitudinis, *Ducatum Franconiæ*, quantum ejus ad ſe pertinebat, ſollemni ceremonia, coacto *Francofurti* An. 752. Principum conventu, tradidit; ita ut in poſterum Epiſcopos Herbipolenſes omnes ſimul etiam pro Ducibus Franconiæ haberi, & omnimoda juriſdictione gaudere voluerit; eodemque tempore vicinos Comites Epiſcopatus miniſteriis hæreditario nomine mancipaſſe perhibetur, nempe *Hennebergenſem Comitem*, ut Mareſcalli, *Rineccenſem*, ut Dapiferi, *Caſtelenſem* ut Pincernæ, & *Werthemenſem* ut Camerarii munia obeant: quod tamen alii demum An. 1168. à *Friderico I.* Imp. in comitiis Herbipolenſibus factum eſſe tradunt. Ab illa verò Præſulum duplici poteſtate πολυθρύλλητος verſiculus ortus eſt: *Herbipolis ſola judicat enſe & ſtola*: quem tamen de priſcis ſaltem temporibus intelligendum eſſe, recte monitum eſt à *Limnæo*, cùm hac tempeſtate omnes Germaniæ Epiſcopos utraque poteſtate, Eccleſiaſtica & civili pollere, lippis & tonſoribus notum ſit. Acerrimè autem pro Ducatu Franconiæ decertavit *Erlangus* Epiſcopus quartus & viceſimus à Burkardo, è *Comitum de Calvv*, ſtirpe oriundus, cùm Heinricus IV. Imp. eum, quod ab Ipſo ad Pontificis Romani partes deſciviſſet, Ducatu exuere, & in Conradum Sueviæ Ducem ſuum è ſorore nepotem illum transferre tentaſſet; unde in ſignum poteſtatis ſuæ gladium vagina vacuum ſibi præferri juſſit, eumque pedo paſtorali in Inſignibus primus conjunxit. Ducis verò Franconiæ titulum trecentos ferme poſt annos *Godofredus* è Pincernis de Limpurg prognatus, uſurpare cœpit, anſam ei præbente Alberto Marchione Brandenburgico, poſtea Electore, qui eundem titulum ſibi ſumſerat; cujus etiam poſteros, ut & Moguntinum Electorem, præterea Saxoniæ Ducem ob Hennebergicum Comitatum & Bam-

T. V. I. P. Add. ad Lu. o. r. p. 886.

Bambergenſem Epiſcopum, hoc axioma Herbipolitano Præſuli hodiedum denegare *Limnaus* teſtatur.

T. IV. l. P. Add. ad l. 4. c. 1. p. 185. 4. Eccleſiaſticæ verò juriſdictioni hujus Epiſcopatus non parum decerptum eſt, cum Bambergenſem Heinricus II. inſtitueret; quod tamen detrimentum Imperator munificus abundè penſavit, dum *dominium directum Comitis Catimelibocenſis*, præterea proprietatem vici *Bernheim* cum caſtro & nemore adjecto, porro arcem *Salza*, *Rongau*, *Mainingen*, *Mergenrod*, *Martenvvaldorf*, *Altendorf* aliaque diœceſi adjunxit. Dividitur ea in LII. præfecturas, quæ ditionibus *Fuldenſibus*, *Bambergenſibus*, *Mergenthemenſibus*, tum ſilvis *Ottonica & Spesbard* fermè cinguntur.

5. Cæterum familiis, quas ſub ipſam Epiſcopatus fundationem, miniſteriis ejus adſcriptas fuiſſe dictum eſt, majori ex parte extinctis, aliæ paris dignitatis, ſuccenturiatæ ſunt; nempe Hennebergicis Comitibus in *Mareſcalli* munere ſuffecti ſunt *Landgravij Leuchtenbergenſes*, quorum ſtirps nunc itidem defecit; collatumque eſt hoc officium haud ita pridem *Comitibus de Dernbach*; Sub Mareſcalli autem (Vnter-Marſchalck) munus tenent *Equites de Bibra*. *Pincernatus* penes *Comites de Caſtel* etiam nunc eſt, habentque illi ſubofficiales *Equites de Grumbach*. *Dapiferatus* poſt Rineccenſes, *Comitibus Eyſenberga* collatus eſt, quibus ſubſtituti ſunt *Equites de Thungen*. *Camerarij* officium extinctis Wertheimenſibus, *Comites Stolberga* obtinuerunt, qui vicarios habent *Equites Zobel de Gibelſtad*.

6. Capitulum Herbipolitanum 24. *Canonicis* equeſtri ſtirpe ortis conſtat, quorum hæc nunc eſt nomenclatio:

I. *Franciſcus Conradus à Stadion*, Præpoſitus, Senior, & Jubilæus.
II. *Franciſcus Chriſtophorus a Roſenbach*. Decanus.
III. *Joh. Philippus ab Eckershauſen, dictus Kluppel*. Jubilæus.
IV. *Antonius à Wilberg*. Scholaſticus & Jubilæus.
V. *Vitus Theodoricus ab Erthal*. Cuſtos.
VI. *Franciſcus Caſpar a Stadion*, Epiſcopus Lavantinus.
VII. *Joh. Georgius Specht a Bubenheim.*
VIII. *Franciſcus ab Hazfeld, Comes de Gleichen.*
IX. *Joh. Heinricus ab Oſtein*, Decanus Comburgenſis.
X. *Franciſcus Otto Kottvviz ab Aulenbach*, Cellarius.
XI. *Georgius Heinricus à Stadion.*
XII. *Fridericus Edmundus à Sickingen.*
XIII. *Franciſcus Reinhardus ab Elter.*
XIV. *Joh. Reichartus de Mauchenheim dictus Bechtolsheim, Judex provincialis* (Landrichter.)
XV. *Otto Philippus à Guttenberg.*
XVI. *Marquardus Sebaſtianus Schenck de Stauffenberg.*
XVII. *Joh. Godofredus à Guttenberg.*
XVIII. *Carolus Sigismundus ab Auffses.*
XIX. *Joh. Philippus Fuchs à Dornheim.*
XX. *Joh. Franciſcus Carolus ab Oſtein.*
XXI. *Carolus Fridericus Voit a Rineck.*
XXII. *Wolfgangus Philippus Gros à Trockau.*
XXIII. *Wilhelmus Reinhardus à Walderdorf.*

Locus ultimus nunc vacat.

7. *Domicellariorum* hic ἐν τῷ παρόντι eſt ſyllabus:

Emericus Fridericus a Walderdorf.
Joh. Lucas ab Ingelheim.
Lotharius Franciſcus à Schonborn.
Georgius Wolfgangus à Rotenhan.
Joh. Philippus Greiffenklau de Volraths.
Philippus Eberhardus Comes in Lovvenſtein & Wertheim.
Philippus Ludovicus Fauſt de Stromberg.
Philippus Ludovicus à Roſenbach.
Godofredus Dietericus Erneſtus ab Erthal.
Joh. Chriſtophorus Auguſtinus à Riedheim.
Joh. Hartmannus de Roſenbach.
Franciſcus Godofredus de Franckenſtein.
Franciſcus Georgius Fauſt de Stromberg.
Georgius Wilhelmus Caſimirus Schuzbar, dictus Milchling.
Damianus Eckenbertus L. B. de Dalberg.
Philippus Wilhelmus L. B. de Dernbach.
Ignatius Theobaldus Hartmannus à Reinach.
Fridericus Joh. Georgius a Sickingen.
Franciſcus Petrus a Sickingen.
Joh. Antonius ab Erthal.
Damianus Joh. Philippus L. B. de Sickingen.
Joh. Fridericus Camerer de Wormbs L. B. de Dalberg.
Joh. Conradus Heinricus de Buebenhofen.
Chriſtophorus Heinricus Greiffenklau de Volraths.
Philippus Reinhardus Eberhardus Schuzbar dictus Milchling.
Joh. Philippus Franciſcus L. B. de Schönborn.
Wilhelmus Jacobus a Reinach.
Fridericus Godofredus Ignatius L. B. de Pfurdt; Is N. *Baronis Schonbornij* nondum pubertatem ingreſſi, locum explet, *Portatorem* vocant.

Denique *Franciſcus Eckenbertus Camerer de Wormbs, L. B. de Dalberg.*

CAP. IV.

DE WORMATIENSI EPISCOPO.

FRANCISCUS EMERICUS CASPAR *Epiſcopus Wormatienſis S. R. Imp. Princeps,*

ceps, electus eſt d. 10. Nov. 1679. in locum *Caroli Henrici Metternichy L. B. in Winnenburg & Beilſtein*, Electoris & Archiepiſcopi Moguntinenſis; qui, ut tres, quos in hac dignitate habuit Prædeceſſores, in Epiſcopum Wormatienſis Eccleſiæ poſtulatus fuerat.

2. Genus ducit ex antiqua ſplendidaque familia *VValtpodiorum de Baſſenheim*, Baronum axiomate ornata, cujus ſtemmatographiam, gratia Perilluſtris *Dn. Georgii Philippi Greiffenklau de Vollraths* ſuppeditatam, publici juris feci. *Parentes* habuit *Damianum Waltpotium & Eliſabetham Hundtin de Saulheim*: *frater* ipſi eſt *Johannes Lotharius Waltpod*, cujus in ultimo Imperii Receſſu, ratione Dynaſtiæ *Pyrmontanæ*, de qua nunc lis eſt ſub judice, mentio occurrit. Antequam ad Epiſcopatum eveheretur, Capituli *Wormatienſis Præpoſitus* fuit, *Moguntinenſis* verò *Cuſtos*, & *Spirenſis Scholaſticus* adhuc audit. Stirpis ſuæ originem *Romanam* eſſe, Waltpodiosq; cum colonia, ab Agrippa in Ubiorum ſolum deducta, in has quas etiamnum incolunt, oras veniſſe, & propter provinciam aliquam ſæpe adminiſtratam nobiliſſimum nomen accepiſſe, cenſet *Gelenius de admir. Colon. Agripp. magn.* Nam (ut clariſſimi doctoris verba mea faciam,) *ſi veteres Romanos ad noſtra appellationis regulas vocemus, veterum* Walten & Schalten *nomina ſunt, quibus indicatur, cum poteſtate prætoria quempiam præſidere;* Boden verò & Botten, *Legatum Latino idiomate rectè transferimus. Unde liquet Waltpodiis officii nomen inhæſiſſe à* Proconſulari, Prætoria *ſimilique* poteſtate *Itaque Waltpodios*, ſi nomen *ſpectemus, dictos à* Legationis *poteſtate; ſi* inſignia, Ælios ſeu Solares aut Soligeros *in Ubios veniſſe Roma traductos antiqua eſt traditio, & atteſtatur Poëta Germanicus ante ſexcentos annos;* cujus rythmos hic referre nihil attinet. *Idem etiam eruitur ex antiquiſſimis Ubio-Romanis muris, qui marmoribus apud S. Claram & paſſim inciſos referunt teretes clypeos, cum armis Waltpodiorum.*

Lib. 2. ſynt. 3, p. 120.

3. *Scutum* hodierni Epiſcopi Wormatienſis *quadripartitum* eſt: 1. & 4. areola *nigra clavem argenteam diagonali ſitu locatam, adjectis lapillis tetragonis aureis*, defert & Wormatienſem Epiſcopatum *deſignat*: 2. & 3. *argentea eſt, è cujus umbilico ſex radii trigoni (ſimiles alis molæ pneumaticæ) coccinei per totam aream protenduntur; quod* ſymbolum *eſt* gentilitium Waltpodiorum de Baſſenheim. Galeæ *incumbunt* tres *quarum* mediam *pulvinar premit, cum infula* Epiſcopali: dextra *pulvinari rubeo impoſitam tabulam ſexangulam ſuſtinet, ſingulis angulis pavoninis pennis ornata, cum typo ſcutario* Wormatienſi; è ſiniſtra caſſide *cygnus exſurgit, cujus alis* teſſera Waltpodiorum gentilitia *impreſſa eſt.* Laciniæ *hinc nigra ſunt & aurea, iſthinc argenteæ* & rubeæ. *Subjiciuntur ſcuto* gladius & pedum.

4. Wormatia vetuſtiſſimis Germaniæ civitatibus accenſenda, *Borbetomagum* ſub Romanis dicta, *Vangionum* olim caput, & Regum Cæſarumque nuptiis, ac aliis ſollemnibus curiis in ea celebratis inclyta, *Archiepiſcopatu* quondam eminuit; quam dignitatem ornaſſe primus legitur *Victor*, qui ſeculo quarto ſynodo Colonienſi, adverſus Euphratem Arianum habitæ, interfuit. Hunc exceperunt alii pari dignitate, usque ad *Gervilium* Archiepiſcopum, *Geroldi*, qui pater ei fuit, ac prælio, à Pipino Francorum Rege cum Thuringis commiſſo, cecidit, ſucceſſorem. Hic ob ſævitiam vindicatæ paternæ cædis (namque interfectorem parentis, ſimulata amicitia ad colloquium evocatum, ſuapte manu trucidavit) Archiepiſcopali axiomate exutus eſt, quod *Pipinus* Moguntiam, hucusque Wormatiæ ſubditam, tranſtuliſſe vulgò fertur; *Gervilii* autem ſucceſſores, in quibus primus *VVernharius*, Epiſcopali tantùm honore contentos eſſe juſſit. Jactabantur ea tempeſtate verſiculi in utrumque Archiepiſcopum *Geroldum & Gervilium* concinnati, in *illum* hi:

Enſe Geroldus *obit Præſul, qui dimicat enſe:*
Perplacet ergò chorum, non adiiſſe forum.

VVolf. cent. 6. lect. mem. f. 510.

In filium *iſti*:

Quid Laicus faciet, cum pergat ad arma Sacerdos?
Gervilius *patris vindicat enſe necem.*
Antiſtes baculo, gladio non utitur unctus:
Hoſtem, Gervili, *cur, precor, ergo necas?*

Bruſch. c. 7. p. 106.

5. Hac ipſa verò degradatione ad limites oppido anguſtos redacta eſt diœceſis, ſuntque nunc etiam ejus reditus adeo exiles, ut inter Rhenanos Epiſcopatus pro *pauperrimo* habeatur: Obtinet nihilominus Præſul *Directorium circuli Rhenani ſuperioris.* In civitate Wormatienſi nulla pollet juriſdictione, libera enim illa eſt & Imperio Immediatè ſubjecta; & quamvis fidelitatis juramentum cives Epiſcopo præſtare ſoleant, nullam tamen id ſubjectionem involvit. *Sedes Epiſcopalis* nunc, uti ferunt, *Durnſteinii* eſt, quod caſtrum duabus ab urbe leucis diſtat; ante hac *Ladenburgi* fuit, cujus oppidi *condominium Electores Palatini* jam à longo tempore obtinent, acquiſitum à Ruperto Seniore, qui An. 1371. *dimidiam partem Ladenburgi*, caſtri *Stein*, & quatuor eò pertinentium pagorum *Lampertheim, Hofheim, Northeim & Neckarshauſen*, titulo *emptionis venditionis* (uti quidem à Palatinis jactitatur) à *Simone Comite Spanheimii & Vianda* nactus eſt;

eſt; eorumque condominium, ſancita poſtea A. 1387. cum Epiſcopo *Ekhardo* & Capitulo Wormatienſi transactione, ſibi poſteriſque ac ſucceſſoribus aſſeruit: Noſtra autem ætate gravis inde exarſit controverſia, cum Anno 1661. *Hugo Eberhardus* Epiſcopus Wormatienſis prætenderet, Palatinos non jure proprietatis, ſed hypothecario tantùm titulo prædictum condominium poſſidere, produceretque *inſtrumentum oppignorationis*, à Ruperto Electore Palatino tanquam acquirente confectum; in quo diſertè & planiſſimè enarratur, *Dietericum Epiſcopum Wormatiæ Comiti Walraffio Spanheimenſi & heredibus ejus, Eccleſiæ ſuæ caſtra & loca prædicta ex parte dimidia, pro XXI. millibus florenorum* oppignoraſſe, *poſtea cum conſenſu Ekhardi Epiſcopi & Capituli ejus*, Rupertum ſeniorem Electorem Palatinum, *illud* jus pignoris *in antè nominatis locis, pro eadem ſumma a Simondo Comite, Walraffi filio*, redemiſſe; *ſed ad laudem Dei & ex ſingulari in Eccleſiam Wormatienſem affectu, de illis XXI. mille florenis*, ſex millia florenorum remiſiſſe, *ita ut illa ſumma non excederet* XV. millia. *Porro Rupertum fidem obſtrinxiſſe, ut, quandocunque prædictus Ekhardus Epiſcopus aut ejus ſucceſſores tradituri ac perſoluturi ſint ipſi aut ejus heredibus XV. millia florenorum, ipſe illique tenerentur, argentum iſtud accipere, & caſtra illa pro dimidia portione cum pertinentiis ſuis per reluitionem reddere.* Hoc itaq; instrumento, quod adjectum eſt *Vindicus adverſus Wildfangiatum Palatinum An. 1665. evulgatis*, ſubnixus *Hugo Eberhardus* Epiſcopus *Carolo Ludovico Electori Palatino* per Notarium & teſtes denuntiari curavit, paratum ſe eſſe, illam argenti ſummam diſſolvere, pignusque ſatis diu in alienis manibus verſatum, reluere, ac Epiſcopatui denuo vindicare; requiſivit etiam, ut ad cauſam juſto ac decenti modo cognoſcendam, Auſtrægas denominaret. At vero Elector, qui aliquid monſtri Epiſcopum alere ſuſpicabatur, tergiverſari, inſtrumentum oppignorationis non agnoſcere, denuntiationem illam antiquis pactis adverſari, requiſitionem etiam debitis formis deſtitui, dictitare. Hac repulſa concitatus Præſul, rem ſine mora ad Judicium Imperiale Aulicum detulit, & mandatum citationis adverſus *Electorem Palatinum* extraxit; iſto autem forum hoc refugiente, perfecerunt *Hugonis Eberhardi* in Epiſcopatu ſucceſſores, quorum, quia Electorali etiam & Archiepiſcopali apud Moguntinos dignitate eminebant, magna in aula Imperiali erat autoritas, ut non obſtantibus Exceptionibus fori declinatoriis ab Electore Palatino interpoſitis d. 22. Jun. 1673. in contumaciam adverſus ipſum pronunciaretur, & *ſententia definitiva* ferretur; qua injunctum illi eſt, *ne reluitioni prædictæ obeſſet, ſed intra duorum menſium ſpatium Actori poteſtatem faceret, pecunia numerata, poſſeſſionem dimidiæ partis controverſæ in memoratis locis arripiendi, ſub pœna decem marcarum auri.* Graves eapropter & iteratas querelas movit Elector Palatinus in comitiis præſentibus, ſententiæque illius iniquitatem, nullitatem & partialitatem (ſit venia vulgari vocabulo) præterea præjudicium ac detrimentum, quod in univerſos ac ſingulos Imperii Ordines exinde redundet, variis *libellis memorialibus*, quos ſtatibus exhiberi curavit, denique *Deductione ſummaria* exaggeravit.

pag. 10.

6. *Capitulum* Wormatienſe *novem* conſtat *Canonicis*, quorum hæc eſt nomenclatio:

I. *Philippus Franciſcus Eberhardus Camerarius de Wormbs, L. B. de Dalberg.* Præpoſitus & Cameræ Imperialis Spirenſis Præſes.
II. *Adolphus Fridericus Dominus in Elz.* Decanus.
III. *Johannes Carolus ab & in Franckenſtein.* Cuſtos.
IV. *Philippus Wilhelmus à Neſſelrath, dictus Hugenpott* Scholaſticus.
V. *Caſpar Heinricus Wrede ab Ameckhe.* Cantor.
VI. *Franciſcus Adolphus L. B. ab Elter.* Senior.
VII. *Maximilianus Heinricus L. B. a Gymnich.*
VIII. *Johannes Rudolphus a Franckenſtein.*
Denique IX. *Joh. Adam L. B. à Hoheneck.*

7. *Domicellariorum* totidem nunc numerantur, hac ſerie:

Johannes Hermannus à Vlatten.
Josvvinus Caſpar a Ketteler in Harkotten.
Johannes Philippus Warnsbolt in Umbſtat, L. B.
Alexander Joh. Franciſcus Ignatius Waltpod à Baſſenheim in Godenau.
Johannes Philippus Hunds a Saulheim.
Franciſcus Wolfgangus L. B. de Metternich.
Johannes Heinricus ab & in Gieſenberg.
Wilhelmus Ulricus à Guttenberg,
Johannes Sigismundus L. B. ab & in Frens & Kendenich.

CAP. V.

DE EPISCOPO AICHSTETTENSI.

MARQUARDUS *Epiſcopus Aichſtettenſis, S. R. Imp. Princeps*, prognatus eſt ex illuſtri familia Franconiæ *Schenckiorum de Caſtel*, quam aliquot jam dum abhinc ſeculis inter Barones numeratam, Leopoldus Auguſtus denuo axiomate illo ornavit. Patrem habuit *Johannem Eberhardum Schenckium de Caſtel*, matrem *Catharinam Hundpiſſin de Waltrams*; avum *Fridericum*, aviam *Catharinam de Schvvends*,

2. Evectus eſt ad Epiſcopatum ante quinque & quadraginta annos, poſtquam *Johannes Chriſtophorus à Weſterſtetten*, An. 1637. morte ſua vacuam ſedem feciſſet. Inter Capitulares *Moguntinenſes Præpoſiti* dignitatem ſuſtinet; Princeps optimus & humaniſſimus, ad omnia, quæ providenda ſunt in Republica, & animo & conſilio paratus; cui in honorificentiſſima legatione, qua in comitiis hodiernis ſub titulo *Commiſſarij Cæſarei primarij* fungitur, pietas rectiſſima ſentiendi perpetuò, & autoritas, quæ ſentiebat obtinendi ut plurimùm ſuperetat.

Spen. Oper. Her. Sp. l. 3. c. 42. 3. *Clypeus*, quo utitur, *quadripartitus* eſt: 1. & 4. laterculus *argenteus ſingula juga cornuum cervinorum rubeorum, cum adhærente cranij parte exhibet*, familiæ Schenckiorum de Caſtel δόγμα: 2. & 3. *itidem argenteus binos gradientes leones rubeos auro coronatos defert; quæ teſſera eſt* familiæ Schenckiorum de Landeck. Toti imponitur parmula *ovali forma rubea exhibens pedum Epiſcopale argenteum*, quo Epiſcopatus Aichſtettenſis *deſignatur*. *Huic clypeo* quatuor *inſiſtunt* galeæ, *quarum* primam *ornant cornua cervina* Schenckiana: ſecundam *tiara* Epiſcopalis, *pulvillo rubeo impoſita, premit*: *è tertia coronata protenditur brachium cocco indutum, manu pedum Epiſcopale argenteum ſurſum protendens*, apex Aichſtettinus; *è* quarta *coronata exſurgit herma virilis rubeo amictu, quod cimerion eſt* Landeckiorum pincernarum: Laciniæ *ſunt ex argento & cocco*: *Subjiciuntur ſcuto* pedum Epiſcopale & enſis.

4. Aichſtettenſem Epiſcopatum, priſca ætate *Aureatenſem* dictum à civitate ab Attila quondam everſa (cujus rudera in vico *Naſſenfels*, tribus ab Ingolſtadio leucis diſſito, ſupereſſe *Zeilerus* è *Gretſero* refert) fundavit Bonifacius Archiepiſcopus Moguntinus, & primum ejus Epiſcopum *Wilibaldum*, ſuum è ſorore Bonna nepotem, cujus pater *Richardus Anglorum Rex* fuiſſe perhibetur, conſtituit; eumque ad eam dignationem extulit, ut ipſum & ſucceſſores primum locum inter Epiſcopos Moguntinæ ſedi ſuffragantes tenere, & perpetuum ejus Cancellarium eſſe voluerit. *Wilibaldus* extructo, ſeculo VIII. ad *Altmolam* fluvium Norici in Comitatu *Hirſberg* (cujus magnam partem Schvviggerus Comes ei donaverat) cœnobio, vicinis ruricolis anſam eò commigrandi, atque exciſo querceto, à quo nomen poſtea urbi inditum eſſe putant, domicilia illic inſtituendi præbuit; unde ubi anteà ingens ſolitudo erat, mox vicus, è vico verò civitas exſurrexit. Extra urbis autem pomœria inſignia caſtrum excelſa in rupe condidit *Bertholdus* Epiſcopus, è ſtirpe Burggraviorum Noribergenſium oriundus, & *Wilibaldsburg* nominavit, quod à ſucceſſoribus amplificatum & *Epiſcopali ſedi* aptatum eſt. Inter *benefactores & dotatores* Eccleſiæ celebratur, præter prædictum *Schvviggerum* Comitem Hirspergenſem, *Gebhardus* ejus gentilis ac familiæ ultimus, qui reſiduam Comitatus partem unà cum oppido *Berchingenſi* Epiſcopatui donavit. Acceſſit etiam Imperatorum munificentia, quippe *Arnulphus Imp.* monaſterium amplum atque opulentum *Haſenried*, *Fridericus I.* verò vicum *Rebdorf*, quem *Altimola* alluit, Diœceſi adjecerunt: quam Epiſcopi quoque novis ditionibus ſubinde auxerunt; etenim *Conradus à Pfaffenhoven* quadrageſimus à Wilibaldo Præſul, caſtra *Kapfenberg, Gundelsheim & Sanſee*; *Philippus à Rauenhauſen Gerdingen & Wartberg*; *Marquardus ab Hegeln* monaſterium *Morsbrun*, *Heinricus Schenck Reichenviam* arcem, *Fridericus* denique, è Comitibus *Oetinga* oriundus, *Donhauſen & Praunneck* pretio acquiſiviſſe memorantur.

5. Inſigne verò eſt elogium, & (*Spenero* τῷ καλοκἀγαθῷ judice) omni aliorum potentiæ ac opulentiæ, & mille triumphis vel palmis non æquiparandum, ſed longiſſimè præponendum, quo *Bruſchius* Epiſcopos Aichſtettenſes ornavit, dum *eos ſolos, inter omnes alios Germaniæ Epiſcopos conſervandæ pacis & tranquillitatis publicæ ſemper amantes & ſtudioſos, nunquam arma ſumpſiſſe, nunquam bella geſſiſſe, aut ullius inquietis autores fuiſſe* prædicat.

6. Eſt cæteroquin hic Epiſcopatus potens amplis & pluribus *vaſallis* nobilibus, à quo Principes etiam & Comites feuda recognoſcunt: Eccleſiaſtica ejus Juriſdictio per ſuperiorem quoque Palatinatum, & illum, quem die jungt Pfalß vocant, ſeſe extendit; & licet diœceſis præter Françoniam, Bavariam etiam ac Sueviam contingat, ad ſolum tamen *Franconicum circulum* refertur.

7. *Miniſtri hereditarij*, quibus ſtipatus eſt Epiſcopatus, hi ſunt: Mareſcalli, *Schenckij L. B. de Caſtel.* Pincernæ, *Equites ab Eyb*, Dapiferi, *Nobiles à Leonrod.* Camerarii, *Equites de Schaumberg.*

8. *Canonici Capitulares* Aichſtettenſes *ſextum & decimum* implent *numerum*, hoc ordine:

I. *Johannes Eucharius Schenck L. B. de Caſtel, Dynaſta in Beuren & Biſchingen.* Præpoſitus, *Agnatus Epiſcopi octavo gradu conjunctus, filius* Udalrici Chriſtophori & Mariæ Cleophes à Wolffurt.

II. *Johannes Martinus ab Eyb.* Decanus.

III. *Johannes Marquardus L. B. à Bernhauſen, Dynaſta in Eppishauſen & Herrlingen.* Cuſtos.

IV.

IV. *Wolfgangus Franciſcus Ignatius L. B. à Spirink.* Cantor.
V. *Franciſcus Rudolphus ab & in Schœnau.*
VI. *Johannes Frobenius Ignatius S. R. I. Dapifer hæreditarius, Comes in Zeil, Dn. in Waldburg.*
VII. *Heinricus Ferdinandus L. B. de Layen.*
VIII. *Franciſcus Chriſtophorus Rinck de Baldenſtein.*
IX. *Franciſcus Adolphus ab Ehingen.* Cellarius.
X. *Philippus Ignatius L. B. ab Haslang.* Scholaſticus.
XI. *Johannes Rudolphus ab Ovv,*
XII. *Franciſcus Waltherus ab Halvveil,*
XIII. *Johannes Antonius Knœbel de Kazenelnbogen.*
XIV. *Carolus Ferdinandus L. B. ab Ulm in Erbach.*
XV. *Rudolphus Dietericus L. B. de Freyberg in Raunau.*
XVI. *Alexander Sigismundus Comes Palatinus Rheni, Dux Bavariæ,* &c.

9. His *undecim* adjunguntur *Domicelli*, quorum hæc in præſentia eſt nomenclatio:
Chriſtophorus Benedictus L. B. de Freyberg & Eyſenberg.
Johannes Heinricus Speth de Zvvyfalten.
Franciſcus Thomas Erhard Schenck de Caſtel, Reverendi Epiſcopi ac Præpoſiti agnatus, utrique nono grado conjunctus, filius *Johannis Erhardi & Mariæ Eliſabethæ de Roppurg.*
Antonius Maria Fridericus Comes de Furſtenberg.
Joſeph Melchior L. B. ab Ulm in Erbach.
Carolus Chriſtianus L. B. de Leublfing.
Johannes Erneſtus L. B. ab Ulm in Erbach.
Marquardus Ferdinandus Schliderer de Lachen.
Johannes Sigismundus Comes de Kuenburg.
Franciſcus Dietericus de Guttenberg.
Denique *Fridericus Godofredus Ignatius L. B. de Pfurdt.*

CAP. VI.

DE EPISCOPO SPIRENSI.

JOHANNES HUGO, ex *Orsbeckiorum* inclyta ſtirpe proſatus, priusquam Trevirenſi Archiepiſcopali ſedi admoveretur, Spirenſis Eccleſiæ Antiſtes jam dum erat; in qua dignitate ſucceſſit *Lothario Friderico Metternichio in Burſcheid*, Moguntinenſi etiam Archipræſuli, Anno 1675. rebus humanis exempto; cùm jam ante ipſius obitum in *Coadjutorem* ei adjunctus eſſet: De ejus proſapia atque inſignibus *ſuperiore libro* actum eſt. cap. 1.

2. Spirenſis Epiſcopatus, quamvis incompertæ ſit originis, vetuſtioribus tamen Germaniæ annumeratur, hoc argumento, quod jam An. 398. *Ieſſius* ſive *Teſſis* Epiſcopus Nemetum ſynodo Colonienſi, qua Euphrati Ariano dignitas Epiſcopalis abrogata eſt, interfuiſſe legatur. *Lehm. Chron. Spir. l. 1. c. 28.* Poſt illum tamen nulla Spirenſium Epiſcoporum memoria occurrit usq; ad *Athanaſium*, quem Sacellanum ſuum *Dagobertus* Rex Francorum An. 610. Eccleſiæ huic præfecit, atque adeo Epiſcopatum *reſtauraſſe* putatur; ab iſto verò ad noſtram usque ætatem juſta nec interrupta Præſulum ſeries texi poteſt.

3. Inter *Evergetas* Eccleſiæ laudibus inprimis vehuntur Imperatores *Heinricus II. Conradus II. Heinricus III.* & IV. qui compluribus eam prædiis ditarunt; qualia ſunt *Rotenfels*, *Eppingen*, *Hersheim*, *Hornbach*, *Weibſtad* cum pago *Minderbach*, oppidum *Bruchſal* aliaque. Ex Epiſcopis *Iohannes*, cum frater ipſius *Lyboldus Comes Creichgeviæ* absque liberis mortem obiiſſet, multa è Comitatu hujus cis & trans Rhenum ſita Eccleſiæ donavit. *Emericus*, qui ſeculo XIV. vixit, aliquot pagos à cive nobili Heinrico von Cölln coëmit, inter quos etiam *Udenheiminus* erat, quod poſteà *Gerhardus* Epiſcopus muro foſſaque circumdedit, *Georgius* verò ſub initium ſuperioris ſeculi arcem ibi condidit, & Epiſcopalem ſedem in id transtulit, hoc demum ſeculo *Philippus Chriſtophorus* novas ſolidasque munitiones adſtruxit, locoque nobile ac perpetuum à ſe nomen dedit, & *Philipsburgum* vocavit; neq tamen diu eo gavitus eſt, bellicis enim turbis in Germania invaleſcentibus, à Suecis, qui victricia per Imperium arma circumferebant, deditione An. 1634. occupatum, & paulò pòſt Gallis traditum fuit, quibus anno ſequenti virtute ac ſtratagemate *Caſpari Bambergeri* Chiliarchæ Cæſarei iterum ereptum; ſed A. 1644. à Condæo Principe & Turennio Vice-Comite, illuſtri bellatorum ſtrenuiſſimorum pari, denuo obſeſſum, cum pulveris pyrii inopia laboraret, poteſtati eorum ſeſe permiſit; à quo tempore Gallico præſidiô cuſtoditum eſt, usque ad annum 1676. quo orto inter Germanos & Gallos bello, illi poſt longam eamque acerrimam obſidionem id recuperarunt, & Cæſari tuendum tradiderunt. *Lehm. Chron. Spir. l. 7. c. 24.*

4. In *Spirenſem civitatem* nulla Epiſcopo juriſdictio competit, quippe quæ in claſſe liberarum ac Imperialium eſt; fidelitatis ſaltem ſacramentum cives Præſuli, ad Wormatienſium exemplum, dicunt: habet tamen ille facultatem nonnulla in urbe officia conſtituendi, nempe Camerarii, Scolteti, & quæ

 rem

tem monetariam ac telonia concernunt, uti *Sprengerus* teſtatur; qui id etiam refert, Epiſcopis ante annos haud ita multos à Cæſare poteſtatem eſſe factam, ſeſe non ſolùm Epiſcopos von Speyer/ ſed & zu Speyer nominandi, idque inde manaſſe, quod *pagum Spirenſem* ab amne præfluente ita appellatum, & extra urbis pomœria ſitum, mœnibus cinxerint: quamquam *Limnæus* ex *Hoppingio* docet, jamdum An. 1589. per tranſactionem, civitati cum Præſule conveniſſe, ut eum in poſterum non amplius Epiſcopum von/ ſed zu Speyer ſalutaret.

Jurispr. publ. l. 5. c. 10. p. 410.

Nom. V. I. P. Add. ad l. 4. c. 5. p. 219.

5. Sedem Epiſcopo *Bruchſella* præbet (quamquam & Spiræ elegans ipſi eſt palatium) in *Prurrhenico* tractu, qui ei maximam partem ſubeſt, ſita; ubi arcem *Ulricus* II. Præſul, cum ejus Advocatiam à Comitibus de Calvv emiſſet, exſtruxit. Eſt ibi nunc *Præpoſitura*, Odenheimio, poſt deſtructum An. 1525. ruſticorum furore cœnobium à Friderico Imp. 1160. fundatum, & ab Epiſcopis Spirenſibus hypothecario titulo acquiſitum, illuc translata. *Weiſenburgenſis* etiam Præpoſitura, in oppido Imperiali cognomine ad *Luteram* in *Waſgavia* ſito, & nunc à Gallis detento, Epiſcopatui Spirenſi incorporata eſt. Fundavit eam Dagobertus Rex Franciæ Ao. 629. & in *Abbatiam Ordinis Benedictini* inſtituit; Carolus IV. Imp. Abbates *Principali dignitate* exornavit. Verùm *Rudigerus* cognomine *Piſcator*, Abbas LVI. An. 1526. Abbatiam in *ſecularem Præpoſituram* mutari paſſus eſt; ejusque ſucceſſor *Philippus de Flerſtein* Epiſcopus Spirenſis à Carolo V. Imp. & Paulo III. Papa obtinuit, ut Epiſcopatui Spirenſi inſereretur.

S. pm. Oper. & tar-Sp. L. c. c. 44. § 9

6. *Officialibus hereditariis* caret. *Canonicorum Capitularium* hic eſt ſyllabus:

I. *Johannes Philippus a Walderdorf.* Præpoſitus, electus haud ita pridem in locum *Damiani Emerici ab Orsbeck* defuncti.
II. *Ignatius Wolf dictus Metternich in Gracht*, Decanus & Præpoſitus ad S. Germani.
III. *Franciſcus Emmericus Caſpar Waltpod de Baſſenheim*, Epiſcopus Wormatienſis, Scholaſticus & Præpoſitus ad omnium Sanctorum.
IV. *Cornelius Adolphus a Rolshauſen.* Cuſtos.
V. *Damianus Erneſtus a Waſperg:* Cantor.
VI. *Fridericus Wilhelmus L. B. de Lœ in Wiſſen.*
VII. *Henricus Hartardus de Rollingen.* Præpoſitus ad S. Guidonis.
VIII. *Heinricus Erneſtus à Nagel de Coberg.*
IX. *Joh. Bernhardus Droſte in Senden.*

7. Sequuntur *Domicellarii.*

Philippus Wilhelmus L. B. de Boineburg.
Theodorus Ferdinandus Baro de Frens in Kendenich.

Felix Ego Comes de Fürſtenberg, &c.
Johannes Heinricus Arnoldus de Wachtendonck.
Hermannus Fridericus de Schade,
Damianus Hugo Franciſcus Adrianus Antonius L. B. de Virmund in Nordenbeck, Nerſe.
Wilhelmus Hermannus Ignatius Ferdinandus Hieronymus L. B. Wolf dictus Metternich in Gracht.
Johannes Heidenreich ab & in Gieſenberg.
Plato Amelungius a Schlon, condictus Gehlen ab Hohlvvinckel.
Franciſcus Antonius Cammerer de Worms L. B. de Dahlberg.
Alexander Johannes Franciſcus Ignatius Waltpod, L. B. de Baſſenheim in Godenau.
Fridericus Chriſtianus Ignatius Franciſcus Fulius in Elz.

CAP. VII.

DE EPISCOPO ARGENTINENSI.

GUILIELMUS EGO *Epiſcopus Argentinenſis, Adminiſtrator Stabulenſis & Malmunderienſis, Landgravius Alſatiæ, Princeps in Furſtenberg*, electus eſt d. 8. Jun. 1682. in locum *Franciſci Egonis* fratris ſui, corpore pariter & animo germani. *Parentes* eis fuere *Ego Comes de Furſtenberg*, & *Anna Maria Principiſſa ab Hohenzollern*; de quorum proſapia ſuo loco ſermo erit.

2. *Scuto* utitur, *quadripartito*. primam areolam *rubeam permeat baltheus diagonalis argenteus*, quod Argentinenſis Epiſcopatus ſymbolum *eſt*. Secunda *argentea agnum candidum, pedum paſtorale rubeum geſtantem, & ante arborem viridem, ſuper gramineo colle gradientem exhibet*, *nempe* Stabulenſis Abbatiæ emblema: tertia *argentea baſiliſcum viridi monticulo inſiſtentem defert*, *qua* Malmundarienſis Abbatia *indicatur*. quarta *rubea argenteum baltheum continet cujus extremitates reticulo terminantur*, *deſignando* Landgraviatui Alſatiæ: Toti *verò* parmula *incumbit*, gentilitiam Fürſtenbergiorum teſſeram *deferens*. Tegi *poteſt hoc ſcutum hinc tiara* Epiſcopali, *iſthinc mitra* Principali *rubea*, *vellere herminiano reflexa: ſubjici autem* pedum cum enſe, *ſitu decuſſato*. *Spen. Cp. Har. Sp. l. 1. c. 19.*

3. Fundatio Epiſcopatus Argentinenſis *Dagoberto* Regi Franciæ vulgo adſcribitur, ſed craſſo errore, quem poſt *Godefridum Henſchenium* inprimis detexit *Ulricus Obrecht* Vir patriarum rerum apprimè peritus, *in prodromo Alſatica hiſtoria*; ubi dictum Epiſcopatum trecentis jamdum ante Dagobertum annis floruiſſe evincit, ex actis Synodi Agrippinenſis, ſub Conſtantio & Conſtante, Con- *c. 9.*

ſtan-

ſtantini M. filiis Anno 346. habitæ; cui *Amandum Argentinenſium Epiſcopum* interfuiſſe ſubſcriptio refertur. Illos præterea, qui Dagobertum, ſi non primum fundatorem, reſtauratorem tamen Epiſcopatus fuiſſe perhibent, eò quod *Amando* non alius ſubſtituatur, quàm *Arbogaſtus* Aquitanus, circa annum 6[illegible]o. vivis exemptus, a quo certo intercedente, trium ſeculorum ſpatio Eccleſia Epiſcopis deſtituta fuerit, refellit & meliora docet è veteri membrana, in qua *Erchenbaldus* Præſul, qui *Ottonis* I. & II. tempore vixit, carmine ſuos in Epiſcopatu antecesſores enumeravit, atque illud etiam inter *Amandum* & *Arbogaſtum* intervallum expleverit. Porro, nec munificentiam, qua Eccleſia Argentinenſis locupletata eſt, *Dagoberto* I. uti vulgaris fert traditio, ſed ejus nepoti *Dagoberto* II. adſcribendam eſſe adſeruit, & quam pudendâ ἀνεπιστημοσύνῃ & ἀλογίᾳ illorum commentum laboret, qui *Dagobertum* quicquid juris aut regiæ ſuperioritatis in Argentinâ ſibi aut ſuis quocunque modo competierit, in *Amandum* & ejus in Præſulatu legitimos ſucceſſores tranſcripſiſſe tradiderunt, graviter oſtendit: neque illam diſquiſitionem ſicco præterit pede, *an autoritate Henrici II. Imp. Wernerus Epiſcopus, urbem Argentinam ſibi ſubjectam reddiderit,* quod nonnulli, conſequentiarum fidiculos obtorto velut collo pertrahentes quò volunt, affirmare ſuſtinuerunt: Ipſe verò è certis fidisque documentis ac præſtantiorum Hiſtoricorum ſcriptis demonſtrat, *Wernerum* ab Henrico Imp. gubernationem *unius in urbe monaſterii* impetraſſe, & id quidem ea duntaxat ratione, *quatenus*, ut verba inſtrumenti habent, *de facultatibus illius reparationem Epiſcopalem faciat*; quàm infirma itaque & claudicans illa ſit ratiocinatio, quæ à conceſſa unius monaſterii adminiſtratione, eaque temporaria duntaxat, ad ſuperioritatem aut imperium publicum univerſæ civitatis argumentatur, nervoſe differit, atque ut omnes Epiſcopalium prætenſionum titulos ac *vestigia* penitus deſtruat & evertat, civitati verò perpetuam, integram & illibatam libertatem vindicet, plurimum induſtriæ judiciique adhibet. Denique id etiam demonſtrat, quam aperte illi fallantur, qui eum *Guillelmum* prodiderunt, *Alſatiæ inferioris Landgravium* Argentinenſem Epiſcopum, quatenus Epiſcopatus beneficium erat, poſt *Henricum Landgrav. ex Oettingenſibus* obitum, receptiſſe, neque alteri commiſiſſe, ſed deinceps titulo ejus uſum eſſe: Imò planum facit, Landgraviatum Epiſcopatus beneficium nunquam fuiſſe, feudis tantùm quibusdam cum illo connexis, Landgravios ab Epiſcopis inveſtiri ſolitos eſſe; quæ Heinrico mortuo, recideriut quidem ad Epiſcopatum, ſed Comitibus *Oettingenſibus*, poſtquam illis ab Imperatoribus Landgraviatus commiſſus erat, conceſſerit collata; qui illa demum *Johanni C. Lichtenbergio* Epiſcopo Argentinenſi An. 1357. vendiderunt; atque hunc primum titulum *Landgravii* uſurpaſſe, non ob horum ſolummodo feudorum redemptionem, ſed quia a Johanne inſuper Landgravio qualescunque Landgraviatus reliquias cæteras Epiſcopatui compara[ver]at.

4. Cæterum, ſicut nullum unquam jus, nulla Jurisdictio Epiſcopo in urbem Argentinam competebat, adeo nec ſedem ibi habebat, ſed *Tabernis Alſaticis*, quæ quatuor milliaribus inde diſtant. Hunc verò ævo, verſæ, lætaquidem quoad Præſulem, triſti vero civitati mutatione, ſunt vices: poſtquam enim hæc libertatis ſuæ quondam ad prodigium usque tenax, & tot ac tantis munitionibus, quas inexſuperabiles jactare ſolebat, obvallata, deteriore hac ætate degener facta, exteri Regis jugo colla ſubdere, quam aliqua ſaltem ſe vindicandi pro libertate ac fide, qua Imperio obſtricta erat, experiri maluit; Epiſcopum etiam recipere, ædemque Cathedralem ei pandere, & poteſtati ejus permittere coacta eſt: cujus poſſeſſionem ille d. 19. Octob. 1681. ſplendido comitatu urbem ingreſſus, cepit, templumque ſollemni pompa & ceremonia in Romana Eccleſia recepta initiavit. Exſcripta eſt typis *narratio ſuccincta hujus ſollemnitatis*, in cujus limine hoc legitur *lemma* [*chron*]*onicum*:

Anno, quo
LUDoVICUS Deo DatVs reX
FranCIsCo egonI epIsCopo argentInensI
eCCLesIaM (Vrbe, poteſtatI regIs
sIne VI, sVbaCta) reſtItVebat.

5. Neque vero dubium eſt, quin etiam *Canonici*, qui hactenus *Molzemii* res ſuas curabant, nunc in urbem domicilia ſint translaturi, & operam ſedulò daturi, ut ædes illas, quas den Brüderhoff vocant, præbendasque, quæ per inſtrumentum pacis Weſtphalicæ Ducibus *Brunsvicenſibus* & *Mecklenburgenſibus* conceſſæ ſunt, ſibi vindicent. De acri diſſidio, quod ſuperiore ſeculo ad finem vergente, inter Canonicos (quorum aliqui, illi nimirum, qui *Evangelicam* religionem profitebantur, *Johannem Georgium, Marchionem Brandenburgicum, Pontificii* verò *Carolum Lotharingum* ſuffragiis ſuis in Epiſcopum elegerant) ortum & armis agitatum eſt, belloque Germanico præluſit, nihil hic attinet dicere; diſertè id & ſcitè, ut omnia *omnino Thuanus* recenſuit.

6. Conſtat *Collegium Canonicorum* XXIV ſodalibus, in quorum numerum nemo coo-

ptator, niſi Illuſtres Principes, Comites & Barones, qui ſidem ſoæ Illuſtris proſapiæ majorum legitima demonſtratione [illegible] erint; unde eſt, quod Argentinenſi Epiſcopatus, inter Rh[illegible]nos [illegible]mi nomen promeruit. [illegible] hodie [illegible] Canonicorum nomenclatione ac ſerie exploranda operam [illegible] q[illegible]am [illegible] m adhibui, luſi [illegible] id unum conſtat, principem inter eos locum nunc obtinere [illegible] cum Be[illegible] dum P[illegible]incipem [illegible] eſt Hadumarenſi linea, Capituli [illegible] qui An. 1681. d. 9. Maji ſurrogatus eſt [illegible] Euſebio Comiti [illegible] annuo ſpatio hac dignitate gaviſo; eam enim anno [illegible]mum 1680. d. 12. Jun. morte Philippi [illegible] C. Mander[illegible]heidy adeptus erat.

CAP. VIII.

DE EPISCOPO CONSTANTIENSI.

FRANCISCUS JOHANNES *Epiſcopus Conſtantienſis, S. R. Imp. Princeps, Dynaſta Reichenovia & Oeningiæ*; electus eſt d. 7. Febr. 1645. in locum *Johannis S. R. Imp. Dapiferi in Waldburg*. Prognatus eſt ex Illuſtri ſtirpe Suevica Dominorum de *Prasberg*, qui alias dicuntur *Vogt de Summerovv*; pater ei erat *Albertus de Prasberg*, dictus *Vogt de Summerovv*, mater *Maria Salome* [illegible] *Sirgenſtein*. patruus *Sixtus Wernerus* Epiſcopus Conſtantienſis, An. 1628. mortuus: avus *Hugo*, avia *Walpurgis de Kronberg*, proavus *Johannes Jacobus* pronavia *Clara de Klingenberg & Duvvel*. Integram familiæ deductionem videre eſt in *Bucelini Tomo II. Germ. Stemmatogr.*

2. *Scutum* Epiſcopi *quadripartitum* eſt: 1. & 4. laterculus *rubens cruce argentea notatur*, quod Conſtantienſis Epiſcopatus *ſymbolum* eſt: 2. & 3. *aureus cornu cervinum nigrum deorſum incurvatum continet*, quæ teſſera eſt gentilitia Prasbergiorum. Galeæ *incumbunt* duæ, *quibus interpoſita eſt* tiara Epiſcopalis, *in fronte B. Virginis Deiparæ imaginem exhibens*: prior galea *ſuſtinet tabulam rubeam ſexangularem, globulis ac plumis ornatam*, *cui crux ſcutaria inſcripta eſt*: è poſteriore Prasbergia *exſurgit collum caputque molo*[illegible] [illegible] *ſub* [illegible] *eſt* pedum Epiſcopale, *in perpendiculari*.

Tzara, Geogr. orb. not. lib. 4. c. 14.

3. Epiſcopatus Conſtantienſis in urbe *Vindoniſſa*, in *Ergoja* ſita, ortus, poſtquam ea ab Alemannis everſa erat, a Regibus Franciæ *Conſtantiam*, à Conſtantio Imp. Magni Conſtantini patre appellatam, & loco opportuno, inter Acronium & V[illegible]tum lacum ad Rhenum jacentem, transportatus e[illegible] perhibetur ſeculo ſexto, qua tempeſtate *Maximus* ſeu *Maximinus* Epiſcopi munus obibat. *S. Conradus* Comes [illegible] quartus & vigeſimus ab iſto Præſule, o[illegible] quod habebat, patrimonium E[illegible] tui donavit, ſi *Spren*[illegible] credimus. Tam late verò ejus diœceſis ſeſe extendit ut omn[illegible] amplitudine exſuperare [illegible] eratur, memorantque imp[illegible] Fridericu[illegible]. in Synodo An. 1415. habita, ultra [illegible] *decem millia Presbyterorum & paroc*[illegible] in ea numerat[illegible] fuiſſe; & quamvis poſt reformatam in Suevia & Helvetia religionem, complures civitates ejus juriſdictioni ſeſe ſubduxerint, late tamen adhuc Epiſcopi in Eccleſiaſticis poteſtas divagatur; quam Abbatiæ monaſteriaque haud pauci ſuſpiciunt. Neque minus prædiis ditionibusq; auctus eſt Epiſcopatus, tenetque præter varia in *Tur*[illegible] loca, [illegible] imperiali ſolo præcipue civitates *Merspurg* & *Marchdorff*, quarum illa Comitibus de Rorſdorf quondam paruit, nuncque ſedem & domicilium Epiſcopis præbet: [illegible]mqu[illegible] ipſa urbe Conſtantia nulla gaude[illegible] civili juriſdictione, quippe quæ pe[illegible] Auſtriacos eſt, ab eo tempore, quo Ferdinand[illegible] I. Imp. Conſtantienſes, quod dec[illegible]m [illegible] [illegible] vocant, re[illegible] An. 1548. proſcripſi[illegible] & poſtea l[illegible] quam Friderico [illegible] C[illegible] in [illegible] bant, multatos [illegible] m[illegible] cepit, his conditionibus, [illegible] *liberi & hærede pro ſuis dom*[illegible] *agnoſcant* [illegible] *ne* [illegible] *omn*[illegible] [illegible] *ſtent*, [illegible] *ullo tempor*[illegible] *de*[illegible], [illegible] *dus* [illegible] *decret*[illegible], *qua* [illegible] *demandus ejusque pr*[illegible] *de religione* [illegible] *rebus factus ſunt, omni par*[illegible] *negotiis ip*[illegible] [illegible], [illegible] *im*[illegible] *petata* [illegible]

Sleid. Comment. de St. Rel. & Reip. l. 20. p. [illegible]

Lud. [illegible] St. Imp. p. 370.

4 Eſt cæteroq; in E[illegible]p[illegible] Conſtantienſis *Dominium Divitis Au*[illegible], ſ[illegible]c de qua *Abbatia* infer[illegible] d ceter[illegible] & *Oeningæ*, quæ *Præpoſitura* [illegible] in pago ejus nominis *ad lacum Bodam*[illegible] ſito, quem Comita[illegible] olim fu[illegible] [illegible] è Cruſio refert. O[illegible] in[illegible] iam *Dire*[illegible] *Suevici* cum [illegible] Wirtenber[illegible] [illegible] tis circularibus p[illegible]o[illegible]o.

5. *A*[illegible] m[illegible] tum eſſe h[illegible]n Epi[illegible]llige re licet, quod in [illegible] *II.* [illegible] *Stemm*[illegible] *B*[illegible] qui [illegible] *here* [illegible]; quæ ve[illegible]ò familia ex te amu[illegible] xp[illegible] haud integrum fuit

6 [illegible]m Collegium *quatuor* [illegible] *gi*[illegible] complectitur, quorum hæc eſt nomen[illegible] io:

I. *Al*[illegible]*der* [illegible] *mundus Comes P*[illegible] *Rhe*[illegible] *E*[illegible]c. *Auguſtani*. Præpoſit[illegible]

II. Gen-

II. G[illegible]gius Sig[illegible]mundus Epiſcopus Hiſpo[illegible] [illegible] Suffraganeus Decanus.
III. H[illegible]icus [illegible]phorus a Lieben[illegible]. Cantor.
IV. Sebaſtianus P[illegible]eg[illegible]inus L. B. Z[illegible]yer ab Euebach.
V. Joh. Albertus S[illegible], [illegible] in Unt[illegible] Raid[illegible]. Cuſtos.
VI. A[illegible]du[illegible] R[illegible] a R[illegible]d.
VII. J[illegible]nus [illegible] A[illegible] J. U. L. Vicarius generalis.
VIII. Carolus A[illegible]nius P[illegible]r ab Alt[illegible]hoff[illegible].
IX. [illegible] S[illegible]undus [illegible].
X. Wo[illegible]us Domin[illegible]us ab F[illegible].
XI. Jo[illegible] [illegible]us ab [illegible] in Bodmann.
XII. Joh. Theodorus Hau[illegible]r a G[illegible]eichenſtorf.
XIII. Franciſcus Dominicus Vogt ab alten[illegible]merovv, de Prasberg in Dachsvvangen.
XIV. Franciſcus Joſephus a Liebenf[illegible].
XV. Joh. Franciſcus Antonius L. B. ab & in Schonavv.
XVI. F[illegible]x Ego Comes [illegible] Furſtenberg &c.
XVII. Johannes Blavv. S. Theol. D. Officialis.
XVIII. Franciſcus Theodoricus a Gem[illegible]ngen.
XIX. Franciſcus Johannes Romanus ab & in Sirgenſtein.
XX. Johannes Paulus Roth, à Schreckenſtein.
XXI. Fridericus L. B. a Stein.
XXII. Johannes Will[illegible]elm[illegible]ſſer a Brune[illegible].
XXIII. Johannes Fra[illegible]us [illegible]enck de S[illegible]auffenberg.
XXIV. Wernerus Dietericus de Neuhauſen.

CAP. IX.

DE EPISCOPO AUGUSTANO.

JOHANNES CHRISTOPHORU[S] Epiſcopus Auguſtanus, S. R. Imp. Princeps; evectus eſt è Præpoſito Elvecenſi ad Epiſcopalem dignitatem, d. 18 Aug. 1665. poſtquam [illegible] mundus Franciſcus Archidux Auſtriæ ad conjugium animum adjiciens, Eccleſiaſtica beneficia & axiomata dimiſiſſet. Genus ducit e perantiqua familia Suevica de Freyberg, quæ hodie Baronum titulo ornata eſt. Parentes habuit Caſparem a Freyberg & Annam Re[illegible]inam a Rechberg.

2. Scuto utitur quadripartito 1. & 4. areola ex cocco & argento bipartita eſt, ac Auguſtanum E[illegible]copatum denotat 2. & 3. tranſv[illegible] [illegible] fulget, inferiori [illegible] cæruleo [illegible] globi aurei 2. [illegible] in[illegible] [illegible] teſſera gentilitia Freybergiorum eſt. [illegible] clypeo præter tiaram Epiſcop[illegible] [illegible], duo galeæ coronatæ [illegible] prio[illegible] pi[illegible]palis ſuſtinet tabulam [illegible] [illegible]lorum ex mi[illegible]o & arge[illegible] bipertitam, cujus ſingulis angulis admoventur ſingula plumæ pavoninæ deaurata. altera Freybergia ſuſtinet quinque cre[illegible] ſt[illegible] nibionicas plumas argenteas [illegible]trorſum reflexas. Scuto decuſſatim, pro more, ſub[illegible]iuntur gladius & pedum: Laciniæ [illegible]nc argen[illegible] [illegible]ſuni & rubea, iſt[illegible]inc ejusdem metalli [illegible] cærulea.

3. Prima Chriſtianæ religionis ſemina in Vindelicia à Narciſſo Epiſcopo ejusque Diacono Felice, poſtea Gerundæ Tarraconenſis Hiſpaniæ urbe martyrium paſſis, ſparſa eſſe, vulgaris eſt traditio: hos enim illa tempeſtate, qua Diocletiana perſecutio, quæ in tertium ſeculum incidit, fervebat, profugos & Auguſtam delatos, fortuna apud fœminam quandam Afram, è Cyprio oriundam, & meretriciis Veneris myſteriis cum puellis ſuis initiatam, iisque gnaviter litantem, divertiſſe, illamque cum tota familia ad pietatis verique DEI cultum perduxiſſe, & Sozimum Hilariæ, quæ Afræ mater erat, fratrem, indito ei in baptiſmate Dionyſii nomine, primum in Vindelicia Epiſcopum conſtituiſſe ferunt. Verùm, & ſi hanc Afræ converſionem nemo facilè in dubium vocaverit; ante ipſam tamen Chriſtianos Auguſtæ fuiſſe, & jam olim Lucium quendam Rhætos Evangelium docuiſſe, atque ex illis, quos Auguſtæ ſacræ fidei adjunxit, Campeſtrii, viri primarii nomen ſuperare, Marcus Velſerus, egregius antiquitatum patriarum vindex, educuit in luculento ad Hiſtoriam converſionis S. Afræ commentario: ubi neque id extra omnem dubitationis aleam poſitum arbitratur, quod Dionyſius ille à Narciſſo Epiſcopus Eccleſiæ Auguſtanæ, isque primus fuerit conſtitutus: id enim adverſari Canonibus Apoſtolicis, qui Epiſcopū à duobus aut tribus Epiſcopis, non ab uno duntaxat, ordinandum eſſe, caverint; ne tamen traditionem antiquam Auguſtanæ Eccleſiæ elevet, Dionyſium à Narciſſo Presbyterum deſignatum, poſtea Canonicè in Epiſcopum promotum eſſe, & ideo primum dici, quod nullius anterioris memoria ſuperſtes ſit, licet reapſe primus in hac ſede non ſederit, largitur. Hunc ipſum autem Dionyſium Sozimum ante baptiſmum dictum fuiſſe ægrè concedit, ſicque ſentit: ſi Sozimus aliquis Auguſtæ Epiſcopus fuit, vel circa hæc tempora, vel multis poſt ſeculis, ſub Regibus Francorum, ut nonnulli ſcripſerunt, eum omnino diverſum à Dionyſio fuiſſe, neque cauſam eſſe, cur confundantur.

pag. 411.

4. Inter ſucceſſores Dionyſii Simpertus numeratur, ex Ducibus Lotharingiæ, ſorore Caroli M. editus; hunc Auguſtanam diœceſin Noricorum finibus auxiſſe, ac Neoburgenſem juriſdictionem ei adjeciſſe, Annalium

[illegible] Vind. [illegible] 4. pag. [illegible].

[illegible]um [illegible] teſtat [illegible] tiorem [illegible] o e [illegible] *Udal [illegible]* E[illegible] *Hup*[illegible] [illegible] [illegible] *orum* [illegible] [illegible] al [illegible] b[illegible] quæ [illegible] hi[illegible] pe hi[illegible] [illegible] am adl[illegible] quod glires [illegible] diœceſi extermin[illegible] erit, a[illegible] eo ut [illegible] hodie [illegible] Aug[illegible] ſtat[illegible] olerare valeant, u[illegible] Z[illegible] S[illegible] [illegible]. Ulrico Sancto ſuc[illegible] *Heinricus Comes de Genſinb*[illegible]*en*, qui, quod ul[illegible] ſtirpis fuerat, i[illegible]egrum Com[illegible]tatum [illegible] Epiſcopatui donavit. Pari titulo *Udeſcalcus Epiſcopus C. E*[illegible]*benloer* An. 1102. mortuus, caſtrum *E*[illegible]*benloe*, præterea pagos *Kulſinnen & Ering*[illegible], cum arce [illegible] *curned*, Eccleſiæ adjecit. Inter omnes verò optimè de ea meritus eſt *Hartmannus* Præſul, *ul*[illegible] *Comitum Kyburgenſium & Di*[illegible]*enſium*, qui civitatem & arcem *Di*[illegible], nec non Comitatum *Witi*[illegible]*ngen*[illegible]*em*, & omnes fere pagos, usque ad Werdeam Suevicam ſitos ei contulit. Obiit ille Ao. 1286. Hoc denique ſeculo *Heinricus a Kn*[illegible], qui annum ſextum & quadrageſimum vitæ ſu[illegible] [illegible]mum habuit, Dynaſtiam *Oedtenbe*[illegible], in Algoja cum adjunctis pagis, caſtris & decimis emptionis titulo acquiſivit, & Epiſcopatui incorporavit.

5. Sedes Epiſcopalis *Dillinga* eſt, quam D[illegible]ubius alluit in Auguſtana [illegible]itate, quippe quæ inter liberas & Imperiales urbes caput dudum extulit, nulla ei eſt jurisdictio civilis, an priſca ætate fuerit, diſ[illegible]uirere non eſt meum, affirmatur ab his, negatur ab illis. Comprehenditur diœceſis ſub *circulo Suevico*, & exporrigit [illegible] *Orientem* verſus, ultra Licum, usque ad finem Friſingenſis & Ratisbonenſis Epiſcopatus; verſus *meridiem* ad Alpes usque quà Brixenſi & Curienſi diœceſi terminatur; verſus *occidentem* ad Hilaram usque, quæ à Conſtantienſi ſeparatur; denique verſus [illegible]*tentrionem* ad Danubium & Aichſtettenſis Epiſcopatus limites.

6. *Officiales hereditarij* Auguſtani Epiſcopatus hi ſunt: Dapiferi, *Equites de Stadion*; Pincernæ, *Nobiles de Welden.* Mareſcalli, *Equites de Weſternach.* Camerarii, *Barones de Freyberg*, quis ſucceſſ[illegible]nt *N*[illegible] *H*[illegible]*beneck.*

7. Cæterum verge[illegible]bus jam ad ſenectutem Johannis Chriſtopho[illegible] Epiſcopi an[illegible]is, [illegible]mſit [illegible] An. 1681. prævio Capit[illegible]li a[illegible] en[illegible], in dignitatis curarum[illegible]ue co[illegible]ſortem, *Coad*[illegible]*em* vocant, *Ale*[illegible]*rum Si*[illegible]*mundum* [illegible] *P*[illegible] *Ph*[illegible] *helmi* [illegible] *bur*[illegible] filium quinto[illegible] [illegible]

8. Capitulum Auguſtanæ Eccleſiæ Cathedralis [illegible] conſtat *Canonicis*, quorum hic in præ[illegible]nti eſt ſyllabus:

I. *Johannes Eucharius Schenck Baro de Caſtel.* Præpoſitus, qui hanc dignitatem morte *J*[illegible]*s Rein*[illegible] *ab Eyb* vacuefactam, nuper demum obtinuit.
II. *Leonhardus Frey J. U. Licentiatus.* Dec[illegible]nus.
III. *Johannes Martinus Myllerus S. S. Th. D.* Cellarius & Senior.
IV. *Johannes Franc*[illegible] *Renberg ad Eggenſtein* [illegible] *Ehrenhauſen*, S. S. Th. D.
V. *Joh*[illegible]*nes Marquardus L. B. a Bernhauſen Dn. in* [illegible]*pp*[illegible]*hauſen, Klingenſtein & Herlin*[illegible]
VI. *Johannes Martinus ab Eyb.*
VII. *Johannes Frobenius I*[illegible]*natius S. R. I. Da*[illegible] *hæreditarius, Comes in Zeil, Dn. in Wal*[illegible]*purg.* Coſtos.
VIII. *Sebaſtianus Peregrinus Baro Zvveyer ab Euebach.*
IX. *Johannes Chriſtophorus Baro Adelmann ab* [illegible]*elmansfelden.*
X. [illegible] *Antonius Comes in* [illegible]*nigsegg & P*[illegible]
XI. [illegible] *Frideri*[illegible]*us Comes a Wolckenſte*[illegible] *Troſbur*[illegible]
XII. [illegible] *Marcus A*[illegible] *Baro de Freyberg in R*[illegible]*navv.* Schol[illegible]
XIII. *Johannes Fr*[illegible]*ericus Ignatius Comes de* [illegible] *Baro in A*[illegible] *Preyſingen.*
XIV. [illegible]*angus Fra*[illegible]*cus Ignatius B. de Spiri*[illegible]
XV. *Marcus Raphael ab Halvveil.*
XVI. *F*[illegible] *Bern*[illegible]*dus L. B. ab Haslang, Dn. in* [illegible]*henk*[illegible]*mer, Haslang, Kreit*[illegible]
XVII. [illegible]*annes L*[illegible] *de D*[illegible]
XVIII. [illegible] *a Weſternach*, [illegible] Suffraganeus.
XIX. [illegible] *Laurentius Comes* [illegible]
XX. [illegible] *Baro Z*[illegible]*er ab Euebach.*

[illegible] [illegible]cul[illegible]ibus totidem ſubjung[illegible]ntur [illegible]

I. [illegible] *Carolus J*[illegible] *a* [illegible] *Baro de* [illegible]
II. [illegible] *Theol. D.* Officia[illegible]
III. [illegible] *ab Arco.*
IV. [illegible] *a Rods.*
V. *J*[illegible] *de Taxis.*
VI. [illegible] *L. B. ab Ulm D*[illegible]
VII. [illegible] *Theodo*[illegible] *à Guttenberg*
VIII. [illegible] *Ott*[illegible] *Dn. in Schalle*[illegible]
IX. *Johannes Gulielmus Segeſſer a Brunegg.*

X. Ra-

X. *Rudolphus Theodericus B. de Freyberg in Raunavu.*
XI. *Joh. Theodericus Hanſer à Gleichenſtorf S. S. Theol. D.*
XII. *Johannes Chriſtophorus Guilielmus C. & Dn. à Tyrheim.*
XIII. *Ferdinandus Joſephus Johannes a Weſternach.*
XIV. *Joh. Chriſtophorus B. de Stein.*
XV. *Chriſtophorus Benedictus Baro de Freyberg & Eisenberg.*
XVI. *Joh. Franciſcus Schenck a Stauffenberg.*
XVII. *Joh. Sigismundus B. de Bienzenau.*
XVIII. *Wolfgangus Dominicus ab Halwvil.*
XIX. *Joh. Antonius Knobl. a Kazenelenbogen.*
XX. locus in præſentia vacat.

CAP. X.

DE EPISCOPO HILDESHEIMENSI ET LEODIENSI.

MAXIMILIANUS HEINRICUS è *Ducibus Bavariæ* ortus, cujus tanquam Archiepiſcopi & Electoris Colonienſis *cap. 4. libri ſuperioris* mentio facta eſt, Hildesheimenſem quoque ac Leodienſem Epiſcopatus regit, & in utroque *Prædeceſſorem* eundem, quem in Archiepiſcopatu, habuit, *patruum* ſcilicet *Ferdinandum*.

2. *Scuto*, Hildesheimenſis Epiſcopatus ratione, *talis* fortaſſis *utitur*, *ut quadripartito è* Bavaricis ac Palatinis *ſymbolis repetitis, in medio incumbat parmula ex argento & minio bipertita, quod* Hildesheimenſe δόγμα *eſt*.

3. Quæ verò tanquam *Leodienſis Præſul* ferre ſolet inſignia, ita vidi diſpoſita, ut *aquila Imperialis biceps & mitra ducali redimita, ac roſtris unguibusque* pedum enſemque *decuſſatim locatos teneat*, *pectori ſcutum impreſſum ſit è* Bavaricis ac Palatinis emblematibus *repetitis quadrifidum: ab utroque autem aquilæ latere* duæ *conſpiciantur* parmulæ, *quarum* ſuperior a dextris *tiara tecta rubea eſt, & columnam argenteam baſi quadrangulari aliquot conſtanti gradibus innitentem, & epiſtylio aureo ornatam exhibet*, Leodienſis Epiſcopatus *ſymbolum*. *Huic* è regione ſiniſtra *reſpondens pelta, ducali pileo cincta, & itidem rubea faſciam argenteam continet, quæ* Bullionenſis Ducatus *deſignatur*. Inferior à dextro latere *argentea tres leones praſinos 2, 1, linguis cruentis defert &* Marchionatum de Franchimont *notat: ei* oppoſita parmula *aurea eſt, inducta quatuor faſciis rubeis, quæ teſſera eſt* Comitatus Lo[...]enſis; *utraque verò corona Comitibus propria tegitur*.

4. Epiſcopatus *Hildesheimenſis* fundator *Carolus M.* extitit, qui ad propagandum veri Dei cultum, & ad convertendos Saxones, cùm aliis in locis, tùm etiam ad confluentes *Sabæ & Lyny* piſculentorum amnium, in *Elzey* pago amœniſſimo, à manſione Caroli *Aula Regia* dicto, Eccleſiam in honorem S. Petri condidit, & Epiſcopatum *Aulicenſem* appellavit; hic poſtea à Ludovico Pio translatus eſt *trans Lynum* in locum, quem à cœlitus miſſa nive *Hildeſchnee*, & demum terminatione paululum immutata *Hildesheim* dictum eſſe cenſet *Bertius*. Primus Epiſcopus *Guntharius* ſeu *Guntherus* memoratur, An. 835. mortuus. De vigeſimo primo Præſule *Bernhardo, Comite Rotenburgio*, memorabile eſt, & viro Epiſcopo, (ſi diis placet) dignum, quod *Bruſchius* recenſet: nimirum acquiſiviſſe eum per revelationem ac admonitionem familiaris cujusdam ſpiritus (quem Chronica Saxonum à ruſtico pileo, quo tectus incedebat, *Hudichin* vocabant) *Winzenburgenſem Comitatum* & oppidum *Alvendenſe*; poſtquam Hermannus, ultimus Comes à Winzenburg Saxonici cujusdam ac præpotentis Reguli interfector, relictis ſuis omnibus ditionibus in ſpontaneum exilium abierat, nemini poſtea ſuórum unquam viſus: acceſſit tamen deinceps occupationi hujus Comitatus ab Epiſcopo factæ Lotharii Saxonis Imp. conſenſus. *Adologo* Epiſcopus XXIV. *Comitatum Homburgenſem*, *Iohannes* XXXI. *Paynenſem*, *Otto* hujus ſucceſſor *arcem Woldenbergenſem* à Comitibus ejus nominis, *emptionis titulo* acquiſiverunt; integrum autem *Comitatum Woldenbergenſem* cum oppido *Bockelom*, præterea *Lutter*, *Baremberg*, & *Comitatum Pfaffenburg* nunc *Poppenburg* dictum, *Otto II.* Epiſcopus quintus & trigeſimus, An. 1331. mortuus, ſtirpis ſuæ ultimus, Epiſcopatui adjecit; cum ejus anteceſſor *Heinricus II. Comitatus Daſſelenſis* inveſtituram ab Heinrico VII. Imp. impetraſſet. *Heinricus III.* Ottonis II. ſucceſſor, è Ducibus Brunſvicenſibus oriundus, *Comitatum Schladen* cum appertinentiis diœceſi adjunxit; cum verò à nonnullis Canonicis ei æmulus *Ericus Comes Schauenburgicus* objectus eſſet, civesque Hildeſienſes ab iſtius partibus ſtarent, collatis ſignis in paſcuis ſuburbanis cum eis decertavit, & magna clade affectos perdomuit, coëgitque, ut in extruenda munitione, qua in officio eos contineret, quamque *Mariæburgum* nominavit, operam ſibi præſtarent.

Commentar. Germ. p. p. 165.

Chron. Hildesheim. edit. Meib. p. 61.

5. His autem aliisque modis cum ad amplam potentiam excreviſſet Epiſcopatus, factum tandem eſt *Iohannis* Præſulis familia Saxo-Lauenburgicorum, temeritate ac Inſolentia, ut ingens detrimentum acciperet. Ea tempeſtate *ſeptem Comitatus* ſub ſe

P habe-

habebat diœceſis: *Winzenburg*, *Bilderly*, *Poppenburg*, *Peyne*, *Oldenburg*, *Levvenſtein* & *Hunnrück* hac potentia, ut & Heinrici Luneburgenſis Du is aliorumque confœderatione ferox J annes Epiſcopus, Ducibus Brunſuici ac Mindenſi Præſuli An. 1519. bellum intulerit, ſed à Carolo V. pauló pôſt ad Imperiale faſtigium evecto, ob publicam pacem violatam prof riptus, in eas redactus eſt anguſtias, ut præter Hildeſiam non niſi tres ces *Peyne*, *Steiervvald* *Marienburg* ipſi ſupereſſent, reliqua Brunſuicenſes tenerent; unde hæ pars *major diœceſis*, illa *minor* dicebatur. Hujus quidem ſeculi Anno 29: in Spirenſi Camera ſententia lata eſt contra Brunſ icenſes, eiſque reſtitutio Hildesheimenſi m ditionum imperata; ſed *Frideri* *cus* *Dux Brunſuicenſis* reviſionem quæſivit atque impetravit. Inde Goslariæ amica tranſactio An. 1642 inſtituta, & inſequenti anno Brunſuici confecta eſt, qua Epiſcopatus in eum ſtatum, quo An. 1519. gaudebat, reſtituebatur; Brunſuicenſibus verò quatuor tantùm præfecturæ, nempe *Coldingen*, *Luttern*, *Bal renberg* & *Weſterhof* relinquebantur; præterea circa exercitium religionis Evangelicæ, quod An. 1542. à Senatu Hildeſiæ introductum eſt, certa inita ſunt pacta, quæ *inſtrumentum pacis Osnabrugenſis* poſtea con rmatio ir ididit.

6. Comprehenditur Epiſcopatus Hildesheimenſis ſub *circulo Saxonico inferiore* inter ejus *miniſteriales* Mareſcalli hæreditarii ſunt, *Nobiles* *Svvi gel*, Dapiferi, *Equites Kramm*.

6. In Collegio *Canonicorum* Eccleſiæ Cathedralis An. 1681. numerabantur XLI. ſodales, hac ſerie:

I. *Franciſcus Ego*, *Epi copus Argentinenſis*. Præpoſitus, *quem interea e medio exceſſiſſe nuncium latet*.
II. *Jodocus Edmondus à Brabeck*. Decanus.
III. *Jodocus a Plettenberg*, Presbyter.
IV. *Chriſtianus Dietericus a Plettenberg*, Presbyter.
V. *Ferdinandus à Landsberg in Ervvate*. Presbyter.
VI. *Conſtantinus Wernerus a Gymnich in Vlatten*, Presbyter.
VII. *Hermannus Stephanus a Bockenvorde, dictus Schungel*, Diaconus.
VIII. *Hermannus Godefredus a Bucholz*, Diaconus.
IX. *Johannes Sigismundus Adolphus Bertold a Neſſelrode*, Diaconus.
X. *Dietericus Otto Korff, d* *Smiſing*, Diaconus.
XI. *Wilhelmus Fridericus Philippus Weſtphael*, Diaconus.
XII. *Simon Weſtphael*, Senior & Jubilarius.
XIII. *Johannes Godefredus ab Horde*.
XIV. *Claudius Everhardus a Snetlage*,
XV. *Fridericus a Niehauſen*.
XVI. *Rabanus Chriſtophorus ab Horde*.
XVII. *Matthias Auguſtus à Buren*.
XVIII. *Johannes Adolphus à Furſtenberg*, Præpoſitus ad S. Crucis.
XIX. *Franciſcus Wilhelmus ab Horde*.
XX. *Franciſcus Dietericus Joſeph a Landsberg in Ervvatte*.
XXI. *Hermannus Wernerus Wol dictus Metternich* Scholaſticus: *quem in* Præpoſitum Capituli *electum eſſe dum hæc ſcribimus, fama tulit*.
XXII. *Dietericus Jodocus* von der *Recke*, Cuſtos.
XXIII. *Wilhelmus Ego Landgravius de Furſtenberg*.
XXIV. *Erneſtus Leopoldus a Bockenvorde dictus Schungel*, Cellarius.
XXV. *Ludolfus Walter de Brabeck*, Cantor.
XXVI. *Franciſcus Dietericus de Beſſel & Gymnich in Smittheim*.
XXVII. *Franciſcus ab & in Frenz & Kendernitz*.
XXVIII. *Johannes F us* von der *Lippe*.
XXIX. *Wilhelmus a Niehauſen*.
XXX. *Fridericus Mauritius a Plettenberg*.
XXXI. *Franciſcus Wilhelmus a Twickel*.
XXXII. *Franciſcus Wilhelmus a Schorlemer*
XXXIII. *Maximilianus Henricus ab & in Weichs*.
XXXIV. *Heinricus Adolphus ab & in Frenz & Kendernich*.
XXXV. *Henricus Wilhelmus de Wendt*.
XXXVI. *Caſpar Fridericus ab Hoheneck*.
XXXVII. *Hermannus* von der *Reck in Ste* *ds*.
XXXVIII. *Arnoldus Fridericus* von der *Horſt*.
XXXIX. *Franciſcus ab & in Frenz & Kendernich*.
XL. *Adolphus Arnoldus a Gyſenberg*.
Denique XLI *Johannes Adolphus a Loë Dynaſta in W en*.

4. *Leodienſis* Epiſcopatus i o T fuit, quod oppidum ad J ſitum eſt, & Leodio Trajectoque ari trium leucarum intervallo diſtat, nobi a quondam Galliarum metropolis, plus entum primariis templis ſuperbiens; unde amplitudinem pariter & magnificentiam, qua olim eminebat, in proclivi eſt colligere: fertur autem, prima omn m univerſæ Galliæ & Germaniæ, Chriſtia m fidem amplexa eſſe, idque opera & prædicationibus *S. Materni*, ineunte ſeculo ſecundo. Epiſcopum primi Eccleſiæ temporibus peculiarem non habuit, ſed unum ndemque cum Trevirenſibus & Colo us; unde *Aub. Miræus*, crebrò mira- *Faſt. Belg. & Burg p. 164. & 168.*

mitatum ſe eſſe, ait, qua fronte ſcriptores re-centiores, ſingulorum horum Præſulum ſtirpem ediſſerere, Initia . . xitus certis annis affigere adorſi ſint; cum tamen ſatis liquidò compertum h beatur, anno demum 312., poſt pacem à Conſtantino M. Chriſ ianæ Eccleſiæ redditam, pri ni Tungris pec liarem Epiſcopum *S. Servatium* datum eſſe. Hujus autem tempora exceperunt Hunnorum depopulation , quibu cum T grenſis etiam urbs excidium eſſet paſſa, translatus eſt Epiſcopatus *Trajectum a Moſam*, unde poſtea An. circiter 709. *Le dium*, *S. Huberto* Præſule, ex Aquitani. Ducibos orto, tranſiit. Hæc civitas *Eburonum* quondam metropolis, mirificè inter colles & monte in amœniſſima valle ad *M am*, quæ *Le ia*, . *ta*, *Ve* , & *Am vluaria* amnibus ibi commi tur, ſita, *Re urbs* extitit, usque dum a C tolo Burgundiæ Duce in Epiſcopi ſui poteſtatem re acta fuit; uti *Sprengerus* è Kyriandri Hiſt. Trev. refert. *Guicciardinus* tamen *in de . . e Bel y*, eam *urbis Imperia s* nomine cohon ſtavit, ſed in quam nihil juris habe. t Imperator, niſi quod bellum cum Turcis geſturo ſuppeditare debeat pauculos milites, ſeu pecu iam potiùs in eorum ſtipendia erogand. m . t in civili ſimul & Eccleſiaſtica re ſupr mo Epiſcopi ſui imperio ſubeſſe eam memora it, iis tamen privilegiis atque immunitatibus gaudere, ut ceu libera quædam Reſp. à Conſulibus ſuis, Senatoribus, aliisque Magiſtratibus oppidanis, populariter gubernetur; & in Eccleſiaſtici quidem primò Coloniam, inde Romam; in civilibus verò, modò ne certam pecuniæ ſummam l excedat, ad Imperialem Cameram provocet. Cæterùm frequentes ſeditiones, quibus turbida & factioſa civium inge ia, urbem Præſulesque exagitaverunt, anſam præbuerunt hodierno Epiſcopo, ut caſtrum, *Citadelle* vocan , An. 1650. exſtrueret, & tanquam jugum quoddam urbis cervicibus imponeret. ſed nupera tempeſtate bellica Galli, cum *Ba o de Quincy* Præfecti perfidia An. 1675. n rum manus perveniſſet, neque tamen id tueri valerent, ſubdito pulvere pyrio, diruerunt atque exſciderunt; quo fræno amoto, priſtinam ferocitatem cives induiſſe, diſſidium, quod in præſentia cum Epi copo exercent, arguere videtur.

Iurisp. publ. p. 401.

9. Reditus hujus Epiſcopatus luculentiſſimi ſu utpote qui *Ducatum* etiam *Bu lionen em*, *Mar ionatum Franchimontanum* nec non *mitatum Loozenſem* & *Hasban ſem*, præterea duas & quinquaginta primarii nomini, easdemque ditiſſimas Abbatias (*uicciardino* teſte) continet; adeo ut Præſul Leodienſis in ditione ſua, præter *ſemiſſem urbis Trajecti ad Moſam*, *quatuor & viginti oppida* muris clauſa, & *ſupra mille ducentos pagos* numeret. *Bullionenſem Ducatum* Godofredus Bullionæus, omnis ætatis & memoriæ clariſſimus Princeps, ut cum fratribus Euſtathio & Balduino ad expeditionem ſacram inſtructior iret, *Audeberto* Epiſcopo Anno 1096. pretio vendidit. Succeſſu quidem temporis *Marcani*, *Principes Sedanenſes* jus ſibi in eum arrogarunt, atq; ope Henrici II. Regis Gall. An. 1552. caſtrum Bullionenſe munitiſſimum occuparunt; ſed ſancita ſeptennio poſt Cameracenſi pace, Leodienſi Præſuli reſtituere coacti ſunt. Poſteà cum Sedanenſium Principum hæreditatem familia *Turria* in Galliis creviſſet, jura quoque, titulum & inſignia Bullionenſis Ducatus ſibi ſumſit, perfecitque ut in nupera *pacificatione Neomagenſi Cæ eo-Gallica articulo 28.* ita diſponeretur: *cum ab antiquo controverſia ſit de caſtro & Ducatu Bullionenſi inter Epiſcopum & Principem Leodienſem, & Duces ejus nominis, conventum eſt, ut Duce Bullionenſi in ea, in qua nunc eſt, poſſ ſione manente, controverſia illa amicabili via, vel per arbitros a partibus, intra trimeſtre a ratihabita pace nominandos, terminetur, via facti penitus excluſa.* Ob hunc autem articulum Elector Colonienſis, tanquam Epiſcopus Leodienſis, publicam in comitiis Ratisbonenſibus interpoſuit proteſtationem, illumque citra ſuum mandatum & conſenſum inſertum eſſe, neque inſeri debuiſſe, pronuntiavit.

10. Refertur Diœceſis ad *circulum Weſtphalicum*, ac limites habet ab *ortu* Moſam fluvium, à *meridie* Luzelburgenſem Ducatum, ac *occaſu & ſeptentrione* Moſam partim ac Ducatum Limburgenſem, nec non provinciam Namurenſem.

11. *Canonicorum* Eccleſiæ cathedralis numerus diffuſus eſt, & ad *ſexageſimum* usque excurrit; eorum An. 1681. hæc erat nomenclatio:

I. *Emanuel Theodoſius de la Tour, Princeps Arvernia, Dux Bullionenſis, S. R. E. Cardinalis, & Magnus Galliæ Eleemoſynarius*, Præpoſitus Leodienſis & Cuſtos.
II. *Joh. Ludovicus Baro ab Elderen*, Decanus Leodienſis; *Dominus temporalis de Loya Rechoven.*
III. *Ægydius Franci cus Baro de Surlet*, Archidiaconus Ardennæ & S. Bartholomæi Præpoſitus.
IV. *Hermannus de St khem*, Archidiaconus Condroſii, S. Martini Præpoſitus.
V. *Claudius Comes de Poitiers*, Archidiaconus Famennæ & Abbas Divæ Virginis in Cheminon.
VI. *Laurentius de Mean* Archidiac. Hannoniæ, Schol. Leod. Præpoſitus Tongrenſis.

VII. *Johannes de Stockhem*, Archidiac. Brabantiæ & Præpoſitus S. Pauli.
VIII. *Joh. Arnoldus Baro de Lerardt* Archidiac. Campiniæ.
IX. *Lambertus de Liverlo*, Archidiac. Hasb. Præp. Foſſ.
X. *Joh. Edmundus Baro d' Outremont & de Balgoy.*
XI. *Franciſcus Tabeler*, Abbas Secularis Dionancenſis.
XII. *Joh. Erneſtus Baro de Surlet*, Vicarius Generalis Leodienſis, Abbas Secularis Viſetenſis.
XIII. *Eraſmus Baro de Surlet.*
XIV. *Arnoldus Philippus Selys*, Præpoſitus Maſeckenſis.
XV. *Renatus Franciſcus de Sluſe*, Abbas Amanienſis.
XVI. *Franciſcus Egon, Epiſc. Argent. Adm. Murbacenſis, Luderen & Stabul. Landgr. Alſatiæ & Princeps in Furſtenberg.* †.
XVII. *Waltherus de Liverlo*, Præpoſitus S. Johannis Evangel. & Officialis Leodienſis.
XVIII. *Henricus du Mont, Theologus.*
XIX. *Fridericus Princeps Cardinalis Haſſiæ* †.
XX. *Antonius Hieronymus ex Comitibus de Duras, Baro de la Foſſe*, Epiſc. & Principis Leodienſis Cancellarius.
XXI. *Petrus Woot*, Præpoſitus Thudinenſis.
XXII. *Thomas Franciſcus Woot.*
XXIII. *Andreas de Gerin*, Officialis Capituli.
XXIV. *Wilhelmus Egon Princeps Landgravius de Furſtenberg, Comes de Hailigenberg & Werdenberg.*
XXV. *Wilhelmus Bernhardus de Hinnisdael.* Cantor & ad S. Crucem Præpoſitus.
XXVI. *Franciſcus Gobertus Comes de Aſpremont, Lynden in Rechheim.*
XXVII. *Johannes Petrus de Roſen.*
XXVIII. *Johannes Petrus de Sprimont*, Abbas Gynacenſis.
XXIX. *Joh. Arnoldus Baro à & in Bocholz.*
XXX. *Arnoldus Udalricus Baro de Reneſſe.*
XXXI. *Godefredus Udalricus Baro de Lamargelle.*
XXXII. *Guilielmus de Mean.*
XXXIII. *Petrus Aloyſius Roſſius Du. de Liboy in Jemeppe*, Præpoſitus S. Petri.
XXXIV. *Arnoldus Bernhardus Woot.*
XXXV. *Carolus Erneſtus Comes de Lynden.*
XXXVI. *Carolus Gobertus Comes de Aſpremont Lynden in Rechheim.*
XXXVII. *Wolfgandus Georgius Comes Palatinus.*
XXXVIII. *Cornelius Faes.*
XXXIX. *Martinus de Foſſ*
XL. *Conſtantinus Warnerus Baro de Gymnick.*
XLI. *Ferdinandus Maximilianus Comes de Berlo*, Præpoſitus Lantzonienſis.
XLII. *Johannes Ferdinandus de Mean.*
XLIII. *Petrus de Simonis.*
XLIV. *Johannes Renatus de Neufcourt.*
XLV. *Hugo Franciſcus Comes in Konigsegg & Rotenfels.*
XLVI. *Henricus Baro à Borcherode.*
XLVII. *Hubertus de Fraisne.*
XLVIII. *Ludovicus Antonius Comes Palatinus Rheni, Dux Bavariæ.*
XLIX. *Johannes Petrus Burman*, Pœnitentiarius.
L. *Nicolaus Franciſcus, Comes de Poictiers.*
Quæ reſidua ſunt loca, pro tempore vacant.

CAP. XI.
DE EPISCOPO PADERBONENSI ET MONASTERIENSI.

FERDINANDUS, *Epiſcopus Paderbornæ & Monaſterii, Burggravius in Stromberg, S.R.I. Princeps, Comes in Pyrmont, Dominus in Borcolo, Baro de Furſtenberg*; antiqua quidem ſuæ gentis, quam ab *Oldenburgicis Comitibus*, haud vanis teſtimoniis, derivare amant, nobilitate clarus, moliò tamen ſuis laudibus illuſtrior, omnibus animi atque ingenii dotibus ornatus, literarum ac pacis, qua illæ efflorescunt, amantiſſimus: aspexit lucem vitalem *Bilſtenii* d. 21. Oct. anni 1626. Pater ei erat, *Fridericus Furſtenbergius, Dynaſta in Bilſtein & Waldenburg*, Moguntinus, Colonienſis & Paderbornenſis Conſiliarius intimus, An. 1646. defunctus; mater *Anna Maria de Kerpen, Domina in Illingen* è Weſtfaſia. Recenſetur integra familiæ deductio in *Monumentis Paderbornenſibus* ab ipſo Reverendiſſimo Epiſcopo evulgatis & elegantiſſimo commentario, qui ſapientem demorſos ſapit ungues, illuſtratis. Pag. 237. & ſeq.

2. Dum Coloniæ literis navabat operam hic noſter in gratiam & benevolentiam *Fabii Chiſii*, qui tum Nuncii Apoſtolici munere ibi fungebatur, atque ejus ſtudiis doctrinaque impensè delectabatur, facilè ſe inſinuavit: ita, ut poſtquàm ille aliquot poſt annos Romam reverſus, in Cardinalium numerum cooptatus eſſet, cum ſibi adjungeret, poſtea Pontifex factus *Cubicularii* loco haberet, & *Canonicatibus in Hildeſienſi, Paderbornenſi & Monaſterienſi* Eccleſia augeret atque condecoraret. Deinque cum *Theodoricus Adolphus* von der *Reck*, Præſul Paderbornenſis d. 31. Jan. 1661. è vita emigraſſet, tantùm commendatione ſua effecit, ut Canonici hunc ſibi Epiſcopum d. 20. Aprilis deligerent. Quo nuntio Romæ accepto, d. 6. Jun. à *Julio Roſpigliosio Cardinale*, ſacris initiatus, in viam ſe dedit & quatuor poſt menſe Paderbornam delatus, ingenti lætitia atque applau-

applauſu exceptus, ſollemnique cerimonia d. 4. Oct. *Epiſcopus ac Princeps Paderbornenſis* inauguratus eſt. Tantam verò mox virtute ſua atque in omni genere prudentiæ exiſtimationem conſecutus eſt, ut amplioribus honoribus cumularetur, & *Chriſtophoro Bernhardo de Gahlen*, Epiſcopo Monaſterienſi famoſiſſimo, *Coadjutor* adderetur; quod factum d. 19. Jul. 1667. cumque ille undecimo abhinc anno, qui erit ſeculi octavus & ſeptuageſimus, d. 19. Sept. ſicca morte ad generum Cereris deſcendiſſet, gubernacula hujus Eccleſiæ lætis auſpiciis ſuſcepit, quæ quidem ad ſymboli ſui normam *Suaviter & Fortiter* moderatur.

[illegible] 3. *Scutum*, quo uti ſolet, *duabus lineis transverſis totidem perpendicularibus*, in novem areolas *dividitur*: prima & extrema *cærulea faſciam auream continens*, Monaſterienſem Epiſcopatum *denotat*. Secunda & octava *rubea cum cruce aurea* Paderbornenſem *denotat*: tertia & ſeptima *ex argento & minio ſecta, in ſuperiore argentea parte tres aviculas nigras, pedibus inferiorem rubeam partem tangentes refert*, *quod ſymbolum eſt* Burggraviatus Stromburgenſis: quarta *argentea, cui impreſſa crux ancherata rubea* Comitatum Pyrmontanum *indicat*: quinta eademque media, gentilitiam Furſtenbergiorum teſſeram *exhibet, auream nempe parmulam, cui inductæ duæ faſciæ rubeæ*; quæ iidem faciunt origini familiæ ab Oldenburgenſibus, iisdem inſigniis utentibus, derivatæ. Reſtat ſexta areola, quæ *rubea, & tribus nummis Byzantinis aureis*, 2, 1, *ornata eſt*; & Dominium Borcolo *denotat*. *Huic ſcuto ſeptem imponuntur* galeæ: *prima* Fürſtenbergenſis *coronata, duobus ornatur erectis foliis oblongis, aureis, cocco faſciatis*: è ſecunda *itidem coronata, ala* Stromburgenſi ſymbolo *picta expanditur*; tertia Paderbornenſis *pulvinari imponit crucem erectam trabe ima oblongiore*: quarta eaque media tiaram Epiſcopalem, *pulvino incumbentem*, *ſuſtinet*: *quintæ coronatæ inter duo cornua impoſitum eſt ſcutulum* Monaſterienſe; ſextæ Pyrmontanæ *coronatæ incumbit pileus orientalis oblongus, pennis pavoninis faſtigiatus*; *quem trabs crucis ancheratæ transadigit*. Ultima *coronata alam cum* Borcoloënſi *teſſera ſuſtinet*. *Subjiciuntur huic ſcuto* pedum, atque enſis.

[illegible] 4. *Paderbonenſem* Epiſcopatum Carolus M. poſt debellatos Saxones fundavit, & Synodo ibi habita conſpicuum reddidit, in qua primores, magnaque populi multitudo baptiſmo luſtrata eſt, & ſalutares primùm rogatæ leges, juraque ſancita ſunt: inde mox Chriſtiana religio velut à capite in univerſam Weſtphaliam defluxit; traduntque, Eccleſiæ huic ideo *rubeam crucem* pro inſignibus datam eſſe, quod in ea primùm Saxones

& Weſtphali cruentis Caroli prœliis compulſi, ſub hoc Chriſti ſigno militare cœpiſſent. Dicta eſt *Paderborna* à fontibus *Padera* amnis, qui ad ſimilitudinem *Padi*, maximi in Italia fluvii (à quo etiam nomen mutuaſſe eum volunt) in pede montis è tribus fontibus ſcaturiens, multis rivulorum decurſibus, ab eodem monte concurrentibus, inter unius alvei ripas intra civitatis mœnia excipitur; poſtea *Lippa* junctus, Rheno tandem commiſcetur. Templum cathedrale à Carolo M. extructum Leo III. Papa, cum ob Romanorum perſecutiones Paderbornam ad Carolum confugiſſet, conſecravit, & S. Stephani Protomartyris lipſanis, Roma ſecum allatis, ornavit, ſedemque Epiſcopalem ibidem auctoritate Apoſtolica confirmavit; quod factum anno quarto Epiſcopatus *Hatumari*, primi Præſulis, exeunte ſeculo octavo. Neque *Advocato* deſtitutam eſſe voluit novam Eccleſiam Carolus, idque muneris *Witekindo Comiti Sualenbergio & Waldeccio* demandavit, in cujus poſteritate hæſit uſque ad filium *Witekindum* Comitem: qui Fridericum Barbaroſſam in Palæſtinam comitaturus, pecuniæ ad ſumptus itinerarios indigens, Advocatiam Epiſcopo, acceptis 300. marcis argenti, remiſiſſe perhibetur.

5. Inter *benefactores* Eccleſiæ celebratur inprimis *Dodeco* Comes, qui prædia ſua *Meinwverco* Epiſcopo donavit; quorum nomina in Diplomate ita enuntiantur: *Wartberch, Ruinleſeſſun, Erungen, Radi, Radi in ſuperiori Vurmlahun, Rohthem, Gatarnetti, Rodwuardeshuſun, Illandehuſun, Silihem, cum agris cultis & incultis, ſilvis, aquis aquarumque decurſibus, pratis, paſcuis, nec non cum utriusque ſexus mancipiis, & cum omnibus ad hæc loca pertinentibus appendiciis*; atque hanc donationem *Heinricus II. Imp.* peculiari diplomate An. 1021. roboravit, cui etiam biennio poſt ſuæ munificentiæ teſſeram adjecit, nempe prædium *Hohunſeli* dictum, ſitum in pago *Weſtfalon*, in Comitatu Bernhardi Comitis. Poſteriore ævo pars Comitatus *Stoppelbergenſis*, Comitibus circa annum 1312. extinctis diœceſi acceſſit. *Pyrmontanum Comitatum* ab acidulis celebrem, cum Spiegelbergiorum Comitum, ad quos poſt Sualenbergios delapſus erat, ſtirps defeciſſet, *Rembertus* Epiſcopus Paderbornenſis ſibi titulo caducitatis vindicare omni ope contendit, incaſſum tamen, hæreditate Spiegelbergiorum ad Lippienſes, & ab his ad Gleichenſes devoluta; quibus itidem hoc demum, quo agimus, ſeculo extinctis, Waldeccii Comites eam adiere, cum quibus hodiernus Præſul A. 1668. ita pepigit, ut Pyrmontium penes Waldeccios maneret, in caſum autem deficientium maſculorum ad Epiſcopatum deveniret.

Q ſed

Mon. Paderb. p. ... & ſeq. ret. Eſt etiam inter hujus diœceſeos limites *Wevelsburgum* vetuſtiſſimum, ab Hunnorum Germaniam devaſtantium memoria, caſtellum, quod *Fridericus Arnſperga Comes* inſtauravit & munivit; poſtea verò Comites Waldeccii, in quorum poteſtatem pervenit, ad Eccleſiam Paderbornenſem transtulerunt; Burani Dynaſtæ autem jure beneficii, tum pignoris titulo diu poſſederunt, donec *Theodorus Furſtenbergius* Præſul anno 1589. *Johanni Seniori & Johanni Juniori* Dynaſtis Buranis, 3536. aureis Rhenanis numeratis, id Epiſcopatui recuperaret, atque arce magnis ſumptibus à fundamentis ædificata, exornaret; quam à Suecis deinceps An. 1646. incenſam atque exuſtam, *Theodorus Adolphus de Reck* Epiſcopus majorem partem reſtituit.

Ibid. p. 2?8. *Heriſtallium* in ripa *Viſurgis*, ubi ſedem Epiſcopalem aliquando fuiſſe, ſunt qui tradunt, à Falkenbergiorum familia diu poſſeſſum, *Theodericus Furſtenbergius* Epiſcopus præſenti pecunia 17666. aureorum redemptam A. 1608. Eccleſiæ reddidit.

6. Refertur diœceſis Paderbornenſis ad *circulum Weſtphalicum*, & includitur ferme Brunsvicenſi Ducatu, Waldeccio, Marcano & Lippienſi Comitatu, fertturque complecti XX. oppida, totidem Vogtejas & caſtella, XVI. monaſteria & LIV. parochias.

7. *Officiales hereditarij* hujus Epiſcopatus, iſti à *Bucelino* enumerantur: Camerarii, *Equites Schilder*. Mareſcalli, *Spiegelii de Peckelſen*. Dapiferi, *Equites Sepel*. Pincernæ, *Spiegelij a Deſſenburg*.

8. *Canonicorum* Eccleſiæ Cathedralis Paderbornenſis Syllogen hanc accepimus:

I. *Joh. Adolphus L. B. de Furſtenberg*, Rev. Epiſcopi frater. Præpoſitus.
II. *Hermannus Wernerus L. B. Wolf Metternich in Gracht*, Decanus.
III. *Wilhelmus Franciſcus à Vittinghof*, dictus *Schell*. Cantor & Senior.
IV. *Matthias* von der *Reck*. Cuſtos.
V. *Joh. Wilhelmus L. B. Wolf Metternich in Gracht*.
VI. *Franciſcus L. B. ab & in Frens in Kendernich*.
VII. *Wilhelmus L. B. à Furſtenberg*.
VIII. *Joh. Rotgerus Torck*.
IX. *Joh. Georgius* von der *Bruggenei*, *dictus Haſenkampf*, Scholaſticus.
X. *Franciſcus Adolphus Wilhelmus C. & Dn. Friſiæ Orient. & Ritberga*.
XI. *Fridericus ab Eſenhauſen*.
XII. *Antonius Lothardus* von der *Lippe*.
XIII. *Fridericus Raab* von der *Lippe*.
XIV. *Fridericus Chriſtianus a Plettenberg*.
XV. *Ferdinandus à Plettenberg*. Camerarius.
XVI. *Bernhardus a Plettenberg*.
XVII. *Georgius Hermannus Spiegel in Deſſenberg*.

XVIII. *Hermannus* von der *Reck*.
XIX. *Dietericus Haro Ignatius a Vittinghof*, dictus *Schell*.
XX. *Wolfgangus Georgius Comes Palatinus Rheni* &c.
XXI. *Wilhelmus Franciſcus Johannes Bertramus L. B. a Neſſelrode in Creshoven*.
XXII. *Franciſcus Arnoldus L. B. Wolf Metternich in Gracht*.
XXIII. *Ferdinandus Ignatius de Nagel in Vornholt*.
XXIV. *Albertus Euſebius C. in Konigseck & Rotenfels*.

9. *Monaſterienſis* Epiſcopatus eundem fundatorem agnoſcit, quem Paderbornenſis, nempe Carolum M. dicebatur autem principiò *Mimingerodenſis* ſeu *Mimingardefurdenſis*, à loco hujus nominis in Saxoniæ inferioris ſeu Weſtphaliæ mediterraneis ſito; qui poſtea ab inſigni monaſterio, quod *Hermannus Epiſcopus* An. 1050. mortuus, ibi extruxit, appellationem mutuavit, & *Monaſterium* κατ' ἐξοχὴν nominatus eſt. Primus Epiſcopus *Ludgerus* Friſius fuit, frater *Hildegrini*, Halberſtadienſis Epiſcopi, ab *Hildebaldo* Ubiorum Antiſtite inauguratus, & An. 809. fato functus. Inter ejus ſucceſſores *Hermannus II. Comes de Kazenelnbogen* ab Imperatore obtinuit, ut ipſe & qui ei ſucceſſuri ſint, *Principes* vocarentur, & *poteſtate gladij ſecularis* uterentur: qui hunc excepit *Otto Comes a Bentheim*, An. 1246. *primus à Clero electus* eſt, cùm antea Epiſcopi ab Imperatore conſtituti fuerint, uti *Bertius* refert.

10. Auctus eſt hic Epiſcopatus pedetentim variis ditionum acceſſionibus, nimirum dynaſtiis *Ahuſen*, *Horſtmar*, *Ludinghauſen*, *Ottenſtein*, præterea *Comitatu Vechtenſi*, qui in confiniis Osnabrugenſis diœceſeos & Diepholtini Comitatus ſitus eſt; & *Burggraviatu Stromburgenſi*, dicto à caſtro, quod non procul *Lupia* fluvio, & oppidis *Widenbrug* ac *Rheda* diſtat; atque ob hunc Burggraviatum peculiare ſuffragii jus in comitiis 1653. petiit *Chriſtophorus Bernardus Præſul*, & obtinuit, ut a Cæſare ad Directorium Moguntinum ea de cauſa decretum fieret.

11. De *Borceloënſi* dynaſtia, cujus inſignia in ſcuto Epiſcopali vidimus, diuturna ac gravis controverſia Præſuli Monaſterienſi cum Comitibus *Lymburgi ac Styrumij*, eorumque partes tuentibus *Batavis* intercedit, inde ab An. 1553. quo *Jodoco Comite Bronchorſtio & Dynaſta Borceloenſi* abſque prole extincto, Monaſterienſis Epiſcopus Dominium illud, quod à *Gilberto Bronchorſtio* An. 1406. voluntariè Epiſcopatui *in feudum* oblatum eſſe perhibebant, ex capite *caducitatis* ſibi vindicare contendit; *curia* verò *Geldrica* intervenient,

niens, & ſuperioritatem Dominii ad Ducatû pertinere dictitans, illud, tanquam beneficium ſine diſcrimine ſexus ad familiam primi acquirentis ſpectaos, per ſententiam *Irmgardi*, quæ Jodoci conſobrina, & Georgio Comiti de Limburg & Styrum nupta erat, attribuit: atque cum Epiſcopus Geldrico tribunali ſpreto ad Cameram Spitenſem partem adverſariam evocaſſet, novam illud ſententiam Ao. 1616. adverſus eum tulit, Comitemque Limpurgi in poſſeſſionem Borcoloi immiſit. At verò poſteaquam *Chriſtophorus Bernardus* ad Epiſcopatum pervenit, Batavis cæteroquin haud ſatis æquus, illicò in id incubuit, ut cognitio cauſæ Borcoloënſis in *Camera Spirenſi* reaſſumeretur, perfecitque ut per mandatum acta ſuperiora omnia reſcinderentur, & adverſarii, ad cauſam in tribunali Imperii perorandam citarentur. Sed Ordines fœderati Belgii, uti graviter ferebant, ſibi de tracto extra Imperii limites ſito, leges præſcribi; ita nihilominus negotium, novas turbas quavis occaſione daturum, amicâ compoſitione ad finem perduci, impensè cupiebant: quoniam autem nec Epiſcopus de ſuis in dynaſtiam prætenſionibus decedere, nec Batavi Limburgiorum Comitum cauſam deſerere fas putabant, ad arma proſiliit ſagatus Præſul Anno 1665. & libello diffidationis iſtam quoque cauſam interſeruit; & quanquam altero ſtatim anno bellum hoc ex formula *pacis Clivenſis* compoſitum fuerit, tamen cum ſexennio poſt, Galli Batavis bellum inferre decreviſſent, facilè perſuaderi ſe eſt paſſus, ut hanc anſam arriperet, provinciasque fœderatas infeſtis armis denuo invaderet; quibus præter alia non exigui momenti loca, Borcoloum etiam in poteſtatem ſuam redegit: concluſa autem poſtea, anno ſcilicet 1674. cum Cæſare & Batavis pace, omnia reſtituit.

12. Ipſam diœceſeos, nec non totius Weſtphaliæ, metropolin quod attinet, certum eſt, gaviſam eam quondam aliqua libertate fuiſſe, quam limis lividisque oculis aſpiciens modò memoratus Epiſcopus *Chriſtophorus Bernardus*, jurgii cauſam intulit, poſtulavitque ut præſidium reciperet; detrectantem An. 1657. menſe Auguſto obſidione cinxit; quam licet ſequenti menſe, intercedente Nobilitate provinciali ſolviſſet, nondum tamen triennii ſpatio elapſo, acriore oppugnatione Monaſterienſes vexare, d. 22. Jul. 1660. cœpit, omnique eos commeatu interclufit; & tandem fame incendiisque, quæ creberrimis ignitorum globulorum ejaculationibus in urbe excitavit, quibusque eam miſerè deformavit, ad incitas redactos, ad deditionem & certam ſubjectionis confeſſionem d. 28. Martii anni 1661. coëgit; hoc inſuper maximo omnium onere civibus impoſito, ut loco opportuno, caſtellum, quo in poteſtate eos haberet, quodque in majus eorum ludibrium (die Brillen) nominavit, exſtruerent.

13. Obtinet Epiſcopus Monaſterienſis *Directorium circuli Weſtphalici*, una cum Duce Juliacenſi: cingitur verò diœceſis Friſia utraque, Tranſiſalania, Geldria, Clivia, Marca, Weſtphaliæ Ducatu, Mindenſi & Oſnabruggenſi Epiſcopatibus.

14. Inter *Miniſteriales* Mareſcalli hæreditarii munus penes familiam *de Morien* eſt, in qua ante annos non ita multos eminuit *Ferdinandus de Morten, Comes de Hoderſ*. Camerarii dignitatem Chriſtophorus Bernardus Præſul gentilibus ſuis, *Baronibus de Galen*, contulit: Dapiferorum, quos Erbdroſten appellant, officium tenent *Barones Droiſt* von *Viſchering*: Pincernatus verò vacat.

15. *Capitulum* Monaſterienſe *quadraginta* conſtat *Canonicis* Equeſtri genere natis, qui fidem nobilis proſapiæ octo majorum, tum à paterno tum materno latere, legitima demonſtratione, facere tenentur; eorum An. 1681. hic erat catalogus.

I. *Wilhelmus L. B. de Furſtenberg*, Præpoſitus: *frater Epiſcopi major natu.*
II. *Johannes Rotgerus Torck*, Decanus.
III. *Chriſtianus à Plettenberg*, Scholaſticus.
IV. *Matthias Korf, dictus Schmiſinck*, Cuſtos.
V. *Dietericus Antonius L. B. à Vehlen*, Vice-Dominus.
VI. *Engelbertus à Bevervorde*, Cellari⁹ Senior.
VII. *Jodocus Edmundus à Brabeck.*
VIII. *Johannes Wilhelmus L. B. à Neſſelradt.*
IX. *Johannes Henricus ab Aſcheberg.*
X. *Joh. Wilhelmus L. B. Wolff à Metternich.*
XI. *Matthias* von der *Recke.*
XII. *Hermannus Stephanus Dieth L. B. & Nobilis Dominus de Buxen & Ringelſtrin & Schencking*, Cantor.
XIII. *Wilhelmus Franciſcus de Wittinghoff dictus Schell.*
XIV. *Dietericus Jodocus* von der *Recke.*
XV. *Ignatius Wolff L. B. de Metternich.*
XVI. *Johannes Erneſtus de Brabeck.*
XVII. *Johannes Adolphus L. B. de Fürſtenberg*, Præpoſitus in Veteri Eccleſia.
XVIII. *Ferdinandus Franciſcus Adolphus de Landsberg.*
XIX. *Matthias Fridericus* von der *Recke*, Præpoſitus ad D. Mauritium.
XX. *Fridericus Chriſtianus de Plettenberg.*
XXI. *Johannes Caſpar à Lethmate.*
XXII. *Conradus Gaudentius de Ketteler.*
XXIII. *Heinricus Wilhelmus à Wendt.*
XXIV. *Heinricus Rembertus à Galen.*
XXV. *Heydenrich Ludovicus L. B. Droſte de Viſchering.*

XXVI. *Dietericus Otto Korf dictus* [illegible] *finck.*

XXVII. *Wilhelmus Franciſcus Joh. B*[illegible]*am L. B. a Ne*[illegible]*rade in Ereshoven.*

XXVIII. *Ferdinandus Maximilianus Comes in Oſt-Friesland &* [illegible]*ittberg.*

XXIX. *Johannes Wilhelmus a Schroder.*

XXX. *Heinricus Korff, dictus Schmiſinck.*

XXXI. *Ferdinandus Benedictus L. B. de Galen.*

XXXII. *Wolfgangus Georgius Fridericus Franciſcus, Comes Palatinus Rheni, Dux Bavariæ.*

XXXIII. *Ludovicus Antonius Comes Palat. Rheni, Dux Bavariæ.*

XXXIV. *Chriſtophorus Heinricus L. B. à Galen.*

XXXV. *Adolphus Heinricus L. B. Droſte de Viſchering.*

XXXVI. *Chriſtophorus Alexander L. B. à Velen.*

XXXVII. *Ferdinandus a Plettenberg.*

XXXVIII. *Carolus Franciſcus L. B. à Wachtendonck.*

XXXIX. *Jodocus Godefridus Adrian L. B. Droſte de Viſchering.*

XL. *Bernhardus Engelbert Chriſtianus de Bevverforde.*

CAP. XII.

DE EPISCOPO FRISINGENSI ET RATISBONENSI.

ALBERTUS SIGISMUNDUS *Epiſcopus Friſingenſis & Ratisbonenſis, ſuperioris & inferioris Bavariæ, nec non ſuperioris Palatinatus Dux, Comes Palatinus Rheni, Landgravius Leuchtenbergæ.* Suſceptus eſt in lucem d. 5. Aug. An. 16[illegible] a Parentibus Sereniſſimis, *Alberto Duce utriusque Bavariæ,* & *Mechtilde* filia Georgii ultimi *Landgravij de Leuchtenberg.* Fratrem habet unicum *Maximilianum Heinricum, Archiepiſcopum & Electorem Colonienſem.* Succeſſit in *Friſingenſi* Epiſcopatu *Vito Adamo Seebeck,* cui jam A. 1639. *Coadjutor* additus fuerat: ad *Ratisbonenſis* autem Eccleſiæ regimen evectus eſt, cum *Guidobaldus Comes a Thun S. R. E. Cardinalis* [illegible] *Archiepiſcopus Salisburgenſis* d. 30. Jul. 1668. rebus humanis exemptus eſſet; non [illegible] quam haud integri biennii ſpatio hujus Epiſcopatus gubernacula, quæ d. 8 Oct. [illegible]668 defuncto *Adamo Laurentio Comite a T*[illegible], tradita ipſi fuerunt, rexiſſet.

2 *Scuto* uti ſolet *quadripartito.* prima & quarta areola [illegible] *aurea corona redimitum, veſte* [illegible] *collum & humeros* [illegible] *continet,* quod Friſingenſis Epiſcopatus *ſymbolum eſt.* ſecunda & tertia *rubea baltheum diagonalem argenteum exhibet, &* Ratisbonenſem Epiſcopatum *deſignat:* Toti *incumbit* pelta è Bavaricis & Palatinis *teſſeris quadripartita. Clypeo* impoſita eſt *crux,* quam hinc tiara *cum* pedo, *iſthinc* pileus Ducalis *cum* gladio *ſtipant.*

Spen. Op. Her. ſp. l. 1. cap. 1.

3 Epiſcopatum Friſingenſem à *S. Corbiniano* inſtitutum eſſe conſentiunt Scriptores, quo verò tempore id contigerit in diverſas abeunt opiniones. *Hundius* è veteri Chronico id in [illegible]*aſſiloni II.* qui Pipini Regis ſororius fuit, & filii ejus *Theodonis VI.* tempora refert; à quibus *Corbinianus,* cùm à Gregorio III. Papa Epiſcopus inauguratus, & in Bavariam miſſus eſſet, non ſolùm benigne exceptus, ſed & monte illo, qui *Fraxinum* dicebatur, donatus fuerit; ubi ſine morâ ædem B. Benedicto ſacram extruxerit, & monachorum conventum coadunaverit, dotans Eccleſiam prædiis *Maiſe,* aliàs *Majes ad Arthefim,* prope Tyrolin & Meran, *Charzes, Camina* & aliis, quæ pro 900. ſolidis auri à Pipino Rege acceptis emerit. At *Aventinus* & *M. Velſerus* rem aliter paulò enarrant, & *Corbinianum* in Melitonenſi agro apud Senones natum, ac ſanctimoniæ fama clarum, ad Bojos veniſſe tradunt ea tempeſtate, qua *Theodo V.* & mox ejus filii *Theodibaldus, Grimoaldus* & *Hugibertus* ſummam rerum hîc loci tenebant: quos inter *Grimoaldus* inprimis, cui pars provinciæ in Italiam vergen[illegible] obtigerat, regia Friſingæ conſtituta, bene & liberaliter illum habuit, atque à *Pilidrudis,* (quæ primò *Theodibaldi* conjux, hoc defuncto, in fratris ejus *Grimoaldi* manum inceſtuoſa copula convenit) inſidiis tutatus eſt, præter ea amœniſſimum terrarum tractum, ſilvis frugibusque lætum, cui incolæ *Camina* nomen fecerant, *Timone* & *Finali* amnibus utrinque irriguum, quo delectari *Corbinianum* ſenſerat, pretio ab ejus dominis redemit, Ec[illegible]æque S. Mariæ virgi[illegible] Friſingæ, q[illegible]æ novo Epiſcopo ſedes deſtinata, contribuit. Eo in loco Corbinianus templum [illegible] *alentini & S. Zenonis* memoria celebre, ædificabit, opim[illegible]riam de proximo agrum *Cherics* nomine, e[illegible]mit; erogata pecunia, quam à Pip[illegible]o Heriſtallo Equitum Magiſtro apud F[illegible]cos dudum dono acceperat. Neque poſt *G*[illegible]*imoal*[illegible] mortem, quem in annum ſeptingenteſimum ſive octavum ſive nonum Annales referunt, minore benevolenti[illegible] *Hu*[illegible]*berti* uſus eſt Corbinianus; ſed abeo *M*[illegible]*u*[illegible] ubi ad evi[illegible]andos ſicarios à Pilitrudi [illegible]bmiſſos, lat[illegible]erat, revocatus, & Friſingæ [illegible]e ſua collocatus, placida [illegible]odem morte [illegible]animam illic exhalavit, Eccleſiæque à ſe conditæ curam *Eremberto* fratri ſuo tradidit.

Metrop. Salisb. p. [illegible]

Vel. Hiſt. Boic. l. 4. p. 131. & ſeq.

4. Wal-

Metrop. Salisb. p. 19. 4. *Walthonis*, qui decimus fuit Epiſcopus, ætate conſtitutum eſſe Pontificia autoritate, memorat *Hundius*, ut deinceps nullus per Capitulum eligeretur in Epiſcopum, niſi eſſet Canonicus ejusdem Eccleſiæ.

5. Inter *Evergetas* Epiſcopatus celebrantur *Ludovicus* IV. Imp., qui *Walthoni* modò dicto, ſub cujus diſciplina adoleverat, *curtem Regiam in Veringa*, cum pertinentiis An. 920. donavit: *Otto I.* qui eidem domum *Lac* tradidit: *Arnoldus Dux Bavariæ*, qui *Wolframo* Præſuli tertio & decimo *Majas* & *Caminas*, item *vicos, vineas aliaque prædia prope Tyrolios, in Vennonum Athesisque valle*, quæ adhuc ibi Myſtæ Freiſingenſes poſſident, reddidit: *S. Cunigundis* Heinrici II. Imp. vidua, quæ prædia *Ranteſtorf* ſive *Rantshovam Hochperchach Oſtermutinga*, *Veltsch* cum Eccleſiis & decimis aliaque multa Epiſcopatui per donationem mortis cauſa adjecit. Inter Epiſcopos *Engelbertus Comes Mospurgenſis* è proprio patrimonio Eccleſiam dotavit: *Meginvvarda* emit A. 1080. ab Adelramo de Schmittehauſen caſtrum *Battenberch* cum pertinentiis. *Otto* Leopoldi Marchionis Auſtriæ F. Epiſcopus tertius & vigeſimus An. 1158. mortuus, qui *Chronico* conſcripto nomen ſuum perpetuæ commendavit memoriæ, inſtauraſſe Epiſcopatum prædicatur; bona enim diſtracta recuperavit, collapſa palatia & ædificia reſtituit, religionemque monaſteriorum reparavit.

6. Hoc ævo Diœceſis *tredecim* ſub ſe habet *Præfecturas*, quas inter præcipuæ ſunt: *Friſingenſis*, quæ civitatem ejusque diſtrictum complectitur; *Ismanningenſis*, ad Orientalem Iſaræ plagam ſita, & Monachium usque vergens; *Burckrainenſis*, ad quam vicus inſignis *Iſen* refertur, & *Werdenfelſenſis*, olim Comitatus, vicos *Mittewald*, *Partenkirch* & *Oernpergau* comprehendens: iſtas autem Præfecturas abſoluta poteſtate tenet Epiſcopus, ſolusque jus collectandi exercet: in cæteris non item, quippe quæ alienæ jurisdictioni partim Auſtriacorum, partim Bavariæ Ducum ſubſunt.

V. Limn. I. P. Tom. V. add. 4. c. 9. p. 254.

Hund. Metrop. Sal. p. 19.

7 Refertur Epiſcopatus Friſingenſis ad *Circulum Bavaricum*, & *Advocatos* quondam habuit *Comites Schyrenſes*, è quibus Otto IV. Comes Schyrenſis & Palatinus Advocatiæ renunciaſſe ab *Hundio* memoratur.

8. *Officiales hæreditary* hi ſunt: Dapiferi, *Barones de Seibolsdorf*. Pincernæ, *Comites de Preyſing, in Kopfberg*. Mareſcalli, *Dynaſta de Brenzenau*. Camerarii, *Nobiles de Raindorf*.

9. *Capitulum* XXIV. Canonicos continet, in quibus vel generis nobilitas, vel eruditionis eminentia requiritur; eorum hunc accepimus catalogum:

I. *Johannes Sigismundus Zeller, L. B. ab & in Leibersdorf, Dynaſta in Gleinſtetten & Aiterbach*, Præpoſitus.

II. *Johannes Sigismundus L. B. de Neuhaus in Greiffenfels, Ehrnhaus & Zangberg*, Decanus Senior & Jubilæus.

III. *Georgius Degenhard Reſenbuſch, ab & in Nezing, inferius & ſuperius Viechhauſen.* Scholaſticus.

IV. *Johannes Georgius Visler, à Malgerſtorf, in Liechtenhaag & Ruetting.*

V. *Wolfgangus Sigismundus à Sandizell*, Cuſtos.

VI. *Franciſcus Kall, S. Theol. D.* Officialis.

VII. *Chriſtianus L. B. à Konigsfeld, in Zaitzkoven & Pfækoven. Triffling, Schonach & vetus Egloshaimb.*

VIII. *Johannes Adolphus L. B. ab in Schönburg, Dn. in Rohr & Kirchberg.*

IX. *Petrus Erneſtus a Winckelhofen, in Engloß, Neydenſtein & Grackhofen.*

X. *Johannes Jacobus ab Heerwart in Hohenburg, S. Theol. Licentiatus.*

XI. *Johannes Baptiſta Wenzl, S. Theol. D.*

XII. *Albertus Sigismundus Weſtacher, ab & in Moſen, in Weeg & Arnſtorf.*

XIII. *Andreas Lenzer, S. Theol. D.*

XIV. *Johannes Rudolphus a Leoprechting, in Panzig & Aich.*

XV. *Franciſcus Jacobus Zadler, S. Theol. & V. J. D.* Vicarius Generalis.

XVI. *Johannes Franciſcus Egker, à Kupfing in Train.*

XVII. *Johannes Franciſcus Khuen, ab Auer.*

XVIII. *Caſpar Sigismundus, Dn. ab & in Lerchenfeld.*

XIX. *Vitus Adamus Pelckhofer, ab Hohen-Buchbach, in Moſſach.*

XX. *Johannes Antonius Gugler de Zeilhofen*, U. J. D.

XXI. *Franciſcus Joſephus de Roll, in Bernavv.*

XXII. *Johannes Caſpar Eckhard, V. J. Licentiatus.*

Reſidua *duo locatum vacabant.*

10. *Ratisbonenſium* Epiſcoporum primum fuiſſe *Paulinum* quendam, communis fert traditio; quam refellit *M. Velſerus* in *Scholiis ad vitam S. Severini*, & *Tigurinum* ſive *Tiburniam* Norici metropolin, ubi ſummi ſacerdotii Principatum Paulinus tenuit, aliam eſſe à *Regino-burgo*, edocuit; pro hoc uno autem ſuppoſititio, duos genuinos Epiſcopos Ratisbonenſibus dedit, *Ioſeppum* nempè & *Cyrinum*. Juſtam & continuam Præſulum ſeriem *Hundius* non niſi à *S. Garibaldo* vel *Gaubaldo* nectit, quem Bonifacius Archiepiſcopus Moguntinus juſſu Gregorii III. Pag. 670. & 672. Metrop. Salisb. p. 56.

R Papæ

Papæ An. 740. Epiſcopum Reginoburgenſis Eccleſiæ conſtituit, quique in Monaſterio S. Emerani, tum quidem adhuc extra urbis pomœria ſito, domicilium habuit; unde tertius ab eo Præſul *Adolvvinus* Inſtinctu Regum Franciæ, qui Bojoariam occupaverant, ſedem Epiſcopalem in civitatem ad *S. Stephani* Protomartyris ædem tranſtulit. Inter ejus ſucceſſores præcipuè *Heinricus Comes de Roteneck* bene de Eccleſia meritus eſt, quippe qui, cum ultimus ſuæ ſtirpis eſſet, vendito patrimonio Ludovico D. Bavariæ, Epiſcopatui uſuris & debitis onerato, ſuccurrit, reditus Epiſcopales & Canonicorum præbendas copioſè auxit, & templum cathedrale, a Leone anteceſſore ſuo cœptum, ſumptuoſo opere, An. 1280. abſolvit: adhæc magna pecunia *Advocatiam & Judicium in Velden, Eberſpermut, Trypach, Frondenhauſen, Ergoltſpach, Eſſenpach, Pilſting & Anting* redemit, atque omnia fere diœceſeos caſtra muris ac turribus firmavit. Qui cum excepit *Conradus de Lupburg*, patruo ſuo cognomine abſque liberis mortuo, *caſtrum ac dominium Lupburg* ſupra Ratisbonam ad Laberamnem Noricum ſitum, Eccleſiæ donavit. Sed *Fridericus I.* Præſul, qui (ut *Hundij* verbis utar) *annis quatuor & viginti ſedem Ratisbonenſem tanquam inutile pondus preſſit*, omne ferme Epiſcopatus patrimonium diſſipavit atque exinanivit: quibus recuperandis ſucceſſores multum non modò induſtriæ & curæ, ſed & ſumptuum impendere coacti ſunt. Laudatur inprimis *Albertus* An. 1421. defunctus, quod varia prædia dominiaq; ſpeciatim *Comitatum Hohenburg*, quem Erneſtus & Fridericus Comites poſtremi, trecentis fermè retrò annis Epiſcopatui donaverant, & oppidum *Pe[illegible]n* in Auſtria inferiore ſitum, reluerit. Hac ætate nullum oppidum in Bavaria Epiſcopum Ratisbonenſem tenere, *Zeilerus* tradit, pagos tamen & vicos complures haud exigui momenti, nonnulla etiam loca in Auſtria ad eum pertinere. Annumeratur autem diœceſis *circulo Bavarico*.

Hund. ep. tit. p. 21.

Idem ibi.

11. *Officiales hæreditarios* habet Pincernas, *Barones à Pfetten*. Dapiferos, *Comites Nothafſt de Wernberg*. Marſcallos *Comites de Torring*. Camerarios, *Equites de Sengelheim*.

12. *Capitulum* duodecim conſtat Canonicis, quibus *undecim Domicelli* ſubnectuntur; *Capitularium* hæc in præſentia eſt nomenclatio:

I. *Wolfgangus Sigismundus L.B. de Leublfing, in Rain & Gravenraubach*, [illegible] *Johannis Chriſtophori & Evæ de Seibol* [illegible], Præpoſitus & Archipresbyter.

II. *Johannes Dauſch, S. Theol. D. & Juris Canonici Licentiatus*, Decanus.

III. *Albertus Erneſtus Comes de Wartenberg & Hachenburg, Dn. in H*[illegible], Capellanus Imperialis.

IV. *Ignatius Plebſt, S. Theol. D.* Cuſtos, Præpoſitus S. Johannis.

V. *Joh. Franciſcus Adamus Comes a Torring, Stain & Perſenſtein, in Eirnbach & Ritterswvorth*, Wolfgangi Theodorici & Mariæ Margaritæ B. de Tannberg F.

VI. *Franciſcus Weinhard*, Epiſcopus Liddæ, Suffraganeus, Præſes Conſiſtorii & Vicarius Generalis.

VII. *Wolfgangus Chriſtophorus L. B. a Clam*, Scholaſticus.

VIII. *Franciſcus Bernhardus L.B. ab Haslang, in Hohen Cammer & Giebing*.

IX. *Joh. Ludovicus Ungelter a Deiſſenhauſen in Oberſtotzingen & Zell*.

X. *Sigismundus Chriſtophorus Comes ab Herberſtein, L. B. in Neuberg & Guttenhag, Dn. in Lankovvitz*, Erneſto Friderico Comite & Anna Regina L. B. de Falbenhaubt *natus*.

XI. *Joachimus Albert*[us] *L.B. de Leublfin in Rain*.

XII. *Joh. Conradus Laurentius Comes a Torring in Seefeld, Worth. Delling & Dinglbach*, *filius* Ferdinandi & Iſabellæ Seraphiæ Baroniſſæ de Bemmelberg.

13. *Domicelli* hi ſunt:

I. *Joh. Franciſcus Erneſtus Comes ab Herberſtein*, &c. Adamo Quintino, & Regina Catharina C. de Rattmansdorf *natus*.

II. *Joh. Gotfridt, S. Theol. D.*

III. *Joh. Heinricus Speth*, [illegible] *Zwyfalten in Hettingen*, Capellanus honoris.

IV. *Joſephus Aloyſius Oexl*, J. U. D.

V. *Chriſtianus L. B. de K*[illegible]*elds, in Zaybo*[illegible] *a hozen, Truffling, Sch*[illegible]*nach & A*[illegible] *F*[illegible]*heim*.

VI. *Alexander Sigismundus Comes Palatinus Rheni, Dux Bavariæ*.

VII. *Joh.* [illegible]*ismundus Zeller, L.B. in Laibersdorf Dn. in Kleinſtetten*.

VIII. *Weichardus Ignatius Gudelmus Comes de Salm & Neuburg ad Oenum*.

IX. *Joh. Eucharius Schenk, L. B. de Caſtel*.

X. *Joh. Wolfgangus Ignatius Ego L. B. de Neuhaus in Greiffenfels & Ehrenhaus*.

Denique XI. *Franciſcus Petrus Wampel in Karpfheim*, [illegible] *Theol. D.*

CAP. XIII.

DE EPISCOPO PASSAVIENSI.

SEBASTIANUS, *Epiſcopus exemptæ Eccleſiæ Paſſavienſis, S. R. Imp. Princeps, Comes*

Comes de Pœttingen: electus eſt An. 1673. d. 10. Mart. in locum *Wenceslai Comitis à Thun*, d. 6. Jan. ejusdem anni demortui. Genus ducit ex illuſtri familia Auſtriaca *Dominorum de Pœttingen*, nunc *Comitum* axiomate ornatorum. Patre natus eſt *Ortliebo L. B. de Pœttingen*, matre *Anna Jacobea de Paumgarten*; avo *Sebaſtiano*, avia *Regina ab Eck*; fratres habet *Johannem Sebaſtianum* Conſiliarium Cæſareum, & *Wolfgangum Sebaſtianum*, Equitem Ordinis Melitenſis.

2. *Scutum* fert *quadripartitum, cujus* prima & extrema areola *rubea continet duo signa jugi ... ex auro. quæ tessera* eſt familiaris Pœttingiorum: ſecunda & tertia *nigra canem venaticum argentatum, & mille aureo cinctum* deſert, *quo* familiam Schauliorum in Englſtein *notari* ait Spener. Mediæ *ſcuti* parti incumbit parmula *argenteum lupum rubeum ſive excoriatum continens*, *quod* ſymbolum eſt Paſſavienſis Epiſcopatus. Tegitur *hic clypeus* mitra Epiſcopali *cruce insignita*; & *ſubjiciuntur* pedum & enſis.

3. Paſſavienſi ſive Patavienſi Eccleſiæ originem dedit *Laureacenſis* Archiepiſcopatus, qui inter quatuor ſacras per Boicam ſedes, primas obtinebat, & a *Laureaco* Norici veteris oppido metropolitano ad *Anaſum* amnem ſito dictus erat: illud ab Attila ferro igneque deletum, & deinceps reſtauratum, fluvii, quo alluitur, nomen accepit, idque hac quoque ætate ſervat: *ſedem metropolitanam* autem inde Juvaviam, quæ nunc Saliſburgum appellatur, tranſtulit S. *Rupertus*, auſpice *Theodone III.* Bojorum Duce, qui in *Patavienſi* oppido, ad trium amniũ *Danubij, Oeni & Ilsa* concurſũ poſito, & à cohorte Batavorum, quæ ſub Antonino caſtra hic loci habebat, dicto, Epiſcopatum inſtituit ſeculo ſexto ad finem vergente; eique præfecit *Erchenfridum*, tradita ipſi civitate, jure proprietatis perpetuo poſſidenda. Uſi ſunt nihilominus Ehrenfridi ſucceſſores titulo *Archiepiscopi Laureacenſis* per longum temporis ſpatium, memoratque *Hundius*, grave diſſidium ſeculo decimo inter *Heroldum* Salisburgenſem Archiepiſcopum & *Gerardum* Laureacenſem ſive Paſſavienſem Præſulem ea propter ortum eſſe; quod *Agapetus* II. Pontifex Romanus tandem æqua tranſactione ita compoſuit, ut diviſis in duas partes Noricæ regionis provinciis, *Heroldo* Salisburgenſi Occidentalis Pannoniæ cura & paſtoralis cuſtodia commiſſa eſſet; *Gerardo* verò ejusque ſucceſſoribus propter emeritam Laureacenſis Eccleſiæ antiquitatem Orientalis Pannoniæ regionumque adjacentium inſpectio commendaretur, atque ſic *duo Metropolitani* in oris eſſent. Sed abſtinuere eodem adhuc ſeculo Paſſavienſis Eccleſiæ Antiſtites Archiepiſcopi Laureacenſis titulo, primusque qui ſimplici axiomate Epiſcopi Paſſavienſis uteretur, *Chriſtianus* extitit An. 991. ad Eccleſiæ hujus clavum admotus. Huic *Otto III.* Imperator roboravit omnia privilegia hujus Eccleſiæ, & incorporationem monaſterii *Cremsmunſter*, cum omnibus pertinentiis & Capellæ in *Oetinga*, & Abbatiæ in *Mathaſe*, exemitque eum ac ejus ſucceſſores ab omni Ducum aliorumque potentium perſonarum ſervitio; præterea ſpeciali dono *mercatum, monetam, bannum, teloneum & totius publicæ rei diſtrictum* ei contulit, tali tenore, ut Præſules omnem reipublicam hactenus ad Cæſarem in Patavienſi civitate pertinentem haberent, & firmiter intra civitatem & extra tenerent. Aucta deinceps eſt diœceſis diverſis prædiis, inprimis autem ditione *Viechtenſteinsa*, quam *Conradus Comes de Hall & Wassenburg* in Palæſtinam iter facturus, Ulrico Epiſcopo An. 1218. pretio mille marcarum tradidit; poſtea vero, mutato conſilio, ejus reſtitutionem poſtulavit, Præſulique renuenti bellum intulit: quod ab utriusq; hæredibus ac ſucceſſoribus continuatum, ita demum tranſactum eſt, ut perſoluta à *Rudigero*, qui tum Epiſcopatui præerat, certa pecuniæ ſumma, integer Comitatus penes diœceſin pleno jure permaneret.

4. Refertur Epiſcopatus Paſſavienſis ad *circulum Bavaricum*, licet multa loca in Auſtria etiam poſſideat, qualia ſunt: *Mautern, Trebenſee, Ambſtetten, Eberſperg, Hag & Stahrenberg. Miniſteriales* habet: Pincernas hæreditarios, *Barones, nunc Comites de Kirchberg*. Mareſcallos, ex Illuſtri *Nothafſtiorum* familia: Camerarios, *Equites ab Abaim*. Dapiferos, *Nobiles ab Ambsham*.

5. *Capitulum* XXIV. Canonicos complectitur, quos omnes illuſtri loco natos apprimeque nobiles eſſe oportet, illorum hic in præſentia eſt ſyllabus.

I. *Franciſcus Antonius Comes & Dn. in Loſenſtein, Dynaſta in Loſenſteinleuthen & Gschwend, filius Georgij Achatij C. de Loſenſtein & Franciſcæ C. de Mansfeld*: Præpoſitus Capituli.

II. *Leopoldus Khuen, Comes de Liechtenberg & Gundeck, L. B. in Newen Lembach, natus* Jacobo Khuen B. de Liechtenb. & Sigona Margarita Bar. ab Annenberg. Decanus.

III. *Johannes Franciſcus Adamus Comes à Torring, Stein & Berchtenſtein.*

IV. *Hermannus Matthias Comes ab Attimis.* Cuſtos.

V. *Franciſcus Leopoldus Guilielmus Comes à Slawata de Chlumb & Koſchimberg, filius* Joachimi Udalrici & Franciſcæ C. de Meggau.

 VI.

VI. *Jaroslaus Franciſcus Ignatius Comes de Sternberg*, Epiſcopus Leuthmarienſis.
VII. *Johannes Erneſtus Comes a Thun*, &c. Epiſcopus Seccavienſis.
VIII. *Johannes Philippus Comes de Lamberg.*
IX. *Johannes Fridericus Ignatius Comes in Preyſing*, &c.
X. *Bernardus Ignatius Gulielmus Comes in Salm & Neuburg ad Oenum.*
XI. *Georgius Fridericus Comes & Dn. de Salburg in Salaberg, L. B. in Falckenſtein*, Georgii Sigismundi & Sidoniæ Eliſabethæ de Schertſenberg *filius.*
XII. *Wolfgangus Georgius Fridericus Comes Palatinus Rheni, Dux Bavariæ*, &c.
XIII. *Ferdinandus Comes de Khuenburg in Ungerſpach.*
XIV. *Sigismundus Chriſtophorus Comes ab Herberſtein*, &c.
XV. *Rudolphus Joſephus Comes a Thun.*
XVI. *Franciſcus Dominicus Ignatius, Comes de Poting, Burggravius hæreditarius in Linz, Rev. Epiſcopi e fratre* Joh. Sebaſtiano *nepos* Maria Barbara Sternbergia *natus.*
XVII. *Ferdinandus Franciſcus L. B. de Prato, Dn. in Segenzant*
XVIII. *TrauGott Comes de Kuffſtein, Dn. in Weidenholz filius* Lobgotti C. de Kufſtein & Mariæ Annæ C. de Stahrenberg.
XIX. *Joh. Joachim Ignatius L. B. ab Ahamb, Neuhaus & Geinberg, natus patre* Franciſco Aloiſio, *matre* Helena Clara B. Buckhin de Tanneck.
XX. *Gualbertus Xaverius C. de Dietrichſtein, L. B. in Hollenburg, Fynckenſtein & Tulenberg.*
XXI. *Guidobaldus Virgilius C. de Thun, Dn. in Tetſchen, Cloſterle, Caſtelpfund, Felixburg & Schonſtein.*
XXII. *Carolus Chriſtianus L. B. de Leublfing in Rhain.*
Reſidua duo loca vacant.

CAP. XIV.

DE EPISCOPO TRIDENTINO.

FRANCISCUS, *Epiſcopus Tridentinus, S. R. Imp. Princeps*, prognatus è prænobili familia *Equitum ab Albertis*, evectus eſt ad Epiſcopalem dignitatem A. 1677. poſtquam *Sigiſmundus Alphonſus Comes de Thun*, morte ſua vacuam ſedem feciſſet.

Sp. Op. Her. Sp. 1. a. 58.
2. *Clypeus*, quo utitur, *quadripartitus* 1. & 4. area *argentea aquilam nigram continet, roſtro & pedibus aureis, cujus alæ circuli forma, itidem aurei, impreſſi: tota vero aquila rubeis flammulis veluti adſpergitur*: quod ſymbolum eſt Epiſcopatus Tridentini. 2. & 3. *tranſverſim ſecta, ſuperiore parte cærulea aquilam argenteam alis & pedibus aureis expanſis, roſtroque itidem aureo biante, & lingua rubea exerta exhibet; inferiore vero ternis palis rubeis & viridibus diſtinguitur*, quæ teſſera gentilis eſt Equitum ab Albertis. *Scuto* imponitur tiara, *adjectis hinc* gladio, iſtinc pedo.

3. Eccleſiæ Tridentinæ initia in primum Chriſti ſeculum, quintum nempe & quadrageſimum ab ejus adſcenſione annum, refert *Franciſcus Adamus Comes Brandiſius in Commentario Germanico de Tyrolenſi Comitatu*, ac memorat, ea tempeſtate *Hermagoram*, S. Marci Evangeliſtæ diſcipulum & Epiſcopum Aquilejenſem, primam hiſce in oris ædem vero DEO ſacram condidiſſe, eique *Jovinum* præfeciſſe. Poſt hunc alii enumerantur Antiſtites usque ad *Vigilium*, familia Equeſtri Romana ortum, Theodoſii & Maxentiæ filium, qui Honorio Imperante, patria relicta, cum *Claudiano* & *Magoriano* fratribus, in montana hæc loca venit, atque ab *Abundantio* Aquilejenſi Patriarcha demandatam ſibi Epiſcopalem curam ſuſcepit; quam tanto ſtudio ac zelo geſſit, ut brevi temporis ſpatio, viciniam ab idolorum cultu expurgaret, indigenasque ad fidem Chriſtianam converteret: tandem verò, cum fanum Saturni in valle Rendena deſtruere conaretur, ab incolis gentilibus ſaxis obrutus eſt usque ad necem: cadaver à clero Tridentum deportatum, & in templo, quod ipſe extruxerat, & *SS. Gervaſio* & *Prothaſio* dedicaverat, ſepultum eſt. — Tyrol. Moleta Ehren-kranz, p. 6. & ſeqq.

4. Crevit ſucceſſu temporis Epiſcopatus munificentia Imperatorum & Principum; Theodoſius Imp. poſtquam An. 398 à S. Baſilio Chriſtianis myſteriis initiatus eſt, *valles Le[illegible]nam* & *Urſinicam* ei donavit; Carolus M. civitatem *Reiff* & Dominium *Judicariam*: Conradus II. *Bolzanum* urbem diœceſi adjecerunt, & quanquam ſub Longobardorum Bojorumque dominatione, non unam calamitatem & jacturam Epiſcopatus ſenſit, Auſtriaca tamen domus, cum An. 1363. Tyrolenſi Comitatu potita eſſet, omnia ei reſtituit, quin & majora addidit. Hinc *Albertus* Epiſcopus, [illegible]rtenburgiciis Comitibus prognatus, A[illegible]um & Leopoldum Duces Auſtriæ & Comites Tyrolenſes, literis An. 136[illegible]. ſcriptis, ſuæ diœceſeos *Advocatos hæreditarios* (Erbvogte) ſalutavit atque agnovit, & ſuam vicillim opem ac aſſiſtentiam eis detulit: quæ *mutuæ defenſionis pacta* ſub Friderico, Maximiliano & Ferdinando Impp. repetita deinceps ſunt; ſed ſalvo jure immedietatis, nec non ſeſſionis ac ſuffragii in comitiis Imperii, quo Epiſcopi Tridentini nunquam non gaviſi ſunt. ut tamen

tamen melior inter Epiſcopatum & Tyrolenſem provinciam exiſtat harmonia, utque vi unita quibuscunque inſultibus propellendis ſint fortiores, conſtitutum eſt Anno 1511. ut Epiſcopus diætis provincialib9 Tyrolenſibus interſit, de pace publica, ſalute ac defenſione patriæ conſilium conferat, quotam ſuam ſecundùm exigentiam neceſſitatis (relicto ſibi jure & modo collectandi) pendat; viciſſim verò domus Auſtriaca ea quæ diœceſis Imperio debet, exceptis tantùm impenſis Cameralibus, perſolvat. Neque tamen per hæc pacta impediri potuit, quò minus inter Epiſcopum & Tyrolenſe regimen liteſ orirentur; graves certè querelæ ab illo motæ ſunt in comitiis Ratisbonenſibus anni 1641. adverſus Claudiam, Leopoldi Archiducis viduam; quod ea jus ſuum ultra quàm par eſſet, extenderet, Epiſcopumque non aliu, quàm *Landſaſſii* loco haberet; quæ gravamina ſingillatim *Limneus* recenſuit. I. P. Tom. IV. Add. ad l. 4. c. 7. p. 486.

5. *Officiales hæreditarij* hujus Epiſcopatus ſunt: Pincernæ, *Comites de Thun.* Mareſcalli, *Barones de Firmian.*

6. *Canonici* octavum & decimum nunc explent numerum, hac ſerie:

I. *Joſephus Victorius de Albertis*, Decanus Prior SS. Thomæ & Leonardi.

II. *Antonius Picolomini S. R. I. Comes*, Præpoſitus.

III. *Carolus Emanuel Veltolinus.* Archidiaconus.

IV. *Bernardinus Malanotti.*

V. *Joh. Baptiſta Comes Lodroni.*

VI. *Antonius Criſinus S. R. I. Baro de Manburg.*

VII. *Jacobus Roborellus à Freiberg*, Summus Scholaſticus.

VIII. *Joh. Michael Comes a Spauer & Valler, Dn. Fay & Zambana.*

IX. *Carolus Comes Caſtri Barci* &c.

X. *Franciſcus Dominicus Comes a Petting.*

XI. *Bonaventura de Albertis Comes de Colica.*

XII. *Wolfgangus Georgius Comes Palat. Rhen. Dux Bavar. &c.*

XIII. *Franciſcus Antonius Sardanea de Moanpeg.*

XIV. *Antonius Dominicus C. à Wolckenſtein & Trosburg.*

XV. *Georgius Sigiſmundus de Sinerſperg.*

XVI. *Carolus Ferdinandus Comes Lodroni Dn. Caſt. S. Johannis.*

XVII. *Joh. Baptiſta S. R. I. Comes ab Arcu &c.*

XVIII. *Franciſcus Sigiſmundus Comes ab Arſio & Vaſia.*

CAP. XV.

DE EPISCOPO BRIXINENSI.

PAULINUS, *Epiſcopus Brixinenſis, S. R. Imp. Princeps*, virtute magis quàm ſanguine nobilis, electus eſt anno 1677. è *Summo Pœnitentiario* in locum *Sigiſmundi Alphonſi Comitis de Thun*, qui præter Tridentinam Eccleſiam. Brixinenſem quoque rexit.

2. *Scuto* utitur *ſemel perpendiculariter, bis transverſim ſecto, atque adeo ſex areolas continente. In prima rubea graditur agnus, quem paſchalem vocant, argenteus, vexillum rubea cruce inſignitum geſtans*, quod emblema eſt Epiſcopale. Secunda *argentea continet aquilam expanſam rubeam, crinibus, roſtro & corona aureis, cujus corpori & alis pedum Epiſcopaleſitu transverſo imponitur; quo ſymbolo deſignari ajunt* Capitulum Cathedrale: tertia & ſexta *rubea pelicanum argenteum defert, aureo roſtro pectus mordentem, cum ternis pullis argenteis.* quarta & quinta *cærulea exhibet ſagittam, diagonali ſitu, argenteam, aureis pinnulis armatam, ſtipante illam utrinque ſtella ſexangulari aurea; quæ teſſera eſt* familiaris *Paulini Mair, moderni Præſulis. Huic ſcuto* tiara *imponitur, adjectis hinc* pedo, *illinc* gladio. Spon. Op. Mar. Sp. l. 5 c. 6.

3. Brixinenſis Epiſcopatus initio *Sabionæ* Noricorum fuit, quæ civitas erat in Tyrolenſi Comitatu inter Oenipontem & Bolzanum ſita, ubi anno circiter 360. S. *Caſſianus* in divinis literis egregiè verſatus, & vitæ ſanctimonia conſpicuus, expulſa idololatria, incolas ad Chriſti fidem convertit, & ædificata in honorem Virginis Mariæ æde ſacra, *primus* ibi *Epiſcopus* à Fortunato Patriarcha Aquilejenſi ordinatus eſt: cum poſtea à gentilibus pulſum, & ad Forum Cornelii puerorum ſtylis confoſſum, Prudentius verſibus memoriæ commendavit. Qua verò tempeſtate, cujusque auſpiciis Epiſcopatus *Brixiam* ſive *Brixinum*, in confiniis Tyroli & Italiæ ſitum, translatus fuerit, diſſentiunt ſcriptores: *Hundius* id ab *Albino* Epiſcopo octavo & vigeſimo factum tradit; *Bucelinus*, Aventinum ſecutus, in *Hartvicum*, qui An. 1038. vixit, digitum intendit; à quo Brixinum mœnibus cinctum eſſe plerique memorant. Privilegia, quibus eminet, in acceptis fert præcipuè Imperatoribus *Ludovico* I. *Ludovico* IV. *Conrado* I. *Ottoni* II. *Heinrico* IV. & *Friderico* I. Hi Epiſcopatum in peculiarem Imperii tutelam ſuſceperunt, eo addito, ut Præſules non alii quam Imperio Romano obedirent; præterea jus telonii, pedagii & monetæ cudendæ ei impertierunt; uti patetè diplomatibus de annis 814. 909. 916. 977. 1111. & 1179., quæ in Archi-

lib. cit. part. 2. pag. 6. vo Epiſcopali adhuc oſtendi, *Comes Brandiſius* teſtatur. Heinricus II. Imp. Epiſcopatui Dynaſtiam *Veldes* in Carniola, octo milliaribus Labaco diſtantem, cum inſula, dicta Inſul bey unſer lieben Frauen / contulit.

4. Quamvis verò Brixinenſis Eccleſiæ Antiſtites, pari modo ac Tridentini, ob *jus Advocatiæ* atque alias quasdam rationes *Tyrolenſe regimen* reſpiciant, ſymbola ſua in ærarium provinciale conferant, nihilo tamen ſecius *Principibus Imperii* accenſentur, Regalia ab Imperatoribus accipiunt, ſeſſionem ac ſuffragium in comitiis Imperii obtinent: ab oneribus quidem Imperii (præter contributionem ad Cameræ ſuſtentationem, quam ipſe Epiſcopus ſolvit) à domo Auſtriaca eximuntur, vigore pactorum ob mutuam defenſionem ſubditorum & ditionum, quæ ubique cinctæ & mixtæ ſunt Auſtriacis, initorum. Verùm quod Tridentino Epiſcopo accidiſſe dictum eſt, ut ejus jura ab Auſtriacis variis modis coarctarentur atque infringerentur, id Brixinenſis quoque ſenſit, unde conqueſtus is eſt in comitiis anni 1654. Auſtriacos jura ſua, ob beneficium protectionis, ab eo tempore cœptæ, quo adverſus Venetos Maximilianus I. bellum geſſerat, recepta, nimium quorum diſtendere, & ſuperioritatem etiam, collectationes, metata & epidemetica aliaque ſibi arrogare, uti *Limnæus* enarrat. I. P. T. V. Add. ad l. 5. c. 2. p. 889.

5. Habet cæteroquin hic Epiſcopatus complures Nobiles & illuſtres *Vaſallos*, ipſa quoque Sereniſſima domus Auſtriaca quædam ab eo feuda inſignia recognoſcit. *Officiales* ejus *hæreditarij* ſunt: Mareſcalli, *Barones à Welſperg*. Camerarii, *Columnis Barones à Vols*. Pincernæ, *Comites de Thun*. Dapiferi, *Comites de Wolckenſtein*.

6. *Capitulum* novendecim Canonicis nunc conſtat, partim ex *Equitum*, partim *Doctorum* ordine; eorum hæc eſt nomenclatura:

I. *Guilielmus Vintler, L. B. in Runglſtein & Dominus in Platſch, filius Melchioris & Johannæ de Welſperg*, Præpoſitus.
II. *Joh. Oſvvaldus à Mitterhofen, in Freidenthurn*, Decanus.
III. *Joh. Georgius Trapp in Biſein, Curburg & Swanburg, Comes in Matſch, filius Georgij & Barbaræ Bàroniſſæ Koniglin ab Ehrnburg*. Senior.
IV. *Vigilius Mancius, S. Theologiæ D.*
V. *Georgius Joachimus à Wincklhofen in Engleſt*, Scholaſticus.
VI. *Carolus Hannibal Baro in Welſperg & Primor, Prior SS. Martini & Juliani de Caſtrozza, filius Sigiſmundi Wolfgangi Theodorici & Helenæ C. de Wolckenſtein*, Cuſtos.
VII. *Chriſtophorus Hann, J. V. D.*

VIII. *Franciſcus L. B. ab Enzenberg in Freyen & Jochelsthurn.*
IX. *Thomas de Mornberg in Jauffen, J. C. D.*
X. *Guidobaldus Vigilius Comes à Thun*, Præpoſitus B. M. V. in Ambitu.
XI. *Franciſcus Antonius Colomna L. B. à Vols, Dn. in Schenckenberg.*
XII. *Ferdinandus Carolus L. B. à Welſperg & Primor.*
XIII. *Chriſtophorus Priggl, J. V. Lic.*
XIV. *Matthias Jenner, SS. Theol. D.*
XV. *Joh. Franciſcus Khuen de Auer & Belaſi, Dn. in Leichtenburg.*
XVI. *Johannes Antonius de Zephyris in Greit, S. Theol. D.*
XVII. *Jacobus Philippus Merl de Milln & Sichlburg.*
XVIII. *Wolfgangus Georgius C. Palat. Rheni &c.*
Denique XIX. *Joh. Jacobus Perckhoffer, S. Theol. D.*

CAP. XVI.

DE BASILEENSI ET CURIENSI EPISCOPIS.

JOHANNES CONRADUS, *Epiſcopus Baſileenſis S. R. Imp. Princeps*; electus eſt An. 1656. d. 22. Dec. in locum *Joh. Franciſci à Schonau* d. 30. Nov. ejusdem anni defuncti: genus ducit ex inclyta familia Equeſtri de *Roggenbach*; pater ei erat *Joh. Hartmannus*, mater *Suſanna zu Rhein*, avus *Joh. Adolphus*, avia *Maria de Pfort*.

2. *Scuto* utitur *quadripartito*, cujus 1. & 4. Not. ad Petr. ab Andlo c. 15. p. 217.
area *argentea figuram nigram (quam* Freherus *inter instrumenta piſcatoria refert) continet, &* Epiſcopatum Baſileenſem *deſignat*: *2. & 3. transverſim ſecta, ſuperiore parte è cocco & nigro perpendiculariter diviſa eſt, inferiore tota argentea fulget; quod* δῆγμα eſt gentilitium Dominorum de Roggenbach. Tegitur *ſcutum* tiara Epiſcopali, *hinc* pedo, *iſthinc* gladio *ſtipata*.

3. Epiſcopatus Baſileenſis initio *Rauracenſis* dicebatur, eſtque vetus traditio, Rauracos Chriſtianæ religionis ſemine è Sequanis hauſiſſe, accurantibus Biſontinis Archiepiſcopis, quibus hoc adhuc ævo Baſileenſes Præſules ſuffragari perhibent: exiſtimabat Baſil. lib. 2.
B. Rhenanus, Baſileenſis Epiſcopi tractum multis annis in Biſontinæ Eccleſiæ diœceſi & adminiſtratione fuiſſe, usque ad Francicarum legum ſanctionem, qua ſingulæ civitates ſuos habere Epiſcopos juſſæ ſunt. Sed pag. 22.
diſſentit ab illo autor *Baſilea Sacra*, atque authenticis monumentis compertum eſſe, teſtatur, anteriore & quidem aureo ævo Conſtantini M. jam dum proprios Epiſcopos Rau-

Rauracis fuiſſe, qui everſa *Auguſta Rauracorum* vel ab Allemannis circa annum 360. vel ab Hunnis 451. *Baſileam*, quæ tum exoriebatur, ſedem tranſtulerunt. *Primus* Rauracorum *Epiſcopus*, de quo memoriæ proditum eſt, *Juſtinianus* audit, qui An. 346. ſynodo Colonienſi adverſus Euphratem interfuit: poſt hunc hiatum patitur Epiſcoporum catalogus usque ad *S. Pantalum*, quem vulgò pro primò Baſilienſi Præſule habent, martyrii corona illuſtrem, cui, intercedente iterum aliquo intervallo, *Adelphius* ſuccenturiatur, qui primò concilio Aurelianenſi à Clodovæo Francorum Rege Aurelias An. 507. convocato, ſubſcripſit: à *Walano* demum, qui circa annum 750. Eccleſiæ præfuit, Epiſcoporum ſeries filo non interrupto nectitur.

Baſil. Sacra p. 140. 4. Inter *benefactores* hujus Epiſcopatus celebratur inprimis Heinricus II. Imp. qui An. 1004. in *Adalberonem* Præſulem ſibi egregiè charum liberalitatem ſuam effundens, juris ipſius fecit *ſylvas Alſatia in Vronis Comitatu, à Pyrrha flumine inter Illum & Rhenum ad ſex milliaria protenſas;* ea conditione, ut *venatio* ſoli Epiſcopo permitteretur: quadriennio poſt eidem Adalberoni donavit *ſylvas in Brugoja, à vico Tinginga usque Gundelfingam & Betzingam.* Verùm nec inter hos limites conſtitit Heinrici S. munificentia, cathedralem inſuper ædem, Hungarorum vaſtatione labefactatam diruit, ut novam paſſus aliquot à Rheno remotam erigeret: eam anno 1019. d. 11. Oct. *Adalbero*, ipſo Imperatore & Epiſcopis bene multis præſentibus, ſolemni ritu conſecravit, honorique dicavit *Chriſti reſurgentis, S. Crucis, Deiparæ Virginis, S. Johannis Baptiſtæ, omniumque denique Apoſtolorum & Sanctorum.* Inter Præſules prædicantur merita *Heinrici* III. *Comitis Neoburgenſis*, qui, ut *Briſacenſe* feudum, extincta Suevìæ Ducum familia, ad ſe revolutum, diœceſi aſſereret adverſus Rudolphum Habspurgicum poſtea Imperatorem, qui Briſacum aſtu occupaverat, omni non modò contentione, ſed & dimicatione laboravit, atque quod intenderat, tandem interveniente ſumma 900. marcarum argenti, quam Rudolpho ſolvit, obtinuit. Devenit tamen poſtea, incertum qua via, Briſacum ad Imperium, & A. 1331. à Ludovico Bavaro Imp. Ottoni Archiduci Auſtriæ jure pignoris conceſſum, & à domo Auſtriaca in hoc usque ſeculum poſſeſſum eſt, donec per pacem Weſtphalicam in Regem Galliarum transferretur. Sed novis etiam ditionibus Epiſcopatum auxit *Heinricus;* namque arcem *Biederthan* à Comite Godefrido cognato ſuo, præterea *Bruntrutum* arcem & *Tonffenſtein* à Comitibus de
Baſil. Sacra p. 240. Neufchaſtel pretio comparavit; porro *Pfyrtanum Comitatum* acquiſivit, quem integrum, excepto ſolo caſtro *Schonberg* & curte *Illeburg*, Ulricus Comes de Pfyrt, ac Theobaldus ejus filius, eidem pro 850. marcis argenti, cum omni jure & juriſdictione anno 1271. vendiderunt; ea quidem conditione, ut ipſi eorumque hæredes maſculi prædictum Comitatum ab Eccleſia, præſtito fidelitatis ſacramento, in feudum ſeu beneficium reciperent. Theobaldus poſtea An. 1309. *Ottoni* Epiſcopo è Baronibus de Grandiſ- Ibid. p. 261.
orio, ad plures ſopiendas tricas, nobilem etiam Toparchiam, caſtrum & oppidum *Blumbergam* ſive *Florimontem* donationis titulo tranſcripſit, eo iterum pacto, ut donata feudi nomine retineret. *Ulricus* denique ultimus *Comes Pfyrtenſis*, & ejus conjux *Johannetta*, *Gerardo à Wippingen*, Ottonis in Epiſcopatu ſucceſſori, tertiam partem hæreditatis, quam à *Berchtoldo C. de Strasberga* acceperant, donarunt. Cum autem non ita multò poſt Comitum Pfyrtenſium maſcula ſtirps defeciſſet, *Johannes de Senna* Præſul, firmandæ concordiæ & pacis perſtudioſus, Comitatum *Rudolpho Auſtriæ Archiduci*, Johanna Ulrici ultimi Comitis Pfyrtenſis filia nato, An. 1361. feudi nomine contulit; permanſitque ille penes Auſtriacos per trium ferme ſeculorum ſpatium, usque dum conceſſa per pacis Monaſterienſis formulam Gallis *Suntgoja*, hi Pfyrtanum quoque Comitatum, quaſi ſub ea comprehenſum, ſui juris facerent, nequicquam reclamante Epiſcopo & Capitulo Baſilienſi, qui reſtitutionem ejus, vel ſaltem compenſationem atque V. Limn. l. indemniſationem, in ſuperioribus & ho- P. T. V. diernis comitiis crebrò flagitarunt, atque Add. ad l. adhuc urgent. 4. c. 7. p. 252.

5. In *civitatem Baſilienſem* nulla amplior juriſdictio Epiſcopis competit; qui tamen olim legitimi ejus Domini fuerunt; quemadmodum *Urſtiſius* teſtatur, & jura conſti- Epis. Hiſt. tuendorum magiſtratuum, judicandi, de ap- Baſ. cap. 7. pellationibus cognoſcendi, juramentum fidelitatis exigendi, aliaque habuerunt; quæ temporum ſucceſſu ab illis vendita, bellicis impenſis conſumpta, variis contractibus & tranſactionibus alienata, in civium manus pervenerunt: Supereſſe nihilominus Præſulibus aliquam priſtinæ poteſtatis recognitionem, *Æneas Sylvius* tradidit, quod *annuos* Deſcript. *quatuor denarios* ex *ſingula familia* recipiant. Baſil. pag. Habitarunt Epiſcopi in *minore Baſilea*, quæ 20. cis Rhenum eſt, usque ad annum 1365. quo *Johannes* Præſul natus è Comitibus de Vien- Urſti. lib. na, qui multa Epiſcopatus dominia juraque vii. c. 18. vel prorſus diſſipavit, vel alieno ære gravavit, eam civitatis partem Leopoldo Auſtriæ Duci oppignoravit, in cujus poteſtate quatuordecim annis permanſit, donec à civibus,

annuente *Himerio* è Romſteiniis Baronibus Johannis ſucceſſore, redimeretur, atq; majoriurbi uniretur: inde itaq; ſedem Præſules *Bruntrutum* transtulerunt, quod in Comitatu *Alsgangenſi* ad *Hallum* fluvium ſitum eſt; Capitulum verò *Delemonty* in *Salzgoja* ut plurimum degit: diœceſis *circulo Rhenano* ... annumeratur.

6. *Curienſem* Eccleſiam in præſentia regit

ULRICUS, *Epiſcopus Curiæ, S. R. Imp. Princeps, Dominus in Furſtenberg & Groſs-Engſtingen*; (Electus is eſt d. 23. Febr. anni 1661. à Capitulo in locum *Johannis Flugy ab Aſpermont*. Sanguinem ducit è familia *de Monte*, quam Romanam vetuſtiſſimæ originis *Bucelinus* prædicat. Pater ei erat *Albertus de Monte*, mater *Margarita de Marmels*; avus, *Lucius de Monte*, avia *Urſula Baroniſſa de Saxo*.

Germ. Stemmatogr. Tom. IV.

Spen. Oper. Her. Sp. l. 3. c. 11.

7. *Scuto* utitur *quadripartito*. 1. & 4. area *argentea capricornum ſalientem nigrum continet, quod* ſymbolum *eſt* Epiſcopatus 2. & 3. *cærulea dimidium unicornu ex auro, ſectione apparente cruenta, quæ* teſſera *eſt* gentilitia familiæ de Monte. *Scuto* incumbit tiara, *adjectis hinc* pedo, *illhinc* gladio.

8. Curienſis Epiſcopatus inter eos, quos Rhenus alluit, primus ab ejus fontibus occurrit, indeque *ſupremus* (das Oberſte in der Pfaffengaß) appellatur. Eum *Bucelinus* ab ipſo Petro Apoſtolorum Principe fundatum arbitratur, unde & oppidum *Veldkirchium* & adjecta regio *Campus S. Petri* nominetur, *primum* tamen *Epiſcopum* vocat *S. Lucium*, quem alii *Coilli Britanniæ Regis*, alii *Simonis Crucigeri* filium fuiſſe volunt. *Bruſchius* initia Epiſcopatus ad annum 440. refert, primum Præſulem memorat *Aſimonem*, qui An. 451. Chalcedonenſi interfuit concilio. De *Paſchali* quarto & decimo Epiſcopo inſigne eſt ad memoriam, quod idem *Bruſchius* recenſet: *Paſchalis Comes Brigantinus, Vigily Præſidis Rhetiæ filius, Epiſcopus Curienſis, habuit uxorem Dominam Eſopejam, Comitiſſam de Rhetia alta: quæ etiam in vetuſtis diplomatibus nominatim ponitur, & ſe ſubſcripſit Antiſtitam Curienſem: præſertim in fundatoriis literis vetuſtiſſimis monialium cœnoby Cazes*, in Tumilialca ſupra Rhetium ſiti. Ejus cœnobii *fundatores fuerunt iſte Paſchalis Epiſcopus & ejus filius Victor, ſucceſſor patris in Epiſcopatu. Prima ejuſdem Abbatiſſa legitur fuiſſe Domina Veſpula, Paſchalis Epiſcopi ex Eſopeja conjuge filia: cujus ſoror Urſicina ejusdem loci monialis fuit.*

Germ. Sacr. Part. 1. p. 3.

9. Inter *Evergetas* Eccleſiæ Curienſis celebrantur: *Carolus Craſſus* Imp. qui *Rothario* Epiſcopo An. 881. ditionem & villam *Fluminis* donavit; *Otto M.* qui *Wdalono* An. 940. *Pludentum* oppidum *Druſiana* vallis, nec non ejus ſucceſſori *Hardoberto*, ob damna à Saracenis Epiſcopatui illata, quædam prædia in pago *Zizers* & Alſatia dedit; *Otto III.* qui *VValdoni II.* An. 995. totum oppidum *Clavennenſe* in Prægallia conceſſit; *Fridericus Barbaroſſa*, qui *Egmonem* Epiſcopum Anno 1174. mortuum ob egregias virtutes *Principali axiomate* ornavit; *Otto IV.* denique, qui *Regalia* etiam *Reinherio* Epiſcopo impertiit. Inter Præſules *amplificaſſe* diœceſin prædicantur: *Conradus* è Baronibus Bellomontii, exſtructo caſtro *Furſtenburgo* in Atheſina valle, conſenſu Mainardi Auſtriæ Ducis; *Heinricus* ex Comitibus Montfortii emtis arcibus *Aſperimontis* & *Rhams*; *Ulricus* è Lenzburgiis, comparato 2500. aureis caſtro *Tumiliaſca*; *Hartmannus*, qui *Ramuncenſem*, *Greiffenſteiniam* & *Haldenſteiniam* arces acquiſivit, nec non munificentia *Modeſtini Vice-Comitis Mediolanenſis* Anno 1404. totam *vallem Tellinam*, communitatem in *Bormio* & *Busclatio*, caſtrum item & oppidum & totam vallem *Clavennam* & *Plurium* accepit.

9. Cæterùm cùm Curienſes Epiſcopi comitiis ac diætis circularibus per longum temporis ſpatium non interfuiſſent, petiit An. 1641. *Iohannes* Præſul in conventu à circulo Suevico Ulmæ agitato, ut priſtini juris ſui ratio haberetur, ipſeque nunc & in poſterum ad ſeſſionem ſuffragiumque admitteretur, quod etiam conceſſum ei eſt; unde & in comitiis Imperii anni 1654. ſententiam in Senatu Principum dixit, Receſſuique per Legatum ſubſcripſit. Sedem habet in ipſa civitate *Curia* in qua tamen non omnimoda pollet jurisdictione.

11. Inter *Officiales hæreditarios* Epiſcopatus Curienſis numerantur inprimis *Archiduces Auſtriæ*, qui, *Bruſchio* teſte, feuda officii *Pincernæ*, & totum Comitatum Tyrolonenſem ab eo recipere conſueverunt. Reliquos miniſtros ita *Bucelinus* recenſet: Mareſcalli *Equites de Marmels* ſeu *Marmore*; Dapiferi *Comites de Matſch*; Camerarii *Barones de Belmont*.

CAP. XVII.

DE OSNABRUGGENSI ET LUBECENSI EPISCOPIS.

Reſtant è choro Epiſcoporum illi, qui in Senatu Imperii *ſcamnum tranſverſum*, inter menſam Directorialem & Eccleſiaſticorum Principum ſedilia collocatum, occupare

pare ſolent; horum in præſentia *duo* ſunt, videlicet *Oſnabruggenſis & Lubecenſis*.

2. Ille ERNESTI AUGUSTI nomen habet, & è Sereniſſima ſtirpe *Ducum Brunſuicenſium & Lunaburgenſium* prognatus eſt, de quo inferiùs ſermo erit.

Fuit ei *anteceſſor* in Epiſcopatu *Franciſcus Wilhelmus Comes de Wartenberg S. R. E. Cardinalis*, An. 1662. fatis functus, cui jam dum per *inſtrumentum pacis Weſtphalicæ* ſucceſſor deſignatus erat: inter alia enim, quæ Celſiſſimæ domui Brunſvicenſi æquivalentiæ ſive compenſationis nomine in eo conceſſa ſunt, hoc etiam erat, *ut vivente tum Epiſcopo Oſnabruggenſi immediatè ſuccederet minor natu e Georgii Ducis Luneburgenſis filiis, ita ut inpoſterum alternativè, modò Romanæ, inde Evangelicæ religioni addicti, ſed ex his non alii quam ex familia modò nominati Ducis Georgii deſcendentes; illis autem deficientibus, ex Ducis Auguſti poſteritate, Epiſcopatui huic præficerentur.* (Inſtr. Pac. Oſn. art. 13.)

3. *Symbolum* Oſnabruggenſis Epiſcopatus, quod Erneſtus Auguſtus ſcuto gentilitio infrà delineando, inſerere ſolet, pingitur *parma argentea rotam rubeam continente*.

4. *Fundator* Epiſcopatus *Carolus M.* extitit, qui devicto Witekindo, Saxonum Regulo, Osnabruggæ, in veteri Bructerorum regione, ubi hic domicilium habuiſſe fertur, Eccleſiam in honorem S. Petri, Criſpini & Criſpiniani condidit, eamque latifundiis & vaſto nemore intra hæc loca *Farnevvinckel, Ruſtenheim, Angaria, Osningsnethe, Dersheſſet & Egeſterfeld*, dotavit, atque *Epiſcopum* ei præfecit *VViſonem*; uti ex ipſo Caroli diplomate *Bertius* docet. (Rer. Germ. l. 1. p. 224.) Inter Wiſonis ſucceſſores tres è *Brunſuicenſi* ſtirpe oriundi enumerantur: *Melchior*, qui ſeculo quarto & decimo; *Ericus Grubenhagius*, qui ſuperiore ſeculo, & *Philippus VVilhelmus*, qui patrum noſtrorum memoria Epiſcopatum rexêre. *Ericus* cùm diœceſi præſideret, graves turbæ inter Senatum & cives Oſnabruggenſes, nec non Canonicos ſunt ortæ, quos coëmendis & colendis agris, atque aliis rationibus multipliciter ſibi incommodare, alimenta ſua deteriora reddere, nec tamen liberam Evangelii prædicationem permittere, cives querebantur: cumque hi facta ſeditione aliquot Canonicorum curias diripuiſſent, atque Epiſcopum etiam contumeliis exagitaſſent, immanem ille pecuniæ ſummam mulctæ loco civitati imperavit, eamque pendere detrectanti obſidionem intentavit: ſed intercedente Philippo Duce Brunſuicenſi, fratre Epiſcopi, & Philippo Seniore C. Waldeccenſi, bellum, perſolutis à civitate ſexies millenis aureis Rhenenſibus, ſublatum eſt, quod incidit in annum (Chytr. Chron. Sax. l. 11. p. 332.) 1525. Sedes Epiſcopalis *Iburgi* antehac fuit, quod An. 1553. Philippus M. Dux Brunſuicenſis, cum Oſnabruggenſi diœceſi arma infeſta inferret, occupavit, atque omnium rerum copia abundans diripuit. (Id. l. 16. c. 227.) Hodiernus verò Princeps in ipſa urbe, loco ſuo ære comparato, elegantem ac ſplendidam arcem, in qua reſideret, exſtruxit.

5. Superiore bello tricennali, poſtquam Oſnabruggenſis Epiſcopatus in Suecorum poteſtatem devenit, translatus is eſt in *Guſtavum Comitem de Waſaburg*, Guſtavi Adolphi Regis filium naturalem, & Capitulum, cum Senatù populuque, in ejus fidem ſub initium anni 1634. adactum: verùm per pacificationem Weſtphalicam rediit diœceſis ad Præſulem ſuum *Franciſcum Wilhelmum*; cui tamen id oneris impoſitum eſt, ut Guſtavo Waſaburgio loco compenſationis intra quatuor proximos annos *octuaginta millia talerorum* perſolveret. (V. Inſt. pacis Osnabr. art. 13. §. 4.) Cæterùm ne per alternativam ſucceſſionem Catholicorum & Evangelicorum, inſtitutam per inſtrumentum pacis (quemadmodum paulò ante dictum eſt) difficultas aut confuſio orirerur circa *cenſuram ritusque in Romana Eccleſia receptos*, cautum eſt eadem pacis formula, ut eorum omnium diſpoſitio, quoties alternativa ſucceſſio in Auguſtanæ Confeſſioni addictum devenerit, Archiepiſcopo Colonienſi velut Metropolitano reſervata, adverſus Auguſtanam Confeſſionem autem profitentes planè ſublata eſſe debeat. (Ibid. §. 9.) Cætera ſuperioritatis & regiminis jura in civilibus & criminalibus Auguſtanæ Conf. Epiſcopo juxta Capitulationis leges illibata permaneant; quoties verò Catholicus Epiſcopus rerum potitur, nihilominus in Evangelicorum ſacra arroget ſibi juris aut obtineat.

6. Annumeratur diœceſis *circulo Weſtphalico*; Officialibus hæreditariis nullis ſtipata eſſe fertur. *Capitulum* XXV. Conſtat Canonicis, inter quos *tres* tantum, nempe VI. XIV. & XXII. *Auguſtanam Conf.* profitentur, reliqui Romanis ſacris addicti ſunt; Series eorum & nomenclatio iſta nunc eſt:

I. *Joh. Fridericus de Loent*, Præpoſitus & Archidiaconus.
II. *Crato Wernerus à Palandt*, Decanus.
III. *Benedictus a Gablen*, Senior, Archidiaconus & Sacellanus in Dielen.
IV. *Jodocus Heinricus Korff*, Sacellanus in Schledehauſen.
V. *Dietericus Heinricus à Nehem*, Sacellanus in Melle, Præpoſitus S. Johannis, Archidiaconus.
VI. *Otto Heinricus ab Ohr*, Præpoſitus in Quackenbrück, Archidiaconus.
VII. *Jodocus Dietericus Korff*.

VIII. *Franciſcus Adolphus Wilhelmus Comes ac Dn. Friſiæ Orientalis & Rietbergæ.*

IX. *Dietericus Ludovicus Korff*, Cuſtos & Archidiaconus, Præpoſitus in Widenbruck.

X. *Wolfgangus Georgius Comes Palat. Rheni,* &c.

XI. *Antonius Wernerus Guido a Palandt.*

XII. *Heidenricus Ludovicus Droſte.*

XIII. *Franciſcus Dietericus Joſephus à Landsbergen.*

XIV. *Ferdinandus Joachimus ab Ohr, de Notbecke.*

XV. *Philippus Conradus Spiegel in Dieſenberg.*

XVI. *Johannes Chriſtophorus Vincke*, Scholaſticus & Archidiaconus.

XVII. *Chriſtophorus Heinricus a Gahlen von de Aſſen.*

XVIII. *Heinricus Korff, dictus Smiſing.*

XIX. *Franciſcus Arnoldus Wolff, dictus Metternich in Gracht.*

XX. *Ignatius Heinricus Dietericus ab Horſte.*

XXI. *Carolus Franciſcus L. B. de Wachtendonck.*

XXII. *Fridericus Ferdinandus Adam Korff à Wachhorſt.*

XXIII. *Bernardus Mauritius à Kappel.*

XXIV. *Erneſtus a Beveren.*

Denique XXV. *Johannes Franciſcus Caſpar ab Vut, in Gieſenberg.*

7. *Lubecenſem* Epiſcopatum hodie adminiſtrat

AUGUSTUS FRIDERICUS, *Heres Norvvegiæ, Poſtulatus Epiſcopus Lubecenſis, Dux Slesvici, Holſatiæ, Stormariæ & Ditmarſorum, Comes Oldenburgi ac Delmenhorſti*, filius Friderici Ducis Holſatiæ & Slesvici, de cujus natalibus cæterisque decoribus alio loco dicetur.

8. *Teſſera* Epiſcopatus, quæ in gentilitio ejus ſcuto inferius deſcribendo, conſpicitur, *crux eſt aurea, mitra Epiſcopali tecta, in campo cæruleo.*

Bert. rer. Germ. l. 3. p. 171. 9. Origo Epiſcopatus Lubecenſis *Oldenburgi* in Wagria fuit, quo loco eum *Otto M.* Imp. inſtituiſſe fertur: inde *Heinricus Leo* potentiſſimus per Germaniam Princeps, eam Friderico I. annuente, Lubecam, ſplendidiſſimam Wagriæ metropolin, à ſe ſubjugatam, transtulit, exſtructaque eſt à *Gerardo Epiſcopo* in areis Eccleſia Cathedralis S. Johanni dedicata. *Detlevus de Reventlovv*, quadrageſimus ordine Præſul, qui anno quinto & trigeſimo ſuperioris ſeculi rebus humanis exemtus eſt, *Evangelicæ religionis* exercitium in diœceſi introduxit.

10. Hæret hoc Epiſcopatus per integri ſeculi ſpatium & quod excurrit in *familia Ducum Holſatiæ & Slesvici*, hicque longo uſu mos invaluit, ut filiis natu minoribus quaſi in *Apennagium* cedat, Capitulo umbra tantùm Electionis relicta. Primus qui ex inclutiſſima hac ſtirpe in Epiſcopum Lubecenſem poſtulatus eſt, *Iohannes Adolphus* extitit, Chriſtiani III. Regis Daniæ è fratre Adolpho Duce Slesvicenſi nepos, qui Bremenſem etiam Archidiœceſin rexit, & Ao. 1596. ad conjugium animum adjiciens, Epiſcopatum Lubecenſem fratri ſuo *Iohanni Friderico* tradidit; cui An. 1634. defuncto *Iohannes*, filius Johannis Adolphi modò memorati, ſurrogatus eſt; poſt quem *Iohannes Georgius*, Friderici Ducis Gottorpienſis, qui Johannis frater major erat, filius Epiſcopatum ſuſcepit; ſed immatura morte in peregrinatione Neapolitana An. 1655. extinctus, eum fratri *Chriſtiano Alberto* reliquit, à quo An. 1665. in *Auguſtum Fridericum* germanum ſuum translatus eſt ſervato tamen ſibi jure ac titulo *Coadjutoris*. Sedem Præſuli *Oitinum* præbet, Wagriæ oppidum, quarto à Lubeca lapide diſſitum, diœceſis *circulo Saxonico inferiori* annumeratur.

CAP. XVIII.

DE SUPREMO ORDINIS TEUTONICI MAGISTRO.

JOHANNES CASPAR, *S. R. Imp. Princeps, Adminiſtrator Supremi Magiſtery in Boruſſia, Teutonici Ordinis per Germaniam & Italiam Magnus Magiſter, Dux in Sileſia, Freudenthaly & Eyllenbergæ, nec non S. Cæſareæ Majeſtatis per utramque Sileſiam Supremus Capitaneus.*

2. Prognatus eſt ex inclyta ſtirpe Suevica *ab Ampringen*, quam *Ferdinandus Hank* in libello, cui titulus die Herrligkeit Edler freyen Francken / ab *Amprinto*, Comite ab Habspurg & Altenburg derivat; cujusque extremus quidem, at maxime conſpicuus & florentiſſimus palmes hic noſter eſt, quem non imber edax, non aquilo impotens poterit deterere, aut innumerabilis annorum ſeries & fuga temporum delere: quamquam & alio modo memoriæ generis ſui conſuluit, dum in nomen familiæ, poſt fata ſua aſſumendum, adoptavit N. *de Weſenberg* cognatione ſibi junctum.

3. *Parens* Reverendiſſimo Principi fuit *Joh. Chriſtophorus ab Ampringen*, mater *Suſanna*

ſanna de Landsberg, à quibus An. 1619. d. 20. Martii in lucem ſuſceptus eſt. Poſtquam exceſſit ex ephebis, ordini Equeſtri Teutonico nomen dedit, & per varios gradus eò mox dignitatis pervenit, ut *Balivia Auſtriacæ Archicommendator* præficeretur: cùm verò *Leopoldo VVilhelmo Archiduci & Ordinis Teutonici Magiſtro* Anno 1662. defuncto, *Carolus Joſephus Archidux*, infirma adhuc ætate ſuffectus eſſet, hic noſter in eorum extitit numero, qui curam atque adminiſtrationem Magiſterii geſſerunt; quo in munere virtutem fidemque ſuam univerſo Ordini adeò probavit, ut præ cæteris digniſſimum eum judicarent, quem *Carolo Joſepho*, An. 1664. præmaturo funere è vivis ſublato, *ſucceſſorem* conſtituerent. Ipſe Leopoldus Auguſtus, quanto in pretio optimi atque acerrimi viri raram in hoc ſeculo integritatem & præſtantem prudentiam haberet, abundè teſtatus eſt, cùm An. 1673. *Regno Hungariæ* factionibus ac inteſtinis diſſenſionibus diviſo, eum *vicaria poteſtate* imponeret; qua per octo ferè annorum ſpatium egregiè defunctus eſt, manſerunt ejus merita altâ Cæſaris mente repoſita, ita ut novis honoribus pronuper eum cumularet, & *Supremum Capitaneum utriusque Sileſiæ* in locum Friderici Landgravii Haſſiæ, S. R. E. Cardinalis & Epiſcopi Vratislavienſis, deſignaret.

4. *Scutum*, quo uti ſolet, *quadripartitum eſt, mediante cruce nigra, cui alia aurea ac liliata, in corde peltam auream nigra aquila inſignitam gerens, ſuperinducitur*; *quod* Magiſterii Ordinis Teutonici ſymbolum *eſt*. Area prima & extrema *argentea crucem nigram* vetuſtiorem Ordinis teſſeram *exhibet*: ſecunda & tertia *rubea palos duos argenteos & faſciam unam auream continet*, *quod* gentilitium ſτῦμα eſt familiæ ab Ampringen: *Impoſita ſunt huic ſcuto* tres caſſides *coronatæ*, *quarum* anterior *jugum alarum complicitarum argentearum, cui crux nigra inſcripta, ſuſtinet*: Mediæ *incumbit tabula octangularis argentea*, ſymbolo Magiſterii Ordinis *inſignita*, & *ſingulis angulis totidem globulis aureis, qui plumis nigris faſtigiati ſunt, ornata*. *E* poſteriore caſſide gentilitia *protenduntur bini pedes ursini averſi rubei, falcatis digitis ſinguli globum aureum ſtringentes*: Phaleræ *circumfluunt hinc argentea & nigra, iſthinc rubea & aurea*.

5. *Ludovicus Antonius Comes Palatinus Rheni*, &c. filius tertio genitus Philippi Wilhelmi Comitis Palatini Rheni, Ducis Neoburgici, electus & inauguratus eſt in *Coadjutorem Supremi Magiſterii Ordinis Teutonici* d. 16. Dec. 1679. cum ſexta retro luce, ritu ſollemni *inſignibus Equeſtribus* decoratus eſſet.

6. *Scuto* utitur eodem, quo Sereniſſimus Parens, quodque inferiùs delineaturi ſumus, Ita tamen ut *ſubſtrata ei crux nigra cum aurea liliata, quatuor locis promineat*: Tegitur *pileo Ducali*.

7. Ordo Teutonicus, olim *Hoſpitalis S. Mariæ Hieroſolymitanæ* dictus, exortus eſt in Sancta illa civitate, quam inhabitatam à Chriſtianis circa initia ſeculi XI. cùm Viri Teutones frequenter viſerent, permotus eſt honeſtus quidam urbis incola, genere Germanus, ut in uſum hoſpitum popularium xenodochium de ſuis facultatibus extrueret, Oratoriumque B. Virgini Deiparæ ſacrum adjiceret: ad quod confluentibus indies magno numero Germanis, multi ex eis ſeculo renuntiantes, ſe ſuaque Deo & hoſpitum infirmorum curationi devoverunt; his ſucceſſu temporum diverſi Nobiles atque Equeſtris proſapiæ viri acceſſerunt, qui tandem numero aucti regulam inſtitutaque *Fratrum militiæ* templi aſſumſerunt, & paulò poſt occaſione obſidionis Acconitanæ (quæ civitas aliàs *Ptolemais* dicebatur, quamque *Sprengerus* craſſa ἀγνοίᾳ *Anconam Italiæ urbem* ad Adriaticum mare ſitam putavit) Ordinis ſui confirmationem à Cæleſtino III. Papa, intercedente Heinrico VI. Imp. ejusque fratre Friderico Sueviæ Duce An. 1192. obtinuerunt, & adoptata in *Advocatam* B. Virgine Maria, *teſſeræ* loco *crucem nigram in campo argenteo* acceperunt; cui deinceps Johannes Rex Hieroſolymitanus, *auream* ſuperinduxit, Fridericus autem II. Imp. *aquilam nigram Imperii in campo aureo*, medio & honoratiore crucis loco imponendam addidit: denique Ludovicus IX. Rex Galliæ à bello ſacro redux crucis aureæ extremitates *quatuor liliis* auxit atque ornavit. Primus Ordinis Magiſter *Heinricus Waltpodius* fuiſſe memoratur. *Imp. publ. l. 9. c. 10. p. 408.*

8. Tranſierunt hi Equites, quos a ſymbolo modò dicto, *Crucigeros* nominabant, è Palæſtina, in qua annis aliquot ſtrenuè rem Chriſtianam curaverant, ingentemque ſui famam excitaverant, in Germaniam, Magiſtro *Hermanno de Salza* circa annum 1229. exciti à Conrado Maſſoviæ Duce, ut ſibi à Pruſſis gentilibus afflicto, ſuppetias ferrent: ab eo autem in præmium navatæ fortiter operæ *Culmenſem* diſtrictum, & quicquid terræ eſt inter *Viſtulam*, *Mocram* & *Drevenziam* flumina acceperunt, cumque ſequenti temporum tractu Pruſſiam & Livoniam amplisſimas provincias, armis victoriisque ſuis emenſi eſſent, & cum *Enſiferorum Equitum* in Livonia ordine ſeſe conjunxiſſent, Palæſtinam autem intereà Saraceni pulſis Chriſtianis, occupaſſent, iſtis in oris ſedem fixerunt, opibusque ac potentia immane quantum creverunt. Verùm enim verò rebus ſic

proſperè atque ex voto ſibi ſuccedentibus elati, inſolentiùs ſe gerere, ſociorum ac vicinorum terras appetere, ſubditos intolerabili dominatu premere, tributisque vexare cœperunt; unde factum, ut utrorumque, vicinorum nempe & ſubditorum odium infeſtasque manus in ſe concitarent, atque à Polonis inprimis malè multarentur. Cruentum profectò ac funeſtum Ordini accidit *prælium ad Dannebergam*, in Pruſſia, An. 1410. Equites inter & Polonos commiſſum; quo quinquaginta millia Crucigerorum, cum ipſo Magiſtro *Ulrico à Jungingen* cæſa, præterea
Reſp. Pol. c. 10. §. 9. quatuordecim millia capta eſſe, *Hartknochius* è Cromero refert. Attritis tam immani clade Ordinis viribus, prima ab *Uladislao Jagellone* fundamenta Pruſſiæ *Poloniæ* acquirendæ jacta ſunt; quæ poſtea corroboravit *Caſimirus IV.* Rex, & Magiſtrum Ordinemque in fidem ac clientelam ſuam recepit; demum perfecit *Sigismundus*, quo regnante Crucigerorum Ordo in Pruſſia planè ſublatus, *Alberto* verò, *Marchioni Brandenburgico*, tum Supremo ejus Magiſtro, *titulus Ducis ac reliqua Pruſſia*, quæ nondum ad Polonos defecerant, *lege beneficiaria* conceſſa ſunt. Sed nec leniore gradu in Livonia ad ima decurrit Teutonici ordinis fortuna ac dominium, ita ut eadem fermè tempeſtate, occaſione diſſidii inter *Guilielmum Furſtenbergium, Livoniæ Provincialem Magiſtrum*, & Guilielmum Archiepiſcopum Rigenſem orti, periret, & Livonia à Sigismundo Auguſto Regno Poloniæ conjungeretur; Magiſter vero Provincialis *Gotthardus Kettlerus*, qui Furſtenbergio ſucceſſerat, *Curlandia & Semigallia nec non Ducis axiomate* ad poſteros transmittendo, *inveſtiretur*. Hoc modo meliore ditionum parte exutus Ordo Teutonicus, ad tenuem conditionem, atque ad illa ſola bona, quæ per Imperium hinc inde ſparſa ſunt, redactus eſt.

9. Quo verò ævo Supremus Magiſter in numerum *Principum Imperij* ſit cooptatus, &
De Orig. Ord. Equeſt. L. 1. c. 4. *jus ſeſſionis & ſuffragij* in comitiis obtinuerit, non omnino liquet: *Aub. Miræus* id eo tempore contigiſſe tradit, quo Ordo poſſeſſiones in Pruſſia acquiſivit, & Hermannum de
Part. 2. c. 5. Salza Magiſtrum habuit, cui ſententiæ adſtipulari videtur *Chronicon Pruſſiacum Petri de Dusburg*: alii verò id ſeriùs accidiſſe perhibent. Quicquid ſit, id certo certius eſt, non ab uno ſeculo Magiſtros Teutonici Ordinis illa prærogativa eminuiſſe; cui aſſerto teſtimonium omni exceptione majus dat *Receſſus Imperij Auguſtanus anni 1500.* in quo inter Imperii Proceres, qui actis illorum Comitiorum ſubſcripſerunt, etiam Magiſtri Ordinis Teutonici mentio reperitur. Hodie *proximum ab Archiepiſcopo Salisburgenſi locum* in ſcamno Principum Eccleſiaſticorum occupat, ac ante Bambergenſem Præſulem, invito quidem eo, ac de *proedria* cum ipſo diſceptante, ſententiam dicit.

10. *Sedem* habet *Mergentheimij*, quæ civitas ad *Tubarim* ſita eſt, referturque inter membra *circuli Franconici*, tum ratione bonorum Cameralium, quæ maximam partem *Nicrus* alluit, tum ob Balliviam Franconicam: & licet multa eò ſpectantia loca, Commendæque diverſæ in Suevia jaceant, nihil tamen rei ipſi cum circulo Suevico eſt; ſed Symbola, quæ eorum etiam nomine Imperio debet, in Franconici circuli ærarium omnia confert.

11. Dividitur Ordo in *undecim* omnino *Ballivias*: *Alſaticam, Auſtriacam, Atheſinam ſive Tyrolenſem, Confluentinam, Franconicam, Juncetanam ſive Bieſenſem, Weſtphalicam* & *Lotharingicam*, merè Catholicas; *Haſſiacam, Thuringicam & Saxonicam*, maxima parte Evangelicas, Superiorem tamen ſuum agnoſcentes; quippe quarum Archicommendatores partim perſonaliter, partim per Legatos comparuerunt tum An. 1662. Viennæ, tum poſt octennium Mergentheimii in Capitulis, ut vocant Generalibus, præmiſſa totius Ordinis Viſitatione, celebratis; ubi inter cætera pro reſtauratione hujus quondam florentiſſimæ militiæ actum fuit de exercitio militari contra infideles rurſum inſtituendo, ærarium in eum finem atque ad colligendum belli nervum conſtituto; uti *Autor Relationis ſuccinctæ de Ord. Teut.* memorat. Accenſenda eſſet Balliviis ſuperiùs enumeratis *Ultrajectenſis*, ob Commendarum multitudinem (tredecim enim omnino continet) & redituum opulentiam haud poſtrema; niſi Fœderati Belgæ hoc demum ſeculo, ante annos circiter quinquaginta, eam Ordini Teutonico ſubtraxiſſent, & diſpoſitioni ſuæ mancipaſſent: ac licet ejus reſtitutionem Ordo precibus crebro repetitis, Cæſaris quoque & Statuum Imperii interceſſione adhibita, à Bataviæ Primoribus flagitaſſet, vana tamen præcepta hactenus ſurdis auribus cecinit: fruitur verò hujus Balliviæ reditibus in præſentia *Henricus Trajectanus Comes à Solms in Braunfels*, militum Prætorianorum Ducis Arauſionenſis Præfectus.

12. *Adminiſtrantur* Balliviæ ſuprà recenſitæ per *Archicommendatores*, vulgò *Provinciales* (Land-Commenthur) dictos, qui à *Conſiliariis*, vernaculo vocabulo die Rathgebietiger appellatis, eliguntur, atque à Supremo Magiſtro confirmantur; ſubſunt verò iſtis alii, qui vel nudè *Commendatores*, vel *Commendatores caſtri* (Hauß-Commenthurn) nominantur. *Archicommendatores* partim ſunt *immediati*, quibus locus in comitiis inter

Præ-

Prælatos competit, quales ſunt, qui Alſaticæ & Confluentinæ Balliviæ præſunt; partim *mediati*, qui quidem quoad Ordinis regulas ac inſtituta immediatè Magiſtro patent, cæterùm Principibus, in quorum ditionibus domicilia ac poſſeſſiones habent, certis conditionibus addicti ſunt, in diæris provincialibus (den Landtägen) compareant atque onera ſubeant; tales ſunt Archicommendatores in *Auſtria*, *Saxonia*, *Thuringia*, *Haſſia, &c.*

13. *Alſaticam* Balliviam eique conjunctam *Burgundicam* nunc adminiſtrat *Iohannes Hartmannus à Roggenbach*, *S. Cæs. Maj. Conſiliarius, Archicommendator Balliviarum Alſaticæ & Burgundicæ, Commendator in Altſchhauſen, Eques Ordinis Teutonici*, frater Epiſcopi Baſileenſis. Locus ei eſt inter Prælatus *ſi amni Suevici.*

14. *Auſtriaca* Balliviæ præeſt *Chriſtophorus L. B. ab Heunnken, in Iächel Möllitz & Dedeiwvitz hæreditarius, S. Cæs. Maj. Camerarius, Archicommendator Balliviæ Auſtriacæ, Commendator in Gro. Sontag & Kriæ ad Licum, Eq. Ord. Teut.*

15. Balliviam *Tyrolenſem ad Atheſin* regit *Iohannes Iacobus Comes à Thun*, *S. Cæs. Maj. Camerarius, Archicommendator Balliviæ Atheſinæ, Commendator in Bozen & Weggenſtein, Eq. Ord. Teut.* Parentes huic erant *Georgius Sigismundus L. B. à Thun* & *Maria L. B. de Firmian.*

16. *Confluentinam* tenet *Goſuvinus Scheiffard, L. B. de Merode in Alner, Archicommendator Balliviæ Confluentinæ, Commendator ad S. Catharinam Coloniæ, Dynaſta in Elſen, Herrn-Mulheim & Octinghofen, Eq. Ord. Teut.*

17. *Franconica* præeſt *Iohannes Wilhelmus à Zocha*, *Supremi Magiſtri Conſiliarius, Archicommendator Balliviæ Franconicæ, Commendator Ellingæ & Noribergæ, Eq. Ord. Teut.* ſurrogatus eſt *Joh. Ludovico à Roggenbach* d. 2. Mart. anni ſuperioris 1682. defuncto; cum antea dynaſtias *Freudenthal & Eulenberg in Sileſia*, à Maximiliano Archiduce & Supremo Equitum Teutonicorum Magiſtro Ordini donatas, & pro nuper à Cæſare in Principatum, quoad hodiernus Magiſter ſuperſtes fuerit, erectas, vicario nomine adminiſtraſſet.

18. Quoniam verò *Balliviæ Franconicæ*, eò quod ſedes Magiſtri Mergentheimium, ejusque bona Cameralia ad eam referuntur, aliquid eximii mereri videtur, lubet ſingulos ejus Commendatores & Equites, quotquot hodie continet recenſere:

I. *Johannes Adolphus Rau ab Holzhauſen*, Sereniſſimi Coadjutoris Supremus Aulæ Magiſter, Conſiliarius Balliviæ Franconicæ & Commendator in Ratisbona & Gœnghoven, Eques Ord. Teuton.

II. *Nicolaus L. B. de Sparr in Greiffenberg*, Reverendiſſimi Principis, nec non Balliviæ Franc. Conſiliarius, & Commendator in Heylbronna, Eq. Ord. Teut.

III. *Liborius Chriſtianus L. B. de Sparr*, *Dynaſta in Greiffenberg*, Ser. & Rev. Electoris Colonienſis Camerarius, Balliviæ Franc. Conſiliarius & Commendator in Kapfenburg, Eq. Ord. Teut.

IV. *Johannes Franciſcus L. B. ab & in Sandizell, Senior in Malzhauſen, Dn. in Schernegg, Rholingen & Munſter*, Conſiliarius Balliviæ Franc. Commendator in Oettinga & Donawerda, Eq. Ord. Teut.

V. *Adamus Maximilianus ab Ow*, Conſil. Balliv. Francon. & Commendator in Ulma, Eq. Ord. Teut.

VI. *Philippus Benedictus Forſtmeiſter, de Gelnhauſen*, Reverendiſſimi Principis Conſiliarius & Aulæ Mareſcallus, Balliviæ Francon. Conſil. Commendator in Hornegg & Præfectus diſtrictus Scheuerbergici, Eq. Ord. Teut.

VII. *Fridericus ab Aſſenburg in Hindenburg*, Commendator in Blumenthal, Eq. Ord. Teut.

VIII. *Georgius Eitel Rau ab Holzhauſen*, Commendator in Virsberg, Eq. Ord. Teut.

IX. *Carolus Suicardus à Sickingen*, Commendator in Morſtat & Commendator caſtrenſis (Haus-Commenthur) in Mergentheim, Eq. Ord. Teut.

X. *Philippus Heinricus ab Andlau*, Commendator in Francofurto, Eq. Ord. Teut.

XI. *Philippus Adolphus L. B. ab Hohenegg*, Reverendiſſimi Principis Vicegubernator Dynaſtiarum Freudenthal & Eulenberg, Eq. Ord. Teut.

XII. *Damianus Fridericus à Steincallenfels*, Commendator caſtrenſis in Freudenthal, Eq. Ord. Teut.

XIII. *Georgius Eberhardus ab Hedesdorf*, Commendator caſtrenſis in Norimberga, Eq. Ord. Teut.

XIV. *Joh. Wilhelmus in Rhein*, Commendator caſtrenſis in Ellingen, Eq. Ord. Teut.

XV. *Claudius Franciſcus Joſephus L. B. à Reinach*, Ædilis & Archimagirus (Bau- und Kuchelmeiſter) in Ellingen, Eq. Ord. Teut.

XVI. *Johannes Philippus L. B. ab Hohenegg*, Trappierus, Ædilis & Archimagirus in Mergenthal, Rev. Principis Supremus Hippocomus, Eq. Ord. Teut.

XVII. *Franciſcus Ludovicus L. B. de Leibelfing in Rhein*, Eq. Ord. Teut.

XVIII. *Johannes Marquardus Romanus Renner ab Almandingen*, Eq. Ord. Teut.

19. *Junceianam* Balliviam nunc regit *Emundus Godofredus L. B. de Bucholz & Orag, Liber Bandereſius in Diepenbeck, S. Cæſ. Maj. Conſiliarius, Archicommendator Balliviæ Bieſſenſis, Commendator Trajecti ad Moſam, Eq. Ord. Teut.*

20. *Weſtphalicam* tenet *Franciſcus Wilhelmus L. B. de Furſtenberg, Archicommendator Balliviæ Weſtphalicæ, Commendator in Mulheim, & monaſterii ad S. Georgium, intimus Conſiliarius Paderbornenſis Epiſcopi*, fratris ſui germani, *Eq. Ord. Teut.*

21. *Lotharingica* præeſt *Lotharius Braun à Schmidtburg, Archicommendator Balliviæ Lotharingicæ, Commendator Bekingenſis & Trevirenſis, Electoris Trevirenſis Conſiliarius & Aulæ Magiſter Provincialis* (Landhoffmeiſter) *S. Cæſ. Maj. Colonellus, E.O.T. Haſſiacam* & ei conjunctam *Saxonicam* obtinet *Johannes Daniel à Priort, Archicommendator Balliviarum Haſſicæ & Saxonicæ, Commendator in Marburg, Luculum & Ber..., Eq. Ord. Teut.*

22. *Thuringicæ* denique hodiernus *Administrator* audit *Mauritius Wilhelmus Dux Saxoniæ*, ad quem morte Parentis Mauritii Poſtulati Adminiſtratoris Epiſcopatus Naumburgenſis delata eſt,

23. De cætero ſolet *Magnus Ordinis* hujus *Magiſter* eligi à *Capitulo*, quod pro renata ſive Mergentheimium, ſive in alium quempiam locum ordini ſubjectum, convocatur, & componitur ex Archicommendatoribus & Conſiliariis (denen Rahtsgebietigern) cujusvis Balliviæ. Electus verò ab Equitibus, quotquot eorum præſto ſunt, in ſacellum deducitur, ubi ſedili nigro, panno holoſerico ornato, flexis genibus accumbens, præmiſſa à Presbytero Ordinis parænesi, dictisque precibus, juramentum præſtat, atque deinde apponſa ei ſollemni ritu *Cruce Magiſteriali*, traditis porro *annulo, clavibus* ac *ſigillo*, quibus aliæ preculæ, nec non vota pro ſalute ac ſelicitate novi Principis adduntur, inaugoratur.

24. Ad ipſum autem Ordinem Teutonicum nemini patet aditus, niſi *nobili genere prognato*, quique fidem ſuæ proſapiæ tam paternæ, quàm maternæ, *ſedecim progenitorum* legitima demonſtratione fecerit; atque licet Romanæ religionis ratio potiſſimùm habeatur, attamen nec Auguſtanam Confeſſionem profitentes, imò nec Calvini dogmata ſequentes planè excluduntur; ſed ad nonnullas in utraque Saxonia, Thuringia & Haſſia ſitas Commendas admittuntur

25. Quicunque verò in Equeſtrem hunc ordinem cooptari geſtit, adeat oportet Archicommendatorem illius Balliviæ, in quam recipi cupit, deſideriaque ſua verbis demiſſis eidem exponat: ab hoc ſi voti damnatur atque receptionem impetrat, *duple.* faciendum ipſi eſt *tyrocinium* (quod vocabulo recepto das *Novitiat* appellant) *prius* apud Archicommendatorem, *poſterius* apud Supremum Magiſtrum, ſingulo *ſemeſtre* temporis ſpatium præſcriptum eſt, quod tamen quandoque è ſingulari Superiorum gratia minuitur. Hoc tyrocinio ubi defunctus eſt Candidatus, ita uti probum atque liberalem Virum decet, ſuamque virtutem Archicommendatori pariter ac Principi probavit, tum demum ſollemni cerimunia ſive ab ipſo Magiſtro, ſive ab Archicommendatore Ordine equeſtri inſignitur. Scilicet die definita cum *duobus teſtibus aſſiſtentibus*, qui vernacula lingua die Auffſchwörer vocantur, neque ex Equitum numero ſunt, coram Principe vel Archicommendatore, Equitum choro præſente, comparere, ac denuo flexis genibus voce ſupplici obſecrare tenetur, ut in ordinem adoptetur, hac quidem formula: *Obſecro per DEUM, & Mariam ſanctiſſimam Matrem DEI, perque animæ meæ ſalutem, ut in inclytum Teutonicorum ordinem Equitum recipiar.* (Ich bitte umb GOttes/ und Mariæ der heiligſten Mutter GOttes/ auch umb meiner Seelen Heil willen/ mich in den löblichen Teutſchen Ritter-Orden auf- und anzunehmen.) Poſtea à Braueuta certior redditus de fratrum aſſenſu & favore, ipſe Candidatus binique ejus Aſſiſtentes, conceptis verbis *ſacramentum* dicunt; exhibitis prius *literis obligatoriis* verſus ordinem membranæ inſcriptis, & tum Candidati, tum teſtium chirographo ac ſigillo ſignatis, unà cum *ſchemate progenealogico*, nec non particulari tabula, qua Candidatus fidem ſuam obſtringit, ſe abſque venia atque indultu Principis nunquam ordini abdicaturum, neque ulla Papali diſpenſatione ea in re uſurum. Adhæc Candidatus frequenti ac decoro comitatu in templum, indeque in ſacrarium, ſtipatus Aſſiſtentibus ſuis & aliquot Equitibus, deducitur, *panoplia* induitur; indeque egreſſus *roſarium* manu geſtans, ſequentibus eum à tergo ſæpe dictis teſtibus, quorum alter *togam candidam equeſtrem, cum cruce aurea & calcaribus* eodem metallo obductis fert, in loco medio, paucis ab altari majore paſſibus remoto, ſiſtitur: Aſſiſtentes verò ad utrumque altaris cornu pedem figunt. Tum miſſa inchoatur, hymnusque *Veni Sancte Spiritus*, &c. canitur, durante autem offertorio, clypeus, toga, crux & calcaria à Cerimoniario ex Aſſiſtentium manibus accepta altari

ad

ad cornu Evangelii imponontur, quæ poſtea ad modulationes peculiarium precum, ut & ipſe Candidatos benedicuntur, thurificantur, nec non aqua luſtrali aſpergun[t]ur. Hoc facto, *gladius* cum *vagina ac cingulo* à Cerimoniario cuidam ex Equitibus de altari porrigitur, qui Candidatum eo accingit, dein cantato hymno, *Veni Sancte Spiritus*, &c. quem Brabeuta Equitesque flexis genibus proſequuntur, Magiſter vel Archicommendator e loco, quem ſtatim ſub initium occupare ſolet, verſus Candidatum progreditur, ſtrictoque iſtius gladio, eum altare verſus demiſſo corpore protendit, dein Candidati galeam *ictu ter repetito* ferit, dicta familiari formula: *In honorem DEI, S. Mariæ & S. Georgij.* (Jn GOttes/ St. Marien und St. Georgen Ehr.) cum additamento: Vertrag diß/ und keines mehr; beſſer Ritter als Knecht. Hoc peracto Brabeuta in locum, à quo ſeceſſerat, revertitur; ex Equitibus verò quidam, acceptis à Cerimoniario calcaribus, ea pedibus Candidati adaptat, eumque comitantibus cæteris in ſacrarium reducit; ubi panoplia depoſita, eumque priore veſtimento commorata, conſuetum prope altare locum repetit; ac dum Hymnus *Veni S. Spiritus* &c. nec non Litania pſallitur, humi pronus brachiis expanſis procumbit; finitoque cantu ab Equite proximo manu porrecta ſublatos, ac ſeculari pallio exutus propius ad altare accedit, & à Sacerdote *togam candidam & crucem equeſtrem*, vultu & corpore ad humilitatem compoſito, accipit, hæc illo pronunciante verba: *Ecce, crucem iſtam damus tibi pro omnibus peccatis tuis, & ſi ſervas illa, quæ promiſiſti, facimus te ſecurum vitæ æternæ.* Inde in priorem ſe recipit locum novus Eques, actisque demum & tranſactis omnibus, eodem ordine ac comitatu, quo templum ingreſſus erat, egreditur, & in Brabeutæ ſui ædes revertitur. Ubi edoctus, quid ceremoniæ in templo peractæ ſibi velint, quidque ſignificent, gratulantium commilitonum bona verba atque amplexus admittit, & viciſſim benignè atque affabiliter refert.

CAP. XIX.

DE MAGISTRO ORDINIS JOHANNITICI PER GERMANIAM.

ORdo Johanniticus, qui ab inſula, quam Summus ejus Magiſter hoc ævo incolit, *Melitenſis* vulgò appellatur, *olim* diſtinguitur *Conſiliis nationalibus*, quæ illi *linguas* appellant, quæque iterum in ſuos dividuntur *Prioratus*. *Germanica lingua* ſeptimum locum occupat, ejusque caput *Magni Bajulivi* nomine titulo, nullis reditibus ſtipato utitur; continet autem quatuor Prioratus, *Germanicum*, *Bohemicum*, *Ungaricum & Danicum*, quibus quinto loco accedit *Bajulagium Brandenburgicum*. Verùm *Ungarico ac Danico* Prioratibus jam pridem Ordo excidit, ſola tituli umbra reſidua. *Bohemicus* Prioratus quamvis bello Huſſitico, atque illo, quod hoc ſeculo flagravit, multas easque graves ſenſerit calamitates, reſtitutus tamen eſt Cæſarum operâ ac benignitate; ad eum autem non univerſis promiſcuè Germanis aditus patet, ſed tantùm *Bohemis*, *Sileſiis*, *Auſtriacis & Tyrolenſibus*: eo hodie gaudet *Ferdinandus Ludovicus Liebſteinsky, S. R. I. Comes de Kolowrath, Dynaſta in Borohradeck.*

2. Bajulagium Brandenburgicum, quod *Magiſterium Domini* (deß Herrn Meiſterthum) vocare amant, complures olim commendas, per Marchiam, Meklenburgum, Pomeraniam, Vandaliam, Saxoniam & Luſatiam diſperſas continebat, & Prioris Germaniæ juriſdictionem agnoſcebat; qui Baillivos à Commendatoribus electos confirmavit, eisque facultatem Equites recipiendi & Commendas conferendi, impertivit; domicilium verò Baillivorum *Sonnenberga* fuit, quod oppidum in nova Marchia ad *Wartam* ſitum eſt. Sed ſeculo ſuperiore, cùm inter Conventum & Commendatores acre diſſidium ortum eſſet, Electores Brandenborgici ſuum inde captantes commodum, jus præſentandi Baillivos ſibi arrogarunt; & proceſſo temporum plenam poteſtatem de Commendis pro lubitu diſponendi aſſeruerunt; Bajulagium etiam quibuscunque volebant, contulerunt; quos tamen Ordo ſive Conventus nunquam agnovit, ſed eos pro uſurpatoribus habens; alios elegit, quibus tamen nihil niſi nudum nomen concedere valebat; quod ante annos non ita multos ex indultu Ordinis geſſit *Maximilianus Schliderer de Lachen*, dum beneficio Electoris Brandenburgici poſſeſſio prædiorum ad Bajulagium pertinentium, uſusque fructuum exinde redeuntium penes alium erat, nempe *Johannem Mauritium Principem Naſſoviæ, Comitem Catimeliboci, Viandæ ac Dieziæ, Dn. in Beilſtein, Ordinis S. Johannis Hieroſolymitani per Marchiam, Saxoniam, Pomeraniam & Vandaliam Magiſtrum, Ducatus Cliviæ, Principatus Mindenſis & Comitatus Marcæ ac Ravensbergæ Gubernatorem*, qui anno 1679. d. 20. dec. vitæ glorioſè actæ finem fecit, neque hactenus, quantum quidem conſtat, ſucceſſorem in Magiſterio nactus eſt: rumor quidem percrebuit, ſed neſcio an certus, eam dignitatem à Sereniſſimo Electore Brandenburgico cuidam è filiis reſervari.

3. *Prior Germaniæ*, qui *Ordinis S. Jo*-

hannis

hannis Baptiſtæ Hieroſolymitani Supremus per Germaniam Magiſter audit, jam pridem inter Imperii Ordines recipi meruit, hodieque in comitiis comparet, ſuamque de republica ſententiam dicit, proximus ab Abbate Fuldenſi. Pollet per inveſtituram Cæſaream, Regalibus ſupremæ ac baſſæ jurisdictionis in terris ac latifundiis ad Ordinem ſpectantibus: Sedem habet *Heidersheimii*, quod caſtrum cum vico adſito in Briſgoja eſt, unde etiam inter membra *circuli Rhenani ſuperioris* refertur.

4. Permultum verò detrimenti, non ab uno ſeculo accepit Prioratus Germaniæ, diverſisque bonis & commodis ſpoliatus eſt, inprimis in Belgio fœderato; ubi ſtatus Generales cunctis prædiis ad Ordinem Melitenſem pertinentibus manus injecerunt, omnesque machinas, quas tum Prior, tum ipſe Magnus Ordinis Magiſter ad recuperanda ablata atque erepta adhibuerunt, eluſere; de qua injuria non ſemel conqueſtus eſt in comitiis ſæpe dictus Prior ſive Magiſter per Germaniam, Cæſarisque ac Procerum Imperii opem atque interceſſionem efflagitavit; nec minus obnixè eos rogavit, ut Sueciæ regnum ad reſtituendas ſibi commendas, in Bremenſi Ducatu ſitas, permoverent; ſed ubique exoptato eventu fruſtratus eſt.

5. Patrum noſtrorum memoria magnum circà Prioratum Germaniæ diſſidium ortum eſt. Nimirum cum Anno 1636. vergente ætate *Hartmannus* von der *Tanne*, qui tum temporis Magiſterium Ordinis Johannitici per Germaniam ſuſtinebat, *Georgius Burchardus à Schaumburg* Prior Ungariæ expectativam in dignitatem illam à Lingua Germanica, nec non à *Conſilio* impetraſſet, Ipſeque Pontifex Romanus Urbanus VIII. eam aſſenſu ſuo confirmationem reddidiſſet, factum eſt, ut non ita multo poſt citra omnem culpam ea privaretur per Breve ejusdem Pontificis d. 7. Maji An. 1637. datum, quo illa conferebatur *Friderico Haſſiæ Landgravio*, qui eo temporum tractu ad Romanæ Eccleſiæ caſtra tranſierat. Ægrè id ac permoleſtè Lingua Germanica initio tulit, tandem tamen in Conſilio d. 30. Apr. 1638. habito, Breve Papale agnovit, & prædictum Landgravium *Coadjutorem Prioratus* ac futurum ſucceſſorem ſalutavit; qui etiam *Hartmanno* vivis exempto, dignitatem hanc ſibi aſſeruit, (accipiente & muſſitante injuriam *Schaumburgio*) illamque quoad vixit, ornavit. Vixit autem usque ad An. 1682. d. 19. Febr. quo vitam cum morte commutavit. Surrogatus ei fuit *Franciſcus à Sonnenberg* Helvetus genere, qui ætate jam provectus mox dignitatem cum vita poſuit, locumque vacuum Equiti Weſtphalo è *Baronum Droſte de Fiſcheringen*, ſtirpe prognato reliquit. Verum huic quoque brevis horum honorum uſura contigit: anno enim 1683. extremum vitæ diem morte confecit, electusque eſt in ejus locum *Eques de Wachtendonck* Nobilis Weſtphalus, à Viris Summatibus de meliore nota commendatus, qui Sereniſſimi Principis Palatini Neoburgici filios pronuper in peregrinatione Italica comitatus, eorumque juventam moderatus fuerat.

6. Symbolum *Prioratus Ordinis S. Johannis Hieroſolymitani in Germania* exprimitur *cruce argentea in campo coccineo*.

7 *Wachtendonckiorum* autem inſignia conſtant *ſcuto aureo, lilium rubeum exhibente, quod tegitur* galea unica, *è qua herma æthiopis rubeo amictu emergit*. Telamones *aſſiſtunt duo æthiopes veſte coccinea ac faſcia aurata ornati, & haſta armati*.

CAP. XX.
DE ABBATIBUS.

POſt Magiſtros Sacræ Equeſtris militiæ *Abbates* recenſendi veniunt, atque illi quidem, qui *Principali* dignitate eminent, & *virilem* ſententiam in Comitiis dicunt. Horum, poſteaquam *Hirſchfeldenſis* Abbatia, quæ dignitate ſecunda quondam erat, in *Principatum ſecularem*, omnium Imperii Ordinum autoritate, pacis conſtituendæ ergo, *Oſnabrugæ* & *Monaſterij* converſa, atque *Landgravio* Inſt. Pac. Osnabr. art. 15.
Haſſiæ Caſſelenſi lege feudi Imperialis conceſſa eſt, nunc *decem numerantur*, nimirum: *Fuldenſis, Campidunenſis, Elvacenſis, Murbacenſis, Ludrenſis, Berchtelsgadenſis, Weiſſenburgenſis, Prumienſis, Stabulenſis*, & denique *Corbejenſis*.

2. PLACIDUS, *Eccleſiæ Fuldenſis confirmatus Abbas, S. R. Imp. Princeps, Divæ Auguſtæ Archicancellarius, per Germaniam & Galliam Primas*, prognatus eſt è nobili apud Weſtphalos familia von Droſt / atque in Sacra illa & Principali dignitate *Prædeceſſorem* habuit *Bernhardum Guſtavum Marchionem Badenſem, S. R. E. Cardinalem*; in cujus d. 26. Dec. 1677. demortui locum, ſequentis anni ineuntis quarta luce ſurrogatus eſt.

3. *Scuto* utitur *quadripartito*, cujus 1. & 4. area *argentea crucem nigram*, Fuldenſis Eccleſiæ ſymbolum *continet*. 2. & 3. *ex minio & auro oblique dextrorſum ſecta eſt, ita ut inferior pars coccinea in pinnas protendatur; quæ teſſera eſt* gentilitia familiæ von Droſt: Galeæ *imponuntur* tres, *ſtipata hinc* pedo, *iſthinc* gladio: anterior *coronata tiaram ſuſtinet, cum duobus vexillis*. mediam *itidem coronatam premit crux* ſcutaria; extrema *binis plumis ſtruthionicis*

nici ornata eſt, quibus interpoſitam parmulam Droſtenſi teſſera.

4. Abbatia Fuldenſis in ſylva Buchovia primam originem S. Bonifacio debet, qui Ao. 744. ſumptibus Carolomanni & Pipini Francicæ Regum iſtis in locis monaſterium O[illegible] Bened[illegible] exſtruxit, atque a Zacharia Pontifice Romano impetravit, ut illud nulli Epiſcopo, ſed ſoli Romanæ [illegible] ſubjectum eſſet; cui in beneficii hujus memoriam ſinguli Abbates recens electi [illegible] penderc tenentur. In[illegible] Primatum inter omnes Abbates non Germaniæ tantùm, ſed & Galliæ (quam [illegible] ſemper [illegible] olim ad Imperium pertin[illegible] [illegible], & Romanæ Imperatricis Ar[illegible] [illegible], Princeps Imperij, uniusque ex quatuor Imperii aut cathedræ portus Imperialis A[illegible], ſic dictis à Carolo IV. quod ad pedes Cæſaris ſedere in publicis Imperii S[illegible] [illegible] debebent. Enim vero aliquot retro ſeculis tanta ejus fuit exiſtimatio ac po[illegible]tia, ut proximum a Moguntino locum [illegible] neret, pro qua praedria conſervanda, q[illegible] immanes turbas He[illegible] IV. imperante, Goslariæ in ipſa æde ſacra [illegible] Abbas, monachique Fuldenſes adverſus Echilonem Hildesheimenſem Epiſcopum civeriot, *Lambertus Sc[illegible]afneburgenſi* ad annum 1063. memoriæ prod[illegible]. Sequenti etiam ſeculo *Berthous Schlitz*, qui anno 1133. in Abbatem electus eſt, cum Magdeburg[illegible] Archiepiſcopo de primatu ſedendi cert[illegible], adeo ut lis tanta ipſum Imperatorem judicem poſtularet; ubi quidem Abbas favore atque ope Imperatricis facilè obtinuit, ut ſibi princeps ſedendi locus adjudicaretur, quemadmodum *Bru[illegible]* memorat. Pollet de cætero Abbas Fuldenſis Eccleſiaſtica par[illegible] & Politica juriſdictione, tam in civitate Fuldenſi, quam reliquis locis eo pertinentibus, quorum catalogum *Zeilerus* exhibet: Refertur verò ad *circulum Rhenanum ſuperiorem*. Inter *Officiales hæreditarios* Fuldenſis Abbatiæ Mareſcallatum familia nobilis *de Schlitz* tenet, quæ nunc *Gorcenſis* appellatur, & è qua *Berthous* Abbas, cujus mentio facta eſt, ſanguinem duxit.

Bruſch. Chron. Monaſt. edit. nov. p. 199.

Ib. p. [illegible]

Opus. [illegible]

Topogr. Haſſ p. 56.

5. RUPERTUS *Eccleſiæ Campidunenſis Abbas, S. R. Imp. Princeps, Divæ Auguſtæ Archimareſcallus*, ortus eſt è præn[illegible] prolapia Suevica *Bodmannorum*, parentibus, *Johanne Sig[illegible] de Bodman* [illegible] *H[illegible] lena Ba[illegible] de Ketvviz*, atque in di[illegible] illa ſucceſſit *Bernhardo Guſtavo Badenſi*, qui Fuldenſem etiam Eccleſiam rexiſſe, di[illegible]meſt.

6. *Scuto* tal[illegible] aſſis utitur, ut *quadripartitè* [illegible] bolis, *incumbat in medio parmula* Abbatiæ Campidunenſis *teſſeram continens* [illegible] *hermam fœminæ nigro in-dutam, ar[illegible] elatum & auro coronatum, in campo e minio* [illegible] *transverſim ſecto*. Prima vero & extre[illegible] *quadrata aurea capricornum erectum* [illegible] *defert*; ſecunda & tertia *argentea* [illegible] *virentia 2. 1. exhibet, quæ* [illegible] Bodmanniorum. *Clypeum hunc* tegunt, *præter* [illegible] *in medio collocatam*, duæ ga[illegible], *quarum* anterior *ſtopum capricorni n[illegible]*, poſte[illegible] *pileum turbinatum* [illegible] *plumis* [illegible], *ora* [illegible] Adjecuntur *hinc* pedum, *hinc* enſis.

7. Campidunenſe *Ordinis D. Bene[illegible]* monaſteri[illegible], *in Sergau*, quæ ad Su[illegible] refertur, extra civitatem Imperialem ejusdem nominis, quæ poſt Treverim, Bardev[illegible]cum & Auguſtam omnium Germaniæ vetuſtiſſima cenſetur, fundatum eſt pro ſuſtentatione nobilium atque illuſtrium Germaniæ virorum Anno 777. ab *Hildegarde*, Hildebrandi Suevorum Ducis filia, Caroli M. conjuge, in memoriam Divini beneficii, quo ejus innocentia atque intemerata in maritum fides, *Talardi*, qui Caroli M. frater è noverca *Leutburga* erat, falſis delationibus criminationibusque diffamata, tandem detecta & in apertum prolata eſt: cujus facti hiſtoriam prolixè *Bruſchius* recenſuit. Dotavit autem fundatrix, eodem reſte, novum cœnobium *Algovia*, id eſt, Alpibus adjacente terra; *Sagovia* i. e. lacubus, forte Sundtheimenſi, Mariſcellenſi & Sulabergenſi (hos enim ampliſſimos piſculentiſſimosque lacus hodie adhuc Abbas poſſidet) confini provincia; *Rugovia* i. e. Rhæticæ vicino agro; *Auguſtgovia*, Auguſtanæ nimirum urbi adjacente territorio, *Hilergovia* i. e. ad Ileram ſitis agris cùm oppid[illegible] pagis, caſtris; præcipuè vero Con[illegible] ac oppido *Campidunenſi* atque arce *Hillermontana*; q[illegible], defuncto Hildebrando pa[illegible] ejus Rudelbrechti ac Beronis, Comitum de Brunſchvvig ſed[illegible] fuerat. Primum Abbatem deſignavit *Andelgarium* Rolandi, omnium Gallorum nobiliſſimi Duc[illegible], Bertha Caroli M. ſorore geniti, filium, qui anno 773. Romæ ab Adriano Pontifice inauguratus eſt, eodem nempe anno, quo fundamenta cœnobii jacta ſunt & pro ſe ſuisque ſucceſſoribus inſigne privilegium ab eodem accepit, quo Campidunum *alteram vel ſecundam Romam* appellans, ab omni Epiſcopali jugo exemptum & perpetuò liberum eſſe ſtatuit. Cæterùm ſuperioribus ſeculis, magnis inter Abbatem atque urbem contentionibus certatum eſt, donec hæc in libertatem, excuſſo Abbatis jugo ſeſe vindicaret; quam Fridericus Imp. mul[illegible] privi[illegible] auctam confirmavit, Maximilianus ejus filius

Opus. p. 92.

Bruſch. loc. cit. p. 201.

X con-

conſolidavit; ſed cum clauſula, ut cives Campidunenſes Abbati annuatim die Jacobo ſacra *ducentos aureos Rhenenſes* ſolverent. Sed hos etiam civitas Ao. 1523. cum omnibus Abbatis in eam prætenſionibus, à *Sebaſtiano de Breitenſtein*, qui tum cœnobio præ[illegible]t, duobus & triginta millibus aureorum redemit. Annumeratur Abbatia *circulo Suevico* & *officiales hereditarios habet* Dapiferos, *Duces Bavariæ*; Pincernas, *Duces Saxoniæ*; Mareſcallos, *Comites de Montfort*; Camerarios, *Landgravios* de Nellenburg; his alii ſunt *ſubſtituti*, & quidem Ducibus Bavariæ *Equites de Roth*; Ducibus Saxoniæ *Nobiles Renner ab Almandingen*; Comitibus de Mont[illegible] *Equites de Prasberg*, Landgraviis de Nellenburg, *Nobiles de Werdenſtein.*

8. Inter *cœnobitas*, in quibus nobilitas generis requiritur, in præſentia potiores partes tenent:

I. *Maurus à Schonberg*, Decanus.
II. *Othmarus a Bodmann*, Cuſtos.
III. *Bonifacius a Dancketſchwveil*, Senior.
IV. *Columbanus a Libenfels*, Oeconomus.
V. *Æmilianus Hundibis a Waldrambs.*
VI. *Gerhardus Reich a Reichenſtein.*
VII. *Gregorius Vohlin ab Illerdiſſen.*
VIII. *Wunibaldus a Kroningen.*
IX. *Meinradus a Freyberg*, Præfectus feudorum.
X. *Wolfgangus Ungelter a Diſſenhauſen.*
XI. *[illegible]iſtophorus Giel a Gielsperg.*
XII. *Benedictus a Pirck.*

9. JOHANNES CHRISTOPHORUS *S. R. Imp. Princeps, Præpoſitus & Dominus Elvacenſis*, genus ducit e perveruſta apud Suevos ſtirpe equeſtri *Adelmannorum ab Adelmansfelden*; patrem habuit *Wilhelmum Chr[illegible]ophorum A[illegible]mann [illegible] Adelmansfelden in Schechingen & Hohe[illegible]att*, matrem *Mariam Magdalenam Baron[illegible]im de Rechberg*; ab his in lucem [illegible] eſt d. 23. Jul. anni 1640. Sac[illegible]am ve[illegible] dignitatem Canonicor[illegible] Anno 1674. d. 18. Apr. obtin[illegible]. [illegible]gram familiæ Adelmannianæ ded[illegible]tionem *in Bucelini Tomo IV. Germ. Stemmat[illegible]*. videre eſt.

10. *Scuto* utitur *quadr[illegible]art[illegible]o*, cujus 1. & 4. area *argentea mitram, qualis* Abbatum *eſſe ſolet, auream* (quod eſt *à l'enquerir*, uti Gallici feciales loqui amant) *continet*, Præpoſituræ Elvacenſis ſymbolum: 2. & 3. *ar[illegible]tea leonem erectum, cæru[illegible]eum, corona, li[illegible]* [illegible] *lis rubeis exhibet, quæ t[illegible]era g[illegible]itia eſt* Adelmannorum ab Adelmansfelden. Inſiſtunt *huic ſcuto præter* [illegible]aram, *duæ galeæ, qu[illegible]um* prior *mi[illegible]ram ſcutariam [illegible]ſuſtinet*; poſteriori gentilitiæ *impoſita eſt* [illegible]*ura ſemicircularis aurea, arcus ſimilis, cujus extremita-*

tes ſurſum protenduntur, & plumis nigris faſtigiata ſunt, intercapedo autem rete expanſum ejusdem metalli continet.

11. Elvacenſe, aliàs Elephancenſe, *Ordinis D. Bened[illegible]i* monaſterium ad *Jagiſtam* vel *Jaxtum*, Franconiæ amnem in *Virgunia* (hodie *Virngrund*) ſitum, fundatum eſt Anno 764. ab *Hariolpho & Erlolpho* fratribus, & ſucceſſivè Epiſcopis Lingonenſibus in Gallia; ſeptimo vero abhinc ſeculo, Anno ſcilicet 1460. Abbate *Johanne ab Hirnheim* in Præpoſituram mutatum, Monachique in Canonicos ſeculares converſi ſunt. Eminuit Principali dignitate, nec non jure ſeſſionis & ſuffragii in comitiis, jam inde ab Heinrici II. Imp. ætate; quod anno 1641. in conventu Ordinum Imperii, Præpoſitus ſcripto publicè edito demonſtravit, adverſus eos, qui de antiquitate hujus prærogativæ controverſiam ipſi moverant. Comprehenditur ſub *circulo Suevico* & præter oppidum *Elvacenſe* ac circumjectam regionem, alia quoque haud ignobilia loca caſtraque è quibus *Lautern* am alten *Remsthal & Tanneburg* conſpicua ſunt, tenet. *M[illegible]iſtro hereditarios* habet Pincernas, *Barones de Rechberg*; Mareſcallos, *Adelmannos ab Adelmansfelden*; Camerarios, *Barones de Freyberg*; Dapiferos, *Nobiles Blarer de Wartenſee.*

12. *Canonici* duodenarium numerum implent, hac ſerie:

I. *Hei[illegible]ricus Chriſtophorus à Wolframsdorf*, Decanus.
II. *Johannes Franci[illegible]us Adalbertus Hundbiß a Waldrambs*, Senior.
III. *Marcus Albertus Baro de Freyberg & Eiſenberg.*
IV. *Johannes Chriſtophorus Tre[illegible]endor[illegible]r, SS. Th. D. & Protonotarius Apoſ[illegible]icus*, Cuſtos.
V. *Johannes Sigismundus a Bernhauſen.*
VI. *Franciſcus Ad[illegible]lphus ab E[illegible]n[illegible]en.*
VII. *Ignatius Deſiderius a Penin[illegible]en*, [illegible] D. Scholaſticus.
VIII. *Joſephus Ignatius Baro de T[illegible]*
IX. *Johannes Rudolphus ab Ow[illegible]*
X. *Joſephus Rudolphus Chriſtophorus Baro de Rechberg.*
XI. *Franciſcus Baro de Bemel[illegible]er[illegible].*
Denique XII. *Johannes Chriſtophorus Baro de Stein.*

13. FELIX EGO *Antiſtes cœnobiorum Principalium* (der Fürſtl. Stiffter) *Murbacenſis & Luderenſis, Princeps in Furſtenberg* ſurrogatus eſt in locum patrui *Franc[illegible] Egonis Epiſcopi Argentinenſis* atque horum etiam cœnobiorum Adminiſtratoris. parentes ei erant, *Hermannus [illegible]o, Princeps in Furſtenberg* & *Maria Fran[illegible]ca* eadem gente, [illegible]

14. Ste-

14. S[illegible] fortaſſis ut[illegible]ur [illegible] pri[illegible] q[illegible]dra[illegible] *[illegible] ve[illegible] re [illegible]*, *[illegible] cum mille aur[illegible] [illegible]nulo rubeo d[illegible]*; *quod* ymbolum [illegible] Murbacenſis Abba[illegible]iæ: ſecunda *teſſer[illegible] [illegible]ituam* Furſtenbergio-rum *cont[illegible]*, tertia *quadripartitum ἐπίγραφ*[illegible] Werdenb[illegible]rgio Heiligenbergica [illegible] de-[illegible]*anda re[illegible]* quarta *rubea manum carnei coloris*, *ere[illegible] tribus digitis*, *juranti*[illegible], *indumento brachii cinereo repræſentat*, *quod* emblema eſt Luderenſis Abbatiæ. Imponitur *Scuto mitra*, *qualem* Abbatibus *ſe*[illegible]*les tribuunt*, adjiciturque pedum *cum* gladio.

Bruſch. ep. cit. p. 333. 15. *Murbach[illegible]um* cœnoblum *Benedicti*[illegible]*a* profeſſionis in Alſatia ſuperiore ad montana *Vo*[illegible]*[illegible]um*, fundatum legitur Anno 724. ad S. Epiſcopi Pirminii preces, à Sueviæ atque Alemanniæ Duce quodam *Eberhardo*, habitante in Alſatiæ arce *E[illegible]sheim*: olim inter potentiſſima Germaniæ monaſteria numerabatur, ſubditaque ei erat *Lucerna* Helvetiorum civitas, quam poſte. Albertus I. Auſtriæ Dux, poſtea Imperator, ab A[illegible]bate emit. *Luderenſis* Abbatia ſumptibus *Berchtbildæ* Reginæ in Burgundiæ & Alſatiæ confiniis ædificata, atque a *Clotario* Rege locupletata, deinceps cum Murbacen-[illegible] conjuncta eſt: Utrique verò in pacificatione Monaſterienſi, qua Alſatia in Regis Galliæ ditionem conceſſit, ſoa ſervata eſt immedietas; quæ quidem hôc ævo, quo idem Rex prædictæ pacis formulam violentiùs interpretari amat, in propinquum diſcrimen adducta eſt. Cæterum inter Campidunenſem, Elvacenſem & Murbacenſem Præſules de *[illegible]* jam à longo tempore [illegible]t. quæ in comitiis Ratisbonenſibus A[illegible]ni 1654. incaluit, uti apud *[illegible]* [illegible]cer. Sed n[illegible]c illud ſilentii ſipario involvendum fort[illegible] eſt, oriam eſſe ante a[illegible]nos aliquot di-ſc[illegible]dram circa electionem Antiſtitis Murbac[illegible], aliis e Clero *Franc[illegible]co Egoni Furſtenbergio* faventibus, aliis verò *Joh. Ludovicum ab An[illegible]*, qui adhuc hodie vitali aura [illegible]eſcitur, ſuffragiis ſuis deligentibus; quam diſſenſionem ita tandem compoſitam eſſe accepi, ut hic aliqua redituum parte contentus, dignitatem cum poteſtate Furſtenbergio permiſerit.

De Emin. noviſſ. Sen. tep. p. 830.

16. *Berchtol[illegible]adenſis* Præpoſitura hodie adminiſtratur a MAXIMILIANO HE[illegible]NR[illegible]CO, *Archiepiſcopo ac Electore Colonienſi*, *Duci Bavariæ*, qui, ut in aliis ſublimioribus honorum gradibus, ita & in iſto ſucceſſit patruo ſuo *Fe[illegible]inando*.

17. *Simbolum* Berchtolsgadenſe, quod in [illegible]is Emin[illegible]ſſimi Electoris, ſuperiùs de[illegible]tis, non apparet, *conſtat duabus clavibus argenteis decuſſatim* [illegible] *in campo rubeo* [illegible]

1[illegible]. Fondatum eſt [illegible] monaſterium, quod inſtituta *Can[illegible] Re[illegible]ularium* [illegible] *Auguſtini* ſequitur, in agro Sal[illegible]burgenſ[illegible] *Ber[illegible]ngero & Cu[illegible]one* fratribus, *Comitibus de Sulzbach*, necnon *Irmo[illegible]arda* eorum matre, in hono[illegible]em S. Johannis Baptiſtæ & Petri, multisque prædiis dotatum anno 1108, uti è monumentis & diplomatibus cœnobii adverſ[illegible] A[illegible]entinum *Hundius* aſſeruit; à quo hoc etiam refertur, Præpoſitos recens electos teneri, ut Archiepiſcopo Salisburgenſi, nec non Ducibus Auſtriæ ac Bavariæ, pro un[illegible] [illegible]ſque jure, è veteri conſuetudine fidelitatem præſtent, vigore *Laudi* à Berchtoldo Epiſc[illegible]po Friſingenſi anno 1384. pronuntiati. Neque tamen id obſtat, quo minus in ſpiri[illegible]ibus immediatè Romanæ ſedi, in temporalibus verò Imperatori ſine medio ſubſint: *Co[illegible]lum* cui annumeratur, *Bavaricum* eſſe, è ſitu loci facilè eſt colligere. Metrop. Salisb. p. 194.

19. De *Weiſſenburgenſi* Præpoſitura, & *Prumienſi* Abbatia, quarum hæc *Trevirenſi* Arch[illegible]epiſcopatui, illa *Spirenſi* diœc[illegible] ſi incorporata nunc eſt, ſuperius loco cong[illegible]o abundè, pro inſtituti ratione, dictum eſt, neque opus, ut eandem crambem recoquamus. V. ſup. L. II. c. 7. & L. 3. c. 6.

20. *Stabulenſis* Abbatiæ Antiſtes nunc eſt W[illegible]LHELMUS EGO, *Epiſcopus Argentinenſis*, *Princeps in Furſtenberg*; qui fratri ſuo *F[illegible]anci[illegible]co Egoni*, annuo circiter ſpatio ante ejus obitum, tanquam *Coadjutor* in hac dignitate ſuperadditus fuerat, ac demum fatis functo ſucceſſit.

21. Fund[illegible]tum eſt Stabuleoſe cœnobium, quod *Bened[illegible]* inſtituta ſequitur, atque in diœceſi Leodi[illegible] ſitum eſt, anno 657. a *Sigeberto* Auſtraſiæ Rege, hortan[illegible] S. *Remaclo*, Epiſcopo Trajecten[illegible] ad M[illegible]ſam; qui ſolitudinis amans Epiſcop[illegible] [illegible]cto, Stabuletum anno 653. ſeceſſerat, novique cœnobii Antiſtes poſtea conſtitutus ibidem anno 691. vitam cum morte commutavit, ſuccedente ei *S. Papoleno* ſive *Babol[illegible]no* Viro Apoſtolico, uti *A. Miræus* memorat. Poſt *Chriſtophorum Man[illegible]er[illegible] [illegible]um*, qui primus & ſexageſimus Abbas numeratur, & anno 1576. è vivis exceſſit, [illegible]*latus* eſt in Adminiſtratorem A[illegible]æ Stabulenſis *[illegible]dus Gr[illegible]beckius*, *E[illegible]pus Leodienſis*, à quo illa eoſdem hab[illegible] [illegible] [illegible]qui c[illegible]m Præſ[illegible]les Leodienſes [illegible] quod p[illegible] *Is deman[illegible]dum Duc[illegible]* [illegible] A[illegible]iæ [illegible]luit *Wilhelmus [illegible] Bavaria*, *E[illegible]* *H[illegible]* inde *M[illegible]* *He[illegible]* h[illegible]ernus Archiepiſcopus Col[illegible]nienſis & Epiſcopus Leodienſ[illegible] qu[illegible] Abbatiam *Franc[illegible]* *F[illegible]oni* Epiſcopo Arge[illegible]tinenſi ceſſit, monaſteriumque unà cùm *Malmundurie[illegible]* congregationi *Burſfeldenſi* incorporavit anno 1656. [illegible] Faſt. Belg. & Burg. p. 110. Excel. Germ. Sacr. T. II. p. 28

 vis.

ris [illegible] im Gulielmus Manderſcheidius Abbas ſex geſimus jam dum reformaverit utrumque cœnobium ſecundum ſtatuta Congregationis Burſfeldenſis, ei tamen illa non ſubjecit.

22 CHRISTIANUS, *Eccleſiæ Corbejenſis Abbas S. R. Imp. Princeps*, oriundus eſt è nobili, in tractu Rhenano inferiore, familia *de Bellinckhauſen*, & poſtquam *Bernhardus* [illegible] *phorus a Gahlen* Epiſcopus Monaſterienſis atque hujus Abbatiæ Adminiſtrator è medio exceſſit, ipſi in hac dignitate ſurrogatus fuit.

23. *Scutum* ejus *quadripar*[illegible]*tum* fortaſſe eſt, ita ut 1. & 4. area *ex auro & minio tranſverſe* [illegible] *laſit*, *quod* ſymbolum eſt Corbejenſis Abbatiæ; 2. & 3. *argentea baculum rubeum*, *ſitu diagonali locatum*, *cujus duo ex*[illegible] *emaanchorata ſunt*, *contineat*, *ita enim* teſſeram familiæ de Bellinckhauſen Siebmacherus *exprimit*. Imponi *poteſt huic* [illegible] *cuto* tiara, & *ab utroque latere* galea, ex anteriore [illegible] *peda*, *qualia Abbatum ſunt protenditur pro* Corvejâ; poſterior *ſuſtineat jugum comp*[illegible] *illarum argentearum*, *ut* cellera Bellinck [illegible] *impre*[illegible] *ſit* [illegible] antur *hinc* pedum, [illegible] gladius.

24. Corbejenſe monaſterium adſ[illegible]*ur im* Ludovicus Pius ejus[illegible] conjux Judi[illegible]ha, anno 822. ſuadente *S. Adelardo* fundaſſe à *Mirao* traditur: fuit autem *Adel*[illegible] ex Caroli M. Imperatoris ſtirpe prognatus, & primum Monachus, poſt Abbas in *Corbeja Gallic*[illegible] ad [illegible]*rbej. & Sum*[illegible] confluentes in Belg[illegible] unda[illegible]en[illegible]ique pago ſita, [illegible] Bathildis Fr[illegible] Regis Clodovei junioris uxor, mater Regum Clotarii, Childerici ac Theodorici celebre monachorum cœnobium exſtruxit, quemadmodum *Hadr. Valeſius* refert, cujus verba de hac noſtra *Corbeja* hæc ſunt: *Eſt* [illegible] *nobi*[illegible]*imum mon*[illegible] *Saxonia*, *ad ripam Viſurgis flu*[illegible] (Weſer) *poſitum* [illegible] *pago Anguerſi*, *quod Adalhardus Abbas Corbejenſis exſtruxit*, *principatu ac conceſſu Ludovici Aug. & nomine cœnobii ſui* Corbejam [illegible] *voluit*. *Quod ut d*[illegible] *nerent a C*[illegible], Corbejam Novam [illegible] *ones ac ple*[illegible]*que Hiſtorici* [illegible] *nuncupavere*. Mirabile ver[illegible] & prodigio ſimile, quod *Bucelinus* enarrat, habuiſſe hoc monaſterium inter alios a Numine favores, hunc præcipuè, ut quotieſcunque aliquis è fratribus moriturus erat, triduo antequam vita excederet, præmoneretur, lilio coronæ cujuſdam æreæ in Choro [illegible] æ, depoſito prodigioſè, & in ſede ſeu [illegible]lo, [illegible] vo[illegible]t, mori [illegible] fratr[illegible]us quisque eſſet ſeſe triduo poſt mor[illegible]rum id miraculum aliquot ſec[illegible] duraſſe, donec juvenis Frater quidam de imminente ſibi obitu taliter præmonitus, contempta monitione, lilium in ſen[illegible] Religioſi ſede collocaret. Quo quidem ſigno [illegible]rritus ſenex ægrotare cœperit, mox tamen con[illegible]luerit, & juvenis contemptor tertia die repentina morte extinctus fuerit. Eminet cæteroquin Corbejenſis Abbatia multi[illegible] pri[illegible]giis atque immunitatibus, ab Imperatori[illegible] ei conceſſis. Diœceſis ejus ad *circulum* [illegible]*phalicum* refertur; ſub ea verò *Huxaria* (Höxter) ad Viſurgin comprehenditur, quæ civitas tamen non om[illegible]modo [illegible]bjecta eſt Abbati, ſed libertate certis lim[illegible]ibus deſtinata gaudet, cujus *Advocatia*, [illegible] ejus patrocinii clientelaris a multis jamdum ſeculis penes familiam Guelphicam *Ducum Brunſvicenſium* eſt: de quo litem ei [illegible] perioribus annis Chriſtophorus Bernhardus Abbatiæ Adminiſtrator movit, [illegible] res ſpectabat, cum per arbitros p[illegible] multas difficultates lis tandem anno 1671 d. [illegible] Apr. *Bilefeldæ* reſerata [illegible] ut præſidium quod Duces Brunſuicen[illegible] ſant, ea excederet, civ[illegible]que ejus atq; e incolæ Antiſtitis gratiæ permitterent[illegible], ſalvis tamen juribus civitati per pacificationem Weſtphalicam confirmatis.

Taſſ. Belg. & Burg. p. 3.

Notit. Gall. p. 159.

Tom. II. Germ. Sacr. p. 103.

CAP. XX.

DE PRÆLATIS.

Abbatibus ſuccedunt reliqui *Prælati*, qui Imperii civibus quidem adſcripti, non ad Principale tamen faſtigium evecti ſunt, quique proinde non niſi *curiatim* ſuffragia ferunt, *nec p*[illegible] *orum ita ma*[illegible] *Prin*[illegible]*ibus ſunt ob*[illegible], *ut onera ſ*[illegible] *Imper*[illegible] *nomine inde la non pr*[illegible]*ximè* [illegible] *In*[illegible] *in Pr*[illegible]*pum ærarium ingera*[illegible] *ut proin*[illegible] *in om*[illegible]*ibus pub*[illegible] *intui*[illegible] *axium non omnia dicere gerere*, *juxta unitum patr*[illegible]*norum*, quemadmodum *Comingius* loqui amat. Jam dudum vero factum eſt, cùm diviſi [illegible] in duo collegia, quæ *ſcamna* vocitent[illegible], nempe *Suevicum* & *Rhenanum*, unde [illegible] in poſterioribus comitiis [illegible] 65 [illegible] *votum* ſibi poſtliminio vindicaru[illegible] [illegible]terum jam in deſuetudinem abi[illegible] [illegible]ta ratione [illegible] modò Suevici modo Rhen[illegible] pri[illegible] loco ſe[illegible]tent[illegible]m dicunt. Cæterum in h[illegible] Prælatis nec generis ſplendor nec proſapiæ nobilitas requiritur, ſolentq; eò dignitatis obſcoro loco nati, atq; imi ſubſellii homines frequenter pervenire; unde vix erit, quod præter nuda eorum nomina commemorare atque in medium proferre licebit, quanquam vel iſta omnia ac ſingula recenſere haud integrum fuit.

Not. ad Lamp. part. 1. c. 6. p. 216.

2. Sue-

2. *Suevicum ſcamnum* XV. Prælati, qui omnes *circulo Suevico* annumerantur, occupant, quos inter primatus tribuitur *Reichenavienſi*, cujus cœnobium *Benedictinæ profeſſionis* in inſula amœniſſima ac feraciſſima lacus Cellenſis ſeu Veneti, a Conſtantia dimidio milliari diſtante, condidit circa annum Chriſti 42. *S. Pirminius* Epiſcopus Meldenſis, auxiliis ac ſubſidiis *Caroli Martelli* quamvis verò id in uſum tantum ingenuæ atque illuſtris juventutis inſtitutum initio fuerit, nemoque niſi generoſo ſanguine cretus in id reciperetur, nunc tamen promiſcue omnis generis hominibus aditum patet. Tantis autem, *Bruſchio* teſte, opibus quondam valebat, ut ejus Abbas Romam iter faciens, ſingulis noctibus in ſuo proprio domicilio, quoad Romam uſque pergeret, pernoctare poſſet, *annuique ejus reditus* ad *centum millia aureorum* aſcenderent; unde nomen *Divitis Augiæ* inditum ei eſt. Inter ditiones præcipue *Ulmenſem* pagum numerabat, quem cum omnibus eo pertinentibus decimis, libertatibus ac poſſeſſionibus Pipino ac Carolo M. ejus filio dono acceperat: ſed excuſſere temporum proceſſu Ulmenſes monaſticum jugum, atque in libertatem, qua eos adhuc gaudere in propatulo eſt, ſeſe aſſeruerunt. Nonus & quinquageſimus à S. Pyrminio Abbas, *Marcus à Knöringen*, poſt longas cum Epiſcopatu Conſtantienſi diſceptationes, tandem anno 1540. adminiſtrationem Abbatiæ *Johanni à Lupza Præſuli Conſtantienſi* transmiſit, à quo annuente Pontifice Romano, Epiſcopatui *incorporata* eſt; hinc Antiſtites prædicti Epiſcopatus hodie etiam *Dominorum Reichenaviæ* titulo utuntur, uti *ſuperius* dictum.

Chroni. Monaſ. pag. 300

3. Proximo ab iſto loco recenſendus eſt *Martalenſis* Abbas; quippe qui in præſentia *Directorium* inter Prælatos ſcamni Suevici obtinet, nomen habet *Nicolai*: ejus monaſterium ad dextram Danubii à Suevia deſcendentis inter *Ruedlingam* ac *Ehingam*, præclara Auſtriacorum oppida in firmiſſima rupe ſitum, & magnificis ædificiis conſpicuum, primùm *ſeptem Canonici ſeculares* incolebant, quos *Hermanni Duces Sueviæ* pater & filius circa initium ſeculi inſtituere, ſed ſequentis ſeculi anno 71. *Hugo III.* Comes Palatinus Tubingenſis, ejusque conjux *Elisabetha* Rudolphi Brigantini C. filia, cum ædificium incuria corruptum reſtauraſſet, Canonicis abolitis, *monachos* introduxit, qui *Norberti* regulam ſequerentur, Horum Antiſtites *Præpoſiti* dicebantur, uſque ad annum 1418. quo *Henricus Meerſtetter* in Concilio Conſtantienſi *Abbatis* axioma obtinuit.

Bruſch. op. cit. p. 184.

4. Directori ſubjungam quoque *Condirectorem*, qui hoc tempore *Elchingenſis* Abbas eſt, *Anshelmus* nomine. Erat Elchingen, olim *Aichingum* à vicino *querceto* dictum, caſtrum latrocinii infame, infra Ulmam ad ſiniſtram deſcendentis Danubii ripam, in ſublimi monte amœniſſimo loco ſitum, quod in aſceterium *Ordinis Benedictini*, convertit anno 1128. *Conradus Saxonum Dux*, ejusque conjux *Lucia Sueviæ* Duciſſa, Conradi III. Imp. ſoror, ac munificè dotavit; poſtea incendio abſumptum *Albertus C. de Rauenſtein & Irtzenberg* anno 1142. reſtauravit.

Ibid. p. 184.

5. *Salmanſweilerenſis* Abbas hodiernus *Emanuel* appellatur; ejusque cœnobium, omnium in Germania *Ciſtertienſis* inſtituti, *Bruſchio* judice, pulcherrimum opulentiſſimumque uno milliari ab *Uberlinga* civitate Imperiali, ad *Acronianum lacum* ſitum, fundatum primùm eſt a *Gundramo Barone de Adelsreuter*, circa annum 1134. dein a *Conrado III.* ac *Friderico I. Imp.* imprimis verò à *Burkardo Salisburgenſi Archiepiſcopo* munificentiſſimè locupletatum; in cujus beneficii memoriam hodie adhuc *Salisburgenſe ſymbolum* inſignibus hujus cœnobii inſeri ſolet. De *jure ſuperioritatis* item ei moverunt *Furſtenbergici* Comites, & monaſterium in Comitatu *Heiligenbergenſi* ſitum, atque adeo ſuæ jurisdictioni ſubditum eſſe contenderunt. verùm cœnobiarchæ ex adverſo docuere, monaſterium à Conrado III. Imp. Sueviæ Duce (Ducum autem Sueviæ Heiligenbergios tanquam Vicarios Vicedominos & temporarios Adminiſtratores fuiſſe) tractui Lentienſium ſeu *Lintzgovv*, atque omni ſeculari jurisdictioni exemptum, ſolique Romano Regi in perpetuam Advocatiam anno 1142. ſubjectum eſſe, atque adeo mero & mixto Imperio Abbatem pollere, qui notoriè Status ſit Imperii.

Op. cit. p. 300.

6. *VVeingartenſis* Abbas *Alphonſus* nunc eſt, cujus cœnobium *Ordinis Benedictini* dives ac magnificum, Guelphorumque Principum ſepultura clarum, in Suevia vix dimidio milliari à civitate *Ravenſpurgenſi* diſtans, & in perveteri pago *Altorf*, nota i Guelphorum ſolo, ſitum, primùm à *Pipino* Rege Galliæ in gratiam *S. Altonis*, Ambronum & Vindelicorum Apoſtoli fundatum ac dotatum, dein à *Guelphone III.* Duce Carinthiæ reſtauratum eſt. Hoc, quo agimus, ſeculo duo inſignia prædia titulo emptionis acquiſivit, nempe *Commendam Ordinis Johannitici* in oppido *Feldkirchen* ab Ordine Melitenſi ſexaginta mille florenis, & dynaſtiam *Blumenecc* a Rudolpho C. de Sulz centum & quinquaginta mille florenis: unde opulentiam hujus cœnobii fructumque ex

Bruſch. ex. cit. pag. 566.

ejus poſſeſſionibus redeuntium ubertatem colligere licet.

7 *Ochſenhuſanus* Abbas hodiernus *Placidi* nomine gaudet: cœnobium, cui præeſt, inſtituta *D. Benedicti* colit, atque in amœniſſimo Sueviæ agro, duobus à *Memminga* pariter & *Biberaco* ad *Rodinm* fluviolu, quem mox Danubius recipit, milliaribus poſitu eſt; habuitque fundatores, vel potius inſtauratores *H[illegible]num, Conradum & Adalbertum* fratres, [illegible] *de Wol[illegible]endin*. Suberat initio Abbati S. Blaſii in Hercynia, usque dum Martinus V Papa, ob ſingularem honorem & cultum ſibi exhibitum, cum Cardinalis adhuc in profectione ad Conſtantienſe concilium illic divertiſſet, libertate atque immunitate id donaret, nec non *Abbatiæ* axiomate inſigniret, quod factum eſt anno 1420. Bruſch. ep. p. 340.

8. *Irſingenſis* Abbas *Æmiliani* nomen fert: monaſterium, quod *Urſinum* olim dicebatur, *Benedictini* itidem Ordinis, infra *Kauffbauram* haud procul ab amne *Wertach*, in mediis denſiſſimisque nemoribus ſitum, fundatum ac locupletatum eſt anno 1182. ab *Heinrico M. a Rumsbergo*, ejusque filiis *Godofredo & Bertholdo*, nec non *Irmelgarde* filia. Conradus de Ramſchvvag, *Advocatus* hujus cœnobii, Eccleſiam *Irgenriedenſem*, cum jure Patronatus, & totam illam Advocatiam, cum omnibus eò pertinentibus reditibus, *Hartmanno* Abbati, qui octavus numeratur, in liberam dotem tradidit. Decimus ab hoc Abbas *Heinricus* villam egregiam *Bauswil*, nobilium hujus nominis olim ſedem ac domicilium pretio mercatus eſt. Ibidem.

9. *Petershuſenſis* Abbas *VVunibaldus* in præſentia audit: cœnobium, quod regit, *Benedicti* inſtituta veneratur, & loco elegantiſſimo ad Rhenum, è lacu Ac[illegible]nio emergentis, alveum, in ſuburbio *Conſtantiæ* ſitum eſt: fundavit id ac dotavit anno 980. *S. Gebhardus* Epiſcopus Conſtantienſis, Comes Brigantinus & Zæringenſis, primumque ejus Abbatem *Beringerum* conſtituit. Bruſch. ep. p. 100.

10. *Urſpergenſis* Abbas *Maximiliani* nomen habet: monaſterium ejus *Premonſtratenſis Ordinis*, ad *Mindulum* fluviolum in Auguſtana diœceſi medio itinere inter Auguſtam & Ulmam ſitum, fundatum atque exſtructum eſt anno 1125. à *Wernero C. de Schvvabeck & Bal[illegible]hauſen*. ejus Antiſtites *Præpoſiti* dicebantur usque ad annum 1349. quo, *Heinrico Qu[illegible]ro* hujus nominis Abbate defuncto, ejus ſucceſſor *Heinricus de Ra[illegible]* *Abbatis* axioma, Pontifice Romano an[illegible] conceſſum [illegible], obiitque anno 1[illegible]74. [illegible] ab iſto *Gul[illegible]lmus à Thankan[illegible]* Præſulis etiam Ib. p. 391. & ſeq.

habitu, *infula, aurato* [illegible] *pede* anno circiter 1412. à Papa exornatus eſt.

11. *Rodenſis* monaſterii Antiſtes hodiernus *Martinus* eſt: dicitur verò id vulgò *Monachorum Rodum* (Münch Rod) ad differentiam alterius cujusdam monialium Rodi apud Oſtrofrancos, ſitumque eſt in Suevia altero à Memminga lapide, in *Haslachij* & *Roda* medio concurſu. *Hemma*, illuſtris Baronis & Equitis aurati *Heinrici Wildenſver[illegible]k* uxor fundatrix ejus audit; vixit ea circa annum 1126. cœnobiumque ad normam regulamque *Norberti* conformavit. Hoc ævo in anguſtum oppido coactæ ſunt monaſterii hujus facultates, neque enim bello tantùm tricennali permultum detrimenti calamitatumque ſenſit; quippe quo inſigne prædium *Amendingen*, dictum cum omnibus decimis, absq; ulla reluitionis clauſula d[illegible]ndere coactum eſt; ſed & duplici incendio annis 1676. & 1681 correptum conflagravit, cum templo omnibusque ornamentis tantùm non in cineres redactum eſt. Bruſch. ep. p. 129.

12. *Roggenburgenſis* Abbas *Adalbertus* appellatur: cœnobium, cui præeſt, Ordinem *Præmonſtratenſium* à *Norberto* inſtitutum profitetur, & duobus milliaribus ab Ulma Weiſenhornam verſus Fuggerorum Comitum oppidum, poſitum eſt: fundatores agnoſcit *Bertholdum, S[illegible]ldum & Conradum* fratres *Comites de Bibr[illegible]* nec non *Demuthbam* Bertholdi Conjugem; è Comitibus de Zollern prognatam, atque initia ſua in annum 1226. refert. Erat primùm *Præpoſitura*, nec niſi poſt annum 1440. *Abbatiæ* titulo ornata eſt, primusque eo uſus *Johannes Deuringius* legitur. Ib. p. 372.

13. *VVeiſſenauenſi* Abbati nomen eſt *Norberto*. cœnobium quod regit, ab aliis *minor Augia* (die M[illegible] ber[illegible]) vocatur, ad differentiam *Wei[illegible]enaua* in Nortg[illegible]a, ſitumque eſt prope Ravenspurgum ad *Schuſ[illegible]um* amnem: erat olim Eremitarum h[illegible]ac[illegible]lum, poſtea in monaſterium *Ordinis* [illegible]*monſtratenſis* converſum eſt, autore ac benefactore *Gebizone a Weyſſembur[illegible] Hachburg* e familia Habspurgica & Briſiacæ Landgraviis oriundo, ejusque ſorore *[illegible]ngarde*, Heinrici ab Aſenhauſen conjuge: poſteriore verò ævo novis operibus ex[illegible]cum eſt a *Chriſtophoro* Abbate, qui, *Bucelino* teſte, uligine loci correcta religioſos ſuos in Paradiſo terreſtri collocavit. Bruſch. ep. bis p. 29.

14. *Schu[illegible]enriedenſis* Prælatus hodiernus *Vincentij* nomen tenet: ejus monaſterium [illegible] *hu*[illegible] præfluente amne, qui prope Ereskirchium in lacum Acronium illabitur, dictum eſt, colitq; inſtituta *S. Noberti*. fundatum [illegible] atque è caſtro in aſceterium transmuta-

Bruſch. ſup. c. p. 117.

motarunt anno 1188. *Beringarius* & *Conradus Barones de Schwenried*, quorum ille Monachus converſus, ut vocant, ejusdem cœnobii factus eſſe traditur: initio à *Præpoſitis* regebatur usque ad *Conradum Rauber*, qui anno 1495. è vita diſceſſit, atque in Synodo Baſileenſi, cui interfuit, privilegia *Abbatis* que ornamenta Pontificalia conſecutus eſt.

15. *VVettenhauſenſis* cœnobii Antiſtes ... *Dionyſius* audit: inhabitatur illud à *Canonicis Regularibus*, ad normam à S. *Auguſtino* præſcriptam viventibus conditum vero eſt anno 982. à *Conrado* & *Wernero* fratribus *Comitibus de Rockenſtein*, inſtinctu matris eorum *Gertrudis*, quæ dicitur eſſe vera fundatrix. Petiit enim, referente *Bruſchio*, tantum ... a filiis, ad extruendum lucum ſacrum, ... tum ipſa unius diei ſpatio aratro poſſet circumſcribere; quod cum a filiis facilè impetraret, ipſa miræ parvitatis & levitatis ... um adornans, id ſpatium, quod hodie ... ti cœnobio paret, obequitans, & aratrum in ſinu geſtans circumſcripſit & obtinuit. Situm eſt Auguſtam inter & Ulmam in Marchionatu Burguviæ, cujus ultimi Marchionis Heinrici, qui exeunte ſeculo tertio & decimo diem obiit, exuviæ in æde monaſterii recubant.

Id. p. 693.

16. *Gengenbacenſi* monaſterio qui hodie præeſt, *Placidus* ... ncupatur: ſitum iſtud ... in Argentinenſi diœceſi, ac S. *Benedicti* ... t ... uſpicit: initia ejus ad annum 855. ... ntur; conditorem ac benefactorem ... idum C. Hab ... urgi agnoſcit.

17. Hactenus de Prælatis ſcamni Suevici, ... ſequuntur, *Rhenano* annumerantur, in... nos primo loco recenſeri ſolet

Kaiſersheimenſis, qui nomen *Elia* habet & ... b *circulo Bavarico* comprehenditur, cujusque cœnobium *Ordinis Benedictini* ſub reformatione *Ciſtertienſi*, in Ducatu Neoburgico, haud procul ab eo loco, obi Licus Danubio miſcetur, ſitum, fundatum eſt anno 1113. ab *Heinrico C. de Lechsmund & Graiſbach*, ejusque conjuge *Loykarda*. De jure *immediatatis* longa huic monaſterio diſceptatio intercesſit cum Comite Palatino Neoburgico, qui præter Advocatiam, ſuperioritatem etiam in illud ſibi arrogabat; ante paucos tamen annos huic liti renuntium mittens cœnobium plena libertate gaudere juſſit.

Bruſch. p. 5. p. 10.

18. *Odenheimenſis* Præpoſito proximum ab iſto locum tribuunt: ejus verò vices *Spirenſis Epiſcopus* omne explet, quæ de re ſuperiùs dictum eſt.

19. *VVerdenſis* Abbas ad *circulum Weſtphalicum* refertur: ejus monaſterium intra mœnia oppidi ejusdem nominis ad amnem *Ruram*, in confiniis Comitatus Marcani & Ducatus Montenſis ſiti, comprehenditur, conditumque eſt a S. *Ludgero* primo Epiſcopo Monaſterienſi anno 790; qui *Helmſtadium* à Carolo M. adverſus Sorabos Vandalosque exſtructum ac munitum, ſibique ab eodem Imperatore conceſſum, monaſterio tradidit: poſt ſeptem demum ſecula anno ſcilicet 1489. *Antonius* Abbas oppidum iſtud *Wilhelmo Duci Brunſvicenſi* certa argenti ſumma vendidit, qua alienatione aliisque incommodis adeo attenuatæ ſunt cœnobii hujus opes, ut oneribus Imperii ferendis imparem eſſe haud ſemel conteſſum ſit: ſolent tamen hodie adhuc Werdenſes Abbates Helmſtadienſem titulum uſurpare, quemadmodum è ſubſcriptione ultimi Receſſus Imperii patet. Nomen hodierni Abbatis incompertum nobis eſt.

Zeil. Topogr. VVeſtphal. p. 70.

Id. Topogr. Duc. Brunſvic. p. 111.

20. *SS. Vdalrici & Afra* monaſterio, in *Auguſta* Vindeliciæ metropoli ſito, qui hac tempeſtate præeſt, hoc nomine tituloque cluit: *Romanis liberi & Imperialis cœnobii SS. Vdalrici & Afra Abbas, S. Caſ. Majeſt. Conſiliarius & Capellanus perpetuus.* Condidiſſe hoc monaſterium fertur S. *Vdalricus* Epiſc. Auguſtanus, poſt reſtauratam S. Afræ vetuſtiſſimam ædem, & *Canonicos Regulares* ibi introduxiſſe, hos poſtea *Bruno* Epiſcopus, Heinrici II. Imp. germanus frater ejecit, & in eorum locum Monachos *Ordinis Benedictini* aſcivit. *Immediatatem* hujus cœnobii jam à longo tempore Auguſtani Præſules impugnant, hodieque ſub judice Camerali lis pendet, Abbate tamen *in poſſeſſione libertatis* conſtituto, quod in comitiis Ratisbonenſibus anni 1641. evicit.

Bruſch. ep. c. p. 401.

21. *Monaſterienſis in valle Gregoriana* Abbas *circulo Rhenano ſuperiori* annumeratur: monaſterium mœnibus civitatis ejusdem nominis, quæ decem urbibus Imperialibus Alſatiæ accenſetur, includitur, ac fundatum eſſe perhibetur ab *Hilderico* Galliæ Rege anno circiter 660. in uſum ingenuæ juventutis, unde hodie quoque non niſi *nobili genere ſati* in id recipiuntur. Nec exiguæ ejus ſunt facultates, habetque Abbas diviſum cum Senatu urbano imperium tum in ipſa civitate, tum in valle circumjecta. Hodie verò poſtquam everſa eſt à Gallis Alſaticarum civitatum libertas, quin Abbatis hujus conditio itidem fuerit immutata, dubitare vix licet.

Zeil. Top. Alſ. p. 48.

22. *S. Georgy* in *Iſna* civitate Imperiali Sueviæ Abbati jam à longo tempore, ob *immunitatem* atque *exemptionem*, litem intenderunt *Truchſeſſii Comites de Trauchburg*; eaque ea, niſi fallimur, diremta hactenus eſt ...

Bruſch. ep. p. 174. in poſtremis tamen comitiis aſſeruit ſibi jus ſuum Abbas [illegible] Receſſuique nomine proprio [illegible]. Fundatum vero eſt hoc cœnobium [illegible] 1096. à [illegible] pere, *W*[illegible] *Comitibus* [illegible] quorum maſcula ſtirpe extincta, non ſolum oppidum & cœnobium iſtud [illegible]nenſe, ſed tota pæne eorum ditio ad [illegible] devoluta eſt; unde hodie adhuc *Advocat*[illegible] hujus monaſterii prædi[illegible] Dapiferi [illegible]

23. *Monaſterii S. Cornelii ad Indam* Abbas hodier[illegible] hoc nomine ac titulo gaudet: *Iohannes* [illegible], *Abbas &* [illegible] *libera Imperialis Abbatiæ*, [illegible] *& proprietatis monaſte*[illegible] *in Eylendorf, Gruſenich*, [illegible] *Merdtro*[illegible] *& Cumdi*[illegible], *Præpoſitus hare*[illegible] *in Eſ*[illegible]*amb.* Vernaculo idiomate [illegible]: Abt und Landherr der Keyſerl. Freyen Reich Abtey/ Land und Eigenthum zu St. Cornelii Münſter/ Herr zu Eylendorf [illegible] Probſt zu Eſchl[illegible]. Inhabitatur hoc cœnobium à monachis *Ordi*[illegible] quod cum vico adſito, uno ab Aquis[illegible] ejus fundamenta *Carolus* [illegible] fertur, filiusque *Ludovicus Pius* ul[illegible] ei impoſuiſſe manum. Zeil. Topogr. VVeſtphal. p. 9. Refertur ad [illegible] *Veſtphalicum*, & cingitur diſtrictu du[illegible] & vepribus ſepto & quaſi munito, ſed [illegible], plumbi nec non aliorum metallorum mineralium [illegible] cui Abbas ſupremo jure imperat.

24. *S. Haimerani ſive Emmerani* in urbe *Reginoburgenſi* Abbas agmen Prælatorum claudat; eſt ei nomen *Cœleſtinus*, comprehenditurque ſub *circulo Bavarico*. T[illegible] *Emmeranus* primo Epiſcopus Pictavienſis in Aquitania, poſtea Reginoburgenſis in Boica fuiſſe, & demum anno 652. [illegible] Theodonis V. Bojorum Du[illegible] Romam tenderet, *Helfendorf* inter [illegible] & *Oenum*, omni cruciatu [illegible] crudeliſſima morte affectus eſſe, eò quod ſoror ejus ac Theodonis filia *Utta*, e Sigebaldo primariæ nobilitatis juvene uterum feren[illegible], ſtuprum abſenti Emmerano imputaſſet: cadaver tamen, innocentia Viri nempe patefacta, Reginoburgum ad S. Georgii ædem translatum eſt, quam Theodo Princeps, ut cædis noxam expiaret, ad[illegible] monaſterio amplia[illegible] Petri Apoſtoli & [illegible] Emmerani nomine [illegible] que Abbatem *Apollonium* ei præ[illegible] anno [illegible] ſeculi ſpatio [illegible] Epiſcopu[illegible] Ratisbonenſi[illegible] magni[illegible] Emmerani [illegible] Imperator [illegible] que [illegible] locupletarunt.

Velſ. Hiſt. Boic. l. 4. pag. [illegible]

CAP. XXII.

DE ABBATISSIS.

Sub Prælatorum collegii comprehenduntur eti[illegible], atque [illegible] illi [illegible] ſolent autem in com[illegible] e pert[illegible]tos, neque enim [illegible] ut [illegible] illis [illegible]bus, i[illegible] Reip. de[illegible], inter[illegible] hodie numerantur, [illegible] eundem ultimum Imperii Receſſum [illegible] adhibemus [illegible] primum ibi [illegible]um obtinet

[illegible]*enſis*, quæ in præſentia eſt *Anna Salome* [illegible] *Imperialis liberi & ſecularis* [illegible] *Monaſterium* [illegible] *heidy*, [illegible] matre [illegible]

[illegible] eſt m[illegible] vel *Eſ*[illegible] Ducatu Montenſi [illegible] legitur [illegible] Epiſcop[illegible]enſi, Zeil. Topogr. VVeſtphal. p. 21. poſtea vero cùm temporis injuria detrimentum [illegible] Hermanfridi Comitis [illegible] Brewei[illegible] inſtauratum. R[illegible] habetq[illegible] B[illegible] : haud alias [illegible] ſanguine erect[illegible] virgines recipi[illegible] votum caſtitatis [illegible] ſed, quando libet [illegible] ac matrimonium ineundi facultatem po[illegible].

3. Secundo loco *Buchavienſis* Abbatiſſa numeratur, quæ in præſentia hoc nomine cluit: *Maria* [illegible] *Abbatiſſa Imperialis liberi ſecularis cœnobii Buchavienſis, nata Comitiſſa de Sulz.* Parentes habuit *Carolum Ludovicum E*[illegible] *C. de Sulz*, & *Mariam Elisabetham C. ab Hohenzollern.*

4. Illuſtre hoc virginum domicilium non procul Biberaco ad [illegible], quem den Feder[illegible] vocant, poſitum eſt; ſol[illegible] tantum *Comi*[illegible] *Baroniſſæ* aſſumuntur, quæ [illegible] omni profeſſione ac voto immun[illegible] & prorſus liberæ ſunt, conjugiumque contrahere queunt, ſola Abbatiſſa excepta, cui propter acceptam Pontificiam benedictionem id integrum non eſt. Fundatrix hujus collegii *A*[illegible]*nda* celebratur [illegible]lde[illegible]randi Sueviæ Duci[illegible], Hildegardis Reginæ ſoror, quæ in memoriam [illegible] *Comi*[illegible] *de Keſſelburg*, haud procul [illegible] in prælio adverſus Ungaros comm[illegible] ſi[illegible] cæſi, id inſtituit, quem [illegible] ub[illegible] & ſingillatim *Bruſchius* memoriæ prodidit. Chron. Monaſt. pag. 62. & ſeq.

5. [illegible] ſequitur *Quedlinburgenſis* Abbatiſſa; cui quidem vetuſtiores Imperii Receſſus pri-

[illegible] locum trib[illegible]ant, ea hoc [illegible]tulo: *An[illegible] Comes Palati-[illegible], Du[illegible]aria, Imperia[illegible] li-[illegible] ſecular[illegible]* [illegible] *ulata* [illegible] *onſ*[illegible] *om s de* [illegible] *enz* [illegible] *po*[illegible] P[illegible] ei er ne [illegible] [illegible]

[illegible] *em* [illegible] *m fi-* li[illegible] *I*[illegible] *m-* [illegible].

[illegible] Abba[illegible] [illegible] vero [illegible] & [illegible] *ma* [illegible] C[illegible] Q[illegible]g [illegible] u ium [illegible] ner [illegible], po-[illegible] tico fœ-[illegible] I[illegible] tem niſi, [illegible] Saxoniæ, [illegible] d forori[illegible] A[illegible] dictis [illegible] m co-[illegible] col[illegible]m Rol[illegible]icam, qu[illegible] [illegible] libertati ſuæ ſuperb[illegible]bat, deje-[illegible] otem[illegible]or[illegible] Electore Saxoniæ [illegible] obtinent, impe-[illegible]que mero [illegible] territorio ejus [illegible] Abba[illegible] [illegible]um jurisdi[illegible]o-[illegible] F[illegible]. Gericht vocant, relicta. [illegible], qu[illegible] nunc etiam ibi [illegible] Abbati[illegible] familia C[illegible]m de [illegible] orta i[illegible]oduxit.

8. [illegible]dit *Andlavienſis* Abbati[illegible], quæ [illegible] R[illegible] ſu appellatur *lo-*[illegible] *ba*[illegible] *Liberi ſecularis* [illegible] *An*[illegible], *Domina in* [illegible] *uchsbe-*[illegible] o hæc ſoper[illegible] medio [illegible] um fecerit, reſci[illegible] haud [illegible] in[illegible]

9. A[illegible] oppid[illegible]m eſt i[illegible]ferioris Alſa-[illegible], d[illegible] ejusdem nomi[illegible]m, *L*[illegible] *ab* [illegible] Dominos [illegible] c[illegible]us m[illegible]ris hoc [illegible]llegium virg[illegible]m [illegible] ob[illegible]m inclodi-[illegible], fund[illegible]tum eſt [illegible] p[illegible] 12 Canoniſſis [illegible]nque Canonici[illegible] dotatum anno cir-[illegible] 880. à *Ri*[illegible]*arde* Scotorum Regis fi[illegible], [illegible] c[illegible] Romanorum Regi[illegible] conjuge, q[illegible] m[illegible]to adulterii falsò inſimul[illegible]ta, facto [illegible] di[illegible]ortio ac recepta dote[illegible] reliquam [illegible] m illic exegit. Id [illegible] [illegible] la[illegible] h[illegible] Abbati[illegible] Andlavienſ[illegible], quod [illegible] *Imper*[illegible] *mb*[illegible] *em* [illegible] de e[illegible] od nonnulli S[illegible]ript[illegible] Juri Pu-[illegible]ci ilo[illegible] inter cives I[illegible]perii da[illegible] dubi-[illegible]erint, [illegible] nihilominus ad comiti[illegible] vo-[illegible] p[illegible] l[illegible] g[illegible] um c[illegible]parere, uti ex Impe-[illegible] Receſſibus liquet.

[illegible] H[illegible] ex[illegible]ipit *Lindavienſ*[illegible], cujus nunc h[illegible] [illegible] [illegible] clatio: *Maria R*[illegible] *ſina*[illegible] *liberi ſecu*[illegible] *ollegy Lindavienſi*[illegible] *Abba-tiſſa* g[illegible] ducit ex queſtri[illegible] mili[illegible] Suevi-ca *B*[illegible]*nſin ab Herb*[illegible]*ngen*, nata[illegible] arenti[illegible] *J*[illegible] *J*[illegible] *ab* [illegible] *en* *B*[illegible] *ur*.

[illegible] Lin[illegible]ſi[illegible] A[illegible]bat[illegible] fundatio com-muo[illegible] [illegible] *omi* [illegible] *R*[illegible] Sacri P[illegible] M[illegible]giſ[illegible]ro & provi[illegible] Rætica-[illegible] tribuitur: q[illegible]am [illegible]onem è *D*[illegible] *Imp*[illegible] *um* [illegible], contra fidem hiſtori-camo[illegible] & poſt hunc [illegible] [illegible] q[illegible] præ-di[illegible]um [illegible] *p*[illegible], [illegible] *imp*[illegible] *m*, [illegible]ntodit, è [illegible] in[illegible] m [illegible]o [illegible]llæ cœnobialis muro[illegible] hær[illegible] nei n[illegible] ſepulcrali-bu[illegible] xis [illegible] c[illegible]n[illegible]robavit, non [illegible] d[illegible] ed [illegible] d[illegible]nd[illegible] nem cœ-nobii[illegible] cujus oper[illegible] o[illegible]uliſſe, [illegible] quia nemo Adal[illegible]tus [illegible]pe[illegible]tus aut Com[illegible] Pa-latii fu[illegible]rit; ſed omnes ſimplicit[illegible]r Comites audieri[illegible]t, u[illegible] qui nom[illegible] geſſerit Comitis [illegible], al[illegible] Comi[illegible] certis Comiti *H*[illegible]. porrò de-monſtr[illegible], eo tempor[illegible], q[illegible]o condi[illegible]um fer-tur c[illegible]nobium Lindavi[illegible] anno ſcilicet 866. non Adalbertum ſed *Ansbertum* fuiſſe Comitem Palatii, neque talem potuiſſe tum ſimul præfecturæ alicujus provinciæ vacare; in epitheto autem *Sacri* manifeſtum falſi cri-men hæret, dum ſcilicet Adalbertum *Sacri P*[illegible] *Comitem* traditio [illegible]ncupat, [illegible] hac ve-rò Francorum Regum ætate nemo eo titulo uſu eſt, quippe q[illegible] Juſtinia[illegible] q[illegible] m ævo fuit [illegible]ami[illegible]aris; [illegible]ro autem & poſt Friderici I. Imp[illegible] ætate [illegible]demum aliquem in uſum rediit. Præ[illegible] a di[illegible]itatem ac prærogativam, quam Ludovicu[illegible] Imp. Abbatiſſæ conceſſ[illegible]e, *Bru-*[illegible] *bi*[illegible] tradidit, [illegible] oimirum, *cum al*[illegible] *R.* [illegible] *S. R. Imp*[illegible] *pompis* [illegible] *debere præ-f*[illegible] [illegible] dulcedinem compoſ[illegible] fu-iſſe memor[illegible], [illegible]pe de qua ne [illegible] quidem in [illegible]ploma[illegible] Ludovici [illegible] exſt[illegible], ne-que facile probari po[illegible] in ſolle[illegible]mnibus p[illegible]pis librum A[illegible]b[illegible] olim præ[illegible]ti ſo-litum, di[illegible]nit[illegible]temqu[illegible] titulum P[illegible]incipis ne hodi[illegible] quidem [illegible] epitcnſe judicium, ſive Cæſari[illegible] Aul[illegible] Abbati[illegible] bu[illegible], cœperint-que Abb[illegible]ti[illegible] nonn[illegible] iſta hoſce du-centos proximo[illegible] [illegible] bonorari. De cœtero pr[illegible] a cœnobii f[illegible]nd[illegible]me[illegible] [illegible]xtra inſul[illegible]m *Li*[illegible] *m*, in qu[illegible] ur[illegible]s Imperi[illegible] Linda[illegible] prope [illegible] *minum* [illegible] fuer[illegible] nec ni[illegible] ſeculo d[illegible]cimo Hungaro-rum i[illegible]ptionibus cœnobiales ex antiquis

Conr. Conſ. Dipl. Lindav. [illegible]

Ibid. n. 11.

Chron. [illegible] p. [illegible]

Conr. l. c. cap. 10.

Goll. Tyſ. [illegible]

Bruſch. chron. mo-naſt. p. 20.

[illegible] ſi, [illegible]

[illegible] etiam [illegible] *jure* [illegible] vel [illegible] nobio obnoxi[illegible] in urbem [illegible] & potiſſi[illegible] quid juri[illegible] quod [illegible] ribus *pr*[illegible] *V*[illegible] [illegible]ines, quæ in [illegible] cipiuntur [illegible] *nere* [illegible] op[illegible] conivo-co [illegible] pari [illegible] ſti-m[illegible] [illegible] ſed [illegible] pr[illegible]

12. Poſt [illegible] *Herford*[illegible] recenſetur, cum in præ[illegible] [illegible] xioma. [illegible] *betha Albertina Pri*[illegible] *Comes* [illegible] *antiæ*, *Domina* [illegible] & *Bern*[illegible] *Imperia*[illegible] *liber ſecularis monaſterii* [illegible]*rden*[illegible] *bat*[illegible]. Pa[illegible] eſt [illegible] *Anh*[illegible] [illegible] ſucceſſit imperial[illegible] (ſecundum ei im quintum & decimum annum [illegible]pleverat) [illegible] *um*, [illegible] nium [illegible] anno 16[illegible] d. 8 Febr. [illegible] nd [illegible]

13. [illegible] hujus col[illegible] hodie eſt [illegible]

14. H[illegible]rd[illegible] metropoli[illegible] Comitatus Ra[illegible] murisque [illegible] etiam [illegible] virginum domic[illegible] primu[illegible] odator, [illegible] qui [illegible] monte [illegible] ha[illegible] matre [illegible] natus [illegible] & [illegible] aribu[illegible] dition[illegible] H[illegible] fuit. W[illegible] erus, itaque ad[illegible] D[illegible] Herford[illegible] 8[illegible] erexit [illegible] Ca-[illegible] W[illegible] uper-[illegible] hæc ver-[illegible]

Eſt [illegible] adj[illegible] aliud qu[illegible] cum [illegible] ob [illegible] qui[illegible] Herforde[illegible] [illegible] co[illegible]

[illegible] d[illegible]

15. [illegible] in [illegible] *cum* [illegible] d[illegible] Principe [illegible] dum tempore [illegible] hoc cœnob[illegible] in [illegible] Cæ[illegible] competit F[illegible]nd. [illegible] agnoſcit [illegible] M[illegible] qui [illegible] 96[illegible] ob[illegible] exercitium [illegible] A[illegible] tom d[illegible] d[illegible] rog[illegible] duxi[illegible]

16. [illegible]m *bina co*[illegible] *Rat*[illegible]*na* un[illegible] *in*[illegible] *per*[illegible] *Imper*[illegible] [illegible] *Superioris* [illegible] *Sal*[illegible].

17. F[illegible] *fu*[illegible] primi[illegible] [illegible] *Hemna* [illegible] B[illegible] R[illegible] C[illegible] Ba[illegible] p[illegible] R[illegible] cum [illegible] ſto[illegible] tavit [illegible] cum [illegible] [illegible] communi [illegible] conſe[illegible] [illegible] ſtatur [illegible] licet [illegible] Imper[illegible] pri[illegible] co[illegible]

18. [illegible] *ultimo* Janu[illegible] R[illegible] [illegible] *z* no[illegible] me[illegible] nuſ[illegible] eſt hoc [illegible] ro[illegible] ab Aquisgr[illegible] [illegible] 1[illegible] [illegible] op[illegible] [illegible] 12 [illegible] in [illegible] Ord[illegible] Salvatoris [illegible]
ſimis

[illegible] d [illegible]

[illegible] p [illegible] mi [illegible] o [illegible] *ina D* [illegible] *Duc* [illegible] *Br* [illegible] patrueli nuptiis [illegible] ẞa eſt, [illegible] ho monaſterium in op[illegible] ershei[illegible] e ſi, q[illegible]d Duc[illegible] Brun[illegible] elpher[illegible] Dom nos [illegible] annum 84 [illegible] *us* vel [illegible] *in*, Dux [illegible] cr[illegible] dot[illegible] qu[illegible] otum E[illegible] o[illegible]us. [illegible] pot[illegible] *Bru* [illegible] d [illegible] uod [illegible] 10 [illegible] os [illegible] n [illegible] m Brunſui[illegible]es, P[illegible]nc[illegible]es a M[illegible]rchio[illegible]es [illegible] o[illegible] lto [illegible] R[illegible] ac Bar[illegible] æ ſ[illegible] t[illegible], n[illegible] l[illegible] àm [illegible] is ſuffi[illegible]

Rotenmu[illegible] *r* cœno[illegible]ium eſt in *Sue*[illegible] e[illegible] ot[illegible] m [illegible] m [illegible]mperi lem [illegible] o[illegible]te[illegible] ſitum, e[illegible] *Abbat*[illegible]*a* hodier[illegible] *Ma*[illegible] *Urſulæ* nomen ten[illegible] o[illegible] rò mo[illegible] erit iocomp[illegible]ta mihi atqu[illegible] abſt[illegible] ſa e[illegible]

[illegible] *len* [illegible] cœnobio qu[illegible]tuor mil l[illegible]us [illegible] In[illegible] d[illegible] o, q[illegible]æ hodi[illegible] præeſt [illegible] *Maria* [illegible] *anc*[illegible] *a* appel[illegible] n[illegible] pri[illegible] m à d[illegible] *mi* [illegible] *be* [illegible] d[illegible] o [illegible] iur a C[illegible] *im* d [illegible] F[illegible] ucr [illegible] *en* [illegible] *as* p[illegible]ter [illegible] o[illegible] tq[illegible] h[illegible] ſte ſuſten[illegible] p[illegible] is [illegible] omni[illegible] e[illegible] deo[illegible]tten[illegible]æ [illegible] o [illegible] q[illegible] i ad [illegible] al[illegible] hooi[illegible] n vix [illegible] dem [illegible] nd[illegible] & in [illegible] cum [illegible] 2000 de[illegible]um 16[illegible] 2[illegible] n[illegible] d[illegible] onem q[illegible] ot[illegible] u[illegible] m[illegible] b[illegible] ti[illegible] m[illegible] orem in [illegible] odum pe[illegible]

[illegible] *H*[illegible]*enbachenſis* Abb[illegible]ti[illegible] *Ma*[illegible] [illegible] tur [illegible] monaſterium ep[illegible] d[illegible] er [illegible] h[illegible] nh[illegible] m [illegible] b[illegible] a [illegible] m eſt [illegible] o c[illegible] er [illegible] 3 [illegible] o[illegible] l bus, q[illegible] m[illegible] a [illegible] lo[illegible] m *d R*[illegible] l[illegible] mi ia n[illegible] uit [illegible] orum [illegible] collapſum, auxilii

[illegible] orum *a Bonſt*[illegible]*en*, [illegible] *ch* *D.*[illegible]*rum* item a *W*[illegible], [illegible]rumq[illegible]e plur[illegible]um plæcla[illegible] inſtauratum ac reſti[illegible]m eſt.

24 Extremum inter [illegible]batiſſas loc[illegible]m *Baindtenſis* occup[illegible], quæ *Mariæ Barbaræ* nomine gaudet [illegible] mon[illegible]erium cui præeſt, Ravenſpurgo vicinum [illegible] & fu[illegible]datorem agnoſcit [illegible]*radum L*[illegible]*erum D*[illegible]*ſam &* *Pincernam de W*[illegible]*ſtetten*, à quo ſecu[illegible]lo tertio & decimo conditum memoratur.

Explicit notitia Principum *[illegible]aſticorum.*

LIBER IV.

DE PRINCIPIBUS SECULARIBUS

& quidem

ANTIQUIORIBUS.

INTRODUCTIO.

ENumer[illegible]tis libro ſuperiore *Pri*[illegible]*ipibus* [illegible] *cl*[illegible] non abſque ſenſu ſatietatis [illegible] ſ[illegible]ſtidi[illegible], quem [illegible]uo Rel[illegible]gioſorum examen ſcribenti movi[illegible], læto [illegible] mo[illegible] atque alacri p[illegible]de ad *Secular*[illegible] prog[illegible]e dior; S[illegible]t ver[illegible] i[illegible] itidem ut illi, di[illegible]erſi ordini[illegible] ac dignit[illegible]ti[illegible]: oc[illegible]ue[illegible]m hi tan[illegible]tum eo[illegible] om[illegible]e ce[illegible]ntur, qui *P*[illegible]*incipali* *ax*[illegible] i[illegible]cnt, q[illegible]les ſunt, *Duces, M*[illegible] [illegible], nec [illegible]un *Pri*[illegible]*ipe*[illegible] *in* [illegible] [illegible] eti[illegible]m & nonnul[illegible] *Libe*[illegible] *B*[illegible]. H[illegible]bent tamen[illegible] præter alia mult[illegible] hoc [illegible] m[illegible]ximium, [illegible]uod *ne*[illegible] *ſeſſ*[illegible] *om*[illegible] [illegible]*deant* cum h[illegible] *ni* nempe [illegible] q[illegible] ei[illegible] aggregantur [illegible] Ac mihi quidem, pro rat[illegible] i[illegible]ſtituti, i[illegible]imis co[illegible]odum vide[illegible] univerſam Pr[illegible]i[illegible]m[illegible] d[illegible]ingue[illegible]

[illegible] claſſe, ita ut in *primam* referantur illi, qui antiquitate Principalis [illegible] iomatis pro [illegible] æque ſplendore præcellunt; *in* [illegible] *und.* [illegible], qui proxima [illegible] nostra ætate, præcipue q [illegible] dem [illegible] vore Cæſareo, cum collegii tamen etiam Principalis ad cenſu, e priſco Comitum ordine aut aliunde inter Princip [illegible] cooptati ſunt; *tertiam* denique implent Comites & Barones.

2. Primario Ordini [illegible] adſcribere ſolent *familias*, qu[illegible] inter primatum obtinet *Palatino-Bavarica* [illegible] b h[illegible] proximum locum *Saxonica* [illegible] bi [illegible] dic [illegible] tertium *Brandenburgica* occupat; [illegible] m *Brunſvicen*[illegible] excipit [illegible] ucce[illegible] nt [illegible] us alteroi *M*[illegible] [illegible] *Vir*[illegible] *H*[illegible] [illegible], [illegible] quitu *H*[illegible] clauditque chorum [illegible].

CAP. I
DE COMITIBUS PALATINIS.

SEreniſſim[illegible] familia Palatino-B[illegible] à Co[illegible] *Wittel*[illegible] de[illegible] [illegible] t quorum origo non ſatis expli[illegible] plor[illegible] eſt; ne[illegible], quæ Scriptores [illegible] que literis prodiderunt, dubiis [illegible] & inter ſe concinunt. Pleriqu[illegible] à [illegible] aut *Carolo M.* eos deducere operosè [illegible] endetont, ſed argomentis parum firma[illegible] parumque [illegible] irium habe[illegible] us, [illegible] tem[illegible] od[illegible] m [illegible] rudite ac ſolerter *Blondellus* in [illegible] *Franci*[illegible] *aſſertione* demonſtravit. Hinc malunt recentiores ſub[illegible] *Luitpoldo*, qui ſub Arnolpho ac Ludovico [illegible] mpp. Bavariam rexiſſe, & anno 9[illegible]8. ab Ungaris cæſus eſſe memoratur, q[illegible] m altius eundo incerta incompertaque [illegible] ari. Huic verò *Luitpoldo* filium aſſignant *Arnolfum*, ab aliis *Arnoldum*, cognomine *Malum*, dictum, Patris in Ducatu ſucceſſorem, cujus fil[illegible] *Eberhardus* & *A*[illegible] ob pat[illegible] is ferociam & iteratam adv[illegible] ſus [illegible] n[illegible] dum & Heioticum Aucupem Imp. re[illegible] bellionem Ducato multati ſunt, [illegible] m[illegible] *ſt*[illegible] *pium ſatores* fuerunt [illegible] [illegible] *veteris A*[illegible] [illegible] o tertio & decimo deſecetunt, *Arnol*[illegible] tem [illegible] *emi*[illegible] proſ[illegible] it, ſic appell. to[illegible] barce [illegible] prope oppidum [illegible] [illegible] ſtruxit. F[illegible] [illegible] *H*[illegible] [illegible] ob [illegible] ul[illegible] run[illegible] [illegible] a tor[illegible] [illegible] P[illegible] io Ba[illegible] [illegible] & [illegible] um hic caſtro Scheyrenſi [illegible]

[illegible] m Benedictin[illegible] Ordinis anno 1124. [illegible], *Wittel*[illegible] *acham* arc[illegible], luco haud pro[illegible] Auguſta Vindelicorum ſito, condidit [illegible] novum familiæ nomen inde dedit. pa[illegible] ue ext[illegible] *Ottoni I*[illegible] quo præter alios n[illegible] duo, q[illegible] nempe & [illegible] [illegible] hi *Ott*[illegible] genuit, cui *parr*[illegible] des Philippo Imp. perpetr[illegible] didi[illegible], & à q[illegible] *in Kelhur*[illegible] anguin[illegible] duxerunt. Sed *Otto*[illegible], mul[illegible] q[illegible] e meritis apud Fridericum [illegible] u[illegible] m Imp. v[illegible] at, cujus b[illegible] nrico[illegible] prol[illegible] ri[illegible] to, & [illegible] ſtis [illegible] ten[illegible], ex[illegible] *B*[illegible] [illegible] el, & qu[illegible] oſt[illegible] [illegible] duxit [illegible] b hoc [illegible] itus eſt [illegible] *R*[illegible] [illegible] giam [illegible] tis.

3. Reli[illegible] uit [illegible] qui *Ma*[illegible] etiam co[illegible] pro[illegible], [illegible] 118[illegible] fatis co[illegible] ed[illegible] *Ludovi*[illegible]; [illegible] of[illegible] p. [illegible] *be*[illegible] *rus* [illegible] *I*[illegible] H[illegible] o [illegible] ne geni[illegible] q[illegible] g[illegible] o ſuo *I*[illegible] co[illegible] o[illegible] ncil[illegible] avit, [illegible] *ma*[illegible] conſ[illegible] s[illegible] t, & *I*[illegible] [illegible] inſi[illegible] gni [illegible] o [illegible] quo a[illegible] pica[illegible] iſſi[illegible] mo co[illegible] ubio [illegible] ſimul [illegible] ad familiam Bava[illegible] p[illegible] it [illegible] on potibus O[illegible] tooi Illuſtris, quo[illegible] io primo[illegible] nito *L*[illegible] *Severo* habuit *Rudolpho* nimirum & *Ludovico* [illegible] a[illegible] prim[illegible] nal[illegible] diviſio familiæ in duas ſtirpes, *Palatinam* & *Bavaricam*, de cujus ratio[illegible] explanatiùs a[illegible] um f[illegible] it.

Orig. Pal. part. 1. cap. 12.
Lib. 2. c. 6.

4. C[illegible] mm[illegible] morat[illegible] da hoc loco tantum eſt. *Ru*[illegible] *ina* [illegible] *ps* hujus conditor Rudol[illegible] p[illegible] in A[illegible] a extorris anno 1319. morte [illegible], qui re[illegible] [illegible] Ludovico Imp. *Palati*[illegible] *n*[illegible] ea[illegible] *oja* parte, q[illegible] m [illegible] *um* [illegible] *m* nunc vocant, [illegible] m tra[illegible] tulerunt[illegible] i[illegible] natu [illegible] dict[illegible] ga[illegible] vit, [illegible] que[illegible] it [illegible] V.[illegible] is Pa[illegible] l tioi [illegible] V[illegible] oc[illegible] Imp. [illegible] uctorato, P[illegible] n[illegible] d[illegible] remum hoc fa[illegible] g[illegible] & d[illegible] on gio compure pr[illegible] e[illegible] us primo[illegible] [illegible] itus *R*[illegible] ducta [illegible] *tha Johannis* [illegible] *me*[illegible] fi[illegible], primum jus in hanc C[illegible] tum genti ſuæ intulit; ſed improli[illegible] P[illegible] ent[illegible] m dec[illegible] ſſit. Proximus [illegible] b[illegible] o[illegible] otte [illegible] *Ba*[illegible] Pa[illegible] [illegible] c[illegible] or[illegible] *am*[illegible] [illegible] qui in e[illegible] b[illegible] epote *O*[illegible] anno 1[illegible] o ex[illegible] [illegible] *Johannes*, quartus e Ruperti I. n[illegible] guoi[illegible]

guſt [illegible] *Sulzbach* [illegible] dum [illegible] periocis P[illegible]us ad [illegible]am [illegible] mi[illegible]m [illegible]tum, diverſ[illegible] que ab eo, qu[illegible] nubio [illegible]luit & [illegible] ip[illegible] tui, qui per [illegible]nſa-ctionem bel[illegible] B[illegible]arici ad Pala[illegible]os translatum eſt, no[illegible] d[illegible]it, teouit, filiomque [illegible]eliquit *Chri[illegible]m* Daniæ Sueciæque Regem intuitu ma[illegible] quæ Erici Regis e Pomeraniæ Ducibus orti ſoror erat, electum ſed [illegible]. *Ott*[illegible], Joh[illegible]nnis frater minor natu *M*[illegible] inhab[illegible]vit, & Electoratus admi[illegible]tionem, quoad *Ludovi*[illegible] *P*[illegible], Ba[illegible] impubes erat, geſſit; [illegible]lio quid m[illegible] h[illegible] complures, ſed nepote[illegible]llos.

5. Perpetua fel[illegible]citate [illegible]otu[illegible] *S*[illegible]*hani* progeni[illegible]: hic Rup[illegible] ilm[illegible] [illegible]rat, atque ex h[illegible]redit[illegible] te[illegible]terna *Sim*[illegible]*m* cum vi[illegible] o[illegible] ſu accepit, cui non [illegible] *B*[illegible]*um* Comitatum addunt [illegible] quippe quem [illegible]*cius* jam d[illegible]dum per conj[illegible]gium [illegible] æ [illegible]miliæ [illegible]ertum [illegible], te[illegible]dit, [illegible] autem a Steph[illegible]o demum 1400. m[illegible] florenorum emi[illegible] retert. [illegible]it [illegible] ibi conjugio *A*[illegible] filiam unicam [illegible] *Veldentiæ*, quæ ei integrum hunc Comitatum cum magna [illegible] *hei*[illegible] attulit, & duorum filiorum *Frede*[illegible] *Ludovici*, à quibus quotquot e Palatina [illegible]irpe hodie ſuperant deſcendunt, pa[illegible] fecit. *Fridericus*, dictus *C*[illegible], vi[illegible] paternæ diſpoſitionis *Simere*[illegible] Pr[illegible]p. tum cum parte *anteri*[illegible] *Comitatus Sp*[illegible] obtin[illegible]t, & [illegible]*eam* condidit, quæ pri[illegible] poſte[illegible]um ejus pronepos *F*[illegible] III. Ottoni Henrico agnato in Elect[illegible] ſucceſſ[illegible], *Electoralis* a[illegible]pellata, & [illegible]d[illegible] [illegible]ata em propag[illegible] eſt; quem[illegible]odum [illegible] patet.

6. *Ludovicus* [illegible] cognominatus, per [illegible] tabula *P*[illegible] & [illegible]tum cum *medietate Spanheimici* [illegible], nepotes habuit è filio *Ale*[illegible] *Ludovicum* & *Rupertum*, duorum [illegible]or[illegible] [illegible]tor[illegible] q[illegible]o ex in plures alios [illegible] *Ludovicu*[illegible]im, cui *Bipon*[illegible] [illegible]*heimici* [illegible] *medie*[illegible] [illegible] *maxima p*[illegible] igit, filium habu[illegible]; qui ex teſt[illegible]nto [illegible] toni [illegible]rici Electoris agnati [illegible] *ſm*[illegible]*tum* in Bavaria, nec [illegible] in ſuperiore Palatinatu a[illegible] & *qui*[illegible]quit[illegible], à quibus *totidem*[illegible] [illegible] p[illegible]ularunt a *Philippo Ludovico* primo[illegible] Neoburgenſis à *Iohanne* Bipon[illegible]us, ab *Ottone Heinrico* Solisbacenſis, à [illegible]*derico* Veldentinus, à *Carolo* [illegible]ue B[illegible] Sed ex h[illegible] [illegible] & [illegible] mox d[illegible]e. Iſta autem diſionum [illegible] ſecundum

tenorem *teſtamenti*, quod *Wolfgan*[illegible], priusquam expedi[illegible]on[illegible]m in Galliam ad ferendas Pr[illegible]nt[illegible]bu[illegible] ſuppetias, ſuſciperet, ſcripſit, q[illegible]m [illegible] *primogenituræ*, *duasque domos* [illegible] zwey regierende Häuſer) *Neobur*[illegible] [illegible]cet & *Bipontinam* [illegible]ſt tuit, quibus [illegible]que locus ac votum in comitiis com[illegible]: his [illegible]ra ſuprema territorialit[illegible], & dition[illegible] fratrum minorum na[illegible] t[illegible]nqu[illegible] appen[illegible]igiatorum certo reſpe[illegible], ta[illegible] Sulzbachium cum vicin[illegible] [illegible]m Principatum, Birkenfeldium [illegible] [illegible]pon[illegible]inum reſpicere[illegible].

Rupertus Ludo[illegible]i frater, ex hæreditate pat[illegible]na [illegible], quod ad Veldenſem Comitatu[illegible] [illegible], nact[illegible] eſt, [illegible]que habuit [illegible] *J*[illegible]*nnem*, q[illegible]i ex teſtamento ſæpius mem[illegible]to Heinrici O[illegible]tonis Electoris [illegible] *I*[illegible]*em* Comitatum in con[illegible] A[illegible] [illegible]oh[illegible]ringiæ (quem Fri[illegible]d[illegible]cus V[illegible]riol[illegible], Comitib[illegible] ejectis, & poſtea in ex[illegible]o ab[illegible] prole mortuis, anno 1452 Pala[illegible] [illegible]dicavit) obtinuit, & è fili[illegible] *cor*[illegible] [illegible]*ſtavo* & [illegible], *Johanne* duas iterum condidit lineas [illegible] *Georgius Johannes* turbato mortali[illegible] ordine liberos omnes extulit, quorum nomin[illegible] quia [illegible] *tabula Rittershuſiana* non omnia [illegible], hic dabimus: 1. *Georgius Otto* n. 1614. 23. Nov [illegible] *Tubingæ* 1635. 2. *Anna Maria* n. 1616. 20. Jun. †. 13. Sept. e.a. 3. *Joh. Fridericus* n. 5. Sept. 1617. [illegible] 21. Febr. 1618. 4. *Philippus Lud*[illegible] n. 1619 [illegible].19. Mart. 1620. De [illegible] propagine poſteà ſermo erit, ſi prius cæteras [illegible]neas, quæ nat[illegible] ordine præcedunt, e[illegible] averi[illegible].

7. Principem locum poſt Electoralem lineam (de qua al[illegible]bi [illegible]ctum) obtinet *Neoburgica*, ejus autor *Philippus Ludovicus*, prudentia Oeconomica & Zelo religionis clarus, anno 1614. fato functus *tres* reliquit *fi*[illegible], ex *Anna Wilhelmi Juliacenſis Ducis* filia ſuſceptos: *Wolfgangum Wilhelmum*, *Auguſtum* & *Johannem Fridericum*. in his nova ditionum diviſio facta eſt, ita ut Auguſto *Solisbacum* cum locis eò pertinentibus, Joh[illegible] Friderico *H*[illegible]*ſteinium* cum præfecturis *Hey*[illegible], *A*[illegible]*erg* & *Gozin* obv[illegible]niret, Wolfgangus Wilhelmus verò tanquam major natu *Neobur*[illegible]*enſem Principatum* & *jus Suprematus*, ſecundum diſpoſitionem avitam à patr[illegible] confirmatam, [illegible]ſervaret ſed *Joh*[illegible] *Frid*[illegible] non niſi brevis ævi liberos [illegible] *A*[illegible] *Land*[illegible] *H*[illegible], qox anno d[illegible] 1664. mort[illegible]tatem explevit, ſ[illegible]cepit, nu[illegible]los [illegible] anno 1644. defunctus reliquit, unde di[illegible]iones [illegible] ad [illegible]trem *Wolfgangum Wilhelmum* devolutæ ſunt. Is extincta *Juliacenſium Ducum* maſcula ſtirpe jus ſibi in hanc

 ſuc-

[illegible] m, materno nomine [illegible] it quæſi [illegible] lè e[illegible] m Electore [illegible] ndenbur- [illegible] eidem prædæ inhi[illegible] t, initiò con- [illegible] ut ar[illegible] oribus quoque affinitatis [illegible] cum eo conjungi coperet, filiamque ejus procaretur [illegible] erùm orta eſt inter epulas, quibus futurum generum Brandenburgicus Elector excepit, altercatio, qu[illegible] adeo exarſit, ut ju[illegible] ntium ira ad manus perveniret, & Neoburgicus palmam ſoceri ſentiret, qua indig[illegible] iſte exac[illegible] rb[illegible] s, ſpreta atque ejurata Brandenburgica affi[illegible] tate, aliam excuſſit quercum, utque [illegible] a adverſus illum præſidia pararet & [illegible] aris Pontificiorumque favorem conc[illegible], [illegible] dal[illegible] em *Maximiliani B*[illegible] ſororem duxit, neque ita mu[illegible] poſt *Roma*[illegible] *acr*[illegible] amplexu[illegible] eſt: deinde parente præ mœrore, qu[illegible] c[illegible] lii apoſta[illegible] contrax[illegible] t, de[illegible] cto, in d[illegible] tioni[illegible] us ſubjectis *Pontificiam re*[illegible] *nem* introduxit, fratribus etiam eorumque ſubditis [illegible] egotium moleſtiamque eo nomine exh[illegible] ns. D[illegible] ceſſit è vita [illegible] nno 16[illegible] poſtquam bi[illegible] nnio ante *tertiam*[illegible] *orem* [illegible] ſoci[illegible] ſſet, nempe, *Mariam F*[illegible] *am Fu*[illegible] *ſtenbe*[illegible] *iam*, quæ poſtea [illegible] *poldo* [illegible] *lmo Marchioni Ba*[illegible] *la* n[illegible] t, hodieque in vi[illegible] eſt. *Fi*[illegible] *um* reliquit *unicum pri*[illegible] [illegible] o natum, is eſt

PHILIPPUS WILHELMUS, *Comes Palatinus Rheni, Bavariæ, Iuliaci, Cleviæ & Montium Dux, Comes Vel*[illegible] *ntij, Spanheimij, Marcæ, Raven*[illegible] *r*[illegible] *a & Murſia, Dominus Ravenſt*[illegible] *iny.*

8. S[illegible] ptu[illegible] eſt in lucem A[illegible] 1615. d. 25. Oct. Princeps magno [illegible] tq[illegible] e[illegible] llo animo, ſummaqu[illegible] prude[illegible] ia magnum religion[illegible] s ſuæ ac tr[illegible] oquillitati[illegible] publicæ ſtudium præ ſe ferens; li[illegible] em adver[illegible] u[illegible] Electorem Brandenburgicum, ob [illegible] *nem Juliacen*[illegible] *em*, hæreditate paterna, acceptam, & ultro citro[illegible] amis atque armis agitatam *tran*[illegible] [illegible] fi[illegible] it[illegible] qu[illegible] ille *Duc*[illegible] *Juli*[illegible] & *Montium*, quibus poſt [illegible] *dyna*[illegible] [illegible] etiam acc[illegible] ſſit, ſortitus eſt, [illegible] ue h[illegible] jus tranſactionis [illegible] *rmationem* an. dem 16[illegible] 8. d. 16 Nov. à *Con*[illegible] *C*[illegible] *ſareo S*[illegible] ob- tinuit [illegible] addita tamen eſt huic co[illegible] cluſo [illegible] ne vel Inſtrume[illegible] to p[illegible] ch[illegible] li[illegible], vel Cæſaris, Imp[illegible] r[illegible], [illegible] o- rumque Juribus ac præ[illegible] o[illegible] b[illegible] s [illegible] d- [illegible] eo dero[illegible] tur. [illegible] m [illegible] t h[illegible] c[illegible] l[illegible] e[illegible] pl[illegible] pro- [illegible] per[illegible] g[illegible] m [illegible] h[illegible] [illegible] m o[illegible] m[illegible] uo[illegible] m [illegible] fami[illegible] no[illegible] ar m D[illegible] mino [illegible] rio C[illegible] reo[illegible] ctorio Mo- [illegible] int[illegible] rp[illegible] p[illegible] t[illegible] ud [illegible] [illegible] ce[illegible] rom[illegible] r- [illegible] s [illegible] r, [illegible] e [illegible] quod [illegible]

[illegible] in præjudicium c[illegible] de[illegible] poſſet, in co[illegible] m[illegible] s per[illegible] er[illegible] ur: q[illegible] n poti[illegible] s id operam daren, qu[illegible] *anſa*[illegible] *io*[illegible] la inter Brandenburgicum & P[illegible] um inita[illegible] t[illegible] uam *injuſta* [illegible] *paci We*[illegible] *p*[illegible] *lica adve*[illegible] *a* re[illegible] deretur, atque prætendentes ad viam juris ordinariam, quò prædi[illegible] pacis Inſtrumentum digitum intenderit, remitterentur: poſtea *libellum* etiam *mem*[illegible] *r*[illegible] *dem* exhibuit, quô [illegible] ra ſua totiusque Saxo[illegible] domus in Jul[illegible] acenſem Ducatum prolixe deduxit at[illegible] e[illegible] po- ſuit. Huic alium o[illegible] poſuere Brandenburgicus Elector ac [illegible] al[illegible] tinus [illegible] burg[illegible] us, & confirmatione iſta [illegible] ſtrument[illegible] m [illegible] n[illegible] il- latenus lædi, ſe[illegible] uiq[illegible] e pr[illegible] t[illegible] d[illegible] ntium jura ſua per clauſ[illegible] l[illegible] m [illegible] m[illegible] oncluſo inſ[illegible] rtam, reſervat[illegible] ſſ[illegible], d[illegible] ctit[illegible] t.

9. *Prima* Philippi Wilh[illegible] l[illegible] erat *Anna*[illegible] *il*[illegible] *C*[illegible] *II.* *Re*[illegible] *Poloni*[illegible] [illegible] 0[illegible] 42. d[illegible] anno 165[illegible] d. 7. [illegible] la edit[illegible] pr[illegible] *Secundis nupti*[illegible] [illegible] nxi[illegible] d[illegible] 4. [illegible] g *E*[illegible] *bethams*[illegible] *m* [illegible] *H*[illegible] *m* [illegible] *me*[illegible] m, quæ [illegible] nd[illegible] Nov. [illegible] ni[illegible] e[illegible] dor[illegible] n[illegible] at[illegible] i reli[illegible] cè in templo, [illegible] olonic[illegible] te proſel[illegible] it, [illegible] *ner*[illegible] ac pulc[illegible] m[illegible] iam at[illegible] it. [illegible] s hæc eſt ſeries

I. *Eleonora Magdalena Thereſia* [illegible] *D*[illegible] *d*[illegible] Jan. 16[illegible] 5. ob animi or[illegible] or[illegible] c[illegible] imi[illegible] s dotes LEOPO[illegible] DI AUG[illegible] ST[illegible] [illegible] upti[illegible] s promeruit, e[illegible] q[illegible] th[illegible] mum[illegible] grec[illegible] a eſt [illegible] anno 1676. d. 14. Dec. Vivat, perennet[illegible] atqu[illegible] uti[illegible] im[illegible] familiæ Auſtriacæ [illegible] ô toti Ger[illegible] aniæ nova [illegible] fulera feliciter pergat.

II. *Maria Adelheidis Anna*, n. 6. Jan. 1656. [illegible] *m*[illegible] †. *Du*[illegible] *p* d. 21. D[illegible] [illegible] d. anni.

III. *Soph*[illegible] *a*[illegible] *abetha*, n. *D*[illegible] *pij* 2[illegible] Maji 1[illegible] 7. [illegible] *ibid.* Febr. 1658.

IV. *Iohannes Wilhelmus Io*[illegible] *hus* [illegible] s P[illegible] incipatus vul[illegible] Ju[illegible] acen[illegible] s dictus n. *Du*[illegible] *d*[illegible] *rp*[illegible] Apr[illegible] 58 atque [illegible] no 1[illegible] 78. d. 25 [illegible] A[illegible] *d* in [illegible] uſtria[illegible] nuptiarum [illegible] celebr[illegible] vit cum [illegible] *II C*[illegible] filia, quæ [illegible] lla [illegible] c[illegible] ſobole [illegible], ventrem nunc ferre d[illegible] ur.

V. *Wol*[illegible] *an*[illegible] *us*[illegible] *eor*[illegible] *ius Fri*[illegible] *ericus Franci*[illegible] 5 Jun. 1659. Eccleſia[illegible] o[illegible] a doctus varii[illegible] præ- b[illegible] eſt; [illegible] amque in [illegible] *Co*[illegible] *ne*[illegible] mplis[illegible] athedr[illegible] *Co*[illegible] [illegible] *ſp*[illegible] [illegible] *G*[illegible] [illegible] fuit[illegible] quam

quam dignitatum bigam uno eodemque anno octuageſimo ſcilicet ſeculi obtinuit; præterea inter *Canonicos* Eccleſiarum *Argentinenſis*, *Leodienſis*, *Monaſterienſis*, *Osnabruggenſis*, *Paſſavienſis*, *Tridentinæ*, *Brixienſis* & *Vratulavienſis* locum habuit, abfuitque non longè, quin Eccleſiæ poſtremo loco enumeratæ Epiſcopus proclamaretur, ſed ex itinere Italico reducem mors fato propera *Neoſtadii* prope Viennam d. 3. Jun. 1683. abſtulit.

VI. *Ludovicus Antonius*, n. *Duſſeldorpii* 9. Jun. 1660. *Equeſtri militiæ Teutonicæ* nomen dedit, Ordinisque inſignia *Mergentheimii* d. 20. Dec. anno 1679. ſollemni cerimonia accepit, & ſexta pôſt luce *Coadjutor Supremi Ordinis Magiſtri* electus eſt. Adhæc *Canonicus* Eccleſiarum cathedralium *Moguntinenſis*, *Colonienſis*, *Leodienſis* & *Monaſterienſis* adſcribi meruit, à Rege Galliæ etiam *Abbatia Fiſcamnenſi* (Feſcamp) in *Caletis* auctus.

VII. *Carolus Philippus*, n. *Neoburgi* 4. Nov. 1661. *Ordinem Equeſtrem Johanniticum* amplexus eſt, *Canonicus* cæteroquin *Colonienſis* & *Salisburgenſis*.

VIII. *Alexander Sigismundus*, n. *Neoburgi* 16. Apr. 1663. electus eſt anno 1681. in *Coadjutorem Epiſcopi Auguſtani*, & *Præpoſitum Conſtantienſis Capituli*, receptus præterea in numerum *Canonicorum Aichſtettenſium* & *Ratisbonenſium*.

IX. *Franciſcus Ludovicus*, n. *Neob.* 24. Jul. 1664. *Epiſcopus Vratulavienſis*, electus d. 30 Jun. an. 1683. & *Canonicus Olomucenſis*.

X. *Fridericus VVilhelmus*, n. *Duſſeldorpii* 20 Jul. 1665.

XI. *Maria Sophia Eliſabetha*, n. in caſtro *Bervvath* 6. Aug. 1666.

XII. *Maria Anna*, n. *Duſſeldorpij* 28. Oct. 1667.

XIII. *Philippus VVilhelmus Auguſtus*, nat. *Neob.* 18. Nov 1668.

XIV. *Dorothea Sophia*, nat. *Neob.* 12. Jul. 1670.

XV. *Hedvvigis Eliſabetha Amalia*, n̄. 18. Jul. 1673.

XVI. *Iohannes*, n. & †. d. 1. Febr. 1675.

10. E Neoburgico ramo prodiit *Solisbacenſis* palmes; ejus conditor *Auguſtus* aſſiduè variéque à fratre Wolfgango Wilhelmo inquietatus eſt, præcipuè ob religionem Evangelicam, quam ille in ejus ditionibus, juriſdictionem territorialem, qua pollebat, prætexens, everſum ibat, neque filii, quos anno 1632. moriens reliquit, mitiùs, ſed aſperiùs habiti ſunt, quemadmodum è gravaminibus, in comitiis an. 1641. ipſorum patruique Johannis Friderici nomine prolatis, apud *Limnæum* videre eſt. Habuit *Auguſtus* in conjugio *Hedvvigen*, *Johannis Adolphi Holſatiæ Ducis* filiam, quæ anno 1657. diem obiit, ſepties mater facta: inter *filias* ejus ad juſtam ætatem pervenere *Anna Sophia* & *Auguſta Sophia*; quarum *prior* mulier facta eſt ex viro *Joachimo Erneſto Comite Oettingenſi*, & d. 25. Maji 1675. naturæ debitum reddidit. Poſterior *Wenceslao Principi Lobkovvizio*, *Duci Saganenſi* in manum convenit, & poſt mariti fata ob ſtudium Evangelicæ religionis, à qua, inter tot illecebras aulæ Cæſareæ atque ad defectionem irritamenta, animum verâ pietate munitum divelli vel ſaltem labefactari nunquam paſſa eſt, *Noribergam* habitatum conceſſit; ibique anno 1681. nocte quæ inter 19. & 30. diem April. intercedebat placida morte animam cœlo reddidit, magno ſui deſiderio relicto. Tom. IV. l. 5. c. 4. p. 788.

11. E filiis *Auguſti* duo hodiedum ſuperant; major natu eſt

CHRISTIANUS AUGUSTUS, *Comes Palatinus Rheni*, *Bavariæ*, *Iuliaci*, *Cliviæ ac Montium Dux*, &c. editus in lucem d. 16. Jul. an 1622. Princeps tot tantarumque virtutum, quot & quantas natura mortalium recipit, vel induſtria percipit. Is ditionibus ſuis *proprio & ſupremo jure* imperat, neque à patruele Neoburgico obturbatur; unde ſeſſionem quoque ac votum in comitiis Imperii poſtulavit, non tamen hactenus impetravit. E conjuge *Amalia*, *Johannis Naſſoviæ Comitis* & *Margaretha Holſatæ* filia, *Hermanni Vrangelij* Suecici Archiſtrategi vidua, anno 1649. ducta, & an. 1669. d. 24. Aug. mortua, utriusque ſexus liberos ſuſcepit, hac ſerie:

I. *Hedvvigis Auguſta*, n. 15. Apr. 1650. deſponſata fuit an. 1665. *Sigismundo Franciſco Auſtriæ Archiduci*, quo antequam matrimonium conſummaret, vivis exempto, nupſit anno 1667. *Julio Franciſco*, *Duci Saxoniæ Inferioris*, & an. 1681. d. 23. Nov. fatis conceſſit.

II. *Amalia Sophia*, n. 31. Maji 1651. Coloniæ in cœnobio virginum *S. Thereſiæ*, monaſticam profeſſa eſt d. 19. Mart. anno 1683.

III. *Iulianus Auguſtus Hiel*, n. 1. Dec. 1654. †. 1657.

IV. *Chriſtianus Ferdinandus Alexander* n. 1656 †. 1658.

V. *Theodorus*, n. 14. Febr. 1659. ſuperſtes.

12. PHILIPPUS, *Comes Palatinus Rheni* &c. Auguſti filius minor natu, aſpexit lucem vitalem d. 19. Jan. an. 1630. in bello atq; in re militari virtutis ac prudentiæ multa illuſtria per univerſam penè Europam documenta dedit, vitamque vivit cœlibem.

Spen. Op. Herald. Sp. l. 3. c. 29. §. 18. & ſeqq. 13. *Scutum*, quo *linea Palatino-Neoburgica* uti ſolet, ter ad perpendiculum, ſemel transverſim ſectum eſt, atque adeo *octo areolas continet*: 1. *rhombos* Bavaricos, 2. *leonem* Juliacenſem, 3. *ſceptra liliata* Cliveníia, 4. *leonem* Bergenſem *exhibent*, 5. *quæ* ſecundum ordinem *inchoat*, *argentea eſt*, *leonem cœruleum*, *lingua & falculis aureis deferens*, Comitatus Veldentini δόγμα, 6. *faſciam teſſellatam* Marcanam, 7. *cantherios* Ravenspergenſes *continent*, extrema *denique aurea faſciam nigram*, *qua* Mœrſenſis Comitatus *denotatur*, *refert*. *Toti incumbit* parmula, *leonem* Palatinum *exhibens*. *Tegitur hic clypeus* quinque galeis: *prima eſt* Bavarica, *ſecunda* Juliacenſis, *tertia eaque media* Palatina, *quarta* Clivenſis *quinta* Marcana. Telamones *addi ſolent* duo leones, *per caſſides proſpectantes*.

14. Proximus à Neoburgico ramus *Bipontinus* eſt; hujus autor *Iohannes* I. uxorem habuit *Magdalenam Juliacenſem*, unde etiam filii ejus partem hæreditatis Juliacenſis prætenderunt; ſed in capienda poſſeſſione à Brandenburgico & patrueli Neoburgenſi præventi, titulo tantùm aucti ſunt. Fuére autem ipſi *tres* præcipue filii: *Iohannes II. Fridericus Caſimirus* & *Iohannes Caſimirus*, à quibus totidem prolati ſunt palmites.

15. *Iohannes* II. vigore *primogenituræ*, à Wolfgango avo introductæ, *Bipontinum* cum jure ſuperioritatis territorialis, nec non ſeſſione & voto in comitiis obtinuit, & è ſecunda conjuge *Luiſa Juliana Palatina* ex Electorali domo filium genuit *Fridericum*, qui patri anno 1635. mortuo ſucceſſit, & per *In-* Art. 4. *ſtrumentum pacis* reſtitutus eſt in *quartam partem vectigalis Vilzbacenſis* & *cœnobium Hornbach*. Vitam lineamque finivit d. 9. Jul. anno 1661. relictis ex *Anna Juliana Naſſovio-Sarapontana* multoties matre, nonniſi *tribus filiabus*, è quibus *Eliſabetha*, nata d. 22. Mart. 1642. *Victori Amadeo Principi Anhaltino in Bernburg* anno 1667. nupſit, & 17. Apr. 1677 naturæ conceſſit: reliquæ *duæ* verò *ſuperſtites* ſunt:

Sophia Amalia, n. 15 Dec. 1646. *Sigfrido Comiti Hohenloico* è Neoſteinenſi linea anno 1678. matrimonio ſociata eſt.

Carola Friderica, n. 22. Nov. 1653. *Wilhelmo Ludovico conſanguineo* elocata fuit, nuncque viduam agit vitam.

16. *Fridericus Caſimirus*, alter Johannis I. filius, appenagii loco *Landsbergam*, unde palmiti, quem condidit, nomen, accepit, & *Amaliam Wilhelmi Principis Aranſionenſis* filiam connubio ſibi junxit, quo ditionem *Montfortiam* in Burgundiæ Ducatu nactus eſt. Obiit anno 1645. relicto filio ac ſucceſſore *Friderico Ludovico*, qui à Rege Galliæ, ob dictam Montfortenſem ditionem, *jus naturalitatis* in Gallia obtinuit, & Friderico patrueli atque affini abſque prole maſcula defuncto in regimine Bipontini Ducatus ſucceſſit. Uxorem duxit anno 1645. *Julianam Magdalenam patruelem*, qua anno 1672. d. 15. Mart. defuncta, fœminam ignobilem ex illius gynæceo in thorum aſcivit, eo pacto, ut qui ex ea naſcerentur liberi, nobilium tantùm loco haberentur; neque etiam ſterile fuiſſe hoc conjugium ferunt: eodem tempore otium quietemque petens regimen deſtituit, idque filio *Wilhelmo Ludovico* tradidit, qui *Meiſenheimii* ſedem habebat, patre *Landsbergæ* commorante: verùm anteverterit ille parentis fata, neque ita multò pòſt, anno ſcilicet 1675. d. 31. Aug. vivis exceſſit, cùm è conjuge *Carola Friderica*, ſobrina ſua & ſimul matrueli, triplicem tantùm ſobolem, eamque breviſſimi ævi ſuſtuliſſet; nempe I. *Carolum Ludovicum* n. 18 Aug 1673. †. 11. Nov. 1674 II. *Wilhelmum Chriſtianum* n. 5. Jul. 28. Nov. 1674. III. *Wilhelminam Sophiam* n 27. Jul. †. 5. Nov. 1675. Extincto itaque immatura morte filio, Fridericus Ludovicus ditionum regimen denuo ſuſcipere coactus eſt; quod quidem eò graviùs ei accidit, quo vehementiùs tum temporis tempeſtas bellica in Rhenanis oris intumeſcebat, qua Bipontinus etiam Ducatus correptus, & à Gallis oppreſſus eſt; adeò ut ne quidem ſacris Principum tumbis atque exuviis parcitum fuerit: neque res ejus per ſanctionem pacis Neomagenſis in meliorem ſtatum ſunt converſæ, ſed potius in deteriorem, Gallis prædictæ pacis formulam ex ſua libidine interpretantibus, & recens natis dependentiorum titulis omnia jura divina atque humana permiſcentibus.

17. Deceſſit tandem de vita *Fridericus Ludovicus* calendis Aprilis anni 1681. relictis *duabus* tantum *filiabus*, reliqua ejus ſobole præmortua: nam præter illam, cujus fata *tabula Ritterſhuſiana* notavit, filiumque majorem natu, de quo mentio facta eſt, amiſit etiam *Carolum Caſimirum*, an 1659. natum, & *Heidelbergæ* an 1673. d 14. Sept. immatura morte extinctum; præterea ſexus infirmioris *Luiſam Magdalenam* & *Mariam Sophiam*, quarum illa diem 11. Febr. anni 1672. vitæ ſupremum habuit. *Superſtitum* hæc ſunt nomina:

Carola Amalia, nat. 14. Maj St. V. 1653. & *Johanni Philippo Comiti ab Yſenburg* a. 1678. nuptui data.

Eliſabetha Chriſtina, n. 17. Octob. 1656. & *Emiconi Comiti Leiningio in Hartenburg* anno 1678. in matrimonium collocata.

18. Ter-

18. Tertius palmes Bipontino ramo exortus *Johannem Caſimirum* ſatorem habuit, & primo *Kleebergenſis*, poſteà cùm ille per matrimonium *C[illegible]rinæ, Caroli IX. Sueciæ Regis* filiæ & *Guſtavi Adolphi*, qui virtute & rebus geſtis *Magni* cognomen implevit, ſororis, fortunarum ſedem in Suecia fixiſſet, *Suecicus* dictus eſt. Ejus filius *Carolus Guſtavus* in aula Guſtavi Magni & Chriſtinæ educatus, magnisque virtutum exemplis eruditus, poſtquam in pacis cum Imperio à Suecis factæ executione, ſingularis prudentiæ, promptitudinis ac diligentiæ egregia ediſſet documenta, dignus ſucceſſione regni judicatus, atque anno 1649. *Princeps hæreditarius regni Sueciæ* in publicis comitiis ab Ordinibus regni deſignatus fuit, quæ deſignatio anno ſequenti in Reginæ Chriſtinæ publica inauguratione confirmatior reddita, ipſeq; tandè quum quarto pòſt anno Chriſtina regendi onus deponeret, & in ejus humeros transferret, Upſaliæ, ſollemnibus adhibitis, publicè coronatus eſt. Abſtulit eum mors tam propera in comitiis Gothebu[r]genſibus anno 1660. d. 13. Febr. poſt res domi militiæque præclarè geſtas; quas immortalitati ſcriptis ſuis *Loccenius* tradidit.

Hiſt. [illegible] 690

19. Filii, quem unicum eumque impuberem reliquit, ex *Hedwige Eleonora Holſatiæ Ducis* etiam nunc ſuperſtite ſuſceptum, educationem & tutelam Reginæ conjugi ac Proceribus regni ſupremis tabulis ſedulò commendavit, jam antè ejus ſtudiis præfecto Secretario *Emundo Griepenhielm*. Illum regni Ordines in dictis comitiis Gothebu[r]genſibus, & poſteà Stokholmenſibus, ſecundum unionem hæreditariam anni 1650. & 1654. atque dè maſculorum Regis hæredum ſucceſſione in regnum jura & pacta hic repetita, pro legitimo ſuo Rege, regnique ſucceſſore agnoverunt, acceptarunt & confirmarunt. Is nomine hoc cluit

CAROLUS XI. *Suecorum, Gothorum & Vandalorum Rex, Princeps Finlandiæ, Dux Scaniæ, Eſthoniæ, Livoniæ, Careliæ, Bremæ, Verdæ, Stetini-Pomeraniæ, Caſſubiæ & Vendiæ, Princeps Rugiæ, Dn. Ingriæ & Wiſmariæ, ut & Comes Palatinus Rheni, in Bavaria, Iuliæ, Cliviæ & Montium Dux*, &c.

20. Natalem habuit diem 24. Nov. anni 1655. & poſteàquam inter gymnaſmata togata ac militaria, vero Rege digna adolevit, atque ad juſtam ætatem pervenit, regimen ſuſcepit, cujus quidem duro admodum initio uſus eſt; quippe eùm bello, quod Galli Germanis ſuperioribus annis intulerunt, ſeſe involvi paſſus eſſet, & partium Gallicarum adjutor fuiſſet, omnes ferme ditiones in Germania per pacificationem Oſnabruggenſem regno Sueciæ conceſſas amiſit; quas Rex Daniæ, Elector Brandenburgiæ necnon Duces Brunſvicenſes & Lunæburgenſes, ſocietate armorum inita, occupaverunt; recuperavit tamen omnia, pauciſſimis exceptis, per pacem Neomagenſem. In comitiis regni, quas ſub finem anni 1680. Holmiæ habuit, *Suprematu*, auſpiciis Nobilitatis, auctus eſt; Senatorum verò Regni auctoritas certis limitibus ac cancellis circumſcripta, ſancitumque, ut Rex inpoſterum *liberâ infinitaque poteſtate* polleat, præterea, ſi contingeret eum improlem in lethalem incidere morbum, facultatem habeat deſignandi ſibi ſucceſſorem, quemcunque velit; nec amplius teneatur Senatum aut quinque Supremos Regni Miniſtros in conſilium vocare aut eorum aſſen[ſum] requirere. Connubio ſibi junxit *Ulricam Eleonoram, Friderici III. Daniæ Regis & Sophiæ Æmyliæ Duciſſæ Lunæburgenſis filiam*, eum quia *Johannis Baronis Guldenſternio* Legato ſuo Hafniam eum in finem miſſo, dicta ac pacta, poſteaque in Sueciam ſplendidiſſimo officio deducta, ſolemne nuptiarum celebravit *Skanæ* [illegible]*, nocte, quæ lucem 16. Maji anno 1680. excepit: triplicis ſobolis regiæ parens eſt ea hactenus factus; nempe:

I. *Hedwigis Sophia* n. 26. Jun. 1681.
II. *Caroli* n. 24. Jun. 1682.
III. *Guſtavi* n. 4. Jun. 1683.

21. ADOLPHUS JOHANNES, *Comes Palatinus Rheni*, &c. *Johannis Caſimiri* filius natu minor, Regis Sueciæ patruus, prodiit in lucem d. 11. Oct. anno 1629. *Appennagi* loco in Germania mediet[at]em præfecturæ *[illegible]tenbergicæ* acce[pit], in Suecia etiam nonnullis poſſeſſionibus, [illegible] matrimonii acqu[iſ]itis, dita[t]us eſt; poſt interitum verò *Friderici Ludovici* patruelis ſpem ſucceſſionis in *Ducatu Bipontino* tanquàm proximior agnatus affectans, è Suecia eò profectus eſt, & menſe Octobri anni 1681. ſubditos prædicti Ducatus in vèrba ſua adegit: utque hanc ſucceſſionem ſibi aſſerat atque ſtabiliat, & Regis Galliæ gratiam ac patrocinium demereatur, omnem hunc movet lapidem; & nuper admodum, pro obtinendo jure naturalitatis, in Gallia libellum ſupplicem Cancellario Regio offerri curavit, petitique damnatus eſt; ſiquidem vera *Novella* prædicarunt. Conjugium bis contraxit, prius cum *Eliſabetha Beatâ Petri Brahe Comitis de Wiſingsburg* Regni Sueciæ Drozeti & *Chriſtinæ Catharinæ Steenbockiæ* filia anno 1649. quæ quadriennio abhinc deceſſit unius tantùm maſculæ prolis, cui *Guſtavi Adolphi* nomen inditum, ſed breviſſima vitæ uſura contigit, mater facta. Secundam conjugem ex eadem gente duxit

d. 8. Febr. anni 1661. nempe *Eliſabetham Nicolai Brahe*, qui in prœlio *Lutzenſi* honeſtiſſima morte occubuit, & *Margarita Bielkiæ* filiam, *Erici Oxenſtiernii*, Regni Sueciæ Cancellarii, viduam, atque ex hoc matrimonio provenêre:

I. *Catharina* n. 30. Nov. 1661.
II. *Maria Eliſabetha* n. 13 Sept. 1663.
III. *Carolus Iohannes* n. & †. 1664.
IV. *Iohannes Caſimirus* n. 1665. †. 1666.
V. *Adolphus Iohannes* n. 13. Aug. 1666.
VI. *Guſtavus Caſimirus* n. 29. Dec. 1667. †. 2[illegible] Aug. 1669.
VII. *Chriſtina Magdalena* n. 25. Mart. 166[illegible] 11. J[illegible] n. 1670.
VIII. *Guſtavus Samuel* n. 2. Apr. 1670.

22. Ex amitis Regis Sueciæ [illegible] vivis ſunt:
Maria Euphroſyna n. 4. F[illegible]r. 16[illegible]5. conjux *M[illegible]ni Gabrielis Comitis de la [illegible]ardie*, Regni Suecici quondam Cancellarii, nunc Drozeti.
Et *Eleonora Catharina* n. 17. Maji 1626. vidua *Friderici Landgravii Haſſiæ in E[illegible]chvveger*.

Spen. Op. Her. L. o. c. 27. §. 27.

23. *Scutum*, quo lin[illegible]a *Palatino-Bipontina* uti ſolet, *omnes & ſingulos laterculos i[illegible] Neoburgico clypeo enumeratos contin[illegible]t, ſed alio ordine diſpoſitos; ita nimirum, ut [illegible] duas æquales partes diviſum, prior quadrifida* ſymbola Palatina & Bavarica *bis repetat, impoſita medio loco* parmula Veldentiana. *poſterior pars* ſex areolas *complectatur, quarum ſuperiores ſunt* Juliacenſis, Clivenſis & Bergenſis; *inferiores* Marcana, Ravenſperga & Mœrſenſis. Galeæ, *quæ ſcuto huic incumbunt, cum Neoburg[illegible] ex aſſe congruunt*.

24. Bipontinum ramum excipit *Birkenfeldenſis*, ſive *Spanheimius*, quem *Carolus*, Wolfgangi filius, natu minimus, profevit. Huic parens *appennagii* titulo medietatem *Comitatus Spanheimii [illegible]terioris* aſſignavit, frater verò *Johannes [illegible]ura territorialia* conceſſit, uti *Sprengerus* refert. Altera medietas hujus Comitatus ad *Bad[illegible] Marchiones* pertinet; imperio [illegible] ut utraque familiam ita div[illegible]ſo, ut *Birken[illegible]eldenſi* præfectura ſolos *Palatinos*, *Caſtellaunenſis* ſolos *Badenſes* Dominos agnoſcat; reliquas verò præfecturas nem[illegible] *Tr[illegible]rbacenſem*, *Allenbacenſem* & *W[illegible]terber[illegible]* utrique communiter poſſideant. [illegible] *Car[illegible] è Dor[illegible]bea Luneburgen[illegible]* filiam *Sophiam*, *C[illegible] Comitis H[illegible]henlonicæ* collocatam, atque anno 1676. d. 6. Nov. del[illegible] filios duos, *Geor[illegible] Wilhel[illegible]* & *Chriſtianum*, à quibus duo orti ſunt [illegible] *B[illegible]* & *B[illegible]*. [illegible] quoad majores [illegible] it anno 1672. morte *Caroli Ottonis*, qui Georgii Wilhelmi principis anno 1669. defuncti, filius erat è *Dorothea Comitiſſa de Solms* in *Sonnenvvald* ſuſceptus; quique è *Margarita Hedvvige amitina ſua*, *Cratonis Comitis Hohenloici filia* anno 1676. d. 24 Dec. mortua maſculam quidem prolem ſuſtulit, nempe *Carolum Wilhelmum*, ſed intra primum ætatis annum, qui ſeculi ſexageſimus erat, die 8. Apr. extinctum, infirmioris autem ſexus duplicem ſobolem reliquit; hodie ſuperſtitem:

Carolam Sophiam Eliſabetham n. 1661. &
Hedvvigen Eleonoram Dorotheam n. 1663.

Inter *ſorores*, quas *Carolus Otto* habuit, duæ ſuperant:
Anna Sophia n. anno 1619. d. 2. Apr. *Abbatiſſa Quedlinburgia*:
& *Maria Magdalena* n. 1622. d. 29. Jul. vidua *Antonii Guntheri Comitis Schvvarzburgici in Sondershauſen*.

25. *Chriſtianus* Georgii Wilhelmi fra[illegible] *Biſchvveileranum* a[illegible] item condidit, ſic dictum ab oppido *Biſchvveiler*, tribus ab Argentorato milliaribus diſ[illegible]to; q[illegible]od ille ab aſſine Friderico Bipontino hypothecario nomine (ſi *Sprengero* credimus) acceptum [illegible] coluit atque arce ornavit. E priore conjugio *Magdalena Catharina Palatina* (cujus mater *Rohanea* multa in Galli[illegible] bona habuit) aliquot liberos ſuſtulit; e poſteriore verò conjuge *Maria Johanna H[illegible]enſteinia*, *Maximiliani Adami ultimi Landgravii Leuchtenbergæ* vidua, [illegible]uæ demum anno 1665. d. 10 Aug. vita conceſſit, nullam vidit ſobolem, obiitque anno 1654. d. 27. Aug. Superſunt ex ejus liberis:

Luc. Imp. c. 2. p. [illegible]

CHRISTIANUS *Comes Palatinus Rheni, Dux Bavariæ, Comes Veldentiæ, Spanheimii, Rappolſteinii & Hohenacciæ* &c. Hauſit [illegible] lucem natalem anno 163[illegible]. d. 22. Jun. Nuptiis ſibi adjunxit anno 1667. *Catharinam Agatham Johannis Jacobi ultimi Comitis Rappolſteinii & Annæ Claudiæ Rhingraviæ* filiam, defunctam pronuper an. 1683. d. 6. Jul. Succeſſit anno 1672. Carolo Ottoni patrueli in ditionibus *Spanheimicis*, atque anno ſequenti cum ſocer ejus fatorum legem implevisſe *Comitatum Rappol[illegible]einenſem*, cæt[illegible]ſque ej[illegible] d[illegible]iones, quæ in *Al[illegible]atia & Vo[illegible]* ſitæ ſunt, & [illegible] in Lotharing[illegible] protenduntur, beneficio Regis Galliæ, cujus caſtra ſequitur, obtinuit. In[illegible] aſſum calamo ſcriptisque obnite[illegible] e *Ch[illegible]ſtiano [illegible]udovico Comite Waldecce[illegible]* qui ob ductam filiam unicam *Ge[illegible] Frid[illegible] Comitis Rappolſteinii* (frater hic erat major natu Johannis Jacobi & præde[illegible] functi) ſimultaneam ſucceſſionem in allodialibus & quibusdam feudis, circa oppidum *R[illegible]* in terris Imperii ac territorii [illegible] ſitis, in quæ expectativam

elvam ab Epiſcopo Bambergenſi directo eorum domino impetraverat, prætendit. *Berkheimiœ* præterea dominium Rupisvillano territorio contiguum, quod olim ſub Auſtriaca ditione, poſtmodum beneficio regio *Duc: Montauſier* donatum eſt, ab hoc Palatinus pretio acquiſivit, uti Celeb. *Spenerus* memorat. Prolem è conjuge Rappolſteinia multam ſuſtulit, cujus hunc habemus ſyllabum:

Sp. Hen. l. c. p. 527. § 26.

I. *Magdalena Claudia* n. 1668. d. 16. Sept. Superſtes.

II. *Ludovicus* n. 1669. d. 26. Dec. †.

III. *Eliſabetha Sophia Auguſta* } gemellæ n. 7. Auguſt. 1671. †.
IV. *Chriſtina Catharina* }

V. *Carola Wilhelmina* n. 18. Oct. 1672. †.

VI. *Chriſtianus* n. 1674. d. 7. Nov. Superſtes.

JOHANNES CAROLUS, *Comes Palatinus Rheni* &c. natus anno 1638. d. . Oct. *ἄγαμος* eſt, bellicis artibus fratre Chriſtiano haud inferior; diverſis autem ſub ſignis, Ordinum ſcilicet Fœderati Belgii, militat, inter primarios eorum Tribunos locum habens.

Dorothea Catharina, germana illorum ſoror, nata 3. Jul. 1634. vivit in conjugio *Johannis Ludovici Comitis Naſſovii in Ottweiler*, cui anno 1649. elocata fuit.

Ludovica Sophia n. 1635. d. 15 Aug. innupta eſt.

Anna Magdalena n. 1640. *Johannis Reinhardi Comitis Hanoici* matrimonium tenuit.

26. *Scutum*, quo linea *Spanheimia* communiter utitur, *quadripartitum eſt*, ita ut 1. & 4. area *leonem* Palatinum, 2. *rhombos* Bavaricos, 3. *teſſellas ex argento & minio*, quæ ulteriorem Comitatum Spanheimium *deſignant*, contineant: *medio verò ejus loco* parmula Veldentina *incumbat*: galeis *duabus* Palatina & Bavarica *ſuperimpoſitis*. Verùm Chriſtianus novis areolis ſcutum hoc auxit, atque hoc modo diſpoſuit, ut *bipertitum* ſit, & *dextro latere quadrifido ſymbola* Palatina & Bavarica, *repetita exhibeat*: *Siniſtrum latus iterum in quadras ſecetur*, *quarum* prima *leonem* Veldentinum, ſecunda *teſſellas* Spanheimicas, tertia *argentea tria ſcutula coccinea*, *quibus* Rappolſteinenſis Comitatus *notatur*, *referat*, quarta *denique itidem argentea tria capita aquilina nigra avulſa*, *auro coronata*, *quæ* Hohenacciam dynaſtiam *deſignant*, *contineat*. Galeæ ſex *clypeum premunt*: *quarum prima* Rappolſteinia *hermam virilem argenteo amictu*, pe[illegible] *mula tria deferentem ſuſtinet*: *ſecunda* Veldentina *exſurgit caput* [illegible] Palatinæ quarta Bavarica: quinta Spanheimia [illegible]

Sp. Hen. l. c. p. 527. § 26.

[illegible] *faſtigiatum*: *ſexta denique* Hohenaccia *jugum alarum nigrarum ſuſtinet*, *ante quas conſpiciuntur tres baculi nodoſi*, *auro vel argento tincti*.

27. *Supereſt Lautereccenſis* linea, quam nunc *Veldentinam* vocant, orta, quemadmodum dictum eſt, a *Ruperto* Alexandri filio minore natu: hic gnatum habuit *Georgium Johannem*, cui Wolfgangus patruelis *jura territorialia* conceſſit, atque interceſſione ſua effecit, ut ſub titulo Pfaltz Lautereck *ad votum & ſeſſionem* in Imperii comitiis admitteretur: ejus filius *Georgius Guſtavus*, cùm *Fridericus* agnatus in *Veldenz* nulla relicta prole deceſſiſſet, caſtrum *Veldentinum ad Moſellam*, cum præfectura & metalli fodinis ei annexis, obtinuit; atque anno 1634. moriens filium unicum reliquit è *Maria Eliſabetha agnata* genitum, is eſt

Spreng. Lux. Imp. l. c. p. 186.

LEOPOLDUS LUDOVICUS, *Comes Palatinus Rheni*, *Dux Bavariæ*, *Comes Veldentiæ*, natus calendis Febr. anno 1625. Succeſſit patri *Georgio Johanni* in appennagio *Luzelſteinenſi*, & per *inſtrumentum pacis* Weſtphalicæ reſtitutus eſt *in Comitatum Veldentinum tam in Eccleſiaſticis*, *quam Politicis*; nuper autem bello universis ditionibus à Gallis, quod in eorum verba jurare Princeps Germana virtute ac fide obſtinatiſſimè recuſaret, exutus, aliquot annorum ſpatio *Argentorati* extorris parùm commodè victitavit; nec, quæ in præſentia ejus ſit fortuna ac conditio, numque tandem *neceſſitatem*, quam, *Livy* verbo, *ne Dii quidem ſuperant*, in rationem verterit, dicere integrum eſt. E conjuge *Agatha Chriſtina*, *Philippi Wolfgangi Comitis Hanoici* & *Johannæ Comitiſſæ Oetingenſis* filia, ducta d. 4. Jul. 1648. complures ſuſtulit liberos, hac ſerie:

I. *Anna Sophia* n. 20. Maji 1650.

II. *Guſtavus Philippus* n. 17. Jul. 1651. poſt peragratas Gallias, Daniam, Sueciam, Germaniam, mira pravitate animi atque ingenii in præcipitia converſus, patris atque omnium bonorum animum alienavit ſibi; moxque creſcentibus indies vitiis ac flagitiis, juſſu parentis comprehenſus & Lautereccii cuſtoditus, præcipite anno 1679. dignum furore ſuo exitum habuit, ut Velleji de *Agrippa juniore* verba huc transferam.

Hiſt. l. 2. c. 112.

III. *Eliſabetha Johanna* n. 22. Febr. 1653. nupſit anno 1669. *Johanni Rhingravio in Morchingen*, nec tamen ejus conſuetudine frui dicitur.

IV. *Chriſtina* n. 29. Mart. 1654. †. 18. Febr. 1655.

V. *Chriſtina Ludovica* n. 1. Nov. 1655. †. 14. Apr. 1656.

VI. *Chriſtianus Ludovicus* n. 5. Oct. 1656. †. 15. Apr. 1658.
VII. *Dorothea* . 16. Jan. 1658.
VIII. *Leopoldus Ludovicus* n. 14. Mart. 1659. †. 7. Mart. 1660.
IX. *Carolus Georgius* n. 27. Maji 1660.
X. *Agatha Eleonora* n. 29. Jun. 1662. †. 1 Jan. 1664.
XI. *Auguſtus Leopoldus* n. 22. Dec. 1663.

28. E *ſororib⁹* Leopoldi Ludovici ſuperat *Magdalena Sophia* n. 24. Nov. 1622. innupta.

Mariæ Eliſabethæ dies *natalis*, in *tabula Ritterſhuſiana* omiſſa, fuit 24. Jun. anni 1616. *emortualis* autem 12. Sept. anni 1649. *Anna Magdalena Duciſſa Munſterbergenſis* lucem vidit d. 19. Mart 1602. & ea caruit d. 20. Aug. 1630. *Johannes Fridericus* illarum frater vivere cœpit d. 12. Jan. 1604. deſiit 20. Nov. 1632.

29. *Scutum* hujus lineæ *quadripartitum* eſt e Palatinis & Bavaricis *ſymbolis*, *medio ejus loco incubante* parmula Veldentina, galeisque *duabus* Palatina *nempe & Bavarica impoſitis*.

30. Notaſſe denique convenit, Comites Palatinos hoc capite enumeratos non ſub uno *circulo* comprehendi; ſed Neoburgenſes & Sultzbacenſes ad *Bavaricum*, reliquos omnes ad *Rhenanum Superiorem* referri.

CAP. II.
DE DUCIBUS SAXONIÆ.

SAxoniæ Duces hodiernos à *Miſnia Marchionibus* genus ducere extra controverſiæ aleam poſitum eſt: hos porro communis traditio à *Witekindo* derivare amat, qui bello adverſus Carolum M. Francorum Regem geſto clarum ſibi nomen peperit, & vulgò *Saxonum Rex* indigitatur; *abuſivè* tamen; neque enim antiquiore illo ævo Saxones Principis nedum Regis, qui univerſis pace & bello imperaverit, patientes fuêre, ſed ſingulæ tribus (in tres autem, *Oſtphalos*, *Angarios* ac *Weſtphalos* tum diviſi erant) Satrapas plurimos ſuæ genti præpoſitos habuerunt, qui bello ingruente per ſortilegium eligebant, cui omnes obtemperarent; confecto autem bello, paceque reſtituta, æquo jure ac propria poteſtate utebantur; quo loco & *Witekindus* erat, atque inter primores tantùm Weſtphalorum eminebat, quemadmodum è priſcis Hiſtoricorum monumentis, præcipuè *Witekindi Corbejenſis monachi Annalibus*, celeberrimus *Conringius*, & poſt ipſum *Schurzfleiſchius* dilucidè id expediverunt. Sed ipſam quoque hodiernorum Saxoniæ Ducum à *Witekindo* deductionem in dubium vocat prælaudatus *Conringius*, quam tamen alter tuetur, & ſchema genealogicum à *Sigbardo* Witekindi proavo, usque ad *Fridericum Bellicoſum* non interrupta ſerie concinnatum ſub finem *diſſertationis* ſuæ *de Witekindo* exhibet.

Conr. ad Lamp. [illegible]. Sch. anim. in alb. [illegible]

2. Nos originem generis in medio relinquentes, id potius diſpiciemus, qua via Miſniæ Marchionibus *Thuringia* & *Saxonia* cum *Electorali dignitate* aliæque ditiones acceſſerint. *Miſniam* quidem, quæ hodie vocatur, atque inter *Salam* & *Albim* extenditur, per varias familiæ lineas vagatam tandem *Conradus*, *Thimonis* filius, *Theoderici* Comitis de *Wettin* nepos, ſuæ ſtirpi intulerat atque in poſteros, nulla alia intercedente tranſlatione, propagaverat. Ejus nepos *Theodericus*, ducta in matrimonium *Jutha*, *Hermanni Haſſiæ ac Thuringiæ Landgravii* filia, *Henrico* gnato ex ea ſuſcepto, *Thuringiam* occupandi jus præbuit: cum enim Juthæ frater *Henricus* Landgravius in Regem Romanorum adverſus Fridericum II, Cæſarem electus, è vulnere in obſidione Ulmæ anno 1247. accepto, improlis deceſſiſſet; orta eſt de ejus ſucceſſione controverſia, quæ in bellum erupit; hinc *Henrico Miſniæ Marchione*, qui *Illuſtris* cognominatus eſt, illinc *Sophia*, *Ludovici* (qui *Henrici* Anti-Cæſaris & *Juthæ* frater erat) filia *Henrico Duci Brabantiæ* nupta; illam ſucceſſionem ſibi arrogantibus. Compoſita tandem eſt hæc diſceptatio anno 1263. facta provinciarum diviſione, ita ut *Haſſia Sophia* ejusque filio *Henrico*, quem *Puerum* appellarunt, *Thuringia* verò *Miſniæ Marchionibus* cederet; atque eadem occaſione jactum eſt *fundamentum fœderis hereditarii*, è quo poſtea confraternitas (die Erbverbrüderung) anno 1323. inter utramque familiam inita, defluxit.

Fab. Orig. Sax. l. c. p. 384.

3. *Henrici Illuſtris*, qui etiam *Munificus* dictus eſt filio degeneri *Alberto Margarita Friderici II. Imp.* filia, infauſto connubio in manum convenit, ampla tamen cum dote *Pleiſnenſis* ſcilicet terræ, & *Aldenburgici* Comitatus in *Oſterlandia* quæ certus eſt tractus inter *Muldam* & *Salam*. His natus *Fridericus Admorſus* trigam civitatum Imperialium *Aldenburgum*, *Cygneam* & *Chemnitium* anno 1308. ditioni ſuæ adjecit. *Fridericus Gravis* Comitatum *Orlamundenſem* in Thuringia, *Hermanno* ejus Comite, à quo Erfordiæ anno 1342. immodeſtis dicteriis publicè laceſſitus fuerat, armis ſubacto, acquiſivit. *Friderico Strenuo* uxor *Catharina Hennebergenſis* Principatum *Coburgicum* attulit.

Hoc genitus *Fridericus Bellicoſus*, Ducatum *Saxoniæ* cum *Electorali dignitate* familiæ intulit, auſpice *Sigismundo Imp.* qui *Alberto* Aſcaniæ lineæ directæ Electore Saxoniæ ultimo,

timo, anno 1482. defunɗo, [illegible] maci virtute ac meritis eximio contulit, uti ſuperiùs diɗum eſt. Præterea eadem inveſtitura *Palatinatum Saxoniæ* ei contulit, qui diſtinɗus antehacà Ducatu erat, &, [illegible] *ſleiſchio* judice, ea occaſione inſtitutu[illegible] quod, quum Saxones in Francorum civitatem adſcripti, ſervaſſent titulum Saxonici juris, nec Francia Francico receſſiſſe[illegible], duos adſciri oportuerit Palatinos, alterum in Orientali Francia, alterum in Saxonia juri dicundo præfuturum. Conferri cum his poſſunt, quæ habet ὁ μακαρίτης *Spenerus* in *Prol. g. Operis Heraldici ſpecialis*.

4. *Fridericus Placidus*, Bellicoſi filius, Electoe ſecundus, *communis* omnium ex hac familia hodie viventium *Parens* extitit è filiis *Erneſto* atque *Alberto*, duarum *linearum* [illegible] conditoribus. *Erneſtus* parti in Electoratu ſucceſſit, & paulò ante obitum provinciarum partitionem, eò quo ſuprà recenſui modo, cum fratre inſtituit. Ex ejus filiis duo, *Fridericus Sapiens* diɗus, qui cœlibatum matrimonio prætulit, & *Johannes Conſtans* Electorali dignitate fulſerunt, quam ultimus ex hac linea geſſit *Johannes Fridericus Magnanimus*, Conſtantis filius. Hic cùm Caroli V. Cæſaris nec non Ferdinandi ejus fratris odium ſibi contraxiſſet, non ſolum publica contradiɗione, qua electioni Ferdinandi in Regem Romanorum, tanquam contra legem Aureæ Bullæ nulla urgente neceſſitate factæ, nomine parentis adverſatus eſt; ſed & fœdere Smalcaldico, cujus ipſe primarius autor ferebatur, mox etiam arma Imperatoris in ſe concitavit; quibus in prælio *Mulbergenſi* a. 1547. d. 24. Apr. ſuperatus atque in Cæſaris poteſtatem delapſus, Electoratu & magna ditionum parte multatus eſt; quæ omnia in *Mauritium* ex Albertina linea translata ſunt.

5. *Mauritio* abſque prole mortuo, omnem quidē lapidem *Joh. Fridericus* movit, ut amiſſa recuperaret; tandem verò cum *Auguſto*, Mauritii fratre, interpoſitione inprimis Regis Daniæ, anno 1554. tranſegit, his inter alias conditionibus, ut ipſe retento quoad viveret Electoris nomine, *Electoratui* tamen, *Miſniæ* atque *oppidis Metallicis* renuntiaret, Auguſto autem ſine maſcula ſobole extinɗo omnia reciperet. Huic tranſactioni cùm Johannes Fridericus in ultimo vitæ articulo ſubſcripſiſſet, anno ſequenti 1555. ab ejus filiis, in conventu *Naumburgi* inſtituto, omnia ſunt corroborata, & ſimul *confraternitas hereditaria* mutuæ ſucceſſionis & defe[illegible]onis, inter *Saxonicam, Brandenburgicam & Haſſiacam* familiam dudum inita, ſed bello Smalcaldico multis modis viol[illegible], renovata eſt, addita quoque Auguſtanæ Confeſſionis, in ſingulorum provinciis confirmandæ, lege.

C. 1. §. 14. & 15.

Chytr. Chron. Sax. p. 194.

6. Habuit *Iohannes Fridericus* Elector in matrimonio *Sibyllam*, *Wilhelmi Ducis Juliacenſis & Clivenſis* ſororem, *Johannis* filiam, atque inter *pacta dotalitia* hanc quoque tulit conditionem, ut ſi *Wilhelmum* abſque maſcula prole diem obire contingeret, ipſe ejusve hæredes in provinciis illis ſuccederent: cujus p[illegible] ratio hæc potiſſimum fuit, quod, cùm a Friderico III. & Maximiliano Impp. *Alberto* atque *Erneſto* fratribus Ducibus Saxoniæ, eorumque liberis *inveſtitura futuræ ſucceſſionis in Ducatibus Juliacenſi & Bergenſi*, quando quidem Princeps eorum ſine hæredibus maſculis moriturus eſſet, collata fuiſſet, poſtea tamen Wilhelmo Juliacenſi Duce anno 1511. ſine maribus defunɗo, *Johannes Clivia Dux*, qui filiam Wilhelmi connubio ſibi ſociaverat, utrumque Ducatum occupaverit; & licet Saxonici apud Maximilianum Imp. graviter de eo queſti, ac ſuper injuſta à Clivenſi detentione proteſtati ſint, eum tamen poſſeſſione exturbare haud potuerint. Proceſſu verò temporum cùm non quidem Wilhelmus, ſed ejus filius *Johannes Wilhelmus*, ſine hærede maſculo anno 1609. mortuus familiam clauſiſſet, Saxonici non tantùm confeſtim juribus ſuis invigilarunt, provinciarumque illarum poſſeſſionem inſtantiſſimè flagitarunt; ſed & à Rudolpho II. Imp. inveſtituræ diploma anno ſequenti obtinuerunt; verùm in provinciarum occupatione ab *Electore Brandenburgico* & *Comite Palatino Neoburgico* præventi ſunt, ita ut licet à ſequentibus etiam Imperatoribus eandem inveſtituram impetraverint, aliud tamen compendii exinde non ceperunt, quàm quod *titulo inſignibusque Ducum Juliaci, Cliviæ & Montium* &c. avita amplificarunt.

7. Reliquit *Johannes Fridericus I.* tres filios: *Johannem Fridericum II. Johannem Wilhelmum & Johannem Fridericum III.* His poſtquam anno 1565. ἄγαμος è medio exceſſit, facta eſt inter duos ſuperſtites, arbitro Friderico III. Electore Palatino, utriusque ſocero, ditionum diviſio; cujus vigore *Iohannes Fridericus Gothæ* in caſtro *Grimmenſtein*, *Iohannes Wilhelmus Vinariæ* ſedem domiciliumque fixit.

8. Cæterùm *Iohannes Fridericus II.* ingentem calamitatem ſuo ſibi merito accerſivit: cum enim *Wilhelmum Grumbachium* cum gregalibus, ob parricidium in Epiſcopo Herbipolitano perpetratum, turbasque in Imperio datas, aqua & igni probibitum, in clientelam ſuam, ne quicquam dehortantibus conſanguineis, ſuſcepiſſet, ipſe quoque à Maximiliano II. Imp. proſcriptus, atque executio Auguſto Electori demandata

C c [illegible]

eſt; à quo in Caſtro Grimmenſteinenſi oppugnatus, omnique commeatu interclusus deditionem facere coactus fuit. Viennam verò abductus, priùs è vita migravit, quam è cuſtodia, in qua poſt annum octavum ac decimum, qui ſuperioris ſeculi quintus & nongenteſimus erat, ſpiritum poſuit. *Grimmenſteinium* evertere ac ſolo æquare juſſit Imperator, provincias verò proſcripti *Johanni Wilhelmo* ejus fratri, qui cum Auguſto arma exequendo Cæſareo mandato ſociaverat, contulit; poſteà tamen, interceſſione Electorum Palatini & Saxonis, permotus, illius filiis *Johanni Caſimiro* & *Johanni Erneſto* reſtituit.

Conr. ad Lamp. part. 8. c. 8. §. 12.

9. Incidit in illa tempora periodus fatalis familiæ *Hennenbergicæ*, quam *Georgius Erneſtus* cum vita anno 1583. finivit; ejus ſucceſſio non ad *Haſſiacos* tantùm, ſed & ad *Saxones*, ex *pacto hæreditario* inter Johannis Friderici I. filios & Hennenbergicos Principes anno 1554. ſancito, atque à Carolo V. confirmato, ſpectabat. Quamvis verò *Albertina linea* pacto illo non comprehenderetur, nihilo tamen ſecius *Auguſtus Elector* pro impenſis in bellum Gothanum factis, partem reditunm, eam ſcilicet, quæ ad filios *Johannis Friderici* proſcripti pertinebat, prætendit atque obtinuit; ita ut illa Principatus Hennebergici portio, quæ ad Saxones devenit, non *Vinarienſi* ſolùm *lineæ*, ſed & *Electorali* ſubdita eſſet, *Auguſto* ejusque poſteris *quincuncem* ſive $\frac{5}{12}$, *Vinarienſibus* & *Altenburgicis ſeptuncem* ſive *ſeptem duodecimas partes* è reditibus percipientibus. Duravit hæc communio usque ad annum circiter 1658. quo poſteaquàm *Johannes Georgius* I. Elector per ſupremas tabulas ſuam ex Hennenbergicis ditionibus portionem, filio *Mauritio* aſſignavit, quadrifariam illæ, partitione inſtituta, diſtractæ, & tum *Mauritio*, tum *Altenburgenſi*, *Vinarienſi* & *Gothano* ramo ſingillatim ſuæ portiones attributæ ſunt.

10. Poſtquam *Johannes Caſimirus* & *Johannes Erneſtus*, *Johannis Friderici II.* filii, extrema ætate confecti naturæ conceſſiſſent, nulla prole relicta, ſucceſſere in eorum ditiones ſobrini Altenburgici & Vinarienſes, *Johannis Wilhelmi* nepotes. Huic enim duo fuêre gnati, *Fridericus VVilhelmus* & *Johannes*: quorum hic *Vinariam* & alia in diviſione ditionum paternarum nactus *Vinarienſem ramum*, qui nunc quoque viret ac floret, proſevit: ille *Altenburgicam* ditionem ſortitus ramo, quem condidit, nomen exinde dedit, qui noſtra ætate exaruit: Quamvis enim *Fridericus Wilhelmus* I. plures reliquerit filios, qui ad juſtam ætatem pervenere, & matrimonia contraxere, ſolus tamen *Fridericus Wilhelmus* II. maſculos è ſecunda conjuge *Magdalena Sibylla* agnata ex Electorali domo, genuit, quorum quidem majorem natu *Chriſtianum*, d. 5. Jun. anno 1663. acerbo funere merſum ipſemet extulit, alterum verò *Fridericum Wilhelmum III.* anno 1669. d. 22. April. moriens ſuperſtitem reliquit, verùm hunc etiam, magnæ ſpei multarumque virtutum adoleſcentem, triennio nondum elapſo, nempe d. 14. Apr. anni 1672. mors fato propera abſtulit, cernente ejus hæreditatem *Erneſto Gothano*, uti mox dicetur. Sororem habuit unicam, quæ nunc etiam aura vitali veſcitur, nempe

Johannam Magdalenam, natam d. 14. Jan. anni 1656. atque anno 1671. d. 25. Oct. *Johanni Adolpho* agnato Querfurtenſi nuptui collocatam.

11. *Amita* ejus *Dorothea*, quæ marito *Alberto* patrueli *Iſenacenſi* 11. giota & ampliùs annos ſuperſuit, emortualem habuit diem 10. Aprilis anni 1675.

12. *Johannes*, quem *ramum Vinarienſem* condidiſſe dictum eſt, præter complures alios utriusque ſexus liberos, quatuor præcipuè habuit filios: *Wilhelmum*, *Albertum*, *Erneſtum* & *Bernhardum*. Ex his *Albertus Iſenaci* habitavit, *Dorotheam* patruelem modò memoratam in conjugio habuit, & d. 20. Dec. anno 1644. ἄπαις deceſſit. *Bernhardus* fama nominis ſui omnem terrarum orbem implevit, & belli gloria ac virtute priſcorum Heroas longe poſt ſe reliquit; cujus vitæ curriculum resque geſtas brevi ſtylo, ſed eleganti, ut omnia, recenſuit Vir in ſtudiis doctrinarum omnium præcellens *Spenerus* in *Sylloge Genealogico-Hiſtorica*. Verùm enim verò cùm dignus eſſet, qui longiſſimè viveret, in medio flore ætatis, virtutis ac felicitatis ſeu fatalem, ſeu conflatam inſidiis, quarum infamiam autorum potentia oppreſſit, ut aliqui ſuſpicantur, mortem obiit $\frac{8}{18}$ Julii anni 1639. Laudes ejus nemo ornatiùs expreſſiſſe, conſiliorumque rationes ſagacius inveſtigaſſe mihi videtur *Johanne le Laboureur*, Regis Galli dum viveret, Hiſtoriographo, in eleganti *de vita ac rebus geſtis Mareſcalli de Guebriant commentario*; qui liber, cum paucorum fortaſſis Germanorum manibus teratur, placet ea apponere: *Ainſi mourut (de peſte le 18. Juill. a ſix heures du matin) Bernard de Saxe Duc de Weimar, Prince ſans contredit des plus illuſtres & des plus excellens, que l'Alemagne ait vû naiſtre de puis pluſieurs ſiecles, comparable aux plus grands hommes de l'Antiquité pour ſa valeur & pour l'experience des armes, & pour tout dire le veritable exemplaire d'un Heros parfait. Il eſtoit ſage, moderé, chaſte, temperant, conſtant, patient, debonnaire, clement, genereux, bienfaiſant & reconnoiſſant. Il eſtoit docte, bien*

pag. 162. & ſeqq.

Hiſtoire du Mareſch. de Guebr. p. 187.

verſ.

verſé dans l' Hiſtoire, & avoit l'intelligence de pluſieurs Langues. Il avoit en grande recommendation le ſervice de ſa patrie, & la dignité de l' Empire, c'eſt pour ſa liberté, qu' il a combattu d' abord, plutoſt que pour ſa propre querelle, ny pour la juſte averſion, qu' il avoit pour la maiſon d' Auſtriche, qui avoit privé la branche aiſnée de la maiſon de Saxe, dont il eſtoit, du Duché & de l' Electorat. Cette deſtitution fut moins la cauſe de la guerre qu' il luy a faite, que le deſir de voir le retabliſſement de l' Alemagne dans ſes premieres loix & en ſes anciennes franchiſes, & les ſuffrages des Electeurs libres pour empecher que l' Empire ne fuſt converti en un eſtat Monarchique hereditaire. Il eſt vray, que la conqueſte de Briſac luy eleva un peu le cœur, & qu' il fut tenté de ſe ſervir de ſa bonne fortune, pour un etabliſſement digne de ſa reputation & de ſa naiſſance. C'eſt pour quoy il avoit de la peine a ſe deſſaiſir de cette place, & comme il penſoit quelque fois aux moyens de s'y maintenir, il ne rejetta pas tout a fait celuy de faire un tiers party en Alemagne, pour en chaſſer les Estrangers; parce que pour cela il falloit rompre avec la France & qu' il n'eſtoit pas en grande intelligence avec les Svedois, qui avoient jalouſie du traitté, qu' il avoit fait avec nous. Banier decouvrit en fin, qu' il penſoit à ſe rendre chef d' un party independant en Alemagne, s'il ne s'accommodoit avec nous, & que la mort du Landgrave de Heſſe luy avoit fait jetter les yeux ſur l' occaſion, qui ſe preſentoit de faire un mariage avec ſa veufve, lors Regente de ſon Eſtat, & qui eſtoit entrée en traitte de neutralité avec l' Empire. Les propoſitions en eſtoient bien avancées, & le contract de cette alliance tout militaire: car elle luy apportoit en dot vingt mille hommes, qu' elle avoit ſur pied, tant en armes, qu' en garniſon. Luy de ſa part faiſoit de grandes levées & ſe devoit ſervir de l' argent de France a méme fin; mais on pretendoit les joindre avec le corps François, & que le Comte de Guebriant le commanderoit. Ainſi il eſperoit eſtre un autre Roy de Suede en Alemagne, & peut eſtre plus conſideré que luy, en faveur de la nation, n'ayant pour pretexte, que la liberté de l'Empire, à laquelle il pareiſtroit plus intereſſé. Il ſongea à s' etablir premierement en Thuringe pour eſtre ſa Patrie & pour eſtre plus prez de l'aſſiſtance de Heſſe, & pour faire éclorre ſon projet au milieu de l' Alemagne. Ce fut le ſujet qui le porta à deputer un des ſiens vers Banier, & luy écrivit des lettres fort civiles pour gagner ſon amitié, & ne ſe ſoucia gueres de commettre la France, pour s'excuſer du peu de diverſion, qu' il avoit fait. Il ne feignit pas méme d' en pareiſtre mal content & de dire qu' a l' advenir il ne feroit fondement que ſur les forces Alemandes, qu' il vouloit lever dans le pais de Franconie & de la haute Heſſe, afin de ſe remettre avec la Suede. Pour cela il luy demandoit les quartiers de Thuringe & la Ville d' Erfort, mais Banier reſpondit a cela fort froidement. Le Sieur de Beauregard lors Reſident pour le Roy en l' Armée du Maréchal Banier donna advis à la Cour de France de toutte cette intrigue de la conduitte & des deſſeins du Duc de Weimar, dont on penſera comme on voudra, mais l' entrepriſe eſtoit grande & aſſez bien projettée pour reuſſir, ſi la mort ne l' eut ſurpris; ou ſi la France ne l' eut enfin gagné, il y avoit encor apparence, veu que l' on eſtoit reſolu de luy tout accorder pour le conſerver.

13. Sed ut eò redeam, unde me Clariſſimi atque Eminentiſſimi Herois mentio abduxit, à *VVilhelmo* ac *Erneſto* ejus fratribus *duo rami* orti ſunt, *Vinarienſis* & *Gothanus*; illum *VVilhelmus* condidit, Princeps non belli minùs quàm pacis artibus ornatiſſimus, qui fratre majore natu *Johanne Erneſto* præmatura morte extincto, voluntate reliquorum fratrum, inter quos convenerat, ut regimen ſemper penes illum, qui cæteros ætate antecederet, nulla prærogativæ linearum ratione habita, eſſet, gubernacula ſuſcepit, atque anno 1662. vitam cum morte commutavit, poſtquam è conjuge *Eleonora Dorothea Anhaltina* anno 1664. defuncta plures procreaſſet liberos; è quibus *Wilhelmus*, *Johannes Wilhelmus*, *Wilhelmina Eleonora* & *Fridericus* patris fata præverterunt, *Dorothea Maria* *Mauritio* Agnato & Adminiſtratori Naumburgenſi anno 1656. nupſit, & d. 11. Jul. anni 1675. vitæ ſortem dereliquit: *Adolphus Wilhelmus* apud Suecos ſtipendia meruit, poſtea *Iſenacum* habitationi ſuæ ſortitos ad conjugium animum applicuit, & nuptiis ſibi anno 1663. d. 18. Januar. junxit *Mariam Eliſabetham Auguſti Ducis Brunſuicenſis* filiam, verùm poſt ſexennium, anno nempe 1668. d. 21. Nov. præmaturè vitâ caruit, cum aliquot quidem liberos, ſed βραχυβίους procreaſſet, hoc ordine: I. *Carolum Auguſtum* n. 31. Jan. 1664. †. 14. Febr. 1665. II. *Fridericum Wilhelmum* n. 2. Febr. †. 5. Maji 1665. III. *Adolphum Wilhelmum* n. & †. 1666. IV. *Erneſtum Auguſtum Erdmannum* n. 1667. †. 1668. V. *Wilhelmum Auguſtum* poſthumum n. 22. Nov. 1668. †. 1671. A reliquis tribus Wilhelmi filiis totidem prognati ſunt palmites, qui hodie quoque virent ac germinant, à *Iohanne Erneſto* natu majore Vinarienſis in ſpecie ſic dictus, à *Iohanne Georgio* Iſenacenſis & à *Bernhardo* Jenenſis.

14. JOHANNES ERNESTUS *Dux Saxoniæ, Iuliaci, Cliviæ & Montium, Landgravius Thuringiæ, Marchio Miſniæ, Comes Marcæ & Ravenſbergæ, Dominus Ra-* [illegible]

venſteinij, lucem vitalem aſpexit d. 11. Sept. anno 1627. Sedem habet *Vinariæ*, in arce *Hornſtein* quondam dicta, poſtquam verò ab ejus Parente *Wilhelmo* reſtaurata atque exornata eſt, *Wilhelmsburg* appellata. Ex *Altenburgenſi hereditate* ipſe & fratres quartam, per amicam transactionem cum pa ruo *Erneſto* Altenburgi d. 16. Maji, anno 1672. initam, obtinuit; ſpeciatim quinque præfecturas ad Altenburgenſem Principatum pertinentes: *Dornburg*, *Allſtett*, *Roslau*, *Burgel* & *Heusdorf*, cum omnibus ſuis juribus atque appertinentiis; quibus acceſſit præfectura *Freyenberg*, quæ pars Principatus Iſenacenſis eſt, quamque Erneſtus ex hæreditate *Alberti* fratris ad ſe delapſam in ſupplementum quartæ illius, unà cum integro voto Iſenacenſi, cujus antehac particeps erat, Vinarienſibus conceſſit; nec non alia plura in *Receſſu* comprehenſa, quem apud *Gaſtelium* videre eſt. Poſt hæc, eudem adhuc anno *Johannes Erneſtus* cum fratribus quoque ſuis tranſegit, & ſingulis ſuas ditiones, ſupremumque in iis regimen, communione, qua hactenus uſi fuerant, ſublata, attribuit. Contraxit matrimonium an. 1656. d. 14. Aug. cum *Chriſtina Eliſabetha*, *Joh. Chriſtiani Ducis Holſato-Sunderburgici* & *Annæ Oldenburgicæ* filia, quæ anno 1679. d. 7. Jun. vivere deſiit, poſtquam liberos quinque marito peperiſſet, hoc ordine:

Tract. de St. Eur. ... p. 190.

I. *Annam Dorotheam* n. 12. Nov. 1657.
II. *Wilhelminam Chriſtinam* n. 26. Nov. 1658.
III. *Eleonoram Sophiam* n. 22. Mart. 1660.
IV. *Wilhelmum Erneſtum* n. 19. Octobr. 1661.
V. *Joh. Erneſtum* n. 22. Jun. 1664.

15. JOHANNES GEORGIUS Dux Saxoniæ & . *Marc ... lenſi* ſede gaudet, qu... ſ... ſt fratris *Adolphi Wilhelmi* mortem ... lam *Iſenacum* (quo nomine nunc d... g... ci ſolet) acceperit; nat... eſt anno 1634. d. 11. Jul. atque anno 1661. nuptias celebravit cum *Johannetta*, *Erneſti Comitis Saynæ* ac *Ludovicæ Julianæ Erpacenſis* filia, *Johannis Landgravij Haſſiæ* vidua; quæ unà cum ſorore *Manderſcheidia* hæreditati Comitatus *Saynæ*, gravi patruorum detrimento, manus injecit, & pro ſua portione *Altenkirchen* cum annexa præfectura aliisque prædiis ſortita eſt. Prolis, qua familiam auxit, nomina hæc ſunt:

I. *Eleonora Erdmuthis Luiſa*, maximè formæ venuſtate nota, quæ anno 1662. d. 13. April. in lucem ſuſcepta, d. 4. Nov. 1681. mulier facta eſt ex viro *Johanne Friderico Marchione Brandenburgico in Onolzbach*.
II. *Fridericus Auguſtus* n. 29. Oct. 1663.
III. *Johannes Georgius* n. 24. Jul. 1665.
IV. *Maximilianus Heinricus* & *Johannes Wilhelmus* gemelli n. 17. Oct. 1666. è quibus *prior* d. 22. Jul. 1668. extinctus eſt, *alter* ſuperat.
V. *Luiſa* n. 18. Apr. 1668. †. 1669.
VI. *Friderica Eliſabetha* n. 5. Maji 1669.
VII. *Erneſtus Guſtavus* n. & †. 1672.

16. BERNHARDUS in diviſione ditionum *Jenam* nactus, palmiti quem proſevit nomen inde dedit, & anno 1678. d. 3. Maji vita exceſſit, poſtquam è conjuge *Maria Tremollia*, *Heinrici Ducis Thuarſii* in Galliis & *Mariæ Turriæ* filia, quæ anno 1662. d. 18. Jul. ipſi in manum convenit, & quadriennio tantùm ſuperfuit, (obiit enim d. 24. Aug. 1682.) quatuor procreaſſet liberos, tres mares filiamque unicam; e quibus ætate priores, nempe *Wilhelmum* n. 24. Jul. 1664. & *Bernhardum* n. 18. Nov. 1667. fatum præcepit, illum anno 1666. hunc anno 1668. ſuperſtitibus filio cum filia; illius nomen eſt

JOHANNES WILHELMUS *Dux Saxoniæ* &c. n. d. 28. Mart. 1675. qui ſub patruorum tutela in ſpem familiæ adoleſcit.

Charlotta Maria, ejus ſoror, natalem diem habuit 15. Dec. anni 1669.

17. *Scutum* Ducum Saxoniæ Vinarienſis lineæ, quinquies tranſverſim & bis perpendiculariter ſecatur, atque octodecim areolis componitur: 1. *leonem* Thuringicum, 2. *ſceptra* Clivenſia, 3. *leonem* Miſnicum *continent*: 4. eademque prima ſecundi ordinis *leonem* Juliacenſem *defert*: 5. *pelta figuram habens & per tertium ordinem pretenſa, quarti etiam mediam regionem cuſpide ſua attingens*, teſſeram gentilitiam Saxonicam *tænias ſcilicet cum ſerto rutaceo repræſentat* 6. *leonem* Bergenſem *exhibet*: 7. & tertii ordinis prima *aquilam* Palatinatus Saxoniæ *indicem refert*: 8. parma gentilitia *impletur*; 9. *aquilam* Palatinatus Thuringiæ ſymbolum *continet*: 10. quartam ſtrigam orditur, & *leonem* Orlamundenſem *exhibet*: 11. *palos* Landsbergenſes, 12. *leonem* Pleiſſenſem *repræſentant*. 13. quintum ordinem inchoat, & *roſam* Altenburgenſem *defert*. 14. *faſcias* Eiſenbergias, 15. Brenenſe *ſymbolum continent*. 16. ultimi ordinis prima *faſciam teſſellatam* Murcanam *exhibet*. 17. *tota rubet*, regalibus *notandus*, 18. *cantherios* Ravenſpergios *defert*. *Cuſpis ſcuti bipertita priore ſectione rubea columnam* Romhildenſem, *poſteriore aurea gallinam* Hennenbergicam *continet*. *Caſſides* hunc clypeum *ſex premunt: prima* Clivenſis, *ſecunda* Thuringica, *tertia* Saxonica, *quarta* Miſnica, *quinta* Juliacenſis, *ſexta denique* Bergenſis, *quas ſingulas ſupra delineavimus*. Notandum verò *Johannem Georgium* Ducem ſcutum avitum *quatuor laterculis* auxiſſe, qui-

quibus inſignia *Saynio-Witgenſteinia* repræſentantur; ea quoniam alio loco deſcriptuti ſumus, hic recenſere ſuperſedemus.

18. *Gothani rami*, ad quem nunc ſermo deflectit, ſator *Erneſtus* extitit; hic omnibus quotquot u[illegible] quam vixere Principibus, vera laude prob[illegible]tatis, religionis, prudentiæ politicæ atque induſtriæ Oeconomicæ palmam rapuit, & [illegible]oc[illegible]m fecit veritati promiſſi Divini: *qu[illegible] [illegible] ante omnia re[illegible] D[illegible] ac ejus ju[illegible] reliqua cuncta adjectum iri;* cùm enim [illegible]tatis ſtudium antiquiſſimum haberet, [illegible] tiam etiam cœleſtis benedictionis la[illegible]er expertus eſt; quæ, ut a[illegible]a multa tran[illegible]am, in eo potiſſimùm ſe prodidit, quod ævi longioris vitam Supremi Numinis beneficio ſortitus, *Friderico Wilhelmo*, Altenburgenſis rami poſtremo ſurculo, patru[illegible]s ſui [illegible]lio ſuperſtes fuit: quo factum, ut ipſo, excluſis fratris ſui *I[illegible]* filiis, utpote agnationis uno gradu ſe remotioribus, opulentam illam hæreditatem, quæ duos Principatus *Altenburgenſem* & *Coburgenſem* complectebatur, ex aſſe creverit; etiamſi, quod liberalem & concordiæ ſtudioſum Principem, [illegible]ualis planè erat, decebat, de ju[illegible] [illegible] decederet, atque ſuis è fra[illegible] po[illegible]us, [illegible]liquam ex illa hæreditate p[illegible]tem, [illegible] pe aſſi[illegible]naret, ſicut pau[illegible] [illegible]eſt. Reddidit animam cœleſtem [illegible]lo d. 26. Mart. anno 1675. relicta vidua [illegible] *ſabetha Sophia*, quæ *Joh. Philippi* patruelis ſui [illegible] *Altenburgenſi* linea filia unica erat; & demum anno 1680. d. 25. Dec. Seculo exivit. *Sobolem* ex eo numeroſam genuit, *octo* enim *& decem* omnino fuere utriusque ſexûs liberi, quorum tamen medietatem [illegible] ſuperos præmiſit; hos inter in *tabula Ret*[illegible] deficiunt *Johannes Philippus* n. 16. N[illegible] 1[illegible]61. †. [illegible]. Mart. 1662. & *Sophia Eli*[illegible] n. [illegible] †. 23. Maji 1663. *Johannes Eli*[illegible] [illegible]lem diem habuit ſecundam Se[illegible] p[illegible] [illegible]ni ejusdem, quo extincta eſt n[illegible]. Superſtites ſumma cura à Pio P[illegible] [illegible]ducatos, optimisque artibus, quæ V[illegible] Princi[illegible]ibus præſidio atque ornamento eſſe po[illegible]ſunt imbutos, præſens ætas miratur, [illegible]iam inter eos ducit.

[illegible]. FRIDERICUS *Dux Saxoniæ, Iu*[illegible], *Cliviæ & Montium, Landgravius Thuringiæ, Marchio Miſniæ, Princeps Comes Hennenbergæ, Comes Marcæ & Ravenſpergæ, Dominus in Ravenſtein & Thonna*, prodiit in lucem d. 15. Jul. anno 1646. Sedem habet in arce Gothana *Fridenſtein*, quam Pius parens eo loco, quo Grimmenſteinenſis olim poſita erat, extruxit. Dynaſtiam *Thonna* à *Chriſtiano Ludovico Comite Waldeccio* pretio acquiſivit. A fratribus ad

diviſionem ditionum, ſupremæ parentis diſpoſitioni adverſam, perduci ſeſe eſt paſſus, quæ poſtea contentionibus materiem præbuit, nondum ſopitis, ſed potius, uti r[illegible] mos fert, recrudeſcentibus. Nuptias bis celebravit, primas anno [1]669. die 19. Auguſti cum *Magdalena Sibylla, Auguſti Ducis Saxoniæ & Adminiſtratori Hallenſis* filia; quæ poſtquàm egregia prole parentem eum feciſſet d. 20. Jan. anno 1681. præmaturè vita exceſſit: itaque ut ſobolis educationi conſuleret, eodem adhuc anno ad ſecunda vota tranſiit cum *Chriſtina, Friderici Marchionis Badenſis* filia, *Alberti Marchionis Brandenburgo-Onoldini* vidua, eamque d. 14. Aug. prævia Sacerdotali benedictione, in civitate Onoldinenſi ſibi copulavit. *Liberorum*, qui è *priore thalamo* provenere, hæc eſt ſeries:

I. *Anna Sophia* n. 22. Dec. 1670.
II. *Magdalena Sibylla* n. 30. Sept. 1671. [illegible] 2. Mart. 1673.
III. *Dorothea Maria* n. 22. Jan. 1674.
IV. *Friderica* n. 24. Mart. 1675.
V. *Fridericus* n. 28. Jul. 1676.
VI. *Ioh. VVilhelmus* n. 4. Oct. 1677.
VII. *Eliſabetha* n. 7. Febr. 1679. †. 21. Jun. 1680.
VIII. *Iohanna* n. 1. Oct. 1680.

20 ALBERTUS *Dux Saxoniæ* &c. proximus à Friderico naſcendi ordine *Coburgum* incolit, vitæ humanæ ſcenam ingreſſus d. 24. Maj. anno 1648. Habet in conjugio *Mariam Eliſabetham Brunſvicenſem*, viduam *Adolphi Wilhelmi* patruelis, ductam d. 18. Jul. anno 1676. quæ ei filium peperit *Erneſtum Auguſtum* n. 1. Sept. 1677. ſed anni ſequentis die 17. Aug. iterum denatum.

21. BERNHARDUS *Dux Saxoniæ* &c. *Meiningen* ad *Werram* in Comitatu Hennenbergico ſortitus eſt, ibique domicilium fixit; auram vitalem hauſit d. 15. Sept. anno 1649. atque anno 1671. d. 20. Nov. primo matrimonio ſibi ſociavit *Mariam Hedwigen, Georg. II. Landgravii Haſſiæ in Darmſtad & Sophiæ Eleonoræ Saxonicæ* filiam, quæ poſt editos aliquot liberos anno 1680. d. 19. April. naturæ modum explevit. Sequenti anno ineunte *Guelpherbyti* ſecundùm duxit *Eliſabetham Eleonoram, Antonii Ulrici Ducis Brunſvic.* ex *Eliſabetha Juliana Holſata* filiam, *Johannis Georgii Ducis Meklenburgenſis* viduam. E *priore thoro* prodierunt:

I. *Erneſtus Ludovicus* n. 7. Oct. 1672.
II. *Bernhardus* n. 28. Oct. 1673.
III. *Iohannes Erneſtus* n. 29. Dec. 1674. †. 8. Febr. 1675.
IV. *Maria Eliſabetha* n. 11. Aug. †. 22. Dec. 1676.

V. *Iohannes Georgius* n. 3. Oct. 1677. †. 10. Oct. 1678.
VI. *Fridericus VVilhelmus* n. 16. Februar. 1679.
E poſteriore thalamo provenit
Eliſabetha Erneſta Antonia a. 1681. d. 3. Dec. nata.

22. HEINRICUS *Dux Saxoniæ &c.* *Rombildium* Comitatus Hennebergici oppidum incolit; natus eſt d. 19. Nov. anno 1650. atque anno 1676. Calendis Martii thori ſociam aſcivit *Mariam Eliſabetham Ludovici Landgravij Haſſiæ in Darmſtad* & *Mariæ Eliſabethæ Holſatæ* filiam; prole verò deſtituitur.

23. CHRISTIANUS *Dux Saxoniæ &c.* *Eiſenbergæ* (quod oppidum eſt haud procul Jenâ diſſitum, ſuosque olim Comites habuit) habitat; lucem vitalem aſpexit d. 6. Jan. anno 1653. Primis nuptiis duxit anno 1677. d. 13. Febr. *Chriſtianam, Chriſtiani Ducis Saxoniæ & Adminiſtratoris Merſeburgenſis* filiam; quæ, poſt enixam filiolam, morbo oppreſſa vitam amiſit d. 13. Mart. 1679. Secundis nuptiis ſibi junxit d. 8. Febr. anno 1681. *Sophiam Mariam, Ludovici Landgravij Haſſo-Darmſtadienſis* filiam. *Prioris thori* filia nomen habet
Chriſtiana, nataque eſt d. 4. Mart. 1679.

24. ERNESTUS *Dux Saxoniæ &c.* *Eiſfeldiam* in confiniis Thuringiæ & Franconiæ ſitam nactus eſt; vivere cœpit anno 1655. d. 12. Jul. Uxorem habet *Henriettam Sophiam, Georgij Friderici, Comitis Waldeccenſis* filiam, *Eliſabetha Carola Naſſovia* natam; quam in caſtro Waldeccenſi *Arolſen* ſollemni nuptu d. 10. Febr. 1680. duxit, & prole hactenus auctus eſt, videlicet
I. *Erneſto Friderico* n. 22. Aug. 1681.
II. *Sophia Carola* n. 23. Dec. 1682.

25. JOHANNES ERNESTUS *Dux Saxoniæ* &c. poſtremus è Friderici fratribus, *Salfeldiam* incolit, natus an. 1658. d. 22. Aug. conſors ei eſt *Sophia Hedovigis, Chriſtiani Ducis Saxo-Merſeburgenſis* & *Chriſtinæ Holſatæ* filia; quam d. 10. Febr. anno 1680. ſibi copulavit, & ex ea ſuſcepit
I. *Chriſtinam Sophiam* n. 14. Jul. 1681.
II. *Anonymam* 5. Maji 1682.
III. *Chriſtianum Erneſtum* n. 18. Auguſt. 1683.

26. Sorores Principum modò enumeratorum, duæ ſuperſunt:
Eliſabetha Dorothea, n. d. 3. Januar. anno 1640. quæ *Ludovico Landgravio Haſſiæ in Darmſtad*, priore uxore orbato, In manum anno 1666. d. 5. Dec. convenit, nuncque vidua eſt.
Dorothea Maria n. d. 12. Febr. 1654. innupta vivit.

27. *Scutum*, quo Duces Saxoniæ lineæ Gothanæ uti ſolent, ſimile eſt illi, quod Vinarienſes geſtant; niſi quod Fridericus *novum laterculum* Thonnenſem, *cæruleum* occupe, *cui leo argenteus impreſſus*, inſeruit.

28. Cæterum gaudet tota linea Erneſtina *quintuplici voto* in Comitiis Imperii, *Vinarienſes* quidem *duo* obtinent reſpectu *Vinariæ* atque *Iſenaci*; *Gothani* autem *tria*, ob *Gothanum*, *Altenburgicum* & *Coburgicum* Principatum. Comprehenduntur primariò ſub *circulo Saxonico ſuperiore*, ob *Hennebergicas* tamen ditiones *Franconici* etiam circuli Ordinibus accenſentur.

CAP. III.

DE MARCHIONIBUS BRANDENBURGICIS.

COmitum Zollcranorum, à quibus familiam Marchionum Brandenburgicorum deſcendere in confeſſo eſt, incunabula multi acris ingenii Viri hactenus ſeduló inveſtigarunt; nemo tamen è tenebris, quibus occultata & circumfuſa ſunt, in lucem extraxit. Alii ea in Germania, alii in Italia quæſiverunt. Hi à *Columniis*, Romanis Principibus gentem deducere amant, quos ridiculi erroris palam poſtulavit *Bucelinus*; illos ipſos verò *Columnios* à Germanica *Guelphorum* ſtirpe nonnulli majore conatu quàm veritate arceſſeruot, quorum in numero *Reinerus Reineccius* extitit. *Bucelinus*, quem dixi, ad *Comites Altorfenſes* originem familiæ refert, atque *Iſenbardo Principi Alemanniæ, Comiti Altorfenſi & Ravenſpergenſi*, præter *Guelphum*, ſtirpis Guelphicæ autorem, alium etiam tribuit filium *Thaſſilonem*, quem *Comitem Hachinganum* vocat & *Zolleranorum conditorem* fuiſſe ſtatuit. Verùm nec id ſatis liquidò compertum eſſe *Rentſchius* in *commentario de familia Brandenburgica* pronuper lingua vernacula evulgato oſtendit. Fuerunt inſuper; qui Thaſſilonem à *Guntramo* neſcio quo Francorum Rege prognatum eſſe tradiderunt, cujus ſententiæ autor *Baſilius Heroldus*, Hiſtoriographus Cæſareus, à præfato Rentſchio memoratur ac refellitur. Undecunque autem ortus fuerit *Thaſſilo*, cum ſtirpis Zolleranæ ſatorem cum pleriſque ipſe *Rentſchius* agnoſcit: vixiſſe ille perhibetur Caroli M. ævo, repertaque eſt ejus memoria in Calendario Inferiali cœnobii *Murath*, ubi verbis expreſſis *Comes Zolleranus & Hachinganus* vocitatur. Ei ſurrogare ſolent *Danckonem*, Comitem Zolleranum, *Margaritæ Comiteſſæ de Sulz* maritum; huic

Germ. ex. Opuſc. p. 30.

Orig. Brand. p. 24. & ſeq.

Brandenb. Ceder hain p. 10. & ſeq.

p. 11. & ſeq.

Ibid. p. 110.

huic *Rudolphum*, Heinrici I. Imp. in expeditione Ungarica anno 933. comitem, qui uxorem habuit è familia Comitum Rineccia. Poſt eum *Ottonis* mentio occurrit, *O*[illegible]*ia Comitiſſa de Vehringen* conſortis: ſequitur *Wolfgangus*, cui conjux tribuitur *Alexa C. Naſſovia*. Hunc *duo Friderici* excipiunt, quorum prior *Ur*[illegible]*lam Comitiſſam ab Hohenberg*, alter *Sophi*[illegible]*m* [illegible]*dati*[illegible]*am Tubingenſem* in matrimonio habuiſſe fertur. Eis ſuccenturiantur *Burcardus*, *Anaſtaſia Comitiſſa de Rheinfelden* maritus, & *Wezil* frater; quorum fata *Hermannus Contractus* in Chronico ad annum 1061. his verbis notavit: *Burcardus & Wezil de Zolorin occiduntur.* Succedit *Fridericus*, *Mante* cognominatus, cui *Adelheidis Comitiſſa à Kiburg* thori ſocia fuit. Poſt hunc ordo tangit *Rudolphum*, à quo *tabulam Genealogicam*, quam publici juris feci ordiſus ſum, quamque ſæpe memorati *Rentſchij* veſtigiis inſiſtens, duorum filiorum ex *Agnete Baroniſſa de Gunde ſingen* parentem conſtitui, nempe *Friderici* Zollerancorum Comitum, nunc Principum, ſatoris, & *Conradi*.

2. *Conradum primum* ſuæ gentis *Burggravium Noribergenſem* fuiſſe è priſcis familiæ documentis atque Hiſtoricorum ſcriptis colligere licet; habuit is conj[illegible] gem [illegible] ſtirpe Comitum de *Vohburg*, penes quos Burggraviatus ille aliquandiu fuit, & fortaſſis hoc connubio ad Zulleranos devenit. Filium ei tribuunt *cognominem*, nepotes duos *Conradum* ac *Fridericum*; horum memoria extat in autographo privilegiorum, quibus Hailbrunnenſe cœnobium exornatum, hac, *Rentſchio* teſte, ſigillis, quibus munitum eſt, epigraphe impreſſa: *S. Conradi Bur*[illegible]*graviy de* [illegible]*rnberg & Comitis in Solze, & S. Burggraviy* [illegible]*de Nurnberg & de Abinberg*. Con[illegible]nitate cum Rudolpho I. Imp. junctus fuiſſe, ejusque ſororem *Clementiam* in matrimonio habuiſſe traditur, e qua *Fridericum* ſuſtulit; cui Imperator avunculus Burggraviatum Noribergenſem *nova inveſtitura* anno 1273. confirmatiorem reddidit. Diplom[illegible] hujus inveſtituræ *Limnæus* exhibuit, è quo, quæ Burggraviatus fuerit condi[illegible]o, [illegible]uid[illegible]m eu[illegible]; erat [illegible] Friderico conc[illegible]rit [illegible] quid minus; utrum merolmpe[illegible]io ac territoriali jurisdictione ſtipatus [illegible]it, an ſecus, quisquis, cui à partibus [illegible]ibet animus eſt, facilè intelliget. Accepit de cætero *Fridericus* ab uxore *Eliſabetha Merania*, poſtquam *Otto* ejus frater anno 1248. vitam genusque finivit, *Bernekum* & *Cadelsburgum* cum aliis ad *Salam* & *Mœnum* tractibus, nec non jus in *Burgundiam*, quod poſteà *Hugoni Comiti Burgundico* vendidit. *Friderico IV.* ejus filio Ludovicus Imp. anno 1323. oppidum *Hof* in Voitlandia, ad ſacrum pertinens Imperium, cum jure patronatus & cæteris jurisdictionibus in feudum perpetuum contulit: ipſe verò ab *Oetingenſibus*, *Caſtellanis*, *Hohenloicis* & *Heideccis* plurima emit, inprimis ab Oetingenſibus *Onoldsbacum*. *Johannes* ejus filius *Culmbacum*, *Blaſſenburgum* ab *Orlamundanis Comitibus* pretio acquiſivit, aliaque plura; quorum nec non omnium ditionum, quibus proceſſu temporum variis titulis Burggravii aucti ſunt, & Principatus, quem nunc Brandenburgici Marchiones in Franconia tenent, conflatus fuit, catalogum prolixum *Limnæus* recenſuit. L. 8. c. 4.

3. *Johannis* è filio *Friderico V.* nepos *Fridericus VI.* ad altiorem fortunam familiam perduxit, eique *Marchiam Brandenburgicam* atque *Electorale axioma* intulit, de qua re *ſuperiùs* actum eſt: quoniam verò non mediocri pecuniæ ſumma ad id opus habebat, *vendidit* Senatui Populoque Noribergenſi anno 1427. *Burggraviatum, cum omnibus juribus atque appertinentiis*, ita tamen ut ſibi poſterisque reſervaret *titulum, feuda tam Eccleſiaſtica quàm Politica, jus venandi & conducendi extra civitatem* (den Titul/die Lehen/den Wildpahn und das Glait) quibus perpetam alia Regalia *Limnæum* aggregaſſe Noribergenſes allevcrant; quippe quæ nulla unquam Burggravii, *qua tales*, habuerint, ſed quæ omnia curiæ ac caſtro Imperiali, cujus illi tantùm *Miniſteriales* & *portæ unius cuſtodes* exiſtebant, annexa, atque ab Advocatis Provincialibus, qui tanquam Imperatorum Vicarii illic degebant, nomine Cæſareo exercita fuerint, & demum poſt Caroli IV. tempora cùm Imperatores curiam Noribergenſem frequentare & ſollemne hoc Imperii caſtrum incolere, aut ſaltem Advocatos conſtituere deſiiſſent, cum ipſo caſtro civitati, Cæſarum beneficio, tradita atque Incorporata ſint. Lib. 3. c. 6.

4. Reliquit *Fridericus primus Elector*, poſtquam anno 1440. mortalitatem exuit, quatuor præcipuè filios, è quibus primus atque ultimus, nimirum *Johannes Alchymiſta* dictus, & *Fridericus Pinguis* cognominatos, absque maſcula prole deceſſerunt, pari modo ac *Fridericus* ſecundo genitus, quem parens *hæredem Electoratus*, bona primogeniti pace, conſtituit: quare, eo anno 1471. mortuo, *Albertus* tertius naſcendi ſorte Marchiam cum avitis ditionibus iterum conjunxit: quod antequam contingeret, Franconicas provincias à patre ſibi aſſignatas rexit, bellicoſus cæteroquin Princeps, & manu ſtrenuus & bonus conſilio; unde illi cognomentum *Achilles Germanicus* fuit. Gravis autem vicinis civitatibus extitit, ac præ-

Dd 2 [illegible] cipuè

cipoë Nori[illegible]ergæ; quam licet a[illegible]rum urbium Germaniæ ſ[illegible]perioris fœdere ſubnixam; acri bello, t[illegible]s 10 part[illegible] ſuas ſeptendecim Principibus gravitera[illegible]. Poſtea Electoratu per fratris fata au[illegible]llum ab iſto cum *Bo[illegible] lao X. Pomera[illegible]* ob *Stetinenſem Ducatum* (cujus, t[illegible]m fe[illegible]dâ morte Ottoni Duci, v[illegible] cu[illegible] [illegible]tam, agnatis q[illegible] idem Pom[illegible] contradicentibus, a Friderico Imper[illegible] obtinue[illegible]rat) cœptum conti[illegible]it, tan[illegible] que tranſactione finivit, qua *ti[illegible]lum [illegible] Ducum Pomeraniæ*, necno[illegible] *[illegible]* onem, quandocunque mares familiæ Po[illegible]eraniæ defecturi eſſent, ſibi poſteri[illegible]ne ſtabilivit. Præterea *confrater[illegible] cum Saxonica & Haſſiacâ domo* prima anno 1473. jecit fundamenta, quæ poſt[illegible] anno 1537. [illegible]erum anno 1555. porro a[illegible]no 1587. ac denique anno 1614. redintegrata & corroborata eſt: ea verò non tantùm int[illegible]r hanc inclutarum familiarum trigam *perpe[illegible] amicit[illegible] concordia* jurata, *mut[illegible]que [illegible] ſenſionis* l[illegible]ges ſancitæ ſunt, ſed & *mutua ſucceſſionis* pa[illegible] conſtituta, ita ut ſi quando Haſſiacam fa[illegible]iliam deficere conti[illegible]gere, S[illegible]xones duas trientes, tertiam Brande[illegible]burgici ex ejus hæreditate perciperent; pari modo ſi Saxones extingui accideret, duas vicisſim trientes cum Electorali dignitate Haſſi, reſiduam partem Brandenburgici occuparent; quodſi verò Brandenburgicorum ſtirps exarel[illegible]eret Saxones atque Haſſi ejus hæreditatem æq[illegible] partibus cernerent.

5. *Albertus Ach[illegible]es* cum anno 14[illegible]6. è mortali ſtatione decederet, [illegible]e[illegible] oſt [illegible] reliquit filios, in[illegible]er qu[illegible] natum [illegible] *Si[illegible]mundus* anno 1495. ἄγαμος ſup[illegible] om diem obiit; unde ſuperſtites duo *Jo[illegible]annes & Fridericus* provincias avitas ita inter ſe diſpertiti [illegible], [illegible] ille *[illegible]* cum *Electora[illegible]tu*, hic *F[illegible]* ditiones obtineret. Sed *Friderici* poſterit[illegible] non ultra tertiam generationem duravit, licet tres ex[illegible] fili[illegible] maſculis, oxoribus ductis, ſobolem procrearint. Ex h[illegible] nativitat[illegible] ordine priores *Caſimirus* ac *Georgius*, c[illegible]i ſtudium introducendæ & promovendæ Ev[illegible]elicæ religionis *Pii* cognomen peperit, [illegible] ibus diviſis, ille *Culmbaci*, hic *Onold[illegible]* ſedem fixit: conjunctim autem multum moleſtiæ Noribergenſibus exhibuerunt, tandemque grandem illis dicam in *Camera I[illegible]periali*, quartum *E[illegible]* erat, anno 1526. impeg[illegible]ront, & eos *[illegible] poſſ[illegible]ionis meri Imper[illegible]* quod ex [illegible] te præte[illegible] Principa[illegible]s Burggravialis i[illegible] m[illegible] nam ſubditorum Noribergenſium partem [illegible]bi arrogabant poſtulatorii: licet vero Noribergenſes non tantum actus poſſeſſorios antiquiores, ſed & titulos poſſeſſionis haud tralatitios, nimirum *inveſtitur[illegible] [illegible] area, præſcriptionis & tranſactionis*, opoſu[illegible]ſſent, præterea in deſtruendo Principatu Burggraviali, quem inprimis Brandenburgici extollebant, contraque demonſtrando, Burggravios, qua tale[illegible], nullum unquam territorium, nedum juriſdictionem territori[illegible]lem habuiſſe, plurim[illegible] induſtriæ poſ[illegible]erint, ſuccubuerunt tamen; lataque eſt anno [illegible]583. [illegible] *Spir[illegible]nſi* judicio ſententia pro Marchionibus, eademque in *Reviſorio* anno 1587. confirma[illegible]a, adjecta tamen fuit *clauſula ſalvatoria*, ne id privilegiis civitatis ac petitorio præjudicio ac detrimento eſſet. Verſa ig[illegible]ur vice j[illegible]m Brandenburgici à Noribergenſibus libello *petitori* anno 1591. in Camera Spirenſi oblato, in jus vocati, & hanc litem conteſtari cauſ[illegible]mque orare per *ſententiam interl[illegible]cutoriam* anno 1597. compulſi ſunt, à quo quidem tempore lis hæc ſub judice pendet.

6. Caſimiro filiu[illegible] fuit *Albertus*, dictus *Alcibiades Germanicus*, fortaſſi[illegible], quia ad inſtar Gr[illegible]ci illius, *nihil eo fuit excellentius vel in vitiis vel in virtutibus*. Fortitud[illegible]s inſigne documentum dedit in pu[illegible] cum Gallis ad *Pontamuſſum* anno 1552. commi[illegible], qua ſolo equitatu ſtiparus, peditibus ob non ſoluta ſtipendia certamen detrectantibus, Gallorum numero longè ſuperiorem aciem per[illegible], ac in fug[illegible] magna ſtrage edita conjecit ipſo eorum Duce Aumalio capto. Ve[illegible] cædibus atque incendiis, quibus magnam Germaniæ partem perpopulatus eſt, famam nominis contaminavit: *Franconiæ* præcipuè *[illegible]* fuit, ejusque Epiſcopos & civit[illegible]es cum colonis crudeliſſimè [illegible]xit, Nori[illegible]r[illegible]am acri obſidione preſſit, pag[illegible] oppid[illegible] [illegible] vaſt[illegible]vit, rapuit, nullum [illegible]tionis g[illegible]nus reliqui faciens: u[illegible]de proſcriptus tandem eſt à Cæſare, & ſol[illegible]mni [illegible] no[illegible]otatus; neque ita multò poſt omnibus di[illegible]onibus exutus, *Pforzheimy* apud Carol[illegible]m Marchio[illegible]m Badæ ſororium ſuum, domo, patr[illegible]a fortunisque carens, exul atque extorr[illegible] anno 1557 fato perfunctus e[illegible]. H[illegible]d[illegible]m ottonum babuit patruelem *Georgium Friderieum*, *Georgii Pii* f[illegible]ium, qui cas[illegible] b Epiſcopis Bambergenſi & Herbipolitano nec non Noribergenſibus, vi execu[illegible]tioni [illegible] ſare ipſi demandatæ occupatas, in[illegible]po[illegible]ione a[illegible]natorum & hæreditario fœdere j[illegible]ctoru[illegible], recepit; magnamque inſuper pecuniæ vim, ob arces deſtructas eis extorſit, c[illegible]jus [illegible] incommodum in Noribergen[illegible]es maxime recidit, prout fieri ſolet, quando c[illegible]m potentioribus tenuiores ſoci[illegible] [illegible] ineunt. Solvit *Georgius Fridericus* [illegible] debitum anno 1603. nulla relicta

Cam. Rep. [illegible] Alcib. [illegible] Schild. Comment. l. [illegible] p. [illegible]

licta prole, unde Franconicæ provinciæ Electoralibus denuò conjunctæ ſunt: quamvis enim è Friderici poſteris ſupereſſet *Albertus Fridericus*, *Alberti*, (qui *Caſimiri* ac *Georgy* frater erat, atque è Supremo Ordinis Lib. 2. c. 8. Teutoniei Magiſtro *Dux Pruſſia hereditarius*, eo, quo *ſupra* narratum fuit, modo factus eſt) filius, attamen quoniam iſte Pruſſiæ Ducatu gaudebat, præterea mentis ægritudine laborabat, & maſcula prole deſtituebatur, nulla ejus habita eſt ratio; cumque anno 1618. vivendi finem feciſſet, Pruſſiæ etiam Ducatus ad Electoralē lineam devenit.

7. Hujus autorem *Johannem* dixi, *Alberti Achillis* filium natu majorem: Is duos habuit filios, *Ioachimum* atque *Albertum*, quorum hic, cum *Archiepiſcopus Magdeburgenſis* jamdum eſſet, exemplo inaudito, ut unus duobus Metropolitanis præficeretur, à Leone X. etiam ad *Archiepiſcopatum Moguntinum* provectus, atque anno 1518. galero *Cardinalitio* ornatus eſt. *Joachimus*, patris in Electoratu & univerſis provinciis ſucceſſor, è filio cognomine avus extitit *Johannis Georgÿ*, qui omnium è gente Brandenburgica hodie ſuperſtitum *communis* eſt *parens*, & ſuperiore ſeculo ad finem vergente vitam finivit; poſtquàm è triplici conjugio numeroſiſſimam procreaſſet ſobolem, è qua tres præcipuè mares nobis notandi ſunt, *Ioachimus Fridericus*, *Chriſtianus* & *Ioachimus Erneſtus*: horum primus Magdeburgenſem Archi-Epiſcopatum rexit atque in Electoratu patri ſucceſſit, poſtea *Georgio Friderico* agnato mortuo, cum fratribus prænominatis, ob ditiones Franconicas & Ducatum Jegerndorfenſem in Sileſia, ita tranſegit, ut illis fratribus conceſſis, hanc ſibi ſervaret. Inter filios, quos a. 1608. fato ſuo functus reliquit, tres eximii fuere *Joh. Sigiſmundus*, *Joh. Georgius* & *Chriſtianus Wilhelmus*. Hic poſt patrem Adminiſtrator Archiepiſcopatus Magdeburgenſis factus, deinde ob arma, cum Rege Daniæ adverſus Cæſarem ſociata, proſcriptus, tandemque in expugnatione Magdeburgi captus, ad Pontificiam religionem ſeductus eſt, explevitque naturæ modum *Zinna*, quod cœnobium eſt Archidiœceſeos Magdeburgenſis, ipſis Calendis Januarii, anni 1665. poſtquàm duabus uxoribus *in tabula Rittershuſiana* notatis tertiam ſuperinduxiſſet, *Maximilianam*, *Comitiſſam Salma & Neoburgi ad Oenum*, *Maximiliani Comitis Waldſteiny* viduam. *Johannes Georgius* in *Epiſcopum Argentinenſem* a Canonicis Evangelicis lectus, cum bellum inde ortum eſſet, Epiſcopatu certis conditionibus ceſſit, & à patre Ducatum Jegerndorfenſem accepit; quo, cùm bello Bohemico ſe immiſcuiſſet, à Ferdinando II. Cæſare privatus eſt, obiitque anno 1624. relicto filio *Erneſto*; qui anno 1642. cœlebs deceſſit. *Iohannes Sigiſmundus* parenti in Electoratu ſucceſſit, & *Calvinianorum* dogmata anno 1614. amplectens, in doctrina & cerimoniis reformationem inſtituit, avusque fuit hodierni Sereniſſimi Electoris, de cujus familia ſuperiùs abundè actum eſt.

8. Hoc loco *Franconica linea* recenſenda, quæ per *Chriſtianum* & *Ioachimum Erneſtum*, *Johannis Georgii* Electoris filios natu minores, quibus ditiones illas obtigiſſe dixi, in duos diviſa eſt ramos: namque *Chriſtianus*, cùm *Principatum ſuperiorem* (das Fürſtenthum oberhalb Gebürgs) ſortitus eſſet, *Culmbacenſem* ſive *Beruthinum ramum* proſevit: *Joachimus* verò *Erneſtus inferiorem Principatum* (das Fürſtenthum unterhalb Gebürgs) nactus *Onoldsbacenſem* condidit. *Superior Principatus* ab Egra Bohemiæque limitibus Rotenburgum ad Tubarum usque extenditur, & quinque Capitaneatus (Hauptmanſchafften) complectitur; nempe *Beruthinum*, *Culmbacenſem*, *Curienſem ſive Hofenſem*, *Wonſidelienſem* & *Neuſtatenſem ad Ayſſum*. Chriſtianus itaque *Beruthi* aulam domiciliumque inſtituit, atque anno 1655 exacta ætate mortem obiit, relictis duobus filiis, totidemque filiabus; ex his altera *Anna Maria*, *Johanni Antonio Principi Eggenbergico* elocata fuit, atque anno 1680. d. 8. Maji. *Semprony* ſive *Oedinburgi* in Hungaria ſupremum diem explevit; altera *Magdalena Sibylla* nata d. 27. Oct. anno 1612. & a *Johanne Georgio II. Electore Saxoniæ* anno 1638. in thorum aſcita, aura vitali adhuc veſcitur.

9. A filiis Chriſtiani *Erdmanno Auguſto* & *Georgio Alberto* duo propullularunt palmites, ab illo *Beruthinus*, ab hoc *Culmbacenſis*: qui etiam nunc virent. Priorem in præſentia ſuſtinet

CHRISTIANUS ERNESTUS, *Marchio Brandenburgenſis*, *Dux Magdeburgi*, *Pruſſia*, *Stetini*, *Pomerania*, *Caſſubia & Vandalia*, *nec non in Sileſia Croſna & Iegerndorfi*, *Burggravius Norbergenſis*, *Princeps Halberſtady*, *Minda & Camini*: filius unicus *Erdmanni Auguſti*, anno 1651. d. 27. Januarii *Curia* in Voitlandia præmaturo fato extincti, & *Sophia patruelis* ex *Onoldina* domo anno 1646. d. 23. Nov. defunctæ. Prodiit in dias luminis auras d. 27. Jul. anno 1644. Cùm poſt peractam longam peregrinationem, ab Electore agnato è tutela emiſſus, ac d. 29. Oct. anni 1661. domum reverſus eſſet, regiminis habenas capeſſivit: Princeps egregius ac præſenti magnitudine & animi & conſilii, multisque fortibus factis
... Ee ... in au-

in nupero adverſus Gallos bello, cui inter primos manum operamque commodavit, editis, inclutus. Anno 1664. cum Franconici circuli Ordines Bambergæ ob ingruens bellum Turcicum convenissent, unanimi ſuffragio *Dux Circularis* (Kraiß-Obriſter) electus fuit, eodemque adhuc anno illuſtre *Gymnaſium* Beruthi inſtituit, *Chriſtian-Erneſtinum* appellatum. Anno 1668. in Daniam excurrens à Friderico Rege inſignibus *Ordinis Regii Elephantiaci* decoratus eſt: anno 1673. in exercitu Cæſaris *Generalis Excubiarum Præfectus* declaratus, eodem axiomate anno ſequenti, etiam ab univerſo Imperio cohoneſtari meruit.

10. Matrimonium firmandæ domui bis contraxit, prius ſtatim poſt ſuſceptum regimen, anno ſc. licet 1661. d. 29. Dec. cujus tamen ſollemne ſequentis demum anni d. 20. Oct. *Dresdæ* conſummavit, cum *Erdmuthi Sophia*, amita ſua, quæ filia erat *Johannis Georgii II. Electoris Saxoniæ e Magdalena Sibylla Brandenburgica* nata, quam nulla ex ea ſuſcepta prole d. 12 Jun anno 1670. amiſit: itaque ad ſecundas vota tranſiens d. 29. Jan. anni ſequentis ſplendidiſſimo officio Beruthum deduxit, ac ſacro nuptiarum fœdere ſibi copulavit *Sophiam Luiſam, Eberhardi Ducis Wirtenbergici & Annæ Catharinæ Rhingraviæ* filiam, quæ pulchra hactenus ſobole familiam auxit, hoc ordine:

I. *Chriſtina Eberhardina* n. 19. Dec. 1671.
II. *Eleonora Magdalena* n. 14. Jan. 1673.
III. *Claudia Eleonora Sophia* n. 24. Jun. 1675. †. 1. Febr. 1676.
IV. *Carola Æmilia* n. 25. Maji 1677. †. 5. Febr. 1678.
V. *Georgius Wilhelmus* n. 16. Nov. 1678.
VI. *Carolus Ludovicus* n. 21. Nov. 1679. †. 28. Martii anni 1680.

11. *Culmbacenſis* palmes triplici germine nunc floret, enſſet interea

CHRISTIANUS HEINRICUS *Marchio Brandenburgi, Dux Magdeburgi* &c. natus 19. Jul. 1661. patre *Georgio Alberto*, qui d. 16. Sept. 1666. in caſtro *Schrez* repentina morte oppreſſus eſt; matre *Eliſabetha Holſata* d. 27. Maji anno 1661. defuncta.

Carolus Auguſtus, *Marchio Brandenburgi* &c. illius germanus frater natalem diem habuit 18. Mart. anni 1663.

Georgius Albertus, *Marchio Brandenburgi* &c. eorum frater conſanguineus, ſuſceptus eſt in lucem decima hebdomade poſt Parentis fata, nimirum d. 27. Nov. 1666. à *Sophia Maria, Comitiſſa Solmenſi*, quam viduam *Georgii Erneſti L. B. à Schonburg*, Georgius Albertus Marchio Calendis Nov. anni 1665. duxit, quæque adhuc ſuperſtes eſt.

12. Huic verò Principum trigæ frater erat major natu *Erdmannus Philippus* anno 1659. Calendis Maji genitus, qui bello Gallico militiæ tyrocinium magna fortitudinis laude fecit, atque anno 1677. cum exercitus Cæſareus Galliæ limites Campaniamque invaderet, legionem patruelis, Legati titulo ductavit; poſtea militiâ ſolutus, cum peregrinationem in exteras oras animo volveret, ſpes amplas, gloriamque illuſtrem cum ipſa vita poſuit: dum enim d. 26. Aug. anni 1678. Beruthi ab Hippodromo equo vectus rediit & arcis Principalis atrium ingreditur, media in aula cum equo proſtratus eſt, improviſo lapſo, ſed adeo gravi, ut poſt duarum horarum intervallum expiraret, licet, quaſi nihil mali è caſu contraxiſſet, ſcalas adhuc præſenti animo & vultu minimè perturbato, aſcenderit: ajunt omen fatum Principis anteceſſiſſe, vitamque eſſe fœminam albam, ceu vocant, ſedili ejus inſidentem.

13. Progrediendum nunc eſt ad *lineam Onoldinam*, cui *inferior Principatus* patet, quatuor præcipuè præfecturas (Oberämpter) complectens, nempe *Onoldsbacenſem, Schwabacenſem, Creilsheimenſem & Uffenheimenſem*: quibus accenſenda eſt *Kizinga* civitas ad Mœnum ſita; ob quam longa atque acris controverſia Marchionibus cum Epiſcopatu Herbipolitano adhuc intercedit, quemadmodum ap. *Limnæum* videre eſt. Add. ad I. P. Lib. V. c. 7. §. 72. Tom IV. p. 821. & Tom. V. p. 180.

14. *Ioachimus Erneſtus*, qui hanc lineam condidit, atque Onoldsbaci, quod oppidum *Regnesis* alluit, aulam ſedemque fixit, exercitus ab *Unione Evangelica* año 1610. conſcripti Dux fuit, rem verò non ſatis ex voto & ſententia fœderatorum geſſit. Obiit anno 1625. relictis tribus filiis, inter quos *Albertus* ad maturam ætatem pervenit, avitarumque ditionum regimen prudenter ac moderatè adminiſtravit, & vita ceſſit d. 22. Oct. 1667. poſtquam duabus uxoribus in *tabula Rittershuſiana* notatis, tertiam anno 1665. d. 28. Jul. ſuperinduxiſſet *Chriſtinam, Friderici Marchionis Badæ in Durlach* filiam, quæ nunc vivit in conjugio *Friderici Ducis Saxo-Gothani*.

15. Succeſſit Alberto filius natu major, è ſecunda conjuge *Margarita Sophia, Comitiſſa Oetingenſi* anno 1664. d. 26. Jul. mortua natus, is eſt:

JOHANNES FRIDERICUS, *Marchio Brandenburgi, Dux Magdeburgi, Pruſſiæ, Stetini, Pomeraniæ, Caſſubiæ & Vandaliæ, nec non in Sileſia Croſnæ & Iegerndorfi, Burggravius Noribergenſis, Princeps Halberſtadii, Mindæ & Camini*, editus in lucem d. 8. Oct. anni 1654. Princeps præclara virtute ac forma & mira humanitate præditus, ut ipſo aſpectu civis

In-

injiciat venerationem ſui, Titi Imperatoris encomio propterea honeſtatus, atque *amor ac deliciæ generis humani* meritò dictus. Regimen ditionum anno 1672. (poſtquam è tutela, quam Sereniſſimus Elector agnatus geſſit, egreſſus eſt) ſuſcepit, & anni ſequentis d. 26 Januar. primas nuptias *Cadolzburgi* celebravit cum *Johanna Eliſabetha, Friderici Marchionis Badenſis & Chriſtinæ Magdalenæ Palatinæ* filia, novercæ ſuæ ſorore, quæ anno 1680. d. 28. Sept. longo morbo conſumpta animam efflavit, poſtquam pulcra prole parentem eum feciſſet. Secundis nuptiis anni 1681. d. 4. Nov. ſibi junxit *Eleonoram Erdmuthiam Ludovicam, Johannis Georgii Ducis Saxo-Iſenacenſis, è Johanna Sainenſi*, filiam. E *priore thoro* prodiere:

I. *Leopoldus Fridericus* n. 19. Maji 1674. †. 12. Aug. 1676.

II. *Chriſtianus Albertus* n. 8. Sept. 1675.

III. *Dorothea Friderica* n. 12. Aug. 1676.

IV. *Georgius Fridericus* n. 23. April. 1678.

V. *Carola Sophia* n. 19. Jun. 1679. †. 14. Jan. 1680.

16. E *ſororibus germanis* Johannis Friderici ſuperſunt:

Dorothea Carola n. 19. Nov. 1661.

& *Eleonora Iuliana* n. 13. Oct. 1663. quæ anno 1682. *Friderico Carolo, Duci Wirtenbergico* in manum convenit.

Luiſa Sophia verò, quæ illas naſcendi ſorte anteceſſit, anno 1668. d. 5. Jul. fato ſuo functa eſt, ut & frater unicus *Albertus Erneſtus*, qui anno 1659. d. 10. Oct. vitam hanc ingreſſus, eâ iterum exceſſit anno 1674. d. 20. Oct. Sed *Albertina Luiſa*, horum ſoror conſanguinea, atque è prima Alberti conjuge *Luiſa Henrica Wirtenbergica*, anno 1646. nata, anno 1670. d. 20. Jan. mortalitatem exuit.

17. *Scutum*, quo Marchiones Brandenburgici lineæ Franconicæ uti ſolent, *bis ad perpendiculum & quater tranſverſim ſecatur*, & *quindecim omnino laterculos continet*; qui quoniam in Electorali etiam ſcuto, ſuperiùs delineato, conſpiciuntur, hic eorum ſaltem δόγμα notaſſe ſufficiat. *Primus itaque laterculus* Magdeburgenſem Ducatum *refert*, *ſecundus* Marchionatum Brandenburgicum, *tertius* Pruſſiam, *quartus* Pomeraniam, *quintus* Stetinenſem Ducatum, *ſextus* Caſſubiam, *ſeptimus* Croſnenſem Ducatum, *octavus* Vandaliam, *nonus* Jegerndorfenſem Ducatum, *decimus* Halberſtadenſem Principatum, *undecimus* Burggraviatum Noribergenſem, *duodecimus* Mindenſem Principatum, *decimus tertius* Zolleranum, *decimus quartus* Camienenſem Principatum, *cujus quidem figura in hoc ſcuto litera Pythagoricæ quam cruci ſimilior eſt*; *extremus denique totus rubeus* Regalia indicat.

18. *Galeæ* huic clypeo *ſeptem* incumbunt: è *prima* Halberſtadienſi *brachium prominet armatum, tres palmæ ramos manu tenens*: *ſecunda* Pomeranica *eſt*; *ſuperiùs deſcripta*: *tertia* Magdeburgenſis: *quarta, eaque media* Brandenburgica: *quinta* Pruſſica: *ſexta* Burggravialis: *ſeptima demum* Mindenſis *ſuſtinens medium leonis cum duplici cauda, ungue dextro duas claves decuſſatim locatas tenentem*.

19. Quod ſupereſt, gaudent Marchiones Brandenburgici lineæ Franconicæ *duplici ſuffragio* in comitiis tum Imperii, tum *Circuli Franconici*; quorum prius *Beruthina* domus, alterum *Onoldina* ferre ſolet: inter Ordines verò prædicti Circuli hac prærogativa eminent, quod *Directorium* ac jus convocandi Status unà cum Epiſcopo Bambergenſi, alter ex illis, & nunc quidem *Chriſtianus Erneſtus*, obtinet.

CAP. IV.

DE DUCIBUS BRUNSVICI AC LUNEBURGI.

SEreniſſima Ducum Brunſuicenſium ac Lunæburgenſium familia, concordi ſcriptorum ſuffragio, ad *Azonem Ateſtinum*, ſive *Eſtenſem*, illuſtri in Italia ſtirpe (quam *Joh. Baptiſta Pigna* peculiari commentario excoluit, atq; a *Cajo Actio* Ateſtinæ civitatis Decurione, poſtea occaſione belli Gothici, ſcelere atq; infidelitate Stiliconis Imperatori Honorio conflati, à civibus accolisq. in Principem cooptato, derivavit) oriundum refertur. Hic ducta *Cunigundi Welphi II. Carinthiæ & Bavariæ Ducis* filia, nomen *Guelphicum*, omnium ferme Hiſtoricorum monumentis celebratum, & fabulis quoque decantatum, genti ſuæ intulit, filiumque ex hoc matrimonio ſuſcepit *Welphum IV. Robuſtum* cognominatum; in quem, avunculo ejus *Welpho III.* absque liberis mortuo, avia materna *Irmengardis* Guelphicam hæreditatem tranſtulit. Ei ſucceſſere filii *Welphus V.* qui è *Mathilde* potentiſſima per Italiam fœmina nulla prole ſuſcepta an. 1119. deceſſit, & *Heinricus Niger* (à quo *tabulam Genealogicam ſtirpis Guelphicæ* inchoavimus) pater *Heinrici Superbi*, qui præter *Bavariam* paterna hæreditate ad ſe delatam, etiam *Saxoniæ Ducatum*, ab Imperatore *Lothario*, cum ejus filiam *Gertrudim* uxorem acciperet, doti ſibi pro- Meibom.
miſſum, poſteaque ſollemni ritu anno 1137. Hiſt. Bar-
collatum, tenuit: utrumque verò, ſocero eo- dev. p. [illegible]
dem adhuc anno mortuo, imperium adverſus *Conradum Suevum* affectans, amiſit; quos tamen, Conrado Cæſare vivis exempto, *Heinricus Leo, Superbi* filius, recuperavit, aliaque inſuper adjecit, ita ut, *Aventino* teſte, impe- Annal.

vium à ſinu penè Adriatico ad Codanum usque & Germanicum Oceanum extenderit. Sed conflata ipſi proceſſu temporum invidia apud *Fridericum Barbaroſſam Imp.* in comitiis Herbipolenſibus anno 1180 proſcriptus, & Ducatu Saxoniæ pariter ac Bavariæ multatus eſt, relictis ipſi ſolùm terris *Brunſuicenſibus* ac *Lunaburgenſibus*; iis ſcilicet poſſeſſionibus, quæ *Schurzfleiſchy* verbis, *ad liberum ac nulli obnoxium Guelphorum patrimonium pertinebant.* *Diſſert. de Henr. Leone §. 6.*

2. Reliquit *Heinricus Leo*, cum an. 1195. vitam varia fortuna exercitam finiiſſet, tres filios, *Heinricum, Ottonem, & Wilhelmum*; ex his *Heinricus* per uxorem *Clementiam*, uti quidem *Aventinus* eam vocat, *Meibomius* verò *Agnetem* appellat, *Conradi Suevi Comitis Palatini* filiam, Palatinatum ad Rhenum nactus, in diviſione patrimonii *Stadam*, & quæ Bremam verſus ſita erant, ſortitus eſt; & Palatinatum quidem per filiam, in cujus nomine iterum Scriptores variant, aliis eam *Gertrudem*, aliis *Agnetem* appellantibus, ad *Ottonem Wittelſpachium Ducem Bavariæ* tranſmiſit, *Stada* autem, cum vicinis terris, ex pacto ad Archiepiſcopatum Bremenſem, à quo eam Lotharius Cæſar & Heinricus Leo decerpſerant, rediit, neque ampliùs ab eo avulſa eſt. *Crant. Sax. l. 7. c. 40.* *Otto*, alter *Heinrici Leonis* filius, poſtea ad *Imperiale faſtigium* evectus *Brunſvvigam* obtinuit, *Wilhelmo* autem *Lunaburgum* obtigit: Sed *Heinricus Palatinus*, quum Otto Cæſar ejus frater improlis rebus humanis exceſſiſſet, Brunſuicenſem etiam ditionem gubernandam occupavit; hoc, eo defuncto, generi ejus, *Otto Dux Bavariæ*, quem dixi, & *Hermannus Badenſis*, jus in territorium ſe habere rati, illud Friderico II. Imp. pro exigua pecuniæ ſumma vendiderunt; qui ejus poſſeſſionem ſine mora arripuit, præſidiumque urbi impoſuit, ægrè id ferente *Ottone*, *Wilhelmi Lunaburgici* filio, & ſe ſuaque familia indignum ducente, ſi majorum ſuorum bona optimo jure ad ſe devoluta, ab extraneis pateretur occupari detinerique. Itaque cognatis in conſilium auxiliumque vocatis, militem coëgit, & urbi Brunſuicenſi admovit, factoque derepentè impetu, cum cives de compacto quieſcerent, muros tranſcendit & Cæſaris præſidiarios partim trucidavit, partim fugâ ſalutem quærere coëgit, urbem verò cum caſtro *Tanquarderoda* & toto territorio ſuæ poteſtati ſubjecit. Contigit id anno 1227., à quo tempore Brunſuiga, liberalitate Ottonis, multis privilegiis eminere cœpit, libertate tamen nondum gaudebat; qua caruit usque ad tempora *Ottonis Strenui*, qui primùm anno 1314. cives è ſervitute, quæ tum temporis in hiſce regionibus nondum obſoleverat, emancipatos, liberos ſcripſit, quemadmodum *Meibomius in Hiſtoria erectionis Ducatus Brunſuicenſis* loquitur. *pag. 109.*

3. Ab occupata Brunſwiga *Otto*, qui *Puer* cognominatus eſt, & tum annorum circiter viginti trium erat, nominavit ſe *Dominum Brunſvvigæ*, cùm anteà ſemper dictus fuiſſet *Otto de Lunaburg*. Ejus auſû quamvis Imperator Fridericus animo iniquo oppidò tulerit, graviterque adverſus eum exarſerit; tamen cùm ille poſteà ſingularis erga Cæſarem fidei documentum dediſſet, neque Heinrico, qui à Pontifice Romano, excommunicato parente, Imperator deſignatus, Ottonem in ſuas partes trahere contendebat, aures præbuiſſet; factum eſt tandem in comitiis, Moguntiæ anno 1239. habitis, ut multorum Principum Ottoni benè cupientium interceſſione Fridericus permoveri ſe ſit paſſus, quò eum ad ipſius pedes ſupplicantem atque offenſam deprecantem, omnesque ſuas poſſeſſiones ipſi atque Imperio reſignantem, in gratiam reciperet; prætereàque omnia, quæ iſto tempore tenebat, in unum coagmentata, novo *Ducatus* titulo inſigniret, ipſumque *Ottonem*, poſtquam fidelitatem Cæſari atque Imperio conceptis verbis juraſſet, in ſubſellia Principum collocatum, *Ducem Brunſuicenſem* deinceps appellari, literasque feodales deſuper confici mandaret; quas *Meibomius*, cujus verbis pleraque hæc enarravimus, publici juris fecit: atque hac ipſa inveſtitura Brunſuicenſes & Lunæburgenſes terras primùm factas eſſe Imperio beneficiarias, cùm anteà ſui juris & liberæ ac expertes omnis clientelaris nexus fuiſſent, *Schurzfleiſchius* cenſet. *Hiſt. Erect. Duc. Brunſuic. p. 108.* *Diſſ. de Henr. Leone ſub fin.*

4. Otto novo axiomate ornatus ac firmatus, cùm è comitiis domum reverſus eſſet, jus avitum in Stadenſem Comitatum proſequi cœpit, Bremamque obſedit; ſequenti autem anno, qui ſeculi ſui ſeptimus & trigeſimus erat, cum Archiepiſcopo Gerhardo II. tranſegit, & dirutis ex communi utrinque conſenſu arcibus *Horneburg* & *Ottersberg*, è quibus mutuæ incurſiones fiebant, aliqua ab Eccleſia Bremenſi feuda accepit. *Crant. Sax. l. 8. c. 5.* Anno eodem *Lunaburgo* jus civitatis conceſſit, annoque 1246. *Mundam* oppidum ad confluentes *Werræ* & *Fuldæ*, quo loco *Viſurgis* enaſcitur, ſitum, feudi nomine ab Imperio obtinuit. A duobus filiis, quos præter alios in tabula enumeratos poſt ſe reliquit, nempe *Alberto* & *Johanne*, duæ ortæ ſunt lineæ: ab illo *Brunſuicenſis*; ab hoc *Lunæburgenſis*: verùm poſterior in *Johannis* nepotibus iterum defecit, poſtquàm eorum parens *Otto IV. Strenuus* cognominatus, Lunæburgenſem Principatû arce *Dañenbergenſi* & Comitatu *Lichawienſi* auxiſſet; & illam quidem cum tractu eò pertinente *Nicolaus, ultimus Comes Dannenbergenſis*, accepta

cepta

cepta annua 40. Marcarum penſione, cum omni jure ei ceſſit; hunc verò à *Gunthero Everburgenſi Comite* anno 1320. emit, cui, extincta familia Lichauvienſium Comitum, Waldemarus Marchio & Elector Brandenburgicus eum contulerat.

5. *Albertus* major natu, *Ottonis Pueri* filius (à quo *Ritterſhuſiana tabula* incipit) *Magni* cognomen promeruit, ac familiam ad hæc usque tempora propagavit: in provinciarum diviſione cum fratre, Brunſuicenſem Principatum ſortitus, arcem *Wolfenbuttel*, quæ ſuos habuit Toparchas, quorum Genealogiam ex diplomatis & literis antiquis *Meibomius* recenſuit, expugnatam, ſolo æquavit.

Chron. Riddagshuſ. p. 20.

Nobiles *Aſſenburgios* inſolentiùs ſibi inſultantes, neque à contumelia abſtinentes (quippe ſcuto gentilitio, quo lupum præferebant, etiam leonem, Brunſuicenſium Ducum teſſeram, interuerunt, ita ut ejus tergum lupus premeret, auresque unguibus fodicaret) oppugnavit & ditionibus ejecit; *Aſſenburgum* vero egregium caſtrum ſuæ poteſtatis fecit.

Crantz. Saxon. l. 8. c. 21.

Præterea *Hameliam*, quàm *Viſurgis* alluit, ab *Heinrico Abbate Fuldenſi*, cui aliquandiu paruerat, *Wittekindo Epiſcopo Mindano*, invitis incolis & Comite Eberſteinio ejus Advocato, anno 1259. venditam, in clientelam ſuſcepit, adverſus Epiſcopum ſtrenuè defendit, priſtina verò eorum privilegia corroboravit: quod etiam ſucceſſores ejus facere conſueverunt.

Winchelmannus Braunſchweig. Regentenbaum p. 68.

An. 1260 aſcito in armorum ſocietatem Johanne Epiſcopo Hildeſienſi, *Ludolphum* ultimum *Comitem de Peyna* in caſtro ſuo obſeſſum ad extrema redegit; ſed is, cùm ſobole careret, quaſi ſubitaeum religio inceſſiſſet, Epiſcopo nuntiavit, ſe Comitatum omnem B. Mariæ & Eccleſiæ Hildeſienſi devoviſſe; hinc iſte Alberto hujus rei ignaro perſuaſit, ut obſidionem ſolveret. Poſtquàm verò hic à verſuto Præſule ſe circumventum intellexiſſet, bellum ei indixit; ſed Epiſcopo anno ſequenti è vivorum numero ſublato, Capitulum, ut Albertum placaret, *Ottonem* ejus fratrem in Epiſcopum cooptavit, qui precibus ab Alberto obtinuit, ut ad tempora vitæ ſuæ Comitatum Eccleſiæ permitteret; eumque ſuperſtes fuiſſet Otto fratri, Comitatus in Epiſcoporum ditione permanſit.

Crantz. Saxon. l. 8. c. 28.

Einbeccam civitatem, clientelam ſuam adverſus Comites *Daſſelenſes*, à quibus ſe nimium quantum gravari conquerebatur, implorantem, ſuſcepit ac in fidem ſuam adegit. Denique *Gunzelinum*, *Suverini Comitem*, latrocinia in nemore paludoſo, Lubecam inter atque Hamburgum, facientem, omni poſſeſſione, quam cis Albim habuit, exuit, eamque ſuis ditionibus adjecit.

6. Explevit *Albertus M.* naturæ modum anno 1279. relictis tribus præcipuè filiis, è ſecunda conjuge (quam *Ritterſhuſius* cum plerisque Genealogis *Alexinam*, *Aldobrandi M. Eſtenſis* filiam, nominavit, *Meibomius* verò & *Winkelmannus Adelheiden*, *Ottonis M. Montisferrati* gnatam, appellant) ſuſceptis, *Heinrico*, *Alberto*, & *Wilhelmo*, inter quos ipſe adhuc vegetus ita provincias diſpertitus eſt: ut Heinrico majori natu regionem *Tranſſylvanam*, ceu *Crantzius* loquitur, (das Land vor dem Wald) aſſignaret, ea *Grubenhagen*, *Einbecca*, *Oſteroda*, *Herzberga*, *Duderſtadium cum vicinis locis & metalli fodinis in* Clausthal *atque aliis Hercinia locis* comprehendebantur, quibus poſteà univerſim, ab arce, quam aliquandiu Principes hujus lineæ incoluerunt, quamque communem antehac plurium familiarum nobilium caſtrum (ein Ganerbenhaus) Albertus M. occupaverat, Ducatus ſive Principatus *Grubenhagenſis* nomen inditum eſt.

lib. 8. c. 28.

Albertus *Gœttingenſe* oppidum cum ditione, prætereà Comitatum *Nordheimenſem*, & *quæ ad Viſurgin ſunt ſita*, *tractumque* qui vocatur das Land zwiſchen Düſter und Leine / unà *cum dimidia parte fodinarum* in Zellerfeld / aliisque accepit. Wilhelmo vero *urbs Brunſuicenſis* & ejus tractus, *præfectura* item *Wolfenbuttel*, *Gandersheim*, *Seeſen*, *Aſſenburg*, *Schoningen*, eum circumjacentibus terris, nec non *altera medietas fodinarum Zellerfeldenſium* obtigit. Cæterum è reditibus decimarum in monte *Rammelsberg*, nec non Eccleſiaſticis juribus in urbe Brunſuicenſi ſingulis tertia pars fuit attributa; unde hodie adhuc in collegio *S. Blaſii* præbendarum conferendarum jus inter Principes eſt diviſum. Iſta autem Ducatus Brunſuicenſis diviſio, quam modò commemoravimus, *fundamentum* extitit *trium Principatuum*, quibus nunc etiam diſtingui ſolet; nempe *Wolfenbutelani*, *Grubenhagii*, & *Calenbergici*. E memorata autem fratrum triga natu minimus *Wilhelmus* patri haud diu ſuperfuit, occupavitque ejus ditiones *Heinricus*; qui eas vivente etiam *Wilhelmo* adminiſtraverat, & Wolfenbuttelanam arcem reſtauraverat, à fratre autem *Alberto*, Senatus populiq; Brunſuicenſis ope inde expulſus eſt.

7. *Heinricus* itaque, cui cognomentum *Mirabilis* inditum fuit, *Grubenhagenſem* lineam condidit, duravitque ejus poſteritas in ſextam usque generationem, & in *Philippo*, *Philippi* filio, *Erneſti* & *Wolfgangi* fratre anno 1569. defecit. Variis autem ditionum acceſſionibus hæc linea aucta eſt: namq; *Albertus*, Heinrici Mirabilis nepos, arcem *Salz* prope Einbeccam, quæ Nobilium der Helden fuit, poſtquàm eorum familia extincta eſt, acquiſivit; unde hodieque illa arx, cum adjecto vico, Salz der Helden appellatur. *Wolfgangus* Alberti abnepos, qui fratre Erneſto absq; prole maſcula mortuo regimen adeptus eſt,

arcem & præfecturam *Radolfshauſen* cùm *Theodoricus Pleſſenſis* anno 1571. familiam, ad quam ea pertinebat, clauſiſſet, ditioni ſuæ adjecit, deinde anno 1593. *Erneſto ultimo Comite Honſteinenſi* defuncto, ex ejus poſſeſſionibus Comitatum *Lutterberg*, cum oppido & metalli fodinis in *Andreasberg*, nec non arcem & præfecturam *Scharzfels* obtinuit; reliquis horum Comitum Dynaſtiis maxima ex parte ad Heinricum Julium Ducem Brunſuicenſem, è Guelpherbytana linea, delapſis.

8. Hanc *Albertus*, qui *Pinguis* cognominatus, & Heinrici Mirabilis frater, prout dictum eſt, fuit, profevit. Ex ejus filiis *Otto Largus*, *Erneſtus* & *Magnus Pius* ita ditiones inter ſe ſunt partiti, ut primus *Brunſuicenſes* terras, ſecundus *Gottingenſes* ſortiretur, tertius *Sangerhuſium* in Thuringia appennagii loco acciperet: ſed *Ottone Largo* absque maſcula ſobole mortuo, ſuperſtites duo novam ditionum diviſionem inierunt, cujus inſtrumentum apud *Hortlederum* videre eſt. Poſtquàm autem *Erneſti* etiam ſtirps in *Ottone Coclite*, ejus nepote, anno 1463. (non 1483. quemadmodum in *tabula Rittershuſiana* legitur) defuncto, defeciſſet, omnes illæ provinciæ *Magni Pii* poſteris accreverunt. Hic, præter alios, filios habuit *Ludovicū* & *Magnum*, quorum ille, ducta *Mechtilde*, *Wilhelmi Ducis Luneburgenſis* filia, à ſocero, maſcula prole deſtituto, ſucceſſor Principatus conſtitutus eſt; cùm verò & ipſe ſterili omnino uteretur conjuge, hæreditatem hanc in fratrem *Magnum* transtulit. Hic, à torque argenteo, quem in parentis ludibrium collo geſtabat, *Torquatus* dictus, ſpirante adhuc genitore, bellum Hildesheimenſi Epiſcopo, magis ex libidine quam ex ratione, intulit, quò ſuperatus & captus, ut lytrum conflaret, *Sangerhuſam* & *Landsbergam* vendidit, patrem ex ægritudine inde contracta infirmum mors conſecuta eſt; cui cùm *Magnus Torquatus* jamdum Dux Lunæburgenſis in Brunſuicenſi etiam ditione ſucceſſiſſet, novo ſtatim bello implicitus eſt adverſus *Albertum* V. *Saxoniæ inferioris Ducem*, qui materno jure (natus enim erat *Eliſabetha*, *Wilhelmi Luneburgici filia*, *Mechtildis* ſorore) ſucceſſionem *Luneburgicam* ſibi arrogabat; quod, multorum annorum ſpatio acerrimè geſtum, non niſi poſt *Torquati* fata finem accepit, novâ affinitate ſancitâ, dum *Albertus Saxo Catharinam Brandenburgicam*, *Torquati* viduam, hujus autem filii *Fridericus* & *Bernhardus*, filias *Wenceslai Electoris Saxoniæ*, qui *Alberti* patruus fuerat, matrimonio ſibi junxerunt.

De cauſis belli Germ. l. 4. c. 10.

V. Cranz. Sax. l. 9. c. 30.

Cranz. ibid. l. 10. c. 8. & 10.

9. Reliquit *Magnus Torquatus*, anno 1373. in duello adverſus *Ottonem Comitem Schaumburgenſem* obtruncatus, præter *Fridericum* & *Bernhardum*, jam memoratos, alios duos filios, *Heinricum* nempe atque *Ottonem*, è quibus poſtremus Eccleſiaſticam vitam ſectatus Bremenſem & Verdenſē Eccleſias rexit: reliqui tres ſolemni pacto *jus primogenituræ* inſtituerunt, regimenq; *Friderico* conceſſerunt. Is ob virtutem fortiaque facta, in locum Wenceslai exauctorati, ineunte ſeculo quinto & decimo, Francofurti ab Electoribus ad Imperiale faſtigium fuit evectus, ſed in reditu prope *Frizlariam* interemptus eſt, ſceleris inſtinctore *Johanne Archiepiſcopo Moguntino*, executore *Heinrico C. Waldeccio*; cumque filios non haberet, fratres ejus *Bernhardus* & *Heinricus*, pacto priore abolito, univerſas provincias ita inter ſe diviſerunt: ut ille *Brunſuicenſem* Ducatum acciperet; hic *Lunaburgenſem*, cum vicina ditione *Calenbergenſi*. *Heinricus* è duplici matrimonio duos ſuſtulit gnatos, *Wilhelmum Victorioſum* & *Heinricum Pacificum*; totidem etiam filios *Bernhardus*, ſed ex una conjuge, genuit, nempe *Ottonem Claudum*, & *Fridericū Religioſum*.

V. Meibom. diſſert. de Friderico R. Brunſ. an. 1682. edita. Th. 28. & ſeqq.

10. Heinrico, anno 1416. fatis functo, ſucceſſit *Wilhelmus Victorioſus*; qui cùm in bello Danico, quo Hanſeaticis civitatibus ſuppetias tulit, detineretur, *Otto Claudus*, ejus patruelis, Calenbergenſem ditionem invaſit ac prædas egit; eo cognito Wilhelmus, pace Regem inter & civitates conciliata, ſine mora cum copiis domum advolavit, & Brunſuicenſibus terris talionem retulit; tandem Ordinum provincialium interceſſione hunc in modum anno 1428. res compoſita eſt, ut nova diviſione vel potius permutatione facta, *Wilhelmus* cum fratre *Brunſuicenſem Ducatum*, retenta etiam, è priore poſſeſſione, *Calenbergica* ditione; *Bernhardi* verò *filii Lunæburgenſem* obtinerent. Atque ab eo tempore per 200. & ampliùs annos duo illi Ducatus inter *Heinrici* atque *Bernhardi* poſteros diviſi manſere, donec annô hujus ſeculi quarto & tricesimô, extinctâ Heinrici ſtirpe, Brunſuicenſes & Calenbergenſes provinciæ ad Bernhardi propaginem redirent, quemadmodum paulò pòſt dicetur.

11. Enimvero *Wilhelmo Victorioſo* externis bellis diſtricto, domi turbas concivit frater *Heinricus*, & *Wolfenbuttelium* occupavit, idque cum annexis ditionibus ſibi per tranſactionem aſſeruit, relicta Wilhelmo *Hannovera* cum *Calenbergenſi* provincia; (das Land zwiſchen der Düſter und Laine) quæ hoc pactô in *peculiarem Principatum* erecta eſt, quem *Wilhelmus* Comitatibus *Hallermunde*, *Wohnsdorf*, *Eberſtein*, *Homburg* & *Wolpe* variis titulis acquiſitis inſigniter auxit; & denique *Heinrico* fratre absque maſcula ſobole rebus humanis exempto, ejus ditiones recepit: tandem anno 1482. nonagenarius, uti *Cranzius*

Saxon. l. 12. c. 30.

xius teſtatur, vitâ exceſſit, relictis tribus filiis, *Friderico, Wilhelmo* & *Ottone*, qui avitis provinciis *Gottingenſes* etiam terras, Ottonis Coelitis agnati improlis morte ad eos delapſas, conjunxerunt. Ex his verò ſolus *Wilhelmus, Junior* ad differentiam parentis dictus, ſobolem procreavit, filiam unam, gnatos duos *Heinricum* atque *Ericum*; inter quos ipſe pater ita Provincias diſpertitus eſt: ut Heinrico *Brunſuicenſem* ſive *Volfenbuttelenſem* Principatum; Erico *Calenbergicum*, cui *Gottingenſes* etiam terras incorporavit, aſſignaret. *Heinrico*, quem *Malum* cognominarunt, in Friſia Orientali anno 1514. occiſo, ſucceſſit filius *cognominis*, *Junior* proinde appellatus; hic cum patruo *Erico* & fratre *Franciſco Epiſcopo Mindenſi* non mediocris belli molem, ciente *Johanne*, Antiſtite Hildesheimenſis Eccleſiæ, qui *Heinricum Ducem Lunaburgenſem* in ſocietatem armorum pertraxerat, expertus eſt; quo per complures annos multo mutuoque ita certatum eſt ſanguine, ut inclinatis initiò Brunſuicenſium rebus, Ericoque ab Heinrico Lunæburgico capto, poſtea verſâ Martis aleâ Epiſcopus tota fermè Diœceſi exueretur, & tantùm non ad incitas redigeretur; ſicuti ſuô locô narratum eſt.

Thuan. Hiſt. lib. 70. V. Spen. Op. Her. ſp. l. 2. c. 9. §. 6. & 7.

12. *Ericus* anno 1540. è viventium numero exiens, filium poſt ſe reliquit ejusdem nominis, cujus ævo illuſtriſſima Comitum *Hojenſium* gens, quæ annos 450. à Lotharii Cæſaris Saxonis tempore ad Viſurgim floruerat, extincta eſt, *Ottone*, ultimo ex ſeptem fratribus *Jodoci II.* filiis, vivis exempto: ex ejus ditionibus Landgravii Haſſiæ duas præfecturas, quas iterum Comitibus Tecklenburgicis in feudum contulerunt, nacti ſunt; reliquas omnes jure beneficii ad ſe reverſas *Ericus II.* quem dixi & *Wilhelmus Lunaburgicus* occuparunt; & illi quidem *ſuperior Comitatus* obtigit, qui præfecturas *Stolzenau*, *Erenburg*, *Sieck*, *Steigerberg*, *Stedenburg*, *Depenau* & *Barenburg* complectitur. Obiit Ericus II. ſupremum diem *Ticini* in Inſubria anno 1584. poſtquam *Derdonæ* ſesquiannum ferè, cum uxore ſecunda *Dorothea Lotharingica*, (cujus matris Chriſtinæ alimentis hæc civitas à priore marito Franciſco Sfortia Duce Mediolanenſi aſſignata fuerat) commoratus erat: cùm liberos è legitimo thoro ſuſceptos non haberet, coaluit iterum Calenbergicus Principatus cum Guelpherbytano, cernente ejus hæreditatem ex aſſe *Julio*, *Heinrici Junioris* filio. Hic in juvenili ætate multa inquiete jactatus, & paternis odiis exagitatus, (quorum cauſas atque effectus ſingillatim & diſertè *Chriſt. Schraderus in Oratione Seculari Academiæ Juliæ* recenſuit; quæque typis exſcripta legi omninò meretur) fratribus natu majoribus *Carolo Victore* & *Philippo Magno*, in prælio Sivershuſano, anno 1573. occiſis, ad ditionum regimen, defuncto patre, vocatus eſt; jam anteà verò ad religionem *Evangelicam*, indignante oppidò genitore, animum adjecerat, hinc ſimul ac rerum potitus eſt prima ei curarum fuit, ut Romanam ἐθελοθρησκείαν in ditionibus ſuis aboleret, & genuinum DEI cultum introduceret; quem in finem *Corpus doctrinæ, Julium* dictum, promulgavit, & *Gandersheimi Gymnaſium* condidit, quod poſteà *Helmſtadium* tranſtulit, atque anno 1576. impetratis ab Imperatore Maximiliano II. ampliſſimis privilegiis, ſollemni pompa in Academiam erexit. Erat *Helmſtadium* quondam ſubjectum *Abbati Werdenſi*, ſed *Antonius Grymbold* Abbas ob inſolentiam civium, monachorum imperium faſtidientium, id anno 1491. *Wilhelmo Juniori Duci Brunſuicenſi*, Julii proavo, vendidit, atque in feudum maſculinum contulit.

Cæſ. Chron. Sax. ſub init. lib. 15.

13. Cum *civitate Brunſuicenſi* Julius novam iniit conventionem, ejusque privilegia diplomate edito confirmavit; reſervatis tamen; quæ jam pridem inter Principes, atque inprimis parentem ejus ac civitatem controverſa fuerant, & ad deciſionem juris vel aliam compoſitionem ſepoſitis; deinde urbem cum conjuge & filio ingreſſus, ritu ſollemni homagium in ſingulis civitatis regionibus, quas Weichbilde vocant, accepit. Vicum caſtro Wolffenbuttelano adſitum exornavit, jure & inſignibus civitatis donavit, atque in patris memoriam *Heinricopolin* (Heinrichs Stadt) appellavit. Cùm anno 1589. mortalitatem exuiſſet, *Heinricus Julius*, filiorum ejus naſcendi ſorte primus, provinciarum gubernacula ſuſcepit, & fidei ſacramentum a ſubditis exegit, quod ſoli Brunſuicenſes præſtare detrectarunt; non tulit id & graviter exarſit, erupitque multis modis laceſſiti Principis ira non una vice in bellum. *Erneſto, ultimo Comite Honſteinii*, anno 1593. extincto, *Lohram* & *Klettenbergam*, quas Dynaſtias, in Thuringia ſitas, Julius pro ſe atque hæredibus maſculis eventuali inveſtitura ab Epiſcopatu Halberſtadienſi acceperat, occupavit; ſed eæ, deficiente Julii propagine, ad prædictum Epiſcopatum relapſæ, poſteà per *inſtrumentum pacis Weſtphalicæ*, cum tota Diœceſi, in Electorem Brandenburgicum translatæ ſunt. Quoniam verò ad eosdem Comites Honſteinenſes etiam *Advocatia Cœnobii Walckenriedenſis* pertinebat, hoc quoque juris ſibi vindicavit Heinricus Julius, obtinuitque ut à conventualibus, in locum Erneſti Comitis, etiam Adminiſtrator monaſterii eligeretur; quæ dignitas in ejus filio continuata, ad agnatos

V. Act. Brunſv. p. 103. & ſeq.

Art. 11. §. 2.

Lunæburgicos cum omni Brunſuicenſi hæreditate tranſiit. Per *pacificationem* demum *Oſnabruggenſem* ipſum monaſterium, unà cum prædio *Schauven*, perpetuo feudi jure Ducibus Brunſuicenſibus & Lunæburgenſibus, à Cæſare atque Imperio, cum omnibus pertinentiis juribusque, collatum eſt, annullato jure advocatiæ, aliisque Epiſcopatus Halberſtadienſis & Comitatus Honſteinenſis prætenſionibus, quemadmodum verba *Inſtrumenti* ſeſe habent. *Art. 18.*

14. Exaruit *Heinrici Julij* ætate ſtirps *Grubenhagenſis*, cujus ditiones ille, magnâ celeritate adhibitâ, occupavit, atq; agnatos Lunæburgicos prævertit; verùm in jus propterea vocatus ab eis cauſa cecidit. Comitatum *Reinſteinenſem* & *Blanckenburgicum*, ultimo Comitum *Johanne Georgio* anno 1599. immatura morte oppreſſo, tanquam feudi Dominus ſibi aſſeruit. Et *Blanckenburgenſis* quidem Comitatus, cujus directos Dominos Duces Brunſuicenſes ab omni memoria fuiſſe, nemo unquam in dubium vocavit, hodie adhuc in eorum poteſtate eſt: de *Reinſteinenſi* verò controverſiam eis proceſſu temporum moverunt Halberſtadienſes Epiſcopi, dictitantes, illum peculiarem extitiſſe Comitatum, ſeparatis limitibus circumſcriptum, atque à Capitulo Halberſtadienſi, Comitum ſtirpe ad interitum vergente, *Heinrico Julio*, Duci Brunſuicenſi & Eccleſiæ hujus poſtulato Epiſcopo, in feudum eventualiter collatum, poſteà *Friderici Ulrici*, ejus filii, improlis morte ad Epiſcopatum ex lege beneficii reverſum; quam controverſiam ſuam etiam fecit Elector Brandenburgicus, poſtquam per pacificationem Weſtphalicam Diœceſis Halberſtadienſis ejus poteſtati permiſſa fuit. Sed opponunt Brunſuicenſes Duces; Reinſteinium nudum fuiſſe Caſtrum, cujus rudera adhuc oſtenduntur, à Comitibus Blanckenburgicis, Heinrico Aucupe imperitante, extructum, atque auctâ familiâ à quodam eorum inhabitatum, cujus poſteri, ad differentiam Blanckenburgicæ lineæ, ſeſe *Comites Reinſteinenſes* dixerint; cùm autem illa ante Reinſteinenſem anno 1343. interiiſſet, hos, Reinſteinia arce derelicta, Blanckenburgum ſedem transtuliſſe, & titulo *Comitum Blanckenburgi & Reinſteinij* uſos eſſe. Porro expectativam illam in feuda Reinſteinenſia, ab Halberſtadienſi Capitulo *Heinrico Julio* anno 1583. collatam, magnis laboraſſe erroribus, dum literis inveſtitoriis varia prædia inſerta fuerunt, quæ non Halberſtadienſem Epiſcopatum, ſed alios, diverſoſque Dominos, atque inter hos etiam Brunſuicenſes Duces, clientelari lege reſpiciebant: hanc verò confuſionem ortam eſſe ex incendio, quo anno 1546. caſtrum Blanckenburgicum conflagravit, omniaque familiæ documenta in cineres redacta ſunt; poſt quam calamitatem cùm Præſul Halberſtadienſis à Comite *Ulrico* deſignationem feudorum, quæ ab Eccleſia teneret, ſub comminatione privationis petiiſſet, ipſe verò multifaria feuda, quibus ditiones ejus conſtabant, tabulario flammis conſumpto, diſcernere nequiviſſet; maluiſſe eum in exceſſu impingere, quam in defectu, atque adeò quæcunque in calamum venerint, in catalogum retuliſſe; clauſulâ tamen ſubnexâ, ne ſibi præjudicio aut detrimento eſſet, ſi quæ hoc ſyllabo comprehenderentur, quorum dominium directum ad alios Principes ſpectet; hanc ipſam verò clauſulam reſervatoriam in Diplomate expectativæ Heinrico Julio, prout ſæpe dictum eſt, conceſſæ, haud fuiſſe neglectam, ſed expreſſis verbis ei inſertam. Tandem, extinctâ planè Reinſteinenſium Comitum gente, ſingulos feudorum caducorum Dominos, ſua prædia jure conſolidationis recepiſſe, eodemque titulo etiam Duces Brunſuicenſes Comitatum Blanckenburgicum, cum bonis eò pertinentibus, quorum quidem pars in ſæpe citata tabula expectativæ pro feudo Halberſtadienſi venditata fuerat, ſibi vendicaſſe; neque minus ea, quæ ad Eccleſiam Halberſtadienſem ὁμολογουμένως pertinebant, tanquam ejus Antiſtitem occupâſſe: quæ etiam ſola poſt *Friderici Ulrici* Ducis fata, ad prædictum Epiſcopatum ex lege beneficii relapſa fuerint. Itaque Ducibus Brunſuicenſibus fraudi & damno eſſe neutiquam poſſe, quod *Leopoldus Wilhelmus Archidux*, cùm memorato Epiſcopatui præficeretur, *Wilhelmum Comitem de Tattenbach*, Reinſteinenſi Comitatu anno 1643. inveſtiverit; neque ad æmulationem factum eſſe, quod Duces nonnulla prædia, quæ ad Blanckenburgicum Comitatum olim pertinuerant, atque literis inveſtitoriis Halberſtadienſibus per errorem inſerta fuerant, eidem Comiti Tattenbachio feudi titulo conceſſerint, ſed ejus precibus id datum eſſe, jure optimo, Ducibus in poſſeſſione inveſtiendi longè antiquiore conſtitutis: iſtis autem prædiis controverſis (quorum hæc eſt nomenclatio: *Weſterhauſen*, *Wirmſtedt*, *Wedersleben*, *Nienſted*, *medietas Weſterburgi*, *cum appertinentiis & decimis*) alias ſeſe adjeciſſe poſſeſſiones, variaſque ſylvas, in pacto cum dicto Comite anno 1644. inito enumeratas, quarum tamen in Halberſtadienſibus tabulis mentio non occurrat: inde quoque factum eſſe, quod in *inſtrumento pacis Oſnabruggenſis* unà cum Monaſterio Grœningenſi (quod antehac à Ducibus acquiſitum poſteà Epiſcopo Halberſtadienſi ceſſerat, nunc *Art. 11. n. 8.* verò

verò illis reſtitutum eſt) reſervata iisdem fuerint jura in caſtrum *Weſterburg*, nec minus ſancitum, ut infeudatio Comiti a Tattenbach ab eis facta, eoque nomine initæ leges ſartæ tectæ ſervarentur. Cæterum recruduit hæc Reinſteinenſis controverſia, inter Electorem Brandenburgicum ac Duces Brunſuicenſes, maximeque ferbuit, poſtquam anno 1670. *Johannes Eraſmus Comes de Tattenbach*, quem Wilhelmus patruus hæredem ſcripſerat, perduellionis à Cæſare damnatus, illis etiam feudis excidit; & quanquam conventu, ejusdem anni menſe Julio, *Werningerodæ* inſtituto, & mediatione Electoris Saxoniæ adhibita, tranſactio tentata eſt, eam tamen optato ſucceſſu caruiſſe, ſcripta ab utraque parte juri ſuo tuendo, poſtea etiam in Comitiis prolata, (e quibus illa quæ enarravimus decerpta ſunt) arguere videntur.

15. Perſolvit *Henricus Julius* naturæ debitum anno 1613. relictis, præter complures alios utriusque ſexus liberos, inprimis *Chriſtiano*, Epiſcopo Halberſtadienſi, (qui ſuperioris ætatis motibus famam ſibi nomenque paravit) & *Friderico Vlrico*. hic parentis in regimine ſucceſſor c[illegible]um ab ipſo cum Brunſuicenſibus cœptum iteratumque continuavit, & tandem imperata facere eos coegit; privilegia tamen, quæ a majoribus ipſius acceperant, confirmavit. Principatum *Grubenhagenſem*, a patre præoccupatum, ſed per ſententiam Cæſaream, anno 1617. publicatam, Ducibus Lunæburgicis ejus agnatis adjudicatum, reſtituit; & denique cum anno 1634. ἄπαις de ſeculo exiret, univerſas ditiones ſuas ad illos tranſmiſit.

16. Enimverò ad *Luneburgicam lineam* ut venirem, operſor longiùs, quam volui, fluxit oratio: Sator ejus *Bernhardus* dictus eſt, qui ultimâ cum filiis fratris ſui *Heinrici* tranſactione Lunæburgenſem Principatum obtinuit, eumque, anno 1434. fato concedens, *Ottoni* filio ſuo primogenito, quem vivus adhuc in regiminis partem aſſumſerat, tradidit: hoc anno 1445. ſine liberis mortuo *Fridericus Pius*, ejus germanus frater, gubernacula capeſſivit; ſed duos quos habuit filios *Bernhardum* & *Ottonem Magnanimum*, turbato mortalitatis ordine, extulit: hinc cum anno 1478. è vita diſcederet, hæredem reliquit nepotem, è filio Ottone, *Heinricum*, *Juniorem* ſive *Medium* dictum, decimum ætatis annum nondum ſupergreſſum. Poſtquam is ſub tutela matris *Annæ Naſſoviæ* adolevit, eò præcipuè innotuit, quod Epiſcopi Hildeſienſis partes, adverſus agnatos Duces Brunſuicenſes, ſuſcepit, eosque ad Soltaviam ingenti pugna ſuperavit, capto Erico Seniore; quem tamen honorificè habitum, lytro perſoluto, dimiſit: jam antea verò ob Gœtingenſem Principatum cum agnatis Brunſuicenſibus conventione Mindenſi anno 1520. tranſegerat, medietate, quam cum civitate Hanovera in eo habebat, illis conceſſa; alia viciſſim ab ipſis recipiens, reſervatis iis, quæ in Brunſuicenſi urbe ad Lunæburgenſes ſpectabant. *Fridericum Comitem Diepholtinum*, à Franciſco Epiſcopo Mindano vexatum, in clientelam ſuſcepit, & beneficii nexu familiæ adſtrinxit. Inter ejus filios natu minimus *Franciſcus Gifhornenſem* præfecturam, cum cœnobio *Iſenhagen*, appennagii loco, accepit, & ſobole maſcula caruit. *Otto* primogenitus adminiſtrationem Principatus aliquot annorum ſpacio geſtam, quietis amans, fratri pro annua penſione reſignavit, & *Harburgi* ad *Albim* domicilium fixit: è *Mechtilde a Campen*, Nobili apud Lunæburgenſes loco nata, atque uxoris loco ab ipſo habita, ſuſcepit *Ottonem Iuniorem*, qui, etiamſi patrueles de ſtatu ei controverſiam moviſſent, in Principali conditione ſub Cæſaris umbone ſe tuitus eſt, & è duplici conjugio complures procreavit filios, qui tamen omnes improles mortem obierunt; clauſitque lineam *Wilhelmus* primogenitus, cui ex hæreditate Brunſuicenſi *ſuperior Comitatus Hojenſis* obtigit, quem, anno 1642. fato ſuo functus, unà cum præfecturis *Harburg* & *Moisburg* ad agnatos tranſmiſit.

17. *Erneſtus*, *Heinrici Junioris* filius ſecundogenitus, omnium, qui hodiè è familia ſuperſunt, *communis parens* extitit, Princeps in tantum laudandus, in quantum intelligi virtus ac pietas poteſt. Poſtquàm regiminis habenas ab *Ottone* fratre accepit, in purificanda religione, ſubditisque Evangelicâ doctrinâ imbuendis, potiorem operam atque induſtriam collocavit & In comitiis anno 1530, unà cum *Franciſco* fratre, Auguſtanæ Confeſſioni ſubſcripſit. Supremum diem anno 1546. explevit, quatuor filiis relictis; è quibus, naſcendi ſorte ſecundus, *Fridericus*, è vulnere, in Sivershuſano prælio anno 1553. accepto, ſpiritum reddidit: *Franciſcus Otto*, primus, gubernacula ſuſcepit, ſed tertio menſe poſt nuptias, cum *Eliſabetha Magdalena Brandenburgica* celebratas, fatorum malignitate raptus eſt. à reliquis duobus, *Heinrico* & *Wilhelmo*, duo orti ſunt rami, quibus hodie adhuc familia diſtinguitur, *Dannenbergicus*, nunc *Wolfenbuttelanus*, & *Cellenſis*, nunc *Lunæburgicus* dictus. Hi verò fratres cùm initio communibus auſpiciis per duo luſtra Ducatum rexiſſent, eandem diviſionem inierunt, qua *Heinricus*, cœlibatum animo præſumens, *Dannenbergicis* ditionibus contentus, Ducatum *Wilhelmo* conceſſit, mutatâ nihilominus poſtea mente, ad nuptias converſus. *Urſulam*, *Franciſci*

Ducis Saxo-Lauenburgici filiam, uxorem duxit, atque utriusque ſexus liberos ex ea ſuſtulit, è quibus natu maximum *Julium Erneſtum*, anno 1598. è vivis excedens, ſucceſſorem habuit, à quo, filiis deſtituto, atque anno 1636. mortuo, ditiones ad fratrem ſuperſtitem natu minimum *Auguſtum* delatæ ſunt.

18. Is primùm *Hitzgeræ*, quo loco *Jezza Albi* miſcetur, domicilium habuit; poſteà, cùm, ex hæreditate agnati *Friderici Ulrici* Ducis Brunſuicenſis, etiam Principatum *Wolfenbuttelanum* ſortitus eſſet, *Wolfenbuttelum* ſedem transtulit. Princeps ſanctiſſimis moribus & inviolabili mentis rectitudine præditus, omnibusque belli ac togæ dotibus ſeculi ſui eminentiſſimus, qui nihil in vita, niſi laudandum, aut fecit, aut dixit, aut ſenſit; Principatum difficillimis temporibus acceptum conſideratè, manſuetè ac feliciter gubernavit; leges ſaluberrimas & ſtatuta laudatiſſima, quæ ſubditis Cynoſura, ad quam vitam actionesque dirigerent, eſſent, condidit; jamque in eo terrenæ felicitatis faſtigio collocatus, quo altiùs aſcendere virtus Principis & gloria non poteſt, tandem ſatur vitæ, ſatur honoris, ſatur affluentiæ, mortalitatis pertæſus, æternam in cœlo requiem anhelans d. 17. Sept. anni 1666. ad DEUM exceſſit, ſeptem & octuaginta annorum Neſtor. E prima conjuge *Clara Maria, Bogislai Ducis Pomeraniæ* filia, quam, ſponſo *Sigiſmundo Auguſto Duce Meklenburgico*, fatorum iniquitate, orbatam, anno 1609. duxit, duplicem ſobolem, quam in ipſo limine vitæ deſtituit, procreavit. E ſecunda *Dorothea, Rudolphi Principis Anhaltini* filia, quam anno 1623. in thalamum aſcivit pulcerrima prole in ſubſidium ſimul & ſolatium auctus eſt, tribus nempe filiis & duabus filiabus: ex illis primogenitus *Henricus Auguſtus* intra infantiæ annos extinctus eſt, filiarum autem altera *Sibylla Urſula, Chriſtiano Duci Holſatiæ in Glucksburg* anno 1663. elocata, vivendi finem anno 1671. menſ. Octobri fecit. E tertia conjuge *Sophia Eliſabetha, Johannis Alberti Ducis Meklenburgici* filia, quam, licet eſſet in domo par nobile natorum, quo pluribus munimentis inſiſteret, anno 1635. connubio ſibi junxit; quæque d. 12. Aug. anni 1676. ad ſuperos emigravit, triplicem ſuſtulit ſobolem, mares duos, filiam unam; verùm ex illis poſterior *Chriſtianus Franciſcus* in paucos menſes duravit.

19. Caput familiæ in præſentia eſt RUDOLPHUS AUGUSTUS *Dux Brunſuicenſis & Lunaburgenſis*, *Auguſti* & *Dorothea Anhaltina* filius, editus in lucem d. 16. Maji anni 1627. Eo ipſo tempore, quo divinus parentis ſpiritus mortali diſcernebatur à corpore, regiminis habenas capeſſivit, eandemque illam pietatis & juſtitiæ paternæ veſtigiis ſignatam atque impreſſam viam, toto pectore omnique animi contentione preſſit, atque etiamnunc ſequitur. *Brunſuicenſes* toties majoribus ſuis repugnantes, libertatemque ac privilegia inſolentiùs jactantes, agnatis in conſilium auxiliumque adhibitis anno 1671. armis aggreſſus eſt, &, poſt obſidionem non longam ſed acrem, ad certam ſubjectionis confeſſionem redactos ſub jugum miſit, urbem verò ſuæ lineæ aſſeruit, & jura, quæ agnatis in eam competebant, ut & Abbatiam *Walkenried*, præfecturis *Dannenbergicis*, quas eis tradidit, redemit. Per *pacificationem Neomagenſem* præfecturam *Tedinghauſen*, Diœceſi Bremenſi deceptam, familiæ vindicavit. Uxorem habuit *Chriſtinam Eliſabetham, Alberti Friderici, Comitis de Barby & Mulingen*, ex *Sophia Urſula Oldenburgica* filiam, ductam d. 10. Novembr. anni 1650. atque anno 1681. mortuam, poſtquam trium tantùm filiarum mater eſſet facta, nempe:

I. *Dorothea Sophiæ*, n. 18. Jan. 1653. & *Johanni Adolpho, Duci Holſatiæ in Ploen*, anno 1673. nuptum collocatæ.

II. *Chriſtinæ Sophiæ*, n. 2. April 1654. quam anno 1678. *Abbatiſſam Gandersheimenſem* electam, Sereniſſimus parens triennio pòſt, *Auguſto Wilhelmo*, fratris ſui filio, in matrimonium dedit.

III. *Eleonoræ Sophiæ*, n. 5. Aug. 1655. & ſequentis anni d. 7. Jan. iterum extinctæ.

20. ANTONIUS ULRICUS *Dux Brunſuicenſis & Lunaburgenſis, Rudolphi Auguſti* germanus frater, ſcenam hujus mundi, qua perſonam ſuam decenter ſuſtineret, ingreſſus eſt anno 1633. d. 4. Oct. Princeps non hujus tantùm ſeculi, ſed omnis ævi optimus, vitâ innocentiſſimus, ingenio florentiſſimus, propoſito ſanctiſſimus, arte regnandi maximus, comitate atque oris ſuavitate præſtantiſſimus, tantis denique adornatus virtutibus, quantas perfecta & natura & induſtria, & mortalis conditio recipit. Cum in *Coadjutorem Epiſcopatus Halberſtadienſis* eſſet cooptatus, in hujus dignitatis compenſationem, per *Inſtrumentum Pacis Oſnabrugg.* præbendam in *Capitulo Argentoratenſi* accepit; nuncque fratris auſpiciis regiminis curam *Wolfenbuttelæ* gerit. Nuptias anno 1656. d. d. 1[illegible] Aug. celebravit cum *Eliſabetha Juliana, Friderici Ducis Holſato-Norburgici* & *Eleonora Anhaltina* filia, omni fœmineo decore clariſſima, ſibique ab ineunte ætate deſtinata, è qua illuſtriſſimam ſobolem ſuſcepit:

I. *Fridericum Auguſtum*, natum d. 24. Auguſt. anni 1657. ingentibus ingenii atque animi

animi dotibus præditum, quas poſtquàm exteri ſtupuere, Ipſe eas miratus Cæſar *Chiliarcham* tuendæ patriæ conſtituit, amplexus Sereniſſimus agnatus *Georgius Wilhelmus* generum in una, quam habet, filia *Sophia Dorothea* delegit; ſed magnificas ſpes, quas parentibus, familiæ, patriæ, tam admirabilis indoles præbebat, fatorum malignitas præſcidit: dum enim in oppugnatione *Philipsburgenſi*, ex officio militaris Tribuni, inter ſtrenuiſſimos obſeſſores excubias agit, glande plumbea in occipitio d. 9. Aug. anni 1676. ictus, tertio & decimo abhinc die vitam, quam glorioſiſſimè degere poterat, præmaturâ morte *Spiræ Nemetum* finivit.

II. *Eliſabetham Eleonoram*, n. d. 31. Sept. 1658. quæ primis nuptiis anni 1675. d. 2. Febr. *Johanni Georgio Duci Meklenburgico* è *Svverinenſi* linea: ſecundis anno 1681. *Bernhardo Duci Saxoniæ in Meiningen*, in manum convenit.

III. *Annam Sophiam*, n. 29. Oct. 1659. atque anno 167-. *Carolo Guſtavo Marchioni Bada* nuptam collocatam.

IV. *Leopoldum Auguſtum*, n. 17. Febr. 1661. & ſequentis anni die 5. Martii repentina morte extinctum.

V. *Auguſtum VVilhelmum*, in quo nunc magni ſtat ſpes & cura parentis, natum d. 8. Martii anni 1662. Eum è peregrinatione Gallica & Belgica reducem patruus adoptavit, & generum delegit, locandò ei in matrimonium filiam ſecundogenitam, *Chriſtianam Sophiam*; cum qua nuptiarum ſollemnia peregit d. 24. Junii anni 1681.

VI. *Auguſtum Heinricum*, n. 14. Aug. 1663. †. 24. Febr. 1664.

VII. *Auguſtum Carolum*, n. 4. Aug. †. 21. Dec. 1664.

VIII. *Auguſtum Franciſcum*, n. 7. Oct. 1665. †. 14. Dec. 1666.

IX. *Auguſtam Dorotheam*, n. 16 Dec. 1666.

X. *Amaliam Antoniam*, n. 7. Junii †. 2. Nov. 1668.

XI. *Heinriettam Chriſtinam*, n. 19. Sept. 1669.

XII. *Ludovicum Rudolphum*, qui d. 22. Julii 1671. natus, amor eſt Sereniſſimorum parentum & deliciæ. Denique

XIII. *Sibyllam Urſulam*, n. 3. Sept. 1672. †. 1. April. 1673.

21. E ſororibus germanis Ducum una ſuperſtes eſt *Clara Auguſta*, quæ anno 1632. d. 25. Jun. in lucem prodiit, atque anno 1653. *Friderico Duci Wurtenbergico* in *Neuſtad* nupſit, quo anno 1682. vitâ functo, nunc in viduitate ætatem agit.

22. FERDINANDUS ALBERTUS *Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis*, *Auguſti* è tertia conjuge *Sophia Eliſabetha Meklenburgica* filia, hauſit auram vitalem d. 22. Maji anni 1636. ei itidem præbenda in Epiſcopatu Argentinenſi, pace Weſtphalica, aſſignata eſt: antiquitatis aliarumque rerum admirandarum ſingulare ſtudium præ ſe fert. Poſt longas peregrinationes, *Bevera*, quod caſtrum eſt, ad ſylvam Sollingerenſem, propè oppidum *Holzminden*, ſitum, domicilium inſtituit, & jugali fœdere anni 1667. d. 25. Nov. ſibi ſociavit *Chriſtinam*, *Friderici Landgravij Haſſiæ*, & *Eleonora Catharina Palatina* filiam; è qua hactenus ſuſtulit

I. *Leopoldum Carolum*, n. 30. Jan. †. 4. Martii 1670.

II. *Fridericum Albertum*, n. 5. Jan. 1672. †. 27. Jan. 1673.

III. *Sophiam Eleonoram*, n. 5. Mart. 1674.

IV. *Claudiam Eleonoram*, n. 29. Nov. 1675. †. 30. Jul. 1676.

V. *Auguſtum Ferdinandum*, n. 29. Dec. 1677.

VI. *Ferdinandum Albertum*, n. 29. Maji 1680.

VII. *Ferdinandum Chriſtianum*, } gemel-
VIII. *Erneſtum Ferdinandum*, } los natos 4. Mart. 1682.

23. *Maria Eliſabetha*, Ferdinandi Alberti ſoror germana, anni 1638. d. 6. Jan. nata, matrimonium nunc tenet *Alberti*, *Ducis Saxo-Coburgici*, cui, poſt prioris mariti *Adolphi Wilhelmi Ducis Saxo-Iſenacenſis* obitum, anno 1678. nupſit.

24. Ad alterum jam ramum, *Cellenſem* nimirum, accedamus; cum *VVilhelmus*, cui *Heinricus Dannenbergicus* frater Ducatum, prout dictum eſt, conceſſit, profevit. Is ipſe ex hæreditate Comitum Hojenſium *inferiorem Comitatum*, qui præfecturas *Hojas*, *Meinburg*, *Libenau*, *vetus & novum Bruchhauſen* continet, accepit. *Diepholtinum* autem Comitatum, familiâ cum Comite *Friderico* anno 1581. extinctâ, ex lege feudali integrum obtinuit. Ejus filii, quos ſeptem anno 1592. moriens reliquit, communi conſenſu conſtituerunt, ut uno ſolo uxorem ducente, quæ ſors *Georgio* obtigit, reliqui in cœlibatu ætatem peragerent. *Erneſtus* primogenitus patri ſucceſſit, ipſi verò, anno 1611 fatis functo, *Chriſtianus Senior*, qui etiam *Epiſcopus Mindanus* fuit, & Grubenhagenſis Principatus, per ſententiam Cæſaream ſibi adjudicati, poſſeſſionem arripuit, mortemque obiit anno 1633. excipiente eum in regimine *Auguſto*, *Adminiſtratore Epiſcopatus Razenburgenſis* hic ex hæredi-

tate Friderici Ulrici, Ducis Brunſuicenſis, *Calenbergicum Principatum* ſibi vendicavit, quem tamen (aſſentientibus cæteris fratribus) *Georgio* tradidit: neque ita multò pòſt, aliquot ex *Ilſa Schmidichen*, præfecti Ebsdorfenſis filia, nothis genitis, vita conceſſit; regimenque fratri *Friderico* transmiſit: is *Coadjutor Epiſcopatus Razenburgenſis* & *Præpoſitus Capituli Bremenſis* Harburgenſem ditionem, linea illa extincta, recepit; atque anno eodem, quo alma pax Germaniæ, tricennali bello exhauſtæ, reddita eſt, terras reliquit, cùm aliquot liberos ex uxore non legitima, *Eliſabetha Stendichia*, procreaſſet.

25. Ad reliquos fratres, quos ſupremus ante illum dies occupavit, ordo ſucceſſionis non devenit; inter eos tamen *Georgius* clarum ſibi nomen peperit, *cumque ab ineunte ætate* (liceat mihi verba *Epitaphij*, quod, ad majorum tumbas, ejus memoriæ *Cellæ* erectum eſt, huc transferre) *militiam exercuiſſet, fatalibus Germaniæ bellis implicitus, labantem pene libertatem ac religionem avitam invicto animo ac armis ſuſtinuit, multis adoreis inclytus, veraque pietatis, fortitudinis, fidei, ac prudentiæ laude poſteritati memorandus, vita deceſſit d. 11. Apr. anni 1641.* Ex uxore *Anna Eleonora, Landgravia Haſſiæ*, quæ anno 1649 in dotalitio *Herzbergenſi* anim[illegible]avit, pulcra prole parens factus eſt, quatuor omninò filii, cum unica filia, vitæ ejus ſoſpites ac ſuperſtites ſuperfuerunt: ex illis major natu *Chriſtianus Ludovicus* initiò *Hanoveram* incoluit, & Hildeſienſem controverſiâ transactione anno 1643 finivit; poſtea *Friderico* patruo in *Cellenſi* Principatu ſuccedens, per pactum cum fratribus initum, *Ducatum Lunaburgenſem, Principatum Grubenhagenſem*, & *Comitatus Hojenſem & Diepholtinum* obtinuit; porrò, per *pacificationem Weſtphalicam*, cœnobium *Walkenried*, cum pertinentiis, feudi perpetui titulo, accepit, denique anno 1665. d. 15. Martii vitam cum morte commutavit, nullis è conjuge *Dorothea Holſata*, quæ nunc in Electorali Brandenburgico thalamo recubat, anno 1653. ductâ, liberis ſuſceptis.

26. Proximus ab eo inter fratres naſcendi ſorte vita adhuc fruitur, is eſt

GEORGIUS WILHELMUS *Dux Brunſuicenſis & Lunaburgenſis*, natus d. 16. Jan. anni 1624. Princeps egregius, & inprimis omnium Germaniæ Procerum & manu fortis & conſilii plenus. Poſt parentis patruique *Friderici* fata *Calenbergicum Principatum*, è formula paterni teſtamenti, obtinuit, fratre autem defuncto eum cum *Cellenſi* commutavit, quod quidem haud abſque contentione peregit; cum enim id temporis, quo *Chriſtianus Ludovicus* animam agebat, extra domum eſſet, atque aliis in oris à potentiore affecto detineretur, convertit ejus abſentiam in ſuam utilitatem *Johannes Fridericus* frater natu minor, qui expiranti præſens fuit, atque illico in poſſeſſionem vacuam arcis & civitatis Cellenſis, aliquotque præfecturarum eò pertinentium, involavit, & ſubditos in ſuam fidem adegit; contra fas ac normam paternæ diſpoſitionis à fratribus juramento confirmatæ, qua cautum erat, ut, ſi contingeret primogeniti lineam deficere, proximo nativitatis ordine arbitrium relinqueretur, vel anteà poſſeſſum Principatum retinendi, vel vacuefactum deligendi; hinc *Georgius Wilhelmus*, occupationem à fratre factam, turbationem interpretabatur; jamque creſcente ſimultate ad bellum res ſpectabat; multis verò Principibus partes ſuas interponentibus ita tandem tranſactum eſt, ut ſupremæ parentis tabulæ intemeratæ colerentur, & Johannes Fridericus de *Cellenſi Principatu* decederet, eum cum integris *Comitatibus Hojenſi & Diepholtino* fratri natu majori reſtitueret, ipſe verò *Principatum Calenbergenſem* una cum *Grubenhagenſi* [illegible] brioeret.

27. Aſciv[illegible]t *Georgius Wilhelmus* in thorum virginem imparis quidem conditionis, ſed omnibus animi corporiſque dotibus fulgentiſſimam, neque ob[illegible] proſapiæ, quippe è vetuſta Pictavienſium in Gallia nobilitate ortam, *Eleonoram Dnormiers, Alexandri, Domini ab Obreuze, & Jacobinæ Ponſſard Vandre* gnatam, *Alexandri I.* qui Subizii Ducis in bello Hugeootico Legatus fuit, atque in M[illegible]dulen[illegible] pago cum filio primogenito *Johanne* cæſus eſt, neptem. Ea *Domina de Harburg* initiò dicta fuit, nunc verò Principibus fœminis æquiparata eſt, peperitque Sereniſſimo conſorti quatuor filias, quarum tres in ipſo vitæ introitu mors intercepit, quarta ſuperat, nimirum

Sophia Dorothea, nata menſe Septembri anni 1666. & deſponſata anno 1675 agnato, è Wolfenbuttelenſi linea, *Auguſto Friderico*; hoc autem acerbo funere merſo, in manum anno proximè elapſo 1682. d. 21. Nov. convenit *Georgio Ludovico* patrueli.

28. *Iohannes Fridericus* Dux Brunſuicenſis & Lunæburgenſis, poſtquàm per tranſactionem cum fratre, paulo antè memoratam, *Calenbergicum Principatum* obtinuit, *Hanoveræ* aulam domiciliumque inſtituit; jam antea verò [illegible] empe anno 1651 Pontificiæ religioni acceſſerat, neque tamen propterea ſubditorum conſcientiis gravis extitit: Princeps ferebatur acutus & multùm providens, ſplendidus quoque & magnificus. Cùm præcipiti anno 1679. iter in Italiam, quam frequentare ſolebat, adornaret, Auguſtæ Vindeli-

delicorum repentino morbo correptus eſt; ita ut quintam intra diem, quæ octava & viceſima Decembris fuit, exanimaretur, relicta non niſi infirmioris ſexus ſobole, quam è conjuge *Benedicta, Eduardi Comitis Palatini* atque *Anna Gonzaga* filia, anno 1668. ducta, ſuſcepit; quatuor omnino erant gnatæ, è quibus primogenita *Anna Sophia*, nata anno 1670. d. 10. Febr. altero abhinc anno d. 24. Mart. iterum deceſſit, reliquæ tres in vivis adhuc ſunt:

I. *Charlotta Felicitas*, n. 8, Mart. 1671.
II. *Heinrietta Maria Joſepha*, n. 9. Mart. 1672.
III. *Wilhelmina Amalia*, n. 26. Apr. 1673.

29. ERNESTUS AUGUSTUS, *Epiſcopus Oſnabruggenſis, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis*, Georgii filius natu minimus, lucem vitalem aſpexit anno 1629. d. 10. Nov. Princeps tam in ſago quàm in toga præſtantiſſimus. Epiſcopatus Oſnabruggenſis gubernacula anno 1661. ſecundùm ſanctionem Weſtphalicæ pacis, quemadmodum ſuperiùs dictum eſt, capeſſivit; neque hæc dignitas obſticit, quò minùs *Johanni Friderico* fratri ſuo in *Principatu Calenbergico* ſuccederet, cujus regimen auſpicato ſuſcepit, atque anno 1680. d. 22. & 23. Oct. provinciarum Ordines ſubditosque ſollemni jurejurando ſibi obſtrinxit. Uxor ei eſt *Sophia, Friderici V. Electoris Palatini* & *Eliſabetha Stuarta* è Britanniæ Regibus ortæ filia, quam an. 1658. ſibi copulavit atque ſeptemplicem prolem ex ea ſuſtulit:

I. *Georgium Ludovicum*, natum d. 28. Maji, 1660. Principem præclara indole, qui in nupero adverſus Gallos bello, inprimis in expugnatione *Auguſta Trevirorum*, & prœlio ad *Conſerbrukam* commiſſo, quo *Crequi* acies fugata caſtrisque exuta eſt, pari ſe, ac parens, virtute præbuit; meruitque ut eum *Georgius Wilhelmus* patruus generum deligeret, in unica filia *Sophia Dorothea*, cum qua d. 21. Nov. anni 1682. ſollemnia nuptiarum peregit.
II. *Fridericum Auguſtum*, n. 3. Oct. 1661.
III. *Maximilianum VVilhelmum*, n. 14. Dec. 1666.
IV. *Sophiam Carolam*, n. 20. Oct. 1668.
V. *Carolum Philippum*, n. 13. Oct. 1669.
VI. *Chriſtianum*, n. 29. Sept. 1671.
VII. *Erneſtum Auguſtum*, n. 17. Septem. 1674.

30. *Sophia Amalia*, Ducum Lunæburgenſium germana ſoror, anno 1628. nata, à *Friderico III. Daniæ ac Norvvegiæ Rege* in matrimonium adſcita eſt; nunc verò viduam vitam agit.

31. *Scutum*, quo Duces Brunſuicenſes uti communiter ſolent, *tres lineæ transverſales & duæ perpendiculares in duodecim areolas dividunt*, quarum 1. *aurea, corculis ſanguineis ſparſa, & leonem cæruleum, linguâ & falculis coccineis, deferens, deſignat* Ducatum Lunæburgenſem: 2. *coccinea, leopardos duos gradientes aureos, linguâ & falculis cæruleis, exhibens*, Ducatum Brunſuicenſem: 3. *cærulea, leonem argenteum, linguâ coccineâ, referens* Comitatum Eberſteinium: 4. eademque ſecundi ordinis prima, *rubea, limbo, ex argenteis & cæruleis ſegmentis compoſito, cincta continet leonem aureum, linguâ & falculis cyaneis, &* Comitatum Hombergicum *indicat*: 5. *cærulea, leonem ſalientem argenteum*, & quæ ei ſubſtrata eſt, octava *argentea, aquilam cæruleam repræſentant, & conjunctim* Diepholtenſem Comitatum *denotant*: 6. *transverſim ſecta, inferiore regione, ternas aureas & rubeas faſcias, ſuperiore rubea leonem aureum defert*, Comitatum Lauterburg *innuit*: 7. *quadripartita, prima & quarta quadra aureos binos urſinos pedes, averſo ſitu locatos, exhibet, &* Comitatum Hojenſem *deſignat*; *ſecunda verò & tertia supernè binis rubeis atque argenteis faſciis diſtinguitur, inferiùs cyano & argento in crucem & decuſſim ſecatur, quod ſῦμβολον eſt* Comitatus Bruchhuſani: 8. jam dicta eſt: 9. *teſſellis argenteis & rubeis impletur*, Honſteinio Comitatui *notando*: 10. *argentea, cornu cervinum rubeum deferens*, Reinſteinenſem Comitatum *deſignat*: 11. *argentea, cervum nigrum* Clettenbergicum *exhibet*: 12. *denique itidem argentea, cornu cervinum nigrum refert*, & Blankenbergicum Comitatum *denotat*.

32. *Huic ſcuto* quinque *incumbunt* galeæ coronatæ: Media Brunſuicenſis *eſt, ſuſtinens columnam coccineam, aure coronatam, & pennis pavoninis faſtigiatam; ante quam equus currens candidus conſpicitur, inter binas falces meſſorias argenteas, adverſis cuſpidibus ſibi oppoſitas, capulis rubeis, carchebis aureis, acie falcium, in externo circuitu, pavoninis orbiculis ambita. Huic galea* proxima à dextris Hojenſis *eſt, duos pedes urſinos protendens*; à ſiniſtris Bruchhuſana, *quæ inter duo cornua, ex argento & cocco ſectione media diſtincta, duodecim vexilla, minio atque argento picta, & è lanceis auratis ſuſpenſa, ſuſtinet.* Anterior galea Honſteinio-Lauterburgica *inter duo cornua cervina, quorum alterum rubeum, alterum argenteum, caudam pavoninam protendit.* Extrema Reinſteinio-Blankenburgica *duobus cervinis cornibus, nigro & rubeo, ſuperbit.* Telamones *ab utroque latere clypeum ſtipant* duo leones *per galearum extremas proſpectantes.*

33. Cæterum comprehenduntur Duces Brunſuici & Lunæburgi *ſub Circulo Saxonico inferiore*, gaudentq; in eo jure *Directorij*: ac-

Spen. Op. Her. Sp. l. 8 c. 9.

 cen-

cenſentur tamen etiam membris *Circuli Weſtphalici*, ob Comitatus *Hoja* & *Diepholtij*, ut & *Saxonici Superioris*, ob Abbatiam *Walkenried*. In comitiis Imperii inter Principes *quatuor ſuffragia* ferunt, ob quatuor Principatus, quibus Ducatum Brunſuici & Lunæburgi diſtingui dictum eſt; nempe *Wolfenbuttelanum*, *Zellenſem*, *Grubenhagenſem*, & *Calenbergicum*: in *Prælatorum ſcamno* itidem jus ſeſſionis ac voti habent, ratione prædictæ Abbatiæ *Walkenried*, quod quidem *Rudolphus Auguſtus* in præſentia tenet: denique in *Comitum* etiam *collegio* triplici ſuffragio eminent, reſpectu Comitatuum *Blankenburgi*, *Hoja*, & *Diepholtij*.

CAP. V.

DE DUCIBUS MECKLENBURGICIS.

SErenissima Ducum Mecklenburgenſium familia originem ſuam à priſcis *Obotritorum Venedorumque* Regibus derivat, quorum ultimus *Pribislaus*, *Nicolai II.* filius, poſtquam à *Waldemaro*, Canuti Dani (cui Lotharius II. Imp. *Obotritorum Regnum*, in præjudicium legitimorum hæredum, conceſſerat) filio, nec non *Heinrico Leone Guelpho* multis bellis attritus, & magna regionis parte mulctatus eſt; ut pacem impetraret, è gentis ſuæ more in manſuetudinem Chriſtianam ſe convertit, atque ſacro baptiſmatis fonte, ab Abbate monaſterii S. Michaelis, in monte Lunæburgi ablutus, totum illum tractum, qui inter Albim & maris Balthici littoris oram jacet, quemque tanquam avitum patrimonium, excepto ſolo *Suverino*, paulò antè in Comitatum erecto, & *Gunzelino*, qui ex equeſtri familia de *Bartensleben* prognatus erat, collato, ab Heinrico Guelpho, recepit, Saxonicis ritibus imbuit, & templis ædificiisque ornavit: inprimis autem *Mecklenburgum*, priſtinum Obotritorum Principum domicilium, à patre, ne in adverſarii poteſtatem veniret, exuſtum ac dirutum reſtauravit, atque ab eo appellationem ſollemniore auſpicio trahens, novum nomē ad poſteros transmiſit. *Roſtochium* etiā è *Kiſſini*, à Leone Guelpho diruti, ruinis exſtruxit, quod proceſſu temporum ejus poſteri immunitatibus beneficiisque auxere, nec non forum ejus ad præſcriptum *juris Lubecenſis* ordinarunt.

V. Conr. de Fin. Imp. Germ. l. 3. c. 18.

Cranz. Vandal. l. 4. c. 30.

2. Ejus, è filio *Heinrico Burvvino*, nepos *Heinricus II.* (à quo Stemmatographiam familiæ orditi ſumus) aliquot habuit gnatos, è quibus tres, *Iohannes*, *Nicolotus*, & *Burvvinus*, tres ramos condiderunt, *Mecklenburgenſem*, *Vandalicum*, & *Roſtochienſem*: ſed poſtremus in *Burvvini* nepote *Nicolao*,

quem *Puerum* cognominarunt, quique ab Alberto Marchione Brandenburgico ſibi timens, ſe cum omni ditione Erico IX. Daniæ Regi permiſit, exaruit. *Nicoloti*, qui *Vandaliam* (*Wendiam* rectiùs vocari *Schurzfleiſchius* cenſet) ſortitus eſt, poſteritas per duo ſecula duravit, atque anno demum 1430 in *Wilhelmo* defecit: hinc Venedorum Principatus ad Duces Megapolenſes delatus eſt, *non tàm ſucceſſione hereditaria*, *quàm placito inter ſe Principum*, *antecedente procul dubio Imperiali confirmatione*; quæ *Cranzij* verba de ſucceſſione feudali modò citatus Vir eruditiſſimus interpretatur.

Diſſ. de reb. Mecklenb. Th. 16.

Ibid.

3. *Iohannes*, cui pietatis & ſacrarum literarum ſtudium *Theologi* cognomen peperit, ſtirpem propagavit, filiumque præter alios habuit *Heinricum*, qui ob navatam operam in expeditione ſacra, quâ à Saracenis captus non niſi poſt ſextum & viceſimum annum libertatem recepit, *Hieroſolymitanus* dictus eſt, & *Wismariam*, à Gunzelino II. Comite Suerinenſi vel conditam vel teſtauratam ſui juris fecit; necnon jure Lubecenſi, multisque & magnis privilegiis donavit. Eo natus *Heinricus*, pro magnitudine animi, & rerum omnium dexteritate, *Leo* cognominatus, ducta, *Alberti Marchionis Brandenburgici* filia, *Beatrice*, partim emptionis titulo, partim jure belli, tractum *Stargardenſem*, qui anteà in ditione Marchionum fuerat, obtinuit: præterea à *Chriſtophoro*, *Daniæ Rege*, *Roſtochium*, aliquandiu Danis obnoxium, pleno jure recepit. Ejus filios, *Albertum* & *Johannem*, Imperator Carolus IV. *expenſis graviter & diligenter* (iterum cum *Schurzfleiſchio* loquor) *mutata olim in hac gente dignitatis cauſis*, *in Ducum faſtigium evexit*, *&* *palam comprobavit*, *hoc Regiæ ſtirpi ſe tribuiſſe*, *quod ad Bucephali caput*, *quo inſignia eorum conſtant*, *Coronam adjunxiſſet*. Inaugurationis ſolemnia peracta ſunt *Pragæ*, anno ſuprà milleſimum trecenteſimum nono & quadrageſimo: Ab his verò *duæ* ortæ ſunt *lineæ*, & *Iohannis* quidem, cui *Stargardia* obvenit, proſapia floruit usque ad ejus pronepotem *Ulricum*, qui anno 1471 rebus humanis exemptus propaginem ſuam terminavit; quo caſu accidit, ut Stargardia, cum Ducatu Megapolenſi, iterum conjungeretur.

Cranz. Vandal. l. 7. c. 8. Chytr. Chron. Sax. l. 10. p. 286.

Loc. cit. Th. 20.

4. *Albertus*, *Johannis* frater, *Megapolitanos* reliquos continuavit; ex ejus filiis primogenitus *Albertus Richardis*, *Ottonis Roſæ Comitis Suerinenſis* filiam unicam, uxorem duxit, quæ maritum luculenta poſſeſſione auxit, *Comitatu* nimirum *Suerinenſi*, nec non *Dœmizio*, quod caſtrum eſt, ſitu operibusque validum, vectigalique Albis præditum; à quo, ſæpe laudato *Schurzfleiſchio* teſte, *nervi quaſi artusque potentiæ Ducis Suerinenſis* docuné

Ibid. Th. 26.

cuntur. Idem *Albertus* ob matrem *Euphemiam*, quæ *Magni Regis Sueciæ* filia erat, ab Ordinibus *Rex Sueciæ* vocatus eſt, ſed à *Margarita* Daniæ Regina captus, regni ſpe excidit; ejus progenies in filio *cognomine* defecit, neque diutius poſteritas *Heinrici* ejus fratris, quem, ob juſtitiæ zelum ac ſeveritatem, in Nobiles latrocinia exercentes, *Suſpenſorem* cognominarunt, duravit; quippe, quæ itidem in filio ejus *Alberto III.* extincta eſt: Sed *Magnus*, tertius *Alberti I.* filius, ſtirpem propagavit per unicum, quem habuit, gnatum *Johannem*: is unà cum patrueli *Alberto III.* Roſtochii *Academiam* inſtituit, auſpiciis anno 1419. factis, privilegiisque à Martino Pontifice acceptis; cumque etiam deſtinatus eſſet Regno Sueciæ anno 1422. ſequenti anno è vita diſceſſit, duobus relictis filiis, *Johanne*, qui prole caruit, atque *Heinrico*. Hic *Pinguis* cognominatus, extinctis agnatis *Vandalicæ* & *Stargardicæ* lineæ, utrumque Principatum cum Mecklenburgenſi denuò conjunxit, atque ad filios tranſmiſit; inter quos *Magnus*, animi magnitudine ac rerum gerendarum prudentia clarus, è duobus filiis duplicem ramum proſevit: quorum alter in *Henrico Pacifico* majore natu, qui *Evangelicam Religionem* amplexus eam in ditione introduxit, ortus, in ejus nepotibus iterum exaruit.

Crantz. Vandal. l. 9. c. 8.

5. Feliciore ac perenni propagine floruit *Albertus*, *Heinrici* frater, *Formoſus* cognominatus; is enim complures procreavit mares, quorum tres in conjugio vixere, nempe *Joh. Albertus*, *Ulricus*, & *Chriſtophorus*: hic *Razeburgiam* Diœceſin octo & triginta annorum ſpatio adminiſtravit, genuinumque DEI cultum, abolitis ritibus Romanis, inſtauravit; à *Rigenſi* Præſule in *Coadjutorem* aſcitus, eo mortuo, Archiepiſcopatum, opera Erici Sueciæ Regis, occupavit; verùm mox à Gotthardo Curlandiæ Duce & Ern. Weihero, Sigismundi Regis Poloniæ Legatis, in arce *Dalema* captus, ſedeque deturbatus, atq; in Poloniam miſſus, totos ibi quinq; annos ſub cuſtodia fuit; tandem autem libertati redditus reliquum ætatis domi, Chymicis & Muſicis ſtudiis ſeſe oblectando, tranſegit, donec anno 1592. repentina morte opprimeretur. Uxores duas habuit, utramque Regibus editam, primam *Dorotheam*, *Friderici R. Daniæ filiam*, eamque ſterilem: ſecundam *Eliſabetham*, *Guſtavi R. Sueciæ* gnatam, è qua non niſi filiam, ejus pronepoti è fratre poſteà nuptam, ſuſcepit. *Ulricus Epiſcopus Suerinenſis* fuit, fratrique primogenito in ſtabilienda Evangelica religione, conſtituendis judiciis, omnibusque quæ dilapſa jam diffluxerant, ſeveris legibus vinciendis, ſtrenuam operam navavit; ei-

Thuan. Hiſt. l. 52. p. 644.

que triennio ferme ſuperfuit, deceſſit enim ſeptuagenario major anno 1603. Sobolem è duplici matrimonio unicam tantum infirmioris ſexus ſuſtulit, è priore conjuge *Eliſabetha, Dana, natam Sophiam*, quæ *Friderico II. Daniæ Regi* matruelii ſuo in manum an. 1572. convenit, atque anno 1631 obiit: quod quidem in *tabula Rittershus.* notandum, ſphalmaque typothetæ, quaſi anno 1572. vivere deſiiſſet, corrigendum.

6. *Johannes Albertus*, potior inter fratres naſcendi ſorte, diſciplinæ tam ſacræ quàm civili reducendæ ac reformandæ, unà cum fratre *Ulrico*, ceu dictum eſt, ſummo ſtudio ac conſenſu incubuit: orta tamen poſteà inter ipſos eſt diſcordia, occaſione diſſidii, quod inter *Senatum Populumq; Roſtochienſem* exarſerat; cui componendo cùm Senatus *Johannem Albertum* acciviſſet, & Cæſareo etiam mandato inſtructum in urbem armatum intromiſiſſet, ipſe, populo in ordinem coacto, Senatum etiam duris tractavit modis, atque imperata facere coëgit: *Ulricus*, re percepta, periniquè id tulit, ei quippe non minus ac fratri civitas juramento devincta erat; jamque ad motum res ſpectabat, quem tamen Imperatoris auctoritas maturè compreſſit. Reducti ad priſtinam concordiam fratres, conſociatis viribus Roſtochienſes vexarunt atque afflixerunt, dirutisque ad portam urbis meridionalem mœnibus, arcis munitæ ædificationem inchoarunt; tandem verò Nobilitate partes ſuas interponente, præter Roſtochienſium opinionem res compoſita eſt, ita, ut (*Thuani* verbis) *ſummi Imperij umbra penes Principes remaneret*, *Roſtochienſes jus ipſum, privilegia antiqua & libertatem retinerent*, *& arx illa formidabilis à fundamentis dirueretur*: id actum XI. Kal. Octobr. anno 1573. qui dies annis vertentibus deinceps, feſto nolarum ſonitu & cantico B. B. Ambroſii & Auguſtini, ſollemnis celebratur: *additum fuerat tranſactioni, ad placandos honorifica ſatisfactione Principes, ut Senatus & Cives ſub dio extra oppidum ab Alberto & Ulrico præteritorum veniam peterent, & novo ſacramento illis fidem obligarent*: quod ſollemni ritu Februario proximo peractum eſt, tumque arx ab illis tradita, & à Roſtochienſibus ſolo æquata fuit.

v. Chytr. Chron. Sax. lib. 22. p. 582. lib. 23. p. 6??.

Hiſt. l. 57.

7. Deceſſit *Johannes Albertus* anno 1576. duobus poſt ſe filiis relictis: *Iohanne*, & *Sigismundo Auguſto*, quorum hic fratrem quidem vivendo vicit, ſed prole caruit; ille *communis* hodiè viventium *parens*, virtute ætateque florens immatura morte an. 1592. extinctus eſt. Ab ejus filiis, quos duos è *Sophia Holſata* ſuſcepit; *Adolpho Friderico* & *Iohanne Alberto* duæ ortæ ſunt lineæ, *Suerinenſis* nempe & *Guſtravienſis*; qui-

bus hodienum familia diſtinguitur. Varia iſtorum Principum fortuna, qua bello tricennali jactati ſunt; qua ratione avitis ditionibus univerſis Cæſaris juſſu ab *Alberto Waldſteinio* exuti fuerint, quo modo à Sueciæ Rege in eas reſtituti, quóq; pacto Cæſari reconciliati, notiora ſunt, quàm ut ſtylo egeant.

8. Id autem memorandum, quæ per *pacificationem Weſtphalicam* bonorum Eccleſiaſticorum acceſſiones ad Ducatum Mecklenburgicum factæ, quaque patrimonii ſui parte Principes multati fuerint: nimirùm cum civitatem portumque *Wismarienſem* Sueci mordicùs tenerent, atque niſi ejus plenaria ceſſio ſibi fieret, in pacem ſe conſenſuros pernegarent; neceſſe habuere Mecklenburgici Duces, ne publicæ tranquillitati obeſſent, Imperatoris atque Imperii voluntati concedere, & tam opulentæ patrimonii parti, *qua* (liceat mihi *Schurzfleiſchy* verba denuò huc transferre) *in tota Germania nec aptior, nec utilior eſt ad rem maritimam*, renunciare: in hujus verò abalienationis, detrimentique exinde accepti, compenſationem, traditi eis ſunt ac pleno jure attributi duo *Epiſcopatus*, *Suerinenſis* ac *Raceburgenſis*; quorum ille, regnante Heinrico IV. anno 1062. in urbe *Megapoli* conſtitutus, poſteà à Slavis ad ſuperiorem ſuperſtitionem relapſis, deletus, ab Heinrico Leone Guelpho anno 1170. inſtauratus, atque in oppidum *Swerin* translatus fuit; hic verò itidem ſub Heinrici IV. imperio cœptus, deinceps à Venedis officium & ſacra deſerentibus, iterum everſus, ab eodem Heinrico Leone Guelpho reſtauratus, reditibusque locupletatus; uterque verò prædicta pacificatione ad jus ſeculi redactus eſt; ita ut nunc haud aliter, quàm alius ſecularis Principatus, cum annexa ſeſſionis & ſuffragii dignitate, à Ducibus Mecklenburgicis, jure perpetuo, quoad mares è familia ſuperfuerint, poſſideantur atque adminiſtrentur. Porrò ne quid valori ſatisfactionis deeſſet, duæ præfecturæ ſacræ, id eſt, *Commenda Hieroſolymitani Ordinis*, in Ducatu Megapolitano ſitæ, Ducibus aſſignabantur; ita ut altera earum *Mirovv* Suerinenſi, altera *Nemerovv* Guſtravienſi in perpetuum attributa eſſet, manseretque; reditus etiam pro certa portione, ex prætenſis duobus Eccleſiæ Argentoratenſis Canonicatibus obventuri, illis addiceabantur. Cæterum ob *vectigal Warnemundanum* contentionis funem adhuc ducunt Sueci, dictitantes, ejus exigendi jus poteſtatemque verbis *Inſtrumenti Pacis Oſnabrugg. §. praterea &c.* ſibi tributum eſſe, cui prætenſioni non modò Cæſar, Imperiique Principes contradixerunt, ſed Duces etiam hanc pro jure ſuo atque ſalute ſuæ ditionis commerciorum cauſam ſuſceperunt, & in comitiis crebris libellis expoſuerunt, eamque hodienum omnio ſtudio perſequuntur. Argumenta, quibus talem ſervitutem vectigalis abs ſe deberi negant, ſummatim ſæpè laudatus *Schurzfleiſchius* recenſuit.

Art. 12.

Differt. cit. Th. 18.

Art. 10.

Differt. cit. Th. 20.

In *Suerinenſi linea* familiam nunc ducit CHRISTIANUS LUDOVICUS, *Dux Mecklenburgi, Princeps Vandaliæ, Suerini & Razeburgi, Comes Suerinenſis, Dominus terrarum Roſtochij & Stargardiæ*, filius *Adolphi Friderici*, qui d. 24. Febr. an. 1658. diem obiit, ac *Annæ Mariæ*, *Comitiſſa Friſiæ Orientalis*, d. 5. Sept. anno 1634. defunctæ; natus Cal. Dec. anno 1623. Matrimonio ſibi ſociavit d. 6. Jul. anno 1650. patruelem ſuam *Chriſtinam Margaritam*, viduam *Franciſci Alberti Ducis Saxo-Lauenburgici*: verùm orto inter ipſos, poſt aliquot annorum conſuetudinem, ratione pactorum dotalitiorum, bonorumque paraphernalium, diſſidio, tandem malis divulſos querimoniis, ſuprema citius ſolvit amor ille. Itaque cum ille in Galliis frequens ageret, captus amore *Iſabellæ Angelicæ Montmorantia*, *Franciſco Comite de Bouteville* natæ, maritoque, qui *Caſpar Colinius Caſtilionei Dux* fuerat, orbatæ, quod ea aliis ſacris, aliisque thoro implicito nubere dubitaret, ad Pontificiam religionem animum adjecit, eamque Lutetiæ Pariſiorum coram *Antonio Barbarino* Cardinali, & Commiſſario Papali d. 29. Oct. anno 1663. ſollemni ritu profeſſus eſt, poſtridieque Sacramento Confirmationis initiatus, *Ludovici* nomen priori junxit, deinceps d. 2. Nov. poſteaquàm à prædicto Cardinali, nomine Pontificis Romani à priore conjugio, quaſi illegitimum id eſſet, eò quod Juri Canonico adverſaretur, abſolutus eſt, facultatemque aliud matrimonium ineundi obtinuit, illam, quam deperibat, duxit, & priorem conjugem repudii nota affecit; biduo abhinc *Equitibus S. Spiritus* adſcriptus fuit, Ordinisque inſignia ab ipſo Rege ſollemni ceremonia accepit, omnibusque honoribus, quos Supremis Principibus exhibere ſolet, mactatus eſt. Verum enim verò nec magis concorditer ac amanter cum hac ſecunda conjuge hactenus ætatem egit, ſæpiusque iræ inter eos intercesſerunt, quæ non una vice apertè erumperunt; nuncque adeò exarſerunt, ut ſeſe mutuò litibus coram ſummis Galliæ Germaniæque tribunalibus differre, ac deſertionis poſtulare cœperint. Sobolem Chriſtianus ex utroque conjugio nullam vidit.

10. *Fratres* ejus *germani*, (quos *tres* habuit) omnes ad plures abierunt: *Carolus* qui

milli-

militiam ſecutus Suecis ſtipendia fecit, *Miraviæ*, ubi poſtremos vitæ annos exegit, d. 21. Aug. a. 1670. vitam cum morte commutavit.

11. *Johannes Georgius*, qui *Miraviam* poſt fratris obitum incoluit, matrimonium an. 1675. d. 2. Febr. contraxit cum *Eliſabetha Eleonora*, *Antonii Ulrici Ducis Brunſvic.* filia, ſed ſexto abhinc menſe, die nimirum 9. Jul. fatorum malignitate raptus eſt.

12. *Guſtavus Rudolphus*, anno 1632. (non 1631.) natus, *Canonicus Argentinenſis* fuit, atque an. 1670. d. 14. Maji vita conceſſit, nullis ex *Erdmuthi Sophia*, *Franciſci Heinrici D. Sax. inſer.* filia, quam anno 1667. duxerat, liberis ſuſceptis.

13. Inter eorum *ſorores germanas* unica ſupereſt *Sophia Agnes*, deſponſata d. 18. Jul. a. 1650. *Erdmanno Auguſto March. Brandenb.* ſed ante conſummationem nuptiarum è vivis ſublato. Habitare eam ajunt in arce *Ruen.*

14. Altera *Anna Maria*, quæ *Auguſto*, *Duci Saxoniæ*, *Adminiſtratori Magdeburgico*, in manum convenit, emortualem diem habuit 11. Dec. anni 1669.

15. In tertia *Juliana* notam meretur ſphalma *tabulæ Rittershuſianæ*; nata quippe ea fuit anno 1633. d. 8. Nov. denata verò an. 1634. d. 3. Febr.

16. E Chriſtiani *fratribus conſanguineis*, ſecundâ *Adolphi Friderici* uxore, *Mariâ Catharina Brunſuicenſi*, quæ in dotalitio *Krabbau* Calendis Julii an. 1665. obiit, genitis, duo ſuperſunt:

FRIDERICUS, *Dux Mecklenburgi, &c.* natus d. 13. Febr. an. 1638; in caſtris Electoris Brandenburgici Ductor legionis meruit, nunc *Krabbovii* habitat, atque an. 1681. cum fratre regente de alimentatione transegiſſe fertur; ita ut ſingulis annis ſex mille thaleros acciperet, & loco hypothecæ Præfecturas *Neuſtad & Gnadebuſch* teneret. Habet is in conjugio *Chriſtianam Wilhelminam*, *Wilhelmi Chriſtophori Landgravii Haſſiæ in Bingenheim* filiam, anno 1671. ductam, è qua duos ſuſcepit gnatos:

I. *Fridericum Wilhelmum*, n. 13. Mart. 1675.

II. *Carolum*, n. 1679.

ADOLPHUS FRIDERICUS, *Dux Mecklenb. &c.* poſt parentis cognominis fata in lucem editus anno 1658. d. 19. Oct; cum è peregrinatione redux factus eſſet, aliquandiu apud patruelem Guſtravienſem commoratus eſt, nunc autem in caſtro *Feldburgenſi* degere perhibetur.

17. *Philippus Ludovicus*, & *Heinricus Guilielmus*, iſtorum fratres, brevis ævi fuerunt: hic enim d. 2. Dec. ejuſdem anni, quo natus eſt, nempe 1653. deceſſit; ille verò d. 30. Maji 1652. genitus, d. 20. Oct. 1655. obiit. Hos naſcendi ordine anteceſſit *Adolphus Erneſtus*, à *Rittershuſio* omiſſus, natus d. 22. Novembr. 1650, denatus d. 13. Jan. 1651.

18. Inter filias *Adolphi Friderici* è poſteriore thoro, atque adeò eorum, quos ultimo loco recenſuimus, *germanas ſorores*, quatuor ſuperſtites ſunt:

I. *Iuliana Sibylla*, n. 16. Febr. 1636. quæ *Krabbovii* agere fertur.

II. *Chriſtina*, n. 8. Auguſt. 1639, *Abbatiſſa Gandersheimenſis*, cujus ſuperiùs mentio facta eſt.

III. *Maria Eliſabetha*, n. 14. Mart. 1646. quæ itidem *Krabbovii* vivit.

IV. *Anna Sophia*, n. 24. Nov. 1647. nupſit d. 15. Mart. 1677. *Julio Sigiſmundo*, *Duci Wurtenbergico & Sileſia in Oels.*

19. *Auguſta* harum ſoror, natalem diem habuit 24. Sept. 1643. emortualem 5. Maji 1644.

20. *Guſtravienſem* ramum in præſentia ſuſtinet

GUSTAVUS ADOLPHUS, *Dux Mecklenburgi*, *Princeps Vandaliæ*, *Suerini & Raceburgi*, *Comes Suerinenſis*, *Dominus terrarum Roſtochii & Stargardiæ*; filius *Johannis Alberti*, qui *Reformatorum* ſacris acceſſit, atque anno 1636. ſupremum diem explevit, è tertia ejus conjuge *Eleonora Maria Anhaltina*, anno 1657. mortua, natus d. 26. Febr. anno 1633. Eum tutor patruus, matri invitæ abductum, *Auguſtanæ Confeſſionis* dogmatibus imbui curavit. Cùm *Epiſcopatûs Raceburgenſis Adminiſtrator* deſignatus eſſet, eoque jure in pacis commodum ſe abdicaſſet, duo beneficia Eccleſiaſtica ſivè Canonicatus, ſi tales *Magdeburgi & Halberſtadii* vacare contingeret, ei impertiendi in *Inſtrumento Pacis* promiſſi ſunt. Patruele d. Art. xiij *Roſtochium* ingrediente, ut jurejurandu civitatem obſtringeret, ipſe quoque, ut ſuis invigilaret juribus, eò ſe contulit: res verò citra majores motos peracta eſt: videri poteſt *Thuldeni Hiſtoria Europæa.* Connubio ſibi Roſend. 2. junxit d. 28. Nov. an. 1654 *Magdalenam Sibyllam*, *Friderici Ducis Holſatiæ & Sleſvvici*, lib. 5. p. 18. ac *Mariæ Eliſabethæ D. Saxoniæ* filiam, è qua procreavit:

I. *Iohannem*, n. 2. Dec. 1655. †. 6. Febr. 1660.

II. *Eleonoram*, n. 1. Jun. 1657. †. 24. Febr. 1672.

III. *Mariam*, n. 9. Jul. 1659.

IV. *Magdalenam*, n. 4. Jul. 1660.

V. *Sophiam*, n. 21. Jun. 1662.

VI. *Chriſtinam*, n. 14. Aug. 1663.

VII. *Carolum*, n. 18. Nov. 1664.

VIII. *Hedvvigen*, n. 12. Jan. 1666.

IX. *Ludovicam*, n. 28. Aug. 1667.

X. *Eliſabetham*, n. 13. Sept. 1668.
XI. *Auguſtam*, n. 27. Dec. 1674.

21. Fratrem *Guſtavus Adolphus* nullum habet, ſorores etiam omnes amiſit; has inter *Anna Sophia* ejus germana, quæ in conjugio *Ludovici D. Lignicenſis* vixit, anno 1669. d. 19. Febr. è vita diſceſſit; reliquæ duæ, quæ è primo *Johannis Alberti* matrimonio provenerunt, nempe *Sophia Eliſabetha*, *Auguſti D. Brunſuicenſis* tertia conjux, & *Chriſtina Margarita*, quæ, poſt *Franciſcum Albertum Ducem Saxo-Lauenburgicum*, *Chriſtiano Patrueli* inauſpicatò, ceu narratum eſt, nupſit, vivendi finem fecerunt: hæc d. 16. Aug. an. 1666; illa d. 12. Jul. an. 1676.

Spen. Op. Her. ſp. l. 1. c. 61. 22. *Scutum* Ducum Meckleuburgicorum, *duabus lineis transverſis & una perpendiculari in ſex dividitur* latereulos: primus *aureus nigrum bubuli caput averſo ſitu locatum, argenteo annulo per nares trajecto, & cornibus argentatis, quæ è corona rubea prominent, ornatum*, *quo* Meckleuburgenſis Ducatus *deſignatur*: ſecundus *cæruleus gryphum aureum repræſentat*, Roſtochii *ſymbolum*: tertius *transverſim bipertitus, ſuperiore parte cæruleus eſt impreſſo grypho aureo, inferiore incerti coloris, ac* Suerinenſem Epiſcopatum *denotat*: quartus *coccineus crucem pedatam argenteam, latera tamen area non attingentem exhibet; quod emblema eſt* Raceburgenſis Epiſcopatûs: quintus *rubens brachium e nube protenſum, argento veſtitum, atque annulum gemma inſignem manu oſtentans, continet*, Suerinenſis Comitatûs ἐπίσημα: ſextus *denique aureus bubalinum caput nigrum corona rubea redimitum & cornibus argentatis armatum exhibet; ſed obliquo ſitu locatum, & linguam rubeam exſerens, quo* Principatus Vandaliæ ſive Wendiæ *connotatur. Incumbit Scuto* parmula, *qua ſuperiore parte rubet, inferiore auro fulget; qua* Stargardiæ Dominium *indicatur*. Caſſides *imponuntur* quinque, *omnes coronatæ: prima exorientem gryphum* Suerinenſem; ſecunda Stargardenſis *duo cornua ſuperiore parte rubentia, inferiore aurata ſuſtinent; media impoſitum habet poſt ſepimentum, palis acuminatis cæruleis, aureis, coccineis, argenteis & furvis conſtans, caput bubali* Meeklenburgici, *transversè tamen locatum, & poſt illud caudam pavoninam*; quarta *galea* Roſtochienſis *oſtentat jugum alarum cyano & auro pictarum*; extrema *verò* Raceburgenſis *ſeptem vexilla ſuſtinet*. Laciniæ *circumfluunt a dextris aurea, rubea & cærulea; à ſiniſtris nigra, cærulea, aurea, rubea atque argentea*: Telamones *clypeum ſtipant, hinc* bubalus, *iſthinc* gryphus.

23. Comprehenduntur Duces Mecklenburgici ſub *Circulo Saxonico inferiore*, atque in Senatu Principum Imperii *quatuor ſuffragiis* emineat; quorum tria Suerinenſis Dux fert: primum quidem qua talis, ſecundum qua Epiſcopus Suerinenſis, tertium qua Epiſcopus & Princeps Raceburgenſis: Guſtravienſis Dux unum tantùm votum obtinet. De ordine ſeſſionis ac ſuffragii dicendi conſuli poteſt *Limnæus* in *additionibus ad J. P.* L. 2. c. 12.

CAP. VI.

DE DUCIBUS WIRTENBERGENSIBUS.

SErenisſimorum Ducum Wirtenbergenſium ſtemma, qui ultra *Conradum*, illusque Parentem *Albertum*, quorum nomen ſeculo undecimo inclaruit, continuâ graduum ſerie deducere, ejusque originem vel ex Italia, vel è Gallia arceſſere conantur, eos incerta atque abstruſa rimari, Hiſtoriarum Scriptores experiendo jam dudum obſervaiunt: contenti proinde ſimus (ut diligentiſſimi *Annalium Suevicorum* auctoris, *Martini Cruſii*, verba mea Part. 3. L. 2. c. 16. faciam) noviſſe Wirtembergenſes initiò fuiſſe *Bentelſpachenſes Dynaſtas*, & eorum ſedem *Bentelſpachium*. Ille verò, quem dixi, *Conradus*, magna, ob inſignem corporis animique fortitudinem, exiſtimatione atq; auctoritate valuiſſe, & Imperatori Henrico IV. adverſus ejus hoſtes, quos plurimos habuit, inprimis Rudolphum Suevum, Anti-Cæſarem, ſtrenuam operam navaſſe, proptereàque primus è familia *Comitis Wirtenbergenſis* axiomate ab ipſo auctus, hocque feudo donatus fuiſſe memoratur. Ejus filii, poſterique aliquot graduum, diverſimodè recenſentur; notavitque variationes iſtas Celeb. Pag. 553. *Spenerus* in *Sylloge*, quas hic loci repetere haud immeritò ſuperſedemus.

2. Certior familiæ deductio, graduumque ſeries ab *Eberhardo* I. qui anno 1253. fatis conceſſit, texitur; is avitas ditiones inſigni acceſſione Comitatûs *Uracenſis* auxit: cùm enim Cuno ac Berchtoldus, Comites Uracenſes, Egonis filii, a Berchtoldo Duce Zeringenſi ipſorum avunculo, ob electionem ſui ad Imperium adverſus Philippum Suevum, Principibus Electoribus, pro certa pecuniæ ſumma eis promiſſa, oppignorati, illo promiſſa non præſtante, in cuſtodia detinerentur, votum pro liberatione ſuſcepetunt; cujus damnati, id exſolverunt, vitamque monaſticam amplexi ſunt. Unde Berchtoldus poſteà in Abbatem cœnobii Salmanswiletani electus, ſuam Comitatûs Uracenſis partem vitrico, Eberhardo ſcil. Wirtembergico, cui eorum mater, Berchtoldi Zeringenſis ſoror, nupſerat, pro certâ pecuniæ ſummâ vendidit; Cuno autem Eslingenſe aſceterium ingreſſus, ſuam portio-

nem

nem ſodalibus reliquit, quam deinceps *Eberhardus*, permutatione ejus cum quibusdam ex *Ulbacho* reditibus facta, recepit, atque adeò integrum Comitatum Uracenſem Wirtenbergico incorporavit; à titulo tamen ejus ipſe poſterique abſtinuerunt, atque inſignibus tantùm utrumque Comitatum complexi ſunt; ita ut Wirtenbergenſem teſſeram in clypeo, Uracenſem galeæ impoſitam, geſtare conſueſcerent.

3. *Eberhardus* II, illius è filio *Ulrico cum magno pollice* nepos, *Illuſtris* cognominatus, fortunæ viciſſitudines expertus eſt; cùm enim integro tempore opibus ac potentia creviſſet, atque à Rudulpho Albertoque Impp. variis beneficiis cumulatus eſſet, poſtea ab Henrico VII, quod ei obſequium detrectaret, univerſis ferè ditionibus exutus, ſed à Ludovico Bavaro in integrum reſtitutus eſt. Is ipſe dimidiam partem *Calvenſis* Comitatus, qui ſuos quondam Comites, eadem cum Wirtenbergicis ſtirpe oriundos, habuit, atque iis extinctis ad Tubingenſes hæreditate pervenit, ab his emptionis titulo

Pont. 3. l. 4. c. 14. acquiſivit. Quanquam enim *Cruſius* ejus nepotibus *Eberhardo III.* & *Ulrico* aſcribat, quod *Calvæ* oppidum & arcem à *Wilhelmo, Comite Tubingenſi*, pretio comparaverint; id tamen de reliqua parte tantùm accipien-

Paralip. p. 100. dum eſt. *Neiffen* autem oppidum ac burgum cum annexis juribus ac bonis à *Conrado de Weinſberg*, ejusque filiis, *Eberhardum II.* an. 1301. 7000 libris obolorum emiſſe rectè memorat. *Ulricus IV. Grœningenſem* Comitatum, quem jam antea Albertus Imp. Comiti ſuo, ab Adolphi Naſſovii partibus ſtanti, ademptum, *Eberhardo II.* ejus parenti jure antichretico conceſſerat, Fridericus Pulcher Imp. autem an. 1316 reluerat, tandemq; Ludovicus Imp. *Agneti Schluſſelburgiæ* donaverat, à *Conrado Comite Schluſſelburgio* ao. 1336, 6000 libris obolorum emit, Lodovico Cæſare contractum confirmante, ac *Vexillum Imperii* ſimul Ulrico conferente. Poſtea idem

Id part. 3. l. 4. c. 10. cum fratre Eberhardo Contentioſo a. 1342, à *Gœtzone, Godefrido, & Wilhelmo*, fratribus, *Comitibus Palatinis Tubingenſibus*, eodem titulo civitatem *Tubingenſem*, cum caſtro & omnibus ſuis annexis, acquiſivit.

4. *Ulrico* IV. ſucceſſit *Eberhardus* III, dictus *Contentioſus*, der Greiner. Is à Carolo IV. Imp. *Advocatus* XXIV. civitatum Imperialium in Suevia conſtitutus, iis, non una vice bello afflictis, pro defenſione, ingentem pecuniæ ſummam impoſuit. A *Friderico Tecciæ Duce*, dimidiam partem arcis *Tecciæ* & *Kirchheimiæ*, nec non *Owen* & *Gutenberg*, ejusdem ditionis, an. 1376. & 1385. ære ſuo

Cruſ. par. 3. l. 6. c. 11. acquiſivit, cedente etiam deinceps reliquo Ducatu Teccenſi Domui Wirtembergicæ.

Præterea *Achalmenſem* Comitatum, *Alberto* ultimo *Comite Achalmenſi & Pfullingenſi* victo atque extincto, ſuis ditionibus adjecit; dum eodem penè tempore ejus filius *Ulricus* VI, qui patris fata prævertit, atque in cruenta ad *Wilam* pugna an. 1388. occubuit, arcem *Hohenſtauffen* à Nobilibus *de Riethheim*, quibus ea ab Auſtriacis Principibus an. 1370. pignori oppoſita, pretio perſoluto emit, contractum *Carolo* IV. Imp. an. 1378. confirmante. Succeſſit deinceps Avo Eberhardo nepos *Eberhardus Mitis*, ſuis virtutibus, ſuaque authoritate, & Aulæ magnificentia inſignis.

5. Eximium autem illud fuit incrementum, quod *Henrietta Montispelicardenſis*, *Eberhardi V*, *Mitis* filii, *Eberhardi Junioris* uxor, Wirtenbergenſi domui intulit; ea prognata erat patre *Henrico de Montfaucon, de Montbelgard, Domino d'Orbes*, matre *Maria de Caſtillon*; avo *Stephano de Montfaucon, Comite Montipelicardenſi*, *Margarita de Cabilone* marito: poſt cujus mortem *Henrietta*, tanquam major natu, *Comitatum Montipelicardenſem* crevit, & *Eberhardo Wirtenbergico*, thori ſocio, attulit; quem etiam triplicis ſobolis parentem fecit: mares duo erant, *Ludovicus* II. & *Ulricus* VII, à quibus *nova ſtirpis diviſio* orta eſt.

6. *Ludovicus*, partem Principatus *ſuperiorem* cum *Monpelicardo* ſortitus eſt, atque *Uraci* aulam, domiciliumque inſtituit; à Conrado Comite Helfenſteinio anno 1447, arces *Gerhauſen*, *Ruck*. & *Blauvenſtein*, item oppidum *Blaubenram*, & pagos quosdam, 40000. florenis emit; propaginem verò haud diuturnam habuit, quippe quæ in ejus filio *Eberhardo* VI. terminata eſt. Is, *Barbatus* cognominatus, *Tubingenſem Academiam* an. 1477. fundavit, Princeps virtutis nobiliſſimæ, atque inviolabilis mentis rectitudine præditus, eaque propter Maximiliano Imp. percharus; à quo novo etiam axiomate decoratus, & in Comitiis Wormatienſibus an. 1495. *Dux Wirtenbergenſis & Teccenſis* creatus eſt. Prolem è *Barbara Gonzaga*, uxore legitima ſuſcepit quidem, ſed ... eumque an. 1496. fatorum legem implevisſet, non niſi filium naturalem, *Ludovicum à Greiffenſtein* dictum, J. U. Doctorem, reliquit.

Cruſ. paralip. p. 98.

7. *Ulricus VII*, cui mira humanitas, qua pollebat, *Adamati* cognomen peperit, in diviſione cum fratre *Ludovico* partem Principatus *inferiorem* obtinuit, & *Stutgardiæ*, quam inſigniter exornavit, ſedem fixit; bellis, quæ cum Suevicis civitatibus & Friderico Victorioſo Palatino geſſit, famam

nomenque ſibi paravit; Diſceſſit è vita an. 1480. Inter ejus filios *Eberhardus VII, Junior* dictus, *Eberhardo ſeniori* ſive *Barbato* patrueli in Ducatu ſucceſſit: cujus tamen adminiſtratione poſtmodùm ſe abdicavit, atque in Palatinatum ſeceſſit. cùm prole careret, ſucceſſorem habuit nepotem ex fratre *Heinrico*. Hic, *Heinricus* nempè, è duplici conjugio duos genuit filios, *Ulricum* ac *Georgium*; in quibus nova rurſus ſtirpis diviſio contigit.

8. *Ulricus*, ſucceſſor *Eberhardo* patruo ab Imperatore Maximiliano I. immatura adhuc ætate conſtitutus, cum ſextum & decimum annum implevisset, ejusdem Auguſti beneficio è tutela emiſſus & ſuæ poteſtatis factus eſt; quod Cæſar præclaræ indoli, quæ in juvene elucebat, dedit. In *bello Bavarico* ipſe etiam arma, jubente Imperatore, adverſus Palatinum corripuit, & plurima loca cū *Lowenſteinenſi Comitatu* occupavit; quorum maximam partem, ſpeciatim *Weinſpergam, Maulbronnam, Neoſtadium*, ac *Meckmuhlam*, per pacificationem, qua bello finis impoſitus fuit, ſibi aſſeruit; *Lowenſteinenſem* verò Comitatum reſtituit, ea quidem lege, ut deinceps *beneficii titulo* à Wittenbergenſibus teneretur: præterea Dynaſtiam *Heidenheim* & arcem *Hallenſtein* (quam Ludovicus Bavarus *Ulrico Adamato* venditam, poſteà, quod iſte Friderici Auſtriaci partibus faveret, iterum armis ei extorſerat) recepit. Porrò à *Ferdinando Novocaſtrenſi*, nec non *Claudio* ac *Marco de Cuſance*, jura ſua, quæ habebant in dominiis *Blamontii*, *Hericuriæ*, *Clermontii*, *Chaſtelotii*, & *Inſularum*, *Clervalli*, ac *Paſſavantii*, ex capite fideicommiſſi, quod *Theobaldus Novocaſtrenſis*, Mareſcallus Burgundiæ, *Ferdinandi* patruus, per tabulas ſupremas d. 28. Octobr. an. 1463. Dolæ ſcriptas, inſtituit, contractu emptionis-venditionis an. 1505. acquiſivit, & contra *Bonnam* atque *Eliſabetham*, *Claudii Novocaſtrenſis*, qui *Theobaldi* filius erat, gnatas, earúmque maritos, *Wilhelmum Furſtenbergium* & *Felicem Werdenbergium*, qui *Guilielmo*, *Claudii* fratre ultimo, defuncto, loca illa occupaverant, ſibi aſſeruit; quare iſti jura ſua tranſtulerunt in Ferdinandum Archiducem, hic porrò in Gabrielem Salamancam, Comitem Ortenburgicum; unde lis orta, quæ hodienum in Camera Spirenſi indeciſa pendet. Sed & *Anna*, *Ferdinandi Novocaſtrenſis* filia, bona Novocaſtrenſia ſibi vendicatum ivit, transmiſitque prætenſiones ſuas ad tres filias, quas *Chriſtophoro Lowiano, (de Longwy) Domino de Longepierre*, marito ſuo peperit, quæque totidem fratribus, è *Ryenſium* apud *Sequanos* familia, nupſerunt; quorum poſteri deinceps, atque hac etiam noſtra ætate, Wittenbergenſibus ex eo capite moleſtiam exhibuerunt. *Hohentwielenſe* denique caſtrum, ſummitati rupis inacceſſæ impoſitum, idem Ulricus à vidua *Clingenbergia* pretio comparatum, ditionibus ſuis adjecit.

9. Verùm enim verò ingens mox tempeſtas in *Ulricum* ingruit: cum enim arma, *Thuan. Hiſt. lib.*
à civicis motibus contra Reutlingenſes, vertiſſet, Principes ac civitates fœdere Suevico conjunctæ, ut ſociorum injurias ulciſcerentur, communes copias in eum duxerunt, &, omnibus trans Rhenum ditionibus exutum, Montpelicardum ſe recipere coëgerunt: poſteà Ducatum Carolo V. Cæſari, ut ſumptus bellicos reciperent, anno 1520. d. 6. Febr. vendiderunt, à quo in diviſione provinciarum Ferdinando fratri traditus eſt; in cujus poteſtate permanſit, usque ad annum 1534. quo, exoleſcente fœdere Suevico, & Ferdinando in belli Turcici apparatibus in Pannonia occupato, *Ulricus* opera Philippi Haſſiæ Landgravii, proſpera ad *Lauffenam* commiſſa pugna, avitum Ducatum recuperavit, ſecutâ deinceps *tranſactione Cadanicâ*.

10. Reſtitutus in patrimonium *Ulricus*, *Evangelicam religionem* in ditionibus introduxit, poſtea fœderi *Smalcaldico* nomen dedit; quo ipſo, inclinantibus fœderatorum rebus in propinquum iterum diſcrimen perductus eſt; quod tamen, Cæſari in tempore ſupplex factus, avertit. Ferdinandus autem, quaſi priora pacta violaſſet, de tota provincia litem ei impegit, cui ille anno 1550 immortuus eſt, ſuccedente ei filio *Chriſtophoro*. Hic, varia fortuna à puero ad virilem usque ætatem exercitus, Ducatum ſumma cum laude, famâque poſthuma adminiſtravit, legum ſaluberrimarum atque utiliſſimarum ſanctionibus munivit, & ædificiis ornavit firmavitque; de cætero confeſſionis Auguſtanæ *Thuan.*
acerrimus propugnator, quam & Tridenti *Hiſt. l. 40.*
tuendam ſuſceperat: parta Imperio pace, pacis ſtudia coluit, domique quietum ſe continuit, ſacrorum librorum lectione ſenectutem oblectans: perſolvit naturæ debitum *Stutgardiæ* extremo anno 1568, relicto filio unico (cæteri enim ante patrem fato functi ſunt) *Ludovico*, nondum ex ephebis egreſſo. Hic, poſteaquam maturâ ætate Ducatus regimen ſuſcepit, quod Formulæ Concordiæ promovendæ incubuit, *Pii* cognomentum meruit; & cum liberis deſtitutus eſſet, ut memoriam nominis ab interitu vindicaret, *Collegium illuſtre Tubingæ*, primo 1589 lapide poſito, ingenti ſumptu condidit: finivit vitam lineámque an. 1593. d. 8. Aug. haud multum 40 ætatis annum ſuper-

greſſ

greſſus ; Ducatúſque hæreditatem agnato proximo *Friderico* transmiſit.

8. Hic *Georgium*, Ulrici fratrem conſanguineum, cui primò *Richevillana* ditio, poſteà benignitate *Chriſtophori* Ducis, *Principatus Monpelicardenſis* integer obvenit, genitorem habuit, omniúmque, qui è familia hodiè ſuperant, *communis parens* extitit. Simulac agnati *Ludovici* hæreditatem crevit, potior ei curarum fuit, ut Ducatum Wirtenbergicum in priſtinum habitum reduceret; ſubſcripſerunt etiam voto fortuna, Imperatoriſque Rudolphi gratia: apud quem tantùm perfecit, ut is, cæteris Auſtriacis conſentientibus, atque interveniente haud mediocri pecuniæ ſumma, an. 1599. d. 24. Jan. *inveſtituram Ducatuum duorum ad primam & immediatam formam*, abolita feudali obligatione verſus Auſtriacos, *reduxerit*; *reſervata tamen Auſtriacis ſucceſſione, in caſum deficientis maſcula ſobolis.* Neque verò dilatandi etiam ditiones occaſionem ullam prætergelabi facilè paſſus eſt *Fridericus*; hinc varia loca, partim emptionis, partim permutationis titulo comparata, eis adjecit; ea fuere: *Altenſteig, Liebenzell, Falckenſtein, Eſelburg, Besſigheim*, aliaque: hypothecario autem nomine Ducatum *Alenſonium* in Gallia, atque *Oberkirchum* Epiſcopatus Argentinenſis oppidum, tenuit. *Freudenſtadium*, amœniſſimo loco in ſylva Martiana ſitum, recipiendis exulibus ob religionem è Styria pulſis extruxit; alia inſuper caſtra oppidaque inſtauravit atque exornavit. E ſobole, quam conjux *Sibylla Anhaltina* numeroſam ei peperit, *tres* in primis *filij* mentionem poſtulant, à quibus familia iterum in totidem ramos, hodienum florentes, diviſa eſt; namque à *Johanne Friderico*, primogenito, ramus Stutgardianus; à *Ludovico Friderico* Montpeligardenſis; à *Julio Friderico* Brentianus prodierunt.

V. Limn. l.1.c.10.§.9. T.IV. ad

12. *Johannes Fridericus* poſt patris obitum, qui in annum hujus ſeculi octavum incidit, regiminis habenas capeſſivit, eaſque 20 annorum ſpatio *prudenter & conſtanter* moderatus eſt; ex uxore *Barbara Sophia Brandenburgica* complures procreavit liberos, inter quos ſex, tres nempè gnati, totidemque filiæ, ei ſuperfuerunt: harum duæ, *Antonia & Anna Johanna*, cœlibatum matrimonio prætulerunt, pietatis, artium, literarumque ſtudiis ultra ſexum deditæ, & tandem ingraveſcente ætate, uno eodemque anno, qui ſeculi nonus & ſeptuageſimus erat, è vita migrarunt, hæc d. 5. Mart. illa d. 2. Oct. Tertia *Sibylla*, *Leopoldi Friderici* patruelis *Monpelgardenſis* vidua, in vivis adhuc eſt. Filii, *Eberhardus* nempè, *Fridericus*, & *Ulricus*, è medio omnes exceſſerunt. *Ulricus*, varius in omni genere vitæ, cùm maximam ætatis partem in caſtris conſumſiſſet, tandè, variis morbis, maximè ophthalmia tentatus, ita ut oculorum uſum penitus amitteret, Stutgardiæ poſt duorum annorum infirmitatem, inter convulſiones Epilepticas, in vera invocatione Divini nominis, d. 4. Dec. an. 1671 animam exhalavit; bis maritus, primò *Sophia Dorothea, Comitiſſa Solmenſis* è *Greiffenſteinenſi* linea, ductæ *Stutgardiæ* d. 10. Oct. an. 1647, & d. 12. Sept. anni ſequentis, poſt enixam filiolam *Mariam Catharinam Charlottam*, quæ triduum ſaltem matri ſupervixit, extinctæ: ſecundò *Iſabella*, *Arnbergica*, *Alberti Franciſci Com. Hochſtratani* viduæ, cum qua *Bruxellis* d. 14. Maji 1651 nuptias celebravit, gnatæ unicæ parens ex ea factus; diducto poſteà hoc matrimonio *illa* reliquam vitæ partem *Lutetiæ Pariſiorum* exegit, ibidemque d. 17. Oct. 1678 naturæ debitum reddidit.

13. *Eberhardus* duro initio uſus eſt adoleſcentiæ, quam afflictiſſimis Germaniæ temporibus, quibus permiſta & Marti a͗nomegora… permiſſa erant omnia, Argentinæ, avitis ditionibus extorris, peregit; in quarum partem non niſi an. 1638. Cæſari reconciliatus, reſtitutus eſt: integras demum, poſt pacificationem Weſtphalicam, ex formula *Inſtrumenti pacis Oſnabruggenſis* recepit. Art. 4

14. Rexit *Eberhardus* Principatum ſummo cum prudentiæ, juſtitiæ, & magnificentiæ elogio, magnamque ſibi etiam apud exteros exiſtimationem conciliavit: matrimonium bis contraxit: prius an. 1636. cum *Anna Catharina Rhingravia*, quæ an. 1655. d. 27. Jun. mortem obiit: poſterius an. 1656. d. 20. Jul. cum *Maria Dorothea Sophia*, *Joachimi Erneſti C. Oetingenſis & Annæ Dorotheæ C. ab Hohenloe* filia, hodiè adhuc ſuperſtite, atque *Kirchheim* degente. Ex utróque conjugio numeroſam ſuſcepit ſobolem, *quatuor* nimirum *& viginti* liberos. E priore *quatuordecim* provenere, è quibus *octo ſuperſtites* parens, a. 1674. d. 2. Jul ad ſuperos excedens, reliquit: tres mares, quinque ſequioris ſexus. Verùm *Chriſtina Friderica*, an. 1644. d. 28. Febr. in lucem edita, atque *Alberto Erneſto Comiti*, poſteà *Principi*, *Oetingenſi* an. 1665. nuptui data, patris fata eodem adhuc a. d. 30. Oct. ſecuta eſt: filium etiam natu majorem, a que in regimine ſucceſſorem, *Wilhelmum Ludovicum*, poſt triennale tantum, breve id, ſi annos ſpectes, at longius, ſi famam, imperium, fatorum iniquitas abſtulit: poſuit námque quod mortale fuit an. 1677. d. 13. Jun. in cœnobio *Hirſovienſi* (quo ipſo loco parens Eberhardus initia mortis habuit) cita eáque placidiſſima morte; *neque enim aliter* (liceat

mihi *publicum elogium*, quo deſideratiſſimus Princeps mactatus fuit, hic repetere) *ſine ſenſu ferè morbi, ipſe placidiſſimus, & nulli dolorem, quam moriens, cauſatus Princeps, obire debuit.* Sociaverat ſibi jugali fœdere, ſpirante adhuc genitore, anno 1673. d. 6. Nov. fœminam probatiſſimam *Magdalenam Sibyllam, Ludovici Landgr. Haſſo-Darmſtadienſis*, è prima uxore *Maria Eliſabetha Holſata*, filiam, quæ quaterna ſobole familiam auxit, in primis filio in ſpem paterni regiminis unicè nato, & ſub tutela Optimæ matris, & Sereniſſimi patrui adoleſcente; Is eſt EBERHARDUS LUDOVICUS, *Dux VVirtenbergiæ & Tecciæ, Comes Montiſpelicardi, Dynaſta Heidenheimii*: prodiit in lucem an. 1676. d. 18. Sept.

15. Trigæ *ſororum*, quas habet, hæc eſt nomenclatio:

1. *Eleonora Dorothea*, n. 14. Aug. 1674. †. 1683.
2. *Eberhardina Luiſa*, n. 11. Oct. 1675.
3. *Magdalena VVilhelmina*, poſthuma, n. 7. Nov. 1677.

16. FRIDERICUS CAROLUS, *Dux VVirtenbergiæ ac Tecciæ* &c. *Eberhardi Ludovici* patruus, ejusdemque *Tutor & Ducatus Adminiſtrator* à Cæſare, per ſententiam d. 24. Nov. an. 1677. latam, confirmatus, *Eberhardi* è priore thoro filius, hauſit auram vitalem d. 12. Sept. 1652. duxitque in matrimonium haud ita pridem, nempè d. 29. Octobr. anni 1682, *Eleonoram Julianam, Alberti March. Brandenb. Onoldinenſis*, è ſecunda conjuge *Sophia Margarita C. Oetingenſi*, gnatam.

17. *Carolus Maximilianus, Dux VVirtenbergenſis* &c. illius *germanus frater*, natus eſt 28 Sept. 1654.

18. Eorum *ſorores germanæ*, ſuperſtites, hæ ſunt:

Sophia Ludovica, n. 18. Febr. 1642, atque an. 1671. *Chriſtiano Erneſto, March. Brandenburgico Berethino*, nupta.

Chriſtina Charlotta, n. 21. Oct. 1645, vidua *Georgii Chriſtiani, Principis Friſiæ Orientalis.*

Anna Catharina, n. 27. Nov. 1648. innupta.

Denique *Eberhardina Catharina*, nat. 12. Apr. 1651. quam *Albertus Erneſtus, Princeps Oetingenſis*, ejus *ſororius*, ſecundis nuptiis an. 1682. d. 30. Apr. in thorum adſcivit; ſed haud ita multò pòſt prææmaturo fato functus viduam poſt ſe reliquit.

19. Succedit *Eberhardi* Ducis ſoboles è *ſecundâ conjuge* ſuſcepta, ejus integer ſyllabus ſic ſe habet:

I. *Georgius Fridericus*, n. 24. Sept. 1657.
II. *Albertus Chriſtianus*, n. 13. Jun. 1660. †. 20. Jan. 1663.
III. *Ludovicus*, n. 13. Aug. 1661.
IV. *Ioachimus Erneſtus*, n. 28. Aug. 1662. †. 16. Febr. 1663.
V. *Philippus Sigiſmundus*, n. 6. Oct. 1663. †. 23. Jul. 1669.
VI. *Carolus Ferdinandus*, n. 15. Oct. 1667. †. 23. Jun. 1668.
VII. *Iohannes Fridericus*, n. 10. Jun. 1669.
VIII. *Sophia Carola*, n. 22. Febr. 1671.
IX. *Eberhardus*, n. 1. Jul. †. 27. Nov. 1672.
Denique X. *Emanuel Eberhardus*, poſthumus, n. 11. Oct. 1674. †. 1. Jul. 1675.

20. *Fridericus*, eorum, quos jam recenſuimus, patruus, *Eberhardi & Ulrici* frater, domicilium *Neoſtadii ad Cocharum* fixit; quod unà cum *Weinsberga & Meckmuhl* à fratre primogenito obtinuit. Princeps omnibus belli ac togæ dotibus, ingeniique, ac ſtudiorum, eminentiſſimus hujus ſeculi, Eques *Ordinis Elephantiaci* à Friderico III. Rege Daniæ an. 1656. creari, & ſuperioribus annis ab Imperio, defenſioni ſuæ invigilante, Peditatûs & rei tormentariæ ſupremus Præfectus conſtitui meruit; & nuper demum, anno ſcilicet 1682. d. 26. Mart. functus longa ſtatione mortali, fato conceſſit. Habuit in conjugio præſtantiſſimam omnium fœminarum *Claram Auguſtam, Auguſti D. Brunſuic. & Dorothea Anhaltinæ* filiam, an. 1653. d. 7. Jun. ductam, quæ pulcra eum prole fecit parentem; è qua potior naſcendi ſorte eſt FRIDERICUS AUGUSTUS, *Dux VVirtenbergiæ & Tecciæ, Comes Montiſpelicardi, Dynaſta Heidenheimii*, natus d. 12. Mart. an. 1654. Sociavit ſibi pacto matrimonii an. 1679. d. 9. Febr. *Albertinam Sophiam Eſtherem*, filiam unicam ac hæredem *Caſimiri Com. Eberſteinii & Mariæ Eleonoræ Naſſoviæ*, è qua hactenus filios quidem duos *Fridericum Caſimirum* an. 1680, & *Ludovicum Fridericum* an. 1681. ſuſcepit, ſed breviſſima vitæ uſura gaviſos.

21. *Fratrum* ejus ac *ſororum*, tàm ſuperſtitum, quàm defunctorum, ſylloge hæc eſt:

Ulricus, n. 23. Febr. 1655. †. eod. anno.
Eberhardus, n. 24. Jan. †. 2. Febr. 1656.
Albertus, n. 23. Jan. 1657. †. 21. Nov. 1670.
Sophia Dorothea, n. 26. Sept. 1658, elocata an. 1680. *Ludovico Chriſtiano C. Stolbergenſi*, & poſt primum partum extincta.
Ferdinandus Wilhelmus, n. 12. Sept. 1659.
Antonius Ulricus, n. 6. Oct. 1661. †. 1681.
Barbara Auguſta, n. 24. Mart. 1663. †. 16. Apr. 1664.
Eleonora Carola, n. 3. Jun. 1664. †. 16. Oct. 1666.
Chriſtophorus, n. 25. Apr. †. 8. Oct. 1666.
Carolus Rudolphus, n. 25. Apr. 1667.

Anna

Anna Eleonora, n. 6. Febr. 1669. †. 10. Maji 1670.

22. *Maria Anna Ignatia*, *Ulrici* Ducis Wirtenbergici & *Iſabellæ Arembergicæ* filia unica, ſuſcepta in lucem d. 27. Dec. ſt. vet. an. 1652, atque à matre *Lutetiæ Pariſiorum*, ubi etiamnunc innupta agit, ingenue inſtituta atque educata eſt.

23. *Monpelicardenſem* ramum nunc ſuſtinet

GEORGIUS, *Dux Wirtenbergiæ & Tecciæ, Comes Montispelicardi, Dynaſta Heidenheimij*, *Ludovici Friderici* ex *Anna Eleonora Naſſovia*, ſecunda uxore, filius, natus d. 5. Oct. a. 1626; ſucceſſit in regimine fratri natu majori, ſed conſanguineo, *Leopoldo Friderico*; qui an. 1662. d. 15. Jun. fatis conceſſit, nullis è conjuge *Sibylla* patrueli ſuſceptis liberis: habitavit antea *Harburgi*, duxitque uxorem an. 1648 *Annam Coliniam*, *Caſparis Ducis de Chaſtillon*, Mareſcalli Galliæ, & *Annæ de Polignac* gnatam, quæ haud exiguas in Gallia poſſeſſiones ei attulit; quibus tamen nec non magna avitarum ditionum parte, ſuperiore bello à Gallis, quod eorum dictis audiens eſſe nollet, exutus, atque in tenuem conditionem redactus eſt; quæ quidem poſt ſancitam *Neomagi* pacem haud lætior evaſit.

24. Amiſit Dux *Georgius* uxorem, quam paulò antè nominavimus, anno 1680. d. 23. Jan. poſtquàm liberos octo ex ea ſuſtuliſſet, nempè

I. *Ottonem Fridericum*, n. 17. Aug. 1650. †. 9. Jan. 1653.
II. *Heinricam*, n. 8. Jan. 1654, quæ non ita multo poſt matrem, ex ægritudine ob ejus mortem contracta, vita caruit.
III. *Eleonoram Carolam*, n. 20. Nov. 1656, atque anno 1672 agnato *Silvio Friderico*, *Duci Oelsnenſi in Sileſia*, nuptui datam.
IV. *Conradum Ludovicum*, n. 23. Maji 1658. †. 1659.
V. *Annam*, n. 30. Dec. 1660.
VI. *Eliſabetham*, n. 17. Mart. 1665.
VII. *Hedvvigen*, n. 22. Mart. 1667.
VIII. *Leopoldum Eberhardum*, n. 21. Maji 1670.

25. *Brenzianus* ramus, cujus conditorem *Julium Fridericum* dixi, à duobus ejus filiis, *Silvio Nimrode* & *Manfredo*, in duos iterum abiit palmites, *Sileſiacum* & *VVeildingenſem*. Ille nomen traxit ab *Oelsnenſi* Ducatu, in *Sileſia* ſito, (quo Cæſar *Silvium Nimrodem*, ob ductam *Eliſabetham Mariam*, *Caroli Friderici D. Munſterbergici & Oelnenſis* filiam unicam & hæredem, inveſtivit) & *triplici* nunc *germine* floret:

SILVIUS FRIDERICUS, *Dux VVirtenbergiæ, Tecciæ, & Oelſnæ in Sileſia, Comes Montispelicardi, Dynaſta Heidenheimij*, *Silvii Nimrodis*, qui an. 1664. d. 16. Apr. è vivis exceſſit, & *Eliſabetha Maria Munſterbergica* filius, natus eſt d. 21. Febr. an. 1651: ſedem habet *Oelſnæ*, atque an. 1672. d. 23. Maji nuptiis ſibi adjunxit agnatam *Eleonoram Carolam*, *Georgii Montpelicardenſis Principis* filiam, è qua nullam hactenus vidit ſobolem.

CHRISTIANUS ULRICUS, *Dux VVirtenbergiæ, Tecciæ, & Oelſnæ in Sileſia* &c. iisdem, quo ille, parentibus editus an. 1652. d. 19. Apr. *Bernſtadium*, Oelsnenſis Ducatus oppidum, incolit, atque in matrimonio habuit *Annam Eliſabetham Anhaltinam*, *Chriſtiani Bernburgici* & *Eleonoræ Sophiæ Holſatæ* filiam, anno 1672. d. 13. Mart. ductam, atque an. 1680. d. 3. Sept. defunctam, poſtquàm ſex liberorum, ſed maximam partem βραχυβίων, mater facta eſſet, nempè

I. *Luiſa Eliſabetha*, quæ an. 1673. d. 22. Febr. nata, ſupereſt.
II. *Chriſtiani Ulrici*, n. 11. Febr. †. 3. Jul. 1674.
III. *Leopoldi Victoris*, n. 12. Maji 1675. †. 20. Apr. 1676.
IV. *Friderica Chriſtina*, n. 11. Maji †. 3. Jun. 1676.
V. *Sophia Angelica*, n. 20. Maji 1677.
VI. *Eleonora Amœna*, n. 26. Oct. 1678. †. 2. Apr. 1679.

JULIUS SIGISMUNDUS, *Dux VVirtenbergiæ, Tecciæ, & Oelsnæ in Sileſia* &c. illorum germanus frater, hauſit auram vitalem d. 1. Aug. an. 1653; habitat in arce *Julinsburg*, atque an. 1677. d. 25. Mart. ſibi copulavit *Annam Sophiam*, *Adolphi Friderici D. Mecklenburgici* & *Mariæ Catharinæ Brunſvicenſis* gnatam; quæ an. 1678. d. 5. Mart. filiam enixa eſt *Mariam Sophiam*; ſed ſexto abhinc menſe, die ſcilicet 8. Sept. iterum extinctam.

26. Iſtam fratrum trigam, modò enumeratam, nativitatis ordine anteceſſerunt *Anna Sophia* & *Ferdinandus Carolus*, quarum illa d. 13. Apr. an. 1661, hic d. 23. Dec. an. 1668. vivendi finem fecerunt.

27. *Manfredus*, illorum patruus, *Weildingæ* in Suevia (unde palmiti appellatio) domicilium inſtituit, atque anno 1662, d. 15. Maji ex hac vita diſceſſit, tribus filiis relictis, è conjuge *Juliana Oldenburgica* adhuc ſuperſtite ſuſceptis; eorum hæc eſt nomenclatio:

FRIDERICUS FERDINANDUS, *Dux*

Wirtenbergiæ & Tecciæ, *Comes Montpeligardi*, *Dynaſta Heidenheimii*, editus in lucem d. 6. Aug. an 1654.

Auguſtus, *Dux Wirtenbergiæ* &c. n. 5. Nov. 1656.

Manfredus, *Dux Wirtenbergiæ* &c. n. 18. Sept. 1658.

28. Notari denique convenit emortuales *Florianæ Erneſtæ* & *Fauſtinæ Mariæ*, quæ *Julii Friderici* filiæ erant: illa, *Friderico Cratoni Comiti ab Hohenloe* elocata, diem 6. Dec. an. 1672. vitæ ſupremum habuit; hæc d. 15. Apr. an. 1679, innupta, ætatem explevit.

29. *Scutum* Ducum Wirtenbergenſium *quadripartitum eſt*: primus latercolus *aureus tria cornua cervina nigra continet*, & Ducatum Wirtenbergenſem *denotat*: ſecundus *rhombis nigris & aureis obliquè dextrorſum poſitis exaratur*, Teccenſi Ducatui *deſignando*: tertius *cæruleus vexillum aureum obliquè dextrorſum poſitum*, *cui aquila nigra expanſis alis impreſſa*, *continet*, *quod* S. R. Imp. labarum *eſt*: quartus *rubeus duas trutas aureas averſas defert*, *quod* Monpelicardenſis Comitatûs *ſymbolum habetur*. *Cordi hujus Scuti* Duces Oelsnenſes parmulam, *aquilam* Sileſiacam *continentem*, *imponere ſolent*. Caſſides tres *incumbunt*: prima Wirtenbergenſis, *ſeu potius* Uracenſis, *coronata*, *cornu venatorium rubrum aureo ligamento ornatum*, *prominentibus ex orificio plumis albis*, *cæruleis*, & *rubeis*, *ſuſtinet*: ſecunda Montpelicardenſis, *itidem coronata*, *hermam fœminæ coccineo amictu*, *aurea corona decorata*, *cui loco brachiorum truta aurea dua utrúmque latus mordent*, *repræſentat*: è tertia Teccenſi *moloſſus exſurgit*, *rhombis aureis & nigris variegatus*. Laciniæ *quæ extremas galeas circumfluunt*, aureæ *ſunt* & nigræ; *quæ* mediam, aureæ & rubeæ.

32. Comprehenduntur Duces Wirtenbergici ſub *Circulo Suevico*, in quo ipſi cum Conſtantienſi Præſule conventus indicunt, in indictis conventibus autem ſoli *Directorium* gerunt: in Comitiis *duplex ſuffragium* dicunt; alterum ob *Ducatum Wirtenbergicum*, alterum ob *Comitatum Monpelicardenſem*.

CAP. VII.

DE LANDGRAVIIS HASSIÆ.

SEreniſſimorum Haſſiæ Landgraviorum familia omnis à connubio *Heinrici Magnanimi Ducis Brabantiæ* & *Sophiæ Landgraviæ Thuringiæ* defluxit: ille enim, poſtquàm priorem conjugem *Mariam*, *Philippi Suevi Imperatoris*, ex *Irene Angela Conſtantinopolitana*, filiam, cum qua filium, & in Ducatu Brabantiæ ſucceſſorem, *Heinricum*, *Manſuetum* cognominatum, genuerat, amiſiſſet, ad ſecunda vota tranſiit, atque anno 1242 in thalamum adſcivit *Sophiam*, *Ludovici Landgravii Thuringiæ ex Eliſabetha Ungarica*, in Sanctorum cenſum relata, gnatam unicam. Hæc, cùm gentis ſuæ vetuſtiſſimæ mares in *Heinrico Raſpone* patruo ejus (qui, adverſus Fridericum II. Imp. in Regem Germanorum an. 1247. electus, eodem adhuc anno ante Ulmam mortem oppetiiſſe communiter fertur, ab autore verò *Hiſtoriæ Erphesphordenſis*, quam *Piſtorius* edidit, ſequenti anno in *Warburg* è profluvio ventris obiiſſe traditur) defeciſſent, jus in *ſucceſſionem Thuringicam* ſibi vindicavit; ſed competitorem reperit *Heinricum Illuſtrem Miſniæ Marchionem*, qui *Jutha*, *Heinrici Raſponis* ſorore, prognatus erat. Hinc diſceptatio orta eſt, quæ in bellum, per noveñium varia fortuna geſtum, exarſit; compoſitum id tandem eſt per tranſactionem, ita, ut, confraternitatis & mutuæ ſucceſſionis pacto inter utramque domum inito, *Orientalis Thuringiæ* pars, quæ propriè *Thuringia* dicitur, in *Heinrici Miſnenſis* jura poteſtatemque concederet; *Occidentalem* verò, quæ *Haſſiam* complectebatur, *Sophia* obtineret, atque ad filium *Heinricum*, quem marito peperit, ejusque poſteros transmitteret. Vid. ſup. cap. 2.

2. Is itaque *Heinricus*, quem *Infantem Haſſiæ* nominabant, poſt matris fata provinciæ regimen ſuſcepit, *primusq́; Haſſiæ Landgravius* dictus eſt, *Caſſellanam* arcem condidit, Haſſiamque à prædonibus, everſis eorum receptaculis, purgavit. Uxores tres habuit: *Adelheidin Brunſuicenſem*, *Mechtildin Cliviam*, & *Annam Palatinam*; è prioribus duabus liberos ſuſtulit, in quibus recenſendis ab *Henningio*, *Rittershuſio*, aliisque, diſcrepat Celeb. *Spenerus* in *Sylloge*, tradit que è prima natos eſſe *Heinricum* ab aliis omiſſum, & *Ottonem*; è ſecunda *Johannē*, & *Ludovicum*, quem cæteri primæ conjugi tribuunt. *Heinricus*, primogenitus, patri immorigerus ac rebellis, ad Acheruntem præproperè decurriſſe memoratur; hinc ad *Ottonem*, genitore anno 1308 fato functo, gubernacula delata ſunt. Hic anno 1311 jus *primogenituræ* inſtituit, atque ut prior nativitatis ordine ſolus *Imperans Dominus*, (Landgraf und Gnädiger Herr) reliqui tantùm Landgrafen und Gnädige Juncken vocitarentur, introduxit: cùm itaque ſupremum diem an. 1323 expleviſſet, filium natu majorem *Heinricum*, *Ferreum* cognominatum, ſucceſſorem habuit, qui, gnatos *Heinricum* atque *Ottonem* turbato mortalitatis ordine efferri conſpicatus, fratris ſui *Ludovici* filium *Hermannum* hæredem ſcripſit. pag. 619.

3. Hic, cui literarum ſtudia, quibus ſacris antehac deſtinatus, Pragæ & Pariſiis gnaviter incubuit, *Docti* cognomentum pepererunt,

ſuc-

ſucceſſionem iſtam animis ſibi aſſerere, adverſus *Ottonem Largum Ducem Brunſuicenſem*, *Henrici Ferrei* generum, acerrimè eam concupiſcentem, neceſſe habuit, *pactum hæreditarium* cum Miſnenſibus renovavit, & tum ſuos illis, tum Thuringos ſibi ſacramento obſtringi fecit. Ejus filius *Ludovicus Pacificus* fœderi hæreditario Saxo-Brandenburgico acceſſit, & Comitatum *Ziegenhainium* & *Niddanum* acquiſivit, poſtquàm *Johannes* Comes ultimus ſuæ ſtirpis, prolis expers, an. 1453 naturæ conceſſit; contradicebant *Hohenloici* ſucceſſioni, quibus ab *Eliſabetha Ziegenhainenſis* & *Ulrici Com. Hanoviæ* filia *Eliſabetha*, *Alberto Comiti Hohenloicô* nupta, jus erat; unis huic controverſiæ nepotum demum ætate in Comitiis Wormatienſibus factus eſt, Haſſorum, in quorum poteſtate Comitatus manebat, commodo. A filiis *Ludovici Pacifici*, nempe *Ludovico Pio*, & *Henrico III*. prima familiæ diviſio orta eſt. *Henricus*, ùni fratri, contra majorum inſtituta, Principatum ad *Lanum* extorſiſſet, *Marpurgenſem* lineam condidit, ejus filio *Wilhelmo Juniore* rerum termi[illegible]am; commque *Annam*, *Philippi Senioris Comitis Catimelibocenſis & Diezenſis* filiam, in matrimonio habe[illegible], ſoceru vitam ſtirpemque an. 1479 finiente, ſucceſſionem utriusque Comitatûs adiit, atque a Cæſare, aliisque Dominis beneficiariis inveſtituram obtinuit; ſed poſt triennium, anno ſcilicet 1482, è vivis exceſſit, relictis poſt ſe *Wilhelmo*, *Eliſabetha*, & *Mechtilde*; iſta, vivente adhuc avo materno, *Johanni Comiti Naſſovio* an. 1478 nuptui data fuit; *Mechtildis* verò poſt mortem avi an. 1481 *Johanni Duci Clivenſi*: pactisque dotalibus cautum eſt, ut ambæ dote contentæ renuntiarent hæreditati paternæ & maternæ; niſi forte contingeret, ut *Henricus* pater, ejusque gnatus *Wilhelmus* ſine maſculis decederent. *Wilhelmus* itaque patri in Principatu ad Lanum & Comitatibus ſociis, excluſis ſororibus, ſucceſſit, poſteà an. 1487 *Erphurdiæ*, inſtinctu patruelium *Wilhelmi Senioris* & *Wilhelmi Medii*, nec non Ducum Saxoniæ, præfatis ſororibus loco paternæ, maternæ, & fraternæ hæreditatis, præter dotem, centum aureorum millia aſſignavit: verùm *Eliſabetha*, ejusque maritus *Johannes Naſſovius*, adverſus conventionem iſtam ſollenniter pro ſe, ſuisque hæredibus, proteſtati ſunt, oblatamque pecuniam prorſus repudiarunt.

4. Enimverò *Ludovicus Pius*, *Caſſellenſis* lineæ autor, cum an. 1471 fatorum legem explevisset, duos reliquit filios, qui ambo *Wilhelmi* nomen gerebant, & *Senioris Medii*que cognomentis diſtinguebantur: eorum, qood *minorennes* (ut vulgari vocabulo utar) eſſent, tutelam *Henricus* patruus ſuſcepit, ſed haud bona fide adminiſtraſſe culpabatur; quapropter inter *Wilhelmum Medium*, (qui, ob imminutam fratris natu grandioris mentem, à philtro Romæ accepto, Principatus regimen ſuſceperat, atque a patruo tutelæ ra[illegible] nem nequicquam exegerat) & *Wilhelmum Juniorem*, *Henrici*, ceu dictum eſt, filium, actis contentio exarſit; quæ haud dubiè in bellum erupiſſet, niſi cura atqueopera *Hermanni*, qui utriusque patruus erat, & Colonienſem Archiepiſcopatum, cum Hildeſienſi ac Paderbornenſi Eccleſiis, regebat, nec non Eberhardi Wirtenbergici an. 1495 compoſita fuiſſet his conditionibus, ut *Wilhelmus Medius* actioni tutelæ renuntiaret, *Wilhelmus* autem *Junior* conſentiret & operam daret, ut alter de omnibus ac ſingulis feudis Catimelibocenſibus aliisve ſimul cum ipſo Inveſtiretur: quam ob cauſam poſt triduum dicti patrueles, in Comitiis Wormatiæ, in præſentia omnium Ordinum Imperii, *inveſtituram ſimultaneam Principatûs Haſſiæ*, & *Comitatuum*, *Cazenelnbogen*, *Diez*, *Ziegenhain*, & *Nidda*, ſub uno eodemque vexillo, à Maximiliano I. Imp. acceperunt.

5. Poſtquam *Wilhelmus Junior*, ineunte ſeculo ſuperiore, ἄτεκνος ex hac vita diſceſſit, *Wilhelmus Medius* omnes & ſingulas ejus ditiones crevit, *Eliſabetha* verò civitates, caſtra, & villas Comitatûs *Catimelibocenſis*, quaſi fratris hæres, poſtulavit, & ſummam Erphordienſis conventionis, à *Wilhelmo* iterum oblatam, aſpernata, *tres libellos* novem Haſſiæ conſiliariis an. 1506 exhibuit; quorum duo priores de hæreditate paterna ac materna à judicibus rejecti, tertius autem de hæreditate fraterna admiſſus fuit. Poſteà, cum juriſdictio horum conſiliariorum lapſo temporis præfiniti expiraſſet, remiſſa fuit hæc cauſa ad Cameram Imperialem an. 1508, ibique ſpatio 12 annorum agitata, donec Cæſar interpellatione *Henrici Naſſovii*, qui ei à cubiculis erat, permotus, eam ad ſe avocaret. Perſolverat intereà temporis naturæ debitum *Wilhelmus Medius*, quod an. 1509 contigit, ſuperſtite adhuc fratre ejus *Wilhelmo Seniore*, cujus uxor *Anna Brunſuicenſis* regimen pro marito affectavit, ſed auſis excidit; adjudicavitque Cæſar ex Imperii ſententia ditiones *Philippo*, *Wilhelmi Medii* filio unico, è ſeconda ejus conjuge *Anna Mecklenburgica* an. 1504 ſuſcepto, (quod quidem in *tabula Rittershuſiana* notandum, ubi per typothetæ παρόραμα *Philippus*, ejusque ſoror, *Wilhelmo III. ſive Juniori* aſcripti ſunt) hocque tantùm injunxit, ut [illegible]atruum, in aulam receptum, honeſtè aleret; qui quidem an. 1515, non niſi infirmioris ſexus prole relicta, ad plures ſe penetravit.

6. Agebat *Philippus* annum ætatis octavum ac decimum, & quatuor jamdum annis, venia ætatis à Cæſare impetrata, ad gubernacula ſedebat, cùm Catimelibocenſem cauſam ad ſe avocaret Imperator; id licet obnixe deprecaretur, autoritatem tamen Cæſaris reveritus, in Epiſcopos Auguſtanum, Argentinenſem, & Conſtantienſem an. 1521. compromiſit. Eodem anno *Johannes Dux Clivenſis, Mechtildis Haſſiaca* filius, jus ſuum *Heinrico C. Naſſovio* 50. aureorum millibus vendidit: nec ita multò pòſt, nimirum 9. Maji. an. 1523, præfati Epiſcopi *Eliſabetham*, jam defunctam, *hæredem fratris pro ſemiſſe*, exceptis feudis maſculinis & bonis, quorum fœminæ non ſunt capaces, pronuntiarunt. Mox Naſſovienſes catalogum omnium bonorum, quæ vel in Superiore Haſſia, vel in Comitatibus, ſita eſſent, produxerunt, atque in his omnibus executionem petierunt: Landgravii exceptiones incapacitatis fœmineæ opposuerunt, ſed eæ à Comiſſariis rejectæ ſunt. Quare hic, nec non Principes Saxonici, pro eo quod ſui intererat, ab hac rejectione appellarunt, Landgravius verò libellum etiam recuſationis obtulit, in quo judices illos omnes ſuſpectos poſtulavit; eáque propter illi ipſi decreverunt, arbitros eſſe eligendos, qui cauſas ſuſpicionum cognoſcerent. Naſſovienſes à Landgravio de arbitris eligendis interpellati, illud facere neglexerunt, litémque, Judicibus defunctis, quindecim annis deſeruerunt. Tandem cùm *Philippus* Landgravius à Carolo V. in cuſtodia detineretur, Naſſovienſes id in ſuum verterunt commodum, & Landgravio ex carcere diem dici ſupplicarunt; qui, etſi ſciret, ſe non teneri ex carcere litigare, procuratores tamen, ne Cæſaris indignationem exacerbaret, conſtituit: quo factum, ut ille in his non ſolùm condemnaretur, in quibus per ſententiam definitivam abſolutus fuerat, ſed & ſemiſſem Clivenſem, qui judicialiter nunquam petitus fuit, ad executionem pertinere pronunciaretur. Poſt multas autem Landgravii ſupplicationes, in pacificatione Paſſavienſi an. 1552 inter cætera illud quoque conſtitutum fuit, ut ſententiæ hucusque latæ, ab Electoribus & Principibus, quos utraque pars denominatura eſſet, recognitæ, ad æquitatis normam redigerentur. Hoc tandem modo *Francofurti ad Mœnum* d. 30. Jun. anno 1557. per *Ottonem Heinricum Palatinum, Auguſtum Saxoniæ, Electores; Wilhelmum Juliaci, & Chriſtophorum Wirtenbergiæ, Duces*, omnis hæc controverſia amicè compoſita eſt, ita ut, abolitis omnibus jam memoratis definitivis & executorialibus, *Philippus Landgravius omnia Comitibus Naſ-* V. Thuan. Hiſt. l. 19.

ſoviis adjudicata oppida, caſtra, prædia, (ſolo Comitatu Diezeoſe excepto) *reliquaq; tam mobilia quàm immobilia, retineret, & Naſſoviis, certis terminis, ſexies centena millia aureorum exſolveret, tituli verò & inſignia utrisque communia eſſent.* Hic finis fuit controverſiæ, qua nulla in Germania ſuperiore ſeculo illuſtrior, gravior, & diuturnior fuit, quamque uberiùs exequi, atque ex *Oldendorpio* Haſſiaco Conſiliario decerpere, operæ pretium duxi. edit. Ofenbac. p. 103. Conſil. 5. vol. 2.

7. Cæterùm *Philippus communis* eorum, qui è familia hodiè ſuperſunt, *parens* extitit, & mentis inconcuſſa firmitudine, æqualique vitæ ac continuo tenore, *Magnanimi* cognomentum implevit: quantas res geſſerit, non poteſt ſatis, niſi juſto opere, explicari. Illud meritò palmarium reputandum, quod ad rem Divinam inſtaurandam, eamque ad genuinam ſinceritatem revocandam, omnem curam atque operam adhibuit, neque defugit ingens ea propter certamen exudare; in ditionibus Evangelicam religionem, Pontificia abolita, introduxit, monaſteria in ſcholas & xenodochia convertit, *Marpurgenſis Academiæ* fundamenta jecit, atque inter *Principes Proteſtantes*, qui *Auguſtanam Confeſſionem* Cæſari obtulerunt, nomen profeſſus eſt: quæ ſagatus ſtrenuè egerit adverſus *Franciſcum Sickengenſem*, pro reſtitutione *Ulrici Ducis Wirtenbergici*, denique pro aris ac focis in *bello Smalcaldico*, quantique ei *ſua generoſa credulitas* ſteterit, & *quale naufragium ad infames inſulas* Ewig ac Ewig *fecerit*, (ut *Bandii* quidè verba mea faciam) *Johañes Sleidanus* in *Coment ario de Statu religionis ac reip.* diligentiſſimè memoriæ prodidit. Indus. bel. Belg. l. 1. p. 82.

8. Exuit *Philippus Magnanimus* mortalitatem d. 31. Mar. a. 1567. E *Margarita de Sala*, quam legitimæ conjugi, ejus tamè conſenſu, & re cum Theologis communicata, (cauſam *Thuanus* refert) ſuperinduxit, ſeptem liberos genuit. Mares ſex, *Mauritium, Chriſtophorum, Franciſcum, Philippum, Volrathum, & Fridericum*; quibus per ſupremas tabulas arces at præfecturas aliquot, cum omnimoda juriſdictione, donavit, atque, ut honeſto aliquo titulo ac nomine fruerentur, *natos è domo Haſſiaca, Comites de Diez, Dynaſtas in Liſberg & Bickenbach*, appellari voluit; verùm illi omnes ἄγαμοι deceſſerunt, & cum Landgraviis perpetuas controverſias habuerunt, quos ſuperiores agnoſcere recuſabant, atque in cenſu Comitum Imperii cenſeri contendebant: ſoror eorum germana unica *Margarita*, prioribus nuptiis *Johanni Bernhardo C. Eberſteinio in Nigra Silva*; poſterioribus *Stephano Heinrico C. Eberſteinio in Neugarten & Maſſau*, in manum convenit. Hiſt. lib. 39. p. 815.

9. E

9. E legitima conjuge, *Chriſtinâ Saxonica*, *Philippus*, præter complures ſequioris ſexus liberos, quatuor filios ſuſcepit, *VVilhelmum*, *Ludovicum*, *Philippum*, & *Georgium*: inter hos per teſtamentum, *Caſſellis* anno 1562. d. 6. Apr. compoſitum, ita provincias diſpertivit, ut primogenito *VVilhelmo ſemiſſem* tribueret, nempè totum *inferiorem Principatum*, *potiora Comitatûs Ziegenhainenſis*, *Dynaſtiam Itter*, (quam *Heinricus Ferreus*, Dominô ejus loci ob commiſſum parricidium ejecto, an. 1361 occupaverat) denique ea, quæ in *Smalcaldiam* ei competebant, & vi pacti hæreditarii, Hennebergicis extinctis, ad Haſſos delapſa ta eſſent: *Ludovico* ſecundogenito aſſignavit *quadrantem*, nempè *Principatum ad Lanum*, cum *Comitatu Niddano*: *Philippo* & *Georgio* reſiduum *quadrantem* attribuit, Comitatum ſcilicet *Catimelibocenſem*; illi partem ejus *inferiorem*, huic *ſuperiorè*: de ſucceſſione v. mutua ita conſtituit, ut uno alteróve ſine prole moriente, ſuperſtites ejus hæreditatem æquabiliter cernerent: quare cùm *Philippus*, qui *Rheinfelſam* incoluit, an. 1583 improlis naturæ conceſſiſſet, fratres æquis partibus in ejus ditiones ſucceſſerunt. Poſtquàm autem *Ludovicus* etiam, qui *Marpurgi* habitavit an. 1604. ſupremum diem obiiſſet, nullósque liberos reliquiſſet, acris ac diuturna de ejus hæreditate controverſia orta eſt.

10. Nimirum is omnium ſuorum fratrum ſuperſtes extitit, &, teſtamento ſcripto, in duas partes ditiones ſuas diviſit, in *Marpurgicam*, & *Gieſenſem*: atque illam lineæ *Caſſellenſi*, hanc *Darmſtadienſi* aſſignavit. Religioni etiam cavit, diras iſti imprecatus, qui aliquid in ea mutaſſet, utque talis juribus ſuis excideret ſanciens. Agnovit hoc teſtamentum *Mauritius Caſſellenſis*, *Wilhelmi* F; rejecerunt verò *Darmſtadienſes*, & quod eorum tres eſſent, *Georgio* nati, in capita, non in ſtirpes, Ludovici hæreditatē partiendam eſſe, idque avitæ conſtitutioni magis reſpondere, contenderunt. Regeſſit *Mauritius*, eos omni in hæreditatem jure mulctandos, quod ſupremam defuncti voluntatem impugnare ſuſtinuerint, atque ex hoc capite univerſas ditiones ſibi arrogare cœpit; cùm verò religionem ſecundum *Calvini* dogmata reformaret, atque è Marpurgenſi Academia Theologos Evangelicos pelleret, *Darmſtadienſes* eum violati teſtamenti Ludoviciani palàm poſtularunt, & quod eo ipſo omne jus ſuum amiſerit, viciſſim dictitarunt, atque ad Cæſarem provocarunt; qui, licet *Caſſellenſis* rem coram Auſtregis expedicndam eſſe acerrimè diſceptaret, ſententiam an. 1623 pronuntiavit, omnémque hæreditatem *Darmſtadienſibus* addixit. Flagrante ea tempeſtate in Germania bello, *Darmſtadienſes* Cæſaris, *Caſſellenſes* adverſariorum partibus ſeſe applicabant; donec an. 1627. tranſactio, ipſius Imperatoris aſſenſu corroborata, inter utramque domum inita eſt, qua *Marpurgum Darmſtadienſibus* conceſſum fuit. Ad exiguum verò tempus hæc concordia duravit, neque longum intervallum interceſſit, cùm utraque domus rurſum in contraria ſtudia ſcinderetur, & *Caſſellenſes* Gallis, Suecisque; *Darmſtadienſes* Cæſari adhærerent, ingenti provinciarum ſuarum calamitate, quæ vaſtatæ, exhauſtæ, atque exinanitæ ſunt; tandem an. 1648. d. 14. Apr. arbitro *Erneſto Pio*, *Duce Saxo-Gothano*, res omnis *plenaria tranſactione*, quam *Inſtrumentum Pacis Weſtphalicæ* confirmationem effecit, compoſita eſt; ita ut *inferior Comitatus Catimelibocenſis*, qui per pactum anni 1627. à Caſſellenſibus ad Darmſtadienſes delatus erat, *Caſſellenſibus* reſtitueretur, hique ex *ſuperiore Principatu Haſſiæ quadrantem*, *cum Marpurgo* acciperent; reliquum *dodrantem Darmſtadienſes* obtinerent, atque in compenſationem *Marpurgi* 60000. florenos acciperent, quæ etiam omnia ad effectum perducta ſunt.

11. Cæterùm *duabus* illis *lineis*, quarum toties mentio facta eſt, *Caſſellenſi* nempe & *Darmſtadienſi*, Haſſiaca familia nunc principaliter diſtinguitur: priorem *VVilhelmus*, *Sapiens* cognominatus, *Philippi Magnanimi* filius primogenitus, condidit, cui Dynaſtia *Pleſſè*, gente illa an. 1571. extincta, tum ex *Hojenſium* Comitum ſucceſſione, *Anberg*, *Vecht*, & *Freudenberg*, denique 1583. medietas urbis & præfecturæ *Smalcaldicæ* ex *Hennebergica* hæreditate obvenerunt. Moriens anno 1592 filium unicum *Muritium*, non ſui tantùm ſed omnis ævi Principem literarum bonarúmque artium ſtudiis excultiſſimum, reliquit: hic *Reformatis* acceſſit, jus *primogenituræ* in linea anno 1627. inſtituit, atque è duplici conjugio numeroſam ſobolem procreavit, decem filios, octo filias; harum quidem nulla ſuperat, ex illis quinque matrimonia contraxerunt, *Otto*, & *VVilhelmus*, è priore thoro; *Hermannus*, *Fridericus*, atque *Erneſtus*, è poſteriore thoro nati. *Otto* Adminiſtrator *Hirſchfeldiæ* Abbatiæ, licet bis maritus, nullam tamen prolem vidit, & vivo adhuc patre an. 1617. triſti fato occidit: cùm enim, ſub initium menſis Auguſti, *Hirſchfeldiæ* morbillis infeſtaretur, & die ſeptima ejusdem menſis, paulò poſt horam quartam matutinam, diro ululatu obſcœni canis irritaretur, atque, ad

eum feriendum, arrepto ſclopeto ſibi non ſatis provideret, ejus ſubita & inopinata diſploſione trajectus expiravit. *Hermannus* habitavit *Rotenburgi* ad *Fuldam*, atque an. 1658. nullis è duabus conjugibus, quas habuit, liberis relictis, è medio exceſſit. *Fridericus Eſchvvegum*, quam *Werra* alluit, tenuit; cùmque *Eleonoram Catharinam Palatinam*, *Caroli Guſtavi Sueciæ Regis* ſororem, duxiſſet, Suecis militavit, & anno 1655 in bello adverſus Polonos, dum ad *Coſliniam* in *Boruſſia*, quam, à Polonis paulò antè recuperatam, ipſe à Suecis adhuc teneri credebat, incautiùs approperat, glande plumbea ictus occubuit, non niſi ſexus infirmioris prole relicta *Erneſtus* in vivis adhuc eſt, *Rheinfelſiſ* palmitis ſator, poſtea dicendus.

Loccen. Hiſt. Suec. lib. 9.

12. *VVilhelmus* patri in regimine ſucceſſit, & anno 1637 moriturus tutelam filioli cognominis, nec non adminiſtrationem Principatus, per tabulas ſupremas uxori ſuæ, prudentiſſimæ omnium fœminarum, *Amaliæ Eliſabethæ Hanovicæ*, & Regibus Galliæ, atq; Angliæ concredidit: quam etiam vidua adverſus *Georgium II. Darmſtadienſem*, qui eam jure agnationis poſtulaverat, ſibi aſſeruit, bellumque à marito contra Cæſareos cœptum continuavit, cum Darmſtadienſibus circa hæreditatem Marpurgenſem, eo quo dictum eſt modo, tranſegit, & per pacificationem Weſtphalicam obtinuit, ut Abbatia *Hirſchfeldia*, cum omnibus appertinentiis, ſecularibus & Eccleſiaſticis, præterea jus directi & utilis dominii in præfecturas *Schaumburg*, *Buckenburg*, *Saxenhagen*, & *Statthagen* Landgraviis Haſſiæ, lineæ Caſſellenſis, in perpetuum concederentur; inſuper indemnitatis nomine *ſexies centum mille thaleri*, è Diœceſibus Moguntinenſi, Colonienſi, Paderbornéſi, Monaſterienſi, & Fuldenſi, ſibi, filio, ejusq; ſucceſſoribus intra ſpatium novẽ menſium perſolvendi, aſſignarentur. Parta pace filius à matre adminiſtrationem anno 1650 ſuſcepit, cùm paulò antè, nempe d. 9. Jul. an. 1649, conjugio ſibi ſociaſſet *Hedvvigem Sophiam*, *Georgii Wilhelmi Electoris Brandenburgici* ex *Eliſabetha Carola Palatina* gnatam, è qua amoris conjugalis pignora ſeptem, cùm anno 1663. d. 16 Jul. *Heinæ Haſſorum*, vix poſt unius diei valetudinem catarrho apoplectico ſubitò correptus, animam efflaſſet, poſt ſe reliquit, filios quatuor, filias duas; ex illis *VVilhelmus* primogenitus, hæres ac ſucceſſor, ſpes de ſe factas in itinere Gallia *Lutetiæ* an. 1670. d. 21. Nov. variolis extinctus deſtituit, cui ſimile fatum frater ejus natu minimus *Georgius* (qui an. 1658, d. 20. Mart. in lucem ſuſceptus erat) *Genevæ* an. 1674 expertus eſt; reliqui duo ſuperant.

V. Inſtr. Pac. Ex. 15.

13. Major natu & *Princeps imperans* nunc eſt CAROLUS, *Landgravius Haſſiæ*, *Princeps Hirſchfeldiæ*, *Comes Catimeliboci*, *Diezia*, *Ziegenhaina*, *Nidda*, *& Schaumburgi*, *Dn. in Eppſtein*, *Pleß*, *Iſter & Franckenſtein*: hauſit auram vitalem d. 3. Aug. an. 1654. fratrique *Wilhelmo* in regimine ſucceſſit, & ſponſam ei deſtinatam ſibi jugali fœdere copulavit anno 1673. d. 21. Maji, nimirum *Mariam Amaliam*, *Jacobi Ducis Curlandiæ* & *Luiſæ Carolæ Brandenburgicæ*, materteræ ſuæ, filiam, è qua hactenus ſuſtulit:

I. *VVilhelmum*, natum d. 29. Mart. 1674. iterumque extinctum.
II. *Carolum*, nat. 24. Febr. 1675. †. 7. Dec. 1677.
III. *Fridericum*, n. 28. Apr. 1676. ſuperſtitem.
IV. *Chriſtianum*, n. 2. Jul. 1677. iterumque defunctum.
V. *Sophiam Carolam*, n. 16. Jul. 1678.
VI. *Carolum*, n. 12. Jun. 1680.
VII. *VVilhelmum*, n. 10. Mart. 1682.

14. PHILIPPUS, *Landgravius Haſſiæ*, *Princeps Hirſchfeldiæ* &c. *Caroli* germanus, lucem vitalem aſpexit d. 14. Dec. a. 1655; ſedem habet *Hirſchfeldiæ*, atq; a. 1679. matrimonium cum *Amalia Catharina*, *Caroli Ottonis C. Solmenſis* in *Laubach* & *Amœnæ Eliſabethæ Bentheimiæ* filia, conſummavit, è qua prolem primò fœmineam, poſteà maſculam genuiſſe fertur, nomina earum explorare haud fuit integrum.

15. *Sororum* Caroli ac Philippi naſcendi ſorte prior

Carola Amalia, anno 1650. d. 27. Apr. nata, *Chriſtiano V. Daniæ ac Norvvegiæ Regi* fauſtiſſimo Hymenæo in manum an. 1668 convenit.

Altera *Eliſabetha Heinrica* an. 1661 in lucem edita, *Fridericum*, *Principem Electoralem Brandenburgicum*, thori ſocium anno 1679. nacta eſt.

16. *Amitas* tres habent ſuperſtites:

Æmiliam, n. 11. Febr. 1626, nunc viduam *Heinrici Caroli de la Tremoille*, *Principis de Tarente*, cui an. 1648 nupſerat.

Carolam, natam 20. Nov. 1627. atque anno 1650 *Carolo Ludovico Electori Palatino* elocatam, nuncque itidem viduam.

Eliſabetham, n. 22. Jul. 1634; quæ innupta ætatem agit.

17. *Chriſtina*, *Friderici Landgravii Haſſiæ in Eſchvvege*, & *Eleonora Catharinæ Palatina* ſuperſtitis filia primogenita, lucem vidit an. 1648. d. 30. Oct. & anno 1667. mulier facta eſt ex Viro *Ferdinando Alberto*, *Duce Brunſuicenſi in Bevern*.

18. *So-*

18. *Sorores ei ſunt,*
Juliana, n. an. 1652, In *Suecia* innupta agens; & *Carola*, n. a. 1653, quæ primò an. 1673. *Auguſto Juniori, Duci Saxo-Querfurdenſi*; ſecundò an. 1679 *Johanni Adolpho, Comiti Tecklenburgico*, nupſit.

19. ERNESTUS, *Landgravius Haſſiæ, Princeps Hirſchfeldiæ, Comes Catimelіboci* &c. *Mauritii*, ceu dictum eſt, filius, *inferiorem Cattorum Comitatum* tenet, & *Rheinfelſam* incolit; natus eſt d. 8. Dec. an. 1623, atque an. 1647. d. 1. Jol. oxorem duxit *Mariam Eleonoram, Philippi Rheinhardi Com. Solmenſis & Eliſabethæ Wiedanæ* filiam, cum qua ad *Pontificiam* religionem *Coloniæ* anno 1652 tranſiit, duorum filiorum pater lactus.

20. Prior, WILHELMUS, anno 1648 natus, in conjugio habet *Mariam Annam, Ferdinandi Caroli C. de Lovvenſtein & Wertheim* ex *Anna Maria Furſtenbergia* gnatam, an. 1669 ductam; è qua ſuſcepit filiolam *Mariam Eleonoram*, quam iterum deceſſiſſe credo, nunc enim liberis carere dicitur.

21. CAROLUS, alter *Erneſti* filius, prodiit in lucem anno 1650. Et priore matrimonio ſibi junxit an. 1667 *Sophiam Magdalenam, Erici Adolphi Comitis Salmo-Reifferſcheidii & Magdalenæ Haſſiacæ*, amitæ ſuæ, filiam, quæ an. 1675 *Venetiis*, quo eam deduxerat, præpropero fato abrepta eſt: poſteriore conjugio ſibi ſociavit *Alexandrinam Julianam, Emiconis C. Leiningenſis & Dorotheæ Waldeceiæ* filiam, *Georgii Landgravii Haſſiæ*, è *Darmſtadienſi* linea, viduam; quæ mariti religioni paulò pòſt acceſſit. Ex utroque thoro ſubolem ſuſcepit, è *priore* tres filios natos eſſe comperi: *Wilhelmum* an. 1671; *Fridericum* an. 1673, *Canonicis Colonienſibus* aſcriptos; & *Philippum* an. 1674.

22. *Darmſtadienſis* lineæ autor *Georgius*, *Philippi Magnanimi* filius natu minimus, tres mares anno 1596 è vivis excedens reliquit: *Ludovicum, Philippum, & Fridericum*. Quos inter *Fridericus* palmitem *Homburgicum* profevit, poſteà recenſendum; *Philippus*, qui *Butzbaci* habitavit, prole caruit, *Ludovicus*, patris ſucceſſor, fide in Cæſarem *Fidelis* cognomentum ſibi peperit, & fratrum conſenſu pactum *primogenituræ* in lineam hanc introduxit, quod ab Imperatoribus & pacis Oſnabruggenſis Inſtrumento confirmatum eſt; *Gieſenſem Academiam* inſtituit, atque an. 1626 ſupremum diem obiit. Filios quatuor vitæ ſuæ ſuperſtites habuit: *Georgium II, Johannem, Heinricum, & Fridericum*. *Hic*, ad *Pontificiorum* caſtra in peregrinatione Italica an. 1636 tranſgreſſus, *Equeſtri Ordini D. Johannis* in *Melitenſi* inſula nomen dedit, ibique, triremium præfectus conſtitutus, aliquot expeditionibus magna fortitudinis laude perfunctus eſt; poſteà galero *Cardinalitio* ab Innocentio X. Pontifice an. 1652. decoratus, quamvis *Magnum* etiam *Prioratum Ordinis Johannitici, per Germaniam*, obtinuiſſet, ut plurimùm Romæ agebat, *Protector Nationis Germanicæ*, in Hieronymi Columnæ Cardinalis locum, à Cæſare declaratus, à quo etiam collatus ei eſt an. 1670. *Epiſcopatus Vratiſlavienſis*; cui nova poſteà dignitas *Supremi per Sileſiam utramque Capitanei* acceſſit, qua accepta Romæ valedixit, atque Vratiſlaviam ſe contulit; obiit d. 25. Febr. an. 1682 vitam cum morte commutavit. *Heinricus* Senis in Etruria anno 1629 morte oppreſſus eſt. *Johannes*, egregius militaris famæ, *Breubacum* incoluit, ſed improlis an. 1651 obiit. Conjugem habuit *Johannam*, *Erneſti C. Sainenſis* filiam, & ex parte hæredem, quæ nunc in conjugio *Johannis Georgii Ducis Saxo-Iſenacenſis* vivit.

23. *Georgius II.* parenti in regimine ſucceſſit, quod per ſex & triginta annorum ſpatium laudabiliter moderatus eſt, ab Imperatore Ferdinando II. Comitatûs *Iſenburgici* (qui ad fiſcum, ex occaſione bellicorum motuum, recidiſſe dicebatur) inveſtituram an. 1635 impetravit, ſed per tranſactionem Ratisbonenſem an. 1642 eundem Comitibus reddidit, tribus & dimidio exceptis pagis, & reſervatâ Haſſis, primariò Darmſtattinis, *expectativà* ſeu *ſucceſſione*, in caſum deficientium maſculorum, & *tituli* jure. Inde licet Comites Iſenburgici in pacificatione Weſtphalica tranſactionem iſtam, tanquam neceſſitatis telo ſibi extortam, reſcindi peterent, jus tamen Haſſis ſuum expreſſis verbis servatum eſt, quemadmodum alio loco pluribus dicetur. Exceſſit *Georgius II.* ad Superos anno 1661. d. 11. Jun. poſtquàm complures è *Sophia Eleonora Saxonicà*, anno 1671 demùm mortua, liberos procreaſſet: ſuperfuere ei mares duo, fœmellæ ſeptem; has inter quatuor vivere deſierunt, nempe: *Sophia Eleonora, Wilhelmi Chriſtophori* agnati in *Bingenheim* uxor, anno 1663. d. 7. Oct. mortua; *Heinrica Dorothea, Johanni C. Waldeccio* an. 1667 elocata, obiit d. 22. Dec. an. 1672; *Auguſta Philippina, Canoniſſa Gandersheimenſis* d. 4. Febr. ejuſd. anni vitæ ſupremum habuit; *Maria Hedvvigis, Bernhardo Duci Saxoniæ* in *Meiningen* ao. 1671. nupta, d. 19. Apr. an. 1680 fatorum legem implevit. E filiis, minor natu, *Georgius III.* in caſtro *Lauterbach*, haud procul *Vobla* in Dynaſtia *Itterenſi* diſſito, habitavit, atque ao. 1676. d. 19. Jul. naturæ debitum perſolvit, bis maritus: primò *Dorotheæ Auguſtæ, Johannis Chriſtiani Ducis Holſato-Sunderbur-*

P. Inſtrum. P. Oſnabr. artic. 4. §. Comites de Iſenburg.

gici filiæ, an. 1661 ductæ, & ſequenti ſtatim anno defunctæ; ſecundò *Alexandrinæ Julianæ, Comitiſſæ Leiningenſis è Daxburgenſibus*, cum qua an. 1667. d. 21. Jul. nuptias celebravit, & tres fœmellas genuit; è quibus primogenitam *Sophiam Julianam* in ipſo limine vita deſtituit, reliquæ ſuperſtites duæ poſteà recenſendæ erunt: mater vidua facta *Carolo Landgravio è Rheinfelſenſi* ramo, ceu dictum eſt, nupſit.

24. *Ludovicus II.* poſt patris *Georgii II.* fata ditionũ regimen capeſſivit, atq; a. 1678. d. 24. Apr. vitam, magna probitatis, juſtitiæ, & moderationis laude peractam, finivit. Uxores duas habuit: priorem *Mariam Eliſabetham, Friderici Ducis Holſatio Gottorpienſis* filiam, an. 1650. d. 24 Nov. ductam, & an. 1665 defunctam; poſteriorem *Eliſabetham Dorotheam, Erneſti Pii Ducis Saxo-Gothani* gnatam, quam an. 1666. d. 5. Dec. ſibi copulavit, quæque etiam nunc ſuperſtes eſt. E *priore thoro* liberi octo prodierunt, mares tres, fœminæ quinque; ex his duæ patris fata anteverterunt, nempè *Sophia Eleonora* eodem anno, quo nata eſt, mortua, ſcilicet 1653; & *Auguſta Magdalena* nata d. 6. Maji anno 1657, & d. 1. Sept. an. 1674 defuncta: mares omnes mors fato propera abſtulit, *Georgius* primogenitus an. 1654 in lucem editus, ejus uſura haud integri anni ſpatio gaviſus eſt; *Ludovicus*, an. 1658. d. 22. Jun natus, patri quidem ſuperfuit, ſed paucis menſibus, in ipſo enim nuptiarum cum *Erdmuthi Dorothea, Mauritii Ducis Saxoniæ & Adminiſtratoris Naumburgenſis* filia, apparatu vita caruit, ſupremumque diem habuit 1. Sept. an. 1678; *Fridericus*, natus 1. Oct. an. 1659, ex infelici in ſphæriſterio lapſu d. 28. Jan. an. 1676 extinctus eſt.

25. E *poſteriore* Ludovici II. *thoro* liberi novem provenerunt, inter quos familiam ducit

ERNESTUS LUDOVICUS, *Landgravius Haſſiæ, Princeps Hirſchfeldiæ, Comes Cattimeliboci, Dieziæ, Ziegenhainæ, Niddæ, Schaumburgi, Iſenburgi & Budingæ*, ſuſceptus in lucem d. 15. Nov. an. 1667, adoleſcens in omnium virtutum exempla genitus, & fortunæ, in quam alitur, capax.

26. *Fratrum* ejus ac *ſororum* hic eſt ſyllabus:

Georgius, n. 25. Apr. 1669.
Sophia Luiſa, n. 6. Jul. 1670.
Philippus, n. 20. Jul. 1671.
Iohannes, n. 21. Dec. 1672. †. 7. Mart. 1673.
Heinricus, n. 29. Sept. 1674.
Eliſabetha Dorothea, nata 24. Apr. 1676.
Fridericus, natus 18. Sept. 1677.

27. Triga fœminarum, quæ è *priore* Ludovici II *conjugio* ſuperant, ſic ſe habet:

I. *Magdalena Sibylla*, n. 28. Apr. 1652, nunc vidua *Wilhelmi Ludovici D. Wirtenbergici*, cui an. 1672 in manum convenit.

II. *Maria Eliſabetha*, n. 11. Mart. 1656, nupta *Heinrico Duci Saxoniæ in Rœmbild*, an. 1676.

III. *Sophia Maria*, n. 7. Mart. 1661. matrimonium tenet *Chriſtiani D. Saxoniæ in Eiſenberg*, inde ab anno 1681.

28. E filiabus *Georgii* II. & *Sophiæ Eleonoræ Saxonicæ* totidem adhuc vita & communi hoc ſpiritu fruuntur, nempe:

Eliſabetha Amalia, nata d. 29. Mart. an. 1635, & *Philippo Wilhelmo C. Palatino in Neuburg* an. 1653. nupta, cujus etiam religionem amplexa eſt:

Luiſa Chriſtina, nata d. 5. Febr. an. 1636, & *Ludovico Chriſtophoro Com. Stolbergenſi* in *Ortenberg* an. 1665. elocata:

& *Anna Sophia*, quæ 27. Dec. an. 1638 auram vitalem hauſit, atque ab *Abbatiſſa Quedlinburgenſi*, in laborum curarumque conſortium, *Coadjutricis* titulo aſcita eſt.

29. *Eleonora Dorothea, Georgii III. & Alexandrinæ Julianæ Leiningenſis* filia, lucem vidit d. 15. Aug. an. 1669.

Magdalena Sibylla, ejus germana ſoror, diem 14. Octobris an. 1671. natalem habuit.

30. Reſtat *Homburgicus* palmes, à loco, quem ejus conditor *Fridericus, Georgii I.* filius natu minimus, incoluit, ſic dictus: ille an. 1638. moriens tres filios impuberes, *Wilhelmum Chriſtophorum, Georgium Chriſtianum*, & *Fridericum* reliquit, quorum tutelam mater *Margarita Eliſabetha C. Leiningenſis* geſſit: ea an. 1648. cum *Georgio* II. Darmſtadienſi de alimentatione ſive appanagio filiorum convenit, hocque nomine præfecturam *Bingenheimenſem* accepit; ſub ea tamen conditione, ut, ſi quando contingeret natu majorem ex ejus filiis *Wilhelmum Chriſtophorum*, abſq; prole maſcula, decedere, præfectura iſta neutiquam ad fratres ejus ſuperſtites devolveretur, ſed *Georgio*, ejusque ſucceſſoribus, integra facultas ſuppeteret, illam, compenſatis meliorationibus, redimendi; hinc etiam Darmſtadienſes in actu immiſſionis hanc cautionem adhibuerunt, ut ſibi ſucceſſionem eventualem conceptis verbis reſervarent. E prædicta verò fratrum triga *Georgius Chriſtianus* ad Pontificiam tranſivit, atque anno 1666. d. 11. Oct. *Hamburgi* uxorem duxit, *Friderici Comitis ab Ahlefeld* viduam, è *Ranzoviorum* gente, ori fecerunt, prognatam; ſed an. 1677. d. 11. Aug.

Fran-

Francofurti ad Mœnum improlis è viventium numero exivit.

31. *VVilhelmus Chriſtophorus* bis matrimonium contraxit: prius ao. 1650. d. 21. Apr. cum *Sophia Eleonora* agnata, *Georgii II. Darmſtadienſis* filia, quæ d. 7. Oct. an. 1663 mortalitatem explevit, poſtquàm complurium liberorum mater facta eſſet, ſequioris ſexus duo ſuperant, è filiis, quorum decem fuiſſe accepi, non niſi unus ad aliquam ætatem pervenit; nempè *Leopoldus Georgius*, qui an. 1654. d. 25. Oct. natus, primum & viceſimum ætatis annum attigit, quippe ſponſus filiæ *Friderici Comitis ab Ahlefeld & Rixingen*, Regis Daniæ Supremi Cancellarii, fato abreptus eſt d. 26. Febr. an. 1675. Poſterior *Wilhelmi Chriſtophori* uxor *Anna Eliſabetha* fuit, *Auguſti Ducis Saxo-Lauenburgici* gnata, an. 1665 ducta, & ampla quidem dote inſtructa, ſed conjugio, uti perhibent, inhabilis; unde natæ poſteà ſunt inter eos offenſiones, inde diſceſſio, tum divortium quoad thorum & menſam, poſtremò litigia atque altercationes publicæ, de præſtandis ac implendis pactis ratione illatorum & alimentorum, quæ Cameram Spirenſem aliquandiu exercuerunt: diſceſſit tandem ille ex hominum vita an. 1681. d. 27. Aug.

32. FRIDERICUS, *Landgravius Haſſiæ, Princeps Hirſchfeldiæ* &c. an. 1633. d. 30. Maji in lucem prodiit, & militiam ſectatus, Suecis primùm Stipendia fecit, ſed in obſidione Hafnienſi crus amiſit; poſteà Electori Brandenburgico operam ſuam addixit, ejusque religioni ſe applicuit, à quo *Suprema Pomerania præfectura* auctus eſt. In *Marchia* bona quædam præſenti pecunia, quam luculentam prior ei uxor attulit, ſibi comparavit, & *Wevelinga* domicilium inſtituit. Fratre *Wilhelmo Chriſtophoro*, absque maribus, defuncto, ditionem, quam tenuit, ſibi vindicatum ivit, Bingenheimiumque illicò occupavit, & præſidium introduxit: quod quia pacto ſuprà memorato, quo Darmſtadienſibus eo caſu, qui jam inciderat, ſucceſſio reſervabatur, adverſum erat; præterea *Ludovicus II. Darmſtadienſis*, ut eventualem illam ſucceſſionem ſibi ſtabiliret, jam dum an. 1675 cum *Wilhelmo Chriſtophoro*, poſt filii ejus unici mortem, de compenſatione ſumptuum, in meliorationes factorum, pro ſumma 30000 florenorum transegerat, eorumque fructus ipſi aſſignaverat; & vice verſa ejus miniſtros homagio eventuali ſibi devinxerat, *turbationem* appellavit *Friderici* occupationem vidua ac tutrix Darmſtadienſis, vique vim oppoſuit, milite ad Bingenheimium admoto, qui id circumdaret, atque aditus clauderet: verùm compoſita eſt res, antequam ad gravius certamen excederet, hoc, ceu nuntiatum eſt, pacto: ut Fridericus centum mille thaleris Darmſtadienſium jura redimeret, hique pecunia hâc accepta omni in Bingenheimium prætenſioni renuntiarent. Prima uxor *Friderico* ducta eſt d. 12. Maji an. 1661. *Margarita Brahea, Abrahamò Comite in Wiſingſburg, Regni Sueciæ Legifero, & Elsâ Guldenſtierna* nata, *Johannis Ochſenſtierna*, Regni Sueciæ Mareſcalli vidua; quæ, an. 1669 ſterilis fato functa, vacuum thorum reliquit *Luiſa Eliſabetha, Jacobi Ducis Curlandiæ ex Luiſa Carola Brandenburgica* filiæ, quam an. 1671 ſibi copulavit, & *par filiorum* ex ea ſuſtulit; natu majoris an. 1673 in lucem editi nomen reſciſcere nondum licuit, alter *Carolus Chriſtianus* annum 1674 natalem habuit.

33. *Chriſtina Wilhelmina*, *Wilhelmi Chriſtophori* è priore thalamo filia, an. 1653. d. 3. Jun. nata, *Friderico D. Mecklenburgico* ao. 1671. nuptui data eſt.

34. *Magdalena Sophia*, ejus germana ſoror, an. 1660. d. 24. Apr. in lucem ſuſcepta, mulier facta eſt an. 1679 ex viro *Wilhelmo Mauritio Comite Solmenſi in Greifenſtein*. Spen. Oti

35. *Scutum* Landgraviorum Haſſiæ, *ſemel perpendiculariter*, *& bis tranſverſim ſectum*, Har. Sp. l. 3. c. 20. ſex areolas *complectitur*, *quibus accedit* parmula, *cordi ſcuti incumbens*, *eademque cærulea leonem coronatum*, *& decem taniis tranſverſis argenteis & rubeis diſtinctum*, *exhibens*; *quæ teſſera eſt* Haſſiaca: prima areola *argentea crucem duplicem rubeam*, Hirſchfeldenſis Principatus *ſymbolum*, *defert*: ſecunda *tranſverſè ſecta*, *parte ſuperiore nigra ſtellam auream continet*, *inferiore auro puro tincta eſt*, *&* Ziegenhainium Comitatum *deſignat*: tertia *aurea pardum erectoſitu rubeum cum corona cærulea defert*, *quod* Comitatus Catimelibocenſis *emblema eſt*: quarta *rubea leones duos gradientes aureos*, Diezenſis Comitatus *teſſeram refert*: quinta *ex nigro & auro tranſverſè ſecta*, *ſuperiore parte duabus ſtellis aureis fulget*, *&* Niddanum Comitatum *denotat*: ſexta *denique rubea*, *urticam candentem*, Schaumburgici Comitatus *ἄσημον*, *exhibet*. Notandum verò, *Darmſtadienſes*, in quinto laterculo Niddano ſymbolo *ſubtexere* Iſenburgicum, *nempè faſcias duas nigras*, *ſolo argenteo inſcriptas*. *Huic ſcuto* galeæ quinque *incumbunt*: media *coronata*, Haſſiacæ *parmulæ reſpondens*, *ſuſtinet cornua duo argentea*; *ex quibus utrinque foliati ramuli prominent*: *huic* ad dextram proxima Hirſchfeldienſis *iisdemque coronata caudâ pavoninâ ſuperbit*, ad ſiniſtram Ziegenhainenſis *caprum exſurgentem*, *alatum*, *nigrum*, *cornibus pedibusque aureis*, *alis emblemate ſcutario pictis refert*. Extima ad dextram Catimelibocenſis *coronata jugum alarum com-*

 plici-

plicitarum ſuſtinet, quarum anterior apparens in orbe aureo leonem ſcutarium exhibet: demum qua ad lævam ultima *eſt, tortili diademate tegitur, & vexillis quinque, in quibus urticæ ſingulæ* Schaumburgicæ *pinguntur, pro fulcro eſt.* Laciniæ *circumfluentes laterculorum colores exprimunt.*

36. Comprehenduntur Landgravii Haſſiæ ſub *Circulo Rhenano ſuperiore*, atque in comitiis in Senatu Principum *ſuffragia tria* obtinent, quorum *duo Caſſellenſes* ferunt, alterum quidem ob ipſum *Principatum Caſſellenſem*, alterum autem ob *Herſchfeldiam*: *tertium* ad *Darmſtadienſes* pertinet: *proëdriam* per pacta alternatim exercent: neque verò minus ob Comitatum *Schaumburgium* in *Collegio Comitum Saxoniæ & Weſtphaliæ*, in comitiis Imperii, nec non dictis *circuli Weſtphalici*, Sereniſſima domus locum ſuum ſervat.

CAP. VIII.

DE MARCHIONIBUS BADENSIBUS.

INclutiſſima Badenſis familia ab antiquiſſimis *Zeringiæ* Ducibus deduci amat, quorum porrò initia à priſcis *Alſatiæ* Principibus, atque adeò ab eadem ſtirpe, qua Auguſtiſſimam *Auſtriacam* domum ortam eſſe ſuperiùs memoratum fuit, derivant. *Hermannus*, *Berchtoldi I. Ducis Zaringiæ* filius, *Berchtoldi II.* frater, ſtemmatis *Badenſis* conditor ſtatuitur, qui *Hochbergam* aliáque in *Briſgojæ* prædia ex avita hæreditate, cum titulo *Marchionis*, ſortitus eſt, atque anno 1074 in monaſterio Cluniacenſi fatis conceſſit; relicto filio, è *Judita Calvenſi* ſuſcepto, *Hermanno, primo Badæ Marchione*, quem Marchionatum, ab Heinrico Aucupe, ad ſuperiorem Germaniam Rhenique aditus ab incurſionibus Gallorum tutandos, inſtitutum, uxor *Juditha*, incertæ proſapiæ, et attuliſſe perhibetur. Hic nepotem è filio *cognomine* habuit *Hermannum* III, cui Imperator Fridericus Barbaroſſa, pro ea poteſtate quam tum temporis Cæſares in Italia obtinebant, *Veronam*, in præmium fortitudinis, bello Mediolanenſi ſibi comprobatæ, tradidiſſe fertur; unde commentum natum eſſe de *Origine Veronenſi*, quaſi ſcilicet *Hermannus* ab extera regione in Germaniam fuerit delatus, vero haud eſt abſimile.

Schurzfl. Diſſ. de reb. Bad. Th. 2.

2. Ab *Hermanni* III. filiis, *Hermanno* & *Heinrico*, prima vice in ramos diducta eſt Badenſis ſtirps, in *Badenſem* nempè & *Hochbergicum*. Hunc *Heinricus* proſevit, qui hæreditatem à patre acceptam *Briſgojæ*, quam Imperator Fridericus II, agnatis Zæringiis extinctis, ipſi contulit, auxit: quæ

felicitas ditiones amplificandi poſterisque que ejus haud infrequens obtigit.

3. Verùm ab *Heinrico IV.* & *Rudolpho III*, *Heinrici I.* abnepotibus, poſtquam illi Principatum inter ſe partiti ſunt, duo iterum palmites defluxerunt, quorum alter *Hochbergicus* ſigillatim, alter *Sanſenbergicus*, dici cœpit. *Heinricus IV. Hochbergam* ad filium *ὁμώνυμον* transmiſit, qui per conjugium *Annæ*, *Burcardi Liberi Domini ab Uſenberg* (non *Iſenberg*) filiæ, ac *Friderici* ſororis, dynaſtiam *Uſenbergicam* inferiorem cum *Kenzinga* accepit, & patrimonio adjecit; reliquam hujus dynaſtiæ partem, ad quam pertinebant oppidum *Endingen*, & alia circa Briſgojæ montem, dictum *Cæſaris ſedes*, (der Kayſerſtuhl) *Heſſo I.* Marchio, *Heinrici V.* filius, à filiabus *Heſſonis Domini ab Uſenberg*, poſtremi hujus gentis, emptionis titulo acquiſivit; cujus filius *Otto*, in quo cœlibe *Hochbergicus* palmes exaruit, eam unà cum Marchionatu Hochbergico, in *Bernhardum* Marchionem Badenſem, interveniente certa pecuniæ ſumma, tranſtulit.

V. Spen. Op. Her. Sp. l. 2. c. 4. §. 4.

4. Supererat *Sanſenbergicus* palmes, cui nomen à *Sanſenberga* erat, quæ *Landgraviatus* eſt, ſed ſub charactere *Comitis*, non Principis, proptereaque titulo dynaſtiæ Rœtelenſis poſtponi olim ſolebat, ceu *Schurzfleiſchius* obſervavit: illius autor *Rudolphus* III. filium habuit *Heinricum* V, qui dominium *Rætelanum* à *Leopoldo* ſive *Luitholdo*, ultimo ejus Dynaſta ac Præpoſito Baſileenſi, an. 1315. donatione mortis cauſa obtinuit, ſedemque, quem anteà *Sanſenberga* habuerat, eò tranſtulit. *Rudolphus* VI. ejus nepos, *Friburgicis* feudis ditiones auxit. *Rudolphus VIII.* verò Comitatum *Novocaſtrenſem* in Helvetia, nec non Dominium *Badenweiler* à Johanne Friburgio, qui an 1444 improlis deceſſit, dono accepit; filiumque poſt ſe unicum reliquit, *Philippum*; in quo *Hochbergica* propago defecit: is, prole maſcula deſtitutus an 1490 pactum ſucceſſionis cum *Chriſtophoro* agnato, Badenſi Marchione, inivit, quod, Imperatoris Maximiliani I. auctoritate an. 1499 roboratum, quadriennio abhinc, poſtquàm Philippus an. 1503. d. 7. Sept. vitam, lineamque, finivit, in effectum deductum eſt, *Chriſtophoro Badenſi* poſſeſſionem univerſæ hæreditatis arripiente; cumque is in jure ſuo interpellaretur à *Ludovico Aurelianenſi*, *Duce Longavilleo*, quippe qui *Johannam*, *Philippi Marchionis* gnatam unicam, connubii fœdere ſibi junxerat, & prætextu juris uxorii *Sanſenbergam*, *Badenweileram*, & *Rætolam* ſibi vindicatum ibat, controverſia amica transactione compoſita eſt, ea lege, ut *Longavilleo* pecuniâ ſatisfieret, ejusque prætenſio, numeratis ducentis & quin-

Diſſ. de reb. Bad. Th. 12.

quinquaginta mille aureis, redimeretur; addictus tamen eidem è ſoceri ditionibus fuit Comitatus *Novocaſtrenſis* (Welſch Neuburg) in Helveria, *titulusque* duntaxat *Rœtelæ*, utpote quæ itidem, cum *Sanſenberga* & *Badenvvila*, in jus ditionemque *Chriſtophori Badenſis* concesſit.

5. Is ſanguinem ducebat ab *Hermanno IV*, qui, in partitione Principatûs *Badenſem* Marchionatum ſortitus, ramum inde nominatum proſevit, & connubiô *Irmengardis* ſive *Irmentruda*, *Heinrici Electoris Palatini* filiæ, opes & potentiam inſigniter auxit; hæc enim ei jus in *Durlacum*, *Heidelsheimium*, *Pforzheimium*, atque *Eslingam* attulit, quæ loca etiam, auſpicio, beneficioque Friderici II. Cæſaris, obtinuit. Cùm an. 1243. diem ſupremum obiiſſet, filios reliquit *Hermannum V.* ac *Rudolphum*; quorum prior jure matrimonii cum *Gertrude*, *Auſtriæ* hærede, contracti in ſpem atque aliqualem poſſeſſionem ejus Ducatus venit, eamque ad filium *Fridericum* transmiſit; qui ſtudio Hohenſtauficæ neceſſitudinis, cum *Conradino Sueviæ Duce* arma adverſus *Carolum Andegavenſem*, Regni Neapolitani uſurpatorem, ſociavit; cumque, collatis ad lacum Fucinum in Etruria ſignis, infeliciſſimo prœlio decertaſſet, vi fati inexſuperabili in hoſtium poteſtatem venit, atque in ipſa urbe Neapolitana an. 1269 indigniſſima morte è medio ſublatus eſt.

6. *Rudolphus* hujus nominis primus, *Hermanni V.* frater, Badenſem ſtirpem propagavit, atque à *Cunigunde Eberſteinia*, uxore ſua, jus in Comitatum *Eberſteinium* poſteris acquiſivit; cui poſteà titulus emptionis acceſſit, ita ut maxima Comitatus hujus pars in Badenſium Marchionum ditione nunc ſit. Inter ejus filios, quos quatuor habuit, *Hermannus VI*, ſtemmatis continuator, in veteri caſtro Eberſteinenſi habitavit: hujus gnati *Fridericus II.* & *Rudolphus V*, ditionibus paternis diviſis, ille *Eberſteinium*, hic *Pforzheimium* incoluerunt; prioris progenies in ejus filio *Hermanno VIII*, qui *Fridericum* ac *Rudolphum* gnatos, in tabula Rittershuſiana omiſſos, turbato mortalitatis ordine, extulit, extincta eſt; crevitque ejus hæreditatem *Fridericus III*, *Rudolphi V.* filius, quo genitus eſt *Rudolphus VII*, ob corporis proceritatem *Magnus* cognominatus: hic, ducta in uxorem *Mechtilde*, *Johannis Cæci*, *Comitis Spanheimenſis*, filia, jus in ſucceſſionem iſtius Comitatus pactis initis, tabulisque datis acquiſivit; cujus in poſſeſſionem, Spanheimenſi familia an. 1437, in Johannis Cæci nepote cognomine, extincta, *Jacobus I.* Marchio, *Rudolphi VII.* è filio *Bernhardo I.* (qui ſucceſſionem in Marchionatum *Hochbergicum* ab *Ottone* agnato ære mercatus eſt) nepos, pervenit, & inſigni, luculentaque acceſſione, quæ *dimidiam partem ulterioris* Comitatus, *duasque quintas citerioris* complectitur, (reliqua enim ad Palatinos delata fuerunt) avitam regionem ampliavit. Vid. ſup. l. 2. c. 9. & l. 4. c. 1.

7. *Jacobus I.* ſpectatæ virtutis, prudentiæ, ac juſtitiæ Princeps, cùm an. 1453 naturæ debitum expleſſet, filios quinque reliquit; è quibus primogenitus *Bernhardus*, mundi curatum, ſponſæq; e *Magdalena*, quæ *Caroli VII. Regis Galliæ* filia erat, pertæſus, cilicium ſumſit, & Principatus regimen fratri, ſorte naſcendi proximo, *Carolo* reliquit, cui parens nuptias *Catharinæ Auſtriacæ*, ſororis *Imperatoris Friderici III*, conciliavit. Hic occaſione diſſidii Moguntinenſis, quo *Dietherus Iſenburgicus* atque *Adolphus Naſſovius* de tiara decertabant, cùm pro *Adolpho* reverentia Pontificis, amoreque Cæſaris impulſus, arma cepiſſet, *Fridericum Palatinum*, à *Dietheri* partibus, magis ut Badenſi obſtaret ac noceret, quàm quod illum charum haberet, ſtantem, adverſarium reperit; à quo, manibus, iniquo loco inter anguſtias *Rheni* & *Nieri*, conſertis, victus, atque unà cum *Georgio Epiſcopo Metenſi* fratre ſuo, nec non *Ulrico Wirtenbergico* captus, lytri nomine varia loca, ſpeciatim *Heidelsheimium*, & portiones, quas in *anteriore Comitatu Spanheimenſi* habebat, ſed has *hypothecario* titulo tantùm, Palatino cedere neceſſe habuit: exceſſit è vita an. 1475. Schwef. l. c. & Hel... de diſſ. Mog. p. 48. & 89.

8. *Chriſtophorus*, *Caroli F.*, *Philippi* agnati, *Hochbergenſis* lineæ poſtremi, hæreditatem, *Sanſenbergam* nimirum & *Rœtelam*, eò, quo paulò ante narratum eſt, modo adiit, magnamque virtutis ac conſtantiæ famam ſibi peperit, eo quod, proſcriptô ab Imperatore Maximiliano I. *Philippô Palatinô*, occaſione patrem ulciſcendi, & quæ ipſi à Palatinis erepta fuerant recuperandi, uti reſpuit; nec ſe bello illi immiſcuit, magis ſe dignum reputans, fidem à parente datam ſervare, quàm ex alterius calamitatibus ſuum comparare commodum. Aperuit tamen ei virtus ſua alibi locorum occaſionem, eamque honeſtiſſimam, qua ditiones dilataret: nimirum cùm Maximiliano Cæſari ſtrenuam in Belgio operam adverſus ſeditioſos, ſcripto ſuis impenſis milite, navaſſet, non tantùm ſuprema *Luxenburgici* Ducatus præfectura præmii loco ipſi collata fuit, ſed & bona rebellibus adempta, ob ſumptus factos, obtinuit; quorum quidem aliqua poſteà redempta ſunt, alia, ut *Rodenmachern*, *Herſpringen*, *Uſeldingen*, in Badenſium ditione permanſerunt.

9. Cæterùm à *Chriſtophoro* communem ſanguinem ducunt, quotquot hodiè è familia, ad paucos quidem redacta, ſuperant:

fuit etenim ille complorium liberorum *ex Ottilia C. Catimelibocenſi* pater, filiæ ſex fuere, gnati decem; quos inter quatuor inprimis mentionem poſtulare videntur: nempe *Jacobus, Bernhardus, Philippus*, atque *Erneſtus*. *Jacobus* primogenitus, Sacrum ordinem amplexus, *Johanni* propatruo an. 1503. defuncto, ſucceſſor in *Archiepiſcopatu Trevirenſi* datus eſt; *in eo adhuc juvene tanta erat vis ingenii*, (teſtem cito *Philippum Melanchtonem*, cujus etiam verbis utor) *ut in conventu Colonienſi an. 1505. reſponderit nomine Imperii, Legatis Pontificiis Latinè, Venetis Italicè, Gallicis Gallicè, Statibus Imperii vernacula lingua: fuit doctus in jure, induſtrius in Muſica atq; in re militari; debuit habere conjugem, quæ fuit mater Duciſſæ Bavariæ, ſed Maximilianus I, propter excellentiam ingenii ipſius, voluit eum eſſe Electorem, dictitans, tali opus eſſe viro, qui præ cæteris Vir eſſet: fuit autem ille incontinentior, & tandem interfectus eſt a quodam ſutore in urbe Confluentia:* hucusque communis Germaniæ Præceptor.

Poſtill. edit. à Pezel. part. 2. pag. 341.

10. *Philippus*, ducta in uxorem *Eliſabetha Palatina, Wilhelmi Junioris, Landgr. Haſſiæ* vidua, (cui Philippus parens dotis loco hypothecam, quam in partes *anterioris Comitatus Spanheimenſis*, Badenſibus competentes, Fridericus Victorioſus, ceu dictum eſt, acquiſiverat, dedit) ſobolem quidem procreavit, ſed è qua ſola *Maria Jacoba* ad juſtam ætatem pervenit, & *Wilhelmo Duci Bavariæ* nupſit. *Bernhardus* atque *Erneſtus* duarum linearum, quibus hodiernum familia diſtinguitur, autores extiterunt: earum prior *Badenſis* ſpeciatim, altera *Durlacenſis* appellatur. Ditionum partitionem ita *Chriſtophorus* parens diſpoſuit, ut *Bernhardo* natu majori aſſignaret medietatem ulterioris Comitatus *Spanheimenſis*, cum ditionibus *Luxenburgicis*; *Philippo* Marchionatum *Badenſem*; *Erneſto* autem Marchionatum *Hochbergicum*. *Philippi* hæreditatem fratres ſuperſtites æquis partibus adierunt, *Bernhardo* ſuperior Marchionatus Badenſis pars, *Erneſto* inferior obtigit.

11. *Bernhardus* ſaniorem puriorémque Nominis cultum primus in Badenſem Marchionatum introduxit, hypothecam *Crucenacenſẽ*, à *Philippi* fratris filia Bavariæ Duciſſa, numerata pecunia reluit, & nomine Philippi II. Regis Hiſp. *Lucenburgenſem* Ducatum adminiſtravit; vergente demum ætate an. 1535 conjugem ſumſit *Franciſcam Lucenburgiam, Caroli Comitis de Brienne* (nec *Antonii Com. Charni*, prout *tab. Rittershuſiana* habet) filiam, bienniòque pòſt è vita diſcedens, par filiorum minutulorum poſt ſe reliquit, *Philibertum* & *Chriſtophorum*. Ille, legitima ætate auctus, *Badæ* domicilium inſtituit, atque, uxore *Mechtilde Bavara* amiſſa, in militiam profectus eſt, Regique Galliæ ſtipendia faciens in prœlio ad *Moncontorium* an. 1569 occubuit, relicto, præter tres gnatas, filio unico *Philippo*; ejus nomine Bavari, cum tutelam ſibi arrogaſſent, Evangelicam religionem Marchionatu exturbarunt; ſed idem an. 1588 in nuptiarum cum *Sibylla Juliacenſi* apparatu morte præpropera oppreſſus eſt.

12. *Chriſtophorus* Philiberti frater, è paternis ditionibus *Rodenmacheram* ſortitus eſt, & Regi Sueciæ militans, *Cæciliam, Guſtavi Regis* gnatam, uxorem promeruit, explevitque mortalitatem an. 1575. Filios quinque vitæ ſuæ ſuperſtites habuit, quos inter primogenitus *Eduardus Fortunatus*, patri in regimine, nec minus poſteà *Philippo* patrueli, ſucceſſit. Is *Pontificiam religionem*, paterna ejurata, profeſſus, cum, derelicto ditionũ regimine, perpetua peregrinatione ætatem contereret, debitorum, tùm avitorum, tùm à patruele Philippo contractorum, nullam rationem haberet, penſiones annuas non dependeret, bona mobilia à Philippo relicta dilapidaret, æs alienum cumularet, eoque Principatum obrueret, adeò ut periculum eſſet, ne ditiones ejus, quas jam tum Rudolphus II. Cæſar *Ducibus Bavariæ ac Lotharingiæ* adminiſtrandas commiſerat, quò ex eorum proventibus debita diſſolverentur, illi autem *Marco Fuggero* conceſſerant, in alienas manus dilaberentur, atque à familia omninò divellerentur; cauſam juſtam ac magnam ſe habere putavit *Erneſtus Fridericus*, agnatus è *Durlacenſi* linea, ut vigore *pacti gentilitii* Marchionatus ſuperioris poſſeſſionem apprehenderet, cujus etiam facili negotio potitus eſt, factique rationes publicæ luci expoſuit; datis quoque eam in ſententiam literis an. 1594. d. 26. Nov. ad Rudolphum II. Imperatorem.

13. Nec verò minus diſplicuit Durlacenſi, & Principali faſtigio indignum viſum eſt, connubium, quo Eduardus Fortunatus *Mariam, Jacobi ab Eicken Domini Rivieræ*, & Gubernatoris Bredæ, equeſtris loci apud Belgas viri, filiam ſibi ſociavit, unde etiam filiis, quos ex ea genuit, de ſucceſſione, ac ſtatu, controverſia deinceps mota fuit. Hos autem tres, cùm anno 1600. *Bruxellis*, per ſcalarum gradus lapſus, cervice fracta, exanimatus eſſet, poſt ſe reliquit, eosque impuberes, *Wilhelmum, Albertum*, & *Hermannum Fortunatum*: eis cùm provinciam reſtituere Durlacenſis abnueret, quam Philippus etiam, eorum patruus, armis recuperare irrito conatu molitus eſt, idque adeò captivitate luit, tandem, poſt longam altercationem, & mul-

tas,

tas, ſed incaſſum rei componendæ tentatas vias, ad tutorum aliorumque magnatum, maximè Caroli Caraffæ Nuntii Apoſtolici intercesſiones atque hortamenta, an. 1622. d. 4. Sept. in Judicio Cæſareo Aulico ſententia adverſus Durlacenſem pronunciata, illeque Marchionatum ſuperiorem, unà cum fructibus perceptis & percipiendis, nec non ſumtibus in litem impenſis, Eduardi filiis reſtituere juſſus eſt.

14. Ex iſtis autem *Albertus*, duorum fratrum ætatibus medius interjectus, infelici caſu an. 1626. vitam amiſit. *Hermannus* *Rodemacheræ* domicilium fixit, atq; a. 1664. vivere deſiit. E duabus uxoribus, quas habuit, *Antonia Crichingenſi* atque *Maria Sidonia Falckenſteinia*, utriusque ſexus liberos ſuſcepit. E priore, præter filiam adhuc ſuperſtitem, gnatos duos, *Leopoldum*, intra pueritiæ annos extinctum; & *Carolum Wilhelmum Eugenium*, qui, à Rege Romanorum *Ferdinando* IV. in numerum *Cubiculariorum* aſcitus, poſteà inter *Canonicos Colonienſes* cooptatus, anno 1666. mortem obiit. Ex altera *Philippum Balthaſarem*, & *Mariam Eleonoram Sophiam*: ille annum 1662 vitæ ſupremum habuit; hæc, *Johanni Franciſco Deſiderato Principi Naſſovio in Siegen* anno 1665 nupta, poſt triennium inter dolores partûs animam exhalavit.

15. *Wilhelmus* regimen Principatus, utpote potior nativitatis ordine, ſuſcepit, atque an. 1629 eum agnato Durlacenſi, ob fructus ab eo è ſuperiore Marchionatu perceptos, tranſactionem *Erlingæ* inivit, & præfecturas *Stein* ac *Renchingen* iſto nomine ab eo accepit; quas tamen deinceps, è formula *pacis Weſtphalicæ*, Durlacenſibus reddere, omnique actioni ſumptuum ac fructuum renuntiare juſſus eſt. A Cæſare cæteroquin in pretio habitus, *Præſes Comitiorum* an. 1640, poſteaque *Judex Cameræ Imperialis Spirenſis* conſtitutus, à Rege verò Hiſpaniæ *torque Aurei Velleris* cohoneſtatus atque inſignitus fuit; demumque, ætate quatuor ultra octuageſimum annis producta verendus, ſenecto corpore, ſed viridis animo ac vigens, d. 22. Maji an. 1677. naturæ conceſſit.

16. Matrimonium biscontraxit, prius cum *Catharina Urſula Hohenzollerana*, poſterius cum *Maria Magdalena Oetingenſi*; ex utroque multa proles provenit. E priore nati omnes, ſolo *Hermanno*, *duabusque filiabus* exceptis, patris fata anteverterunt: namque primogenitus *Ferdinandus Maximilianus* an. 1669. d. 8. Oct. in venatu ex infauſta ſclopeti diſploſione percuſſus, ſpiritum effudit, relicto unico filio, de quo poſteà dicetur, quem genuit è *Luiſa Chriſtina Sabauda*, *Thomæ Principis Carignani* & *Mariæ Borboniæ Sueſſionenſis* filia, *Pariſiis* an. 1653. haud auſpicatò ducta; ea enim, cum ipſe, à ſocru indignis modis habitus, ditiones ſuas repeteret, filiolumque trimeſtrem eò aſportari furtim curaſſet, ut maritum ſequeretur, induci ſe nunquam eſt paſſa, ſed Lutetiæ, ubi etiamnum agit, permanſit.

17. *Leopoldus Wilhelmus*, illius germanus frater, Cæſaris apparitoribus ac ſatellitibus præfuit, atque in bello Turcico, quo Imperii delectus ductavit, multa virtutis documenta edidit, annoque 1671. vitam cum morte commutavit. E ſecunda conjuge, quam poſt *Silvia Catharina Caretta C. de Mileſimo*, quæ ſterilis fuit, alterem nuptiis ſibi an. 1666 junxit, *Maria Franciſca Furſtenbergia*, *Wolfgangi Wilhelmi Comitis Palatini Neoburgici* vidua, adhuc ſuperſtite, *trium filiorum* pater factus eſt; priores duo *gemelli* fuere, quorum alter mox extinctus eſt, alter ſuperat; tertius *Carolus Fridericus Ferdinandus*, an. 1668. natus, ſpes de ſe datas immatura morte d. 14. Sept. an. 1680 deſtituit.

18. *Wilhelmus Chriſtophorus*, Canonicus Colonienſis & Argentinenſis, pari, qua frater primogenitus, caſu an. 1652. occidit; cæterorum fata *tabula Rittershuſ.* notavit.

19. E poſteriore *Wilhelmi* thoro, præter *Philippum Franciſcum Wilhelmum*, in infantia extinctum, filiamq; unicam ſuperſtitem *Carolus Bernhardus* prodiit an. 1657. d. 14. Jan. Hic ſub auſpiciis Cæſaris in nupero bello Gallico militavit, & ſub *legione Portiana Legatus* meruit; cumque an. 1678. d. 5. Jul. manu cum Gallis propè *Rheinfeldam* conſerta, ſtrenuè ac fortiter dimicaſſet, hoſiumque impetum diu ſuſtinuiſſet, tandem autem numero hoſtium ſuperatus, gradum per pontem, Rheno illic loci inſtratum, referre coactus eſſet, periit incerto fato; quippe nec vivum nec mortuum poſt pugnam repertum fuiſſe perhibuerunt, itaque vel igne, qui ponti ſubjectus eſt, abſumptum, vel undis hauſtum fuiſſe crediderunt.

20. A mortuis ad viventes progredimur; hos inter familiam ducit

LUDOVICUS WILHELMUS, *Marchio in Baden & Hochberg*, *Landgravius in Sauſenberg*, *Comes in Spanheim & Eberſtein*, *Dominus in Rœteln*, *Badenwveiler*, *Lahr & Mahlberg*: ſuſceptus is eſt in lucem *Lutetiæ Pariſiorum* d. 8. Apr. an. 1655, à parentibus *Ferdinando Maximiliano* & *Luiſa Chriſtina Sabauda*; poſtquàm patris conſilio è Gallia in Germaniam, vix trium menſium infans, deportatus fuiſſet, ab ipſo, eoque è vivorum numero ſublato, ab avo magna cura induſtriaque educatus eſt; tan-

 dem

dem, cùm avus etiam ſeculo valedixiſſet, provinciarum regimen ſuſcepit, idq; non ſine laude obiit; donec à Gallis, quibus ubiq; locorum quieta movere magna merces videtur, diſturbatos, & nõnullis etiam ditionibus, quod eorum mandata revereri alta mente reſpueret, ſpoliatos, Principatu relicto, ad Cæſarem, tanquam ad arcem libertatis & columen, ſe contulit, ejusque ſervitiis ſe addixit; à quo honorificè exceptus, nuper *Generalis Excubiarum præfecti* axiomate & munere decoratus atque auctus eſt: matrimonii vinculis ut ſe implicaret, tam incerto ac turbido rerum ſuarum ſtatu, animum inducere nondum potuit.

21 HERMANNUS, *Marchio in Baden & Hochberg* &c. illius *patruus*, auram vitalem hauſit d. 12. Octobr. an. 1628, cùm principio *Clericam* vitam affectaret, inter *Canonicos Colonienſes & Paderbornenſes* aſcriptus eſt; poſteà militiæ nomen dans, & Cæſari merens, per omnes dignitatum militarium gradus, ad ſupremam usque, virtute ſua atque in omni genere prudentia, penetravit, dum, Montecuculio Principe rebus humanis exempto, rei bellicæ *Directorium*, cum præfectura *Javarinenſi*, ipſi à Cæſare concreditum eſt.

22. LEOPOLDUS WILHELMUS, *Marchio in Baden & Hochberg*, &c. *Hermanni*, è fratre *Leopoldo Wilhelmo*, de quo dictum fuit, nepos, natus eſt menſe Januario an. 1667, naturam iniquam, ceu perhibent, expertus eſt, nam loquendi uſu deſtituitur; tenet in Bohemia Dynaſtiam Loboſchiz, quam patri prior uxor *Silvia Carretta* attulerat; ea verò à priore marito Comite *Tſchernino* acceperat.

23. *Anna Maria VVilhelma*, ejus *amita*, è ſecunda *Wilhelmi* conjuge, *Maria Magdalena C. Oetingenſi* ſuperſtite, nata an. 1655. d. 8. Sept; *Ferdinando Augusto Principi Lobkovvitzio, Duci Saganenſi* an. 1680 in manum convenit.

24. *Maria Sidonia*, *Hermanni Fortunati*, è prima conjuge *Antonia Crichingenſi*, filia, lucem vidit an. 1635, & an. 1662 *Philippo Principi Hohenzollerano* nupſit, nonceque vidua eſt.

Spen. Op. Her. Sp. l. 1. c. 4. 25. *Scutum* Marchionum Badenſium, hujus lineæ, *bis transverſim & totidem ad perpendiculum ſectum* areolas novem *comprehendit: quarum* prima, *ex argento & minio teſſellata*, ulteriorem Comitatum Spanheimenſem *deſignat*; ſecunda *transverſim ſecta, ſuperiùs argentea roſam rubeam cyano gemmatam deferens, inferiùs aurea aprum humo viridi inſiſtentem exhibens*, Eberſteinium Comitatum *denotat*; tertia *argentea, leonem rubrum auro coronatum continens*, Landgraviatum Briſgojæ *indicat*; quarta *rubra palum aureum, tribus nigris cantheriis exaratum, exhibens*, Badenwileram *innuit*; quinta *medio & honoratiore loco poſita, parmulam*, gentilitium Badenſe *δεῖγμα deferentem, repræſentat, quam auro tinctam baltheus coccineus permeat*; ſexta *cærulea alam argenteam duplicem, ita ut altera alteri incumbere appareat, cuique ſemicirculus foliatus aureus impreſſus, continens*, Uſenbergiam Dynaſtiam *deſignat*; ſeptima *inferiore ſui parte faſciis quinis undoſis argenteis & cæruleis exaratur; è quibus in ſuperiore parte aurea, Leo coccineus exoritur, quæ teſſera* Rœtelenſis *eſt*; octava *perpendiculariter diviſa ſymbola duo continet*, Lahranum & Mahlbergenſe; *illud conſtat faſcia rubra, ſolum aureum exornante, hoc leone nigro coronato aureum campum implente*; extrema denique areola *ex auro & cyano teſſellata eſt*, & citeriorem Spanheimenſem Comitatum *denotat*.

26. *Hoc ſcutum* galeæ tres *premunt*: anterior *coronata leonem* Briſgovium *exorientem exhibet*; media Badenſis, *itidem coronata, cornua duo hircinia, quorum dextrum rubrum, ſiniſtrum aureum eſt, ſuſtinet*; poſterior *hermã virilem oſtentat cæruleo amictu & thorace alam* Uſenbergiam *deferentem, capite verò pileo turbinato cæruleo, argentea ora reducto, tectum*: his galeis ab utroque ſcuti latere ſeptem aliæ *appinguntur*; à dextris Spanheimia, *cui coronatæ cauda pavonina impoſita*, Badenwiletana, *hermam juvenilem, cujus veſti rubea palus ſcutarius impreſſus eſt, ſuſtinent*, & Rœtelenſis, *quam Epiſcopalis mitra auro & cocco ornata, & pavoninis orbiculis faſtigiata tegit*; à ſiniſtris Eberſteiniæ duæ, *quarum altera cornua duo argentea ſuſtinet, viridibus foliolis decorata, inter quæ roſa ſcutaria apparet, ex altera exſurgit herma virilis, cujus veſti argentea aper ſcutarius impreſſus eſt*; Mahlbergenſis *tabulam angularem in orbem figuratam exhibens, cujus extrema ſex ſingulis pavoninarum pennarum orbiculis ornantur, tabula verò orbis aureus cum leone ſcutario imprimitur; & denique* Lahrenſis, *quæ herma juvenili premitur, cujus veſtem auream rubea diſtinguit faſcia; brachiorum autem loco cornua ejusdem metalli enata, ſimiles faſcias oſtentant.*

27. *Durlacenſis* lineæ, ad quam nunc ſermo decurrit, autor *Erneſtus*, ceu dixi, fuit, alter *Chriſtophori* I. filius, qui *Pforzheimii* habitavit, atque *Evangelicam* religionem, fratris *Bernhardi* exemplo excitatus, coluit; perſolvit naturæ debitum an. 1553, relicto, præter plures alios liberos, filio & ſucceſſore *Carolo*: hic, ab innocentis vitæ ſtudio *Sanctus* appellatus, *Auguſtanam Confeſſionem* an. 1556 publicè in ditionibus introduxit, arcẽ *Durlacenſem*, à patre cœptam, perfecit, ſedem *Pforzheimio* iſthuc tranſtulit, caſtro-

que

que *Carlsburgi* nomen abs ſe dedit. Filios tres, è ſecunda uxore *Anna Palatina*, an. 1572 moriens, poſt ſe reliquit, *Erneſtum Fridericum*, *Iacobum*, & *Georgium Fridericum*; ex his *Iacobus*, à Piſtorio apoſtata ad Pontificiorum caſtra ſeductus, priùsquam efficeret, ut novi ritus in ditiones inveherentur, rebus humanis an. 1590 exemptus eſt, relictis, ex *Eliſabetha Culenburgica*, filio *Jacobo Erneſto*, qui non toto anno patri ſuperfuit, & filia *Anna*, quæ hæreditatem *Culenburgici* Comitatus, ab avunculo *Florentio* ultimo *Culenburgi Comite* acceptam, marito *Volratho IV. Comiti Waldeccio* attulit.

28. *Erneſtus Fridericus* religionem, à fratre *Jacobo* turbatam, ſummo ſtudio reſtituit, mortuoque patruele res omnes benè & ſapienter curavit. Cúm à creditoribus *Eduardi* agnati, jus ſuum, quod univerſum Marchionum Badenſium patrimonium reſpiciebat, perſequentibus, ipſi quoque moleſtia exhiberetur, ditiones Eduardi peregrè agentis, ſuaque domi negligentis occupavit; vigore pacti gentilitii, quo an. 1437 in

Thuan. Hiſt. l. 109. p. 414.

diviſione debitorum avitorum conventum fuit, ut ſi ob alterius æs alienum non diſſolutum, alteri damnum afferretur, alteri liceret alterius præfecturas aliquot tantiſper detinere, iisque frui, donec planè ipſi a creditoribus ſatisfactum eſſet; itaque Marchionatum Badenſem ſibi aſſeruit, idque citra ſanguinem peregit, & ſcriptum, quo facti rationes reddidit, evulgavit, quemadmodum paulò antè narratum eſt. Demum, cùm antehac *Formulæ Concordiæ* nomen dediſſet, ad *Reformatorum* partes inclinare, eisque ſeſe adjungere cœpit, atque ut ſuum ad exemplum ſubditi ſe componerent poſtulavit; verùm huic rei intentū mors, omnia dirimens, nec opinantem an. 1604. abſtulit, deſtinataque impedivit; quoniam liberos ex uxore *Anna OſtFriſia* nullos habuit, ſucceſſit ei frater minor *Georgius Fridericus*.

29. Is vera laude religionis, prudentiæ, & fortitudinis nemini poſtponendus eſt; ſed *Unioni* accedentem, cauſamque *Friderici Palatini Electoris*, exercitu conſcripto, ſuſcipientem, fortuna, omni ratione potentior, graviter concuſſit; quippe prœlio ad *Wimpenam* an. 1622 ſuperatus, atque à Cæſare proſcriptus, vagam vitam atque incommodam toleravit, donec an. 1638. eam finiret. Regimen provinciarum jam dum an. 1622, quum expeditionem pro Palatino ſuſciperet, in filium natu majorem *Fridericum* tranſtulit; qui eodem adhuc anno in lite cum agnatis Badenſibus cauſa cecidit, atque ad reſtitutionem ditionum fructuumque, ceu dixi, condemnatus eſt, demum an. 1629 *Etlingæ* ea propter cum agnatis tranſegit. Fortunâ variâ, quoad bellum in Germania duravit, uſus eſt, pro ſorte ſcilicet partis, quam ſequebatur; nec niſi poſt redditam patriæ pacem, in ditionum ſuarum poſſeſſionem firmam atque ſtabilem pervenit: reſtitutus enim eſt per *pacem Oſnabruggenſem* in priſtinum ſtatum, in quo nempè ante exortos

Inſtr. Pac. art. 4.

Bohemiæ motus fuit, non ſolùm quoad *Marchionatum inferiorem Badenſem*, itemque *Hochbergenſem*, tum etiam ditiones *Rœtelen*, *Badenvveiler*, & *Sauſenberg*, ſed & quoad præfecturas *Stein* & *Renchingen*, quæ per tranſactionem Etlingenſem, ratione fructuum, è ſuperiore Marchionatu perceptorum, *Guilielmo* Marchioni Badenſi ceſſerat, ita ut tota illa actio ſumptuum ac fructuum cum omni damno, à tempore primæ occupationis numerando, ſublata & penitus extincta fuerit. Annua quoque penſitatio ex Marchionatu Inferiore, Marchionatui ſuperiori pendi ſolita, ejusdem pacis formulâ annihilata fuit.

30. Uxores *Fridericus* quinque habuit: 1. *Barbaram Wirtenbergicam*; 2. *Eleonoram Solmenſem*; 3. *Mariam Eliſabetham Waldecciam*; 4. *Annam Mariam Geroldſeckiam*; 5. *Eliſabetham Euſebiam Furſtenbergiam*. Prolem non niſi è *prima* & *ſecunda* ſuſcepit: à *quarta*, quæ *Jacobi* ultimi *Dynaſtæ à Geroldſeck* in Suevia filia fuit, maritumque an. 1649 defuncta hæredem ſcripſit, jus ei in *Geroldſeccenſem* dynaſtiam natum eſt, & *patrimonialia* quidem bona, quæque publicis tabulis ad liquidum perducta fuerunt, facilè obtinuit; Ipſa verò dynaſtia, nec non bona *beneficiaria*, jure caduci ad S. R. Imperium devoluta, Comiti *Cronbergio* ritu fiduciario collata ſunt; qui cùm prole careat, petiere Badenſes, paucis abhinc annis libello memoriali in comitiis exhibito, ut in compenſationem detrimenti, in nupero bello Gallico perpeſsi, expectativa in memoratum Dominium ſibi concederetur.

31. Acceſſit etiam jus in *Mahlbergam*, & *Labram* in *Ortenavia*, quarum partem jam tum ſeculo decimo quinto titulo emptionis ad Badenſes deveniſſe, Celeb. *Spenerus* Op. Mar.
tradit: & *Mahlbergam* quidem nunc planè Sp. l. 2. c. 4.
in ditione ſua eos tenere *Schurzfleiſchiana* §. 10. Th, 16.
diſſertatio refert; de *Labra* autem gravis illis cum *Comitibus Naſſovio-Sarbruccenſibus* controverſia intercedit, inde orta, quod, cùm jam antiquitus Dynaſtæ Geroldſeckii *Murſiæ & Sarvverdæ Comites*, aliquo affinitatis nexu ſecum conjunctos, in communem poſſeſſionem caſtri *Mahlbergenſis*, nec non pagorum quinque, in Diœceſi Argentinenſi ſitorum, quorum nomina in proclivi ſunt: *Frieſenheims*, *Obervveyler*, *Oberſchopffheimb*, *Ottenheim*, & *Heiligenzell*, Cæſare tanquam Domino directo aſſentiente, admiſiſſent, ita

ut, quoad ſtirps Comitum Mœrſiæ & Sarwerdæ vigebat, illi unà cum Geroldſeckiis, prædictis locis uſi ac fruiti fuerint; poſteà extinctâ anno 1527, cum *Johanne Jacobo* imptoll, Mœrſenſi familia, *Catharina* ejus patruelis, *Johannis Ludovici Comitis Naſſoviæ & Sarbrucci* conjux, præter Sarwerdanum Comitatum, *Mahlbergam* etiam cum appertinentiis ſibi vindicaret; prætexens titulum feudi fœminini, & quod hæc loca cum filia Comitis cujusdam ſive Dynaſtæ Mahlbergenſis ad Mœrſenſes devenerint, atque adeò eodem jure cum fœmina Mœrſenſi ad Naſſovios transferri poſſint. Negarunt id *Gangolphus* & *Waltherus*, fratres *Geroldſeckii*, & vice verſa aſſeverarunt, loca controverſa pro feudo purè maſculino nunquam non fuiſſe habita, Mœrſenſes verò non niſi precario in ſocietatem poſſeſſionis eorundem receptos; quâ unà cum maſcula eorum ſtirpe ſublata, portiones illas Geroldſeckiis jure meritoque iterum accreſcere; atque eo nomine, cùm Catharina prætenſum jus ſuum mordicus tueretur, litem ei in *Camera Spirenſi* an. 1532. intenderunt, quam ipſa, & deinceps ejus hæredes Comites Naſſovii conteſtari juſſi ſunt; demum ao. 1595 d. 2. Jun. *ſententia* lata eſt, qua damnati fuerunt Naſſovii ad reſtitutionem caſtri Mahlbergenſis & locorum controverſorum, unà cum fructibus perceptis. Hujus ſententiæ executioni cùm Naſſovii, per *reviſionem* quæſitam, remoram injeciſſent, tandem *Jacobus*, *Geroldſeckii* Dominus, anno 1625 cum eis tranſegit, renuntiando ſententiæ, à Camera Spirenſi ſecundum ſe dictæ, & cedendo Naſſoviis omne jus, quod in pagos ſuprà memoratos ſibi competere, durante lite, dictitaverat; ea tamen lege, ut certis penſionibus *centū mille florenos* ſibi perſolverent, unà cum *uſuris* annuis, quas ipſe è *Lahrano* dominio caperet: renovata eſt hæc tranſactio à *Friderico Marchione Badenſi* an. 1632, atque iterum an. 1651, ſancitumque, ut reditus Lahrani dominii Badenſibus attribuerentur, Naſſovii Officiales ſuos, quos ibi habent, juramento, quo quoad illos reditus eis obſtricti ſunt, exſolverent, illique eo nomine Badenſibus fidem conceptis verbis jurarent; hujus autem pacti tenorem, quoniam Naſſovii minus implebant, *Fridericus M. Badenſis* rem denuò via juris aggreſſus eſt, atque an. 1659. d. 26. Sept. *Mandatum immiſſoriale & executoriale* in Camera Spirenſi extraxit, cujus vigore à Directoribus Circuli Rhenani ſuperioris in poſſeſſionem Lahrani dominii immiſſus eſt, eò usque retinendam, donec uſuram, quæ inde ab anno 1654 usque ad an. 1659 à Naſſoviis ipſi pendi debuiſſet, ex ejus proventibus perceperit. Poſteà cùm Naſſovii in perſolvendis penſionibus, quas per tranſactiones receperant, iterum moras nectere Badenſi viderentur, id ipſe operam dedit, ut in poſſeſſione *Lahra* permaneret; & licet illi, re ad *Judicium Aulicum Imperiale* tranſlata, omni contentione elaboraverint, ut Marchionis moliminibus ſecurim, *Ciceronis* verbo, injicerent, atque etiam perfecerint, ut *Indultum Moratorium*, quod à Cæſare conceſſum eis fuit, ad hanc quoque cauſam extenderetur; *nova* tamen à *Spirenſi* tribunali *ſententia* ao. 1671. d. 20. Oct. pronuntiata, & Marchioni Badenſi poteſtas facta eſt, *jure retentionis ac inſiſtentiæ* utendi, usque dum Naſſovii nomen illud omninò ipſis explicaverint.

32. Exuit mortalitatem *Fridericus*, de quo hactenus ſermo præcipuè fuit, quemque *Quintum* hujus nominis dicere ſolent, an. 1659. d. 8. Sept. cùm non ita multò ante filium ſecundum, è prima conjuge natum, *Carolum Magnum* Principem haud ingloriùm militiæ amiſiſſet; is enim diem 19. Nov. an. 1658 vitæ ſupremum habuit, relictis ex *Maria Juliana Comitiſſa ab Hohenloe*, ao. 1650 ductâ, quæ vidua *Fridlinga* prope Baſileam (quæ arx eſt Marchionum, ſic dicta à *Friderico* VI. ob pacis reſtitutionem Oſnabrugæ factam) habitavit, atque an. 1675. vivere deſiit, *Carola Sophia*, quæ *Emiconi Comiti Leiningio in Hartenburg* an. 1676. nupſit, & nunc inter mortuos obverſatur, & filio unico *Carolo Friderico*, qui in peregrinatione Italica ad *Romana* ſacra an. 1671 tranſiit, atque Ordini Equeſtri *Melitenſi* nomen dedit, militiæque tyrocinium in Belgio fecit, & in pugna ad *Seneffam* fortitudinis egregiam laudem reportavit; ſed morbo pneumonico correptus, *Baſileæ* an. 1677 fatis conceſſit.

33. Filios ſuperſtites duos *Fridericus* V. poſt ſe reliquit, *Fridericum* VI, & *Guſtavum Adolphum*: hic ex *Eleonora C. Solmenſi* natus, poſtquam ex ephebis exceſſit, inſtitutus rebus optimis, literisque probè excultus, varia itinera obivit; inde ad bellicas artes animum adjiciens, Venetis principio militavit, dein Suecis in bello Polonico ſtrenuam operam, unà cum fratribus, navavit: eo confecto alterum iter in Italiam ſuſcepit, & Romæ an. 1663 *Pontificiam* religionem, cui jam dum an. 1660. d. 24. Aug. in cœnobio *Hermolsheim*, propè *Molzhemium* in Alſatia, clam ſeſe addixerat, publicè profeſſus eſt; anno inſequenti, bello Turcico ingruente, inter Imperii delectus *ſupremi Excubiarum Præfecti* munus obivit, atque in prœlio, *ad fanum Gotthardi* fortiter pugnans, vulnus in facie accepit, tertiumque equum conſcendit; pace cum Turcis pacta militiæ valedixit, & vitæ aſceticæ ſe mancipavit, cujus

cujus experimento in monaſterio *Reinau* capto, *Fuldam* ſe contulit, ibique Ordinem *Benedictinum* amplexus eſt, & ſacris an. 1668. d. 19. Mart. initiatus, *Bernhardus Guſtavus* dici voluit; tum *Joachimi Fuldenſis*, & *Romani Campidunenſis*, Abbatum, *Coadjutor* deſignatus eis defunctis ſucceſſit, prætereaque *Syburgenſis* cœnobii *Adminiſtrator* electus fuit. Poſtremò à *Clemente X. Pontifice* in *Cardinalium* Collegium an. 1672 cooptatus eſt, cumque anno 1677 ad finem vergente Fuldâ *Hammelburgum* tenderet, morbo implicitus d. 24. Decembr. in dicta arce Hammelburgica vitam cum morte commutavit.

34. *Fridericus VI*, poſt parentis obitum, ditionum gubernacula capeſſivit, eaque ſummâ pietatis & prudentiæ laude adminiſtravit, Princeps omnibus pacis & belli artibus inſtructiſſimus; quibus meruit, ut nupero bello Gallico exercitui, ad repellendas hoſtium injurias ab Imperii Ordinibus conſcripto, ſummo cum Imperio præficeretur; quo munere præclarè defunctus, poſtquam *Philipsburgum* Imperio recuperavit, pridie Calendas Februarii an. 1677 ad meliorem vitam abiit. Poſt amiſſam an. 1660. d. 4. Aug. legitimam conjugem *Chriſtinam Magdalenam Palatinam*, Holmiæ in Suecia an. 1642 ductam, è fœminâ ex privata domo, patre tribuno militari, ortâ, duos filios *naturales* genuiſſe fertur, *Fridericum* & *Bernhardum*, *Barones de Munzenheim* appellatos; quod feudum, à Barone *Hoffart* poſſeſſum, & jure caduci ad ſe delapſum, eis contulit.

35. E legitima uxore quintuplicem prolem ſuperſtitem poſt ſe reliquit, filios duos, gnatas tres; inter illos naſcendi ſorte prior eſt

FRIDERICUS MAGNUS, *Marchio Bada & Hochberga*, *Landgravius Sauſenberga*, *Comes Spanheimii & Eberſteini*, *Dominus Rœtela*, *Badenvvila*, *Labra & Mahlberga*; prodiit in lucem an. 1647. d. 24. Sept. & ſtudiis diſciplinisque Principe dignis ſedulò inſtitutus, poſtquam exterorum etiam mores vidit & urbes, vivo adhuc patre nuptiis ſibi junxit an. 1670. d. 15. Maji *Auguſtam Mariam*, *Friderici Ducis Holſato-Gottorpienſis & Maria Eliſabetha Saxonica* filiam, è qua hactenus ſuſcepit

I. *Fridericum Magnum*, n. 13. Jan. 1672. †. 24. Febr. e. a.
II. *Fridericam Auguſtam*, n. 21. Maji 1673. †. 25. Jul. 1674.
III. *Chriſtinam Sophiam*, n. 7. Dec. 1674. †. 22. Jan. 1676.
IV. *Claudiam Magdalenam Eliſabetham*, n. 15. Nov. 1675. †. 8. Apr. 1676.
V. *Catharinam*, n. 10. Oct. 1677.
VI. *Carolum VVilhelmum*, n. 17. Januar. 1679.
VII. *Iohannam Eliſabetham*, n. 3. Octobr. 1680.
VIII. *Albertinam Fridericam*, nat. 3. Jul. 1682.

36. CAROLUS GUSTAVUS *Marchio Bada & Hochberga*, &c. illius germanus frater, natus eſt *Uckermunda* d. 27. Sept. an. 1648, Princeps bellicis laudibus inſignis, quas nupero bello Gallico, quo Sueviæ Ordinum Evangelicorum legionem pedeſtrem ductavit, ſibi peperit. Sociavit ſibi jugali fœdere an. 1677. *Annam Sophiam*, *Antonii Ulrici Ducis Brunſvicenſis & Eliſabetha Juliana Holſata* filiam, è qua hucusque procreavit

I. *Chriſtinam Iulianam*, n. 12. Sept. 1678.
II. *Carolum*, n. 30. Mart. †. 30. Aug. 1680.
III. *Fridericum Rudolphum*, nat. 13. Maji 1681. †. 18. Maji 1682.
IV. *Carolum Antonium*, n. 29. Jan. 1683.

37. Inter illorum ſorores *Chriſtina*, major natu, auram vitalem hauſit an. 1645. d. 27. Apr. & primis nuptiis in manum convenit *Alberto Marchioni Brandenburgico Onoldinenſi* an. 1665; ſecundis *Friderico Duci Saxo-Gothano* an. 1681.

Catharina Barbara, nata an. 1650, d. 4. Jul. innupta eſt.

Johanna Eliſabetha, n. an. 1651. d. 6 Nov. & *Johanni Friderico Marchioni Brandenburgico*, ſororii ſui filio, an. 1673. elocata, diutino morbo conſumpta, d. 8. Sept. an. 1680 animam exhalavit.

38. *Sibylla*, earum amita, nata an. 1620. d. 5. Febr; in vivis adhuc eſt, & prædicatur Princeps benigna, ſapiens, munifica & pia, maximeque in egenos liberalis, & conſtituto ad liberalia ſtudia ſtipendio apud eruditos omnes celebrata.

39. *Scutum* Marchionum Badenſium lineæ *Durlacenſis* paulò aliter diſponi ſolet, ac illud quod jam tum delineavimus; partitio quidem ac numerus areolarum eodem modo ſe habet, ſed prima areola exhibet *Leonem* Briſgavienſem; ſecunda *alam* Uſenbergicam; tertia *teſſelas* Spanheimenſis Comitatus ulterioris; quarta *aprum* Eberſteinium; quinta eademque media *parmulam*, *qua teſſeram* Badenſem *oſtentat*; ſexta *roſam* Eberſteiniam; ſeptima *palum* Badenweileranum; octava Rœtelenſe *ſymbolum*; nona denique Labranum & Mahlbergenſe δόγματα. Galearum eadem eſt diſpoſitio, qua Marchiones lineæ Badenſis utuntur.

40. Comprehenduntur ad extremum Marchiones Badenſes ſub *Circulo Suevico*, &

ejus *ſecundum diſtrictum*, (das andere Viertheil) qui à *Pro-Rheno in Marchiam Badenſem, usque ad Rhenum verſus Offenburgum, Gengenbachium, Geroldſeck, atque iterum in dictam Marchiam, verſus Rætelam & Hochbergam, usque ad anteriores regiones Auſtriæ & fines Helvetiæ, atque hinc ad Danubium, verſus Sigmaringam, Zolleram, & Hechingam, usque ad limites Ducatus Wirtenbergici* ſeſe extendit, primariò & velut *ductores* procurant; ratione verò Comitatus *Spanheimici* ad Circulum *Rhenanum ſuperiorem* referuntur. In *Comitiis* inter Principes *tria ſuffragia* obtinent, quæ ipſis ratione *Badenæ, Durlaci, & Hochbergæ* competunt. Circa *proëdriam* jus *alternandi* inter utramque lineam exercetur, Art. 4. ſecundum ſanctionem pacis *Weſtphalicæ*; cujus verbis familiæ hiſtoriam obſignare juvat: *Alternetur etiam impoſterum inter utramque lineam Badenſem, inferioris ſcilicet & ſuperioris Marchionatus Badenſis, præcedentia & ſeſſio* in Comitiis, & Circuli Suevici, aliisque univerſalibus vel particularibus Imperii, aut quibuscunque conventibus; pro nunc tamen eâdem præcedentiâ penes Marchionem Fridericum, dum ſuperſtes erit, permanente.

CAP. IX.

DE FAMILIA DUCUM HOLSATIÆ.

OLdenburgica familiæ, è qua *Holſatica* hodierna manavit, principia, ob nimiam vetuſtatem, adeò craſſis tenebris occultata & circumfuſa latent; aut ſaltem, quæ de iis Genealogici Scriptores communiter prodiderunt, tam incertis infirmisque fundamentis nituntur, ut ipſe *Hammelmannus*, qui *Oldenburgenſium hiſtoriam* peculiari ac pereleganti commentario excoluit, in eis explicandis nutare videatur, & lectoris expectationem ſuſpenſam teneat: quamquam enim, vulgari traditioni inſiſtens, ex *Witekindi* Saxonis poſteris, & nominatim *Ringelheimii* Comitibus ſtirpem derivet, Comitumque horum ſeriem ac ſucceſſionem usque ad *Fridericum*, qui circa annum 1091 vitam, cum prima Oldenburgenſium Comitum linea, finiviſſe memoratur, enumerando percenſeat; eorum tamen omnium incertitudinem haud diffitetur, & fruſtrà eis indagandis atque ad liquidum perducendis operam ſuam autores impendiſſe, in *proœmio Chronici* ſui teſtatur, & ſanè (ita pergit) *ſi quicquam certi de illis reperiri in veterum monumentis potuiſſet, vetuſtiores illi, Albertus Stadenſis & Cranzius, quorum aliàs affectus ac ſtudium erga domum Oldenburgicam haud eſt in obſcuro, minimè id fuiſſent omiſſuri; quare Reinero Reineccio quoque magis conſultum viſum eſt, iſta omnia, tanquam non ſatis comperta, in medio relinquere; donec præſto adfuerint, qui fide digna referant, quàm incerta proponere.* Hoc itaque monitum ad animum revocantes, dubioſa & parùm explorata mittimus, atque *Elimarum* gentis autorem conſtituimus, filium *Hojonis, Dynaſtæ Friſiæ* in *Potenburg* & *Mommenburg*, è *Rixa*, quæ *Friderici Comitis Oldenburgici*, cujus mentio facta eſt, amita fuiſſe fertur, natum: is ad ſucceſſionem in Comitatu ex teſtamento amitini evocatus, eam, *Milone Alvenslebio* Comite, propinquiore *Friderici* cognato, ne quicquam contranitente, adiit, & ſtirpem Comitum Oldenburgenſium, quæ proceſſu temporum novis ac luculentis decoribus cumulata eſt, atq; hodienum ſplendidiſſimè floret, proſevit. Ab ejus filiis, *Elimaro II.* & *Johanne*, in duos ſtatim ramos ſtirps deducta eſt: quorum ille, quem *Johannes* condidit ſeculo quinto & decimo, iterum exaruit.

2. *Elimaro II.* tres tribuuntur filii, *Chriſtianus, Bellicoſus* cognominatus, *Heinricus*, & *Otto*: *hic, Præpoſitus Bremenſis*, nepotum è fratre *Chriſtiano* tutelam geſſit: *Heinricus* novæ lineæ autor extitit, quæ, ſecundum *Rittershuſium, Hammelmanni* autoritate ſubnixum, in *Thoma*, ejus nepote, defecit: longiùs eam Cl. *Spenerus* extendit, & *Thomæ Conradum, Heinricum*, iterùmque *Conradum* ſubtexit, atque hunc ultimum an. 1358. à *Butjadis* cæſum eſſe, filiamque unicam reliquiſſe tradit *Margaritam, Johannis C. Diepholtini* uxorem, quæ hæreditatem *Brochuſanam* marito attulerit: verùm hunc *Conradum* cum alio *Conrado, Johannis XI*, è *Chriſtiani poſteris* orti, filio, qui an. 1368 à *Butjadis* occiſus eſt, cuique *Hammelmannus* & *Rittershuſius* filiam *Margaritam, Johanni Diepholtino* nuptam, aſſignant, confundi, probabilitati fortaſſis haud adverſatur. *Chron. Oldenb. part. 2. c. 1. Syll. p. 111.*

3. *Chriſtianus Bellicoſus* ſtirpem propagavit, à cujus abnepotibus, *Johannis X.* filiis, *Johanne* XI. & *Chriſtiano* IV, duæ iterum prodierunt lineæ: à Johanne *Oldenburgica*, à Chriſtiano *Delmenhorſtana*; hujus è filio *Chriſtiano* V. nepos *Otto V.* Comitatum *Delmenhorſtanum* Capitulo Bremenſi ob 6000. marcas oppignoravit, poſteaque an. 1414 eum penitus Archiepiſcopatui obnoxium reddidit; ea conditione, ut, ſi filius ejus *Nicolaus* argentum non diſſolveret, atque à Capitulo Bremenſi in Archipræſulem eligeretur, Delmenhorſtum jure perpetuo penes Eccleſiam permaneret: Evenit poſteà, ut *Nicolaus* Archiepiſcopatui quidem præfi- *Hammelm. p. 2. c. 15.*

cere-

cereretur. ſed eum adverſus competitores ſibi aſſerere non valeret; quare eò ſe abdicavit, & B[illegible]lduinum, Abbatem Lunæburgenſem, ſucceſſorem conſtituit, certis tamen legibus; quas cùm iſte non impleret, jamque N[illegible]laus, oblato ſibi inſtrumento pacti hæreditatis aviti de non alienando, edoctus eſſet, acta pa[illegible]is eum Bremenſibus reſcindi poſſe, pactum illud hæreditarium renovavit, convocatiſque Comitatus Ordinibus, traditionem [illegible]arente ſa[illegible]am irritam dixit, eoſque cum ſubditis in [illegible]iam, nec non agnati & ſocorii ſui *Theoderici Oldenburgici*, quem ſucceſſorem ſimul ſibi deſignavit, fidem adegit. n. c. 19.

4. P[illegible]ſtquàm itaque *Nicolaus* vitam ſi[illegible]eamque an. 1435 terminaſſet, *Theodoricus* Co[illegible]itatum Delmenhorſtanum ſibi vindicavit, æs alienum ab affine conflatum diſſolv[illegible], atq; oppignora[illegible] a reluit. Erat ille pronepos *Johannis* XI, ſatoris rami Oldenburgici, qui in ejus è filio *Conrado* nepotibus, *Conrado II.* & *Chri[illegible]ano VI*, in duos iterum pal[illegible]es [illegible], quorum alter in *Conradi* filio *Mauritio* extinctus eſt; ejus hæreditatem *Theodoricus* a[illegible]uelis erevit, atque adeò [illegible] [illegible]bunaavita, quæ hactenus variè fuerunt [illegible]a, collegit; quæ felicitas cognomen *Fortunati* ei peperit. Acceſſit in [illegible] [illegible] conjugium *Hedvvigis H[illegible] [illegible]chanenburgica*, quod priore uxore defun[illegible] [illegible], quonque omnium ornamentorum, qui[illegible]us po[illegible]ritas ejus exſplendu[illegible] fons fuit a[illegible] [illegible]o.

5. Ex hoc [illegible]tem matrimonio (prius enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filii, *Chriſtianus*, *Ge[illegible]ardus*, & *Mauritius*. *Chriſtianus*, nov[illegible] [illegible] [illegible], ceu poſteà dicet[illegible], fra[illegible] [illegible] omne ceſſit; ex [illegible] *Ma[illegible]*, [illegible]*lmenhorſtium* nactus, filium [illegible]cum [illegible], eumq[illegible] improlem, hab[illegible]it. [illegible] Oldenburgicos Comites continua[illegible] [illegible] continuis bellis, quibus vicinos, n[illegible] non [illegible]at em, [illegible], à quo pa[illegible]tem e Sl[illegible] & H[illegible] [illegible] materna hæreditate poſtulabat, vexavit, *Bellicoſi* cognomen accepit; ſed [illegible] *[illegible]urico Schvvartzburgico*, Adminiſtrator Bremenſi & Epiſcopo Mon[illegible]enſi, victus tandem & captus Delmenhorſtium, quod quidem ea tempeſtate tu[illegible] ſa[illegible]em nomine tenebat, amiſit, atque Epiſcopatui Monaſterienſi conjungi vidit. Recupe[illegible]atum id demum eſt ab ejus è filio *Johanne* nepote, *Antonio* & quidem armata manu, anno 1547, cùm is priùs à Spiren[illegible] Camera mandatum reſtitutorium extraxiſſet; quo non obſtante, ſpolii à Mona[illegible]enſibus in Camera poſtulatus, ca[illegible]ſam orare coactus fuit. Continuarunt hanc litem utriusque partis ſucceſſores, duravitque ea ad noſtram usque ætatem; nam anno demum 1670 d. 21. Oct. Holſatica domus ab actione intentata ſpolii abſoluta, liſque terminata eſt.

6. *Johannes* XIV, *Gebhardi Bellicoſi* filius, *Butjadas & Statlandos*, *Viſurgis & Ibadi* fluviorum accolas, vicit, iterumq; rebelles, ope Ducum Brunſuicenſi[illegible] & Lunæburgenſium, an 1514 ſub jugum miſit, & provinciâ cum illis partitâ *St[illegible]l[illegible]nd[illegible]am* ſortitus eſt: è filio natu minimo *Antonio*, Delmenhorſtii, ceu dixi, recuperatore, duos habuit nepotes, *Johannem* atque *Antonium*, quos inter c[illegible]ntentio ſuper diviſione exarſit; dum *Johannes*, tanquam major nat[illegible], regimen ac jura ſuperioritatis ſolus obtinere, fratrique non niſi præfecturas aliquas, eaſque appennagii nomine conce[illegible]ere volebat; *iſte* verò æq[illegible]ales cum *Johanne* partes poſcebat: agitata eſt hæc contentio per multos annos, & Cæſareo decreto tandem ſopita, quo *Johanni* æqua cum fratre *Antonio* diviſio mandata fuit; quare duo regimina conſtituta ſunt, atque alterum cum Oldenburgico Comitatu *Johannes*, alterum cum Delmenhorſtiano *Antonius* obtinuit; utrumque verò, poſtquam *Chriſtianus*, *Antonii* filius, anno 1647 ἄγαμος è vivis exceſſit, ad unum eundemque dominum rediit. Hamelm. p. 2, 6, 10.

7. *Johannes* XVI. Comes Oldenburgicus nova ditionum acceſſione auctus eſt, beneficio *Mariæ*, *Edonis Wimeken Dynaſtæ Ibeverani* ex *Hedvvigia Oldenburgica*, quæ *Johannis* amita magna fuit, gnatæ; ea enim, cùm poſt fratris unici *Chriſtophori*, ſororiſque natu majoris *Annæ* fata, avitorum dominiorum hæres ſola ſupereſſet, & vitam cœlibem delegiſſet, teſtamentum an. 1573 condidit, quo *Johannem Oldenburgicum*, ſobrinum ſuum, hæredem Dynaſtiæ *Ibeveranæ*, (quæ tres regiones *Wangerland*, *Oſtringen*, & *Ruſtringen* complectitur, &, meridiem verſus, Oldenburgico Comitatui contermina eſt) ejusque appertinentium, ex aſſe inſtituit; utque futuram ſucceſſionem ei certiorem redderet, anno ſequenti officiales ſuos, præſidiariosque milites, in ejus verba adegit, & teſtamenti confirmationem ab Hiſpanico Gubernatore Belgii ac Burgundiæ (ipſa enim multis injuriis à Comitibus Friſiæ Orientalis vexata atque exagitata, ditiones ſuas, quæ allodiales antehac & ab omni ſubjectione liberæ fuerunt, Caroli V. Imperatoris, tanquam *Ducis Brabantiæ & Comitis Hollandiæ* clientelæ an. 1532 ſubjecerat) petiit atque impetravit. Poſtquam igitur *Maria* d. 20. Febr. an. 1575 mortem obiit, *Johannes* ſucceſſionem ejus ſibi aſſeruit, & Bruxellis *inveſtituram* ſuper Dynaſtiam Ibeverenſem, ejusq; pertinentias, ritu ſollemni accepit; in lite etiam, quam *Edzardus* Comes

Fr[illegible] a Or[illegible] ipſi in curia feudali Brabantica, ex capite proximioris cognationis, & veterum pactorum, impegit, ſuperior diſceſſit; quemadmodum *Hammelmannus* hæc & alia fuſius enarravit.

Part. 3. 4. ult.

8. Acceſſit poſteà *Kniphuſium* dominium, antiquitus *Knipens* dictum, in quod *Edo Wimmeken*, *Mariæ* genitor, prætenſionem è donatione *Reinholdæ*, ejus agnatæ, & dominii hujus, legitimæ hæredis, natus eſt, eam jure ad liberos transmiſit. Ex his *Maria*, cum alio modo juris ſui compos fieri nequiret, cum Ieverenſi Dynaſtia *Kniphuſium* etiam Carolo V. *feudi* titulo obnoxium reddidit, atque an. 1548 in comitiis Auguſtanis, *T[illegible]donem ab Inhauſen* (cujus parens *Folef* Kniphuſium à matrueli ſuo *Lope* qui *Lub[illegible]* *Onneken* filius nothus fuit, & dictum dominium præter fas occupavit, teſtamento acceperat) detentionis injuſtæ apud Cæſarem poſtulavit, & impetravit, ut is cauſæ cognitionem Cameræ Spirenſi demandaret; à qua, Maria [illegible] defuncta, nimirum an. 1592 d. [illegible]o. Oct; ſententia pronuntiata eſt, qua *T[illegible] ab In[illegible]ſen* filiis, [illegible] & *[illegible]elmo*, reſtitutio Kniphuſani dominii, cum fructibus inde ab anno 1496 perceptis, imperata fuit. Licet autem executioni hujus ſententiæ mora, eaq; ſatis longa, injecta fuerit, tum quod rei reviſionem peti[illegible]ut, obtinuiſſentque; tum quod Enno Comes Friſiæ Orientalis, qui directum dominium ſibi in Kniphuſium arrogabat, intervenirſſet: tandem tamen, anno ſcilicet 1632, *An[illegible]s Guntherus Comes Oldenburg[illegible]us*, *Johannis* XXVI. filius, in aula Cæſarea perfecit, ut *Commiſſio* atque *Executio* decerneretur, cujus vigore ipſe ſub finem anni 16[illegible] in poſſeſſionem Kniphuſani dominii à ſubdelegatis Cæſareis immiſſus eſt; ob fructus verò ſex & nonaginta [illegible]rum ſpatio per[illegible]tos, eum *P[illegible]po Wil[illegible]lmo L. B. a Kniphauſen*, *Ik[illegible]* filio, non ita multò poſt tranſegit, eosque omnes ei remiſit ac condonavit, præterea quinquaginta mille Imperiales illi, ejusque hæredibus aſſignavit; viciſſim ille, pro ſe, atque hæredibus omni juri ac prætenſioni in Kniphuſium renuntiavit, ſolius tituli uſu ſibi reſervato, atque huic tranſactioni adeò conſtanter inhæſit, ut induci le[illegible]on ſit paſſus, quò cum patruelibus, qui ejus abolitionem & reſtitutionem in integrum Osnabruggæ poſtea quæſiverunt, ſed repulſam tulerunt, conſilia conſereret; quin moriundus etiam (deceſſit autem an. 16[illegible]2) liberis, quos ſex reliquit, ne quid moleſtiæ propter Oldenburgicis exhiberent, ſedulò injunxerit.

VVinkelm. Chron. Oldenb. part. 4. c. 5.

9. *Antonius Guntherus*, poſt patruelis [illegible]*ſtiani* obitum, *Delmenhorſtianum* Comitatum cum *Oldenburgico* cæterum conjunxit; cúmque è [illegible] *C[illegible] Hol[illegible]ia*, legitima uxore, quam ſerò duxit, prolem non ſuſcepiſſet, fato ſuo an. 1667. d. [illegible]9. Jun. functus Comitum Oldenburgenſium ſtirpem terminavit. Ante conjugium filium quidem genuit ex *E[illegible]abeth a Ung[illegible]*, [illegible] *D[illegible] de Sonneck* filia, deinceps Equiti *a* [illegible] *holz* nupta, *Antonium*, an. 1633. d. 1. Febr. natum; is quia nuptiis ſollemnibus non erat procreatus, a ſucceſſione in Comitatibus excluſus fuit. Satis ſuperque tamen à patre proviſum ei eſt per tabulas ſupremas, quibus [illegible] 1663. conditis ipſi aſſignavit caſtrum *V[illegible]*, (quod etiam deinceps incoluit) cum præfectura eò pertinente, & Vogteja *Jhadenſi* porrò dominium *K[illegible]hauſen*, cum pagis eò ſpectantibus, multaque alia prædia in Oldenburgico Comitatu ſita. Ipſe verò, ob præclaras animi corporisque dotes, quarum fama non Germaniam ſolùm, ſed & extera regna implevit, ab [illegible] Ferdinando III. natalibus donatus, [illegible]c in comitiis Ratisbonenſibus anno 165[illegible]. S. R. *Imperii Comitis* axiomate decoratus eſt. Regi Daniæ inprimis carus fuit, qui magnis eum honoribus exaggeravit, Inſignibus *O[illegible]* *ſui* honeſtavit, inter arcanorum Adminiſtros cooptavit, Comitatibus Oldenburgi & Delmenhorſtii, ex pacto quid in Rendsburgenſi, *P[illegible]* titulo præfecit, denique ad pacificationem *Neoma[illegible]ſem* [illegible] [illegible] elegavit. [illegible] ſibi *Au[illegible]*, *Johannis C. de* [illegible] filia, an. 1659. ducta, [illegible] an. [illegible]66. d. 1[illegible] Maji mortua, poſtquam [illegible] inquies ſed non niſi fœmineæ prolis parentem maritum feciſſet: 1. *A[illegible]* licet *Auguſta* n. 4. Aug. 1660, & *Ulrico Friderico* [illegible] 1677 elocata. 2. *Sophia Eliſabetha*, n. 18. Dec. 1661, nuptæ an. 1680. m. Febr. *Fra[illegible] ſco de Fr[illegible]*, *S. R. I. Baroni in Gœdens* [illegible] *rio Imperiali Aulico*. 3. *Dorothea J[illegible]* 28. Jan. 1663. 4. *Ludovica Carol[illegible]*, n. 3 Februar. 1664. 5. *Wilhelmina Jul[illegible]*, n. 4. Maji 1665 quæ *Baronis a Weacln* Regis Daniæ Campi Mareſchalli locum tenentis *filio primogenito* deſponſa eſt. S[illegible]ndam uxorem anno 1680. d. 27. Maji *Fri[illegible]erichsburgi* ſibi junxit, nimirum [illegible] de la *Tremoille*, *Henrici C[illegible] P[illegible]cipis de Tarente* filiam; quibus nuptiis haud diu ſuperfuit, ſed eodem adhuc anno, menſe Novembri, Oldenburgi morte oppreſſus eſt, uxoremque gravidam [illegible] q[illegible] men[illegible]ibus expletis peperit, [illegible] pa[illegible] nomine, *Antony* ſcilicet, appellavit, poſt ſe reliquit.

10. Cæterum [illegible] in Comitatibus Oldenburgi [illegible] Delmenhorſtii quantum attinet, gravis de ea controverſia, inter Reges *Daniæ*

Daniæ & *Ducem Holſato-Gottorpienſem* ab una, nec non *Ducem H*[illegible]*ato-Plœnenſem* ab altera parte, orta, ac per aliquot annos magna contentione agitata eſt. Fundamenta, quibus utraque pars prætenſionem ſuam munivit ac defen[illegible]vit, publici juris facta, in *Diario Europæo* maximam partem hinc inde occurrunt. [illegible] inprimis *ſimult*[illegible]*eam inveſtituram* [illegible]que *expect*[illegible]*ativam*, quam Maximilianus II. Imp. *Friderico* I. Regi, nec non *Adolpho* Holſatiæ Duci, in utrumque Comitatum, re[illegible] ab Antonio I. in feudum converſum, an. 15[illegible]1. ultrò conceſſerit, exa[illegible]erabant; præterea *pa*[illegible]*um Rend*[illegible]*ur*[illegible] an. 1649. cum *An*[illegible]*nio Gun*[illegible]*o* ſancitum, ejusdemque *re*[illegible]*au*[illegible]*entum*, quò utro[illegible]ue ſucceſſio in feuda ipſis aſſi[illegible]nata fuerit, in medium profe[illegible]b[illegible]nt. Dux verò *Plœnen*[illegible] *Ju*[illegible]*nus* [illegible]*lu* jus[illegible]u. n primariò *a propinqui*[illegible] [illegible] acceſſ[illegible], & dic[illegible]abat, cum in feudis maſcul[illegible] potiſſionum militare [illegible] cum in Imperio uſu receptum ſit, ut proxim[illegible] agnatos remotiores à ſucceſſione feudali excludat; ſe[illegible] autem defunctum grad[illegible]nis uno [illegible] prius contingere, quam R[illegible]g[illegible]m Daniæ, & D[illegible] Gottorpienſem [illegible] huc ac[illegible]ere, quod [illegible] ſuperioribus demum [illegible] ex[illegible] illius, quam c[illegible] petit[illegible] [illegible] centiorem in ſe quo[illegible] ab Im[illegible] F[illegible]inando II. & Le[illegible]poldo obti[illegible] Ver[illegible] Rex Daniæ & Dux Gottorpi[illegible] Plœnenſem in ſucceſſ[illegible] vindicanda [illegible]verterunt: final ac [illegible] *Ant*[illegible]*nius G*[illegible] expiravit. *Alte*[illegible] *Comes Aldenbur*[illegible] [illegible] cn [illegible]ex[illegible]a conv[illegible]ntione [illegible]end[illegible]burgenſi [illegible] *poteſtatem* in Comit[illegible] [illegible]s d[illegible] actus fu[illegible]rat) illorum nomine, poſſeſſionem a[illegible] [illegible], & miniſtros, civesque Oldenburgicos in e[illegible]n[illegible]dem fidem ſacramento adſtrinxit; quare *Plœnenſis* in jus eos ad Cæſarem vocavit, & perfecit, ut is an. 1665 Legatos *Hamburgum* mitteret, præterea Duces Lunæburgicos & Landgravium Caſſellenſem *Commiſſarios*, ad rem dij[illegible]di[illegible]andam & componendam, conſtitueret; quos tamen ſ[illegible]u[illegible]lu itineris atque induſtriæ ſuæ partium d[illegible]ceptantium pervicacia fruſtravit. *Rex D*[illegible] quidem an. 1671 cum Plœnenſi de dimidia parte, quam ipſe occupavit, tranſegit, eamque ſibi aſſeruit: *Gottorpie*[illegible]*s* verò litem perſecutus eſt donec per *ſententiam*, an. 1676 in aula Cæſarea latam, ad reſtitutionem ditionum præceptarum, fructuum que perceptorum, & ſumptuum damnatus fuit; quæ ſententia eodem adhuc anno executioni mandata, & Plœnenſis in poſſeſſionem illarum ditionum [illegible]mmiſſus eſt; quas tamen poſteà, ad evitanda i[illegible]commoda, quæ e regimine diviſo ori[illegible] ſolent, itidem Regi Daniæ per pactionem tradidit, atque ab eo viciſſim alia in Holſatia & Sleswico loca, compenſationis nomine accepit. Idem denique hæredibus Antonii Guntheri *allo*[illegible]*bus* (quorum nomine *Antonius C. Altenbur*[illegible]*cus*, ejusque liberi, nec non *Principes Anhaltini Serveſtani*, è ſorore ſua prognati, quibus Dynaſtiam *Ihever*[illegible]*anam* legavit, veniebant) controverſiam movit, ſeparationem feudalium ab allodialibus ſtrictam atque exactam eſſ[illegible] agitando, de qua proſtat ſchediaſma Germanicum, an. 1681 ſeparatim excuſum, poſteà *Diarii Europæi* parti XLI[illegible]I ſubjunctum, cui titulus: Bericht von dem jenigen was zwiſchen denen Oldenburgiſchen Lehensfolgern/ eines/ und den All[illegible]dial-Erben deß [illegible]en Grafens rc. andern Theils vorgehe: [illegible] lectorem curioſum remi[illegible]imus.

11. S[illegible] jam tandem in gradum redeamus, extra lin[illegible]s olcasque aliq[illegible]ant[illegible]lum ex[illegible]tiat[illegible] *Theodorici Fortunati* Comitis Oldenburg[illegible] fil[illegible]um primog[illegible]um *Chriſtianum* d[illegible]imus; hic ab avunc[illegible]lo [illegible] *Duce* [illegible], ad Daniæ Regnum poſt mortem [illegible] *Pala*[illegible] vocatò, ſed ob ætatem in[illegible]ntem id oneris ſuſcipere detrectante, Ordinibus Regni de m[illegible]liore nota com[illegible]endat[illegible] ab iis an. 1448. in *Regem Daniæ* [illegible] *Norv*[illegible] elec[illegible]s, atque anno [illegible]quenti *H*[illegible], porro an. 1450. *Trundhemii* coronatus eſt, do[illegible] ſimul, ut res ſuas firmaret, in uxorem vidu[illegible] Anteceſſoris ſui in Regno, nimirum *Dorothea*, *Johannis M. Brandenbur*[illegible] filia. Poſteà an. 1457 à Proceribus etiam *Regni Sueciæ*, cùm *Carolus Canuti*, quem ante novennium exterorum Regum pertæſi ad id faſtigii evexe ant, in Poloniam fugienti ſimilis diſceſſiſſet, ad ejus ſceptrum capeſſendum evocatus a[illegible]que *Holmiæ* inauguratus eſt. Biennio abhinc, poſtquàm *Adolphus* ejus avunculus naturæ [illegible]ceſſit, *Sleſvi*[illegible] Ducatum jure caducitati[illegible] partim, partim cognationi[illegible] ſibi vindicavit, cui *Holſatiæ* etiam, nec non *Stormariæ* Comitatus acceſſerunt; cum prius *Ottonem Comitem Schauenbur*[illegible]*cum*, è priſca Comitum Holſatiæ ſtirpe prognatum, atque adeò Adolph[illegible] gentilem, perſolutis ei X[illegible] m[illegible] aureor[illegible]m, & trad[illegible]to *Pinnenber*[illegible] C[illegible]itatu, ut juribus ſ[illegible]s ren[illegible]tiaret, induxi[illegible]et; hanc conjunctionem Holſatiæ cum Regno Daniæ dilucidè, nec tamen prolixe, e[illegible]plicuit *Joh. A*[illegible]*lphus* [illegible]*præus*, in *A*[illegible]*ali*[illegible] *F*[illegible]*oporum Sle*[illegible]*num*. Præterea *Chriſtianus Gerhardi* fratri ſui prætenſionem [illegible] in partem Sleſwicenſ[illegible] hæredi[illegible]atis, itidem [illegible]gent[illegible] redemit, *pactumque mutua renu*[illegible], hinc in Sleſwicum & H[illegible]ſatiam, iſthinc in Comitatus avitos *Ripæ* an. 1460 [illegible]m eo ſ[illegible]cit. Denique ab Imperato e Friderico I[illegible] quem, Romam an. 1474 tendens, *Roten*[illegible]

Meurſ. Hiſt. Dan. lib. [illegible] p. 18.

Lib. 3, [illegible]

convenit, obtinuit, ut *Holſatiæ & Stormariæ* Comitatus, nec non *Dietmarſiæ* regionem, quam nulli tum Principi ſubjectam, & libertate ſua inſolentem perdomare animo præſumſerat, in *Ducatum* commutaret, cumque è tribus illis ditionibus unum factum, abolito vetere Comitatus titulo, ſibi ſollemni more conferret.

12. Exuit *Chriſtianus* I. mortalitatem an. 1481, relictis duobus filiis, *Iohanne & Friderico*. Ille patris in Regnis ſucceſſor, *Sleſvvici* etiam & *Holſatiæ* Ducatus, quos parens *Friderico* aſſignaverat, ad ſe rapuit, eosque, ad ſuum arbitrium libidinemque, cum fratre, leonina æqualitate, diviſit. Factum verò poſteà eſt, non ſine Divino nutu ac conſilio, ut, cùm *Chriſtianus II*, Johannis filius ac ſucceſſor, immodicæ libidinis & crudelitatis licentia uſus, procerum æque ac populi odium atque abominationem in ſe concitaſſet, & proinde regnis dejectus, cuſtodiæ etiam, in qua exacta demum ætate *damnatus* [illegible] deceſſit, traditus eſſet, *Fridericus* non toto ſolùm Ducatu, ſed & Regnis Daniæ ac Norwegiæ, ingenti Ordinum favore, potiretur. Ejus auſpiciis *Chriſtiana religio* in Daniæ, Norwegiæ, & Holſatiæ Eccleſiis ad genuinam ſinceritatem reducta, atque ab adulterinis ritibus ac dogmatibus purgata eſt: ab eodem omnis Regum Daniæ, atque Holſatiæ Ducum, hodierna familia defluxit.

13. Filios quatuor, e duplici conjugio ſuſceptos, an. 1533 ſorte defunctus inexorabili, poſt ſe reliquit Fridericus I. nempè *Chriſtianum* III, *Iohannem*, *Adolphum*, & *Fridericum*: hic *Hildesheimenſi & Sleſvvicenſi* Epiſcopatibus præfuit; cæteri adulta ætate patrimonium *Rendsburgi* an. 1544 inter ſe æqua lance partiti ſunt. Et *Chriſtianus* quidem, qui in Regno etiam parenti, quamquam non abſque dimicatione, ſurrogatus fuit, pro ſua parte in Ducatu *Sleſvvicenſi* obtinuit præfecturas *Sonderborg & Nor*[illegible]*r*, nec non *Rubkloſter & Sundevvitt*, quæ poſteà conjunctim *Sonderborgenſis Principatus* nomine diſtingui conſueverunt; item præfecturam *Flensburg*, & denique diverſorii nomine, pagum *Lockebeeck*, Gottorpium inter & Rendsburgum ſitum; in *Holſatia* præfecturas *Segeberg & Steinburg*, cum appertinentiis, atque oppido *Izehoe*, porrò *Plæn & Heiligenhaven*, tandemque tria monaſteria, *Segeberg*, *Reinfeld*, & *Arensbœke*. *Iohannes* ſortitus eſt è *Sleſvvicenſi* Ducatu præfecturas *Haderſleben & Dærning*, *Tondern*, cum cœnobio *Lœhm*, pagos tres, Gottorpienſi præfecturæ excerptos & Rendsburgenſi inſertos, quorum hæc eſt nomenclatio, *Borchſtett*, *Lehmbeck*, & *Campen*; in *Holſatia* verò præfecturam *Rendsburgenſem*, ac monaſterium *Bordesholm*. *Adolphus* nactus eſt *Sleſvvicen*[illegible] Ducatus vetuſtam & primariam arcem ac præfecturam *Gottorpienſem*, quæ eo tempore vic[illegible] *H*[illegible]*ſ*[illegible]*m*, & vicinas *Hardas* complectebatur; item *Stapelholm*, diſtrictum *E*[illegible]*te*, præfecturas *Hutten*, *Wittenſee*, *Moln*[illegible]*r*, *Brunlun* ſive *Apenrade*; in *Holſatia* autem præfecturam *Kiel*, cum parœcia *Neumunſter*, præfecturas *Tritton*, *Oldenborg*, & *Neuſtatt*, duoque cœnobia *Ciſmar & Rheinbeck*.

14. Poſt *Chriſtiani* III. mortem, quæ in annum 1559. incidit, *Adolphus*, ejus frater, bellicum recinit, & *Johannem* fratrem, nepotemque *Fridericum* II. gloriæ ſtimulis concitavit atque inflammavit, ut *Dietmarſis* ad vindicandam cladem, quam patri ac patruo an. 1500. inflixerant, bellum inferrent; quod magna celeritate ac fortuna, ductu conſilioque *Johannis Ranzovii*, confectum eſt, Dietmarſis debellatis, & ſub jugum miſſis. Horum regio anno 1568. *Kilonii*, inter *Fridericum* II. Regem, ejusque patruos *Johannem & Adolphum*, in tres partes diviſa eſt: primam, quæ *Auſtrum* ſpectat, *Rex* obtinuit; *Johannes* regionem *intermediam*, quæ Rendsburgenſem præfecturam contingit, ſortitus eſt; *Adolpho* verò pars reliqua, eademque *Borealis* Gottorpio vicina, obtigit. V. Thuan. Hiſt. l. 44. p. 446. & ſeqq.

15. *Johannes*, qui, ad differentiam filii fratris ſui, *Senior* dictus eſt, cœlibatum matrimonio prætulit, atque an. 1589 in caſtro *Haderſleben*, ubi ſedem fixerat, vitam cum morte commutavit: ejus ditiones *Fridericus* Rex atque *Adolphus*, poſt longas altercationes, ita inter ſe ſunt partiti, ut *Rex* præfecturas *Haderſleben & Dærning* in Sleswico, præfecturam *Rendsburg* in *Holſatia*, & è Johannis portione in *Dietmarſia* illum diſtrictum, qui ad *meridiem* vergit, ſuæque parti conterminus eſt, ſortiretur; Chytr. Chron. Saxon. l. 25. p. 746. *Adolphus* autem præfecturam *Tondern*, monaſterium *Lohm*, Inſulas *Nordſtrand & Femern* in *Sleſvvicenſi* Ducatu, cœnobium *Bordesholm* in *Holſatia*, tractumque Dietmarſiæ intermediæ ſuæ parti oppoſitum obtineret; De cætero *telonia Gottorfii & Rendsburgi*, quorum tertiam partem Johannes tenuerat, itidem ex æquo fuere diviſa; jura vero in civitate *Hamburgenſi* communia relicta, & de beneficiis in collegiis *Lubec. & Hamburg.* per vices conferendis conventum eſt; *mobilia* bona ſolus Johannes tenuit. Atque ab iſta Ducatus Sleſvvicenſis ac Holſatiæ diviſione, *duo* orta ſunt *regimina ſuprema*, quæ ab illa ætate ad hanc noſtram usque floruerunt, & penes Principes *duarum linearum*, quibus familia primario diſtinguitur *Regia*

mon-

nimirum & *Gottorpienſis*, ſemper fuerunt. Ne verò ulteriore diviſione ditiones diſtraherentur, diſcerperenturque, & adeò familiæ opes ac nervi labefactarentur, *jus primogenituræ* introductum, atque ab Imperatoribus confirmatum eſt.

17. *Regiam* itaque lineam *Chriſtianus* III. condidit, cui tres fuere gnati: *Fridericus* II, ſucceſſor in Regno, cujus jam dum mentionem fecimus, *Magnus*, & *Iohannes*, *Iunior* appellatus, ab hoc novi palmites propullularunt, poſteà recenſendi. *Magnus* loco appennagii, quod è paternis ditionibus ei competebat, *Oeſilienſem* & *Curonienſem* diœceſes in *Livonia*, quas Fridericus Rex non ita multò antè ab Epiſcopo *Johanne Munchhauſio* emerat, à fratre accepit; quibus poſteà jus in Revalienſem provinciam, à *Mauritio Wrangelio* Epiſcopo traditum, adjecit. Flagrabat tum bellis Livonia, & à Ruſſis, Polonis, ac Suecis premebatur, atque exhauriebatur; itaque Magnus, ut ſuis rebus conſuleret, potentiori parti ſe applicuit, atque *Johanni Baſilidi*, *Ruſſorum Magno* Thuan. h. op. p. 224.
Duci, in clienteiam dedit, à quo benigne exceptus, *Rex Livoniæ* dictus, & affinitate ſua honeſtatus eſt, *Mariam*, ipſius ſobrinam, an. 1574. d. 12. Apr. in uxorem ducendo; tandem verò, ſicut temporaria Tyrannorum ſunt ingenia, inſidaq; eorundem amicitia, injuriis compluribus acceptis ab ejus partibus diſceſſit, atq; in ditionem ſuam Curonenſem rediit, & *Pilteni* an. 1583 (nec 1580) d. 18. Mart. è vita migravit, pater filiæ unicæ *Mariæ*, quæ an. 1580 nata, atque à matre vidua in Moſcoviam deducta, poſteà *Alberto Janovviz*, *Cancellario ac Patriarchæ Ruſſiæ*, nuptui data eſt.

18. *Fridericus* II. patri in Regno ſuffectus, Dietmarſis ſubactis, bellum cum Suecis per ſeptem annorum ſpatium vario Marte geſſit; cujus, inter alias cauſas, haud poſtremam fuiſſe *Hammelmannus* prodidit, quod P. l. c. 16.
Sueci ægrè ferrent, Inſignia Regni ſui, *tres* nempè *coronas*, à Danis uſurpari. Inter conditiones pacis, quæ an. 1570 *Stetini*, arbitrio Maximiliano II. Cæſare, compoſita eſt, Illæ primariæ fuerunt: ut Rex Daniæ *omni juri in Sueciam* renuntiaret; viciſſim Sueciæ Rex, Chytr. Chron. Sax. l. 21. hoc p.
Norvvegiæ, *Gottlandiæ*, *Scaniæ*, *Hallandiæ & Blekingiæ*, nec non *inſignibus Daniæ & Norvvegiæ* cederet; *tribus* autem *coronis* uterque Regum uti pergeret, donec per arbitros controverſia componeretur: porrò ut Sueci, retentis, donec de ſumptibus in defenſionem Revaliæ impenſis ipſis ſatisfieret, *Revalia* & *Wittenſteinio*, reliqua Livoniæ decederent, Dani *Elsburgam* reſtituerent, atque à Cæſare *Diœceſin Revalienſem* & *Oſilienſem*, *Padiſium* cœnobium, *Sonneburgum* & *Hapſelam* clientelari titulo acciperent. Idem Fridericus *Ordinem Elephantiacum* an. 1580. d. 26. Jun. inſtituit, cùm filiola ejus *Auguſta* Sacro baptiſmatis fonte, ſollemni Chriſtianis more, ablueretur, & Principibus præſentibus *aureum torquem cum Elephante dependente, è puro auro & gemmis conflato*, donavit. Arcem *Cronenburgenſem* ad fretum Sundicum ingenti ſumptu condidit, *Friderichsburgum*, a ſuo nomine dictum, inchoavit, *Soræ* regiam ſcholam fundavit, bienniòque pòſt, anno nimirum 1588, vivendi finem fecit. Filii tres, è *Sophia Mecklenburgica* ſuſcepti, ſuperfuerunt ejus vitæ ſuperſtites, *Chriſtianus*, *Ulricus*, Epiſcopus Suerinenſis & Sleswicenſis, an. 1624 d. 27. Mart. defunctus, & *Johannes*; hic, à Magno Duce Moſcoviæ *Boris Federvviz* evocatus, & gener in filia *Arſenia* delectus, in urbe *Moſcovia* an. 1602 febre extinctus eſt.

19. *Chriſtianus* IV. patri in regno ſucceſſit, idque per duos & quinquaginta annos magna fortitudinis & prudentiæ laude moderatus eſt, arces oppidaque aliquot, in firmamentum pariter & ornamentum provinciarum, extruxit, in quibus eminent *Chriſtianſtad* in Scania, & *Gluckſtad* prope æſtuarium *Albis*. Bella duo cum Suecis geſſit haud mediocris mali, poſterioris maximè fortuna anceps atque atrox fuit, cui, non niſi triennio ante mortem, per pacificationem *Broſembroenſem* finis impoſitus fuit. Germaniæ turbis implicitus, gravi ad *Hamelam* vitæ periculo perfunctus, nec una clade, illa ad *Lutteram* pene exitiabilis fuit, fractus eſt, quare pacem tandem à Cæſare petiit, atq; impetravit. *Erneſtum Schauenburgicum*, qui, ab Imperatore Principali axiomate auctus, titulum *Principis ac Comitis Holſatiæ* uſurpabat, ut eo abſtineret, armis coëgit. Cum *Hamburgenſibus* etiam, quod telonium Gluckſtadii pendere detrectarent, necnon à juriſdictione Ducum Holſatiæ ſe vindicarent, atque immediatis Imperii civibus æquiparari contenderent, depugnavit, tandemque per tranſactionem *Steinburgicam* an. 1621 ad homagium (*ſponſionem* Hamburgenſes appellant) ſibi, Ducique Gottorpienſi, præſtandum eos compulit: quæquidem contentio inter majores jam dum agitata, ſæpè poſteà, & noſtra iterum ætate recruduit; cujus non eſt hic narrandi locus.

20. Perſolvit *Chriſtianus* IV. naturæ debitum an. 1648. Ex *Anna Catharina Brandenburgica* legitima thori ſocia, quam an. 1612 amiſit, tres filios ſuſcepit: *Chriſtianum*, *Fridericum*, & *Ulricum*. E fœminis autem, quas poſt conjugis obitum adamavit, & penè uxorum loco habuit, complures liberos genuit;

nuit; nimirum è *Catharina Andreæ*, *Johannem Ulricum a Guldenlevv*, an. 1658 Hafniæ mortuum; è *Catharina Munckin*, filium *Chriſtianum Woldemarum Comitem Holſatiæ*, qui in Moſcoviam ducendæ *Irenæ*, filiæ *Michaelis Fæderovviz Magni Ducis*, an. 1644 profectus, tituloque *Ducis in Garoslau & Suſdali* auctus, pauló poſt, quod Græcorum religioni accedere nollet, in vincula conjectus, poſt ſoceri veró mortem ab ejus filio ac ſucceſſore *Alexio* libertati redditus, nec ſine donis ſed absque ſponſa dimiſſus, in Daniam rediit; demum Suecis in Polonia militans, *Lublini* a. 1656 morbo militari obiit; filias ſex, *Fridericam Sophiam Eliſabetham*, *Chriſtiano à Penzen, S. R. Imp. Comiti*, Conſiliario Regio an. 1634 nuptam; *Fridericam Leonoram*, *Cornificio Vlefeldio* Regni Drozeto elocatam, ſuperſtitem adhuc & perpetuæ cuſtodiæ mandatam; *Fridericam Eliſabetham Auguſtam*, *Johannis a Lindenau* Senatoris Regni conjugem; *Chriſtinam*, *Hannibali Seeſtæt* Proregi Norwegiæ nuptui datam; *Fridericam Hedvvigen*, *Ebbonis Vlefeldii* uxorem; & *Dorotheam Iſabellam*, monialem Coloniæ; è *Wibeke*, quam, *Munckia* illius hera repudiata, & arci *Bollar* inclusa, adſcivit, *Ulricum Chriſtianum a Guldenlevv*, (qui Hiſpanis in Belgio Excubiarum præfectus meruit, & anno 1661 deceſſit) atque *Eliſabetham*, *Nicolao ab Ahlefeld* nuptam, ſuſtulit.

21. *Chriſtianus*, primogenitus è legitimis *Chriſtiani* IV. filiis, *Princeps Daniæ* electus, parentisque in regno ſucceſſor deſignatus fuit, & an. 1614 *Magdalenam Sibyllam*, *Johannis Georgii* I. *Electoris Saxoniæ* filiam connubio ſibi ſociavit, ſed patris fata prævertit; quippe, cùm valetudinis jam pridem afflictæ cauſa in Bohemiam ad thermas Carolinas tenderet, in itinere vi morbi ingraveſcente animam d. 2. Jun. an. 1647 reddidit. *Ulricus*, ejus frater natu minimus, natus d. 11. Febr. an. 1611, *Adminiſtrator Suerinenſis* fuit, cumque militiæ nomen dediſſet, atque Electori Saxoniæ militaſſet, induciarum tempore à Piccolomineo ad colloquium invitatus, & honorificè exceptus dimiſſusque, in reditu per inſidias globo trajectus d. 15. Aug. an. 1633 occidit

22. *Fridericus* III. duorum fratrum, de quibus dixi, ætatibus medius interjectus, *Archiepiſcopus Bremenſis*, nec non *Epiſcopus Verdenſis & Sleſvvicenſis* fuit; ſed fratre primogenito præmatura morte extincto, *Princeps Daniæ* proclamatus, poſt patris ad Superos exceſſum, regni gubernacula ſuſcepit. Principium regiminis grave ipſi reddiderunt domeſticæ turbationes, quas ciebat *Cornificius Ulefeldius*, Vir ſagax, acer, diſertus, opibus, gratia, amicitiis, vigore ingenii atque animi celeberrimus, ſupremisque regni muniis admotus, & Regia pollens affinitate. Is novis rebus ſtudere atque altiora affectare arguebatur, præterea impietatis in Regem deferebatur; ſed cùm rebus ſuis diffiſus fuga ſalutem petiiſſet, poſteaque in cuſtodiam Regiam incidiſſet, reddita aulæ eſt tranquillitas. Eam veró, totiusque Regni quietem, diſcuſſit libido, quæ Regem Suecis, in Polonia diſtrictis, bellum inferendi invaſit, quod etiam omni cura comparatum, & per Fecialem indictum, majore animo, quam fortuna, capeſſivit; initio quidem prona omnia Dani, verùm ſimulac Sueci, pace tumultuaria cum Polonis ſancita, advolarunt, adverſa omnia experti ſunt, ipſo æthere Suecis militante, viamque per conſtrictum frigore Oceanum ad regni penetralia ipſis ſternente. Adducta erat Daniæ libertas in propinquum diſcrimen, cui ſe ſubduxit conſentiendo in pacem *Rotſchildiæ* properatis pactionibus d. 26. Febr. 1658. conflatam, eamque neceſſariam magis quàm ſplendidam; dixeris veró illam potiùs pacis ſimulacrum: eodem enim adhuc anno Sueci, vel quod pœniteret bellicoſiſſimum eorum Regem neglectæ occaſionis rapiendi Daniam, vel quod ſuſpecta ei eſſet mora, quam implendis pacis conditionibus Dani attuliſſe cauſabantur, cum Polonis, Brandenburgicis, & Batavis interim conſilia miſcentes, atque in fœdera coëuntes, denuó in Daniam eruperunt, & *Cronenburgo* expugnato ad caput regni *Hafniam* usque penetrarunt, eamque acri obſidione cinxerunt; quam Rex ipſe ſumma virtute, conſtantia, & vigilantia, per anni fermè ſpatium ſuſtinuit, ſervitutemque Daniæ imminentem averruncavit: tandem Sueci, clade à Fœderatis in *Fionia* accepta, nec non morte repentina Regis ſui attoniti, pacem acceperunt, quæ, in caſtris ad *Hafniam* d. 27. Maji an. 1660 ſancita, quicquid, extra Norwegiam, Scandinaviæ litoribus veteres circumſcripſerunt, nempe *Scaniam*, *Bleckingiam*, & *Hallandiam* in Suecos tranſtulit.

23. Hoc autem bello, quo ingens adeó detrimentum res Daniæ publica fecit, facta eſt ad potentiam Regis illuſtris acceſſio, *partumq́, novum propemodò regnum Friderico; qui, amotis paulatim bellis*, (verbis utor *Viti Beringi* in *Hiſtoria obſidionis Hafnienſis*) *ſupra hoſtes & invidiam evectus, illam quam in tanto diſcrimine ſuſtinuerat Rempublicam, meritis fecit ſuam; jamque ſuperioribus Regum haud paulò clarior, eliminato & reciſo, quicquid in ordinem cogebat, ſummum illud in terris nomen, partum virtute Regnum in nobilitatis fontem tradidit poſteris, non promiſcua aut fortuita dignatione, ſed quod heredes ſequatur per ſucceſſiones, certo peculio, & manſura in ſeculum poſſeſſione.* Confectum id eſt medio Octobri an. 1660, quo, Pag. 40.

con-

conſpirantibus Statibus Eccleſiaſticis, Civicis, & Ruſticis, quibus tandem & Nobilium Ordo ingratiis acceſſit, *Regnum Daniæ*, quod antehac electivum fuerat, in *hæreditarium* converſum, Friderico, ejusque liberis ac hæredibus, utriusque ſexus, in perpetuum adjudicatum, nec non homagium eo nomine ipſi ſollemni ritu præſtitum eſt.

24. Diſceſſit *Fridericus III.* ex hominum vita an. 1670. d. 9. Febr. relicta vidua, etiamnunc ſuperſtite, *Sophia Amalia*, *Georgii Ducis Brunſuicenſis & Lunaburgenſis* filia, an. 1643. d. 15. Oct. ducta, cum qua ſex liberos genuit: è quibus *Fridericum*, an. 1651. natum, & *Dorotheam Julianam*, an. 1657. d. 16. Nov. editam, immatura ætate mors intercepit; reliqui luce vitali fruuntur. Reliquit etiam poſt ſe filium naturalem *Ulricum Fridericum Guldenlew, in Jarvvigen, Jarlsberg & Herzhorn Comitem*, qui in præſentia Norvvegiæ regno vicaria poteſtate præeſt, & ſupremam rei militaris apud Danos curam, Regio decreto an. 1680. ſibi impoſitam, gerit. Prima huic uxor fuit *Cæcilia Grubben*, nobili genere orta, quæ nullam ipſi ſobolem peperit, & divortio ab eo ſeparata, Equeſtris loci viro nupſit; ille verò an. 1677 *Antoniam Auguſtam*, *Antonii Comitis Altenburgici* filiam, ſibi matrimonio junxit, atque ex ea, poſt primam prolem, eamque βεγχύβιον, præcipiti anno 1681 filium ſuſtulit *Fridericum Chriſtianum*. Eſt ipſi & gnatus, extra conjugium è nobili fœmina genitus, *Woldemarus Ulricus*, quem an. 1679. d. 29. Mart. vexillum, Suecis à patre in Hallandia extortum, & nomine Regis Sueciæ inſignitum, Daniæ Regi obtuliſſe nunciatum eſt.

25. CHRISTIANUS V, *Rex Daniæ, Norvvegiæ, Vandalorum, Gothorumq́;, Dux Sleſvvici, Holſatiæ, Stormariæ & Dietmarſorum, Comes Oldenburgi & Delmenhorſtij*, *Friderici* III. Regis filius *primogenitus*, ſuſceptus eſt in lucem an. 1646. d. 18. Apr. Regni habenas, quas poſt parentis obitum *hæreditario jure* capeſſivit, fortiter hactenus ac feliciter moderatus eſt, magnaque virtutis bellicæ documenta nupera adverſus Suecos expeditione edidit.

26 Ordinem Equeſtrem novum inſtituit, vel potiùs veterem atque exoletum reſtauravit; *Danebrogicum* ſcilicet, cujus primus fundator *Waldemarus II. Victorioſus* Rex Daniæ perhibetur: eo n. adverſus Livonos gentiles belligerante, & prælio cum eis decertante, atque aquila quam ſui ſequebantur fortè amiſſa, novum vexillum cœlitùs delapſum eſſe perhibent, operis textorii, in cujus rubea planitie *Crux alba* nitebat; id copiis ejus fugientibus prælatum, animos militibus reddidit, viamq́ue ad victoriam, quam reportarunt, oſtendit; quare, in beneficii hujus cœlo demiſſi memoriam, Waldemarus *Ordinem novum Equeſtrem*, cujus inſigne *Crux candida*, in labaro cœleſti repræſentata, condidit, atque ex Ducibus belli Sclavonici Equites XXXV, torquibus aureis decoratos, albis appenſis crucibus, creavit; vexillum autem, quod *Danebroga*, lingua illi ſeculo vulgari, vocatum, à coloris forſan varietate, in opere teſſellato, putant, magna religione velut regni Palladium cuſtodiri, & ad poſteros conſervari curavit, cui quoque labaro ſequentium temporum victorias & res ſecundas imputabant poſteri; permanſitq́ue illud per duo ſecula inter Danos, donec in bello Dietmarſico, à Johanne Rege adverſa fortuna geſto, inter ſpolia victorum deperditum fuit; unde factum, ut *Ordo* quoque *Danebrogicus* tacita velut oblivione ſepeliretur, & *Elephantiaco*, qui exinde increbuit, ceſſerit, crucis tamen Danebrogicæ veſtigiis in nummis, ſigillis, atque inſignibus, remanentibus. Illum itaque Ordinem Chriſtianus V. reſtituit, atque hac ſollemnitate, & novorum Equitum pompa, exoptatiſſimos filii primogeniti natales inauguravit; conjunxit verò eum cum Ordine Elephantiaco, ita tamen, ut ſuis quisque notis diſcerneretur, non *Cruce* tantùm, & *Elephante*, ſed aliis prætereà ſignis: nimirum *faſcia cœrulea*, more antiquiore *ab humero ſiniſtro ad dextrum pectoris latus demiſſa, Elephantum ſuſpendit*; *Crux* verò, *Danebrogæ* inſigne, *ex encauſto, alba, cujus extremas oras rubens firmat limbus, tota adamantibus obſita, è dextro humero ad ſiniſtrum pectus protenſa faſcia candida rubentibus oris appenditur.* Elephas ſolis Auguſtis, & purpura Regali ſplendentibus Principibus viris, & Regi favore ſingulari charis, conceditur; huic jungitur *ſtella argentea octangula*, cujus medium ſpatium antehac *duæ coronæ* implebant, nunc *crux* occupat, ſiniſtro paludamenti lateri affixa. At crux Danebrogica aliis etiam Viris, ſapientia & rerum uſu ſpectatis, & quorum perſpecta eſt in Regem fides, conferri ſolet; quemadmodum *Thomas Bartholinus in diſſertatione* perelegant de *Origine Ordinis Danebrogici*, è qua illa decerpere operæ pretium duxi, literis prodidit.

27. Induxit penatibus *Chriſtianus V.* viraginem præſtantiſſimam, *Carolam Amaliam*, *Wilhelmi Landgravii Haſſiæ ex Hedvvige Sophia Brandenburgica* filiam, cum qua anno 1667. menſe Junio nuptiarum ſollemnia celebravit, multamq́ue ſobolem hactenus, in ſpem patriæ, & Auguſtæ familiæ augmentum, genuit:

I. *Fridericum*, Principem regnorum hæreditarium, natum an. 1671. d. 11. Oct.

II. *Chriſtianum Wilhelmum*, n. 21. Nov. 1672. †. 18 Jan. 1673.
III. *Chriſtianum*, n. 25. Mart. 1675.
IV. *Sophiam Hedvvigem*, n. 28 Aug. 1677.
V. *Chriſtinam Carolam*, n. 18. Jan. 1679.
VI. *Carolum*, n. 26. Oct. 1680.
VII. *Filiolam*, in utero extinctam, 17. Jul. 1682.

28. GEORGIUS, *Princeps hereditarius Daniæ, Norvvegiæ, Vandalorum & Gothorum, Dux Sleſvvici, Holſatiæ, Stormariæ & Dietmarſiæ, Comes Oldenburgi & Delmenhorſtii*, Regis frater germanus un..us, auram vitalem hauſit d. 21. Apr. an. 1653. Inter Candidatos regni Polonici, poſt Michaëlis Regis obitum, locum, & plurium è proceribus favorem meruit, fratrique Regi in expeditionibus bellicis operam manumque ſtrenuè commodavit. Nuptias noviſſimè celebravit, die ſcil. 7. Aug. an. 1683. Londini in Anglia, cum *Anna Stuarda, Jacobi D. Eboracenſis, ex Anna Hide*, filia.

29. *Sorores* Regiæ quartum explent numerum:

I. *Anna Sophia*, n. 1. Sept. 1647, *Johanni Georgio III. Principi*, nunc *Electori Saxoniæ* an. 1662 elocata eſt.
II. *Frederica Amalia*, n. 2. 1648, *Chriſtiano Alberto Duci Holſato Gottorpienſi* an. 1667. d. 24. Sept. nupſit.
III. *Wilhelma Erneſtina*, n. 20. Jun. 1650, *Carolo Principi*, nunc *Electori Palatino* an. 1671. d. 20. Sept. nuptum locata eſt.
IV. *Ulrica Eleonora*, n. 11. Sept. 1656, *Carolo Regi Sueciæ* an. 1680. d. 16. Maji in manum convenit.

Spen. Op. Her. l. 3. c. 28.

30. *Scutum*, quo Rex Daniæ frequenter utitur, *quadrifariam ſecatur, ſectione inſtituta per* crucem Danebrogicam *argenteam, limbo rubeo ornatam:* prima quadra *ad perpendiculum ſecta*, parte priore *auro tincta, & circulis rubeis ſparſa, tres cæruleos leopardos linguis & falculis aureis refert*, Danici Regni *ſymbolum;* poſteriore *rubea leonem coronatum aureum, bipennem argenteam, aureo manubrio ferentem exhibet*, Norwegiæ *teſſeram:* ſecunda quadra *eodem modo* bipertita, anteriore parte *rubea in capite leopardum aureum, cui corcula novem, ejuſdem metalli, triplici ordine, hoc modo: 4.3.2. diſpoſita, ſubjacent, refert*, Gothiæ δεῖγμα; poſteriore *iterum rubea draconem coronatum aureum continet*, Slaviæ *ſive* Vandaliæ *inſigne:* tertia quadra *iterum* quadripartita, areola prima *cærulea tres coronas aureas exhibet*, Sueciæ *teſſeram;* ſecunda *rubea agnum Paſchalem candidum repræſentat*, Gothlandiæ *emblema;* tertia *coccinea urticam argenteam refert*, Holſatiæ δεῖγμα; quarta *iterum rubea cygnum argenteum pedibus nigris, cujus collo inſerta aurea corona conſpicitur, continet*, Stormariæ *notam:* extrema quadra *itidem* quadrifida *eſt*, *ejus* laterculus primus *aureus leones duos gradientes cæruleos defert*, Sleſvvicumque *denotat;* ſecundus *rubeus, aſellum piſcem argenteum auro coronatum repræſentat*, Islandiam *deſignans;* tertius *aureus faſciis duabus rubeis diſtinguitur, &* Oldenburgenſem Comitatum *indicat;* quartus *denique cæruleus, cruce in imo ſpeculata aurea inſignitur, &* Delmenhorſtium Comitatum *notat. Toti, atque adeò medio crucis loco, imponitur* parmula *coccinea, in qua cataphractus aureo thorace, equo candido inſidens, & ſtricto gladio minitans conſpicitur*, *eâ* Dietmarſia *deſignatur.* Tegi *ſolet hoc ſcutum* Regio diademate.

31. E ſtirpe Regia propullulavit *ramus Sunderburgicus*, ad quem jam ſermo deflectit; eum protulit *Johannes Junior, Chriſtiani III. Regis* filius natu minimus, cui *Fridericus* II. frater è paternis provinciis conceſſit inſulas *Alſen & Arroë*, nec non præfecturam *Plœn*, cum cœnobiis *Rheinfeld & Arensbœck* in *Holſatia;* ea tamen lege, ne hæc conceſſio jus primogenituræ, recens inſtitutum, infringeret; ſed Johannes, ejusque poſteri, loca iſta, tanquam *Appennagiati* Principes, ſub feudi titulo tenerent, eoque nomine a Friderico II. Rege atque ejus in regimine ſucceſſoribus acciperent, neque quidquam juris, quod Superioritatem territorialem involveret, ſibi arrogarent; quin potiùs collectam, ſequelam, aliaque, quæ Ordines Provinciales Principi regenti præſtare tenentur, ipſi etiam præſtare non defugerent; facta eſt hæc conventio *Flendsburgi* an. 1564. d. 27. Jan. & ad rei memoriam tabulis conſignata, ceu quidem *Dankvvertus* in *Topogr. Holſat.* refert. Sed negant Johannis poſteri, maximè Plœnenſes, pactionem iſtam eo modo ſe habere, & viceverſa aſſeverant, illam ditionum enumeratarum aſſignationem, Johanni factam, *juſtam patrimonii diviſionem*, non verò beneficiariam proviſionem, qualis appennagiatorum eſſe ſolet, fuiſſe; ſeque in numero *immediatorum Imperii Statuum & Vaſallorum*, nec Regis Daniæ aut Ducis Holſatiæ clientum nunquam non reputatos eſſe. Iſtis verò ditionibus adjecit poſteà Fridericus Rex portiunculam ex hæreditate *Johannis Senioris* patrui ſui, tradendo fratri *Johanni Juniori* cœnobium, quondam *Ruchkloſter* dictum, in *Angelia* propè *Flensburgum* ſitum, cum peninſula eò pertinente *Sundevvit:* id cœnobium demolitione ſuſtulit *Johannes*, eoque loco egregiam arcem, *Lucksburg* ſive *Glucksburg* dictam, anno 1582. extrui curavit.

32. Suſcepit ille è duabus uxoribus, *Eliſabetha Brunſvicenſi & Agnete Hedvvige Anhaltina*, numeroſam ſobolem, mares unde-

cim,

cim, ſexos ſequioris duodecim. Ex illis ſex ad juſtam ætatem pervenere, nempè: *Chriſtianus, Alexander, Joh. Adolphus, Fridericus, Philippus, & Joachimus Erneſtus*; quorum cauſa parens ditiones ſuas in quinque partes diviſit. Et primogenito quidem *Chriſtiano* aſſignavit inſulam *Arroe*; *Alexandro* arcem *Sunderburgicam*, cum dimidia parte inſulæ *Alſen*, cui impoſita eſt, nec non particula peninſulæ *Sundevvitt*; *Johanni Adolpho*, & *Friderico*, quem illi, a nuptiis abhorrenti, ſubſtituit, arcem *Norburg*, cum parte *Boreali* inſulæ *Alſen*, in qua illa ſita eſt; *Philippo* caſtrum *Glucksburg*, cum potiore parte regiunculæ *Sundevvitt*; denique *Joachimo Erneſto* præfecturam *Plœnenſem* in Holſatia; cum cœnobiis *Rheinfeld* & *Arensbœck*. Ex illis verò, præter *Johannem Adolphum*, *Chriſtianus* etiam cœlibem peregit vitam, cujus, poſtquam an. 1633 mortem obiit, ditionem fratres reliqui inter ſe diſpertiverunt; à quibus *quatuor* orti ſunt *palmites*, a locis, quæ incoluerunt, nominati, atque hodienum virentes, videlicet: *Sunderburgicus* in ſpecie ſic dictus, *Norburgicus*, *Glucksburgicus*, & *Plœnenſis*. Exemptus eſt *Johannes* rebus humanis an. 1622. d. 9. Nov.

33. *Alexander*, inter ejus filios, qui ſtirpem propagarunt, natu maximus, & *Sunderburgici* palmitis ſator, non niſi años quinque patri ſuperfuit: namque an. 1627 d. 13. Mart. mortalitate interceptus eſt, poſtquam è conjuge *Dorothea Schvvarzburgica* complures ſuſtuliſſet liberos, quos inter ſeptem ei ſuperſtites manſerunt: mares ſex, filia unica *Sophia Catharina*, *Antonio Gunthero C. Oldenburgico* an. 1635 nupta.

34. *Johannes Chriſtianus*, filiorum *Alexandri* primus nativitatis ordine, explevit fatorum legem an. 1653, relictis ex *Anna Oldenburgica* filiis duabus: *Dorothea Auguſta*, *Georgio III. Landgr. Haſſiæ* an. 1661 nuptui locata, atque an. 1662. d. 18. Sept. mortua; & *Chriſtina Eliſabetha*, quæ *Johanni Erneſto Duci Saxo-Vinarienſi* an. 1656. in manum convenit, & d. 7. Jun. 1679. deceſſit; nec non filio unico: is eſt

CHRISTIANUS ADOLPHUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Slesvvici, Holſatiæ, Stormariæ & Dietmarſorum, Comes Oldenburgi & Delmenhorſtii*, natus an. 1641, d. 3. Jun. Cùm alieno ære demerſus eſſet, *Sunderburgum* (creditoribus urgentibus) amiſit, & Regi permittere adactus eſt; hinc *Franzbagæ* in Saxonia inferiore, ſocrus ſuæ dotalitio, degit: duxit enim an. 1676. d. 1. Nov. *Eleonoram Carolam*, *Franciſci Heinrici D. Saxo-Lauenburgici*, & *Julianæ Naſſoviæ* filiam, è qua natus ei hactenus unicus eſt filius *Leopoldus Chriſtianus*, an. 1678. d. 25. Aug.

35. *Alexander Heinricus*, ſecundus *Alexandri* gnatus, in lucem prodiit an. 1608. d. 12. Sept; & ducta in uxorem *filia paſtoris* cujusdam *Evangelici*, ad *Pontificiorum* caſtra tranſiliit, & *Colonellus Cæſaris* an. 1667 in Sileſia vivis exceſſit; relictis, præter *Eliſabetham Dorotheam*, *Erneſto Comiti Gelhornio* in Sileſia nuptam, & viventium numero exemptam, *filiis tribus*, quorum nomina in proclivi ſunt:

I. *Ferdinandus Leopoldus, Hæres Norvvegiæ, Dux Slesvvici, Holſatiæ, Stormariæ & Dietmarſiæ &c. Decanus Vratislavienſis & Canonicus Olumacenſis.*

II. *Alexander Rudolphus, Hæres Norvvegiæ &c. Canonicus Olumucenſis & Vratislavienſis*,

III. *Georgius Erneſtus, Hæres Norvvegiæ &c.* qui nupero bello Gallico *Equitum Magiſter* ſub legione *Gallaſſii* meruit, haud ita pridem verò *Legatus Comitis Kafſteinii* declaratus eſt.

36. ERNESTUS GUNTHERUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Slesvvici, Holſatiæ &c.* Alexandri filius tertio genitus, aſpexit lucem vitalem an. 1609. d. 14. Oct; habitat *Auguſtoburgæ* in inſula *Alſen*, cui nomine Regis Daniæ vicaria poteſtate præeſt; habet in conjugio *Auguſtam*, *Philippi patrui* filiam, anno 1651 ductam, è qua ſuſcepit:

I. *Fridericum*, n. 27. Dec. 1652.

II. *Erneſtum Philippum*, n. 24. Oct. 1655.

III. *Filium* ignoti nobis nominis, qui in obſidione *Stettini*, ſub legione prætoria Electorali *Equitum Magiſter* merens, d. 8. Sept. an. 1677. occubuit.

IV. *Ludovicam*, n. 30. Oct. 1659, quæ iſti fortunæ ludibrio *Petro Schuchemachero*, è tenebricoſa popina extracto, atque ad ſumma Regni Daniæ munia hodierni Regis favore evecto, *Ordine Elephantiaco* decorato, & *Comitis de Greifenfeld* in Norwegia, ac *de Samſoe* in Dania, axiomate aucto, nunc verò æternis tenebris mandato, ſponſa deſtinata, ei nuptura fuiſſet; ni fata hominem præcipitem dediſſent.

V. *Erneſtum Guntherum*, n. a. 1660, qui ſtudiorum gratia Coloniam miſſus, & Jeſuitarum informationi concreditus, ſequioris religionis dogmata imbibit, eique tandem avitâ ejeratâ acceſſit; quo ipſo locum inter *Canonicos Colonienſes* promeruit, ſed haud diu tenuit; prolapſus enim ad nuptias indecoras cum fœmina imparis conditionis, dignitate ſacra, nec non

amora & cura parentum, agnatorumque, excidit.

VI. *Erneſtam Iulianam*, n.a. 1661. †. 18. Oct. 1662.

VII. *Fridericum Wilhelmum*, cui an. 1676 *Præpoſitura Eccleſiæ Cathedralis Hamburgenſis* collata eſt.

37. *Georgius Fridericus*, quartus *Alexandri* filius, vitam an. 1676. autumnali tempore ἄγαμος clauſit.

38. *Auguſtus* eum nativitatis ordine excepit, &, dum viveret, *Beke* in Weſtphalia, quam pater ejus Alexander à Viro Nobili *de Querheim* pecunia mercatus eſt, habitavit; eamque cum vita ao. 1675 dereliquit. Duxit primis nuptiis *Claram Oldenburgicam*, qua an. 1647 mortua, ejus germanam ſororem *Sidoniam*, *Abbatiſſam Hervordenſem*, ao. 1649 ſibi copulavit; cùmque illa poſt enixam an. 1650 *filiam*, quæ nunc *Friderici Comitis Lippiæ* matrimonium tenet, ſpiritum efflaſſet, *Mariam Sibyllam Naſſoviam* in torum adſcivit, è qua utriusque ſexus liberos ſuſtuliſſe fertur; quos inter nomen famamque ſibi pepererunt

AUGUSTUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Sleſvvici, Holſatiæ* &c. *Colonellus* Seren. Electoris Brandenborgici, & maritus *Ludovicæ*, filiæ *Philippi Comitis Lippiæ in Bukenburg*, paterque ex ea *filii*, an. 1678. menſe Decembri nati;

& *Ludovicus Fridericus*, *Hæres Norvvegiæ* &c. qui itidem militarem vitam colit, & Celſiſſimo Electori Brandenburgico ſtipendia facit.

39. PHILIPPUS LUDOVICUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Sleſvvici, Holſatiæ* &c. filiorum *Alexandri* poſtremus, hauſit auram vitalem an. 1620. d. 27. Oct.; & ſedem in *Miſnia* collocavit, comparato ſibi caſtro *Wiſenburg*, quod tamen poſtcà in filium ſuum primogenitum transtulit, atque in *Veſtlandiam* habitatum conceſſit. Prior ei uxor fuit *Catharina Chriſtiani C. Waldeccii* filia, *Simonis Ludovici C. Lippiæ* vidua, an. 1643. ducta, atque an. 1649 mortua, è qua unicam ſuſcepit gnatam

Dorotheam Eliſabetham, ea an. 1661. d. Nov. *Georgio Ludovico Comiti Sinzendorfio* in manum convenit; quo præcipiti an. 1681 fatis functo, ſequenti anno homini *Gallo*, qui nomine *Marqueſii de Fremenville* utitur, atque è ſtirpe *Buſſiorum de Rabutin* ſe ortum prædicat, nupſit:

40. Poſterior *Philippi Ludovici* uxor, *Anna Margarita*, *Friderici Landr. Haſſiæ in Homburg* filia, ducta ei eſt an. 1650, mater complurium liberorum, è quibus ſuperant:

FRIDERICUS, n. 2. Febr. 1652. *Ductor legionis* in exercitu Cæſareo. Is ionuptis nuptiis ſibi junxit *Carolam*, *Chriſtiani Ducis Lignicenſis & Briegenſis*, & *Ludovicæ Anhaltinæ* filiam, cum qua mox diſſedit, & aliquanto gravius; ut jam ambo vitam ſegregem agant, filium tamen ex ea ſuſtulit *Leopoldum*, an. 1674. d. 12. Jan. natum.

Sophia Eliſabetha, n. 4. Maji 1653, vidua *Mauritii D. Saxon. Adminiſtratoris Naumburgenſis*, cui an. 1676. nuptum locata fuit.

Carolus Ludovicus, n. 8. Apr. 1654. Prætorianorum Landgravii Haſſo-Caſſellenſis Præfectus.

Eleonora Margarita, n. 28. Maji 1655, nupta *Maximiliano Pr. Liechtenſteinio*, & Romanis ſacris ſeducta.

Wilhelmus Chriſtianus, n. 15. Jan. 1661.

Magdalena Sophia, n. 30. Maji 1664.

Anna Friderica Philippina, n. 4. Jul. 1665.

Iohanna Magdalena Ludovica, n. 24. Jun. 1668.

41. Fœcundior fuit palmes *Sunderburgicus*, cujus germina enumeravimus, quàm reliqui; è quibus proximè ſuccedit *Norburgicus*, quem *Fridericus* progenuit, anno 1658. mortuus; & bis maritus: primò *Julianæ Ducisſa Saxo-Lauenburgicæ*, an. 1630. defunctæ, è qua unicum genuit gnatum, *Johannem Bogislaum*, qui, an. 1629. d. 30. Sept. in lucem editus, privatam vitam coluit, atque an. 1680. ἄγαμος deceſſit; ſecundò *Eleonoræ Anhaltinæ*, quæ anno demum 1681 naturæ debitum reddidit, & quinquies mater facta eſt. Filii duo ſunt:

CHRISTIANUS AUGUSTUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Sleſvvici, Holſatiæ, Stormariæ & Dietmarſiæ, Comes Oldenburgi & Delmenhorſtii*, natus an. 1639. d. 20. Apr. Is, peregrinatione in Palæſtinam peracta, *Anglis* ſtipendia fecit, apud quos etiamnunc agit, nupero adverſus Hollandos bello inter *Navarches* nomen famamque conſecutus.

RUDOLPHUS FRIDERICUS, *Hæres Norvvegiæ* &c. n. an. 1645. d. 27. Sept. Is Batavis ductor legionis meret, atque an. 1680. m. Jul. uxorem accepit opulentam, *Bibianam*, *Sigismundi Sigfridi Comitis de Promnitz*, è *Catharina Sophia Schœnburgia* gnatam, *Cxdenkonis Hovvora L. B. de Lipa*, à quo permagna hæreditas multarum in Sileſia poſſeſſionum ei obvenit, viduam, atque ex ea ſequenti anno maſculæ ſobolis pater factus eſt.

42. *Filiarum* Friderici nomina hæc ſunt:

Eliſabetha Iuliana, n. 1634. d. 24. Maji, cui mater fortunatas fecit nuptias, locando eam an. 1656 in matrimonium Inclutiſſimo

mo Principi *Antonio Ulrico*, *Duci Brunſuicenſi ac Luneburgenſi.*

Dorothea Hedvvigis, n. an. 1636. d. 18. Apr. Hæc in numerum Illuſtrium virginũ *Gandersheimenſis* collegii adſcita, mox *Decaniſſa*, poſteà *Abbatiſſa* dignitatibus aucta fuit, demum verò ſui diſſimilis facta, ab avitis ſactis deflexit, atque in diverſa & deteriora, Pontificiorum ſcilicet tranſivit; inde nupſit an. 1679 *Chriſtophoro Comiti Ranzovio, Dynaſta in Schmoëll & Heſſenfeld.*

Ludovica Amœna; n. 1641. d. 15. Jan; *Johanni Friderico C. ab Hohenloe in Neuenſtein* an. 1665. nuptui data eſt.

43. *Glucksburgici* palmitis autor *Philippus* extitit, qui an. 1663. d. 27. Sept. fatorum legem implevit, atque è conjuge *Sophia Hedvvige D. Saxo-Lauenburgica* multam ſobolem procreavit, è qua, præter filias tres, gnatus unicus ſupereſt; de quo priusquam verba faciamus, notandi veniunt *emortuales* defunctorum, in *tabula Rittershuſiana*, deficientes, nimirum: *Maria Eliſabetha*, *Georgij Alberti M. Brandenburgici* uxor, obiit an. 1664. d. 17. Maji; *Adolphus* vitam in cœlibatu transactam an. 1658. menſe Januario finivit; *Hedvvigis* denique an. 1673 innupta deceſſit. Suſtinet itaque nunc Glucksburgicum palmitem

CHRISTIANUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Sleſvvici, Holſatiæ* &c. Prodiit in lucem an. 1627. d. 19. Jun; atque an. 1663. d. 10 Sept. primas nuptias celebravit cum *Sibylla Urſula, Auguſti D. Brunſuicenſis* & *Dorothea Anhaltina* filia; qua an. 1671. vivis exempta, ſequentis anni d. 10. Maji *Agnetem Hedvvigen*, patruelem è *Plœnenſi* domo, in thorum adſcivit. E *priore uxore* gennit:

I. *Fridericum Auguſtum*, n. 4. Jun. 1664. †. 14. Aug. e. a.

II. *Anonymum*, d. 31. Sept. an. 1666.

III. *Sophiam Amaliam*, n. 26. Febr. †. 17. Apr. 1668.

IV. *Anonymam*, d. 12. Dec. an. 1671.

E *poſteriore* ſuſcepit:

I. *Philippum Erneſtum*, n. 5. Maji 1673.

II. *Sophiam Auguſtam*, n. 21. Oct. 1674.

III. *Carolam Iohannam*, n. 23. Jun. †. 12. Nov. 1676.

IV. *Chriſtianum*, n. 9. Febr. 1678. †. 12. Apr. 1679.

V. *Ioachimum Adolphum*, n. 21. Jun. 1679. †.

VI. *Chriſtianum Auguſtum*, n. 16. Apr. 1681.

44. *Auguſta*, Chriſtiani ſoror, an. 1633. d. 27. Jun. nata, vivit in conjugio *Erneſti Guntheri Ducis Holſatiæ*, patruelis ſui.

Chriſtina, n. 21. Sept. 1634, *Chriſtiani D. Saxoniæ Adminiſtratoris Merſenburgici* matrimonium tenet, cui an. 1650 nupſit.

Dorothea, n. 3. Mart. 1636. Primis nuptiis *Chriſtiano Ludovico D. Luneburgenſi*, anno 1653; ſecundis *Friderico Wilhelmo Electori Brandenburgico* an. 1668. in manum convenit.

45. *Plœnenſem* denique palmitem, quem etiam *Arensbœckianum* appellant, condidit *Joachimus Erneſtus*; qui, cùm fratribus cunctis ſuperſtes manſiſſet, & *Antonio Gunthero Comiti Oldenburgico* ultimo ſupervixiſſet, tanquam proximus ejus agnatus, Regi Daniæ ac Duci Gottorpienſi de hæreditate, quam illi in ſe converterant, controverſiam movit; in qua vigore ſententiæ, in aula Cæſarea latæ, ſuperior diſceſſit; quamvis poſteà utramque Comitatum, Oldenburgicum & Delmenhorſtanum, in Regem Daniæ per pactionem tranſtulerit, aliis locis in Holſatia ab eo acceptis, ceu ſuprà fuſiùs dictum fuit. Diſceſſit è vita, penè octuagenarius, an. 1671. d. 5. Oct. relictis ſeptem liberis, è *Dorothea Auguſta* agnata, an. 1682. mortua, ſuſceptis; ex his verò *Bernhardus*, penultimus ſorte naſcendi, haud inglorius militiæ, an. 1676. d. 13. Jan. fatorum iniquitate raptus eſt; reliqui, tres nempè filii, totidemque infirmioris ſexus, ſuperant. Familiam ducit

46. JOHANNES ADOLPHUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Sleſvvici, Holſatiæ, Stormariæ & Dietmarſiæ* &c. natus a. 1634. d. 8. Apr. Princeps bellicis laudibus abundans, & victoriæ in nupero bello Gallico à confœderatis Principibus ad pontem *Conzienſem* reportatæ præcipuum inſtrumentum. Anno 1673. d. 2. Apr. connubio ſibi ſociavit *Dorotheam Sophiam*, *Rudolphi Auguſti D. Brunſuic. & Chriſtinæ C. Barbienſis* filiam, è qua hactenus ſuſcepit

Adolphum Auguſtum, n. 29. Mart. 1680. & *Ioachimum Erneſtum*, n. 31. Aug. 1681.

47. AUGUSTUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Sleſvvici*, &c. lucem vitalem aſpexit an. 1635. d. 9. Maji; Is itidem ephebus factus militiam coluit, & in Hungaria adverſus Turcas, nuperque in Alſatia inter primarios copiarum Brandenburgenſium ductores, fortitudinis laudem ſibi peperit; cæterùm *Magdeburgenſem* Ducatum *Producis* titulo adminiſtrat. Conjugem habet *Eliſabetham Carolam, Friderici Pr. Anhaltini, ex Hazgerodenſi* linea, filiam, *Wilhelmi Ludovici à Cœthana* viduam, quæ ei peperit

I. *Ioachimum Fridericum*, n. 10. Maji 1668.

II. *Auguſtam Eliſabetham*, n. 23. Maji 1669.

III. *Carolam Sophiam*, natam 6. April. 1672.

IV. *Chriſtianum Carolum*, n. 20. Auguſt. 1674.

V. *Dorotheam Iohannam*, n. 24. Dec. 1676.

48. JOACHIMUS ERNESTUS, *Hæres Norvvegiæ, Dux Slesvvici*, &c. natus an. 1637. d. 5. Oct. Hiſpanis in Belgio operam ſuam addixit, ibique, poſtquam ad eorum ſacra diſceſſit, fortunarum ſedem quæſivit; obtinuitque munus *Legati generalis copiarum equeſtrium peregrinarum*, (*Lieutenant general de la Cavalerie Eſtrangere du pays*) nuper etiam admodum torque *Aurei Velleris* decoratus eſt. Conjugem ibi duxit è *Croviaca* ſeu *Croja* domo, *Solrei Comitis* amitam, eandemque viduam *Marchionis de Weſterloe* è ſtirpe *Merodia*; quæ filium ei peperit *Bergæ ad Zomam*, ao. 1682. menſe Febr. extinctum.

49. *Erneſtina*, illorum ſoror, an. 1636. d. 10. Oct. in lucem edita, innupta ætatem agit.

Agnes Hedvvigis, n. an. 1640. d. 29. Sept; patrueli *Chriſtiano Glucksburgenſi* an. 1672 in manum, uti dictum eſt, convenit.

Sophia Eleonora, n. 1644. d. 31. Jul; nupſit an. 1666 *Wolfgango Julio C. ab Hohenloe in Weickersheim*.

50. Reliquum eſt, ut lineam *Gottorpienſem* perluſtremus; ejus autor *Adolphus* extitit, *Frideric. I.* Regis filius tertiogenitus, cujus jam ſuprà mentio facta, ditionesque, quas in partitione provinciarum avitarum ſortitus eſt, enumeratæ fuerunt: illis verò, poſt fratris natu minimi *Johannis Friderici, Epiſcopi Hildeſienſis & Slesvvicenſis*, mortem, *Diœceſis Slesvvicenſis* acceſſit, de qua deinceps ejus filiis, nepotibusq; controverſia intercesſit cum Daniæ Regibus, qui, Adolpho an. 1586. vivis exempto, illam unà cum Capitulo *Suaveſtedienſi* ſibi ſolis vindicarunt, prætexentes feudum peculiare Regni Daniæ, diſtinctam à Ducatu Sleswicenſi Diœceſin eſſe; & licet ad componendam hanc controverſiam alii etiam Principes, inprimis *Ulricus Dux Mecklenburgicus*, & *Wilhelmus Landgr. Haſſiæ*, operam ſuam contulerint, omnis tamen conatus incaſſum cecidit; manſeruntque Dani in poſſeſſione integræ Diœceſis, usque ad pacem *Roſchildenſem*. Filios autem quatuor *Adolphus* poſt ſe reliquit: è quibus primogenitus *Fridericus* diutiorem regimen ſuſcepit, ſed anno nondum circumacto cum ſpiritu poſuit; cui fato ſimile *Philippus* ejus frater, ordine nativitatis proximus & ſucceſſor, expertus eſt; unde ad tertium *Johannem Adolphum* gubernacula devenerunt, qui propterea *Bremenſem* Archiepiſcopatum & *Lubecenſem* Epi-

Chytr. Sax. l. 28. & 29.

ſcopatum abdicavit, eosque fratri minori *Johanni Friderico*, Capitulorum conſenſu, tradidit. Hic an. 1634 cœlebs mortem obiit.

51. Sed *Johannes Adolphus* an. 1616. d. 31 Mart. ad meliorem vitam abiit, relictis ex *Auguſta*, *Friderici II. Daniæ Regis* filia, ſeptem liberis. Filiæ quatuor fuere: *Anna*, quæ an. 1623. innupta obiit; *Hedvvigis*, *Auguſti Comitis Palatini Solisbacenſis* uxor, anno 1657. d. 12. Mart. mortua; *Dorothea Auguſta*, *Joachimo Erneſto* agnato in *Plœn* elocata, atque an. 1682. d. 31. Mart defuncta; & *Eliſabetha Sophia*, *Auguſti D. Saxo-Lauenburgici* conjux, an. 1627. vivis exempta. Filii tres: *Fridericus*, *Adolphus*, & *Johannes*. E quibus *medius*, Cæſari in bello Germanico militans, vulnus in prœlio Lipſienſi accepit, & à Suecis captus animam efflavit d. 9. Sept. ao 1631. *Johannes* novum ramum protulit.

52. *Fridericus* patri in regimine ſucceſſit, clariſſimus Princeps, atque elegans liberalium ſtudiorum, omnisque doctrinæ & auctor & admirator: belli Germanici & Sueco-Danici tempeſtate multa pertulit, exhauſtis admodum ejus ditionibus; nihilo tamen ſecius ſplendidam illam ac famoſiſſimam legationem in Moſcoviam, & Perſiam (cui propatruus etiam noſter interfuit) immani ſumptu miſit & ſuſtinuit; variisque cimeliis rarioribus, inde allatis, Gottorpienſe Dædaleum inſigniter auxit. Per pacem *Roſchildenſem* tria eximia, genero ſuo Carolo Guſtavo Rege Sueciæ accurante, obtinuit: primum id erat, ut *nexus feudalis*, quo Sleswicenſis Ducatus Regi Daniæ obnoxius fuerat, *diſſolveretur*, ſibique directum dominium, & jus ſuprematus plenariè concederetur; ſecundum, ut *communio* atque *alternatio regiminis*, in utroque Ducatu Sleswici pariter & Holſatiæ è veteri pacto hucusque uſu recepta, quamque multarum & magnarum calamitatum materiem ſibi fuiſſe queſtus erat, *aboleretur*; tertium denique, ut *Sleſvvicenſis Diœceſis* cum *Capitulo Suaveſtedienſi*, patri ſuo patruisque à Regibus Daniæ adempta, ſibi *reſtitueretur*; & dimidiam quidem Capituli partem, tanquam rem ſibi competentem, alteram verò medietatem loco fructuum perceptorum accepit; neq; aliud Rex ſibi reſervavit, quàm arbitrium quatuor præbendas pro lubitu conferendi: confirmata eſt hæc pactio per pacem an. 1660 *Hafniæ* ſancitam, iterumque per illam, quæ an. 1679 *Fontisbellaquei* conciliata fuit. E *Schauenburgiorum*, quorum ſtirps an. 1640 exaruit, hæreditate, Friderico pars *Pinnebergici* Comitatus in Holſatia obtigit, quam *Chriſtiano Comiti Ranzovio* vendidit. E conjuge *Maria Eliſabetha*, *Johannis Georgii I. Electoris Saxoniæ* filia, com-

plures

plures utriusque ſexus liberos ſuſcepit; è filiis, præter illos, qui intra infantiæ annos extincti ſunt, duos majores natu jam ex ephebis egreſſos ante patrem in peregrinatione atra dies abſtulit, *Fridericum* Lutetiæ Pariſiorum an. 1654, *Johannem Georgium, Epiſcopum Lubecenſem*, Sueſſæ in Italia an. 1655: ſuperſtites itaque patri manſere filii duo, & filiæ ſex; has inter *Sophia Auguſta, Johannis Pr. Anhaltini Serveſtani* conjux, & *Maria Eliſabetha, Ludovico Landgravio Darmſtadienſi* nupta, naturæ intereà conceſſerunt: hæc an. 1665. d. 17. Jun; illa an. 1681. d. 16. Jan. *Fridericus* autem parens an. 1659. d. 10. Auguſt. ad ſuperos emigravit.

53. CHRISTIANUS ALBERTUS, *Hæres Norvvegiæ*, *Dux Sleſvvici*, *Holſatiæ*, *Stormariæ & Dietmarſiæ*, *Comes Oldenburgi & Delmenhorſtii*, ſcenam hujus mundi ingreſſus eſt an. 1641. d. 3. Febr. Poſt fratris ſui *Johannis Georgii* mortem *Lubecenſi Epiſcopatui* præfectus eſt; quem, poſtquam defuncto patre *Friderico* regiminis habenas capeſſivit, in fratrem minorem natu, ceu mox dicetur, tranſtulit, reſervato tamen ſibi *Coadjutoris* jure. Anno 1667. d. 24. Septemb. jugali fœdere ſibi vinxit *Fridericam Amaliam*, *Friderici III. Regis Daniæ* filiam, qua affinitate licet vetus inter Reges Ducesque Gottorpienſes ſimultas ſublata fuiſſe videretur, illique in occupationa Comitatuum Oldenburgi & Delmenhorſtii ſingulari concordia concinuerint, nova tamen poſtmodum diſcordiarum ſemina inter eos ſparſa fuerunt, quæ haud parum incommodi atque interrimenti Gottorpienſi in ultimo bello, quod Dani cum Suecis geſſerunt, attulerunt; quæque per pacem inter utrumque Regnum *Fontisbellaquei*, mediatore Rege Galliæ, an. 1679. ſancitam ſopita magis, quàm penitus extincta ſunt. Sobolis, quam Chriſtianus Albertus hactenus ſuſcepit, nomina hæc ſunt:

I. *Sophia Amalia*, n. 19. Jan. 1670.
II. *Fridericus*, n. 18 Oct. 1671.
III. *Chriſtianus Auguſtus*, n. 11. Jan. 1673.
IV. *Maria Eliſabetha*, n. 21. Marr. 1678.

54. AUGUSTUS FRIDERICUS, *Hæres Norvvegiæ*, *Epiſcopus Lubecenſis*, *Dux Sleſvvici*, *Holſatiæ*, &c. auram vitalem hauſit an. 1646. d. 6. Maji, atque à fratre *Chriſtiano Alberto* Epiſcopatum *Lubecenſem* accepit. Duxit in matrimonium an. 1676. d. 21. Jan. *Chriſtinam*, *Auguſti D. Sax. Adminiſtr. Magdeburg.* & *Annæ Mariæ Mecklenburgicæ* gnatam, quæ nullam hucusque enisa eſt prolem.

55. Inter *ſorores* illorum ſuperſtites major natu eſt *Magdalena Sibylla*, n. 14. Nov. 1631, atque an. 1654 *Guſtavo Adolpho D. Mecklenburgico in Guſtrau* elocata.

Hanc excipit *Hedvvigis Eleonora*, n. 23. Oct. 1636, vidua *Caroli Guſtavi Regis Sueciæ*, à quo an. 1654. in thalamum adſcita fuit.

Succedit *Anna Dorothea*, n. 13. Febr. 1640, innupta:

& denique *Auguſta Maria*, n. 6 Febr. 1649, quæ an. 1670 *Friderico Magno Marchioni Badæ in Durlach* in manum convenit.

56. *Johannes*, illarum patruus, *Johannis Adolphi* filius minor nato, novum ramum condidiſſe dictus eſt, *Eutinenſem* nominatum, à loco, quem tanquam *Epiſcopus Lubecenſis* (hac enim dignitate poſt *Johannis Friderici* patrui ſui mortem auctus fuit) incoluit. Is conjugem habuit *Julianam Felicitatem*, *Julii Friderici D. Wirtenbergici* filiam, an. 1640 ductam, atque an. 1661 mortuam. Supremum diem explevit an. 1655. d. 18. Febr. relicto poſt ſe filio unico; is eſt

JOHANNES AUGUSTUS, *Hæres Norvvegiæ*, *Dux Sleſvvici*, *Holſatiæ* &c. natus an. 1647. d. 3. Aug. qui vitam privatam ſub poteſtate patruelis vivit, animo parùm validus.

57. Pertexuimus jam catalogum Ducum Holſatiæ, quem prolixiorem ſtirpis fœcunditas reddidit. Univerſi autem *ſcuto communi* utuntur, quod *transverſim in duas ſecatur partes, quarum* ſuperior duas *continet* areas, *in priore leone bipennifero* Norwegico, *in altero leonibus* Sleswicenſibus *expreſſis*: inferior pars tres laterculus *complectitur*, primus *urticam* Holſaticam, ſecundus *cataphractum* Dietmarſicum, tertius *cygnum* Stormarienſem *exhibent*: *toti incumbit* parmula, *quæ quadrata diviſione trabes* Oldenburgicas, *ac crucem* Delmenhorſtiam, *refert*. Galeæ tres *imponuntur*, mitris Ducalibus *tectæ*: prima Sleswicenſis *ſuſtinet bacillos tres argenteos*, *qui in aureos globulos deſinunt*, *hi verò pavoninis pennis inſertis ſuperbiunt*; ſecunda Norwegica *leonem bipenniferum repræſentat*; tertiæ Holſaticæ *imponuntur vexilla ſeptem rubea*, *urticis* Holſaticis *picta*, *lanceis aureis*. Laciniæ *caſſidibus circumfuſæ* anteriori *auro & cyano*, mediæ *auro & minio*, extremæ *cocco & argento tinguntur*.

Spen. Op. Her. l. 1. c. 12.

50. Ad extremum, comprehenduntur Duces Holſatiæ ſub *Circulo Saxoniæ inferioris*, atque in comitiis *ſuffragia duo* obtinent; quorum prius *Rex Daniæ* ratione *Gluckſtadii*, alterum *Dux Gottorpienſis* fert; ob Comitatus verò *Oldenburgi* & *Delmenhorſtii* inter membra *Weſtphalici* etiam *Circuli* locum ſuum Rex Daniæ occupat.

CAP. X.

DE DUCIBUS SAXO-LAUENBURGICIS.

A*Scania* familia, à qua *inferioris Saxoniæ Duces*, quos ab illuſtri aulæ ſede *Lauenburgios* vulgò appellamus, nec non *Principes Anhaltini* communem ſanguinem ducunt, non modò multis variiſque laudibus ac decoribus cumolata eſt, ſed & nobiliſſimæ antiquitatis menſuram implevit: quamquam haud fert animus illis aſſentiri, qui gentis incunabula vetuſtiſſimis ſeculis inſerere, atque ab *Aſcenaco*, Japhetis nepote, arceſſere auſi ſunt; quod ſi enim *ὁ πάνυ Conringius* fidem adſtruere dubitavit tabulis Genealogicis ab anno Christi *quingenteſimo viceſimo quarto* deductis, atque in libello *Vindiciarum Anhaltinarum, pro juribus in Comitatum Aſcanienſem*, exhibitis, eò quòd deeſſent literarum monumenta, & propria & peregrina; quid vetat illos ſive vanitatis ſive adulationis argoere? qui ad primam usque mundi ætatem, aut primo proximam, cujus hiſtoria omnis, profana ſcilicet, fabularum dulcedine mixta atque adulterata fuit, aſcendere, Illuſtriumque familiarum autores vel ex arca Noæ vel ex equo Trojano exſculpere ridiculo conatu laborarunt.

Not. ad Lamp. p. 3. c. 4. §. 24. p. 189.

2. Suffecerit itaque ad Aſcaniæ ſtirpis decus, ejus Genealogiam inde à ſæculo decimo, poſt natum mundi redemptorem, ſerie non interrupta, atque *ἀξιοπίστοις* monumentis fulcita, texi poſſe, ſatoremque indubium haboiſſe *Ottonem, Magnum & Divitem* cognominatum, *Comitem Aſcaniæ, Ballenſtadii, & Wolpæ*, cui Imperator Heinricus V. *Marchiam veterem* ſive *Soltvvedelenſem*, majoribus ſuis ab Herolorum Duce Pribiſlao ereptam, reſtituit: maternam verò ejus originem a *Billingiis* manaſſe, qui *Saxoniæ Aquilonaris* Ducatum circiter centum & quinquaginta annos tenuerunt, poſtquam illum Imperator Otto Magnus *Hermanno* contulit, uni è miniſtris aulicis, filio *Billingi*, Comitis atque illuſtris apud Saxones viri: nec verò hominis Equeſtris tantùm Ordinis, ne dum pauperis agricolæ, ſicut errore inveterato creditum eſt, cujus nodum diſſolvit *Heinr. Meibomius in Vindiciis Billinganis*. Ultimus autem ex hac familia *Magnus* fuit, cui duæ erant filiæ: quarum altera nupſit *Heinrico Nigro, Bojoariæ Duci, è Guelphis* oriundo; altera *Ottoni Ballenſtedio*, ex *Aſcaniis*, ſtirpis (de qua agitur) conditori; unde evenit, ut inter generoſas haſce familias deinceps ſuper Ducatu Saxoniæ lites eſſent & dimicationes, in quibus tamen Guelphi, utpote potentia præpollentes, ſuperiores diſceſſerunt.

3. Exemptus eſt rebus humanis *Otto* an. 1123, relicto, præter alios, filio *Alberto, Urſo* ſive *Pulchro*, clariſſimo ſui ſeculi Principe, cujus virtutem ac fidelitatem perſpectam habuit Imperator Conradus III, & cumolatè remuneratus eſt; dum ei *Marchiam Brandenburgenſem*, extinctis antiquis Marchionibus è familia *Stadenſi* ad Imperium jure caduci delapſam, unà cum *Electorali dignitate* contulit, quam ille ad filium majorem natu, *Ottonem*, transmiſit; in cujus poſteris per duo ferè ſecula hæſit, quemadmodum è *Tabula Genealogica*, quam publicæ luci dedimus, apparet. Demum *Waldemarus* II. & *Johannes*, Electores & Marchiones Brandenborgici, uno eodemque anno, qui poſt mille trecentos ſecundus & viceſimus fuit, improles mortui, ſtirpem finierunt, atque agnatos quidem, ab altero Alberti Urſi filio ortos, in ſpem ſucceſſionis erectos reliquerunt, ſed ea decollavit, *Ludovico Bavaro*, qui illa tempeſtate rerum in Germania potiebatur, Marchiam cum Electorali dignitate, In filium ſuum primogenitum cognominem transferente, eamque Naomburgi in ſollemni Principum convento de ea inveſtiente; cui tamen multum moleſtiæ faceſſivit *Pſeudovvoldemarus*, à mendacio ſimulatæ perſonæ appellatus, qui ſe *Waldemarum Marchionem atque Electorem* ferebat, cum eſſet *molitor*, à Saxonibus atque Anhaltinis ſtrenuè adjutus, atque hos quidem Imperator Carolus IV ſpe ſucceſſionis lactavit; ſed id egit, ut eorum ope Bavaris de gradu depulſis, ipſosmet deinceps etiam excluderet, eamque ſuis addiceret, quo modo à *Bavaris* ad *Lucenburgicos*, atque ab his ad *Fridericum Burggravium Noribergenſem*, ceu ſuperiùs dictum eſt, Marchia devenit, in priſtinam verò familiam nunquam rediit.

Sten. Syll. p. 706.

4. *Bernhardus*, alter *Alberti Urſi* filius, haud minore felicitate, ac pater, uſus eſt; namque *Ducatum Saxoniæ*, Heinrico Leone Guelpho exauctorato, beneficio Imperatoris Friderici Barbaroſſæ anno 1180. in comitiis Herbipolenſibus obtinuit, atque adeò in avita jura reſtitutus eſt. Sedem *Wittenbergam* collocavit, *Lauenburgum* ad *Albim*, ab Heinrico Leone dirutam, reſtauravit; trabibus auratis & nigris, quas in inſignibus familia geſtabat, *ſertum rutaceum*, primus ex donatione Cæſarea induxit, atque an. 1212. fatorum legem implevit. Filios duos poſt ſe reliquit, *Albertum & Heinricum*; quorum poſterior *Anhaltinorum* Principum ſtirpem progenuit, de qua capite ſequenti ſermo erit.

5. *Albertus* I. Ducatus Saxoniæ atque Electoralis dignitatis hæres, aliquot filiorum pater extitit, e quibus primogenitus *Albertus* II. Ducum & Electorum Saxoniæ ſtemma

ma produxit usque ad pronepotes *Rudolphum* III. & *Albertum* VI, quorum ille anno 1418, hic an. 1422. absque prole maſcula defuncti, id terminarunt; inde trabea Electoralis cum ditione in aliam familiam, *Miſnicam* nempe, quam ſuprà vidimus, tranſiit, ut adeò Aſcanii duobus Electoratibus inclyti intra ſeculi ſpatium utriusque jacturam fecerint.

6. *Iohannes*, Alberti I. ſecundus filius, *Lauenburgicos* Duces progenuit, in quorum deductione Scriptores Genealogici variant, quemadmodum Celeb. *Spenerus* notavit; in eo verò conſentiunt, *Ericum V.* ejus fuiſſe abnepotem, *Erico IV.* genitum. *Syl. p. 776.* Hujus ætas in illam tempeſtatem incidit, qua ramus Electoralis Saxonicus exaruit; hinc agnationis jure ſucceſſionem ambivit, inveſtituramque ab Imperatore Sigismundo obnixè petiit, at repulſam tulit, Cæſare Ducatum Electoratumque Saxoniæ *Friderico Bellicoſo*, Miſniæ Marchioni, concedente: & licet *Ericus* huic alienationi contradiceret, atque ad Concilium Baſileenſe provocaret, conqueſtus de juſtitia ſibi à Cæſare denegata; nihil id tamen ei profuit, quicquid etiam ab hæredibus ejus ad oſtendenda & recuperanda jura ſua deinceps tentatum eſt, id omne ſucceſſu caruit.

7. *Erico* V, an. 1415. ſine prole mortuo, ſucceſſit in Ducatu Lauenburgico *Bernhardus* frater, cui ex *Adelheide Pomeranica* filius fuit *Johannes* IV, qui *Electoris atque Archimareſcalli* titulum reſumſit, litemque coram Imperatore Friderico III. integravit; ſed filius ejus *Magnus* illo abſtinuit. Huic, præter alios, frater erat *Johannes, Epiſcopus Hildeſienſis*, qui bello cum Brunſuicenſibus geſto, quo Diœceſis copiæ in anguſtam oppidò coactæ fuerunt, nomen famamque ſibi peperit.

8. *Magnus* e filio *Franciſco* I. aliquot habuit nepotes: *Henricus* & *Fridericus* Eccleſiaſticas dignitates geſſerunt; *Mauritius* militiæ ſe addixit, & Johannis Caſimiri Comitis Palatini copias in Belgio ductavit; ſed ab Hiſpanis in anguſtias redactus, abitum tutum orans, fratre ejus *Franciſco*, qui Philippo II. Hiſpaniarum Regi militabat, intercedente, à Parmenſi Duce, Belgii Prorege, incolumis dimiſſus eſt. *Fam. Str. bel. Belg. dec. 2. l. 1. p. 18 & 32.* *Magnus*, turbidi ingenii Princeps, in Suecia magnam ætatis partem exegit, ſtrenuamque Regi operam bellicam navavit; cujus etiam gnatam *Sophiam*, amitinam ſuam, uxorem accepit; poſteà verò, cùm faſtidio quodam & ſatietate ab illa alienatus pellicem aſciviſſet, regno faceſſere juſſus eſt: in Germaniam inde reverſus graviter atque impatienter tulit, adminiſtrationem Ducatus in fratrem *Franciſcum*, à patre ſenio confecto, translatam eſſe; hinc contractis copiis an. 1574. bello eum laceſſivit, primo ad *Raceburgum* facto impetu, quod expugnavit, & militi ſtipendiorum vice diripiendum dedit; cùm autem nunciaretur Saxonici Circuli Ducem ad vim publicam arcendam jam in procinctu eſſe, milite præda onuſto, & ad imperia minùs obediente, copias tumultuantes deſerere, atque in Sueciam iterum aufugere coactus eſt; demum captus à fratre, Raceburgi in cuſtodia anno 1603. ſpiritum depoſuit. *Thuan. Hiſt. l. 59.*

9. *Franciſcus* II. ditionum regimen, patre adhuc ſuperſtite, ſuſceptum, ad annum usque 1619, quo naturæ debitum ſolvit, laudabiliter moderatus eſt. E duplici conjugio *novendecim liberos* procreavit: *filii duodecim* fuere, è quibus ſex matrimonia, eaque haud infœcunda, inierunt; unde mirari ſubit fatorum vim, quæ familiam, tot fulcris præſidiisque redundantem, intra breve, quinquaginta circiter annorum, intervallum, ad orbitatem illam, qua nunc laborat, adeò ut interitum minitetur, redegit.

10. Primogenitus *Franciſci* II. filius, & in regimine ſucceſſor, *Auguſtus* extitit; bis maritus, *Eliſabetha Sophia Holſata*, & *Catharina Oldenburgica*, è quibus utriusque ſexus liberos ſuſcepit, moriens tamen an. 1656 non niſi *filias duas*, etiamnunc ſuperſtites, reliquit. *Philippus* patris fata antevertit, atque an. 1605 cœlebs deceſſit. *Franciſcus Julius* ſepties ex *Agnete Wirtenbergica* pater factus, omnium funera turbato ordine mortalitatis extulit, ita ut an. 1634 vivis exemto nulla proles ſupereſſet. *Erneſtus Ludovicus*, cùm Viennam Cæſari militaturus an. 1620. menſe Julio tenderet, prope Lintzium in pago *Aſchau*, à ruſticis temulentis ac tumultuantibus, quibus inter cœnandum fortè dixerat: *indulgerent ſaltem genio, & cuticulam curarent, alios brevi hoſpites habituri*, unà cum ephoro ac famulo trucidatus eſt. *Joachimus Sigismundus* infantiæ annos non ſuperavit. *Franciſcus Carolus*, qui Suecis merens cum delectibus, quos egerat, à Pappenheimio prope *Raceburgum* an. 1630, oppreſſus, atque à fratre *Auguſto*, neutrius partis eſſe geſtiente, excluſus, in captivitatem incidit, quam apud *Viſurgim* aliquandiu toleravit; poſteaque ad *Pontificiorum* caſtra deficivit. Tres ſucceſſive uxores, jam anteà viros paſſas, habuit: 1. *Agnetem Brandenburgicam*, *Philippi Julii Ducis Pomeraniæ* viduam; 2. *Catharinam Brandenburgicam*, cui à *Bethlemo Gabore* Principe Tranſilvaniæ, priore marito, luculenta pecunia obvenerat; 3. *Eliſabetham*, *Comitiſſam de Meggau*, *Chriſtophori Adolphi L. B. Teufeli* viduam; ſobolem tamen nullam genuit. Obiit ſupremum diem an. 1660 *Neuhuſii ad Albim*. *Ru-*

dolphus Maximilianus, qui Cæſari ſuperiore bello civili ſtipendia fecit, atque itidem ad Romana ſacra deflexit, an. 1647 *ἄγαμος* Hamburgi deceſſit. *Franciſcus Albertus* Electoris Saxoniæ caſtra ſecutus eſt, & Alberti Waldſteinii conſiliorum particeps fuit; à quo, jam fato ſuo vicino & rerum ſuarum anxio, ad Bernardum Vinarienſem Ratisbonam miſſus, dum inde redit, eo ipſo die, quo Waldſteinius Egræ interemptus eſt, in Cæſareanorum poteſtatem incidit; à quibus Viennam ductus, tandemque libertati redditus, Imperatori operam ſuam addixit, & *Sueidniciam* tuendam accepit, atque anno 1641. Kœnigsmarckium in Sileſiam erumpentem profligavit, quem cum locantius perſequeretur in Torſtenſohnium illapſus ſuccubuit, & gravi vùlnere ſaucius in victorum manus pervenit; atq; intra paucos dies *Sueidnicia* expiravit, nullis è *Chriſtina Margarita Mecklenburgica*, uxore, liberis ſuſceptis. *Franciſcus Heinricus* Suecis ductor legionis meruit, à quibus, in præmium præſtitæ operæ, cœnobium *Marienflies* in Pomerania donatus fuit, quod etiam incoluit, ex paterna autem hæreditate *Franzhagen* obtinuit; è conjuge *Juliana Naſſovia* utriusque ſexus liberos procreavit, verùm a. 1658. menſe Decembri naturæ concedens, non niſi *filias duas*, poſteà dicendas, reliquit; præmortuæ prolis nomina hæc ſunt: *Catharina Maria Sophia*, n. 1640 †. 1641. *Chriſtina Juliana*, n. 1642. †. 1644. *Franciſcus*, nat. 13. Maji 1645. †. . . . . *Erdmannus*, n. 6. Oct. 1649. †. 1650.

11. *Julius Heinricus*, è fratribus, quos enumeravimus, felicior, ſolus ſtirpem propagavit, ſed avitam religionem cum *Pontificia* commutavit, & poſtquam Cæſari aliquandiu militaſſet, demum fratri *Auguſto* in regimine ſucceſſit. Prima ei uxor fuit *Anna, Ezardi C. Oſtfriſiæ* filia, bis jamdum vidua, *Ludovici III. El. Palatini*, & *Erneſti Friderici M. Badenſis*; ex hac nullam ſuſtulit prolem. Secundam uxorem an. 1628. duxit *Eliſabetham Sophiam Brandenburgicam*, *Januſii Radzivilii* viduam; è qua genuit *Franciſcum Erdmannum*: hic in Evangelica religione educatus patri quidem ſuperfuit & ſucceſſit, ſed brevi, anno nimirum 1666. d. 31. Jul. ejus fata ſecutus eſt, relicta vidua *Sibylla Hedvvige*, *patrueli* ſua, quæ nullam ei peperit ſobolem. Tertiis nuptiis *Julius Heinricus* ſibi junxit *Annam Magdalenam Poppeliam de Lobkovvitz*, *Wilhelmi & Benignæ* eadem familia ortæ filiam, *Sbirokonis L.B. de Kolovvrat* viduam; ea an. 1668. d. 7. Sept. è vita migravit, Ille verò an. 1665. d. 11. Nov. vitæ ſupremum habuit, &, præter filiam, unicum gnatum, ex ultimo conjugio ſuſceptum, unicumque familiæ columen, reliquit.

12. Is eſt

JULIUS FRANCISCUS, *Dux Saxoniæ, Angriæ ac Weſtphaliæ*, natus an. 1640. Regimen Ducatus, fratris morte ad ſe delatum, an. 1666. ſuſcepit. Solet frequenter *Schlackenvverda* in Bohemia degere, quam cum aliis poſſeſſionibus in illis oris materna hæreditate nactus eſt. Majorum prætenſionem in Electoratum Saxoniæ retexuit, poſteà tamen cum Electore tranſegit, atque ao. 1671 *pactum ſucceſſorium*, ſive *confraternitatis*, cum ipſo iuivit; vigore cujus facultatem obtinuit ſymbolum *Archimareſcallorum* Imperii clypeo ſuo inſerendi. In lite, quam cum Lubecenſibus ob dominium aliquot pagorum agitavit, cauſam ſub exordium añi 1681 vicit. Connubii fœdere ſibi ſociavit an. 1668. d. 9. Apr. *Mariam Hedvvigen*, *Chriſtiani Auguſti Comitis Palatini Solisbacenſis*, ex *Amalia Naſſovia*, filiam, quæ *Sigiſmundo Franciſco Archiduci Auſtriæ* deſponſata fuerat; ea, aliquot liberorum, ſed ſequioris ſexus, mater facta, ao. 1681. d. 13. Nov. naturæ conceſſit. Sobolis ſylloge hæc eſt:

I. *Anonyma*, an. 1669.
II. *Maria Anna Thereſia*, n. 18. Sept. 1670. †. 25. Dec. 1671.
III. *Anna Maria Franciſca*, n. 13. Jun. 1672.
IV. *Filius*, nat. 28. Oct. 1673, & ante baptiſmum extinctus.
V. *Franciſca Sibylla Auguſta*, n. 21. Jan. 1675.

13. *Maria Benigna Franciſca*, Ducis ſoror germana, nata an. 1635. d. 19 Jul. *Nachodii* in Bohemia vivit, vidua *Octavii Piccolominei*, *Ducis Amalphitani*, *S. R. Imp. Principis*.

14. *Anna Eliſabetha*, *Auguſti* Ducis, è prima conjuge *Eliſabetha Sophia Holſata*, filia, ao. 1614. d. 23 Aug. in lucem edita, nupſit an. 1665 *Wilhelmo Chriſtophoro Landgravio Haſſiæ in Bingenheim*, à quo poſt conſumptam dotem repudiata, loco alimentorum & domicilii *Philipſecciam* obtinuit.

Sibylla Hedvvigis, ejus ſoror, nata an. 1625. d. 30. Jul; *Franciſco Erdmanno* agnato elocata fuit, nuncque vidua *Racenburgi* habitat.

15. *Erdmuthis Sophia*, *Franciſci Heinrici* Ducis & *Julianæ Naſſoviæ* gnata, prodiit in lucem an. 1644. d. 5. Jun. atque an. 1667 *Guſtavo Rudolpho Duci Mecklenburgico* nuptui data eſt, quo amiſſo *Franzhagiam* ad matrem, ubi etiamnunc agit, conceſſit.

Eleonora Carola, ejus ſoror, nata an. 1646. d. 8.

d. 8. Aug. *Chriſtiano Adolpho D. Holſatiæ* è linea *Sonderburgica* in manum convenit.

Spen. Op. Her. l. 1. c. 2. 16. *Scutum*, quo Dux Julius Franciſcus uti ſolet, *quadripartitum eſt*: areola prima *aurea quinas faſcias atras, inducto diagonali ſitu ſerto rutaceo viridi*, Saxoniæ Ducatus ſymbolum, *continet*; ſecunda *cœrulea coronatam aquilam auream exhibet*, Palatinatus Saxoniæ δεῖγμα; tertia *argentea tria paria cornuum ſcarabæi rubea continet*, Comitatus Brenenſis teſſeram; quarta è *nigro & argento transverſim ſecta, duos enſes ſanguineos decuſſatim locatos repræſentat*, Archimareſcallatus Imperii emblema. Galeæ tres *incumbunt*, anterior Brenenſis *tegitur pileolo lato rubeo, cujus ora reducta argento fulget, & duos bacillos coronatos plumis pavoninis faſtigiatos ſuſtinet*: media *coronata pileum turbinatum inſignibus* Saxonicis *pictum, coronatum & pennis pavoninis decoratum refert*: poſterior *itidem coronata aquila* Palatinatus Saxoniæ *premitur*. Phaleræ *circumfluunt*, hinc *cœrulea & aurea*, iſthinc *nigra & aurea*, hinc *argentea & rubea*.

17. Comprehenditur de cœtero Ducatus Saxo-Lauenburgicus, ſub *Circulo Saxonico inferiore*, & circumſcribitur illo ad dextram *Albis* tractu, qui à Principatu Dannenbergico ad confinia usque Hamburgenſium & & Lubecenſium ſeſe exporrigit; continetque præfecturas: *Lauenburg*, caput Ducatus, *Neuenhaus*, *Franzhagen*, *Saſſenhagen*, *Schwarzenbeek*, *Attelnburg* & *Atterndorf*; huc etiam pertinet caſtrum *Racenburgenſe*, quod ſuos olim Comites habuit, cum parte oppidi; reliqua pars, cum Epiſcopatu, in Ducum Mecklenburgenſium ditionem conceſſit.

CAP. XI.

DE PRINCIPIBUS ANHALTINIS.

PRincipes Anhaltinos ab *Aſcaniorum* ſtirpe oriundos, atque adeò ejusdem ſanguinis generisque cum Ducibus Saxo-Lauenburgicis eſſe, ſuperiore capite dictum fuit. Sator eorum *Heinricus* extitit, *Bernhardi* primi ex hac gente Electoris Saxoniæ filius, *Alberti* I. frater; quem Imperator Fridericus II. *Principem Anhaltinum* creaſſe fertur, donatis ei, præter avitas poſſeſſiones, nonnullis civitatibus, & ditionibus, quas è Ducatu Saxoniæ & Marchia Brandenburgica decerpſerat; quò ille etiam, qui Electores patrem, patruum, & fratrem haberet, dignum gente decus tueri poſſet, ut Cl. *Speneri* quidem verba mea faciam.

Op. Her. l. 1. c. 1. §. 12. 2. Deceſſit *Heinricus* an. 1267, quinque relictis filiis: *Sigfrido*, *Bernhardo*, *Magno*, (nonnulli *Hermannum* vocant) *Heinrico*, atque *Ottone*. Ex his *Magnus* ſive *Hermannus*, & *Heinricus*, Eccleſiaſticum vitæ genus amplexi, ad ſacras dignitates provecti ſunt; reliqui tres ditiones paternas, ſublata communione, in qua aliquandiu vixerant, an. 1288. ita inter ſe diſpertiverunt: ut *Ottoni*, natu minimo, pro *parte prima* (ita dicta, quia ob dignitatem & caſtra nobilia præcipua habebatur, quemadmodum autor *Vindiciarum Anhaltinarum* memorat) obvenerit *Hercynia*, cum *Vogteia Gerenroda*, totusque *Comitatus* *Aſcanienſis*, cum civitate *Aſchersleben*; *Bernhardo* pro ſecunda parte obtigerit Dynaſtia *Bernburgenſis*, & Comitatus *Ballenſtedenſis*, cum ſuis pertinentiis; *Sigfrido* a. pro parte tertia ceſſerint Dynaſtiæ *Deſſavienſis*, *Serveſtana*, & *Cœthana*. Id tamen in hac diviſione cautum eſt, ut non ſolùm tituli & inſignia, verùm etiam jus avitum ſimultaneæ inveſtituræ, juraque ſucceſſionis communia manerent. pag. 6.

3. *Ottoni* unicus fuit filius *cognominis*, ſed βραχύβιος atque ante patrem an. 1305. mortuus; hinc cum ille etiam an. 1315. ſeculò valedixiſſet, neque ita multò poſt *Albertus I. Sigfridi* gnatus ejus fata ſecutus eſſet, prole parvula relicta, omnis Ottonis ditio ad *Bernhardum* II. primi filium, tanquam feudorum communium adminiſtratorem, proximumque agnatum, devoluta eſt; quam ille etiam, cum civitate *Aſchersleben*, protinus occupavit, ejusque inveſtituram pro ſe, & pupillis, ab Imperatore Ludovico petiit: quoniam verò *Otto* conjugi ſuæ arcem *Aſchersleben*, aliaque Aſcanienſia prædia, dotalitii loco aſſignaverat, eam quidem jure ſuo frui paſſus eſt; ſed *Albertus*, *Bernhardi* II. frater, qui in *Halberſtadienſem Epiſcopum* electus fuerat, partem ex Ottonis hæreditate, nec non jus in Comitatum Aſcanienſem ſibi arrogare cœpit, atque Ottonis viduam induxit, ut illud dotalitium ſuum Epiſcopatui adjungere moliretur: quod cùm parùm ſuccederet, ad vim progreſſus, caſtrum oppidumq; *Aſchersleben* facto impetu in ſuam poteſtatem redegit; *Bernhardus* viciſſim arma corripuit, vim vi propulſuros, cùm Albertus mentionem tranſactionis inferret, quæ *Quedlinburgi* an. 1316. tentata ſucceſſu caruit, eò quòd *Albertus* reſtitutionem occupatorum non niſi ea lege offerret, ut *Bernhardus* illa à Capitulo Halberſtadienſi feudi jure recognoſceret; ipſe verò negaret, ſe quidquam facturum, quod vel Imperio, cujus feodum vexillare Aſcanienſis Comitatus eſſet, vel pupillis præjudicium ac detrimentum afferre poſſet; ipſe verò an. 1318. inveſtituram ab Imp. Ludovico accepit, ſed eodem adhuc anno, magno familiæ malo, fatorum iniquitate raptus eſt, relicto poſt ſe filio unico cognomine.

4. Inter *Bernhardum* III. & *Albertum* Epi-

ſcopum, ejus patruum, diſſidium citò recrudoit, quod in bellum etiam erupit; cui ſacem ſubdidit ſæpè dicta *vidua Ottonis*, cùm ad ſecunda vota tranſiens, & *Friderico Comiti Orlamundano* nubens, dotalitium ſuum Aſcanienſe ad Epiſcopum & Capitulum Halberſtadienſe remitteret; quamobrem *Bernhardus* Præſulem *ſpolii* apud Cæſarem poſtulavit, à quo causà cognitâ de bonis ſpoliatis totoque Comitatu Aſcanienſi an. 1323 Noribergæ inveſtitus eſt; impetrato inſuper Edicto, quo omnes Anhaltinorum vaſalli inveſtituras feudorum ſuorum à ſolo *Bernhardo*, neque ab Epiſcopo aut Capitulo, petere atque accipere jubebantur.

5. Alberto Præſule rebus humanis an. 1326 exempto, Halberſtadienſes loca jam reſtituta denuò occuparunt; quibus tuendis Epiſcopum clientelis amicitiisque munitum quærentes, Albertum Ducem Brunſuic. & Luneburg. elegerunt, qui, potentia agnatorum propriisque viribus ferox, *mandata inhibitoria*, *revocatoria*, & *reſtitutoria*, quæ, ad repetitas Bernhardi in aula Cæſarea querelas, inde adverſus ſe emanarant, inſuper habuit, atque occupata detinuit; tandem tamen in Ottonem Archiepiſcopum Magdeburgenſem, tanquam *arbitrum*, compromiſit, quem cùm Bernhardus etiam acceptaſſet, ille cauſa perſpecta *laudum* dixit, & Comitatum Aſcanienſem ab Epiſcopo Capituloque Halberſtadienſe præter fas occupatum eſſe, atque adeò Bernhardum jure meritoque in integrum reſtitui debere pronuntiavit. Ratum habuit hoc laudum Imperator etiam Ludovicus, atque *Executorem* ablegavit *Ulricum de Bebenburg*, qui tamen, Epiſcopo ſagum induente & gladium vibrante, imperata exequi, & Bernhardum in realem poſſeſſionem bonorum ſpoliatorũ reſtituere non valuit; ſed eum judicialiter tantùm pro tribunali, præſentibus aliquot Imperii proceribus, per literas nomine Cæſareo in civilem poſſeſſionem immiſit; unde *Spoliati* cognomen *Bernhardus* III. conſecutus eſt.

6. Ab illo tempore omnes Anhaltinorum Principum conatus ad recuperandum Aſcanienſem Comitatũ incaſſum ceciderunt, Halberſtadienſib⁹ ſpoliũ mordicùs atq; efficaciter tuentibus. Hoc quidem ſeculo, cùm Epiſcopatus ille, in pacificatione Weſtphalica, jure ſeculi donatus, atq; in Electorem Brandenburgicum, titulo compenſationis, translatus eſſet, injecta ſpes quædam Anhaltinis fuit, Comitatum avitum recipiendi, de qua tamen deciderunt; unde in Comitiis Imperii, quæ dictam pacificationem proximè exceperunt, ipſi etiam in catalogo reſtituendorum recenſeri voluerunt, juraque ſua in Aſcanienſem Comitatum in medium protulerunt; verùm res ad comitia prorogata rejecta fuit. Hæc poſtquam cœperunt, Anhaltini variis libellis memorialibus, pro obtinenda reſtitutione in avitam ditionem, vel ſaltem aliqua compenſatione æquivalente oblatis, Imperii Proceres fatigarunt; à quibus tandem an. 1680 d. 28. Aug. ſcitum eſt, ut Anhaltinis Principibus, ob ceſſum, pacis amore, Comitatum Aſcanienſem Electori Brandenburgico, ſatisfieret, atque eo nomine Cæſari de meliore nota commendarentur; qui cum hæc ſcita ſuâ ſententiâ comprobaſſet, nuper admodum d. 24. Maji anni, quo agimus, 1683 alio Ordinum Imperii conſulto decretum eſt, ut Anhaltinis, loco ſatisfactionis, *nova inveſtitura* eademq; *ſimultanea* cum Electore Brandenburgico in Comitatum Aſcanienſem concederetur, nec non ipſi, eorumq; ditiones, ab omnibus Imperii oneribus, per quatuor & viginti annorum ſpatium, eximerentur, ita tamen, ne id præſenti paratui bellico, ad Imperii defenſionem inſtituto, vel tertio cuique damno eſſet

7. Expoſui quæ ſit ratio, quis hodie ſtatus prætenſionis Anhaltinæ in Comitatum Aſcanienſem; jam illuc, unde abii, redeo. A *Sigfrido* & *Bernhardo* I. fratribus, duæ, ceu è dictis patet, ortæ fuerunt lineæ: quarum altera *Bernhardina* ultra quintam generationem non duravit, ſed in *Bernhardo* VI, illius abnepote, an. 1468 defecit. *Sigfridi* propago fœcunditate ſua diverſos produxit ramos; nempe ab *Alberto Claudo* & *Sigismundo*, *Johannis*, qui *Sigfridi* pronepos erat, filiis, *Cœthana* & *Deſſavienſis* prodierunt, è quibus prior in *Alberti* nepotibus iterum exaruit. *Sigiſmundus*, aliquot filiis auctus, è ſolo *Georgio* (cui *Bernburgia ſucceſſio* obvenit) nepotes habuit, inter quos *Rudolphus*, verus Martis pullus, ſummo apud Maximilianum I. Imp. honore & nomine fuit; *Erneſtus* autem & *Woldemarus* duos iterum palmites protulerunt: *Woldemarus*, an. 1508 mortuus, filium poſt ſe reliquit *Wolfgangum*, qui *Cœthen*, *Ballenſtad*, & *Bernburg* tenuit, atque inter Principes Proteſtantes, qui *Auguſtanam Confeſſionem* Cæſari obtulerunt, nomen profeſſus eſt, ſed ἄγαμος è vita an. 1566 migravit, Princeps vera laude probitatis, juſtitiæ, religionis nemini poſtponendus.

8. *Erneſto* tres filii fuere: *Johannes*, *Georgius*, & *Joachimus*. Hic, in diviſione patrimonii *Deſſaviam* ſortitus, & patrueli *Wolfgango* moribus, inſtitutis, vitæque genere conſimilis, an. 1561 cœlebs ad ſuperos exceſſit. *Georgius*, *Harzgerodam* cum *Harcinia*, Comitatu *Wannsdorf* & *Plœtzka* nactus, *Præpoſitus Magdeburgenſis* & *Miſnenſis* fuit, Princeps ſtudiis literarum præcipuè ſacrarum eminen-

nentiſſimus, qui ſinceræ religionis cultum omni ſtudio promovit, Eccleſias reſtauravit, ſcholas inſtituit, quid? quod omnia Eccleſiaſtica munia obire, concionari, conſolari, ſcriptis etiam adverſarios refellere, Principali faſtigio haud indignum duxit; demum an. 1552 animam cœleſtem, Infirmi corporis ergaſtulo liberatam, cœlo reddidit. *Iohannes*, cui *Serveſtana* ditio obrigit, ſtirpem propagavit, & Divinam veritatem haud minore zelo quàm fratres fovit. E conjuge *Margarita Brandenburgica* tres gnatos ſuſcepit, qui vitæ ejus, quam an. 1551 finivit, ſuperſtites manſerunt, nempe: *Carolum*, *Joachimum Erneſtum*, & *Bernhardum*. Hujus fato, quo an. 1570 functus eſt, filiolus ſuperfuit *Franciſcus*, ſed octavum poſt annum extinctus; *Carolus* prole caruit, atque an. 1561 vitam cum morte commutavit.

9. *Ioachimus Erneſtus*, ſtemmatis continuator, fratrum hæreditatem crevit, atque unus poſt tria ſecula totius Principatus poſſeſſor, ſimul etiam *communis* Anhaltinorum Principum nunc viventium *parens* extitit. Princeps probitatis, prudentiæ & juſtitiæ laude inclutus, bellicis quoque artibus præmunitus, in religione verò ad *Reformatos* deflexit. Mortalitatem an. 1586 exuit, quinquagenario major, & bis maritus: primò *Agnetis Comitiſſæ Barbienſis*, ſecundò *Eleonora Wirtenbergica*, à quibus ſedecim liberorum pater factus eſt: filii octo fuere, è priore thoro *Johannes Georgius*, & *Chriſtianus*; è poſteriore *Bernhardus*, *Auguſtus*, *Rudolphus*, *Johannes Erneſtus*, *Ludovicus*, & *Joachimus Chriſtophorus*: ex his *ultimus* vix primum ætatis annum ſuperavit; *Johannes Erneſtus* & *Bernhardus*, clarum in militia nomen conſecuti, *ἄγαμοι* deceſſerunt; à reliquis *quinque*, provincia partita, totidem ortæ ſunt *lineæ*: à Johanne Georgio *Deſſavienſis*; à Chriſtiano *Bernburgica*; ab Auguſto *Plœzkavienſis*; à Rudolpho *Serveſtana*; à Ludovico denique *Cœthana*, Omnes, ſola *Cœthana* excepta, etiamnunc florent; *Ludovicus* enim, quo auſpice *Societas Frugifera*, excolendæ linguæ vernaculæ ergò, anno 1617 inſtituta eſt, an. 1650 vita functus non niſi unicum filium, è ſecunda conjuge *Sophia C. Lippia* genitum, reliquit *Wilhelmum Ludovicum*, qui an. 1663. d. 14. Aug. *Eliſabetham Carolam*, *Friderici* patrueliſ ſui filiam, nuptiis ſibi junxit; ſed an. 1665. d. 13. Apr. improlis ex hominum vita deceſſit, ſucceſſione ad *Plœzkavienſes* tranſmiſſa.

10. *Iohannes Georgius*, filiorum *Joachimi Erneſti* natu maximus, Principatum ſolus per annos novendecim adminiſtravit, poſteà, diviſione cum fratribus inita, *Deſſavienſem* ditionem, quæ *Deſſau*, *Ragun*, *Geſnitz*, *Schandersleben*, *Vreckleben*, *Worbiz*, *Radegaſt* complectitur, ſortitus eſt. E duplici conjugio numeroſam ſobolem ſuſcepit, filios ſex, gnatas decem; inter has natu minima *Eva Catharina* demum an. 1679. d. 15. Dec. innupta obiit. E filiis duo ad juſtam ætatem pervenerunt *Johannes Caſimirus* & *Georgius Aribertus*. Hic *Worbiz*, quod oppidum incoluit, & *Radegaſt* tenuit, atque ao. 1643 d. 14 Nov. vivere deſiit, tribus liberis relictis, quos è *Johanna Eliſabetha de Krosig*, imparibus nuptiis ducta, ſuſtulit: filiæ duæ fuere *Eleonora*, *Johanni Georgio C. Solmenſi* elocata, atque an. 1677 mortua; & *Sophia*, quæ innupta apud matrem *Radegaſt* agit: filio nomen fuit *Chriſtiani Ariberti*, hic initio *Dominus de Radegaſt* dictus, poſteà cùm mutata religione à Cæſare *Comitis* axiomate auctus eſſet, *Comitis de Beringhen*, *Dynaſta in Walderſee & Radegaſt* titulo uſus fuit, & militari munere in exercitu Cæſareo fungens apud *Confluentes* febre maligna correptus an. 1677. cœlebs vitam amiſit.

11. *Iohannes Caſimirus* patri in Principatu ſucceſſit, atque an. 1660. d. 15 Sept. vivendi finem fecit, relicta duplici prole, è priore conjuge *Agnete Landgravia Haſſiæ* ſuſcepta: filia *Ludovica*, *Chriſtiano Duci Lignicenſi & Briegenſi* nupta, atque an. 1680. d. 25. Apr. mortua; & filio, qui ſuperſtes, familiæq; caput eſt, dictus

JOHANNES GEORGIUS II. *Princeps Anhaltinus*, *Comes Aſcaniæ*, *Dominus Serveſtæ & Bernburgi*, prodiit in lucem an. 1627. d. 7. Nov. & poſt parentis fata ditionis regimen ſuſcepit, Sereniſſimi Electoris Brandenburgici gratia floret, ejusque *Vicarius & Campi Mareſcallus* audit. Conjugem habet *Heinricam Catharinam*, *Heinrici Friderici Pr. Arauſionenſis & Amaliæ C. Solmenſis* filiam, ao. 1658 ductam, è qua genuit:

I. *Emiliam Ludovicam*, n. 1660. †. infantē.
II. *Heinricam Amaliam*, n. 4. Jan. 1662.
III. *Fridericum Caſimirum*, n. 18. Nov. 1663. †. 27. Maji 1665.
IV. *Eliſabetham Albertinam*, n. 1. Maji 1665. *Abbatiſſam Hervordienſem* an. 1680 electam.
V. *Amaliam*, n. 1666.
VI. *Ludovicam Sophiam*, n. 15. Sept. 1667. †. 19. Apr. 1678.
VII. *Mariam Eleonoram*, n. 14 Mart. 1671.
VIII. *Heinricam Agnetem*, n. 9. Jan. 1674.
IX. *Leopoldum*, n. 3. Jul. 1676.
X. *Iohannam Carolam*, n. 6. Apr. 1681.

12. *Chriſtianus*, ſecundus *Joachimi Erneſti* filios, *Bernburgicam* lineam condidit, quippe cui in diviſione patrimonii Dynaſtia *Bernburgenſis*, Comitatus *Ballenſtedenſis*, præfectu-

fectura *Hazgerodenſis*, cum monaſterio *Gerenrodenſi* ad *Harcyniam*, obtigerunt. Princeps non in ſago præſtantior quàm in toga, qui in *Unione* unus è præcipuis, & arcanorum omnium particeps, atque *Vicarius generalis* fuit. Pro Friderico Electore Palatino Palatinatum ſuperiorem *Producis* titulo adminiſtravit; unde turbis Bohemicis implicitus à Cæſare an. 1621. proſcriptus, mox tamen in gratiam receptus eſt. Obiit ſupremum diem an. 1630. poſtquam è conjuge *Anna C. Bentheimenſi*, anno 1614. d. 9. Dec. mortua, complures ſuſcepiſſet liberos. Filiæ decem fuere: è quibus *Eleonora Maria*, & *Sophia Margarita*, mulieres factæ ſunt, illa nubendo *Johanni Alberto Duci Mecklenburgenſi*, hæc *Johanni Caſimiro patrueli Deſſavienſi*; prior annum 1657. altera an. 1673. d. 28. Dec. vitæ ſupremum habuit; reliquæ octo innuptæ deceſſerunt, nempè (ut illas ſaltem recenſeam, quarum emortuales *tabula Rittershuſiana* non notavit,) *Amalia Juliana*, an. 1605. *Sibylla Eliſabetha* an. 1648. d. 15. Aug. *Anna Sophia*, an. 1640. d. 1. Sept. *Ludovica Æmilia* an. 1635. d. 17. Oct. *Agnes Magdalena* an. 1629. Filiorum nomina hæc ſunt: *Fridericus Chriſtianus*, n. 1596. 2. Maji, & ſtatim poſt baptiſmum extinctus; *Chriſtianus II. Erneſtus* an. 1632. è vulneribus in prœlio *Luzenſi* acceptis mortuus; *Fridericus*; & *Fridericus Ludovicus*, natus an. 1619. d. 19. Aug. & an. 1621. defunctus. A *Chriſtiano* & *Friderico* novi orti ſunt rami.

13. *Chriſtianus* II. *Bernburgicum* ramum produxit, & Palatino-Bohemicis turbis, cum patre, involutus, in prœlio Pragenſi captus, ſed à Cæſare benignè habitus, menſæ etiam, non ſine adſtantium admiratione, adhibitus, moxque iterum dimiſſus eſt. Ex *Eleonora Sophia Holſata* uxore ſua, quæ demum an. 1675. d. 5. Jan. è vivis exceſſit, multam prolem ſuſcepit, moriens verò an. 1056. non niſi filios duos, cum filiabus quinque, ſuperſtites reliquit. Ex his intereà *Erneſta Auguſta*, atque *Anna Eliſabetha*, *Chriſtiano Ulrico Duci Wirtenbergiæ & Sileſiæ in Bernſtad* an. 1672 nupta, deceſſerunt, illa an. 1659. hæc 3. Sept. an. 1680. Filiorum alter, nempe *Carolus Urſinus*, *Parmæ* in Italia an. 1660. d. 4. Jan. morte oppreſſus eſt; alter *Bernburgi* ſuperat, nimirum

VICTOR AMADEUS, *Princeps Anhaltinus, Comes Aſcaniæ, Dominus Serveſtæ & Bernburgi*, natus an. 1634. d. 6. Oct. Is an. 1667. connubio ſibi ſociavit *Eliſabetham, Friderici Comitis Palatini Bipontini & Annæ Julianæ Naſſoviæ* filiam, quæ an. 1677. d. 17. Apr naturæ conceſſit, poſtquam quinque liberorum mater facta eſſet:

I. *Caroli Friderici*, n. 13. Jul. 1668.
II. *Lebrechti*, n. 28. Jun. 1669.
III. *Sophiæ Julianæ*, n. 26. Oct. 1672. †. 21. Aug. 1674.
IV. *Johannis Georgii*, n. 14. Febr. 1674.
V. *Chriſtiani*, n. 5. Mart. 1675. †. 19. Dec. e. a.

14. *Eleonora Hedvvigis*, Victoris Amadei ſoror, an. 1635. d. 28. Oct. nata, innupta ætatem agit, non minus ac

Angelica, an. 1639. d. 6. Jun. in lucem edita.

Anna Sophia, n. 1640. 13. Sept. Georgio Friderico C. Solmenſi in Sonnenwald an. 1664. in manum convenit.

15. *Fridericus Hazgerodenſem* ramum proſevit, à Dynaſtia, quam obtinuit, ſic appellatum. Obiit an. 1670. d. 30. Jun. Bis maritus: primò *Johannetta Naſſovia*; ſecundò *Anna Catharina C. Lippia*, hæc an. 1657 ducta, & 1659 mortua ſterilis fuit. E priore triplicem ſobolem ſuſcepit, è quibus, præter filiam, ſuperat filius

WILHELMUS, *Princeps Anhaltinus &c.* natus 1643. d. 18. Aug. Habet in conjugio *Eliſabetham Albertinam, Alberti Ottonis Com. Solmenſis in Laubach & Catharinæ Julianæ Hanovicæ* filiam, cum qua an. 1671. d. 25. Jul. nuptias celebravit, ſed prole deſtituitur.

Eliſabetha Carola, ejus ſoror, an. 1647. d. 11. Febr. genita, primò *Wilhelmo Ludovico*, ſobrino ſuo in *Cœthen*; ſecundò *Auguſto*, *Duci Holſatiæ* è *Plœnenſi* linea, nupſit.

16. Sequitur *Plœzkavienſis* linea, penes quam, præter Comitatum *Plœzkavienſem*, nunc etiam *Cœthen* & *Wannsdorf* eſt; ejus autor *Auguſtus*, extrema ætate confectus, an. 1653. deceſſit, relictis quinque liberis, è *Sibylla C. Solmenſi* genitis. E filiabus, quarum tres fuere, *Sophia* an. 1679. d. 14. Nov. vitam finivit. Filii duo etiam rebus humanis exempti ſunt, *Lebrechtus* major natu an. 1669. d. 7. Nov. ejus fata uxor *Sophia Eleonora C. Stolbergæ*, an. 1655. ducta, ſed ſterilis, an. 1675. d. 13. Sept. ſecuta eſt; *Immanuel*, è militia Cretenſi redux, fratri ſucceſſit, & nuptiis ſibi an. 1670. d. 23. Mart. junxit *Annam Eleonoram, Comitiſſam de Stolberg*, ſed eodem adhuc anno d. 8. Nov. immatura morte ſublatus fuit, uxore gravida relicta, quæ poſteà filium peperit, is eſt

IMMANUEL LEBRECHT, *Princeps Anhaltinus, Comes Aſcaniæ, Dominus Serveſtæ & Bernburgi*, natus d. 20. Maji an. 1671.

Johanna, & *Eliſabetha*, ejus amitæ, ſuperare dicuntur, illa an. 1618, hæc an. 1630 natalem habuit.

17. Prin-

17. Principes illi, quos jam enumeravimus, unoeodemque utuntur *ſcuto*, novem laterculis *triplici ſerie diſpoſitis conſtante*; primus *argenteus repræſentat urſum nigrum auro coronatum, & collari aureo ornatum, rubentem linguam protendentem, & ſuper muro miniato quater pinnato, atque obliquo ſitu in lævum latus aſcendente, gradientem*, quo avitum familiæ *δόγμα notatur*; ſecundus *aureus quinque faſciis nigris* exaratur *deſignando* Ballenſtedenſi ſymbolo: tertius *teſſellis duodecim nigris & aureis diſtinguitur*, & Aſcanienſem Comitatum *indicat*; *quartus in quatuor quadrantes diviſus, & auro ac minio tinctus* dominium Waldcrſee *innuit*; quintum *parmula occupat* Anhaltini Principatus teſſeram *exhibens, eſtq; ad perpendiculum bipertita, ex parte priore argentea dimidiam aquilam rubeam, poſteriore aurea Saxonicas faſcias nigras, & ſertum rutaceum continet*; ſextus *cæruleus, aureis baltheis duobus è ſiniſtro latere deſcendentibus exornatur*, Comitatum Wannsdorf *ſignificat*; ſeptimus *cæruleus aquilam argenteam, explicatis alis volantem, & linguam rubeam, crura vero aurea oſtentantem refert*, & Myningenſem Comitatum *deſignat*; octavus, *totus cocco tinctus* Regalia *notat*; nonus *denique cum primo convenit, niſi quod urſus corona caret*, ejusque *collare non auro ſed argento tingitur*; *ajuntq; eo* deſignari Bernburgiam dynaſtiam.

18. Galeæ *incumbunt* tres *coronatæ*: *è prima prorumpit* προτομὴ urſi ſcutarii, *è media* Anhaltina *protenduntur brachia duo, nigro & aurato habitu, ita ut colorum ſitus alternet, quæ decuſſata, ſingula manu faſciculum pennarum pavoninarum tenent*; tertia *ſuſtinet vexilla decem, auratis perticis ſuſpenſa*, & Aſcaniis *teſſellis picta*. Laciniæ *caſſides tegunt, primam argentea & rubea, mediam & tertiam aurea & nigra*.

19. Reſtat linea *Serveſtana*, à ditione quam *Rudolphus* ejus conditor in patrimonii partitione accepit, quæque præfecturas *Lindau, Coſwigk* & *Roſsla* etiam comprehendit, dicta. Ille bis nuptias celebravit, è priore uxore *Dorothea Hedwige Ducisſa Brunſuic. & Lunab.* filias duas ſuſcepit *Dorotheam & Eleonoram*, illa an 1607. d. 15. Sept. nata *Auguſto Duci Brunſuicenſi* nupſit atque anno 1634. obiit, hæc an. 1608. genita & *Friderico D. Holſatiæ in Norburg* elocata an. 1681. vivere deſiit. E poſteriore conjuge *Magdalena Oldenburgica*, præter filiam ætate nubili mortuam, gnatum ſuſtulit *Johannem* a. 1621. d. 24. Mart in lucem editum, cujus quidem nativitati haud diù pater ſuperfuit, ſed eodem adhuc anno ſeculo valedixit.

20. *Iohannes* ab avunculo *Antonio Gunthero Comite Oldenburgico* educatus, & ad *Auguſtanæ Confeſſionis* puritatem ſolus è ſua gente redoctus eſt, atque ex ejus hæreditate Dynaſtiam *Jeverenſem* teſtamento ſibi legatam accepit & ad filios transmiſit; quibus nunc demum omnino nihil ſollicitudinis injecit Rex Galliæ, dum jura ſuprematus & dominii directi aliaque, quæ in Dynaſtiam Jeverenſem, tanquam Dux ac Comes Burgundiæ ſibi habere videbatur, in Regem Daniæ, loco præmii ob fœdus ſecum initum, tranſtulit, idque per reſcriptum d. 10. Apr. ao. 1681. Supremæ Curiæ Pariſienſi ſignificavit. Habuit *Johannes* in conjugio *Sophiam Auguſtam, Friderici Ducis Holſatiæ Gottorpienſis* filiam, an. 1681. d. 16. Jan. mortuam, è qua tredecim liberos ſuſcepit: illis enim quos *tabula Rittershuſiana* notavit, ſuccenturiari poſſunt, *Magdalena Sophia*, n. 31. Oct. 1658 †. 30. Mart. 1659. *Fridericus* n. 11. Jul. †. 23. Nov. 1660. *Hedwigis Maria Eleonora*, n. 30. Jan. †. 30. Jun. 1662. *Sophia Auguſta*, *Albertus*, n. & †. d. 12. Febr. 1665. denique *Auguſtus*, n. 23. Aug. 1666. †. 7. Apr. 1667. Moriens autem an. 1667. d. 4. Jun. *Johannes* quatuor filios cum filia unica poſt ſe reliquit.

21. Inter illos familiam ducit

CAROLUS WILHELMUS. *Princeps Anhalti, Comes Aſcaniæ, Dominus Serveſtæ, Bernburgi, Jeveræ & Kniphuſii*; hauſit auram vitalem an. 1652. d. 26. Oct atque an. 1676 d. 18. Jun penatibus induxit *Sophiam, Auguſti D. Saxoniæ, Adminiſtratoris Magdeburgenſis* ex *Anna Maria Mechlenburgenſi* filiam, e qua hactenus ſuſcepit

I. *Johannem Auguſtum*, n. 29. Jul. 1677.
II. *Carolum Fridericum*, n. 2. Jul. 1678.
III. *Magdalenam Auguſtam*, n. 12. Oct. 1679.

Fratrum Caroli Wilhelmi nomina hæc ſunt:
Antonius Guntherus Princeps Anhaltinus, natus an. 1653 d. 11. Nov.
Johannes Adolphus, n. 2. Dec. 1654.
& *Johannes Ludovicus*, n. 4. Maji 1656.
Sophia Auguſta, eorum *ſoror* unica, an. 1663. d. 9. Mart. lucem vitalem aſpexit.

22. *Clypeus* Principum Serveſtanorum *tribus areolis auctior eſt, quàm ille, quem reliqui agnati geſtant. ea autem ad lævum triplici ſerie appinguntur*; ſuperior *quæ ordine* quarta *eſt, cærulea leonem aureum* Jeverenſe *ſcilicet* ſymbolum *continet, quæ huic ſubjicitur* octava *nummo aureo nigrum leonem exhibet* Kniphuſiam teſſeram; extrema *cærulea inter duas alas argenteas caput eminens cum mollis aureo refert, & deſignat* Dynaſtiam Walther Nienburg quam poſt extinctam ſtirpem Comitum Barbienſium, ad quos pertinebat, Elector Saxoniæ *Iohanni Pr. Anhaltino* lege beneficiaria conceſſit. Tribus etiam galeis, quibus Anhaltinum ſcutum tegitur, quartam Serveſtani addunt, nempè Jeverenſem, *coronatam, & tribus ſtruthionicis plumis ſuperiùs antrorſum reflexis, exornatam, quarum mediæ auro, extremæ nigro tinguntur*.

23. Referuntur Principes Anhaltini univerſi ad *Circulum Saxonicum ſuperiorem*, atque in comitiis Imperii unum tantùm votum obtinent. Id quoque ad extremum mentionem fortè meretur, ante annos non ita multos jus *primogenituræ* in familia, præcipuè in linea *Bernburgica* & *Serveſtana*, quæ maribus abundant, inſtitutum eſſe.

Finis Libri IV.

LIBER V.

DE PRINCIPIBUS IN SPECIE SIC DICTIS.

INTRODUCTIO.

POſtquam libro ſuperiore illorum Principum Stemmata ac propagines enumeravimus, quibus axiomatis vetuſtas fortunæque ſplendor dignitatem addit, nunc ordo poſtulat, ut illos etiam recenſeamus, qui à non ita longo tempore, vel hoc noſtro ævo ad Principale faſtigium evecti fuerunt, & ſpeciatim Principum titulo cohoneſtantur. Hi verò duplicis iterum ſunt generis; potiores illi ſunt, qui in cenſum immediatorum Imperii civium veniunt, atque in comitiis ſeſſione ac ſuffragio eminent: ad alterum illi referri poſſunt qui in comitiis vel nunquam comparuerunt, vel hac prærogativa exciderunt, eò quod feudo immediate Imperio ſubjecto inſtructi non dum ſunt. Inter priores chorum ducunt *Aremberg[illegible]ici* Principes, quos excipiunt ordine, in conventibus Imperii [illegible]cepto, *Hohenzollerani Eggenbe[illegible] L[illegible]*, *Salmen[illegible]es*, *N[illegible]*, *An[illegible]*, *[illegible]*, *Furſtenber[illegible]*, *Schvvarze[illegible]* quibus nuper acceſſere *Oetingens[illegible]*. In poſte[illegible]orum [illegible]ero ſunt: *[illegible]enſteinii*, *Dietrichſteinii*, *Piccolominei*, *[illegible]es* & *Portiani*.

CAP. I.

DE FAMILIA PRINCIPUM AREMBERGÆ.

AREMBERGA libera quondam Dynaſtia, & nemini Regum aut Principum, nec feudi, nec alio ſubjectionis titulo, obnoxia, trans Rhenum in illo tractu, quem veteres *Ripuariam*, recentiores *[illegible]* vocant ſita eſt. Eam *Mechtildis*, *Johannis Dynaſtæ Arembergici & Burggravii Colonienſis*, poſtremi ſuæ gentis, filia, *Engelberto Comiti Marcano* anno 1298. nupta, in mariti familiam intulit, atque ad filium natu minorem (majore paternam hæreditatem, ceu plerumque uſu venit, ſortiente) cui *Eberhardi* nomen erat, transmiſit. Hujus poſteri per duo circiter ſecula Arembergam tenuerunt, usque ad ejus trinepotem *Robertum*, *Roberto* & *Walpurgi Egmondanæ* natum, qui prole deſtitutus ſororem natu majorem *Margaritam* hæredem habuit, quæ Arembergam marito ſuo *Johanni Ligneo*, *Barbanſoniæ Domino* attulit; in cujus familia etiamnunc hæret.

2. *Lignacum*, vulgò *Ligne*, pagus eſt Hannoniæ, *Guicciardino* teſte, peramœnos, & arce conſpicuus, *Cervinum* unâ, *Atho* verò duabus leucis diſtans, qui familiæ *Ligniæ* nomen vel impertivit, vel ab ea mutuavit. Illa verò antiquitate & illuſtri decore nulli Belgicarum cedit, quippe cujus præclaram mentionem in chartis vetuſtioribus tabularii Epiſcopatus Cameracenſis frequenter occurrere, *Johannes Carpentarius* teſtatur & ſpeciatim affirmat, reperias ibi fuiſſe literas, quibus Liebertus Præſul an. 1063. Abbatiæ S. Sepulchri pagum *Villerel* tradidit, conſentiente *Oderico de Ligne*, (de Linea) *ejus Domino*. Genealogiam ſtemmatis, a *Theodorico Domino ac Barone de Ligne*, qui ſeculo duodecimo inclaruit, continua ſerie *Vincent* & *Rutean*, Annalium Hannonienſium Scriptores, deduxerunt, quorum orbitam preſſit *Bucelinus*.

Deſcr. Belg. p. 466.

Hiſt. Genéal. des Pays-Bas part. 9. p. 732.

Germ. Stemmatogr. Tom. 4.

3. *Theodorico* tres tribuuntur liberi, è *Margarita de Fontaines* ſuſcepti, *Walsherus Baro de Ligne*, *Faſtrudus Dominus de Monſtruel*; & *Ogina Matthæi Domini de Mandde* uxor. *Walsherus*, an. 1229. mortuus, pater è *Mechtilde de Montibus* fuit *Walsheri* II. ann. 1245. defuncti, relicto, ex *Alexia de Florines*, filio *Walshero* III., marito *Alexiæ C. d' Apremont*; quibus natus eſt *Johannes*, proavus alterius *Johannis*, cui cum uxore *Euſtochia Barbanſonia*, Baronatus *Barbanſonius*, in Hannonia, vico luculento & caſtro egregio conſpicuus; atque ob vitrea mira excellentiora, quæ ibi magna copia fiunt, clarus, obtigit; ex illa duos præcipuè filios ſuſcepit, atque anno 1442. fato functus reliquit, *Johannem* nempe & *Michaelem*. Hic *Barbanſonium* ſortitus, ex conjuge *Bona d' Abbeville Johannem*, *Guilielmum*, & *Michaelem* genuit, è quibus poſtremus, *Dominus de Maulde* nominatus, *Mareſcallus Hannoniæ* fuit, & ſub finem ſeculi decimiquinti improlis deceſſit: à *Johanne* verò & *Guilielmo* duæ ortæ ſunt lineæ, quibus hodiè adhuc familia diſtinguitur, *Lignacenſis* nimirum & *Barbanſonia*.

4. *Johannes*, à patruo cognomine, an. 1480. abſque liberis mortuo, hæres ſcriptus *Barones de Ligné* continuavit, à Maximiliano Archiduce, poſteà Imperatore, an. 1581. in numerum *Equitum Aurei Velleris* cooptatus fuit; uxoremque habuit *Jacobeam Croviacam*, è qua genuit *Antonium*, qui Comitatum *Fauquenberg* anno 1503. titulo emptionis acquiſivit, atque è *Philippina Luxenburgica* pater extitit *Jacobi*. Hunc Imperator Carolus V. oblegationem ad Clementem VII. Pontificem Romanum laudabiliter peractam, torque *Aurei Velleris* ornavit, & *Comitis* axiomate anno 1549. auxit; præterea donationem Dynaſtiarum *Waſſenaræ*, *Valckenburgy* & *Vorburgi*, Mariæ, Johannis

ultimi Waſſenariæ Domini filiæ, quam Jacobus connubio ſibi junxit, factum, ipſi confirmavit. Hoc matrimonio prognatus *Philippus, Comes de Ligne & de Fauquenberg, Dn. de Waſſenar, Eques Aurei Velleris, e Margarita Lalana* ſuſcepit, atque ao. 1583. ſuperſtitem reliquit *Lamoraldum*, qui an. 1602. *Princeps Ligniaci* & S. R. Imperii creatus eſt, & filium è *Maria de Melun*, Principis Eſpinoei gnata, genitum, *Florentium* turbato mortalitatis ordine extulit; ex eo tamen & *Ludovica Lotharinga, Henrici Comitis de Chaligny* filia, ejus uxore, nepotes vidit, atque a. 1641 moriens poſt ſe reliquit, *Albertum Henricum*, & *Claudium Lamoraldum*: ille præmatura morte improlis extinctus, Principatum, nec non conjugem *Claram Mariam Naſſoviam* è *Siegenſi* linea, ad fratrem tranſmiſit.

5. *Claudius Lamoraldus* clariſſimus atque eminentiſſimus Princeps, inſignem integritatis ac prudentiæ, tam ſagatæ quàm togatæ, conſecutus eſt laudem, eaque apud Hiſpanos in exiſtimatione fuit, ut non ſolum difficillimis muniis, videlicet *Proregis Siciliæ* & *Praefectus Mediolanenſis*, admoveretur, ſed & iis præclarè perfunctus, in meritorum mercedem, *Magnatis Hiſpaniæ* axiomate decoratus & Conſiliariis Sanctioris Senatus, Regiorumque ſecretorum Arbitris adſcriptus fuerit. Verùm poſterioris dignitatis uſuram haud diuturnam fata ei permiſerunt; eodem enim anno, quo præfectura Mediolanenſi ſolutus, in Hiſpaniam delatus eſt, repentino morbo oppreſſus, quartù poſt diem, qui fuit 21. Dec. a 1679. expiravit. Liberos è *Clara Maria Naſſovia*, fratris ſui vidua, etiamnum ſuperſtite, quinque ſuſcepit: *filiæ duæ* fuere, quarum minor nata *Maria*, *Carolo Borromeo Comiti* deſtinata, *Mediolani* d. 29. Jul. an. 1675. fatorum iniquitate rapta eſt; altera *Clara Ludovica*, poſt prioris mariti *Reimundi de Lancaſtria Ducis d' Aveiro* obitum, *Bernardo Marchioni de Guevara*, Comitis d' Ognate Magnatis Hiſpanici filio, nupſit.

6. *Filiorum* nomina hæc ſunt:

HEINRICUS ERNESTUS, *Princeps de Ligne, d' Amblyſe, & S. R. Imperij Marchio de Roubais & de Ville, Comes de Fauquenberg, Baro d' Antoing, Magnas Hiſpaniæ*; uxorem duxit *Madriti*, ſub initium anni 1677, filiam *Inici Melchioris de Velaſco, Ducis de Frias Conneſtabilis Caſtiliæ*. Ao. 1680. præfecturam *Limburgenſis* Ducatus ab Hiſpaniæ Rege accepit.

Claudius Lamoraldus Alphonſus de Ligne, Seneſcallus Hannoniæ vulgò vocatur, & haud ita pridem altercatione, quæ inter eum & *Henricum Hovvardum Ducem Norfolciæ*, genere Anglum, Bruxellis exarſit, quamque more ſeculi armis expedire geſtiebat, materiam ſcribendi Novellarum compilatoribus præbuit.

Hyacinthus Procopius de Ligne, nomine Marchionis Moviaci (*Marquis de Moy*) dignoſcitur, quod unà cum Marchionatu ejus avunculus magnus *Henricus Lotharingus* per tabulas ſupremas ipſi tranſcripſit; quamobrem etiam Gallicis partibus ſe applicuit, eorumque caſtra in nupero bello ſecutus eſt, atque aliquà fortitudinis documenta, in pugna ad Montes Hannoniæ commiſſa, dedit.

7. *Scutum* Principis Ligniaci *ſimplex* eſt, nempe *aureum, quod baltheus dexter rubeus permeat, tectum* corona Principali.

8. Nunc ad lineam *Barbanſoniam* progrediar, meque ad meum inſtitutum ac penſum revocabo: ejus autor *Gulielmus* dictus eſt, *Baro Barbanſony, Par Hannoniæ*, Michaelis filius ſecundo genitus; is ex *Adriana de Piennes* ſuſcepit præter aliquot filias, in ſchemate aliquando notandas, *Ludovicum*, patrem è *Maria Bergenſi Iohannis*: cui cum uxore *Margarita Marcana* Comitatum *Arembergicum* obveniſſe initio memoratum fuit. Hic derelicto avito nomine *Arembergicum* aſcivit, belli, fideique erga Hiſpanos (elogio *Famiani Stradæ*) præclarus, eoque donatus *Aurei Velleris* torque à Carolo V. Imperatore, atque à Philippo filio *Friſiæ Tranſiſelaniaque* provinciis impoſitus, & Bel. Belgic. dec. 1. l. 7. 104. poſteà à Maximiliano II. Cæſare inter *Imperij Principes* adlectus, Comitatus *Arembergicus* in Imperii clientelam ſuſceptus, Matriculæ inſertus, & *Circulo Rhenano inferiori* adſcriptus eſt; ſed conſtantiæ famam, quam in bello inteſtino Belgii ſemper tenuerat, in ultima pugna, prope *Winſchotum & Hiligeleum* cœnobium, in territorio Grœningenſi, an. 1568. d. 24. Maji cum Naſſoviis commiſſa, amiſit: cùm enim & loco & equitatu hoſtibus inferior, oblatam ab ipſis pugnam accipere primò prudenti conſilio cunctaretur; poſteà verò ob eam moram ab Hiſpanis pugnæ cupidis, quaſi cum Naſſovio tacitè colluderet, palàm inſimulatus, impar invidiæ, militum ardore & conviciis in prælium ſe impelli pateretur, non exercitui ſolùm magnam ſtragem, ſed ſibimet etiam necem arceſſivit; ſtrenuè enim pugnans, errorem que fortitudine ſarciens, multis vulneribus confoſſus, cecidit. Ab ipſo *Ritterſhuſius* tabulam *Ducum de Aremberg & Arſchot* inchoavit; filios duos *Carolum* & *Robertum*, totidemque filias habuit; ab illis in duos ramus ſtirps deducta eſt, in *Arembergicum* & *Barbanſonium*.

9. Ca-

9. *Caroli* Principis Arembergici clarum in Belgio nomen, atque ingens apud Hiſpanos etiam exiſtimatio fuit, adeò ut *totius Belgij Gubernator* à Philippo II. Rege in locum Petri Erneſti C. Mansfeldii, ſi quid humanitus ei accidiſſet, an. 1587. deſignatus fuerit. Luculenta ditionum acceſſione locupletatus eſt per connubium *Annæ de Croy*, *Philippi Ducis Arſcotani, Principis Cimacenſis & Comitis Bellomontij, Magnatis Hiſpaniæ*, (unæ clauſis, (quibus quoties ad audientiam Regis, eum vocant, admittuntur, caput tegere, priusquam verba faciunt, licet) filiæ, & *Caroli* fratris unici, an. 1612. absque liberis mortui, hæredis. Ex ea multam procreavit ſobolem, duos præcipuè mares *Philippum* & *Alexandrum*; qui totidem palmites condiderunt, *Arembergenſem* ſive *Arſcotanum* & *Cimacenſem*.

10. *Philippus* Princeps Arembergæ, Dux Arſcoti in Brabantia, tres ſucceſſive conjuges habuit; primam *Hippolytam de Melun*, *Petri Principis d' Eſpinoy* gnatam, è qua non niſi unicam infirmioris ſexus prolem ſuſtulit *Claram Eugeniam*, *Alberto Pr. Cimacenſi*, patrueli ſuo, nuptam, & a. 1660. mortuam; ſecundam *Claram Iſabellam*, *Florentio C. de Barlaimont*, & *Margarita C. de Lalaing* natam, quæ complures liberos ei peperit; filiæ quatuor fuere: *Maria Deſiderata*, quam immatura ætate mors intercepit, *Margarita Alexandrina*, nupta *Eugenio Montmorancio Pr. de Robecque*, atque a. 1651. d. 10. Jul. fatis functa, *Erneſtina Franciſca*, conſors *Alexandri Ducis de Bournonville*, a. 1663. d. 20. Oct. in puerperio extincta, & *Iſabella Clara*, *Maximiliano Wilhelmo Truchſeſſio Com. in Wolfegg* elocata, atque itidem vivis exempta: filius unicus nomen habuit *Philippi Franciſci*: hic præfectus ſatellitio Burgundico Regis Hiſpaniæ, Equitibus *Aurei Velleris* a. 1646. aggregatus fuit, ſed a. 1674. è vita diſceſſit, cum prolem, quam è conjuge *Magdalena Franciſca Borgia*, *Caroli Ducis Gandiæ* Magnatis Hiſpanici & *Artemiſia Doria* è Principibus Melphitanis ortæ filia, ſuſcepit, præmiſiſſet. Tertia Philippo conjux fuit *Maria Cleophe*, *Caroli Pr. Hohenzollerani* filia, *Johannis Jacobi Bronchorſtii Com. ab Anholt* vidua, è qua duplicem ſobolem marem & fœminam procreavit.

11. Ille *Carolus Eugenius* dictus initio *Canonicus* Eccleſiæ Cathedralis *Colonienſis* extitit, poſteà ad conjugium animum adjiciens ſibi copulavit *Mariam de Cuſance*, Comitatus de *Champlite*, & Baronatus de *Faulcogney*, in Burgondiæ Comitatu, hæredem. *Verſſelaer* inſignem pagum & vetoſtum dominium, ſub præfectura Ghelenſi, in agro Antuerpiano ſitum, quod ex hæreditate materna acceperat, an. 1663. vendidit *Johanni Prooſt*, Supremæ Curiæ Brabantinæ Conſiliario, unà cum dominio *Lithiers*, ejusque appendice *Rielen*. Hannoniam vicaria poteſtate, beneficio Regis Hiſpaniæ, rexit, torque etiam *Aurei Velleris* ab eo a. 1678. decoratus, mirabilisque ipſum, pro egregio publico nunquam non ſtantem, omnium bonorum, ſummorum, infimorum, benevolentia proſecuta eſt; unde ingens ſui deſiderium reliquit, cum eum a. 1681. d. 25. Jul. mors tam properè auferret, ludibrio habens, atque albis dentibus deridens *Marcum Avianum*, illum noſtra ætatis Thaumaturgum, qui ægrotantem Montibus inviſerat, virtutem ſuam in depellendo morbo ἀποδειγματικῶς. Liberos tres ſuperſtites vitæ ſuæ habuit, filios duos, gnatam unicam.

12. Inter illos potior eſt naſcendi ſorte CAROLUS PHILIPPUS *Dux Arembergæ & Arſcoti*, *Princeps S. R. Imperii*, *Magnas Hiſpaniæ*, *Dux Croja*, *Princeps Porceani & Robequa*, *Marchio Moncorneti*, *Bellomontii & Senneghemi*, *Baro Sevenberga*, *Anghiani*, *primus Par Hannoniæ*. Poſt perluſtratas exteras regiones à Rege Hiſpaniarum præfecturâ Satellitii ſui auctus eſt, cui munere capeſſendo in Hiſpaniam iter adornat, uxorem etiam ibi ducturus, conſenſu Regio ſibi deſponſatam; nempè *Henricam*, *Ottonis Heinrici Marchionis de Grana*, è priore conjuge *Maria Thereſia*, *Comitiſſa ab Herberſtein*, filiam. Caſtrum *Arembergicum* à Rege Galliæ, tanquam dependens à Comitatu *Chimaj*, a. 1682. d. 19. Febr. occupari ingratiis paſſus eſt, agnoſcentibus ejus curatoribus Supremum Regis dominium; ſi quidem vera Novellæ prædicarunt.

13. *Alexander*, *Princeps Arembergicus*, (*le Prince d' Aremberg*) ſicut vulgò vocabatur, Ducis Arſcotani frater unicus fuit; is hoc ipſo anno 1683. aulam Cæſaream petiit, Imperatori contra Turcas militaturus verùm in prima Barbarorum in Auſtriam eruptione, quæ d. 7. Jul. contigit, dum ſtrenuè pugnat, generoſum ſpiritum effudit.

14. *Maria Thereſia*, illorum ſoror, nuper admodum *Ottoni Heinrico Marchioni de Carretto*, *Savona & Grana*, *Comiti de Millesimo*, *L. Baroni in Weiswaſſer & Neukirchen*, Belgii Hiſpanici Gubernatori in manum convenit, ſollemnibus nuptiarum d. 14. Maji a. 1683. in caſtro *Anghiani* celebratis.

15. *Maria Thereſia*, ejus amita, *Caroli Eugenij* germana ſoror, *Franciſco Chriſtophoro Comiti Furſtenbergico in Mœskirch* nuptum locata fuit, nuncque vidua vivit.

16. *Clypeus*, quo Dux Arembergæ & Arſcoti hodiè utitur, *ſimplex* eſt, nempe *rubens*

 tres

tres meſpilos flores πεντάφυλλους aureos exhibent, (quæ inſignia ſunt *Arembergica*) & mitra *Ducali* tectus, ſtipatusque, *telamonum* loco, hinc *leone*, iſthinc *grypho*.

17. Lubet jam iterum extra lineas exſpatiari, & *Cimacenſis* quoque nec non *Barbanſony* rami propagines enumerare. Philippo Duci Arembergæ & Arſcoti fratrem fuiſſe dixi *Alexandrum*, huic è paternis ditionibus Principatus *Cimacenſis* in Hannonia obtigit, unde palmiti, quem proſevit, nomen; fuit Eques Ordinis *Aurei Velleris*, atque an. 1629. moriens, è conjuge *Magdalena Egmondana*, quæ demum anno 1663. d. 7. Novembr. deceſſit, quatuor liberos reliquit, filios duos, totidemque gnatas: *Anna* Eugenio Hennino Com. Boſſuvii, *Iſabella* Ludovico Gonzagæ ex Comitibus S. Martini nupſerunt; *Albertus* patris ſucceſſor, *Ducali* axiomate, quod Ferdinandus III. Imperator an. 1644 univerſæ Arembergicæ familiæ impertivit, uſus eſt; ſed an. 1648 fatis conceſſit, nulla è *Clara Eugenia*, patrueli, uxore ſua, prole genita.

18. *Philippus*, Alberti frater, Comes Bellomontii (*Comte de Beaumont*) communiter appellatus, Ducatui *Luzenburgico* & Comitatui *Chiny* præfuit, atque inter Equites *A.V.* a. 1647. cooptatus eſt. Ab *Erneſto Comite Iſenburgico in Grenſau* teſtamento hæres ſcriptus, in contentionem cum Electore Colonienſi incidit, ob pagos *Linz*, *Nevverbourg* & *Altenvvied* eorumque dependentias: illos Capitulum Colonienſe *Salentino C. Iſenburgico*, cum eum adverſus *Carolum Truchſeſſium* in Archiepiſcopum eligi iſſet, atque ad exercitum iſti de ſede dejiciendo proprio ære conſcribendum induxiſſet, ei autem ſolvendo non eſſet, hypothecæ loco tradidit, eò uſque retinendos ac fruendos, donec ſumptus impenſi numerata pecunia ipſi refunderentur: inde pignus illud ad *Erneſtum*, quem Salentinus, abdicata Eccleſiaſtica dignitate & ducta uxore, ex Arembergica ſtirpe genuit, tranſivit; quo ſine liberis mortuo, Elector Colonienſis hodiernus pagos prædictos, quaſi, extincta hypothecarii familia, arrhabo etiam expiraſſet, occupavit, & *Philippo C. Bellomontij*, Erneſti hæredi teſtamentario, ceu dixi, præripuit: de qua re ille coram *Curia Brabantina* queſtus eſt, & libellum an. 1673 obtulit, quo rogavit, ut Elector ad pignus illud vel reluendum vel reſtituendum cum fructibus perceptis condemnaretur. Facta fuit hujus libelli copia Electori, eique indictum, ut intra ſex hebdomadarum ſpatium cauſam oraret: quod perindignè ille tulit, remque cum Ordinibus Imperii Ratisbonæ communicavit, præſumptionis Curiam memoratam deferendo, quod Electori & Principi Imperii diem dicere haud verita fuerit. Verùm Philippus eodé adhuc an. rebus humanis exemptus eſt, relicto poſt ſe filio unico, è *Theodora de Gavre*, *Caroli Comitis de Freſin* filia ac hærede præcipua, uxore ſua (quæ an. 1676, menſe Nov. maritum ſecuta eſt) ſuſcepto; is vero hoc nomine ac titulo eminet:

19. ERNESTUS *Dux Arēbergæ, Princeps Cimaci & S. R. Imperii, Comes Bellomontii & Freſini; Baro Halevvina & Cominii, Dynaſta Avenna, Par Hannonia.* Prodiit in vitæ hujus theatrum a. 1643. d. 26. Dec. Conjugem duxit *Madriti* in Hiſpania a. 1675. è gynecæo Reginæ *Mariam de Cardenas*, ſororem *Comitis de Villalonſo*, è qua ſobolem nondum ſuſtulit. Præfecturam ſupremam Ducatus *Luzenburgici*, quam obit, nec non torquem *Aurei Velleris* eodem anno, quo vir factus eſt, obtinuit.

20. *Scuto* utitur *quadripartito*, prima & quarta quadra *argentea tres faſcias coccineas exhibet*, Crojorum ἀρχέτυπον: ſecunda & tertia *nova quaternaria diviſione, coloribus cæruleo, in quo lilia Francica bis repetuntur, & rubeo tinguntur*, Albretanæ genti *deſignanda*; medio *hujus laterculi impoſita* parmula Britaun ca, *muris pontici vellere obducta*. *Majoris denuum ſcuti medio incumbit* ſcutulũ Arembergicum. Spen. Op. Her. l. c. c. 4. §. 4.

21. *Barbanſonii* deniq; rami, ſpeciatim ſic dicti, ſatorẽ *Robertũ* dixi, Caroli Pr. Arembergici fratrem, Johannis filium minorem natu; huic ex uxore *Claudia Wild- & Rhingravia*, unicus fuit filius *Albertus*, qui *Ducali* axiomate, non minus ac reliqui agnati, beneficio Ferdinandi III. Imp. auctus, *Equitumq; Aurei Velleris Subdecanus* fuit, vitam, quam anno ſeculari accepit, ultra ſeptuageſimum ætatis annum produxit. Conjugem habuit *Mariam de Barbanſon*, *Eberhardi Vicecomitis d' Avre, Dynaſtæ de Villemont*, è *Ludovica C. Friſiæ Orient.* filiam unicam ac hæredem, è qua, præter *Iſabellam*, primò *Alberto Franciſco Lalano C. ab Hochſtraten*, ſecundò *Ulrico D. Wirtenbergico* nuptam, atque an. 1678, d. 17. Aug. Lutetiæ Pariſiorum mortuam, filium etiam ſuſcepit; is eſt

• OCTAVIUS IGNATIUS, *Dux Arembergæ, Dux & Princeps Barbanſonii & S. R. Imperii, Comes d' Aigremont & de la Roche, Vicecomes d' Avre, Dynaſta de Villemont, Gubernator Namurci, Eques Ordinis Aurei Velleris*, maritus *Thereſiæ Manriquez de Lara*, ſororis *Marchionis de Aquilar*, quam in Hiſpania d. 7. Jan. an. 1672. fœdere jugali ſibi ſociavit; quæque, poſt aliquot filias, gnatum etiam ei an. 1680. menſe Junio peperit, ſed biennio nondum expleto funere acerbo merſum.

22. *Clypeus*, quem gerit, *quadripartitus* eſt: prima & quarta areola, Ligniacenſem *teſſeram*

ram ſuperiùs delineatam, & Barbanſonium *ſymbolum, tres nempe lenuculos rubeos, auro coronatos, & falcatos in ſolo argenteo*, quadripartitim *exhibet*; ſecunda & tertia *aurea*, *faſciam ex argento & cocco teſſellatam*, Marcanum ὄνυμα *continet*; *medio imponitur teſſera* Arembergica.

CAP. II.

DE PRINCIPIBUS HOHENZOLLERANIS.

HOhenzolleranæ gentis, ab arce vetuſta, juxta Hechingam, non procul Tubinga, excelſæ rupi impoſita, ſic appellatæ, origines *ſuperiore libro*, ubi de *Marchionibus Brandenburgicis*, qui ab ea deſcenderunt, actum fuit, inveſtigavimus, atque etiam diximus, à *Rudolphi C. Zollerani*, qui ſub finem ſeculi duodecimi vixit, filiis duobus, *Friderico* & *Conrado*, in duas ſtirpes familiam abiiſſe; & *Conradum* quidem *Burggravios Noribergenſes*, nec non *Electores & Marchiones Brandenburgicos*; *Fridericum* autem reliquos *Hohenzolleranos* progeniſſe.

2. Ex hujus poſteris haud dubiè ille *Fridericus* fuit, à quo *B. Rittershuſius* ſtemma Genealogicum orſus eſt, maritus *Adelheidis Furſtenbergiæ*, & pater Eitel Friderici, cui per connubium Baronatus *Raczunz* obvenit: eo natus eſt *Jodocus Nicolaus*, qui caſtrum *Hohenzollern*, à Sueviciscivitatibus, maximè Rotwilenſibus, an. 1422. dirutum, an. 1454. reſtauraſſe memoratur, atque an. 1488. fatis conceſſit, relicto, præter alios, filio *Eitel Friderico*.

Cruſ. Ann. Suev. p. 3. l. 6. c. 15. & 14. & l. 7. c. 10.

3. Hic Imperatoris Maximiliani I. gratia floruit, ſecretorum ejus Arbiter, aulæ ſupremus Præfectus, Eques Aurei Velleris. *primus* è familia *Camerarius hæreditarius S. R. Imperii*, Cameræque Imperialis Judex extitit; Dynaſtiam *Haicherloch* ab Auſtriacis, ex permutatione cum Baronatu *Raczunz*, accepit. Liberos à *Magdalena*, *Friderici Pinguis Marchionis Brandenburgici* filia, aliquot ſuſtulit, tres præcipuè filios, nempe *Franciſcum Wolfgangum*, *Joachimum*, & *Eitel Fridericum*: ſinguli ductis uxoribus prolem generarunt, ſed priores duo nepotibus caruerunt, *Eitel Fridericus* verò ſtirpem ad hæc usque tempora propagavit. Hic in aula Caroli V. educatus, cum longè omnes belli gloria & virtute ſuperaret, eâque magnam Imperatoris benevolentiam conſecutus eſſet, non minorem invidiam aulicorum, inprimis Hiſpanorum, excepit, à quibus tandem an. 1525 veneno è medio ſublatus fuit. Tori ſociam habuit *Johannam de Berſele*, *Heinrici C. de Puchen & Grandpré*, è *Johanna de Halevvin* gnatam, è qua, præter alios, natus ipſi eſt *Carolus*.

4. Is à Carolo V. Cæſare, Suſceptore ſuo, Comitatu *Sigmaringenſi*, qui tum Werdenbergenſium peculio fuit, atque haud procul à Danubii fontibus diſſitus eſt, donatus, & *Equitis Aurati* titulo auctus, ipſi, nec non Ferdinando I. & Maximiliano II. à conſiliis fuit. Idem omnibus, qui ex Hohenzollerana familia nunc vivunt, communem ſanguinem impertivit, & prole maſcula auctus *ſanctionem hæreditariam* (die Zollerische Erbeinigung) ao. 1575. inſtituit; quâ circa cingulum atque exercitium *Camerariatus hæreditarii* ita diſpoſuit, ut titulo quidem omnes & ſinguli ejus filii, eorumque poſteri uterentur, munia verò ille ſolus obiret, qui ætate cæteros antecederet; niſi hic alii ex agnatis, vel ætate proximo, vel aulam Cæſaream frequentanti, facultatem vices ſuas implendi dederit. Matrimonium Caroli tenuit *Anna*, *Erneſti Marchionis Badenſis* filia, è qua numeroſæ ſobolis parens factus eſt; quatuor potiſſimè filii mentionem requirunt, nimirum *Eitel Fridericus*, *Carolus II*, *Chriſtophorus*, & *Ioachimus*; ab his totidem lineæ ortæ ſunt, inter quas poſteriores duæ iterum defecerunt: *Chriſtophorus* enim, cui Comitatus *Haicherloch* ex avitis divisionibus obtigit, nullos è filiis *Johanne Chriſtophoro* & *Carolo*, quanquam utroque uxorato, habuit nepotes. *Ioachimus* in aula Electoris Brandenburgici verſatus, ibi conjugem duxit *Annam*, *Volckmari Wolfgangi C. ab Honſtein* gnatam; vitamque, quam an. 1558 ceperat, an. 1587. d. 7. Jul. finivit, relicto poſt ſe filio unico *Johanne Georgio*, qui Rudolpho II. Cæſari in Ungaria militavit, & bis maritus factus eſt; primò *Eleonora Baroniſſa de Promnitz*, ſecundò *Catharina Bar. de Bercka*, ſed non niſi unicum filium *Carolum*, immatura ætate extinctum, gnatas verò aliquot genuit, quas in *tabula Rittershuſiana* omiſſas enumerabo: *Anna Catharina* nupſit (1) *Mauritio Auguſto a Rochau* Equiti Luſato, (2) *Joh. Chriſtophoro ab Hoberg*; *Helena* mulier facta eſt ex viro *Joh. Carolo L. B. à Funfkirchen*; *Maria*, *Nicolao B. de Puchheim* deſponſata fuit; *Anna Barbara*, puella deceſſit; denique *Anna Urſula*, *Johanni Bernhardo L. B. de Malzan* in manum convenit.

5. Superſunt itaque *duæ* ſaltem *lineæ*, quibus hodienum familia diſtinguitur, ab *Eitel Friderico* & *Carolo* conditæ; quarum prior *Hechingenſis*, altera *Sigmaringenſis* vocatur: Namque *Eitel Fridericus* in partitione patrimonii Comitatum *Zolleranum*, cujus caput *Hechinga* eſt, quæ ſedem Comitibus præbet, obtinuit; eumque ad filium *Johannem Georgium*, è ſecunda conjuge *Sibylla C. de Zimmern* genitum, tranſmiſit. Hunc omni-

doctrina liberaliter inſtitutum trium Imperatorum favor celebravit, atque ornavit; à *Rudolpho* II. in Cubiculariorum & Conſiliariorum numerum cooptatus, à *Matthia* Præſes Judicii Imperialis Aulici lectus, à *Ferdinando* autem II. in *Principum* Imperii claſſem anno 1623. evectus fuit; dato Diplomate, quod *Limnaus* recenſuit, quòque Cæſar conſtituit, ut ipſe, & filius ejus primogenitus, omnesque eorum poſteri, quicunque *Principalem Comitatum* & caſtrum gentilitium *Hohenzollern* poſſeſſuri fuerint, *Principali* axiomate in perpetuum eminerent. Ex uxore Franciſca *Rhingravia* complures utriusque ſexus liberos ſuſcepit. Filiæ ſex fuere, omnes matrimoniis auctæ, inter eas inprimis natu minima *Maria Anna*, quæ Deo irato ſuo, *Ernesto C. ab Iſenburg in Grenſau* an. 1630. nupſit, in ſermone hominum, dum genæ virebant, verſata eſt; cujus vitam, variis caſibus exercitam, (quam demum an. 1670. in Galliis *Alba Helviorum* in monaſterio *Viſitationis* finivit) autor Gallicus ſtylo ſignavit.

I. P. T. IV. Add. ad l. 5. c. 9. p. 878.

6. Filios *Johannes Georgius* quatuor habuit, è quibus primogenitus *Eitel Fridericus* in comitiis Ratisbonenſibus an. 1641. locum in ſcamno *Principum Imperij* obtinuit, & cum uxore *Margarita*, *Heinrici Comitis de Berg*, è priore conjuge *Margarita de Wistem* Marchionatus *Bergarum ad Zoomam* hærede, filia, luculentam ſucceſſionem in Belgio, dictum nempe ad *Zoomam* Marchionatum nactus eſt; ſed eum gnata unica, quam an. 1661. è vita diſcedens reliquit, in *Turriam* familiam, ceu mox dicetur, intulit. *Georgius Fridericus* jamdum an. 1633. vitam amiſit. *Leopoldus Fridericus* Imperatoris Ferdinandi III. Camerarius, ante viginti & plures annos vivere deſiit. *Philippus Fridericus Christophorus* initio Eccleſiaſticæ vitæ ſe addixit, & Canonicis Colonienſibus atque Argentinenſibus adſcriptus fuit; poſteà verò fratre primogenito, ſine hærede maſculo, fatis functo, ad conjugium animum appulit, & Pontifice diſpenſante *Mariam Sidoniam*, *Hermanni Fortunati M. Badenſis*, ex *Antonia Eliſabetha Crichingenſi*, filiam, adhuc ſuperſtitem, an. 1661. thalamo ſibi junxit, & quatuor liberorum pater, ſub exordium anni 1671. naturæ conceſſit.

7. Filii tres ſunt, inter quos potiores partes ſorte naſcendi habet

FRIDERICUS WILHELMUS, *Princeps ab Hohenzollern*, *Comes in Sigmaringen*, *Veringen & Schwabeck*, *Dynaſta in Haicherloch & Wehrſtein*, *S. R. Imperii Hereditarius Camerarius*. Hic exterorum moribus atque urbibus viſendis in præſentia occupatur.

Hermannus Fridericus, *Comes ab Hohenzollern* &c. illius frater, inter *Canonicos* Eccleſiæ Cathedralis *Colonienſis* recipi meruit.

Leopoldus Fridericus, *Comes ab Hohenzollern* &c. cura materna ingenuè ac liberaliter educatur atque inſtituitur.

Margarita, eorum ſoror unica, innupta adhuc eſt.

8. *Heinrica Franciſca*, illorum conſobrina, *Eitelij Friderici* gnata unica, Marchionatus *Bergarum ad Zoomam* jure materno hæres, *Friderico Mauritio Turrio Comiti Arvernia* in manum convenit.

9. *Hechingenſem* lineam recenſuimus, veniendum ad *Sigmaringenſem*; hujus autor *Carolus* II. extitit, cui in diviſione patrimonii *Sigmaringen* & *Veringen* obtigere; quibus poſtea *Haicherloch* & *Wehrſtein* acceſſerunt. E duplici conjugio numeroſæ ſobolis pater factus eſt, quatuor & viginti omninò liberi fuerunt. Filiabus è priore matrimonio natis, atque in *tabula Rittershuſiana* enumeratis, addi poteſt *Maria Eleonora*, an. 1586. d. 29. Oct. genita, & *Johanni C. Fuggero* an. 1605. elocata, necnon maritus *Anne Marie* anno 1573. genitæ, qui fuit *Marcus Comes Fuggerus*, cui an. 1603. nupſit: inter illas autem, quæ è poſteriore toro provenere, notandum, *Mariam Eliſabetham*, *Johanni Christophoro*, patrueli ſuo, nuptum collocatam fuiſſe, *Mariam Cleophen*, cùm Philippi Pr. Arembergici Ducis Arſcotani thalamum ingrederetur, viduam fuiſſe *Johannis Jacobi Bronckhorſtii Com. ab Anholt*.

10. E maſcula prole *Caroli* II. præcipuè *Johannes*, *Eitel Fridericus*, atque *Ernestus Georgius* memorandi veniunt: Huic inter Conſiliarios Cæſareos locus fuit, uxor autem *Maria Jacobe*, *Baroniſſa à Raitenau*, quæ, vidua facta, *Wolfgango Theodorico a Raitenau* agnato ſuo nupſit. *Eitel Fridericus* à puero Clericatui dicatus, in multis Germaniæ Eccleſiis Canonicus adſcriptus, adoleſcens jam *Præpoſitus Colonienſis* renunciatus, Romam autem delatus à Clemente VIII. Papa in Cubiculariorum numerum cooptatus fuit: mortuo Clemente Germaniam repetiit, tandemque anno 1621. à Paulo V. Pontifice, in poſtrema ejus creatione, dignitate *Cardinalitia* decoratus eſt, atque iterum Romam profectus ab ejus ſucceſſore Gregorio XV. pileum & titulum Presbyteralem *S. Laurentii in Pane & Perna* obtinuit: biennio pòſt, vacuefacta ſede *Oſnabrugenſi*, abſens à Canonicis & Capitulo *Præſul* electus, Roma relicta eò ſe contulit, ſed an. 1625. d. 19. vel, ut alii volunt, 25. Sept. immatura morte extinctus eſt, non ſine veneni ſuſpicione; ceu quidem *Alphonſus Ciaconius*, in *Commentario de vita & rebus geſtis Pontificum & Cardinalium*, perhibet. *Johan-*

al V. p. 450.

bannes ſtirpem propagavit; ei *Principale* axioma, non minus ac patrueli Johanni Georgio, collatum fuiſſe nonnulli tradunt, alii tamen id dignitatis filio demum ejus obtigiſſe memorant. Explevit ille mortalitatem an. 1638. poſtquàm è conjuge *Johanna* patrueli ſua, an. 1634. defunctâ, tres liberos ſuſcepiſſet. Filiæ duæ fuere: *Sibylla*, *Georgio Wilhelmo C. Helfenſteinio* deſponſata, poſteà *Erneſto Bennoni C. Wartenbergico* nupſit, atque an. 1637. vivere deſiit; *Maria*, primis nuptiis *Paulo Andreæ C. Wolckenſteinio in Troſtburg*, ſecundis *Georgio Rudolpho L. B. in Haslang* in manus convenit.

11. Gnatus unicus, nunc etiam, niſi fallor, ſuperſtes, eſt

MAINRADUS *Princeps ab Hohenzollern, Comes in Sigmaringē, Veringen & Schwabeck, Dominus in Hascherloch & Wehrſtein, S. R. Imp. Camerarius Hæreditarius.* Sociavit ſibi jugali fœdere. an. 1635. d. 6. Maji *Annam Mariam, Ferdinandi Comitis de Tœrring in Seefeld & Renatæ C. de Schwartzenberg* gnatam, è qua multam prolem genuit, cujus ſyllabus hic eſt:

I. MAXIMILIANUS; natus an. 1636. d. 20. Jun. Præſes Cameræ Imperialis à Cæſare an. 1673. deſignatus, ſed nondum receptus, maritus *Claræ*, filiæ *Alberti C. de Berg in Boxmer & Magdalenæ de Cuſance.*

II. *Iohannes Carolus*, n. & †. 1637.

III. *Maria Anna*, n. & †. 1638.

IV. *Ferdinandus Franciſcus*, n. 27. Jan. 1639, atque ante pluſculos annos, in venatione, vita privatus.

V. *Maria Iohanna*, n. 28 Mart. 1640, monialis in cœnobio *Inzkhofen*.

VI. *Meinradus*, n. 9. Apr. 1641. †.

VII. *Maria Magdalena*, n. - - - - †.

VIII. *Maria Menodora*, n. - - - - Monialis in *Holz*, †.

IX *Maria Franciſca*, n. - - - - ſtidem monaſticam in cœnobio *Inzkhofen* profeſſa.

X. *Anna Maria*, n. - - - nupta *Antonio Euſebio C. de Kœnigseck in Aulendorf*, atque anno 1678 vivis exempta.

XI. *Franciſcus Antonius*, n. - - - - *Parma* in Italia ſtudiis literarum & gymnaſmatibus incumbens.

12. *Scutum* Principum ab Hohenzollern *quadripartitum* eſt: prima & quarta areola *iternis* quadrifida eſt *ex argento & nigro*, & Comitatum ſive Principatum Zollerannm *denotat*: ſecunda & tertia *cœruleacervum armorum*, *tricipitis monticuli viridis culmini inſiſtentem, exhibent*, Sigmaringenſis Comitatus *ſύμβολα*. Toti *impoſita eſt* parmula *rubea, duobus ſceptris aureis in decuſſim collocatis im*-*preſſa: quod* ſymbolum eſt Camerariatus Hæreditarii in Imperio. Galeæ *incumbunt* tres; prima *ſuſtinet caput vertagi argenteum*, *quadris argenteis & nigris* Zolleranis *pictum*; mediæ *ſceptrum Imperiale aureum, erecto ſitu, imponitur*; extrema *duobus rubentibus cornibus cervinis ornatur*. Laciniæ *dependent circa primam caſſidem* nigræ & argenteæ, *ſecundam*, rubeæ & aureæ, *tertiam* cœruleæ & aureæ.

13. Comprehenduntur Principes. Hohenzollerani ſub Circulo *Suevico*, ejusque *ſecundo diſtrictu*: in comitiis non niſi *unicum ſuffragium* ferunt. De immedietate Comitatus *Veringenſis* cum Auſtriaca domo controverſantur.

CAP. III.

DE PRINCIPIBUS EGGENBERGICIS.

Eggenbergiorum illuſtriſſima gens è *Suevia* oriunda in *Styriam* migravit, ibique castrum *Ehrnberg* acquiſivit, & *Baronum* axiomate aucta eſt. Ejus Genealogiam, Vir diligentiſſimus *Bucelinus*, à *Bartholomæo Eggenbergero*, deducit, qui filium habuerit *Andream*, maritum *Annæ Seeauſſin*, & parem *Chriſtophori*, quô & *Helenâ Fuegerin* nati *Bartholomæus*, *Johannes Chriſtophorus*, & *Balthaſar*, autores trium linearum, inter quas *Balthaſaris* progenies caput extulit: ei verò uxorem tribuunt *Barbaram de Pain*, filios *Balthaſarem* Juniorem, ἄπαιδα, & *Wolfgangum*, genitorem *Sigfridi* (hune alii *Chriſtophorô*, quem ejus proavum diximus, immediatè prognatum ferunt) qui è *Benigna Galleria* ſuſcepit *Johannem Vlricum*. Germ. Stemmatogr. Vol. 2.

2. Is virtute duce, comite fortuna, in altiorem dignitatis gradum emerſit; cum enim multis magnisque meritis apud Imperatorem Ferdinandum II. valeret, ſummis ab eo cumulatus eſt honoribus; nec ſolum *Crumloviâ*, egregio in Bohemia caſtro, quod Roſenbergiorum quondam fuerat, ſub titulo *Ducatus*, auctus, ſed & an. 1623. in comitiis Ratisbonenſibus ad *Principale* faſtigium cum omnibus ac ſingulis poſteris ſuis, utriusque ſexus, evectus; induxirque Cæſar Proceres Imperii, ut ipſi locum ſuffragiumque in Senaculo Principum concederent. Cùm an. 1634. vitam cum morte commutaſſet, præter tres filias, in *tabula Genealogica*, quam publicæ luci dedimus, notatas, filium unicum poſt ſe reliquit *Johannem Antonium*.

3. Hunc *Ferdinandus* III. Imperator factus Romam, ad obedientiam Pontifici *Urbano* VIII. de more præſtandam, miſit; quam legationem ille præclarè obiit, atque Her-

ſui decus gloriamque, non ſine privato impendio, ſplendidiſſimè ſuſtentavit. Familiæ claritudinè illuſtri affinitate, quam cum Sereniſſima domo Brandenburgica contraxit, lucidiorem atque ampliorem reddidit. Cùm an. 1641. Imperii Ordines iterum Ratisbonæ conveniſſent, de republica deliberaturi, omnem movit lapidem, ut ad locum, à parente in Principum collegio occupatum, ipſe quoque admitteretur; & tergiverſantibus Principibus Cæſarem, ut ſibi patrocinaretur, exoravit, Electoribus etiam, ut pro ipſo intercederent, perſuaſit, nihilo tamen ſecius contraſtetere Principes, ejusque deſideria nudè ac ſimpliciter explere detrectârunt; ſed has ipſi conditiones tulerunt, ut bona immediata & ditiones in Imperio acquireret, iisdem certa ſumma, quam in ærarium publicum conferret, imponeretur, utque ratione ſeſſionis & voti cæteris in eodem Senatu Principibus antiquioribus, eorúmque legatis ſeſe poſtponi ſine contradictione pateretur. Atque hoc Principum decretum ita prævaluit, ut etiam Receſſui Imperii, circa finem, de implendis conditionibus, expreſſa clauſula adjecta fuerit, quemadmodum *Limnæus* refert. Quare Imperator ut dignitati Eggenbergii conſuleret ac provideret, ipſi *Gradiſcam* in Foro Julii vendidit, eamque *Comitatûs in Principalus* titulo ornavit, & *immedietate* donavit: quo facto, ſcitum eſt à Proceribus Imperii, ut ille in Collegium Principum reciperetur, ſumma pecuniæ, quam ad ſuſtinenda Imperii onera penderet, ſtatueretur, ipſiúque matriculæ *Circuli Auſtriaci* infereretur; introductio tamen anno demum 1654. cum rurſum comitia in memorata Reginopoli haberentur, atque adeò *Johanne Antonio* jam dum rebus humanis exempto (deceſſit enim an. 1649.) facta eſt. E conjuge *Anna Maria Brandenburgica*, quæ an. 1680. *Oedenburgi* in Ungaria vitam piè & conſtanter peractam finivit, liberos quatuor ſuſcepit: filiæ duæ fuere, quarum altera *Maria Franciſca* brevis ævi fuit, filii totidem.

Iur. Publ. T. IV. Add. ad l. 5. c. 4. n. p. 804.

4. Hos inter prior eſt nativitatis ordine JOHANNES CHRISTIANUS, *S. R. Imp. Comes, Princeps Gradiſca, Dux Crumlovii, Princeps ab Eggenberg & Comes in Adlſperg:* prodiit in lucem an. 1641., d. 7. Sept. atque an. 1666. fœdere jugali ſibi ſociavit *Mariam Erneſtinam*, *Johannis Adolphi Principis Schwarzenbergici* è *Maria Juſtina Comitiſſa de Stahrenberg* filiam, ſed ſobole deſtituitur.

5. JOHANNES SIGFRIDUS, *S. R. Imp. Comes, Princeps Gradiſca, Dux Crumlovii, Princeps ab Eggenberg, Comes ab Adlſperg, S. Caſ. Majeſtatis Conſiliarius actualis, & Carnioleuſis provincia Supremus Præfectus*, Johannis Chriſtiani germanus frater, auram vitalem hauſit an. 1644, d. 12. Aug. Matrimonio ſibi junxit an. 1666. *Mariam Eleonoram Roſaliam*, *Caroli Euſebii Principis de Liechtenſtein* & *Beatricis Dietrichſteinia* gnatam, è qua hactenus genuit:

I. *Johannem Antonium Joſephum*, n. an. 1669, d. 6. Jan.

II. *Leopoldum Johannem Joſephum Dominicum*, n. d. 15. Jul. an. 1675, & paulò pòſt iterum extinctum.

6. *Maria Eliſabetha*, illorum ſoror ingreſſa eſt vitæ ſcenam an. 1640, d. 26. Sept. atque an. 1656. die ſua natali *Ferdinando Principi de Dietrichſtein* nupſit.

7. *Scutum* Principum Eggenbergicorum, *ſemel transverſim, bis ad perpendiculum ſectum*, ſex areolas *complectitur*; *quarum* prima *argentea*, *quinque roſas rubeas*, *foliolis viridibus ornatas atque auro gemmatas*, *& in quincuncem diſpoſitas*, *continet*; ſecunda *ex auro & cyano transverſim ſecta crucem anchoratam argenteam refert*; tertia *coccinea*, *aquilam argenteam*, quarta *è cyano & minio bipertita iterum aquilam argenteam exhibent*; quinta *cœrulea ancharam auream repræſentat*; ſexta *denique auream rotam argenteam*, ut Fürſtii Armario credendum, *continet*. Toti *incumbit* parmula gentilicia, *quæ argentea eſt*, *& tres volucres nigras*, *auro coronatas*, *atque ita diſpoſitas*, *ut duæ ex angulis ſuperioribus provolent*, *tertia inferius conſiſtat*, *tria verò capita in corde ſcutuli coëant*, *exhibet*. *Tegitur ſcutum* mitra Ducali.

CAP. IV.

DE PRINCIPIBUS LOBKOWIZIIS.

LObkowiziana familia, quamvis haud ſatis exploratæ ſit originis, a multis tamen jam ſeculis inter Proceres primos eam numeravit *Bohemia*, utpote antiquitate, virtutibus, dignitatibus & poſſeſſionibus illuſtriſſimam. Primus, cujus memoria apud Hiſtoricos occurrit, fuit *Dominus de Lobecz*, qui vixit circa annum 861. dum Bohemiæ præeſſet *Neklan* Princeps. Nomen, ait *Paprocius*, oſtendit ſtirpem eſſe Slavicam; poſt deſtructam arcem originariam *Lobecz*, alteram exſtruxere, *Lobkowiz* dictam, quæ hodiè viſitur, quemadmodum ab Eruditiſſimo *Balbino* accepi, qui id etiam perſcripſit, poſſe ſe omnem Lobkowiziorum familiam ad unum & communem ſtipitem revocare, ſcilicet ad *Johannem de Lobkowiz*, *Dominum in Zaſada*, *Mareſcallum Cæſaris Wenceslai*, circa an. 1390; idque ſe in illa parte *Miſcellaneo-*

rum

rum ſuorum *Bohemicorum*, (cujus quatuor priora volumina orbis literatus jam dum vidit ac ſuſpicit) quæ Genealogiis Procerum Bohemiæ deſtinata eſt, demonſtraturum.

2. Nos tam præclarum opus ſumma aviditate præſtolantes, & Clariſſimo Autori integras in viridi ſenecta vires, firmamque valetudinem animitus comprecantes, id intereà notamus, quod ab eodem edocti ſumus, nimirum *duplices*, jam ab annis prope 280, repertos eſſe *Lobkovvizios*: alii a prima origine *Popelii* dicebantur, alii *Haſſenſteinii*, ab arce *Haſſenſtein*, quod prope *Cadanam* in Bohemia eſt, nominari cœperunt: cum enim *Dynaſta de Schœnburg*, Miſnicæ familiæ, qui illam arcem ſub feudo tenebant, Wenceslao Imperatori ac Regi parere nollent, miſit ille cum Exercitu *Johannem de Lobkovviz*, Mareſcallum ſuum, qui ad deditionem arcem compulit; quam Cæſar cum vicina ditione, ad vitam, Johanni conceſſit. Secura ſunt Z skiana tempora, in quibus *Nicolaus* I. Johannis filius, & *Nicolaus* II. nepos, plurimas pecunias Sigiſmundo Imperatori ac Regi conceſſerunt, qui ob illam pecuniam, atque alia merita, hanc arcem cum tota ditione, *Cadana* Burggraviatu, *Comotovio* &c. illis partim vendidit, partim donavit; quo modo nova linea Lobkowiziorum emerſit, qui ſe *Haſſenſteinsky*, vel *ab Haſſenſtein* arce cœperunt cognominare; ſed initio ſeculi, quo agimus, defecerunt.

3. Id etiam fortaſſis prætereundum non eſt, *Nicolao II. Lobkovvizio*, cujus mentionem feci, ab uxore *Sophia de Zerotin*, partem hæreditatis Zerotiniorum obtigiſſe: ea quippe patrem habuit *Plichtam de Zerotin*, ultimum ſuæ gentis antiquiſſimæ pariter & nobiliſſimæ; qui circa annum 1440. vel 1450 è vita hominum diſceſſit, relictis ſolùm filiabus, *Scholaſtica* & *Sophia*, quarum prior *Wilhelmo Svvihovvsky Domino de Ryzimberg*, altera verò *Nicolao Lobkovvizio*, ceu dictum eſt, nupſit, unde uterque gener inſignia Zerotiniorum, *aquilam* nempe *nigram*, aſſumſit, ſuoque clypeo inſeruit.

4. Sed *fœcunditate* ſua inprimis conſpicuam ſe reddidit Lobkowiziana ſtirps, numeroſiſſimisque fœtibus floruit; adeò, ut (indice prælaudato *Balbino*) avorum memoria ſub Rudolpho, legitimæ ætatis Lobkowizii, qui gladium evaginarent, & ſuas poſſeſſiones diviſas ab aliis haberent, atque ad comitia vocarentur, plerumque *viceni & amplius* numerarentur.

5. E *Popeliana* linea claruit, duobus circiter retrò ſeculis, *Johannes Popel de Lobkovviz*, cui uxor fuit *Anna Svvihovia*, atavis edita Regibus; qua natus eſt *Ladislaus Popel Senior de Lobkovviz*, maritus *Catharinæ Annæ de Kreide*, & pater filii *cognominis Domini in Chlumte*; hunc virtus ac prudentia ad ſumma in Regno Bohemiæ munia, evexit; namque primus Præſes Appellationis, Supremusque Regni Præfectus fuit, Regum etiam ac Imperatorum gratia atque exiſtimatione polluit; habueruntque eum Neſtorem in conſiliis capiundis Ferdinandus I. Maximilianus II. & Rudolphus II. Mediùs ex his remuneratus etiam eſt merita Ladislai, eique Dynaſtiam *Neoſtadienſem ad Walanabam*, quæ olim *Pflugiorum*, poſtea *Heideccianum* fuerat, atque Imperio immediatè ſubeſt, contulit.

6. Perſolvit naturæ debitum *Ladislaus Lobkovvizius Junior* ao. 1584, ætate ad ſecundum usque Octuageſimum annum perducta, è conjuge *Johanna Berekiana de Duba & Lippa*, an. 1601. defuncta, aliquot ſuſcepit liberos, è quibus maximè inclaruit *Zdenko Adalbertus*, quippe cui non minor fides ac rerum uſus quam parenti inerat, bellica etiam virtute inclutus, & multis magnisque meritis apud Imperatores Rudolphum, Matthiam & Ferdinandum II. quibus ſingulis à conſiliis erat, conſpicuus fuit; præterea Supremus Regni Bohemiæ Cancellarius & Eques Ordinis *Aurei Velleris* extitit, atque an. 1624. à Ferdinando II. Cæſare ad *Principale* faſtigium provectus, & in Ordinem *Principum Imperii* cooptatus eſt; ita ut ipſe ejusque liberi, utrinsque ſexus, & nati natorum, ac qui naſcuntur ab illis, axiomate Principali, omnique prærogativa, qua Imperii Principes eminent, uti ac frui Cæſareo Diplomate juberentur. Habuit in matrimonio *Polyxenam de Pernſtein*, viduam *Guilhelmi Roſenſis*, ſororem *Johannis Wratiſlai de Pernſtein*, poſtremi ſuæ ſtirpis, qui an. 1631. ante *Lipſiam* occubuit: filium poſt ſe reliquit unicum *Wenceslaum Euſebium*.

7. Hic ab Imperatore Ferdinando III. Imperiique Ordinibus in Comitiis Ratisbonenſibus, an. 1641. impetravit, ut Dynaſtia *Neoſtadienſis* in Norigavia, quam ab avo ſuo, ceu dixi, acquiſitam jure hæreditario tenebat, in *Principalem Comitatum* ſub nomine *Sternſtein* erigeretur, juribus Principalibus ornaretur, & *Circulo Bavarico* adſcriberetur. Inde cum de ſumma etiam pecuniæ, quam in publicum Imperii ærarium conferret, cum ipſo pactum eſſet, ſequenti in conventu, quem iterum Ratisbonæ an. 1654. Ordines egerunt, ad *ſeſſionem* & *ſuffragium* in Principum Senaculo, ſollemni introductione admiſſus eſt. Ducatum *Saganenſem* in Sileſia ab eodem Imperatore an. 1646. præſentibus nummis comparavit. Cæterùm quod attinet munera ac dignitates, quarum ſupremum culmen in aula Leopoldi Auguſti propitiis gratiis conſecutus eſt, ſummumque quo

Ccc illis

illis omnibus excidit, atque [illegible] aula ac urbe faceſſere, & domi ſuæ, in Bohemia, *Raudnicii* manere atque exſulare juſſus fuit, ea, utpote noviſſimè acta, lippis ac tonſoribus nota ſunt, neque noſtro ſtylo egent; eò minus, quod typis excuſa proſtat *Relatio Trajani Boccalini ex Parnaſſo ad Aulam Galliarum* Cal. Dec. an. 1674. ſcripta, qua *præcipitii Lobkovviziani* Hiſtoria ſalſè & luculentè enarratur. Conjugium bis contraxit, primum an. 1618, d. 2. Nov. cum *Johanna Miſſkya de Zlonic*, quæ priorem maritum *Wenceslaum Felicem Pietipesky de Chieſch & Egerberg*, Equitem ejusdem anni menſe Junio amiſerat, & an. 1650. d. 17. Jan. ſterilis mortem obiit: ſecundum an. 1653. cum *Auguſta Sophia, Auguſti Com. Palat. in Sulzbach* filia, an. 1682. defuncta, è qua quinque liberorum parens factus eſt: tres enim breviſſimi ævi fuere; *primogenitum* an. 1654. d. 31. Jan. natum in ipſo ortu mors intercepit, tertiogenitus *Philippus* [illegible] an. 1656. d. 12 Sept. in lucem editus, [illegible] nii ſpatio ea gaviſus, atque an. 1658. d. 22. Dec. extinctus eſt; quartogenita *Maria Hedvvigis Sophia* diem natalem 20. Apr. 1658. emortualem 24. Mart. an. 1660. [illegible]: reliqui duo potioris ſexus vitæ ejus ſuperſtites manſerunt, de qua quidem diſceſſit atque in communem ſe recepit locum d. 24. Apr. an. 1677.

8. Succeſſit ei in Principatu filius natu major

FERDINANDUS AUGUSTUS LEOPOLDUS, *S R. Imp. Princeps de Lobkovvitz, Dux Sagani in Sileſia, Princeps Comes de Sternſtein, Dynaſta in Chlumiz & Raudniz.* Hauſit is auram vitalem an. 1655. d. 7. Sept. atque an. 1677. d. 17. Jul. primo connubio ſibi ſociavit *Claudiam Franciſcam, Mauritii Henrici Pr. Naſſovici in Hadamar ex Erneſtina Agnata è Siegenſi* domo filiam, quam an. 1680. d. 6. Mar[illegible] mors abſtulit: ſecundis nuptiis ejusdem anni d. 17. Jul ſibi junxit *Mariam Annam Wilhelminam, Wilhelmi Marchionis Badenſis* & *Mariæ Margaritæ C. Oetingenſis* filiam. E *priore toro* prodiere

I. *Eleonora*, nata an. 1678 d. 29. April. & tertiâ ac decimâ abhinc die extincta.

II. *Leopoldus Chriſtianus*, n. 18. Mart. 1679. †. 28. Febr. 1680.

III. *Philippus*, n. 15. Febr. 1680.

E *poſteriore thalamo* provenerunt hactenus

I. *Ioſephus Antonius Auguſtus*, n. 15 Apr. 1681.

II. *Eleonora Eliſabetha Amalia*, n. 2[illegible]. Jun. 1682.

9. *Franciſcus Wilhelmus Ignatius* Principis Lobkovviziii frater unicus, prodiit in lucem an. 1659. d. 15. Sept. & cœlibem adhuc vitam agit.

10. [illegible] Principis *bis tranſverſim & ſemel perpendiculariter ſecatur*, areolasque ſex *comprehendit*: prima *aurea, caput uri nigrum, annulum ejusdem coloris ore ferens, continet*, *quod* [illegible] erat Pernſteiniæ familiæ; *in ſecunda rubea, apparet angelus, aureas indutus veſtes, quod* Inſigne eſt Saganenſis Ducatus; tertiæ *cærulea partem inferiorem petra triceps argentea implet, in ſuperiore tres ſtellæ aureæ fulgeat, deſignando* Comitatui Principali Sternſtein: quarta *cærulea, leonem coronatum aureum, cauda bifida, refert*: quinta *aurea, tribus palis nigris diſtinguitur*, hos duos laterculos Cæſarem Principi, ob rem in bello fortiter ac feliciter geſtam, addidiſſe ferunt: ſexta *denique areola aurea, continet aquilam nigram, quæ in pectore ſemilunam & huic impoſitam cruciculam, argentei coloris exhibet*, quod Symbolum eſt Sileſiæ, *vel ſpeciatim* Ducatus Glogavienſis, qui olim cum Saganenſi conjunctus fuit. Toti *incumbit* parmula *quadripartita, cujus prima & extrema quadra è minio & argento transverſim ſecantur*, & Pupeliorum ac Lobkovvizi[illegible] gentilitiam *repræſentant*; *ſecunda & tertia argentea, ſingulas aquilas nigras* [illegible] *altum dexter*[illegible] *ſum inclinata* [illegible], Zerotiniæ familiæ emblema) *referunt*. [illegible] *let hic clypeus* mitra Ducali.

CAP. V

DE PRINCIPIBUS SALMENSIBUS.

PRincipes *Salmen*[illegible] de [illegible] *mitum Rhenanorum*, qui in Palatinatus, Lotharingiæ & Trevirenſis [illegible] confiniis à ſeculis bene multis florent [illegible] ſtemmate [illegible] nguinem ducunt. Eorum inc[illegible]nabula [illegible] qui inter Romanos qu[illegible], & ab officio *Comitatus Rhenani*, de quo extat conſtitutio Imperatoris *Valentinian*[illegible] n. 364 ad *Jovianum* Magiſtrum Equitum, illos nomen traxiſſe arbitrantur. Cl. *Ritterſhuſius* veſtigia ab aliis trita premens, familiæ Genealogiam ab *Ad*[illegible]*mo*, qui circa annum 670. vixiſſe perhib[illegible] exorſus eſt; eique nepotem tribuit [illegible] *em* (vel ſecundum Helwic[illegible] ium *Cani*[illegible] *Rheingravium in H*[illegible]*heim*, quem [illegible] naſterium Benedictinum [illegible] heimeoſe an 774. fundaſſe ferunt. [illegible] illuſtris *Rhenenſis pa*[illegible] vocatur, *qui ſub Pipino I. Francorum Rege* [illegible] *ca Wormatiam & H*[illegible]*delbergam* [illegible] *eque regnarit*, filiumque habuerit *Heinricum* & fratrem nomine *Turnertum*, patrem *Ruberti*, qui omnes dictum monaſterium vehementer locupletaverint. Verùm de his in Rheingraviorum Genealogia nulla fit mentio; & ſanè, ne quid diſſimulem

V. Lehm. Chron. Spir. l. 2. c. 9. p. 82.

Annal. de [illegible] Pal. l. 2. pag. 9.

lem, incerta eſt & hiulca omnis illa Comitum Rheni ab *Adelhelmo*, quem dixi, usque ad *Johannem* I. enumeratio, quam *Ritterhuſiana* tabulæ exhibent; cùmque deſint documenta, quibus fidem vel addere vel demere ei liceat, non juvat hiſce immorari.

2. *Johannes I. Rheingravius*, qui an. 1338. fatis conceſſit, primam cum *Wildgraviis* ſive *Comitibus Sylveſtribus*, quos ab *Ottone Witelſpachio*, Philippi Cæſaris percuſſore, Scriptores deducunt, affinitatem contraxit, atque *Hed*..., *Daunenſis* lineæ hærede n, uxorem duxit, eámque ſucceſſionem in familiam intulit. Ejus è filio cognomine nepos *Johannes* III, repetita cum *Wildgraviis* affinitate, ... di poſtremi ſuæ gentis filiã, *Adelheidis* ... dere jugali ſibi ſociavit, cùmque *Elſa*, Adelheidis ſoror unica, *Friderico Vinſtingæ Domino* nupta, jus ſuum ei ceſſiſſet, *Kirburgiam* hæreditatem crevit, titulumque ac inſignia *Wildgraviorum* cum avitis conjunxit.

3. Hac autem felicitate in matrimoniis, quæ illi familiam inſigniter auxerunt & locupletarunt, poſteri etiam uſi ſunt; namque *Johannes* V. Tertii n...os, qui an. 1491 vitam ... vit, *Jo...nnam*, *Johannis* ... *omitis Salmæ* ... *ogaſo* & *Johanna de Rozlar* gnatam unicam, c...nn...bio ſibi junxit, & c...m ea dimidium C...itatum *Salmenſem*, *Merc...ingen*, *Pitt...in...en*, *Rozlar* & alia accepit, tituloque & inſignibus *Comitis Salmæ* uti cœpit. Ejus filio *Johanni* VI. uxor *Johanna*, *Nicolai C. Sarvverda* & *Barbara Vinſtingenſi* nata, partem dominii *Vinſtingenſis*, *Ogiville*, *Neufville*, *Dimringen* & alia attulit: reliquam *Vinſtinga* partem *Magdelena*, Barbaræ ſoror, ad *Ferdinandum Novocaſtrenſem* maritum ſuum tranſmiſit, à quo in *Dammartinam*, indeque in *Croviacenſem* familiam tranſiit.

4. C...erum *Johannes* VI. omnium, qui è Rheing aviorũ ſtirpe nunc vivunt, cõmunis parens extitit, & per filios *Johannem* VII. & *Philippum* duplicem ramum prof...vit, qui *Merchingenſis* ſive *Kirburgenſis* & *Dauhnius* dicuntur. De priore alio l...co ſermo erit; Dauhnium *Philippus* condidit, (...ui in partitione ditionum obtigere aliqua *Salmenſia* bona, præterea *Neufville*, *Grumbach*, *Dauhn* & *Pitlingen*) eumque propagavit per filium *Philippum Franciſcum*. Is è conjuge *Maria Ægyptiaca C. Oetingenſi* quatuor genuit filios, totidem palmitum ſatores: ſed ex his primogenitus *Johannes Philippus* Comes Salmæ non niſi unicam prolem infirmioris ſexus procreavit; *Fridericus* ſecundogenitus, qui *Neufville* & *Pittlingen* ſortitus erat, quatuor ſucceſſiv... uxores habuit, & aliquot liberorum pater fuit, filiorum præcipuè trium, *Philippi Ottonis*, *Johannis Georgii*, & *Friderici* *Magni*, è quibus *medius* maſcula ſobole caruit, à reliquis duæ iterum lineæ ortæ ſunt; ſed poſterioris, *Neufvillenſis* ſcilicet, nec non palmitum *Grumbacenſis* & *Dauhni*, ſpeciatim ſic dicti, enumerationem in alium locum rejicimus.

5. *Philippus Otto*, p...r...uo *Johanni Philippo* in parte Comitatus *Salmenſis* ſucceſſit. Vir belli pacisque artibus exc...lli...s, quibus optimam operam Imperatoribus Rudolpho II, Matthiæ, & Ferdinando II. perhibuit, promeruitque ut ab hoc an. 1623. in altiorem ordinem efferretur & *Princi*... ...xiomate cond...coraretur, in cujus di...n...tatis partem etiam filius ejus major natu, cum ... que eorum poſteri, qui Comitatum Salmenſem poſſeſſuri ſunt, vocari fuerunt; quemadmodum è diplomate Cæſareo, quod *Limnæus* re...enſuit, patet. Obiit anno 1634. è vulneribus in prælio *Nordli...genſi* acceptis, relicto poſt ſe filio è *Chriſtina Croviaca*, *Caroli Philippi Marchionis de Havr*...gnata, ſuſcepto, *Leopoldo Philippo Carolo*. J. P. T. V. Add. ad L. 2. c. 18. p. 418.

6. Is in comitiis Ratisbonenſibus an. 1654. acc...rante Imperatore Ferdinando III. ad *ſeſſionem & votum* in *Principum* collegio d. 28. Febr. admiſſus eſt, actisque Or...nibus pro receptione gra...iis, Pri...ipi *Hohenzollerano* de proedria co...troverſiam movit, ceu *Limnæus* re...rt. Vitæ actori ſociam habuit *Mariam Annam*, filiam unicam *Theodori C. Bronchorſti*, cum qua partem Bronchorſtianæ ſucceſſionis obtinuit. Ex ejus filiis *Ludovicus Liberius* & *Franciſcus* viventium numero exempti, duo ſuperſtites eſſe feruntur; inter hos Principali dignitate in præſentia cluit. Ibid. p. 418.

7. CAROLUS THEODORUS OTTO, *S. R. Imp. Princeps in Salm, Comes Sylveſtris in Dauhn & Kirburg, Comes Rheni in Stein, L. Baro de Vinſtingen, Anholt, Pahr & Latum, Dynaſta in Pulnte, Bajon, Neufville, Ogiville & Meiderich, Bandereſius Hæreditarius Principatus Geldriæ & Comitatus Zutphaniæ.* Is habitare ut plurimum ſolet in caſtro *Anholt*, quod ex hæreditate materna accepit, & haud procul Trajecto ad Moſam diſtat. Cum in præſentibus comitiis ad locum, quem parens ejus in Principum collegio obtinuerat, admitti poſtularet, repulſam initio a Principibus tulit; qui cauſabantur, patrem ipſius præſtanda nondum præſtitiſſe, neque quotam Lobkowizianam, quam receperit, dependiſſe, eumque bonis immediatis in Imperio inſtructiorem ſeſe oſtentaſſe, ac re vera fuerit; quippe integrum Comitatum Salmenſem pro ſuo venditaſſe, cum non niſi dimidiam ejus partem teneret; præterea medietatem

Dominii Vinſtingenſis ad ſe pertinere, eum dictitaſſe, quam tamen in alienas manus perveniſſe notum eſſet, quamque ipſe Carolus Theodorus in libello ſuo memoriali præterierit, & illius loco Anholtinam Dynaſtiam enumeraverit. Cenſuerunt itaque Principes, recipi eum non poſſe, priusquam plures in Imperio poſſeſſiones immediatas acquiſiverit, ſeque idoneum reddiderit, cum Lobkowizio Principe paria in ſeeodis Imperii oneribus faciendi: Nihilo tamen ſecius *Mathæus Hermes*, quem Salmenſis ad comitia ablegaverat, prætexens, ſe ab Arembergico etiam Principe mandata habere, an. 1669. d. 28. Febr. in Principum collegio comparuit, locum quoque Salmenſis Principis de facto occupaturus; ſed Evangelicorum Principum Legati protinus è Senaculo diſceſſerunt, ac poſtularunt, ut *Hermes* collegio faceſſeret, nec niſi re tranſacta eò rediret, quoniam verò non ita multò antè Electoris Brandenburgici Legati ſeſſionem, ob Principatum Caminenſem, eadem via facti arripuerunt, id ille, univerſaque Catholicorū Principum cohors obtentui ſumpſit; unde diſceptatio orta, quæ tamen paulo pòſt ſopita, & Principi Salmenſi locus ſuffragiumque inter Principes conceſſum eſt. In nupero bello Gallico, cum immedietas Principatus Salmenſis impugnaretur, cautum fuit pace Neomagenſi, ne Principi amplius eo nomine moleſtia exhiberetur; nihilominus expertus eſt, ſuo malo, veritatem dicti Tiberiani, *minuit jus, ubi gliſcit poteſtas*. Tac. Ann.

8. Matrimonium contraxit *Carolus Theodorus* cum *Maria*, *Eduardi Comitis Palatini* & *Anna Gonzaga* filia, quam an. 1671. d. 10. Matt. in caſtro *Aſinaria* ad *Sequanam* interveniente mandatario, *Comite de Langeron*, duxit, quæque an. 1679. d. 11. Matt. *Aquisgrani* præmaturè vita caruit, poſtquam aliquot liberos enixa eſſet, quorum nomina reſciſcere integrum non fuit.

9. *Gaſto Philippus Chriſtophorus*, Principis Salmenſis frater unicus, in cœlibatu vivit.

10. *Scutô* Salmenſis Princeps eodem utitur, quo Rheingravii univerſi, nempe *quadripartito*, eujus areolæ prima & quarta *nigro leopardum erectum argenteum*, Wildgraviorum ἄηγμα *continent*; ſecunda & tertia *aurea leonem rubeum cyano coronatum*, Rheingraviorum teſſeram *exhibent*. Toti *impoſita eſt* parmula bipertita *cujus* dextrum latus *rubeum tres leunculos aureos erectos* 2, 1, Kirburgenſem Comitatum *deſignantes refert*; ſiniſtrum *transverſè ſectum*, *ſuperiore parte coccinea & cruciculis argenteis ſparſa*, *duos salmones averſos argenteos repræſentat*, ſymbolum nempè Salmenſis Comitatus; *inferiore cærulea faſciam argenteam*, *qua* Vinſtingenſe Dominium *denotatur*, *continet*.

11. Galearum, *quæ tres incumbunt*, dextra, *coronata jugo alarum rubrarum*, *impreſſos tres leunculos* Kirburgenſes *exhibet*; media *pileum nigrum ora coccinea reductum ſuſtinet*, *cum duobus faſcibus argenteis conſertis*; ſiniſtra *coronata caput veri*, *cum collo cæruleum reſtat*, *faſcia argentea* Vinſtingenſi *exaratum*, *cum adjectis quatuor pennis pavoninis*. Laciniæ *circumvolitans galeam priorem* aureæ & rubeæ, *mediam* nigræ & argenteæ, *poſteriorem* argenteæ & cœruleæ.

12. Refertur Princeps Salmenſis ratione *Salmæ* ad Circulum *Rhenanum ſuperiorem*, reſpectu verò Dynaſtiæ *Anholtinæ* ad Circulum *Weſtphalicum*.

CAP. VI.

DE PRINCIPIBUS NASSOVIIS.

ILLuſtriſſima *Naſſoviorum* gens nulli præcipuarum Imperii familiarum ſecunda eſt, multis etiam antiquitatis & ſplendoris palmam facilè præripit. Solet ejus origo derivari vel à *Naſua*, quem C. J. Cæſar, victo Arioviſto, *P[illegible] tum Rheni* apud *Confluentes* conſtituerit, unde poſteà Comites Naſſovii *hereditarii Advocati*, id eſt, *Defenſores & Protectores Rheni* (Erb-Vögte des Rheins) appellati fuerint; vel à *Theodoſio* quodam, qui ſeculo ſeptimo vixerit & Comitatum Naſſovienſem per matrimonium acceperit. Fœcunditas autem gentis tanta fuit, ut in multas ac varias ſeſe diffuderit lineas: ſeculo nono *Eberhardus* vixiſſe memoratur, quatuor filiorum parens, è quibus *Philippus Solmenſem* arcem, ad fluvium cognominem, extruxerit, & *Solmenſium Comitum* ſtirpem hodie adhuc virentem proſeverit; *Arnoldus* verò *Naſſovios* continuaverit per gnatum *Warmundum*: hoc genitus eſt, *Dietericus*, pater è *Margarita C. de Arensberg Johannis*, avus *Ottonis*, cui filius *Walramus* fuit. Hic Dux militaris, ſub Ottone M. Imperatore an. 1020. Noribergæ, (quam poſteri etiam ejus frequentarunt, ibique ædes, quæ hodienum inſignibus Naſſovicis ornatæ viſuntur extruxerunt) fatis conceſſit, duobus filiis, *Walramo* atque *Ottone*, poſt ſe relictis.

2. *Otto*, ducta an. 1039. *Adelheida*, filia *Wi[illegible]bar[illegible]* ultimi *Præ[illegible] Geldriæ*, è familia *Comitum de Ponte*, (quibus Carolus Calvus Imp. *Præfecturam Geldriæ* conceſſerat) ab Henrico III. Imp. circa an. 1079. Geldriam obtinuit, & primus *Geldriæ Comes* appellatus fuit. Illa verò mortua, *Sophiam*, *Wichmanni Com. Zutphaniæ* filiam ac heredem, in thorum adſcivit, atque adeò hunc etiam Comi-

Comitatum acquiſivit, & lineam condidit, quæ *Geldrica* vocabatur, quæque ab Imperatore Ludovico Bavaro *Ducali* axiomate aucta eſt; ſed in *Rainaldo III. Pingui* cognominato, & *Eduardo* fratribus, qui ferali diſſidio, quo inter ſe conflictati ſunt, famam ſibi pepererunt, an. 1371. defecit: ejus ſucceſſionem non ſine contentione ſibi vindicavit *Wilhelmus Dux Juliacenſis*, ex una ſororum Rainaldi & Eduardi natus, à quo ad *Arculeos*, indéque ad *Egmondanos*, tandem verò ad *Carolum V. Auguſtum* tranſiit, à quo tempore Geldria in Belgicæ provinciæ formam redacta fuit.

3. *Walramus*, Ottonis Geldrici frater, è filio *Roberto* nepotem habuit *Walramum*, patrem *Heinrici*, quo natus eſt *Otto*; hoc *Heinricus*, cognomento *Dives*, omnium, qui nunc ex hac gente ſuperſunt, *communis parens*: ab ejus enim filiis *Walramo* & *Ottone* duæ lineæ capitales, quibus familia diſtinguitur, prodierunt; à Walramo *Idſteinenſis* ſive *Weilburgenſis*, quæ deinceps à nova hæreditate *Sarapontana* etiam dicta eſt, quæque alio loco recenſebitur; ab Ottone *Dillenburgica*, cui poſteà *Catimellibocenſis* quoque cognomen inditum fuit.

Otto in partitione patrimonii *Dillenburgium* & *Beilſteinium* Comitatus ſortitus eſt, atque è filio *Heinrico* nepotè cognominem habuit, qui connubio ſibi junxit *Adelheiden*, *Godofredi C. Viandæ* ſive *de Vyenthal*, an. 1337. In Cypro ſine maſculis hæredibus defuncti filiam minorem natu, & cum ea Baronatum *S. Viti*, in Ducatu Lucenburgico, juſque in Comitatum *Viandæ*, qui in eodem Ducatu ſitus eſt, obtinuit; vigore cujus, poſtquam *Simon C. Spanheimii & Viandæ*, *Mariâ*, quæ Adelheidis ſoror erat, & *Walerami C. Spanheimico* natus, improlis mortem obiiſſet, *Engelbertus* Naſſovius, *Ottonis* è *Johanne* nepos, in Comitatu *Viandæ* ſucceſſit. Hic fratrem habuit *Adolphum*, cui uxor *Gutta*, *Gerhardi C. Diezenſis* filia ac hæres, Comitatum illum, ad utramq; *Lani* ripam ſitum, attulit; quem, cùm unicam tantum prolem ſequioris ſexus haberet, nempe *Juttam*, *Godofredo Baroni ab Eppſtein* elocatam, *Engelberto* oppignoravit, eumque in communionem tituli admiſit; unde ipſo mortuo inter generum ejus & Naſſovios lis orta eſt, quæ anno 1440 in hunc modum compoſita, ut Comitatus Diezenſis medietatem Eppſteinii, alteram Naſſovii tenerent. Sed *Engelberto* etiam felix obtigit conjugium, *Johanna* ſcilicet *Polana*, quæ *Philippi Baronis de Leck & Breda* filia ac hæres fuit, maritumque amplis in Marchionatu S. R. Imp. ditionibus, nempe Baronatu *Bredæ* & parte Dynaſtiæ *Grimbergenſis*, locupletavit.

4. Ex hoc matrimonio provenit *Johannes*, natus an. 1410. d. 1. Aug. pater, ex uxore *Maria*, *Johannis C. Lohnæ & Heinsbergæ* filia, *Engelberti* & *Johannis*, dicti *Junioris*. Ille *Belgii*, ſub auſpiciis Maximiliani Cæſaris, & Philippi I. Hiſpaniæ Regis, *Gubernator*, terras, materna hæreditate ad ſe devolutas, *Millam*, *Gangliam*, *Vuchtam* ac ſubjectum territorium permutavit, cum Wilhelmo D. Juliacenſi, acceptis in earum locum *Dieſthemia* Baronia, *Sichemo*, *Seelhemo*, ac *Vicecomitatu Antuerpienſi*; ſed ſobole caruit. *Johanni Juniori* à conjuge *Eliſabetha*, *Heinrici Landgr. Haſſiæ* & *Annæ* hæredis Comitatus *Catimelibocenſis* filia, jus in hunc Comitatum, & alteram Diezenſis partem, (quæ ab Eppſteiniis ad Catimelibocenſes devenerat) obtigit, cujus etiam causâ longa atque acris controverſia ipſi poſteriſque ſuis cum Landgraviis Haſſiæ interceſſit, quæ demum an. 1557. tranſacta eſt, Haſſis Naſſoviorum jura in Catimelibocenſem Comitatum, ſexcentis millibus aureorum, redimentibus, partémque Diezenſis Comitatus ipſis relinquentibus, quemadmodum *ſuprà* uberiùs narratum eſt. Lib. 4. c. 9.

5. *Johannes* duos genuit filios, *Heinricum* & *Wilhelmum*: hi ditiones paternas ita inter ſe diſpertiverunt, ut Heinrico *Belgica*, Wilhelmo *Germanica* obtigerint. *Heinricus*, qui an. 1483. d. 12. Jun. in vitæ humanæ theatrum prodiit, Carolo Regi Hiſpaniarum, poſteà Imperatori, apprimè charus fuit, & in legatione, quam ejus nomine apud Franciſcum I. Regem Galliæ obiit, mortuâ primâ uxore *Franciſca*, *Jacobi de Sabaudia C. Montis Rotundi* filiâ, ſecundis nuptiis an. 1515. ſibi junxit *Claudiam*, *Johannis Cabilloný Principis Arauſionenſis* gnatam: eâ an. 1521 itidem defuncta tertiam duxit *Menciam Mendozam*, *Roderici Marchionis Genettæ* poſteà *Calabriæ Ducis* filiam. E ſola *Claudia* prolem ſuſcepit, ſed unicam tantùm, eamque maſculam, nimirum *Renatum*. Hunc avunculus *Philibertus Pr. Arauſionenſis*, ſobole deſtitutus, in familiam nomenque *Cabillonenſe* adoptavit, atque an. 1530. in oppugnatione *Florentiæ* vita privatus, hæredem Principatus *Arauſionenſis* reliquit. *Renato*, qui etiam prole legitima caruit, in obſidione *fani S. Deſiderý* repercuſſo tormenti majoris ictu, an. 1544. exanimato, ſucceſſit ex teſtamento, ab ipſomet Cæſare approbato, patruelis *Wilhelmus*.

6. Principatus *Arauſionenſis* inter Delphinatum & Provinciam Narbonenſem ſitus, atque Avenionenſi Comitatui undique innexus, fluente illi ad Occidentaliora *Rhodano*, omnium in orbe terrarum imperantium legibus ſolutus & ſoli Deo obnoxius haberi cupit: quondam tamen Imperio Franco-

Germanico ſubjectur, poſteaque infracta Imperii per Galliam potentia ſub *Provincia Comitibus* fuit, & tandem ad *Bauſciorum* familiam, ſive ſucceſſione, ſive alio titulo, devolutus eſt; eâdem quidem prærogativa atque immedietate, quibus hodie Imperii Principes fruuntur, ceu Vir fide & doctrina illuſtris *Thuanus* teſtatur. Deinceps verò cùm Carolus Andegavenſis, Ludovici IX. Regis Galliæ frater, Provinciæ Comitatum jure uxorio creviſſet, conatus is eſt, *Wilhelmum Bauſcum* Arauſionis Principem tanquam *beneficiarium* in fidem ſuam adigere; idque perfecit, neque *Bauſcii* iſto beneficii nexu ſeſe exſolvere valuerunt, ſed *Cabillonis* demum (ad quos per *Mariam Raimondi Bauſcii* filiam & hæredem, *Johanni Cabillonio* an. 1410. nuptam, Principatus Arauſionenſis devenit) ſucceſſit, ut diverſis quidem vicibus ac modis, quos *Thuanus* enarravit, Principatum Arauſionenſem ad priſtinam formam reducerent; inprimis per pacta *Madritiana* an. 1521, & pacificationem *Cameracenſem* an. 1559. quibus cautum fuit, ut nulla habita juris, quod Regibus Galliæ competebat, ratione, dictus Principatus cum ſummo imperio Dominis ſuis reſtitueretur: quo facto *Wilhelmus Naſſovius*, ad quem ille interea temporis ea, qua dictum eſt, via tranſierat, præfectum urbi impoſuit; & magiſtratus denuò inſtituit, qui, citra provocationem, cum ſumma poteſtate jus dicerent. Noſtra autem ætate iterum de ſtatu ſuo declinavit *Arauſio*, poſtquam an. 1660. Galliarum Rex vi armata eam *Friderico Comiti de Dohna*, Vicaria poteſtate illi impoſito, ſed omnibus rebus ad obſidionem tolerandam neceſſariis deſtituto, extorſit, arcemque ejus permunitam, à Principe *Mauritio* anno 1622. exſtructam, disjecit.

Hiſt. l. 51. V. Conr. de fin. Imp. Germ. l. 2. c. 25.

loco cit.

7. Cæterum *Wilhelmo Naſſovio* de Arauſionenſi hæreditate controverſiam, irrito quidem conatu, moverunt *Duces Longavillei* in Gallia, jus ſibi arceſſentes ab *Aloiſia Cabillonia*, avia materna, *Johanna Marchioniſſa de Hochberg*, quam *Ludovicus I. Aurelianenſis Dux Longavilleus* in conjugio habuit, & ſubſtitutionem quandam prætexentes, cujus autores *Johannes Cabillonius* & *Maria Bauſcia*, Aloiſiæ parentes extiterint. Hanc prætenſionem hac tempeſtate, qua Galli id unicè agunt, ut jura ſua unà cum pulviſculis ac ſolaribus atomis ubique gentium convertant, refricuerunt Princeps Condeus & Dux Anghianus, tanquam curatores *Johannis Ludovici D. Longavillei*, remque ſua auctoritate eò deduxerunt, ut an. 1682. d. 14. Nov. in Suprema *Curia Pariſienſi* ſententia lata, & Principatus Arauſionenſis cum jure Suprematus *Longavilleo* adjudicatus fuerit; quam tamen ſententiam executioni hactenus mandatam eſſe nondum inaudivimus.

Sammarth. Hiſt. Geneal. Franç. l. 25. c. 8.

8. Verùm ut ex hoc diverticulo in viam revertar, *Wilhelmus Senior*, cui, in diviſione patrimonii cum fratre natu majore Heinrico, *Germanicas* ditiones, nempe *Naſſoviam* cum *Dillenburgico* & *Beilſteinenſi* Comitatibus obtigiſſe dixi, omnibus prudentiæ, magnificentiæ, aliarumque virtutum ornamentis eluxit, puriorem religionem ſua ætate renaſcentem coluit, atque in ditionem introduxit. E poſteriore conjuge *Juliana Stolbergia* filios quinque ſuſcepit, & an. 1559 moriens poſt ſe reliquit, nimirum *Wilhelmum*, *Johannem*, *Ludovicum*, *Adolphum*, & *Heinricum*, qui ſicuti moribus, animique & conſiliorum rectitudine conſpirarunt, ita etiam jugi concordia fidiſſimè amiciſſimeque vixerunt. *Wilhelmus*, patruelis *Renati* Principis Arauſionenſis ex aſſe hæres, omnis ætatis ac memoriæ clariſſimus Princeps, laudum ſuarum, quas mundus comites ævi ſui trahet, præcones, ſcriptores præſtantiſſimos ac graviſſimos *Thuanum*, *Grotium*, *Meurſium*, aliosque nactus eſt, qui res in Belgio, pro aſſerenda libertate, pro revocandis avitis legibus, pro exterminanda Hiſpanorum inquiſitione ac ſervitute, incompatabili virtute ac conſtantia ab ipſo præclariſſimè geſtas inclytis literarum monumentis conſecrarunt. Eum Wilhelmus Haſſiæ Landgravius, omnium ſui ſeculi Germaniæ Principum prudentiſſimus, cum *Juda Machabeo* conferre (narrante *Everardo Reidano* in *Annalibus Belgicis*, quos *Dionyſius Voſſius* latinitate donavit) adſueverat: quippe, liceat Clariſſimi autoris verba huc transferre, *& hic & ille pro vera religione, contra imaginum cultores, pro afflicto & ſine Duce populo, adverſus potentiſſimos Reges, exiguis viribus contra invalidos hoſtes arma ſumſere; denique ab utroque ſpernendis primordiis, favente Numine, præter opinionem omnium orbis prudentium, felicem in ſtatum res perducta. Sed & Machabæi quinque numero fratres, raro in familiis illuſtribus exemplo, eximia inter ſe fide fuerunt, omnesque hoſtium aut potentia aut dolo circumventi periere: & Wilhelmus Arauſionenſis haud minorem in ſe quatuor fratrum fidem expertus: quorum unum tantum Johannem morientem lectus tenuit, tribus bello hauſtis;* nimirum *Adolpho* an. 1568. in oppugnatione *Heiligerleenſis* monaſterii, *Ludovico* autem & *Heinrico* in pugna ad *Mocam* pagum, adverſus *Sancium Avilam* an. 1574. commiſſo, *ipſe inſidiis nefarioque ſcelere raptus eſt*, Delphis in propriis ædibus à ſicario *Balthaſaro Gerardi Burgundione* duabus glandibus an. 1584. d. 10. Jul. trajectus, & hæc tantum verba noviſſima cum ſpiritu exhalans, *Miſerere DEUS populi.*

Lib. 3. p. 59.

9. Cæterum *Wilhelmus* ditionibus *Belgicis*, quas ex hæreditate patrualis accepit,

con-

contentus, paternas, *Trans-Rhenanas* ſcilicet, *Johanni* fratri ſuo ceſſit; à quo nova linea, mox enumeranda, orta eſt. Ille verò *Aranſionenſes* Principes propagavit, & uxores quatuor ſucceſſivè habuit: primam *Annam, Maximiliani Egmondani Buræ Comitis*, (qui egregia fama deceſſit *Bruxellis* an. 1549. hora & momento ab *Andrea Veſalio*, raræ doctrinæ Thuan. Hiſt. l. 5. ac judicii medico, ſibi prædictis) filiam ac hæredem, cum qua Comitatum *Buranum*, ſui juris ditionem & Geldriæ conterminam, nactus eſt; ſecundam *Annam, Mauritij Electoris Saxoniæ* gnatam; à qua facto diſcidio, ob cauſas ipſius gentilibus (*Grotio* teſte) approbatas, *Carolam Burbonianam, Ludovici Ducis Mompenſerij* filiam, in monaſterio Jotrenſi (*Jouarre*) educatam, indeque Heidelbergam ad Electorem Palatinum egreſſam, invito admodum ejus parente duxit; quartam denique *Ludovicam, Caſparis Colinij*, magni illius Galliæ Admiralis, filiam, *Caroli Telinij* viduam, & anno demum 1620. mortuam: è ſingulis inclutiſſima prole auctus eſt, & filium quoque naturalem, *Juſtinum de Naſſau* nominatum, ſuſtulit: qui an. 1624. in præfectura *Bredana*, quam tenuit, durante obſidione, febri acuta extinctus eſt; & conjugem habuit *Annam, Johannis Baronis de Merode & Peterſem* filiam, *Thomæ Morgani* viduam.

10. E *legitima* Wilhelmi *ſobole* omnes naſcendi ſorte antevenit *Philippus Wilhelmus*; Is, Albani juſſu, ex Academia Lovanienſi tertio & decimo ætatis anno abreptus, atque in Hiſpaniam avectus fuit; ubi per octo & viginti annorum ſpatium in cuſtodia detentus, tandem an. 1595. libertati redditus, & cum Archiduce Alberto in Belgium reverſus eſt, ab eodem non ita multo poſt in Hiſpaniam remiſſus, ut ſponſam Iſabellam Claram Eugeniam, Regis filiam, ad ſe deduceret. Perfunctus eſt vitæ munere an. 1618. nullis ex uxore *Eleonora Burbenia, Henrici Pr. Condei* filia, liberis ſuſceptis. Sororem germanam unicam habuit *Mariam, Philippo Com. Hohenloico* elocatam. E *ſecundo* Wilhelmi *matrimonio* prodiit (præter filias, *Annam, Wilhelmo Ludovico patrueli* nuptam, atque an. 1588. d. 13. Jun. defunctam, & *Æmiliam, Emanuelis Principis Luſitaniæ* uxorem, quæ anno circiter 1625. *Genevæ*, quo cum fratre diſſidens ſeceſſerat, ſupremum diem explevit) *Mauritius*.

11. Is, virtutum ac dignitatum paternarum hæres, libertatem Bataviæ & fœderatarum provinciarum ſtabilivit ac communivit: quantas res geſſerit, vix in operis quidem juſti materia, nedum hujus tam reciſi dignè exprimi poteſt. Artis expugnandi & defendendi oppida, caſtraque, omnium ſui ſeculi bellatorum peritiſſimus habebatur, à nonnullis propterea *Poliorcetes* cognomento mactatus. Sed morte *Barneveldii*, quem magis privata vindicta, quàm reipublicæ cauſa è medio ſuſtuliſſe à multis credita eſt, aliiſque molitionibus, quibus cordatioribus & ſagacioribus ſuſpicionem affectati Supremi dominii movit, nonnihil labis famæ nominis adſperſit; qua de re ſingillarim dilucidéque *Ludovicus Auberyus Dn. du Maurier* in libello elegantiſſimo *Commentariorum ſuorum*, anno 1680 in publicam lucem emiſſo, retulit. Memoir. pour ſervir à l'Hiſt. de Holl. p. 159. & 228. & ſeqq. Poſt obitum *Philippi Wilhelmi* fratris ſui poſſeſſionem *Principatus Aranſionenſis* arripuit, titulumque aſſumpſit, anteà Naſſovico tantùm uſus. Mortalitate interceptus eſt an. 1625. d. 23. Apr. ea tempeſtate, qua Ambroſius Spinola Bredam acerrima obſidione premebat. Conjugii legibus nunquam ſe ſubdidit, *naturales* tamen *liberos* aliquot genuit; inter quos duo præcipuè mares inclaruerunt, nempè *Wilhelmus, Leccæ Dominus*, Viceadmiralis in Hollandia & Weſtfriſia, qui in obſidione *Grollæ* an. 1627. tormento ictus occubuit; & *Ludovicus, Leccæ ac Bevervverdiæ Satrapa, Odyckii Dynaſta*, Dux legionarius, & Gubernator primò Bergæ ad Zoomam, poſteà Silvæ Ducis, an. 1665. d. 28. Febr. fato functus, relictis è filia *Comitis de Hornes*, uxore ſua, ſeptem liberis: *filiæ* quatuor fuere, ſplendidiſſimis in Anglia matrimoniis auctæ; primam *Thomas Butler, Comes d'Oſſery*, Jacobi Ducis Ormondani, & Proregis Hiberniæ filius major natu duxit; ſecunda *Henrico Bennet, Comiti d'Arlington*, quondam Secretario Regio in manum convenit; tertia *Johanni Scheffield Comiti de Moulgrave* nupſit, & an. 1672. m. Febr. obiit, quarta denique *Carolo Kirckoven, Baroni de Wotton*, elocata fuit. *Filiorum* nomina hæc ſunt: *Mauritius, Leccæ Dynaſta*, ductor legionis equeſtris & Sluſæ territoriique Gubernator, qui uxorem duxit è familia *de Reneſſe, Comitis Warfuſei* filiam; *Wilhelmus, Satrapa Odyckii*, Ordinis equeſtris Zelandiæ Princeps, legationibus, quas nomine Statuum Generalium obiit, clarus; qui in conjugio habet *Dominam van der Niſſe* Zelandam; & *Heinricus Ouvverkerkiæ Dominus*, Legionis equeſtris præfectus, qui *Cornelii Aerſens Dynaſtæ de Somerdyck* gnatam in thorum adſcivit. Hanc fratrum trigam Leopoldus Auguſtus an. 1679. *Comites Naſſoviæ* creavit, & facultate inſignibus Naſſovicis utendi donavit: cui tamen rei Principes Naſſovicos interceſſiſſe nuntiatum eſt.

12. E *tertio* Wilhelmi Pr. Aranſionenſis *thalamo* ſex liberi, ſed ſequioris ſexus, prodiere: (1.) *Ludovica Juliana*, Fridericum Electorem Palatinum thori ſocium nacta, an.

 1644.

1644. vivere deſiit, (2.) *Iſabella*, Heinrico Turrio Duci Bullionæo elocata, atque anno 1642, d. 3. Sept. defuncta; (3.) *Catharina Belgica*, Philippi Ludovici C. Hanovio-Munzenbergici conjux; (4.) *Flandrina*, quæ *Pontificiam* religionem amplexa, & monaſticam profeſſa, *Abbatia S. Crucis Pictavii* præfuit, & an. 1640. vitam cum morte commutavit; (5.) *Carola Brabantina*, Claudio Tremollio Duci de Thouars nupta, & anno 1631. m. Aug. mortua; (6.) denique *Æmilia*, Friderici Caſimiri C. Palatini in Landsberg conſors. Ex *ultima conjuge* Wilhelmus unicum ſuſcepit filium *Heinricum Fridericum*.

13. Huic poſt Mauritii fata Ordines fœderati Belgii gubernacula reipublicæ & militiæ detulerunt, quæ ille excellenti virtute & prudentia moderatus eſt, & rerum geſtarum magnitudine fratrem tantùm non ſuperavit. Vitæ finem implevit an. 1647, cùm, præter filium nothum *Fridericum*, dictum *Dominum de Zuleſtein*, Peditatus Hollandici Præfectum, (qui an. 1672. d. 12 Oct. ad *Verdam* ſtrenuè contra Gallos pugnans occubuit, *filio cognomine* relicto,) e legitimo thoro, quem *Amalia C. Solmenſis*, anno demum 1675. mortua, tenuit, aliquot liberos ſuſcepiſſet, filias quatuor: *Ludovicum*, *Heinricam Æmiliam*, *Heinricam Catharinam*, & *Mariam*; è quibus *prima* ab Electore Brandenburgico in conjugium adſcita, an 1667. d. 6. Jun. ætatis c[ont]neceſſit, reliquæ ſuperſtites ſunt. Filii duo fuere *Wilhelmus* & *Ludovicus*: hunc vi a in ipſo limine deſtituit; ille Princeps magni atque excelſi animi fuit, quem tamen à lubidine rapiendæ dominationis non temperavit, ſed mors fato propera nec opinantem an. 1650. d. 6. Nov. abſtulit, poſtquam ad *Amſtelrodamum* magnis auſis excidiſſet. Uxorem quinto & decimo ætatis anno duxit *Mariam*, *Caroli I. Magnæ Britanniæ Regis* filiam, an. 1660. d. 24. Dec. defunctam, è qua unicum filium, eumque poſthumum, procreavit.

14. Is eſt

WILHELMUS HEINRICUS, *Princeps Arauſionenſis*, *Comes Naſſoviæ*, *Catimelıboci*, *Viandæ*, *Diezia*, *Buræ*, *Lingæ & Meurſii*, *Marchio Veræ & Vliſſingæ*, *Burggravius ſive Vicecomes hæreditarius Antuerpiæ & Veſontionis*, *Baro Bredæ*, *Dieſthemii*, *Grimbergæ*, *Arlæ*, *Nozereti*, *Dominus Caſtribellini*, *S. Viti*, *Doesburgi*, *Gravæ & ditionis Cuyck*, *Mareſcallus hæreditarius Hollandiæ*, *Nobilium Zelandiæ primas*; hauſit auram vitalem an. 1650, d. 14. Nov. Initio vitæ duro uſus eſt, avitásque dignitates omnes ex decreto Ordinum Generalium amiſit, in quas demum an. 1672. reſtitutus fuit, cum ſumma Reip. Batavicæ, non tam Gallorum ſecundis & ad vota fluentibus ſucceſſibus, quàm civium ſuorum turpi væcordia, in præceps ac propinquum diſcrimen adducta eſſet; ejus enim anni d. 24. Febr. unanimi fœderatarum provinciarum ſuffragio, plena de rebus bellicis ſtatuendi poteſtas Principi collata, titulusque *Capitanei Generalis atque Admiralis* redditus eſt; cui dignitati non ita multo pòſt etiam muo[nus] Gubernatoris (*Stadhouders*) *Hollandiæ*, quod pater, avus, propatruusque geſſerant, acceſſit: quo ipſo turbidus rerum in Batavia ſtatus auſpicatiſſimè eſt emendatus, cum amorem patrociniumque libertatis Princeps efficaciùs demonſtraret, & reparandæ popularium fortunæ occaſione promptius uteretur; ſopitisque motibus & ſtudiis ſervandæ reipublicæ Ducem auctoremque providum ſe præberet. *Schwerſ. conc. Stad. p. 18.*

15. Poſtulabat jam ætas Principis, & munimentis vacua domus, ut, ſubſidiis ſibi patriæque gignendis, de uxore ducenda conſtitueret; quare in Angliam ad Regem, avunculum, profectus, eo ſuaſore atque impulſore, *Mariam Stuardam*, *Jacobi Eboracenſis Ducis* ex *Anna Hide* filiam, fœdere jugali ſibi junxit, nuptiasque *Londini* an. 1677. d. 14. Nov. ſollemni ceremonia peregit; ſobole tamen beatus hactenus nondum fuit.

16. E conſanguineis Principis tres ſuperſunt fœminæ, ejus *amitæ* jam ſuprà nominatæ:

Heinrica Æmilia, nata an. 1628. d. 26. Oct. el[o]ca[t]a an. 1648. *Wilhelmo Friderico Pr. Naſſovio Weſtfriſiæ Gubernatori*, nunc vidua.

Heinrica Catharina, in lucem edita anno 1637 & primò *Ennoni Ludovico C. Friſiæ Orientalis* deſponſata, ſed *Johanni Georgio Pr. Anhaltino in Deſſau* an. 1659. nupta.

Maria, nata an 1642. d. 5. Sept. & *Ludovico Heinrico Mauritio C. Palatino Simmerenſi* nuptum collocata, quem an. 1674. amiſit.

17. Arauſionenſes Principes recenſuimus, veniendum ad *Naſſovios* eſt: hos *Johannes*, *Senior* cognominatus, profevit, *Wilhelmi Auriaci* frater minor natu, cui ille, patruelis hæreditate locupletatus, avitas Naſſoviorum poſſeſſiones in Germania ſuperiore ceſſiſſe dictus eſt; quapropter *Johannes* in caſtro *Dillenburgenſi*, quod, oppido cognomini ad amnem *Dille* ſito incumbens, parens ejus incoluit, iiidem ſedem fixit. Pietatis ſtudioſiſſimus fuiſſe, atque *Auguſtanam Confeſſionem* à parte in ſuæ ditionis Eccleſias introductam, ſumma cura conſervaſſe & propagaſſe celebratur. E tribus oxoribus, quas ſucceſſivè duxit, nempe *Eliſabetha Leuchtenbergica*, *Cunegundi Jacoba Palatina*, & *Johanna Wit-* *Ritterſh. Exeg. p. 102.*

gen-

genſtcinia numeroſam ſobolem familiæ ſuæ firmandæ ſuſcepit, quam DEUS ſummæ ea ætate in orbe Chriſtiano potentiæ, ne magnitudine ſua plus juſto inſoleſceret, oppoſuiſſe, *Illuſtri Thuano* viſus eſt. *Quinque & viginti* omninò *liberi* fuerunt; è quibus pater longa ſtatione mortali functus, (primo enim & ſeptuageſimo ætatis anno, qui ſeculi, quo agimus, ſextus fuit, naturæ debitum reddidit) *nepotes & pronepotes quinque & octuaginta* vidit. Septem inprimis filii mentionem requirunt, quorū ſex è toro primo, ſeptimus è tertio provenerunt; eorū nomina hæc ſunt: *Wilhelmus Ludovicus*, *Johannes*, *Georgius*, *Philippus*, *Erneſtus Caſimirus*, *Ludovicus Guntherus*, & *Iohannes Ludovicus*. Ex his *primus*, *Friſiæ*, *Groningæ*, & *Omelandiæ* Præfectus, nec non *Ludovicus Guntherus*, licet uxorati, poſteritate caruerunt, *Philippus ἄγαμος* anno 1595. deceſſit è vulneribus in conflictu adverſus Hiſpanos prope Veſaliam acceptis; à reliquis quatuor totidem lineæ, *Siegenſis*, *Dillenburgica*, *Diezenſis*, & *Hadamaria* ortæ ſunt; quibus ſingulis Imperator Ferdinandus III. *Principale* axioma contulit, & apud Ordines Imperii autoritate ſua perfecit, ut an. 1654. d. 3. Mart. in comitiis Ratisbonenſibus *ad ſeſſionem & votum in collegio Principum* admitterentur.

Hiſt. lib. 136. p. 1241.

Limn. l. P. T. V. p. 496.

18. *Siegenſem* lineam, quæ primas tenet naturæ lege, *Iohannes*, *Medius* cognominatus, condidit, ab oppido *Siegen*, in Comitatū Dillenburgico ad fluvium *Sige* ſito, ubi domicilium locavit, dictam: is è duplici conjugio complures liberos genuit, è priore *Magdalena Waldeccia* duodecim, è poſteriore *Margarita Holſata* undecim; inter hos infirmioris ſexus quatuor fuere, quæ omnes mulieres factæ ſunt, & *Luiſa* quidem *Chriſtina* prima naſcendi ſorte è *Philippo Franciſco de Wattenvviel*, *Marchione de Conflans*, ſecunda *Sophia Margarita*, quæ an. 1665. obiit, è *Bernhardo C. de Limburg in Styrum*, reliquarum matrimonia *tab. Rittershuſiana* notavit. E filiis tres eminuere, *Johannes Mauritius*, *Georgius Fridericus*, & *Henricus*; inter liberos autem prioris tori, filii duo, *Johannes*, *Junior* dictus, & *Wilhelmus*, memorandi veniunt. Auctus itaque ſobole *Johannes Medius*, ut ei proſpiceret, teſtamentum an. 1621. d. 3. Jul. atque adeò biennio antè, quàm è vivis exceſſit, condidit; quo, abolitis prioribus, atque illo præcipuè, quod a. 1607 ſcripſerat, quòque jus primogenituræ inſtituerat, ditionem ſuàm in *tres partes* (Stamtheile vocavit) diviſit: & primam *Johanni* primogenito, ſecundam *Wilhelmo*, tertiam *Johanni Mauritio* aſſignavit; reliquis filiis utpote natu minoribus certa *deputata* prout loqui amant, legavit: in quorum tamen commodum id ſancivit; ut ſi contingeret, unum alterumve è tribus natu majoribus improlem decedere, proximus ſorte naſcendi in defuncti portionem ſuccederet, ſuamque viciſſim proximo traderet.

19. Hujus ergò teſtamenti vigore, poſtquam *Johannes Medius* an. 1623. ſeculo valedixit, *Johannes Mauritius* illam portionem nactus eſt, quæ præfecturam & judicium *Freudenberg*, cum aliquot pagis, tertiamque partem oppidi *Siegen*, complectebatur, *Wilhelmo* caſtrum *Ginsberg* cum pertinentiis ſuis, nec non præfecturæ & parœciæ *Hilchenbach*, *Ferndorf* & *Crombach*, præterea, è præfectura *Netphen*, pagi *Credenbach* & *Bottenbach* obtigerunt; *Johannes* reliquam ditionem obtinuit. Is verò, cùm vivo adhuc parente ad *Romana ſacra* deſciviſſet, eo mortuo, teſtamentum ab ipſo conditum impugnavit, idque in præjudicium juri primogenituræ & ſucceſſionis vergere in aula Cæſarea conqueſtus eſt, & *Mandatum de non turbando & reſtitutione caſſando* petiit; effecit etiam ut *Commiſſio* decerneretur, quæ tamen executioni mandata non fuit. Interjecto deinde haud magno temporis ſpatio, anno ſcilicet 1638. rebus humanis exemptus eſt; relicto præter duas gnatas (quarum altera *Erneſtina* Mauritio Heinrico propiori ſobrino in *Hadamar* nupta, an. 1668. d. 15. Aug. vivere deſiit, altera *Clara Maria* ſuperat) filio unico *Johanne Franciſco Deſiderato*: hujus nomine vidua & tutrix *Erneſtina Arembergica* querelam litémque illam teſtamentariam redintegravit; maximè poſtquam *Wilhelmus* nulla è conjuge ſua *Chriſtina C. Erpacenſi* ſobole maſcula relicta, an. 1642. fatis conceſſiſſet, ejusque portionem hæreditariam *Johannes Mauritius* ex tenore paterni teſtamenti creviſſet, ſuam autem in fratrem *Georgium Fridericum* tranſtuliſſet: quare denuò à Cæſare *Commiſſarij* ad cognoſcendam cauſam anno 1643 nominati fuerunt quibus per *Inſtrumentum pacis Oſnabrugenſis* nova poteſtas impertita, mandatumque eſt, ut tota lis Siegenſis vel amicabili compoſitione, vel juridica ſententia decideretur. Anno itáque 1649. d. 15. Nov. ab aula Imperiali *definitiva* emanavit, qua pronunciatum fuit, *teſtamentum Johannis Medii vitio viſibili nullo laborare, proindeque ſecundùm ejus conſtitutionem partes controvertentes in portiones ipſis aſſignatas immittendas eſſe.* Atque hoc modo diſceptatio iſta tum ſopita fuit, donec hac ætate recrudui, poſtquam *Johannes Mauritius*, *Georgii Friderici* fratris ſui germani ab inteſtato mortui hæreditatem, excluſo Siegenſi Principe, tanquam è fratre defuncti conſanguineo tantùm nato, adiiſſet, eamque poſteà Art. 4.

unà cum ditione ſua per tabulas ſupremas in fratris *Heinrici* filium tranſtuliſſet.

20. Enimverò *Heinricus*, (quem Batavis militantem, poſtquam variarum urbium & arcium expugnationibus ſtrenui Tribuni officio interfuiſſet, ſua merita validiſſimæ *Waſiorum* in Flandria urbi *Huesta*, Gubernatorem præfecerunt) licet ætate fratribus inferior, fata tamen eorum prævertit, atque ex uxore ſua *Maria Eliſabetha*, *Johannis Erneſti C. de Limburg in Styrum* filia an. 1653. defuncta, liberos tres poſt ſe reliquit; è quibus ſecundò genitus *Fridericus* an. 1676. m. Sept. dyſenteria, in obſidione *Trajecti ad Moſam* contracta, *Ruramonda* extinctus eſt; cæteri, nempe *Wilhelmus Mauritius*, & *Sophia Amalia*, de quibus poſteà, ſuperſtites ſunt.

21. *Georgius Fridericus*, turmæ Equeſtris baliſtariorũ ductor, & legionis Equeſtris excubiatum præfectus, ſub Arauſionenſe Principe meruit; poſtea *Bergopzominum* rexit, habuitque in conjugio *Mauritiam Eleonoram*, *Emanuelis Luſitania Principis* & *Æmilia Arauſionenſis* filiam, è qua prolem non ſuſcepit, atque anno 1674. m. Junio mortalitatem explevit.

22. *Johannes Mauritius*, Princeps neque ſilendus neque dicendus ſine cura, bello acerrimus, virtute eximius, animo maximus fuit, & in altero quoque orbe victoriæ ſuæ monumenta poſuit, egregiisque factis, quæ in octennali *Braſilia Belgica* præfectura edidit, quæque Vir diſertiſſimus *Caſpar Barleus* literis atque immortalitati mandavit, *Americani* cognomen um promeruit; poſteà in patrium orbem reverſus à fœderatis Ordinibus *Veſaliam* tuendam accepit, totiusque Equitatus ſub Principe Arauſionenſi Wilhelmo Præfectus conſtitutus fuit; denique à Sereniſſimo Electore Brandenburgico *Magiſterio Ordinis Johannitici per Marchiam, Saxoniam, Pomeraniam & Vandaliam*, nec non Suprema Præfectura Ducatus Clivenſis, Principatus Mindani & Comitatuum Marcæ & Ravensbergæ auctus eſt; tandem verò an 1679. d. 20. Dec. è caſtro ſuo *Bergendal* prope Cliviam ad meliorem vitam abiit, quinque & ſeptoaginta annos natus.

23. Duo itaque mares nunc è linea *Siegenſi* ſuperſunt, inter quos potiores partes tenet JOHANNES FRANCISCUS DESIDERATUS, *Princeps Naſſoviæ*, *Comes Catimelіboci*, *Vianda & Diezia*, *Baro de Renaix*, filius *Johannis Junioris* atque *Erneſtina Arembergica*; is in patris mores atque inſtituta abiit, & Hiſpaniarum Regi operam addixit; à quo initio *Luxenburgenſi*, dein *Limburgenſi* Ducatui præfectus & *Eques Aurei Velleris* creatus eſt; denique an. 1680 poſt Principis de Mammines fata

Geldriam Hiſpanicam regendam accepit. Matrimonium bis contraxit, prius an. 1651. d. 13. Nov. cum *Johanna Claudia*, *Johannis Georgii C. à Kœnigseck* & *Leonora C. ab Hohenembs* filia, quæ an 1664. ex partu *maſculi anonymi* animam efflavit, & torum vacuum reliquit *Maria Eleonora Sophia*, *Hermanni Fortunati M. Badenſis è Maria Sidonia C. Falkenſteinia* gnatæ; quam ille an. 1665. duxit & poſt triennium in puerperio extinctam amiſit. E priore conjugio filiolos, tres βρεχυβίως, & gnatas quinque procreavit; ex his non niſi ſequentium nomina explorare licuit:

Maria Leopoldina, quæ *Mauritio Heinrico* agnato in *Hadamar* an. 1669. elocata, an. 1675. d. 27. Jun. obiit.

Erneſtina Leonora,

Clara Giliana,

& *Albertina Gabrielidis*.

24. *Clara Maria*, Principis ſoror, primò *Heinrico Erneſto Principi Ligniaci*, poſteà *Claudio Lamoraldo* illius fratri nupſit, nuncque vidua vivit.

25. Alter è *Siegenſi* linea, ſuperſtes, eſt WILHELMUS MAURITIUS, *Princeps Naſſoviæ, Comes Catimeliboci, Vianda, Diezia, Limburgi & Bronchorſtii*, *Dynaſta in Beilſtein, Styrum, VViſch, Borkelohe, Liechtenvord & VVildenburg*, *Hæreditarius Banderetus Ducatus Geldriæ & Zutphaniæ*, *Equeſtrium Ordinum Iohannitici & Teutonici Eques, Commendator in Grunberg & Schooten*, filius *Heinrici* & *Mariæ Eliſabethæ C. de Limburg in Styrum*, quæ cum *Johannis Erneſti C. de Limburg in Styrum* unica eſſet gnata, ejus hæreditatem, (obnitentibus tamen nec vano conatu patruelibus ſuis, ſed impari conjugio prognatis,) adire contendit, juſque ad filium tranſmiſit: hic verò à patruo ſuo *Johanne Mauritio* teſtamento hæres ſcriptus, ditionem ejus, quæ duas partes Siegenſis Principatus complectitur, occupavit, ægrè id ferente *Johanne Franciſco Deſiderato*; qui propterea litem illam, quam ſuprà memoravi, retexuit, atque in aula Cæſarea *novam Commiſſionem* an. 1680 obtinuit, cui ille *Exceptionem declinatoriam fori*, ob pactum familiæ, quod Naſſovios in controverſiis familiaribus alios pati judices, quàm agnatos aut ab his delectos arbitros prohibet, interpoſuit. Cœterum in militia Ordinum fœderati Belgii *Chiliarcha* legionis pedeſtris, turmæque prætorianæ Helveticæ Præfectus audit, adſcivitque in matrimonium an. 1678. d. 6. Jan. *Erneſtinam Carolam*, *Adolphi Pr. Naſſovii è Dillenburgicis* & *Eliſabetha Carola C. ab Holzapfel* gnatam, è qua an. 1680. d. 20. Febr. filius ipſi natus eſt.

26. Se-

26. *Sophia Amalia*, Wilhelmi Mauritii ſoror unica, *Friderico Caſimiro Principi*, nunc *Duci Curlandiæ* in manum convenit.

27. Sequitur linea *Dillenburgica*, quam *Georgius* condidit: huic uxor prima *Anna Amalia*, *Philippi C. Naſſovio-Sarapontani* filia unica magnam dotem attulit, & numeroſam ſobolem peperit, è qua ſolus *Ludovicus Heinricus* ſtirpem propagavit; hic ſub Rege Sueciæ arma tulit, & tres ſucceſſivè conjuges habuit; è prima *Catharina C. Sainenſi* multa proles prodiit; è ſecunda *Eliſabetha Rheingravia* tres tantùm filii provenere, è quibus minores nato iidemque gemelli in ipſo ortu exanimati ſunt; tertius *Auguſtus Heinricus* juveniles annos jam ſupergreſſus an. 1681, d. 7. Jan. occidit: tertium conjugium *Sophiæ Magdalenæ* patruelis ſuæ in *Hadamar* ſterile fuit. E liberis primi thori notandæ veniunt tres filiæ, (1.) *Anna Amalia* primò *Ludovici C. de Wied*, poſteà *Chriſtiani C. de Sayn* uxor an. 1649. d. 6. Jul. mortua, (2.) *Ludovica*, *Johanni Ludovico C. ab Iſenburg* nupta & an. 1666. defuncta, (3.) *Magdalena*, quam *Chriſtianus Mauritius C. ab Iſenburg* an. 1662. duxit, & duo filii *Georgius Ludovicus*, atque *Adolphus*.

28. Ille *Annam Auguſtam*, *Heinrici Julii Ducis Brunſuicenſis* filiam, an. 1638 connubio ſibi junxit, & ſex liberorum pater ex ea factus eſt, è quibus duo ejus fata præverterunt, reliquos an 1656. d. 19. Maji moriens ſuperſtites poſt ſe reliquit, ſed *Ludovica*, ultima proles an. 1670, d. 22. Febr. è medio exceſſit: tres ſuperant, filiæ nempe duæ, filiusque unicus; Is eſt

HEINRICUS *Princeps Naſſoviæ*, *Comes Catimelsboci*, *Viandæ & Diezæ*, *Dominus Beilſteinii*: aſpexit lucem vitalem an. 1641. d. 28. Aug. atque an. 1664. fœdere jugali ſibi ſociavit *Dorotheam Eliſabetham*, *Georgii III*, *Ducis Lignicenſis in Sileſia*, è *Catharina Sophia Munſterbergica* filiam, e qua ſuſcepit:

I. *Sophiam Auguſtam*, n. 18. Apr. 1666.
II. *Georgium Ludovicum*, n. 21. Jun. 1667.
III. *Albertinam*, n. 8. Aug. 1668.
IV. *Wilhelmum*, n. 28. Aug. 1670.
V. *Carolum*, n. 4. Febr. † 18. Apr. 1672.
VI. *Adolphum*, n. 7. Mart. 1673.
VII. *Fridericam Amaliam*, n. 28. Dec. 1674.
VIII. *Dorotheam Eliſabetham*, n. 25. Jan. † 26. Jul. 1676.

29. *Sophia Eleonora*, Heinrici ſoror natu major, an. 1640. d. 2. Maji in lucem edita, innupta eſt.

Carola, nata an. 1643. d. 2. Jun. primis nuptiis *Auguſto Comiti a Lignitz* an. 1665. ſecundis *Ferdinando Goberto C. Aſpermontii & Reckhemii* an. 1680. in manum convenit.

30. *Adolphus Pr. Naſſovius*, Heinrici patruus, Georgii Ludovici germanus frater, *Schaumbergæ* habitavit, quam, inter Limburgum ad *Lohnam* & Naſſoviam ſitam, cum circumjecto dominio *Eſterana* Pr. Hadamarenſi & Comite Leiningio-Weſterburgico emit, atque an. 1653. d. 6. Aug. in torum adſcivit *Eliſabetham Carolam*, *Petri Com. ab Holzapfel*, (qui ſub nomine Generalis *Melandri* famam ſibi peperit) filiam, qua poſſeſſionibus, ſoboleque auctus eſt; cumque an. 1676. d. 19. Dec. *Hadamarii*, quò ad viſendum agnatum excurrerat, repentino morbo oppreſſus, vitam amiſiſſet, tres filias poſt ſe reliquit; videlicet

I. *Erneſtinam Carolam*, natam an. 1662. & *Wilhelmo Mauritio* agnato è *Siegenſi* linea an. 2678. elocatam.
II. *Iohannam Eliſabetham*, n. an. 1663.
III. *Carolam*, n. an. 1672.

31. *Diezenſis* lineæ autor *Erneſtus Caſimirus* extitit, qui fratri Wilhelmo Ludovico in præfectura *Friſiæ & Grœningæ* ſucceſſit, atque in exercitu Ordinum fœderatorum Belgii *Campi Mareſcallus*, rebusque contra Hiſpanos feliciſſimè geſtis inclytus fuit, & ad *Ruræmundam* glande ictus an. 1632, d. 5. Jun. occubuit. E Conjuge *Sophia Hedvvige Brunſuicenſi*, an 1642. mortua, par filiorum nobile ſuſcepit, *Heinricum Caſimirum*, & *Wilhelmum Fridericum*: Ille *Friſiæ & Grœningæ* Gubernator, atque Ordinis Equeſtris Teutonici in *Ballivia Ultrajectenſi* Commendator ſummus, ſuper fortalitio *Naſſovienſi* in Flandria an 1640, d. 6. Jun. grave vulnus & d. 13. vitæ finem accepit. *Wilhelmus Fridericus*, fratris in dignitate ſucceſſor, ad *Dalenſe* caſtrum rem feliciter geſſit, idque expugnavit; ſed brevi pòſt an. 1664. d. 31. Oct. domi *Leovardiæ*, dum fiſtulam ſe ream probat, converſo ad os tubo, imprudenter excuſſo globo ita ſe ſauciavit, ut paucos poſt dies, prima & vigeſima ejusdem menſis fuit, expiraret. Viduam is reliquit *Heinricam Æmiliam Heinrici Friderici Pr. Arauſionenſis* filiam, etiamnunc ſuperſtitem, & ex ea duplicem ſobolem maſculam & fœmineam.

32. Illius nomen ſic ſe habet:

HEINRICUS CASIMIRUS *Princeps Naſſoviæ*, *Comes Catimelsboci*, *Vianæ*, *Diezæ & Spiegelbergæ*, *Dominus Beilſteinii & Liesfeldæ*; hic an. 1657, m. Januar. in lucem editus, ſucceſſioni paternæ ab ineunte ætate deſtinatus fuit; quam etiam, poſtquam exceſſit ex ephebis, anno 1679. d. 19. Apr. in ſollemni Ordinum Friſiæ conventu, matre tutelam abdicante, adiit,

 & pro-

& provinciarum regimen ſuſcepit; deſponſa ipſi pronuper fuit, applaudentibus Ordinibus pariter & agnatis, *Heinrica Amalia*, *Joh. Georgii Pr. Anhaltini in Deſſau* ex *Heinrica Catharina Arauſionenſi* filia, conſobrina ſua.

33. *Sophia Wilhelmina*, ejus ſoror unica, vitalem auram primum hauſit an. 1664, m. Jul. & innupta adhuc eſt.

34. Reſtat linea *Hadamaria* quam *Johannes Ludovicus* proſevit; is cum à Reformatorum ſacris ad *Romana* tranſiiſſet, à Rege Hiſpaniarum Philippo IV. torque *Aurei Velleris*, ab Imperatore autem Ferdinando II. *clave aurea* donatus, & *Camerarius* dictus eſt. Ferdinandus III. ejus conſiliis operâque ad maxima quæque peragenda ſalubriter uſus, perſpecta Viri prudentia inter Secretorum Arbitros eum cooptavit, atque in Weſtphaliam ad conventus pacis agendos miſit: confecta pace ex Comite *Principem* fecit; quod axioma ipſe primus inter conſanguineos obtinuit, ita ut liberi etiam ejus, ex utroque ſexu, eorumque ſucceſſores, illo æratèm gauderent. *Hadamaram* regiam ſuam, prolatis pomœriis amplificavit, multisque ſacris & profanis ædificiis exornavit. Tandem die ſexta Martii an. 1653. finem vitæ habuit, poſtquam diu cum morte conluctatus fuiſſet. Penatibus induxerat *Urſulam è Lippia Comitibus* prognatam, è qua duodecim liberorum parens factus eſt; quorum ſyllabum, quem *Rittershuſiana tabula* mancum exhibuit, integrum, prout eum opera amici Nobiliſſimi è Cancellaria Hadamarienſi accepi, dabo: I. *Johanna Eliſabetha*, n. 7. Jan. 1619 nup a *Friderico Pr. Anhaltino in Harzgeroda*, †. 1647. II. *Ludovica Urſula*, n. 22. Mart. 1620. †. Hanoviæ 31. Aug. 1635. III. *Sophia Magdalena*, n. 6. Febr. 1622. elocata *Ludovico Heinrico* patrueli in *Dillenburg*, †. 28. Jun. 1658. IV. *Joh. Ludovicus*, n. 29. Aug. 1623. †. 22. Jan. 1624. V. *Simon Ludovicus*, n. 18. Dec. 1624. †. 28. Febr. 1628. VI. *Mauritius Heinricus*, n. 1626. de quo poſteà. VII. *Hermannus Otto*, n. 13. Dec. 1627. Chori-Epiſcopus Colonienſis, Archidiaconus Trevirenſis & Canonicus Moguntinus, †. Francofurti ad Mœnum 26. Jul. 1660. VIII. *Philippus Ludovicus*, n. 21. Aug. 1628. †. 3. Apr. 1629. IX. *Anna Catharina*, n. 27. Apr. †. 11. Jun. 1630. X. *Johannes Erneſtus*, n. 15. Oct. 1631. †. 28. Sept. 1651. XI. *Anſelmus Ferdinandus*, n. 25. Dec. 1633. †. 3. Mart. 1634. XII. *Franciſcus Bernardus*, ſuperſtes.

Thuld. Hiſt. noſtr. temp. Part. 1. p. 70.

35. *Mauritius Heinricus*, Principatus gubernacula poſt patris fata capeſſivit, & egregia fama moderatus eſt: anno 1650, menſe Februario primas nuptias celebravit cum *Erneſtina*, *Johannis Junioris* patruelis ſui è *Siegenſi* lineagnata, quæ ſex ei liberos peperit: I. *Erneſtinam Ludovicam*, n. 7. Febr. 1651. †. 29. Maji 1661. II. *Johannem Lamoraldum Hermannum Franciſcum*, n. 21. Jan. 1653. †. 18. Febr. 1654. III. *Philippum Carolum*, n. 15. Maji 1656, †. 21. Jul. 1668. IV. *Franciſcum Caſparem*, n. 29. Nov. 1657, †. 24. Febr. 1659. V. *Claudiam Franciſcam*, n. 6. Jun. 1660, nuptam *Ferdinando Auguſto Leopoldo Pr. Lobkovvizio*, an. 1677, †. 16. Mart. 1680. VI. *Maximilianum Auguſtum Adolphum*, n. 19. Oct. 1662, †. 26. Maji 1664. Poſtquam *Erneſtina* an. 1668, d. 15. Aug. è vita diſceſſit, *Maria Leopoldina* ipſius e fratre *Johanne Franciſco Deſiderato* neptis vacuum thorum an. 1669, d. 12. Aug. implevit, quæ ter mater facta eſt; I. *Leopoldi Franciſci Ignatii*, n. 26. Sept. 1672, †. 19. Jul. 1675. II. *Franciſci Alexandri*, de quo paulò pôſt. III *Lotharii Hugonis Lamoraldi Auguſti*, n. 4. Apr. †. 24. Jun. 1675. Cum illam etiam fatorum iniquitas an. 1675. d. 27. Jun. rapuiſſet, ad tertia vota Mauritius Heinricus tranſiit, & in thalamum eodem adhuc anno, d. 24. Oct. adſcivit *Annam Ludovicam*, *Salentini Erneſti C. de Manderſcheid in Blanckenheim ex Erneſtina C. Sainenſi* filiam, è qua ſuſcepit I. *Damianum Salomonem Salentinum*, n. 24. Jul. †. 18. Octob. 1676 II. *Wilhelmum Bernardum Ludovicum*, n. 23. Maji, †. 3, Oct. 1677. III. *Hugonem Ferdinandum Leonorum Auguſtum*, n. 22. Maji 1678. † 16 Apr. 1679. Quartæ prolis, quæ *fœminea* eſt, nativitatem non vidit, ſed antequam ea ex utero materno in lucem prodiret, vitam relinquere coactus eſt: obiit enim an. 1679. d. 24. Jan.

36. Duos itaque tantùm mares ex Hadamarenſi linea nunc ſupereſſe è dictis patet, è quibus Principatum tenet

FRANCISCUS ALEXANDER *Princeps Naſſovia, Comes Catimelsboci, Viandæ & Dietziæ, Dynaſta Bilſteinii*; Mauritii Heinrici è ſecunda conjuge filius: is autem vitalem hauſit, an. 1674, d. 27. Jan. & ſub tutela novercæ patruique adoleſcit.

37. *Soror* ei eſt unica, ſed conſanguinea, & poſt patris fata in lucem, ceu memoravi, edita, die nempè 6. Julii an. 1679, ea nomen habet *Albertina Johanetta Catharina Franciſca*.

38. FRANCISCUS BERNHARDUS *Princeps Naſſoviæ*, Illius *patruus & tutor*, ingreſſus eſt vitam an. 1637, d. 21. Sept. & Eccleſiæ mancipatus, Canonicis Capitularibus *Coloniæ & Argentorati* adſcriptus fuit atque illic jam ante aliquot annos *Senior Diaconus*, hic verò an. 1681. d. 9. Maji *Decanus* creari meruit.

39. Jam

39. Jam tandem *ſcutum*, quo *Principes Naſſovii* utuntur, delineare ſollemne noſtrum poſtulat; id verò *quadripartitum* eſt: area prima *cærulea plinthidib⁹ aureis ſparſa leonem ejuſdem metalli lingua & falculis rubeis continet*, Naſſoviorum teſſeram gentilitiam; ſecunda *aurea leonem rubeum, corona, lingua & falculis cæruleis refert*, Catimelibocenſe ſymbolum; tertia *coccinea faſciam argenteam exhibet*, Viandenſis Comitatus δῆγμα; quarta *rubea leones duos gradientes aureos, lingua & falculis cæruleis*, Diezenſe emblema *repræſentat*. *Huic ſcuto tres incumbunt* galeæ, *quibus ſingulis imponitur jugum alarum nigrarum, hoc diſcrimine, ut primo inſcribatur baltheus diagonalis argenteus, quinque foliolis aureis ornatus; ſecundo, quod explicatum eſt, pardus rubeus in ſphæra aurea; tertio bini leones gradientes in diſco rubeo*, *Laciniæ* circumvolitant galeam primam *cærulea & aurea*, mediam *rubea & aurea*, tertiam *argentea & coccinea*.

Spen. Op. Her. l. 1. c. 26.

40. Atque hoc modo ſe habet vulgare Principum Naſſoviorum ſcutum; id autem aliqui auctius geſtant, & *Arauſionenſes* quidem illi aliud *ſcutulum* iterum *quadrifidum* imponunt, cujus 1. & 4. quadra *coccinea, baltheum aureum*, Cabillonenſe ſymbolum *refert*, 2. & 3. aurea, *duo cornua venatoria cærulea, ligaminibus & ornatu rubentibus*, Arauſionenſem teſſeram *continet*, *his verò quadris* nova *incumbit* parmola *novem teſſellis ex auro & cyano diſtincta*, Genevenſem Comitatum *deſignans*. Caſſides diverſæ à Naſſovicis clypeum hunc premunt; anterior enim *jugum alarum coloribus* Cabillonenſibus *diſcretarum continet; media* Arauſionenſis *coronata cornua cervina aurea ſuſtinet; extremæ jugum alarum aurearum, cui* Diezenſes *leones impreſſi, incumbit*.

41. *Wilhelmus Mauritius è Siegenſi linea*, Limburgio-Styrumiam *parmam avito ſcuto imponit: illa vero itidem* quadripartita *eſt, &* latereulo primo *argenteo leonem coronatum rubeum*, Limburgicum δῆγμα, *continet*, ſecundo *rubeo leonem argenteum coronatum* Bronchorſtium *exhibet*, tertio *aureo leones duos gradientes rubeos* Wiſchiorum *ſymbolum*, quarto *denique coccineo tres vitellos, ſive nummos Byzantinos aureos*, Borculoenſe emblema *repræſentat*: galeas *etiam* tres *avitis addit, eaſque coronatas*, è prima Limburgia *ante caudam pavoninam exſurgit leo rubeus*, è ſecunda Wiſchia *duo pedes equini rubeus & auratus ſurſum protenduntur*; tertia Bronchorſtia *duos pedes urſinos argenteos, qui ſingulos globulos ſtringunt argenteos, ſuſtinet*.

42. Ad extremum, comprehenduntur Principes Naſſovici ſub *Circulo Weſtphalico*, atque in comitiis *duo ſuffragia* obtinent, quorum prius *Hadamaria & Siegenſi*, alterum *Dillenburgica & Diezenſi* lineis competit. *Arauſionenſi* verò Principi nihil hodiè juris in Imperio eſt.

CAP. VII.

DE PRINCIPIBUS AUERSPERGICIS.

AUerſpergiorum illuſtris familia è *Carniola* ortum trahit, ubi, qua Iſtriam conterminat, caſtrum hujus nominis, cum vico adjacente, adhuc viſitur; & genti, in cujus patrimonio nunquam non fuit, nomen vel dediſſe, vel ab ea mutuaſſe creditur. Id verò ex *Aurupeni* veteris, quod *Japodum* vel *Japydum*, qui quondam has oras incoluerunt, non incelebre municipium fuit, atque ab Attila Hunnorum tyranno everſum eſt, ruderibus exſurrexiſſe *Lazius* cenſuit. Splendorem gentis munera hæreditaria *Mareſcalli & Camerarii*, quibus à longo tempore in *Carniola & Vinidorum Marchia* eminet, arguunt: conſtat enim, hujus generis officia primariæ dignationis familiis nunquam non collata fuiſſe.

Comment. de Rep. Rom. l. 12. ſect. 5. c. 4.

2. Stemma Auerſpergiorum *Bucelinus* à *Johanne Dynaſta ab Auerſperg*, qui circa annum 1027 claruerit, orditus eſt; idque juſta & continua ſerie ad noſtram usque ætatem deduxit. Undecimus à Johanne *Theobaldus* memoratur an. 1224. mortuus, atque ex uxore *Urſula de Liechteneck*, pater filiorum duorum, *Volcardi* nempe & *Engelhardi*, à quibus *dua linea* provenerunt. Illa quam *Engelhardus* condidit in *Pancratio* & *Volcardo* ipſius gnatis è *Scholaſtica de Kœnigsberg* ſuſceptis, iterum in ramos abiit. *Pancratio* & *Anna Frangipania* natus eſt *Trajanus*, maritus *Anna B. ab Eck*, & genitor *Hervvardi*, qui è *Maria Chriſtina B. de Spauer* procreavit *Wolfgangum Engelbertum* & *Chriſtophorum*. Hic an. 1592. fatorum legem implevit, duasque uxores habuit; *Annam de Malzan* & *Eliſabetham de Tanhauſen*; filios autem præcipuè *Hervvardum* & *Theodoricum*, *Comitum* axiomate auctos.

Append. ad Vol. II. Germ. Stemmatogr.

3. *Theodorico & Sidonia Gallin, Baroniſſa de Gallenſtein*, natus eſt *Johannes Wicardus*; is novum lumen familiæ ſuæ fœneravit: florens enim ſingulari gratia atque auctoritate apud Imperatorem Ferdinandum III, dignus ab eo fuit habitus, qui filio ejus primogenito Ferdinando IV. ad ingentes ſpes, quas præmatura ejus atque acerba mors præſcidit, nato, moderandæ ipſius juventuti, & ſalubribus præceptis imbuendæ admoveretur: cujus operæ hoc præmium à beneficentiſſimo Hero tulit, ut ad *Principalem* dignitatem provectus, omnibusque prærogativis, quibus

ſtipata eſt, ornatus fuerit; ita ut etiam primogenito ex hæredibus ejus maſculis, aut his deficientibus alii ex ipſius gentilibus, quemcunque hæredem ſcripturus ſit, facultatem Principali axiomate utendi imperti-
Limn. l. P. T.V. p. 361. verit. Cum itaque *Johannes Wicardus* in conventu Imperii publico, qui an. 1653. *Ratisbonæ* agebatur, comparuiſſet, & Reſcriptum Syſtaticum, quo à Cæſare inſtructus fuit, Directorio Moguntino exhibuiſſet, utque præſtitis præſtandis ad ſeſſionem & votum in Principum collegio admitteretur petiiſſet; in hanc ſententiam itum eſt à Proceribus, ut propter egregia ſua merita, nulla præſtandorum habita ratione, ſine mora, voti compos redderetur; quare ſequentis anni die 28. Febr. ſollemni cerimonia in Senaculum Principum, unà cum *Salmenſi, Dietrichſteinio* & *Piccolomineo* introductus fuit, Chotago Epiſcopo Ratisbonenſi, quem Imperator *Commiſſarium* huic rei peragendæ conſtituerat. Non tamen ſimpliciter & ſine ulla lege ac reſervatione Auerſpergicus cæterique recepti, ſed aliquæ conditiones latæ ipſis fuerunt, atq; illæ potiſſimùm, ut, quamvis fundo immediatè Imperio ſubjecto adhuc deſtituantur, nihilo tamen ſecius, ad ſuſtentanda Imperii onera, ſymbola novæ dignitati congrua conferrent; filii verò eorum aut hæredes prærogativæ hujus inter Imperii Ordines ſedendi & ſententiam dicendi participes non fierent priùs, quàm bona immediata acquiſiverint. Utrique harum conditionum ſatisfecit Auerſpergius: nam & ſymbola ſua liberaliter obtulit, deque eorum ſumma cum Proceribus pepigit, & fundum Imperio Immediatè ſubditum ſibi comparavit; nempè Comitatum *Thengen* in Suevia, ejusque primo diſtrictu ſitum, qui olim Nelleoburgicorum Comitum fuit, atque illis extinctis ad Auſtriacos devenit; cui Cæſar Auerſpergii cauſa Principalem titulum addidit, atque eine Gefürſtete Graffſchafft dixit: unde cùm ille in conventu, quem Ordines Circuli Suevici an. 1664. agitarunt, in eorum numerum reciperetur, proximus ipſi locus á Principe Hohenzollerano Sigmaringenſi in ſcamno ſeculari aſſignatus eſt.

4. Neque verò ſatis habuit Ferdinandus Auguſtus altiorem ordinem Auerſpergium extuliſſe, ſed pluribus ſubinde ornamentis ac beneficiis eum cumulavit, atque etiam poſſeſſionibus locupletavit: namque Ducatum *Munſterbergenſem* & *Franckenſteinenſem* in Sileſia, qui, familia Ducum in Carolo Friderico an. 1647. extincta, ad ſe devolutus fuerat, ipſi conceſſit & ſolemni inveſtitura tradidit; præterea caſtrum Cæſareum ſive Burgum, quod *Welſii* in Auſtria ſuperiore eſt, cum annexa *Advocatia* (Burg-vogthey) ei contulit.

5. Verùm enim verò quemadmodum *nunquam diu eodem veſtigio ſtat fortuna, ſemperq́ homines*, (juxta monitū *Darii ad Alexandrum* M. apud *Curtium*) *quantamcunque felicitatem habeant, invidiam tamen ſentiunt majorem*; ita & Auerſpergium volubilis fortuna, poſtquam terras reliquiſſet Ferdinandus III, deſeruit, aliò ſe vertens, & quem anteà extulerat, ſubitò demergere eſt adorta, atque, adjuta minus commodis invidorum ac malevolorum ſermonibus, novi Heri Leopoldi Auguſti gratiâ ac favore expertem reddidit, à quo aula faceſſere juſſus, reliquā ætatem in privato lare peragere coactus fuit. Diſceſſit tandem è vita, tædio ac morbo abſumptus, in arce ſua *Seiſenberg*, in Carniola inferiore, an. 1677. d. 5. Nov. Matrimonium ejus tenuit *Mariam Catharinam*, *Georgii Achatii Comitis de Loſenſtein*, Mareſcalli provincialis in Auſtria inferiore & Supremi Venationum præfecti filia, è *Franciſca C. de Mansfeld* nata, quæ utriusque ſexus ſobole maritum beavit.

6. Inter mares natura & dignitate Principali eminet

FERDINANDUS, *Dux Munſterbergæ & Franckenſteinii in Sileſia, S. R. I. Princeps ab Auerſperg, Princeps Comes in Thengen & Miſſerburg, Comes in Gottſchen & VVels, Dynaſta in Schœn- & Seiſenberg, Supremus Mareſcallus & Camerarius Hæreditarius in Carniola & Vinidorum Marchia.* Is, non ita multò poſt patris fata, penatibus induxit *Mariam Catharinam*, *Johannis Maximiliani Comitis ab Herberſtein*, Capitanei Provincialis Styriæ, an. 1680. mortui, & *Mariæ Magdalenæ C. de Thun* filiam.

7. *Franciſcus Carolus*, qui in exercitu Cæſaris *Generalis Adjutantis* munus obit, & *Leopoldus*, Comites ab Auerſperg, Principis germani ſunt fratres: Sororum nomina reſciſcere integrum non fuit.

8. *Scutum* Principis Auerſpergici *ſemel perpendiculariter & bis tranſverſim ſecatur, atque in* ſex laterculos *dividitur*: primus *ſubdividitur in* duas areolas, quarum prior *bipertita ex auro & argento aquilam continet item bipertitam, in auro nigram, in argento rubeam, pectori impreſſa ſemiluna argentea*; *quod ſymbolum eſt* Munſterbergici Ducatus, altera *coccinea leonem argenteum auro coronatum, & cauda biſida* Bohemico *ſimilem refert*: laterculum ſecundum *faſcia undoſa cærulea in duas dividit regiones, quarum* ſuperior *rubea leonem argenteum gradientem auro coronatum*, inferior *aurea aquilam nigram, cujus pectori ſemilunam argentea inſcripta exhibent*: laterculus tertius & ſextus *rubei, ſingulos uros argenteos ſalientes & collis viridi inſiſtentes re-*

pra-

præſentant, quæ Auerſpergiorum teſſera familiaris eſt: quartus & quintus *aurei ſingulas aquilas nigras alis expanſis pertica ejusdem coloris, quæ paxillis duobus fulcitur, inſiſtentes exhibent. Medio ſcuti loco* parmula *imponitur argentea, leonem rubeum auro coronatum continens. Tegi ſolet clypeus* mitra Ducali.

CAP. VIII.

DE PRINCIPIBUS OSTFRISIÆ.

DE inclutiſſima Comitum *Friſiæ Orientalis* ſive *Oſtfriſiæ* gente cùm maximè prolixéque *Ubbo Emmius*, in præclara & vaſta *Rerum Friſicarum* Hiſtoria, tùm ſummatim ac concinnè Celeb. *Spenerus* in *Opere Heraldico* retulerunt. Nimirum originem ſuam referre ad Capitaneos & Dominos in *Grethſil*, qui *Sireſeny* à plerisque nominabantur; è quorum pera tiqua & potente, in Friſia *Cis-Amaſana*, familia *Edzardus* ſeculo tertio & decimo ſuſcepit ex uxore *Doda*, quæ *Kenonis*, *Brocmery*, *Brokiæ*, *Marienhovæ*, & *Aurichovæ* Rectoris, maximè auctoritatis Viri, gnata fuit, quatuor filios, *Ulricum Gretſilanum*, *Imelonem*, & *Haronem Gretanum*, nec non *Ennonem Nordanum*; è quibus ultimus *Enno*, ſtrenuus libertatis Friſiorum defenſor, an. 1450. moriens, præter duas filias *Addam* & *Frovvam*, quarum illa *Luteto Manninga Lutetburgi* Domino, hæc primò *Siboni Dernumano*, & poſteà *Epponi Broeao* ſive *Gockinga* nupſerunt, totidem gnatos *Edzardum* & *Ulricum* poſt ſe reliquit. Ille *Rector & perpetuus Judex* à Friſiis electus, poſtquam *Brœcmeriam* aliásque ditiones ſui juris feciſſet, menſe Septembri an. 1441. peſte correptus improlis deceſſit, cum pridiè conjugem ejus ſecundam *Frovvam Berumanam* eadem lues ſepuliſſet.

L. 1. p. 49.

Lib. 23. p. 112. 2. *Ulricus* in fratris locum à Friſiis ſurrogatus, præclaris animi dotibus, quas *Emmius* prædicat, fortunam à germano acceptam auctiorem etiam reddidit; utque ingens factionum civilium vulnus ſolidaret, & inteſtinum Friſicæ nobilitatis odium minueret imò deleret, potentiorum affinitates ſectatus eſt, atque adeò primis nuptiis *Fœlquam*, *Wibeti Stedesdorpis & Eſenæ Domini* filiam, *Heronis Omconii* viduam, ſibi junxit; è qua licet prolem non ſuſtuliſſet, à ſocero, cujus indignationem *Onna*, *Foëlquæ* è priore marito gnata unica, incurrerat, *Eſenam* per donationem accepit: quam tamen poſteà *Siboni Dornumano*, Onnæ marito, lege beneficiaria contulit, à quo ad ejus filium & nepotem, indeque ad *Ritbergicos* Comites tranſiit. Secundo matrimonio ſibi ſociavit *Thedam*, *Veonis Lerani & Hebbæ Dornumana* filiam, florem familiæ *Foconianæ*, & rerum ejus, cis *Dullartum* ſinum, hæredem, quod anno 1453. d. 27. Maji in arce Berumana peractum eſt. *Gretanam* arcem, & *Embdanæ* eam partem, quæ *Amaſo* imminet ſplendidiùs extruxit; hánceque frequentiſſimam ſedem elegit; mox civitatis Embdanæ beſſem à *Gerardo Petcumano* & *Appone Lopperſchemio* acquiſivit, cumque jam ditionibus in immenſum eſſet locupletatus, ab Imperatore Friderico obtinuit, ut an. 1454 cum conjuge & poſteris *Comes Friſiæ Orientalis* crearetur, accepto diplomate, quo *omnis Friſiæ regio, ab oſtio Amaſi occiduo in Viſurgis oſtium ſecundum litus, & hinc in fines usque Monaſterienſes & Oldenburgicos porrecta, cum Comitatus titulo in feudum perpetuum, ei & hæredibus, aſſignata fuit.* Non putavit tamen conſultum Ulricus Comitis nomine ſtatim uti, Cæſareumque diploma in medium proferre; ſed tempori ſerviens nono demum abhinc anno, miſſo iterum in Auſtriam Legato, declinandæ invidiæ cauſa id operam dedit, ut omiſſis, quæ ultra jus tendere videbantur, id obtineret, quod refutare velut injuſtum nemo poſſet. Hunc in uſum (*Emmy* verba refero,) *quæ jam poſſidebat ipſe ac in ſuis rebus habebat, Nordam, Emdam, Auricam, item arces Grethanam, Berumanam, Auricanam, Lerothanam, Stichuſanam, ditionemq́; & agrum univerſum his annexum, cæteraque, quæ teneret ubivis ſita, cujuscunque generis, omnia, feudum fecit, & Imperio atque Imperatori ſubjecit: Imperator viciſſim conditione accepta, Comitatus titulo feudum id ornavit, & ipſum Ulricum, conjugemque ipſius, & liberos ac poſteros omnes in Comitum Imperii ordinem cooptavit, ſolitáque illi Ordini jura, dignitatem, honorem iis impertivit.* Atque in hujus rei geſtæ teſtimonium diploma novum Ulrico tum datum, in quo *Comitis Nordani, Emdani, regionis Amaſanæ in Friſia Orientali* nomen ei tributum; quo etiam uſus eſt, & titulo Comitis Friſiæ Orientalis abſtinuit, quem tamen poſteri ejus aſſumpſerunt, hodiéque retinent. Verùm *Ulricus*, duorum tantùm annorum ſpatio interjecto, nempe an. 1466. in morbum incidens vitam cum imperio finivit, & ſex liberos, tres infirmioris ſexus, totidémque mares, *Ennonem*, *Edzardum*, & *Veonem* poſt ſe reliquit.

Ib. p. 149. *Id. l. 25. p. 172.* *Ibid. p. 185.* *Ib. p. 373.* *Ib. p. 389.*

3. *Enno*, Primus hujus nominis Comes, egregius juvenis, in Palæſtinam iter fecit, indeque reverſus, cum an. 1491. *Engelmannum* Freburgi præfectum, perfidiæ delatum, ad ſe fide publica ex arce evocaſſet, reſponſorumque ejus ferocia exaſperatus pedem, per glaciem tranſmiſſa foſſa referentem inſequeretur toto corpore armatus, glacies pondere fatiſcens ſubſedit, Comitémque cum ſatellitibus hauſit. *Veonem* nuptias parantem cum virgine familiæ *Egmondanæ* mors *Id. L. 30. p. 439.*

faro propera *Aurica* d. 10. Jol. an. 1507. abſtulit.

4. *Edzardus* I., fratris natu majoris ſucceſſor, virture & rebus geſtis *Magni* cognomeotum implevit, primúsque extitit, qui hauſtis è diligenti lectiooe ſcriptorum Lutheri lucis Evangelicæ primitiis ſuperſtitiones abjecit, & pedetentim inregrum fere Comitatū ad veram ac ſinceram fidem & religionem perduxit. Poſt conjugis ſuæ *Eliſabetha Ritbergica* mortem, quæ io an. 1512. iocidit, quooiam ſeptem liberis auctus erat, cumque ejus funere, qoamquam inreger adhoc ætate, affectum conjugii ſimul ſepulturæ intulerat, tabulas oltimæ voluntatis ſnæ teſtes condidit; in quibus ita juſſit, ſi cootingat plures ſe in vita liberos relinquere, ut ex iis, quem Ordines prnbaturl maximè ſiot, unns ac ſnlus in imperinm ſibi ſuccedat: hic cœteris, fortunam induſtria & virtute quæſituris, pecunia ex æquo & bono ſarisfaciat. Ipſe tandem an. 1528, d. 15. Febr. ex hac in meliorem vitam abiit. Liberi omnts ſuperſtites ei manſeruot, filii tres erant, gnatæ quatuor: ex his *Anna*, *Antonio Comiti Oldenburgico* deſtinata, patris fata poſt biennium ſecuta eſt, *Theda* an. 1563, ſexageſimo ætatis, innupta obiit, *Margarita Philippo C. Waldeccio* elocata fuit, *Armgardis* denique, quam *Balthaſar Dynaſta Eſenſis* ſponſam ambivit, ſed anteqoam obtineret, fatis conceſſit, an. 1589. naturæ debitum reddidit. Filiorum nomina hæc ſunt: *Vlricus*, *Enne*, & *Johannes*.

Id. l. 30. p. 785.

Id. l. 44. p. 681.

5. *Johannes*, aono 1506. oatus, in Belgio fortunarum ſedem reperit, &, pronuba Maria Regina Ungariæ & Gubernatrice Belgii, an. 1539. *Dorotheam Maximiliani I. Imperatoris* filiam, è concubina natam, conjugem accepit; dotis verò loco *Durbyum* oppidum cum agello circumjecto paucorum vicorum, in finibus Lucemburgici Priocipatus, occnon *Falcoburgy* & *Dala* præfecturam in ulteriore ripa *Meſa*: poſteà Limburgici etiam Docatus gubernacolis admotus, & *Eques Aurei Velleris* à Philippo II. Rege Hiſp. anno 1556. creatus fuit; atque an. 1572. vivendi finem fecit, relicto filio *Maximiliano*, quem *Falcoburgium* nomiuarunr, quique ex uxore *Barbara Lalana* noo niſi filias genuit, *Ludovicam*, *Everardo Barbanſonie Vice Comiti d' Avre*, *Dorotheam Jacobo Tſerclaës C. Tyllio* ouptas, *tertia* incomperti oominis *Jodoco de Broncborſt & Batenberg B. in Anholt & Gronsfeld* in manum conveoit.

Id. l. 20. p. 902.

6. *Vlricus* primogenitus ex *Edzardi Magni* filiis in Hiſpania aliqnandiu egit, unde redux iogenio defecit, & deliriis obooxius redditns eſt, *Hasletumqoe*, io aviis ac deſertis ſitum, quaſi io ſeceſſum ſemet amandavit; quare ad *Ennonem* rerum ſumma à

nobilitate, aotiſtitibus reliquisque populi primoribus delata eſt. Hic, *Emmio* teſtante, patri diſſimilimus, iagenioq; facili ac valdè mobili fuit, in religione mutans, & aurem importunis hominibus temerè commodans; ultimo tamen vitæ aono velut pœnitens priorum, vncato ad ſe *Johanne Laſco* Polono, Viro doctiſſimo & orthodoxiæ ſtudioſiſſimo, de reformando Eccleſiarum ſtaru ſeriò deliberavit. Cum Balthaſare Eſeoſi, Viro tota vita turbulento, & levis fidei, perpetuum bellum geſſit, atque an. 1540 (non 1549.) d. 24. Sept. è vivis exceſſit, relictis ex *Anna Oldenburgica* conjuge ſua tribus filiabus, totidemque filiis *Edzarde II*, *Chriſtophero* & *Johanne*. Ex his *Chriſtophorus* an. 1566. in Hungaria, trigiota anoos natus, obiit; *Jehannes*, poſt mirum ſed acerbiſſimom in Suecia com *Cacilia Regia* prole caſum, (quem *Emmius* recenſuit) à re uxoria abhorruit, Prioceps cæteroquin excellentiſſimi ingenii, & præclaris animi corporisque dotibus, tnm ſumma humaoitate præditus; apud quem, *Thnano* teſte, pleriqne è Gallia, qui ob religionis cauſam ſnlum vertere coacti fuerunt, tutum receptaculum haboeruot. Perfunctus eſt vitæ munere an. 1592, d. 29. Sept.

L. 18. p. 908.

Lib. 60. p. 957. & 656.

Hiſt. Lib. 100. p. 142.

7. *Edzardus II.* patri ſucceſſit, atque an 1558. *Helmæ* in Suecia matrimonium inivit cum *Catharina*, *Guſtavi Regis* filia; è qua *undecies* pater factus eſt, filiæ quioque fuere: *Margarita*, in Suecia an. 1588 mortua, *Anna*, nata anoo 1562. & poſt tertias nuptias an. 1622. defuncta, *Eliſabetha* in infantia extincta, *Sophia*, quæ an. 1574 nata, anno 1630 in arce *Pevveſum* innupta deceſſit; denique *Maria* an. 1579 genita, & *Julie Erneſto D. Brunſnicenſi in Dannenberg* nupta. Filiorum nomina hæc ſunt: *Enno III.*, de quo poſteà; *Guſtavus*, natus an. 1565, denatus anno 1608, *Johannes*, qui neprem ex fratre, ceu mox dicetur, uxorem duxit, & lineam *Comitum Ritbergenſium*, de qnibus alio loco ſermo erit, protevit. *Chriſtophorus* an. 1569 geoitus, clariſſimus belli Dux, *Eques Aurei Velleris*, & Gubernator Lucemburgici Ducatus, qui, licet ter maritus, ac poſtremò quidem *Lamberta Ligniacenſis*, improlis tamen obiit. *Edzardus*, an. 1571 io lucem ſuſceptus, primum ætatis annum vix ſuperavit, *Carolus* denique *Otto*, natus an. 1577, qui an. 1603 io expeditione Ungarica fato abreptus eſt.

8. *Enno III.* an. 1563 io lucem prodiit, & poſt parentis fata ditionum regimeo ſuſcepit: cum prima uxore *Walburgi*, quæ *Johannis Comitis Ritbergici* filia, &, ſorore ſua majore oatu *Armgardi* ſioe prole mortua, unica hæres fuit, non ſolum Comitatum *Ritbergicum*,

gicum, ſed & Dynaſtias *Eſens*, *Stedesdorf* & *Witmund*, quæ conjunctim *Harlingia* provinciam componunt, nactus eſt: illa verò an. 1566 mortem obiit, non ſine veneni ſuſpicione, quo, unà cum filiolo recens nato *Johanne Edzardo*, ſublata credebatur; ſuperſtites tamen habuit filias duas, *Sabinam Catharinam*, an. 1582, & *Agnetem* an. 1583. natas, quarum illa *Johanni patruo* ſuo elocata, Comitatum *Rubergicum* ei dotis loco attulit, & ad liberos transmiſit: *Agnes Gundacero Comiti*, poſtea *Principi Liechtenſteinio* in manum convenit, & maturè ante partem an. 1616 deceſſit. Poſterior *Ennonis III.* conjux *Anna Holſata* fuit, è qua quinque liberos ſuſtulit, gnatas duas, *Chriſtinam Sophiam*, (cujus natalis in *tab. Rittersh.* omiſſus fuit d. 26. Apr. anni ſecularis) & *Annam Mariam*; illa *Philippo Landgravio Haſſiæ in Butzbach*, hæc *Adolpho Friderico D. Mecklenburgico* nuptit: filios tres, *Edzardum Adolphum*, in tabula omiſſum, anno 1599 genitum, & an. 1612 immatura morte ſublatum, *Rudolphum Chriſtianum* atque *Ulricum*.

9. Diſceſſit *Enno III.* ex hominum vita an. 1625, d. 19. Aug. & ditionum gubernacula ad filium *Rudolphum Chriſtianum* transmiſit: hic anno 1602. d. 25. Jul. in lucem prodiit, ſummamque ſpem ſubditorum, quam de eo jam puero habuerant, continuò adoleſcens & regimini admotus eximia virtute ſuperavit, ſed fatorum iniquitate citò abreptus eſt; anno enim 1628. d. 17. Apr. in arce *Berumana* ad tumultum fortè ortum accurrens infeliciter interemptus fuit. Succeſſit ei frater *Ulricus* Heros optimus, qui transmiſſas ad ſe ditiones per viginti annos turbidiſſimis temporibus fortiter ac prudenter rexit, atque an. 1648. d. 1. Nov. ſeculo valedixit; relictis poſt ſe tribus filiis, è *Juliana Haſſiæ Landgravia* uxore ſua ſuſceptis, nempe *Ennone Ludovico*, *Georgio Chriſtiano* & *Edzardo Ferdinando*.

10. *Enno Ludovicus*, ad quem poſt patris fata rerum ſumma devenit, novum decus familiæ intulit, ad *Principale* faſtigium ab Imperatore Ferdinando III. an. 1654. evectus; quam dignitatem, cum an. 1660. d. 4. Apr. præmaturè vita caruiſſet, nec niſi duas gnatas ſuperſtites è conjuge ſua *Juſtina Sophia C. Barbienſi*, quæ demum an. 1677. mortalitatem exuit, ſuſcepiſſet, ad fratrem *Georgium Chriſtianum* transmiſit. Hic ab Ordinibus provincialibus & civitate Embdana diſſidio inteſtino, quod jamdum fratre ſuperſtite gliſcebat, aliquandiu exagitatus, opera Statuum fœderati Belgii in priſtinam cum illis concordiam reductus eſt. Novas autem ei mox turbas Epiſcopus Monaſterienſis *Chriſtophorus Bernhardus* concivit, quem Imperator *Executorem* in cauſa *Liechtenſteinenſi* denominaverat: ea verò ingens debitum trecentorum mille Imperialium, quibus ratione fructuum centum & triginta quinque mille alii accenſebantur, concernebat; hoc *Hartmannus Princeps Liechtenſteinius* matri ſuæ *Agneti Oſtfriſiacæ* ſupra memoratæ à fratribus ejus conſanguineis ob Dynaſtias *Eſens*, *Stedesdorf* & *Witmund*, (quarum tamen plenum dominium ipſa ejusque ſoror germana, unà cum earum matre, in *Ennonem III.* per *Berumanam* juratam transactionem & renuntiationem transtulerant) per ceſſio[illegible] obveniſſe dictitabat, eoque nomine [illegible] Comitibus Oſtfriſiæ id exigebat, tergiverſantes autem coram Tribunali Spirenſi in jus vocavit, & cauſam vicit ſolutione Oſtfriſiacis imperata. Poſteà cum illi moras necterent in aula Cæſarea intercedente pro eo Nuntio Apoſtolico, per quem etiam à jurata illa transactione Berumana abſolutus fuerat, perfecit, ut Executio ſententiæ Spirenſis Monaſterienſi Antiſtiti demandaretur; quam iſte avidè ſuſcepit, atque anno 1663. militem ditionibus Oſtfriſiacis immiſit, ita ut ad bellum res ſpectaret; ſed fœderatarum provinciarum Ordines rei componendæ intenti procraſtinationem impetrarunt, & de ſuo centum & triginta quinque Imperiales dependerunt; nihilo tamen ſecius Epiſcopus, qui Eyderlandiæ inhiabat, inſigne illud & magni momenti ad *Amaſim* fortalitium aſtu occupavit & præſidio munivit; quod ægerrimè ferentes Batavi, cum reſtitutionem ejus à tenaciſſimo Præſule verbis impetrare non poſſent, *Principem Naſſovium Wilhelmum Fridericum*, cum magna militum manu, miſerunt, qui præſidiarios ad deditionem adegit, fortalitiumque recepit. Rei ſic geſtæ rationem Cæſari Ordines Generales per literas dederunt, Principi verò Oſtfriſiaco liberationis à vexatione Liechtenſteinia ſpes nulla, niſi explicata ſolutione, relicta fuit.

11. Cæterùm *Principale* axioma, quod Ennoni Ludovico primitùs collatum fuiſſe dixi, *Georgio Chriſtiano* Leopoldus Auguſtus an. 1662. renovavit, & ad filium ejus primogenitum atque in regimine futurum ſucceſſorem extendit. Nuptias ille an. 1662, d. 14. Maji celebravit cum *Chriſtina Carola*, *Eberhardi Ducis Wirtembergici* filia, è qua duplicem ſobolem ſequioris ſexus eandemque brevis ævi ſuſcepit; videlicet *Eberhardinam Catharinam Sophiam*, natam an. 1663. d. 25. Mart. atque anni ſequentis d. 10. Jul. defunctam, & *Julianam Carolam*, an. 1664. d. 3. Jun. genitam, & an. 1666, menſe Mart. iterum extinctam: moriens autem fato immaturo an. 1665, d. 10. Jun. uxorem gravidam reliquit, quæ menſibus expletis filium peperit, is hoc nomine eluit:

12. CHRISTIANUS EBERHARDUS, ***Princeps Friſiæ Orientalis*, *Dynaſta in Eſens*,**

Stedesdorff & Witmund; hauſit aotam vitalem an. 1665, d. 11. Oct. & vix in lucem protractus unanimi Procerum Imperii conſenſu inter *Principes Imperii* cooptatus, & ſeſſione ac voto in eorundem collegio auctus fuit. In gremio ac ſinu matris ſuæ præſtantiſſimæ ac prudentiſſimæ fœminarum ſolicitè ac liberaliter educarus, & ſtudiis diſciplinisque Principe dignis innutritus, exteras oras perluſtravit, atque ubivis gentium omnium, Summatiom præcipuè virorum, ora animósque in ſe convertit; jamq; patriæ redditus ea ſperimina ſui dedit, ut magni, prudentis, & juſti Principis in ipſo Indolem eſſe appareat; unde etiam à Rege Daniæ pronuper dignus habitus eſt, ut inſignibus *Ordinis Elephantiaci* decoraretur. De diſſenſione inter Principiſſam Regentem ejus matrem & Ordines Provinciales orta, nec adhuc ſopita, quæq; haud ita pridem Electori Brandenburgico vi Comiſſionis Cæſareæ anſam præbuit, ut *Gretbſilam* occuparet, non neceſſe habeo multa commemorare; tutiusque reputo id levi quaſi brachio tranſilire.

13. Inter conſanguineos Principis proximi ſunt filii *Edzardi Ferdinandi* patrui ſui, quos duos ille anno 1668, ipſis Calendis Januarii ad ſuperos excedens poſt ſe reliquit, ſuſceptos è conjuge ſua *Anna Dorothea*, *Alberti Ludovici C. Crichingenſis* filia, an. 1665. docta, quæ *Nordæ* vidua agit, illorum verò nomina ſic ſe habent:

EDZARDUS EVERHARDUS WILHELMUS Comes *Friſiæ Orientalis*, *Dominus in Eſens*, *Stedesdorf & Witmund*, natus an. 1666.

FRIDERICUS ULRICUS, *Comes Friſiæ Orientalis* &c. editus in lucem an. 1667, d. 31, Dec.

Ambo jam in Galliis verſantur.

14. *Iuliana*, illorum patruelis, *Ennonis Ludovici* Principis & *Juſtina Sophiæ C. Barbienſis* filia major natu, hauſit auram vitalem menſe Novembri, an. 1657.

Sophia VVilhelmina, ejus germana, lucem primùm aſpexit an. 1659. d. 17. Sept.

15. *Scutum* Principis Friſiæ Orientalis ita Celeb. *Spenerus* delineavit, ut, *una perpendiculari & duabus transverſis lineis in* ſex areolas *dividatur*, *quarum* prima *nigra*, *aquilam expanſam auream*, *capite virgineo coronatam*, (*Harpyiam* Poetæ vocant) *cum quatuor Stellis aureis continet*, Friſiæ Orientalis δῆγμα; ſecunda *rubea aquilam auream refert* Ritbergenſem *teſſeram*; tertia *argentea faſciam exhibet coccineam, cui ſex rhombuli argentei & aurei impreſſi, comitesque tres lunæ cæleſtinæ inverſæ, quo ſymbolo dominia* TransLædana & Reiderana *denotari putantur*; quarta *cærulea leonem argenteum*, *cujus collo inſerta corona aurea ſed inverſa*, *continet*, Jeveranæ Dynaſtiæ *emblema*; quintam *auream urſus niger perrepit*, *numella aurea*, *lingua & oculis argenteis*, *quo* Eſenſe dominium *deſignatur*; ſexta *denique cærulea, gemina vexilla aurea in decuſſim trajecta repræſentat*, Witmundanæ Dynaſtiæ *teſſeram*. Galeæ *huic clypeo* tres *incumbunt*: *prima* Ritbergica *exornatur aquila exoriente aurea rubeis alis*, *phaleris dependentibus ejusdem tinctura*; *media* Friſiaca *duos ſuſtinet faſciculos plumarios nigros*, *inter quos comparet lilium aureum*, *laciniis itidem aureis & nigris*; *tertia duo vexilla aurea ſuſtinet*, *cæruleum lilium ſtipantia*, *laciniis dependentibus aureis & cyaneis*.

16. Comprehenditur Princeps Friſiæ Orientalis ſub *Circulo Weſtphalico*, in cujus ærarium ſymbola ſua reſpectu Friſiæ confert; *Harlingana* verò Dynaſtiæ ab Imperii oneribus prorſus ſunt exemptæ. Sedes Principis *Aurica* eſt, propè in meditullio provinciæ ſitæ: in civitatem *Embdanam* nihil ipſi juris nunc competit, nam quæ majores habuere, per conventionem *Delffſilanam* anno 1595. amiſſa ſunt, arcem tantùm ibi tenet immunitatem, quam prætor qui colonis ad præfecturam illam pertinentibus, ipſius nomine jus dicit, inhabitat. In conventibus Imperii Princeps Oſtfriſiæ *cum Furſtenbergico alternat*, ita tamen ut illi jus proëdriæ bis abſque interruptione, huic verò tertia demum vice competat.

CAP. IX.

DE PRINCIPIBUS FURSTENBERGICIS.

F*Urſtenbergicam* familiam, nulli in Suevia vetuſtate & illuſtri ſplendore ſecundam Vir in indagandis rebus patriis ſolertiſſimus *Bucelinus* ab *Egone* ſive *Egano*, Agilulfingici generis heroë, qui circa an. 670. claruit, derivavit, eique *Heinricum Friburgi & Furſtenbergæ Comitem*, à quo *Rittershuſius* Genealogiam gentis orditus eſt, pronepotem tribuit. *Germ. Stemmatogr. T. IV.* In hujus poſteritate enumeranda, bini illi autores, quos citavi, enormiter diſcrepant, prout è collatione ſtemmatum, tum etiam in *Opere Haraldico* laudatiſſimi Polyhiſtoris *Speneri*, qui varietatem illam ſingillatim & dilucidè recenſuit, videre eſt. *Lib. 5. c. 19. §. 1.* Quare altiorem ſtirpis deductionem prætermittentes, eò tranſilimus, ubi Genealogi conſentire occipiunt, nempe ad *Wolfgangum*, *Comitem de Furſtenberg*, *Landgravium in Baar*, qui anno 1510. fatis conceſſit, & ex *Eliſabetha Solmenſi* uxore ſua, præter aliquot gnatas, filios duos ſuſcepit, *Wilhelmum* & *Fridericum*. *Wilhelmus* clarum in militia nomen conſecutus eſt,

cume

cumque initiò Regi Galliæ adverſus Cæſarem ſtipendia feciſſet, factus ab illo alienior, per Granvellanum viam ſibi, ad Imperatoris Caroli V. gratiam paravit, collectisque in agro ſuo copiis aliquot, cum Cæſareis media bruma prope Lucenburgum ſeſe conjunxit; ſed non ita multò poſt, cùm, Imperatore caſtra ad *Matronam* locante, vadum fluminis exploraturos egreſſus eſſet, ab equitibus Gallis interceptus & magno cum ludibrio, nec (*Sleidano* referente) ſine conviciis, quod ipſorum partes antea ſecutus magnam auri vim è Galliis exportaſſet, in caſtra, indeque Lutetiam perductus fuit; ubi per anni ſpatium in cuſtodia detentus, tandem an. 1545. depenſis aureorum millibus triginta dimiſſus eſt. Ab uxore ſua *Bona*, *Claudy Novocaſtrenſis* filia, jus ſibi in dominia *Blaumont*, *Hericourt*, *Clermont* & *Chaſtelet*, quæſitum ivit adverſus Wirtenbergicos Mompelicardi Comites, idque ſuis viribus diffiſus poſteà in Ferdinandum Archiducem ceſſione transtulit, quemadmodum *ſuperiùs* dictum fuit: deceſſit an. 1549. prole deſtitutus.

Comment. lib.

Lib. 4. c. 4. §. 9.

2. *Fridericus* felici connubio ſibi ſociavit *Annam*, *Chriſtophori ultimi Comitis de Heiligenberg* filiam atque hæredem, quæ inſigni ditione mariti familiam locupletavit; integro nempe Comitatu *Heiligenbergenſi* in Suevia, & magna parte *Werdenbergici* in Rhætia; reliqua ejus portione ad Auſtriacos delapſa, qui eam deinceps Hohenzolleranis contulerunt. Ab eodem *Friderico*, omnes, quotquot è Furſtenbergica gente nunc ſuperſunt, communem ſanguinem ducunt: abundabat autem prole, in qua tres præcipuè mares eminuere, *Joachimus*, *Chriſtophorus* & *Heinricus*. Huic in partitione ditionum *Doneſchingam* obtigiſſe reperio, quæ, cum ille ex uxore *Amalia C. Solmenſi* non niſi filiam unicam *Annam Mariam*, *Chriſtophoro Truchſeſſio de Walburg* nuptam, ſuſcepiſſet, ad fratrem natu majorem recidit. A *Ioachimo* & *Chriſtophoro* duæ lineæ ortæ ſunt, *Werdenbergia* & *Blombergia*, quibus hodieque familia primariò diſtinguitur; de poſteriore inter Comites ſermo erit.

3. *Ioachimus*, *Werdenbergiæ* lineæ autor, nactus eſt in diviſione ditionum Comitatus *Werdenberg* & *Heiligenberg*, quibus morte fratris Heinrici *Doneſchinga* è Baarenſi Landgraviatu acceſſit. Thori ſociam habuit *Annam Frobenij Chriſtophori C. de Zimbern* filiam, cum qua complures liberos genuit, ſed non niſi gnatus unicus filiæque duæ vitæ ſuæ, quam ao. 1598. terminavit, ſuperſtites manſerunt; nimirum *Anna Conſtantia*, *Conrado Bemmelbergio* nupta, *Eleonora*, *Rudolpho C. Helfenſteinio* elocata, & *Fridericus*.

4. Is meritis & gratia apud Imperatorem Matthiam valens, in ejus aula ad ſummum dignitatis gradum emerſit; à ſecunda uxore *Maria*, *Comitiſſa ab Arcu*, ipſi licet nulla proles, opulenta tamen hæreditas obvenit, *Weitrenſis* ſcilicet Dynaſtia, in confiniis Bohemiæ & Auſtriæ, inferioris ſita, quam illa à priore marito *Wolfgango L. B. Rumpfio* acceperat: E prima autem uxore *Eliſabetha C. de Sulz* aliquot liberorum parens factus eſt, trium inprimis marium: *Wilhelmi*, *Egonis* & *Jacobi Ludovici*. Ex his *Wilhelmus* ſua in omni genere prudentia meruit, ut *Conſily Imperialis Aulici Præſes* conſtitueretur; ſed præmaturè anno ſcilicet 1618. duo & triginta annos natus, vita caruit, nullis è *Polyxena Poppelia de Lobkowitz* uxore ſua liberis ſuſceptis: à fratribus ejus duo rami provenerunt, *Heiligenbergenſis* & *Doneſchingenſis*.

5. *Ego* Comitatum *Heiligenbergenſem*, nec non Dynaſtias *Weitra*, *Jungenau*, & *Trochtelfingen* tenuit, multâque ac felici ſobole inclutus fuit, quam ex *Anna Maria Hohenzollerana* procreavit: Explevit naturæ modum an. 1635, d. 24. Aug. &, præter tres gnatas poſteà notandas, ſex filios ſuperſtites reliquit; quorum nomina hæc ſunt: *Ferdinandus Fridericus Ego*, *Leopoldus Ludovicus*, *Franciſcus Ego*, *Hermannus Ego*, *Wilhelmus Ego*, & *Erneſtus Ego*; ex his *poſtremus*, nec non *Leopoldus Ludovicus*, in juvenili ætate occiderunt, reliqui diverſimodè famam ſibi nomenque pepererunt.

6. *Ferdinandus Fridericus Ego* Cæſari operam ſuam addixit, à quo inter Cubicularios & Conſiliarios Imperiales Aulicos cooptatus, ſatellitióque ſuo præfectus eſt; induxit penatibus *Franciſcam Eliſabetham*, *Comitiſſam de Montrechier*, Lotharingam; è qua viventium numero exemptus, præter *duas filias* ſuperſtites poſteà nominandas, gnatum unicum reliquit *Maximilianum Joſephum*. Is *Doneſchingæ* ut plurimum degit, &, nupero cum Gallis bello, Circulo Suevico ductor legionis pedeſtris meruit, atque oppugnationi Philipsburgicæ interfuit; in qua dum promptius dimicat, obſeſſisque in vallo excubantibus ſclopeto (erat enim jaculandi peritiſſimus) non ſatis cautè inſidiatur, poſtquam haud paucos proſtraviſſet & luce privaſſet, tandem ipſemet mortifero vulnere ictus cecidit, animámque confeſtim exhalavit, menſe Septembri an. 1676, relicta vidua juvene *Anna Maria de Kokorzowv*, antiquiſſimæ in *Bohemia* ſtirpis, quæ nullam ei peperit ſobolem, jamque in conjugio *Erneſti Comitis de Waldſtein* vivit.

7. *Franciſcus Ego* Clericam vitam amplexus, mox Canonicatibus in diverſis Germaniæ Eccleſiis, Colonienſi, Argentinenſi,

Leodienſi, Hildeſienſi & Spirenſi auctus, amplioréſque ſubinde dignitates conſecutos eſt; námque in *Colonienſi* Cathedrali primò *Corepiſcopi*, poſtea *Decani*, ad S. *Gereonem* verò, in eadem civitate, *Præpoſiti* munera obtinuit; in *Hildeſienſi* Capitulo itidem *Præpoſituram* geſſit; in *Argentinenſi* Eccleſia è *Theſaurario* in *Epiſcopum* an. 1663. d. 19. Jan. electus fuit; cui faſtigio ſtatim acceſſit Adminiſtratio Abbatiatum *Murbacenſis* & *Luderenſis*, ſubſecutæ tandem ſunt Abbatiæ *Stabulenſis* & *Malmundarienſis*, quas Elector Colonienſis ei ceſſit. Sed tot tantisque dignitatibus cumulatum, & omnibus lætitiis, ob ſubjugatam à Gallis Argentinam, incedentem mors livida ipſis Calendis Aprilis an. 1682. oppreſſit, & in communem abire locum juſſit.

8. *Hermannus Ego* Electoris Bavariæ gratia floruit, apud quem Supremi aulæ Magiſtri munere functus eſt, eum nec non fratres ejus Leopoldus Auguſtus an. 1667. in altiorem ordinem extulit, & *Principali* axiomate decoravit; atq; Hermannum quidem ejusq; progeniem in perpetuum, fratres verò ejus non niſi ad dies vitæ: neque ita multò poſt ad ſeſſionem & ſuffragium in Senaculo Principum admiſſus eſt. Thalamo ſibi junxit *Mariam Franciſcam* agnatam, *Friderici Rudolphi C. Furſtenbergici* & *Annæ Magdalenæ Hanovicæ* filiam, è qua ſeptem liberos, quinque mares, duáſque fœmellas ſuſcepit, omnéſque, præter ſolum filium natu minimum *Egonem Hermannum Felicem Caëtanum*, qui breviſſimi ævi fuit, cùm an. 1674, d. 10. Sept. apoplexia correptus ſpiritum amiſiſſet, poſt ſe reliquit.

9. Inter filios familiam ducit ANTONIUS EGO, *Princeps in Furſtenberg, Comes in Heiligenberg & VVerdenberg, Landgravius in Baar, Dynaſta in Hauſen in valle Kinzingia & in VVeitra, Trochtelfingen & VVehrnvvag*: prodiit in lucem ao. 1656 d. 23. Apr. Uxorem duxit *Lutetiæ Pariſiorum*, ſub initium an. 1677, pronobo patruo ſuo Franciſco Egone, videlicet *Domicellam de Ligny*, filiam *Domini de Ligny, Equitis, Dynaſtæ de Grognevil, S. Piac, Chartanvillier, Boigneville & Termenonville*, anno demum 1682, menſe Novembri mortui; hic frater erat *Dominici de Ligny*, qui initiò *Aquarum & Sylvarum in Inſula Franciæ Præfectus*, poſteà, ſuſcepto Clericatu, *Dominico Seguier* celebratiſſimi Galliarum Cancellarii fratri *Epiſcopo Meldenſi* avunculo ſuo ſurrogatus, atque ao. 1681. defunctus eſt. Sobole Antonium Egonem auctum, atque anno 1680, menſe Majo, *filiam* ei natam eſſe accepimus.

10. Fratrum ejus nomina hæc ſunt:

FELIX EGO, natus d. 25. Nov. ao. 1657, *Adminiſtrator Abbatiarum Murbacenſis & Luderenſis*, Canonicus *Colonienſis*, *Argentinenſis*, *Spirenſis & Conſtantienſis*, Ser. Electoris Colonienſis Supremus Camerarius.

Maximilianus Ferdinandus Caëtanus Ioſephus Ego, n. d. 24. Oct. an. 1661. Canonicus *Colonienſis & Argentinenſis*.

Emanuel Franciſcus Ego, n. d. 2. Mart. an. 1663. Canonicus *Colonienſis & Argentinenſis*.

11. Inter illorum ſorores major nata eſt *Adelheidis*, quæ an. 1678. *Eugenio Alexandro, Comiti*, nunc *Principi de Taſſis*, Generali Poſtarum per Imperium Belgiumq; Præfecto in manum convenit.

Franciſca, minor natu, innupta vivit.

12. WILHELMUS EGO *Princeps in Furſtenberg*, Antonii Egonis patruus, anno 1629. d. 21. Oct. in lucem editus eſt, Franciſci Egonis fratris ſui veſtigia ingreſſus, multis in Germania Galliaque præbendis locupletatus fuit; militiæ tamen etiam nomen dedit, legione à Rege Galliæ donatus, cui in præſentia Antonius Ego præeſt; tandem fratri in potiore dignitatum parte ſucceſſit, atque *Epiſcopatum Argentinenſem*, *Decanatum Capituli Metropolitani Colonienſis*, *Abbatiasque Stabulenſem & Malmundarienſem* obtinuit, poſtea Coloniæ ſacro ordini initiari ſe paſſus eſt.

13. Sorores tres ei ſunt:

I. *Eliſabetha*, n. 15. Jun. 1621. & *Ferdinando Comiti Aſperimontij in Reckheim* an. 1643. nupta, quæ quidem num in vivis adhuc ſit, affirma[illegible]e non auſim.

II. *Maria Franciſca*, n. 6. Jun. 1633. ea primis nuptiis *Wolfgango Wilhelmo Comiti Palatino Neoburgenſi* an. 1651, ſecundis *Leopoldo Wilhelmo M. Badæ* an. 1666. in manum convenit, jamque *Badæ* viduam vitam vivit.

14. *Ferdinando Friderico Egoni*, illatum fratri natu maximo filias duas ſuperſtites fuiſſe dictum eſt; earum nomina hæc ſunt:

Maria Thereſia Eleonora.

& *Maria Franciſca*, nata an. 1658.

15. Reliquum eſt, ut de *Jacobo Ludovico*, Friderici filio natu minimo nonnulla addamus: is *Doneſchingenſem* ramum condidit, & præcipiti anno 1627. mortalitatem explevit, relicto poſt ſe filio unico, ex *Eleonora Comitiſſa de Schvvendi* uxore ſua ſuſcepto, *Franciſco Carolo*, qui an. 1626. d. 25. Mart. natus a. 1682. ſuperſtes adhuc fuit, vitam in caſtro *Wartenberg*, haud procul Doneſchinga diſſito, cœlebs quieto otio ducens, poſt-

poſtquam ditionem ſuam *Hermanno Egoni* patrueli conceſſiſſet, ea lege, ut annuam penſionem ſibi penderet.

Spen. loco cit. 16. *Scutum* Forſtenbergiorum *aureum eſt, margine ex argento & cyano in nubis ſpeciem variegato, repræſentans aquilam rubeam, roſtro & cruribus cærulis, quæ teſſera gentilitia eſt: pectori autem aquilæ* patmula *imponitur* quadripartita, *cujus* quadra prima & quarta *rubent vexillo Eccleſiaſtico tri ariam pinnato argenteo ornata, ſymbolo nempe* Werdenbergici Comitatus; ſecunda & tertia *argentea baltheum diagonalem cochleatum nigrum continent*, Heiligenbergenſe δεῖγμα. *Incumbunt clypeo* tres caſſides: *prima* Werdenbergica *coronata mitram Epiſcopalem argenteam minio prætextam, auroq; ornatam ſuſtinet; media* Furſtenbergiæ *pulvillus coccineus, aureis globulis & panniculis decoratus, huicque globus argenteus imponitur; è tertia coronata caput & collum vertagi argenteum propellit, cujus auri baltheus cochleatus* Heiligenbergenſ. *impreſſus eſt.* Lacinia *circumfluunt galeam priorem* argenteæ & rubeæ, *mediam* aureæ & rubeæ, *extremam* argenteæ & nigræ.

17. Referuntur *Furſtenbergici* Principes ad *Circulum Suevicum*, ejusque *ſecundum diſtrictum*: in comitiis Imperii *cum Principe Friſiæ Orientalis* eo, quo ſuperiore capite dictum eſt, modo *alternant*.

CAP. X.

DE PRINCIPIBUS SCHWARZENBERGICIS.

S*Einsheimiæ* gentis, à qua *Schvvarzenbergica* genus ducit, vetuſtas iam dudum apud Francos Orientales, aliàs *Oſtrofrancos* dictos, in communibus proverbiis eſt verſata; dum enim è primaria ſua nobilitate *Einheimios* ſuperbos, *Grumbachios* opulentiſſimos, *Sekendorfios* numeroſiſſimos (*Bruſchio* teſtante) vocitabant, *Seinsheimios antiquiſſimorum* vocabulo cohoneſtarunt. Licet vero conſtans ac communis fama, à multis ſeculis (ceu *Conradus Dinnerus* in commentario *de vita Georgy Ludovici Seinsheimy*, quem ſub *Thraſybuli Lepta* perſona edidit, refert) hucusque perducta prædicet, in Monaſterio *Burckblingen*, tumbis Seinsheimiorum nobilitato, antequam id à ſeditioſa agreſtium turba a. 1525. deſtructum eſt, Epitaphium longè vetuſtiſſimum extitiſſe, quo familiæ antiquitas ſupra 800. annos teſtata ſit; prætereaque in catalogo *Torneamentorum* in Germania quondam frequentiſſimorum, ad quæ non niſi perſpectæ nobilitatis & multarum imaginum viri admittebantur, creberrima Seinsheimiorum mentio inde à primo ludo equeſtri, quem Imp. Heinricus Auceps *Magdeburgi* an. 938.

Chronol. Monaſt. p. 91.

Lib. 1. p. 5.

edidiſſe fertur, occurrat; nihilo tamen ſecius operam mihi luſiſſe videtur *Bucelinus*, dum gentis Genealogiam juſta & continua ſerie, à *Friderico Seinsheimio*, qui ludis illis Magdeburgicis interfuiſſe perhibetur, inchoando, enumerare occœpit; nullis aliis adminiculis & teſtimoniis ſuffultus, quàm iſtis, quæ ex annalibus Torneamentorum mutuavit: fac enim conſtare libro huic αὐθεντίαν ſuam, quam tamen cordatiores nonquam non in dubium vocarunt, qua, quæſo, certitudine è puris nominibus, quæ inibi recenſentur, nulla cognationis appellatione addita, ſtemma Genealogicum concinnari, & hic pater fuiſſe, ille filius, iſte nepos &c. dici aut affirmari poterit?

Germ. T. IV.

2. Miſſa itaque altiore, eaque incerta, ſtirpis deductione, *Hildebrandum* in medium producamus, qui an. 1333. claruiſſe, duosque filios, *Hildebrandum, Juniorem* dictum, & *Michaelem* habuiſſe memoratur. Prior *Seinsheimios* nudè ſic nominatos, & hodienum florentes progenuit; è quibus *Chriſtopherus*, Hildebrandi Junioris trinepos, an. 1582. mortuus, *Baronis* axiomate ornatus fuit, pater *Georgii Ludovici*, quem agnatus cognominis, *Melchioris Seinsheimii* filius, *Erkingeri* nepos, (reliquos majores ipſe *Dinnerus*, vitæ ejus ſcriptor, ignoraſſe videtur) multarum ditionum in Franconia, & *Sichingæ* in Bavaria inferiore, ad *Lavarum* amnem, ſitæ dominus, hæredem *fideicommiſſarium* per teſtamentum, quod Noribergæ d. 7. Aug. an. 1589. ſcripſerat, conſtituit; eique & lineæ ſuæ, ſi eam deficere contingeret, agnatos *Schvvarzenbergicos* ſubſtituit. Obiit *Georgius Ludovicus* an. 1599. relicto ex *Anna Liechtenſteinia* filio *Johanne Erkingero*; qui an. 1619. in bello Bohemico fato conceſſit, duásque uxores habuit: prior *Chriſtina Limpurgica*, poſterior *Walpurgis Com. in Eberſtein & Neugarten* fuit. E priore natus eſt an. 1605. *Chriſtianus*, maritus primò *Ludovicæ Chriſtinæ Landſchadiæ*, an. 1624. ductæ, & an. 1629. mortuæ, ſecundò *Mariæ Cordulæ Sekendorfiæ*, quam exeunte anno 1629. ſibi copulavit; diſceſſit ex hominum vita an. 1646. E poſteriore conjugio ſuſcepit *Fridericum Ludovicum*; hic Receſſui Imperii a. 1654. inter Franconicos Comites ſubſcripſit, &, religione Evangelica cum *Pontificia* commutata, Electori Bavariæ operam ſuam addixit; à quo inter Cubicularios & Conſiliarios cooptatus fuit; cum Agnato *Johanne Adolpho Schvvarzenbergico* gravis ipſi lis interceſſit ob fideicommiſſum ſuprà memoratum; cujus ille, ſub prætextu tutelæ à *Chriſtiano* ſibi demandatæ, poſſeſſionem arripuit, eâque poſteà, Seinsheimiis culpam non impletarum conditionum fideicommiſſo annexarum

Lib. 1. p. 41.

impingens, decedere detrectavit; unde *Ludovicus Fridericus* executionem vigore *Instrumenti pacis* requisivit, eámque apud Deputatos Imperii Bambergam & Noribergam per ſententiam a. 1652. latam obtinuit; ſed Cæſar illam inhibuit, cauſæque cognitionem ad comitia remiſit. Tandem per transactionem ab Imp. Ferdinando III. an. 1655. confirmatam, res compoſita eſt, qua Seinsheimii omnia bona fideicommiſſaria, quæ quidem in Franconia ſita ſunt, nominatim *Marckbrait*, *Hohen- & Niedern Cottenheim*, *Seehaus*, nec non tel vindicationem prædiorum *Hausdorf & Ampherach*, cum omnibus & ſingulis pertinentiis, cum omni jure & cauſa, in *Johannem Adolphum*, ejusque hæredes tranſtulerunt, atque ita ex univerſo illo fideicommiſſo nil niſi *Sechingam* in Bavaria retinuerunt, ut adeò nihil eis loci inter Circuli Franconici Ordines amplius ſuperſit. Habuit *Fridericus Ludovicus* in matrimonio *Annam Claram B. à Tannberg*, è qua, præter gnatas quatuor, filios duos genuit *Ferdinandum*, & *Maximilianum*: horum alter uxorem è gente *Schenckiorum de Stauffenberg*, Epiſcopi Bambergenſis ſororem duxit.

3. *Michael Seinsheimius*, Hildebrandi Junioris frater, in caſtro *Steffansberg*, quod Kizingam & Volkachum interiacet, habitavit, lineæque exinde nomen dedit, quæ nunc etiam *Schvvarzenbergica* appellatur: ab eo *Cl. Rittershuſius* ſtirpis Genealogiam orditus eſt, filiumque ei tribuit *Erkingerum*. Hic *Supremi Foreſtarij* munus per diœceſin Herbipolitanam, quod beneficiario jure anteà *Comites de Truchedingen* ab eadem Eccleſia tenuerant, acquiſivit, atque arcem & præfecturam *Hohenlandsberg*, cum vico *Dornheim* à dicto Epiſcopatu ære ſibi comparavit; præterea caſtrum *Schvvartzenberg*, prope oppidum Schluſſelfeld, in Franconia, cum pertinentiis, ab Ottone Veſteobergio & Wilhelmo Abenſpergio, an. 1410. emit; idque cùm antehac liberum neminique obnoxium fuiſſet, S. R. Imperio, feodali nomine, ſubjecit, quo ipſo obtinuit, ut ab Imperatore Sigismondo, ob ſtrenuam ac indefeſſam ipſi & Imperio in Italia, item Bohemia contra Huſſitas, denique contra Imperii hoſtes opem & operam navatam, (ceu verba *Diplomatis* apud Lib. 1. p. 96. *Dinnerum* ſonant) in *Baronum S. R. Imperij* ordinem, procerum aſſenſu, adſcriptus fuerit.

4. *Erckingero* geniti ſunt, præter alios, *Michael & Sigismundus*, à quibus rurſum in ramos ſtirps deducta fuit, nempè in *Steffansbergenſem & Hohenlandsbergenſem*: Hunc *Sigismundus* proſevit, qui, vigore diſpoſitionis paternæ, dominia *Schvvartzenberg & Hohenlandsberg* nactus eſt, eaqua poſteà Marchionibus Brandenburgicis *ſub feudi* titulo obſtrinxit. E filio *Johanne* nepotes habuit *Chriſtophorum & Fridericum*, duorum iterum palmitum ſatores: horum alter, à *Friderico* conditus, in ejus filiis *Johanne*, *Paulo*, & *Friderico*, quos unà cum patruelibus Imperator Maximilianus II. a. 1566 *Comitum* axiomate decoravit, exaruit. *Chriſtophori* propago in quartam usque generationem duravit, ultimusque ex ea fuit *Georgius Ludovicus*, Eques Aurei Velleris, & Generalis in finibus Vinidorum; cui uxor prima *Anna Neumannia* dominium *Muran*, in ſuperiore Styria, quod ex hæreditate prioris mariti *Chriſtophori Liechtenſteinij* nacta fuerat, attulit; cùm verò filiorum duorum funera turbato mortalitatis ordine extuliſſet, an. 1646. vitam lineámque finivit, ſcripto hærede *Johanne Adolpho*, agnato; cui vivus adhuc bona avita in Franconia, videlicet Comitatum *Schvvartzenbergicum*, & Dynaſtiam *Hohenlandsberg* cum omnibus pertinentiis, in præjudicium proximiorum agnatorum, prout illi conqueſti ſunt, per ceſſionem ſcriptam tradidit, idque literis d. 17. Jan. an. 1643 datis Directoribus Circuli Franconici ſignificavit.

5. *Michaeli*, Sigismundi fratri, *Steffansbergenſis* rami conditori, duæ tribuuntur conjuges, prima *Bea Cronenbergia*, ſecunda *Urſula Franckengruneria*; ex utraque filium ſuſcepiſſe, ſingulisque *Michaelis* nomen dediſſe fertur: ille, qui è *ſecunda* natus eſt, filios duos, *Fridericum & Wolfgangum*, ex hoc autem nepotem *Johannem Onuphrium* habuit. Huic cum uxore *Maria de Grumbach*, cui mater *Lucia Martena*, è primaria Friſiorum nobilitate orta, fuit, aliquot in *Friſia Occidentali* prædia obvenerunt, quæ ille inhabitavit, lineamque proſevit; ea hodienum illic locorum ſuperat, & dominia *Olderſum*, *Oſtervvede*, & *Fiſchhauſen* tenet.

6. *Michael* alter, è priore Michaelis patris conjugio genitus, *Margaritam Huttenam* uxorem duxit, & pater extitit *Erkingeri & Sigismundi*; è quibus *hic* maſcula progenie caruit, *ille* in Belgium cum Maximiliano I. Auguſto profectus, ibi *Appolloniam Marcanam*, è Comitibus *Aremberga* prognatam, uxorem duxit, atque ex ea ſuſcepit *Egmondum & Wilhelmum*. Ille *Belgicam* lineam, quam etiam *Leodienſem* nominant, condidit, pater *Egmondi II*, avus *Egmondi III*, qui hoc uſus eſt titulo: *Comes de Schvvarzenberg, L. B. in Hohenlandsberg & Fischbach*, (in hoc caſtro, quod tribus leucis Luceburgio diſtat, ſedem habuit,) *Dynaſta in Bierſes*, *S. Lamprecht*, *Herk*, *Humaning*, *Hoſtonvillen*, *Campion*, *Marenne*, *Verdenne*, *& Meuny*. Ei *Maria Arſcentana*, *Comitiſſa de Ri-*

Rsviere, thori ſocia complures liberos pepe-rit, in *tabula Rittershuſ.* enumeratos; inter quos tamen omiſſa eſt *Maria Juſtina*, quæ anno 1663. *Maximiliano IV. Comiti Dieterichſteinio* nupſit.

7. *VVilhelmus*, Egmondi I. frater, ſub Carolo V. rebelles in Alſatia & vicinia oppreſſit, atq; è *Catharina Neſſelrod* filios duos procreavit, *Gotthardum*, & *Wilhelmum*; ille apud Wilhelmum Ducem Juliacenſem Aulæ Præfectus, & *Anna Metternichia* maritus, ſobole verò deſtitutus fuit. *Wilhelmus* in prœlio ad *S. Quintini* fanum a. 1557. occubuit, &, præter gnatam unicam *Eliſabetham*, *Wilhelmo de Neſſelrode* elocatam, filium reliquit, matre *Anna de Harff* natum, cui nomen *Adolphi* fuit. Is Imperatori Rudolpho II. ſtipendia fecit, ejusque exercitum in Hungaria ductans, longè omnes belli gloria & virtute ſuperavit, terrorémque latè Turcis injecit; maximè verò *Javarinò* capto clarum nomen conſecutus eſt, atque in præmium fidei ac fortitudinis à Cæſare *Comitis* axioma, quo primus è linea ſua an. 1599 auctus fuit, obtinuit. Verùm anno ſequenti, dum ad *Pappam* adverſus præſidiarios Gallos Belgáſque rebelliones & proditores acriter rem agit,

Thuan. Hiſt. l. 124. p. 910.

glande ictus cecidit; &, incredibili ſui deſideriô relicto, Viennam deportatus, militari pompa elatus ac conditus eſt. Uxor ei fuit *Margarita Wolfia de Metternich in Cracht*, filius unicus tantùm *Adamus*, virtutis paternæ hæres & ſingulari in omni genere prudentia præditus; qui in aula Electoris Brandenburgici magna auctoritate pollebat, ejusque auſpiciis dignitate *Magiſtri Ordinis Johannitici*, per Germaniæ partem Septentrionalem, ornatus eſt; Imperatori etiam Ferdinando II. charus fuit, adeò ut hic pro ejus ſanitate votum nuncuparet, quemadmodum

Op. Hor. ſub. c. 83. p. 4.

Venerabilis *Spenerus* è *Laimormanno* refert. Perſolvit naturæ debitum *Spandaviæ*, in Marchia Brandenburgenſi an. 1641. d. 4. Martii, poſtquàm è conjuge ſua *Margarita, Hartardi de Palland* gnata, filios duos ſuſcepiſſet, *Franciſcum Hartandum*, qui fata patris antevertit, & *Johannem Adolphum*.

8 Is nomen, quod ſibi pater avúsque prætulerant, novo atque illuſtri ſigno poſteris prætulit: eum enim non ſolùm natura & moribus, verùm etiam ſtudio ac doctrina dicunt fuiſſe ſapientem, gravem quoque, qui omnia quæ fiebant judicio certo ponderabat, utilia ſpecioſis anteferebat; induſtrium denique, qui ſtrenuè & impigrè patriæ ſerviit, ſerviendo conſumptus eſt. *Cato in foro*, *Cicero in Roſtris*, *Fabius in armis*, *patriæ providus*, *prodigus ſui*, publico elogio prædicari meruit. Atque hanc acerrimi Viri præſtantem prudentiam cognitam ac perſpectam habuere Auguſti duo, *Ferdinandus* & *Leopoldus*; nec non Archidux *Leopoldus Wilhelmus*, cui Achatis inſtar fuit, illis quoque eximiè carus & à Leopoldo honoribus cumulatus; nàmque inter Sacratiorum conſiliorum Arbitros locum nactus ad primum usque pervenit, Supremo Judicio Imperiali Aulico præſedit, tandemque torque Aurei Velleris decoratus in altiorem ordinem elatus, & ad *Principalem* dignitatem provectus eſt. Quamobrem an. 1672. cùm Franconici Circuli Ordines conventum agerent, per Legatum locum in ſcamno Principum, reſpectu Comitatuum *Schwarzenberg* & *Hohenlandsberg*, quibus Cæſar *Principale* axioma addiderat, occupavit; in comitiis autem Imperii demum an. 1674 d. 22. Aug. in Principum ſenaculum ſollemni more introductus, & ad ſuffragium admiſſus fuit.

9. Verùm ſicut dignitatum, ita & fortunarum facultatumque immenſa cepit incrementa; luculenta profectò illa fuit hæreditas, quam ex teſtamento *Georgii Ludovici Comitis* agnati ſui, de quo ſuprà dictum eſt, crevit: ea enim, præter *Comitatus in Franconia*, quos ille vivus adhuc ei ceſſit, (obſtrepentibus agnatis in Friſia & Belgio, qui jura ſua & proximitatem, ſcripto etiam in publicam lucem Germanica lingua edito, tutati ſunt,) dominium quoque *Muran* in Styria ſuperiore ipſi attulit. Jam porrò avitas *Seinsheimiorum* in Franconia ditiones omnes ſibi vindicavit, & per transactionem cum agnatis aſſeruit, quorum locum, quem inter Circuli Franconici membra habuerunt, ipſe implevit, duoque adeò ſuffragia obtinuit. In *Weſtphalia* poſſedit Dynaſtiam *Gimborn*, cum oppido & præfectura *Neuſtatt*; quæ Imperio immediatè ſubjacet, cujúsque reſpectu ao. 1651. in album *Circuli Weſtphalici* relatus fuit. In *Bohemia* Dynaſtias *Wittingau* & & *Frauenberg* juris ſui fecit, denique dominia *Seehaus*, *Gnozheim*, *Weſterndorf*, aliáque tenuit. Sed omnibus ornamentis & præſidiis redundantem mors, quæ pauperum tabernas, Regúmque turres æquo pulſat pede, derepentè, non tamen (uti perhibent) imparatum, abſtulit *Laxenburgi* d. 26. Maji, anno, quo agimus, 1683, poſt horam quintam pomeridianam, in cubiculo P. *Sautteri*, Regnantis Imperatricis Confeſſionarii, quem fortè convenerat, cùm manè ſecretiori cõſilio interfuiſſet.

10. Matrimonium ejus tenuit *Maria Juſtina*, *Comitiſſa de Stahrenberg*, *Ludovici* & *Barbaræ Herberſteiniæ* filia, quæ an. 1681. fatis conceſſit, & liberorum ſex mater facta eſt; è quibus *Leopoldus Philippus*, *Carola*, *Ludovicus Adamus*, & *Polyxena* brevis ævi fuere; duo diverſi ſexus ſuperant.

unà cum ditione ſua per tabulas ſupremas in fratris *Heinrici* filium tranſtuliſſet.

20. Enimverò *Heinricus*, (quem Batavis militantem, poſtquam variarum urbium & arcium expugnationibus ſtrenui Tribuni officio interfuiſſet, ſua merita validiſſimæ *Waſiorum* in Flandria urbi *Hneſta*, Gubernatorem præfecerunt) licet ætate fratribus inferior, fata tamen eorum prævertit, atque ex uxore ſua *Maria Eliſabetha*, *Johannis Erneſti C. de Limburg in Styrum* filia an. 1653. defuncta, liberos tres poſt ſe reliquit; è quibus ſecundò genitus *Fridericus* an. 1676. m. Sept. dyſenteria, in obſidione *Trajecti ad Moſam* contracta, *Ruremondæ* extinctus eſt; cæteri, nempe *Wilhelmus Mauritius*, & *Sophia Amalia*, de quibus poſteà, ſuperſtites ſunt.

21. *Georgius Fridericus*, turmæ Equeſtris baliſtariorũ ductor, & legionis Equeſtris excubiarum præfectus, ſub Arauſionenſe Principe meruit; poſtea *Bergopzomium* rexit, habuitque in conjugio *Mauritiam Eleonoram*, *Emanuelis Luſitaniæ Principis* & *Æmiliæ Arauſionenſis* filiam, è qua prolem non ſuſcepit, atque anno 1674. m. Junio mortalitatem explevit.

22. *Johannes Mauritius*, Princeps neque ſilendus neque dicendus ſine cura, bello acerrimus, virtute eximius, animo maximus fuit, & in altero quoque orbe victoriæ ſuæ monumenta poſuit, egregiisque factis, quæ in octennali *Braſilia Belgica* præfectura edidit, quæque Vir diſertiſſimus *Caſpar Barlæus* literis atque immortalitati mandavit, *Americani* cognomentum promeruit; poſteà in patrium orbem reverſus à fœderatis Ordinibus *Veſaliam* tuendam accepit, totiusque Equitatus ſub Principe Arauſionenſi Wilhelmo Præfectus conſtitutus fuit; denique à Sereniſſimo Electore Brandenburgico *Magiſterio Ordinis Johannitici per Marchiam*, *Saxoniam*, *Pomeraniam* & *Vandaliam*, nec non Suprema Præfectura Ducatus Clivenſis, Principatus Mindani & Comitatuum Marcæ & Ravensbergæ auctus eſt; tandem verò an 1679. d. 20. Dec. è caſtro ſuo *Bergendal* prope Cliviam ad meliorem vitam abiit, quinque & ſeptuaginta annos natus.

23. Duo itaque mares nunc è linea *Siegenſi* ſuperſunt, inter quos potiores partes tenet JOHANNES FRANCISCUS DESIDERATUS, *Princeps Naſſoviæ*, *Comes Catimelsboci*, *Viandæ* & *Diezia*, *Baro de Renaix*, filius *Johannis Junioris* atque *Erneſtinæ Arembergicæ*; is in patris mores atque inſtituta abiit, & Hiſpaniarum Regi operam addixit; à quo initio *Luxenburgenſi*, dein *Limburgenſi* Ducatui præfectus & *Eques Aurei Velleris* creatus eſt; denique an. 1680 poſt Principis de Mammines fata *Geldriam Hiſpanicam* regendam accepit. Matrimonium bis contraxit, prius an. 1651. d. 13. Nov. cum *Johanna Claudia*, *Johannis Georgii C. à Kœnigseck* & *Leonora C. ab Hohenembs* filia, quæ an 1664. ex partu *maſculi anonymi* animam efflavit, & torum vacuum reliquit *Maria Eleonora Sophia*, *Hermanni Fortunati M. Badenſis* & *Maria Sidonia C. Falkenſteinia* gnatæ; quam ille an. 1665. duxit & poſt triennium in puerperio extinctam amiſit. E priore conjugio filiolos, tres βραχυβίους, & gnatas quinque procreavit; ex his non niſi ſequentium nomina explorare licuit:

Maria Leopoldina, quæ *Mauritio Heinrico* agnato in *Hadamar* an. 1669. elocata, an. 1675. d. 27. Jun. obiit.

Erneſtina Leonora,

Clara Giliana,

& *Albertina Gabrielidis*.

24. *Clara Maria*, Principis ſoror, primò *Heinrico Erneſto Principi Ligniaci*, poſteà *Claudio Lamoraldo* illius fratri nupſit, nuncque vidua vivit.

25. Alter è *Siegenſi* linea, ſuperſtes, eſt WILHELMUS MAURITIUS, *Princeps Naſſoviæ*, *Comes Catimelsboci*, *Viandæ*, *Diezia*, *Limburgi* & *Bronchorſtii*, *Dynaſta in Beilſtein*, *Styrum*, *VViſch*, *Borkelohe*, *Liechtenvord* & *VVildenburg*, *Hæreditarius Bandereſius Ducatus Geldriæ* & *Zutphaniæ*, *Equeſtrium Ordinum Johannitici* & *Teutonici Eques*, *Commendator in Grunberg* & *Schooten*, filius *Heinrici* & *Mariæ Eliſabethæ C. de Limburg in Styrum*, quæ cum *Johannis Erneſti C. de Limburg in Styrum* unica eſſet gnata, ejus hæreditatem, (obnitentibus tamen nec vano conatu patruelibus ſuis, ſed impari conjugio prognatis,) adire contendit, jusque ad filium transmiſit: hic verò à patruo ſuo *Johanne Mauritio* teſtamento hæres ſcriptus, ditionem ejus, quæ duas partes Siegenſis Principatus complectitur, occupavit, ægrè id ferente *Johanne Franciſco Deſiderato*; qui propterea litem illam, quam ſuprà memoravi, retexuit, atque in aula Cæſarea *novam Commiſſionem* an. 1680 obtinuit, cui ille *Exceptionem declinatoriam fori*, ob pactum familiæ, quod Naſſovios in controverſiis familiaribus alios pati judices, quàm agnatos aut ab his delectos arbitros prohibet, interpoſuit. Cœterum in militia Ordinum fœderati Belgii *Chiliarcha* legionis pedeſtris, turmæque prætorianæ Helveticæ Præfectus audit, adſcivitque in matrimonium an. 1678. d. 6. Jan. *Erneſtinam Carolam*, *Adolphi Pr. Naſſovii è Dillenburgicis* & *Eliſabethæ Carolæ C. ab Holzapfel* gnatam, è qua an. 1680. d. 20. Febr. filius ipſi natus eſt.

26. So-

26. *Sophia Amalia*, Wilhelmi Mauritii ſoror unica, *Friderico Caſimiro Principi*, nunc *Duci Curlandiæ* in manum convenit.

27. Sequitur linea *Dillenburgica*, quam *Georgius* condidit: huic uxor prima *Anna Amalia, Philippi C. Naſſovio-Sarapontani* filia unica magnam dotem attulit, & numeroſam ſobolem peperit, è qua ſolus *Ludovicus Heinricus* ſtirpem propagavit: hic ſub Rege Sueciæ armatulit, & tres ſucceſſivè conjuges habuit; è prima *Catharina C. Sainenſi* multa proles prodiit; è ſecunda *Eliſabetha Rheingravia* tres tantùm filii provenere, è quibus minores natu iidemque gemelli in ipſo ortu exanimati ſunt; tertius *Auguſtus Heinricus* juveniles annos jam ſupergreſſus an. 1681, d. 7. Jan. occidit: tertium conjugium *Sophia Magdalena* patruelis ſuæ in *Hadamar* ſterile fuit. E literis primi thori notandæ veniunt tres filiæ. (1.) *Anna Amalia* primò *Ludovici C. de Wied*, poſteà *Chriſtiani C. de Sayn* uxor an. 1649. d. 6. Jul. mortua, (2.) *Ludovica*, *Johanni Ludovico C. ab Iſenburg* nupta & an. 1666. defuncta, (3.) *Magdalena*, quam *Chriſtianus Mauritius C. ab Iſenburg* an. 1662. duxit, & duo filii *Georgius Ludovicus*, atque *Adolphus*.

28. Ille *Annam Auguſtam*, *Heinrici Julii Ducis Brunſuicenſis* filiam, an. 1638 connubio ſibi junxit, & ſex liberorum pater ex ea factus eſt, è quibus duo ejus fata prævertēruot, reliquos an 1656. d. 19. Maji moriens ſuperſtites poſt ſe reliquit, ſed *Ludovica*, ultima proles an. 1670, d. 22. Febr. è medio exceſſit: tres ſuperant, filiæ nempe duæ, filiusque unicus; Is eſt

HEINRICUS *Princeps Naſſoviæ, Comes Catimeliboci, Viandæ & Dieziæ, Dominus Beilſteinii:* aſpexit lucem vitalem an. 1641. d. 28. Aug. atque an. 1664. fœdere jugali ſibi ſociavit *Dorotheam Eliſabetham*, *Georgii III, Ducis Lignicenſis in Sileſia*, è *Catharina Sophia Munſterbergica* filiam, è qua ſuſcepit:

I. *Sophiam Auguſtam*, n. 18. Apr. 1666.
II. *Georgium Ludovicum*, n. 21. Jun. 1667.
III. *Albertinam*, n. 8. Aug. 1668.
IV. *VVilhelmum*, n. 28. Aug. 1670.
V. *Carolum*, n. 4. Febr. † 28. Apr. 1672.
VI. *Adolphum*, n. 7. Mart. 1673.
VII. *Fridericam Amaliam*, n. 28. Dec. 1674.
VIII. *Dorotheam Eliſabetham*, n. 25. Jan. † 26. Jul. 1676.

29. *Sophia Eleonora*, Heinrici ſoror natu major, an. 1640. d. 2. Maji in lucem edita, innupta eſt.

Carola, nata an. 1643. d. 2. Jun. primis nuptiis *Auguſto Comiti à Ligniz* an. 1665. ſecundis *Ferdinando Goberto C. Aſpermontii & Reckheimii* an. 1680. in manum convenit.

30. *Adolphus Pr. Naſſovius*, Heinrici patruus, Georgii Ludovici germanus frater, *Schaumbergæ* habitavit, quam, inter Limburgum ad *Lohnam* & Naſſoviam ſitam, cum circumjecto dominio *Eſteranà* Pr. Hadamaranſi & Comite Leiningio-Weſterburgico emit, atque an. 1653. d. 6. Aug. in torum adſcivit *Eliſabetham Carolam*, *Petri Com. ab Holzapfel*, (qui ſub nomine Generalis *Melandri* famam ſibi peperit) filiam, qua poſſeſſionibus, ſoboleque aucta eſt; cumque an. 1676. d. 19. Dec. *Hadamarii*, quò ad viſendum agnatum excurrerat, repentino morbo oppreſſus, vitam amiſiſſet, tres filias poſt ſe reliquit; videlicet

I. *Erneſtinam Carolam*, natam an. 1662. & *Wilhelmo Mauritio* agnato è *Siegenſi* linea an. 1678. elocatam.
II. *Iohannam Eliſabetham*, n. an. 1663.
III. *Carolam*, n. an. 1672.

31. *Diezenſis* lineæ autor *Erneſtus Caſimirus* extitit, qui fratri Wilhelmo Ludovico in præfectura *Friſiæ & Græningæ* ſucceſſit, atque in exercitu Ordinum fœderatorum Belgii *Campi Mareſcallus*, rebusque contra Hiſpanos feliciſſimè geſtis inclytus fuit, & ad *Ruræmundam* glande ictus an. 1632, d. 5. Jun. occubuit. E Conjuge *Sophia Hedvvige Brunſuicenſi*, an 1642. mortua, par filiorum nobile ſuſcepit, *Heinricum Caſimirum*, & *Wilhelmum Fridericum*: Ille *Friſiæ & Græningæ* Gubernator, atque Ordinis Equeſtris Teutonici in *Ballivia Ultrajectenſi* Commendator ſummus, ſuper fortalitio *Naſſovienſi* in Flandria an 1640, d. 6. Jun. grave vulnus & d. 13. vitæ finem accepit. *Wilhelmus Fridericus*, fratris in dignitate ſucceſſor, ad *Dalenſe* caſtrum rem feliciter geſſit, idque expugnavit; ſed brevi pòſt an. 1664. d. 31. Oct. domi *Leovardiæ*, dum fiſtulam ferream probat, converſo ad os tubo, imprudens excuſſo globo ita ſe ſauciavit, ut paucos poſt dies, prima & viceſima ejusdem menſis fuit, expiraret. Viduam is reliquit *Heinricam Æmiliam Heinrici Friderici Pr. Arauſionenſis* filiam, etiamnunc ſuperſtitem, & ex ea duplicem ſobolem maſculam & fœmineam.

32. Illius nomen ſic ſe habet:

HEINRICUS CASIMIRUS *Princeps Naſſoviæ, Comes Catimeliboci, Vianaæ, Dieziæ & Spiegelbergæ, Dominus Beilſteinii & Liesfeldæ*; hic an. 1657, in Januar. in lucem editus, ſucceſſioni paternæ ab ineunte ætate deſtinatus fuit; quam etiam, poſtquam exceſſit ex ephebis, anno 1679. d. 19. Apr. in ſollemni Ordinum Friſiæ conventu, matre tutelam abdicante, adiit,

& provinciarum regimen ſuſcepit; deſponſa ipſi pronuper fuit, applaudentibus Ordinibus pariter & agnatis, *Heinrica Amalia*, *Joh. Georgii Pr. Anhaltini in Deſſau* ex *Heinrica Catharina Arauſionenſi* filia, conſobrina ſua.

33. *Sophia Wilhelmina*, ejus ſoror unica, vitalem auram primum hauſit an. 1664, m. Jul. & innupta adhuc eſt.

34. Reſtat linea *Hadamaria* quam *Johannes Ludovicus* proſevit; is cum à Reformatorum ſacris ad *Romana* tranſiiſſet, à Rege Hiſpaniarum Philippo IV. torque *Aurei Velleris*, ab Imperatore autem Ferdinando II. *clave aurea* donatus, & *Camerarius* dictus eſt. Ferdinandus III. ejus conſiliis operâque ad maxima quæque peragenda ſalubriter uſus, perſpecta Viri prudentia inter Secretorum Arbitros eum cooptavit, atque in Weſtphaliam ad conventus pacis agendos miſit: confecta pace ex Comite *Principem* fecit; quod axioma ipſe primus inter conſanguineos obtinuit, ita ut liberi etiam ejus, ex utroque ſexu, eorumque ſucceſſores, illo ætatèm gauderent. *Hadamaram* regiam ſuam, prolatis pomœriis amplificavit, multisque ſacris & profanis ædificiis exornavit. Tandem die ſexta Martii an. 1653. finem vitæ habuit, poſtquam diu cum morte conluctatus fuiſſet. Penatibus induxerat *Urſulam è Lippiæ Comitibus* prognatam, è qua duodecim liberorum parens factus eſt; quorum ſyllabum, quem *Rittershuſiana tabula* mancum exhibuit, integrum, prout eum opera amici Nobiliſſimi è Cancellaria Hadamarienſi accepi, dabo: I. *Johanna Eliſabetha*, n. 7. Jan. 1619. nup. a *Friderico Pr. Anhaltino in Häzgeroda*, †. 1647. II. *Ludovica Urſula*, n. 22. Mart. 1620. †. Hanoviæ 31. Aug. 1635. III. *Sophia Magdalena*, n. 6. Febr. 1622. elocata *Ludovico Heinrico* patrueli in *Dillenburg*, † 28. Jun. 1658. IV. *Joh. Ludovicus*, n. 29. Aug. 1623. †. 22. Jan. 1624. V. *Simon Ludovicus*, n. 18. Dec. 1624. †. 28. Febr. 1628. VI. *Mauritius Heinricus*, n. 1626. de quo poſteà. VII. *Hermannus Otto*, n. 13. Dec. 1627. Chori-Epiſcopus Colonienſis, Archidiaconus Trevirenſis & Canonicus Moguntinus, †. Francofurti ad Mœnum 26. Jul. 1660. VIII. *Philippus Ludovicus*, n. 21. Aug. 1628. †. 3. Apr. 1629. IX. *Anna Catharina*, n. 27. Apr. †. 11. Jun. 1630. X. *Johannes Erneſtus*, n. 15. Oct. 1631. †. 28. Sept. 1651. XI. *Anſelmus Ferdinandus*, n. 25. Dec. 1633. †. 3. Mart. 1634. XII. *Franciſcus Bernardus*, ſuperſtes.

Ibid. Hiſt. noſtr. temp. Part. I. p. 70.

35. *Mauritius Heinricus*, Principatus gubernacula poſt patris fata capeſſivit, & egregia fama moderatus eſt: anno 1650, menſe Februario primas nuptias celebravit cum *Erneſtina*, *Johannis Junioris* patruelis ſui è *Siegenſi* linea nata, quæ ſex ei liberos peperit: I. *Erneſtinam Ludovicam*, n. 17. Febr. 1651. †. 29. Maji 1661. II. *Johannem Lamoraldum Hermannum Franciſcum*, n. 21. Jan. 1653. †. 18. Febr. 1654. III. *Philippum Carolum*, n. 15. Maji 1656, †. 22. Jul. 1668. IV. *Franciſcum Caſparem*, n. 29. Nov. 1657, †. 24. Febr. 1659. V. *Claudiam Franciſcam*, n. 6. Jun. 1660, nuptam *Ferdinando Augusto Leopoldo Pr. Lobkovvizio*, an. 1677, †. 16. Mart. 1680. VI. *Maximilianum Auguſtum Adolphum*, n. 19. Oct. 1662, †. 26. Maji 1664. Poſtquam *Erneſtina* an. 1668, d. 15. Aug. è vita diſceſſit, *Maria Leopoldina* ipſius e fratre *Johanne Franciſco Deſiderato* neptis vacuum thorum an. 1669, d. 12. Aug. implevit, quæ ter mater facta eſt; I. *Leopoldi Franciſci Ignatii*, n. 26. Sept. 1672, †. 19. Jul. 1675. II. *Franciſci Alexandri*, de quo pauló poſt. III *Lotharii Hugonis Lamoraldi Auguſti*, n. 4. Apr. †. 24. Jun. 1675. Cum illam etiam fatorum iniquitas an. 1675. d. 27. Jun. rapuiſſet, ad tertia vota Mauritius Heinricus tranſiit, & in thalamum eodem adhuc anno, d. 24. Oct. adſcivit *Annam Ludovicam*, *Salentini Erneſti C. de Manderſcheid in Blanckenheim ex Erneſtina C. Sainenſi* filiam, è qua ſuſcepit I. *Damianum Salomonem Salentinum*, n. 24. Jul. †. 18. Octob. 1676 II. *Wilhelmum Bernardum Ludovicum*, n. 23. Maji, †. 3, Oct. 1677. III. *Hugonem Ferdinandum Leonorum Auguſtum*, n. 22. Maji 1678. †. 16 Apr. 1679. Quartæ prolis, quæ *fœminea* eſt, nativitatem non vidit, ſed antequam ea ex utero materno in lucem prodiret, vitam relinquere coactus eſt: obiit enim an. 1679. d. 24. Jan.

36. Duos itaque tantùm mares ex Hadamarenſi linea nunc ſupereſſe è dictis patet, è quibus Principatum tenet

FRANCISCUS ALEXANDER *Princeps Naſſoviæ*, *Comes Catimelsboci*, *Viandæ & Dietziæ*, *Dynaſta Bilſteinii*, Mauritii Heinrici è ſecunda conjuge filius: is auram vitalem hauſit, an. 1674, d. 27. Jan. & ſub tutela novercæ patruique adoleſcit.

37. *Soror* ei eſt unica, ſed conſanguinea, & poſt patris fata in lucem, ceu memoravi, edita, die nempè 6. Julii an. 1679, ea nomen habet *Albertinæ Johannetta Catharinæ Franciſcæ*.

38. FRANCISCUS BERNHARDUS *Princeps Naſſoviæ*, Illius *patruus & tutor*, ingreſſus eſt vitam an. 1637, d. 21. Sept. & Eccleſiæ mancipatus, Canonicis Capitularibus *Coloniæ* & *Argentorati* adſcriptus fuit atque illic jam ante aliquot annos *Senior Diaconus*, hic verò an. 1681. d. 9. Maji *Decanus* creari meruit.

39. Jam

39. Jam tandem *ſcutum*, quo *Principes Naſſovii* utuntur, delineare ſollemne noſtrum poſtulat; id verò *quadripartitum* eſt: area prima *cærulea plinthidib⁹ aureis ſparſa leonem ejuſdem metalli lingua & falculis rubeis continet*, Naſſoviorum teſſeram gentilitiam; ſecunda *aurea leonem rubeum, corona, lingua & falculis cæruleis refert*, Catimeliboeenſe ſymbolum; tertia *coccinea faſciam argenteam exhibet*, Viandenſis Comitatus δῆγμα; quarta *rubea leones duos gradientes aureos, lingua & falculis cæruleis*, Diezenſe emblema *repræſentat*. *Huic ſcuto* tres *incumbunt* galeæ, *quibus ſingulis imponitur jugum alarum nigrarum, hoc diſcrimine, ut primo inſcribatur balteus diagonalis argenteus, quinque foliolis aureis ornatus*; ſecundo, *quod explicatum eſt, pardus rubeus in ſphæra aurea*; tertio *bini leones gradientes in diſco rubeo*, *Lacinia* circumvolitant galeam primam *cærulea & aurea*, mediam *rubea & aurea*, tertiam *argentea & coccinea*.

Opuſc. Op. Her. l. 1. c. 26.

40. Atque hoc modo ſe habet vulgare Principum Naſſovicorum ſcutum; id autem aliqui auctius geſtant, & *Arauſionenſes* quidem illi aliud *ſcutulum* iterum *quadrifidum* imponunt, cujus 1. & 4. quadra *coccinea, baltheum aureum*, Cabillonenſe ſymbolum *refert*, 2. & 3. aurea, *duo cornua venatoria cærulea, ligaminibus & ornatu rubentibus*, Arauſionenſem teſſeram *continet*, *his verò quadris nova incumbit* parmula *novem teſſellis ex auro & cyano diſtincta*, Genevenſem Comitatum *deſignans*. Caſſides diverſæ à Naſſovicis clypeum hunc premunt; anterior enim *jugum alarum coloribus* Cabillonenſibus *diſcretarum continet*; media Arauſionenſis *coronata cornua cervina aurea ſuſtinet*; extremæ *jugum alarum aurearum, cui* Diezenſes *leones impreſſi, incumbit*.

41. *Wilhelmus Mauritius è Siegenſi linea*, Limburgio-Styrumiam *parmam avito ſcuto imponit: illa vero itidem* quadripartita *eſt*, & laterculo primo *argenteo leonem coronatum rubeum*, Limburgicum δῆγμα, *continet*, ſecundo *rubeo leonem argenteum coronatum* Bronchorſtium *exhibet*, tertio *aureo leones duos gradientes rubeos* Wiſchiorum *ſymbolum*, quarto *denique coccineo tres vitellos, ſive nummos Byzantinos aureos*, Burcoloenſe emblema *repræſentat*: galeas *etiam* tres *avitis addit, easque coronatas*, è prima Limburgia *ante caudam pavoninam exſurgit leo rubeus*, è ſecunda Wiſchia *duo pedes equini rubeus & auratus ſurſum protenduntur*; tertia Bronchorſtia *duos pedes urſinos argenteos, qui ſingulos globulos ſtringunt argenteos, ſuſtinet*.

42. Ad extremum, comprehenduntur Principes Naſſovici ſub *Circulo Weſtphalico*, atque in comitiis *duo ſuffragia* obtinent,

quorum prius *Hadamaria & Siegenſi*, alterum *Dillenburgica & Diezenſi* lineis competit. *Arauſionenſi* verò Principi nihil hodiè juris in Imperio eſt.

CAP. VII.

DE PRINCIPIBUS AUERSPERGICIS.

Auerſpergiorum illuſtris familia è *Carniola* ortum trahit, ubi, qua Iſtriam conterminat, caſtrum hujus nominis, cum vico adjacente, adhuc viſitur; & genti, in cujus patrimonio nunquam non fuit, nomen vel dediſſe, vel ab ea mutuaſſe creditur. Id verò ex *Aurupeni* veteris, quod *Japodum* vel *Japydum*, qui quondam has oras incoluerunt, non incelebre municipium fuit, atque ab Attila Hunnorum tyranno everſum eſt, ruderibus esſurrexiſſe *Lazius* cenſuit. Splendorem gentis munera hæreditaria *Mareſcalli & Camerary*, quibus à longo tempore in *Carniola & Vinidorum Marchia* eminet, augunt: conſtat enim, hujus generis officia primariæ dignationis familiis nunquam non collata fuiſſe.

Comment. de Rep. Rom. l. 12. ſect. 5. c. 4.

2. Stemma Auerſpergiorum *Bucelinus* à *Johanne Dynaſta ab Auerſperg*, qui circa annum 1027 claruerit, orditus eſt; idque juſta & continua ſerie ad noſtram usque ætatem deduxit. Undecimus à Johanne *Theobaldus* memoratur an. 1224. mortuus, atque ex uxore *Urſula de Liechteneck*, pater filiorum duorum, *Volcardi* nempe & *Engelhardi*, à quibus *dua linea* provenerunt. Illa quam *Engelhardus* condidit in *Pancratio* & *Volcardo* ipſius gnatis è *Scholaſtica de Kœnigsberg* ſuſceptis, iterum in ramus abiit. *Pancratio* & *Anna Frangipania* natus eſt *Trajanus*, maritus *Anna B. ab Eck*, & genitor *Hervvardi*, qui è *Maria Chriſtina B. de Spauer* procreavit *Wolfgangum Engelbertum* & *Chriſtophorum*. Hic an. 1592. fatorum legem implevit, duasque uxores habuit; *Annam de Malzan* & *Eliſabetham de Tanhauſen*; filios autem præcipuè *Hervvardum* & *Theodoricum*, *Comitum* axiomate auctos.

Append. ad Vol. II. Germ. Stemmatogr.

3. *Theodorico & Sidonia Gallin, Baroniſſa de Gallenſtein*, natus eſt *Johannes Wicardus*; is novum lumen familiæ ſuæ fœneravit: florens enim ſingulari gratia atque auctoritate apud Imperatorem Ferdinandum III, dignus ab eo fuit habitus, qui filio ejus primogenito Ferdinando IV. ad ingentes ſpes, quas prræmatura ejus atque acerba mors præſcidit, nato, moderandæ ipſius juventuti, & ſalubribus præceptis imbuendæ admoveretur: cujus operæ hoc præmium à beneficentiſſimo Hero tulit, ut ad *Principalem* dignitatem provectus, omnibusque prærogativis, quibus

ſtipata eſt, ornatus fuerit; ita ut etiam primogenito ex hæredibus ejus maſculis, aut his deficientibus alii ex ipſius gentilibus, quemcunque hæredem ſcriptus ſit, facultatem Principali axiomate utendi impertiverit. Cum itaque *Johannes Wicardus* in conventu Imperii publico, qui an. 1653. *Ratisbonæ* agebatur, comparuiſſet, & Reſcriptum Syllaticum, quo à Cæſare inſtructus fuit, Directorio Moguntino exhibuiſſet, utque præſtitis præſtandis ad ſeſſionem & votum in Principum collegio admitteretur petiiſſet; in hanc ſententiam itum eſt à Proceribus, ut propter egregia ſua merita, nulla præſtandorum habita ratione, ſine mora, voti compos redderetur; quare ſequentis anni die 28. Febr. ſollemni cerimonia in Senaculum Principum, unà cum *Salmenſi*, *Dietrichſteinio* & *Piccolomineo* introductus fuit, Chorago Epiſcopo Ratisbonenſi, quem Imperator *Commiſſarium* huic rei peragendæ conſtituerat. Non tamen ſimpliciter & ſine ulla lege ac reſervatione Auerſpergicus cæterique recepti, ſed aliquæ conditiones latæ ipſis fuerunt, atq; illæ potiſſimùm, ut, quamvis fundo immediatè Imperio ſubjecto adhuc deſtituantur, nihilo tamen ſecius, ad ſuſtentanda Imperii onera, ſymbola novæ dignitati congrua conferrent; filii verò eorum aut hæredes prærogativæ hujus inter Imperii Ordines ſedendi & ſententiam dicendi participes non fierent priùs, quàm bona immediata acquiſiverint. Utrique harum conditionum ſatisfecit Auerſpergius: nam & ſymbola ſua liberaliter obtulit, deque eorum ſumma cum Proceribus pepigit, & fundum Imperio immediatè ſubditum ſibi comparavit; nempè Comitatum *Thengen* in Suevia, ejusque primo diſtrictu ſitum, qui olim Nellenburgicorum Comitum fuit, atque illis extinctis ad Auſtriacos devenit; cui Cæſar Auerſpergii cauſa Principalem titulum addidit, atque eine Gefürſtete Graffſchafft dixit: unde eùm ille in conventu, quem Ordines Circuli Suevici an. 1664. agitarunt, in eorum numerum reciperetur, proximus ipſi locus á Principe Hohenzollerano Sigmaringenſi in ſcamno ſeculari aſſignatus eſt.

Limn. l. P. T. V. p. 461.

4. Neque verò ſatis habuit Ferdinandus Auguſtus altiorem ordinem Auerſpergium extuliſſe, ſed pluribus ſubinde ornamentis ac beneficiis eum cumulavit, atque etiam poſſeſſionibus locupletavit: namque Ducatum *Munſterbergenſem* & *Franckenſteinenſem* in Sileſia, qui, familia Ducum in Carolo Friderico an. 1647. extincta, ad ſe devolutus fuerat, ipſi conceſſit & ſolemni inveſtitura tradidit; præterea caſtrum Cæſareum ſive Burgum, quod *Welſii* in Auſtria ſuperiore eſt, cum annexa *Advocatia* (Burg-vogthey) ei contulit.

5. Verùm enim verò quemadmodum *nunquam diu eodem veſtigio ſtat fortuna, ſemperq́; homines*, (juxta monitū *Darii ad Alexandrum* M. apud *Curtium*) *quantamcunque felicitatem habeant, invidiam tamen ſentiunt majorem*; ita & Auerſpergium volubilis fortuna, poſtquam terras reliquiſſet Ferdinandus III, deſeruit, aliò ſe vertens, & quem anteà extulerat, ſubitò demergere eſt adorta, atque, adjuta minus commodis invidorum ac malevolorum ſermonibus, novi Heri Leopoldi Auguſti gratiâ ac favore expertem reddidit, à quo aula faceſſere juſſus, reliquâ ætatem in privato lare peragere coactus fuit. Diſceſſit tandem è vita, tædio ac morbo abſumptus, in arce ſua *Seiſenberg*, in Carniola inferiore, an. 1677. d. 5. Nov. Matrimonium ejus tenuit *Maria Catharina*, *Georgy Achatii Comitis de Loſenſtein*, Mareſcalli provincialis in Auſtria inferiore & Supremi Venationum præfecti filia, è *Franciſca C. de Mansfeld* nata, quæ utriusque ſexus ſobole maritum beavit.

6. Inter mares natura & dignitate Principali eminet

FERDINANDUS, *Dux Munſterbergæ & Franckenſteinÿ in Sileſia, S. R. I. Princeps ab Auerſperg, Princeps Comes in Thengen & Mitterburg, Comes in Gottſchen & VVels, Dynaſta in Schœn- & Seiſenberg, Supremus Mareſcallus & Camerarius Hæreditarius in Carniola & Vinidorum Marchia.* Is, non ita multò poſt patris fata, penatibus induxit *Mariam Catharinam*, *Johannis Maximiliani Comitis ab Herberſtein*, Capitanei Provincialis Styriæ, an. 1680. mortui, & *Mariæ Magdalenæ C. de Thun* filiam.

7. *Franciſcus Carolus*, qui in exercitu Cæſaris *Generalis Adjutantis* munus obit, & *Leopoldus*, Comites ab Auerſperg, Principis germani ſunt fratres: Sororum nomina reſciſcere integrum non fuit.

8. *Scutum* Principis Auerſpergici *ſemel perpendiculariter & bis transverſim ſecatur, atque in* ſex laterculos *dividitur*: primus *ſubdividitur in* duas areolas, quarum prior *bipertita ex auro & argento aquilam continet item bipertitam, in auro nigram, in argento rubeam, pectori impreſſa ſemiluna argentea; quod ſymbolum eſt* Munſterbergici Ducatus, altera *coccinea leonem argenteum auro coronatum, & cauda biſida* Bohemico *ſimilem refert*: laterculum ſecundum *faſcia undaſa cærulea in duas dividit regiones, quarum* ſuperior *rubea leonem argenteum gradientem auro coronatum*, inferior *aurea aquilam nigram, cujus pectori ſemiluna argentea inſcripta exhibent*: laterculus tertius & ſextus *rubei, ſingulos uros argenteos ſalientes & colli viridi inſiſtentes re-*

pra-

præſentant, quæ Auerſpergiorum teſſera familiaris *eſt* : quartus & quintus *aurei ſingulas aquilas nigras alis expanſis pertica ejuſdem coloris, quæ paxillis duobus fulcitur, inſiſtentes exhibent. Medio ſcuti loco* parmula *imponitur argentea, leonem rubeum auro coronatum continens. Tegit ſolee clypeus* mitra Ducali.

CAP. VIII.

DE PRINCIPIBUS OSTFRISIÆ.

DE inclutiſſima Comitum *Friſiæ Orientalis* ſive *Oſtfriſia* gente cùm maximè prolixéque *Ubbo Emmius*, in præclara & vaſta *Rerum Friſicarum* Hiſtoria, tùm ſumma-
L. 5. c. 49. tim ac concinnè Celeb. *Spenerus* in *Opere Haraldico* retulerunt. Nimirum originem ſuam referre ad Capitaneos & Dominos in *Grethſil*, qui *Sireſeny* à pleriſque nominabantur; è quorum pervetuſta & potente, in Friſia *Cis-Amaſana*, familia *Edzardus* ſeculo tertio & decimo ſuſcepit ex uxore *Doda*, quæ *Kenonis*, *Brocmery*, *Brokiæ*, *Marienhovæ*, & *Aurichovæ* Rectoris, maximè auctoritatis Viri, gnata fuit, quatuor filios, *Ulricum Gretſilanum*, *Imelonem*, & *Haronem Gretanum*, nec non *Ennonem Nordanum*; è quibus ultimus *Enno*, ſtrenuus libertatis Friſiorum defenſor, an. 1450. moriens, præter duas filias *Addam* & *Frovvam*, quarum illa *Luteto Manningæ Luteſburgi* Domino, hæc primò *Siboni Dornumano*, & poſteà *Epponi Brocas* ſive *Gockingæ* nupſerunt, totidem gnatos *Edzardum* & *Ulricum* poſt ſe reliquit. Ille *Rector & perpetuus Judex* à Friſiis electus, poſtquam *Brocmeriam* aliáſque ditiones ſui juris feciſſet, menſe Septembri an. 1441. peſte correptus impubis deceſſit, cum pridiè conjugem ejus ſecundam *Frovvam Berumanam* eadem lues rapuiſſet.

Lib. 23. p. 330. 2. *Ulricus* in fratris locum à Friſiis ſurrogatus, præclaris animi dotibus, quas *Emmius* prædicat, fortunam à germano acceptam auctiorem etiam reddidit; utque ingens factionum civilium vulnus ſolidaret, & inteſtinum Friſicæ nobilitatis odium minueret imò deleret, potentiorum affinitates ſectatus eſt, atque adeò primis nuptiis *Fol-*
Ib. p. 349. *quam*, *Wiberi Stedesdorpii & Eſena Domini* filiam, *Heronis Omconii* viduam, ſibi junxit; è qua licet prolem non ſuſtuliſſet, à ſocero, cujus indignationem *Onna, Folquæ* è priore marito gnata unica, incurrerat, *Eſenam* per donationem accepit: quam tamen poſteà *Siboni Dornumano*, Onnæ marito, lege beneficiaria contulit, à quo ad ejus filium & nepotem, indeque ad *Ritbergicos* Comites tranſiit.
Id. L. 25. p. 372. Secundo matrimonio ſibi ſociavit *Thedam*, *Vconis Lerani & Hebbæ Dornumanæ* filiam, florem familiæ *Foconianæ*, & rerum ejus, cis *Dollartum* ſinum, hæredem, quod anno 1453. d. 27. Maji in arce Berumana peractum eſt. *Gretanam* arcem, & *Embdanæ* eam partem, quæ *Amaſo* imminet ſplendidiùs extruxit, hancque frequentiſſimam ſedem elegit; mox civitatis Embdanæ beſſem à *Gerardo Petcumano* & *Appone Lopperſchemio* acquiſivit, Ibid. p. 385.
cumque jam ditionibus in immenſum eſſet locupletatus, ab Imperatore Friderico obtinuit, ut an. 1454 cum conjuge & poſteris *Comes Friſiæ Orientalis* crearetur, accepto di- Ib. p. 373.
plomate, quo *omnis Friſiæ regio, ab oſtio Amaſi occiduo in Viſurgis oſtium ſecundum litus, & hinc in fines usque Monaſterienſes & Oldenburgicos porrecta, cum Comitatus titulo in feudum perpetuum, ei & hæredibus, aſſignata fuit*. Non putavit tamen conſultum Ulricus Comitis nomine ſtatim uti, Cæſareumque diploma in medium proferre; ſed tempori ſerviens nono demum abhinc anno, miſſo iterum in Auſtriam Legato, declinandæ invidiæ cauſa id operam dedit, ut omiſſis, quæ ultra jus tendere videbantur, id obtineret, quod refutare velut injuſtum nemo poſſet. Hunc in uſum (*Emmii* verba refero,) *quæ jam poſſidebat ipſe* Ib. p. 389.
ac in ſuis rebus habebat, Nordam, Emdam, Auricam, item arces Grethanam, Berumanam, Auricanam, Lerothanam, Stickhuſanam, ditionemq; & agrum univerſum his annexum, cæteraque, quæ teneret ubivis ſita, cujuscunque generis, omnia, feudum fecit, & Imperio atque Imperatori ſubjecit: Imperator viciſſim conditione accepta, Comitatus titulo feudum id ornavit, & ipſum Ulricum, conjugemque ipſius, & liberos ac poſteros omnes in Comitum Imperii ordinem cooptavit, ſolitáque illi Ordini jura, dignitatem, honorem ius impertivit. Atque in hujus rei geſtæ teſtimonium diploma novum Ulrico tum datum, in quo *Comitis Nordani, Emdani, regionis Amaſanæ in Friſia Orientali* nomen ei tributum; quo etiam uſus eſt, & titulo Comitis Friſiæ Orientalis abſtinuit, quem tamen poſteri ejus aſſumpſerunt, hodiéque retinent. Verùm *Ulricus*, duorum tantùm annorum ſpatio interjecto, nempe an. 1466. in morbum incidens vitam cum imperio finivit, & ſex liberos, tres infirmioris ſexus, totidémque mares, *Ennonem*, *Edzardum*, & *Vconem* poſt ſe reliquit.

3. *Enno*, Primus hujus nominis Comes, egregius juvenis, in Palæſtinam iter fecit, indeque reverſus, cum ao. 1491. *Engelmannum* Freburgi præfectum, perfidiæ delatum, Id. L. 30. p.
ad ſe fide publica ex arce evocaſſet, reſpon- 459.
ſorumque ejus ferocia exaſperatus pedem, per glaciem tranſmiſſa foſſa referentem inſequeretur toto corpore armatos, glacies pondere fatiſcens ſubſedit, Comitémque cum ſatellitibus hauſit. *Vconem* nuptias parantem tum virgine familiæ *Egmondanæ* mors

 fato

fato propera *Aurica* d. 10. Jul. an. 1507. abſtulit.

4. *Edzardus* I., fratris natu majoris ſucceſſor, virture & rebus geſtis *Magni* cognomentum implevit, primúsque extitit, qui hanſtis è diligenti lectione ſcriptorum Lutheri locis Evangelicæ primitiis ſuperſtitiones abjecit, & pedetentim integrum fere Comitatū ad veram ac ſinceram fidem & religionem perduxit. Poſt conjugis ſuæ *Eliſabetha Ritbergica* mortem, quæ in an. 1512. incidit, quoniam ſeptem liberis auctus erat, cumque ejus funere, quamquam integer adhuc ætate, affectum conjugii ſimul ſepulturæ intulerat, tabulas ultimæ voluntatis ſuæ teſtes condidit; in quibus ita juſſit, ſi contingat plures ſe in vita liberos relinquere, ut ex iis, quem Ordines probaturi maximè ſint, unus ac ſolus in imperium ſibi ſuccedat: hic cœteris, fortunam induſtria & virtute quæſituris, pecunia ex æquo & bono ſatisfaciat. Ipſe tandem an. 1528, d. 15. Febr. ex hac in meliorem vitam abiit. Liberi omnes ſuperſtites ei manſerunt, filii tres erant, gnatæ quatuor: ex his *Anna*, *Antonio Comiti Oldenburgico* deſtinata, patris fata poſt bienniom ſecuta eſt, *Theda* an. 1563, ſexageſimo ætatis, innupta obiit, *Margarita Philippo C. Waldeccio* elocata fuit, *Armgardis* denique, quam *Balthaſar Dynaſta Eſenſis* ſponſam ambivit, ſed antequam obtineret, fatis conceſſit, ao. 1589. naturæ debitum reddidit. Filiorum nomina hæc ſunt: *Ulricus*, *Enno*, & *Johannes*.

Id. l. 10. p. 725.

Id. l. 44. p. 651.

5. *Johannes*, anno 1506. natus, in Belgio fortunarum ſedem reperit, &, pronuba Maria Regina Ungariæ & Gubernatrice Belgii, an. 1539. *Dorotheam Maximiliani I. Imperatoris* filiam, è concubina natam, conjugem accepit; dotis verò loco *Durbyum* oppidum cum agello circumjecto paucorum vicorum, in finibus Lucemburgici Principatus, nec non *Falcoburgy* & *Dala* præfecturam in ulteriore ripa *Moſa*: poſteà Limburgici etiam Ducatus gubernaculis admotus, & *Eques Aurei Velleris* à Philippo II. Rege Hiſp. anno 1556. creatus fuit; atque an. 1572. vivendi finem fecit, relicto filio *Maximiliano*, quem *Falcoburgium* nominarunt, quique ex uxore *Barbara Lalana* non niſi filias genuit, *Ludovicam*, *Everardo Barbanſonio Vice Comiti d'Avre*, *Dorotheam Jacobo Tſerclaës C. Tyllio* nuptas, *tertia* incomperti nominis *Jodoco de Bronchorſt & Batenberg B. in Anholt & Gronsfeld* in manum convenit.

Id. l. 10. p. 900.

6. *Ulricus* primogenitus ex *Edzardi Magni* filiis in Hiſpania aliquandiu egit, unde redux ingenio defecit, & deliriis obnoxius redditus eſt, *Hasletumque*, in aviis ac deſertis ſitum, quaſi in ſeceſſum ſemet amandavit; quare ad *Ennonem* rerum ſumma à nobilitate, antiſtitibus reliquisque populi primoribus delata eſt. Hic, *Emmio* teſtante, patri diſſimilimus, ingenioq; facili ac valdè mobili fuit, in religione nutans, & aurem importunis hominibus temerè commodans; ultimo tamen vitæ anno velut pœnitens priorum, vocato ad ſe *Johanne Laſco* Polono, Viro doctiſſimo & orthodoxiæ ſtudioſiſſimo, de reformando Eccleſiarum ſtatu ſeriò deliberavit. Cum Balthaſare Eſenſi, Viro tota vita turbulento, & levis fidei, perpetuum bellum geſſit, atque an. 1540 (non 1549.) d. 24. Sept. è vivis exceſſit, relictis ex *Anna Oldenburgica* conjuge ſua tribus filiabus, totidemque filiis *Edzardo II*, *Chriſtophoro* & *Johanne*. Ex his *Chriſtophorus* ao. 1566. in Hungaria, triginta annos natus, obiit; *Johannes*, poſt mirum ſed acerbiſſimum in Suecia cum *Cæcilia Regia* prole caſum, (quem *Emmius* recenſuit) à re uxoria abhorruit, Princeps cæteroquin excellentiſſimi ingenii, & præclaris animi corporisque dotibus, tum ſumma humanitate præditus; apud quem, *Thuano* teſte, plerique è Gallia, qui ob religionis cauſam ſolum vertere coacti fuerunt, tutum receptaculum habuerunt. Perfunctus eſt vitæ munere an. 1591, d. 29. Sept.

L. 58. p. 908.

Lib. 60. p. 957. & 656.

Hiſt. Lib. 100. p. 142.

7. *Edzardus II.* patri ſucceſſit, atque an 1558. *Holmæ* in Suecia matrimonium inivit cum *Catharina*, *Guſtavi Regis* filia; è qua *undecies* pater factus eſt, filiæ quinque fuere: *Margarita*, in Suecia an. 1588 mortua, *Anna*, nata anno 1562. & poſt tertias nuptias ao. 1622. defuncta, *Eliſabetha* in infantia extincta, *Sophia*, quæ an. 1574 nata, anno 1630 in arce *Pewſum* innupta deceſſit; denique *Maria* an. 1579 genita, & *Julio Erneſto D. Brunſuicenſi in Dannenberg* nupta. Filiorum nomina hæc ſunt: *Enno III.*, de quo poſteà; *Guſtavus*, natus an. 1565, denatus anno 1608, *Johannes*, qui neptem ex fratre, ceu mox dicetur, uxorem duxit, & lineam *Comitum Ritbergenſium*, de quibus alio loco ſermo erit, protevit. *Chriſtophorus* an. 1569 genitus, clariſſimus belli Dux, *Eques Aurei Velleris*, & Gubernator Lucemburgici Ducatus, qui, licet ter maritus, ac poſtremò quidem *Lamberta Ligniacenſis*, improlis tamen obiit. *Edzardus*, an. 1571 in lucem ſuſceptus, primum ætatis annum vix ſuperavit, *Carolus* denique *Otto*, natus an. 1577, qui an. 1603 in expeditione Ungarica fato abreptus eſt.

8. *Enno III.* an. 1563 in lucem prodiit, & poſt parentis fata ditionum regimen ſuſcepit: cum prima uxore *Walburgi*, quæ *Johannis Comitis Ritbergici* filia, &, ſorore ſua majore natu *Armgardi* ſine prole mortua, unica heres fuit, non ſolum Comitatum *Ritbergicum*,

gicum, ſed & Dynaſtias *Eſens*, *Stedesdorf* & *Witmund*, quæ conjunctim *Harlingia* provinciam componunt, nactus eſt: illa verò an. 1566 mortem obiit, non ſine veneni ſuſpicione, quo, unà cum filiolo recens nato *Johanne Edzardo*, ſublata credebatur; ſuperſtites tamen habuit filias duas, *Sabinam Catharinam*, an. 1582, & *Agnetem* an. 1583. natas, quarum illa *Johanni patruo* ſuo elocata, Comitatum *Ritbergicum* ei dotis loco attulit, & ad liberos tranſmiſit: *Agnes Gundacero Comiti*, poſtea *Principi Liechtenſteinio* in manum convenit, & maturè ante patrem an. 1616 deceſſit. Poſterior *Ennonis III.* conjux *Anna Holſata* fuit, è qua quinque liberos ſuſtulit, gnatas duas, *Chriſtinam Sophiam*, (cujus natalis in *tab. Rittersh.* omiſſus fuit d. 26. Apr. anni ſecularis) & *Annam Mariam*; illa *Philippo Landgravio Haſſiæ in Butzbach*, hæc *Adolpho Friderico D. Mecklenburgico* nupſit: filios tres, *Edzardum Adolphum*, in tabula omiſſum, anno 1599 genitum, & an. 1612 immatura morte ſublatum, *Rudolphum Chriſtianum* atque *Ulricum*.

9. Diſceſſit *Enno III.* ex hominum vita an. 1625, d. 19. Aug. & ditionum gubernacula ad filium *Rudolphum Chriſtianum* tranſmiſit: hic anno 1602. d. 25. Jul. in lucem prodiit, ſummamque ſpem ſubditorum, quam de eo jam puero habuerant, continuò adoleſcens & regimini admotus eximia virtute ſuperavit, ſed fatorum iniquitate citò abreptus eſt; anno enim 1628. d. 17. Apr. in arce *Berumana* ad tumultum fortè ortum accurrens infeliciter interemptus fuit. Succeſſit ei frater *Ulricus* Heros optimus, qui tranſmiſſas ad ſe ditiones per viginti annos turbidiſſimis temporibus fortiter ac prudenter rexit, atque an. 1648. d. 1. Nov. ſeculo valedixit; relictis poſt ſe tribus filiis, è *Juliana Haſſiæ Landgravia* uxore ſua ſuſceptis, nempe *Ennone Ludovico*, *Georgio Chriſtiano* & *Edzardo Ferdinando*.

10. *Enno Ludovicus*, ad quem poſt patris fata rerum ſumma devenit, novum decus familiæ intulit, ad *Principale* faſtigium ab Imperatore Ferdinando III. ao. 1654. evectus; quam dignitatem, cum an. 1660. d. 4. Apr. præmaturè vita caruiſſet, nec niſi duas gnatas ſuperſtites è conjuge ſua *Juſtina Sophia C. Barbienſi*, quæ demum an. 1677. mortalitatem exuit, ſuſcepiſſet, ad fratrem *Georgium Chriſtianum* tranſmiſit. Hic ab Ordinibus provincialibus & civitate Embdana diſſidio inteſtino, quod jamdum fratre ſuperſtite gliſcebat, aliquandiu exagitatus, opera Statuum fœderati Belgii in priſtinam cum illis concordiam reductus eſt. Novas autem ei mox turbas Epiſcopus Monaſterienſis *Chriſtophorus Bernhardus* concivit, quem Imperator *Executorem* in cauſa *Liechtenſteinenſi* denominaverat: ea verò ingens debitum trecentorum mille Imperialium, quibus ratione fructuum centum & triginta quinque mille alii accenſebantur, concernebat; hoc *Hartmannus Princeps Liechtenſteinius* matri ſuæ *Agneti Oſtfriſiacæ* ſuprà memoratæ à fratribus ejus conſanguineis ob Dynaſtias *Eſens*, *Stedesdorf* & *Witmund*, (quarum tamen plenum dominium ipſa ejusque ſoror germana, unà cum earum matre, in *Ennonem III.* per *Berumanam* juratam tranſactionem & renuntiationem tranſtulerant) per ceſſionem obveniſſe dictitabat, eoque nomine à Comitibus Oſtfriſiæ id exigebat, tergiverſantes autem coram Tribunali Spirenſi in jus vocavit, & cauſam vicit ſolutione Oſtfriſiacis imperata. Poſteà cum illi moras necterent in aula Cæſarea intercedente pro eo Nuntio Apoſtolico, per quem etiam à jurata illa tranſactione Berumana abſolutus fuerat, perfecit, ut Executio ſententiæ Spirenſis Monaſterienſi Antiſtiti demandaretur; quam iſte avidè ſuſcepit, atque anno 1663. militem ditionibus Oſtfriſiacis immiſit, ita ut ad bellum res ſpectaret; ſed fœderatarum provinciarum Ordines rei componendæ intenti procraſtinationem impetrarunt, & de ſuo centum & triginta quinque Imperiales dependerunt; nihilo tamen ſecius Epiſcopus, qui Eyderlandiæ inhiabat, inſigne illud & magni momenti ad *Amaſin* fortalitium aſtu occupavit & præſidio munivit; quod ægerrimè ferentes Batavi, cum reſtitutionem ejus à tenaciſſimo Præſule verbis impetrare non poſſent, *Principem Naſſovium Wilhelmum Fridericum*, cum magna militum manu, miſerunt, qui præſidiarios ad deditionem adegit, fortalitiumque recepit. Rei ſic geſtæ rationem Cæſari Ordines Generales per literas dederunt, Principi verò Oſtfriſiaco liberationis à vexatione Liechtenſteinia ſpes nulla, niſi explicata ſolutione, relicta fuit.

11. Cæterùm *Principale* axioma, quod Ennoni Ludovico primitùs collatum fuiſſe dixi, *Georgio Chriſtiano* Leopoldus Auguſtus an. 1662. renovavit, & ad filium ejus primogenitum atque in regimine futurum ſucceſſorem extendit. Nuptias ille an. 1662, d. 14. Maji celebravit cum *Chriſtina Carola*, *Eberhardi Ducis Wirtembergici* filia, è qua duplicem ſobolem ſequioris ſexus eandemque brevis ævi ſuſcepit; videlicet *Eberhardinam Catharinam Sophiam*, natam an. 1663. d. 25. Mart. atque anni ſequentis d. 10. Jul. defunctam, & *Julianam Carolam*, an. 1664. d. 3. Jun. genitam, & an. 1666, menſe Mart. iterum extinctam: moriens autem fato immaturo an. 1665, d. 10. Jun. uxorem gravidam reliquit, quæ menſibus expletis filium peperit, is hoc nomine eluit:

12. CHRISTIANUS EBERHARDUS, *Princeps Friſiæ Orientalis*, *Dynaſta in Eſens*,

Stedesdorff & Witmund; hauſit auram vitalem an. 1665, d. 11. Oct. & vix in lucem protractus unanimi Procerum Imperii conſenſu inter *Principes Imperii* cooptatos, & ſeſſione ac voto in eorundem collegio auctus fuit. In gremio ac ſinu matris ſuæ præſtantiſſimæ ac prudentiſſimæ fœminarum ſollicitè ac liberaliter educatus, & ſtudiis diſciplinisque Principe dignis innutritus, exteras oras perluſtravit, atque ubivis gentium omnium, Summatium præcipuè virorum, ora animósque in ſe convertit; jamq; patriæ redditus ea ſpecimina ſui dedit, ut magni, prudentis, & juſti Principis in ipſo indolem eſſe appareat; unde etiam à Rege Daniæ perinuper dignus habitus eſt, ut inſignibus *Ordinis Elephantiaci* decoraretur. De diſſenſione inter Principiſſam Regentem ejus matrem & Ordines Provinciales orta, nec adhuc ſopita, quæq; haud ita pridem Electori Brandeburgico vi Comiſſionis Cæſareæ anſam præbuit, ut *Grethſilam* occuparet, non neceſſe habeo multa commemorare; tutiusque reputo id levi quaſi brachio tranſilire.

13. Inter conſanguineos Principis proximi ſunt filii *Edzardi Ferdinandi* patrui ſui, quos duos ille anno 1668, ipſis Calendis Januarii ad ſuperos excedens poſt ſe reliquit, ſuſceptos è conjuge ſua *Anna Dorothea*, *Alberti Ludovici C. Crichingenſis* filia, an. 1665. ducta, quæ *Nordæ* vidua agit, illorum verò nomina ſic ſe habent:

EDZARDUS EVERHARDUS WILHELMUS Comes *Friſiæ Orientalis*, *Dominus in Eſens*, *Stedesdorf & Witmund*, natus an. 1666.

FRIDERICUS ULRICUS, *Comes Friſiæ Orientalis* &c. editus in lucem ao. 1667, d. 31, Dec.

Ambo jam in Galliis verſantur.

14. *Iuliana*, illorum patruelis, *Ennonis Ludovici* Principis & *Juſtina Sophia C. Barbienſis* filia major natu, hauſit auram vitalem menſe Novembri, an. 1657.

Sophia Wilhelmina, ejus germana, lucem primùm aſpexit an. 1659. d. 17. Sept.

15. *Scutum* Principis Friſiæ Orientalis ita Celeb. *Spenerus* delineavit, ut, *una perpendiculari & duabus transverſis lineis in* ſex areolas *dividatur, quarum* prima *nigra, aquilam expanſam auream, capite virgineo coronatam,* (*Harpyiam* Poetæ vocant) *cum quatuor Stellis aureis continet*, Friſiæ Orientalis δῆγμα; ſecunda *rubea aquilam auream refert* Ritbergenſem *teſſeram*; tertia *argentea faſciam exhibet coccineam, cui ſex rhombuli argentei & aurei impreſſi, comitesque tres lunæ cæleſtinæ inverſæ, quo ſymbolo dominia* TransLædana & Reiderana *denotari putantur*; quarta *cærulea leonem argenteum, cujus collo inſerta corona aurea ſed inverſa, continet*, Jeveranæ Dynaſtiæ *emblema*; quintam *auream urſus niger perrepit, numella aurea, lingua & oculis argenteis, quo* Eſenſe dominium *deſignatur*; ſexta *denique cærulea gemina vexilla aurea in decuſſim trajecta repræſentat*, Witmundanæ Dynaſtiæ *teſſeram*. Galeæ *huic clypeo* tres *incumbunt*: *prima* Ritbergica *exornatur aquila exoriente aurea rubeis alis, phaleris dependentibus ejusdem tincturæ*; *media* Friſiaca *duos ſuſtinet faſciculos plumarios nigros, inter quos comparet lilium aureum, laciniis itidem aureis & nigris*; *tertia duo vexilla aurea ſuſtinet, cæruleum lilium ſtipantia, laciniis dependentibus aureis & cyaneis*.

16. Comprehenditur Princeps Friſiæ Orientalis ſub *Circulo Weſtphalico*, in cujus ærarium ſymbola ſua reſpectu Friſiæ confert; *Harlingana* verò Dynaſtiæ ab Imperii oneribus prorſus ſunt exemptæ. Sedes Principis *Aurica* eſt, propè in meditullio provinciæ ſita: in civitatem *Embdanam* nihil ipſi juris nunc competit, nam quæ majores habuere, per conventionem *Delffilanam* anno 1595. amiſſa ſunt, arcem tantùm ibi tenet Immunitatem, quam prætor qui colonis ad præfecturam illam pertinentibus, ipſius nomine jus dicit, inhabitat. In conventibus Imperii Princeps Oſtfriſiæ *cum Furſtenbergico alternat*, Ita tamen ut illi jus proëdriæ bis absque interruptione, huic verò tertia demum vice competat.

CAP. IX.

DE PRINCIPIBUS FURSTENBERGICIS.

FUrſtenbergicam familiam, nulli in Suevia vetuſtate & illuſtri ſplendore ſecundam Vir in indagandis rebus patriis ſolertiſſimus *Bucelinus* ab *Egone* ſive *Egano*, Agilolfingici generis heroë, qui circa an. 670. claruit, derivavit, eique *Heinricum Friburgi & Furſtenbergæ Comitem*, à quo *Rittershuſius* Genealogiam gentis orditus eſt, pronepotem tribuit. Germ. Stemmatogr. T. IV. In hujus poſteritate enumeranda, bini illi autores, quos citavi, enormiter diſcrepant, prout è collatione ſtemmatum, tum etiam in *Opere Haraldico* laudatiſſimi Polyhiſtoris *Speneri*, qui varietatem illam ſingillatim & dilucidè recenſuit, videre eſt. Lib. p. c. 11. §. 1. Quare altiorem ſtirpis deductionem prætermitteotes, eò tranſilimus, ubi Genealogi conſentire occipiunt, nempe ad *Wolfgangum*, *Comitem de Furſtenberg*, *Landgravium in Baar*, qui anno 1510. fatis conceſſit, & ex *Eliſabetha Solmenſi* uxore ſua, præter aliquot gnatas, filios duos ſuſcepit, *Wilhelmum* & *Fridericum*. *Wilhelmus* clarum in militia nomen conſecutus eſt,

cumque initiò Regi Galliæ adverſus Cæſarem ſtipendia feciſſet, factus ab illo alienior, per Granvallanum viam ſibi, ad Imperatoris Caroli V. gratiam paravit, collectiſque in agro ſuo copiis aliquot, cum Cæſareis media bruma prope Lucenburgum ſeſe conjunxit; ſed non ita multò poſt, cùm, Imperatore caſtra ad *Matronam* locante, vadum fluminis exploraturus egreſſus eſſet, ab equitibus Gallis interceptus & magno cum ludibrio, nec
Commens. lib. (*Sleidano* referente) ſine conviciis, quod ipſorum partes antea ſecutus magnam auri vim è Galliis exportaſſet, in caſtra, indeque Lutetiam perductus fuit; ubi per anni ſpatium in cuſtodia detentus, tandem an. 1545. depenſis aureorum millibus triginta dimiſſus eſt. Ab uxore ſua *Bona*, *Claudy Novocaſtrenſis* filia, jus ſibi in dominia *Blaumont*, *Hericourt*, *Clermont* & *Chaſtelet*, quæſitum jure adverſus Wirtenbergicos Mompelicardi Comites, idque ſuis viribus diffiſus poſteà in Ferdinandum Archiducem ceſſione transtu-
Lib. 4. c. 6. §9. lit, quemadmodum *ſuperiùs* dictum fuit: deceſſit an. 1549. prole deſtitutus.

2. *Fridericus* felici connubio ſibi ſociavit *Annam*, *Chriſtophori ultimi Comitis de Heiligenberg* filiam atque hæredem, quæ inſigni ditione mariti familiam locupletavit; Integro nempe Comitatu *Heiligenbergenſi* in Suevia, & magna parte *Werdenbergici* in Rhætia; reliqua ejus portione ad Auſtriacos delapſa, qui eam deinceps Hohenzolleranis contulerunt. Ab eodem *Friderico*, omnes, quotquot è Forſtenbergica gente nunc ſuperſunt, communem ſanguinem ducont: abundabat autem prole, in qua tres præcipuè mares eminuere, *Joachimus*, *Chriſtophorus* & *Heinricus*. Huic in partitione ditionum *Doneſchingam* obtigiſſe reperio, quæ, cum ille ex uxore *Amalia C. Solmenſi* non niſi filiam unicam *Annam Mariam*, *Chriſtophoro Truchſeſſio de Walburg* nuptam, ſuſcepiſſet, ad fratrem natu majorem recidit. A *Ioachimo* & *Chriſtophoro* duæ lineæ ortæ ſunt, *Werdenbergia* & *Blombergia*, quibus hodienum familia primariò diſtinguitur; de poſteriore inter Comites ſermo erit.

3. *Ioachimus*, *Werdenbergiæ* lineæ auctor, nactus eſt in diviſione ditionum Comitatus *Werdenberg* & *Heiligenberg*, quibus morte fratris Heinrici *Doneſchinga* è Baarenſi Landgraviatu acceſſit. Thori ſociam habuit *Annam Frobenij Chriſtophori C. de Zimbern* filiam, cum qua complures liberos genuit, ſed non niſi gnatos unicos filiæque duæ vitæ ſuæ, quam ao. 1598. terminavit, ſuperſtites manſerunt; nimirum *Anna Conſtantia*, *Conrado Bemmelbergio* nupta, *Eleonora*, *Rudolpho C. Helfenſteinio* elocata, & *Fridericus*.

4. Is meritis & gratia apud Imperatorem Matthiam valens, in ejus aula ad ſummum dignitatis gradum emerſit; à ſecunda uxore *Maria, Comitiſſa ab Arcu*, ipſi licet nulla proles, opulenta tamen hæreditas obvenit, *Weitrenſis* ſcilicet Dynaſtia, in confiniis Bohemiæ & Auſtriæ, inferioris ſita, quam illa à priore marito *Wolfgango L. B. Rumpſio* acceperat: E prima autem uxore *Eliſabetha C. de Sulz* aliquot liberorum parens factus eſt, trium inprimis marium: *Wilhelmi*, *Egonis* & *Jacobi Ludovici*. Ex his *Wilhelmus* ſua in omni genere prudentia meruit, ut *Conſilij Imperialis Aulici Præſes* conſtitueretur; ſed præmaturè anno ſcilicet 1618. duo & triginta annos natus, vita caruit, nullis è *Polyxena Poppelia de Lobkowitz* uxore ſua liberis ſuſceptis: à fratribus ejus duo rami provenerunt, *Heiligenbergenſis* & *Doneſchingenſis*.

5. *Ego* Comitatum *Heiligenbergenſem*, nec non Dynaſtias *Weitra*, *Jungenau*, & *Trochtelfingen* tenuit, multàque ac felici ſobole inclutus fuit, quam ex *Anna Maria Hohenzollerana* procreavit: Explevit naturæ modum ao. 1635, d. 24. Aug. &, præter tres gnatas poſteà notandas, ſex filios ſuperſtites reliquit; quorum nomina hæc ſunt: *Ferdinandus Fridericus Ego*, *Leopoldus Ludovicus*, *Franciſcus Ego*, *Hermannus Ego*, *Wilhelmus Ego*, & *Erneſtus Ego*; ex his *poſtremus*, nec non *Leopoldus Ludovicus*, in juvenili ætate occiderunt, reliqui diverſimodè famam ſibi ouméuque pepererunt.

6. *Ferdinandus Fridericus Ego* Cæſari operam ſuam addixit, à quo inter Cubicularios & Conſiliarios Imperiales Aulicos cooptatus, ſatellitióque ſuo præfectus eſt; induxit penatibus *Franciſcam Eliſabetham*, *Comitiſſam de Montrechier*, Lotharingam; è qua viventium numero exemptus, præter *duas filias* ſuperſtites poſteà nominandas, gnatum unicum reliquit *Maximilianum Joſephum*. Is *Doneſchingæ* ut plurimum degit, &, nupero cum Gallis bello, Circulo Suevico ductor legionis pedeſtris meruit, atque oppugnationi Philipsburgicæ interfuit; in qua dum promptius dimicat, obſeſſiſque in vallo excubantibus ſclopeto (erat enim jaculandi peritiſſimus) non ſatis cautè inſidiatur, poſtquam haud paucos proſtraviſſet & luce privaſſet, tandem ipſemet mortifero vulnere ictus cecidit, animámque confeſtim exhalavit, menſe Septembri an. 1676, relicta vidua juvene *Anna Maria de Kokorzowo*, antiquiſſimæ in *Bohemia* ſtirpis, quæ nullam ei peperit ſobolem, jamque in conjugio *Erneſti Comitis de Waldſtein* vivit.

7. *Franciſcus Ego* Clericam vitam amplexus, mox Canonicatibus in diverſis Germaniæ Eccleſiis, Coloinenſi, Argentinenſi,

Leodienſi, Hildeſienſi & Spirenſi auctus, ampliorésque ſubinde dignitates conſecutus eſt; námque in *Colonienſi* Cathedrali primò *Corepiſcopi*, poſtea *Decani*, ad S. *Gereonem* verò, in eadem civitate, *Præpoſiti* munera obtinuit; in *Hildeſienſi* Capitulo itidem *Præpoſituram* geſſit; in *Argentinenſi* Eccleſia è *Theſaurario* in *Epiſcopum* an. 1663. d. 19. Jan. electus fuit; cui faſtigio ſtatim acceſſit Adminiſtratio Abbatiarum *Murbacenſis* & *Luderenſis*, ſubſecutæ tandem ſunt Abbatiæ *Stabulenſis* & *Malmundarienſis*, quas Elector Colonienſis ei ceſſit. Sed tot tantisque dignitatibus cumulatum, & omnibus lætitiis, ob ſubjugatam à Gallis Argentinam, incedentem mors livida ipſis Calendis Aprilis an. 1682. oppreſſit, & in communem abire locum juſſit.

8. *Hermannus Ego* Electoris Bavariæ gratia floruit, apud quem Supremi aulæ Magiſtri munere functus eſt, eum nec non fratres ejus Leopoldus Auguſtus an. 1667. in altiorem ordinem extulit, & *Principali* axiomate decoravit; atq; Hermannum quidem ejusq; progeniem in perpetuum, fratres verò ejus non niſi ad dies vitæ: neque ita multò poſt ad ſeſſionem & ſuffragium in Senaculo Principum admiſſus eſt. Thalamo ſibi junxit *Mariam Franciſcam* agnatam, *Friderici Rudolphi C. Furſtenbergici* & *Annæ Magdalenæ Hanovicæ* filiam, è qua ſeptem liberos, quinque mares, duásque fœmellas ſuſcepit, omnésque, præter ſolum filium natu minimum *Egonem Hermannum Felicem Caëtanum*, qui breviſſimi ævi fuit, cùm an. 1674. d. 10. Sept. apoplexia correptus ſpiritum amiſiſſet, poſt ſe reliquit.

9. Inter filios familiam ducit

ANTONIUS EGO, *Princeps in Furſtenberg, Comes in Heiligenberg & VVerdenberg, Landgravius in Baar, Dynaſta in Hauſen in valle Kinzingia & in VVeitra, Trochtelfingen & VVehrnvvag*: prodiit in lucem an. 1656 d. 23. Apr. Uxorem duxit *Lutetiæ Pariſiorum*, ſub initium an. 1677, pronubo patruo ſuo Franciſco Egone, videlicet *Domicellam de Ligny*, filiam *Domini de Ligny, Equitis, Dynaſtæ de Grognévil, S. Piac, Chartanvillier, Boigneville & Yermenonville*, anno demum 1682, menſe Novembri mortui; hic frater erat *Dominici de Ligny*, qui initiò *Aquarum & Sylvarum in Inſula Franciæ Præfectus*, poſteà, ſuſcepto Clericatu, *Dominico Segnier* celebratiſſimi Galliarum Cancellarii fratri *Epiſcopo Meldenſi* avunculo ſuo ſurrogatus, atque an. 1681. defunctus eſt. Sobole Antonium Egonem auctum, atque anno 1680, menſe Majo, *filiam* ei natam eſſe accepimus.

10. Fratrum ejus nomina hæc ſunt:

FELIX EGO, natus d. 25. Nov. an. 1657, *Adminiſtrator Abbatiarum Murbacenſis & Luderenſis*, Canonicus *Colonienſis, Argentinenſis, Spirenſis & Conſtantienſis*, Ser. Electoris Colonienſis Supremus Camerarius.

Maximilianus Ferdinandus Caëtanus Joſephus Ego, n. d. 24. Oct. ao. 1661. Canonicus *Colonienſis & Argentinenſis*.

Emanuel Franciſcus Ego, n. d. 2. Mart. an. 1663. Canonicus *Colonienſis & Argentinenſis*.

11. Inter illorum ſorores major natu eſt *Adelheidis*, quæ an. 1678. *Eugenio Alexandro, Comiti*, nunc *Principi de Taſſis*, Generali Poſtarum per Imperium Belgiumq; Præfecto in manum convenit.

Franciſca, minor natu, innupta vivit.

12. WILHELMUS EGO *Princeps in Furſtenberg*, Antonii Egonis patruus, anno 1629. d. 21. Oct. in lucem editus eſt, Franciſci Egonis fratris ſui veſtigia ingreſſus, multis in Germania Galliaque præbendis locupletatus fuit; militiæ tamen etiam nomen dedit, legione à Rege Galliæ donatus, cui in præſentia Antonius Ego præeſt; tandem fratri in potiore dignitatum parte ſucceſſit, atque *Epiſcopatum Argentinenſem, Decanatum Capituli Metropolitani Colonienſis, Abbatiasque Stabulenſem & Malmundarienſem* obtinuit, poſteà Coloniæ ſacro ordini initiari ſe paſſus eſt.

13. Sorores tres ei ſunt:

I. *Eliſabetha*, n. 15. Jun. 1621. & *Ferdinando Comiti Aſperimontij in Reckheim* an. 1643. nupta, quæ quidem num in vivis adhuc ſit, affirmare non auſim.

II. *Maria Franciſca*, n. 6. Jun. 1633. ea primis nuptiis *Wolfgango Wilhelmo Comiti Palatino Neoburgenſi* an. 1651, ſecundis *Leopoldo Wilhelmo M. Badæ* an. 1666. in manum convenit, jamque *Badæ* viduam vitam vivit.

14. *Ferdinando Friderico Egoni*, illarum fratri natu maximo filias duas ſuperſtites fuiſſe dictum eſt; earum nomina hæc ſunt:

Maria Thereſia Eleonora.

& *Maria Franciſca*, nata an. 1658.

15. Reliquum eſt, ut de *Jacobo Ludovico*, Friderici filio natu minimo nonnulla addamus: is *Doneſchingenſem* ramum condidit, & præcipiti anno 1627. mortalitatem explevit, relicto poſt ſe filio unico, ex *Eleonora Comitiſſa de Schvvendi* uxore ſua ſuſcepto, *Franciſco Carolo*, qui an. 1626. d. 25. Mart. natus a. 1682. ſuperſtes adhuc fuit, vitam in caſtro *Wartenberg*, haud procul Doneſchinga diſſito, cœlebs quieto otio ducens,

poſt-

poſtquam ditionem ſuam *Hermanno Egoni* patrueli conceſſiſſet, ea lege, ut annuam penſionem ſibi penderet.

Spen. loco cit. 16. *Scutum* Furſtenbergiorum *aureum eſt, margine ex argento & cyano in nubis ſpeciem variegato, repræſentans aquilam rubeam, roſtro & cruribus cærulis, quæ teſſera gentilitia eſt: pectori autem aquilæ* parmula *imponitur* quadripartita, *cujus* quadra prima & quarta *rubent vexillo Eccleſiaſtico trifariam pennato argenteo ornata, ſymbolo nempe* Werdenbergici Comitatus; ſecunda & tertia *argentea baltheum diagonalem cochleatum nigrum continent*, Hiligenbergenſe δεῖγμα. *Incumbunt clypeo* tres caſſides: *prima* Werdenbergica *coronata mitram Epiſcopalem argenteam minio prætextam, auroq; ornatam ſuſtinet; media* Furſtenbergiæ *pulvillus coccineus, aureis globulis & panniculis decoratus, huicque globus argenteus imponitur; è tertia coronata caput & collum vertagi argenteum proſpectat, cujus auri baltheus cochleatus* Heiligenbergenſis *impreſſus eſt*. Laciniæ *circumfluunt galeam priorem* argenteæ & rubeæ, *mediam* aureæ & rubeæ, *extremam* argenteæ & nigræ.

17. Referuntur *Furſtenbergici* Principes ad *Circulum Suevicum*, eusque *ſecundum diſtrictum*: in comitiis Imperii *cum Principe Friſi-Orientalis* eo, quo ſuperiore capite dictum eſt, modo *alternant*.

CAP. X.

DE PRINCIPIBUS SCHWARZENBERGICIS.

SEinsheimiæ gentis, à qua *Schvvarzenbergica* genus ducit, vetuſtas iam dudum apud Francos Orientales, aliàs *Oſtrofrancos* dictos, in communibus proverbiis eſt verſata; dum enim e primaria ſua nobilitate *Einheimios* ſuperbos, *Grumbachios* opulentiſſimos, *Sekendorfios* numeroſiſſimos (*Bruſchio* teſtante)

Chronol. Monaſt. p. 103. vocitabant, *Seinsheimios antiquiſſimorum* vocabulo cohoneſtarunt. Licet verò conſtans ac communis fama, à multis ſeculis (ceu *Conradus Dinnerus* in commentatio *de vita Georgij Ludovici Seinsheimij*, quem ſub *Thraſybuli*

Lib. 1. p. 5. *Leptæ* perſona edidit, refert) hucusque perducta prædicet, in Monaſterio *Birckhlingen*, tumbis Seinsheimiorum nobilitato, antequam id à ſeditioſa agreſtium turba a. 1525. deſtructum eſt, Epitaphium longè vetuſtiſſimum extitiſſe, quo familiæ antiquitas ſupra 800. annos teſtata ſit; præterea que in catalogo *Torneamentorum* in Germania quondam frequentiſſimorum, ad quæ non niſi perſpectæ nobilitatis & multarum imaginum viri admittebantur, creberrima Seinsheimiorum mentio inde à primo ludo equeſtri, quem Imp. Heinricus Auceps *Magdeburgi* an. 938.

edidiſſe fertur, occurrat; nihilo tamen ſecius operam mihi luſiſſe videtur *Bucelinus*, Germ. T. IV.
dum gentis Genealogiam juſta & continua ſerie, à *Friderico Seinsheimio*, qui ludis illis Magdeburgicis interfuiſſe perhibetur, inchoando, enumerare occœpit; nullis aliis adminiculis & teſtimoniis ſuffultus, quàm iſtis, quæ ex annalibus Torneamentorum mutuavit: fac enim conſtare libro huic αὐθεντίαν ſuam, quam tamen cordatiores nunquam non in dubium vocarunt, qua, quæſo, certitudine è puris nominibus, quæ inibi recenſentur, nulla cognationis appellatione addita, ſtemma Genealogicum concinnari, & hic pater fuiſſe, ille filius, iſte nepos &c. dici aut affirmari poterit?

2. Miſſa itaque altiore, eaque incerta, ſtirpis deductione, *Hildebrandum* in medium producamus. qui an. 1333. claruiſſe, duosque filios, *Hildebrandum*, *Juniorem* dictum, & *Michaelem* habuiſſe memoratur. Prior *Seinsheimios* nudè ſic nominatos, & hodienum florentes proſevit; è quibus *Chriſtophorus*, Hildebrandi Junioris trinepos, an. 1582. mortuus, *Baronis* axiomate ornatus fuit, pater *Georgii Ludovici*, quem agnatus cognominis, *Melchioris Seinsheimii* filius, *Erkingeri* nepos, (reliquos majores ipſe *Dinnerus*, vitæ ejus ſcriptor, ignoraſſe videtur) Lib. 1. p. 41.
multarum ditionum in Franconia, & *Siehinga* in Bavaria inferiore, ad *Lavarum* amnem, ſitæ dominus, hæredem *fideicommiſſarium* per teſtamentum, quod Noribergæ d. 7. Aug. an. 1589. ſcripſerat, conſtituit; eique & lineæ ſuæ, ſi eam deficere contingeret, agnatos *Schvvarzenbergicos* ſubſtituit. Obiit *Georgius Ludovicus* an. 1599. relicto ex *Anna Liechtenſteinia* filio *Johanne Erkingero*; qui an. 1619. in bello Bohemico fato conceſſit, duásque uxores habuit: prior *Chriſtina Limpurgica*, poſterior *Walpurgis Com. in Eberſtein & Neugarten* fuit. E priore natus eſt an. 1605. *Chriſtianus*, maritus primò *Ludovicæ Chriſtinæ Landſchadiæ*, an. 1624. ductæ, & an. 1629. mortuæ, ſecundò *Mariæ Cordulæ Sekendorfiæ*, quam exeunte anno 1629. ſibi copulavit; diſceſſit ex hominum vita an. 1646. E poſteriore conjugio ſuſcepit *Fridericum Ludovicum*; hic Receſſui Imperii a. 1654. inter Franconicos Comites ſubſcripſit, &, religione Evangelica cum *Pontificia* commutata, Electori Bavariæ operam ſuam addixit; à quo inter Cubicularios & Conſiliarios cooptatus fuit; cum Agnato *Johanne Adolpho Schvvarzenbergico* gravis ipſi lis interceſſit ob fideicommiſſum ſuprà memoratum; cujus ille, ſub prætextu tutelæ à *Chriſtiano* ſibi demandatæ, poſſeſſionem arripuit, eâque poſteà, Seinsheimiis culpam non impletarum conditionum fideicommiſſo annexarum

impingens, decedere detrectavit; unde *Ludovicus Fridericus* executionem vigore *Instrumenti pacis* requiſivit, eámque apud Deputatos Imperii Bambergam & Noribergam per ſententiam a. 1652. latam obtinuit; ſed Cæſar illam inhibuit, cauſæque cognitionem ad comitia remiſit. Tandem per transactionem ab Imp. Ferdinando III. an. 1655. confirmatam, res compoſita eſt, qua Seinsheimii omnia bona fideicommiſſaria, quæ quidem in Franconia ſita ſunt, nominatim *Marckbreit*, *Hohen- & Niedern Cottenheim*, *Seehaus*, nec non rei vindicationem prædiorum *Hanndorf & Ampherach*, cum omnibus & ſingulis pertinentiis, cum omni jure & cauſa, in *Johannem Adolphum*, ejusque hæredes tranſtulerunt, atque ita ex univerſo illo fideicommiſſo nil niſi *Sechingam* in Bavaria retinuerunt, ut adeò nihil iis loci inter Circuli Franconici Ordines amplius ſuperſit. Habuit *Fridericus Ludovicus* in matrimonio *Annam Claram B. à Tannberg*, è qua, præter gnatas quatuor, filios duos genuit *Ferdinandum*, & *Maximilianum*: horum alter uxorem è gente *Schenckiorum de Stauffenberg*, Epiſcopi Bambergenſis ſororem duxit.

3. *Michael Seinsheimius*, Hildebrandi Junioris frater, in caſtro *Steffansberg*, quod Kizingam & Volkachum interiacet, habitavit, lineæque exinde nomen dedit, quæ nunc etiam *Schvvarzenbergica* appellatur: ab eo *Cl. Rittershuſius* ſtirpis Genealogiam orditus eſt, filiumque ei tribuit *Erkingerum*. Hic *Supremi Foreſtarij* munus per diœceſin Herbipolitanam, quod beneficiario jure anteà *Comites de Truchedingen* ab eadem Eccleſia tenuerant, acquiſivit, atque arcem & præfecturam *Hohenlandsberg*, cum vico *Dornheim* à dicto Epiſcopatu ære ſibi comparavit; præterea caſtrum *Schvvartzenberg*, prope oppidum Schluſſelfeld, in Franconia, cum pertinentiis, ab Otione Veſtenbergio & Wilhelmo Abenſpergio, an. 1420. emit; idque cùm antehac liberum nemini que obnoxium fuiſſet, S. R. Imperio, feudali nomine, ſubjecit, quo ipſo obtinuit, ut ab Imperatore Sigiſmundo, ob ſtrenuam ac indefeſſam ipſi & Imperio in Italia, item Bohemia contra Huſſitas, denique contra Imperii hoſtes opem & operam navatam, (ceu verba *Diplomatis* apud
Lib. ii. p. 96. *Dinnerum* ſonant) in *Baronum S. R. Imperij* ordinem, procerum aſſenſu, adſcriptus fuerit.

4. *Erckingero* geniti ſunt, præter alios, *Michael & Sigiſmundus*, à quibus rurſum in ramos ſtirps deducta fuit, nempè in *Steffansbergenſem & Hohenlandsbergenſem*: Hunc *Sigiſmundus* proſevit, qui, vigore diſpoſitionis paternæ, dominia *Schvvartzenberg & Hohenlandsberg* nactus eſt, eaque poſteà Marchionibus Brandenburgicis *ſub feudi* titulo obſtrinxit. E filio *Johanne* nepotes habuit *Chriſtophorum & Fridericum*, duorum iterum palmitum ſatores: horum alter, à *Friderico* conditus, in ejus filiis *Johanne*, *Paulo*, & *Friderico*, quos unà cum patruelibus Imperator Maximilianus II. a. 1566 *Comitum* axiomate decoravit, exaruit. *Chriſtophori* propago in quartam usque generationem duravit, ultimusque ex ea fuit *Georgius Ludovicus*, Eques Aurei Velleris, & Generalis in finibus Vinidorum; cui uxor prima *Anna Neumannia* dominium *Muran*, in ſuperiore Styria, quod ex hæreditate prioris mariti *Chriſtophori Liechtenſteinij* nacta fuerat, attulit; cùm verò filiorum duorum funera turbato mortalitatis ordine extuliſſet, an. 1646. vitam lineámque finivit, ſcripto hærede *Johanne Adolpho*, agnato; cui vivus adhuc bona avita in Franconia, videlicet Comitatum *Schvvartzenbergicum*, & Dynaſtiam *Hohenlandsberg* cum omnibus pertinentiis, in præjudicium proximiorum agnatorum, prout illi conqueſti ſunt, per ceſſionem ſcriptam tradidit, idque literis d. 17. Jan. an. 1643 datis Directoribus Circuli Franconici ſignificavit.

5. *Michaeli*, Sigiſmundi fratri, *Steffansbergenſis* rami conditori, duæ tribuuntur conjuges, prima *Beza Cronenbergia*, ſecunda *Urſula Franckengruneria*; ex utraque filium ſuſcepiſſe, ſingulisque *Michaelis* nomen dediſſe fertur: ille, qui è *ſecunda* natus eſt, filios duos, *Fridericum & Wolfgangum*, ex hoc autem nepotem *Johannem Onuphrium* habuit. Huic cum uxore *Maria de Grumbach*, cui mater *Lucia Martena*, è primaria Friſiorum nobilitate orta, fuit, aliquot in *Friſia Occidentali* prædia obvenerunt, quæ ille inhabitavit, lineamque proſevit; ea hodienum illic locorum ſuperat, & dominia *Olderſum*, *Oſtervvede*, & *Fiſchhauſen* tenet.

6. *Michael* alter, è priore Michaelis patris conjugio genitus, *Margaritam Huttenam* uxorem duxit, & pater extitit *Erkingeri & Sigiſmundi*; è quibus *hic* maſcula progenie caruit, *ille* in Belgium cum Maximiliano I. Auguſto profectus, ibi *Appolloniam Marcanam*, è Comitibus *Aremberga* prognatam, uxorem duxit, atque ex ea ſuſcepit *Egmondum & Wilhelmum*. Ille *Belgicam* lineam, quam etiam *Leodienſem* nominant, condidit, pater *Egmondi II*, avus *Egmondi III*, qui hoc uſus eſt titulo: *Comes de Schvvarzenberg, L. B. in Hohenlandsberg & Fischbach*, (in hoc caſtro, quod tribus leucis Lucenburgio diſtat, ſedem habuit,) *Dynaſta in Bierſes*, *S. Lamprecht*, *Herk*, *Humaning*, *Hoſtenvillen*, *Campion*, *Marenne*, *Verdenne*, & *Menny*. Ei *Maria Arſcontana*, *Comitiſſa de* Ri-

Rvviere, thori ſocia complures liberos peperit, in *tabula Rittershuſ.* enumeratos; inter quos tamen omiſſa eſt *Maria Juſtina*, quæ anno 1663. *Maximiliano IV. Comiti Dieterichſteinio* nupſit.

7. *VVilhelmus*, Egmondi I. frater, ſub Carolo V. rebelles in Alſatia & vicinia oppreſſit, atq; è *Catharina Neſſelrod* filios duos procreavit, *Gotthardum*, & *Wilhelmum*; ille apud Wilhelmum Ducem Juliacenſem Aulæ Præfectus, & *Annæ Metternichiæ* maritus, ſobole verò deſtitutus fuit. *Wilhelmus* in prœlio ad *S. Quintini* fanum a. 1557. occubuit, &, præter gnatam unicam *Eliſabetham*, *Wilhelmo de Neſſelrode* elocatam, filium reliquit, matre *Anna de Harff* natum, cui nomen *Adolphi* fuit. Is Imperatori Rudolpho II. ſtipendia fecit, ejusque exercitum in Hungaria ductans, longè omnes belli gloria & virtute ſuperavit, terrorémque late Turcis injecit; maximè verò *Javarinò* capto clarum nomen conſecutus eſt, atque in præmium fidei ac fortitudinis à Cæſare *Comitis* axioma, quo primus à linea ſua an. 1599 auctus fuit, obtinuit. Verùm anno ſequenti, dum ad *Pappam* adverſus præſidiarios Gallos Belgáſque rebelliones & proditores acriter rem agit, Thuan. Hiſt. l. 124. p. 910. glande ictus cecidit; &, incredibili ſui deſideriò relicto, Viennam deportatus, militari pompa elatus ac conditus eſt. Uxor ei fuit *Margarita Wolfia de Metternich in Cracht*, filius unicus tantùm *Adamus*, virtutis paternæ hæres & ſingulari in omni genere prudentia præditus; qui in aula Electoris Brandenburgici magna auctoritate pollebat, ejusque auſpiciis dignitate *Magiſtri Ordinis Johannitici*, per Germaniæ partem Septentrionalem, ornatus eſt; Imperatori etiam Ferdinando II. charus fuit, adeò ut hic pro ejus ſanitate votum nuncuparet, quemadmodum Op. Har. l. 2. c. 81. §. 4. Venerabilis *Spenerus* è *Laimormanno* refert. Perſolvit naturæ debitum *Spandaviæ*, in Marchia Brandenburgenſi an. 1641. d. 4. Martii, poſtquàm è conjuge ſua *Margarita*, *Hartardi de Palland* gnata, filios duos ſuſcepiſſet, *Franciſcum Hartardum*, qui fata patris antevertit, & *Johannem Adolphum*.

8 Is lumen, quod ſibi pater avúsque prætulerant, novo atque illuſtri ſigno poſteris prætulit: eum enim non ſolùm natura & motibus, verùm etiam ſtudio ac doctrina dicunt fuiſſe ſapientem, gravem quoque, qui omnia quæ fiebant judicio certo ponderabat, utilia ſpecioſis anteferebat; induſtrium denique, qui ſtrenuè & impigrè patriæ ſerviit, ſerviendo conſumptus eſt. *Cato in foro*, *Cicero in Roſtris*, *Fabius in armis*, *patriæ providus*, *prodigus ſui*, publico elogio prædicari meruit. Atque hanc acerrimi Viri præſtantem prudentiam cognitam ac perſpectam habuere Auguſti duo, *Ferdinandus* & *Leopoldus*; nec non Archidux *Leopoldus Wilhelmus*, cui Achatis inſtar fuit, illis quoque eximiè carus & à Leopoldo honoribus cumulatus; nàmque inter Sacratiorum conſiliorum Arbitros locum nactus ad primum usque pervenit, Supremo Judicio Imperiali Aulico præſedit, tandemque torque Aurei Velleris decoratus in altiorem ordinem elatus, & ad *Principalem* dignitatem provectus eſt. Quamobrem an. 1672. cùm Franconici Circuli Ordines conventum agerent, per Legatum locum in ſcamno Principum, reſpectu Comitatuum *Schvvarzenberg* & *Hohenlandsberg*, quibus Cæſar *Principale* axioma addiderat, occupavit; in comitiis autem Imperii demum an. 1674 d. 22. Aug. in Principum ſenaculum ſollemni more introductus, & ad ſuffragium admiſſus fuit.

9. Verùm ſicut dignitatum, ita & fortunarum facultatumque immenſa cepit incrementa; luculenta profectò illa fuit hæreditas, quam ex teſtamento *Georgii Ludovici Comitis* agnati ſui, de quo ſuprà dictum eſt, crevit: ea enim, præter *Comitatus in Franconia*, quos ille vivus adhuc ei ceſſit, (obſtrepentibus agnatis in Friſia & Belgio, qui jura ſua & proximitatem, ſcripto etiam in publicam lucem Germanica lingua edito, tuerati ſunt,) dominium quoque *Murau* in Styria ſuperiore ipſi attulit. Jam porrò avitas *Seinsheimiorum* in Franconia ditiones omnes ſibi vindicavit, & per tranſactionem cum agnatis aſſeruit, quorum locum, quem inter Circuli Franconici membra habuerunt, ipſa implevit, duoque adeò ſuffragia obtinuit. In *Weſtphalia* poſſedit Dynaſtiam *Gimborn*, cum oppido & præfectura *Neuſtatt*; quæ Imperio immediatè ſubjacet, cujúsque reſpectu an. 1651. in album *Circuli Weſtphalici* relatus fuit. In *Bohemia* Dynaſtias *Wittingau* & & *Frauenberg* juris ſui fecit, denique dominia *Seehaus*, *Gnozheim*, *Weſterndorf*, aliáque tenuit. Sed omnibus ornamentis & præſidiis redundantem mors, quæ pauperum tabernas, Regúmque turres æquo pulſat pede, derepentè, non tamen (uti perhibent) imparatum, abſtulit *Laxenburgi* d. 26. Maji, anno, quo agimus, 1683, poſt horam quintam pomeridianam, in cubiculo P. *Sautteri*, Regnantis Imperatricis Confeſſionarii, quam fortè convenerat, cùm manè ſecretiori cõſilio interfuiſſet.

10. Matrimonium ejus tenuit *Maria Juſtina*, *Comitiſſa de Stahrenberg*, *Ludovici* & *Barbara Herberſteinia* filia, quæ an. 1681. fatis conceſſit, & liberorum ſex mater facta eſt; è quibus *Leopoldus Philippus*, *Carola*, *Ludovicus Adamus*, & *Polyxena* brevis ævi fuere; duo diverſi ſexus ſuperant.

11. Filius,& Principalis dignitatis,ditionúmque hæres,hoc numine gaudet FERDINANDUS WILHELMUS EUSEBIUS, *S.R. Imp Princeps in Schvvarzenberg, Dominus in Hohenlandsberg, Gimborn, Murau, Frauenberg,& VVittingau* &c. *S.Cæſareæ Majeſtatis Camerari*⁹,*& Conſiliarius Aulico Imperialis. Celſiſſimæ Imperatricis Viduæ Supremus Hippocomus*: hauſit auram vitalem an. 1652, atque in thalamum adſcivit *Mariam Annam*, *Johannis Ludovici C. de Sulz & Mariæ Eliſabethæ C. de Konigseck* filiam, è qua procreavit

I. *Mariam Ioſepham Erneſtinam*, n. 19. Mart. 1675.

II. *Adolphum Ludovicum Antonium Euſebium*, n. 11. Apr. 1676.

III. *Mariam Franciſcam*, n. 17. Aug. 1677.

12. *Maria Erneſtina*, Principis ſoror unica, an. 1649. nata, *Johanni Chriſtiano Princips Eggenbergico* an. 1666. nupſit.

Spen. loco cit.

13. *Scutum*, quo Princeps Schwarzenbergicus uti ſolet, *quadripertitum* eſt: 1. & 4. area *quaternos argenteos & cæruleos palos exhibent*, teſſeram Seinsheimiorum gentilitiam: 2. & 3. *aurea repræſentant corvum nigrum, capitis Turcici oculos fodicantem*, quod μνημόσυνον eſt expugnati ab *Adolpho C. Schvvarzenbergico* Javarini. *Huic ſcuto imponitur vel* pileus Principalis, *vel tres galeæ*; prima gentilitia *hermam virilem veſte, argenteis & cæruleis palis diſtinctâ, pileóque, eodem modo variegato & pavoninis pennis faſtigiato, tectum exhibet*: mediæ *inſidet corvus* ſcutarius, *Turcæ oculos fodiens, cum ſex vexillis, in ſagittas terminatis*. Tertia *duo cornua, cyano & argento variegata, cum plumis pavoninis exteriori ora admotis ſuſtinet*: Laciniæ *cæruleæ ſunt & argenteæ*.

CAP. XI.
DE PRINCIPIBUS OETINGENSIBUS.

OEtingenſem familiam inter antiquiſſimas Germaniæ non poſtremam, Cæſarum potentiſſimorumque Principum amicitiis & cognationibus jam olim inclutam, à *Grayo* quodam ſive *Cajo* derivare amant, qui multis magnisque meritis tantum apud Imperatorem Ottonem M. valuerit, ut ſororem ſuam *Hedvvigen*, Eberhardi Comitis ab Eberſtein viduam, nuptum ipſi an. 933. collocaverit. Ex hoc matrimonio prodiiſſe memorantur, præter alios, *Notkerus*, Epiſcop⁹ Leodienſis, (qui, cùm magnâ probitatis famâ diœceſin adminiſtraſſet, an. 1007. deceſſit, & in Sanctorum cœtum locatus eſt) atque *Otto, Wandelmuthis C. Schluſſelbergiæ* maritus; ab eo, per ſex & viginti gradus, juſta & continua ſerie ſtemma Oetingenſe *Bucelinus* enumeravit. Germ. T. II.

2. Hanc ipſam autem præfati autoris Genealogiam, nonnulli, emunctæ etiam naris viri, ſuſpectam habent, eam potiſſimum ob cauſam, quod nulla *Landgraviorum Alſatiæ* ex hac gente mentio inibi occurrat; mihi verò, quod pace illorum dixerim, magis ea ſe probat, quàm illæ, quas *Henningius & Renſnerus* exhibuerunt: nam, ut taceam, quod *Bucelini* deductio in plerisque concordat cum Stemmatographia hujus familiæ Manuſcripta haud tralatitia, quæ penes nos eſt, ut & cum ſchediasmatibus, quæ *Sigiſm. Betulius*, documentis gentilitiis inſtructus, occaſione connubiorum domus *Oetingenſis* cum *Wirtenbergenſi & Windiſchgrazio*, edidit; id commemorabo, obſervatum eſſe à Viro patriarum rerum peritiſſimo *Ulrico Obrechto*, illam Landgraviorum Alſatiæ ex Oetingenſibus Διαδοχὴν, quam *Bernhardus Herzog* in *Chronico* ſuo *Alſatiæ* exhibet, quamque *Henningius & Renſnerus* ſecuti eſſe videntur, neutiquam ad liquidum deductam, & ex conjecturis magis, quàm veris rerum teſtimoniis confectam eſſe: cùm enim iſti *Heinricum, Comitem Egesheimenſem & Alſatiæ Landgravium*, qui an. 1238. fatis conceſſit, ejusque ſororem, *Conrado C. Oetingenſi* nuptam, Landgraviatum in mariti familiam intuliſſe vulgaris traditio fert, poſtremum ſuæ gentis fuiſſe ſtatuerint, probat *Obrechtus* è *fragmento Urſtiſiano*, Heinricum illum non *fratrem* tantùm ſuperſtitem reliquiſſe, ſed etiam natum ei fuiſſe *filium poſthumum*; propius itaque vero eſſe haud temere arbitratur, ab horum alterutro potiùs *Ulricum & Philippum, Landgravios Alſatiæ*, quorum Epitaphia Argentorati in æde D. Wilhelmi viſuntur, quosque *Herzog* in Comitum Oetingenſium ſtemma retulit, nec non *Johannem*, an. 1376 mortuum, in quo demum progeniem Landgraviorum Alſatiæ ceſſaſſe *Albertus Argentinenſis* notavit, deſcendiſſe, quàm à ſtirpe extranea; quod ſi quis neget, cernere ſane geſtire ſe Vir prælaudatus ait, quo loco, quove ordine in Oetingenſi familia illos recenſendos putet, undeque congruam interpretationem mutuaturus ſit *Alberti* verbis, cum inquit, *in Johanne ceſſaſſe progeniem Landgraviorum Alſatiæ*. Certè *Ludovicus* (pergo alienis uti verbis) *Senior, Comes Oetingenſis, qui Epiſcopo dominium utile feudorum, quæ ab Epiſcopatu tenebat, vendidit, meminit in Inſtrumento venditionis Johannis Landgravij, ſed nullum cognationis cum Oetingenſi familia ſignum edit, quin potiùs ab eadem evidenter ſatis ſegregat*; quemadmodum è verbis Inſtrumenti, loco citato adductis, patet. Quoniam

Prodr. Rerum Alſat. c. 12. l. 3. c. 17.

niam tamen negari non poteſt, dictæque venditionis tabulæ expreſsè tradunt, *Landgraviatum Alſatiæ* aliquandiu in *Oetingenſi* familia hæſiſſe, circa *titulum*, quo illum acquiſiverit, ſic ſe *Obrechtus* expedit: *Landgraviatus Alſatiæ, cum nonnullis feudis connexis, quæ ab Epiſcopatu dependebant, &, mortuo ſine prole Heinrico, ne in fratrem quidem ſuperſtitem, ne dum in ſorores, (ſi quam unquam, de quo dubito, habuit) translata, filii autem poſthumi, utpote nondum nati, ratio haberi non potuit; ſed tanquam aperta & vacantia ad dominium proprietatis ſuæ revocata, poſteaque Comitibus Oetingenſibus ab Imperatore & Epiſcopo Argentinenſi*, ob merita, non verò jure uxorio; *collata fuerunt; qui tamen etiam antequam ea adepti fuiſſent, feuda quadam alia in Alſatia habuerunt. Quandocunque autem feuda illa acquiſiverint, vendiderunt ea tandem an. 1359 Johanni Liechtenbergico, Argentinenſi Epiſcopo.*

3. Sed hæc particula operis velut formam propoſiti excellit, quam tamen non prætereundam putavi, eò quod illa *Herzogij* ejusque ἐμψύχων ab aliis Oetingenſis ſeminatis compilatoribus diſcrepantia me quoque ſatis diu torſit; donec in Eruditiſſimi *Obrechti* librum (cujus reliquam partem utinam novi heri Imperium erudito orbi non invidiſſet) incidi, atque ab ejus lumine lumen mihi hauſi. Id verò inſuper è prædictis colligere licet, illos [illegible] tam facili negotio damnari non poſſe, qui *Ludovico X.* C. Oetingenſi, *Ludovici VIII*, qui *Gutham Alberti I. Imperatoris* filiam in conjugio habuit, è filio *Alberto* nepoti, an. [illegible]56. defuncto, uxorem tribuunt *Adelheidem* Comitibus *Egisheimenſibus* prognatam: [illegible] enim *Egisheimenſis* ſtirps cum *Heinrico* [illegible] an. 1238 defecit, memoratuique adhuc, circa initium ſeculi decimi quarti, vixiſſe inter alios *Heinricus Landgravius Alſatiæ*; matre *Bertha Rappolſteinia* natus, cujus filiam *Adelheidem* fuiſſe veriſimile eſt.

4. Cæterùm *Ludovico X*, de quo modo dictum fuit, frater erat *Fridericus*, cui tres tribuuntur uxores, nempe, poſt *Imaginam Limpurgicam*, & *Margaritam Hohenbergicam*, *Catharina de Katzenſtein*, (quæ caſtrum *Katzenſtein*, quod hodieum in ditione Oetingenſium eſt, marito attuliſſe videtur) filius autem *Ludovicus XI*, à quo *tabula Rittershuſiana* incipit, pater, ex *Imagina C. de Schaumberg*, *Ludovici XII*, & *Friderici*; illius poſteritas primam generationem non exceſſit; hic, cùm an. 1423. naturæ debitum reddidiſſet, filios præcipuè tres poſt ſe reliquit: *Johannem*, *Ulricum*, & *Wilhelmum*, à quibos tres *lineæ* ortæ, ditionesque avitæ tripartitò diviſæ ſunt. Sed *Johannis* linea citò in filio, nempe *Ludovico XIV*, defecit: is duas uxores habuit, atque è ſecunda tantùm prolem, ſed fœmineam, *Magdalenam*, (quæ in *tab. Rittershuſiana* ipſi, tertiæ conjugis loco, *erroneè* tribuitur) *Ulrico C. Montfortio* nuptam. *Ulrico* unicus natus eſt filius *Joachimus*; *Wilhelmo* autem tres, *Wolfgangus*, *Fridericus*, & *Johannes*: Hi unà cum *Joachimo* Ludovici XIV. patruelis ſui hæreditatem creverunt, ditionemque ejus *in capita*, atque adeò in *quatuor partes*, diviſerunt; ita ut *dodrantem*, qui *medietatem oppidi Oetingenſis*, caſtra ac præfecturas *Allerheimb*, *Hochhaus*, *Marck-* & *Minder Offingen*, cum pertinentiis ſuis, aliaque complectebatur, *Wolfgangus ejusque fratres* obtinerent, reliquus verò *quadrans*, qui arcem & præfecturam *Wallerſtein* cum pertinentiis continebat, *Joachimo* obtingeret. Atque ex hac partitione illa manavit, quæ hodiè adhuc in familia recepta eſt, ita ut integer Comitatûs in *ſeptem* & *quinque uncias* ($\frac{7}{12}$ & $\frac{5}{12}$) dividatur; è quibus pars potior penes *Oetingenſem*, deterior penes *Wallerſteinianam* lineam eſt: nimirum cùm *Wolfgangus*, ejusque fratres, *Fridericus* & *Johannes*, trientem totius Comitatus paterna hæreditate tenerent, eique poſteà, è patruelis ſui *Ludovici* triente, iterum tres partes adjeciſſent, factum eſt, ut, quemadmodum è calculo patet, ſeptem uncias ex integro Comitatu naniſcerentur; *Joachimus* autem, qui trientem ſuum non niſi quarta parte ditionis Ludovicianæ auxit, quinque tantùm uncias adeptus eſt.

5. Verùm *Wolfgangus* fratrum ſuorum portiones mox ſibi ſoli acquiſivit: *Fridericus* enim Eccleſiaſticum vitæ genus amplexus, & in *Epiſcopum Paſſavienſem* electus fuit; *Johañes* autem ſuam ditionem *Wolfgango*, interveniente ſumma ſedecim mille florenorum, vendidit, atque in Belgio fortunarum ſedem locavit; ubi Imperatori Maximiliano I. ſtrenuam operam navavit, & nuptiis ſibi junxit *Eliſabetham de Conde*, cum qua partem *Condati*, oppiduli ſatis lauti in Hannonia, adeptus eſt; quam poſtea ejus gnata *Eliſabetha*, *Wilhelmo Roggendorſio* marito ſuo attulit.

6. *Wolfgangus*, ex uxore *Anna Truchſeſſia de Waldpurg*, filios duos ſuſcepit, *Carolum Wolfgangum*, & *Ludovicum* XV. Prior prole caruit; alter, mortuo an. 1549. ſine maſcula ſobole *Martino* in *Wallerſtein* patruele ſuo, qui *Joachimo* patri, à *Johanne Thoma Abſpergio* prope Donawerdam an. 1520. circumvento atque exanimato, ſucceſſerat, univerſum Comitatum complexus eſt, & omnium, qui nunc e familia ſuperſunt, *communis parens* extitit. Matrimonium ejus tenuit *Salome Zollerana*, multæ prolis mater, & quatuor inprimis marium, videlicet *Ludovici*

XVI, *Friderici*, *Wolfgangi*, & *Lothi*. Verùm *Ludovicus* XV, eorum genitor, cum *Proteſtantibus* acceſſiſſet, &, *Evangelica* religione in ditionem introducta, Smalcaldico fœderi, unà cum filio primogenito, nomen dediſſet, attritis ejus poſt pugnam ad *Mulbergam* viribus, ab Imperatore Carolo V. pro rebelli habitus & malè multatus eſt; itaut (*Sleidano* Comment. Lib. p. 590. referente) ipſius poſſeſſiones omnes, alteris filiis, quorum erga ſe fidem atque ſtudium probabat, *Friderico* & *Wolfgango* prorſus attribueret: hinc ille cum uxore cæteriſque liberis profugus, & omni fortuna ſpoliatus, Argentoratum venit, & deinde multis annis paſſim oberravit, donec temporis facta commutatione an. 1552. Cæſar eis ignoſceret. Edictis autem *Ludovici* XV filiis *Wolfgangus* & *Loth* improles deceſſerunt; à reliquis *Ludovico* & *Friderico* lineæ duæ, quibus hodiernum familia principaliter diſtinguitur, ortæ ſunt. Inter hos verò Comitatus Oetingenſis non æqualiter, ſed ſecundum normam diviſionis, ſuprà memoratæ, diſpertitus fuit; itaut *Ludovico ſeptem* illæ *unciæ*, quas avus ejus *Wolfgangus* tenuerat, *Friderico* autem reliquæ *quinque*, quæ in *Martini Walleſteinii*, cujus etiam filiam unicam uxorem duxit, ditione fuerant, aſſignarentur; hinc linea Ludovici *Oetingenſis*, illa verò quam Fridericus condidit *Wallerſteinia* nomen accepit; ſed de hac alio loco ſermo erit.

7. Hic *Oetingenſis* linea *ſpeciatim* ſic dicta enumeranda eſt, quippe quam in altiorē ordinem elatam præſens videt ætas: ejus ſator *Ludovicus* XVI, poſt thorum ſecunda vice viduatum, ad tertias nuptias, cum fratris ſui *Lothi* vidua *Claudia ab Hohenfels in Rappoltskirchen*, prolapſus eſt, & ex ea filios duos, *Wiprechtum* & *Philippum*, ſuſcepit; ipſa, Ludovicô fatis functo, iisdem tertiùm *Joſepho Zwicken* Nobili nupſit, eumque filiarum duarū, *Suſanna* & *Catharina*, parentem fecit; ex fratribus uterinis, Comitibus Oetingenſibus, de ſtatu ac hæreditate materna controverſiam moverunt, ceu apud *Klockium* videre eſt. Tom. III. Conſil. 106. Ex iſtis verò *Philippus* Wirtembergico Duci operam ſuam addixit, & præfecturam Neuſtadienſem adminiſtravit; qua tandem ſe abdicavit, & in monaſterium *Zimmern* ſeceſſit, ubi an. 1627. d. 3. Febr. vitam cum morte commutavit, nullis è *Maria Limpurgia* uxore ſua liberis ſublatis.

8. *Godofredus*, Ludovici XVI. è prima conjuge *Margarita Lutzenſteinia* filius, patri ſucceſſit, avusque è gnato *Ludovico Eberhardo* fuit *Joachimi Erneſti*. Is Comitatum difficillimis temporibus, magna pietatis, beneficentiæ & prudentiæ laude rexit, atque anno 1659. d. 8. Aug. pro mortali conditione brevioris vitæ immortalitatem eſt conſecutus.

E triplici conjugio numeroſam ſuſcepit ſobolem: prima uxor *Anna Sibylla Solmenſis* duarum tantùm filiarum mater facta eſt, quarum alteram, cujus nativitas matri vita conſtitit, ſtatim poſt baptiſmum mors rapuit; prior verò *Sophia Margarita*, an. 1651. *Alberto M. Brandenburgico in Onolzbach* nupta, an. 1665. naturæ conceſſit. E ſecundo thoro, in quem *Anna Dorothea Hohenloica* adſcita fuit, quatuor liberi provenêre; duo mares, totidemque fœminæ; hæ quidem adhuc aurâ ætherea veſcuntur, illi verò viventium numero exempti ſunt: namque major natu *Crato Ludovicus* aliquot tantùm menſes patri ſuperſtes manſit, regimenque, vigore primogenituræ in hac linea introductæ, ad fratrem *Albertum Erneſtum* tranſmiſit, cui hic, quo agimus, annus, ceu mox dicetur, vitæ ſupremus fuit. E tertio Joachimi Erneſti matrimonio, quod *Anna Sophia Palatina*, è Soliſbacenſi domo, an. 1675. defuncta tenuit, prodiere liberi octo: mares tres, ſequioris ſexus quinque, ex illis *Joachimus Erneſtus*, & *Philippus Godofredus* inter mortuos obverſantur: prior enim Regi Daniæ ſtipendia faciens, legionemque prætorianam Legati nomine ductans, in *Scania* an. 1677. d. 24. Jul. occubuit; alterum eodem adhuc, quo natus fuit, anno 1655. d. 26. Jun. vita deſtituit; tertius horumque ætatibus medius interjectus ſuperat. E filiabus duæ vivere deſierunt, *Hedwigis Sophia* quæ breviſſimi ævi fuit, & *Maria Eleonora*, quæ an. 1665. *Theophilo C. de Windiſchgrætz* in manum convenit, atque an. 1681. d. 10. Apr. *Viennæ* ad meliorem vitam abiit.

9. *Albertus Erneſtus*, cujus jam dum mentionem fecimus, novum ſplendorem familiæ intulit, dum unà cum filiis ſuis, eorumque deſcendentibus, atque eventualiter fratre etiam ſuo, ejusque poſteris, ſi quidem contigerit ut regimen ad eos delabatur, ad *Principale* faſtigium à *Leopoldo Auguſto*, per *Diploma* aurea bulla ornatum, an. 1674. d. 14. Oct. evectus fuit; in quo Diplomate id non imposſtremis reputans, quod Cæſar eum hoc titulo, unſern Oheim / honeſtaverit, & impoſterum etiam honeſtandum cenſuerit. Quare in *diætis circularibus* Ordinum *Suevicorum*, quibus annumeratur, locum in Principum ſcamno occupavit; idque unum in novæ dignitatis complementum deſideravit, & miſſo Oratore urſit, ut in *comitiis* etiam Imperii, in Principum ſenaculum introduceretur, & ad ſeſſionem ſuffragiumque admitteretur; ſed voti compos, dum vixit, factus non eſt. Conjugium ejus quantum attinet, duxit primis nuptiis an. 1665. *Chriſtinam Fridericam*, *Eberhardi D. Wirtenbergici* è pri-

ma

na conjuge *Anna Catharina Rheingravia* filiam, qua an. 1674. d. 30. Oct. fato ſuo functâ ad ſecunda vota tranſiit, neque temerè & præcipitanter, ſed, intra pectus ſuum diu multùmque conſiliis agitatis, inſtituta etiam cum Theologis Politicisque haud ultimi ſubſellii conſultatione, anno demum 1682. d. 30. Apr. ſollemnibus cerimoniis in Eccleſia Dei ſibi junxit ſororem defunctæ conjugis, *Eberhardinam Catharinam*; ſed his nuptiis non diu ſuperfuit, ſequentis enim anni d. 29. Mart. repentina quidem, beata tamen, morte oppreſſus, in uxoris (quæ ex eo gravida ventrem tunc ferebat, quamque, dum hæc ſcribo, poſt editam d. 19. Aug. an. 1683. prolem maſculam, cui in baptiſmo paternum nomen inditum, animam exhalaſſe rumor percrebuit) complexu extremum vitæ ſpiritum edidit. E priore thori ſocia ſeptem liberos ſuſtepit, quorum tres ad ſuperos præmiſit, nempe *Albertinam Carolam*, n. 14. Jan. 1668. †. 21. Jun. 1669. *Eberhardum Fridericum*, n. 7. Mart. 1673. †. 13. Febr. 1674. & *Emanuelem*, n. 19. Apr. †. 7. Dec. 1674.

10. Filius cum tribus filiabus ſuperſtites ſunt, illius nomen ac titulus ſic ſe habet:

ALBERTUS ERNESTUS *Dei gratia Princeps Oetingenſis*: hauſit auram vitalem an. 1669. d. 8. Aug. & ſub tutela avunculi ac patrui adoleſcit.

11. Ejus ſorores hæ ſunt:

I. *Eberhardina Sophia*, n. 16. Aug. 1666.

II. *Chriſtina Ludovica*, n. 16. Mart. 1671.

III. *Henrica Dorothea*, n. 14 Febr. 1672.

12. CHRISTIANUS AUGUSTUS *Comes Oetingenſis* Principis patruus, lucem primùm aſpexit an. 1650. d. 22. Jul. & militiam ſecutus *Offenburgenſi* præſidio aliquandiu præfuit; nunc vero in Aula Electorali Saxonicâ Cubicularium agit, nepotisque tutelam cum ipſius Avunculo, ut dictum, per Conſiliarios gerit.

13. Sorores germanas tres ſuperſtites is habet:

I. *Hedvvigen Auguſtam*, n. 9. Dec. 1652. & elocatam an. 1677. *Ferdinando L. B. de Stadel, Dn. in Reckerſperg, S. Cæſ. M. Camerario & Colonello*; cujus ſacris etiam acceſſit.

II. *Magdalenam Sophiam*, n. 17. Februar. 1654, nuptam an. 1681. *Johanni Ludovico C. ab Hohenloe.*

III. *Eberhardinam Sophiam Iulianam*, n. 20. Oct. 1656, quæ *Philippo* agnato è *Wallerſteinenſi* linea an. 1678. in manum convenit, ejuſque religionem amplexa eſt; nunc autem in viduitate vivit.

14. Superſunt præterea defuncti Principis germanæ ſorores duæ, utpote è ſecunda *Joachimi Erneſti* conjuge genitæ, nimirum

Maria Dorothea Sophia, n. 29. Dec. 1639. quam *Eberhardus Dux Wirtenbergicus* ſecundis nuptiis an. 1656 duxit, & moriens viduam reliquit;

& *Suſanna Iohanna*, n. an. 1643, nupta an. 1678. *Friderico Magno, Comiti de Caſtel.*

15. *Scutum* Principis Oetingenſis *quadruplici ductu transverſè ſecatur pellibus variis aureі & coccinei coloris, cordi impreſſo ſcutulo cæruleo, decuſſi autem argenteo toti ſcuto incumbente.* Tegitur vel *mitra Ducali*, vel *caſſide* phaleris aureis & rubeis decorata, è qua protenditur *caput & collum moloſſi aureum, cujus aures decuſſi argenteo ſcutario ornantur.* Spen. Op. Her. l. 2. c. 69.

CAP. XII.

DE PRINCIPE WALDECCIO.

INcluto Heroi, in præſidium pariter & ornamentum patriæ genito, *Georgio Friderico Waldeccio*, hunc inter Principes locum meritò mihi videor tribuere: quis enim eſt adeò recentium incurioſus? ut neſciat eum noviſſimè è Comitum ordine in altiorem, ad *Principale* ſcilicet faſtigium, *Leopoldi* Cæſaris gratia, vigore *Diplomatis* dati *Laxenburgi* d. 17. Jun. anno 1682, evectum eſſe; poſtquam non ita multò antè ab Imperii membris in comitiis, curam univerſi corporis ſollicitiſſimè agentibus, annuente etiam, imò urgente Auguſtiſſimo capite, delectis bus pro ſecuritate patriæ conſervanda factis præfectos, & *Supremi in Imperio Campi Mareſcalli* (Reichs Feld-Marſchalln /) axiomate decoratus fuiſſet; eſt quippe in eo cùm ſumma peritia belli gerendi & tuendi ac regendi exercitus, militarisque diſciplinæ, tum ſingularis prope prudentia, longo maximarum rerum uſu acquiſita; præterea animus magnus atque intrepidus, labore, vigilia, periculo invictus, & quod caput eſt, pulcro honeſto ac publici egregii Zelo inflammatus, denique morum dulcedo & ſuavitas, & adverſus tribunos Officialesque ſuos æqua ac par ſui æſtimatio penè inimitabilis, quarum virtutum egregia documenta per Europam, inprimis apud Batavos, ubi Ordinum Fœderatorum exercitum ductabat, edidit.

2. Numerabatur annus ſeculi, quo agimus, viceſimus, cum in hoc vitæ humanæ theatrum, qua perſonam ſuam fortiter ac decenter ſuſtineret, prodiiſſet. Parens ei fuit Illuſtriſſimus Comes *Volrathus*, *quartus* hujus nominis, filius *Joſiæ*, à quo cuncti, qui à Waldeccia familia nunc ſuperſtites ſunt, communem ſanguinem ducunt: eò enim

 ante

ante *Volrathum* genitus fuit *Chriſtianus*, qui ramum *Iſenbergicum* proſevit, cùm *Volrathus Wildungenſem* ſive *Arolſenſem* conderet; quo duplici ramo hodiènum ſtirps diſtinguitur. Mater, propter quam ſuaviſſimam hanc lucem aſpexerat, *Anna Badenſis* fuit, *Jacobi* Marchionis & *Eliſabetha Culenburgica* gnata, ea luculentæ hæreditatis ad Waldeccios delapſæ cauſa extitit: cùm enim ejus avunculus *Florentius II.* *Culenburgi Comes* prole careret, hæredem conſtituit *Philippum Theodoricum Comitem Waldeccia*, ſororis ſuæ *Eliſabetha* ex *Anna* filia nepotem; quo pacto non tantùm *Culenburgicus* Comitatus in Geldria, ſed & Dynaſtiæ *Wittem*, *Pallant*, & *Werth*, in ejus ditionem conceſſerunt: quibus præterea, ob donationem ab *Eliſabetha* Culenburgica *Anna* gnatæ ſuæ factam, acceſſerunt dominia *Kinsvveiler*, *Engelsdorf*, *Vredem* ſive *Frechem*, & *Bachum*, in Juliacenſi Ducatu ſita, quæ illa ex hæreditate matris ſuæ *Eliſabetha Manderſcheidia* acceperat. Cùm verò *Eliſabetha Culenburgica*, poſt *Jacobi M. Badenſis* fata, ſecundis nuptiis *Carolo C. Hohenzollerano*; iterumque, hoc defuncto, *Johanni Ludovico L. B. ab Hohenſaxen* nupſiſſet; atque è ſingulis liberos, videlicet è *Zollerano* filias quatuor, ex *Hohenſaxio* filium unicum ſuſcepiſſet, teſtamentum illa condidit; quo, excluſis filiabus è primo matrimonio, natos è ſecundo & tertio univerſales hæredes inſtituit. Id indignè oppidò tulit *Volrathus Waldeccius*, atque ea propter litem *Zolleranis*, (quæ *Chriſtophoro Ludovico Hohenſaxio*, *Johannis Ludovici* filio, fratre ſuo uterino, extincto, univerſam matris hæreditatem ſibi vindicaverant) uxorio nomine in curia *Lucemburgica*; quòd major ditionum controverſarum pars in eo Ducatu ſita eſſet, intentavit, poſtulans ex hæreditate ſocrus ſuæ *duos ſeptunces*, unum ex capite uxoris, alterum ex capite *Jacobea* ejus ſororis, quæ moriens illum hæredem dixerat, nec non ex *Hohenſaxy* hæreditate *duos ſemiſſes*. Hæc lis ſæpè interrupta, iterùmque reſumpta, demum an. 1678 *Mechliniæ* per ſententiam terminata eſt; qua Waldecciis illæ, quas poſtulaverant, portiones ex Eliſabethæ Culenburgicæ hæreditate, adjudicatæ fuerunt; quemadmodum ubetiùs
P. ſp. l. 2. c. 30. §. 11. Celeb. *Spenerus* in *Opere Heraldico* enarravit, qui id quoque refert, an. 1657 in Camera Spirenſi circa aliam controverſiam, pronunciatum fuiſſe, ut *Anna Waldeccia* cum ſorore *Jacobea*, cum ſororibus & fratre ex ſecundo & tertio thoro, in portiones pares, dimidium dominium *Kerpen* & *Kaſtelburg*, admitterentur.

3. Cæterum *Philippus Theodoricus*, *Volrathi* IV. filius major natu, idémque *Florentii C. Culenburgici* avunculi ſui magni (ut dictum eſt) hæres, cum an. 1645. ſupremum diem expleviſſet, duplicem ſobolem diverſi ſexus, è *Magdalena Naſſovia* ſuſceptam, poſt ſe reliquit: filio nomen fuit *Henrici Volrathi*. Is *Philippi Waldeccii* ex *Iſenbergica* linea, qui ipſi propior ſobrino erat, filiam (*Philippinam* fuiſſe ſuſpicor) thalamo ſibi copulavit, ſed nullam prolem genuit; unde, poſtquam an. 1664. vitam cum morte commutavit, ditiones ad patruum *Georgium Fridericum* tranſmiſit, illum ipſum videlicet, cui ſoli hoc caput dicatum eſſe voluimus, de agnatis ejus, atque adeò de univerſa Waldecciorum proſapia, ejúſque decoribus, inferiùs ſermonem facturi.

4. Illius verò integer titulus ſic ſe habet: GEORGIUS FRIDERICUS, *Princeps Waldeccia, Comes Pyrmonti & Culenburgi, L. B. in Pallant, VVittem, VVerth & VVildenburg, Dynaſta in Linden, Leden, Kinsvveiler, Engelsdorf, Frechem, Bachum, Dalem*, &c. *Præpoſitus Cathedralis Halberſtadii, Ordinis Equeſtris Iohannitici Eques & Commendator in Lagovv, S. Cæſ. Majeſtatis, & fœderatorum circulorum Imperii, nec non Ordinum Generalium Reip. Batavica Generalis Campi Mareſcallus, & Gubernator Trajecti ad Moſam.*

5. Sociavit ſibi jugali fœdere an. 1643. *Eliſabetham Carolam*, [illegible] *Naſſovia* è *Siegenſi* linea & *Chriſtena Erpacenſi* filiam; è qua pulcræ nec par ex ſobole parens factus eſt, ſed cujus maximam partem, & mares quidem omnes, fatorum iniquitas funere acerbo merſit: poteſtque illis, quos *tab. Rittersh.* recenſuit, addi *Carolus Guſtavus*, qui a. 1678, d. 24. Jun. cùm navigio Hagâ Comitis Culemburgum proficiſceretur, repentina morte oppreſſus fuit. Tres tantum filiæ in vivis ſuperſunt:

I. *Ludovica Amalia*, n. anno 1653. *Georgii Comitis Erpacenſis* vidua.

II. *Sophia Henrica*, *Erneſti Ducis Saxonia* è *Gothana* lineæ conjux.

III. *Albertina*, innupta.

6. Earum patruelis *Amalia Catharina*, *Philippi Theodorici C. Waldeccia* è *Maria Magdalena Naſſovia* filia, vivit in conjugio *Georgii Ludovici, Comitis Erpacenſis*.

7. *Scutum* Principis novem laterculos, trigemina ſerie diſpoſitos, continet: primus argenteus *crucem rubeam, cujus extrema utrinque repanda parum differunt ab anchoratæ figura exhibet*, & Comitatum Pyrmontanum *deſignat*; ſecundus *aureus tres columellas cum baſi & epiſtylio rubeas repræſentat*, & Culenburgicum Comitatum *notat*; tertius *cæruleus leonem argenteum auro coronatum, lingua cocci*- Spen. l. 9. c. 16.
nea

nea protenſa, Gleichenſe *ὅπλισμα continet*; quartus *cœruleus expanſam aquilam argenteam refert*, & Præpoſituram Cathedralis Halberſtadienſis *ſignificat*; quintus *in parmula figuram efficiens* teſſeram Waldecciorum gentilitiam, *nigram nempe ſtellam octo radiorum, in ſolo aureo, exhibet*; ſextus *cœruleus crucem argenteam, extremis nonnihil repandis, repræſentat*, & Ordinem Johanniticum *notat*; ſeptimus *argenteus leonem nigrum, cujus corona & lingua rubent, continet*, & dominium Werth *deſignat*; octavus *cœruleus crucem argenteam, extremis à margine junctis & parumper inflexis*, Dynaſtiæ Wittemiæ ſymbolum *refert*; nonus *denique ternis aureis & nigris faſciis exaratur*, dominio Pallant *denotando*.

8. *Scutum* hoc *quinque* premunt *galeæ*; *prima* Werthenſis *coronata eſt & ornata* στήσ τομῇ *leonis nigri*; *ſecunda* Culenburgica *caput, cum collo oblongo capreoli, ſive hinnuli, cœruleum oſtendit*; *media* Waldeccio-Pyrmontana *jugo alarum extenſarum ſtellâ notatarum, cui interpoſitus eſt pileus acuminatus aureus, coronâ & pennis pavoninis faſtigiatus, ſuperbit*; *quarta coronata leonem* Gleichenſem *exſurgentem ſuſtinet*; *extrema inter alas expanſas nigras ſcutulum* Pallantium *exhibet*. *Laciniæ* circumfluunt galeas primam & ſecundam *rubea & aurea*, tertiam *aurea & nigra*, quartam *argentea & cœrulea*, quintam *nigra & aurea*.

9. Refertur de cœtero Princeps Waldeccius ad Circulum *Rhenanum ſuperiorem*, domiciliúmque utplurimùm in caſtro *Arolſen* habet: de *ſuperioritate* in Comitatu *Culenburgico*, nec non Dynaſtiis *Wittem* & *Werth*, controverſia ipſi intercedit cum *Geldrico*, & *Brabantino regimine*, & *Monaſterienſi Epiſcopo*; quæ adhuc ſub judice pendet; Waldeccio intereà in poſſeſſione vel quaſi immedietatis, tam quoad Imperii jurisdictionem, quàm quoad ſeſſionem & votum in conventibus circularibus permanente, quemadmodum fuſiùs laudatiſſimus *Spenerus* retulit. Loco cit. §. 14. & 16.

CAP. XIII.

DE PRINCIPIBUS LIECHTENSTEINIIS.

ENumeratis hucusque illis Principibus, qui in cenſum immediatorum Imperii civium veniunt, ad eos progredimur, qui dignitate quidem Principali gaudent, ſed ditionibus imediatè Imperio obnoxiis adhuc carent; neque ea propter in claſſe Procerum Imperii locum habent: inter hos potiores partes ſibi vindicant *Liechtenſteinii*, quippe qui ætate axiomatis Principalis cæteros antecedunt.

2. Nomen autem *Liechtenſteinium* aliquot familiis diverſæ originis commune eſt, & pleráſque Auſtriacorum provincias permanavit: quippe in *Styria*, patrum memoria, claruerunt *Liechtenſteinii in Muran*, ſic cognominati ab eximio oppido, quod in eorum patrimonio erat; hi munus hæreditarium *Camerariorum* in *Styria* geſſerunt, in *Carinthia* quoque *Mareſcallatum* obtinuerunt; nunc verò eorum ſtirps defecit. Porrò e *Tyrolenſi* Comitatu prodiere *Liechtenſteinii Barones in Caſtelkorn*, qui nunc *Comitum* axiomate, & latifundiis in Bohemia aucti ſunt, è quibus prognatus eſt *Carolus, Epiſcopus Olomucenſis*, qui adminiſtrationem *Vratislavienſis* Diœceſis, recens ſibi Canonicorum ſuffragiis delatam, nunc abdicavit, novæque Electioni, in emolumentum familiæ Palatino Neoburgicæ, locum fecit. *Moravia* denique incunabula debent *Liechtenſteinii* in *Nicolſpurg*, quod cognomentum à caſtro, in confiniis *Moraviæ* & *Auſtriæ* ſito, mutuarunt; de his in præſentia ſermo eſt.

3. *Liechtenſteiniorum de Nicolſpurg* originē ab *Azone*, *Actiorum* gente edito, derivare amant: Cl. *Rittershuſius* Genealogiam à *Dithmaro* orditus eſt, cujus, circa initium ſeculi XIII, memoria celebris fuerit. Ex ejus poſteris *Johannem* II, *Georgii Senioris* filium, an. 1412. mortuum, primum ex hac gente *Capitaneum Moraviæ* Annales memorant; cui muneri ſequenti temporum tractu frequentes admoti fuerunt. *Johannis* II. frater, *Henricus* IV, genus propagavit, avúsque è filio *Georgio* IV. extitit nepotum trium: nempè *Georgii* V, *Henrici Claudi*, & *Chriſtophori*, à quibus tres lineæ ortæ ſunt: *Veldſpergenſis*, *Steyereccenſis*, & *Nicolſpurgenſis*; ſed poſteriores duæ iterum defecerunt: *Henricus* enim licet duorum filiorum, quorum uterque uxorem duxit, pater; nepotes tamen maſculos non habuit: *Chriſtophori* progenies diutiùs quidem duravit, tandem autem in ejus abnepotibus extincta eſt.

4. *Georgii* V. propago nunc etiam viret, floretque; cui è filio *Hartmanno* nepos fuit *Georgius Hartmannus*, qui *Suſannam* patruelem ſuam in conjugio habuit, multámque cum ea prolem genuit; è qua natu maximus *Hartmannus* familiam continuavit, ſuſceptis ex *Anna Maria Ortenburgia* filiis tribus, opibus ac dignitatibus florentiſſimis, *Carolo* nimirum, *Maximiliano*, & *Gundaccaro*. Hi Evangelicâ religione, in qua nati atque educati fuerant, cum *Pontificia* commutatâ, non ſolùm ampliſſimis officiis à *Rudolpho*, *Matthia*, & *Ferdinando* II. *Imperatoribus* cumulati, ſed & ad *Principale* faſtigium evecti fuerunt; *Carolum* enim *Matthias Imperator* an. 1608. *Gundaccarum* verò, ejusque filios, *Ferdinandus* II. an. 1623. *Principum* titulo

decoravit: quare ipſi, eorumque poſteà filii, locum in collegio Principum Imperii flagitarunt, maximè, poſtquam in comitiis Ratisbonenſibus an. 1654. Principes *Dietrichſteinius*, *Piccolominens*, & *Auerſpergicus* ad votum & ſeſſionem admiſſi fuerunt; tunc enim, oblato Ordinibus libello memoriali, (quem *Speidelius* recenſuit) ſeſe in ſollemni illa introductione novorum Principum, tanquam antiquiores, præteritos fuiſſe, graviter conquesti, idque magnam injuriam interpretati ſunt; adjecta nova petitione & reſervatione jurium ſuorum; nec non expreſſa proteſtatione, ſe non paſſuros, ut illa introductio, memoratis tribus Principibus aliquid prærogativæ, ratione proëdriæ, ſeſſionis, & voti, adſtruat, ſuæ verò familiæ præjudicium afferat.

Spec. Var. obſerv. p. 498.

5. Sed è dicta fratrum Liechtenſteinlorum triga, medius *Maximilianus* ſobole caruit, *Carolus* autem & *Gundaccarus* ramos duos proſeverunt, quibus hodiè adhuc ſtirps diſtinguitur. *Carolus* Ducatum *Troppavienſem* & *Jagerndorffenſem* in Sileſia acquiſivit, ſed pignoratitio tantùm, ceu accepimus, titulo; è *Jagerndorfenſi* autem excerptæ fuere Dynaſtiæ tres, *Oderberg*, *Beuthen*, & *Tarnowiz*; quippe quas *Comites Hanckl* poſſident, primò itidem arrhaboni, pro magna argenti ſumma Auſtriacis numerata, ipſis relictas, poſteà verò lege beneficiaria collatas. Matrimonium *Caroli* tenuit *Anna Maria*, *Johannis Schembera de Czernahor in Butſchowiz*, vetuſtæ proſapiæ apud Moravos viri, filia atque hæres; e qua, præter gnatas duas, *Annam Mariam Maximiliano Pr. Dietrichſteinio*, & *Franciſcam Barbaram Wernero C. Tilio* nuptas, & vivis exemptas, filium ſuſcepit, eumque an. 1617. d. 12. Febr. fato ſuo functus poſt ſereliquit.

6. Is eſt CAROLUS EUSEBIUS, *S. R. Imp. Princeps, ac Regens Domus Liechtenſteinenſis in Nicolſpurg, Dux Sileſiæ in Troppau & Jagerndorf.* Coivit connubio an. 1644. d. 4. Aug. cum ſororis ſuæ *Annæ Mariæ* & *Maximiliani Pr. Dietrichſteinii* filia, *Johanna Beatrice*, è qua, poſt gnatas tres, filium unicum procreaſſe fertur.

7. Prima è filiabus, *Eleonora*, *Maximiliano Pr. Liechtenſteinio*, agnato ſuo in manum convenit, vitaque præmaturè caruit.

Secunda *Maria Eleonora Roſalia*, *Johanni Sigfrido Pr. Eggenbergio* an. 1666. elocata fuit.

Tertia *Maria Thereſia*, *Jacobo Comiti Leſle* an. 1667. d. 17. Aug. nupſit.

8. Filius unicus *Johannis Adami Andreæ* nomen habet; is anno 1681. d. 16. Febr. *Viennæ* nuptias celebravit cum matrueli ſua *Erdmuthi Thereſia Sophia*, *Ferdinandi Joſephi Pr. Dietrichſteinii*, e *Maria Eliſabetha Eggenbergia*, gnata.

9. *Gundaccarus* Princeps Liechtenſteinius, *Caroli* frater, atque alterius rami ſator, duxit primis nuptiis *Agnetem*, *Ennonis III. Comitis Friſiæ Orientalis* ac *Walpurgis C. de Rietberg* filiam; & ob Dynaſtias *Eſens*, *Stedesdorf*, & *Witmund*, quas jure uxorio ſibi vindicatum ibat, grandem dicam *Comitibus Friſiæ Orientalis* impegit; tandemque favore judicis ſubnixus ingentem pecuniæ vim extorſit, quemadmodum *ſuperiùs* dictum eſt. Secundis nuptiis an. 1618 penatibus induxit *Eliſabetham Lucretiam*, *Adami Wenceslai D. Teſchinenſis* in Sileſia filiam, *Friderici Wilhelmi* ultimi Ducis, anno 1625. defuncti, ſororem; quæ *Teſchinenſem* Ducatum, quoad ſuperſtes erat, tenuit, poſtquam verò fatis conceſſit, Regiæ Cameræ incorporatus is fuit. Ex hoc conjugio nati ſunt *Maria*, & *Ferdinandus Johannes*. hic *Crumovia* in Moravia habitavit, & *Dorotheam*, *Philippi C. de Ladron* filiam, *Matthiæ Galaſſi* Clariſſimi Ducis bellici viduam, thalamo ſibi junxit; ſed ſub initium anni 1666. improlis deceſſit.

Cap. 8.

10. E priore *Gundaccari* matrimonio prodiere: *Juliana*, quæ *Nicolao C. Fuggero* nupſit; *Anna*, *Heinrico Wilhelmo C. Slikio* elocata; *Maximiliana*, innupta; & filius unicus, qui ſuperſtes eſſe fertur; nimirum

HARTMANNUS, *S. R. Imperii Princeps de Liechtenſtein in Nicolſpurg.* Is ſedem habet in caſtro *Wulferſdorf*, in confinis Auſtriæ ac Moraviæ ſito. Connubio ſibi ſociavit *Sidoniam Eliſabetham*, *Erneſti Friderici C. Salmæ & Reifferſcheidy*, è *Maria Urſula Leiningenſi* gnatam, quæ multa maritum ſobole auxit; è qua quatuor mares, totidemque ſequioris ſexus, ſuperant; illorum nomina hæc ſunt:

I. MAXIMILIANUS, *S. R. I. Princeps de Liechtenſtein*; hic poſt prioris conjugis, quæ *Eleonora*, *Caroli Euſebii* patruelis ſui filia, erat, fata, ad ſecunda vota tranſiit, & penatibus induxit *Eleonoram Margaritam*, *Philippi Ludovici D. Holſatiæ* & *Annæ Margaritæ Haſſiaca* gnatam.

II. *Antonius Florianus.*

III. *Philippus.*

IV. *Hartmannus.*

11. Sequuntur nomina filiarum:

I. *Anna Maria*, *Rudolphi C. de Trautmansdorf* thori conſors.

II. *Thereſia*, nupta *Michaeli Johanni C. ab Althann.*

III. *Sidonia Agnes*, *Carolo C. Palfi* elocata.

IV. *Maria Magdalena*, quæ an. 168-

Ma-

Maximiliano C. de Thun, Dynaſta in Tezen Guidobaldi Cardinalis fratri in manum convenit.

17. *Scutum* Principis Liechtenſteinii *Caroli Euſebij* (num *Hartmannus* eodem utatur aſſeverare non auſim) *quadripartitum* eſt: area 1. *octo transverſis aureis & nigris faſciis exarata ſertum viride rutaceum toti ſuperinductum exhibet*, *quod* Saxonicum ſymbolum *eſt*; 2. *rubea cantherium argenteum*, *in quo ſeptem acumi...ti. pali ejusdem metalli conſpiciuntur*, *continet*, *quod ἐπίσημον* erat familiæ de *Czernabor*; 3. *ex argento & minio bipertita eſt &* Troppavienſem Ducatum *denotat*; 4. *aurea aquilam nigram* Sileſiacam, *cujus pectori lunula argentea impreſſa*, *continet*. *Imum ſcuti implet* areola triquetra *cærulea*, *cornu venatorium aureum*, *ligamentis eodem metallo tinctis ſuſpenſum*, *referens*; *qua* Jægerndorfenſis Ducatus *deſignari videtur*: toti verò imponitur *parmula gentilitia* Liechtenſteiniorum in Nicolſpurg, *ex auro & minio transverſim diviſa*. Tegi ſolet clypeus *mitra Ducali*.

CAP. XIV.

DE PRINCIPIBUS DIETRICHSTEINIIS.

Gens *Dietrichſteinia* inter Proceres *Carinthiæ* jam multis retrò ſeculis clara atque eximia habita eſt, quod vel ſolum *Pincernatus hereditarium* officium, huic familiæ in illa provincia proprium, evincit. Refert autem originem ſuam ad Comites de *Czeltſchach*, priſcis Carinthiæ Ducibus cognatione junctos; primumque, veterum tabularum fide, memorat *Remperium*, qui *Leopoldo Carinthiæ Duci* in bello Dalmatico ſtrenuam operam navaverit, atque an. 1064. octogenarius mortem obierit, eâ cœteroquin modeſtiâ fuerit, ut, miſſo Comitis titulo, arce *Dietrich-*
Append. Tomi II.
ſtein contentus vivere vellet. *Bucelinus* juſtam ſtirpis deductionem ab *Ottone II*, *Domino de Dietrichſtein* orditur, qui Ulrico Carinthiæ Archiduci in bello Ungarico an. 1164. adfuerit. Hujus, è filio cognomine, nepos *Poppo* duos habuit gnatos, à quibus lineæ ortæ ſunt; ſed alterius, *Heinrici* nempe, poſteritas citò defecit: *Rudelinus* autem, ſive *Rudolphus*, per filios, *Othonem* IV. & *Nicolaum*, novos iterum proſevit ramos; è quibus ille, quem *Otho* condidit, exaruit. Ex *Nicolai* filiis, quorum aliquot fuere, *Bernardus* ſtirpem propagavit, genitor *Petri*, à quo *Rittershuſius* Genealogiam familiæ inchoavit. Hic è filio *Georgio* avus extitit *Pancratii* & *Mauritii*, à quibus nova linearum divergia cœperunt: poſterior lineæ in *Radmanſtorf*, *Waldenburg*, & *Bibelſtetten*, ſator fuit; quæ in ejus nepotibus extincta eſt.

2. A *Pancratio* omnes, quotquot è familia nunc vivunt, communem trahunt ſanguinem: ejus enim filii *Franciſcus* & *Sigismundus* duas condiderunt lineas; quibus hodienum familia diſtinguitur, vocanturque *Weixelſtattenſis* & *Hollenburgenſis*. Prior in *Franciſci* filiis, *Sigfrido* & *Leonhardo*, ſubdiviſa fuit in *Rabenſteinenſem* atque *Ebenauenſem*, quarum illam in *Gabrielis* & *Reginæ à Silberberg* liberis extinctam eſſe accepi. *Leonhardo* natus eſt, præter alios, *Sigfridus*; hôc *Georgius Albertus*, & *Eraſmus*, quorum propago etiamnunc floret; prioris quidem in filio, è tertia conjuge *Anna à Welz* genito, *Johanne Alberto*, qui militiam aliquandiu ſectatus, in nupero adverſus Gallos bello, *Subcolonellus Portiana* legionis meruit, conjugémque è *Gruenthaliorum* ſtirpe, cum ampla duorum prædiorum in Auſtria dote, accepit, & *Evangelicam* religionem profitetur. *Eraſmus*, è *Juliana Wagnin*, pater factus eſt *Sigismundi Ludovici*, quem, unà cum fratre *Johanne Balthaſare*, Imperator Ferdinandus II. *Comitum* axiomate decoravit, uxor autem *Anna Maria*, *Leonhardi Helfrici C. de Meggau* filia, oppidò *Greyna* & caſtrò *Greinburg*, in Auſtria ad Danubium ſito, locupletavit, atque inſigni ſobole auxit; filii tres nunc etiam in vivis ſunt: (1) *Sigismundus Helfriedus*, Capitaneus provincialis Carinthiæ, qui In conjugio habet *Mariam Iſabellam Gonzagam*, *Hannibalis S. R. Imp. Principis & Hedwigis Mariæ D. Saxo-Lauenburgica* filiam, *Claudii Comitis de Colalto* viduam, an. 1666. d. 1. Mart. ductam. (2) *Franciſcus Adamus*, Interioris Auſtriacæ Cameræ Aulicæ Conſiliarius, (der Inner Oeſterreichiſchen Hof-Cammer Rath) maritus *Roſinæ C. de Trautmansdorf*. (3) *Georgius Siegfridus*, Interioris Auſtriaci Regiminis Conſiliarius; (Inner Oeſterreichiſchen Regierungs Rath) is an. 1678. d. 24. Apr. nuptias celebravit cum illuſtri virgine, & ex Baronum *Hoffmanniorum*, in Styria, quorum maſcula ſtirps defecit, familia prognata. His, quos modò enumeravimus, quatuor ſunt ſorores: (1) *Thereſia*, *Franciſci Nicolai C. de Ladron* conjux. (2) *Polyxena*, *Bernhardi Ignatii Borzita C. de Martinitz*, Supremi Burggravii Pragenſis, thori conſors. (3) *Eleonora*, *Ottoni C. de Ringsmaul* elocata (4) *Juliana*, innupta.

3. *Sigismundus* alterius lineæ, *Hollenburgenſis* ſcilicet, autor, multis magnisque meritis apud *Imperatorem Maximilianum* I. valebat, cujus *Conſiliorum Arbiter* fuit, *quinque provinciarum Archiducatus Auſtriæ inferioris Locumtenens*, *Supremus Argentarius*, & *Styriæ ſupremus Capitaneus*, ubi rebelles ruſticos ſua autoritate in ordinem coëgit: neque caruit fructu virtutis ac fidei ſuæ; námque

queanno 1506. poſt obitum *Georgii Pincernæ ab Oſtervviz*, poſtremi ſuæ gentis, *Pincernatu hæreditario* in *Carinthia* à munifico Heroe donatus, & biennio pòſt *Baronis* axiomate decoratus eſt, caſtráque ſua *Hollenburg*, *Finckenſtein*, & *Talberg*, in liberos *Baronatus* evecta fuerunt. Nuptias ejus, quas an. 1515,
Bucel. Oeſterr. Ehrenſp. l. 6. c. 17. p. 1331. *Viennæ* cum *Barbara de Rothal* celebravit, rato exemplo, *Uladislaus Rex Ungariæ*, *Sigismundus Rex Poloniæ*, & *Ludovicus Rex Bohemiæ*, qui *Maximilianum Auguſtum* faciendæ concordiæ ergò convenerant, exornarunt. Cum an. 1533. fatis conceſſiſſet, ad Maximiliani Cæſaris pedes, in tumbam ejus, quæ *Neuſtadii* in *S. Georgii* ſacello eſt, reconditus fuit; ita enim Imperator in tabulis ſuis ſupremis juſſerat, teſte Epitaphio, quod adhuc illic legitur, hujus exempli: *Ad perpetuam rei memoriam. Invictiſſimus Princeps Maximilianus Cæſar Auguſtus vivus, juxta locum hunc, quem pro monumento legit, Magnifico Domino Sigismundo, Libero Baroni à Dietrichſtein, in Finckenſtein, & Talberg, Archi Pincernæ Carinthiæ, quinque Provinciarum Archiducatus Auſtriæ inferioris Locumtenenti, & Majoribus ſuis, ob fidem ſingularem, & res Auſtriacas bene geſtas, & poſteris eorum, poni mandavit. Hæc deinde Principes Excellentiſſimi, Divus Carolus Cæſar Auguſtus, Hiſpaniarum Rex etc. & Ferdinandus Princeps & Infans Hiſpaniæ, fratres, Philippi Hiſpaniarum Regis filii, ejusdem Cæſaris nepotes; rata habuerunt & approbarunt Anno Salutis* M D XXXIII.

4. Reliquit *Sigiſmundus* poſt ſe filios duos, *Sigismundum Georgium* atque *Adamum*; in quibus iterum in ramos *Hollenburgica* linea deducta eſt: prior nempe *Sigismundus Georgius* numeroſam habuit poſteritatem, è qua aliqui *Comitum*, aliqui *Baronum* titulo utuntur: Inter illos familiam ducit *Gundaccarus*, *Supremus Leopoldi Auguſti Camerarius*, *Iſabellæ Conſtantiæ B. de Queſtenberg* maritus, ſed improlis; educare is autem perhibetur, in ſpem ſucceſſionis, *Ottonis Ferdinandi*, ſui è fratre *Ottone Heinrico* nepotis, qui legionis *Metternichiæ Subcolonellus* audit, filiolum *Gundaccarum*, ex haud ignobili conjuge Belgicæ originis genitum. Habuit etiam *Gundaccarus* fratrem, cui *Chriſtiani* nomen fuit, qui an. 1681. d. 31. Aug. Norimbergæ, ubi purioris religionis ſtudio maximam ætatis partem peregit, ſupremum diem explevit, non niſi duabus filiabus, *Anna Amalia* & *Suſanna Eliſabetha*, relictis; quarum illa *Maximiliano Eraſmo C. de Zinzendorf* nupſit, nuncque vidua eſt; hæc in conjugio *Friderici Adolphi ab Haugvviz*, *Supremi Aulæ Electoralis Saxonicæ Mareſcalli*, vivit. *Georgius Chriſtianus*, & *Anna Creſcentia* immatura morte extincti ſunt: uxor verò *Chriſtiani Maria Eliſabetha Kevenhulleria* an. 1676. mariti fata prævertit.

5. *Adamus*, alter *Sigiſmundi* filius, *Imperatoris Maximiliani* II. gratiá floruit, ejúsque nomine legationem in Hiſpania obiit, ubi *Margaritam*, *Antonii Ducis Cardonæ* gnatam, fœdere jugali ſibi ſociavit; rectorem Cæſar veluti moderatorem juventæ filiorum ſuorum, *Rudolphi* atque *Erneſti*, eſſe voluit; poſtea *Supremi Camerariatus* munere ornavit: *Rudolphus* denique, cùm Patre mortuo ſummâ rerum potitus eſſet, *Aulæ* ſuæ *Supremum Præfectum* illum conſtituit. Cæterùm uti dignitatum, ita & poſſeſſionum incrementa *Adamus* cepit; atque in *Moravia* ao. 1575. Dynaſtias *Nicolsburg*, *Magdenberg*, & *Oedenthurn* acquiſivit. Perfunctus eſt vitæ munere ao. 1590. atque eodem, quo pater, tumulo illatus; monumentum, quod benigniſſimus Heros ei condi juſſit, ſic ſe habet: *Rudolphus II. Romanorum Imperator, exemplo Maximiliani Imperatoris, qui Sigismundum à Dietrichſtein, ob res Auſtriacas bene geſtas, juxta monumentum ſuum teſtamento habere voluit: Adamum filium, nominis ac dignitatis paternæ æmulum, hic poni mandavit Anno* M D LXXXX.

6. Inter liberos *Adami* tres potioris ſexus eminuere: *Sigismundus*, *Franciſcus* & *Maximilianus*. Hic, licet bis maritus, (ſecunda ejus uxor *Jacobina C. de Boſſu*, non Buiſon, uti in *tab. Rittershuſ.* legitur, fuit) poſteritate caruit. *Franciſcus* Eccleſiaſticæ vitæ ſe dicavit, ſuaque virtute, eruditione, ac prudentia, in *Clementis VIII. Pontificis Maximi* gratiam ſeſe inſinuavit; à quo inter *Cubicularios* & intimos familiares cooptatus atque admiſſus, denique anno 1598. d. 3. Mart. in *Cardinalium* collegium adlectus fuit, titulumque primò *S. Sylveſtri de Capite*, tum *S. Mariæ Trans-Tyberim* accepit. *Pauli* V. & *Urbani* VIII. nomine quater *legationem* geſſit; primò apud *Matthiam Ungarorum Regem*, mox apud eundem *Imperatorem*, & apud *Ferdinandum II. Cæſarem*. Verùm domi etiam honoribus cumulatus eſt, namque *Olomucenſis* in Moravia *Epiſcopus* creatus, tribusque *Impp. Rudolpho* II, *Matthia*, & *Ferdinando* II. à *conſiliis ſacratioribus* fuit. *Director* etiam & *Locumtenens Marchionatus Moraviæ* audiit, tandemque à *Ferdinando* II. ad *Principale* faſtigium provectus eſt, hac ipſi facultate conceſſa, ut, è gentilibus ſuis quemcunque vellet, hæredem Principalis dignitatis conſtitueret. Scriptis itaque, ætate ingraveſcente, tabulis ſupremis, nepotem, è fratre, *Maximilianum* hæredem ex aſſe nuncupavit, atque an. 1636. d. 19. Sept. *Brunæ*, quò ſe contulerat ad conventus celebrandos, diem obiit ſupremum.

7. Fr.

7. *Sigiſmundus*, *Adami* filius, *Franciſci* Cardinalis frater major natu, ramum, quem *Niclasburgenſem* vocant, propagavit per filium *Maximilianum*, è *Johanna de Scala* uxore ſua genitum. Is patrui hæreditatem ex teſtamento crevit, non tantùm quoad poſſeſſiones, quas luculentas in Moravia ille ſibi comparaverat; ſed & quoad dignitatem *Principalem*, quam quidem Imperator anno 1631. ipſi confirmavit, dato novo *Diplomate*, quo illam poſteris etiam ejus communem fecit; ita tamen, ut *filio tantum majori natu, è linea deſcendente, axiomate Principali, & prærogativa ei annexa, uti ac frui* liceret; præterea hæc adjecta fuit *clauſula*, ne priùs ad votum & ſeſſionem in comitiis Imperii admitteretur, quàm bona immediata acquiſiverit. Quamquam autem id factum non eſſet, perfecit tamen *Imperator Ferdinandus* III. (apud quem *Supremâ Aulæ* ſuæ *Præfecturam* geſſit,) in *comitiis Ratisbonenſibus* an. 1654. ut Proceres Imperii ejus petitionem pro admiſſione aſſenſu exciperent; itaque d. 28. Febr. unà cum *Piccolomineo* & *Auerſpergio* in Principum Senaculum ſollemni ceremonia introductus eſt, editis tamen priùs *literis reverſalibus*, ceu vocant, quibus hæredes ejus ab hac prærogativa, jureqoe ſuffragii inter Ordines Imperii, arcentur, niſi dum prædictam conditionem, de acquirendo fundo immediato, impleverint. Verùm *Maximilianus* novis honoribus haud diu ſupervixit, anni enim ſequentis 1655. d. 6. Nov. è ſtatione mortali diſcedere à Supremo Imperatore juſſus eſt.

Lun. l. P. T. V. Add. l. 5. c. 7. p. 1104.

8. Conjugiom bis contraxit; prius cum *Anna Maria*, *Caroli Pr. Liechtenſteinii D. Troppavienſis & Jagerndorfenſis* gnata; poſterius cùm *Sophia Agaete*, *Wolfgangi C. de Mansfeld* filia, quæ demum an. 1677. d. 20. Jan. vivendi finem fecit. Ex utraque ſobolem ſuſcepit numeroſam; prior *duodecies* mater facta eſt, ſiquidem ultimum maſculum *Anonymum*, quippe quem in ipſo limine vita deſtituit, addideris; reliquorum *undecim* ſylloge hæc eſt: (1) *Anna Franciſca*, nupta *Waltero C. Leſle*. (2) *Johanna Beatrix*, *Caroli Euſebii Principis Liechtenſteinii* conſors. (3) *Eleonora*, quam primò *Wilhelmus C. de Kauniz in Auſterliz*, ſecundò *Fridericus C. ab Oppersdorf* in conjugium adſciverunt. (4) *Maria Anna Cæcilia*, teneiâ ætate extincta. (5) *Franciſcus Antonius*, intra pueritiæ annos mortuus. (6) *Maria Clara*, *Johanni Friderico C. de Trautmansdorf* elocata. (7) *Ferdinandus Ioſephus*, de quo poſteà. (8) *Maximilianus Comes*, maritus *Mariæ Juſtinæ*, *Egmondi C. de Schwarzenberg & Mariæ Arſcotanæ C. de la Riviere* filiæ, cum qua ante paucos annos in Belgium ſe contulit, hæreditatem ſoceri aditurus; ferturque aliquot liberis auctos eſſe. (9) *Carolus*, qui puer obiit. (10) *Margarita*, innupta. (11) *Maria Thereſia*, quæ *Caroli Adami C. de Mansfeld* conjux fuit. E poſteriore *Maximiliani Principis* thoro *quaterna* proles provenit, mares duo, totidemque fœminæ, hac ſerie: (1) *Franciſcus Antonius*, qui *Societati Jeſu* nomen dedit, (2) *Maria Joſepha*, quæ *Raimondo C. Montecuculi*, Cæſaris Stratego, an. 1657. in manum convenit, atque an. 1676. d. 15. Dec. obiit. (3) *Philippus Sigiſmundus*, is in conjugio habet Baroniſſam *Hoffmanniam*, ſororem illius, quam *Georgium Sigfridum C. Dietrichſteinium*, è *Weixelſtattenſi* linea, duxiſſe dictú eſt, luculenta dote inſtructam; quas ei nuptias frater conciliaſſe fertur. (4) *Sophia*, nupta primò *Franciſco Euſebio C. de Pœtting*, qui aulæ Cæſareæ Mareſcallus fuit; ſecundò an. 1681. *Wenceslao C. de Lobkowiz*.

9. Qui in præſentia *Principali* dignitate in familia eminet, eſt

FERDINANDUS JOSEPHUS *de Dietrichſtein*, *S. R. Imperii Princeps*, *Dynaſta in Niklasburg, Magdeburg & Oedenthurn*, *L. B. ab Hollenburg, Finckenſtein & Talberg*, *Pincerna Hæreditarius Carinthiæ*, *quondam Imperatricis Regentis*, *nunc verò ipſiusmet Auguſti Summus Aulæ Præfectus & Miniſtrorum Cæſareorum Primas*. Is an. 1656. d. 26. Sept. thalamo ſibi junxit *Mariam Eliſabetham*, *Johannis Antonii Pr. Eggenbergici & Annæ Mariæ Brandenburgicæ* gnatam, è qua pulchræ ac numeroſæ prolis pater factus eſt; videlicet

I. *Annæ Mariæ*, n. 2. Febr. 1657. †. 21. Maji 1659.
II. *Sigismundi Franciſci*, n. 22. Apr. 1658. †. 26. Aug. 1667.
III. *Sophiæ Barbaræ*, n. 10. Apr. †. 21. Jul. 1659.
IV. *Leopoldi Ignatii*, n. 18. Aug. 1660. Hæredis axiomatis Principalis.
V. *Erdmuthiæ Thereſiæ Mariæ*, n. 17. Apr. 1662. nuptum collocatæ an. 1681. *Johanni Adamo Andreæ Pr. Liechtenſteinio*, amitino ſuo.
VI. *Caroli Ioſephi*, n. 17. Jul. 1663.
VII. *Waltheri Xaverii Antonii*, n. 18. Septembr. 1664. Canonici Olomucenſis & Paſſavienſis.
VIII. *Franciſci*, n. & †. 22. Oct. 1665.
IX. *Anonymi*, 25. Aug. 1666.
X. *Margaritæ Mariæ*, n. 20. Sept. 1667.
XI. *Mariæ Ludovicæ*, n. 28. Nov. 1668. †. 24. Febr. 1673.
XII. *Wenceslai Dominici Lucæ*, nat. 18. Oct. 1670 †. 1. Maji 1673.
XIII. *Chriſtiani*, n. & †. 5. Dec. 1672.

XIV. *Claudiæ Felicitatis Ioſepha*, n. 25. Apr. 1674.

XV. *Maria Ioſepha Antonia Cajetana Roſa Dominica Thereſia Stanislaa*, n. 13. & †. 17. Nov. 1675.

XVI. *Ferdinandi*, n. 1676.

10. *Scuto* Princeps *Dietrichſteinius* ſimplici uti ſolet, ſola *teſſera gentilitia* ornato, nempè *ſecto diagonaliter è cocco & auro & duos cultros vinitorios tergis obverſis, ferrei coloris, capulis aureis*, referente. Tegitur *pileo Principali*.

CAP. XV.

DE PRINCIPIBUS PICCOLOMINEIS.

Piccolomineorum illuſtris apud *Tuſcos* familia, multis jamdum retrò ſeculis, inter vetuſtiores & nobiliores *Senenſis* civitatis, dum Optimates Reipublicæ præfuerant, habita fuit, & literis atque armis claruit, pluresque arces ac caſtella tenuit. Sed à nobilibus in plebem derivato regimine, ſicut & cæteræ nobilium, ita & *Piccolominea* domus *Senis* exturbata eſt. Superfuit tamen *Æneæ Sylvio*, ex hac ſtirpe prognato, non tenue patrimonium, (quemadmodum *Ciacconius* in *Hiſtoria Pontificum & Cardinalium* refert) ex quo vitam honeſtè ducere potuit; ſed juvenis immatura morte deceſſit, relicta *Montaniana* uxore prægnante, ex qua natus eſt *Sylvius Poſthumus*, quo pupillo bona ejus ſub tutoribus & actoribus diſſipata ſunt. Hic tamen ingenuè educatus & liberalibus artibus eruditus, ubi adolevit, in militiam profectus eſt, variiſque caſibus circumactus domum tandem rediit, &, vendicata patrimonii tenui portione, *Victoriam* è domo *Forteguerrarum*, quamvis nobilem virginem, attamen pauperem, duxit in uxorem; quæ adeò fœcunda fuit, ut *duo deviginti* liberorum patrem *Sylvium* fecerit, ſed pleroſque iniqua lues extinxit, duabus tantum filiabus, *Laudamia* & *Catharina*, gnatoq; unico, *Ænea Sylvio*, ſuperſtitibus.

Tom. II. p. 999.

2. Hic familiæ ſuæ, aliquid caliginis paſſæ, novam eamque clariſſimam affudit lucem: quippe qui, ſtudiis elegantium literarum, quæ tum contemptæ jacebant, aſſiduè deditus, cœleſtium præceptorum diſciplinis innutritus, multiſque virtutibus exornatus, inter *Cardinales* Romanæ Eccleſiæ cooptari, tandemque ad ſummum humanarum rerum apicem, *Pontificatum* nempè an. 1458 provehi meruit, *Pius II.* dictus. Licet autem ultimus marium ſuæ gentis eſſet, nomen tamen genuſque ſuum ab oblivione atque interitu, quantum quidem honeſtè potuit, vindicavit, adſciſcendo in jus nomenque familiæ *Piccolominea* nepotes, quos è ſororibus, *Laodamia* & *Catharina*, conſpicuis in patria viris nuptis, habebat.

3. *Laodamia*, quæ *Nannium de Tedeſchi*, Senenſem Patritium, thori conſortem ſortita eſt, quatuor filii, à *Comite Galeatio Gualdo* in pereleganti *de Illuſtribus Aulæ Cæſareæ miniſtris* commentario, *Italico* idiomate ſcripto, tribuuntur; nimirum *Antonius*, *Franciſcus*, *Jacobus*, & *Andreas*. *Antonius Piccolomineos de Arragona*, *Duces Amalphitanos*, qui ſuperiore ſeculo defecerunt, progenuit: namque *Ferdinandus I. Arragonius*, *Rex Neapolitanus*, ei filiam *Mariam*, cum ampla Ducatus *Amalphitani* dote, nuptum collocavit, ipſique & ejus hæredibus facultatem *Arragonium* nomen cum *Piccolomineo* conjungendi conceſſit. *Franciſcus*, avunculi veſtigiis inſiſtens, ab eo, poſt *Archiepiſcopum Senenſem*, *Cardinalis* anno 1460, ætatis primo & viceſimo, creatus eſt, tandemque, *Alexandro VI.* è viventium numero ſublato, an. 1503. ad *Pontificiam* dignitatem pervenit, aſſumpto, in avunculi memoriam, *Pii III.* nomine: verùm exiguo temporis ſpatio novi honoris uſura fruitus eſt, ſeptimo enim & viceſimo ab electione die vitam amiſit, ſcelere chirurgi, qui à *Pandolfo Petrucci*, *Senarum Tyranno*, cui e concivis virtus & dignitas formidoloſa erat, mercede conductus, ulceri quod *Pius III.* in crure habebat, venenum infudit. *Jacobus* & *Andreas* Senis domicilium fixerunt, ille *Dynaſta di Montemarciano*, *Campoſevoli*, & *Porrona* audiit, hic *Marchio Capiſtrani*, *Dynaſta Caſtellionis & Liliorum inſulæ*, paterque ex *Agnete Farneſia* fuit *Johannis Piccolominei de Monteſalco*, *Cardinalis* a 1517 creati, atq; a. 1537. mortui. Sed utriuſq; *Jacobi* nempe & *Andreæ* maſcula poſteritas extincta eſt.

4. *Catharina*, altera *Pii II.* ſoror, *Piccolomineorum*, qui nunc ſuperſunt, progenitrix extitit, & cum marito ſuo, ignoti nominis ac generis, *Dynaſtas di Sticciano*, in agro Senenſi, progenuit. Ex his ſuperiore ſeculo *Æneas Piccolomineus* in aſſerenda libertate patriæ, ab Hiſpanis oppreſſæ, laudem ſibi ivit quæſitum; quemadmodum apud *Thuanum* videre licet. Fertur ille habuiſſe in matrimonio *Victoriani* cognatam, *Jacobi Montiſmarciani Domini* neptem, *Antonio Maria Piccolomineo* & *Helena Sfortia* natam, quæ ei *Campoſevoli* in dotem attulerit. Ex hoc autem conjugio, quo *Laodamiæ* & *Catharinæ* ſororum poſteri coaluere, filii tres prodierunt, *Sylvius* nimirum, *Aſcanius*, & *Æneas*; è quibus *Aſcanius* Eccleſiaſticæ vitæ ſe addixit, & primò *Archiepiſcopus Rhodienſis*, poſteà *Senenſis* electus eſt. Reliqui duo militari laude inclaruerunt, & *Sylvii* inprimis virtutem

Hiſt. l. 16. 225. Edit. Offenbac.

tem ac fidem *Ferdinandus, Magnus Dux Etruriæ*, in pretio habuit, eumque ad primaria aulæ ſuæ munia provexit. Penatibus ille induxit *Violantam Gerniam*, è qua, præter gnatam unicam *Victoriam, Nicolao Comiti Capraræ* Senatori Bononienſi elocatam, tres filios, *Æneam, Aſcanium*, & *Octavium*, ſuſcepit.

5. *Aſcanius*, Clericus factus, patruo cognominis in *Archiepiſcopatu Senenſi* ſurrogatus fuit: *Æneas*, militarem vitam ſectatus, *Eques S. Stephani* à dicto Magno Duce Etruriæ creatus eſt, qui etiam ei nuptias conciliavit Nobiliſſimæ Virginis *Catharinæ*, gnatæ unicæ, & opulentæ hæredis, *Raphaelis degli Adamari* & *Auretta degli Acciainoli*. Cæſaris poſteà caſtra ſecutus in Bohemia mortem obiit, relictis poſt ſe, præter filiam *Violantam, Franciſco Maria Malegonello* nuptam, filiis tribus, *Sylvio, Franciſco*, & *Evandro*. Ex his *Sylvius* atque *Evander*, cum egregia virtutis bellicæ documenta edidiſſent, mortem oppetiere; ille an. 163. in prœlio *Nordlingenſi*, hic in Flandria ad *S. Audomari fanum* viceſimo ætatis anno. *Franciſcus, Eques S. Jacobi* & *Cubicularius Cæſareus*, ſtirpem propagavit, adſciſcendo in vitæ thoriquc conſortem *Æmiliam, Laurentii Comitis Strozzii* gnatam.

6. *Octavius*, ejus patruus, à quo digreſſio facta eſt, præcipuum familiæ Piccolomineæ decus atque ornamentum, in lucem prodiit d. 11. Nov. 1599, & ſimulac ex ephebis exceſſit, belliquе patiens fuit, Hiſpanorum caſtra in Inſubria petiit, ibique per laborem uſu militiam didicit; poſteà una cum legione, quam Dux Etruriæ Imperatori Ferdinando II. auxilio adverſus Bohemos miſit, in Germaniam, *Magiſtri Equitum* munere fungens, profectus eſt, ſuamque virtutem ac in re militari peritiam mox Cæſari probavit; dignusque habitus fuit, cui majora munia ſubinde delegarentur, donec ſupremum tandem in militia gradum obtinuit. Quoniam verò, naturali prudentia præditus, inter togatos etiam facilè juſteque agebat, atque ingenium in promptu habebat, *Ferdinandus III. Cæſar* aptum eum præ omnibus cenſuit, quem cum plena poteſtate ad conventum publicum, *Noribergæ, Executionis Pacis Weſtphalicæ* promovendæ ergò, inſtitutum, mitteret; quam legationem optimè ac magnificentiſſime obivit, & ſumma, qua uſus eſt, moderatione, tam Cæſari quàm Ordinibus Imperii ſatisfecit; neque caruit fructu laboris ſui: nam ab Imperatore novis honoribus, *Principaliq́;* dignitate, cumulatus, à Principibus autem Imperii in ipſorum collegium receptus, &, licet requiſitis convenientibus deſtitutus, ad *jus ſeſſionis ſuffragiiq́;* in comitiis, an. 1654. *Ratisbonæ*

Lim. I. P. T. V. Add. ad L. 3. c. 12. p. 402.

habitis, d. 18. Febr. ſollemni introductione admiſſus eſt; hac quidem lege ei lata, ut in ærarium Imperii ſymbolam ſeſe dignam conferret, fundumque in Imperio immediatum data occaſione ſibi compararet; poſteri verò ejus aut hæredes, niſi ea conditione impleta, jura Imperii neutiquam ſibi arrogarent, quod ipſe editis *literis reverſalibus* ratum habuit.

7. Eodem temporis tractu matrimonium contraxit cum *Maria Benigna Franciſca, Julii Heinrici D. Saxo-Lauenburgici* ex *Anna Magdalena Poppelia de Lobkovviz* filia, quæ etiamnunc ſuperſtes eſt, & caſtrum *Nachod*, in Reginohradecenſi diſtrictu Bohemiæ, quod ei dotalitii loco maritus aſſignaverat, incolit. Prolem ex ea nullam ſuſtulit, quare, ſcriptis tabulis ſupremis, hæredem dignitatis Principalis & ditionum, quas in Bohemia acquiſiverat, nuncupavit *Æneam Piccolomineum*, ſuum è fratre pronepotem, *Franciſci* & *Æmiliæ Strozziæ* filium natu majorem. Cæterùm Regem etiam Hiſpaniarum in ſui benevolentiam traxit, à quo torque *Aurei Velleris* decoratus, & Ducatu *Amalphitano* in Regno Neapolitano, qui jam olim in familia Piccolomineorum, ceu dixi, hæſit, poſteàque in fiſcum redactus fuit, donatus eſt. Demum, poſt diuturnos labores, & moleſtiarum, quas exhauſit, tempeſtates vix in quietis atque otii portum delatus, gravi morbo tentari cœpit, quo abſumptus d. 10. Aug. an. 1656. naturæ debitum reddidit.

8. Qui nunc ejus hæreditate & Principali axiomate gaudet, eſt

LAURENTIUS *Piccolomineus d' Arragona S. R. Imperii Princeps, Comes & Dominus in Nachod, Grattliz, & Herzmaniz*; filius *Franciſci* & *Æmiliæ Strozziæ* minor natu, qui fratri *Æneæ*, poſtquam is, caſtra Cæſarea nupero cum Gallis bello ſecutus, in duello adverſus Comitem *Guerrieri* vulnus accepiſſet, atque ex eo negligentiùs curato an. 1673. vitam amiſiſſet, ſucceſſit. Conjugem nondum duxiſſe fertur, ſed procari unam è filiabus *Johannis Georgii, Comitis Chœnigl, L. B. ab Ehrnburg*, Capitanei Provinciæ ad Atheſim, & Burggravii Tyrolenſis.

9. *Scuto* eodem fortaſſis utitur, quo propatruus ejus *Octavius* uſus eſt; id verò *quadripartitum* fuit: prima & quarta areola *in quatuor partes perpendiculariter* ſecantur; pars prima *aurea quatuor palis rubeis* Aragonicis *exaratur*; ſecunda *faſcias argenteas & rubeas* Ungaricas *exhibet*; tertia *cærulea liliis* Franciçis *ſpargitur, adjecta lambella trifida, qua* regnum Neapolitanum *denotatur*; quarta *argentea* Hieroſolymitanas *cruces, auream nimirum majerem patibulatam, & minores quatuor repræſentat*: totus verò laterculus in

memoriam priſtinæ affinitatis cum Arragoniis Regibus Neapolitanis adſcitus eſt. Secunda & tertia areola *argentea crucem cæruleam, cui lunula aurea quinque inſcripta ſunt, refert, quæ teſſera* Piccolomineorum gentilitia *eſt. Tegi* ſolet hoc ſcutum *pileo Principali.*

CAP. XVI.

DE PRINCIPIBUS CROIENSIBUS.

Deſcript. Belg. Part. I. p. 108.

RES *non Belgio tantum, ſed Europæ admiranda* viſa eſt *Guicciardino*, quod *Haverlea* in Brabantia, prope *Lovanium*, ubi perelegantem arcem Duces *Arſcotani* habent, in choro templi, contigui cœnobio ordinis *Cœleſtinorum*, conſpiciantur marmorea Principum Croyorum ſingulorum monumenta, *& genealogia Ducum de Arſcot, inde ab Adamo usque ad præſentes*, cum eorum iconibus & nominibus. Fallor, aut inter inanes pompas & humanæ oblectamenta vanitatis reponendum id potiùs eſt. Quod tamen noſtra ætate imitatores reperit *Eſterhaſyos de Galantha*, clariſſimos in Ungaria Comites, quorum Genealogiam itidem ab *Adamo* ad hæc usq; tempora deductam, typis etiam excuſam, proſtare, ab Illuſtri quodam Viro edoctus ſum, ejúsque exemplum manuſcriptum ab eodem accepi. Venit in mentem familiæ nobilis *Piſaurorum* apud *Venetos*, in quorum prædio, quod inter urbem & Tarviſium ſitum eſt, vidi arborem gentis hujus genealogicam, quæ ſtirpis ſuæ ſatorem oſtentat *Jovem optimum maximum, Imperatorem mundi.* Inania, quas,

Si foret in terris, rideret Democritus.

2. *Pontus Heuterus*, Scriptor præſtantiſſimus, ad priſcos *Ungariæ Reges Crojenſis* ſive *Croviacenſis* familiæ originem, miſſis illis pictorum portentis, retulit, memorans, *Andreæ II. Regi Ungarorum*, qui A.C. 1235. vixit, è prima uxore *Gertrude*, filios tres fuiſſe, atque inter eos *Andream*, natu minimum, *Bela*, fratre primogenito & in Regno ſucceſſore, à Tartaris pulſo, apud Venetos perfugium quæſiviſſe; ibique uxorem duxiſſe *Sibyllam*, *Petri Cumani*, Senatoris Veneti, opulenti Viri gnatam; è qua natus *Marcus*, qui, negotiationem faſtidiens, circa a. 1266. in Galliam conceſſerit, ibique in aula *Philippi III.* Regis uxorem acceperit *Catharinam*, filiam ac hæredem unicam *Baronis Araini ac Croviaci*, ea conditione, ut filius, qui ex eis naſceretur, natu maximus, relictis paterni generis inſignibus, *Baro Arainus* vocaretur: ſecundogenitus autem *Baro Croviacus* appellaretur. Fuit *Croviacum* olim caſtrum, ſub Imperio *Vicedomini Ambianenſis*, eorumque beneficium, hoc tempore planè dirutum; extante tamen ejusdem nominis vico, vulgò *Crouy* dicto, & parùm diſtante monaſterio Sueſſionico *S. Medardi.*

3. *Marco & Catharina* geniti ſunt *Johannes & Wilhelmus*: ille *Baro Arainus*, ducta *Johanna*, filia *Comitis Bellemontii*, improlis obiit: hic *Croviaci Baro Annam, Arnoldi C. Guinenſis* gnatam, in conjugio habuit, & cum ea *Burggraviatum Grevelingæ ac Borburgi* accepit, atque, ante fratrem fato ſuo functus, filium poſt ſe reliquit *Johannem Croviacum*, qui patrui etiam hæreditatem crevit, & connubio ſibi junxit *Johannnam Arainam*, matrem *Antonii Croviaci, Baronis Araini, Burggravii Grevelingæ ac Borburgi.* Hic è *Margarita Sueſſionenſi, Moreli Domina*, ſuſcepit *Jacobum*, maritum *Mariæ de Picquegny*, filiæ *Vicedomini Ambianenſis*, & patrem *Wilhelmi*; cui an. 1354. *Eliſabetha*, *Andreæ Baronis de Renty & de Senegem* filia ac hæres, nuptum locata fuit, ea lege, ut filius ejus natu maximus inſignia *Rentiaca* cum Croviacenſibus conjuncta in ſcuto ſuo ferret. Ex hoc matrimonio provenit *Johannes Croviacus*, *Comes Guineſii, Baro Araini, Rentiaci, & Seninga, Burggravius Grevelingæ ac Borburgi*, à quo B. *Rittershuſius* Genealogiam familiæ orditus eſt. Is *Philippi Audacis & Johannis Intrepidi, Ducum Burgundiæ, Supremus Camerarius* fuit, atque in prælio *Azincuriano* an. 1415. d. 26. Oct. occubuit. Conjugem accepit *Mariam de Craon, Johannis Domini de Dompmart* filiam, & ditionis *Thulenſis* hæredem: ea octodecim liberorum mater facta eſt, inter quos eminuere *Antonius & Johannes*, duarum linearum capitalium, in quas familia diducta fuit, autores.

4. *Antonius, Guineſii Comes*, à *Philippo Bono, D. Burgundiæ*, inter intimos familiares admiſſus, & *Lucenburgico Ducatui* vicaria poteſtate impoſitus eſt. Matrimonium bis contraxit, prius cum *Johanna*, *Johannis Rubaſii Herzelæ Domini* filia; è qua gnatam unicam *Margaritam*, (Heuterus *Johannam* nominat) *Henrico C. Monfortio* elocatam, genuit, poſterius cum *Margarita*, *Antonii Lotharingi C. Vandemontii* filia, quæ marito *Arſcotum* ac *Beirbecam*, Brabantiæ oppida, in dotem attulit; ille verò Comitatum *Porceanum* in *Remis*, *Bellomontium*, (*Beaumont*) & *Rodium*, vulgò *Reux* dictum, in Hanonia emptionis titulo acquiſivit. Exiit mortalitatem an. 1477. poſtquam è conjuge ſecunda liberos ſeptem ſuſcepiſſet, filias quinque, (illis enim, quæ in *tabula Rittershuſ.* enumerantur, addendæ ſunt *Jacobea*, *Johannis Dynaſtæ Ligniaci* uxor, & *Johanna* junior, *Abbatiſſa apud D. Marcellum*, prope Lutetiam) gnatos duos, *Philippum & Johannem*, totidem ramorum, *Porceani & Rodienſis*, ſatores.

5. Phi-

5. *Philippus*, *Croviaci*, *Arſcoti*, & *Rentiaci Dominus*, *Comes Porceani* & *Bellomontii*, habuit in conjugio *Jacobeam*, *Ludovici Lucenburgici C. S. Pauli* & *Lignii* filiam; atque an. 1511 fatis conceſſit, relictis poſt ſe filiis tribus: *Heinrico*, *Antonio*, & *Wilhelmo*. Hic, Dynaſta *Cerviæ*, (de *Chievres*) Caroli V. Imp. juventam moderatus, atque an. 1491 *Eques Aurei Velleris* creatus eſt; ſed an. 1521 ἄτεκνος deceſſit. *Antonius*, Eccleſiæ ſe addixit, & *Morinorum* Antiſtes fuit. *Heinricus*, *C. Porceani*, an. 1514 nuptiis ſibi junxit *Carolam de Chaſteaubriant*, *Renati C. de Chalain* & *B. de Longny* gnatam, cum qua dotis loco Baronatum de *Longny* obtinuit, & liberos ſeptem procreavit: filiæ duæ fuere: *Anna*, *Antonii Marchionis Bergarum ad Scaldim* conjux; & *Helena*, nupta *Jacobo Lucenburgico C. de Gavre*. Filiorum nomina hæc ſunt: *Wilhelmus*, *Epiſcopus Cameracenſis* electus an. 1516, atque anno ſequenti R. E. *Cardinalis* à *Leone X. Papa* creatus, à *Carolo* V. autem *Cæſare* in *Archiepiſcopum Toletanum* & *Primatem Hiſpaniæ* evectus, ſed immatura morte anno 1521, ætatis tertio & viceſimo, *Wormatiæ* extinctus; *Robertus*, qui fratri in *Cameracenſi* Epiſcopatu ſucceſſit, atque an. 1556. naturæ debitum perſolvit; *Carolus*, *Epiſcopus Tornacenſis*, an. 1564. mortuus; *Philippus*, de quo paulò poſt; & denique *Carolus*, *Comes Porceani*, pater, ex *Franciſca Amboſia*, *Antonii Principis Porceani*, qui, vix an. 26. egreſſus, ex febre ardenti Lutetiæ d. 5. Majia. 1567. fatis conceſſit, Juvenis, *Thuano* teſte, magni & elati animi, qui, ſciſsâ factionibus aulâ Gallica, *Proteſtantium* doctrinam amplexus, ad *Momorantii* (à quo tamen mater ejus *Amboſia* moleſta lite & injurioſo carcere vexata fuerat) & *Coliniorum* partes ſe applicuit. Juſculo, quod illum emotâ mente ad furorem adegerit, vim ei inſidioſè allatam, à F. *Claudio Cluniaci Antiſtite*, per *San Barthelomeum* emiſſarium ſuum, memorat idem incomparabilis Hiſtoriarum Scriptor, ex autore vitæ ipſius *Claudii*. Conjux Portiani *Catharina Clivia*, *Franciſci Nivernii Ducis* filia fuit, è qua ſobolem nullam ſuſcepit; ea poſteà *Heinrico Lotharingo D. Guiſiæ* in manum convenit.

Hiſt. L. 39. p. 315.

6. *Philippus*, *Heinrici Porceani* filius, *Arſcoti Marchio*, *Ducali* dignitate ab *Imp. Carolo* V. ornatus eſt; & bis conjugium inivit, primò cum *Anna* agnata, *Caroli Pr. Cimacenſis* filia atque hærede præcipua; ſecundò cum *Anna*, *Antonii D. Lotharingiæ* filia, *Renati Pr. Aranſionenſis* vidua. E *prima* nati ſunt filii tres: *Carolus*, *Wilhelmus*, & *Philippus*. Ex his *Carolus*, *Princeps Cimacenſis*, licet bis maritus, improlis obiit; *Wilhelmus*, *Marchio Rentiaci*, ex uxore *Anna Reneſſia* non niſi unicam filiam, matri cognominem, ſecunda vice maritatam, ſuſcepit. *Philippus*, *Dux Arſcoti*, Princeps fuit excellenti animo ac virtute præditus, qui, *Grotio* judice, cunctis belli civilis in Belgio tempeſtatibus magna animi fiducia compertus eſt, ut indubitata in Principem fide, non tamen exterorum libidini gratificaretur ſuam dignitatem: cujus illuſtre documentum dedit in concilio, quod ineunte anno 1595 Bruxellas *Erneſtus Auſtriacus*, Belgicæ Gubernator, advocaverat; ibi enim, poſtquam Erneſtus, ſuſceptos pro concordia labores graviter elocutus, in extera conſilium poſtulaſſet, ille primus inter Ordines dicendi facultate arrepta, maſculam orationem, quæ citato loco legi poteſt, habuit, & *prope ultima ſenectute ſecurus iſta velut oracula popularium mentibus affudit*, ut Celeberrimi Scriptoris verba huc transferam. Verùm cùm non ita multò pòſt, Erneſto è vivis ſublato, *Petrus Heinriquez*, *Comes Fontanæ*, ſummam rerum belli domique rapuiſſet, ne ſe huic ſecundum Belgæ conſpicerent, apud Venetos ſponte exulavit; eò proficiſci teſtatus, ubi liber moreretur: quæ quidem felicitas eodem adhuc anno d. 11. Dec. ipſi obtigit. E prima uxore *Johanna Halevvinia* filias duas, gnatúmque unicum *Carolum* genuit; qui, quamvis bis maritus, ſobole caruit, atque an. 1612 fatis functus, *Arſcotanam* & *Cimacenſem* hæreditatem ad ſororem majorem natu *Annam*, *Carolo Ligneſio P. Arembergico* nuptam, transmiſit; in cujus poſteris adhuc hæret.

Hiſt. de Reb. Belg. l. 4.

Ibid. p. 291.

7. E ſecundo *Philippi primi Ducis Arſcotani* matrimonio gnatus unicus prodiit *Carolus Philippus*, *Marchio Havræi* in Hannonia dictus; huic uxor *Diana Dammartina*, Comitatum *Fontaney*, & partem Dominii *Vinſtingenſis*, attulit, & quatuor liberos peperit. Ille an. 1613 vitam finivit; è filiis ejus, qui duo fuere, major natu *Carolus Alexander*, *Marchio Havrei*, & *Comes de Fontenay*, anno 1624 *Bruxellis* interemptus, unicam tantùm filiam, è prima uxore *Jolantha Ligneſia* genitam, poſt ſe reliquit; quæ paternam hæreditatem ad agnatos *Solreanos*, ceu poſteà dicetur, tranſtulit. *Erneſtus*, alter *Caroli Philippi* filius, *Dux Crojus* appellatus, *Annam*, *Bogiſlai XII. D. Pomeraniæ* filiam, thalamo ſibi ſociavit; qua natus eſt ERNESTUS BOGISLAUS, *Dux Croji & Arſcoti*, *S. R. I. Princeps*, *Marchio Havrai*, *Comes in Fontenay*, *Baron*, & *Dammartin*, *Neogardiæ* & *Maſſoviæ Princeps*, *Sereniſſimi Electoris Brandenburgici Supremus in Boruſſia Gubernator*. Is Epiſcopatum *Caminenſem* antehac tenuit, cujus loco poſteà à prædicto Electore *Neogardiam* in Pomerania, extincta *Eberſteiniorum* Comitum in iſtis oris

ſtirpe, & *Maſſoviam* accepit. Conjugem non duxit, filium tamen *nothum* habet, quem an. 1679 in peregrinatione Italica Romæ ad *Pontificios* deſciviſſe, & *Societati Jeſu* nomen dediſſe nuntiatum fuit.

8. Hactenus de ramo *Porceano* ſive *Arſcotano*, nunc de *Rodienſi*: hujus ſator dictus eſt *Iohannes*, *Antonij C. Guineſij* filius ſecundogenitus, qui *Johannam*, *Crecquy* dominii apud *Atrebates* hæredem, uxorem habuit, filiorum duorum ex ea pater, *Friderici*, & *Johannis*. *Friderici*, *Dynaſtæ de Reux*, progenies in ejus, è filio *Adriano*, quem *Imp. Carolus V.* Bononiæ in coronatione *Comitis* axiomate decoravit, nepotibus defecit. *Johannes*, *Crecquij regulus*, *Eleonoram de Thiennes*, *Johannis Domini de Loubez* filiam, uxorem duxit, qua genitus eſt *Euſtachius*, maritus *Annæ*, *Antonij Baronis de Noirthond* filiæ ac hæredis, & pater filiorum duorum, *Claudij de Croy*, *Comitis de Rœux*; & *Franciſci Henrici de Croy*, *Comitis de Meghen*, & *Dynaſtæ Crecquij*. (Charpent. Hiſt. Geneal. des Paisbas Part. III. p. 100. & 120.) Hic ex *Honorina de Withem*, *Antonij Domini d'Iſſche & d'Arquennes* gnata, ſuſcepit *Albertum Franciſcum de Croy*, *S. R. Imperii Principem Comitem de Meghen*, qui *Namurcenſem* Comitatum nomine Regis Hiſpaniarum rexit, atque an. 1670. torque *Aurei Velleris* inſignitus fuit. Penatibus an. 1659 induxit *Mariam Magdalenam Eugeniam de Gand-Vilain*, *Philippi Lamoraldi C. d'Iſenghien* filiam, *Florentij Merodii M. de Weſterloo* viduam, ſed a. 1674. menſe Octobri, *Namurci*, improlis mortem obiit.

9. *Claudius C. de Rœux* ex uxore ſua *Anna d'Estourmel*, *Johannis B. de Douxlieu* gnata, filios fertur ſuſcepiſſe duos: *Euſtachium*, & *Philippum*. Ille *Inſulis Flandriæ* & *Duaco*, cùm adhuc Hiſpanis parerent, præfectus, atque an. 1647 *Eques A. V.* creatus fuit; finem vitæ verò an. 1653 implevit. Matrimonium ejus tenuit *Maria Gertrudis Polyxena*, *Wilhelmi B. de Kettler & de Laghen*, ex *Eliſabetha Bronchorſtia*, gnata, ea multæ prolis, utriusque ſexus, mater facta eſt. Inter filias numerantur *Catharina Franciſca Iſabella Maria*, quæ an. 1679 *Walrado C. Naſſovio-Sarepontano*, Gubernatori *Bergæ ad Somam*, nupſit; *Maria Leopoldina*, Canonica Montibus Hannoniæ; *Carola Henrica Maria*. (St Marthe L'Etat d'Eſpagne 1680. p. 129.)

10. E filiis natu maximus *Albertus Claudius C. de Rœux* an. 1660. ἄγαμος deceſſiſſe perhibetur, fratri ac ſucceſſori ejus hoc nomen atque axioma tribuitur: FERDINANDUS *de Croy*, *Comes de Rœux & S. R. Imperij*, *Baro de Beauvrain*, *Laghen & Aſſen*, *Dn. de Dieſval*, *Roſuée*, *Houſdain*, *la Motte*, *VVarnecques*, *Par Hannoniæ*.

11. *Clypeo* uti dicitur *quadripartito*: 1. & 4. quadra *argentea tres faſcias rubeas*, Crojenſia nempe inſignia, ab Ungaricis mutuata, *referunt*; 2. & 3. *itidem argentea tres dolabras coccineas*, *duabus in ſummo dorſis obverſis*, *tertia in imo laterculo poſitas*, *repræſentant*, quod ἐπίσημα Rentiacum eſt.

12. *Philippus*, quem *Comitis de Rœux* patruum fuiſſe ab amico fide digno accepi, initio *Comes de Croy* appellabatur; poſteà verò, cum Leopoldus Imperator ſub primordia præſentium comitiorum axioma *Principis S. Imperii*, quo plerique è Crojenſi familia ſuperbiebant, ipſi etiam conceſſiſſet, *Principis de Croy* titulò honeſtari cœpit; & quoniam cum conjuge ſua *Iſabella Bronchorſtia*, *Johannis Jacobi C. ab Anholt* filia ac hærede, præter alias ditiones, etiam Dynaſtiam *Mullendonck*, quæ libera & immediatè Imperio obnoxia eſt, obtinuerat, ad ſeſſionem ac votum in Principum Imperii collegio admitti petiit, Cæſaremque exoravit, ut Reſcripto, ad Archiepiſcopum Salisburgenſem d. 1. Sept. an. 1666. dato, ipſum Ordinibus eam ob cauſam de meliore nota commendaret; quod poſtquàm in comitiis exhibitum fuit, Legati ad referendum, ceu loqui amant, id acceperunt. Demum an. 1669 d. 31. Jan. per Oratorem Principis Crojenſis res retractata eſt, utque cuncta planiora & magis in proclivi eſſent, ſymbola, quam Princeps reſpectu prædictæ Dynaſtiæ *Mullendonck* ad Imperii ærarium conferret, oblata eſt: videlicet ad Imperii onera *pro ſimplici collectâ ſecundum expeditionem Romanam*, (für einen einfachen Römermonath zu deß Reichs Anlagen/) *ſex & ſeptuaginta florenos*, tum ad impenſas *Cameræ Spirenſis* annuatim *florenos ſex & quinquaginta*. Verùm haudquaquam ad ſpem eventus reſpondit, neque *Philippus*, quoad vixit, voti damnatus fuit. Diſceſſit autem è vita hominum *Coloniæ* an. 1681, relictis poſt ſe filiis quatuor: quintus, cui nomen *Johannes Jacobi* erat, quique an. 1677. *Canonicis* Eccleſiæ Cathedralis *Colonienſis* adſcriptus fuit, fata patris parvo temporis intervallo antevertit.

13. Inter ſuperſtites familiam ducit CAROLUS EUGENIUS, *Dux de Croy*, *S. R. Imp. Princeps*, *Comes de Rœux & & Meghen*, *L. B. in Buring*, *Milahn*, *Mullendonck*, *Bähr & Lathum*, *Dn. in Drachenfels*, *Ruhland*, *Pabland*, *Berris & Velzburg*, *Poſſeſſor hypothecarius Præfecturæ Wolckenberg & oppidi Rheens*. Is gloria militari illuſtris *Regi Daniæ* in nupero cum Suecis bello fortem operam præſtitit, meruitque ut an. 1678 *Elſimburgenſi* caſtro præficeretur, & *Locumtenentis Generalis* axiomate ornaretur. Poſtea pace ſancita *Cæſari*

ſe

ſe addixit, in cujus caſtris nunc militat, & legionem ductat. Sociavit ſibi jugali fœdere an. 1681. *Julianam*, *Heinrici C. de Berg*, & *Hieronyma Catharina C. de Spauer* gnatam, *Bernhardi C. de Witgenſtein* viduam.

14. Fratrum ejus nomina hæc ſunt:
Caſimirus,
Philippus,
& *Mauritius*. Hic in legione fratris Cæſari militans, qua die, erat 12 Sept. anni quo hæc ſcribimus 1683, *Vienna* obſidione liberata, & Turcæ profligati fuerunt, vitam, fortis viri officio functus, amiſit.

15. Inſignia *Ducis de Croy-Mullendonck* (ita enim vulgò vocatur) hoc modo delineata vidi, ut *ſcuto* gentilitio *argenteo*, *tribus faſciis rubeis diſtincto*, parma *imponatur* bipartita, *cujus* anterior *regio* Ungaricum *δεύτερον* continet, poſterior *transverſim ſecta*, *ſuperiore parte cœrulea & limbo rubeo circumd.* *& lilia tria aurea*, Andinum *ſymbolum refert* *inferiore aurea balthenm rubeum*, *cui tres aquilula argentea inſcripta*, Lotharingicam *teſſeram repraſentat*. *Tegi* ſolet hoc ſcutum *mitra Ducali*.

16. Ad alteram nunc lineam accedamus, quam *Iohannes*, *Antonii C. Guineſii* frater, *Johannis* & *Maria de Craon* filius minor natu, condidit. Is à Carolo Audace D. Burgundiæ primus *Comes Cimacenſis* (*de Chymay*) Brugis an. 1473. creatus eſt, Hannoniam vicaria poteſtate rexit, ductaque *Maria Lalana*, *Quievraini Domina*, undecim liberos ſuſcepit: ex his filius major natu *Jacobus* Eccleſiaſticæ vitæ ſe dedit, atque è *Protonotario Apoſtolico Epiſcopus Cameracenſis* an. 1504. ab Alexandro VI. Pontifice renuntiatus, & ab Imp. Maximiliano in ea dignitate adverſus *Franciſcum de Melun*, à Clericis electum, confirmatus fuit; à quo etiam primus *Dux Cameracenſis*, & S. R. *Imperii Princeps* anno 1510. creatus eſt. Obiit an. 1561. octogenarius. Inter fratres ejus *Philippus* ſtirpem propagavit, pater, è *Walpurgi C. Mœrſia*, *Caroli* & *Antonii*, à quibus rami duo orti ſunt. *Chargeus, p. II. p. 420.*

17. *Carolus*, *Comes de Chymay*, à Maximiliano I, cum is an. 1486. *Aquisgrani* in Regem Romanorum inauguraretur ac coronaretur, *Princeps de Chymay* factus eſt, quemadmodum apud *Freherum* legitur. Ex uxore *Ludovica Albretana* non niſi ſequioris ſexus ſobolem genuit; è *Anna*, natu maxima, *Philippo* agnato D. *Arſcotano* nupſit, eique *Cimacenſem* hæreditatem attulit. *Tom. III. Rer. Germ. p. 24*

18. *Antonius*, *Caroli Pr. Cimacenſis* frater, *Fani D. Piati* regulus fuit, atque è conjuge ſecunda *Anna Vandergracht* (non *Vandergaſt*) gnatam unicam, è prima autem *Jacobea Lucenburgica* ſuſcepit *Jacobum*, ter maritum; primò *Anna Hennina*, *Fontaneſii Domina*, qua natus eſt *Antonius*, *Dynaſta Fontaneſii*, improlis; ſecundò *Anna Hornana*, matris filiæ unicæ; tertiò *Jola Lannoja*, qua præter alios genitus eſt *Philippus*. Hic an. 1592. *Comes Solrei* ſive *Sora*, quæ (*Guicciardino* teſte) inter præcipuos & majoris momenti pagos univerſæ Hannoniæ numeratur, arcemque habet operum munitione ac vetuſtate admirandam, creatus eſt. Matrimonium ter contraxit: primum cum *Anna*, *Philippi Dynaſta de Beaufort & Ranſart* gnata; alterum cum *Anna* agnata, *Wilhelmi M. Rentiaci* filia & hærede, *Emanuelis Lalani C. de Montigni* vidua; tertium cum *Wilhelmina de Coucy*, *Domina de Biez*. E primo prodiit *Johannes*, *Comes Solrei*, *Baro de Molembais & Beaufort*, maritus *Johanna Lalana Domicella de Conde*, pater *Wilhelmina*, quæ *Alberto Longuevallio Bucquoiæ Comiti* elocata fuit, & *Philippi Emanuelis*, *C. Solrei*, Equitis A. V. cr. an. 1658. Hic thori conſortem habuit *Iſabellam Claram de Gand-Vilain*, *Philippi Lamoraldi C. d' Iſenghien* filiam, & an. 1670, d. 19. Jan. *Bruxellis* vita conceſſit, relictis poſt ſe filiis quatuor, & gnatis duabus: ex his altera *Maria Marchioni de Morbeck*, *Principis de Rebecque* filio, *Montmorantij* generis, in manum convenit, jamque vivere deſiit. E maribus ſecundogenitus *Marchio de Molembais* appellatur; num verò idem ſit, cui Regem Galliæ an. 1678, m. Aug. Abbatiam *Aſſey* in Burgundiæ Comitatu contuliſſe nuntiatum eſt, non liquet. *Deſcr. Belg. p. 40.* *Charpent. P. III. p. 198.*

19. Primogenitus & patris ſucceſſor hoc titulo gaudet:
PHILIPPUS EMANUEL *de Croy*, *Comes de Solre & de Buren*, *Baro de Molembais & Beaufort*, *Dynaſta de Condé*, *Montigny*, *Reume*, *Willers*, *Fraſne*, *Vaillart* &c. *Supremus Venator Hæreditarius Hannoniæ*. Is ſuperiore bello Gallico Hiſpaniæ Regi *Ductor legionis Wallonicæ* meruit, cúmque an. 1677. Martio menſe Valentianam Galli occupaſſent, captus & ad Vicenarum caſtellum prope Lutetiam abductus, paulò tamen pòſt libertati redditus eſt. Thalamum partitur cum *Anna Maria Franciſca*, *Alexandri D. de Bournonville* & *Erneſtina Arembergica* filia, quam an. 1672 duxit.

20. *Scuto* utitur *quadripartito* è Crojenſibus & Rentiacis *ſymbolis repetitis*: cujus autem cordi alia impoſita eſt *parmula*, itidem *quadrifida*, cujus 1. & 4. quadræ *rhombis aureis & coccineis exarantur denotanda* Craoniæ *teſſera*, 2. & 3. Flandrico *leone inſignita ſunt*.

21. E ſecundo *Philippi primi Comitis Solrei* matrimonio, quod *Annam Croviacam*, *Rentiaci Marchioniſſam*, tenuiſſe dixi; natos reperio *Annam*, *Domicellam de Pamele*, *Claudio* d'On-

d' Onguies Comiti de Coupigny nuptam; & *Carolum Philippum Alexandrum*, *Marchionem Rentiaci.* Hic *Mariam Claram* agnatam, *Caroli Alexandri Marchionis Havrai* filiam ac hæredem, fœdere jugali ſibi ſociavit, atque ex ea ſuſcepit *Mariam Ferdinandinam de Croy*, *Marchioniſſam de Reny*; quæ *Philippo Ludovico*, *Comiti Egmondano*, *Principi de Gavre*, *Magnati Hiſpaniæ*, & *Proregi Sardiniæ*, elocata, aono 1682. d. 17. Mart. vidua facta eſt: & *Eugenium*, *Marchionem de Remy* dictum. Is ao. 1655. m. Jun. muudo omnibúsque dominiis, quæ tanquam primogenitus domûs ſuæ teocbat, *multam ſalutem* (*Ciceronis* verbo) dixit, & *Monaſticen* ſollemni cerimonia *Valentiana* profeſſus *Carmelitanorum* cœtui ſe aggregavit, aſſumpto nomine *Patris Philippi de S. Joſepho*; demum an. 1665. d. 18. Dec. *Madriti* in Hiſpania è vita migravit. Ejus mater, poſt *Caroli Philippi Alexandri*, quo ille genitus fuit, obitum, ad ſecuoda vota tranſierat, nupſerátque fratri prioris mariti, ſed conſanguineo. Is, è tertia conjuge *Philippi C. Solrei*, *Wilhelmina de Coucy*, natus, nomen habuit *Philippi Franciſci*, & torque A. V. ao. 1647 ornatus, Ducatum *Lucenburgicum* & Comitatum *Chiny* nomine Regis Hiſpaniæ rexit; ſed an. 1650, d. 19. Jun. *Bruxellis* vitam finivit, poſtquàm, poſt primæ uxoris *Mariæ Magdalenæ de Baillenl*, quæ ſterilis fuit, fata, ſecundis oupriis viduam fratris ſui, nempe *Mariam Claram Croviacam Havrai Duciſſam*, duxiſſet, filiumque ex ea procreaſſet.

St. Maribo Etat. d' Eſp. an. 1680. p. 81.

Ibid. p. 50. & 125. Bucel. Germ. T. IV. p. 488.

22. Is eſt FERDINANDUS FRANCISCUS JOSEPHUS *de Croy*, *Dux de Havré & de Croy*, *Princeps & Mareſcallus Imperii*, *Magnas Hiſpaniæ*, *Eques Ordinis Aurei Velleris* (creatus ao. 1670) *Supremus* (Souverain) *de Feneſtrange*, *Comes de Fontenoy*, *Vicecomes de Langle*, *Baro de Ruminghem*, *Ductor* (Maiſtre de Camp) *legionis Walonica*, in exercitu Regis Hiſpaniarum, qui in Belgio alitur. Hauſit aoram vitalem an. 1644, atque au. 1668. d. 29. Oct. fœdere jugali ſibi ſociavit *Mariam Joſephbam de Halevin*, poſtremam ſuæ geotis, *Alexandri Dynaſtæ de Wailly & Jolandæ de Baſſompierre* filiam, quæ, poſt aliquot filias, pronuper m. Jul. ao. 1683. filio maſculo maritum beavit.

Sp. Op. Her. Sp. L. 5. c. 10.

23. *Clypeo utitur* è Crojenſi & Reotiaca *teſſera repetita quadripartito*, *cui integrum ſcutum* Lotharingicum, *octo laterculos*, *qui*, Ungarica, Neapolitana, Hieroſolymitana, Aragooica, Andina, Geldrica, Juliacenſia, & Barrenſia *inſignia exhibent*, *unà cum parmula* Lotharingicum *ſymbolum referente*, *continens*, *imponitur*. Galea *incumbit* unica *coronata*, *in qua conſpicitur collum & caput nigrum moloſſi*, *numella & clavis aureis ornatum*, *atque inter alas duas argenteas poſitum*.

24. Percenſoi jam univerſam *Crojenſium* gentem, &, quicquid de ea in peno noſtra fuit, fideliter depromſi; quoniam autem recentiorum noritiam binc iode minutatim cooquirere neceſſe habui, rogandus mihi eſt æqoos lector, ne veniam deneget, ſi fors alicubi à vero aberravi: retuli enim, ne quid diſſimulem, nonnulla quoad lineas *Comitum de Rœux & Ducum Havré*, quæ ſatis explorata non ſunt, & in quibus ipſemet certiora aut rectiora edoceri impeoſè cupio. Id verò pro comperto cenſeri velim, hodieroi *Ducis Havrai* patrem, *Philippum Franciſcum*, à *Solreis* Comitibus deſcendiſſe, neque *Caroli Alexandri Marchionis Havrai* filium, prout in *tab. Rittersh.* minus rectè notatum eſt, ſed *generum* fuiſſe.

CAP. XVII.

DE PRINCIPIBUS PORTIANIS.

GEntis *Portianæ* originem vetoſtiorem à *Sicambris* derivant, poſterior à *Forojuliacenſibus* manat. Primus ex ea io Anoalibus *Armannus de Portia* memoratur, qui, unà cum reliquis primæ nobilitatis in *Foro Julii* indigeois, arma adverſus *Attilam*, Hunnorum tyraonum, *Aquileiam* obſidentem, corripuit, atque io conflictu quodam, qoo ipſe Attila vulnus accepit, ſtrenuè pugnando occubuit; quemadmodum *Franc. Sanſovinus* è *Thoma* coævi, qui *Niceta Patriarchæ* Secretarius fuit, commentariis refert. Orig. Fam. Ital. L. 2. p. 240.

2. Ab illa tempeſtate *Portianos* multas magoáſque in illa proviocia poſſeſſiones, inprimis autem Comitatum *Ceneda*, acquiſiviſſe teſtes producuotur tabulæ inveſtitoriæ, à Rege Luitpraodo *Johanni Portia* an. 739. tradita. Seculo XI. clara fuit virtos *Artici Portiæ*, *Comitis Purliliorum*, ſicut iu vetuſto quodam diplomate vocatur, à *liliis* ſcilicet *puris* ſive *candidis*, quæ *inſignium* loco geſtare ſolebat, quæque poſteà cum *aureis* commutata fuerunt. Ejus poſteri, *Cenedenſi* Comitatu à Camiueoſibus ſpoliati, *Livenzam* amnem transgreſſi, iu caſtris *Prato*, *Portia*, & *Brugnara*, quæ exſtruxere, domicilium fixerunt, & poſteà ab iis cognomenta *Comitum de Prato & Brugnara* mutuarunt, merô cœteroquin & mixtô imperiô, omnimodâqoe jurisdictione gaudentes.

3. Circa an. 1214. vixere *Gabriel* & *Fridericus*, fratres germaoi, *Artici* alterius, qui *Ecelini* famoſi io Lombardia tyranni amitam in coojugio habuit, filii; hi diviſo patrimonio duas lineas condiderunt. Gabriel *Pratenſe*

tenſe caſtrum ſortitus eſt, Friderico autem *Portia & Brugnara* obtigerunt. *Pratenſis* linea, è qua complures ſago ac toga præſtantes Viri, quorum aliquos *Sanſovinus*, ſed ſparſim, enumeravit, prodierunt, ſeculo decimoquinto defecit; poſtquam caſtrum *Pratenſe* à Venetis, adverſus quos arma ceperant Comites, deſtructum & ſolo æqua.um fuiſſet. Comitatus autem poſteà ad *Danielem Floridum*, è primaria Forojuliacenſi nobilitate ortum, & tùm *Spilimberti* habitantem, titulo emptionis venditionis pervenit, in cujus poſteritate adhuc hæret.

4. Altera linea, nempe *Comitum de Portia & Brugnara*, etiamnunc viget, atque hoc inprimis ſeculo, quo agimus, caput extulit. Nimirum poſteaquam Portiani ſervitia ſua, quibus Itali Principes Venetaque Reſp. magno rerum ſuarum emolumento uſi ſæpe fuerant, Auſtriacæ etiam domui commodare ac mancipare cœperunt, protinus mille commoda, largiſſimosque fructus, ex effuſa Principum illorum munificentia, in ſeſe redundare ſenſerunt. *Ermes* Comes de Portia, *Antonii* filius, *Caroli Archiducis* in Styria favore floruit, atque, è *Magdalena C. de Lamberg*. pater extitit *Johannis Sfortiæ*, quem nobiliſſimæ virtutis Virum, rerum civilium apprimè gnarum, atque in omnibus ingenuis artibus & gymnaſmatibus ad excellentiam usque verſatum fuiſſe, *Galeazius Gualdus C. Prioratus* in *Scena Virorum Illuſtrium Italiæ* prodidit. Is *Ferdinando Archiduci* operam ſuam addixit, ejusque nomine legationem extraordinariam apud Hiſpanos, non absque laude, obiit; poſtea verò Comitatui *Gorzenſi* vicaria poteſtate impoſitus eſt. Matrimonium ejus tenuit *Anna Maria, Baroniſſa de Raconich & Prem*, quæ an 1606. *Johannem Ferdinandum* in lucem edidit.

5. Hic Imperatoris *Ferdinandi* III. gratiam ſibi conciliavit, cum quo educatus, & ſtudiis exercitiisque liberalibus innutritus fuit; poſteà inter Cubicularios ab ipſo cooptatus & ad Venetos miſſus, multorum annorum legatione præclarè in ſapientiſſima illa Republica functus eſt; inde in aulam revocatus, & *Leopoldo*, Cæſaris filio ſecundogenito, ad formandam ejus juventutem, admotus, fide, induſtria, prudentiaque ſua tantum profecit, ut rerum potitus Leopoldus poſt Auguſti Patris ad Superos exceſſum, non ſolùm ad ſupremum dignitatum in aula ſua culmen, ſed & ad *Principale* faſtigium, ipſum cum omnibus deſcendentibus maſculis an. 1662. eveheret; hocque deinceps nomine Principibus Imperii, qui *Ratisbonæ* ad comitia agenda convenerant, ut ad ſeſſionem ſuffragiumq; in collegio eorum admitteretur, de meliore nota commendaretur. Illi utrinque pollice faverunt, & quamvis Portianus requiſitis neceſſariis inſtructus non erat, dandum tamen aliquid eſſe Cæſareæ commendationi & meritis viri cenſuerunt; latæ vero ei aliquæ fuerunt conditiones, quibus etiam ſubſcripſit: nempè ut ſymbolam, Lobkowizianæ adæquatam, in ærariũ Imperii conferret, admiſſionem hanc pro precaria haberet, neq; ad filios, hæredesve ſuos, extenderet, donec immediata Imperii bona acquiſiverit. Introductus itaq; eſt ſollemni more in Senaculum Principum an. 1664. d. 26. Apr. Chorago Archiepiſcopo Salisburgenſi, qui illo temporis tractu Cæſaris vices in comitiis obibat. Quoniam autem, priusquam memoratã conditionem de acquirendo fundo Imperii immediato implere poterat, mors an. 1665. eum occupavit, filius ejus ac nepos loco inter Imperii Proceres iterum exciderunt.

6. Cæterùm Comitatum *Ortenburgicum* in Carinthia *Joh. Ferdinandus* à *Widmanniis*, Patritiis Venetis, pretio ſibi comparaſſe fertur. Nuptias autem ter celebravit: primam enim conjugem ex *Auerſpergenſium* Comitum familia delegit; qua mortua *Mariam Catharinam*, *Adolphi C. ab Althann* gnatam, an. 1640 penatibus ſuis induxit; ea quoq; in puerperio cum prole maſcula extincta, ad tertia vota tranſiit, atq; in thorum adſcivit *Beatricem Kavvkam*, *Johannis L. B. de Rziczan*, poſtremi ſuæ ſtirpis, quæ vetuſtiſſimis *Bohemiæ* accenſebatur, ſororem, anno demum 1682 m. Majò defunctam. Hac natæ ſunt filiæ duæ: quarum major natu, *Franciſca Benigna*, *Helmhardo Chriſtophero C. de Weiſſenvvolf* nupſit; altera, incomperti nominis. *Johañi Norberto Xaverio C. de Sternberg* in manũ convenit. E primo autem thalamo prodiere filiæ tres, (quarum *prima* naſcendi ſorte *Antonio Franciſco Comiti de Colalto*, *Supremo Judici in Moravia*, elocata fuit; ſecundâ, *Margaritam*, *Franciſcus Antonius C. de Trautmansdorf* duxit; *tertia* innupta deceſſit) & gnatus unicus *Johannes Carolus*. Hic *Capitaneus Provincialis Carinthiæ* fuit, atq; an 1667. d. 27. Apr. prematuro fato raptus eſt, relictis poſt ſe filio filiaq; ex *Anna Helena*, *Johannis Maximiliani C. de Lamberg* & *Juditha Rebecca Leonora C. de Wirbm* gnata, quam an. 1661 ſibi junxerat, ſuſceptis.

7. Ille hoc nomine gaudet:

FRANCISCUS ANTONIUS, *S. R. I. Princeps de Portia, Comes in Ortenburg & Brugnara, Dn. in Senaſeth & Premb, Supremus Magiſter Aulico-provincialis in Comitatu Principali Gorz*; hauſit auram vitalem an. 1663.

8. Soror Principis unica a. 1681 m. Aug. *Maximiliano Ferdinando C. de Trautmansdorf*, amitino ſuo, nupſiſſe fertur.

9. *Clypeo* Princeps Portia *ſimplici* utitur, nempe *cæruleo*, in quo *lilia aurata ſex* conſpiciuntur, *capite ſcutario aureo tincto*. Tegitur *pileo Principali*.

LIBER VI.

DE COMITIBUS ET BARONIBUS.

Speciatim

DE COLLEGIO WETTERAVICO.

INTRODUCTIO.

PRincipum ſecularium claſſem tertiam, eamque extremam, à *Comitibus & Liberis Baronibus* occupari, hosque non dignitate ſolùm, ſed & autoritate Principibus inferiores eſſe, neque viritim, ſed curiatim ſuffragia ferre, ſuperiùs dictum fuit. In eorum autem cenſum non illi tantùm veniunt, qui immediatè ab Imperatore inveſtiuntur, ſed etiam haud pauci ex iſtis, qui, reſpectu ditionum ſuarum, aliorum Principum clientes ſunt, & Cæſari perſonale tantùm homagium, Domino autem feudi Vaſallagium præſtant, quamobrem etiam maximam partem eximi ſolent; Receſſibus Imperii nihilominus ſubſcribunt, quemadmodum ex ultimo an. 1654 edito patet. Huic quidem, quantum licebit, inhærebo, ſingulasque familias, quarum ibi mentio facta eſt, pro captu mediocritatis meæ, atque Inſtituti ratione, ſtylo percurram.

2. Olim Comites non niſi *vota duo* obtinebant, in totidem ſcamna ſive collegia, *Wetteravicum* ſcilicet & *Suevicum* diviſi: verùm poſteaquàm in comitiis, an. 1640 Ratisbonæ habitis, *Franconici* Comites in priſtinum ſeſſionis ac ſuffragii jus, quod eorum majores neglexiſſe querebantur, reſtituti ſunt, *tertium votum* acceſſit; deinde, cùm an. 1653 iterum conventus in dicta civitate ageretur, Comites etiam *Weſtphaliæ & Saxoniæ inferioris*, æmulatione Franconicorum impulſi, & crebras contentiones ac diſceptationes, quæ cùm Wetteravicis, tum propter receptionem, tum ratione directorii, uſu ipſis venirent, cauſati, peculiare votum petierunt, atque impetrarunt; ita ut in præſentia Comitum collegia (*Scamna* vernaculo idiomate vocari amant) *quatuor* numerentur; nimirum: *Wetteravicum, Suevicū*, (hæc duo ratione proëdriæ *alternant*) *Franconicum*, & *Weſtphalicum*.

3. Principium à *Wetteravico* ducimus, cui in ultimo etiam Receſſu primus locus tribuitur: hoc familias *novendecim* hodiè comprehēdit, præter *emortuales*, quales ſunt: Comites *Kœnigſteinii*, quorum ditionem Elector Moguntinus occupavit; *Pyrmontani*, quorum hæreditatem Waldeccii ceverunt; Paderbornenſe tamen Epiſcopo expectativam in eam, vigore transactionis an. 1668 ſancitæ, habente; *Gleichenſes*, quorum poſſeſſiones partim ad Dominos feudales rediere, partim à Comitibus Hohenloicis & Hazfeldiis tenentur; *Hohnſteinenſes*, quorum Comitatus diſtractus, partim ad Electorem Brandenburgicum, tanquam Principem Halberſtadienſem, devolutus, atque ab eo Comiti Witgenſteinio collatus eſt, partim Schwarzburgicis & Stolbergicis obvenit; *Barones de Pleſſen*, quorum Dynaſtiam Landgravii Haſſo-Caſſellenſes poſſident; denique *Comites de Hag*, quorum ditionem Bavariæ Duces ex lege feodali ſibi vindicarunt. Superſtites familiæ in *Alphabethi* ordinem (quo in reliquis etiam utemur) digeſtæ hæ ſunt: *Bergenſis, Criechingenſis, Falckenſteinia, Fleckenſteinia, Honovica, Hazfeldica, Iſenburgica, Leiningenſis, Mansfeldica, Naſſovia, Ortenburgica, Rheingravia, Ruthena, Schœnburgica, Schwarzburgica, Solmenſis, Stolbergenſis, Waldeccia*, & *Witgenſteinia*. Comprehenduntur autem ſub diverſis *Circulis*, maximam partem ſub *Rhenano* & *Saxonico ſuperioribus*, pauca admodum *Burgundico* & *Bavarico*.

CAP. I.

DE COMITIBUS A BERG.

A *Waſſenariorum* vetuſtiſſima apud Batavos gente ſtemma Comitum de Berg *Pontus Heuterus*, & ex recentioribus *Chriſtophorus Juſtellus* deduxerunt, in Chronologia tamen & graduum enumeratione non nihil inter ſeſe diſcrepantes. *Philippum Waſſenaræ Dominum* autorem familiæ uterque conſtituit; ejus mortem in annum 1228 incidiſſe *Heuterus* memorat; *Juſtellus* autem ætatem ejus ad ſequens demum ſeculum refert. Filii ei aſſignantur: *Theodorus, Waſſenaræ Regulus, Leidenſium Burggraviorum* (quorum ſtirps dudum defecit) ſator; & *Johannes, Polanæ Dynaſta*, pater, è *Catharina Brederodia, Johannis* II. Hic ex *Uda Hornana*, ſecundum *Heuteri* διατύπωσιν, liberos aliquot ſuſcepit, inter quos natu maximus *Johannes* III. cum *Comitiſſa Solmenſi* genuerit, præter alios, *Ottonem, Leccanum* dictum, *Dominum in Hedel & Almenſtein*; verùm *Juſtello Otto* ille *Johannis* II. *filius*, nec nepos, audit. Ab eo Cl. *Rittershuſius* Genealogiam *Comitum Montium ſive a Berg* orditus eſt, tribuens illi cognomentum *Junioris*, cujus rationem non expedio.

Rit. Burg. l. 4. p. 226. Hiſt. Geneal. de la maiſ. d'Auvergne p. 244.

2. Ob-

2. Obvenit *Bergenſis* ditio *Ottoni Leccano* jure matrimonii, quod cum *Sophia*, *Friderici Montium Dynaſta* filia, atq; hærede unica, contraxit. Nomen traxiſſe illa videtur ab oppido ſatis concinuo *Tſcheremberg* ſive *Scheerenberg* in Zutphania, haud ita procul à Dœtecomio diſſito. *Vetus eſt traditio*, ſcribente *Miræo* in *Notitia Eccleſiarum Belgii*, (Cap. 209.) *diſtrictum Montenſem ſeu Herenbergenſem eſſe portionem hæreditariam è Comitatu Zutphanienſi deſumptam, ut teſtantur tabulæ publicæ, an. 1482. lingua Teutonica a Collegio Canonicorum S. Walburgis & a Senatu Zutphanienſi ſcripta, in favorem* Oſwaldi Domini de Monte, primi Comitis Bergenſis *à Friderico III. Imperatore an. 1473. creati.* Fuit *Oſvvaldus* Ottonis Leccani nepos, è gnato *Wilhelmo*, ſicut è *tab. Rittersh.* patet; atque ex *Eliſabetha C. Mœrſenſi* pater *Wilhelmi II*, (Rittershuſius *Tertium*, cauſam non capio, vocat) avus *Oſvvaldi II*, quo genitus eſt *Wilhelmus III.* ſive IV.

3. Hic bello civili Belgico nomen famamque ſibi peperit, atque *inter quatuor proceres fuit, qui Margarita Parmenſi, Philippi II. Regis ſorore, Belgium moderante, primas turbas cœptavere*, ut *Fam. Stradæ* verba mea faciam. (Dec. II. l. 5. p. 332.) Poſteà, ſociatis cum malecontentis & fœderatis viribus, Zutphanienſem Comitatum, multaque in Ultrajectino agro Trans Iſalam loca, nemine prohibente, magna celeritate in poteſtatem redegit; ſed eadem levitate, ne viſo quidem hoſte, non ita multo poſt deſeruit: nihilo tamen ſecius, poſtquam Johannes Naſſovius Geldriæ præfectura ſemet abdicaſſet, magno partium ſtudio ei ab Ordinibus ſurrogatus fuit, cum (Annal. l. 2. p. 56.) (*Everardo Reidano* judice) *non prudentia, neque, ſi fuiſſet hæc, voluntas Remp. tantis motibus jactatam dirigendi ei ineſſet.* Mutata etiam deinceps obturbida rerum fide, totus incubuit traducendis ad obſequium Regis, quas tenebat, terris, novo merito veteris offenſæ memoriam aboliturus; quemadmodum fuſè & ſingillatim citatus Scriptor memoriæ prodidit. (L. 3. p. 56. & ſeqq. Annal. l. 4. p. 113. ad a. 1505.) Breviùs ὁ πάνυ *Grotius* tem hiſce verbis recenſuit: *Wilhelmus Herembergenſis, qui accepta in matrimonium Auranſionenſis ſorore, prima ſpei periculorumque ſocius fuerat, levitate ingenii Geldriam, quam tùm regebat, ſtatuit donare victoribus; ſed præventa fraude, & accepta fide dimiſſus, tamen transfugit, nihil partibus conferens præter egregia filiorum robora, quos ad defectionem impulit, nec ſuis criminibus implicitos, nec honorum expertes.*

4. Filios *Wilhelmus* complures habuit, è quibus inprimis quatuor, *Hermanni* videlicèt, *Friderici*, *Oſvvaldi*, & *Heinrici* memoria annalium Belgicorum monumentis conſecrata eſt. Ex his *Oſvvaldum* fata ante patrem rapuerunt: is enim, cùm in pugna inter *Danum* ac *Taſſium*, Wilhelmi Naſſovii & Franciſci Verdugi vicarios, apud *Stavriam* an. 1585. commiſſa, (Fam. Str. Dec. II. l. 7. p. 409.) ſtrenui Viri officio functus eſſet, congreſſusque cum Friſio ſignifero interempto ſignum abſtuliſſet: id verò manu elatum hoſtium tergis inſiſtens juveniliter expanderet atque agitaret, velo caput involutus, à ſupervenientibus Taſſianis errore ſigni pro hoſte habitus, ut erat fugientibus immiſtus, glande transverberatus concidit; fruſtra accurente *Hermanno* fratre, in eadem pugna ſauciato.

5. Is, *Hermannus* ſcilicet, haud inglorius militiæ, ad tempus usque induciarum belli Belgici ſpiritum duxit, quem an. 1611. amiſit, relicta, è conjuge *Maria Mancia de Witthem*, *Johannis Dn. de Beerſele* & *Margarita Merodia Marchioniſſæ Bergarum ad Zomam* filia ac hærede præcipua, gnata unica *Maria Eliſabetha*; quæ *Alberto* patrueli poſtea nupſit, eique maternam hæreditatem, *Bergas* nempè *ad Zomam*, attulit; ſed poſt duplicem abortum an. 1633. ſine liberis extincta, eam ad materteræ ſuæ *Margaritæ* filiam, quæ etiam patruelis ejus erat, transmiſit. Nimirum *Heinricus C. Bergenſis*, Hermanni frater natu minimus, *Margaritam Witthemiam*, fratriæ ſororem, thalamo ſibi junxerat, & ex ea gnatam unicam *Margaritam* ſuſceperat, quæ, *Mariæ Eliſabethæ* conſobrinæ ſuæ morte, *Marchioniſſa Bergarum ad Zomam* facta, *Johanni Georgio Pr. Hohenzollerano* in manum convenit.

6. *Berga* ſive *Bergozomium*, antiqua ſic ſatis Dynaſtia ſive Baronatus (*Guicciardino* teſte) eſt; (Deſcr. Belg. p. 2. p. 256.) ſed *Marchionatus* poſtea dignitate ab Imp. Carolo V. ornata an. 1533. Sita ad fluviolum *Zomam*, quæ haud longè ſupra ipſum oppidum naſcitur, & media ferè infra id leuca in *Scaldim* influit, unde à nonnullis *Marchionatus Bergarum ad Scaldim* vocatur. Pervagatus autem varias eſt familias: namque à *Wezemalus*, qui primi ejus Domini ab *Heutero* memorantur, per connubium ad *Bouterzemios* devenit; (Rer. Burg. l. 6. p. 254.) ab his ad *Johannem de Glimes, Walhemii Dynaſtam*, *Johannis III. Brabantiæ Ducis* filium nothum; ab hujus poſteris ad *Merodios Barones Peruveſii* tranſiit; inde ad *Witthemios*; porrò ea qua dictum eſt via ad *Bergenſes* in Geldria; rurſum inde ad *Hohenzolleranos*; tandemque ad *Turrium Arverniæ Comitem*, penes quem in præſentia eſt.

7. Verum ut eò redeam, unde digreſſus ſum, poſteaquam *Heinricus* longam & fortem operam Hiſpanis in Belgio præſtitiſſet, exercitum eorum duxiſſet, Geldriæque præfecturam geſſiſſet, tandem Hiſpanorum inſolen-

ſolentiæ, & regiminis parum ex ſua ſententia adminiſtrati pertæſus, an. 1632. ab eis deſcivit, cauſasque defectionis ſuæ literis, ad Belgii Hiſpanici Gubernatricem & Ordines datis, expoſuit, quas in *Theatro Europæo* legere licet. Perfunctus eſt vitæ munere anno 1638. d. 22. Maji. Poſt *Margarita Witthemia* uxoris ſuæ obitum ad ſecunda vota anno 1630. tranſiit, inducendo penatibus non Mariam Claram Zolleranam, ceu *tabula Rittershuſ.* tradit, ſed *Hieronymam Catharinam*, *Georgii Friderici C. de Spaur & Franciſca C. Lodronia* filiam; quæ adhuc vitali aura fruitur, & in caſtro *Gohr*, quod in Comitatu Hornano ad Leodienſem Diœceſin pertinente ſitum eſt, habitat. Ex ea marem nullum, ſed fœmellas quinque procreavit, hac ſerie: (I.) *Iſabellam Catharinam*, *Johanni C. ab Hohenrechberg* nuptam, nuncque vivis exemptam; (II.) *Luciam Amaliam*, *Paridis Jacobi S. R. Imp. Dapiferi C. in Zeyll* conjugem; (III.) *Mariam Agnetem*, *Præpoſitam in Vredem*, ſed defunctam; (IV.) *Annam Carolam*, Monialem; (V.) *Julianam*, quæ primò *Bernhardo C. de Witgenſtein*; hocque mortuo *Carolo Eugenio D. de Croy* in *Millendonck* nuptum collocata eſt. Fuit *Heinrico* etiam filius *nothus Hermannus*, qui *Joſinam Walpurgin*, *Joh. Theodorici C. Lœvvenſteinii* filiam, è cœnobio abduxit, jamque vivere deſiit; ipſa autem *Trajecti ad Moſam* vidua ætatem agit.

8. *Fridericus C. Bergenſis* pari virtute ac fratres pro Hiſpanis militavit, & *Geldriam* ante Heinricum vicario nomine rexit. Explevit naturæ debitum an. 1618, relictis poſt ſe filio & filia, ex uxore ſua *Franciſca de Ravenel*, *Euſtachii Dn. de Ramigny* gnata, ſuſceptis. Filia nomen habuit *Eleonora Catharina Febronia*, nupſitque *Friderico Mauritio Turrio D. Bullionæo*, & d. 14. Jul. an. 1657. fatis conceſſit. Filius *Albertus* fuit; is an. 1653. in comitiis Ratisbonenſibus libellum memorialem Imperii Ordinibus obtulit, quo narravit, Comitatum *Bergenſem*, jam dum quadringentis & pluribus retrò annis, territorium diſtinctum, à Geldria & Zutphania ſeparatum, atque omnimoda juriſdictione præditum compoſuiſſe, Sacro R. Imperio *immediatè* ſubditum, *matriculaque* Imperii incorporatum fuiſſe; petiit itaque ut in jus priſtinum reſtitueretur, & tanquam civis Imperii, ad *Weſtphalicum Circulum* pertinens, in collegium *Comitum Wetteravicorum* reciperetur, atque ad ſeſſionem votumque admitteretur. Damnatus etiam eſt voti vigore Decreti Cæſarei, & finitis anno ſequenti comitiis Receſſui ſubſcripſit.

Tom. II. p. 100. & 199.

Limn. l. P. T. V. p. 392. & ſeqq.

9. Prima *Alberto* uxor fuit *Maria Eliſabetha*, *M. Bergarum ad Zomam*, patruelis ſua, è qua prolem non ſuſcepit; ſecundis nuptiis ſibi copulavit *Magdalenam*, *Claudii Franciſci de Cuſance & Erneſtina de Witthem* gnatam, è qua filium filiamque moriens reliquit. Illius nomen ſic ſe habet:

10. OSWALDUS, *Comes Bergenſis*, *in Walheim*, *Boxmeer*, *& Chambliete*, *L. Baro in Byland*, *VViſch*, *Perruner*, *Dynaſta in Dixmuthen*, *Camerarius Hæreditarius Principatus Geldriæ & Comitatus Zutphaniæ*. Is animo eſſe omiſſo, & ſuavia in præſentia quæ eſſent prima habere, neque conſulere propagationi familiæ, cujus tamen omnis ſpes in ipſo ſita eſt, legitima matrimonii via, ſed muſicè ætatem agere perhibetur.

11. Soror ejus unica *Clara* vivit in conjugio *Maximiliani Pr. ab Hohenzollern in Sigmaringen*.

12. *Scuto* Comitem Bergenſem *ſimplici* uti vidi, nempe *argenteo*, *limbo nigro*, *cui undecim nummi Byzantini aurei impreſſi*, *circumdato*, *& leonem rubeum corona*, *lingua & falculis aureis* referente. Tegitur clypeus *corona*, qualem feciales *Comitibus* tribuere ſolent.

CAP. II.

DE COMITIBUS A CRIECHINGEN.

COmitum *Criechingenſium* ſive *de Crehenges* in Auſtraſia nomen, etiamſi inter Ordines Imperii, qui *Receſſui* Ratisbonenſi an. 1654. ſubſcripſerunt, non reperiatur, à *Sprengero* tamen in *Juriſpr. publ.* nec non à *Zeilero* in tractatu *de Circulis*, inter Imperii ac ſpeciatim *Circuli Rhenani ſuperioris* membra collocantur, ſymbolaque ſua ferendis publicis oneribus conferre memorantur; annus autem, quo in claſſem Comitum Imperii cooptati fuere, decimus & ſeptimus hujus ſeculi à Celeb. *Spenero* indicatur.

L. 2. c. 44. p. 895. pag. 675.

Op. Her. Sp. l. 3. c. 9.

2. Genealogiam familiæ, in *Spicilegio Rittershuſiano* exhibitam, à *Johanne Barone Criechingenſi* deduximus; qui filiam *Johannis Dn. de Forbach* in conjugio habuit, paterque fuit *Johannis* II, cui cum uxore *Irmgardi*, *Arnoldi Domini Puttingenſis* gnata, dominium hoc, prope Luzenburgum ſitum, aut ſaltem pars ejus, obtigiſſe veriſimile eſt. Ejus nepoti *Johanni* IV. *Margarita*, *Friderici B. de Beaucourt* filia, quam penatibus induxit, caſtrum *Beaucourt*, quod Metenſe feudum eſt, attulit. Idem verò *Puttingenſe* dominium amiſit: cum enim, Carolo Audace Burgundiæ Duce defun-

defuncto, adverſus ejus filiam Mariam, pro Rege Bohemiæ in Ducem Luzemburgenſem recipiendo, ſteriſſet, mulctatus eſt ob hoc crimen a Maximiliano Auſtriaco, Mariæ marito, feudo Puttingenſi; idque fiſco applicatum, & donatum fuit *Comiti a Buſch*, qui illud *Badn Marchioni* tribus mille florenis aureis vendidit; cumque poſteà *Johannes V.* & *Georgius, Criechingenſes*, illud ſibi vindicare conarentur, litemque ea propter hæredibus Marchionis Badenſis intentaſſent, ſuccubuerunt in Conſilio Curiæ Belgicæ d. 13. Jul.
Deciſ. 88. an. 1532. quemadmodum *Paulus Chriſtinaus* in *Deciſionibus rerum, in Supremis Belgarum curiis actarum*, refert. Hodiè tamen adhuc partem *Puttingenſis* dominii in ditione Criechingenſium eſſe, pro certo accepimus.

3. *Johannes* V. de quo jam dictum eſt, *Irmgardin, Johannis Baronis de Rollingen, Dann & Sibenborn, Mareſcalli Lucemburgici* gnatam, jugali fœdere ſibi ſociavit, quæ paterna hæreditate eum locupletavit: quamobrem Criechingenſes multo tempore domicilium in arce *Dannia*, nec non pagum *Immerath*, cum Dauniis communia habuerunt; donec illi, ante annos viginti & quod excurrit, ſua Dauniis venderent. Ob *Mareſcallatum* verò *hæreditarium Ducatus Lucemburgici*, eò quod ille per fœminam transferri non debuerit, Criechingenſibus *Rollingii* controverſiam moverunt, quæ nec dum terminata eſt,
Append. pr. ad part. IV. Theatr. Progn. pag. 5. ſicut laudatiſſimus *Spenerus* tradit.

4. A filiis Johannis V. *Georgio* & *Wirichio*, lineæ duæ *Puttingenſis* & *Criechingenſis*, ſpeciatim ſic dictæ, ortæ ſunt: *Prior*, è qua *Georgius II.* conditoris filius, *Evangelicam* religionem amplexus eſt, nunc, quoad mares, defecit: poſtquam nempe *Johannes Ludovicus*, poſtremus eorum, vitam, quam poſt commiſſum fratricidium inquietam duxit, præcipiti anno 1681. finivit, cum paulò antè *Metis*, jam morbo tentatus, *Pontificiis* ſacris ſeduci ſe paſſus eſſet. Fratres tres habuit: *Caſimirum Ottonem*, *Georgium Ottonem*, & *Erneſtum Caſimirum*. Priores duo cœlibes obierunt; *Erneſtus* autem *Caſimirus* anno 1660 thalamo ſibi ſociavit *Mariam Agatham*, *Georgii Friderici Rheingravii in Kyrburg* natam, è qua prolem non ſuſcepit, ſed ἄτεκνος, triſti fato, an. 1665. interiit: Nimirum abierat unà cum fratre *Johanne Ludovico* Mœrchingam, inviſendi cognati *Rheingravii* gratia; ibi vino epuliſque obrutos lubido leporem venandi invaſit, cui explendæ ambo conſcenſis equis in campum excurrerunt; ſed contracta, neſcio quo caſu, rixa, adeò excanduere, ut miſſis leporibus infeſta arma ultro citroque ſtringerent, & ſclopetis utrinque diſploſis ſeſe mutuo vulnerarent; ita ut *Joh. Ludovicus* duas glandes corpore exceperit, *Erneſtus* autem *Caſimirus* in capite ictus illicò exanimus proſtratus fuerit.

5. In fœminis tamen linea *Puttingenſis* ſuperat, quarum *tres* in vivis eſſe dicuntur: *Anna Dorothea*, *Edzardi Ferdinandi C. Friſiæ Orientalis* vidua; quæ eorum, quos ultimo loco recenſui, ſoror eſt. Reliquæ duæ hujus ſunt amitæ, nempe *Anna Maria*, quæ, poſt prioris mariti *Johannis Georgii Rheingravii in Vinſtingen* obitum, *Ludovico C. Solmenſi in Greiffenſtein* nupſit, nuncque iterum vidua eſt; & *Eſther*, *Georgio Reinhardo C. Ortenburgico* elocata, quæ itidem orbata vivit.

6. Alterius lineæ, quam *Criechingenſem* ſpeciatim appellari dictum fuit, autor *Wirichius* quatuor habuit filios, è quibus tres ductis uxoribus ſobolem procrearunt, ſed ſolius *Chriſtophori* poſteritas duravit. Is Lotharingiæ Duci à conſiliis fuit, & è conjuge *Anna Beyerin de Boppart*, *Johannis* & *Mariæ de Malberg* gnata, filios quatuor ſuſcepit, è quibus primogenitus *Petrus Erneſtus Mariam Magdalenam Coligniam* matrimonio ſibi junxit, & filiarum duarum totidemque filiorum parens factus eſt. Ex his alter (*Carolus* ad adultiorem ætatem haud perveniſſe creditur; alter *Franciſcus Erneſtus*, Canonicus *Moguntinus*, & *Argentinenſis* Capituli *Decanus* extitit, atque an. 1671. m. Febr. vitam cum morte commutavit.

7. *Lotharius*, Petri Erneſti frater natu minimus, (reliqui duo ἄγαμοι deceſſerunt) ſtirpem propagavit, per gnatum unicum, quem ex *Anna Magdalena Hanovica* genuit, *Franciſcum Erneſtum*. Is *Mariam Eliſabetham*, *Hugonis C. Montfortii* filiam, connubio ſibi junxit, & ex ea, præter *Mariam Franciſcam*, quæ infans obiit, gnatas duas, filios quinque ſuſcepiſſe fertur. Inter hos familiam in præſentia ducit

FRANCISCUS ERNESTUS, *S. R. Imp. Comes de Criechingen, Puttingen & Dorſtvveiler*, *Mareſcallus hæreditarius Ducatus Lucemburgenſis*.

8. Hic Electori Bavariæ operam ſuam addixit, & pronuper ejus nomine legatione atque officio gratulationis apud Regem Galliæ, Delphinumque, ob natum nepotem Regium, quem Ducem Burgundiæ nominant, functus eſt. Duxit in matrimonium è gynecæo aulæ Monachienſis an. 1682. *Mariam Adelheidin Thereſiam*, *Johannis Maximiliani C. de Preyſing & Mariæ Veronicæ Truchſeſſiæ de Tranchburg* filiam, *Johannis Friderici Ignatii* Canonici Salisburgenſis, Paſſavienſis &c. & *Joh. Maximiliani* Supremi aulæ Bavaricæ Mareſcalli, favore Electoris florentium, ſororem.

9. *Fratrum* Comitis Criechingenſis nomina hæc ſunt:

Franciſcus Carolus, hic Electori Bavariæ ſtipendia facit, & *Capitanei* munus ſub legione *Johannis Jacobi C. de Preyſing* obit.

Maximilianus, & *Philippus VVilhelmus*, gemelli.

Maximilianus Erneſtus.

10. E ſororibus illorum alteram *Antoniam* viro nupſiſſe, me quidem latet; altera *Anna Magdalena Adelheidis*, *Joſepho Alberto L. B. de Freyberg & Eiſenberg Domino in Juſtingen* in manum convenit,

11. *Scutum* Comitum de Criechingen *quadripartitum* eſt: areola 1. & 4. *argentea*, *impreſſa faſcia rubea* gentilitium δῆγμα refert; 2 & 3 *rubea crucem anchoratam auream continet*, *quæ* è Rollingenſi *affinitate eſſe Spenero videtur*. Galea *imponitur* unica *ſuperbiens jugo expanſo alarum*, *quarum* priorem *argenteam faſcia coccinea*, poſteriorem *rubeam aurea permeat*. Laciniæ hinc *argento & minio*, iſthinc *minio & auro* tinguntur.

Op. Her. ſp. l. p. c. 9.

CAP. III.

DE COMITIBUS A FALKENSTEIN.

QUi maſculam *Comitum de Falkenſtein* familiam haud ita pridem clauſit, nempè *Wilhelmus VVyrichius à Daun*, *Comes in Falkenſtein & Limburg*, *Dynaſta in Broich*, *Oberſtein & Raipoltskirchen*, *Johannis Adolphi* & *Mariæ Naſſoviæ* filius, anno 1682. menſe Auguſto in caſtro *Broich* (quod prope Duysburgum ſitum, & Juliacenſis Ducatus feudum eſt) fato functus, is originem ſuam ad *Danniorum* antiquiſſimam gentem retulit; quemadmodum è *Genealogia Daunio-Falkenſteinia Spicilegii Rittershuſiani* videre eſt. In ea verò me titubaſſe ὁ πολυμαθέστατος *Spenerus* (è cujus *Theatro Nobil. Europ.* ſtemma *Daunium* concinnaveram) ſubindicavit; ſic enim is fatur in literis ſuis: *In Daunia gente quod tibi erroris alicujus autor fuerim, ut veniam concedas rogo: nam Cuno Falkenſteiniorum ſator alius ab iſto Cunone, quem tabula veſtra habent, fuit, & diverſos habuit progenitores; ut tamen utraque linea verè ab uno ſtipite deſcendant, ejusdemque agnationis ſint, licet locum in ſtirpe & communem patrem aſſignare adhuc nequeam; de hoc tamen argumentis indubiis convictiſſimus, quod eadem ſit familia. Id ipſum quod jam moneo eſt, quod in cap. de Daunio ſcuto monui, Cunonem aliunde (non equidem ex alia arbore, ſed ramo diverſo) eſſe derivari.*

Append. pr. ad Part. IV.

2. Indubius *Falkenſteiniæ* ſtirpis conditor, *Wirichius de Daun*, *Dn. in Oberſtein*, extitit: huic uxor *Irmgardis*, *Philippi Dynaſtæ in Falkenſtein & Munzenberg*, è *Margaretha C. de Sponheim*, filia, *dimidiam Falkenſteinii dominii* (quod in confiniis Palatinatus inferioris ad montem Donnersberg dictum jacet) *partem* in dotem attulit, quam ille, accepta ab Imperatore inveſtitura, ad poſteros tranſmiſit: ea enim tempeſtate *Feudum* id erat *immediatum Imperii*, & demum circa an. 1458. in *ſubfeudum Lotharingicum* mutatum fuit; poſtquam Fridericus & poſteà an. 1495. Maximilianus I. Impp. Ducibus Lotharingiæ illud conceſſerunt, cum illa expreſſa conditione, ut maſculos ex familia Daunio-Falkenſteinia provenientes, tanquam legitimos ſucceſſores feudales, nomine Cæſaris & S. R. I. ſubinfeudarent. Primus itaque qui feudo Falkenſteinio *per ſubinfeudationem à Johanne D. Lotharingiæ* inveſtitus fuit, *Wirichius* II. primi trinepos, in *libello memoriali* Ratisbonæ an. 1653. exhibito, memoratur. Hunc excepit filius *Melchior*, qui cum uxore *Margarita*, *Wilhelmi C. de Virnenburg*, *Dn. in Falkenſtein*. & *Franciſca Rodenmacherana* filia, *alteram Falkenſteinii medietatem* accepit, & de integra dynaſtia à *Reinhardo D. Lothar.* an. 1487. inveſtitus eſt. Huic ſucceſſere *Philippus* & *Wirichius* III. quibus *Antonius Dux Lotharing.* an. 1528. feudum contulit: ex eis *Wirichius*, *Philippo* fratre defuncto, hunc inter filios, quos quatuor habuit, ſuccedendi modum an. 1567. conſtituit ut deficientibus in una linea maribus electa, ſecundum prærogativam graduum hæreditatem cerneret, hancque diſpoſitionem filii ejus ratam habuerunt. Ab iis verò *tres lineæ* ortæ ſunt: nempè à primogenito *Philippo Broichiana*; à *Johanne Falckenſteiniana*; à *Sebaſtiano Oberſteiniana*; quartus qui *Caſpari* nomen geſſit, cœlebs obiit.

3. *Johannis* poſteritas primum gradum non ſuperavit, ſed in filio ejus *Emicone* defecit. Is prole deſtitutus an. 1627. d. 9. Sept. teſtamentum condidit, quo *Franciſcum Chriſtophorum* agnatum ex *Oberſteinia* linea hæredem ex aſſe nuncupavit, eique *Lotharium* fratrem ejus ſubſtituit; quod ſi verò ambos ſine prole decedere contingeret, juſſit, ut hæreditas ſua *Wilhelmo Wirichio* & *Emiconi* è *Broichiana* linea traderetur. Erat *Emiconi Falc[illegible]* ſoror *Sidonia*, *Axelio Lewenhaupt C. de Rasburg*, Sueco genere, nupta; ea hæreditati fraternæ pro ſe hæredibusque ſuis ſollemni juramento præſtito renuntiavit, atque ante fratrem diem obiit. Sed *Oberſteinia* etiam linea intra breve temporis intervallum ad interitum decurrit, atque in *Sebaſtiani* nepotibus *Franciſco Chriſtophoro* & *Lothario* an. 1636 extincta eſt; ut adeò univerſæ Falckenſteiniorum ditiones in *Broichano* ramo conjungerentur, & ad *Wilhelmum Wirichium* ac *Emiconem*, *Philippi* pronepotes,

poter, devolverentur; cumque *Emico* an. 1642 Coloniæ in duello periiſſet, *Wilhelmus Wirichius* ſolus avitis ditionibus potitus, & de *Comitatu Falkenſteinio a Carolo D. Lothar.* an. 1642. Wormatiæ ſollemni cerimonia inveſtitus, ab eodem autem anno ſequenti vi armata iterum ſeudo illo ſpuliatus eſt.

4. Ex hac Ducis Lotharingiæ cum Comite Falkenſteinii diſſidio ſuum captaturus compendium *Comes Manderſcheidius* in *Kayl*, qui *Sidonia Falkenſteinia* è filio *Stenone Leuenhauptio* neptem uxorem duxerat, *Comitum de Rauburg* cauſam ac prætenſionem in Comitatum Falkenſteinium, quam à prædicta *Sidonia* acceſſebant, ſuam fecit, & *Wilhelmum Wirichium* coram foro Lotharingico *Syrcenſi* in jus vocavit, cumque ille non niſi prævia proteſtatione, & *ſalvo beneficio appellationis ad Cameram Spirenſem* comparuiſſet, obtinuit ut per ſententiam an. 1646. latam Comitatus *Leuenhauptiis* adjudicaretur. Ab hac ſententia *ad quemcunque Superiorem* Comes *Falkenſteinius* provocavit, ſuaque gravamina *Oſnabrugga* etiam illis, qui pacis negotium agebant, expoſuit, atque impetravit, ut articulo *de reſtituendis* in *Inſtrumento pacis* hæc pericope inſereretur: *caſtrum & Comitatus Falkenſtein reſtituatur ei, cui de jure competit.* Factum tamen nihilominus eſt, ut *Manderſcheidius* in Comitatum erumpens ſubditos ad præſtandum ſibi homagium vi compelleret; unde in comitiis Ratisbonenſibus novas querelas *Falkenſteinius* movit, quibos cum parum proficeret, & aliquot poſt annis filium unicum, qui columen familiæ fuerat, amiſiſſet, tandem anno circiter 1667. Falkenſteinenſem Comitatum cum omnibus juribus & pertinentiis *Carolo Duci Lotharingiæ* vendidit; qui, conſolidato hoc modo dominio directo & utili, eum *Comiti Valdemontio* filio ſuo contulit. Sequenti verò tempeſtate, poſtquam non Lotharingia ſolùm ſed & maxima Transrhenani tractûs pars à Gallis oppreſſa fuit, *Manderſcheidius Kailenſis* & *Leuenhauptii* jura ſua in Comitatum Falkenſteiniom coram *Metenſi Camera* enarrarunt, & immiſſionem exorarunt; quæ tamen anno demum 1681. d. 22. Nov. executioni mandata eſt, qua illis Comitatus à *Simone* Gallico miniſtro juſſu Regiæ Cameræ Metenſis traditus, ſubditique in eorum fidem adacti ſunt.

5 Supereſſe feruntur è Falkenſteinia ſtirpe fœminæ quatuor, *Wilhelmi Wirichii & Eliſabetha Waldeccia* filiæ, quarum nomina hæc ſunt:

I. *Anna Eliſabetha*, nupta primò *Georgio Wilhelmo C. Leiningenſi in Hedershem*; ſecundò *Georgio Friderico Rheingravio in Kyrn*, nunc vidua: hæc an. 1680. m. Jul. *libellum memorialem* proprio & ſororum nomine in comitiis Ratisbon. exhiberi curavit: quo de occupatione caſtri ac dominii *Oberſteinenſis*, à C. *de Teſſé* Gallico ductore armata manu facta, conqueſta eſt.

II. *Carola Auguſta.*

III. *Amalia Sibylla*,

IV. *Chriſtina Ludovica*, *Emiconis Chriſtiani C. Leiningio-Daxburgici* uxor.

6. *Scutum*, quo Comites de Falkenſtein uti ſolebant, *quadripartitum* pingitur: area 1. & 4. *aurea clathris ternis rubeis diſtincta eſt*, & Dauniam *teſſeram refert*; 2. & 3. *cærulea rotam argenteam ſex radiorum*, Falkenſteinii Comitatus δεῖγμα, *exhibet*. Galeæ *incumbunt* duæ: prior *ſuſtinet mitram nigram ora reducta argentea*, *cui impoſitus globus argenteus triplici pluma nigra faſtigiatus*; poſteriorem *premit rota* Falkenſteinia. Phaleræ *dependent* hinc *argentea & nigra*, iſthinc *argentea & cærulea.*

CAP. IV.

DE BARONIBUS A FLECKENSTEIN.

Inter illuſtres Alſatiæ inferioris familias *Fleckenſteinia* eminet; ea ad *Heinricum de Fleckenſtein*, qui ludis equeſtribus an. 942. *Rotenburgi* celebratis interfuiſſe, & à Societate Rhenana ſuperiore *Rex* cum teſſera *cygni* electus eſſe à *Rixnero* apud *Limnaeum* perhibetur, referri ſolet. Id magis in confeſſo eſt, eam jam dum ſub finem ſeculi tertii ac decimi in duas diductam eſſe lineas, ortas a *Rudolpho* & *Heinrico* fratribus. 1. P. l. 6. c. 1. §. 41.

2. Prior linea Dynaſtia *Dachſtul* aucta fuit, per conjugium, quod *Heinricus Fleckenſteinius* an. 1389. cum *Eliſabetha*, *Johannis de Roldingen Dn. de Dachſtul* filia, contraxiſſe ab *Herzogio* memoratur. Ex hoc matrimonio *Heinricus* II. prodiit, pater *Friderici I.* quo & *Margarita ab Hendſchuchsheim* genitus eſt *Fridericus* II. Hic ab Imperatore Friderico III. an. 1467. *Baronum* axiomate ornatus fuit, & uxorem habuit *Johannam*, *Joachimi B. Winnebergici* filiam, è qua ſuſcepit *Fridericum* III. ἄγαμον, & *Heinricum* III. Is è *Barbara* agnata ſua, *Jacobi Fleckenſteinii* & *Barbaræ Ingelheimia* gnata, pater factus eſt: *Heinrici* IV. Subpræfecti provincialis Hagenauenſis, improlis; *Johannis*, qui Regi Galliæ circa an. 1538. ductor legionis meruit, & cœlebs obiit; nec non *Georgii*. Hic è *Margarita Rheingravia*, *Johannis* VII. filia, præter gnatas, *Annam*, *Johanni Alberto B. ab Hohenſaxen*, & *Urſulam*, *Emiconi XIII. C. Leiningenſi* nuptas, filium genuit *Ludovicum*, *Annæ Sibyllæ Hanovicæ* maritum, & patrem *Phi-* Chron. Alſ. l. 5.

 lippi

lippi Wolfgangi; cui uxores duæ tribuuntur: prima *Anna Alexandrina B. de Rappoltſtein*; ſecunda *Maria Magdalena B. ab Hohenſaxen*. E priore liberos octo procreavit. Filii quatuor fuere: *Georgius*, *Heinricus*, *Philippus Jacobus*, & *Johannes Fridericus*. Ex his ſolus *Georgius* ad juſtam pervenit ætatem, natus an. 1588. d. 2. Febr. Hic maximam vitæ partem in militia conſumſit, egregiamque famam ſibi pepetit; poſteà cùm *Argentinæ* aliquandiu privatam coluiſſet vitam, an. 1641. à *Philippo Wolfgango C. Hannoviæ* totor prolis ſuæ per teſtamentum conſtitutus, in Hanovienſem Comitatum commigravit, tutelaque per triennium ſumma fide atque induſtria adminiſtrata ao. 1644. d. 31. Jan. cœlebs vitam lineamque, quoad mares, finivit; cùm priùs Dynaſtiam *Dachſtul* Philippo Chriſtophoro à Sœtern Electori Trevirenſi vendidiſſet. Sororum ejus nomina hæc fuere: *Philippa Barbara*, quæ primis nuptiis *Philippo C. Eberſteinio*, ſecundis *Ottoni Rheingravio* in manum convenit; *Anna Maria* & *Barbara*, quæ innuptæ obierunt; nec non *Anna Sibylla*, quæ an. 1661. poſtrema fœminarum ſuæ lineæ deceſſit.

3. Altera linea, ab *Heinrico Fleckenſteinio*, & ejus uxore *Agnete*, *Friderici C. Mœrſenſis* filia, profata, nunc quoque viget. Ea *Equeſtrem* dignitatem diù ſervavit: ut tamen ob hæreditariam unionem, quæ an. 1363 inita, & ab aliquot Imperatoribus confirmata eſt, regalia, bona, privilegia & dignitates reales pro conſervatione familiæ utrique lineæ communia eſſent, & ſimultaneæ inveſtituræ concederentur, quemadmodum Venerab. *Spenerus* refert. Deductionem hujus lineæ Genealogicam videre nunquam contigit. *Op. Her. l. 1. c. 14.* Sub hujus autem ſeculi initium *Fridericus* claruit, qui in aula *Durlacenſi Conſiliarii Secretioris* & *Judicis Aulici* munia obiit, & conoubio ſibi junxit *Urſulam*, *Georgii* ultimi *Domini de Windeck* gnatam, è quo matrimonio filii quatuor, filiæque tres provenere. Ex illis ſolus *Jacobus*, tertius ordine nativitatis, ſobolem reliquit, cæteri improles deceſſerunt. Namque *Georgius Heinricus*, natu maximus, qui Supremi Excubiarum Præfecti munere in exercitu Bavarico functus fuerat, an. 1658 vitæ ſortem dereliquit; *Fridericus Wolfgangus*, Campi Mareſcallus Gallicus, an. 1674. d. 15. Jun. naturæ debitum reddidit; *Godofredus* denique, ſub legione Baronis de Mercy militans, an. 1639. prope *Dion* glande trajectus interiit. Sorores illorum fuere: *Barbara*, quæ maritum è *Waldbronneriorum* familia ſortita eſt; *Veronica*, *Johanni Wolfgango Ekbrechto à Thurkheim* nupta; & *Maria Eliſabetha*, *Philippi Wilhelmi Schenckii de Schmidberg* conjux. Hæc, cùm *Friderico Wolfgango* fratri ſuo ſuperſtes fuiſſet, in ſocietatem hæreditatis ejus unà cum *Heinrico Jacobo*, *Jacobi* fratris filio, venire cupiebat; contra *pactum familiæ*, an. 1533 communi gentilium conſenſu initum, quo ſancitum fuit, ut ſingulæ è familia fœminæ, cum nubunt, dote certa accepta, omni hæreditati paternæ, maternæ, & fraternæ, quoad mares ſuperfuerint, renuntiarent, eamque renuntiationem juramento coram Notario ac teſtibus corroborarent. Id etiam ipſa *Maria Eliſabetha*, cum *Schenckio* deſponderetur, neonympho præſente, conceptis verbis præſtitit, nihilo tamen ſecius ob fratris hæreditatem nepoti, ceu dictum eſt, negotium exhibuit, litemque intendit; ceu è *Reſponſo Facultatis Juridicæ Argentinenſis* hac in cauſa an. 1677 dato & typis excuſo patet.

4. Qui in præſentia ſtirpem ſuſtentat, eſt HEINRICUS JACOBUS *L. B. in Fleckenſtein*, *Jacobi* filius, quem conjugem è *Landsbergiorum* familia duxiſſe, & ex ea filias quatuor, quarum natu maximam Nobili *Gœlnizio* elocavit, & *gnatum unicum* cognominem ſedecim circiter annorum ſuſcepiſſe accepimus.

5. Comprehenditur ſub *Circulo Rhenano ſuperiore*, atque in *Inſtrumento Pacis Weſtphalica* inter eos recenſetur Ordines *immediatè* Imperio ſubjectos, quos Rex Galliæ in ea libertate & poſſeſſione immediatatis, qua gaviſi eſſent, poſthac relinquere jubetur. Quo verò ſtatu nunc res ejus ſint, poſtquam Alſatia in provinciæ formulam à Gallis redacta, omnisq; Ordinum libertas peſſundata fuit, in proclivi eſt colligere. Id quidem è *libello memoriali* Ratisbonæ an. 1680 exhibito conſtat, caſtrum Fleckenſteinium à Prætore Gallico *de Monclar* d. 21. Apr. anni ejusdem vi occupatum, Baronemque non ita multò poſt Briſacum evocatum fuiſſe, ut poſſeſſionis ſuæ titulos coram Conſilio Supremo ibi erecto explicaret.

6. *Scuto* uti ſolet *quadripartito*, cujus area 1. & 4. *transverſis faſciis argenteis & viridibus exarata* gentilitiam teſſeram exhibet: 2. & 3. *cærulea baltheum dextrum aureum continet, addito quadrante argenteo in angulo ſiniſtro, quod familiæ* de Windeck *δόγμα fuit*. Galeæ duæ *imponuntur*: prior *coronata virginis imaginem auro amictam, crinibus paſſis & loco brachiorum enatis cornibus duobus viridibus & argenteis faſciis* ſcutariis *diſtinctam, repræſentat*. Poſterior *iisdem virginem, ſed coronatam crinibus colligatis, amictu, baltheo* ſcutario *& quadrante argenteo diſtincto, & loco brachiorum additis cornibus* hinc *argenteo*, iſthinc *aureo repræſentat*. Laciniæ *circumfluunt* galeam primam *argentea & virides*, ſecundam *cærulea & aurea*.

CAP-

CAP. V.

DE COMITIBUS AB HANAU.

ILluſtriſſimorum *Comitum Hanoviæ* proſapia, etiamſi jure meritoque inter antiquiſſima numeretur, cum jam dum ſeculo X. in ludis equeſtribus comparuiſſe memorentur; juſta tamen & integra ſtemmatis ſeries vix ante *Heinricum*, qui exeunte ſeculo XII. claruit, & à quo *Cl. Rittershuſius* gentis Genealogiam orditus eſt, oſtendi poteſt.

2. Floruit autem hæc familia inprimis *felicitate connubiorum*, per quæ multæ magnæque ditionum acceſſiones eis obvenerunt. Enimverò *Reinhardus*, *Heinrici* nepos, ducta *Adelheide a Munzenberg*, medietatem hujus dominii accepit. Ejus atnepos *Ulricus* VI. cum conjuge *Eliſabetha Ziegenheimia* jus in hunc Comitatum adeptus eſt, quod quidem maſcula prole deſtitutus ad generum ſuum *Albertum C. Hohenloicum* tranſmiſit. A filiis verò *Reinhardi*, qui frater illius fuit, *Reinhardo* & *Philippo*, duæ lineæ ortæ ſunt, quibus per duo ſecula familia diſtinguebatur; *Munzenbergica* nempe & *Liechtenbergica*.

3. Priorem *Reinhardus* condidit, abavus *Philippi*, qui an. 1561. obiit, & partem Comitatus *Reineccenſis* acquiſivit; paterque ex *Helena Palatina* factus eſt *Philippi Ludovici*. Huic è *Magdalena Waldeccia* filii duo fuere, totidem palmitum ſatores: *Philippus Ludovicus* atque *Albertus*. Ille *Hanoviam* incoluit & *Catharinam Belgicam*, *Wilhelmi Pr. Arauſionenſis* filiam, an. 1596. penatibus ſuis induxit, è qua multam ſuſcepit ſobolem. Inter filias eminuit *Amalia Eliſabetha*, virilis animi fœmina, *Wilhelmo Landgr. Haſſiæ* nupta; ejus ſoror *Catharina Juliana*, poſt prioris mariti *Solmenſis* fata, *Mauritio Chriſtiano C. de Wied* in manum convenit. E filiis *primogenitus* intra infantiæ annos extinctus eſt; *tres minores natu* in flore ætatis fata abſtulerunt; ſolus *Philippus Mauritius* ad virilem pervenit ætatem; quam tamen ultra tertium & tricefimum annum non produxit, ſed anno 1638. ſeculo exire juſſus eſt, poſtquam ex uxore *Sibylla Chriſtina Anhaltina* aliquot utriusque ſexus liberos ſuſtuliſſet; è quibus ſolus *Philippus Ludovicus* patri ſuperfuit, ſed triennio tantùm, anno enim 1641. d. 12. Nov. animam amiſit. *Albertus Schwarzenfelſæ* domicilium habuit, pater ex *Irmgardi Iſenburgica* filiarum quatuor, & filiorum trium. Ex his *duos* in prima ætate mors intercepit; *Johannes* autem *Erneſtus* patri anno 1636. mortuo ſucceſſit, poſteaque agnati etiam *Philippi Ludovici* hæreditatem crevit, ſed breviſſima uſura; altero enim ab illius morte menſe ipſe quoque vivis exemptus eſt an. 1642. d. 12. Jan. cumque prole careret, totius ſtirpis ſucceſſionem lineæ *Liechtenbergicæ*, vigore *pacti hæreditarii* anno 1610. ſanciti, reliquit.

4. Hanc *Philippus*, *Rheinhardi* frater, ceu dictum eſt, proſevit, ſic appellatam à *Liechtenbergenſi* Dynaſtia, in *Alſatia inferiore* ſita, cujus *medietatem* cum annexo officio *Mareſcallatus hæreditarii in Epiſcopatu Argentinenſi*, *Anna*, *Ludovici Dn. de Liechtenberg* filia & ex ſemiſſe hæres, quam *Philippus* felici conjugio ſibi copulaverat, ipſi attulit. Eâdem verò matrimonii viâ *altera* etiam *Liechtenbergenſis* ditionis *pars*, quam *Eliſabetha*, *Annæ* ſoror, in mariti *Simonis Wekeri C. Bipontini* familiam transtulerat, poſteà ad *Hanoicos*, ceu dicetur, pervenit. *Philippo* & *Anna Liechtenbergia* nati ſunt: *Ludovicus*, an. 1487. mortuus; & *Philippus* II, pater ex *Anna Iſenburgica Reinhardi*, Canonici Argentinenſis, an. 1537. d. 12 Oct. defuncti; & *Philippi* III. Hic *Sibyllam M. Bada* in thorum adſcivit, & ex ea, præter *Johannam*, an. 1515. d. 6. Nov. natam, *Wilhelmo C. Eberſteinio* elocatam, & an. 1572. mortuam, in *tab. Rittershuſ.* omiſſam, genuit *Philippum* IV, patrem ex *Eleonora Furſtenbergica Philippi* V. Iſte nuptias celebravit: primas auſpicatiſſimas cum *Margarita Ludovica*, *Jacobi* ultimi *Comitis Bipontini*, *Dynaſtæ in Liechtenberg*, *Ochſenſtein* & *Bitſch*, qui *Simonis Wekeri* ſuprà memorati nepos fuit, filia: hoc enim connubio non tantùm partem *Bipontini* Comitatus, ſed & alteram *Liechtenbergici* dominii medietatem, nec non *Ochſenſteinenſem* & *Bitſchenſem* Dynaſtias avitis ditionibus adjecit, munusque *Advocaturæ Epiſcopatus Argentinenſis* cum Mareſcallatu iterum conjunxit. *Bitſchenſe* quidem feudum ſequenti tempeſtate Dux Lotharingiæ, licet eo Hanovios prius inveſtierit, ad ſe ſub feloniæ prætextu revocavit. *Ochſenſteinenſe* verò dominium haud ita pridem Epiſcopatui Argentinenſi, certis tamen reſervatis juribus, oppignoratum eſt.

5. Prodiit ex illo *Philippi* V. conjugio *Johannes Reinhardus*, inter quem & *Philippum Ludovicum*, agnatum è *Munzenbergica* linea, *pactum gentilitium de mutua ſucceſſione* an. 1610 conſtitutum, aut potiùs renovatum eſt. Ille ex *Eliſabetha Hohenloica Philippum Wolfgangum* ſuſcepit, patrem è prima conjuge *Johanna Oetingenſi* aliquot liberorum, præcipuè filiorum trium: *Friderici Caſimiri*, *Johannis Philippi*, & *Johannis Reinhardi*; ad quos ſucceſſio lineæ *Munzenbergicæ* delata eſt. Hi verò ſtatuta hæreditaria majorum, illud inprimis, quod *Ulricus* V. an. 1375 ſancivit,

civit, quoque *jus primogenituræ* inſtituit, reſtaurarunt; præterea novum pactum *de non alienando* an. 1652 inierunt, idque an. 1659 iterata conventione corroborarunt, & *in vim tranſactionis illuſtris & juratæ* fidem ſibi mutuò dederunt, id ſedulò ſe operam daturos, ut Comitatus ſartus tectus conſervetur; nec paſſuros; ut quidquam ſive donationis, ſive pignoris, ſive venditionis titulo, aut alia quacunque via ab eo divellatur, & in alienas manus tranſeat. Neque tamen hac tranſactione via præcludi potuit diſſidio, quod poſteà in familia, ob contubernium à Comite *Friderico Caſimiro*, qui tanquam major natu regimen tenebat, cum *Georgio Chriſtophoro Landgravio Haſſiæ*, Hanoviæ inſtitutum, nec non ob oppignoratum ei pro ſedecim mille thaleris vicum *Rodheimb* cum aliis locis, exarſit: inde enim anſam arripuit *Johannes Philippus*, qui *Bobenhauſæ* in Wetteravia propè Aſchaffenburgum domicilium habebat; ut tam proprio quam nepotum ex fratre *Joh. Reinhardo*, quorum tutelam gerebat, nomine *Comitatum ſuperiorem* & ditiones *Liechtenbergicas* cum caſtro hujus nominis occuparet; ipſo autem non ita multò poſt anno nempe 1669 mortuo, nulla è conjuge *Suſanna Margarita Anhaltina* ſuſcepta prole, *Johannis Reinhardi*, qui an. 1666. d. 25. Apr. rebus humanis exemptus fuit, vidua *Anna Magdalena Palatina*, ope fratris & contutoris ſui *Chriſtiani C. Palatini Birckenfeldenſis*, prædictas ditiones denuò ſibi aſſeruit, & miniſtros ſubditosque in fidem ſuam jurejurando adegit, proteſtata tamen, ſe illas leviro reſtituturum, quamprimum ille damna reſarſerit, & cautionem realem de non alienando & melius adminiſtrando præſtiterit; quemadmodum è *ſcripto Germanico*, quo facti ſui cauſas publicæ luci ſubjecit, uberius videre eſt. Ob illam ipſam verò *Liechtenbergicam* Dynaſtiam, in qua oppidum *Buſvveiler*, ubi regia eſt, eminet, coacti fuerunt ante aliquot annos tutores Hanovienſes ſe Regi Galliæ ſubmittere, caſtrumque Liechtenbergicum natura & arte muniti ſſimum ejus poteſtati concedere.

6. Regens itaque Comes, & *Hanoviæ*, quæ eximia urbs eſt Francofurto ad Mœnum vicina, imperans in præſentia audit

FRIDERICUS CASIMIRUS, *Comes Hanoviæ, Reineccia & Biponti, Dominus Munzenbergæ, Liechtenbergæ & Ochſenſteinii, Mareſcallus hæreditarius & ſupremus Præfectus ſ. Advocatus Argentinenſis.* Hauſit auram vitalem an. 1623. d. 4. Aug. junxitque ſibi connubio an. 1647 *Sibyllam Chriſtinam, Johannis Georgii Pr. Anhaltini filiam, Philippi Mauritii C. Hanovio-Munzenbergici* viduam, è qua ſobolem non vidit.

7. Suſtentat verò ſpem familiæ *Johannis Reinhardi* & *Annæ Magdalenæ Palatinæ* proles, quæ maribus duobus, fœminis tribus conſtat; inter illos potior naſcendi ſorte eſt

PHILIPPUS REINHARDUS, *Comes Hanoviæ, Reineccia & Biponti* &c. natus an. 1664. d. 2. Aug.

Johannes Reinhardus, illius frater, an. 1665. Cal. Aug. in lucem prodiit, ambo autem nuper è peregrinatione Gallica ad penates reverſi ſunt.

8. *Sorores* eorum hæc gerunt nomina:

I. *Johanna Magdalena*, n. 18. Dec. 1660.

II. *Ludovica Sophia*, n. 11. Apr. 1662.

III. *Franciſca Albertina*, n. 1. Maji 1663.

9. *Agatha Chriſtina*, illarum amita, vivit in conjugio *Leopoldi Ludovici C. Palatini in Veldenz.* *Sophia* autem *Eleonora*, ejus ſoror, an. 1662. d. 20. Apr. innupta mortem obiit.

10. *Scutum*, quo *Hanoviæ Comites* nunc utuntur, *ſemel tranſverſim, bis ad perpendiculum ſecatur, atque adeò* ſex laterculos *comprehendit*: primus *ſenis cantheriis aureis & rubeis exaratur, &* Hanovienſem Comitatum *deſignat*; ſecundus *aureus tribus faſciis rubeis diſtinguitur, notando* Reineccenſi Comitatui; tertius *aureus leonem coccineum lingua & falculis cæruleis*; Bipontinum *δόγμα*, *continet*; quartus *rubeus faſcias duas argenteas*, Ochſenſteinenſe ſymbolum, *complectitur*; quintus *argenteus limbo rubeo cinctus leonem nigrum refert, deſignando* Liechtenbergicó *emblemati*; ſextus *denique ex minio & auro tranſverſim ſectus* Munzenbergiam Dynaſtiam *innuit*. Toti *incumbit* parmula Bitſchenſis, *quæ rubea eſt, cum margine aurato*. Galeæ *huic ſcuto* quatuor *imponuntur*, duæ *verò ad utrumque latus collocantur*: *ex illis prima* Hanovica *cygno candido exoriente, alis expanſis, ornatur*; *ſecunda* Bipontina *leonem rubeum ſuſtinet, conſidentem inter duos faſciculos pennarum pavoninarum*; *tertia* Munzenbergica *tegitur pileo coccineo, ora hermionica reducta, & ornato pluma pavonina*; *quam ſtipant duo vexilla coloribus ſcutariis diſtincta*; *quarta* Reineccia *coronatæ inſiſtit cygnus candidus*. *Quæ* dextro lateri *adjungitur* galea, Liechtenbergica *eſt, caput olorinum cum collo exhibens*; *quæ* ſiniſtro Ochſenſteinia *hermam virilem refert, cujus veſtis & pileus turbinatus trabibus ſcutariis exornantur.* Spen. Op. Her. l. 2. c. 41.

11. Comprehenduntur de cætero Comites Hanoviæ ſub *Circulo Rhenano ſuperiore*, & *Evangelicam* religionem omnes profitentur; licet in urbe Hanovienſi Reformatorum etiam cultus vigeat, quippe quem *Philippus*

Ludo-

Ludovicus C. Hanovio-Munzenbergicus, cum ducta uxore Arauſionenſi ei acceſſiſſet; introduxit.

CAP. VI.

DE COMITIBUS AB HAZFELD.

INter equeſtres *Haſſiæ* familias à pluribus ſeculis conſpicua eſt *Hazfeldia*, ab arce oppidoque *Hazfeld* ſive *Hozfeld*, prope Battenbergam ad flumen *Eder*, quod *Adranam Tacitus* vocat, ſito, ſic appellata. Ejus genealogiam *B. Rittershuſius* inde ab *Eberhardo*, qui ludis Trojanis an. 1296. *Suvinfurti* celebratis interfuiſſe fertur, juſta ſerie deduxit.

Amal. l. 1. c. 16. §. 4.

2. Hoc ſeculo ad altiorem gradum emerſit, virtute ac meritis trigæ fratrum Excellentiſſimorum: *Franciſci*, *Melchioris*, & *Hermanni*; quos *Sebaſtianus Hazfeldius* è *Lucia Sickingenſi* ſuſcepit. Primus ex illis *Franciſcus*, Clericatum amplexus, ſummis honoribus cumulatus, & ad *Principale* usque faſtigium provectus fuit; namque an. 1631. *Epiſcopus Herbipolitanus* & *Dux Franciæ Orientalis*, biennio verò poſt *Bambergenſis* etiam *Diœceſeos Antiſtes* creari meruit, & utrumque Epiſcopatum usque ad an. 1642. quo vitam cum morte commutavit, egregia fama rexit. *Melchior* & *Hermannus* militare vitæ genus delegerunt, clarumque nomen conſecuti ſunt; *Melchiorem* inprimis virtus & multarum rerum uſus *Imperatoribus Ferdinando* II. & III. charum reddiderunt, à quibus inter bellicæ rei arbitros cooptatus, ab illo autem *Comitis* quoque axiomate auctus eſt, cujus quidem Cæſar fratrem etiam ejus *Hermannum* ejusque poſteros participes eſſe voluit.

3. Eodem tractu temporum ſtirps vetuſtiſſima *Comitum de Gleichen* exaruit, cujus quædam poſſeſſiones ad *Moguntinam* Eccleſiam ex lege feudali devolvebantur; has *Anſelmus Caſimirus*, qui tum rerum ibi potiebatur, *Melchiori* & *Hermanno Comitibus Hazfeldiis*, eorumque deſcendentibus maſculis, an. 1639. d. 30. Jul. ritu beneficiario contulit, nominatim caſtrum *Gleichen*, vicum *Wandersleben*, lacum amplum caſtro contiguum, aliaque quæ in *tabula inveſtitoria*, quam *Gaſtelius* recenſuit, enumerantur. Atque horum feudorum reſpectu cùm Hazfeldii non titulum tantùm *Comitum de Gleichen* uſurparent, ſed & *ſuperioritatem* & *immedietatem*, *jusque voti ac ſeſſionis inter Comites Imperii* ſibi ſumerent, adverſarii eis ſunt, & omni, quod ajunt, pede contra ſteterunt *Duces Saxoniæ* è *Vinarienſi* linea: hi enim, quod Comitatus Gleichenſis, illaque ipſa feuda Moguntina Hazfeldiis conceſſa in *Thuringia* ſita eſſent, jus ſuperioritatis ſibi, qui directum dominium

De Stat. ... Eur. l. 3. p. 690.

in maximam Gleichenſis Comitatus partem haberent, competere contendebant, & dictitabant, ipſos *Comites Gleichenſes* non alio quam *Landſaſſiorum* loco habitos, eaque propter à Ducibus Saxoniæ ſemper & ubique exemptos fuiſſe. His etiam rationibus effecerunt, ut in comitiis an. 1641 *Ratisbonæ* habitis *Comites Wetteravici* Hazfeldios in ipſorum claſſem recipere initio tergiverſarentur; licet poſteà eos admittendos decreverint, ſed cum clauſula, ſalvo ſcilicet jure & citra præjudicium tertii cujuscunque; unde etiam *Receſſibus Imperii* hactenus ſubſcripſerunt.

4. Præter illa verò Gleichenſia feuda, multas etiam in *Wetteravia* & *Franconia* diciones Hazfeldii poſſident, atque illic quidem caſtrum *Wildenberg* & *Crutorf*, prope Siegenum, cum adjectis agris; hîc autem dominium *Roſenbergenſe*, in quo oppidum *Stetten*, cum arce contigua *Halderberg*, præterea *Waldenhofen* eximium caſtrum cum vico adjacente eminent; quæ omnia, poſt extinctam an. 1632 *Roſenbergicam* familiam, ad *Eccleſiam Herbipolitanam* jure feudali delapſa, ab hac *Hazfeldiis* collata fuerunt. Porrò in Sileſia Dynaſtiæ *Trachenbergenſis*, quæ *Schafgotſchio* criminis læſæ Majeſtatis poſtulato confiſcata fuit, partem haud mediocrem, beneficio Cæſaris indeptam, tenent.

5. Cæterum *Melchior C. Hazfeldius*, cum an. 1657. copias Auſtriacas auxiliares in Poloniam adverſus Suecos ductaſſet, Cracoviam his iterum extorſiſſet, aliaque fortiter ac proſperè egiſſet, anno ſequenti morbo correptus eſt, quo in caſtro ſuo *Trachenberg* in Sileſia d. 9. Jan. vitam, quam an. 1593. d. 10. Oct. acceperat, & in cœlibatu peregerat, amiſit. *Hermannus*, frater ejus, qui an. 1603. d. 12. Jul. lucem primùm vidit; ætatem usque ad ſeptimum & ſeptuageſimum ſeculi produxit; quo, menſe Octobri vivis exemptus eſt. Habuit is conjugio *Mariam Catharinam*, *Wolfgangi Dieterici Camerarii de Worms B. de Dalburg* & *Magdalena Cronbergia* gnatam, cum qua liberos novem genuit. Filii quatuor fuere, è quibus *Melchior* in militia Belgica obiit; reliqui tres ſuperant hoc ordine:

6. FRANCISCUS, S.R.J. *Comes de Hazfeld & Gleichen*, *Dominus Dynaſtiarum Trachenberg*, *Blanckenheim*, *Crantchfeld*, *Wildenberg*, *Crutorf*, *Schœnſtein*, *Haldeberg*, *Stetten & Roſenberg*, Canonicus Capitularis Eccleſiarum Cathedralium *Moguntinæ*, *Trevirenſis*, & *Herbipolitanæ*.

7. HEINRICUS, *Comes de Hazfeld & Gleichen* &c. Is propagationi familiæ operam dat; ducta conjuge *Catharina Eliſabetha*,

Philippi Erwini B. de Schœnborn è *Maria Urſula Greiffenclauin de Vollraths* filia; è qua aliquot liberorum parens factus eſt, quorum hanc ſyllogen accepimus:

I. *Maria Anna.*

II. *Lucia.*

III. *Thereſia.*

IV. *Sophia.*

V. *Franciſcus.*

VI. . . . .

VII. *Melchior.*

8. SEBASTIANUS, *C. de Hazfeld & Gleichen* &c. ἄγαμος adhuc vivit.

9. Filiarum *Hermanni* nomina hæc ſunt:

Lucia, *Chriſtiani C. Hohenloici* in *Schillingsfurſt* vidua.

Maria, nupta *Ludovico Guſtavo C. Hohenloico*, Chriſtiani fratri, jam defuncta.

Catharina.

Eliſabetha.

Anna, elocata *Philippo Adamo Klüppel ab Elckershauſen.*

10. *Scutum* Comitum Hazfeldiorum *bis transverſim & ſemel ad perpendiculum ſecatur*, ſexque omnino laterculis *conſtat*: 1. *argenteus* continet *aquilam nigram expanſis alis*, quam diverſimodè exprimi vidi, vel *Sileſiacam* referentem, *pectori ejus lunula argentea* inſcripta, vel *bicipitem & coronatam* aquilæque *Imperiali* ſimilem, ut adeò vel *Cæſareæ gratiæ* ſymbolum eſſe, vel *Trachenbergenſem Dynaſtiam in Sileſia* innuere videatur; 2. *cæruleus leonem argenteum lingua cruenta, corona aurea*, Gleichenſe ἐπίσημα, *exhibet*; 3. *aureus duas figuras nigras dorſo ſibi cohærentes & transverſim locatas* continet; eique ſubjectus 5. laterculus *argenteus tres flores rubeos refert*, *conjunctim autem* Hazfeldiorum teſſeram familiarem *deſignant*; 4. *argenteus roſam rubeam* exhibet; eique ſubſtrata extrema area *transverſim ſecta parte ſuperiore argentea palos duos rubeos*, *inferiore rubea palos duos argenteos continet*, & *conjunctim* Roſenbergiorum inſignia *repræſentant*. Galeis *tegitur* tribus *coronatis*: primam *premit aquila vel* Imperialis *vel* Sileſiaca; mediæ *inſiſtit leo* Gleichenſis, *corona, quæ pluma triplici, extremis cæruleis, media argentea, ornata eſt, redimitus*; tertia Hazfeldio-Roſenbergica *ſuſtinet hermam virilem*, *amictu nigro, cui roſa rubea impreſſa*, *collari candido*, *mitra nigra ora reducta argentea*, *cujus utrumque latus ſtipat caput olorinum cum collo*, hinc *rubeum*, iſthinc *argenteum*.

CAP. VII.

DE COMITIBUS AB ISENBURG.

Iſenburgicæ gentis, à caſtro familiari non procul *Rheno* ita dictæ, incunabula, vetuſtatis atque oblivionis tenebris operta, nemo hactenus, quantum quidem conſtat, eruere ſuſtinuit; neque quisquam adhuc extitit, qui *Heinrici Comitis Iſenburgi*, an. 1290 mortui, majores juſta ſerie recenſuerit: quamquam enim jamdum ſeculo duodecimo *Herſonis Comitis & Domini de Iſenburg* certa memoria occurrat, nec deſint, qui ejus progeniem usque ad prædictum *Heinricum* enumeraverunt; commiſſa tamen fuit ab iſtis μετάβασις εἰς ἄλλο γένος, dum noſtros Iſenburgios cum illis confuderunt, qui *Iſenburgum ad Ruram* incoluerunt.

2. *Heinrico*, à quo *Rittershuſiana* etiam *tabulæ* initium ducunt, filii tres tribuuntur, nempe: *Gerlacus*, *Ludovicus*, & *Eberhardus*. Ex his *Ludovicus* rami *Budingenſis* ſator indubius habetur; alterum ramum *Nieder Iſenburgicum* dictum *Rittershuſius* à *Gerlaco*, *Spenerus* autem, documentis familiæ ſubnixus, ab *Eberhardo* derivavit; hic in graduum etiam enumeratione ab illo diſcordat. Ab utriusque verò deductione iterum abit illa, quam Ill. *Comiti Friderico de Wied* acceptam refero, Op. Hæt. lib. 6, ſe. iſto ordine: ut *Gerlaco* genitus ſit *Salentinus*, qui *Eberhardi* patrui filiam uxorem habuerit; pater ex ea *Dieterici* & *Lotharii*, à quibus ditio avita in partes duas diviſa fuerit, mediante via regia, quæ à *Rachdorf* & *Breitenau* Rhenum verſus ducit: ita ut *Dieterico* illa pars, quæ *Monzaborium* verſus ſita eſt, ceſſerit; *Lothario* altera. *Dietericus Gerlacum* genuit, filiarum duarum patrem, *Adelhaidis* ſcilicet & *Eliſabethæ*; quarum hæc *Wilhelmo C. de Wied* elocata, partem *Iſenburgicæ* ditionis ipſi attulit; illa verò *Salentino*, agnato ſuo, *Lotharii* filio, an 1366. nupſit, quem *Cuno Archiepiſcopus Trevirenſis* feudis maſculinis, à ſocero relictis, inveſtivit.

3. *Salentino* & *Adelheide* natus eſt *Salentinus* II, maritus *Margaritæ C. Solmenſis*, & pater *Salentini* III, cui uxor tribuitur *Maria Iſenburgia*, dominii *Grenſau* hæres, filius *Gerlacus*, qui è *Judita Eppſteinia* filium cognominem ſuſcepit, genitorem ex *Hildegardi de Syrck* filiorum trium: *Gerlaci*, *Salentini*, & *Antonij*. Ex his *poſtremus*, Gubernator Ducatus Luzenburgici, an. 1531. *improlis* obiit, & fratris ſui *Salentini Dn. in Neumagen & Johannesberg* ex *Eliſabetha Hunoldſteinia* filias hæredes ſcripſit: nimirum *Annam*, *Franciſco C. de Manderſcheid* nuptam, cui dominia *Berniſch*, *Zolvern & Differdingen* attulit; &

Johan-

Johannettam, *Wilhelmo de Sain C. de Witgenſtein* elocatam; quem dynaſtia *Neumagen* auxit. *Gerlacus* ex *Anaſtaſia C. de Mœrs* procreavit *Heinricum*; *Johannem* Electorem Trevirenſem, an. 1556. mortuum; *Gerlacum*, & *Bertramum*, Canonicos; cum *Wilhelmo* Equite Teutonico. *Heinricus*, parentis ſucceſſor, è *Margarita Wertheimia*, *Johannem*, *Salentinum*, & *Antonium* genuit. E quibus *Johanne*, *Erica Manderſcheidia* marito, an. 1565. & *Antonio*, cui *Penelope Brederodia* conſors fuit, an. 1577 *ſine prole* mortuis, *Salentinus*, qui *Archiepiſcopus Colonienſis & Epiſcopus Paderbornenſis fuerat*, abdicata tiara, regimen aviti Comitatus ſuſcepit; & ducta in matrimonium *Antonia Wilhelma Arembergica* genuit *Erneſtum* & *Salentinum*. Quorum *hic* Cæſari militans in Bohemia an. 1618 occubuit. *Erneſtus*, an. 1584 natus, *Comes Iſenburgii*, *Grenſaviæ* &c. *Aurei Velleris Eques*, pro Philippo IV. Rege Catholico rei tormentariæ Præfectus, Provinciarum Namurci & Arteſiæ Gubernator Generalis, Exercitus Regii in Germania inferiore Archiſtrategus, Supremus denique ærarii Regii Præpoſitus, nullis è duabus uxoribus *Carolina Arembergica* & *Anna Maria Hohenzollerana* relictis liberis, an. 1664. d. 30. Maji vitam lineamque finivit; poſtquam hæredem *in allodialibus* nuncupaſſet *Philippum Arembergium*, *Comitem de Beaumont*. In dominium autem *Grenſavienſe*, aliaque feoda Trevirenſia, ſucceſſio ad *Comites de Wied* vigore inveſtituræ ſimultaneæ ſpectabat, qua tamen ab Electore Trevirenſi, qui ea tanquam caduca ad Eccleſiam revocavit, excluſi hactenus fuerunt.

4. Quod ad alteram lineam *Ober-Iſenburgicam* ſive *Budingenſem* attinet, condidit eam *Ludovicus*, prout dictum eſt, cui ab uxore *Hedvvige Budingenſi* pars hujus dominii obtigit, cujus etiam reliquæ portiones proceſſu temporum, vario jure, & non uno contractu, ad ejus poſteros pervenerunt. Filios habuit, præter alios, *Heinricum*, cui *Liſa de Hohenfels* uxor, & *Lotharium*, antea Eccleſiaſticum, ſed dein *Iſengardis Munzenbergia* maritum. Eo nati *Heinricus* & *Philippus*, è quibus hic *Grenſavios* progenuit, quorum hæreditas ad *Iſenburgi inferioris Comites* devenit. *Heinrico* ex *Adelhaide Hanovica* filius fuit *Johannes*, avus *Diethери*, qui ad an. 1461. ſuperfuit, & cum uxore *Eliſabetha C. Solmenſi*, vigore Falkenſteiniæ diviſionis, quædam in *Triquernatibus* (Dreyeich) & *Wetteravia* accepit; verùm ob Saynenſium communionem filius ejus *Ludovicus* neceſſe habuit pretio eadem comparare. Hic alia etiam Comitatui avito augendo coemit, fratremque habuit *Diethetum Archiepiſcopum Moguntinum*, cui grave cum æmulo Adolpho Naſſovio bellum exudandum fuit; nec niſi eo mortuo quieta dignitatis poſſeſſio obtigit. *Ludovicus*, anno 1511. defunctus, tres poſt ſe reliquit filios: *Diетherum*, *Philippum* & *Johannem*, qui unionem hæreditariam an. 1517. ſanxerunt. Ex eis *Diеtherus* cœlebs deceſſit, à reliquis lineæ duæ ortæ ſunt: *Kelſterbacenſis* & *Birſteinenſis*. In illa *Philippus Antonium* genuit, qui, poſt *Eliſabethæ Wiedenſis* uxoris ſuæ mortem, *Catharinam Gumpelin de Gelenhaar*, agricolæ Iſenburgici filiam, an. 1551. in thorum adſcivit, atque ex ea ſuſtulit *Johannem Ottonem*; qui parente mortuo ab ejus hæreditate excluſus, & pro illegitimo habitus, Archiepiſcopalem ſedem Moguntinam tanquam Judicem Eccleſiaſticum ex conſtitutione Canonica adiit, petiitque, ut legitimus pronunciaretur, adverſario, & quorumcunque intereſt, ad videndum citatis. Emanarunt etiam è Moguntia aliquot adverſus C. Iſenburgicos citationes, quas tamen illi parvi pendere viſi ſunt.

5. E legitimo *Antonii* conjugio prodiere *Georgius*, *Wolfgangus* & *Heinricus*, qui ſucceſſivè ditionibus præfuerunt, ſed liberis caruere. Ex illis poſtremus *Heinricus Triquernatem* ditionem, haud procul Francofurto ſitam, & complectentem pagos *Langen*, *Mœrfeld*, *Egelsbach*, *Nauheim*, *Gimsheim* & *Kelſterbach*, Haſſiæ Landgraviis pro ſumma 356177 florenorum vendidit; quod tanquam pactis familiæ adverſum agnati impugnavere, & litem in Cameræ Spirenſi intentarunt: ubi lata quidem an. 1610. fuit ſententia pro Iſenburgicis, & reſtitutio locorum venditorum cum fructibus perceptis Haſſiacis injuncta; ſed hi, remedio *reviſionis* uſi, in poſſeſſione eorundem permanſerunt. Poſteà cum ingruente calamitate bellica Iſenburgii criminis læſæ Majeſtatis & fractæ pacis poſtulati ac damnati fuiſſent, Ferdinandus II. Imperator integrum Comitatum Iſenburgicum, cum omnibus regalibus ac juribus, *Georgio Landgravio Darmſtadienſi* an. 1635. donavit, & per inveſtituram contulit; unde Comites, qui illa tempeſtate maximam partem minorennes erant, omnibus fortunis exuti eò anguſtiarum redigebantur, ut quocunque modo cum Landgravio tranſigere neceſſe haberent. Itaque an. 1642. in comitiis Ratisbonenſibus hæc tranſactio inita, atque à Cæſare confirmata eſt, ut omnis Comitatus Iſenburgiis reſtitueretur, pagis tribus cum dimidio exceptis; ſed reſervata Darmſtadienſibus Landgraviis expectativa, ſive ſucceſſione, in caſum deficientium maſculorum, nec non jure tituli. Hanc tranſactionem, utpote duro neceſſitatis telo extortam, reſcindi Comites Iſenburgici maximo hactenus opere, incaſſum tamen, petierunt.

6. In *Birſteinia* linea *Johannes*, ejus autor, complures habuit filios, è quibus ſolus *Philippus* ſtemma propagavit per gnatum *Wolfgangum Erneſtum*, qui *communis* è familia viventium *parens* extitit. Hic è prima & tertia conjuge *Anna Gleichia* & *Juliana Witgenſteinia* filios, qui ad maturitatem pervenere, ſex genuit: *Wolfgangum Heinricum*, *Philippum Erneſtum*, *Philippum Ludovicum*, *Wilhelmum Ottonem*, *Ludovicum Arnoldum*, & *Johannem Erneſtum*. Ex his *Philippus Ludovicus* patris fata prævertit, filio unico cognomine poſt ſe relicto. Parens verò quinto ante obitum anno, qui ſeculi octavus & viceſimus fuit, diviſionem ditionum inter filios nepotemq; inivit, inæquales conſtituens partes, ita ut ſemper ætate potiori meliorem portionem aſſignaret; nihilo tamen minus hanc parentis diſpoſitionem filii nepotesque revereri ſunt, ac ratam habuere. Verùm *Philippus Erneſtus* & *Wilhelmus Otto* improles deceſſerunt, ille an. 1635. hic a. 1667. d. 19. Apr. *Ludovicus Arnoldus* cum nepote, ex fratre *Philippo Ludovico*, etiam ἄγαμος obierunt, hic an. 1636. ille an. 1662. A reliquis duobus *Wolfgango Heinrico* & *Johanne Erneſto* lineæ duæ, quibus hodiè familia diſtinguitur, nempè *Offenbacenſis* & *Budingenſis*, provenerunt.

7. Illius autor *Wolfgangus Heinricus*, an. 1635. mortuus, ex uxore *Maria Magdalena Naſſovia*, quæ an. 1654. fatis conceſſit, complures ſuſcepit liberos; filias quinque, è quibus duas in ipſo orto vita deſtituit: *Erneſtina*, *Hermanno Adolpho C. Lippiæ* nupta, an. 1665. deceſſit; reliquæ duæ *Philippina*, *Chriſtiani C. de Sain & Witgenſtein* vidua, & *Maria Eleonora*, innupta, ſupereſſe dicuntur. Filii ſex fuere: nempè *Wolfgangus Erneſtus*, *Joh. Ludovicus*, *Chriſtianus Mauritius*, *Wolfgangus Heinricus*, *Fridericus Adolphus* & *Carolus Ludovicus*. Ex his *penultimum* primo vitæ anno mors intercepit. *Natu maximus* an. 1642. cœlebs fati legem implevit. Inter reliquos anno demum 1651 grave diſſidium exarſit, cum *natu minores* à *Johanne Ludovico* poſtularent, ut ditionem paternam (quæ caſtrum atque oppidum *Offenbacenſe*, præfecturam *Ronneburg* & *Triquernatum* partem continebat) æqua ſecum lance divideret, *mandatumque pœnale* & aliquot *Decreta Imperatoria* ea propter extraherent; quod ille iniquo adeo animo tulit, adeò ut fratribus milites, ab Electore Palatino mutuatos, cuſtodes adderet: unde etiam adverſus Palatinum Decretum ab aula Cæſarea emanavit, quo ille milites ſuos revocare & libertati Comitum velificari juſſus fuit. Suſtulit tandem diſſidii hujus fraterni cauſas mors omnia dirimens, poſtquam eos, qui ad diviſionem

provocaverant, rebus humanis exemit: namque *Carolus Ludovicus*, natu minimus, anno 1662. ἄγαμος obiit; *Chriſtianus Mauritius* an. 1664. d. 25. Febr. vitam finivit, nulla è conjuge *Magdalena Naſſovia* prole ſuſcepta; *Wolfgangus* denique *Heinricus* an. 1672. d. 17. Oct. cœlebs fato functus eſt.

8. Superat autem, & familiæ caput nunc audit

JOHANNES LUDOVICUS *Comes ab Iſenburg & Budingen*, natus an. 1622. Is primis nuptiis *Mariam Julianam Albertinam*, *Alberti C. Hanoviæ in Munzenberg* filiam, amitinam ſuam; ſecundis *Ludovicam*, *Ludovici Heinrici Pr. Naſſovio-Dillenburgici* & *Catharinæ Saino-Witgenſteiniæ* gnatam, anno 1666. è vivis ſublatam, ſibi copulavit. E priore conjugio nullos, è poſteriore undecim liberos genuit, hac ſerie:

I. *Mariam Catharinam*, n. 20. Apr. 1647. †. 14. Mart. 1679.

II. *Heinricum Ludovicum*, n. & †. 26. Maji 1648.

III. *Philippinam Ludovicam*, n. 9. Jul. 1649. } innuptas.

IV. *Sophiam Eliſabetham*, n. 10. Jul. 1650. }

V. *Carolam Amaliam*, n. 21. Aug. 1651. elocatam an. 1674. *Georgio Wilhelmo C. de Witgenſtein in Berleburg.*

VI. *Carolum Ludovicum*, n. 27. Jul. 1653. †. 5. Dec. 1675.

VII. *Erneſtinam*; n. & †. 13. Aug. 1654.

VIII. *Johannem Philippum*, nat. 4. Dec. 1655. Is anno 1678. d. 9. Jul. nuptias *Landsberga* celebravit cum *Carola Amalia*, *Friderici Ludovici C. Palatini Bipontini* & *Julianæ Magdalenæ Palatinæ* filia.

IX. *Wilhelmum Mauritium*, nat. 24. Jul. 1654. Hic an. 1679. d. 3. Nov. thalamo ſibi ſociavit *Annam Amaliam*, *Johannis Erneſti* propatrui ſui in *Budingen* gnatam, è qua an. 1680. m. Aug. filiolam ſuſcepit *Ludovicam Carolam*.

X. *Wilhelminam Julianam*, nat. 8. Sept. 1658. †. 26. Apr. 1675.

XI. *Chriſtinam*, n. 25. Dec. 1660.

9. In *Budingenſi* linea familiam nunc ducit

JOHANNES CASIMIRUS, *Comes ab Iſenburg & Budingen*, *Johannis Erneſti*, qui ramum condidit, atque an. 1673. d. 8. Oct. è vita diſceſſit, ac *Mariæ Carolæ Erpacenſis*, quæ ſuperſtes eſt, & filiorum tutelam ditionisque regimen gerit, filius, in lucem editus an. 1660. d. 10. Jul.

10. Fratrum ejus ac ſororum, tam viventium, quàm mortuorum, ſylloge hæc eſt:

I. *Georgius Erneſtus*, n. 10. Jul. 1651. †. 16. Mart. 1652.

II. *Jo-*

II. *Johannes Ludovicus*, n. 5. Aug. 1652. †. 5. Apr. 1654.

III. *Anna Amalia*, n. 13. Oct. 1653. nupta an. 1679. *Wilhelmo Mauritio*, agnato in *Offenbach*.

IV. *Philippus Erneſtus*, nat. 28. Apr. 1655. †. *Marpurgi*, cum eſſet Univerſitatis *Rector Magnificentiſſimus*, an. 1672. d. 22. Sept.

V. *Eliſabetha Juliana*, n. 8. Jul. †. 26. Sept. 1656

VI. *Fridericus Wilhelmus*, n. 27. Jan. 1658. occubuit in oppugnatione *Philipsburgi* d. 21. Jun. an. 1676.

VII. *Wolfgangus Erneſtus*, n. 15. Mart. 1659. extinctus in obſidione *Stada*, morbo militari, d. 20. Jun. 1676.

VIII. *Ferdinandus Maximilianus*, n. 24. Dec. 1661.

IX. *Georgius Albertus*, n. 1664.

X. *Ludovica Albertina*, n. 19. Aug. 1665.

XI. Denique *Carolus Auguſtus*, n. 17. Jan. 1667.

11. *Scuto* Comites Iſenburgici *ſimplici* utuntur, nempe *argenteo*, *cui inducta ſunt faſcia dua nigra*; *tecto* galea una *&* *jugo expanſarum alarum nigrarum*, quarum ſingulæ *ſeptenis foliis tilia aureis* ſparguntur. Laciniæ dependent *argentea & nigra*.

12. Referuntur ad extremum Comites ab Iſenburg & Budingen ad *Circulum Rhenanum ſuperiorem*, & in religione *Reformatorum* dogmata ſequuntur.

CAP. VIII.

DE COMITIBUS DE LEININGEN ET DAGSBURG.

CUm duæ ſint familiæ, quibus à *Leiningenſibus* ditionibus, in Palatinatus & Epiſcopatus Wormatienſis ac Spirenſis confiniis ſitis, nomen impoſitum eſt, diſcerni conſueverunt cognomine *Dagsburgio* & *Weſterburgio*: Illa, *Dagsburgia* ſcilicet, originaria eſt, nullique ſtirpi ſui ordinis vetuſtate concedit. Quippe repertum fuit anno ſeculi ſuperioris ſexto & nonageſimo in *Bipontino tabulario* documentum, quod *Emiconem Comitem Leiningenſem* an. C. 250. cum aliis Comitibus *Oſvvaldo Straubergico*, *Erneſto Braunbergico*, ad Imperatorem *Severum* Moguntiam profectum eſſe, teſtabatur. *Wiprechtus C. Leiningenſis* ludis equeſtribus Magdenburgicis an. 942. iterumque unà cum filio ſuo *Friderico* Conſtantienſibus an. 948. Interfuiſſe memoratur. Eundem *Wiprechtum* in expeditione Heinrici Aucupis adverſus Hunnos a. 935. præfectura equitum

functum eſſe Cl. *Ritterſhuſius in Exegeſi* refert; Pag. 163.
quo loco id etiam tradit, *Scheiffardum*, à quo tabulam Genealogicam familiæ orditus eſt, *Wiprechti* illius nepotem, & S. *Heriberti*, *Epiſcopi Colonienſis*, ac fundatoris monaſterii *Tuitſch*, è regione urbis Coloniæ ſiti, an. 1020. mortui, fratrem, maritumque *Margarita*, *Rudolphi Magni M. Badenſis* filiæ, fuiſſe.

2. A *Scheiffardo* ſexto diſtat gradu *Fridericus* III. cui uxores duæ tribuuntur: prima *Eliſabetha Appermontana*; ſecunda Johanna *Dagsburgia*; ex utraque filium ſuſcepit, è priore *Fridericum* IV. è poſteriore *Joffredum*, à quibus lineæ duæ ortæ ſunt. *Friderici* IV, cui *Leiningia* ditiones ceſſere, poſteritas maſcula in abnepotibus *Heſſone II. Landgravio Leiningio*, cui *Eliſabetha Bavaria Duciſſa* conjux fuit, & *Friderico*, qui an. 1448. cœlebs obiit, extincta eſt, ſucceſſione per eorum ſororem *Margaritam* ad *VVeſterburgiam* gentem, fruſtra obſtrepentibus agnatis, delata.

3. *Joffredus*, cui hæreditate materna Comitatus *Dagsburgicus*, à caſtro Alſatiæ in *Vogaſo* ſito ita dictus, obtigit, lineam, quæ appellationem inde traxit, condidit; atque è duplici matrimonio filios præcipuè duos, *Fridericum* & *Emiconem*, ſuſcepit. Ille cum uxore Comitiſſa *Rixingenſi* Comitatum hunc in Lutharingiæ finibus nactus eſt, progeniemque habuit, quæ in quintam usque generationem duravit, & in *Exegeſi Ritterſhuſiana* videri poteſt. Demum *Haman C.* Pag. 164.
Leiningia & Rixingia genuiſſe fertur *Eliſabetham*, *Emiconi Dannio Falkenſteinio* nuptam, Spen. Op.
matrem *Hamani*; quo nata fuerit *Barbara* Har. l. 2.
Dannia, *Simoni Weckero C. Bipontino* primis c. 41. §. 2.
nuptiis elocata, cui filiam peperit *Amaliam*, quæ marito *Philippo C. Leiningio & Weſterburgio*, præter alias prætenſiones, *Rixingam* etiam attulit. *Emico*, Friderici Rixingenſis frater, reliquos *Dagsburgios* profevit: ejus nepos *Emico* VII. ducta *Anna*, *Huberti Dn. de Autel & de Aſpermont* filia, Dynaſtiam *Aſperimontanam*, non procul Metis diſſitam, dotis loco accepit, & ad poſteros transmiſit; quibus tamen Aſperimontani collateralis lineæ controverſiam poſteà moverunt, & hoc demum ſeculo *Carolus Aſperimontanus*, ſocer Caroli Ducis Lotharingiæ, novam litem intentavit; in qua etiam per ſententiam in *Curia Pariſienſi* latam ſuperior diſceſſit, Leiningiique juſſi ſunt *Aſperimontium* cum fructibus, ab an. 1566. perceptis, illi reſtituere. *Emiconis VII.* nepos *Emico IX.* in conjugio habuit *Catharinam C. Naſſoviam in Saarvverden*, à qua poſteri jus ſibi in *Saarvverdanum* Comitatum quæſitum iverunt: cum enim Philippus Adolphus & Johannes, Comites Naſſoviæ in Saarwerden, Catharinæ fratres, liberis carerent,

Johannes, qui cœteris ſuperſtes manſit, Comitatum in agnatos Philippum & Adolphum, per donationem inter vivos, an. 1571. tranſtulit, præterita Catharina ſorore ſua, quod ex pacto hæreditario familiæ facere omninò potis erat, præſertim quia Catharina omni hæreditati, conſcio marito, juratò renunciaverat; nihilo tamen ſecius Leiningenſes Naſſoviis negotium ea propter, incaſſum quidem, exhibuerunt. Fuit cœteroquin *Emico IX. communis* eorum, qui ex hac ſtirpe nunc vivunt, *parens*, & per filios *Johannem Philippum* atque *Emiconem* X. ramos duos, *Hartenburgicum* ſcilicet & *Dagsburgicum* ſive *Falkenburgicum*, proſevit.

4. *Johannes Philippus, Hartenburgici* conditor, è filio poſthumo *Emicone* XI. nepotes habuit, *Johannem Philippum* & *Fridericum*, è quibus *hic* maſcula ſobole caruit, *ille*, anno 1643 fato functus, filios tres poſt ſe reliquit: quorum natu minimus *Adolphus Chriſtianus* in pugna ad *Vallem Mariæ* an. 1645 commiſſa occubuit; medius *Johannes Philippus* in caſtro *Emichsburg*, quod *Bockenheimij* eſt, habitavit, & bis maritus: primò *Agnetis VValdeccia*; ſecundùm *Eliſabetha Carola Solmenſis*, an. 1666 mortalitatem exuit, relictis filiabus duabus, *Margarita* è conjuge priore, & *Maria Magdalena* è poſteriore ſuſceptis, quæ innuptæ ſuperare dicuntur.

5. Primogenitus vitali aura adhuc veſcitur, nempe

FRIDERICUS EMICO, *Comes in Leiningen & Dagsburg, Dn. Aſpermontij*; ſuſceptus is eſt in lucem d. 9. Febr. an. 1621. Domicilium *Hartenburgi*, quod Wormatia haud multùm diſtat, fixit, atque an. 1644. *Sibyllam*, *Chriſtiani C. VValdeccii & Eliſabethæ Naſſoviæ* filiam, connubio ſibi junxit; è qua ſobolem egregiam genuit, filios duos, gnatas ſex.

6. Ex illis potior naſcendi ſorte eſt

EMICO XIII. *Comes in Leiningen & Dagsburg* &c. nat. d. 6. Febr. an. 1649. Hic *Bockenheimium* incolit, & primis nuptiis an. 1676 duxit *Carolam Sophiam*, *Caroli Magni Marchionis Badæ* ex *Maria Juliana C. ab Hohenloe* filiam; quæ anno ſequenti vivis exceſſit, poſtquam *filiolam* haud diu matri ſuperſtitem enixa eſſet. Secundis nuptiis an. 1678. d. 7. Nov. Landsbergæ ſibi copulavit *Eliſabetham Chriſtinam*, *Friderici Ludovici C. Palatini Bipontini* & *Julianæ Magdalenæ Palatinæ* gnatam; è qua filias duas *Fridericam Eliſabetham* & *Emichiam* ſuſcepit.

7. *Johannes Fridericus*, illius frater unicus, anno 1661. auram vitalem hauſit.

8. *Sorores* eorum, quas ſex eſſe dixi, hæ ſunt:

I. *Maria Eliſabetha*, n. 10. Maji 1648, uxor ſecunda *Friderici C. ab Alefeld, in Langenland & Rixingen, Baronis de Morsburg, Dynaſtæ hæreditarii in Gravvenſtein, See- & Ballegaard & in VVilteniß, Equitis Ordinis Elephantiaci, Regis Daniæ Magni Cancellarii, Conſiliarii Sanctioris conſilii, Præſidis in Senatu Status & Cancellariæ, & Supremi Præfecti in Dietmarſia.*

II. *Chriſtiana Magdalena*, n. 8. Oct. 1650. nupta *Chriſtiano C. de Sain & VVitgenſtein in Homburg.*

III. *Dorothea Sibylla*, n. 6. Febr. 1652.

IV. *Carola Sibylla*, *Friderici VVilhelmi C. de VVitgenſtein in Vallendar* conſors.

V. *Sophia.*

VI. *Polyxena.*

9. *Dagsburgici* ſive *Falkenburgici* rami ſator *Emico* X. filios duos habuit: *Johannem Ludovicum* & *Philippum Georgium*, à quibus totidem palmites *Heidesheimenſis* & *Dagsburgicus* promanarunt. Ex hoc ſolus ſuperat

JOHANNES CASIMIRUS, *Comes in Leiningen & Dagsburg, Dn. Aſperimontii, Philippi Georgii* & *Annæ Erpacenſis* filius, natus d. 11. Maji an. 1619. Is *Cameræ Imperialis Spirenſis Præſes* nunc eſt, & cœlibem vitam ducit.

10. *Johannes Ludovicus*, qui *Heidesheimij* habitavit, atque an. 1625. naturæ debitum explevit, è conjuge *Maria Catharina Sulzia* præcipuè genuit, *Polyxenam*, quinquies maritatam, (poſt tres enim viros, in *Rittershuſiana tabula* notatos, *Carolo C. de Scherfenberg*, & denique *Carolo Friderico C. & Du. in Daun* nupſit) nunc vivis exemptam; & *Emiconem* XII. Hic, an. 1658. vita defunctus, liberos aliquot utriusque ſexus, è duplici conjugio (1.) *Chriſtina Solmenſis*, (2.) *Dorothea Waldeccia* ſuſceptos, poſt ſe reliquit. E priore prodiit *Georgius Wilhelmus*, qui *Annam Eliſabetham*, *Wilhelmi Wirichij C. Falckenſteinij* filiam, uxorem duxit, atque anno circiter 1672. ſupremum diem obiit, pater filii, & filiarum duarum. Ille hoc gerit nomen,

JOHANNES CAROLUS AUGUSTUS, *Comes in Leiningen & Dagsburg*, &c.

11. Sororum ejus natu major *VVilhelmina Eliſabetha*, altera *Polyxena Iuliana* appellatur.

12. E liberis, quos Emico XII. è poſteriore matrimonio procreavit, filii duo, totidemque gnatæ ſuperſtites ſunt. Inter illos prior ætate eſt

EMICO CHRISTIANUS, *Comes in Leiningen & Dagsburg*, &c. natus d. 29. Mart. an. 1642. Is fœdere jugali ſibi ſociavit *Ludovi-*

dovicam Chriſtinam, Wilhelmi Wirichij C. Falkenſteinij filiam, è qua decies pater factus eſt: gnati tres fuere immatura morte extincti; filiarum nomina hæc ſunt:

I. *Eliſabetha Dorothea VVilhelmina.*
II. *Dorothea Catharina Carola.*
III. *Chriſtina Helena Iuliana.*
IV. *Dorothea Polyxena.*
V. *Chriſtina Ludovica.*
VI. *Friderica Auguſta Sophia,*
VII. *Chriſtina Philippina.*

13. *Iohannes Ludovicus*, Emiconis Chriſtiani germanus, an. 1643. d. 26. Febr. lucem vidit, & *Sophiam Sibyllam*, *Johannis Ludovici C. de Leiningen & Weſterburg* è *Chriſtina Wiedenſi* gnatam, ſibi copulavit, filiumque genuit *Carolum Ludovicum*.

14. E ſororibus illorum major nato, *Alexandrina Iuliana*, primis nuptiis *Georgio Landgravio Haſſiæ*, ſecundis *Carolo Landgravio in Rheinfels* in manum convenit; altera, *Iohanna Polyxena*, *Georgio Eberhardo Pincernæ in Limburg* an. 1680. nupſit.

Spen. Op. Her. l. 3. c. 41.

15. *Scuto* Comites in Leiningen & Dagsburg *quadripartito* utuntur; cujus quadra 1 & 4. *cœrulea tres argenteas aquilas*, imminente deſuper *faſciola rubea, (lambel)* defert, quæ teſſera *familiaris* eſt; 2. & 3. *argentea limbo rubeo cincta leonem nigrum continet, ſuperinductis octo ſceptris aureis liliatis, in crucem & decuſſim diſpoſitis*, quod ſymbolum *Dagsburgicum* eſt. Tori incumbit *parmula rubea, cruce argentea* impreſſa, quo dominium *Aſperimontanum* denotatur. *Galeæ tres* incumbunt: prima *Leiningia* ſuſtinet *arborem viridem, floſculis argenteis* impreſſas; tertia *Aſperimontana* coronata *ſexangularem tabulam rubeam* ſuſtinet, *argentea cruce* notatam, *ſingulis angulis totidem globulis, & pennis pavoninis* ornatam.

CAP. IX.

DE COMITIBUS IN LEININGEN ET WESTERBURG.

GEntem *VVeſterburgicam*, à caſtro *VVeſterburgio* illo Wetteraviæ tractu, quem den Weſterwald appellant, ſito, ſic dictam, Vir amœniſſimi ingenii *Chriſtianus VVeiſe*, in *ſchediaſmate curioſo de lectione Novellarum*, à *Sigfrido, Domino de Runkel*, deduxit; filios tres ei tribuens: *Sigfridum Electorem Colonienſem*, fundatorem arcis *Brœlii* an. 1290. *Henricum*, & *Sigfridum* II. Ab *hoc*, qui in diviſione hæreditatis paternæ *Dominus de Runckel* factus eſt, *Comites VViedanos* defluxiſſe tradit; *Henricum* autem, cui *VVeſterburg* obtigit, *Weſter-*

Pag. 11.

burgiorum ſatorem conſtituit. Huic ex uxore *Agnete, Gerhardi C. de Limpurg* filia, præter gnatas duas *Amœnam*, Præpoſitã in *Recklingshauſen*, & *Berchtam*, *Gerlaco C. Naſſovio* nuptam, filii duo fuiſſe memorantur, videlicet: *Johannes, Cunigunda C. Sainenſis* maritus, & filiarum duarum, *Anaſtaſia* & *Cunigunda*, quæ *Johannis C. de VVied* conjux fuit, parens; & *Rainhardus*. Hic è *Catharina, Adolphi C. Naſſovii* gnata, filium *cognominem* ſuſcepit, qui poſt *Elſæ de Runckel* primæ conjugis obitum *Margaritam Leiningiam* connubio ſibi junxit.

2. Ea *Friderici* VII, qui cum *Landgravii Leiningenſis* titulo *Principalem* dignitatem obtinuiſſe fertur, filia, *Heſſonis* autem ſoror fuit, quo abſque liberis an. 1467. mortuo, *Reinhardus Weſterburgicus* jure uxorio ditiones ejus invaſit, & ope *Friderici Victorioſi Electoris Palatini* occupavit: huic verò, ob præſtitam ſibi operam, *dimidiam* ditionum *Leiningenſium partem* cedere ingratiis coactus eſt, *alteram medietatem* ad filium *Cunonem*, qui *Leiningenſe* nomen cum *Weſterburgio* conjunxit, tranſmiſit. Licet autem *Heſſonis* agnati, *Leiningenſes* nempè *Dagsburgii* verbis & armis omnia ſint experti, ut ſibi ejus ſucceſſionem aſſererent; & Weſterburgios ab ea arcerent, id etiam perfecerint, ut Palatinus horum adjutor proſcriberetur; nihil tamen exinde emolumenti ad ipſos redundavit.

3. *Cuno, Comes in Leiningen & Weſterburg*, è filio *Reinhardo* nepotem cognominem habuit, à quo, omnes qui hodiè è familia vivunt, communem ſanguinem ducunt: Is enim ex uxore *Maria Kœnigſteinia* filios tres genuit: *Reinhardum*, *Georgium*, & *Philippum*. Primogeniti propago in primo ſtatim gradu exaruit; à reliquis rami duo prodiere: *Weſterburgicus* & *Leiningenſis*.

4. Prioris ſator *Georgius* parens *Chriſtophori* fuit, cujus progeniem, in *tabula Rittershuſiana* omiſſam, in *Spicilegio* recenſuimus. Eo autem & *Walburgi C. de Wied* natus eſt GEORGIUS WILHELMUS, *Comes in Leiningen, Dominus in Weſterburg*. Is lucem vitalem primum aſpexit anno 1619. d. 13. Febr. atque 1644 d. 7. Maji fœdere jugali ſibi ſociavit *Sophiam Eliſabetham*, *Simonis C. Lippiæ* & *Mariæ Margaritæ C. de Waldeck* gnatam; è qua numeroſam & florentiſſimam ſobolem ſuſcepit, hac ſerie:

I. *VVilhelmum Chriſtianum*, n. 5. Febr. 1645. †. 24. Maji 1646.
II. *Simonem Philippum*, n. 4. Apr. 1646. Hunc virtute ætateq; florentem ſatorum malignitas abſtulit, & acerbo funere demerſit d. 26. Maji an. 1676.

III. *Iohannam VValburgin*, n. 3. Jun. 1647. Eam, præclaris animi corporisque dotibus prædıtam, *Auguſtus D. Saxoniæ Adminiſtrator Magdeburgicus* an. 1672. d. 29. Jan. in thorum adſcivit & moriens viduam, luculento dotalitio inſtructam, reliquit.

IV. *Fridericum VVilhelmum*, n. 8. Sept. 1648. Hic, in aula *Auguſti D. Saxoniæ* ſororii ſui *Mareſcalli* munere antehac functus, nunc in conjugio vivit *Thereſia*, *Johannis Alberti C. de Ronow & Biberſtein* & *Eliſabethæ Biberſteiniæ* gnatæ, è qua filiolum genuit *VVilhelmum Fridericum*.

V. *Mariam Chriſtinam*, n. 28. Jan. 1650. nuptam an. 1673. *Heinrico III. Rutheno Juniori in Lobenſtein*.

VI. *Sophiam Magdalenam*, n. 23. Mart. 1651. atque *Ottoni Ludovico L.B. à Schœnburg in Hartenſtein* nuptum collocatam.

VII. *Carolum Ludovicum*, n. 28 Sept. †. 16. Oct. 1652.

VIII. *Eliſabetham Eleonoram*, n. 4. †. 24. Oct. 1653.

IX. *Iohannem Antonium*, n. 13. Mart. 1655. cœlibem adhuc & militiam ſectantem.

X. *Chriſtophorum Chriſtianum*, n. 11. Mart. 1656. Is an. 1678. uxorem duxit *Eliſabetham Julianam*, *Jodoci Hermanni C. Lippiæ* ex *Eliſabetha Juliana Witgenſteinia* filiam, matruelem ſuam.

XI. *Heinricum Adolphum*, n. 17. Aug. 1657. †. 21. Apr. 1658.

XII. *Iohannam Eliſabetham*, n. 27. Jan. 1659. nuptam *Georgio Hermanno Reinhardo C. de VVied*.

XIII. *Annam Auguſtam*, n. 8 Apr. 1660. †.

XIV. *Georgium Ludovicum*, n. 23. Jan. †. 5. Febr. 1662.

XV. *Angelicam Catharinam*, n. 24. Apr. 1663. elocatam *Carolo Friderico C. de VVaſaburg*, *Guſtavi Adolphi Sueciæ Regis* nepoti.

XVI. *Heinricum Fridericum Erneſtum*, n. 1. Febr. 1665.

XVII. *Georgium*, n. 23. Mart. 1666.

XVIII. *Julianam Eleonoram*, n. 14. Dec. 1667.

XIX. Denique *Margaritam Sibyllam*, n. & †. an. 1669.

5. *Leiningenſis* rami conditor *Philippus*, cum uxore prima *Amalia*, *Simonis Weckeri C. Bipontini*, *Dn. in Liechtenberg* filia, caſtra *Ranſchenburg*, *Obernbrunn*, aliaque prædia allodialia, nec non Comitatum *Rixingenſem*, varias hactenus familias pervagatum, nactus eſt, & ad filium *Ludovicum* tranſmiſit. Huic gnati tres fuere, videlicet, *Philippus*, *Johannes Caſimirus*, & *Ludovicus Emico*. Ex his medius poſteritate caruit; à reliquis palmites *Grunſtadenſis* & *Obernbrunnenſis* provenere. Hujus ſané *Ludovicus Emico* ex *Eſthere Eberſteinia* præter alios liberos ſuſcepit *Mariam Julianam*, quæ primò *Philippo* agnato in *Weſterburg*, ſecundò *Friderico C. de Wied* nupſit; & *Johannem Ludovicum*: is *Sibyllam Chriſtinam C. Wiedanam* in matrimonium duxit, atque an. 1665. è vita migravit, non niſi duplici ſobole ſexus ſequioris poſt ſe relicta, nempè: *Ludovica Chriſtina*, an. 1656 nata; & *Sophia Sibylla*, conjuge *Johannis Ludovici C. Leiningenſis in Dagsburg*.

6. *Philippus*, qui *Grunſtadenſem* ramum condidit, *Præſes Cameræ Imperialis Spirenſis* fuit, & Comitatum *Rixingenſem* cum Dynaſtia *Mœrſperg* & pertinentiis *Adolpho Johanni Comiti Palatino* pro 121500 thaleris vendidit; qui contractus acerrimæ & feralis propemodum altercationis cauſa atque origo extitit, cum alter alterum non præſtitarum bona fide conditionum, utriusque partis contrahentis conſenſu latarum, & tantum non doli mali inſimularet. Deceſſit *Philippus* an. 1664. d. 25. Sept. relicto filio unico, ex *Agatha Catharina Limpurgia* genito.

7. Is eſt LUDOVICUS EBERHARDUS, *Comes in Leiningen*, *Dn. in VVeſterburg & Forbach*. Poſtquam hic parente defuncto ditionis regimen ſuſcepit, non ita multò poſt etiam patruelis *Obernbrunnenſis* ſucceſſionem adiit. Sed an. 1669. ab *Adolpho Johanne C. Palatino*, ob cauſam *Rixingenſem*, malis multatus eſt modis; quippe qui noctu, quæ diem 6. Mart. excepit, improviſo impetu, & hoſtili armataque vi caſtrum *Obernbrunn*, quod tum Comes incolebat, invaſit, id effractis foribus occupavit, ſtrepitu tumultuque omnia miſcuit; atque eò anguſtiarum illum redegit, ut periculoſo ſaltu per feneſtram in terram ſe præcipitem daret, & pedibus ſalutem quæreret. Connubio ſibi junxit *Carolam*, *Wilhelmi Ludovici C. Naſſovio Saræpontani* & *Annæ Amaliæ M. Badenſis* filiam, quam, aliquot jam liberorum parens ex ea factus, repudiaſſe, & extraneam in thorum adſciviſſe fertur; tandem verò cum Eccleſia etiam, in qua natus, educatus, & Vir factus erat, divortium fecit, & ad Pontificios tranſiit.

8. Liberorum, quos è legitima conjuge ſuſcepit, ſylloge hæc eſt:

I. *Philippus Ludovicus*, natus an. 1652. Is patris in religione inconſtantiam imitatus, *Lutetiæ Pariſiorum* an. 1671. *Romanis* ſacris ſe devovit, uxoremque duxit filiam *Marchionis de Ruzé*, qui Subpræfecti munere in Alſatia nomine Regis Galliæ functus eſt. Nupera tempeſtate bellica,

cum

cùm Gallorum partibus ſe applicaſſet, Electori Palatino negotium faceſſere cœpit, & ditiones Leiningenſes, quas Fridericum Victorioſum ob navatam Reinhardo Weſterburgio operam obtinuiſſe dictum fuit, ſibi vindicare molitus eſt.

II. *Ludovica Carola*, n. an. 1655. vixit hæc aliquandiu in aula Ser. Marchionis Brandenburgici Onoldini.

III. *Leopoldus Ludovicus* n. an. 1656.

IV. *Agatha Juliana*, n. an. 1657. †.

V. *Wilhelmus Fridericus*, n. an. 1659. †.

9. *Scutum* Comitum Leiningenſium in Weſterburg *quadripartitum* vidi, ita ut 1. & 4. area *Leiningenſem* teſſeram jam delineatam, 2. & 3. *Weſterburgicum* ἐπίσημα exhibeat: hoc *cruce aurea* conſtat in ſolo *rubeo*, cujus *quatuor anguli quintenis cruciculis aureis ſparſi* ſunt. *Galeæ* incumbunt *tres*: prima *arborem Leiningiam* ſuſtinet; mediæ *jugum alarum coccinearum*, teſſera *Weſterburgica* exornatarum, imponitur; poſtrema *cauda pavonina* ſuperbit.

10. Referuntur Comes *Leiningenſes*, tam *Dagsburgici*, quàm *Weſterburgici*, ad Circulum *Rhenanum ſuperiorem*: in ſacris autem maximam partem *Evangelicorum* dogmata ſequuntur.

CAP. X.

DE COMITIBUS A MANSFELD.

ILluſtriſſimi *Comites de Mansfeld* à *Quernfurtenſibus*, qui *Nobiles Domini* quondam appellabantur, genus ducunt: hi verò Comitatum *Mansfeldicum*, Magdeburgica & Merſburgenſi Diœceſibus, Anhaltino Principato, Saxonia, Thuringia, & Schwarzburgin atque Stolbergio Comitatibus incluſum, & ad Circulum *Saxonicum ſuperiorem* pertinentem, partim emptionis titulo, partim affinitatis jure nacti ſunt. Nimirum *Burkhardus* I. è priſca & clariſſima *Mansfeldiæ* Comitum ſtirpe prognatus, & pronepos *Hojeri* I. (quem fortitudo & fides erga Imperatorem Henricum V. egregiaque mors, qua pro ipſo ſtrenuè dimicans in pugna ad *Welphsholz* an. 1115. d. 11. Febr. commiſſa, defunctus eſt, perpetuæ commendatione memoriæ) filias duas ex *Eliſabetha C. Schwarzburgica* ſuſceperat, *Gertrudin* ſcilicet & *Sophiam*; quarum priorem ſuo è fratre nepoti *Burkhardo* II. alteram *Burkardo* III. *Nobili Domino in Quernfurth* & *Burggravio Magdenburgenſi* nuptum collocavit. *Gertrudis* marito filios quatuor peperit, nempe: *Hermannum*, *Rupertum*, *Heinricum*, & *Buſſonem*. E quibus ſolus *Buſſo* prolem habuit; *Rupertus* in *Archiepiſcopum Magdenburgenſem* electus fuit, atque an. 1268 obiit; reliqui duo *Hermannus* & *Heinricus* ſobole deſtituti caſtrum & dominium *Mansfeld*, Burkardi *Quernfurtenſis* filiis, *Burkardis* IV. & V. matruelibus ſuis ao. 1264. vendiderunt; cumque non ita multo poſt maſcula Mansfeldiorum ſtirps in *Buſſonis* filiis, *Buſſone* & *Ruperto*, exaruiſſet, *Quernfurtenſes* pleno jure poſſeſſiones *Mansfeldicas*, *Comitisque* axioma ſibi vindicarunt.

2. *Burkardo* IV. Nobili Domino in Quernfurth, Comiti de Mansfeld & Burggravio Magdenburgico, filii duo fuere: *Burkardus* VI. & *Gerardus*. Hi paternam hæreditatem ita inter ſe diviſerunt, ut *Burkardus* Comitatum *Mansfeldenſem*, cum titulo *Burggravii Magdenburgici*; (quo tamen ejus poſteri abſtinuerunt) *Gerardus* autem *Quernfurtenſe* dominium ſortiretur. Hujus progenies duravit ad *Brunonem*, qui, poſtquam turbato mortalitatis ordine filios & nepotes extuliſſet, an. 1496 vitam lineamque finivit. Ejus ditionem agnati Comites Mansfeldiæ ad *Archiepiſcopatum Magdenburgicum* delabi paſſi ſunt, quos negligentiæ propterea *Spangenbergius* arguit: hoc verò ſeculo per pacem Oſnabruggenſem ad *Electorem Saxoniæ* ea pervenit. Chron. l. 1. c. 145.

3. *Burkardi* VI. *Comitis Mansfeldiæ* propago hodienum viret; is caſtrum *Seburg* à Conrado de Wernigeroda, & caſtrum *Bornſted* ab Erico de Gaterslebeo, pretio ſibi comparavit, atque ao. 1311. moriens filium reliquit, è *Sophia*, *Henrici C. de Wettin* gnata, ſuſceptum, *Burkardum* VII. emptorem caſtri *Schraplau*, & patrem ex *Oda de Wernigroda*, filiarum duarum, *Sophiæ* & *Agnetis*, quarum illa *Gerardo Dn. Querfurtenſi*, hæc *Comiti Stolbergio* elocatæ fuerunt; & filiorum novem, nempe: *Gebhardi* II. *Sigfridi* II. *Ottonis* I. *Alberti* I. Epiſcopi Halberſtadienſis, *Burkardi* VIII. qui monaſticam profeſſus eſt, *Alberti* II. *Buſonis*, *Prozonis*, & *Friderici*. Ex his ſolus *Gebhardus* II. ſtemma propagavit: is enim, ducta in uxorem *Dietradi de Falkenſtein*, filios ſex genuit: *Albertum* III. *Buſſonem* IV. *Guntherum* I. *Burkardum* IX. *Hojerum* IV. & *Gebhardum* III. Inter hos *Buſſo* IV. quinto poſt parentis obitum, qui in ao. 1382. incidit, anno Comitatum *Arnſtein*, ad ſylvam Hercyniam, à Comitibus Reinſteiniis mercatus eſt, & ex *Agnete Brunſvicenſi*, vidua *Erici C. Hojæ*, ſuſcepit, præter alios, *Guntherum* II. *Albertum* IV. & *Volrathum* I. trium linearum autores. Sed *Guntheri* & *Volrathi* poſteritas extincta eſt; ille *Mœrungen* ab Heinrico C. ab Hohenſtein emit, & an. 1412. fato functus filium reliquit, ex *Eliſabetha C. de Lin-*

dan & *Ruppin* genitum, *Gebhardum* V. anno 1438. mortuum, quo natus eſt *Gebhardus* VI. qui *Heldrungam* emptionis titulo à Johanne C. ab Hohenſtein an. 1484. acquiſivit, & ſequenti anno cum Saxoniæ Ducibus ob *metalli fodinas* ſuo agnatorumque nomine tranſegit; ita ut quibus hucusque ab Imperatoribus inveſtiri conſueverant, eas impoſterum à Ducibus Saxoniæ, ritu fiduciario, acciperent; quam tranſactionem ratam habuit Fridericus Imperator. Perfunctus eſt *Gebhardus* VI. vitæ munere an. 1492. cùm filium *Philippum*, quem unicum habuit, ad plures præmiſiſſet. *Volrathi* poſteritas citius & quidem in ejus filiis, *Buſſone* VII. & *Volratho* II. qui ſobole maſcula carebant, defecit.

4. *Alberto* IV. & *Eliſabetha Anhaltina* natus eſt *Guntherus* III. à quo Cl. *Rittershuſius* in *tabulis* Genealogiam ſtirpis inchoavit. Is unà cum agnatis coævis perſuaderi ſe ab Archiepiſcopo Magdenburgico eſt paſſus, ut Comitatum Mansfeldicum Eccleſiæ Magdenborgicæ *in clientelam* an. 1446. ſubderet, quemadmodum *Spangenberg* refert. E prima conjuge *Margarita Hohenſteinia* filios duos *Albertum* V. & *Erneſtum* I. totidem linearum autores, genuit. Eorum poſteri, cùm numero magis quàm opibus ſeſe augeri animadverterent, atque animo fortè præviderent, quæ & quantæ diſtractiones alienationesque avitarum ditionum, creſcente in dies familia, ſint ſubſecuturæ, cupientes tempeſtivo remedio venienti occurrere morbo, de *pacto hæreditario* inter ſe convenerunt; quod an. 1510 ſancitum præter alia ſtatuebat, ne quis gentilium quidquam avitarum ditionum vel pignoris, vel venditionis titulo in alienas manus transferret. Verùm enim verò quam parvo temporis intervallo obliteratum fuerit hoc pactum, & quantopere in anguſtum tam illuſtris familiæ opes per frequentiſſimas oppignorationes & alienationes nunc redactæ ſint, in propatulo eſt; & è catalogo caſtrorum, oppidorum, & pagorum à Mansfeldiis ſenſim oppignoratorum ac venditorum, quem *Zeilerus* in *Topographia Saxonia* recenſuit, colligere licet.

Chron. l. 1. c. 329.

Spangenb. Chron. l. 1. c. 380.

pag. 28.

5. *Erneſtus* I. lineam condidit, quam *ulteriorem* (die Hinder-Oertiſche) vocabant: ejus filii *Gebhardus* VII. & *Albertus* VII. primi è familia *Evangelicam* religionem amplexi ſunt, & novos ramos proſeverunt; ſed *Gebhardi* poſteritas in ſecunda generatione defecit; *Alberti* propago ad noſtram usque ætatem duravit, & quoad mares in *Chriſtiano Friderico*, qui an. 1666. d. 20. Dec. nullis ex *Eliſabetha Lippienſi* liberis genitis deceſſit, extincta eſt. Supereſſe ferunt fœminas duas, videlicet: *Agnetem Magdalenam*, *Erneſti Ludovici*, qui *Chriſtiani Friderici* frater major natu fuit, & *Agnetis Ruthena* filiam, anno 1629. d. 14. Dec. natam; & *Barbaram Magdalenam*, *Davidis* & *Juliana Ruthena* filiam, an. 1618. d. 12. Jan. genitam, quæ primis nuptiis an. 1637. *Johanni Georgio* agnato in *Eisleben*, ſecundis an. 1654. *Antonio Dn. de Werthern*, tertiis an. 1680. *Georgio Andrea Schwabio B. de Liechtenberg* nupſit, nuncque iterum vidua eſt.

6. Linea *citerior* (die Vorder Oertiſche) natura, fœcunditate & diuturnitate, ſplendore etiam altera potior fuit. Ejus autor *Albertus* V. an. 1484. vivis exemptus, filios tres poſt ſe reliquit: *Guntherum* IV. *Erneſtum* II. & *Hojerum* VI. è quibus medius *Erneſtus*, qui d. 6. Dec. an. 1479. natalem habuit, & in diviſione patrimonii *Heldrungam* accepit, ſtirpem propagavit, & *communis* eorum, qui nunc è familia ſuperant, *parens* factus eſt. E duplici enim conjugio numeroſam prolem ſuſcepit, è priore *Barbara Querfurtenſis* novem liberos, nempe: *Catharinam*, *Philippum*, *Chriſtophorum*, *Agnetem*, *Barbaram*, *Æmiliam*, *Erneſtum*, *Margaritam*, denique iterum *Margaritam*. Inter fœminas *duæ poſteriores* in prima ætate deceſſere; reliquæ viris nupſerunt, ceu in *tab. Rittersh.* videre eſt. E maribus *Philippus* ramum *Bornſtedenſem*, à caſtro, quod ipſe inſtauravit, ſic appellatum, proſevit; *Chriſtophorus*, Clericus factus, an. 1535. d. 26. Aug. obiit; *Erneſtus* Decanus Eccleſiæ Cathedralis Magdenburgicæ fuit, & an. 1551. *Halberſtadii*, dum Magdenburgum obſidione premebatur, è vita migravit. E ſecundo *Erneſti* II. matrimonio, quod *Dorothea Solmenſis* tenuit, tredecim liberi prodiere. Filii octo fuere, è quibus *Johannes Hojerus* I & *Joh. Ulricus* in pueritia mortem obierunt; *Johannes Gebhardus* ad dignitatem *Archiepiſcopi Colonienſis* evectus eſt; *Joh. Erneſtus* non niſi filiam unicam reliquit; à reliquis autem novi propullularunt rami, nempe à *Johanne Georgio Eislebienſis*, à *Petro Erneſto Belgica ſive Heldrungenſis*, à *Johanne Alberto Arnſteinenſis*, & denique à *Johanne Hojero* II. *Arterenſis*. Inter hos fratres & agnatos cum diſſidium de finibus ac hæreditate ortum eſſet, evocatus eſt ab eis Megalander *Lutherus*, ut id ſua prudentia & integritate componeret, qui etiam, ut obſequium patriæ & nutritiis ſuis probaret, *Islebiam* venit; jamque officio, ad quod accerſitus fuerat, ritè functus, poſtquam rei quoque Eccleſiaſticæ & Scholaſticæ reſtaurandæ multa ſalubria in medium conſuluiſſet, valetudine, qua jam anteà tenuiore utebatur, ingraveſcente, d. 18. Febr. an. 1564.

Spangenb. Chron. l. 1. c. 377. Sleid. Comment. l. 16. p. 487.

1564. animam, quo loco acceperat, Deo reddidit.

7. Ex enumeratis autem ramis, tres, *Heldrungenſis*, ſcilicet, *Arnſteinenſis* & *Artrenſis*, exaruerunt, neque ad ſecundam generationem ſuperarunt. At *Petri Erneſti* ſi minus progenies, vivit tamen vivetque memoria præclaris virtutibus parta, quibus promeruit, ut ab Imperatore Maximiliano ad *Principale* faſtigium eveheretur; Carolo V. etiam Cæſari ac Philippo Regi ob militarem ſcientiam ac fidem peræque charus fuit, eorumque nomine *Lucemburgenſem* Ducatum rexit, eamque exiſtimationem conſecutus eſt, ut ab Alexandro Parmenſi, in Angliam
Fam. Str. Du. 2. l. 9. p. 487. transmiſſuro, *Supremus Provinciarum Belgicarum Gubernator*, *armorumque Dux* deſignaretur. Conceſſit naturæ octogenario major an. 1604. cum filium ejus *γνήσιον Carolum* fata præripuiſſent: is militari gloria,
Hiſt. l. 4. p. 295. & (*Grotio* teſte) *magnis ſemper inimicitiis apud Belgas ſpectatus, ut qui Parmenſi, Ibarra & Fontano contendit, ſpecie honoris ſepoſitus, ſociis cum cohortibus, quas Philippus Imperatori miſerat, Turcam, eo tempore valeſcentem, in Pannoniis oppugnatum iit.* Summo propterea honore à Rudolpho II. Cæſare habitus, &, ut major ejus eſſet eo in bello ſub Matthia Archiduce auctoritas, *Princeps Imperii* ſollemni ritu creatus fuit; ſed veterem virtutem & artes, ſcientiorem in hoſtem exercitas, haud diu uſurpavit, morbo in obſidione *Strigonii* correptus, & *Comorra*, quò transportabatur, d. 14. Aug. an. 1595. abſumptus; nullis è triplici matrimonio liberis genitis. Ejus ingenium & mores graphicè incomparabilis
Hiſt. l. 114. p. 611. *Thuanus* expreſſit.

8. Neque verò prætereundus hoc loco mihi videtur *Erneſtus Mansfeldius*, Petri Erneſti filius *nothus*, militari fama & Vatinianis in domum Auſtriacam odiis, quæ ex injuria fraudati ſibi ab Hiſpanis in Belgio ſtipendii conceperat, notiſſimus; quo nemo magis enixè Palatini partes juvit, in tuenda Bohemia, in recuperando Palatinatu, ſæpeque renovando bello; nemo Auſtriacas provincias graviore damno afflixit. Tandem à *Gabriele Bethlem* Principe Tranſylvaniæ, cum quo vires ſociaverat, deſertus, dum per Dalmatiam Venetias tendit, *Vracovizæ*, ignobili Boſniæ loco, morte, cui in tot diſcriminibus inſultaverat, an. 1626. oppreſſus fuit; adeò
Hiſt. Ven. Part. I. l. 6. p. 332. ut notante Tacito noſtri ævi *Baptiſta Nanio*, dici poſſet, *tum à fortuna naſcendo pariter & moriendo deceptum fuiſſe.*

9. Superſunt itaque rami duo, quibus hodiè ſtirps Mansfeldia diſtinguitur, videlicet *Bornſtedenſis* & *Eislebienſis*. Illius ſator *Philippus* I. è filio *Brunone* undecim habuit nepotes, quos ob natales eorum in *tab. Rittershuſ.* omiſſos recenſebo: (1.) *Philippum*, n. an. 1572. †. 1584. (2.) *Agnetem*, n. an. 1573. Decaniſſam Gandersheimenſem, †. 8. Apr. 1647. (3.) *Fridericum*, n. an. 1574. cæſum in bello Argentinenſi, d. 17. Dec. an. 1592. (4.) *VVolfgangum*, n. an. 1575. (5.) *Brunonem*, n. 1576. de quibus poſteà. (6.) *Juſtum*, n. an. 1577. †. in bello Belgico. (7.) *Eliſabetham*, n. an. 1578. d. 18. Aug. †. 1622. d. d. 21. Jul. (8.) *Annam*, n. an. 1580. *Erneſti C. Solmenſis* conjugem, †. 1610. (9.) *Joachimum Fridericum*, n. 19. Apr. 1581; is apud Carolum Sueciæ Regem Ducis militaris munere functus eſt, poſteaque *Frideburgi* habitavit, & an. 1613. d. 29. Apr. fatis conceſſit. (10.) *Chriſtinam*, n. 1. Maji 1586. ea Agneti ſorori ſuæ in Decanatu Gandersheimenſi ſucceſſit, quo tamen deinde ſe abdicavit, & *Islebia* an. 1655. d. 1. Maji naturæ debitum perſolvit. (11.) *Philippum*, nat. an. 1589. Hic cum *VVolfgango* & *Brunone* fratribus novos condidit palmites: *VVolfgangus* enim, qui militari laude conſpicuus, & *Electoris Saxoniæ Generalis Locumtenens*, poſteà *Cæſaris Conſiliarius*, *Cubicularius*, *Campi Mareſcallus & Præfectus Supremus caſtri Javarinenſis* fuit, ex uxore *Sophia Schenckia de Prieſnitz & Tautenberg* ſexies pater factus eſt. *Filiæ* tres fuere (1.) *Sophia Agnes*, n. 14. Nov. 1619. nupta an. 1640. *Maximiliano Principi Dietrichſteinio*, & mortua an. 1677. d. 20. Jan. (2.) *Puella* in utero extincta. (3.) *Chriſtina Eliſabetha*, *Johannis Franciſci Trautſonij C. de Falckenſtein* conjux, vivis itidem exempta. *Filii* totidem, nempe *Bruno* III. o. & †. anno 1623. *Burkardus*, n. 1627. †. 11. Febr. 1628; & *Carolus Adamus*. Is *Schlukenaviæ*, quod oppidum, in Bohemiæ & Miſniæ confiniis ſitum, parens ejus Cæſaris beneficio obtinuerat, an. 1629. in lucem prodiit, & juventutis annis in Belgio exactis, an. 1655. m. Jan. connubio ſibi junxit *Mariam Thereſiam Ignatiam*, *Maximiliani Pr. Dietrichſteinij* ſororiſ ſui filiam; quam cùm poſt triennium, nulla ex ea prole ſuſcepta, amiſiſſet, Hamburgum ſe contulit, tandemque *Horneburgi* in Bremenſi Ducatu morbillis infeſtatus, d. 29. Mart. an. 1662. expiravit.

10. *Bruno* II. *Supremi Hippocomi* munus in aula Cæſarea obiit, & ad *Romana* ſacra deflexit; conjugium bis contraxit: prius cum *Maria Manriquez de Lara*, gente Hiſpana; poſterius cum *Maria Magdalena C. Torringenſi*: è priore filiam unicam *Mariam Franciſcam* brevis ævi ſuſtulit, è poſteriore gnatam itidem unicam, cum filiis tribus; ex his natu minimus *Franciſcus Bruno* haud diu vixit, reliqui duo ſuperant.

11. Potior naſcendi ſorte eſt

FRANCISCUS MAXIMILIANUS, *Comes & Dominus in Mansfeld, Nobilis Dynaſta in Heldrungen, Seeburg & Schraplau, Dominus Dynaſtiarum Dobeziſch, Neuhaus & Arnſtein, S. Cæſ. M. Camerarius actualis, Conſiliarius Aulico-Imperialis & cohortis prætoriæ bipenniferæ Præfectus, Eques Aurei Velleris* creatus an. 1681. Suſceptus eſt in lucem *Viennæ*, d. 22. Nov. an. 1639. & nuptiis ſibi an. 1663. d. 25. Nov. junxit *Marianam Eliſabetham, Caroli Leonhardi C. ab Harrach & Mariæ Franciſcæ Eggenbergin* filiam, plurium liberorum ex ea infelix, dum cuncti in tenera ætate extincti, parens factus, quorum ſyllogen hanc accepimus:

I. *Franciſcus Joſeph Wenceslaus*, n. 18. Sept. 1666. †. 1667.
II. *Puellus* in utero extinctus, editus d. 27. Apr. 1668.
III. *Maria Margarita Franciſca*, n. 5. Jul. 1669. †. 1672.
IV. *Franciſcus Hojerus Wenceslaus*, n. 20. Jul. 1670. †. 1676.
V. *Heinricus Franciſcus Auguſtus*, n. 28. Aug. 1672. †. 1674.
VI. *Maria Claudia Anna Franciſca Dominica*, n. 6. Dec. 1674. †. 1676.

12. HEINRICUS FRANCISCUS, *Comes & Dn. in Mansfeld* &c illius germanus frater, in exercitu Cæſareo *legionem* ductavit, nuperque *legatione* apud *Regem Galliæ* functus eſt, nunc vero eodem ſub titulo in *Hiſpania* verſatur. Copulavit ſibi matrimonio an. 1679 *Mariam Ludovicam, Caroli C. Aſperimontii & Mariæ Franciſcæ de Coucy-Mailly* filiam, *Caroli D. Lotharingiæ* viduam, è qua ſobolem procreaſſe fertur.

13. *Franciſca*, illorum ſoror, *Georgio Achatio C. de Loſenſtein*, Supremo in aula Cæſarea quondam Stabuli Præfecto, in manum convenit.

14. *Philippus* II. *Wolfgangi & Brunonis* II. frater, *Cæſareus Conſiliarius, Campi Mareſchallus & Gubernator Javarinenſis* extitit, & an. 1657. d. 8. Apr. fati legem explevit; è prima uxore *Maria* agnata, *Ludovici Landgravii Haſſiæ* vidua, prolem nullam, è ſecunda verò *Margarita Catharina Poppelia de Lobkowitz* liberos octo genuit; è quibus tertiogenitus *Maximilianus Philippus*, Supr. Excubiarum Præfectus Viennæ an. 1664. mortalitate interceptus eſt; reliqui in Bohemia cœlibes ſuperare feruntur; familiam inter eos ducit

FERDINANDUS HOJERUS, *Comes & Dn in Mansfeld, Dynaſta in Heldrungen* &c.

15. Fratres duos habet: *Carolum & Georgium Albertum*, Sororum nomina hæc ſunt: *Maria Clara, Polyxena Suſanna, Franciſca Margarita & Anna Carolina*; ex his duas viris Bohemis nupſiſſe, duas verò monaſticam profeſſas eſſe reſcivimus.

16. Reſtat ramus *Eislebienſis*, cujus autor *Johannes Georgius* I. multam habuit prolem, è qua ſolus *Juſtus*, qui tertio ætatis año oculorum lumina amiſit, liberos generavit ex *Anna de Kœnitz* conjuge ſua, & quidem præter alios *Johannem Georgium* II. quo & *Barbara Magdalena* agnata, uxore ejus ſecunda, natus eſt

JOHANNES GEORGIUS III. *Comes & Dn. in Mansfeld, Nob. Dynaſta in Heldrungen, Seeburg & Schraplau, Dn. in Arnſtein.* Is nunc ſolus è familia *Evangelicæ* religioni adhæret, & auram vitalem hauſit d. 22. Jul. an. 1640. in thorum autem 1667. d. 20. Oct adſcivit *Sophiam Eleonoram, Ottonis Alberti L. B. de Schœnburg & Erneſtinæ Ruthenæ* filiam, cum qua ſterile ipſi eſt matrimonium.

17. Fratrem habet nullum, ſororem verò ſuperſtitem unicam *Magdalenam*, n. d 16. Aug an 1638 altera *Anna Juliana* an 1660 diem obiit.

18. *Scutum* Comitum de Mansfeld *quadripartitum* eſt: prima & extrema area iterum in *quadras* dividitur, ita ut 1. & 4. *ternis ex argento & minio faſciis* exaretur, *Querfurtenſi* ſymbolo notando, 2. & 3. *argentea ſex rhombos rubeos duplici ordine diſpoſitos* contineat, quæ teſſera eſt *Mansfeldica*; ſecunda area *nigra aquilam argenteam roſtro & cruribus aureis* refert, *Arnſteinenſe* emblema; tertia *cœrulea leonem aureum coronatum lingua rubea, & baltheum toti area inductum, duplici ſerie ex argento & minio teſſellatum*, exhibet, deſignandæ *Heldrungenſi* Dynaſtiæ. *Galeæ* incumbunt *duæ, prior* Mansfeldio-Querburgica *octo vexilla, ex utroque latere quaterna, rubeis & argenteis lineis faſciata, & e lanceis aureis ſuſpenſa* ſuſtinet; *ſuper alteram* Arnſteinio-Heldrungenſem *inter jugum alarum, quarum illa nigra eſt, hæc argentea, leo exoritur aureus coronatus, eminentibus è corona plumis aurea, argentea & rubea. Phaleræ* circumfluunt, hinc *argentea & rubea*, iſthinc *nigra & argentea*. Spen. Op. Her. l. 1. c. 19.

CAP. XI.

DE COMITIBUS A NASSAU SARBRÜCK.

N*Aſſoviorum* clariſſimam ab omni memoria gentem in ſtirpes duas jam dum ſeculo tertio & decimo abiiſſe, nempe in *Weilburgenſem & Dillenburgenſem*, ſive uti nunc vulgò appellantur, *Sarapontanam & Ca-*

time-

Lib. 4. c. 6. *timelibocenſem*, *ſuperiùs* dictum fuit, eo loco, quo hanc, *Catimelibocenſem* ſcilicet, quæ ob *Principale* axioma, aliosque ſplendores alteram nunc dignitate antecedit, enumeravi. Quamquam *Sarapontani* hujus prærogativæ palmam agnatis ægrè concedunt, utpote qui non tantùm naturæ prioritatem ſibi vindicant, ſed & dignitate ſi non potiores, at certè pares haberi volunt; quod arguunt *libelli memoriales*, quos iterata vice in præſentibus comitiis exhibuerunt, poſtulantes opere maximo, ut in priſtinam dignitatem *Principalem*, ab Imperatore Carolo IV. *Johanni C. Naſſovio Weilburgenſi* collatam, licet à poſteris ejus, modeſtiæ ſtudioſis, non ſemper uſurpatam, reſtituerentur, & ad ſeſſionem, votumque inter Principes Imperii admitterentur. Hæc autem è *Diplomate Caroli* IV. verba citabant: *Te Johannem C. Naſſ. cariſſimum conſanguineum noſtrum, & hæredes tuos legitimos, in perpetuum, Dei invocato nomine, illuſtramus, honoramus, libertamus, exaltamus, & Illuſtres Principes Comites creamus, ordinamus, facimus, ut videlicet Principes Comites exiſtatis, & in Collegio Principum, qui vulgari theutonico* Gefürſtete Grafen *dicuntur, computemini, nec non omnibus & ſingulis privilegiis, honoribus, libertatibus, exemptionibus, gratiis & indulsis gaudeatis expreſſe, quibus Illuſtres Principes Comites Sacri Imperii fruiti ſunt hactenus* &c.

2. Conditor *Weilburgicæ* ſtirpis *Walramus* fuit, *Henrici Divitis* filius, qui in diviſione patrimonii *Idſtein* & *Weilburg* nactus eſt, & ſub Rudolpho I. Imperatore *Prætorio* fuit *Præfectus*, pater *Dietheri* Archiepiſcopi Trevirenſis, & *Adolphi*, qui ad *Imperiale* faſtigium an. 1292 evehi meruit, neque, dum ſpiraret, inde ſe deturbari paſſus eſt. Filios habuit: *Rupertum*, Wenceslai VI. Bohemiæ Regis generum, & *Gerlacum*. Hoc geniti ſunt *Gerlacus* Archiepiſcupus Moguntinus, *Adolphus* & *Johannes*; à quibus *rami duo* orti ſunt. *Adolphi* quidem poſteritas maſcula, à *Wisbaden* & *Idſtein* cognominata, ſub ſeculi, quo agimus, initium defecit in *Johanne Ludovico* II. qui an. 1605. immatura morte extinctus eſt; hæreditate ejus ad agnatos proximos *Weilburgenſis* rami devoluta, cùm eam *Moguntinus* Archipræſul titulo caducitatis ſibi vindicare nequicquam contendiſſet.

3. *Johannes Weilburgenſem* ramum profevit, & ducta in matrimonium *Johanna*, *Johannis Comitis Saraponti* filia & hærede, hunc *Auſtraſiæ* Comitatum in familiam intulit, & cum ditione avita ad filium *Philippum* transmiſit, patrem *Johannis* & *Philippi*. *Johanne*, qui in partitione ditionum *Sarapontum* ſortitus fuit, natus eſt *Johannes Ludovicus*. Huic cum uxore ſecunda *Catharina*, *Johannis C. de Mœrs & Sarvverden* filia unica, pars dimidia Comitatus *Sarvverdani* obtigit, intercedente pacto, quod cum patruele *Catharinæ*, *Johanne Jacobo*, qui mente captus & ad regendum Comitatum ineptus erat, auſpice *Antonio D. Lotharingiæ* an. 1512 inivit; hac addita conditione, ut altera etiam dicti Comitatus medietas, poſt *Johannis Jacobi*, utpote poſtremi è maribus gentis ſuæ, fata, ad ſeſe delaberetur. Verùm mortuo an. 1527. Johanne Jacobo, Antonius D. Lotharingiæ, accenſus cupiditate potiundi oppidi *Sarvverden* & *Bockenheim*, quæ ſibi ob ſitus commoditatem valdè opportuna fore cernebat, prætereaque ſciebat *Metenſi* Eccleſiæ Jure beneficiario obnoxia eſſe, cœpit ope fratris ſui, qui ea tempeſtate Metenſem Epiſcopatum tenebat, illa impugnare, prætexens ea feuda purè maſculina eſſe, cùm tamen merè ſint hæreditaria; cauſæque cognitionem *Wichtenſi* tribunali ſubjecit. Protracta eſt lis hæc ad noſtra usque tempora, cùm *Johannes Naſſovius*, *Johannis Ludovici* & *Catharinæ Sarvverdanæ* filius ἄγαμος, tabulis ſupremis *Albertum* & *Philippum* agnatos ſuos hæredes ſcripſiſſet, præterita ſorore ſua germana *Catharina*, *Emiconi* XII. *C. Leiningenſi* nupta, cujus etiam poſteri deinceps in litem *Sarvverdanã* interveniendo ſeſe immiſerunt. Sed *Naſſovij* à foro Wichtenſi ad *Cameram Imperialem* provocarunt, ubi tamen cauſa ceciderunt; lataque fuit an. 1629. ſententia, qua *Sarvverda*, *Bockenheim* & *Wiebersvveyler*, tanquam *feuda maſculina Metenſia*, unà cum *fructibus, à die litis inchoatæ perceptis*, Lotharingis adjudicabantur. Hi itaque ſine mora in eorum poſſeſſionem involarunt, & totum Comitatum occuparunt, nullo diſcrimine uſi, feudaque Imperialia ac Trevirenſia cum Metenſibus permiſcentes. Accidit poſteà ut *Homburgenſe* etiam caſtrum, quod ad Saræpontanum Comitatum pertinet, & *feudum Imperij* eſt, in Lotharingi poteſtatem perveniret, poſtquàm id ardente in Germania bello Cæſarei occupaſſent, & Duci tradidiſſent: in quod quidem, non minus ac in Comitatum Sarwerdanum, ut reſtituerentur Comites Naſſovii omnem moverunt lapidem, & in *pacificatione Weſtphalica* effecerunt, ut in catalogo reſtituendorum ipſorum ratio habita fuerit, ceu è paragrapho: *Comitibus Naſſau Sarapontanis reſtituatur* &c. patet. Obſtitit tamen *Caroli D. Lotharingiæ* pervicacia, quo minus optatæ pacis commodis fruerentur, ſuasque ditiones, quibus tanto temporis intervallo caruerant, recuperarent; usque dum in præſentibus comitiis, intercesſione Cæſaris & Ordinum Impe-

ſil, hæc cum Duce Lotharingiæ *tranſactio temporaria* ao. 1670. ſancita fuit, ot ille ſeuda Meientia, nominatim *Sarvverden*, *Bockenheim* & *Wiebersvveyler* tetineiet, donec *reviſorium* ad finem perductum fuetit; reliqua veró ad Comitatum Sarwerdanum pettinentia, onà cum Vogteia *Herbizheim* & caſtro *Homburg*, Naſſoviis reſtitoerec, in eo tamen præſidium haberet, & ſuis ſumptibus aleret tamdiu, dum pecunia, de cujus ſumma conventum fuic, ab Imperiu ipſi perſulveretut: quæ etiam omnia à Commiſſariis, quos Ordines deſignaverant, executioni mandata fuerunt. *Receſſum Reſtitutionis* hujos aliaque eò ſpectantia in *Gaſtelii Tractatu de Statu Europa noviſſimo* legete licet. Cap. 11. §. 46. Verùm enim veró quæ, brevi temporis ſpatio interjecto, turbæ illis io oris exortæ ſunt, à Gallis concitæ, eæ Naſſovios etiam de ſtatu ſoo dimovetoot.

4. Reverteodum ounc eſt ex hoc diverticulo in viam: *Philippus*, *Johannis Saraponzani* frater, qui *Weilburgum* nactus ſtirpem propagavit, filium habuit *Johannem*, patrem *Ludovici*; (cui an. 1474 natalis fuit) hoc genitus eſt *Philippus*, cujus goati, *Albertus* & *Philippus*, Saræponranam & Sarwerdaoam hæredicatem ex teſtamento *Johannis* agnati creverunt. *Philippus* unicæ tantum filiæ, *Albertus* autem numeroſæ ſobolis parens factus eſt. Filii tres præcipuè fuere, *Ludovicus*, *Wilhelmus* & *Johannes Caſimirus*. *Hic* guatam unicam, in Wirtenbergenſem domum elocatam, genoit: *Iſte* filias duas ſuſcepic, è quibus *Anna* innopta ætatem petegiſſe videtur, altera *Eliſabetha Juliana* (nec *Catharina*, ceu in *tabula* legitur) an. 1598. nata, raro in Reformata Eccleſia exemplo *fratribus duobus* in familia *Saino-Witgenſteinia* nupſit; primò *Ludovico Caſimiro in Berleburg*, hocque mortuo *Georgio*, cum quo quidem adhuc in vegeta ſeoectute ſuperſtes eſſe perhibetur. *Ludovicus* agnato *Johanni Ludovico* in *Wisbadenſi* & *Idſteinenſi* ditiooibus ſucceſſit, & è filiis tribus, *Wilhelmo Ludovico*, *Johanne* & *Erneſto Caſimiro*, totidem ramos proſevit; nempè *Sarbruccenſem*, *Idſteinenſem* & *VVeilburgenſem*, quotum hac ætate propagines vitent.

5 *Wilhelmus Ludovicus*, *Sarbruccenſis* rami conditor, an. 1640. fatis cunceſſit, poſtquam è coojuge *Anna Amalia Badenſi* liberos ſeptem procreaſſet; filias tres, *Annam Julianam*, *Friderico C. Palatino Bipontino* nupram, & d. 19. Nov. an. 1667. mortuam; *Carolam*, *Ludovici Eberhardi C. Leiningio Weſterburgici* conjugem; & *Mariam Sibyllam*, *Augusto D. Holſatia* è *Sunderburgica* linea elocatam, & an. 1675. defunctam. Filii quatuor fuere, è quibus primogenitum *Cratonem*, dum Principi Araoſioneoſi ſtipendia faciebat, fata an. 1642. rapuerunt; à reliquis tribus totidem propullularunt palmites, *Ottvvilleranus* ſcilicet, *Sarbruccenſis* & *Uſingenſis*.

6. *Primi* ſatot adhuc vitali auia fruitur; is eſt

JOHANNES LUDOVICUS, *Comes Naſſovia*, *Sarapenti*, & *Sarvverda*, *Dominus Labra*, *VViſbada* & *Idſteinii*. Prodiit in lucem an. 1625. d. 23. Maji. Sedem *Ottvvila* io Weſtraſia habet, conjugem verò *Dorotheam Catharinam*, *Chriſtiani C. Palatini in Biſchvveiler* & *Magdalena Catharina Bipontina* gnatam, è qua complures liberos ſuſtulit, hac ſerie:

I. *Chriſtianum Ludovicum*, n. & †. a. 1650.

II. *Fridericum Ludovicum*, n. 3. Nov. 1651. Is unà cum fratribus duobus Ordinibus fœderati Belgii militavit, & an. 1678. è Batavia in *Daniam* profectus eſt, *Chriſtianam*, filiam *Friderici Ahlefeldii C. Langenlandia* & *Rixinga*, Supremi Regni Cancellarii, è priore conjuge *Margarita Dorothea Ranzovia* oatam, ampla dote ioſtructam, (quæ ante hac deſponſata fuerat *Leopoldo Georgio Langr. Haſſia in Homburg*, verùm ante nuptias fatis rapto) in matrimonium ducturus.

III. *Annam Catharinam*, n. 20. Febr. 1653. Hæc *Friderico Wilhelmo Rheingravio in Daun* deſponſata, eo ante nuptias interempto, ejus fratri germano *Johanni Philippo* in manom convenit.

IV. *VVolradum*, n. 7. Nov. 1656.

V. *Carolum Sigfridum*, n. 20. 1659. †. an. 1677.

VI. *Ludovicum*, n. 26. Febr. 1661.

VII. *Ludovicam*, n. 27. Oct. 1662.

VIII. *Mauritium*, n. 17. Sept. 1664. †. 26. Jul. 1666.

7. *Sarbruccenſis* palmitis autor *Guſtavus Adolphus*, Joh. Lodovici frater, *Sarapontum* incoluit, & nupero bello Gallico, cùm intemerata ſua erga Cæſarem fide iram Gallorum in ſe derivaſſet, molta paſſus eſt; neque enim iſti ſatis habuere, irruptionem in ejus ditiones feciſſe, oppida expugnaſſe, prædas egiſſe, ſubditos expilaſſe; ſed ipſum etiam Comitem in propriis ædibus improviſo impeto & contra datam fidem adorti, comprehenderunt, & *Metas* abdoxetunt; ubi aliquandiu detentus fuit: tandem verò libertati redditus in exercitu ab Imperio pro publica ſecuritate conſcripto, munus *Generalis Excubiarum Præfecti* petiit atque obtinuit; ſed non ita multò poſt, dum prope *Kochersbergam* in Alſatia in cooflictu adverſus Gallos inter primores promptiùs dimicat, graviter vulneratus, d. 9 Oct. an. 1677 aoimam efflavit, relictis ex *Eleonora Clara*, *Cratonis C.* ab

ab Hohenloe in Neuenſtein filia, an. 1662. ducta, filiis tribus & gnata unica.

8. Inter illos prima naſcendi ſorte tenet LUDOVICUS CRATO, *Comes Naſſoviæ, Saraponti & Sarwerdæ* &c. genitus an. 1663.

Sequuntur *Carolus Ludovicus*, n. an. 1665. & *Guſtavus Adolphus*, n. an 1667.

Soror eorum unica, *Sophia Amalia*, an. 1666 lucem vidit.

9. Poſtremus, è *Wilhelmi Ludovici* filiis, qui Uſingam pro domicilio obtinuit, eſt VOLRADUS, *Comes Naſſoviæ, Saraponti & Sarwerdæ* &c. Is an. 1635. d. 24. Febr. in lucem prodiit, & adultior factus animum ad militare ſtudium adjunxit, atque ab Ordinibus Fœderati Belgii *Equitatui* & *Bergopzomio* præfici meruit. Matrimonium contraxit a. 1679. menſe Februario Mechliniæ cum *Catharina Franciſca Iſabella de Crouy, Euſtachii C. de Rœux* filia, è qua prolem jamdum ſuſcepiſſe fertur.

10. *Idſteinenſis* rami ſator, *Johannes*, è duplici conjugio *Sibyllæ Magdalenæ Badenſis*, quæ an. 1644. diem obiit & *Annæ Leiningiæ*, anno 1668. defunctæ, numeroſam ſobolem procreavit, moriens tamen marem tantùm unicum poſt ſe reliquit; is eſt GEORGIUS AUGUSTUS SAMUEL *Comes Naſſoviæ, Saraponti & Sarwerdæ, Dn. Labræ, Wisbadæ & Idſteinii*; hauſit auram vitalem an. 1665. & ſub tutela *Johannis Caſimiri C. Leiningio-Dagsburgici* avunculi ſui, nec non *Volradi Naſſovii* patruelis ſui, (qui nuper demum *Johanni Auguſto C. Solmenſi* mortuo ex decreto Cameræ Spirenſis ſuffectus fuit,) adoleſcit.

11. Ejus fratres & ſorores, quorum catalogum manuum *tabul. Rittersh.* exhibuit, omnes recenſebo: illi autem numerum decimum quintum explevere, quorum ſex è priore, novem è poſteriore *Johannis* conjugio prodierunt.

I. *Anna Ottilia*, n. 1630. †. 1631.
II. *Guſtavus Adolphus*, n. 1632. occubuit in prœlio ad *fanum S. Gotthardi*, d. 1. Aug. an 1664.
III. *Fridericus Ludovicus*, n. 1633. †. 1656.
IV. *Bernhardina Sophia*, n. 1634. †. 1641.
V. *Iohannes*, n 1638. † 1658.
VI. *Sabina Iuliana*, n. & † 1639.
VII. *Carolus*, n. 1649. † 1651.
VIII. *Chriſtina Eliſabetha*, n. 1651. †.
IX. *Eleonora Ludovica*, n 1653 †.
X. *Erneſtina*, n. 1654. †. 1655.
XI. *Georgius Wilhelmus*, n. 1656. †. 1657.

XII. *Iohanna*, n. 1657. uxor ſecunda *Chriſtiani Ludovici C. Waldeccii.*
XIII. *Sibylla Carola*, n 1658. † 1660.
XIV. *Dorothea Amalia*, n. 1661 nupta *Ludovico Friderico C de Wied in Dierdorf.*
XV. *Philippus Ludovicus*, n 1662. †. 1664

12. Reſtat ramus *Weilburgenſis*, cujus autor *Erneſtus Caſimirus* ex *Anna Maria Witgenſteinia*, præter gnatam *Mariam Eleonoram*, *Caſimiro C. Eberſteinio* nuptam, & an 1678. m. Dec. mortuam, filium unicum ſuſcepit *Fridericum*, natum d. 15 Apr an 1640. Is connubio ſibi ſociavit an 1663 menſe Junio *Eliſabetham Chriſtianam, Erneſti C. Sainio-Witgenſteinici* gnatam, & an. 1675 m. Sept. fato perfunctus filios duos poſt ſe reliquit, inter eos major natu eſt

JOHANNES ERNESTUS, *Comes Naſſoviæ, Saraponti & Sarwerdæ, Dn. Labræ, Wisbadæ & Idſteinii*, genitus an. 1664

Fridericus Wilhelmus, ejus frater, lucem vitalem aſpexit an. 1665.

13. *Scutum* Comitum, quos jam recenſui, *duabus lineis transverſis* in *tres partes* diſtinguitur, cujus *duæ ſuperiores* tres areas, *in-* Spen. Op. Har. l. 3 c. 20. §. 11.
fima duas tantùm complectuntur. Area 1. *cærulea argenteis cruciculis ſparſa, ejusdem metalli leonem aurocoronatum, exſerta lingua cruenta*, Saræpontanum δόγμα, *continet*; 2. *nigra aquilam bicipitem argenteam, roſtro & cruribus aureis*, Sarwerdanum ſymbolum, *exhibet*; 3. *aurea, inducta faſcia nigra*, Mœrſium Comitatum *deſignat*; 4. *aurea pardos duos gradientes refert*, & Comitatum Weilnau *notat*; 5. parmulam gentilitiam Naſſoviceam *continet*; 6 *viridis, decuſſim aureum, quem duodecim craticula aurea, angulis ternis adſcripta, comitantur, exhibet*, & dominium Mehrenberg *indicat*; 7. *aurea leonem nigrum*, Malbergenſe emblema. *repræſentat*; 8. denique *aurea faſciam rubeam*, Lahranum δόγμα, *continet*.

14. Huic ſcuto *galeæ ſeptem* imponuntur: 1. Mehrenbergica, *diademate tortili ex cocco & auro tecta, ſuſtinet quadram viridem decuſſi & cruciculis inſignem, cujus extrema penna rubeæ ornant*; 2. Sarwerdo-Mœrſenſis *coronata exhibet cum collo caput aureum lupi, mitto furvo, limbo, ſpiculis & annulis argenteis*; 3. Saræpontana *jugum alarum, quas ſuperius argentum, inferius ater color tingit, ſuſtinet*; *medium locum* Naſſovica *caſſis occupat*; 5 Weilnavienſis *jugum alarum complicatarum, impreſſa in aureo orbe duorum pardorum imagine, refert*; Lahranam *premit herma juvenilis rubro indutus, & caput pileo orientali rubeo tectus, enatis brachiorum loco cornibus aureis*;

7. *denique* Malbergenſi *tabula aurea leone nigro, & undique nigris plumis decorata incumbit.* Quæ circomvolitant *phaleræ*, utroque metallo, cœruleo, rubeo & nigro colure tinguntur.

15. Referuntur Comites Naſſovio-Saræpontani ad Circulum *Rhenanum ſuperiorem*, & in ſacris *Auguſtanæ Confeſſionis* normam ſequuntur.

CAP. XII.

DE COMITIBUS ORTENBURGICIS.

ORtenburgicos Comites, à multis ſeculis in *Bojoaria* clariſſimos, *Artenbergicos* olim dictos fuiſſe vetera monumenta teſtantur; haud dubiè ab arce *Artenberg*, quam in *Vindelicia inferiore* inter confluentes *Oeni & Danuby* extitiſſe, *Aventinus* retulit. In arbore etiam Genealogica, quam Ill. Comes *Chriſtianus* æri affabrè incidi ao. 1679. curavit, primus, qui allegatur, *Ortliebus ab Artenberg* audit, cæſus in prœlio, quod adverſus Carolum Martellum an. 740. ad *Feulenforſt* prope Abenſpergam commiſſum fuit.

Annal. Boic. L. 7.

2. Certa & continua familiæ deductio à *Friderico C. Spanheimio & Ortenburgio*, à quo etiam *tabula Rittershuſiana* telam orditæ ſunt, initium ducit. Huic autem fratres tribuuntur *Sigardus ἄπαιϛ* & *Hartvvicus*, quem *Salisburgenſem Archiepiſcopum* ab an. 989. ad an. 1020. poſteà ſuperſtitioſa hominum opinio in cœleſtium concilio collocavit. Uxor autem *Richarda, Heinrici D. Carinthiæ*, de ſtirpe *Comitum de Muerzthal*, filia, cum qua amplas poſſeſſiones, inprimis Comitatum *Lavantinum* accepit, arcemque *Ortenburgicam*, ad perpetuam Danubianæ Rhenenſisque dominationis memoriam, extruxit, quemadmodum Celeb. *Spenerus* (qui hujus familiæ hiſtoriam præ cœteris prolixè & dilucidè exſecutus eſt,) ex autore manuſcripto refert.

Op. Her. l. 2. c. 48.

3. *Engelbertus* II. *Friderici* nepos, *Iſtriæ Marchio* fuit, & ex *Hedvvige, Heinrici de Eppenſtein Ducis Carinthiæ* gnata, præter alios *Heinricum* genuit, qui, ab avo materno adoptatus, *primus* è familia *Dux Carinthiæ* extitit; ſed prole deſtitutus novum axioma ad *Engelbertum* III. fratrem ſuum, transmiſit. Hoc nati ſunt *Ulricus*, *Engelbertus*, *Rapato*, & *Hartvicus*. E quibus *Engelbertus Marchio Iſtriæ & Craynburgi* fuit, mortuus an. 1190. *Hartvicus Epiſcopus Ratisbonenſis*; reliqui duo lineas condiderunt *Carinthicam* & *Bavaricam*. Ducatus quidem *Carinthiæ* in *Ulrici* poſteris ultra generationem tertiam non permanſit, ſed poſt *Ulrici* III. qui illius pronepos fuit & ſobole caruit, fata, ad *Ottocarum Regem Bohemiæ*, ejus avunculum, tranſiit; præteritis filiis *Hermanni*, qui Ulrici III. patruus erat, & reliquam *Ortenburgicam* ſtirpem in *Carnia* propagavit. Ea verò poſt ſecula duo cum *Friderico Comite in Ortenburg & Sternberg*, an. 1420. mortuo, itidem extincta eſt, ditione ad *Ciliæ* Comites, è *Catharina*, *Friderici* ſorore, prognatos, ex pacto mutuæ ſucceſſionis, delapſa. Cum autem, triginta & quod excurrit annorum ſpatio interjecto, horum etiam Comitum familia cum *Ulrico*, à *Corvinis* an. 1456. cæſo, interiiſſet, Ortenburgica in Carinthia ditio cum reliqua Cilejenſium hæreditate ad *Auſtriacos*, nominatim ad *Fridericum III. Auguſtum*, ex teſtamento devenit; cujus pronepos Ferdinandus I. Imperator Ortenburgicum Comitatum *Gabrieli Salamanca*, genere *Hiſpano*, *Baroni in Freyenſtein & Carlſpach*, bene de ſe merito an. 1524. feudi titulo conceſſit. Hujus ſtirps maſcula, poſteaquam anno ſeculi, quo agimus, quadrageſimo exaruit, ditionesque iterum ad Auſtriacos relapſæ ſunt, pretio deinceps addictæ fuerunt fratribus *Widmanniis*, Venetæ Nobilitati paulò ante, interveniente conſueta argenti ſumma, adſcriptis: quippe qui pecuniis, quas ingentes parens eorum ex negotiatione fecerat, affluebant, aliaque jam dum latifundia in Carinthicis oris poſſidebant. Ab illis verò poſteà ad *Principem Portianum* eodem titulo emptionis venditionis Comitatum Ortenburgicum perveniſſe, atque in ejus poſteris adhuc hærere accepimus.

4. Quod *Bavaricam* lineam attinet, ea autorem habuit *Rapatonem*, *Ulrici I. Ducis Carinthiæ* fratrem, *Eliſabethæ C. de Sulzbach* maritum, & filiorum duorum *Heinrici* & *Rapatonis* II. patrem. Hic *Marchio Craynburgi*, & *Comes Palatinus Bavariæ*, poſtquam Ottoni Wittelſpachio ob parricidium in Philippo Cæſare commiſſum aqua & igni interdictum eſſet, beneficio Ottonis IV. Auguſti fuit; filiosque genuit *Hartmannum* Marchionem in Craynburg & *Rapatonem* IV. Comitem Palatinum. *Ille* prole caruit; *hic* filiam *Eliſabetham* habuit, conjugem *Hermanni C. de Werdenberg*, qui, quod cum patruus uxoris in adeunda hæreditate ſoceri impediret, omnia caſtella ſua in Bavaria *Ottoni Duci Bavariæ* vendidit.

Hund. Bavr. Stammbuch part. 2. p. 24.

5. *Heinricus*, Rapatonis frater, *Comes Ortenburgicus*, præter alios, filios reliquit *Rapatonem* III. *Comitem in Ortenburg & Murach*, qui omnes poſſeſſiones, quas intra *Danubium* & *ſylvam Bohemicam* cum caſtro *Mürach*, & vico *Vilechtach*, ex hæreditate paternâ & materna acceperat, *Ludovico D. Bavariæ* a. 1272. vendidit. Ejus è filio *Alerano I.* nepos *Heinricus IV. Agnetem*, *Alrami C. ab Hals* filiam

Ib. pag. 38.

Ib. p. 98. & 16.

liam, uxorem duxit, cujus fratre *Leopoldo* ultimo ſuæ gentis mortuo, ejus hæreditatem unà cum Johanne Leuchtenbergenſi adiit, & in ſortem accepit *Lenberg, Paumgarten, Thann, Harbach, Genckhoven in Pina*, & curtim in *Moringen* cum decimis. *Heinrico* IV. nati ſunt *Alramus, Attila, & Georgius*; priorum progenies in neptibus Alrami *Veronica*, uxore *Wolfgangi Dn. de Waldſee*, & Attilæ *Margarita, Heinrico Nothaſt de Wernberg* nupta, terminata eſt. Georgius *Heinricum* V. genuit, avum ex *Heinrico* VI. *Sebaſtiani*. Hic, ducta in matrimonium *Maria, Johannis Dn. de Rorbach & Comitis Neoburgi ad Oenum* filia, ſocero defuncto ejus ditiones militari manu occupavit, ſed a Cæſareanis copiis in ordinem coactus, acceptis aliquot aureorum millibus, juri ſuo renuntiavit. Cæterum è filiis tribus: *Ulrico, Wilhelmo, & Chriſtophoro*, totidem ramorum ſator extitit. Sed *Wilhelmus* natos natorum non habuit. *Chriſtophorus* cum uxore *Anna, Friderici Holnpp Dynaſta in Mattighoven & Neydeck* filia, dominium *Neydeccenſe* nactus eſt, & ex ea ſuſcepit *Joachimum*; quo autore & impulſore *unio hereditaria* & certa pacta, ad familiæ conſervationem collimantia, inter gentiles an. 1565. ſancita, eademque à Maximiliano II. Auguſto corroborata fuere. Ipſe verò, cùm turbato mortalitatis ordine filium nepotemque extuliſſet, anno ſeculari vitam ramumque terminavit.

6. Diuturnior ac fœcundior *Ulrici* propago fuit: is è *Veronica, Johannis L. B. ab Aichberg* filia, cum qua dominium *Seldenau* dotis loco accepit, gnatos duos genuit *Carolum & Alexandrum*; ille quidem nullos è gnato *Leonhardo* vidit nepotes; hic autem *Johannem & Ulricum* procreavit. Prior pater fuit *Heinrici*, quo nati ſunt *Fridericus Caſimirus, Johannes Philippus, & Heinricus*, qui omnes cœlibes deceſſerunt; *poſtremus* enim in pugna ad *Floriacum* an. 1622. occubuit; *medius* ſub Rege Sueciæ legionem ductavit, cumque a. 1631. d. 13. Jun. poſt profligatam ad *Werbenam* turmam equitum Cæſareorum, pulvere & ſudore perfuſus, ut calidum corpus ablueret, in Albim deſcendiſſet, morbum è ſubita mutatione contraxit, quo *Berolini* paucis pòſt diebus exanimatus eſt; *Fridericus Caſimirus*, quem agnatus *Joachimus* adoptaverat, an. 1658. è vivis exceſſit.

7. Ab *Ulrico* deſcendunt, qui in præſentia ex hac ſtirpe ſuperant, Inter quos *Senior familiæ, Regensq; Comes eſt*

CHRISTIANUS *Antiquioris proſapiæ* (deß Aeltern Geſchlechts / quo titulo ad differentiam Salmancidarum & Widmanniorum Comitum Ortenburgicorum uti cœperunt) *Comes in Ortenburg, Dominus in Seldenau, Neydeck & Eggelheim, Electoris Bavariæ Conſiliarius, Camerarius, & Vicarius in Ducatu Palatinatus Superioris*. Is an. 1616. d. 20. Nov. in lucem prodiit, & patrem habuit *Georgium*, Ulrici filium, matrem *Annam Mariam Leiningiam*. Connubio ſibi junxit *Mariam Catharinam, Johannis C. Fuggeri & Mariæ Eleonoræ Hohenzollerana* filiam, è qua ſobolem nullam ſuſtulit.

8. Suſtentat autem ſpem familiæ ejus, è fratre nepos GEORGIUS PHILIPPUS, *antiquioris proſapiæ Comes in Ortenburg*, &c. *Georgy Reinhardi*, an. 1666. d. 4. Sept. mortui, filius unicus, ex *Eſthere Dorothea C. Criechingenſi* an. 1655. d. 10. Sept. in lucem ſuſceptus. Hic pii parentis, externa magis profeſſione quàm animo Romanis ſacris addicti, ſedula cura rudimentis Evangelicæ fidei imbutus, poſt ejus præmaturam mortem à provida matre, ne in Pontificiorum manus incideret, & fidei purioris jacturam faceret, unà cum ſororibus ad Eberhardum D. Wirtenbergenſem miſſus fuit; à quo benignè exceptus in Tubingenſi Academia aliquandiu ſubſtitit. Nunc autem peregrinationi vacare perhibetur.

9. Sorores ejus *Anna Sibylla & Anna Eliſabetha* innuptæ è vita migrarunt, illa anno 1672. hæc an. 1673.

10. *Scutum* Comitum illorum *quadripartitum* eſt: area 1. & 4. *rubea baltheum diagonalem dextrum argenteum, utrinq; alternatim* Spen. l. a.
pinnatum exhibet & *Ortenburgum in Bavaria* denotat; 2. & 3. *argentea*, continet *triangulum rubeum ex angulis laterculi inferioribus in ſupremum capitis marginem lineis nonnihil curvatis ductum, inſcriptis aliis tribus, quæ in argento rubent, infima in minio candet*: hoc ſymbolo *Ortenburgum in Carinthia* deſignari credunt. *Galea* imponuntur *tres coronata*: *prima* gentilitia *ſuſtinet jugum alarum nigrarum complicatum & foliolis aureis ſparſum; media* inſiſtit *pavo caudam in orbem extendens; extremæ* incumbit *ſtella aurea inter alas argenteam & rubeam poſita*. *Phalera* circumvolitant primam eaſdem *aurea & atra*, cœteras *rubea & argentea*.

11. Non prætereunda extremo loco eſt controverſia, quæ Comitibus Ortenburgicis à Ducibus Bavariæ de *immedietate* ſeculo ſuperiore mota, & per ſententiam an. 1573. d. 4. Mart. in *Camera Imperiali* latam, definita fuit; qua Comites, quantum quidem Ortenburgicum Comitatum attinet, pro *Comitibus immediatis Imperij* declarati ſunt; Ducibus autem perpetuum ſilentium impoſitum eſt. Unde non ſolum inter Imperii Ordines in Matricula recenſentur, ſed & Receſſibus Imperii ſubſcribere, & in diætis *Circuli Bavarici*, ſub quo comprehenduntur, comparere ſolent.

CAP. XIII.

DE COMITIBUS RHENI ET SILVARUM.

ANtiquiſſima *Rhein- & Wildgraviorum* ſtirps, de cujus origine, conjunctione & incrementis *ſuperiùs*, occaſione *Principis Salmenſis*, quædam dicta fuere, in ramos duos capitales *Mœrchingenſem* & *Dauhnium* abiit; quos *Johannes* VI. & *Johanna Sarwerdana*, multarum ditionum hæres, propagaverunt, per filios *Johannem* VII. & *Philippum*. (Lib. 5. c. 1.) Ex utroque autem ramo plures ſubinde pullularunt palmites: *Mœrchingenſis in Johannis* VII. (qui annum 1492 ad alem habuit) filiis, *Johanne* VIII. & *Thoma Mœrchingenſem ſpeciatim* ſic dictum & *Kirburgenſem*, ablit eſe dididit, è quibus tamen *poſterior* citò exaruit, cum ejus conditor *Thomas*, an. 1553 fato functus, non niſi ſequioris ſexus ſobolem poſt ſe reliquiſſet. Reſtauratus ille deinceps eſt ab *Ottone*: is etenim, *Johanne* VIII. ao. 1538. natus, & an. 1579. mortuus, ex *Ottilia Naſſovia* numeroſæ prolis parens fuit, &, inter alios, *Johannis* IX. & *Johannis Caſimiri*, è quibus hic *Kirburgum* ſortitus, progeniem inde cognominatam habuit; gnatas nempe ſex, filios duos. Ex illis quatuor ad juſtam ætatem pervenere: (1.) *Sophia Juliana*, quæ an. 1665. d. 19. Aug. innupta mortem obiit, (2.) *Anna Catharina*, conjux *Eberhardi D. Wirtembergici*, & an. 1655. defuncta, (3.) *Anna Claudia*, nupta *Johanni Jacobo C. de Rappolſtein*, atque an. 1673. d. 8. Jun vivis exempta. & (4.) *Agatha Alberto Ludovico C. Criechingenſi* elocata.

2. E filiis *Johannis Caſimiri* major natu, *Johannes Ludovicus*, Locumtenens Chiliarchæ *Tupadelii* fuit, & an. 1641 in velitatione ad *Quedlinburgum* globo trajectus occubuit; alter *Georgius Fridericus* matrimonium bis contraxit: prius cum *Anna Eliſabetha C. de Stolberg*, quæ an. 1671. d. 16 Dec. naturæ conceſſit, poſterius an. 1673 cum *Johanna Eliſabetha Falckenſteinia*, *Georgii Wilhelmi C. Leiningio-Dagsburgici* vidua. Ex hac liberos nullos, ex illa verò filias tres, an. 1681. d. 3. Auguſt. vitæ munere perfunctus, poſt ſe reliquit, nimirum

I. *Mariam Agatham*, n 1641 & *Hermanno Franciſco C. in Manderſcheid & Keil* elocatam

II. *Annam Eliſabetham*, n. 1642. nunc viduam *Erneſti Ludovici C. Criechingenſis.*

III. *Fridericam Julianam*, n. 1650. nuptam an 1673 *Leopoldo Philippo Wilhelmo* agnato in *Grumbach.*

Atque hanc fœminarum trigam, poſt patris fata, in ejus ditionem à *Simone* Miniſtro Gallico, remoto agnato Mœrchingenſi, legitimo in feudis ſucceſſore, immiſſam fuiſſe, nuntiatum eſt.

3. *Johannes*, Johannis Caſimiri Kirborgenſis frater natu major, *Mœrchingenſem* lineam continuavit, pater ex *Anna Catharina Criechingenſi* aliquot liberorum, è quibus filiæ duæ *Dorothea Diana* & *Anna Amalia* mulieres factæ ſunt, ceu è *tabula* patet, nunc autem vivere deſierunt, *prior* quidem an. 1672. d. 19. Dec. *altera* verò an. 1676. tertia *Maria Eliſabetha* innupta an. 1679. ſuperſtes adhuc fuit. E filiis inclaruerunt *Otto Ludovicus* & *Johannes Philippus*, ſtrenui bellatores, & militaris diſciplinæ admodum periti: hic ſub Duce Vinarienſi *Generalis Excubiarum Præfectus* in pugna ad *Rheinfeldam* an. 1638. deſideratus fuit, cum biennio antè filius ipſi unicus è *Maria Juliana Erpacenſi* natus eſſet *Bernhardus Ludovicus*, qui viceſimo ætatis anno in Polonia pro Suecis militans occubuit. *Otto Ludovicus* militiæ equeſtris Suecicæ *Generalis* fuit, atque an 1634 poſt res in Alſatia ſuperiore fortiter & proſperè geſtas, d. 6. Oct. *Spiræ Nemetum* fatorum legem implevit, uxore ſua *Anna Magdalena Hanoica*, quam *Lotharii B. Criechingenſis* viduam duxerat, quæque an 1672. demum obiit, gravida relicta, ea menſibus expletis filium peperit, qui ſolus ramum *Mœrchingenſem* nunc ſuſtinet.

4. Is eſt JOHANNES X. *Comes Rheni & Silvarum*, *Comes in Salm*, *Dominus in Vinſtingen.* Prodiit in lucem d. 17. Apr. an. 1635. Cùm bello triennali ditione ſua à Carolo D. Lotharingiæ ſpoliatus fuiſſet, eò quod patrui agnatique in Suecorum ac Gallorum caſtris militabant, habita ejus in *Inſtrumento Pacis* eſt ratio, mandatumque, ut in Dynaſtiam *Mœrchingen cum pertinentiis & cætera omnia jura à vicinis uſurpata* reſtitueretur; cunctante verò & novas ſemper moras interponente Duce Lotharingiæ, demum an. 1659. Deputatis Imperii Statibus Francofurti *libellum memorialem* exhibuit, & pro exarandis ea propter literis *interventionalibus* ad Regem Galliæ rogavit; cui petitioni cum illi locum dediſſent, tandem ſua recepit; nuperis autem turbis Gallicis in novum iterum diſcrimen incidit. Connubio ſibi junxit an 1669 d 27. Dec. *Eliſabetham Johannam*, *Leopoldi Ludovici C Palatini in Veldenz*, & *Agathe Chriſtina Hanovica* gnatam, è qua prolem non ſuſcepit, neque etiam ejus contubernio uti dicitur.

5. *Dauhnium* ramum quod concernit, dividuus is eſt in palmites tres: *Neufvillenſem*, *Grumbacenſem*, & *Dauhnium ſpeciatim* ſic

ſic dictum, à nepotibus *Philippi*, qui nomen condidit, è *Philippo Franciſco* & *Maria Ægyptiaca Oetingenſi* prognatis; videlicet: *Friderico*, *Johanne Chriſtophoro*, & *Adolpho Henrico*. *Neufvillenſis* iterum diviſionem paſſus eſt: *Fridericus* enim, an. 1608. defunctus, inter plures alios filios duos habuit, maſcula progenie auctos: *Philippum Ottonem* & *Fridericum Magnum*. Ab *illo* deſcendunt *Principes Salmenſes*, de quibus *ſuperiùs* actum

Lib. V. c. 5. fuit. *Hic* Ordinibus fœderati Belgii operam ſuam addixit, & *Trajecto ad Moſam* uſque ad extremum vitæ ſpiritum præfuit, hunc autem an. 1673 d. 25. Jan. edidit. In thalamum induxerat *Margaritam*, *Jacobi Taiſart*, *Baronis de Tourneberff* filiam, è qua gnatos duos, *Fridericum* & *Carolum Florentinum* ſuſcepit. *Prior* Equitum Magiſter auſpiciis Batavorum fuit, & anno 1665 m. Nov. ſcelere tubicinis *Comitis de Langerac* vitam amiſit.

6. *Carolus Florentinus* copias pedeſtres Ordinum Generalium duxit, & nupero adverſus Gallos bello multa egregia fortitudinis documenta edidit; ſed dum *Trajectum ad Moſam*, à Gallis occupatum, recuperare niteretur, & obſidionem magno animoque conatu urgeret, grave vulnus accepit, quo *Petersheminum* deportatus, poſt diem primum & viceſimum, qui fuit 4 Sept an 1676. expiravit, magno ſui deſiderio relicto. Matrimonium ejus tenuit *Maria Gabrielis Lalana*, *Alberti Franciſci C. ab Hochſtraten* filia, & ob fratris unici amentiam hæres; quæ maritum ad *Pontificiorum* ſacra abduxit, eique cum filio ſedecim circiter annorum, duabusque gnatis ſuperfuit. Nomina liberorum reſciſcere non fuit integrum; filiarum autem alteram *Philippo Carolo Friderico Spinola C. de Bronay* nuptui collocatam eſſe accepimus.

7. *Grumbacenſis* palmitis ſator *Johannes Chriſtophorus* ex uxore *Dorothea Mansfeldia* filios tres genuit, è quibus *Johannes* familiam propagavit, pater ex *Anna Juliana Mansfeldia* filiarum duarum & marium trium; illarum altera *Dorothea* virgo deceſſit, altera *Juliana*, *Georgio Wilhelmo C. Palatino* deſponſata, ab eodem paucis poſt diebus, vitio, quod *Johannes Ludovicus* agnatus ipſi obtulerat, cognito, repudiata fuit, dudumque vivis exceſſit. E filiis *Adolphus* ſolus in conjugio vixit, ducta *Anna Juliana*, *Wolfgangi Friderici* agnati in *Dauhn* filia; è qua liberos quindecim ſuſtulit, & an. 1668. d. 16. Nov. vitam cum morte commutavit. Filii ejus ſex fuere: quorum natu maximus *Georgius Fridericus* ſuperſtes quidem eſt, ſed lingua & mente captus; *Johannes Adolphus* & *Adolphus Henricus* natu minimi (ille an. 1657. d. 26. Nov. hic an. 1663. d. 19. Oct. natalem habuit) in prima ætate extincti ſunt; reliqui mox enumerandi ſuperant. E filiabus quatuor vita exceſſerunt, videlicet *Maria Magdalena*, n. 20. Oct. 1645. *Eliſabetha*, n. 4. Nov. 1646. *Chriſtina Amalia*, n. 30. Nov. 1648. & *Dorothea Sophia*, n. 24. Apr. 1651. Cæteræ quinque in vivis adhuc ſunt.

8. Potiores itaque partes inter ſuperſtites nunc tenet, & *Grumbaci* imperat LEOPOLDUS PHILIPPUS WILHELMUS, *Comes Rheni & Silvarum*, *Comes in Salm*, *Dn. in Vinſtingen*, natus an. 1642 d. 16. Dec. Sociavit ſibi jugali fœdere *Fridericam Julianam* agnatam, *Georgii Friderici Virneburgenſis* & *Annæ Eliſabethæ Stolbergiæ* gnatam, è qua hactenus genuit

I. *Fridericam Agatham Eliſabetham*, n. 25. Maji an. 1674.

II. *Carolum Ludovicum Philippum*, n. 27. Maji, an. 1678.

9. Fratres illius, *Fridericus Wilhelmus*, nat. 11. Oct. 1644. & *Iohannes Georgius*, n. 11. Nov. 1647. vivunt cœlibes; ille in *Rheingrafenſtein*, hic in *Greewveiler*.

10. Sororum quinque ſuperſtitum nomina hæc ſunt: (1.) *Juliana*, n. 1. Febr. 1650. nupta d. 4. Jul. 1670. *Rudolpho Wilhelmo Dn. de Stubenberg*, & an. 1677. d. 28. Jan. vidua facta. (2.) *Anna Amalia*, n. 9. Dec. 1652. (3.) *Anna Dorothea*, n. 31. Mart. 1654. (4.) *Eleonora Chriſtina*, n. 24. Maji 1656. (5.) *Anna Eliſabetha*, n. 13. Jul. 1660.

11. Recenſendus ſupereſt *Dauhnius* palmes: hujus conditor *Adolphus Henricus* ex uxore *Johanna Naſſovia* genuit, præter alios liberos, filiam *Eliſabetham*, ter maritatam, atque an. 1656. mortuam; & gnatum *Wolfgangum Fridericum*. Is matrimonium bis contraxit, prius cum *Eliſabetha Solmenſi*, a. 1636. d. 25. Jul. defuncta, poſterius cum *Johanna Hanovia*; cui quidem non diù ſupervixit, ſed an. 1637. d. 24. Oct. octavo & quadrageſimo ætatis anno naturæ debitum perſolvit. E ſecunda conjuge liberos nullos, è prima verò ſeptem ſuſcepit, filios nimirum quatuor, gnatas tres. Harum duæ è ſeculo exierunt; nempe *Anna Juliana*, *Adolpho* agnato *Grumbacenſi* elocata, an. 1669. & *Amalia Margarita*, Canonissa Gandersheimenſis, an. 1674. Tertia *Ludovica*, d. 9. Nov. an. 1631. nata, vivit in conjugio *Georgii Auguſtini Dn. de Stubenberg*, cui an. 1663. d. 12. Jul. nupſit. (Notandum: *Eliſabetham*, quæ in *tab. Rittershuſ.* inter *Wolfgangi Friderici* filias recenſetur, expungendam eſſe, utpote inter illius ſorores jamdum enumeratam.)

12. E filiis *Wolfgangi Friderici* tres patris

fata præverterunt, primogenitus autem *Johannes Ludovicus* ei in regimine ditionis ſucceſſit. Is primis nuptiis ſibi junxit *Eliſabetham* agnatam, *Johannis Georgii è Neufvillenſi* linea filiam, & præcipuam hæredem, vigore teſtamenti à patre, maſcula prole deſtituto, an. 1647. conditi; quod tamen poſteà ab agnatis impugnatum fuit, quemadmodum *Sprengerus* in *Lucerna moderni Status Imp.* retulit. (Pag. 948. & 158.) Secundas nuptias *Johannes Ludovicus* celebravit cum *Eva Dorothea Hohenloica*, quæ marito annos quatuor ſupervixit, & anno demum 1678. d. 5. Febr. mortalitatem exuit, cum ille an. 1674. m. Nov. *Viennæ* rebus humanis exemptus fuiſſet. E conjugio priore liberi quinque, è poſteriore ſex provenerunt: primogenitus *Fridericus Wilhelmus*, (qui erroneè *Philippus* in *tabula* vocatur) à Lotharingicis militibus, turbis ſuperioribus, trucidatus eſt. *Heinricus Ludovicus* in infantia, *Leopoldus* autem *Wilhelmus* octavo & decimo ætatis an. obierunt. *Carolus Ludovicus* & *Wolfgangus Philippus*, è ſecundo matrimonio nati, itidem deceſſerunt; ille nona, à nativitate, ſeptimana, hic ætatem ad tertium & decimum annum produxit: inter ſorores autem horum germanas *Juliana* vivere deſiit, reliquæ tres ſuperant: np. (1.) *Eleonora Sophia Dorothea*, n. an. 1653. nupta *Heinrico Caſimiro, Pincerna Limburgico, in Suntheim*, nunc vidua, (2.) *Dorothea Walpurgis*, n. 2. Aug. 1654. & (3.) *Johanna Philippina*, n. 6. Aug. 1667. innuptæ.

13. E priore *Johannis Ludovici* conjugio ſuperſtites ſunt: *Anna Sibylla Florentina*, n. an. 1648. nupta *Philippo Godofredo C. de Caſtel*, quo an. 1681 orbata fuit, & filius unicus, nunc *Dhaunii* regens, nempe JOHANNES PHILIPPUS, *Comes Rheni & Silvarum, Comes in Salm, Dn. in Vinſtingen:* is an. 1645. lucem aſpexit, & *Annam Catharinam, Johannis Ludovici C. Naſſovia in Ottvveiler*, è *Dorothea Catharina Palatina*, filiam, fratri ejus majori natu deſponſatam, in thorum induxit, atque ex ea hactenus procreavit

I. *Ludovicum Philippum*, n. 23. Nov. 1672.
II. *Sophiam Dorotheam*, n. 28. Jun. 1674.
III. *Carolum*, n. 21. Sept. 1675.
IV. *Chriſtianum*, n. 11. Nov. 1677. †.
V. *Philippum Magnum*, n. 14. Febr. 1679.
VI. *Chriſtianum Ottonem*, n. 14. Apr. 1680.

14. *Scuto* Rheingravii communi, eodemque cum *Principe Salmenſi*, quod *ſuprà* delineatum fuit, utuntur; ſub *Circulo* etiam eodem, quo ille, *Rhenano* ſcilicet *ſuperiore* comprehenduntur: id de cætero eximium habent, quod *Palatinatûs ad Rhenum Mareſcalli hereditarÿ* audiunt. *Auguſtanam* denique confeſſionem omnes, ſola *Neufvillenſi* linea excepta, profitentur.

CAP. XIV.

DE COMITIBUS RUTHENIS A PLAWEN.

QUæ in *Nariſcorum*, ſive *Variſcorum*, regione à multis jam ſeculis imperitat, illuſtriſſima *Ruthena* gens, ea in cenſu antiquiſſimarum ſemper fuit habita; traditque autor haud proletarius, vix ſibi familiam in Germania cognitam eſſe, quæ *Ruthenam, Zolleranam* & *Stolbergicam* vetuſtate ſuperet: neque enim ſolum nomen *Dominorum de Plavven* reperiri inter Comites ac Præſides provinciarum, quos Carolus M. poſt Saxones debellatos, Germaniamque in unum corpus coactam, inſtituit; ſed ipſa quoque diplomata Cæſarea, quibus familia ſuperbit expreſſis verbis teſtari, *Nobiles Dominos de Plavven, S. R. Imp. Advocatos, ex nobiliſſima & antiquiſſima proſapia Romanorum veteranorum ortos & propagatos eſſe.*

2. Quo verò temporum tractu *Advocati* appellari cœperint, *Alb. Cranzius* indicare (Saxon. l. 9. c. 33.) videtur: *terra*, inquiens, *eſt Advocatorum, non longe à Saxonia ſuperiore, quam Primus Heinricus Romanorum Rex ſubjecit monaſterio Dominarum in Quedlenburg, conſtituens quatuor per terræ angulos totidem Advocatos nobiles, qui Barones dicuntur de Wyda, de Gera, de Ruſſe, de Plavven.* Nec deſunt, qui ſuſpicantur, in hujus beneficii, ab *Heinrico Aucupe* accepti, memoriam factum fuiſſe, ut omnes deinceps & ſinguli ex hac gente *Heinrici* nomine inſigniri conſueverint. Quamquam vulgatior opinio id nominis ab *Heinrico VI. Imp.* derivare amat, in cujus, utpote conſanguinitate ſibi conjuncti, memoriam *Bertha*, *Heinrici Divitis Dn. à Plavven* conjux, precibus à marito impetraverit, ut filiis quatuor, quos ex ipſa ſuſcepit, *Heinrici* nomen inderet, conſtitueretque, quo id ipſum omnibus ac ſingulis eorum poſteris maſculis proprium ac ſollemne eſſet. Hanc ipſam nominis impoſitionem *Paulus Langius Cygneus*, *Monachus Bozavienſis*, in *Chronico Ziticenſi*, (Pag. 192. edit. Piſtor.) rationem tamen ſicco præteriens pede, recenſuit, cujus verba hoc loco referre operæ pretium erit: *Anno Domini MCXCIII. Heinricus nobilis Dominus de Wyda, & totius terræ Advocatus, præpotens poſſeſſor & dominator fundavit monaſterium Ordinis Præmonſtratenſium, non longè ab oppido Wyda, quod dicitur Milphurt in propria ſua poſſeſſione; & magnificè locupletando & providendo exaltavit, ſtabi-*

livit-

livitq. *Idem denique Heinricus Senior dictus fuit tanquam excellenti titulo Advocatus, ſeu vulgariter*, Voit de Wyda, *& ita poſteri ejus per multa tempora. Nam totam terram Advocatorum, quæ & tunc ſicut & nunc* das Voitland *dicebatur & dicitur, poſſedit. Uxorem habuit Berchtam Comitiſſam de Tyrol, quæ peperit ei quatuor filios, qui omnes Heinrici dicti ſunt; quorum primus poſt eum ſedit in Wyda, ſecundus in Groyt ſeu Greiz, dictus Heinricus Reuſſe, tertius in Plavven, quartus in Gera.* Paulò poſt: *Notandum eſt, quod ſupra dictus Heinricus, Senior videlicet, dictus eſt Heinricus de Weida, eò quod ipſe & pater ſuus tranſtulerunt a monte S. Viti civitatem nunc trans Elſteram poſitam: Nam antea vocabantur Comites de Gisberg.*

3. Quæ verò *Rutheni* cognominis ſit origo, minùs liquet; neque enim *Heinrici Divitis* filius ſecundogenitus primus id uſurpaſſe dici poteſt, cùm ante ejus ætatem illud in uſu fuiſſe, præter citatum *Cranzii* locum, alia etiam Hiſtoricorum monumenta teſtentur; quæ *Ruſſonem* quendam *de Plavven* acerrimo prœlio, an. 1115. apud *Wœlphesholz* commiſſo, quo Heinricus V. Imp. à Lothario Saxone cladem paſſus eſt, interfuiſſe memorant.

4. Genealogiam gentis, quæ haud ita pridem auſpiciis inclutæ familiæ auguſta forma æri inciſa prodiit, mihi autem nondum viſa eſt, *Rittershuſius* ab *Heinrico Comite de Oſteroda, Domino in Plavven* inchoavit; cui filios duos *Heinricum Seniorem Advocatum de Weida*, & *Heinricum Juniorem Advocatum de Plavven* tribuit; illi iterum gnatos aſſignat *Heinricum Advocatum de Weida* & *Heinricum Advocatum de Plavven*, alteri verò *Heinricum Advocatum de Gera*. Verùm hic etiam, ſi *Langio* fides, *Heinrico Seniore* ſive *Divite* natus eſt: ita ut quemadmodum à primo *Heinrici Senioris* filio *Advocati de Weida* deſcenderunt, ita à quarto, quem *Rittershuſius* fratris ejus filium dixit, *Advocati de Gera* deſcendiſſe videantur; quod ab acutiſſimo quoque *Spenero* obſervatum fuit.
Op. Her. ... §. 1. Sed utraque linea *Weidenſis* & *Gerana* ſeculo ſuperiore defecit. Quem alterum *Heinrico Diviti* Rittershuſius tribuit filium *Advocatum de Plavven*, idem fortè eſt, qui Langio tertius. Huic nepotes tres tribuuntur, quorum medius improlis fuit, major autem & minor ſtirpem propagarunt. Illius nepos *Burggraviatum Miſniæ* in lineam ſuam intulit, qui unà cum *Comitatu Hartenſtein* & *Principali* axiomate, regalibusque ei annexis, ab Imperatore *Sigismundo* an. 1426. ipſi collatus fuit, nec niſi cum ejus progenie, quam *Heinricus* ſeptimus *Burggravius*, primi atnepos, a. 1572. cum vita finivit, in familia expiravit.

5. Minoris *Heinrici Advocati Plavenſis* propago hodienum viret; ejus enim atnepotem *Heinricum*, qui *Junior* cognominatus, & ab an. 1486. usque ad an. 1549. vita fruitus eſt, omnes, quotquot è familia nunc ſuperſtites ſunt, *communem parentem* gnoſcunt. Is autem è conjuge *Æmilia M... ſfeldia* filios præcipuè tres habuit, *Heinricos Seniorem, Medium, & Juniorem*, totidem linearum ſatores; quarum tamen *media* primam generationem non ſuperavit, ſed an. 1634 defecit. *Senior* & *Junior* adhuc florent, & qui ex illa prognati ſunt omnes & ſinguli *Seniores*, qui ex hac *Juniores* cognominari ſolent, addito, ne ὁμωνυμία nominis incertam reddat gentis hiſtoriam, aut numero ex ordine nativitatis, aut nomine loci, quem quisque incolit. Dynaſtiæ verò, quas linea *Senior* tenet, ſunt: Ober- & Unter-Graitz/ nec non *Burck*; quas *Junior* poſſidet: *Gera, Schleiz, Lobenſtein* & *Salburg*. *Cranichfeldia*, quam ab immemoriali tempore familiam feudo Imperiali obtinuiſſe diploma Cæſareum, à *Spenero* recenſitum, teſtatur, ad utramque jure communi pertinet. Ibid. §. 7. Univerſæ de cœtero ditiones ad *Circulum Saxonicum ſuperiorem* referuntur.

6. *Senioris* lineæ conditor filios *quinque* habuit, è quibus *ſecundus* & *quintus* illam continuarunt: ſed illius poſteritas in nepotibus iterum defecit. Huic filii itidem *quinque* nati fuerunt, quorum *tres* majores natu cœlibes deceſſerunt, *quartus* autem & *quintus* ramos proſeverunt, prior *Graizenſem*, alter *Burckenſem*. Graizenſis ſator *Heinricus* IV. ex *Juliana Eliſabetha Rheingravia*, præter gnatas duas, (*Mariam Sibyllam, Heinrico* X. Juniori agnato nuptam, & an. 1673. d. 21. Maji mortuam, nec non *Eliſabetham Chriſtiano Dn. à Schœnburg* elocatam, & ao. 1675. defunctam) filios totidem genuit; è quibus *ſecundus* brevis ævi fuit, *prior*, cujus nomen ſequitur, ſuperſtes eſt.

7. HEINRICUS I. *lineæ Senioris Ruthenus Comes ac Dn de Plavia, Dominus in Greiz, Cranichfeld, Gera, Schleiz & Lobenſtein*, totius Stemmatis in præſentia *Senior*, Cæſareæ M. *Conſiliarius, Colonellus & Supremus Excubiarum Magiſter, Eques Imperii & Ordinis Johannitici*, prodiit in lucem ao. 1627. Duxit primis nuptiis *Magdalenam Sibyllam, Georgii Burggravii de Kirchberg & Dorothea Magdalena Ruthenæ* filiam, è qua liberos undecim genuit hac ſerie:

I. *Heinricum* VI. *Colonellum* Reip. Batavorum, natum an. 1649. d. 7. Aug. maritum *Amaliæ Julianæ Ruthenæ, Heinrici V. Senioris* filiæ, & *Ferdinandi B. de Biberſtein in*

Forſt viduæ, an. 1674. ductæ, è qua filiæ unicæ *Ferdinandina Carola*, an. 1675. d. 13. Jul. pater factus eſt.

II. *Eliſabetham Dorotheam*, n. 15. Apr. 1651. †. 19 Mart. 1665.

III. *Magdalenam Chriſtianam*, n. 3. Aug. 1652.

IV. *Heinricum* VII. n 11. Dec. 1653. †. 23. Jun 1676

V. *Margaritam Sophiam*, n. 7. Jan. 1655.

VI. *Mariam Iulianam*, n. 4 Febr. 1656.

VII. *Heinricum* VIII. n. 31. Jan. 1657. †. 21. Jan. 1675.

VIII. *Heinricum* IX. n. 12. Aug. 1658. †. 12 Jan. 1675.

IX. *Heinricum* X n. 7. Aug 1659. †. 30. Jan. 1675.

X. *Heinricum* XI n. 1665. †. 1668.

XI. *Heinricam Carolam*, n 29. Oct. 1666. †. 1668.

8 Poſt *Kirchbergiæ* obitum duxit *Heinricus* I. ſecundis nuptiis *Sibyllam Julianam*, *Chriſtiani Guntheri C. Schvvarzburgici in Arnſtad*, & *Sophiæ Dorotheæ Merſpurgiæ* gnatam, è qua ſuſcepit

I. *Heinricum* XII. n. 17. Jun 1669. † 7. Oct. 1678.

II. *Sophiam Iulianam*, n. 15. Dec. 1670.

III. *Claram Dorotheam Heinricam*, n. 24. Dec. 1671.

IV. *Iohannam Carolam*, n. 12. Oct. 1672.

V. *Eliſabetham Dorotheam*, n. 9. Sept. 1673.

VI. *Heinricum* XV. n. 2. Jan 1676.

VII. *Chriſtianam Eleonoram*, n. 13. Mart. 1677

VIII. *Heinricum* XVI. n. 4 Oct. 1678.

9. Qui *Burckenſem* ramum proſevit *Heinricus* V. an. 1667. d. 7. Mart vivis exemptus, ex *Anna Maria Rheingravia* liberorum octo pater factus eſt; fœminæ tres fuere, quarum duæ breve vitæ ſpatium ſortitæ ſunt, tertia *Amalia Juliana*, nat. 6 Oct. 1636 vivit in conjugio agnati *Heinrici* VI. cui poſt *Ferdinandi Biberſteinii* prioris mariti fata, ceu jam dictum eſt, nupſit. E filiis maſculis *tertius* brevis ævi fuit; *primus* Tribunus Equitum in Belgio meruit, & an. 1659. in oppido *Charleroy* duello congreſſus occidit. *Quartus* Colonellus & Generalis Excubiarum Præfectus in exercito Ducum Lunæburgenſium, & Gubernator *Brunſuigæ* fuit, atque in expeditione Gallica an. 1675. d. 21. Febr. febri maligna extinctus eſt, relictis ex *Anna Dorothea B. de Ruppa* filiis duobus, poſteà nominandis. Reliqui duo ſuperant.

10 HEINRICUS II. *Senioris lineæ Ruthenus Comes & Dn. de Plavven* &c hauſit auram vitalem an. 1634. d 8. Jan. & connubio ſibi junxit agnatam *Eliſabetham Sibyllam*, *Heinrici II. Sen.* & *Magdalenæ à Putbus* filiam, quæ nonniſi fœmellas duas marito peperit:

I. *Annam Magdalenam*, n. 26. Jul. 1656. †. 2. Febr. 1657.

II. *Evam Æmiliam*, n. 23. Jan. 1667.

11. HEINRICUS V. *Sen. lin. Ruthenus Comes & Dn. de Plavven* &c. *Colonellus Ordinum fœderati* Belgii, natus eſt an. 1645. d. 19. Apr. atque an. 1678. connubio ſibi ſociavit Cellæ Lunæburgicorum *Angelicam Deſmier*, *Alexandri Dn. ab Olbreuze* & *Jacobinæ Pouſſard* filiam, Duciſſæ Cellenſis ſororem.

12. HEINRICUS XIII. *Sen. lin Ruthenus Comes & Dn. de Plavven* &c. *Heinrici* IV. & *Annæ Dorotheæ B. de Ruppa* filius natu major, lucem vitalem hauſit an. 1672.

Heinricus XIV. ejus frater, an. 1673. natalem habuit.

13. Recenſui lineam Seniorem, veniendum eſt ad *Iuniorem*: hujus autor *Heinricus Junior*, cùm an. 1572. fatis conceſſiſſet, uxorem *Dorotheam Solmenſem* gravidam poſt ſe reliquit, quæ poſteà filium enixa eſt, *Poſthumum* cognominatum. Is numeroſæ ſobolis parens fuit, & è conjugio ſecundo *Magdalenæ Schvvarzburgicæ* filiorum præcipuè quatuor, *Heinricorum* II. in *Gera*, III. in *Salburg*, IX. in *Schleiz*, & X. in *Lobenſtein*. Ex his *Schleizenſis* ætatem in cœlibatu peregit, & an. 1669. d. 9. Jan. mortem obiit; à cæteris tribus totidem rami orti ſunt.

14. Primum nunc locum nativitatis ordine obtinet

HEINRICUS I. *Iunioris lineæ Ruthenus Comes & Dn. de Plavven, Dn. in Gratz, Cranichfeld, Gera, Schleiz & Lobenſtein.* Suſceptus eſt in lucem ab *Heinrico* III. *Salburgenſi* & *Juliana Eliſabetha Rheingravia* an. 1639. d. 26 Mart. Poſt patrui *Heinrici* IX. fata domicilium Salburgo *Schleiziam* tranſtulit, Marchionis Brandenburgici Berurbini Conſiliarius & Capitaneus Provincialis Curienſis (zum Hoof) fuit. Matrimonium prima vice contraxit a. 1662. d. 9. Febr. cum *Eſthere*, *Julii III. C. ab Hardeck*, ex *Johanna Suſanna* agnata, filia, è qua genuit

I. *Mariam Catharinam*, n. 2. Maji 1663. †. 13. Jun. e. a.

II *Magdalenam Iulianam*, n. 16. Jul. 1664. †. 29. Jun. 1665.

III. *Evam Mariam*, n. 4. Aug. 1666. †. 12. Jul. 1667.

IV. *Æmiliam Agnetem*, n. 11. Aug. 1667. nuptam an. 1682. *Erdmanno Sigfrido C. de Promniz.*

V. *Heinricum* XI. n. 12. Apr. 1669.

VI. *Sophiam Magdalenam*, n. 28. Aug. †. 12. Nov. 1671.

VII. *Suſannam Mariam*, n. 5. Jun. 1673. †. 13. Maji 1675.

15. Mortua an. 1676. d. 21. Sept. *Eſtherœ Hardeccenſi*, duxit *Heinricus* I. ſequentis anni d. 23. Aug. illius agnatam *Maximilianam*, *Philippi C. Hardeccenſis & Evæ Mariæ Sinzendorfiæ* gnatam, cujus contubernio annuo tantùm ſpatio fruitus eſt, oppreſſa enim fuit morte an. 1678. d. 27 Aug. cum d. 22. ejusdem menſis filiolum *Heinricum* XIX. poſtridiè nativitatem iterum extinctum, peperiſſet. Ad tertia itaque vota *Heinricus* I. tranſiit, & thoro an. 1680. induxit *Annam Eliſabetham*, *Rudolphi C. Sinzendorfii & Evæ Suſannæ Zinzendorfiæ* gnatam, quam itidem hoc ipſo anno 1683. filiorum duorum matrem (ceu accepimus) factam, fatorum iniquitas rapuit.

16 Qui illum naſcendi ſorte excepit *Heinricus* II. *Geranus* [illegible]; ſuccedit ergò *Lobenſteinenſis*

HEINRICUS III. *Jun. lin. Ruthenus, C. & Dn. de Plauven &c. Heinrici X. Lobenſtein*, an. 1671. d. 28. Jan. defuncti, & *Mariæ Sibyllæ* agnatæ filius primogenitus, natus an. 1648. d. 16. Sept. Is fœdere jugali an. 1673. d. 22. Oct. ſibi ſociavit *Chriſtinam Mariam*, *Georgii Wilhelmi C. Leiningio-Weſterburgici & Sophiæ Eleonoræ Lippienſis* gnatam; è qua pater factus eſt ſequentium liberorum:

I. *Heinrici* XV. n. 24. Sept. 1674.
II. *Mariæ Sophiæ*, n. 12. Nov. 1675.
III. *Heinrici* XVII. n. 12. Dec. 1676.
IV. *Chriſtianæ Eliſabethæ*, n. 16. Jan. 1678.
V. *Heinrici* XXI. n. an. 1679.

17. HEINRICUS IV. *Jun. lin. Ruthenus C. & Dn. in Plauven &c. Gera* ſedem habet; is editus eſt in lucem an. 1650. d. 13. Mart. à parentibus *Heinrico* II. in *Gera*, Stemmatis totius *Seniore*, qui an. 1670. d. 28. Maji mortalitatem exuit, & *Catharina Eliſabetha Schwarzburgica*. Nuptias an. 1672. d. 19. Jun. celebravit cum *Anna Dorothea*, *Antonii Guntheri C. Schwarzburgici in Sondershauſen*, & *Mariæ Magdalenæ Palatinæ* gnata; è qua procreavit

I. *Heinricum* XIII. n. 18. Maji 1673. †. 13. Jun. 1674.
II. *Heinricum* XIV. n. 25. Aug. †. 29. Oct. 1674.
III. *Heinricum* XVI. n. 19. Mart. 1676. †. Nov. 1677.
IV. *Heinricum* XVIII. n. 21. Mart. 1677.
V. *Heinricum* XX. n. 23. Nov 1678.

18. *Heinricus* V. *Rhutenus*, *Lobenſteinenſis* frater, *Capitaneus* ſub Principe Saxo-Gothano, an. 1672. d. 31. Jan. fatorum legem implevit. *Heinricus* VI. è *Geranis*, & VII. è *Lobenſteinenſibus* brevis ævi fuere.

19. HEINRICUS VIII. *Jun. lin. Ruthenus*, frater *Lobenſteinenſis*, an. 1652. d. 20. Maji natus, vivit in conjugio L. *Baroniſſæ de Bodenhauſen*, quam an. 1679. duxit.

20. *Heinricus* IX. ejus frater, brevi vitæ uſura gaviſus eſt.

21. Reſtat HEINRICUS X. *Jun. lin. Ruthenus*, itidem *Lobenſteinenſis* frater, isque natu minimus; hic autem [illegible] an. 1662. m. Nov. hauſit, & cœlibem adhuc vitam ducit.

22. Fœminæ è *Juniore* linea ſuperſtites, ſextum implent numerum, omnes innuptæ; ex his duæ ſorores ſunt *Heinrici* IV in *Gera*, nempe *Juliana Dorothea*, n. 11 Febr. 1649. & *Chriſtiana Sibylla*, n. 9. Maji 1653. Reliquæ *Lobenſteinenſes* fratres habent, videlicet *Magdalena Dorothea*, n. 29. Aug. 1653. *Heinrica Juliana*, n. 30. Nov. 1654. *Eleonora & Friderica Sibylla*, gemellæ, natæ 7. Sept. 1661.

23. *Scutum* Ruthenicum *quadripartitum* eſt; area 1. & 4. *nigra leonem aureum rubeis corona, faleulis & lingua* exhibet, quod vetus ſtemma *Ruthenorum* eſt; 2. & 3. *argentea gruem auream* continet, notando dominio *Cranichfeldenſi*. *Galeæ* incumbunt *duæ*, *dextra* laciniis *argenteis & nigris* ornata *caput & collum moloſſi*, cujus anterior pars *argentea*, poſterior *nigra* eſt, ſuſtinet; *ſiniſtra* inſiſtit *grus octo tæniis diagonalibus diſtincta*, quarum tres *cocco*, totidem *argento*, duæ *auro* alternatim tinguntur, laciniis dependentibus *rubeis & aureis*.

CAP. XV.

DE DYNASTIS A SCHOENBURG.

ILLuſtriſſimi *Schœnburgii* jam à longo tempore inter immediatos Imperii Ordines, & *Circuli Saxonici ſuperioris* membra locum obtinent, tractumque in Germania *Miſniæ & Voitlandiæ* interjectũ poſſident. Eorum antiquitatem qui extollere ſatagunt, jam dum Caroli M. ævo eos floruiſſe perhibent: Vulgatior ſententia à priſcis *Bohemiæ Ducibus* eos derivare amat, & *Theobaldum*, Wladiſlai, quem Imperator Fridericus Barbaroſſa an. 1159. Regem Bohemiæ dixit, fratrem, familiæ autorem conſtituit, per filium *cognominem*, à quo caſtrum gentilitium *Schœnburg* extructum fuerit. Quo autem monumento hiſtorico hæc opinio nitatur, mihi non liquet: quamvis enim crebram & præclaram *Theobaldi* hujus mentionem apud Scriptores rerum Bohemicarum repererim, nullus tamen viſus adhuc mihi eſt, qui in ejus poſte-

ris *Schœnburgios* enumeraverit; id potiùs memorant, *Theobaldum*, Wladiſlai Regis fratrem, *Svvihovia* ſtirpis, quæ hodieoum in Bohemia viget, ſatorem extitiſſe; fidem aſſerto faciam verbis *Bohuſl. Balbini*, Viri eruditiſſimi atque integerrimi ſui ordinis; ſic autem is in *Epitome rerum Bohem.* ſatur: *Wladiſlaus Theobaldi, fratris ſui natu minimi, bellicam virtutem, quam in Praga defendenda ſibi probaverat, remuneraturus, an. 1143. eidem ejusque poſteris regionem Clatovienſem & Prachenſem in Bohemia donavit; ab hoc Theobaldo (qui poſtea in caſtro Rabi ſedem fixit) illuſtriſſima gens* Swihowskiorum *rite ac legitimè linea ſemper maſculina ad nos usque deſcendit.* Poſteà de ejus nepote *Theobaldo* II. (quem itidem inter *Schœnburgiorum* majores communiter numerant) regoum adverſus Przemyslaum Ottocarum, inſtinctu Dieterici M. Miſniæ, aſſectante verba faciens, eum *prima & Regiæ Nobilitatis apud Bohemos juvenem, ex Svvihoviorum familia*, appellat. Id quidem, prælaudato Viro indice, mihi conſtat, habuiſſe olim *Schœnburgios* aliquas in Bohemia poſſeſſiones, nominatim arcem *Haſſenſtein*, quæ demum Wenceslai Imperatoris ac Regis juſſu eis erepta in *Poppeliorum* ditionem tranſiit; quemadmodum *ſuperiùs* dictum fuit.

Lib. 3. c. 11. p. 220.

Ibid. c. 13. p. 252.

Sup. p. c. 4.

2. Qui hodiè è familia ſuperſtites ſunt *communem parentem* agnoſcunt *Erneſtum*; is *Viti Domini in Schœnburg*, à quo *Rittershuſius* tabulam orditus eſt, abnepos fuit, & ab an. 1483. usque ad an. 1534. vixit, Dominus Dynaſtiarum *Glaucha, Hartenſtein, Waldenburg & Liechtenſtein*, quibus uxorio jure oppidum *Penick*, ad *Muldam Schneebergicam* ſitum, adjecit; habuit autem in conjugio *Amaliam, Hugonis ultimi Burggravij Leiſſnicenſis* filiam. E gnatis tribus, *Georgio, Hugone*, & *VVolfgango*, totidem lineas proſevit, nempè *Glanchenſem, VValdenburgicam & Penicenſem*. Verùm *Georgius*, qui an. 1522. natus atque an. 1585. mortuus eſt, è filio *Johanne Hoyero*, licet maritato, ſed ante patrem defuncto, nullos vidit nepotes. Ejus liberis in *tab. Rittershuſ.* enumeratis addi debet *Margarita*, è ſecundo conjugio anno 1558. genita, *Johanni Georgio C. Solmenſi* in *Laubach* elocata, & an. 1606. extincta.

3. *VValdenburgicus* ramus in tres iterum abiit palmites, videlicet *VValdenburgicum ſpeciatim ſic dictum, Hartenſteinenſem & Liechtenſteinenſem*; quos *Hugonis* filii condiderunt *Georgius, Hugo* II. & *Vitus*. *Georgii* qoidem *VValdenburgici* poſteritas in ejus filio *Hugone* iterum defecit; is enim vitam, quam an. 1591. d. 29. Jan. acceperat, an. 1644. d. 29. Dec. finivit, nullis è conjuge ſua *VValpurgi Eberſteinia* (quæ in *tabula* per errorem alii *Hugoni, Hartenſteinenſis* filio tribuitur) liberis ſuſceptis.

4. *Hugo* II. *Hartenſteinenſis* palmitis ſator, ao 1606. d. 23. Nov. fatis conceſſit, poſtquam è duplici conjugio, *Anna Ruthena* & *Catharina Rheingravia*, multam prolem genuiſſet, quam, ob varia quæ in *tabula* circa eam addenda & emendanda veniunt, recenſebo. E *priore* quidem matrimonio liberi tres prodiere (1) *Georgius Heinricus*, qui ao. 1587. obiit, (2) *Agnes Dorothea*, n. ao 1584. †. an. 1586, (3.) *Anna Dorothea*, n. 28. Dec. 1586. & in infantia mortua. E *poſteriore* autem Hugonis II. conjuge duodecim nati ſuot: (1.) *Georgius Erneſtus*, †. an. 1597. (2.) *Johannes Wolfgangus*, (3.) *Hugo*, hos ambos *Lutetia Pariſiorum* ao. 1616. mors abſtulit; (4.) *Otto Albertus*, de quo poſtea. (5.) *Anna Maria*, n. an. 1593. (6.) *Chriſtianus Heinricus* in cœlibatu mortuus, (7.) *Amalia*, n. 6. Nov. 1596. (8.) *Anna Ottilia*, n. 17. Mart. 1598. (9.) *Maria Juliana*, n 30. Apr. 1600. (10.) *Vitus*, n. 1. Nov. 1602. †. ἄγαμος 17. Dec. 1651. (11.) *Eliſabetha*, n. 17. Febr. 1605 †. 30. Maji 1639. denique (12.) *Agnes*, n. 27. Jul. 1606. nupta *Chriſtiano* agnato è *Pennicenſi* linea an. 1629. & mortua 9. Mart. 1643.

5. *Otto Albertus* palmitem propagavit ducta in matrimonium *Erneſtina, Heinrici Rutheni* Juoioris poſthumi gnata, è qua liberos novem ſuſcepit, nimirum (1.) *Catharinam Magdalenam*, n. 1640. (2.) *Hugonem Heinricum*, n. an. 1641. hi in viviſeſſe deſiere; (3.) *Erneſtinam*, n. an 1643. uxorem *Friderici Sigismundi C. Solmenſis*, (4.) *Ottonem Ludovicum*, ſuperſtitem, de quo paulo poſt, (5.) *Julianam Sophiam*, n. an. 1645. †. (6.) *Julianam Mariam*, n. 1646. d. 8. Dec. innuptam & ſuperſtitem, (7.) *Erneſtum Sigismundum*, n. an. 1647. †. (8.) *Agnetem Eliſabetham* n. an. 1648. hæc virgo in vivis eſt, & (9.) *Sophiam Eleonoram*, n. an. 1649. nnptam an. 1667. *Johanni Georgio C. Mansfeldiæ.*

6. OTTO LUDOVICUS *Dynaſta de Schœnburg, Dn. in Glaucha & Waldenburg*, qui nunc (ſiquidem parens ejus vivis exceſſit) *caput* eſt *familiæ*, prodiit in lucem an. 1643. d. 16. Sept. & connubio an. 1668. d. 12. Jan. ſibi junxit *Sophiam Magdalenam, Georgii Wilhelmi C. Leiningio-Weſterburgici* è *Sophia Eliſabetha Lippienſi* gnatam; è qua ſequentis ſobolis parens factus eſt:

I. *Sophiæ Magdalena*, n. 7. Sept. 1669.
II. *Maria Eliſabetha*, n. 13. Jan. 1670.
III. *Ottonis Wilhelmi*, n. 8. Maji †. 19. Aug. 1671.

IV. So-

IV. *Johanna Auguſta Carola*, n. 26. Ap. 1672.

V. *Georgii Alberti*, n. 25. Maji 1673.

VI. *Friderica Chriſtiana*, n. 27 Sept. †. 6. Oct. 1674

VII. *Anna Juliana*, n. 23. Sept. 1675.

VIII. *Chriſtiana Thereſia*, n. 17. Oct. 1676.

IX. *Erneſta Eleonora*, n. 2. Nov. 1677.

7. *Liechtenſteinenſis* palmes in *Viti* ejus fatoris nepotibus exaruit, filius enim, quem unicum habuit, *Georgius Erneſtus*, an. 1664. d. 23. Mart mortuus, prolem ternam, quam è prima conjuge *Benigna Schvvanbergia* genuit, iorbato mortalitatis ordine extulit: namque *Georgius Fridericus* intra primos vitæ annos extinctus eſt: *Johannem Erneſtum*, an. 1628. d. 1. Mart. natum, ſceleſtata latronum manos in Gallia an. 1648. d. 22. Oct. vita privavit; *Catharina* autem *Eliſabetha*, *Sigismundo Sigfrido C. de Promnitz* an. 1647. elocata, an. 1650. d. 20. Oct. naturæ debitum reddidit. E ſecunda autem uxore *Sophia Maria*, *Johannis Georgii C. Solmenſis* filia, (quæ vidua facta *Georgio Alberto M. Brandenburgico* in manum convenit) ſobolem Georgius Erneſtus nullam ſuſcepit.

8. In *Penicenſi* linea *Wolfgangus*, ejus auctor, filium *cognominem* habuit, qui multorum liberorum, in tabula enumeratorum, parens fuit, è maribus ſeptem in conjugio vixerunt, nempe *Wolfgangus Erneſtus*, *Johannes Georgius*, *Otto Wilhelmus*, *Joh. Heinricus*, *Joh. Caſpar*, *Chriſtianus* & *Wolfgangus Heinricus*. Inter hos *Joh. Georgius*, qui *Rockiburgi* habitavit, & *Suſannam*, *Joh. Albini C. Schlikii* filiam, uxorem habuit, *Otto Wilhelmus Benignæ Schvvanbergiæ* maritus, & *Joh. Heinricus*, cui *Maria Sibylla Mansfeldia* thori conſors fuit, improles deceſſerunt. *Johannes Caſpar* bis conjugem duxit, primò *Eliſabetham* agnatam, è qua præter filiam *Maximilianam Eliſabetham*, *Arvardo Wittenbergio* Ductori Suecico elocatam, filium genuit *Wolfgangum Fridericum*, qui *Annam Genovefam*, *Sigiſmundi Ludovici B. de Scherſenberg* filiam, in thalamum adſcivit, ſed *anno* an. 1655. è vita diſceſſit. Secundis nuptiis Joh. Caſpar ao. 1636. ſibi junxit *Sophiam Mariam*, *Heinrici III. Rutheni Junioris* filiam, è qua ſuſcepit, *Evam Chriſtianam*, *Eliſabetham*, *Magdalenam Sophiam*, *Julianam Catharinam*, *Vitum Heinricum* & *Hugonem Wilhelmum*; ex his non niſi fœminæ duæ, nempe *Magdalena Sophia* & *Juliana Catharina*, agnatis *Samueli Heinrico* & *Wolfgango Heinrico* nuptæ, ad juſtam ætatem pervenerunt, cæteri præmaturè vita caruerunt. *Chriſtianus*, an. 1664. d. 18. Aug. fato functus, itidem bis matrimonium contraxit: prius an. 1629. cum *Agnete*, *Hugonis* agnati filia, poſterius cum *Agnete Eliſabetha*, *Heinrici IV. Rutheni Senioris* gnata; cum hac an. 1675. defunctam ... , cum illa vero liberos octo genuit ... (1.) *Catharinam Eliſabetham*, nat. 18. Maji 1634. †. 25. Dec. 1636. (2.) *Sophiam Reginam*, n. 26. Apr. †. 16. Dec. 1635 (3.) *Agnetem Beatam*, n. 1 . Apr. 1636. nuptam ... *Godofredo Erneſto* agnato in *Remmiſſan*. (4.) *Evam Catharinam*, n. . Sept. 1637. (5.) *Chriſtianam Mariam*, n 19 Oct. 1638 & *Joachimo Andreæ Schlikio* elocatam. (6.) *Eleonoram Conſtantiam*, n. 19. Oct. 1639 †. 7. Apr. 1640. (7.) *Chriſtianum Heinricum*, n. 21. Oct. 1640. † 3. Maji 1641. & denique (8.) *Suſannam Magdalenam*, nat. 27. Nov. 1641. †. 27. Sept. 1647.

9. A *Wolfgango Erneſto*, & *Wolfgango Heinrico* progenies ſuperat: ille an. 1622. ſeculo valedixit, relicto poſt ſe ... unico, ex *Æmilia Veronica Pappenheimia* ſuſcepto, is eſt

GODOFREDUS ERNESTUS, *Dynaſta de Schœnburg*, *Dn. in Glaucha & VValdenburg*; ſedem habet in *Remmiſſan*, uxorem verò *Agnetem Beatam*, *Chriſtiani* patrui ſui filiam, è qua pater factus eſt

I. *VVolfgangi Erneſti*.

II. *Chriſtiani Erneſti*.

III. *Philippi Erneſti*.

IV. *Agnetis*.

V. *Chriſtianæ*.

VI. *Julianæ*.

VII. *Auguſti Erneſti*.

10. *Wolfgangus Heinricus* penatibus ſuis induxit *Juditham Evam*, *Heinrici III. Rutheni Sen.* filiam, atque an. 1657. d. 5. Dec vitam cum morte commutavit; liberos verò quinque ſuſcepit, gnatas nempe duas *Annam Juditham*, n. 24. Jun. 1641. nuptam Colonello *Luxelburgero*; & *Evam Suſannam*, n. 9. Sept. 1644 Filii tres fuere, è quibus natu maximus *Wolfgangus Heinricus* n. 28. Maji 1637. ſequentis anni d. 17. Maji iterum deceſſit; reliqui duo familiam nunc ornant.

11. Prior inter eos naſcendi ſorte eſt

SAMUEL HEINRICUS, *Dynaſta de Schœnburg*, *Dn. in Glaucha & VValdenburg*; Is auram vitalem hauſit ao. 1642. d. 26. Sept. & fœdere jugali ſibi ſociavit *Magdalenam Sophiam*, *Johannis Caſpari* patrui filiam, è qua fœmella unica, *Sophia Maria*, an. 1676. d. 15. Mart. nata ei eſt.

12. WOLFGANGUS HEINRICUS, *Dynaſta de Schœnburg* &c. illius frater, lucem aſpexit an. 1648. d. 14. Jul. & connubio ſibi junxit *Julianam Catharinam* agnatam, fratris ſororem, quæ ei peperit

I. *Heinricam Sophiam*, n. 11. Maji 1670.

II. *Iohannem Caſparum*, n. 26. Dec. 1671.
III. *VVolfgangum Heinricum*, n. 13. Dec. 1672.
IV. *Magdalenam Eleonoram*, n. 24. Febr. 1674.
V. *Iulium Heinricum*, n. 6. Febr. 1675.

13. *Scuto* Schœnburgii uti ſolent ſimplici, *baltheis binis rubeis & argenteis* exarato; cui incumbit *galea coronata*, ſuſtinens *jugum alarum ſcutariis baltheis* impreſſarum. *Laciniæ rubeæ* ſunt & *argenteæ*. Spen. Op. Her. l. p. 6. 11.

CAP. XVI.

DE COMITIBUS SCHWARZBURGICIS.

FAmiliæ *Schvvarzburgicæ* origines, uti plerarumque illuſtrium in Germania ſtirpium, incertæ atque obſcuræ ſunt, quod quidem ruditati ne dicam? an ſimplicitati illorum ſeculorum, in quæ prima Imperii Germanici tempora inciderunt, tribuendum; utpote quibus frigente literatura optimus ac præſtantiſſimus quisque facere quàm dicere, gladium vibrare quam ſtylum prehendere malebat. Dum itaque, quoties de primis clararum familiarum incunabulis agitur, traditiones ac opiniones regnant, diverſæ utplurimum ſententiæ emergunt, quod in Schwarzburgica etiam uſu venit; hanc enim nonnulli ad *Witekindum* quendam, cognomento *Nigrum* referunt, qui à Carolo M. an. 779. captus, ſacro fonte ablutus & *Ludovicus* nominatus fuerit, filiosque duos *Witekindum* & *Walpertum*, accepto verò baptiſmo *Carolum* & *Ludovicum* appellatos habuerit; eis cùm Carolus Imp. tractum viginti milliarium in *Thuringico* ſaltu jure hæreditario poſſidendũ donaſſet, à Carolo *Schvvarzburgicam*, à Ludovico autem *Gleichenſem* arces extructas fuiſſe, & utrumque progeniam inde cognominatam ex ſe genuiſſe ferunt. Alii Schvvarzburgicos à priſcis Comitibus de *Keverburg*, a caſtro hujus nominis, cujus rudera prope civitatem *Arnſtad* adhuc viſuntur, ſic dictis, derivare amant, atque ex illis quendam extructa arce *Schvvarzburg*, a novo domicilio nomen mutuaſſe perhibent: cui ſententiæ inde robur addi ſolet, quod *Keverburgenſes* iisdem inſignibus uſi fuerint, quæ nunc *Schvvarzburgici* geſtant, *aureo* ſcilicet *leone* in ſcuto *cæruleo*. Keverburgenſium porrò originem vel a Gothis, vel à Gallis, & quidem à *Lotharii* Regis filio ſexto *Gundaro* ſive *Gunthero* arceſſunt. Henning. Tom. IV. p. 314.

2. Antiqui ſplendoris ſui familia duo illuſtria habet argumenta: primum id [illegible] præcipuum, quod ex ea *Guntherus* ad Auguſtam

dignitatem an. 1349. eligi meruerit; alterum, quod peculiari elogio in *quatuor Comitibus Imperii*, Clivio, Cilejenſi & Sabaudo æquiparati numerentur. Quamvis autem multi ex recentioribus, inter quos familiam ducit Incomparabilis *Conringius*, omnẽ de *Quatuor virgis Imperii* hiſtoriam ab antiquis in dulcedinem fabulæ compoſitam fuiſſe ſentiant, nititur tamen titulus Schwarzburgicorum Comitum, der vier Grafen deß Reichs/ Diplomatibus Cæſareis, illo inprimis, quod a Maximiliano I. an. 1518. in Comitiis Auguſtanis familiæ datum eſſe *Ahaſver. Fritſchius* in *Diſſertation. de famil. Schvvarzb.* refert. Cap. 3. §. 1.

3. Genealogiam ſtemmatis, quam *Henningius* inde à *Witekindo Nigro* enumeravit, *Rittershuſius* à *Gunthero*, quem *Secundum* hujus nominis dicunt, inchoavit. Hic Philippo Cæſari fortem operam adverſus Hermannum Landgravium navaſſe, & an. 1212. diem ſupremum obiiſſe fertur. Ejus filius *Heinricus* Fridericum II. in Palæſtinam comitatus eſt, & prope Damaſcum inſigni fortitudinis gloria inclaruit. Is atavus fuit *Guntheri Auguſti*, quem quidem de Imperiali faſtigio, ad quod ob inſigne robur animi aliasque dotes evectus fuerat, ſexto ſtatim menſe, mors inſidiis æmuli accelerata deturbavit, & è medio ſuſtulit. Num poſteros habuerit, non ſatis exploratum eſt; quos enim *Rittershuſiana tabula* ei dat liberos, alii planè prætereunt, & Gunthero Auguſto in proxima generatione alium *Guntherum* (qui *Rittershuſio* illius nepos ex *Heinrico* filio eſt, & *Annam Leuchtenbergiam* in matrimonio habuit) ſubſtituunt; incerti tamen, utrum ex eo, an ex ejus fratre natus fuerit. In eo verò conſentiunt, *Guntherum* hunc è *Leuchtenbergia* patrem extitiſſe *Guntheri Archiepiſcopi Magdeburgenſis* & *Heinrici*, qui ſtemma propagavit, avusque nato cognomine nepotum ſeptem, è quibus tres *Guntheri*, quatuor *Heinrici* nomen tenuerunt. Inter *Heinricos* natu maximus *Bremenſem* & *Monaſterienſem* Diœceſin rexit; cæteri itidem *Eccleſiaſtica* munia obierunt. *Guntheri* autem uxores duxerunt, & ſobolen generarunt: *Senior* quidem unicæ tantum filiæ, in *Anhaltinam* familiam elocatæ, parens fuit; *Junior* è gnato *Heinrico* nepotes etiam habuit, in quibus ejus poſteritas defecit; *Medius* ſtemma continuavit, avusque *Guntheri* fuit, à quo, qui nunc ex hac ſtirpe vivunt, communem ſanguinem ducunt. Is, præter alios liberos, quatuor præcipue filios habuit, nempe *Guntherum*, *Johannem Guntherum*, *Wilhelmum*, & *Albertum*. Ex his *Gunthero* rei militaris peritia, quam Maximiliano II. Imp. cùm ejus exercitum in Hungaria adverſus Turcas ductaret, probavit, cogno-

gnomentum *Belliceſi* peperit. Matrimonium ejus, quod cum *Catharina Naſſovia* contraxit, ſterile fuit; *Wilhelmus* etiam, ejus frater, licet bis maritatus, prole caruit; à *Johanne Günthero* autem & *Alberto* lineæ ortæ ſunt: *Arnſtadenſis* & *Rudelſtadenſis*.

4. Prioris autor *Joh. Guntherus* filios, qui ad juſtam ætatem pervenerunt, aliquot habuit; è quibus tamen unus tantùm, isque natu minimus, *Chriſtianus Guntherus*, uxorem duxit, nempe *Annam Sibyllam* patruelem. Fuiſſe in eo prædicatur ſumma probitas, ſumma juſtitia, ſumma in egenos liberalitas; bellicæ etiam virtutis documenta in Hungaria adverſus Turcas edidit. Mortalitatem an. 1642. exuit, poſtquam liberos novem ex ſe genuiſſet: è filiabus ſola ſupereſſe fertur *Catharina Eliſabetha*, *Heinrici II. Junioris Rutheni in Gera* vidua; *Sophia Eliſabetha* vitam innupta an. 1677. d. 30. Sept. finivit. Filii præcipuè tres fuere, qui omnes in Libitinæ rationes jam venerunt; videlicet *Chriſtianus Guntherus*, *Antonius Guntherus* & *Ludovicus Guntherus*. Primus, qui pietate in Deum & amore erga ſubditos *Probi* cognomen implevit, & *Arnſtadium* incoluit, *Sophiam Dorotheam*, *Georgii C. de Mœrsburg & Beffort* filiam, in matrimonium an. 1645. duxit, &, liberis ſex ex ea procreatis, an. 1666. d. 10 Sept. è vita diſceſſit; ſecutusque eum eſt triennio poſt filius, quem unicum habuit, *Johannes Guntherus*, Tubingæ, ubi literis operam navabat, an. 1669 d. 29. Aug. præmatura morte oppreſſus; ſequenti autem anno 1670. d. 2. Jan. fata quarto genitam, è filiabus, *Chriſtinam Eliſabetham* abſtulerunt, ita ut ex illius progenie fœminæ tantùm quatuor, poſteà nominandæ, nunc ſuperſint.

5. *Antonius Guntherus* ſedem *Sondershauſæ* fixit, & magnanimitatis laudem conſecutus eſt; habuit in conjugio *Mariam Magdalenam*, *Georgii Wilhelmi C. Palatini in Birckenfeld* gnatam; è qua decies pater factus, an. 1666. m. Aug. naturæ debitum perſolvit, poſtquam è liberis quatuor præmiſiſſet: ſex autem ſuperſtites poſt ſe reliquit, fœminas quatuor, mares duos.

6. Ex his familiam in præſentia ducit

CHRISTIANUS WILHELMUS, *Quatuor Comitum Imperii Comes in Schwarzburg & Hohnſtein, Dn. in Arnſtad, Sondershauſen, Leutenberg, Lohra & Clettenberg.* Is auram vitalem hauſit an. 1647. d. 16. Jan. atque an. 1673. d. 22. Aug. ſollemni nuptu duxit *Antoniam Sibyllam*, *Alberti Friderici C. de Barby & Sophiæ Urſulæ Oldenburgicæ* gnatam; è qua num prolem ſuſceperit, reſciſcere non fuit integrum.

7. *Antonius Gunther*, ejus frater unicus, prodiit in lucem an. 1653. d. 10. Oct.

8. *Sororum*, quarum quatuor eſſe dixi, nomina hæc ſunt:

I. *Anna Dorothea*, n. 18. Aug. 1645. nupta *Heinrico IV. Juniori Rutheno in Gera*, amitino ſuo, an. 1672.

II. *Clara Iuliana*, n. an. 1648.

III. *Eleonora Sophia*, n. 14. Sept. 1650.

IV. *Maria Magdalena*, n. 29. Jul. 1655.

9. *Ludovicus Guntherus*, Chriſtiani Guntheri I. filius natu minimus, domicilium in caſtro *Ebeleben* inſtituit, atque an. 1669. m. Nov. connubio ſibi junxit *Concordiam*, *Johannis C. Sayno-Witgenſteinii* gnatam; ante annum autem non ita multum vivendi finem fecit, cum duplicem tantùm prolem infirmioris ſexus ſuſcepiſſet, nempe *Annam Auguſtam*, & *Concordiam*.

10. Sequuntur nomina filiarum quatuor *Chriſtiani Guntheri II.* & *Sophiæ Dorotheæ Mœrsburgicæ*, quas ſuperſtites eſſe dixi:

I. *Sibylla Iuliana*, n. 20. Jul. 1646. uxor ſecunda *Heinrici I. Senioris Rutheni in Graiz*, an. 1672. ducta.

II. *Sophia Dorothea*, n. 8. Jun. 1647. nupta *Erneſto C. de Stolberg*.

III. *Clara Sabina*, n. 4. Jul. 1648.

IV. *Eleonora Catharina*, n. 4. Mart. 1653.

11. *Rudolſtadenſem* lineam, ad quam nunc ſermo deflectit, *Albertus* condidit. Is è priore conjuge *Juliana Naſſovia* multam ſobolem, filios præcipuè duos genuit: *Carolum Guntherum*, & *Ludovicum Guntherum*. Ille *Annam Sophiam Anhaltinam* in matrimonio habuit, ſed liberos nullos procreavit. Hic, pietatis laude inclutus, ex uxore *Æmilia Oldenburgica* quinquies pater factus eſt, atque an. 1646. d. 4. Nov. vitam cum morte commutavit: ex ejus liberis, quos omnes ſuperſtites reliquit, filiæ tres natu majores, nempe *Sophia Juliana*, *Ludomilla Eliſabetha* & *Chriſtiana Magdalena*, uno eodemque anno, qui ſeculi ſecundus & ſeptuageſimus erat, fatis conceſſerunt, & poſteriores quidem duæ (quarum natu major agnato *Sondershuſano* deſponſata fuerat) diem etiam eundem fatalem habuere, nempe 11. Mart. primæ verò d. 14. Febr. ſupremus fuit.

12. Duo itaque tantum ex *Ludovici Guntheri* liberis in vivis ſunt, mas & fœmina; Ille qui *Rudolſtadii* nunc imperat, eſt

ALBERTUS ANTONIUS *Quatuor Comitum Imperii Comes in Schwarzburg & Hohnſtein, Dn. in Arnſtad, Sondershauſen, Leutenberg, Lohra & Clettenberg*, natus an. 1641. d. 2. Mart. Matrimonium ejus tenet *Æmilia Juliana*, *Alberti Fri-*

derici C. de Barby, & Sophia Urſula Oldenburgica gnata, ao. 1665. d. 7. Jun. ducta, è qua ſuſtulit

I. *Ludovicum Fridericum*, n. 4. Nov. 1667.

II. *Albertinam Antoniam*, n. 15. † 17. Sept. 1668.

13. *Maria Suſanna*, illius ſoror, ao. 1646. d. 17. Jan. in lucem prodiit, & innupta eſt.

Spen. Op. H. l. 8. c. 14. 14. *Scuto* Comites modò recenſiti utuntur *quadripartito*, median e *cruce aurea & cœrulea taniis* exarata: area 1. & 3. bipartitæ *Arnſtadenſe & Sondershuſanum* ſymbola alternatim repetunt; illud *aquilam nigram in ſolo aureo*, hoc *in argenteo par cornuum rubeorum cervinorum, cum cranii aliqua parte*, repræſentant; incumbit eis parmula *Schvvarzburgicorum* gentilitia, eademque *cœrulea leonem aureum* continens. Area 2. & 4. iterum bipertitæ *Hohnſteiniam & Lauterbergiam* teſſeras repetunt, illa *teſſellis argenteis & rubeis* conſtat, hæc *ſuperiore ſui parte cœrulea leonem gradientem aureum, inferiore aurea faſcias duas cœruleas* refert: incumbit eis ſcutulum *argenteum, cervo rubeo vel nigro ornatum*; quod *Clettenbergium* emblema eſſe creditur. Podem clypei argenteum occupat *furca & pecten minio* tinctus; eo munus *Hippocomi Imperii*, quod penes *Leutenbergicos* Schvvarzburgiorum agnatos quondam fuerit, deſignari, Celeb. *Spenerus* cenſet. *Galeis* hoc ſcutum *tribus* tegitur, iisdemque *coronatis*: in prima *inter duo cornua rubea aquila nigra* apparet, mediæ inſiſtit *Schvvarzburgicus leo corona, pennis pavoninis decorata, cinctus*; tertia *Hohnſteinia* inter *duo cornua cervina*, alterum *argenteum*, *rubeum* alterum, *eandam pavoninam* monſtrat. *Telamones* ſcutum ſuſtinent *Vir & fœmina ſylveſtres, vexillum ex rubro & argento bipertitum manu geſtantes.*

15. Ditiones Comitum Schwarzburgicorum referuntur ad *Circulum Saxonicum* Loco cit. c. 5. *ſuperiorem*, &, Excellentiſſimo *Fritſchio* indice, XX. præfecturas, XV. caſtra, XII. civitates & VII. oppida, in quibus ultra ſexaginta millia hominũ habitant, complectuntur; illas verò à diverſis Dominis feudi titulo recognoſcunt nempè: ab *Imperio* caſtrum *Schvvarzburg*, quod auriferum flumen *Schvvarza* alluit, caſtra & civitates *Blanckenberg*, *Leutenberg*, *Gehrn*, *Ehrnſtein*; à *Regno Bohemia Rudolſtad & Kœniz*; ab *Archiepiſcopatu Moguntinenſi Sunderhauſen & Strauſberg*; ab *Electorali Saxonica* domo *Franckenhauſam*, *Heringa medietatem*, *Kelbra*, *Greuſen & Klingen*; à *Ducali Saxonica* domo *Arnſtad*, *Kevernburg*, *Planen & Ilmen*; à domo *Haſſo-Caſſellana Allersberg*, & pagum *Geſchvvende*; à Duce *Hanoverano* præfecturam *Hohnſtein*; ab *Abbatia Fuldenſi* caſtrum *Almenshauſen*, & pagum *Abtspeſſingen*.

16. Fuerunt etiam in eorum ditione aliquandiu dynaſtiæ *Lohra* & *Clettenberg*, quas cum Comitatu *Hohnſteinenſi*, vigore *pacti confraternitatis hæreditaria*, an. 1433. inter Comites *Schvvarzburgicos, Hohnſteinenſes* & *Stolbergicos* initi, extincta cũ ultimo Comite *Erneſto* ao. 1593. *Hohnſteinenſi* familia, occuparunt, & adverſus Epiſcopum *Halberſtadienſem*, cujus feudum erant, per ſententiam Cameralem pro ſe latam ſibi aſſeruerant: in turbis autem bellicis Germaniæ illis iterum ſpoliati ſunt, cumque per *pacem Weſtphalicam* Halberſtadienſis Diœceſis cum prædictis dynaſtiis *Electori Brandenburgico* collata fuiſſet, omnem eas recuperandi ſpem amiſerunt; & licet hujus damni compenſationem ſæpe opere maximo ab Ordinibus Imperii in comitiis petiiſſent, id ſolum anno demum 1674. impetrarunt, ut ſibi à Cæſare promitteretur *collatio feudi* cujusdam *Imperialis*, quando aliquod apertum fieri contingeret.

17. Habent de cætero hoc eximium Comites Schwarzburgici, quod in *diætis circularibus Saxoniæ ſuperioris primum in ſcamno Comitum locum* occupant, *Directoriumque*, ceu vocant, tenent: privilegio etiam gaudent, quo ab Imperatoribus ipſis *ſingulare votum inter Principes*, in publicis Imperii comitiis tributum fuit; licet ab ejus uſurpatione hactenus abſtineant.

CAP. XVII.

DE COMITIBUS A SOLMS.

E *Naſſovia* gente *Solmenſes* provenisſe ſuperiùs, *ὡς ἐν παρόδῳ*, dictum fuit: *Eberhardo* enim *Naſſovio*, quem *Potentem & Magnificum* cognominarunt, præter alios filios, Naſſoviæ ſtirpis propagatores, *Philippus* etiam tribuitur, qui caſtrum *Solmenſe* ad amnem cognominem extruxerit; atque ex *Catharina Hanovia* gnatum ſuſceperit *Ottonem*, dictum *Comitem de Solms*. Hic, è recenſione *Speneri*, pater extitit *Wilhelmi*, cujus in Op. Her. l. 2. c. 25. ludis equeſtribus Magdeburgicis an. 935. mentio occurrit; quoque genitus eſt *Eitelcrafft*, qui circa an. 946. condidiſſe dicitur *Braunfelſium*, & *Arnoldum* reliquit, hic *Philippum*, is *Heinricum*, quo nati ſunt *Marquardus & Heinricus* II. Ab hoc linea orta eſt, quam *Johannes*, filius *Johannis*, cognomento Eyringsleben/ao. 1410. morte ſua terminavit.

1. *Marquardus* alterum ramum profecit, genito *Heinrico*, cujus filius *Bernhardus* fuit, à quo *Rittershuſiana tabula* ſtemmatis *Solmenſis* initium ducunt. Idem è *Juſtina Lipienſi* gnatum ſuſcepit *Ottonem*, cui cum uxo-

re

re *Agnete*, quæ *Philippi Comitis de Falkenſtein & Munzenberg* filia fuit, pars *Munzenbergicæ* hæreditatis cum *titulo* obtigit. Deceſſerunt ambo, *Otto* nimirum & *Agnes*, a. 1409. omnibusque, quotquot è familia hodie vivunt, communem ſanguinem impertivere. *Bernhardus* enim & *Johannes*, eorum filii, diviſione ditionum inita, (qua ille *Braunfels, Greiffenſtein, Hungen*, & *Wolfersheim*; hic *Lich* & *Laubach* ſortitus eſt) & ductis uxoribus, ramos duos *Braunfelſenſem* & *Lichenſem*, quibus hodienum Solmenſis ſtirps diſtinguitur, condiderunt.

3. *Bernhardus, Braunfelſenſis* rami autor, è filio *Ottone* nepotem *cognominem* habuit, qui an. 1505. usque ad an. 1547. quo fatiscon-ceſſit, Impp. *Maximiliano* & *Carolo* à conſiliis fuit; filiumque genuit *Philippum*, qui patris quidem fata trium annorum intervallo antevertit, ſed ad purgandum à ſuperſtitione Romana Comitatum plurimum operæ ſtudiique contulit. Ejus ex *Anna Teklenburgica* filius unicus *Conradus* avo in regimine ſucceſſit, pater multorum liberorum, quibus *Eliſabetha Naſſovia* ejus uxor familiam auxit; è filiis quinque ad juſtam ætatem pervenere, nomenque ſibi peperere, nimirum *Erneſtus, Johannes Albertus, Reinhardus, Wilhelmus*, & *Otto*. *Hic* in aula Electorali Palatina *Mareſcalli* munus obiit, & in expeditione Alſatica an. 1610. militum ductor ante *Molzhemium* occubuit, nullis ex *Urſula C. Gleichenſi* liberis ſuſceptis; *Erneſtus* Ordinibus fœderatis in Belgio militavit, ſed an. 1595. d. 2. Sept. unà cum *Philippo* & *Erneſto Caſimiro* fratribus *Naſſoviis*, ab Hiſpanis in ſylva *Dinslacenſi*, non procul à *Lippa* fluvio, oppreſſus, fortiter pugnando grave vulnus accepit, quo paulò poſt *Rheinberga* vitam amiſit; à reliquis tribus totidem palmites, *Braunfelſenſis, Hungenſis* & *Greiffenſteinius* propullularunt. Ex his autem medius, *Hungenſis* ſcilicet, cum *Mauritio, Reinhardi* conditoris filio, iterum ante annos non ita multos extinctus eſt: is enim, ducta licet uxore *Florentina*, filia *Joh. Wolfardi Dynaſtæ Brederodii & Annæ Johanna Naſſoviæ*, nullam, an. 1678. menſe Decembri moriens, prolem poſt ſe reliquit; quam unicam tantùm, eamque maſculam, utriusque avi nominibus *Reinhardi Wolfardi* inſignitam, at ævi breviſſimi genuerat. Ejus fratres *Ottonem* ac *Philippum* jam diù ante eum præcox ſatum abſtulit, & *Philippum* quidem *Noribergæ* an. 1665. d. 7. Jan. è militia Turcica redeuntem mors occupavit.

4. *Johannes Albertus*, qui *Braunfelſenſem* palmitem propagavit, *Friderici V. Electoris Palatini Magnus aulæ præfectus*, poſteaque in exilio fidus Achates fuit, atque *Hagæ Comitis* an. 1623. ſupremum diem explevit. E prima conjuge *Eliſabetha C. de Sain & Witgenſtein*, præter filias quatuor ſplendidis matrimoniis auctas, gnatos duos procreavit: quorum natu majori *Conrado Ludovico* cum *Johanna Eliſabetha B. de Winneberg* ſterile conjugium fuit. Alter *Johannes Albertus*, qui Batavis operam addixit, eorumque nomine primò *Ultrajecto*, poſtea *Trajecto ad Moſam* præfuit, ex *Anna Eliſabetha Falkenſteinia* duplicem diverſi ſexus ſobolem genuit, atque an. 1648. fato functus poſt ſe reliquit. In ejus gratiam *Inſtrumento Pacis Oſnabruggenſis, Articulo IV. de reſtituendis*, hæc inſerta fuit pericope: *Joh. Albertus Comes Solmenſis in quadrantem oppidi Buzbacenſis, & quatuor pagos adjacentes reſtituatur*: illos enim *Ludovicus Landgravius Haſſo-Darmſtadienſis* anno 1623. qua tempeſtate Solmenſes Palatinæ calamitati involuti premebantur, occupaverat.

5. Solus itaque nunc *Braunfelſenſem* palmitem ſuſtinet

HEINRICUS TRAJECTANUS, *Comes in Solms & Braunfels, Dn. in Munzenberg*. Is an. 1636. in hujus vitæ ſcenam prodiit, & in patris inſtituta abiens, Fœderati Belgii Ordinibus ſtipendia fecit; jamque *ductor cohortis prætoriæ Principis Arauſionenſis*, & *Commendator Baliviæ Ultrajectinæ*, quæ ad Teutonicum Ordinem Equeſtrem pertinet, audit, ejusque fructus percipit. Ad conjugium ob cauſas, ut ajunt domeſticas, animum nondum adjecit.

6. *Amalia*, ejus ſoror unica, cuidam è *Clivenſi* nobilitate nupſiſſe, nunc verò in viduitate vivere perhibetur.

7. In *Greiffenſteinenſi* linea *Wilhelmus*, ejus autor, ex *Amalia Naſſovia* filios præcipuè tres habuit, *Johannem Conradum, Wilhelmum* & *Ludovicum*. Primus ex *Anna Margarita*, agnata *Lichenſis* lineæ, liberos quidem ſuſtulit, ſed βραχυβίους, ita ut vivis exemptus nullos poſt ſe relinqueret; *Ludovicus Annam Mariam C. de Criechingen, Johannis Georgii Rheingravii* viduam, uxorem duxit, ſed improlis deceſſit; *Wilhelmus* fœcundior fuit, & è duplici matrimonio (prius *Johanna Sibylla*, agnata *Lichenſis* lineæ, poſterius *Erneſtina Sophia Hohenloica*; è domo *Schillingsfurſt*, tenuit) aliquot liberorum pater factus eſt. Ex iis, qui è ſecundo thoro prodiere, natu maxima *Sophia Amalia* vivere deſiit; *Fridericus Magnus* Batavis meruit, & in obſidione *Trajecti ad Moſam* an. 1676. vulneratus, paucos poſt dies, quæ 5. Aug. fuit, animam exhalavit; gnatæ duæ ſupererant. E ſobole prioris conjugii, primogenita *Eliſabetha Margarita*, *Ludovico Chriſtiano C. Witgenſteinio* elocata, vivis itidem

exempta eſt; tres autem ſequioris ſexus cum filio unico ſuperſtites ſunt.

8. Hic parenti vitæ munere perfuncto in regimine ſucceſſit, & hoc nomine cluit

WILHELMUS MAURITIUS, *Comes in Solms & Braunfels, Dn. in Munzenberg.* Sociavit is ſibi connubio an. 1679. m. Febr. *Magdalenam Sophiam, Wilhelmi Chriſtophori Landgravii Haſſiæ in Bingenheim*, è prima conjuge *Sophia Eleonora* agnata, filiam; quam prolem quidem, ſed iterum extinctam periiſſe accepimus.

9. Trigæ ſororum, quas germanas ille habet, hæc eſt nomenclatio:

I. *Ludovica VValburgis*, innupta.

II. *Chriſtina Sibylla, Ferdinandi Maximiliani C. Oetingenſis in Baldern* conjux, cujus etiam fatis acceſſit.

III. *Carola Erneſtina, Alberto C. de Lœvvenſtein & Wertheim* elocata.

10. *Eleonora Sophia*, & *Anna Iohanna*, *Mauritii Wilhelmi* ſorores *conſanguineæ*, cœlibem adhuc vitam agere feruntur.

11. *Lichenſem* ramum quod attinet, abiit is non una vice in palmitum divergia, ditionum tamen etiam acceſſionibus locupletatus eſt: ipſe ſtatim ejus ſator *Iohannes* cum *Eliſabetha Catharina Cronbergia* conjuge *Rœdelheimium* obtinuit; ejus autem è *Cunone* filio nepos *Philippus* dominium *Sonnenvvald* in Luſatia inferiore emptionis titulo à *Minckvviziis* acquiſivit; præterea præfectura *Pouch*, gratia Friderici Electoris Saxoniæ, cujus nomine Coburgenſem Principatum adminiſtrabat, auctus fuit. In ejus filiis *Reinhardo & Ottone* prima diviſio in *Lichenſem* & *Lanbacenſem* palmites contigit. E priore, in *Reinhardi* gnatis *Erneſto* & *Hermanno Adolpho*, lineæ *Lichenſis* ſpeciatim ſic dicta & *Hohenſolmenſis* propullularunt. *Erneſtus*, *Lichenſis* lineæ autor, Caroli V. *Cubicularius* & *Dapifer*, atque in obſidione Metenſi *Colonellus* fuit; pater autem *Georgii Eberhardi*, qui in bello Belgico fœderatis Ordinibus militans famam conſecutus eſt, ſed liberos ex ſeſe non genuit; *Philippi*, qui Cæſaris *Conſiliarius* & *Colonellus* liberos quidem, at nepotes non habuit; & *Erneſti*. Is in aula Colonienſi educatus, poſteà Marpurgicam frequentavit, & ex *Anna Mansfeldia* multam ſobolem ſuſcepit; è qua ſolus *Ludovicus Chriſtophorus* in conjugio vixit, ducta *Amœna Amalia, Hermanni C. de Wied* filia, quæ adhuc ſuperſtes eſſe fertur, ille verò, cum filio primogenito *Erneſto Auguſto*, an. 1645. d. 14 Aug. nato, rebus humanis exemptus eſt.

12. Inter ſuperſtites filios, qui duo ſunt, potior natura eſt

HERMANNUS ADOLPHUS MAURITIUS, *Comes in Solms & Braunfels, Dn. in Munzenberg, VVildenfels & Sonnenvvald.* Is auram vitalem hauſit anno 1646. d. 12. Sept. & adulta ætate jugali fœdere ſibi ſociavit *Annam Mariam, Johannis Auguſti*, agnati in *Rœdelheim*, & *Eleonora Crazia* gnatam.

Carolus Ludovicus, ejus frater, lucem vidit an. 1648. d. 23. Apr.

Soror eorum unica *Iohanna Eliſabetha*, n. 30. Jun. 1644. ad impares nuptias delapſa eſſe perhibetur.

13. In *Hohenſolmenſi* linea *Hermannus Adolphus*, ejus conditor, aliquot habuit liberos, quibus in *tabula Rittershuſ.* enumeratis addi debet *Dorothea Sophia*, n. 17. Oct. 1595. nupta an. 1616. *Georgio Friderico C. Hohenloico*, mortua 8. Jan. 1660. E filiis *Philippus Reinhardus*, *Eliſabetha C. de VVied* maritus, pater fuit *Philippi Reinhardi, Mauritii, Ludovici, Joh. Erneſti*, & *Mariæ Eleonoræ*. Hæc an. 1632. nata, *Erneſto Landgravio Haſſiæ in Rheinfels* an. 1647 in manum convenit, & ſuperſtes eſt; *Ludovicum* in ipſo ortu mors intercepit; *Mauritium* & *Joh. Erneſtum* in cœlibatu vitam peregiſſe accepi; *Philippus Reinhardus* autem familiam propagavit, ducta primis nuptiis *Anna Amalia, VVilhelmi* agnati in *Greiffenſtein* filia; ſecundis *Catharina Eleonora, Joh. Georgii B. de Tſchernembl* filia. Hac nata eſt *Maria Sabina*, quæ hoc ipſo anno 1683. *Friderico C. de Wied* nupſit. E priore autem thalamo provenere *Johannes Heinricus Chriſtianus*, qui patri defuncto in regimine ſucceſſit, & ad *Pontificiorum* ſacra deflexit, turbas in familia daturus, ni fata eum maturè rapuiſſent, quod circà an. 1668. contigit; *Heinricus Wilhelmus*, itidem mortuus; & qui nunc ditionem paternam regit, nimirum

LUDOVICUS, *Comes in Solms & Braunfels, Dn. in Munzenberg, VVildenfels & Sonnenvvald*, maritus *Ludovicæ*, filiæ *Chriſtiani Alberti C. de Dohna*, & *Sophiæ Theodoræ Brederodia.*

14. *Lanbacenſem* palmitem, ad quem nunc ſermo deflectit, *Otto* proſeviſſe dictus eſt. Huic è filio *Friderico Magno* nepotes duo fuere: *Johannes Georgius*, & *Otto*. Hic *Sonnenvvald* incoluit, & dynaſtiam *VVildenfels* in Voitlandia, *Anarco Friderico B. de VVildenfels*, ultimo familiæ ſuæ, anno ſeculari extincto, excerto contractu obtinuit; ea, poſtquam *Fridericus Albertus*, Ottonis filius, ἄπαις an. 1615. interiiſſet pulvere pyrio combuſtus, cum reliqua hæreditate ad patrueles tranſiit. *Johannes Georgius* Heros religio-

ligionis, juſtitiæ & pacis amans, in templa, ſcholas & pauperes beneficus celebratur, & numeroſæ ſed egregiæ ſobolis pater fuit: è filiabus ſex in ſplendidiſſimas familias elocatæ fuerunt; filii plerique multis fortibus factis, & gloria militari inclaruere. A tribus, nempe *Alberto Ottone, Heinrico Wilhelmo*, & *Johanne Georgio*, lineæ ortæ ſunt: *Laubacenſis, Sonnenvvaldica* & *Barrutina*. Sed *prima* in *Alberti Ottonis*, (qui ante *Bredebendam* globo tormentario percuſſus an. 1610. periit) è filio cognomine, nepote *Carolo Ottone* quoad mares defecit; is enim, an. 1676. mortuus, nonniſi quatuor filias, ex *Amœna Eliſabetha, Arnoldi Jodoci C. Bentheimii* gnata, ſuſceptas poſt ſe reliquit, videlicet

I. *Amaliam Catharinam*, nuptam anno 1679. *Philippo Landgravio Haſſiæ* lineæ *Caſſelenſis*.

II. *Eliſabetham VVilhelminam*.

III. *Annam Bellicam Florentinam*, deſponſatam *Arnoldo Mauritio Wilhelmo C. Bentheimio in Steinfurd*.

IV. *Carolam*.

15. Habuit Carolus Otto ſororem Eliſabetham Albertinam, quæ Wilhelmo Pr. Anhaltino in Hazgeroda an. 1671. in manum convenit.

16. *Sonnenvvaldicæ* lineæ autor *Heinricus Wilhelmus*, Regi Sueciæ charus fuit, ejusque auſpiciis Comitatu *Schvvarzenbergico* cum Dynaſtia *Landsbergenſi* potitus eſt, quam etiam titulis ac inſignibus ſuis inſeruit; obiit *Suinfurti* è vulnere, quod, cum Tillius in Bambergam erumperet, accepit, an. 1632. d. 21. Mart. poſtquam è duplici conjugio aliquot liberos ſuſcepiſſet. E priore *Sophia Dorothea Mansfeldia* prodiere: *Johannes Georgius*, brevis ævi; *Anna Sibylla, Joachimi Erneſti C. Oetingenſis* uxor; & *Erneſtina Sophia*, in prima ætate extincta. E poſteriore *Maria Magdalena Oetingenſis* provenerunt: *Eliſabetha Carola*, nupta 1 *Georgio Friderico C. Rappolſteinio*, 2 *Joh. Philippo C. Leiningenſi in Bockenheim*, an 1666 mortua; *Sophia Dorothea, Ulrici D. Wirtenbergici* conjux; *Ludovica Heinrica*, n. 30. Jun. 1626 †. 24. Dec. 1630. *Joh. Chriſtianus*, n. 25. Oct. 1628. †. 13. Mart. 1629. *Maria Leonora* & *Chriſtina*, gemellæ, ſtatim defunctæ; *Hedvvigis Sophia*, itidem brevis ævi; & qui in præſentia *Sonnenvvaldiam* incolit

GEORGIUS FRIDERICUS, *Comes in Solms & Braunfels, Dn. in Munzenberg, Wildenfels & Sonnenvvald*, natus an. 1625. Is, poſt primæ uxoris *Praxedis Hohenloica* fata, ſecundis votis duxit *Annam Sophiam, Chriſtiani Pr. Anhaltini Bernburgenſis* & *Eleonoræ Sophiæ Holſatæ* gnatam; è qua liberos genuit, nempe, præter *Joh. Ludovicum* & *Joh. Georgium* iterum extinctos, *Ottonem Heinricum VVilhelmum*, n. 1668. & *Sophiam Albertinam*, n. m. Oct. 1672.

17. Reſtat linea *Barrutina*, à caſtro *inferioris Luſatiæ* ſic dicta; ejus autor *Johannes Georgius*, Pragæ an. 1632. d. 4. Febr. peſte abreptus, ex *Anna Maria Erpacenſi* filios quinque, gnatas quatuor ſuſcepit; harum nomina hæc ſunt: *Sophia Eliſabetha*, uxor *Joh. Wolfgangi B. de Schellendorf*, jam vivis exempta; *Sophia Maria*, nupta *Georgio Erneſto L. B. à Schœnburg*, deinde *Georgio Alberto M. Brandenburgico*, lineæ *Culmbacenſis*; *Anna Maria*, cœlebs; & *Eleonora*, *Heinrico Joachimo à Schulenburg* elocata. Inter filios natu major *Joh. Ludovicus*, n. 1621, 14. Jun. an. 1631. deceſſit; *Joh. Auguſtus* n. an. 1623. habitavit *Rœdelheimii*, atque an. 1653. Ratisbonæ *Eleonoram Barbaram Mariam, Joh. Philippi Comitis Crazii de Scharfenberg* filiam, thalamo ſibi junxit; è qua aliquot liberos poſtea recenſendos, an. 1680. moriens, reliquit. Cœteri ejus fratres ſuperſtites ſunt.

18. JOH. FRIDERICUS, *Comes in Solms & Braunfels, Dn. in Munzenberg, VVildenfels & Sonnenvvald*, an. 1625. d. 21. Febr. in lucem editus, poſt *Caroli Ottonis* agnati obitum è Luſatia *Laubacum* habitatum conceſſit, habetque in conjugio *Benignam, Sigismundi Sigfridi C. de Promniz* & *Catharinæ Eliſabetha Schœnburgia* gnatam; cum qua gnatos quatuor, filias tres genuit, videlicet:

Ioh. Sigismundum, n. an. 1668. †. an. 1678.

Fridericum Erneſtum, nat. ao. 1671. d. 20. Mart.

Carolum Ottonem, n. 13. Sept. 1673.

Heinricum VVilhelmum, n. 16. Maji 1675.

Magdalenam VVilhelminam.

Erdmuthen Benignam,

& denique *Ludovicam Bibianam*.

19. FRIDERICUS SIGISMUNDUS, *Comes in Solms*, &c. n. an. 1627. *Wildenfelſam* incolere fertur; maritus *Erneſtæ*, filiæ *Ottonis Alberti L. B. de Schœnburg* & *Erneſtæ Ruthena*: pater

Ottonis Alberti, n. a. 1667. †.

Friderici Sigismundi,

& *Iohannis Chriſtiani*.

20. JOH. GEORGIUS, *Comes in Solms*, &c. *Barruti* degit. Is an. 1629. lucem vitalem primùm aſpexit, & thori ſociam habuit *Sophiam Eleonoram, Georgii Ariberti Pr. Anhaltini* ex *Johanna Eliſabetha de Kroſig* gnatam, an. 1677. mortuam.

21. *Johannis Auguſti* in *Rödelheim* & *Eleonore Crazie* liberorum ſylloge hæc eſt:

I. *Joh. Auguſtus*, n. 10. Apr. 1655. †.
II. *Ioh. Carolus Eberhardus*, } gemelli, n. 4.
III. *Sophia Eliſabetha*, } Jul. 1657.
IV. *Joh. Georgius*, n. 12. Sept. 1658. †.
V. *Anna Maria*, oupta *Hermanno Adolpho Mauritio*, agoato in *Lich*.
VI. *Eleonora Magdalena*.
VII. *Ludovicus*, n. 28 Sept. 1664.
VIII. *Ludovicus Georgius Heinricus*, n. 25. Aug. 1667.
IX. *Philippus Fridericus*, o. 17. Sept. 1668.
X. *VVilhelmus Fridericus*, n. 15. Nov. 1669.

Spen. Op. Her. l. 2. c. 89. 22. *Scutum* Solmenſe *bipertitum* eſt, ita ut utraque pars iterum in *quadras* dividatur: *dextræ partis* qoadra 1. & 4. *aurea leonem cærulenm, lingua & falculis rubeis*, geotilitiam teſſeram *continet*, 2. & 3. *transverſim ex minio & auro ſecta* Monzenbergicum ſymbolum *exhibet*: *ſiniſtræ partis* quadra 1. & 4. *aurea roſam nigram* Wildenfelſenſe *δεῖγμα refert*, 2. & 3. *nigra leonem argenteum* Sonoeowaldenſe emblema *repræſentat*. Galearum, quæ *tres* ſunt, prima *Munzenbergica* eſt, jam alibi delineata; ſecunda *Solmenſis* inter *jugum alarum minio & auro diſtinctarum* ſuſtinet *leonem cæruleum, adverſa fronte ſedentem*; tertiam *Sonnenvveldiam* premit *πρόσωπον leonis*.

23. Comprehenduntur *Comites Solmenſes* potiſſimùm ſub *Circulo Rhenano ſuperiore*; ratione autem poſſeſſiunum Luſaticarum ab Electore Saxoniæ extrahuntur. In religione partim *Evangelicorum*, partim *Reformatorum* ſacris adhærent; illis quidem *Lichenſis* & *Barrutina* linea, his autem *Braunfelſenſis*, *Greiffenſteinenſis* & *Hohenſolmenſis*.

CAP. XVIII.

DE COMITIBUS A STOLBERG.

ORiginem inclutæ *Stolbergicæ* familiæ traditio pervulgata ad quendam *Ottonem de Columna* refert, qoi nobili apud Romaoos ſtirpe generatus, Juſtino Imperatori circa A. C. 566. militaverit, comque caſu cervum nigrum ingeotis magnitudinis in ſylva Hercynia cepiſſet, & Cæſari dono miſiſſet, huoc ajunt prodigioſam aoimalis proceritatem miratom, illi conceſſiſſe, ut ejus coloris cervo impoſterum in clypeo uteretur, præterea tractum in Hercynia, ubi *Stolberga* arx (à *chalybe*, von den Stahlgruben / ſic dicta) ædificata jam erat, jure hæreditario poſſidendom ipſi tradidiſſe. Ab hoc Ottone *Henningius*, familiæ Genealogiam uſque ad ſuam ætatem non interrupta ſerie pertexuit, & inter illum atque *Heinricum*, à qoo *tabula Rittershuſiana* initium ducit, octodecim generationes enumeravit. Tom. IV. pag. 113. & ſeq.

2. Sive verò traditio illa fundata ſit veritate, ſive ſecus, nemo tamen facilè antiquitatis decus Illuſtriſſimæ familiæ derogare ſuſtinebit; præſertim cùm (indice Cl. *Spenero*) literis in archivo aſſertis fidem facere qoeat, inter eas ſe numerari, è quibus priſci *Saxones* ſuos *Ethnarchas* ſoliti ſunt eligere, ſeque cum aliquibus aliis Imperii Comitibus titulo, *nos DEI gratia*, frequenter uſam fuiſſe. Op. Her. l. 3. c. 34.

3. Facultatibus proceſſu temporom non una vice aucta eſt, obvenitque ei Comitatus *Wernigerodenſis*, Brunſuicenſibus, Halberſtadenſibus & Rheinſteinis ditionibus incluſus; incertum tamen qua via, niſi fortè per conjugium, quod *Botho*, qui ineunte ſeculo decimo qointo vixit, cum quadam *Wernigerodenſi* ſecuodis nuptiis coutraxiſſe memoratur, factum id eſt. Magis aotem luculenta erat, dommodo æquè ſtabilis fuiſſet, illa ditionum acceſſio, quam alii *Bothoni* illius prooepoti, *Equiti Aurato* autoritate & virtute ioſigni, uxor *Anna*, *Philippi Comitis ab Eppſtein & Kœnigſtein* filia, attulit: hæc eoim, fratribus, qoos tres habebat, ſine prole defuoctis, ex pacto familiari & teſtamento *Eberhardi*, qoi poſtremus fratrum ejus fuit, accedente etiam conſenſo Imperatoris, univerſam eurom hæreditatem adiit; ea verò complectebatur amplam *Munzenbergicarum* ditionum partem, (quam *Falkenſteinii* veteres partim connubii, partim emptiooiſtitulo acceperant, poſteaqoe ad *Eppſteinios* tranſmiſerant, nimirum *Butzbach*, *Gruningen*, *Ziegenberg*, *Cransberg*, *dimid. Munzenberg*, *dimid. Rodheim*, *Lichen*, *Kœnigſtein* & *dimidiam arcem Wibel*,) & Comitatum *Rupsfortium* in *Ardenna*, quem *Anne* mater *Ludovica Marcana* ab avia ſua *Agnete*, *Johannis Dynaſtæ Rupifortii* filia ac hærede, nactus fuerat.

4. Suſcepit *Botho* ex *Anna Eppſteinia* liberos tredecim, inter quos filii quatuor eminuere, *Wolfgangus*, *Ludovicus*, *Heinricus* & *Chriſtophorus*. Ex his ſecundus, *Ludovicus*, maternam hæreditatem, vigore teſtamenti Eberhardioi, ſolus crevit; qui etiam pro ſingulari gratia atque auctoritate, qua in aula Cæſarea pollebat, utpote trium Auguſtorum Caroli V. Ferdinaodi I. & Maximiliani II. Conſiliarius, extincta ſtirpe Comitom *Wertheimenſium* cum *Michaële* genero ſuo, eorum feoda, quæ qoidem ab Imperio, Regno Bohemiæ, nec non Epiſcopatu Herbipolitaoo teoaerant, ſibi filiabusque ſuis (namque maſcola ſobole carebat) acquiſivit. Inter has verò, cum doæ natu majores ſine liberis deceſſiſſent, & prior qoidem

Catha-

Catharina, quæ, poſt *Michaëlem Wertheimium*, *Philippo C. Eberſteinio* nupſerat, an. 1598. d. 22. Aug. altera autem *Eliſabetha*, *Theodori C. Manderſcheidii*, poſteà *Wilhelmi Criechingenſis* conjux an. 1612. d. 26. Jon. vindicarunt ſibi ſucceſſionem non ſolùm in *Wertheimenſibus* ditionibus, ſed & in *Rupifortio* Comitatu *Anna*, quæ tertia *Ludovici* filia erat, gnati, quos *Ludovico C. Lœvvenſteinio* marito ſoo pepererat; contradicentibus tamen ratione *Wertheimiæ*, & verbis & armis, *Epiſcopo Herbipolitano*; reſpectu *Rupifortiæ* verò *Comitibus Stolbergicis*, qoi propterea Lœwenſteiniis in *Camera Spirenſi* litem impegerunt, quæ nondum terminata eſt.

5. In *Kœnigſteinenſibus* poſſeſſionibus *Ludovico* ſucceſſit *Chriſtophorus*, qui ſolus è fratribus ipſi ſuperfuit, *Præpoſitus Halberſtadienſis*. Eo autem an. 1581. vivis exempto, ejus è fratre *Heinrico* nepotes, *Ludovicus Georgius* & *Chriſtophorus*, in adeunda hæreditate torbati fuere ab *Electore Moguntino*, qui *expectativam* allegabat; quam, in caſum Chriſtophori ſine prole morientis, ſibi conceſſerit Maximilianus II. Auguſtus. Inita deinceps an. 1590. inter utramque partem fuit tranſactio, qua tamen poſtea Comites ſe obſtringi non crediderunt; qoia tranſegerint ignorantes propril juris, atque ultra dimidium læſi. Exinde cùm omnis Germania bello arderet, & Rex Sueciæ arma victorioſa Mœni & Rheni tractibus inferret, reſtituti ab eo an. 1631. fuere Comites in poſſeſſionem Kœnigſteinli, ſed verſa Martis alea à Cæſareis an. 1635. iterum inde depulſi; à quo etiam tempore loca controverſa in Moguntinenſium poteſtate permanſerunt. Uberiùs hanc rem, & utriuſque partis argumenta, *Sprengerus* in libello de *Prætenſionibus Illuſtr.* & *Spenerus in Op. Harald.* retulerunt.

6. Cæterùm à *Wolfgango* & *Heinrico*, Lodovici & Chriſtophori fratribus, lineæ duæ ortæ ſunt: quarum tamen prior à *Wolfgango* condita in ejus nepote *VVolfgango Georgio*, an. 1631. defuncto, iterum defecit. *Heinrici*, qui, antequam uxorem duxiſſet & *Auguſtanæ Confeſſioni* nomen dediſſet, *Decanus Colonienſis Capituli metropolitani* fuit, propago hodienum viget; ea verò in ejus filiis, *Ludovico Georgio* & *Chriſtophoro*, in ramos duos abiit, ſed alter quem *Ludovicus Georgius* protevit, iterum exaruit: ejus enim filius unicus *Heinricus Volrathus* non niſi ſequioris ſexus ſobolẽ genuit, è qua *Anna Eliſabetha* & *Sophia Eleonora Urſula* ad juſtam ætatem pervenerunt; prior, *Heinrico Erneſto* propiori ſobrino nupta, an. 1668. d. 17. Oct. fatis conceſſit, altera *Decaniſſa Quedlinburgenſis* fuit, poſteà an. 1655 *Lebrechto Pr. Anhaltino in Cœthen* in manum convenit, & an. 1675. d. 13. Sept. vitam finivit.

7. *Chriſtophorus*, Heinrici filius natu minimus, communis eorum, qui è familia ſuperſtites ſunt, avus fuit: cum enim ao. 1638. mortalitatem exuiſſet, filios duos *Heinricum Erneſtum* & *Johannem Martinum* poſt ſe reliquit; quorum uterqoe progeniem habuit. Prior, an. 1672. d. 4. Apr. fatis functus, ex *Anna Eliſabetha* agnata liberos tres, filiam nempe unicam, gnatosque duos ſuſcepit, qui nunc etiam vitali aura fruuntur. *Joh. Martinus* duxit in matrimonium *Agnetem Eliſabetham C. de Barby*, quæ an. 1651. d. 16. Jan. mortem obiit, poſtquam liberos quatuor peperiſſet: è quibus filia unica *Sophia Hedvvigis* in ipſo ortu extincta eſt; è gnatis etiam medius *Heinricus Gunther* vitam, quam an. 1637. acceperat, an. 1656. d. 28. Oct. amiſit; ita ut patri, cum an 1669. d. 22. Maji ſeculo exiret, non niſi filii duo ſuperſtites eſſent; quos mox enumerabo, ſi priùs eorum patrueles, utpote è linea ſeniore ortos, recenſuero.

8. ERNESTUS, *Comes Stolbergæ*, *Kœnigſteinii*, *Rupifortii*, *VVernigerodæ & Hohnſteinii*, *Dn. in Eppſtein*, *Munzenberg*, *Breuberg*, *Aigmunt*, *Lohra & Clettenberg*, filius *Heinrici Erneſti*, prodiit in lucem an. 1650. d. 25. Mart. Sedem habet *Iſenburgi*, conjugem autem *Sophiam Dorotheam*, *Chriſtiani Guntheri C. Schvvarzburgici in Arnſtad*, & *Sophiæ Dorotheæ Mœrſpurgicæ* gnatam, è qua procreavit

I. *Heinricum Chriſtianum*, nat. 23. Dec. 1673.
II. *Sophiam Eliſabetham*, n. 6. Febr. 1676.
III. *Emanuelem Erneſtum*, nat. 31. Aug. 1678. †. 17. Jul. 1680.
IV. *Albertinam Carolam*, n. 26. Jul. 1679. †. 25. Jul. 1680.

9. LUDOVICUS CHRISTIANUS, *Comes Stolbergæ*, *Kœnigſteinii* &c. Illius germanus frater, natus an 1652. d. 8. Sept. habitat in caſtro *Gendern*, atque an. 1680. m. Oct. connubio ſibi junxit *Sophiam Dorotheam*, *Friderici D. VVirtenbergici in Neuſtad*, & *Claræ Auguſtæ Brunſuic.* gnatam; quæ autem in primo partu unà cum prole interiit.

10. *Anna Eleonora*, eorum ſoror, an. 1651. d. 26. Mart. genita, *Emanueli Pr. Anhaltino in Cœthen* an. 1670. nuptum collocata fuit, ſed eodem adhuc anno vidua facta eſt.

11. CHRISTOPHORUS LUDOVICUS, *Comes Stolbergæ*, *Kœnigſteinii*, *Rupifortii*, *Wernigerodæ & Hohnſteinii*, *Dn. in Eppſtein*, *Munzenberg*, *Breuberg*,

Aigmund, *Lohra & Clettenberg*, filius *Johannis Martini* primogenitus, hauſit auram vitalem an. 1634. d. 18. Jun. Domicilium *Ortenbergæ* fixit, atque in thorum induxit *Ludovicam Chriſtinam*, *Georgii II. Landgr. Haſſo-Darmſtadienſis* & *Sophiæ Eleonoræ Saxonicæ* filiam, è qua genuit:

I. *Georgium*, n. 14. Nov. 1666.
II. *Carolum*, n. 25 Jan. 1668.
III. *Sophiam Eleonoram*, n. 6. Aug. 1669.
IV. *Johannem Ludovicum*, n. 6 Nov, 1670.
V. *Chriſtophorum Fridericum*, n 18. Sept. 1672.
VI. *Ludovicam Chriſtinam*, nat. 21. Jan. 1675.
VII. *Juſtum Chriſtianum*, nat. 24. Oct. 1676.
VIII. *Agnetem Eliſabetham*, n. 14 †. 17. Dec. 1680

12. FRIDERICUS WILHELMUS, *Comes Stolbergæ* &c. illius frater, *Stolbergam* incolens, ſuſceptus eſt in lucem an. 1639. d. 7. Febr. & fœdere jugali ſibi junxit *Chriſtinam Eleonoram*, *Heinrici III. L. B. de Frieſen*, *Dynaſtæ in Schœnfeld, Puzkau, Graupa, Jeſſen & Praſchwiz*, ex *Maria Margarita de Lützelburg* gnatam.

13. *Scutum*, quo Comites illi utuntur, *regiones quinque ad perpendiculum ſectas* continet, quarum poſteriores duæ *Hohnſteinenſia* inſignia, quæ ſecundo retrò capite delineavi, exhibent; priores tres autem *areolas octo* inæquali diviſione complectuntur. Primæ regionis, quæ in *duos* ſaltem *laterculos* dividitur, *ſuperior* area *aurea cervum gradientem nigrum*, quæ teſſera eſt *familiaris*, refert, *inferior argentea piſces duos rubeos*, *capitibus & caudis invicem obverſos*, *Wernigerodenſe* ſymbolum repræſentat. Secunda regio *laterculos tres* continet, quorum ſupremus *aureus leonem nigrum*, *Kœnigſteinium δόγμα*, oſtendit, medius *ternis cantheriis coccineus & argenteus* exaratur, denotando dominio *Eppſtein*, infimus *ex auro & cocco tranſverſim ſectus Munzenbergam* innuit. Tertiæ regionis *prima* area *aurea aquilam rubeam*, *roſtro*, *pedibus & unguibus cæruleis*, *Rupifortiam* teſſeram exhibet; ſeconda *aurea faſciam teſſellatam Marcanam* continet, tertia *quinis aureis & rubeis faſciis* exaratur, deſignando dominio *Aigmund*. *Galeæ* clypeo huic *tres* incumbunt, omnes *coronatæ*: prima *Stolbergia* inter *duas plumas ſtruthionicas argenteas*, *mediam pavoninam caudam* ſuſtinet; ſecunda *tecto pileolo rubeo*, *cujus ora pontici muris vellere retegitur*, *inter duo cornua cervina argenteum & rubeum pavoninam caudam globulo aureo impoſitam* refert, atque adeo *Hohnſteinium* & *Eppſteinio-Kœnigſteinium* apicem conjungit; tertiam *Rupifortiam caudæ* iterum *pavoninæ* ornat, impreſſam ferens *aquilam* ſcutariam.

14. Comprehenduntur *Comites Stolbergæ* ſub *Circulo Saxonico ſuperiore*, & cum Comitibus *Schwarzburgicis confraternitatem hereditariam* coluot, jam dum an. 1433. ſancitam; cui *Hohnſteinia* etiam familia acceſſerat: unde poſtquam hæc defecit, Stolbergici, non minùs ac de Schwarzborgicis ſuprà dictum fuit, ditiones *Hohnſteinias*, inprimis Dynaſtias *Lohr & Clettenberg*, ſibi vindicare conati ſunt; ſed ob Halberſtadienſis Capituli oppoſitiones ſucceſſu optato æquè caruere.

CAP. XIX.

DE COMITIBUS A WALDECK.

ILluſtriſſimæ & antiquiſſimæ familiæ *Waldecciæ* hiſtoriam qui magis ſcite & dilucidè excoluerit, quàm *Celeb. Spenerus* in *Opere Heraldico*, nemo mihi cognitus eſt: unde dum aliis monumentis ad eam illuſtrandam facientibus deſtituor, ſi quis me hoc loco Speneriana vitula araſſe dicturus ſit, fatentem arguet; *neque enim juſtus ſine mendacio candor apud bonos crimini eſt*, uti commodè *Vellejus* ait. P. §. l. p. 19. Lib. 2. c. 116.

2. A *Witekindo*, quem *Svalenbergæ & Waldecciæ Comitem* Carolus M. *Paderbornenſi Eccleſiæ* à ſe fundatæ pro more ſeculi *Advocatum* h. e. defenſorem & civilium cauſarum adminiſtratorem an. 780. conſtituit, familiam cum viro prælaudato *Rittershuſius* etiam deduxit. Ejus è filio *Adalberto* nepus *Conradus* an. 900. *Burggravius Magdeburgenſis* creatus fuiſſe fertur, quæ dignitas ejus pronepoti *cognomini* iterum collata, atque ab hoc ad poſteros, qui in *Manfredo* an. 1115. defecerunt, transmiſſa fuit.

3. Sed *Conrado ſecundo Burggravio Magdeburgico* frater major natu *Witekindus* erat, qui Mindenſibus comitiis ſub Conrado Salico an. 1030. interfuiſſe memoratur, & ſtirpem continuavit: ei à *Rittershuſio* filii tribuuntur *Guntherus*, Archiepiſcopus Magdeburgicus, cujus autem nulla in Catalogo Antiſtitum ejus Eccleſiæ mentio occurrit, & *Otto*. Hujus pronepos *Witekindus* IV. cum iter, in Palæſtinam Fridericum Barbaroſſam Imperatorem comitaturus, meditaretur, ut pecuniam conficeret, fratrum ſuorum conſenſu *Advocatiam Paderbornenſem* Bernardo Epiſcopo cognato ſuo, acceptis 300. marcis auri puri, an 1187. vel 1189. ceſſit; ea ſola conditione addita, ut in perpetuum ſui, patrisque, & avi in anniverſariis depoſitionum diebus memoriam colerent. Eidem

Eidem Philippus Archiepiſcopus Colonienſis *Pyrmontanum* caſtrum, à ſe extructum, & S. Petro ſacratum, in præmium operæ in occupatione Weſtphaliæ ſibi præſtitæ, & quia in territorio Svalenbergiorum id ſitum erat, feudi titulo an. 1184. contulit; quod ille inter filios *VVernero* aſſignavit, in cujus poſteritate maſcula quoad ſupererat hæſit, ea verò ſub ſeculi quinti & decimi finem extincta, ad *Spiegelbergios* Comites *Pyrmontum* tranſiit, via matrimonii, quod *Urſula*, *Johannis postremi Comitis Pyrmontani* è *VValdecciis* ſoror, cum *Johanne C. in Spiegelberg* contraxit. Poſtquam autem hujus etiam familiæ mares in *Philippo*, qui in prœlio ad S. *Quintinum* an 1557. occubuit, & *Johannis* nepos è filio *Friderico* (nec *Mauritio*, uti in *tab. Rittershuſ.* perperam ponitur) fuit, defeciſſent, *Urſula* & *Walpurgis*, ejus ſorores, *Pyrmontanam* hæreditatem ad maritos ſuos *Hermannum Simonem C. Lippiæ*, & *Georgium C. in Gleichen* tranſtulerunt; quæ poſtea, *Philippo Lippienſi Urſulæ* filio in cœlibatu mortuo, univerſa ad *Gleichenſes* devenit: tandem verò ad *Waldeccios* rediit, vigore teſtamenti, quo *Joh. Ludovicus* ultimus *Comes Gleichenſis* Pyrmontanum Comitatum *Chriſtiano* & *Volratho* fratribus *Waldecciis* legavit. Obſtitere quidem *Paderbornenſes* Præſules, & quædam hujus Comitatus loca Capitulo jure clientelari obnoxia eſſe prætexentes, Waldeccios à ſucceſſione depellere ſumma ope niſi ſunt, *Ferdinandus* etiam *Epiſcopus* poſt acrem obſidionem Pyrmontum occupavit; bello tamen Germanico Suecorum opera in poſſeſſionem illi reſtituti fuerunt, eademque in pacificatione Weſtphalica eis ſpeciali atteſtato confirmata eſt. Demum an. 1668. res ad pactionem venit, & inter utramque partem conventum fuit, ut Waldeccii totum Comitatum controverſum jure proprietatis pleniſſimo & ſine ulla recognitione feudali tenerent, eoque cum omnibus juribus ſuffragii ac ſeſſionis in diætis tàm Imperii quàm circularibus uterentur ac fruerentur, dum maſcula eorum ſtirps ſupererit; ea verò extincta, idem Comitatus integer ad Epiſcopatum Paderbornenſem, interveniente tamen ſolutione 20000. Imperialium, filiabus Waldecciis facienda, delaberetur; ut tamen, uſque dum pecunia illa dependatur, filiæ in poſſeſſione relinquantur, quemad-
Lib. 5, c, 10. §. 6. modum *ſuperiùs* etiam narratum fuit.

4. Verum enim verò ut ex hoc diverticulo in viam revertar, habuit *VVitekindus* IV. præter *VVernerum C. Pyrmontanum*, alios duos filios *Vulquinum* & *Heinricum*; è quibus hic *Sternbergenſes* Comites, qui in ejus pronepote *Johanne* an. 1399. defecerunt, proſevit. Illum *Svalenbergenſium* autorem faciunt, qui in ejus filiis *Godofredo* & *Adolpho* in lineas duas abiere, *Svalenbergenſem* nempe & *VValdecciam*. *Heinricus* ultimus è *Svalenbergicis*, *Godefredi* pronepos, omnia ſua bona feudalia & allodialia in *Ottonem Comitem VValdeccium* agnatum ſuum tranſtulit; cui hæreditatem adire volenti obſtitere *Lippiæ* Comites, *Adelheidis Svalenbergicæ*, quæ *Heinrici* patruelis erat, nepotes, & ope Paderbornenſis Epiſcopi ſubnixi, maximam ejus partem ad ſe rapuerunt; ipſo tamen Præſule pro navata opera tertiam Comitatus partem ſibi aſſignante.

5. *Otto* ille *VValdeccius*, *Adolphi*, qui lineam condidit, pronepos fuit, & ex *Mechtilde Lunaburgica* pater *Heinrici* VI ſive *Ferrei*, quo nati ſunt *Heinricus* & *Adolphus*, quorum poſterior cum uxore *Agnete C. Ziegenhainæ & Nidda* jus in utrumque Comitatum acquiſivit; & *Landavienſem* ramum, qui in ejus nepote *Ottone* an. 1495. iterum exaruit, proſevit. *Heinricus* genuit *Volrathum*, patrem, ſecundùm Henningium, *Philippi* I. & II nec non *Friderici* Epiſcopi Monaſterienſis, ſed ex recenſione Ritterſhuſiana *Philippi* II. tantùm & *Friderici*; *Philippo* I. enim *Heinricus*, *Volrathi* frater, parens tribuitur. Utut ſit, id certum eſt à *Philippo* I. *VVeldungenſem* ramum prodiiſſe, qui an. 1598. cum *VVilhelmo Erneſto*, ſatoris atnepote, extinctus eſt, transmiſſa ad agnatos hæreditate.

6. *Philippus* II. ſtirpis propagator, bellicis laudibus abundavit, & ab Impp. Maximiliano & Carolo V. multiſque Electoribus ac Principibus Imperii ſtipendia tulit. Eo nati, præter *Georgium*, Pariſiis mortuum, *Franciſcus*, Monaſterienſium, Oſnabrugenſium & Mindenſium Epiſcopus, turbis Anabaptiſtarum exagitatus, & *Philippus* III. Hic è duplici conjugio multam ſobolem ſuſtulit; Inter filios *Volrathus* II. & *Johannes Pius* novos iterum ramos produxerunt, *Iſenbergium* & *Wildungenſem*; hic tamen in *Johannis Pii* gnato *Franciſco* an. 1597. iterum exaruit. *Volrathus* inter Præſides *Colloquii Ratisbonenſis* an. 1547. fuit, vitamque, quam d. 8. Mart. 1509. acceperat, d. 25. Apr. 1578. finivit; poſtquam è conjuge *Anaſtaſia Schvvarzburgica* numeroſam prolem genuiſſet. E filiis *Joſias*, a. 1588. defunctus, *communis pater* extitit duarum linearum, *Iſenbergiæ* & *VVildungenſis*; quibus hodiè familia diſtinguitur, quaſque ejus filii *Chriſtianus* & *Volrathus* IV. condiderunt. De poſterioris progenie *libro ſuperiore* actum fuit. *Chriſtianus*, *Iſenbergiæ* autor, gratia Ferdinandi II. floruit, atque an. 1638. rebus humanis exemptus, præter complures filias, *Philippum* atque *Johannem* poſt ſe reliquit; quorum hic in *Lan-*

dum habitans, nulla è duplici matrimonio *Alexandrina C. de Vehlen*, & *Heinrica Dorothea Landgravia Haſſiæ* prole ſuſcepta, anno 1668. fatis conceſſit.

7. *Philippus* Chiliarcha Cæſareus fuit, cumque inveſtituram *Thonnenſis* Dynaſtiæ, poſt extinctos *Pinceraas de Tautenberg*, à Friderico Wilhelmo D. Saxoniæ in Altenburg jure expectativæ obtinuiſſet, (quam noſtra ætate ejus filius major natu *Friderico D. Saxo-Gothano* vendidit) in prœlio ad *Thabor* an. 1645. vitâ amiſit. E conjuge *Anna Catharina Witgenſteinia* sexies pater factus eſt, nempe filiarum quatuor: *Juliana Eliſabetha*, *Anna Sophiæ*, *Johanna* & *Philippina*, *Heinrico Volratho* agnato, ceu ferunt, nuptæ. Gnati duo fuere, quorum minor natu *Joſias* egregiam militarem famam ſibi peperit, & poſt alias militares expeditiones copias auxiliares Ducum Brunſuici & Lunæburgi in *Candia* ductavit, ubi d. 16. Jul. an. 1669. in crure vulneratus, accedente febri d. 8. Aug. fortiſſimum ſpiritum creatori reddidit. Matrimonium ejus tenuit *Wilhelmina*, *Wilhelmi C. Naſſovii* è linea *Siegenſi* gnata, ſeptem liberorum ex eo mater, videlicet: (1.) *Eleonora Ludovica*, n. & †. an. 1661. (2.) *Wilhelmi Philippi*, n. & †. an. 1662. (3.) *Carola Dorothea*, n. an. 1663. †. 1664. (4.) *Carolæ Johanna*, n. an. 1664. quæ ſola ſuperſtes eſt, (5. *Sophia Wilhelmina*, n. an. 1666. †. . . . (6.) *Maximiliani Friderici*, n. & †. an. 1667. denique (7.) *Wilhelmi Guſtavi*, n. an 1668. †. an. 1669.

8. Major natu *Philippi* & *Annæ Catharinæ Witgenſteiniæ* filius, ſolus nunc è linea ſupereſt, nempe

CHRISTIANUS LUDOVICUS, *Comes in Waldeck & Pyrmont, Dn. in Thonna.* Is auram vitalem hauſit an. 1635. & primis nuptiis duxit an. 1658. *Annam Eliſabetham*, *Georgii Friderici C. & Dn. de Rappolſtein* & *Eliſabetha Carola C. Solmenſis* gnatam; quam, numeroſa & florenti ſobole ex ea ſuſcepta, an. 1676. mortuam amiſit. Ejus autem nomine ille ad ſucceſſionem ſimultaneam in *bona Rappolſteinia allodialia*, & *feuda merè hæreditaria promiſcuave*, nec non in *feuda Bambergenſia*, in quæ Epiſcopus *expectativam* ipſi conceſſerat, admitti unà cum filiabus *Johannis Jacobi C. Rappolſteinii* poſtulavit; ſed de ſpe potiundi juris ſui decidit, poſtquam Rex Galliæ, Alſatia ſubjugata, univerſa feuda Rappolſteinenſia *Chriſtiano C. Palatino*, qui *Johannis Jacobi* filiam in conjugio habebat, Lib. 4. c. 1. § 21. contulit; ceu quidem *ſupra* dictum eſt. Secundis nuptiis *Chriſtianus Ludovicus* ſibi junxit *Johannam*, *Johannis C. Naſſovia in Idſtein* & *Anna C. Leiningenſis* gnatam. Sobolis è priore conjugio natæ ſylloge hæc eſt:

I. *Eliſabetha Carola*, n. an. 1659. †. an. 1660.
II. *Dorothea Eliſabetha*, n. an. 1661.
III. *Fridericus*, n. an. 1663.
IV. *Heinricus Volrathus*, n. an. 1665.
V. *Carola Sophia*, n an 1667.
VI. *Alexandrina Heinrica*, nat. & †. an. 1668.
VII. *Chriſtiana*, n. an. 1669.
VIII. *Eleonora*, n. an 1670.
IX. *Ludovica*, n. an. 1671.
X. *Fridericus Ludovicus*, n. an. 1672.

9. *Scutum*, quo *Chriſtianus Ludovicus* cum filiis uti ſolet, *areolas novem* complectitur, quarum δόγμα jam ſuperiùs delineata, hoc loco nominaſſe ſufficerit: prima itaque & extrema teſſeram *Pyrmontanam* continet; ſecunda & octava *Rappolſteinam*; tertia & ſeptima *Hohenacceaſem*; quarta & ſexta *Geroldſecceaſem*; quinta denique *medio loco* poſita *Waldecciam*. *Galeæ* incumbunt *quinque*: 1. *Hohenaccia*, 2. *Pyrmontana*, 3. *Waldeccia*, 4. *Rappolſteinia*, 5. *Geroldſeccia*.

10. Referuntur Comites Waldeccii ad *Circulum Rhenanum ſuperiorem*; quamquam ipſe Comitatus, ſi ſitum ejus attendas, ad *Weſtphaliam* potiùs pertinere videtur, cui etiam annumeratus olim fuit. Sed circa ejus *immedietatem* exorta eſt, ſeculo ſuperiore, gravis ac diuturna contentio inter *Landgravios Haſſiæ* & *Waldeccios*: poſtquam enim a. 1431. & 1438. *Heinrici Ferrei* filius & nepotes *Comitatum Waldeccenſem* Ludovico Landgravio Haſſiæ in *clientelam* dediſſent, ejus poſteri proceſſu temporum feudalem illam obligationem in omnimodam ſubjectionem convertere, & Comitibus jus ſeſſionis ac ſuffragii in diætis controverſum reddere cœperunt; his verò omni, quod ajunt, pede contra nitentibus, tandem per tranſactionem an. 1635. & 1637 initam, & per *inſtrumentum pacis Oſnabruggenſis* corroboratam; Haſſiæ Landgravii de prætenſione ſua deceſſerunt, Comitesque jura Immedietatis ſuæ Integra ſibi aſſeruerunt, feudali tamen Comitatus obligatione Haſſis ſervata.

CAP. XX.

DE COMITIBUS A WITGENSTEIN.

ILluſtriſſimorum *Comitum de Witgenſtein* familia à *Saynenſibus* defluxit, qui porrò originem ſuam ad Comites *Spanheimios* referebant: ex his enim *Johannes Adelhaidis*, *Heinrici* II. cognomento *Magni*, *Comitis Saynæ* è priſca ſtirpe, quam à *Naſſoviis* derivant, ultimi, ſororem in matrimonium duxiſſe, filiumque

que ex ea genuiſſe memoratur *Johannem*; qui ab avunculo, liberis deſtituto, & an. 1246. mortuo, hæres ſcriptus, *Saynenſem* Comitatum cum avito *Spanheimio* conjunxerit, ſed ab ejus filiis *Heinrico* & *Gedofredo* iterum disjunctos. Hi enim proprio motu hæreditatem paternam an. 1264. ita inter ſe diviſerunt, ut *Heinrico Comitia de Sponheim* cederet, *Godofredus* autem *Comitiam de Sayne* (ſic enim ſe habent verba *Inſtrumenti*) ſibi reſervaverit; cujus etiam inveſtituram à Ludovico Comite Palatino an. 1173. is accepit.

2. *Godofredus* cum uxore *Jutta ab Homburg*, Dynaſtiam *Homburgicam* nactus eſt, & ad filios *Johannem* & *Engelbertum* transmiſit; qui nova diviſione an. 1294. inita illam partiti ſunt, eademque *Johannes*, vigore *juris primogenituræ* in familia recepti, Comitatum *Saynenſem* obtinuit; *Engelberto* verò *Vallendar* obtigit. Ab utroque longa dimanavit poſteritas, ab *Engelberto* tamen diuturnior; *Johannis* enim propago anno ſeculi, quo agimus, ſexto cum *Heinrico* extincta eſt; is initio Eccleſiaſticæ vitæ addictus, & Canonicis Argentinenſibus aſcriptus, *Adolpho* & *Hermanno* fratribus ſine prole maſcula mortuis, Comitatus regimen ſuſceperat, uxoremque, ceu quidem in Genealogia MS. legi, duxerat *Guttam de Malingerod*; ſed anno, quo dixi, 1606. impolis vitam & maſculam lineæ ſuæ ſtirpem terminavit, poſtquam aliquot antè annis hæredem Comitatus Saynenſis *Ludovicum* agnatum ejusque filium *VVilhelmum*; utpote cui *Hermanni* fratris ejus filia *Anna Eliſabetha* nuptui locata fuerat, deſignaſſet.

3. *Engelbertus*, lineæ *Vallendariæ* autor, è filio *Godefredo* nepotem habuit *Salentinum*: is penatibus ſuis induxit *Eliſabetham*, *Sigfridi Comitis de VVitgenſtein* filiam ac hæredem; quæ nomen Comitatumque *VVitgenſteinium*, Haſſiæ conterminum, in mariti familiam intulit, poſterisque impertivit. *Salentino* natus eſt *Johannes*, hoc *Georgius*, pater *Catharinæ*, quæ *VVilhelmi Dn. de Reichenſtein* conjux fuit, & *Eberhardi*. Hic *VVilhelmum* genuit, quem *Johannetta*, *Salentini C. ab Iſenburg* filia, quam in conjugio habuit, dominio *Nenmagen* locupletavit, & filiorum trium parentem fecit: *Ludovici* nimirum, *Georgii* & *Wilhelmi*. Hic ex itinere Gallico redux immatura morte oppreſſus eſt. *Georgius* Præpoſitus Capituli Colonienſis fuit, & an. 1588. vivis exceſſit. *Ludovicus* è duabus uxoribus, quas ambas è *Solmenſi* familia ſibi delegerat; & priorem quidem *Annam* è domo *Braunfelſenſi*, alteram *Eliſabetham* è *Laubacenſi*, liberos XXI. ſuſcepit, quorum nomina, quæ in *tabula Rittershuſiana* maximam partem deficiunt, recenſebo è Genealogia, quam Cl. *Lynkerus* Jenenſis Doctor, interveniente opera amici eruditiſſimi atque officioſiſſimi, mecum communicavit: (1.) *Johannetta*, Johannis C. Naſſovio-Dillenburgici conjux, (2.) *Juliana*, quæ infans obiit, (3.) *Georgius*, de quo poſteà; (4.) *Agnes* nat. anno 1569. d. 18. Apr. nupta Joh. Alberto C. in Solms Braunfels, † 29. Apr. 1617. (5.) *VVilhelmus*, (6.) *Ludovicus*, de his itidem poſteà dicetur, (7.) *Conradus*, n. 1572. †. 1573. (8.) *Fridericus Magnus*, n. & †. 1574. (9.) *Magdalena*, n. an. 1575. elocata Baroni de Winneberg & Beilſtein, (10.) *Eberhardus*, n. & †. an. 1576. (11.) *Anna Eliſabetha*, n. an. 1577. †. an 1580. (12.) *Anna* (13.) *Philippus*, n. an. 1579. †. an. 1580. (14.) *Erica*, n. an. 1580. †. 30. Aug. an. 1657. (15.) *Eliſabetha*, n. an. 1581. (16.) *Juliana*, n. an. 1583. uxor Wolfgangi Erneſti C. ab Iſenburg, †. an. 1627. (17.) *Amalia*, n. an. 1585. nupta Georgio C. Naſſovio, (18.) *Bernhardus*, n. 1587. †. (19.) *Catharina*, n. 1588 conſors Ludovici Heinrici Pr. Naſſovio-Dillenburgici, †. 9. Maji 1651. (20.) *Gebhardus*, †. an. 1592. denique (21.) *Fridericus*, n. an. 1592. †. 1612.

4. Cæterùm *Ludovicus* illorum parens, cùm ejus ætate *Saynenſium* agnatorum ſtirps maſcula ad interitum vergeret, juri in ejus ſucceſſionem ſibi competenti maturè invigilare cœpit; eaque propter à *Friderico Electore Palatino*, cujus *aulæ Supremus Præfectus* erat, *inveſtituram Comitatus Saynenſis*, tanquam *proximus agnatus* petiit, eamque an 1594. iterumque ao. 1605. edocto tamen priùs communi ſtipite, & in caſum, quo *Heinricum C. Saynenſem* absque maſcula prole decedere contingeret, obtinuit; neq; minus apud *Ludovicum Haſſiæ Landgravium* perfecit, ut de caſtro ac oppido *Fridvvald* inveſtiretur. Porrò cùm *Heinrici Saynenſis* animum nonnihil alienum à ſeſe eſſe animadverteret, id operam dedit, ut aliquo affinitatis vinculo ſimultas dilueretur, novaque amicitia conglutinaretur; quem in finem filio ſuo *Wilhelmo* nuptias *Annæ Eliſabethæ*, quæ *Hermanni C. Saynenſis*, Heinrici fratris filia erat, conciliavit. Hinc tandem factum eſt, ut paucis antè ipſius obitum (qui in d. 2. Jul. an. 1605. incidit) menſibus prædicto ejus filio *Wilhelmo* Heinricus *Comitatum Saynenſem*, poſtquam eo ſe abdicaſſet, cederet traderetque: is verò *Wilhelmus* nempe, hac ſorte contentus, accedente inſuper diſpoſitione paterna, Witgenſteinenſi Comitatui necnon omni patrimonio renuntiaret, idque fratribus ſuis relinqueret; cum quibus etiam, patre rebus humanis exempto, *pactum hereditarium* an. 1607. ſancivit, quo

cautum fuit, ut fœmellæ extantibus maſculis à ſucceſſione & hæreditate in ditionibus excluderentur, & certa dote ſe contentas tenerent, quemadmodum in *ſuccincta informatione ex actis Saynenſibus excerpta*, & typis exſcripta, legitur.

5. Verumenim verò *Wilhelmo*, dum Saynenſium ditionum poſſeſſionem ſibi aſſertum iret, multum negotii exhibuere *Electores Trevirenſis & Colonienſis*, quorum ille *caſtrum Sayn* cum quatuor parœciis, *Fiſchbach*, *Kirchen*, *Gœberzheim* & *Daden*, nec non vico *Bendorf*, hic autem arcem & præfecturam *Hachenburg*, ex capite *dominii directi*, quod ſibi in hæc loca competere dictitabant, impugnarunt tanta contentione, ut Palatino Electori, qui hucusque Saynenſes de ditionibus illis inveſtire ſolitus erat, dicam in *Camera Spirenſi* ſcriberent; ubi cùm an. 1618. ſententia pro Electore *Colonienſi* lata fuiſſet, Palatinus verò *Reviſionem* rogaſſet atque impetraſſet, ille tandem in iſta rerum Germanicarum turbatione an. 1636. armata manu caſtrum *Hachenburg* occupavit, idque cum annexis pagis *Comitibus de Wartenberg* feudi titulo contulit; imperatam tamen poſtea in *inſtrumento pacis Oſnabruggenſis* reſtitutionem, viduæ *Erneſti C. Saynenſis*, qui *Wilhelmi* filius erat, præſtitit. Sed *Trevirenſis* etiam Elector, cum an. 1626. ſententia à *Camera Imperiali* pro ſua cauſa emanaſſet, licet nondum impetratis Executorialibus in poſſeſſionem locorum controverſorum involavit; quæ tamen itidem viduæ prædictæ poſtmodum reſtituit, ſub certis quidem conditionibus, in quas illa non citra præjudicium Electoris Palatini & agnatorum conſenſit. Extat de hac controverſia *Scriptum Germanicum*: Kurtzer Bericht/ daß die gantze Grafſchafft Sayn/ von viel 100. Jahren Chur Pfaltz Mannlehen geweſen/ und noch ſey/ ꝛc. eò lectorem curioſum remitto.

6. A *Ludovico* cæteroquin, quem *Seniorem* cognominarunt, omnes quotquot nunc è familia vivunt, *communem* trahunt *ſanguinem*; quippe ab ejus filiis *Georgio*, *Wilhelmo*, (de quo jam multa dicta ſunt) & *Ludovico* rami tres, quibus ſtirps Sayno-Witgenſteinenſis hodiè diſtinguitur, prodiere: *Berleburgenſis* ſcilicet, *Saynenſis* & *VVitgenſteinenſis*. Hæc autem diviſio nitebatur *teſtamento*, quod *Ludovicus* parens an. 1593. d. 10. Maji condidit, & per *Codicillum* an. 1601. d. 5. Febr. ſcriptum corroboravit: eo enim conſtituit, ut devoluto ad familiam ſuam Comitato Saynenſi, *regimina* tria eſſent, quorum præcipuum *Berleburgi*, quod caſtrum & oppidum Comitatus Witgenſteinenſis eſt, inſtitui voluit; idque filio primogenito *Georgio* aſſignavit, adjiciendo prædicto caſtro pagos *Birckelbach*, *VVomelsdorf*, *Roſpe*, *VVyndthauſen* & *Diedenzhauſen*, porro liberum Comitatum *Ziſchenau*, cum decimis in *Medebach* & corte *Dreyslar*; præterea Dynaſtiam *Neumagen*, caſtrum *Bruch*, partemque dominii *Homburg* ad ſeſe pertinentem; cauſam verò, ob quam Georgio portionem tam amplam tribuebat, eam allegavit, quod is familiæ dignitatem repræſentare, impenſas Imperii & Cameræ Spirenſis ſolus ferre, in diætis circularibus, conventibusque Comitum ſuis ſumptibus comparere deberet. *VVilhelmo* filio ſecundogenito ejusque poſteris *Comitatum Saynenſem* cum omnibus pertinentiis proprium eſſe juſſit, ceu jam paulò antè dictum fuit; *Ludovico* autem tertiogenito caſtrum ac præfecturam *VVitgenſteinenſem*, cum præfectura *Ruſchſtein* & Vogteja *Elſolf*, nec non dominium *Vallendar* tribuit.

7. *Georgius*, *Berleburgenſis* lineæ autor, multorum liberorum pater è duplici conjugio factus eſt: è priore, quod *Eliſabetha Naſſovia* tenuit, *octo* prodiere: *(1.) Ludovicus Caſimirus*, n. 20. Apr. 1598. *(2.) Erneſtus*, n. 29. Mart. 1599. (3.) *Ludovicus Albertus*, n. an. 1600. †. infans. (4.) *Philippus*. n. an. 1601. †. an. 1603. (5.) *Eliſabetha*, n. an 1602. (6) *Anna Magdalena*, n. an. 1603. *(7.) Georgius*, n. 25. Jan. an. 1605. (8.) *Otto*, n. an. 1606. †. in pueritia. E ſecundo matrimonio *Maria Juliana Naſſovia* liberi ſex provenere: (1.) *Joh. Philippus*, n. an. 1609. (2.) *VVilhelmus*, n. an. 1610. & paulò poſt mortuus, (3) *Iohannes*, n. an. 1611. (4) *VVilhelmus*, n. an. 1613. (5.) *Chriſtianus*, *(6.) Bernhardus*, n. 30. Nov. 1620. Inter hos parente an. 1633. fatis functo filii ſex ſuperfuere, nempe: *Ludovicus Caſimirus*, *Erneſtus*, *Georgius*, *Ioh. Philippus*, *Wilhelmus* & *Bernhardus*. E quibus *quartus* & *quintus* ἄγαμοι ætatem peregerunt. *Ludovicus Caſimirus* primogenitus, cum ſolus in regimen ditionesque parentis ſuccedere vellet, provocans ad *teſtamentum* avi *Ludovici*, in contentionem incidit cum fratre *Erneſto*; quippe qui teſtamentum illud jam multis modis violatum fuiſſe cauſatus ſocietatem regiminis affectabat, in quam etiam ſe intruſit; poſteàque, cùm an. 1635. uxorem duxiſſet, fratrem perpulit, ut per transactionem, *Berleburgi* eodem anno ſancitam, *Dynaſtiam Homburgenſem* cum omnibus juribus ac pertinentiis ipſi poſterisque ejus in perpetuum cederet. Ejus autem exemplo incitatus *Bernhardus*, Georgii filius natu minimus, dominium *Neumagen* fratri primogenito extorſit. Ille verò pro-

lem

lem non genuit, licet, poſt *Eliſabetha Naſſovia* primæ conjugis fata, ad ſecunda vota tranſierit cum *Wilhelmina Juliana*, *Heinrici C. de Berg* filia; & an. 1675. d. 13. Dec. in caſtro uxorio *Gohr* naturæ debitum explevit.

8. *Ludovicus Caſimirus Berleburgenſis* habuit in conjugio *Eliſabetham Julianam*, *C. Naſſovio-Sarapontanam*, & an. 1643. d. 6. Jun. haud procul oppido *Wetter* in Haſſia à prædonibus interemptus eſt, cùm gnatos tantùm duos genuiſſet; quorum natu minor *Philippus Ludovicus*, vitam, quam anno 1642. d. 24. Sept. acceperat, an. 1664. d. 25. Aug. redux è bello Turcico finivit. Alter, cujus nomen ſequitur, ſuperat, familiæque caput in præſentia eſt:

9. GEORGIUS WILHELMUS, *Comes in Sayn & VVitgenſtein*, *Dn. in Homburg*, *Vallendar & Neumagen*. Is in tertio nun [illegible] matrimonio: primum tenuit *A*[illegible] *Franc*[illegible] *Comitis de Manchant*, *Verriere* [illegible] *Ber*[illegible]*ere* filia; qua an. 1669. d. 19. Febr. fatis fun[illegible], duxit *Sophiam Eliſabetham*, *Friderici* [illegible] *de Wied*, & *Mariæ Julianæ Leiningenſis* g[illegible]; ea cùm an. 1673. d. 1. Mart. e vita mig[illegible], tertiis nuptiis ſibi junxit *Carol*[illegible] *Amaliam*, *Joh. Ludovici C. ab Iſenburg* è *Ludovic.: Na*[illegible]*ovia* filiam. Liberos ſuſcepit è *primo* c[illegible]jugio

I. *Iulianam Margaritam*, n. 26. Maji 1659.
II. *Ludovicam Franciſcam*, nat. 17 April. 1660.
III. *Heinricum Mauritium*, n. 19. Jul. †. 6. Aug. 1661.
IV. *Albertinam Mariam*, n. 29 Jan. 1663.
V. *Amaliam Heinricam*, n. 14. Febr. 1664.
VI. *Carolam*, n. 8. Dec. 1665.
VII. *VVilhelminam Philippinam*, n. 8. Februar. 1669.

è *ſecundo*

VI[illegible]. *Fridericum Georgium*, nat. 5. Febr. [illegible]. 19. Mart. 1671
IX. *Sophiam Eliſabetham*, nat. 4. Jan. † 15. Aug. 1672.
X. *Sophiam Eliſabetham*, n. 24. Febr. 1673.

è *ter*[illegible]*io*

XI. *Ludovicam Iulianam*, n 9. Apr. 1675. †. 4. Dec. 1677.
XII. *Iohannettam*, nat. 24. Mart. 1677. †. 20. Apr. 1678.
XIII. *Ferdinandam*, n. 14 Nov. 1678.

10. *Erneſtus Homburgenſis* bis uxorem duxit: primò anno 1635. *Eliſabetham*, *Ludovici VVitgenſteinij* patrui ſui filiam, quam an. 1641. amiſit; ſecundò an. 1642. *Chriſtianam*, *Chriſtiani C. Waldecc*[illegible] gnatam, & a. 1649. d. 10. Mart. vita defunctus, præter filias tres, (nempe: *Catharinam Eliſabetham*, *Ludovico Erneſto C. Lœvvenſteinio* nuptam, & an. 1670. mortuam; *Annam Amaliam*, *Caſimiri C. Lippiæ in Brakel* conjugem; & *Chriſtianam Eliſabetham*, *Friderico C. Naſſoviæ in Weilburg* elocatam, & vivis itidem exemptam) gnatos quinque poſt ſe reliquit; videlicet: *Georgium Ludovicum* & *Wilhelmum Fridericum* è *primo* thoro natos, nec non *Philippum Erneſtum*, *Chriſtianum* ac *Carolum Ottonem* è *ſecundo* thalamo progenitos. Ex his autem natu maximus *Georgius Ludovicus*, nondum expleta ætate legitima, fatorum iniquit[illegible] raptus fuit; *Philippus Erneſtus* ante aliquot annos in Hollandia a Colonello *Ripperda* interfectus eſt; reliqui tres ſuperant.

11. WILHELMUS FRIDERICUS, *Comes in Sayn & VVitgenſtein*, *Dn. in Homburg*, *Vallendar & Neumagen*. Is eum è tutela egreſſus, regimen capeſſeret, idque unà cum ditione paterna, *Homburgenſi* ſcilicet Dynaſtia, ſibi ſoli ex capite *primogenituræ*, fratribus conſanguineis excluſis, vindicaret, iis non niſi *Deputata*, ceu vocant, aſſignaturus, obſtiterunt eorum tutores, unde altercatio orta eſt, quæ tandem ad Academias *Gieſenam* & *Helmſtadienſem* delata, & *Juridicæ Facultatis* judicio ſubmiſſa fuit; cujus *Reſponſa* an. 1670. data & typis exſcripta *jus prætenſum primogenituræ* Wilhelmo Friderico *derogarunt*. Habet ille in matrimonio *Mariam Magdalenam*, agnatam *Johannis Witgenſteinii*, ex *Anna Auguſta Waldeccenſi* filiam; è qua cum ſuſcepiſſe accepi:

I. *Carolum*.
II. *Erneſtum*.
III. *VVilhelminam*.

12. CHRISTIANUS, *Comes in Sayn & VVitgenſtein* &c. Huic ducta eſt uxor *Chriſtiana Magdalena* matruelis, *Friderici Emiconis C. Leiningenſis in Hartenburg* & *Sibyllæ Waldecciæ* filia, è qua, poſt aliquot filios βραχυβίους, fœmineam ſobolem adhuc ſuperſtitem genuiſſe fertur.

13. *Carolus Otto*, ejus germanus frater, ἄγαμος vivit.

14. GEORGIUS, *Comes in Sayn & VVitgenſtein* &c. illorum patruus, *Georgii Senioris* filius tertiogenitus, an. 1605. d. 25. Jan. ceu dictum jam eſt, natus, vita adhuc frui perhibetur, cum conjuge octogenaria majore *Eliſabetha Juliana Naſſovia*, quam viduam fratris ſui *Ludovici Caſimiri*, adhibitis tamen priùs in conſilium Theologis ſuæ Eccleſiæ, duxit, prolem autem non genuit.

15. *Saynenſis* linea, de qua nunc verba facienda, *Wilhelmum*, quem *Comitatum Saynenſem* obtinuiſſe plùs una vice dictum

fuit, autorem habuit. Is è vitæ hujus ſcena, in quam an. 1569. d. 14. Mart. prodierat, an. 1623. d. 29. Oct. diſceſſit, cum, poſt defunctam an. 1608. d. 11. Mart. primam conjugem *Annam Eliſabetham* agnatam è priore *Saynenſi* ramo, *Annam Ottiliam Naſſoviam* an. 1609. d. 18. Nov. ſecundis nuptiis ſibi junxiſſet, & ex utraque aliquot liberos genuiſſet. E poſteriore plures nati ſunt: *Wilhelmus Philippus*, qui cœlebs an. 1646. in militia obiit; *Ludovicus Albertus* & *Chriſtianus*; gnatæ verò quatuor: *Anna Maria*, uxor *Erneſti Caſimiri C. Naſſovii* in *Weilburg*; *Juliana*, nat. 15. Jul. 1616. †. 1627. *Eliſabetha Catharina* & *Anna Ottilia*. E priore Wilhelmi thoro prodiit, præter *Johannettam*, *Ludovico*, *C. Erpacenſi* nuptam, filius unicus *Erneſtus*, natus an. 1600. d. 26. Aug. Is patri in *Comitatu Saynenſi* ſucceſſit, penatibusque an. 1624. d. 19. Jan. induxit *Luiſam Julianam C. Erpacenſem*, è qua ſeptiens pater factus eſt: (1.) *Ludovici*, (2.) *Erneſtina*, (3.) *Johannetta*, (4.) *Heinrica Sidonia* n. an. 1627. †. 23. Maji 1629. (5.) *Carola*, †. an. 1629: (6.) *Ludovica*, †. 10. Aug. 1629. (7) *Maria Eliſabetha*, n. 24. Dec. 1630. †. 7. Febr. 1631. Ex his tres natu grandiores patri an. 1632. d. 12. Maji viviſ exempto ſuperſtites fuerunt.

16. Sed *Ludovicus*, ad quem ſucceſſio devoluta erat, matre tutelam gerente, quarto poſt anno nempe 1636. d. 6. Jul. immatura morte raptus eſt; unde auſam arripuere *Electores Trevirenſis* & *Colonienſis*, ut ſub prætextu *caducitatis* maximam Saynenſis Comitatus partem occuparent, quemadmodum paulò ante narratum fuit. Reſtituta quidem deinceps eſt vidua Saynenſis Ludovici mater, partim vigore *Inſtrumenti pacis Oſnabrugenſis*, partim per *tranſactionem*, ſed non in integrum; Electori enim Trevirenſi *Sayn*, *Rheinbruel* cum Vogteiis *Erlich* & *Ormiz* ceſſit: id ægerrimè tulerunt ejus cognati, inprimis fratres mariti conſanguinei, quippe qui Comitatum Saynenſem, Ludovico fatis functo, ad ſeſe devenisse, neq; fratriæ fas fuiſſe de re aliena tranſigere, contendebant. Illa verò in animum induxerat, dictum Comitatum, poſt obitum filii, ad gnatas ſuas *Erneſtinam* & *Johannettam* delapſum eſſe, nihilque juris in eum levitis ſuis competere; eò quod iſti diverſa matre geniti eſſent, ab illa qua Erneſtus ipſius maritus natus fuerat, quippe quã Comitatus Saynenſis hæredẽ fuiſſe, eumq; ſocero ipſius dotis loco attuliſſe dictitabat. Nata eſt exinde acerrima & diuturna contentio, agnatis, ac præcipuè *Ludovico Alberto* & *Chriſtiano*, dictarum virginum patruis, utpote quorũ univerſæ fortunæ hac ratione in diſcrimen veniebant, nullum non moventibus lapidem, ut illas ab hac ſucceſſione arcerent, ſuumque in Comitatum Saynenſem jus *inveſtitura Palatina*, *pacto familiari hereditario*, & *prærogativa maſculorum quoad hi ſupereſſent ante fæmellas* innixum, ſartum tectum ſibi conſervarent. Succubuit tamen eorum cauſa, quo jure, quave injuria, enunciare non eſt meum; ſed exactis ipſis in publicam lucem editis cuivis curioſo dijudicandum relinquo. Succeſſere itaque in Saynenſi Comitatu, excluſis omninò patruis ac patruelibus, ſæpè nominatæ *Erneſti* filiæ, *Erneſtina* & *Johannetta*, quarum *illa* facta diviſione præfecturam *Hachenburgenſem* cum pertinentiis ſuis ſortita eſt, eamque marito ſuo *Salentino Erneſto C. Manderſcheidio in Blanckenheim* attulit, ante plures verò annos vivere deſiit; *Johannetta* caſtrum ac præfecturam *Altenkirchen* obtinuit, nuncque in conjugio *Johannis Georgii D. Saxo-Iſenacenſis* vivit, cui, poſt prioris mariti *Johannis Landgravii Haſſia* obitum, nupſit.

17. *Ludovicus Albertus* & *Chriſtianus* illarum patrui jam de vita deceſſerunt, uterque autem prolem poſt ſe reliquit; ille è *Johannetta Maria C. de Wied*, præter gnatas duas *Carolam* & *Eliſabetham*, filium ſuſcepit, is eſt

CAROLUS, *Comes in Sayn & Witgenſtein* &c. qui haud ita pridem in matrimonium duxit *Concordiam*, agnatam è linea *Witgenſteinenſi*, *Ludovici Guntheri C. Schwarzburgici* viduam.

18. *Chriſtianus*, qui an. 1675 *Viennæ* mortem obiit, uxores duas habuit: primam *Annam Amaliam Naſſoviam*, quæ poſt partum ſecundum filioli in utero extincti animam efflavit; prima autem vice filiam enixa eſt, *Annam Catharinam*, quæ adhuc ſuperſtes eſſe & ab avita religione ad *Romanam* deſciviſſe perhibetur. Secunda *Chriſtiano* conjux *Philippina Iſenburgica* fuit, e qua gnatas duas *Mariam Magdalenam* & *Philippinam Eliſabetham*, totidemque filios genuit.

19. Horum major natu eſt CAROLUS LUDOVICUS, *Comes in Sayn & Witgenſtein* &c. *Ser. Electoris Palatini Supremus Hippocomus, Colonellus legionis peditum & Gubernator Franckenthalis.* Is hoc demum anno 1683. conjugem ſibi è gynecæo Electricis delegit, & ſollemni nuptu duxit *Annam Mettam a Brocktorf*, ex *Holſatica* nobilitate ortam.

20. *Chriſtianus* C. in Sayn &c illius frater, Ducibus Lunæburgicis ſtipendia facit.

21. Recenſendus ſupereſt ramus *Witgenſteinenſis*; ejus ſator *Ludovicus Junior* è *Juliana Solmenſi* complures liberos, in *tabula* enume-

enumeratos, genuit, interquos primogenitus *Johannes* familiam propagavit; is in aula Electorali Brandenburgenſi multom autoritate valuit, Halberſtadienſem & Mindanum Principatus vicaria poteſtate rexit, & dynaſtias *Lohr & Clettenberg*, quæ per pacem Weſtphalicam Halberſtadienſi Diœceſi addicta fuerunt, beneficio Electoris, in feudum accepit; & ad filios tranſmiſit. Ex uxore *Anna Auguſta Waldeccia* duodeviginti liberorum pater factus eſt, inter quos ſeptem fata ejus præverterunt, reliqui an. 1657. d. 2. Apr. defuncto ſuperſtites manſerunt; ex iis autem *Georgius Wilhelmus* ſecundogenitus eodem adhuc anno patrem ſecutus eſt, undis hauſtus. Primogenitus *Ludovicus Chriſtianus* ætatem ad an. 1681. m. Junium perduxit, quo ad plures abiit, cum conjugem *Eliſabetham Margaritam Solmenſem* aliquot ante annis, nulla prole ex ea ſuſcepta, amiſiſſet, poſteaque fœminam ignobilem matrimonio *ad Morganaticam*, uti appellant, ſibi junxiſſet. *Otto*, an. 1639. natus, in bello Turcico interiit, nulla legitima ſobole relicta. E filiabus deceſſerunt *Auguſta*, *Antonii C. ab Altenb*... uxor, an. 1666. d. 15. Maji, & *Eliſabetha Carola*, nata an. 1644; hæc omnibus virtutibus, quæ ſexum ejus & genus decebant, pietate inprimis ornatiſſima, vitæ finem memorabilem planè, & ſubitaneum quidem, ſed prævisum ac prædictum anno ætatis decimo ſeptimo habuit, quem prolixè & diſertè Celeb. *Bœclerus* in *Muſeo ad Amicum* enarravit.

22. Superſunt vero è *Johannis* liberis, *mares duo*, *fœminæ ſeptem*; inter illos potiores pa... tenet

GUSTAVUS, *Comes in Sayn, Witgenſtein & Hohnſtein, Dn. in Homburg, Vallendar, Neumagen, Lohr & Clettenberg.* Hauſit is auram vitalem an. 1633. d. 5. Oct. & domicilio *Clette*... inſtituto vitæ thorique ſociam an. 1657. adſcivit *Annam Helenam de la Plaie, Francisci C. de Machaut* filiam; qua numeroſam utriusque ſexus ſobolem eum ſuſcepiſſe, & præter unam alteramque fœmellam, gnatos tres ſuperſtites habere accepi; nempe

I. *Heinricum Albertum*, n. an. 1658.
II. *Ottonem*.
III. *Auguſtum*.

23. FRIDERICUS WILHELMUS, *C. in Sayn, Witgenſtein & Hohnſtein*, &c. prodiit in lucem an. 1647. d. 10. Nov. Habitat is in caſtro *Vallendar*, partiturque ejus thalamum *Carola Sibylla, Friderici Emiconis C. Leiningenſis in Hartenburg, è Sibylla Waldeccia* gnata, quæ filiorum trium, filiorumque duorum mater facta eſt: ex his major natu *Johannes Fridericus* appellatur, alterius nomen reſciſcere non fuit integrum. Filiarum nomina hæc ſunt (1.) *Chriſtina Auguſta*, (2.) *Chriſtiana*, (3.) *Concordia*.

24. Illorum *ſorores ſeptem*, quas ſuperſtites eſſe dixi, hæ ſunt:

I. *Eliſabetha Iuliana*, n. 4. Oct. 1634. nupta *Jodoco Hermanno C. Lippiæ in Biſterfeld*.
II. *Anna Sophia*, n. 2. Nov. 1635. } innuptæ.
III. *Chriſtiana Ludovica*, nat. 23. Aug. 1640. } innuptæ.
IV. *Maria Magdalena*, n. 15. Oct. 1641. elocata *Wilhelmo Friderico* agnato in *Homburg*.
V. *Chriſtina*, n. 21. Aug. 1645. cœlebs.
VI. *Concordia*, n. 1648. nupta 1. *Ludovico Gunthero C. Schwartzburgico in Ebeleben*, 2. *Carolo* agnato è linea *Saynenſi*.
VII. *Ludovica Philippina*, n. 8. Jan. 1652. innupta.

25. *Scutum* Comitum in Sayn & Witgenſtein *quadripartitum* eſt: 1. & 4. area *argentea palos duos nigros* continet, *Witgenſteinenſe* ἐπίσημα; 2. *rubea caſtrum* ... *argentatum* exhibet, *Homburgenſe* ſymbolum; 3. *nigra baltheum diagonalem ſiniſtrum argenteum*, cui *triacapita aranea nigra* impreſſa refert, *Freysburgenſe* emblema. *Toti* incumbit parmola *rubea leonem aureum adverſo vultu, cauda biſida* continens, quæ teſſera *Saynenſis* eſt. *Caſſides* imponi ſolent *tres*, prima *Saynenſis* coronata ſuſtinet *pileum ... inflexum*, vel *cornu aureum*; media *Witgenſteinenſis* tecta eſt *pileolo lato nigro*, *ora reducta argentea*, *ornato pluma ſtruthionica duplici nigra, tribus argenteis interpoſitis*; tertia ſuſtinet *caſtrum Homburgicum*. Huic autem ſcuto *linea Witgenſteinenſis* addere ſolet ſymbola *Hohnſteinenſia*, ob Dynaſtias *Lohr & Clettenberg*, quibus eam locupletatam eſſe, jam dictum fuit. Spen. Op. Her. l. ... 82.

26. Refertur ad extremum Comitatus *Witgenſteinenſis* ad *Circulum Rhenanum ſuperiorem*, *Saynenſis* ad *Weſtphalicum*, *Lohra* autem & *Clettenberg* ad *Saxonicum ſuperiorem*, atque hæ quidem Dynaſtiæ ab Electore Brandenburgico tanquam Principe *Halberſtadienſe* extrahuntur.

LIBER VII.

DE COLLEGIO COMITUM SUEVICORUM.

INTRODUCTIO.

PRoximo à Wetteravicis Comitibus loco *Suevici* recenſendi veniunt, quippe qui *συνεδρίαν* cum illis *alternis vicibus* tenent; eorum autem ultimus Imperii Receſſus *duos & viginti* diverſorum generum enumeravit; inter quos tamen illi non comprehenduntur, quorum ſtirpes defecerunt, ditionesque in alienam poteſtatem conceſſerunt. Ad hanc claſſem referri poſſunt *Helfenſteinij* Comites, qui cum *Rudolpho*, a. 1627. d. 20. Sept. mortuo, quoad mares extincti ſunt, quorumque hæreditatem ex parte adierunt Furſtenbergici, *Gundelfingen*, *Wildenſtein* & *Meskirch* ſibi vindicantes, *Wieſenſteigam* Dux Bavariæ caducitatis jure recepit; ipſe verò Comitatus *Helfenſteinenſis* jamdum an. 1396. Ulmenſibus, *Cruſio* teſte, venditus fuit; porrò *Tubingenſes* Comites, quorum ſtirpem maſculam *Georgius Eberhardus*, & *Conradus Wilhelmus* fratres, quorum hic an. 1630. unica filia, *Carolo C. Salmæ & Neoburgi ad Oenum* elocata, poſt ſe relicta; ille a. 1631. *ἄγαμος*, fatis functi ſunt, terminarunt: de eorum hæreditate lis orta eſt inter *Carolum C. Salmenſem* & *Fridericum Ludovicum C. Lœvvenſteinium*, quem uxor *Agnes Maria*, quæ prædictorum Comitum Tubingenſium ſoror fuit, hæredem ſcripſerat. Anno quidem 1635. inter viduam *Conradi Wilhelmi*, filiæque ejus tutores ab una, & *Agnetem Mariam* ab altera parte tranſactio inita erat; qua huic *triens* ditionum Tubingenſium (quæ conſtabant dominiis *Liechteneck*, *Umbkirch*, *Limpurg*, & Vogtheia *Schalingen*) aſſignatus eſt: cum verò poſt ejus obitum *Salmenſis* uxorio jure poſſeſſionem univerſarum ditionum arriperet, non tulit id Lœvvenſteinius, & coram Regimine Auſtriaco, quod Friburgi in Briſgoia erat, *petitionem ſummariam loco libelli pro decernenda immiſſione in medietatem hæreditatis Tubingenſis ex L. ult. Cod. de Ed. D. Hadr. toll. vel in alium eventum pronuntiando ſuper poſſeſſorio*, produci curavit; *citationemq;* adverſus C. Salmenſem rogavit, eamque an. 1657. d. 31. Jan. obtinuit; quæ autem porrò acta ſint, & quomodo hæc lis compoſita fuerit, non liquet.

Annal. Suev. Part. 3. l. 6. c. 11.

2. Accenſendæ præterea *emortualibus* in Suevia familiis ſunt *Geroldſeccenſis*, quam *Jacobus Dn. in Hohen-Geroldseck & Sulz* an. 1634. d. 26. Jun. cum vita finivit, unica filia, primò *Friderico C. Solmenſi*, ſecundò *Friderico M. Bada* nupta, poſt ſe relicta; quæ in allodialibus patri ſucceſſit, feudum autem a Cæſare Comiti *Cronbergio* collatum eſt; & denique *Eberſteinia*. Hæc an. 1660. morte *Caſimiri* defecit, è cujus poſſeſſionibus *Gersbacum* & alia feuda Badenſes Marchiones (qui ſuperiore jamdum ſeculo medietatem totius Comitatus emptionis titulo acquiſiverant) partim, partim Epiſcopus Spirenſis occuparunt; *Gochzæmium* ad Ducem Wirtenbergio-Neoſtadienſem (cujus poſteà filius Caſimiri gnatam unicam in matrimonium duxit) devolutum eſt; reliqua Comites *Wolckenſteinius* & *Gronsfeldius*, per tranſactionem *Ruffaci* an. 1624. intervenientibus Commiſſariis Cæſareis lancitam, obtinuerunt. Quoniam autem *prætenſionis Wolckenſteiniæ & Gronsfeldiæ* ratio è *tabula Rittershuſ.* quippe quæ manca eſt & mutila, non patet, haud abſurdum videtur præpoſiti operis regulæ ſubjicere oculis lectoris *διατύπωσιν*, quæ & prætenſioni illorum illuſtrandæ, & ſupplendæ tabulæ memoratæ inſerviat.

3. Superſtites familiæ, quæ ad Suevicum Comitum collegium nunc referuntur quasque *ſecundum & viceſimum* numerum implere dictum eſt, hæ ſunt: *Cronbergia*, *Frybergia*, *Fuggeria*, *Furſtenbergia*, *Graveneccia*, *Hohenembſia*, *Kœnigſeccia*, *Machſelreinia*, *Monfortia*, *Oetingenſis*, *Rechbergia*, *Schlickia*, *Sinzendorfia*, *Sulzia*, *Tillia*, *Traunia*, *Trautmansdorfia*, *Truchſeſſia de Waldpurg*, *Ungnadia de Weiſenvvolf*, *Waldſteinia*, *Wolckenſteinia* & denique *Wolffleinia*. Comprehenduntur illæ maximam partem ſub *Circulo Suevico*, paucæ admodum ſub *Bavarico*, nonnullæ ſub *Auſtriaco*; quarum quidem pleraſque Archiduces Auſtriæ & Duces Bavariæ extrahere ſolent.

CAP. I.

DE COMITIBUS A CRONBERG.

CRonberg, ſive *Cronenburg*, caſtrum eſt in monte, quem *Veldberg* vocant, duabus Francofurto ad Mœnum leucis diſſitum, vetuſtate & ſtructuræ elegantia inclutum, quod genti, quam ordo Alphabeticus primam in Suevico Comitum collegio nobis offert, nomen dedit. Ea inter familias *Rhenanas equeſtres* jam multis retro ſeculis eminuit, imò, quod affinitates cum præcipuis Comitũ familiis, nempe *Hanovica*, *Weinſpergica*, *Iſenburgica*, aliisque contractæ, arguunt, illuſtrioribus annumerata olim fuit.

2. Præ-

140

lias-
:; è
tan-
Ma-
kgu-
mo-
xus,
unc

TO,
eck,
Caſ.
on-
nci-
Bal-
a, è
eſſio

reſſe

Ema-
berg,
ilippo
upe-

uti- *Sp. loco cit.*
a *au-*
ciam
ecta,
fert;
eram
tat:
mpe-
Galeæ
trobi-
arum
fini-
pin-
æ,iſt-

A
N.

culis
dili-
bulis
Roma-
omi-
liari-
ructæ
mnia
u ſive
trans-
que in *Annal.*
iquit, *Surv. p. 11.*
nſes à *lib. 6. c. 7.*
que- *p. 190.*

D

P
bus t
Rece
coun
prehe
ditio
tont.
fenſte
d. 20
ſunt,
runt
ſtein &
gam
ipſe v
an. 13
fuit;
ſtirpe
Conra
1630.
ad Oen
eorum
Salmen
vvenſte
prædic
fuit, h
1635. i
quecju
ab alter
triens d
ſtabant
Limpur
eſt: c
uxorio
tionum
nius, &
Friburg
riam loc
medieta
Cod. de
tum pro
ravit;
rogavit
nuit; q
do hæc
2. A
Suevi
Jacobus.

Annal. Suev. Part. 3. l. 5. c. 11.

2. Præcipuum verò ſibi decus *Cronbergii* adſtruere amant à *Rudolpho*, *Juditha*, quam *Ludovicus Pius Imperator* ſecundis nuptiis duxit, quaque *Carolus Calvus* natus eſt, fratre: hunc enim, quem Hiſtoriarum Scriptores communiter *Welphone Duce Norici* progenitum fuiſſe referunt, illi è *Cronbergiorum* ſtirpe ortum & *Magnum Franciæ Cancellarium* circa annum 866 fuiſſe, veteri epitaphio firmare & docere ſatagunt; idque Ferdinando II. Auguſto perſuaſerunt, qui Diplomati, quod an. 1623. Cronbergiis dedit, expreſſis verbis hanc traditionem inſeruit, ceu in *Opere Heraldico Cl. Speneri* videre eſt.

Lib. 1. c. 29. §. 1. 3. Genealogiam ſtirpis *Bucelinus Tomo III. Germ.* exhibuit, & poſtquam aliquos, quorum in torneamentorum libris mentio occurrit, incertis *generum* gradibus, enumeraſſet, juſtam ſeriem ab *Hartmudo de Cronberg*, *Agnetis C. Hanovienſis* marito, qui an. 1266. claruit, nectit. Hujus autem *Hartmudi* ætate alium adhuc ramum è
Ibid. §. 6. Cronbergia ſtirpe floruiſſe, *Celeb. Spenerus* memorat, cujus ſator *Franco*, qui ao. 1236. vixit, fuerit; licet non conſtet, quo gradu agnationis eum *Hartmudus* attigerit: atque ex eo prognata fuit *Eliſabetha Cronbergia*, quam *Johanni C. Solmenſi* marito ſuo *Rœdel-*
L. 6. c. 17. §. 9. *heimium* attuliſſe, *ſuperius* dictum eſt: ſed ramus ille proceſſu temporum penitus exaruit.

4. Ab *Hartmudo* I. usq; ad *Hartmudum* X. totidem intercesſere generationes; is *Annam*, *Philippi de Cronberg* ex altera linea & *Catharina de Pach* filiam, in matrimonio habuit, & an. 1549. fatis conceſſit, *communis* eorum, qui hodiè è familia ſuperant, *parens*: namque ab ejus filiis *Philippo*, *Walthero* & *Hartmudo* XI. lineæ tres ortæ ſunt, quarum priores duæ *Equeſtre* axioma adhuc tenent; *Hartmudi* autem progenies altiorem dignitatem conſecuta eſt; cui quidem incremento viam fecit *Johannes Suicardus*, *Hartmudi* prædicti è *Barbara Sickingenſi* filius, qui poſt alios honorum gradus, ad *Archiepiſcopatum Moguntinenſem* & *Septemvirale* in Imperio *faſtigium* an. 1604. evectus eſt; & paucis ante obitum annis (incidit is in an. 1626. d. 17. Sept.) à Ferdinando II. Cæſare impetravit, ut hic ejus è fratre *Johanne Georgio*, an. 1608. mortuo, nepotem *Adamum Philippum*, *Anna Margarita Cameraria de Wormbs*, *B. de Dalberg* natum, *Baronis* primò, poſtea *Comitis* axiomate ornaret: ille verò, cum virtutem bellicam Auguſto probaſſet, id inſuper obtinuit, ut extincta an. 1634. ſtirpe maſcula *Geroldſeccia*, hæc Dynaſtia ad ſylvam *Hercyniam* ſive *nigram* ſita, & ſub *Circulo Suevico* ejusque *diſtrictu ſecundo* (dem andern Viertheil) comprehenſa, ſibi ſuisque poſteris maſculis feudi titulo concederetur;

in *Bohemia* etiam dominium *Poritſchen*, aliasque poſſeſſiones luculentas acquiſivit; è quibus aliquot Imperialium millia quotannis redire ajunt. Habuit in conjugio *Mariam Sidoniam*, *Philippi Franciſci C. de Falckenſtein* gnatam, è qua ſobolem ſuſcepit, moriensque præter eam, quæ ſequioris eſt ſexus, filium unicum poſt ſe reliquit, qui nunc etiam ſuperſtes eſt.

5. CRATO ADOLPHUS OTTO, *Comes de Cronenberg & Hohengeroldſeck, Dn. in Poritſchen & Flerchingen, S. Cæſ. M. Conſiliarius & Cubicularius.* Contraxit is matrimonium cum *Maria Franciſca*, *Martini Franciſci C. Oetingenſis in Baldern* & *Iſabella Eleonora Helfenſteinia* filia, è qua, ortis inter ipſos turbis, quas diſceſſio excepit, prolem non genuit.

6. Ex ejus *ſororibus* duas in vivis ſupereſſe accepi, nimirum

Magdalenam Iſabellam, conjugem *Emanuelis Maximiliani Comitis de Schœnberg*, nunc viduam; & *Dianam*, quæ *Philippo L. B. à Sœtern*, qui ſolus è ſua gente ſuperat, nupſit.

7. *Scutum*, quo *Comes Cronbergius* uti- Sp. loc. cit.
tur, *quadripartitum* eſt; 1. & 4. quadra *aurea & faſcia rubea exarata* Geroldſecciam Dynaſtiam *notat*; 2. & 3. *transverſim ſecta*, *parte ſuperiore rubea coronam auream refert*; *inferiore vario vellere diſtincta eſt*, & teſſeram Cronbergiorum familiarem *repræſentat*: Toti *imponitur* parmula, *quæ aquilam*, Imperialis gratiæ ſymbolum, *continet*. Galeæ *incumbunt* duæ *coronatæ*, *quarum* prior *ſtrobilum nigrum*, altera *jugum explicatum alarum ſuſtinet*; *quarum* dextræ pars ſuperior, ſiniſtræ inferior *cocco*, reliqua *vario vellere* pinguntur. Laciniæ *ſunt hinc* aureæ & rubeæ, *iſthinc* argenteæ & cœruleæ.

CAP. II.

DE BARONIBUS A FREYBERG IN JUSTINGEN.

FReybergiorum clariſſimæ à multis ſeculis in Suevia familiæ genealogiam Vir diligentiſſimus *Bucelinus Tomo II. Germ.* tabulis quinque exhibuit, initium ducens ab *Homagio Curio* ſeu *Curiatio de Libero Monte*, Domino arcis ejus nominis, duobus ferè milliaribus ſupra Curiam Rhætorum conſtructæ circa an. 809. patre ex uxore ſtirpis *Columniæ Damiani*, quem *Mart. Cruſius Thamanem* ſive *Thomam* vocat; cujus quidem verba, de transmigratione familiæ iſtas in oras indeque in Annal.
Sueviam, referre juvabit: *Invenitur*, inquit, Suev. p. II.
in veteribus Ulmæ Chronicis: Fribergenſes à lib. 6. c. 7.
Cccc quo- p. 190.

quodam Romano Curio, cum aliis Romanis nobilibus expulſo, progreſſos eſſe, & poſtea in Curvvallia caſtellum ædificaſſe, cui nomen Friberg: ſitum 2. milliarium ſupra Curiam, oppidum juxta Rhenum. Ab ea arce illis nomen extitit. Primus, qui ibi habitavit, nominabatur Thaman à Friberg, qui uxorem habuit Annam de Brandis, Baroniſſam, alio nomine Ermentritin dictam. Contentio autem Thamani fuit cum quodam Saxici generis Barone, qui & ipſe in Curvvallia habitavit, in quo certamine hic Fribergerus mortuus eſt, relictis duobus filiis. Saxus porro ille vehementer oppugnans Margaretam viduam, coëgit tandem eam vendere caſtellum cum bonis, ac diſcedere. Collectis itaque aliquot pecuniis, ipſa cum filiis in Sueviam ſe tranſtulit, in locum nomine Rotenbalam, ubi pagos & villas cum bonis emit, qua nunc a cœnobiis Oebſenhauſano & & Heppachienſi tenentur; pars etiam quadam à Steinenſibus nobilibus. Ædificavit porro ſibi vidua domicilium Medingam, deinde arcem Vntermedingam, ad rivum Rhotum, quam appellavit Fribergam: quod nomen ei collapſa adhuc manet: ubi villa eſt pertinens ad Nobiles à Stein. In ea arce collocavit natu majorem filiorum Thomam, qui duxit Annam Liberam Baroniſſam à Kirchberg, adferentem ipſi dotis loco Pfaffenhofam, & arcem non longè inde diſtantem, Nevvahauſam. Alter filius Heinricus, Margaretam Baroniſſam ab Altenſteislinga duxit, qua ei pro dote attulit hanc ditionem. Ex his 2. fratribus multi nati ſunt filij: a quibus Nevvenſteislinga eſt ædificata. Horum filiorum unus Hergotius Sifridus de Friberg in Bavaria duxit nobilem uxorem Annam de Aſch; qua ditionem Aſchiam & arcem ei attulit. (Bucelinus nomina illa *Hergotti Sifridi* dividit, & prius filio *Thoma*, poſterius *Heinrici* gnato, huicque uxorem *Annam Aſchiam*, illi autem *Annam B. de Delmeſingen* tribuit) *Alius*, ſic pergit Cruſius, *Herr Hiltebrandus* (Hergotti ſecundùm Bucelinum filius) *uxorem habuit Euphroſinam de Angelberg. Alius Leonardus* (Sifrido natus) *Emerentiam de Heimerdingen, non procul civitate Memminga. Cæteri, alius alibi bene & fortiter ſe geſſerunt.*

2. Sed *Thoma* poſteritatem in *Hildeprando* ejus nepote, qui jam dictus eſt & filiæ unicæ pater fuit, defeciſſe ſæpe citatus *Bucelinus* tradit. *Leonardo*, Heinrici nepoti filium dat *Gottvvaldum*, *Irmentruda de Bodmann* maritum, patrem *Wilhelmi*, avum *Thoma*, cui uxor fuerit *Margarita Gundelfingenſis Baroniſſa*, aliis *Baroniſſa de Juſtingen* dicta. His natum ait *Burcardum*, quo genitus *Heinricus*, pater è *Magdalena Dapifera de Waldpurg Gaſpari*, *communis* omnium, quotquot è familia per quinque ſeculorum ſpatium vixerunt, hodieque vivunt, *parentis*. Is filios habuit *Adamum*, *Chriſtophorum* & *Heinricum*, è quibus hic progenie caruit, ab illis lineæ ortæ ſunt *Achſtettenſis* & *Aſchavienſis*. In priore *Godofredo*, *Adami* nepoti, filii duo tribuuntur *Eberhardus* & *Erbo*. Ille *Achſtettenſes* continuavit, quos *Bucelinus* ad hæc usque tempora deduxit; *Erbonem* autem *Freibergiorum in Alſatia*, quorum ſtirps jam exaruit, ſatorem extitiſſe memorat.

3. *Chriſtophorus*, *Aſchavienſis* lineæ autor, numeroſiſſimam habuit poſteritatem: ei è *Cacilia Mareſcalla de Pappenheim* filii tribuuntur *Eberhardi duo*, *Barbara ab Hohenſteislingen* & *Leonora de Stein* mariti. *Eberhardo* & *Leonora* genitus fertur *Bertholdus*, pater *Bertholdi* & *Conradi*, quorum ille *Aſchavienſem* ramum, *Muetingenſi* hæreditate poſteà auctum, propagavit, hic *Lævvenſteinenſem* proſevit; uterque verò longa poſteritate, ad hanc usque ætatem producta, floruit.

4. Verùm *Eberhardi* & *Barbara ab Hohenſteislingen* propago in multò plures diffuſa eſt ramos: namque *Georgius*, eorum filius, è *Suſanna ab Homburg Heinricum* genuit, cui uxor *Erntruda de Schœnſtein* dominium *Angelberg* attulit, & filiorum duorum parentem fecit, *Burcardi* & *Heinrici* cognomento Stubenrauch; cujus agnominis hanc rationem *Cruſius* refert: *Heinricus à Freiberg, cum expulſus eſſet quodam tempore* Part. III. l. 8. c. 21.
cum ſuo Domino, dixit ad eum: Domine, qui nunc adverſantur nobis, hi nos in regionem reſtituent, tuq; eos ad menſam tuam collocabis. Domino hoc nunquam fore arbitrante, permitte, inquit, Domine, ut ubi id factum fuerit, fornacem proſternam. Annuit Dominus, ac non multo poſt reſtitutus adverſarios illos ad menſam ſuam adhibuit. Fornacem igitur Heinricus impulſu confregit, ex eóque poſtea cognomen tulit, Stubenrauch ὑποκαυςόκαπνον. Ille autem ex *Hemma de Schaumberg Fridericum* genuit, patrem *Heinrici*, à cujus filiis quatuor, quorum *duo Heinrici*, *totidemque Friderici* nomina geſſerunt, & *Senioris*, *Junioriſque* cognomentis diſtincti fuere, lineæ *Angelbergenſis*, *Kirchheimenſis*, *Wolfſpergenſis*, *Oepfingenſis*, denique & *Juſtingenſis* provenerunt. Primus *Oepfinga* & *Juſtinga* Dominus *Ludovicus* memoratur, vulgò *Lux*, *Heinrici Senioris*, quem *Longum* etiam cognominarunt, pronepos; qui an. 1523. fatis conceſſit, & *Sibyllam Goſſenbrotin*, magnarum opum hæredem, in conjugio habuit. His natus eſt *Georgius Ludovicus*, qui è *Catharina de Laubenberg* ſuſcepit *Ferdinandum Dn. in Oepfingen*, & *Michaelem Ludovicum Dn. in Juſtingen*, hoc & *Felicitate Landſchadia* geniti ſunt *Georgius Ludovicus Baro in Juſtingen & Oepfingen*, qui an. 1623. deceſſit, emtis dominiis *Stanfeneck* in Wirtenbergico agro & *Vorbach* in Lotharingia, & *Johannes Bleicardus*.

dus. Hic è priore conjugio *Anne Hundtpiſſin de Waltrams* ſuſcepit *Ludovicum*, *Mariæ Salome de Buobenhofen* maritum, è poſteriore autem conjuge *Roſimunda C. ab Ortenburg* (quæ poſtea *Carolo C. Zollerano*, & deinum *Adamo Heinrico Keller Colonello* nupſit) *Frobenium* genuit, cui uxor fuit *Urſula de Kaltenthal.* Sed *Georgius Ludovicus* è ſecunda conjuge *Barbara C. ab Eberſtein*, præter alios, *Wilhelmum Ludovicum* procreavit, patrem ex *Urſula L. B. de Merſperg Georgii Ludovici*, & *Hieronymi Friderici*, *L. Baronum de Freyberg.*

Zeil. Topogr. Suev. Addit. p. 58.

5. Cæterùm *Juſtingenſis* dominii, quod à caſtro, prope cœnobium Urſpringen & oppidum Scheltlingen in *Suevia* ejusque *diſtrictu tertio* ſito, ſic dictum, & *feudum Imperii immediatum* eſt, poſſeſſoribusque ſuis *jus ſeſſionis ac ſuffragii* in comitiis ac diætis circularibus Suevicis impertitur, jacturam Freybergii ſuperiore bello tricennali fecerunt, Colonello *Keller* magnam ejus partem occupante; unde factum ut in catalogo *reſtituendorum*, qui in conventu Noribergenſi *Executionis Pacis Weſtphalicæ* ergò an. 1649. habito prolatus fuit, *Freybergiorum* etiam nomen legeretur. Poſteà vero redemptum id dominium fuiſſe accepi à *Johanne Chriſtophoro Freybergio, Epiſcopo Auguſtano.* Hic à *Burcardo*, *Heinrici Stubenrauch* fratre, ſanguinem ducit, qui è *Barbara de Weil* genuit *Fridericum Johannem* in *Hohenfreyberg*, patrem *Burcardi*, quo & *Cordula Pincerna Baroniſſa de Winterſtetten* nati *Heinricus* & *Burcardus*. hujus progenies in ejus pronepotibus defecit. Ille è *Regina de Alten Laudenberg* complures ſuſcepit filios, è quibus *Egolphus*, *Johannes* & *Fridericus* ramos protulerunt, ſed priores duo iterum extincti ſunt; à *Friderici* autem filiis *Friderico*, *Heinrico* & *Petro* iterum palmites tres propullularunt, è quibus tamen non niſi *Petri* propago ſuperat. Is autem è *Sibylla de Stein* filios duos habuit *Sigiſmundum* & *Wilhelmum*, a quibus novæ lineæ. A *Sigiſmundo Eiſenbergica*, quo & *Dorothea Thummin a Neuburg* nati ſunt, præter alios, *Fridericus* & *Caſpar*, ille nepotes maſculos non habuit; hic è priore conjuge *Appollonia de Stadion* genuit, poſt alios, *Johannem Sigiſmundum*, maritum *Sibyllæ de Knœringen*, patrem *Johannis Waltheri*, *Friderici*, & *Conradi Sigismundi*; à ſingulis progeniem manaſſe *Bucelinus* notavit. *Fridericus*, qui *Annam Hundpiſſin* in torum induxit, genitor fuit aliquot liberorum, è quibus *Caſpar* & *Conradus Sigismundus* ſtirpem propagarunt. Ille ex *Anna Regina à Rechberg* ſuſcepit *Albertum Erneſtum* & *Johannem Chriſtopherum*: Hic Eccleſiaſticum vitæ genus amplexus, primò *Præpoſitus Elvacenſis*, poſteà *Epiſcopus Auguſtanus* creari meruit, atque hodiernum ſuperſtes eſt: *Juſtingenſem* Dynaſtiam familiæ ſuæ per reluitionem, iterum ceu paulo ante dixi, aſſeruiſſe, & fratri ſuo, ejusque poſteris tradidiſſe fertur. Ille etiam, *Albertus Erneſtus* nempè, *Receſſus Imperii* ao. 1654. nomine poſſeſſorum prædictæ Dynaſtiæ ſubſcripſit, quam in præſentia ejus filium, ex N. *Læſchin ab Hilgartshauſen* uxore ſua genitum, obtinere accepimus.

6. Hujus autem nomen ſic ſe habet:

JOSEPHUS ALBERTUS, *L. B. de Freyberg & Eiſenberg, Dn. in Juſtingen, Ser. Electoris Bavariæ Conſiliarius & Cubicularius.* Sociavit is ſibi connubio *Annam Magdalenam Adelhaidin, Franciſci Erneſti C. Criechingenſis* & *Mariæ Eliſabethæ Montfortiæ* filiam, è qua gnatos tres genuit:

I. *Ferdinandum Chriſtopherum.*

II. *Maximilianum Felicem.*

III. *Johannem Chriſtopherum.*

7. *Barbara Regina*, *Joſephi Alberti* ſoror, Principiſſæ Bavaricæ, quæ nunc Delphina Francica eſt, quondam Domicella, nupſit *Franciſco Joſepho L. B. de Paumgarten*, *Johannis Wigulai*, *Vicedomini Straubingenſis* filio.

8. *Scutum* Baronum de Freyberg in Joſtingen ita Cl. *Spenerus* deſcripſit, ut *quadripartiti* area 1. & 4. *transversè ex argento & cyano ſecta*, parte inferiore *cærulea tres globulos aureos exhibeat*, *quæ teſſera eſt familiaris*; 2. *cærulea referat ramum detruncatum argenteum diagonaliter poſitum*, *quod* ſymbolum *eſt* Juſtingenſe; 3. *aurea balthenm linea diagonali ex nigro & argento bipartitum*, Oepfingenſis dominii δεῖγμα, *contineat*. Caſſides duæ *imponuntur*, *prior* gentilitia *coronata plumos ſtruthionicos quinque argenteos gerit*; *altera* Juſtingenſis *caput cygni argenteum*, *cujus collum linea transverſa aurea perforat*, *utrinque ſuſtinens bacillum ex eodem metallo coronatum*, *& pennis pavoninis faſtigiatum.* Laciniæ *ſunt utrinque* cæruleæ & argenteæ. Op. Her. L. 3. c. 4.

CAP. III.

DE COMITIBUS FUGGERIS.

INclutiſſima *Fuggerorum* familia etſi haud ſatis exploratæ ſit originis, vixque ejus memoria tertium excedat ſeculum, ad tantam tamen omnium rerum affluentiam & claritudinem brevi temporis intervallo emerſit, ut ſplendore ac magnificentia quosvis excelſo loco natos facilè ſuperaret, & Auguſtis etiam Principibusque viris in deliciis eſſet. Ejus Genealogiam, qui pertexuerunt, orditi ſunt cum *Ritterſhuſio à Johanne Fuggero*,

 qui

qui *Auguſtam Vindelicorum* habitatum conceſſiſſe, cjusq; civitatis jus an. 1370. accepiſſe memoratur, pater filiorum duorum, *Andreæ* & *Jacobi*; qui ambo in re lauta, atque ex negociationibus, quas latiſſimas exercebant bene aucta vixerunt. *Andreas* ſtirpem *Fuggerorum*, qui inſignium loco *caprea aurea in campo cæruleo* utebantur, profevit, quæ tamen pedetentim exaruit, *Jacobi* propago perpetua felicitate floruit: ex ejus liberis maſcolis *Marcus* Eccleſiaſticam vitam ſectatus, & à Pontifice Romano *Canonicus Auguſtanæ* Eccleſiæ deſignatus eſt; antequam autem à Capitulo reciperetur, fatis ao. 1478. conceſſit. Ejus fratres *Ulricus*, *Georgius* & *Jacobus*, paterna inſtituta ſequentes, immenſas & maximè luculentas divitias ſibi pepererunt: *Jacobus* inprimis tantas ex metallis pecunias fecit, ut non ſolùm *Imperatori Maximiliano* I. ſeptuaginta mille florenos mutuos dederit, acceptis in antichreſin Comitatu *Kirchbergenſi* & *Weiſſenhorna*, ſed & diverſa prædia ac dominia argento præſenti mercatus ſit; nempe *Schmichen*, *Biberbach*, *Marſtetten*, *Pfaffenhoven*, *VVullenſtetten*, *Fuſſendorf* & *Tryſachhauſen*. A Leone X. Papa *Eques auratus* & *Comes S. Palatii Lateranenſis* creatus, à *Maximiliano* autem Auguſto inter *Conſiliarios* cooptatus, & cum univerſa familia *nobilitate* donatus fuit. Cùm liberis careret, facultates ſuas per teſtamentum ad fratrum ſuorum filios transmiſit, & *Fideicommiſſi Fuggeriani* primus autor extitit.

2. Sed ex ejus fratribus *Ulricus* filios quidem, nepotes autem maſculos non habuit: *Georgius* verò cum *Regina Imhofia* conjoge ſua ſtirpem propagavit; omniumque quotquot nunc è familia vivunt, *communis parens* extitit. Inter ejus filios *Marcus*, ſeculo relicto, Eccleſiæ ſe addixit, & *Protonotarius Apoſtolicus*, *Decretorum Licentiatus*, nec non *Præpoſitus Eccleſiæ Cathedralis Ratisbonenſis* fuit. *Raimundus* & *Antonius ramos duos capitales*, quibus hodienum familia diſtinguitur, proſeverunt; & à *Carolo V. Imperatore* in numerum *Conſiliariorum* ſuorum adſciti, & *Baronis*, poſteaque an 1530. in comitiis Auguſtanis *Comitis* axiomate decorati fuerunt. *VVeiſſenhornam* & *Kirchbergenſem* Comitatum, quem hypothecario tantùm titulo pater patruique tenuerant, ab eodem Cæſare, ſorte accumulata, jure proprio in feudum acceperunt; uterque verò novis poſſeſſionibus, ære inprimis acquiſitis, ſe familiamque locupletarunt. *Raimundus* quidem emiſſe traditur pagos *VVinterbach*, *Dierlabingen*, aliaque; *Antonius* autem *Vogtheiam Imperialem Donavverdanam*, oppidum *Babenhauſen*, vicum & caſtrum *Brandenburg*, arces & pagos *Kirchheim*, *Eppishauſen*, *Duettenſtein*, *Abelſingen*, *Stettenfels*, *Oberdorf*, *Mickhauſen*, *VValtenhauſen*, *Herbertshofen*, *Beyren*, *Kieſſendorf*, *Edelried*, *VVeglbach*, *Ainœde*, *Rettenbach*, *Pleß*, *Gablingen*, *Glat* & *Ehingen* cum pertinentiis, ſibi comparavit; & ſolo *Brandenburgo* excepto, ad filios ſuos transmiſit, id tabulis ſupremis præcipiens, ne ſua inter *Danubium*, *Ileram*, *Lycum* & *Alpes* ſita prædia unquam quocunque modo alienarentur.

3. Cæterum à ramis duobus, in quos ſtirpem Fuggeriam abiiſſe dictum eſt, novi propullularunt palmites; duo nempe à *Raimundi* filiis *Iohanne Iacobo* & *Georgio*, tres ab *Antonii* gnatis, *Marco*, *Iohanne* & *Iacobo*. Ad eorum autem enumerationem priùs quàm progrediar, rogandus mihi eſt æquus lector, ut ſi ejus expectationi hîc loci minus ſatisfecero, miſereri potiùs vicem meam velit, quàm indignari. Quod ſi enim inter omnes illuſtres familias, quas recenſui, & adhuc recenſurus ſum, ulla eſt, cujus causâ omnes perſecutus ſum vias, quibos potabam ad ea quæ ad inſtitutum meum pertinent, perveniri poſſe, hæc eſt; ſi verò etiam uſpiam data mihi ſunt verba, hîc ſunt. Quod quidem eò difficilius concoquere valeo, quoniam ab eo præcipuè lactatus & falſa ſpe productus ſui, à quo ob aliquem neceſſitudinis nexum minimè debuiſſem, quique officium, in publicum magis quàm privatum commodum à me convertendum, & verbis ſplendidiſſimè initum, re etiam comprobare, ſi voluiſſet, haud dubiè potuiſſet. Pauca itaque, & ab amico extraneo quidem, ſed ingenuæ veritatis & officii pleno mecum communicata in medium proferre, & benevolo lectori impertire queo; quem, ut hoc Catone contentus ſit, iterumque oro.

4. Initium à linea *Iohannis Iacobi* faciendum eſt, quæ quò fœcundior fuit, eò ſterilior mihi eſt meſſis: Erat ille ſummus Muſarum Patronus, omniumque liberalium ſtudiorum & auctor & admirator; bibliothecam à parente cœptam inſigniter auxit, resque Auſtriacæ familiæ vernaculo ſermone in Hiſtoriam contulit. In diviſione hæreditatis paternæ ſortitus eſt Comitatum *Pfyrt*, (quod caſtrum reſtauravit & munivit) Dynaſtias *Altkirch* & *Iſſenheim*, cum Vogtheia *Senheim* in Alſatia inferiore: quæ omnia à domo Auſtriaca, arrhabonis loco, Raimondo relicta fuerant. Ipſe autem ſuo ære ſibi comparavit caſtra *Buſnang* & *Weinfelden* in *Turgoia*, *Hohenkrechen* in *Hegoia*, præterea elegantem vicum *Taufkirchen* in *Bavaria*. Auguſtæ Conſulatum geſſit, poſtea verò Alberto V. Electori Bavariæ operam ſuam addixit, Conſiliarii & Cameræ aulicæ Præſidis munere apud eum functus. E duabus

bus uxoribus numeroſam ſobolem, XXI. nempe liberos genuit, è quibus XVIII. ipſi ſuperſtites manſerunt; ei tea quos nonnulla *tabula Rittershuſiana* addenda veniunt. Inter filios primogenitus *Sigismundus Fridericus* in lucem prodiit an. 1542. d. 24. Sept. & Clericatum amplexus, *Canonicus* & *Decanus* Eccleſiarum *Salisburgenſis* & *Paſſavienſis*, *Ratisbonenſis* verò *Præpoſitus* fuit, tandemque ao. 1598. *Epiſcopus Ratisbonenſis* & S. R. J. *Princeps* creari meruit; ſed biennio pòſt, anno ſcilicet ſeculari, d. 5. Nov. vitam cum morte commutavit. Qui hunc ſorte naſcendi excepit *Carolus* militari vitæ ſe dedit, & Philippo II. Regi Hiſp. ſtipendia fecit, habuitque in conjugio *Johannam Sterckiam*, genere Belgam, quæ nullam ei peperit prolem, poſteaque *Ludovico C. de Biglia* Mediolanenſi nupſit. *Alexander* & *Victor Auguſtus* Eccleſiaſtica munia, hic *Paſſavii*, ille *Friſingæ* obiere. *Maximilianus* Eques *Ordinis Teutonici* & Commendator *Stærzingæ* fuit, atque in pugna navali, ad *Sinum Corinthiacum* ao. 1571. commiſſa, fortitudinis documenta edidit. *Joachimus* Wilhelmi V. & Maximiliani Ducum Bavariæ Camerarius ac Conſiliarius, nec non *Vicedominus Straubingenſis* fuit, & *Magdalenam C. ab Helfenſtein* uxorem, ſed ſterilem habuit. Inter filias *Juſtinæ Benignæ*, *Adelheidis* & *Conſtantiæ* maritos *tabula Rittershuſ.* præteriit; prima enim *Friderico ab Hollnegg*, Equiti Styrenſi, ſecunda *Chriſtophoro B. à VVelſperg*, tertia *Bernhardino B. ab Hærmanſtein* nupta fuit. A *Severino*, *Alexio*, *Conſtantino* & *Trajano* progenies manavit, de qua, quid præter ea, quæ in tabula continentur, dicam, non habeo; unico tamen, quod aliquando in itinere è ſermone ignoti comitis captavi, lectorem non defraudabo: nempe *Carolum Conſtantinum*, *Conſtantini* II. & *Annæ Eliſabethæ à Fraunhofen* filium, Ser. Electoris Bavariæ Cubicularium, thalamum partiri cum *Concordia L. B. ab Ulm in Erbach*, filiumque ex ea genuiſſe *Conſtantinum*.

5. Alterius lineæ, quæ à *Raimundi* progenie defluxit, autor *Georgius*, amore erga ſtudia doctrinarum & munificentia adverſus eorum cultores fratri nihil conceſſiſſe, Matheſeos autem peritiſſimus fuiſſe prædicatur. Inter ejus liberos, quos quatuordecim diverſi ſexus ex *Urſula Liechtenſteinia* genuit, filii quatuor eminuere, nempe: *Philippus Eduardus*, *Octavianus ſecundus*, *Antonius* & *Raimundus*. Hic an. 1606. ſatis functus unicam tantùm prolem, eamque infirmioris ſexus poſt ſe reliquit. *Octavianus ſecundus*, Rudolphi II. Cæſaris Conſiliarius, & *Reip. Auguſtanæ Duumvir*, aliquot liberorum pater fuit, è quibus *Chriſtophorus* ducta *Anna Catharina*, *Raimundi* patrui ſui filia, ſobolem quidem procreavit, ſed in qua ejus poſteritas defecit. *Philippi Eduardi* & *Antonii* propaginem in illis, quorum nomina ſequuntur, nunc virere accepimus.

6. ALBERTUS *Fugger, Comes in Kirchberg & VVeiſſenhorn, Dn. in Brandenburg, Stetten, Hauſen & Stetten am Kaltenmarckht*, *Hugonis* & *Mariæ Julianæ L. B. Vohlin de Frickenhauſen* filius, *Philippi Eduardi* nepos, natus an. 1624. d. 11. Nov. Tenet is Comitatum *Kirchberg*, illasque quas in ejus titulo enumeravi Dynaſtias. Connubio *primis nuptiis* ſibi junxit *Mariam Franciſcam*, *Ottonis Heinrici* agnati è linea *Johannis*, & *Mariæ Eliſabethæ Truchſeſſiæ* filiam; è qua complures liberos ſuſcepit, nuncque filios quatuor ſuperſtites habet:

I. *Paridem Georgium*, n. 22. Jun. 1651. Induxit is penatibus *Annam Leonoram*, *Johannis Georgii C. de Kænigſeck in Aulendorf* & *Leonoræ C. ab Hohenembs* filiam; quod tamen matrimonium diductum jam eſt.
II. *Ioſephum*.
III. *Tiberium*.
IV. *Bonaventuram*.

Secundis nuptiis Albertus virginem è *Schaumburgiorum* gente ſibi ſociavit, quæ filium ei peperit *Albertum Antonium*.

7. HUGO FRIDERICUS *Fugger, C. de Kirchberg & VVeiſſenhorn*, *Caroli Philippi*, qui *Alberti* frater major natu fuit & ao. 1654. obiit, è *Margarita Urſula Pappenheimia* filius, ſuſceptus eſt in lucem an. 1649. d. 8. Jun. Poſſidet is oppidum *VVeiſſenhorn*. Conjugem duxit *Mariam Thereſiam* agnatam, *Johannis Franciſci* è linea *Jacobi*, ex *Maria Cordula L. B. Vohlin de Frickenhauſen* filiam, quam ob factum atrox à marito repudiatam, & à fratribus ſuis cœnobii clathris haud ita pridem incluſam eſſe accepimus.

8. ANTONIUS FERDINANDUS RUDOLPHUS *Fugger, C. de Kirchberg & VVeiſſenhorn*, poſſeſſor dominii *Unter-Sulmettingen*, *Heinrici Raimundi*, & *Mariæ Chriſtinæ C. ab Liechtenſtein* filius, *Antonii* nepos, hauſit auram vitalem ao. 1646. d. 12. Nov. Habet in conjugio N. *Baroniſſam de Stein*, è qua filium ſuſcepit *Raimundum*, & gnatam *Franciſcam*.

9. Inter lineas, quas ex *Antonii* progenie prodiiſſe dixi, potior naſcendi ſorte illa erat, quam *Marcus* condidit. Is Rudolphi II. Imp. Conſiliarius, & *Reip. Auguſtanæ Duumvir* fuit, atque è *Sibylla Eberſteinia* præter alios ſequioris ſexus liberos, filios quatuor genuit; *Georgium*, *Antonium*, *Philippum*

& *Albertum.* Hic (cui annus natalis 1574. non verò 1547. ceu in *tabula* legitur, fuit) è *Veronica* patrueli ſua multam quidem utriusque ſexus prolem ſuſcepit, è qua tamen non niſi *Marcus* juſtam ætatem attigit, ſed Eccleſiaſticæ vitæ addictus & *Canonicis Paſſavienſibus* aſcriptus, poſteritate caruit. *Philippum Barbara* ejus agnata & conjux filiorum duorum parentem fecit, nempe: *Marquardi*, qui an. 1655. m. Aug. nullis è *Maria Chriſtina C. Oetingenſi* uxore ſua liberis ſuſceptis, mortalitatem exuit; & *Marci Philippi*, qui circa initia turbarum Bohemicarum prope *Rachonizium* tormento militari ictus & utroque crure truncatus, paulo pòſt, videlicet d. 31. Oct. an. 1620. animam efflavit. *Antonius* Maximiliani D. Bavariæ *Supremus Hippocomus* fuit, & filios præcipuè duos poſt ſe reliquit, *Maximilianum* ſcilicet & *Franciſcum*. Hic egregriæ militaris famæ bello Turcico ſuperiore rem tormentariam curavit, & in prœlio ad *Gotthardi fanum* Calendis Auguſti an. 1664. commiſſo occubuit. Ille ante annos complures itidem rebus humanis exemptus eſt, relicto filio *Ferdinando Ignatio*, quem non ita multò poſt fatorum iniquitas rapuit; ut jam ſolus è Marci linea quoad mares ſupereſſet *Nicolaus*, Georgii filius, qui an. 1671. adhuc vitali aura fruebatur; eo enim anno ejus nomine *libellus memorialis* in comitiis Ratisbonenſibus exhibitus fuit, quo petebat, ut pecunia, *Franciſco* patrueli ſuo ob non ſolutum ſtipendium ab Imperio debita, jamque morte *Maximiliani* & *Ferdinandi Ignatii* cum univerſa eorum hæreditate ad ſeſe devoluta, ſibi transſcriberetur & exſolveretur. Hoc verò interim ſpatio ille quoque ſeculo valedixit, cumque prole maſcula careret, lineam terminavit.

10. Sequitur linea *Iohannis*: is, præter duas filias, (quarum altera *Anna Maria*, poſt *Philippum à Rechberg* (nec Hochberg) *L. B. in Hohen-Rechberg*, *Conrado L. B. de Bemmelberg* an. 1588. nupſit) gnatos tres ſuperſtites vitæ ſuæ habuit, nimirum: *Marcum*, *Chriſtophorum* & *Jacobum*. Hic Eccleſiaſticum vitæ genus amplexus, *Conſtantienſis Eccleſiæ Antiſtes* & S. R. J. *Princeps* ao. 1604. creari meruit, quam dignitatem cum ſpiritu ao. 1626. poſuit. *Marcus*, *Kirchheimenſis* Dynaſtiæ poſſeſſor, è filio *Johanne* nepotem habuit *Johannem Euſebium*, qui *Cameræ Spirenſis Præſes* fuit & an. 1672 fatis conceſſit, relicta poſt ſe filia unica, è *Maria Eleonora Dorothea Furſtenbergia* ſuſcepta, *Maria Franciſca Euſebia*, *Franciſco Joachimo* agnato in *VVollenburg* nupta, jamque vivis exempta. *Chriſtophorus* è *Maria C. à Schvvarzenberg* genuit *Johannem Erneſtum* & *Ottonem Heinricum*, à quorum utroque progenies ſuperat, jam recenſenda.

11. FRANCISCUS ERNESTUS *Fugger*, *Comes de Kirchberg*, & *VVeiſſenhorn*, *Dn. in Glöth*, *Hilgartſperg*, *Pollvveyl*, *Weiſſerthal*, *Maſſmunſter*, *Stettenfels*, *Oberndorf* & *Elgau*, filius *Chriſtophori Rudolphi* & *Mariæ Annæ Walburgis C. Montfortiæ*, *Johannis Erneſti* nepos, lucem aſpexit an. 1648. d. 18 Sept. & connubio ſibi ſociavit *Mariam Thereſiam*, *Friderici Wilhelmi C. Oetingenſis in Kazenſtein* & *Roſinæ Suſannæ à Trubeneck* gnatam, è qua filios duos filiamque unicam ſuſcepit.

12. *Antonius Ioſephus Fugger* &c. illius frater, exteras nunc oras perluſtrat.

13. BONAVENTURA *Fugger*, *C. de Kirchberg* & *VVeiſſenhorn*, *Dn. in Kirchheim*, *Grænenbach* & *Schmieben*, *Senior totius familiæ*, *Ser. Electoris Bavariæ Cubicularius* & *Præfectus Landſpergæ*, *Ducis Maximiliani Supremus Aulæ Magiſter*, ſuſceptus eſt in lucem, an. 1619. d. 30. Jun. ab *Ottone Heinrico Fuggero*, & *Maria Eliſabetha Truchſeſſia de VValdpurg*. Poſſidet medietatem dominii *Kirchheim*, Dynaſtiam *Grænenbach*, & quadrantem prædii *Schmieben*. Thalamum ejus partitur *Maria Thereſia L. B. de Mercy*, è qua complures liberos ſuſtulit; è quibus in vivis ſuperſunt, filiæ duæ; totidemque gnati, videlicet:

Maria Eliſabetha.

Maria Adelhaid Claudia.

Iohannes Maximilianus Ioſephus.

& *Franciſcus Guidobaldus.*

14. MARQUARDUS *Fugger*, *C. de Kirchberg* & *VVeiſſenhorn*, *Dn. in Nordendorf* & *Ehengen*, *Sebaſtiani*, qui *Bonaventuræ* frater fuit, & an. 1677. d. 20. Jul. fatis conceſſit, ex uxore ſua ſtirpis *Hundpiſſia de VValtrams*, filius, cœlibem adhuc vitam agit, fratres duos habens *Philippum* & *Euſtachium*, ſuntque in eorum ditione Præfectura Imperialis *VVorth*, dominia *Nordendorf* & *Ehengen*, cum quadrante prædii *Schmieben*. Sororum nomina hæc ſunt:

Maria Thereſia, nupta *Sigismundo Joſepho* agnato in *Babenhauſen*.

Maria Anna,

& *Maria Claudia.*

15. JOHANNES OTTO *Fugger*, *C. de Kirchberg* & *VVeiſſenhorn*, *Dn. in Kirchheim*, *S. Cæſ. Majeſtatis Camerarius* & *Regimini ſuperiori Auſtriaco à ſanctioribus conſiliis*, *Bonaventuræ* frater, natus ao. 1631. d. 13. Aug. tenet medietatem dominii *Kirchheim*, & quadrantem in *Schmieben*. Uxorem ſibi delegit è *Welſpergiorum* gente, è qua filiam *Annam Felicitatem* genuit.

16. PAU-

16. PAULUS *Fugger, C. de K. & W.* illius frater, quondam *Senator Auguſtanus*, nunc *Ser. Principis Palatini Neoburgici Supremus Aulæ Præfectus*, editus in lucem an. 1637. d. 11. Sept. penatibus ſuis induxit *Mariam Thereſiam Huſmanniam*, è qua procreavit gnatos duos, & filios quinque, videlicet:
Carolum Ioſephum,
Ioſephum Pium,
Mariam Magdalenam,
Mariam Adelhaiden,
Mariam Annam,
Mariam Claram,
& *Mariam Margaritam*.

17. E filiabus *Ottonis Heinrici*, enumeratorum Comitum ſororibus, ſola ſuperat *Maria Iohanna*, an. 1623. d. 9. Jun. nata, & cœlebs. *Maria Renata Franciſcum L. B. à Schwendy* in conjugio habuit.

18 Reſtat linea *Iacobi*, Is ex *Anna*, *Georgii Ilſungii*, Præfecti provincialis Sueviæ filia, gnatos præcipuè tres genuit, videlicet *Georgium*, *Johannem* & *Hieronymum*. *Georgius*, Rudolphi II, & Matthiæ Impp. Ferdinandi Regis Ungariæ & Bohemiæ, nec non Archiducum Maximiliani, Leopoldi & Caroli Conſiliarius, Præfectus Provincialis Sueviæ, Capitaneus Comitatus *Mitterburg*, & Eques Ordinis Hiſpanici *de Calatrava* fuit, uxoremque habuit *Annam Mariam, Johannis Viti L. B. à Tœrring* filiam, *Frobenii Truchſeſſii* viduam, an. 1623. ductam, ſed prole caruit. *Johannes* autem & *Hieronymus* ſtirpem propagarunt, ille per *Johannem Franciſcum*, hic per *Leopoldum* filios, à quibus ea, quæ ſequitur, propago ſupereſt.

19, SIGISMUNDUS JOSEPHUS *Fugger, Comes à Kirchberg & VVeiſſenhorn, Dn. in Babenhauſen, Keltershauſen & Nideralſingen*, filius *Johannis Franciſci* & *Mariæ Cordulæ L. B. Voblin de Frickenhauſen*, n. an. 1654. d. 15. Aug. duxit in matrimonium *Mariam Thereſiam* agnatam, *Sebaſtiani* è linea *Johannis* filiam, ſed prole deſtituitur.

20 JOHANNES RUDOLPHUS *Fugger, C. ab Kirchberg & VVeiſſenhorn, Dn. in Boos, Haimertingen & Pleß*, illius germanus frater, prodiit in lucem an. 1657 d. 9. Apr. & connubio ſibi an. 1679. m. Febr. ſociavit *Johannam Catharinam Truchſeſſiam, Paridis Jacobi C. in Zeil.* & *Luciæ Amaliæ C. à Berg* filiam, è qua pater factus eſt

I. *Iohannis Iacobi*, n. & †. an. 1679.

II. *Catharina Maria*, nat. an. 1680. m. Sept.

III. *Maria Amalia*, n. an. 1682. m. Apr.

21. *Ferdinandus Dominicus*, illorum frater major natu, intra pubertatis annos deceſſit. E ſororibus eorum *Maria Anna Eliſabetha* innupta obiit, *Maria Cordula* autem, n. an. 1640. d. 2. Jun. monaſticam in cœnobio *Mundelheim* profitetur, *Maria Thereſia* n. 11. Aug. 1655. *Hugoni Friderico* agnato èo *Weiſſenhorn* elocata fuit; nunc verò, ceu ſupra dictum, in monaſterio facinoris admiſſi pœnam luit.

22. *Maria Jacobe*, *Jacobi*, qui *Johannis Franciſci* frater major natu fuit, & *Mariam Julianam* agnatam in conjugio habuit, atque ad Noribergam an. 1632. d. 24. Aug. occubuit, filia unica, innupta adhuc ſuperat.

23. ANTONIUS JOSEPHUS *Fugger, C. à Kirchberg & VVeiſſenhorn, Dn. in VVaſſerburg, Biberbach & Gablingen, Leopoldi & Mariæ Johannæ Fuggeriæ* è linea *Johannis*, filius, uxorem penatibus ſuis induxit è *Baronum de Neuhaus* in Bavaria familia, ſobolemque maſculam ex ea ſuſcepit.

24. FRANCISCUS JOACHIMUS *Fugger, C. à Kirchberg & VVeiſſenhorn, Dn. in VVællenburg, Gottenau, Retenbach, VVolden, & poſſeſſor hypothecarius dominiorum Rouſperg & Irmetshofen*, *Antonii Joſephi* frater, duxit primis nuptiis *Mariam Franciſcam Euſebiam*, *Johannis Euſebii C. Fuggeri in Kirchheim*, & *Mariæ Eleonoræ Furſtenbergicæ* gnatam unicam, quæ improlis è vita diſceſſit; ſecundis nuptiis ſibi ſociavit virginem ex illuſtri *Comitum de Ladron* ſtirpe prognatam, è qua filiolam *Thereſiam* ſuſcepit.

25. Reliquum eſt, ut *ſcutum* Comitum Sp. Op. Her.
Fuggerorum delineem, illud verò *quadri-* l. 1. c. 25.
partitum eſt: 1. & 4. area è *cyano & auro perpendiculariter ſecta, liliis duobus iisdem coloribus alternatis* inſignita eſt, & teſſeram *familiarem* exhibet; 2. *argentea Æthiopiſſam nigras indutam veſtes, coronatam, crinibus ſparſis, manibus tiaram Epiſcopalem* geſtantem repræſentat, quod *Kirchbergenſis Comitatus* δῆγμα eſt; 3. *rubea tria cornua venatoria argentea* refert, & *VVeiſſenhornam* denotat. *Galeæ* incumbunt *duæ*: *prior* Fuggeria *coronata inter cornua cœruleum & aureum lilium iisdem coloribus ſectum* ſuſtinet; *altera* Kirchbergia *hermam Æthiopiſſæ nigro indutum, & mitra Epiſcopali argentea redimitum, crine tortili aurata* oſtentat. *Lacinia* iſthinc *auro* & *cœruleo* colore, hinc *argento* & *atro* tinguntur.

26. Comprehenduntur ad extremum Comites Fuggeri ſub *Circulo Suevico*, ejusque *diſtrictu quarto*, qui *Danubio*, *Lico*, & *Ilera* cingitur; *Kirchbergenſis* tamen Comitatus ad *Auſtriacum* refertur, ſuſtinetque ejus onera Regimen Tyrolenſe.

CAP. IV.

DE COMITIBUS FURSTENBERGICIS.

Lib. 5. c. 9. RECenſita *ſuperiùs* familiæ *Furſtenbergicæ* origine, linearumque altera, *Werdenbergia* ſcilicet ſive *Heiligenbergia*, Principali axiomate ornata, enumeranda venit huc loco *Blombergia*, quam & *Kinzingerthalenſem* appellare amant, inde, quod *Chriſtophorus* ejus conditor in partitione ditionum loca in valle *Kinzingia* ſita, è Landgraviatu autem Baarenſi *Blombergam* nactus eſt. *Chriſtophorus*, quem dixi, anno 1559. fato functus, filios duos *Albertum* & *Vratislaum* poſt ſe reliquit, qui Imperatori Rudolpho II. operam ſuam addixerunt, ejusque aulam, quam ut plurimùm Pragæ habebat, frequentarunt; unde occaſio nata fuit *Alberto*, (*Vratislaus* cœlibatum coluit) ut cum Proceribus Bohemiæ affinitatem contraheret: duxit enim a. 1578. in matrimonium *Iſabellam*, *Wratislai de Pernſtein*, Supremi Regni Cancellarii filiam, atque harum nuptiarum honori Rudolphum Auguſtum ludicri certaminis ſpectaculum per triduum dediſſe, eique centum millia ſexagenarum expendiſſe, *Bohasl. Balbinus* retulit.

Epiſt. Rer. Boh. l. 5. c. 14. 2. *Alberto* & *Iſabella* geniti ſunt, præter alios, *Chriſtophorus*, *Wratislaus* & *Franciſca Hippolyta*, è quibus *Wratislaus*, cui uxores tres tribuuntur, liberos quidem, ſed nepotes non habuit; *Chriſtophorus* ejusque ſoror, quam dixi, repetita cum Bohemicis Magnatibus affinitate, ille *Dorotheam Sternbergiam* uxorem, hæc *Leonem Burianum Berckam C. de Duba & Lippa* maritum accepit. Hic cum an. 1617. fatis conceſſiſſet, filiumque ac hæredem unicum ampliſſimarum ditionum, nempe *Matthiam Ferdinandum Franciſcum* poſt ſe reliquiſſet, is autem anno 1644. ætatis 27. ἄγαμος immatura morte extinctus eſſet, adiit quidem ejus hæreditatem ex inteſtato mater *Furſtenbergia*, eamque, eodem adhuc anno vivis exempta, per tabulas ſupremas ad *Fridericum Rudolphum*, *Chriſtophori* fratris ſui filium transmiſit; ſed iſte ſucceſſione illa excidit. Cauſam pro me dicat Laudatiſſimus *Balbinus*: *Poſt Matthiam Ferdinandum Berckam* (ait in literis) *mortuum, omnes quidem poſſeſſiones in Bohemia & Moravia ampliſſimæ ad Furſtenbergicos pervenere; ſed hoc diuturnum non fuit: probatum enim eſt à familia Berckarum, omnia illa bona fideicommiſſum eſſe, inſtituente olim Leone Buriano Bercka, parente Matthiæ, adeòque excuſſi ſunt Furſtenbergii, & patrueles Bercka eas ditiones tenent hodiéque; quo factum, ut nullus hac ætate in Bohemia Furſtenbergicus Regni incola cenſeatur.*

3. Cæterùm *Chriſtophorus C. Furſtenbergicus* è *Dorothea Sternbergia* genuit *Vratislaum* & *Fridericum Rudolphum*, à quibus rami duo prodiere, qui ad hanc ætatem propagati, & novis ditionum acceſſionibus aucti ſunt. Namque *Vratislaus*, qui è paterna ditione *Blombergam* aliaque in Landgraviatu *Baar* ſita ſortitus erat, affinitate cum *Helfenſteiniis* Comitibus utriusque lineæ *Mæskirchenſis* & *Wieſenſteigenſis*, per duplex matrimonium contracta, poſteaquam maſcula eorum ſtirps defeciſſet, luculentam hæreditatem, Dynaſtias *Mæskirchen* & *Gundelfingen*, caſtrum *Wildenſtein* & oppidulum *Haingen*, (quæ omnia Apollonia C. Zimmerenſis Georgio C. Helfenſteinio marito ſuo attulerat) continentem crevit, lineæque ſuæ *Mæskirchenſe* cognomentum indidit. Liberos è conjuge prima *Johanna Leonora* quatuor, totidem è ſecunda *Franciſca Carolina* ſuſcepit, utrinque mares tres, fœminam unam: quæ è priore thoro prodiit *Maria Eleonora*, *Johanni Euſebio C. Fuggero in Kirchheim* nupſit; quæ è poſteriore *Franciſca*, cœlibem vitam egit; utraque verò vivere deſiit. Inter filios ſecundi conjugii *Rudolphus Maximilianus* & *Ferdinandus Wilhelmus* rebus humanis exempti ſunt, non minus ac *Franciſcus Chriſtophorus* & *Johannes Maximilianus* è primo thalamo editi. Sed *Franciſcus Chriſtophorus*, quem dixi, tanquam primogenitus ſolus inter fratres matrimonium inierat, ducta *Maria Thereſia*, *Philippi Pr. Aremberga D. Arſcoti* filia, è qua ſexies pater factus eſt: è maribus, qui quinque fuere, *Franciſcus Erneſtus*, an. 1663. natus, biennio poſt obiit; reliqui, quorum nomina ſequuntur, fato patris, quod in annum 1671. d. 22. Sept. incidit, ſuperfuerunt.

4. FRIDERICUS CHRISTOPHORUS, *C. in Furſtenberg, Heiligenberg & Werdenberg, Landgravius in Baar, Baro in Gundelfingen, Dn. in Hauſen, in valle Kinzingia, Wildenſtein & Mæskirchen*, hauſit auram vitalem an. 1662. & poſtquam Pragæ in Univerſitate *Carlo-Ferdinandea* aliquandiu cum fratribus literis operam dediſſet, atque *Artium Liberalium, ac Philoſophiæ Magiſter* an. 1677. creatus eſſet, ingruente peſtilentia in Belgium conceſſit, *Lovanii* ſtudiorum curriculum perfecturus.

5. *Frobenius Ferdinandus*, *C. in Furſtenberg* &c. anno 1664. in lucem editus eſt.

Carolus Ego, *C. in Furſtenberg* &c. annum 1665. natalem habuit.

Philippus Carolus, *C. in Furſtenberg* an. 1667. lucem aſpexit.

6. Omnes vero naſcendi ſorte antevenit ſoror, quam habent, unica *Maria Thereſia*, an. 1660. vitam ingreſſa.

7. FRO-

7. FROBENIUS MARIA, *Comes in Furſtenberg* &c. illorũ patruus, è primo *Vratislai* matrimonio a. 1627 genitus, Eccleſiæ Cathedralis Colonienſis *Subdecanus*, Argentinenſis *Canonicus*, & Conſilii Aulico-Imperialis *Vice Præſes* eſt, & variis legationibus, quas Cæſareo nomine apud diverſos Imperii Ordines obiit, famam ſibi peperit.

8. *Ferdinandus Rudolphus, C. in Furſtenberg*, (quem eundem eſſe, qui Rittershuſio *Joh. Martinus* audit, accepi, rationem verò, ob quam nomen mutavit, non expedio) &c. illius frater conſanguineus, an. 1640. natus eſt; locum obtinet inter Colonienſes & Argentinenſes *Canonicos Capitulares*.

9. *Fridericus Rudolphus*, Vratislai frater, in diviſione patrimonii loca in *Kinzingia* valle ſita obtinuit, atque uxores duas ſucceſſivè habuit: primam *Maximilianam*, *Maximiliani Pappenheimii Landgravii in Stulingen* filiam, è qua gnatum un cum *Franciſcum Maximilianum* ſuſcepit: hunc avus maternus, prole maſcula deſtitutus, hæredem nuncupavit; qua hæreditate Landgraviatus *Stulingenſis*, cum dominio *Hovven* & oppidulo *Engen* ad Furſtenbergicos pervenit, unde ramo huic *Stulingenſis* agnomen obtigit. Secunda *Friderici Rudolphi* uxor *Anna Magdalena Hanovia* filiam unicam *Mariam Franciſcam* peperit, *Hermanno Egoni* agnato ſuo è linea *Heiligenbergica* elocatam.

10 *Franciſcus Maximilianus*, patris, an. 1655 defuncti, ſucceſſor, uxorem Equeſtris proſapiæ duxit, videlicet *Mariam Magdalenam a Bernhauſen*, & nupero adverſus Gallos bello legionē equitum cataphractorum, à Circuli Suevici Ordinibus Catholicis conſcriptam, ductavit; ſed an. 1681. *Argentoratum* profectus, dum ad conſpectum Regis Galliæ urbem recens occupatam ingredientis inconſideratè feſtinat, per pronos ſcalarum gradus, in caput præceps ruit, tam gravi lapſu, ut poſtridiè expiraret; relictis poſt ſe gnata unica, & filiis duobus.

11 Horum nomina hæc ſunt:

ANTONIUS MARIA FRIDERICUS, *Comes in Furſtenberg*, *Heiligenberg*, & *VVerdenberg*, *Landgravius in Baar & Stulingen*, *Dn. in Hevven*, *Hauſen*, *Liſchau*, *Trackau & Kornhaus*. Is à patre Eccleſiaſticæ vitæ dicatus, & Canonicis *Aichſtettenſibus* aſcriptus fuit; nunc autem ad regimen ditionis animum appuliſſe fertur.

Proſper Ferdinandus C. in Furſtenberg &c. Landgravius in Stulingen, &c.

Iſabella eorum ſoror, forma eximia eſſe prædicatur.

12. *Scutum* Comitum hoc capite enumeratorum nihil differt ab illo, quod *Principes* hujus familiæ geſtant, & *ſuperius* delineatum fuit; ſub *Circulo* etiam eodem, quo illi, *Suevico* ſcilicet, comprehenduntur. Lib. 5. c. 9. §. 14.

CAP. V.

DE COMITIBUS A GRAVENEGG.

GRavenecciorum familia à multis ſeculis in Germania clara atque inclyta eſt, adeo ut jamdum octavo à Chriſto nato ſeculo ejus memoria (ſi *Bucelino* fides) reperiatur: is enim *Gervvicum a Gravenegg* inter primates Germaniæ potiores famoſiſſimo & cruentiſſimo prœlio Caroli Martelli, Domus Regiæ Francicæ Majoris, contra Raginfredum an. 714. interfuiſſe, refert. Continuam verò Genealogiæ ſeriem à *Conrado* nectit, circa an. 1282 & 1290. celebri: eo natos ait *Heinricum* & *Eberhardum*, illo *Albertum* & *Heinricum Comites de Gravenegg*. *Alberti* filiis *Alberto* & *Eggeno* idem *Comitum* axioma tribuit, quod in *Heinrici* poſteritate pedetentim videtur exoleviſſe. Eo autem genitus fuit *Ulricus*, pater *Eberhardi*, cui filius datur *cognominis*, qui ex *Urſula de Rottenſtein Wolfgangum* ſuſcepit. Ab hoc ſtemmatographia, quam inter paternas chartas reperi, orditur, marito *Urſulæ de Rietheim*, genitore *Ulrici* & *Wolfgangi Junioris*, quibus *Baronum* titulus adſcribitur; prioris poſteritas in nepotibus defeciſſe videtur. Germ. T. IV. p. 104.

2. *Wolfgangus Junior* an. 1451. *Annam de Suntheim* in conjugio habuit, factusque eſt ex ea pater *Friderici*, in cujus ditionibus numerabantur *Eglingen* & *Meslingen*, nec non *Kaltenburgum*, quod à *Johanne* & *Udalrico Riethemiis* acquiſivit. Obiiſſe ſupremum diem an 1482. vel 1492. perhibetur, poſtquam cum uxore *Dorothea de VVellvvart* filios tres, *VVolfgangum*, *Sixtum*, & *Ludovicum* genuiſſet. Hic an. 1495. fatis conceſſit, nullis è *Dorothea de Crenzheim* liberis relictis. *VVolfgangus* ὄγαμος fuit, & *Sixto* fratri ſuo *Kaltenburgum*, ex hæreditate paterna acceptum, vendidit. Huic, *Sixto* ſcilicet, uxores duæ tribuuntur, *Eliſabetha Burggravia* & *Barbara de Buhel*, filii tres *Johannes Ludovicus*, *Chriſtophorus*, & *Fridericus*. Ex his *medius*, cui parens per teſtamentum an. 1529. conditum *victilitium*, ceu JCtorum filii loqui amant, aſſignaſſe traditur, poſteritate caruit. A cæteris lineæ duæ, videlicet *Eglingenſis* & *Burgbergenſis* ortæ ſunt.

3. *Johannes Ludovicus*, cui in diviſione patrimonii *Eglingen* obtigit, thorique conſors *Praxedis à Kaltenthal* fuit, filium, præter aliquot gnatas, habuit *Ludovicum* in *Eglingen* & *Oſterhofen*, an. 1580. vivis exemptum;

prum; poſtquam è *Clara de Sirgenſtein*, conjuge ſua, ſuſcepiſſet *Ottonem Heinricum*, *Johannem Ludovicum*, & *Johannem Ulricum*. Hic Epiſcopi Aichſtetenſis Conſiliarius & Præfectus *Arnbergæ* fuit, &, ſecundùm *Bucelinum*, uxorem è Nobilium *de Cloſen* ſtirpe, filiumque *Ludovicum* habuit; iſte Eccleſiaſticæ vitæ addictus, & *Canonicis Aichſtettenſibus & Augustanis* aſcriptus eſt. *Otto Heinricus* verò apud Principem Palatinum Neoburgicum, *Cubicularii*, *Con*[illegible]*tarii*, & *Præfecti provincialis Hochſtettenſis* munia obiit. Ter maritus: primò *Catharinæ Reginæ de Weſtingen*, quæ an. 1592. improlis deceſſit; ſecundò *Signæ Blarerin a Wartenſee*; tertiò *Mariæ Jacobinæ B. de Gumpenber*[g]. Hac nata eſt *Maria Magdalena*, quæ *Erneſto* agnato ſuo ex altera linea in manum convenit; è ſecundo autem conjugio prodiit, præter alios Eccleſiaſticum vitæ genus amplexos, *Johannes Godofredus*, *Baro in Gravenegg*, *Dn. in Eglingen & Oſterhofen*, Principis Palatini Neoburgici *Conſiliarius*, *Cubicularius* & *Præfectus Provincialis Neoburgi*, demumq; Principis Philippi Wilhelmi *ſummus aulæ Magiſter*, qui *Receſſui Imperii* a. 1641. ſubſcripſit, vitamque in cœlibatu peractam ante multos annos, ultimus, ceu accepi, ſuæ lineæ, *Neoburgi* finivit.

4. Veniendum jam eſt ad alteram lineam, quam *Burgbergenſem* appellavi à prædio, quod *Fridericus* ejus autor in diviſione patrimonii accepit; ei uxor tribuitur *Anna ab Erolzheim*, *Friderici* & *Dorotheæ ab Haslang* gnata, quæ maritum egregiæ ſobolis parentem fecit: è maſcula claruere *Georgius*, *Abbas & Princeps Campidunenſis* electus an. 1559. & an. 1571. fato functus; *Ludovicus*, *Decanus Capituli Elv*[an]*cenſi*[s]; *Ulricus*, cui è paterna diviſione *Burgberg* obtigit, maritus *Cunegundæ de Stein*, & filiæ unicæ pater; nec non *Wilhelmus*. Is in partitione patrimonii *Marſchalckzimmern* (quod poſtea venditione ad *Wirtenbergicos* devenit) ſortitus eſt, & in Curia Imperiali Rothwilcoſi *Judicis* vices obiit. Nuptias ter celebravit: primas cum *Veronica Turzonia*, ſplendida apud *Ungaros* ſtirpe orta, quæ loculentam marito dotem attulit; ſecundas cum *Felicitate a Rechberg*; tertias cum *Emerentia ab Hauſen*, *Ferdinandi de Laubenberg* vidua. *Secunda* mater fuit *Ferdinandi* in *Haſenweiler* & *Marſchalckzimmern*, qui eodem quo parens officio functus eſt, & *Brigittam Hundpiſſiam de Waltrams*, *Friderici Iſſungi de Trazberg* viduam, thalamo induxit, factus ex ea pater *Anaſtaſiæ*, in *Kneringenſem* familiam elocatæ, & aliquot filiorum, inter quos *Ludovicus* & *Hugo* in militia obierunt; *Philippus* & *Wilhelmus* Ordini Equeſtri Teutonico nomina dederunt, ille commendator *Virnſpergæ & Rotenburgi*, hic *Francofurti*. *Joachimus* Monaſticen profeſſus, *Abbas Fuldenſis & Princeps S. R. Imperii* an. 1644. creari meruit, quam dignitatem cum vita an. 1671. poſuit. *Erneſtus* denique ſtirpem propagavit, ducta in matrimonium *Maria Magdalena*, agnata ex *Eglingenſi* linea; cum qua genuit gnatum unicum, qui ſolus nunc cum prole è familia ſuperat, & filias tres, videlicet (1.) *Mariam Scholaſticam*, Canonicam in cœnobio B. Virginis, quod Fuldæ eſt, jam mortuam, (2.) *Mariam Annam*, Canonicam in monaſterio Dillingenſi Ordinis S. Dominici, & (3.) *Mariam*, nuptam *Franciſco Antonio L. B. de Freyberg in Wellendingen & Bondorf*, ſuperſtites.

5. JOACHIMUS GODOFREDUS, *Comes in Gravenegg*, *Dn. in Burgberg*, *Eglingen & Omerhouen*, *Erneſti* & *Mariæ Magdalenæ* filius, ceu dixi, unicus & familiæ columen, *Eglingæ* haud procul N[or]dlinga (quæ cum hæreditate avunculi ſui *Joh. Godofredi* ad ipſum devoluta eſt) domicilium fixit, & *Comitis* axioma, a majoribus quondam uſurpatum, ſed poſterioribus ſeculis exoletum, Cæſare annuente reſumſit. Conjugium bis contraxit: prius cum *Maria* [*Urſu*]*la L. B. à Freyberg*, poſterius cum *Mariana Spethin de Zwyfalten*, ex hac nullos, ex illa verò ſequentes ſuſtulit liberos ſuperſtites:

I. *Marianam*,
II. *Mariam Eliſabetham*.
III. *Mariam Thereſiam*.
IV. *Chriſtophorum Joſephum*.
V. *Erneſtum*.
VI. *Godofredum Antonium*.
VII. *Fridericum Albertum*.
VIII. *Mariam Urſulam*.
IX. *Mariam Ludovicam*.

6. *Scuto* uti ſolet ſimplici, nimirum *rubeo*, quo *rhombus oblongior argenteus* continetur. *Galea*, quæ incumbit, *coronata* eſt, cui *inter jugum expanſum alarum ſ*[ti]*mario di*[-] Spen. Op. *gmate ornatarum*, *mitra Epiſcopalis coccinea* Her. l. 2. *auro ornata*, ex qua illinc [atque hi]nc *ſemicirculi aurea*, c. 85. hinc *rhombus* ſcuti denuo eminent, imponitur. *Lacinia argento & minio* tinguntur.

7. Comprehenditur *Comes de Gravenegg* ſub *Circulo Suevico* ejusque *primo diſtrictu*; refertque *Limnæus*, Ludovicum Seniorem in Comitiis Auguſtanis an. 1555. jus inter Imperii Ordines ſedendi & ſententiam dicendi obtinuiſſe, poſtquam probaſſet, majores ſuos jam olim ab Imperatore Friderico I. P. T. IV. inter Imperii Barones relatos fuiſſe. p. 105.

CAP.

CAP. VI.

DE COMITIBUS AB HOHENEMBS.

E*Mbſiorum* ſive *Amiſiorum*, vel, ut hodie vocari amant, *Hohenembſiorum* Comitum ſtirpem vetuſtiſſimæ inter *Rhætos* originis *Gabr. Bucelinus* à *Theoderico* quodam *ab Embs*, *Domino in Altenebms*, qui ludis Troianis *Coloniæ* an. 1179. celebratis interfuerit, deducit. Ejus poſteri, quorum continuam ſeriem *Tomo IV. Germaniæ* ſuæ exhibet, dignitate equeſtri contenti vixerunt, uſque ad initia ſeculi ſuperioris; qua tempeſtate *Marcus Sitticus ab Embs*, Vir bello clariſſimus, &, teſte *Erycio Puteano*, cladis Gallicanæ victoriæque Cæſareanæ ad *Ticinum* auctor, *Marquardi ab Embs*, Equitis, (à quo Genealogia familiæ, quam publicæ luci dedi, orditur) & *Annæ de Landenbrg* filius, ſua virtute in altiorem locum pervenit, gentique ſuæ novum ſplendorem induxit. Hinc *Wolfgangum Theodoricum*, ejus ex *Helena Freybergia* gnatū, qui ſummæ auctoritatis multique conſilii Vir eidem *Puteano* audit, *Comitis* axiomate inſignitum legimus; eiq; dignatio nuptias conciliavit *Clara Medicea*, *Bernardi Medicei* & *Cæcilia Serbellona* filiæ; quæ Viros duos eminentiſſimos ſeculi ſui unum ſagi, alterum togæ dotibus fratres habuit, videlicet *Johannem Jacobum Marchionem Marinianum*, cujus res inprimis bello *Lariano* præclariſſimè geſtas modò citatus *Puteanus* monumentis mandavit, ac Latinis literis illuſtravit; & *Johannem Angelum*, qui per varios honorum gradus ad culmen humanorum votorum, *Pontificatum Maximum* inuuo, conſcendit, & *Pii* IV. nomen adſcivit.

Pag. 69.

Promuls. e. cent. 8. ep. 12.

2. *Wolfgangus Theodoricus*, in ætatis flore, vix enim annum ætatis triceſimum ſuperaverat, morte oppreſſus, præter ſequioris ſexus ſobolem in *tabula* notatam, filios tres poſt ſe reliquit, nimirum: *Marcum Sitticum*, *Jacobum Hannibalem* & *Gabrielem*. E quibus *hic* improlis fuit; *Marcus Sitticus* an. 1533. d. 14. Cal. Sept. in lucem editus, initiò, invita matre, quæ ad Eccleſiaſticam vitam eum hortabatur, militiæ ſub avunculo *Johanne Jacobo* ſe dedit, eaque ætate cum fœmina *Genuenſi*, quam adamabat ita, ut prope uxoris loco haberet, filium *Robertum* genuit. Poſtea verò, altero avunculo ad Pontificatum evecto, *Eques S. Jacobi* factus, cum Papæ de Clericatu ſuſcipiendo ipſum monenti, non minus ac matri reluctaretur, accidit, ut quadam die *Romæ* apud *S. Petrum ad Vincula*, curru non ſine vitæ diſcrimine ſuper eum cadente, enſis ipſius fractus eſſet; quod ille in prodigium trahens ſeculo, ejusq; inſtrumentis longum vale nunciavit, habitumque *Clericalem* induit. Statim itaque initio anni 1561. *Epiſcopus Caſſanenſis* ab avunculo creatus, mox eodem adhuc anno inter *Cardinales* S. R. E. cooptatus eſt. Paulò pòſt, cùm Caſſanenſem Eccleſiam reſignaſſet, *Epiſcopatu Conſtantienſi*, perpetua *Avenionenſi legatione*, *Archipresbyteratu S. Johannis Lateranenſis*, *Majoris Pœnitentiarii* munere & *legatione Piceni* ab eodem auctus ornatusque fuit. Diſceſſit ex hominum vita ao. 1595. d. 15. Cal. Mart. ſeptem Pontifices proſpera fortuna emenſus, cum priùs filii ſui, quem dixi, *Roberti* fortunis providiſſet, eum innumeris honorum titulis auxiſſet, multisque caſtris & prædiis in agro Romano, inprimis Marchionatu *Galeſii* locupletaſſet, denique affinitate potentiſſimæ apud Romanos familiæ firmaſſet, collocando ei in matrimonium *Corneliam Urſinam*, è *Ducibus Braceiani* prognatam: cum ea ille *Johannem Angelum*, primum *Ducem Altempſii & Galeſii*, genuit, qui duas ſucceſſivè uxores habuit: primò *Mariam Ceſiam*, è *Ducibus Acquaſparta* ortam; ſecundò *Margaritam Madruciam*: hac natus eſt *Marcus* adhoc ſuperſtes, illa *Petrus Dux Altempſii & Galeſii*, qui hac ætate familiæ ſplendorem inter Magnates Romanos ſuſtentat; bis maritus: primò *Angelica Medicea*, *Coſmi Medicei* (qui *Julio*, Alexandri Principis Florentiæ filio notho natus erat) & *Lucretia Cajetana* filiæ; ſecundò *Iſabella Lanti*. E priore thoro gnatæ tres prodiere: quarum primogenita *Carolo Ludovico C. ab Hohenembs* agnato ſuo, altera *Hippolyto Lanti* Principi Romano, novercæ fratri nupſere; tertia velum induit. E poſteriore thalamo provenere, præter aliquot filias, quarum nomina reſciſcere non fuit integrum, gnati tres: è quibus *Johannes Angelus*, duorum fratrum ætatibus medius interjectus, *Canonicus Baſilicæ D. Petri in Vaticano* fuit, & ao. 1681. fatis conceſſit; *Franciſcus* autem qui *Anaſtaſiam Caffarelli* in matrimonium duxit, & *Joſephus Maria* ſuperſtant.

Ciac. Hiſt. Pont. & Card. P. III. p. 880.

3 Sed ut illoc, unde abii, redeam, *Jacobus Hannibal*, Marci Sittici Cardinalis frater, ſub tutela avunculi *Marchionis Mariniani* liberaliter educatus, optimisque præceptis militaribus imbutus, magnum in re bellica nomen conſecutus eſt; meruitque ut à Pontificibus Romanis Piis IV. & V. *Eccleſiaſtici exercitus ſupremus Præfectus* conſtitueretur: à Rege autem Hiſpaniarum Philippo II. ob ſtrenuam ac fidelem operam, in variis expeditionibus bellicis ipſi navatā, Comitatu *Galeratenſi* in Inſubria donatus, & à Ferdinando Auguſto in claſſem *Comitum* S. R. *Imperii* nec non *Ordinum Circuli Suevici* adſcriptus fuit. Idem ſtirpem ſuam per legitimum

cum *Hortenſia Borromea*, *Gilberti* clari apud Mediolandenſis Viri *Comitis Arona* filia, conjugium propagavit, pater factus præcipuè *Caſpari Marci Sittici* & *Wolfgangi Theoderici*. Ex his *poſtremus*, ſtudiis elegantiorum literarum optimarumque artium *Puteano* laudatus, ἄγαμος ætatem peregit. *Marcus Sitticus* Clericatu ſuſcepto *Præpoſitus Conſtantienſis Capituli*, poſtea *Archiepiſcopus Salisburgenſis* electus eſt, vitamque ea an. 1619. finivit. *Caſpar* ſobole ditionibusque familiam auxit; namque à *Carolo Ludovico C. de Sulz* dominia *Vaduz* & *Schellenberg* ducentis mille aureis an. 1614. mercatus eſt, & è duplici matrimonio multam prolem ſuſcepit. E prima uxore *Leonora B. de Welſperg* natus fuit *Jacobus Hannibal*, ſtirpis continuator, & *communis* eorum, qui è familia in Germania nunc vivont, *avus*: ab ejus enim filiis, è ſecunda conjuge *Franciſca Hohenzollerana* genitis, nempe *Carolo Friderico* & *Franciſco Wilhelmo*, lineæ duæ *Hohenembſia* & *Vaduziana*, quibus familia diſtingui ſolet, provenerunt.

Hiſt. Ceſalp. p. 111.

4. Prioris lineæ autor *Carolus Fridericus* Comitatum *Galeratenſem* alienaſſe, & in Vice Comites. (*Viſconti*) qui illuſtri apud Mediolanenſes loco ſunt, venditione transtuliſſe fertur. Nuptiis ſibi adjunxit *Corneliam Luciam* agnatam, *Petri D. Altempſii*, ceu dictum foit, filiam, e qua filios duos, totidemque ſexus ſequioris liberos ſuſtulit: ex his majorem natu *Mariam Claudiam* vivis exemptam eſſe accepi, altera *Maria Catharina*, *Maximiliano Wunibaldo*, *Truchſeſſio de Waldburg C. in Scheer* nupſit, nunc autem ſuas ſibi res *Conſtantia* habet. Filiorum minor natu *Antonius Joſephus* mortalitatem citò, anno circiter 1674 explevit; alter, cujus nomen titulusque ſequitur, ſuperſtes eſt.

5. FRANCISCUS CAROLUS ANTONIUS. *Comes in Hohenembs & Vaduz Dn in Schellenberg*, *Dorenbeurn & Luſtenau*, natus an. 1650. d. 1. Aug. Vivit, uti accepimus, in conjugio impari, liberis autem caret.

6. In ramo *Vaduziano* viret propago *Franciſci Wilhelmi*, ejus ſatoris, & *Leonora Furſtenbergica*, quam ille in conjugio habuit; ea maribus tribus, fœminis duabus conſtat, quarum nomina hæc ſunt: *Maria Franciſca*, n. an. 1650 & *Maria Anna*, n. an. 1652. Altera ex his in manum convenit *Ferdinando Comiti ab Enkevært*, *Adriani*, qui Ultrajecti natus ætate adulta Ferdinandis II. & III. Auguſtis militavit, atque ob fortitudinem ac prudentiam in pretio habitus, & Conſiliarii Sacratioris nec non Campi Mareſcalli titulo decoratus fuit, egregiisque in Bohemia & Auſtria poſſeſſionibus comparatis ao. 1663. ſupremum diem obiit, filio, ex *Anna Camilla C. de Verdenberg* an. 1638. ducta, genito.

7. Filiorum *Franciſci Wilhelmi* nomina itidem in proclivi ſunt:

FERDINANDUS CAROLUS. *C. ab Hohenembs in Vaduz*, *Dn. in Schellenberg*, *Dorenbeurn & Luſtenau*. Hauſit is auram vitalem ao. 1650. d. 29. Dec. & in matrimonium aſſumpſit *Mariam Jacobeam Euſebiam*, *Maximiliani Wilibaldi Truchſeſſii de Waldpurg C. in Wolfegg* & *Magdalena Juliana Hohenloica* filiam, cum qua nullam adhuc prolem genuiſſe fertur.

8. JACOBUS HANNIBAL, *C. ab Hohenembs in Vaduz* &c. editus eſt in lucem ao. 1653. & non ita multis ab hinc annis uxorem duxit, cum opulenta dote, è *Ramſchwagiorum* inclyta, ad lacum *Bodanicum*, familia.

9. *Franciſcus Wilhelmus*, *C. ab Hohenembs*, &c. an. 1654. natus militiæ operam dat.

10. *Scutum* horum Comitum, qui *Circulo Suevico* ejusque *tertio diſtrictui* annumerantur, *cœruleum* eſt, exhibens *capricornum aureum ſalientem cornibus nigris*, cujus *medio-pars galea* etiam ſuſtinet, *phaleris cyano* & *auro* tinctis.

CAP. VII.

DE COMITIBUS A KOENIGSECK.

VIr ſæpe nobis ſed nunquam ſatis pro merito laudatus, ὁ θαυμάσιος Spenerus, domeſticis familiæ *Kœnigseccia* documentis, Op. Herald. ſecum gratioſè communicatis, ſubnixus, c. 42. gentis hujus antiquiſſimæ originem ad *Cunonem quendam refert*, *qui ex priſcis Alemannia & Alſatia Ducum Guelforum Palatinus* ortus, duobus circiter ab *Alſtorfio* milliaribus ſedem fixerit, caſtrumque à ſe circa an. 650. extructum de ſuo nomine *Kunigseck* ſive *Chunonisegg* appellaverit. Inde deductione poſterorum ejus juſtus ac continuus graduum ordo non deprehenditur, ceu apud modò citatum Celebratiſſimum auctorem videre eſt.

2. Nec verò ſuæ tantùm glebæ & natali ſolo adhæſere *Kœnigseccii*, ſed in terris alio ſub ſole calentibus nomen quoque ſibi & poſſeſſiones compararunt: namque *Fridericus Dn. de Chunigseck* Eberhardi an. 1203. mortui filius, in *Hiſpaniam* delatus, cùm Jacobo Arragoniæ Regi virtutem ſuam probaſſet, ipſoque pronubo *Principiſſam Cardone* uxorem accepiſſet, illuſtrem, quæ in Hiſpania nunc floret, familiam de *Scutellis*

vel

vel *Scutellis*, ab inſignibus ſic dictam, cōndidiſſe memoratur. Poſteà ſeculo decimo quinto quidam ex *Ulrici V. Dn. in Kœnigseck* (à quo *tabula Rittershuſiana* orditur) & *Eliſabetha C. de Sulgau* filiis in *Boruſſiam* demigraſſe perhibetur, ad *Marquardum* patruum ſuum, quem *Magnum Magiſtrum Ordinis Teutonici & Principem Boruſſiæ* fuiſſe, atque an. 1440. deceſſiſſe tradunt; ſed Boruſſiæ & Ordinis Teutonici Chronica ſilentio præterennt illaque tempeſtate *Paulum Pellnizer à Ruſſdorf* ab an. 1422. usque ad an. 1441. ſupremo illo Magiſterio functum eſſe referunt. Attamen ab illo Ulrici filio, qui cum nobili illius regionis fœmina connubio coiverit, *Kœnigseccios*, qui hodienum in *Boruſſia* ſuperant, derivare ſolent.

3. Ab alio *Ulrici* V. filio, patri *cognomine*, quem *Johannem* Rittershuſius vocat, Illuſtriſſimi *Kœnigsecci* in *Suevia* deſcendunt. Is è *Margarita Iſenburgica* pater extitit *Marquardi*, qui circa initia ſeculi ſuperioris obiit, relictis, è *Magdalena Pappenheimia*, *Urſula Burcardo B. ab Ellerbach* nupta; & *Johanne Dn. in Aulendorf, Marſtetten & Ebenvveiler*, genitore *Johannis Marquardi*, Viri eruditiſſimi & Enſisheimiæ Cameræ Præfecti, qui an. 1553. nulla cum *Eliſabetha C. Furſtenbergia* prole procreata vivis exceſſit; *Johannis Georgii*, qui *Veldkirchii* an. 1528. ætatis 21. obiit; *Helena*, *Friderico C. de Lovvenſtein* elocatæ; & *Johannis Jacobi Baronis de Kœnigseck in Aulendorf*, qui dominia *Rotenfels* & *Stauffen* à Montfortiis emit, & an. 1567. fato functus liberos complures poſt ſe reliquit; & potioris quidem ſexus quinque, videlicet: *Ulricum, Marquardum, Berchtoldum, Georgium* & *Hugonem*. Ex his *primus* Eccleſiæ addictus varias tenuit præbendas; *Marquardus* Conſiliarius & Supremus aulæ Bavaricæ Præfectus, nec non Gubernator *Ingolſtadii* fuit, atque an. 1626. naturæ debitum perſolvit; poſtquam è *Juſtina B. de Stauffen* filium unicum, *Johannem Wilhelmum Comitem in Kœnigseck* ſuſcepiſſet, qui an. 1663. ἄπαις ἀνδρῶν moriens lineam terminavit. *Berchtoldus*, *Cunigundis C. de Zimmern* maritus, liberis caruit. *Hugo* an 1584. in Belgio vitam amiſit. *Georgius* denique an. 1622. ſcelerata ſicarii manu è vivis ſublatus, illis, qui hodiè è familia vivunt, *communem ſanguinem* impertivit. E prima enim conjuge *Cunigunda Truchſeſſia*, præter aliquot gnatas, inter quas (quod ſphalmatis typographici in *tab. Rittershuſ.* occurrentis gratia dictum eſto) *Cunigunda Eliſabetha Viti Erneſti Chnnig. B. in Ehrenburg* conſors fuit, filios quatuor ſuſcepit: ex his *Bertholdus* & *Johannes Jacobus* Clericatum amplexi, ille *Scholaſticus & Theſaurarius Colonienſis*, nec non *Capituli ad S. Gereonem Decanus*, an. 1664. mortalitatem exuit; hic *Subdiaconus Colonienſis*, & *Cuſtos Salisburgenſis*, an. 1663. vivendi finem fecit; à reliquis duobus, *Hugone* nimirum & *Johanne Georgio*, lineæ duæ *Rotenfelſenſis* & *Aulendorfenſis* ortæ ſunt.

4. *Hugo* in *Rotenfels* Conſiliarius Aulico-Imperialis fuit, & an. 1666. ſeculo valedixit, poſtquam ter nuptias celebraſſet: uxor tertia *Anna Amalia Rheingravia*, quam viduam *Caſpari Bernhardi à Rechberg* duxerat, liberos ei nullos peperit; ſecunda verò *Carola Ludovica C. de Sulz* filios duos & gnatam unicam enixa eſt: hæc *Maria Catharina* nomen habet, diciturque vivere nunc in conjugio *Caroli Ferdinandi C. de Manderſcheid in Geroldſtein*: filii ambo, *Ignatius Euſebius Franciſcus* & *Johannes Euſebius*, Eccleſiaſticum vitæ genus coluerunt, ſed poſterior in flore ætatis an. 1661. deceſſit, alter verò *Canonicus Colonienſis & Decanus Argentinenſis* anno 1681. è vita migravit. E primo *Hugonis* matrimonio, quod *Maria Renata Hohen-Zollerana* tenuit, illuſtre familiæ ſidus, quod in præſentia ſplendet, prodiit.

5. LEOPOLDUS WILHELMUS, *Comes in Kœnigseck & Rotenfels, Dn. in Aulendorf & Stauffen, Eques Aurei Velleris, Cæſareæ M. a conſiliis Secretioribus, & S. R. Imperii Vicecancellarius.* Habet is in conjugio *Mariam Polyxenam, Johannis Wilhelmi Dn. de Scherfenberg & Maximiliana C. ab Harrach* gnatam, è qua pulchram ac numeroſam prolem ſuſcepit, hac ſerie:

I. *Hugonem Franciſcum*, n. 7. Maji 1660. hic, Clericatum ſeculari vitæ præferens, *Canonicis Colonienſibus & Leodienſibus* aſcriptus eſt.

II. *Philippum Maximilianum*, n. 26. Febr. 1663.

III. *Albertum Euſebium*, n. 4. Jan. 1669. in numerum *Canonicorum Paderbornenſium & Vratislavienſium* relatum.

IV. *Franciſcum Antonium Ioſephum Ignatium Vincentium Ludovicum*, n. 16. Maji 1672.

V. *Chriſtianum Lotharium Ioſephum Dominicum*, n. 17. Maji 1673.

VI. *Annam Sophiam Euſebiam Cajetanam*, n. 23. Jul. 1674.

VII. *Carolum Fidelem*, n. 22. Maji 1675.

6. *Aulendorfenſis* lineæ autor *Johannes Georgius*, Conſiliarius Cæſareus, & Supremus Conſilii Secreti Oenipotentani Director, nec non Summus Camerarius Archiducis Sigiſmundi Franciſci extitit; cujus etiam nomine legationem Solisbacenſem obiit, & cum Hedvvige Auguſta Palatina Hero ſuo pro-

promiſſa & pacta ſponſalia celebravit. Perfunctus eſt vitæ munere an. 1666. cum è *Leonora C. ab Hohenembs* aliquot liberos ſuſtuliſſet. Filias quinque fuiſſe accepi, videlicet: *Johannam Claudiam, Johanni Franciſco Deſiderato Pr. Naſſovio in Siegen* elocatam, & an. 1664. mortuam; *Mariam Eliſabetham*, *Joh. Ludovico C. a Sulz* nuptam, vivis itidem exemptam; *Monicam, Johannis Erneſti Truchſeſſii de Waldburg C. in Tranchburg* conjugem; *Mariam Catharinam, Paulo Sixto C. Trautſonio* an. 1664 nuptum collocatam, & *Madritii* in Hiſpania an. 1680 d. 11. Jan. defunctam; poſtquam octavum ante menſem maritum, legatione nomine Cæſaris ibi fungentem, & tres deinceps liberos amiſiſſet; denique *Annam Leonoram*, *Paridi Georgio C. Fuggero in Kirchberg* in matrimonium datam; ſed ex eo nunc dimiſſam. Filii *Johannis Georgii*, qui duo fuere, ſuperſtites ſunt.

7. FRANCISCUS ANTONIUS, *C. in Kænigseck & Rotenfels, Dn. in Aulendorf & Stauffen*: Is relicto ſeculo & jure primogenituræ Eccleſiæ ſe addixit, locumque inter *Canonicos Salisburgenſes & Auguſtanos* nactus eſt.

8. ANTONIUS EUSEBIUS, *C. in Kænigseck* &c. ditionum regimen à fratre ſibi traditum ſuſcepit, & *Præfectura Ducatus Sueviæ* auctus eſt. Duxit primis nuptiis an. 1662. *Dorotheam Genovefam*, *Chriſtophori Richardi L. B. de Thun*, & *Barbara Helena de Thun* filiam; ſecundis *Mariam Annam*, *Mainradi Pr. Hohen-Zollerani* & *Anna Maria C. de Torring* gnatam; tertiis an. 1679. *Mariam Annam Catharinam*, *Johannis C. de Montfort*, & *Maria Anna Euſebia Kænigseccia* filiam. Liberos ſuperſtites habet *Franciſcum Maximilianum*, & *Mariam Annam*, è primo conjugio prognatos.

9. *Scutum*, quo recenſiti Comites utuntur, *viginti uno aureis & rubeis rhombis ſiniſtrorſum obliquè exaratur*, & *galea* tegitur *coronata ſeptem rubeis ſtruthionicis plumis* ornata; *laciniis cocco & auro* tinctis.

10. Referuntur ad *Circulum Suevicum* ejusque *tertium diſtrictum*, & reſpectu trium Dynaſtiarum, nempe *Kænigseccia*, quam & *Kænigeckersberg* vocant, *Aulendorfia & Rotenfelſia* triplicem quotam pendunt, triplicique voto in diætis circularibus eminent.

CAP. VIII.

DE COMITIBUS A MACHSLRAIN.

INter familias nobiliores Bavariæ *Machslrainia*, à caſtro *Machslrain* prope *Aiblingam* ſic dicta, jam ab aliquot ſeculis inclaruit.

ruit. *Wigul. Hundius* ejus vetuſtatem probatores memorat, in inſtrumento fundatio- Bavr. Stamm.
nis monaſterii *Beyhartin*, an. 1130. factæ, part. 2. p. 114.
duos ex hac gente tanquam teſtes allegari, videlicet: *Heinricum*, & *Nobilem virum Sibothonem de Machſilrain*; præterea in libris torneamentorum illorum mentionem occurrere: namque & ludo equeſtri decimo *Tiguri* an. 1165. celebrato *Armenricum à Machslrain*, deinde ludo duodecimo *Noribergæ* an. 1197. habito *Leonhardum a Machslrain* interfuiſſe.

2. Genealogicam familiæ deductionem idem auctor ab *Ottone*, à quo *tabula* etiam noſtra initium ducit, inchoavit. Is ſub umbilicum ſeculi XIV. vixit, & conjuges duas habuit: *Annam Comitiſſam de Montfort*, & *Catharinam Dn. de Schenna*, proſapiæ Tyrolenſis: hac nati ſunt *Conradus* & *Wilhelmus*, pater ex *Anna Mareſcalla de Poxberg* aliquot filiorum: inter quos *Ludovicus* ſtirpem propagavit, dum ex *Anna Riedheimia* genuit *Sigismundum*, filiæ unicæ patrem, & *Vitum* Præfectum *Aiblingenſem*. Hic per uxorem *Margaritam, Wolfgangi Dn. de Waldeck* filiam atq; ex parte hæredem, jus in Dynaſtiam *Waldeccenſem* adeptus eſt, quam ejus filius *Wolf-* Hund.
gangus, inita a. 1519. cũ cohæredibus è fami- part. 1. p. 115.
liis de *Hohenrain & Sandizell* transactione, ſibi aſſeruit; idque pactum Albertus Dux Bavariæ tanquam Dominus territorialis ratum habuit, atque inſuper Machslrainiis *jus ſuperioritatis* conceſſit; ea tamen lege, ut ipſorum ſtirpe maſcula extincta, Waldeccenſe dominium cum omnimoda jurisdictione, omnibusque feudis Imperialibus ad Bavariæ Duces tranſiret.

3. Deceſſit *Wolfgangus*, qui *Baronis* axiomate uti cœpit, an. 1561. poſtquam ex uxore *Anna*, celeberrimi illius pulli Mavortii *Georgii a Freundsberg* filia, liberos complures ſuſtuliſſet, præcipuè verò *Wolfgangum Theodoricum* & *Wolfgangum Wilhelmum*, à quibus *linea dua* ortæ ſunt: hac à patre diſpoſitione ſancita, ut prior, ceu primogenitus, *Waldeccenſem*, alter *Machslrainam* Dynaſtias teneret.

4. *Wolfgangus Theodoricus* multa ob Evangelicam religionem, quam colebat, paſſus eſt ab Epiſcopo Friſingenſi, & Jeſuitis ejus ſtimulatoribus; neque prohibere potis fuit, quò minùs abolito puriore DEI cultu Papatus ejus ditioni denuò induceretur, ſubditi ejus aut pellerentur aut à fide deſciſcere cogerentur; quin & ipſemet lethali morbo decumbens, animamque agens à Jeſuitis obſideretur, & omni modò perſuaſionibus ac minis, ut religionem ſuam abnegaret, tentaretur; cum verò ſumma conſtantia omnes ſeductricis turbæ machinas eluſiſſet, atque
in

in vera fide obdormiviſſet, in mortuom etiam ſævitum, nec filiis ejus permiſſum fuit, ut defuncti exuvias majorum tumulis inferrent, & patriæ terræ mandarent; ſed eas Ratisbonam deportare, & io aliena humo condere coacti fuerunt. E filiis ejus duo Viri facti ſunt, *Ludovicus* ſcilicet & *Georgius*: ille, qui maluit fidei quàm fortunarum jacturam facere, & *Wilhelmi D. Bavariæ Cubicularius* extitit, *Barbaram Scholaſticam de Sandizell*, hic *Mariam a Degenberg* io conjugio habuit, neuter autem prolem genuit; ita ut uno eodemque aono 1608. defuncti lineam ſuam termioaverint.

5. *Wolfgangus Wilhelmus*, alterius rami ſator, *Monacenſis aula Mareſcallus & Capitaneus in Burckhauſen* fuit, atque è gynecæo Duciſſæ Bavariæ thalami conſortem ſibi delegit *Johannam*, *Franciſci Perneri* genere *Brunſvicenſis* gnatá; è qua, præter alios liberos, *Wolfgangum Vitum* ſuſcepit, *communem* eorum, qui nunc è familia ſuperant, *avum*; patrem verò è *Johanna Truchſeſſia de Waldpurg*, *Heinrici Georgy* & *Wolfgangi Viti*, quorum propago hac ætate floret.

6. JOHANNES VITUS, *S. R. Imp. Comes ab Hohenvvaldeck & Machslrain, Ser. Electoris Bavaria Camerarius*, *Heinrici Georgii* an. 1640. mortui, & *Maria Eliſabetha C. de Preiſing* an. 1669. defunctæ filius. Primis nuptiis duxit *Catharinam Conſtantiam B. de Spirring in Fromberg*; ſecundis *Franciſcam Claram C. de Lamberg*.

7. Fratrem ſuperſtitem nullum ille habet, ſorores autem duas: *Iohannam Franciſcam*, *Franciſco B. de Neuhaus* nuptam, nunc viduam; & *Eliſabetham Adelhaidin*, monialem.

8. MAXIMILIANUS WILHELMUS, *C. ab Hohenvvaldeck & Machslrain*, *Wolfgango Vito*, an. 1660. vivis exempto, & *Roſina C. de Preiſing*, quæ anno demum 1676. vita conceſſit, natus, habet in conjugio *Mariam Thereſiam C. Fuggeram*.

9 Frater ei eſt unicus, *Iohannes Franciſcus Dominicus*, *Canonicus Friſingenſis*; ſoror itidem uoica *Franciſca*, conjux *Eobaldi à Kleiſt*, Ser. Electoris Bav. Conſiliarii, Camerarii, & Conſilii Aulici Præſidis.

Spen. Op. Her. l. 2. c. 33. 10. *Scutum*, quo Comites enumerati utuntur, *quadripartitum* eſt, mediante *cruce aurea pedata*; 1. & 4. area *diagonaliter diviſa* ſuperius *argentea*, inferius *nigra* eſt, perlabente totam aream *fluvio undoſo ſimili ſectione, ſed tinctura oppoſita*; hæc teſſera eſt *familiaris*; 2. & 3. *nigra leonem aureum* refert: medio loco incombit *ſcutulum argenteum*, in quo apparet *avis expanſa coronata rubea*, *cum ſubſtratis lignis decuſſatim poſitis ejuſdem coloris*, quo *Waldeccenſis* Dynaſtia innuitur. *Galea* imponuntur *tres coronata*: media ſuſtinet *triplici collo nigro inſiſtentem alitem* ſcutarium *Waldeccenſem auro coronatum*; extremæ *inter ſingula juga complicata alarum* ſcutario *amne diſtincta exurgentem leonem aureum* exhibent. *Lacinia* circum fluunt primam *argentea & nigra*, ſecuodam *rubea & argentea*, tertiam *aurea & atra*.

11. Annumerantur Machslrainii *Circulo Bavarico*, atque io ſcamno Comitum reſpectu *VValdeccenſis* dominii locum obtinent, ſymbolaque ſua io ærarium publicum conferunt: ſed ratione *Machslrainia* Dynaſtiæ *Landſaſſiis* Electotis Bavariæ acceaſentur.

CAP. IX.

DE COMITIBUS A MONTFORT.

ILluſtriſſimorum Comitum *Montfortiorum*, ab arce *Montfort*, in valle Rhenaoa ſive *Rheinthal* ſita, dictorum, Genealogiam æri pereleganter inciſam ante anoos non ita multos publici juris fecit *Andreas Arzet è Societate Jeſu*; is telam exorſus eſt à *Rudolpho C. de Montfort*, quem ſub initia ſeculi decimi tertii vixiſſe, & cum uxore *Eliſabetha Palatina Tubingenſi Brigantiam* obtinuiſſe memorat. Filium ei tribuit *Hugonem*, *Agnetis Helfenſteinia* maritum, & ſex filiorum patrem, videlicet: *Friderici* Epiſcopi Curienſis; *Wilhelmi* Abbatis S. Galli; *Heinrici* Præpoſiti Curienſis; nec non *Hugonis*, *Rudolphi* & *Ulrici*; ab his tribus totidem lineæ ortæ ſunt. *Ulrici* autem, qui *Brigantia* & *Sigmaringa* Dominus audiit, progenies in ejus filio *Hugone*, an. 1338. mortuo, defecit. *Rudolphus*, *Dn. in Veldkirch & Toſters*, per filios *Hugonem* & *Ulricum* (tertios, patri cognomiois, *Epiſcopus Curienſis ac Conſtantienſis*, nec non *Abbas S. Galli* fuit, & an. 1333 fatis conceſſit) ramos duos, *Toſterenſem* & *Veldkirchenſem*, proſevit: quorum *ille* in *Hugonis* nepote *Friderico*, an. 1321. undis Rheni hauſto, iterum exaruit; *hic* itidem ſecuodam generationem non ſuperavit, & cum *Rudolpho* Ulrici nepote, an. 1390. nulla ex *Agnete C. de Matſch* uxore ſoa prole ſuſcepta defuncto, extinctus eſt. Idem vero *Rudolphus*, quod ei cum agnatis ſuis non ſat bene conveniret, *Veldkirchenſes* multis privilegiis donatos emancipavit, & Comitatum *Montfortenſem* Leopoldo Archiduci Auſtriæ ſedecim mille florenis an. 1375. vendidit.

2. *Hugo C. de Montfort*, *Dn. in Tettnang, Bregenz & Schar*, Rudolphi & Ulrici frater natu major, lineam *Tettnangenſem* condidit, & è *Veronica Rappolſteinia* filios tres genoit,

 nem-

nempe: *Rudolphum*, Monachum ad S. Gallum; *Hugonem*, Dn. in *Scher*; & *Wilhelmum*, Dynaſtam in *Tettnang & Bregenz*, familiæ propagatorem; à quo *Rittershuſiana tabula* ſtemma *Montfortium* orditur. Et *Arzetus* conjuges tres tribuit: primam *Eliſabetham C. de Schluſſelberg*, ſecundam N. *Baroniſſam de Schwarzenberg*, tertiam *Urſulam C. de Pfyrt*. Ultima peperiſſe traditur *Wilhelmum* & *Heinricum*, qui ditionibus paternis inter ſeſe diſpertitis, ita ut Wilhelmo *Brigantia*, Heinrico *Tettnanga* obtigerit, ramus duos proſeverunt: *Brigantinum* & *Tettnangenſem*. Ex hoc in *Heinrici* nepotibus, *Hugone* & *Heinrico*, palmites duo propullularunt: *Tettnangenſis* ſcilicet & *Rotenfelſianus*; ad hunc etiam *Arga* ſpectabat, ad illum verò *Prætigoia* in Rhætia. Uterque tandem iterum coaluit; totus autem ramus in *Udalrico* & *Heinrico* fratribus, *Hugonis* pronepotibus, ſeculo ſuperiore exaruit, cùm non ita multò ante *Rotenfels* & *Stauffen* titulo venditionis ad *Kœnigseccios*, *Waſſerburgum* ad *Fuggeros* transiiſſent, in feudis verò Imperii agnati lineæ *Brigantinæ* ſucceſſerunt.

3. Hæc autorem habuit *Wilhelmum*, cui *Rittershuſius* uxorem unicam, *Arzetus* duas tribuit: primam *Urſulam C. de Pettau*, deinceps *Margaritam C. de Hochenberg*, viduam ultimi in *Pfannenberg*; è priore nati ſunt *Conradus* & *Hugo*, à quibus diviſæ fuere poſſeſſiones avitæ, in *Brigantinas* ad lacum *Acronium*, & *Pfannenbergicas* Stiriæ. *Brigantinarum* partem poſteà *Eliſabetha*, *Conradi* è gnato *Wilhelmo* neptis, *Sigiſmundo Auſtriaco* anno circiter 1450. vendidit. *Hugo*, cui *Pfannenbergica* ditio obtigit, ter ſecundùm *Arzetum* maritus fuit: primò *Margarita ultima C. de Pfannenberg*, dein *Clementia C. de Tockenburg*, denique *Anna B. de Neuhaus*. E primo thoro prodiit *Ulricus*, qui patris fata antevertit, relicto tamen è *Gueda B. de Stadegg* uxore ſua filio *Hermanno*; hoc & *Margarita C. Ciliæ* geniti ſunt *Hermannus* & *Johannes*; hic ex *Arzeti* ſententia ἄγαμος an. 1469. deceſſit, quam enim ipſi conjugem *Rittershuſiana tabula* dat, eam ille alii *Johanni* è *Tettnangenſi* lineâ tribuit. *Hermannus Ceciliam de Liechtenſtein* in matrimonio habuit, atque an. 1480. naturæ debitum explevit, filiorum quinque parens, videlicet: *Georgii*, qui familiam continuavit; *Hugonis*, mariti *Veronicæ C. de Sonnenberg*, ſed improlis, qui reſiduam *Brigantinæ* ditionis partem *Ferdinando Archiduci* 1525. vendidit; *Hermanni*, ao. 1515 defuncti; *Johannis* Canonici Salisburgenſis; & *Wolfgangi* Canonici Goritienſis.

4. *Georgius*, ſtirpis propagator, in Stiria & Carinthia habitavit, *Pfannenbergenſibus*, aliisque bonis dominans; & Regiam viraginem, *Catharinam* ſcilicet *Polonicam*, in thalamum induxit, atque an. 1545. rebus humanis exemptus filios duos poſt ſe reliquit, *Jacobum* & *Hermannum*, quorum ætate *Tettnangenſis* linea ceſſavit; unde iſti in feuda ejus Imperialia, ex pacto & providentia majorum, a. 1577. ſucceſſerunt, atque illa etiam quæ Tettnangenſibus propria fuere, ſibi tàm ab hæredibus eorum, quàm à creditoribus vindicare poſſent, pecuniam ex divenditis in Stiria Carinthiaque poſſeſſionibus conflarunt, & utrisque ſatisfecerunt. Hinc in ditione Montfortiorum Comitum ex antiquo gentis patrimonio nunc reſtant *Tettnanga*, inter Ravenſpurgum & Lindaviam ſita, nec non *Argen*, ad lacum *Acronium* ſive *Podamicum*; atque eorum reſpectu referuntur ad *Circulum Suevicum* ejusque *diſtrictum tertium*, & in diætis ſeſſionis ac ſuffragii jure gaudent.

5. Sed ut ſtirpis enumerationem proſequar, *Hermanno*, è *Sara Scharffenbergica*, filia datur unica *Anna Maria*, *Georgio C. de Loſenſtein* nupta. *Jacobum* autem uxor *Catharina Fuggera* aliquot filiorum parentem fecit, è quibus *Georgius* & *Johannes* in matrimonio vixerunt; *prioris* cum *Anna Poppelia à Lobkowiz* ſterile fuit, deceſſitque ille an. 1590. *Johannes* cum *Sibylla Fuggera Hugonem* genuit, *Johannem* & *Hermannum*. hic an. 1641. in Italia, *iſte* a 1625. uterq; cœlebs obiit. *Hugo Johañam Euphroſynam Truchſeſſiã de Waldburg* penatibus ſuis induxit, quæ liberis novem familiam auxit, & an. 1651. vitam cum morte commutavit; filii quatuor fuere, gnatæ quinque: ex his ſola *Maria Eliſabetha*, *Franciſci Erneſti C. Criechingenſis* vidua, ſuperſtes eſſe fertur; reliquæ vivere defecerunt, & *Maria* quidem in infantia an. 1626. *Maria Franciſca Abbatiſſa Buchavienſis* anno 1669. *Maria Anna Walpurgis*, *Chriſtophori Rudolphi C. Fuggeri* uxor, an. 1650. denique *Maria Catharina Urſula* an. 1655. innupta. E filiis *Joachimus* in tenera ætate extinctus eſt; *Franciſcus Canonicus Conſtantienſis & Auguſtanus* intra hoc decennium è vivis exceſſit; reliqui duo, jam recenſendi, ſuperant.

6. JOHANNES, *Comes à Montfort*, *Dn. de Bregenz in Tettnang & Argen*, familiæ caput nunc eſt. Matrimonium contraxit primò cum *Maria Anna Euſebia*, *Johannis Wilhelmi C. à Kœnigseck & Walpurgis Euſebia Truchſeſſia* filia unica; dein cum *Maria Catharina*, *Caroli Ludovici Erneſti C. de Sulz*, & *Maria Eliſabetha Hohenzollerana* gnata. E prima conjuge quaternæ quidem prolis, ſed ſexus infirmioris, pater factus eſt, videlicet

I. *Maria Anna Catharina*, quæ an. 1679. *Antonio Euſebio C. de Kœnigseck in Aulendorf* nuptui locata fuit;

II. *Ma-*

II. *Maria Cæcilia.*
III. *Maria Thereſia Felicitatis.*
IV. *Maria Iſabella Franciſca.*

E poſteriore conjugio filius unicus prodiit *Antonius*, an. 1670. in lucem editus.

7. ANTONIUS, *C. à Montfort, Dn. de Bregentia, Tettnang & Argen*, *Johannis* frater, Ser. Electori Bavariæ à conſiliis bellicis eſt, atque in ejus exercitu *Generalis Excubitorum Præfecti* munere fungitur. Uxorem duxit *Mariam V. ctoriam C de Spaner*, è qua filiam unicam ſuſtulit *Johannam Catharinam Victoriam.*

8. *Iſ co* Comites hi ſimplici utuntur, *arg to* ſcilicet, *vexillum Eccleſiaſticum pinnatum rubeum*, *annulis t ibus aureis ſu penſum* contin nte, & tecto *galea* unica, cui *tiara coccinea* imponitur, *laciniis minio & ar ento* tinctis.

CAP. X.

DE COMITIBUS AB OETINGEN IN WALLERSTEIN.

ILluſtriſſimam *O t ngenſem* familiam lineis duabus capitalibus, *Oetin enſi* nimirum, *in ſpecie ſic appellata*, & *Wa erſ einenſi*, diſtingui Lib. 6. c. 11. §. 6. *ſuperius* dictum fuit, illo loco, quo priogem, utpote axiomate *Principali* nunc eminentem, recenſui; de *Wallerſteinenſi* in præſentia agendum. Ea in diviſione Comitatus non æquam cum illa partem nacta eſt, ſed deteriorem, *quinque ſc licet* tantùm *uncias*, cùm *illa* ſeptem ſibi vindicaverit; cujus quidem rei cauſam eodem loco explicui. Neque tamen omnia & ſingula, ad Comitatum Oetingenſem pertinentia, in diviſionem illam venerunt, ſed ſ gre t uere nonnulla, quæ utrique lineæ communia eſſent: ad quam claſſem hodienum referuntur *feuda Imperialia* & *Regalia*, qualia ſunt: *Judicium Provinciale*, ejus ſcilicet exercitium & fructus, *jus conducendi*, *vec alia*, *metalli fodinæ*, nec non *cenſus*, quem nonnulli pagi, in Oetingenſi territorio quidem ſiti, ſed e ncos Dominos agnoſcentes, pacis con ndæ ergo, Oetingenſi familiæ pendere conſueverunt, quemque den Fried-Schatz nominant. Ob hanc autem communionem, inprimis ob adminiſtrationem feudorum, controverſia noſtra ætate inter utramque lineam orta eſt, *Wallerſteinenſi* illam vigore *Senioratus*, per *pactum familiare hereditarium* an 1522. ſancitum, introducti ſibi ſumente; *Oetingenſi* autem *exceptionem non præſtita conditionis in pa to illo expreſſa*, ut ſcilicet adminiſtrator idem in Comitatu figeret, opponente. Hæc etiam lis anſam lineæ Oetingenſi præbuit, ut ad diviſionem jurium illorum communium provocaret, viamque, quâ ratione ea iniri poſſet, *ſcripto Germanico* typis excuſo, cui titulus, gründlicher Bericht / von den gemeinſchafftlichen juribus deß Hauſes Oetingen / und wie ſolche zur Diviſion zu bringen / oſtenderet.

2. Autor *Wallerſteinenſis* lineæ *Fridericus* extitit, *Ludovici* XV. filius, & XV. frater, qui parentem Proteſtantium partibus ſe applicantem deſeruit, & *Romanis ſac is* tanquam Syrenis ſcopulis una cum poſteris ſuis adhæſit. ex uxore ſua *Euphroſyna*, *Martini* agnati ſui filia unica, ſuſcepit, præter alios, *Wilhelmum* & *Fridericum*: hic captus amore fœminæ Nordlingenſis *Urſulæ Heilbrunneriæ*, eam invito ac indignante fratre an. 1585. in matrimonium duxit, prolemque ex ea ſuſtulit. *Wilhelmum Johanna Hohen-Zollerana* aliquot filiorum parentem fecit, e quibus *Wilhelmus*, *Wolfgangus* & *Erneſtus* ramos tres, nempe *Spilbergenſem*, *Wallerſteinenſem*, & *Balderenſem* progeneraverunt; qui hodiè adhuc vigent, nec tamen niſi *votum unicum* in Comitum Suevicorum collegio obtinent.

3. *Spilbergenſem* ramum *Wilhelmus* condidit, genitor ex *Eliſabetha Fug eria Johannis Alberti*, quo & *Maria Gertrudi Pappenheimia* natus eſt *Johannes Franciſcus*. Hic an. 1665. d. 25. Nov. fatorum legem implevit, poſtquam ex uxore ſua ſuperſtite *Ludovica Roſalia C. ab Attimis* liberos novem ſuſcepiſſet, è quibus tamen nonniſi duo mares ſuperant defunctorum nomina hæc ſunt: (1.) *Johannes Sebaſti*[illegible], n. 20. Jan. 1655 qui an. 1675. d. 3. Sept. prope Badenam mortem obiit, *Vexi iferi* in legione equeſtri Cæſarea, quam *Phi ippus* ejus agnatus ductabat, munere functus, (2.) *Maria Salome*, n. & †. d. 6. Octob. an. 1656. (3.) *Joh. Chriſtophorus*, n. 13. Sept. 1657. †. 24. Febr. 1658. (4.) *Anna Chriſtina*, n. 4. Aug. 1659. †. 26. Mart. 1665. (5.) *Johan. Leopoldus Ignatius*, n. & †. d. 29. Aug. 1660. (6.) *Wolfgangus Adamus*, n. 6. Sept. 1664. †. 9. Jul. 1665. denique (7.) *Johannes Chriſtophorus* poſthumus n. 24. †. d. 25. Jan 1666.

4. Superſtites duo, vulgo die Grafen in der Müntz / ab ædibus, quas *Oetingæ* frequenter incolunt, nominati, hi ſunt:

JOHANNES WILHELMUS, *Comes in Oetingen*, *S. Cæſ. M. Cubicularius*, natus an. 1655. d. 23. Dec.

Franciſcus Albertus, *C. in Oetingen*, n. an. 1663. d. 10. Nov.

5. *Wallerſteinenſis* rami ſpe iatim ſic dicti ſator *Wolfgangus* cum *Johanna de Molle* conjuge ſua filium unicum genuit *Erneſtum*, qui in aula Cæſarea multum auctoritate va-

luit, & *Conſilii Aulico-Imperialis Præſes* exti-tit: per[illegible]us eſt vitæ munere an 1670. numero [illegible] pr[illegible]lis pater factus e *Maria Mag-dalena F[illegible]eria*, thori conſort[illegible] [illegible] decim omninó liberi fuere, quorum integram ſe-riem dabo: (1.) *Albertus*, (2.) *Ferd[illegible]dus*, intra juventuti[illegible] annos mortui, (3.) *Wilhel-mus*, (4.) *Wolfgangus*, de quibus poſteà, (5.) *Franc[illegible]us*, (6.) *Carolus*, in flore ætatis extincti, (7.) *Maria Ma[illegible]arita*, uxor ſecun-da *Leonardi Ulrici C. ab Harrach*, ſuperſtes, (8.) *Mari[illegible] [illegible]ereſia*, (9.) *Maria Polyxena*, (10.) *M[illegible]ri[illegible] Su[illegible]anna*, omnes immatura æta-te vi[illegible] [illegible]emptæ, (11.) *Maximilianus*, iti-dem præmaturo fato abreptu[illegible] (12.) *Philip-pu[illegible]* n. 24. Jan. 1640. Camerarius Cæſ[illegible]re[illegible] & le[illegible]ioni Equitum Cataphractorum D[illegible]ctor, in[illegible]us [illegible]*berhardina Juliana Sophia*, agnatæ [illegible] [illegible]*gens* lineæ, quam an. 1678. d. 1. M[illegible]r. nuptiis ſibi junxit; ſed an. 1680. d. 27. Aug. morte oppreſſus, [illegible]uplicis ſobolis di-verſi ſexus pater, (13.) *Joh. Antonius*, n. 17. Octob. 1641 Cubicularius Cæſareus, Ca-nonicus *P[illegible]*, [illegible] *nce[illegible]is* & *Vr[illegible]tisla-viens[illegible]* [illegible] *Rom* [illegible] d. 16. Octobr. 1673. (14.) *Ignatius*, [illegible], (15.) *Fr[illegible]cus*, & d[illegible] (16.) *M[illegible] [illegible]riſ ina*, in juven-tute v[illegible] [illegible]det[illegible]cti.

6. Inter viv[illegible] [illegible]tes itaque familiam nunc ducit

WILHELMUS, *Comes in Oetingen, Dn. Dynaſtiarum Hohenburg, Marckt & Vnter-Biſſingen*, S. C[illegible]. Maj. *Cubicularius*, [illegible] *quon-d[illegible] Supremus rei [illegible]atoriæ Præ[illegible]ectus*, [illegible]unc autem *Sec[illegible]* (*[illegible]* *Conſ[illegible]arius*, totius fam[illegible]iæ Oetingenſis *Senior*. Prodiit [illegible] in lu[illegible]m Calendi[illegible] Aug. an 1627. atque anno 1[illegible]0. d. 23. Aug. conn[illegible]io ſ[illegible] [illegible]xit *O[illegible] [illegible]tiam E[illegible]berem, Jacobi Fr[illegible] L. B. ab Her-berſte[illegible]* & *Julianæ Ha[illegible]iæ ab Altenſteig* fi-liam, [illegible]d pr[illegible]le deſtituitur.

7. WOLF[illegible]ANGUS, *Com. in Oetingen*, quondam (*[illegible] in An[illegible] Imper[illegible]al[illegible]*, po-ſteà *S[illegible]r. Duc[illegible] J[illegible]is* natæ *Archidu-c[illegible], Supremus aul[illegible] Præ[illegible]us*, nun[illegible] v[illegible]rò [illegible] *M.* [illegible] [illegible]ec[illegible] [illegible]ibu[illegible] & *P[illegible] Judicii Imp[illegible] [illegible] Aulici*, Pr. Schwarze[illegible]ber[illegible]ico ſur-rog[illegible]s, h[illegible]ulit [illegible]ram [illegible]lem C. I. Febr. an. 1629. Habet in [illegible]on[illegible]o[illegible]io [illegible] *Doro-the[illegible]*, *Jo[illegible]is C. a F[illegible] [illegible] R[illegible]neck* e *Fe[illegible]citate* (*[illegible]* *de Spauer* fi[illegible]i[illegible]m. quæ multa ſo-bole mariti familiam [illegible]xit, hoc ordine:

I. *Maria Anna Thereſia*, [illegible] 24. Aug. 1662.

II. *Maria Erneſtina*, [illegible] 15. S[illegible] 16[illegible].

III. *Maria Magdalena Felicitate*, [illegible]t. 17. Maji 16[illegible]5.

IV. *Maria Sophia*, n[illegible]9 M[illegible] 16[illegible].

V. *Maria Joſepha* [illegible] n[illegible] [illegible] [illegible]odem an.

VI. *Erneſto*, [illegible]

VII. *Maria Joſepha*, n. an. 1669. †

VIII. *Maria Franciſca*, [illegible] an 1671 †.

IX. *Franciſco Joſepho Ignatio*, nat 27. Nov. 1672.

X. *Ignatio*, n[illegible] an. 1674. †

XI. *Dominico Joſepho*, n. 3. Sept. 1676

XII. *Wilhelmo Joſepho Ignatio Antonio*, n. [illegible] Oct. 16[illegible]

8. IGNAT[illegible], *Comes in Oetingen*, *S. Cæſ. M. Cam[illegible]* [illegible] 1642 d. 24 Aug. in lucem [illegible]cc[illegible]us, ἄγαμος vivit.

9. *Antonius Carolus, Com. in Oetingen*, *Phi[illegible]ppi [illegible] Eb[illegible] b[illegible] [illegible] Ju[illegible]* [illegible]lius [illegible]us, aſpexit lucem vit[illegible] m[illegible] 1[illegible]9. d. [illegible]8. Jun.

10. Ejus ſoror *Maria Anna Eleonora So-phia*, poſthuma a. 1680. d. 28. Aug. nata fuit.

11. *Balderenſis* ramus, qui rec[illegible]nlendus reſtat, a ſatoris ſui [illegible], *F[illegible]der[illegible]* [illegible] & *Ma[illegible] F[illegible]nc[illegible]*, [illegible] almites duos a[illegible], nem[illegible]e: in *Ka[illegible]em* & *Balderen* em. Illius conditor *Fr[illegible]us W[illegible]ilhelmus*, pena-tibus ſui[illegible] indi[illegible]xit *Su[illegible]nam a Trubeneck*, *God[illegible]fr[illegible] [illegible] a T[illegible]* [illegible] vid[illegible]am [illegible] qu[illegible]ater pater factus eſt: filia unica, gnati duo fuere. Ex his major natu *M[illegible]milianus E[illegible]eſtus* Rati[illegible]bonæ an. 1668. m. Mart. tempor[illegible] no-cturno interemptus eſt incerto percuſſore; alterum cum filia, an. 1677. d. 9. D[illegible]c. fatò functus, poſt ſe reliquit.

12. NOT[illegible]ERUS WILHE[illegible]MUS, *Comes in Oetingen Kazenſt[illegible]in*, ingreſſus eſt vitæ ſcena[illegible] an. 16[illegible]3 [illegible]tq[illegible]e anno ſuperio-re 1682. uxorem a[illegible]p[illegible] [illegible] *L. B. de* [illegible] & [illegible] *onberg* [illegible] filiam.

13. *Maria Thereſia*, [illegible] ſoror, n. 1651. na[illegible], nupſit *F[illegible]o L[illegible]eſto C. F[illegible]*[illegible].

14. E *Balder[illegible]* palmite itidem mas cum fœmina ſuperant, nimirum:

FERDINANDU[illegible] MAX[illegible]M[illegible]L[illegible]ANUS, *Comes in Oetingen, Hohen-Baldern Cubi-cul[illegible] [illegible] M[illegible] [illegible] Fr[illegible]* & *[illegible] b[illegible] Leonora Hel[illegible]* filiu[illegible] [illegible]tus an. 1639. [illegible] [illegible]gali[illegible] ſedere ſibi ſo[illegible]avit [illegible] *iſti-nam [illegible], V[illegible] C. in Solm[illegible] [illegible]eiſſen-ſter* gn[illegible]am, qua prolem no[illegible]bet.

15. *Maria Franciſca*, ej[illegible] ſoror, *Cratoni Ad[illegible]o[illegible] de C[illegible]* el[illegible]a fuit; nunc autem c[illegible] eo divorti[illegible] [illegible]e dicitur.

16. [illegible] O[illegible]tingenſes lineæ Wallerſteinenſi [illegible]od[illegible]m utuntur, quo agna-ti, quod [illegible]e [illegible]*up*[illegible]*ius* d[illegible]neatum fuit.

CAP. XI.

DE COMITIBUS A R[illegible]C[illegible]RG IN HOHEN-RECHBERG,

Eorum

Eorumq́; gentilibus

MARESCALLIS DE PAPPENHEIM.

Baur. Stemmab. p.9.p.10. REchbergiorum inclutam ſtirpem à *Mareſcallorum de* [illegible] ſtemmate deduxiſſe, pervulgata fert opinio. horum originem & familiam *Matthæus Mareſcallus de Biberbach & Pappenheim* J.U.D. deſcripſit quidem, ſed, *Hundio* judice, confuſe & indigeſtè, nonnunquam etiam fabuloſiſſimè. Genus eorum ad *Attilios* equeſtris apud Romanus proſapiæ, quos *Calatinorum* etiam nomine appellatos fuiſſe tradit, retulit, ilosque occaſione expeditionum Tiberii & Druſi adverſus Germanos in Vindeliciam veniſſe, atque extructo ad Danubium, haud procul eo loco quo Lyco miſcetur, caſtro, cui *Calatini* nomen inditum, quodque hodiè *Kayſerspurg* vocatur, ſedem iſtis in otis fixiſſe commemoravit.

2 Plena genealogiæ deductio non niſi ab *Erneſto Mareſcallo de* [illegible] reperitur, isao. 1170. fatis conceſſiſſe atque in conjugio habuiſſe *Eulaliam B. de N*[illegible]*en* fertur. Circa ejus Tom. III. Bib. p.464. progeniem diſſentiunt Scriptores; *Henningus* filium ei tribuit *Henricum*, maritum *Annæ*, *Alberti* [illegible] *ſtremi Dn. de Bieberbach* filiæ atque hæredis, & patrem aliquot filiorum, inter quos *Rudolphum*, [illegible] & *Hildebrandum* ennmerat: & primum *Mareſcallorum de Pappenheim & Bieberbach* ſatorem fuiſſe; à ſecundo *Rechbergiorum Mareſcallorum in Reichen* ſeu *Re*[illegible]*lenau* familiam, dudum extinctam, manaſſe; tertium verò reliquorum *Rechbergiorum*, qui nunc florent, autorem extitiſſe refert.

3. *Conradus de Rechberg*, *Hildebrandi* fortè nepos, circa an. 1323 vixit, & ex *Adelhaide C. de Kirchberg* filios duos ſuſcepit: Germ. T. II. *Ludovicum*, quem *Albertum Bucelinus* vocat, & *Conradum*; ab his lineæ duæ ortæ ſunt, quarum prior defecit. A *Conrado* Genealogia MS. quæ penes me eſt magis perfecta, atque illa, quam Henningius exhibuit, orditur; is è *Lucia B. ab Aichheim* aliquot liberos, filios præcipuè duo ſuſtulit *Albertum* & *Gebhardum*, totidem ramorum ſatores. In *Alberti* ditionibus numerabantur *Staufeneck*, *Falkenſtein*, *W*[illegible]*helotto* & *Beurn*; quibus ipſe emptionis titulo adjecit memoratur arcem *Teufelſpero* & vicum *Wal*[illegible]*ten*, feuda Auſtriaca; præterea *Babenhauſen*, *Tottingen*, *Henchlingen*, *Ballendorf* & *Marſchotten*. *Vitus a Rechberg & Hohenrechberg*, Eques, *Alberti* filius unicus, Concilio Conſtantienſi interfuit; & *Irmgardim*, *Friderici D. Teccenſis* filiam, uxorem habuit, pater liberorum quinque, præcipuè *Alberti* & *Beronis*, qui poſt obitum Ludovici D. Teccenſis *Mundelheimium* acquiſiverunt, quod poſteà *Beronus* è *Barbara a* [illegible] *Rotenburg* Baroniſſa Tyrolenſi g[illegible]ati. [illegible] & *Bero*, à nurui ſororio ſuo *Ulrico a* [illegible]*berg* 1.1487 vendiderunt. *Albertus* cum *Clara C. de Montfort* *Vitum* II genuit, qui *Reichenbachenſibus* & *Donzdorfenſis* prædiis, ſuo ære an. 1446. comparatis patrimonium auxit, atque anno circiter 1471. obiit, relictis e *Margarita B. de Stœ*[illegible] *Vito* III & *Georgio Juniore*. illi cum *Margarita C. ab Ortenburg* ſterile fuit matrimonium, huic verò cum *Margarita Cameraria de Wormbs in Dalberg* maximè fœcundum; hæc enim ſeptendecim liberorum mater fuiſſe prædicatur, inter quos tredecim potioris ſexus fuerunt; ſolus tamen *Conradus* lineam continuavit; atque è *Ursula* [illegible] *gen Alberti*, qui & *Margarita* agnata nati ſunt [illegible] & *Conradus*: quorum ille an. 1590 in prolis defeſſit, hic *Baronis* axiomate decoratus *Wo*[illegible]*bi* avi [illegible] diverſitis Duci Wirtenbergico caſtris [illegible] ac *Eſ*[illegible] an. 1592. ſupremum diem explevit, relicto filio unico *Alberto Hermanno*, è *Gertrude B. de Burgmilchling* ſuſcepto, qui ſeptimo poſt anno 1599. vix ex ephebis egreſſus vitam lineamque finivit, feudis ad Auſtriacos relapſis, quorum non exigua pars *Zachariæ* [illegible] *Kofflerio* collata eſt.

4. *Gebhardus*, alterius rami, qui hodienum viret, ſator, *Rechberghauſen*, & *Scharpſenberg* emit, atque è *Margarita Zollerana*, præter alios, genuit *Albertum*, *Juniorem* ad differentiam patrui cognominatum. Hic, an. 1427. moriens, ex *Adelhaide C. de Wartenberg* filios poſt ſe reliquit *Hugonem*, *Agne*[illegible] *C. de Thr*[illegible]*ein* maritum, [illegible] propago in ejus pronepotibus *Georgio* & *Johanne*, ſub ſeculi ſuperioris umbilicum, exaruit; *Conradum* Præpoſitum Conſtantienſem & deſignatum *Epiſcopum Curtenſem*; nec non [illegible]*andentium*, *communem* eorum, qui hodie ex hac gente vivunt, *parentem*. Hic è *Margarita B. de Fronhofen* multorum liberorum parens factus eſt, e quibus filii tres uxoribus ductis progeniem habuere, nimirum [illegible]*ius*, *Johannes* & *Georgius*. *Johannis* poſteritas primam generationem non ſuperavit. *Georgio* & *Johannæ a La*[illegible]*dau* natus fuit *Gaudentius*, pater *Magdalenæ a Stein* filiorum trium, videlicet: *Georgii* in *C*[illegible]*nenbur* & *Kalmunz*, *Johannis* in [illegible] & *Turnheim*, nec non poſſeſſoris Comitatus [illegible]*abeccenſis*, & *Chriſtophori* in *Oſterburg*, ſingulorum propagines hac adhuc ætate florere perhibent.

5. *Albertus* e *Maria Guſſin a Guſſenberg Johannem* ſuſtulit, qui ducta in matrimonium *Margarita Anna* agnata, ſorore eorum, quos *Hugonis* lineam terminaſſe dixi, complexus

eſt dominia *Hohenrechberg*, *Aichheim* ad *Illerem*, *Scharpfenberg*, *Denzdorf* & *Rechbergshauſen* atque his duobus *Caſparo Bernhardo* & *Hugoni Erngero* nepotes habuit: hic enim cum *Anna a Waldeu Johannem Michaelem* & *Johannem Erneſtum* genuit, quorum poſteritas ſuperare fertur. Ille *Liberi Baronis de Rechberg*, *Domini Scharpfenberg* & *Denzdorf* titulo uſus eſſe & an. 1605 fatis conceſſiſſe memoratur; bis maritus: primò *Johanna a Walmerſhauſen*, deinde *Suſanna Dapifera ab Hoheneck*, priore nati ſunt *Caſpar Bernhardus*, *Johannes Wilhelmus* & *Johannes Philippus*: hic an. 1611. vitam cum morte commutavit, nullis ex *Anna Pappenheimia* liberis ſuſceptis. *Caſpar Bernhardus* exhæreditate paterna *Hohenrechberg* & *Iller-Aichheim*, liberas atque immediatas Dynaſtias, ſortitus, & beneficio Cæſareo *Comitis* dignitate auctus eſt, terque nuptias celebravit: primas cum *Helena B. de Raitenau*, ſecundas cum *Dorothea C. de Kœnigseck*, tertias cum *Amalia Rheingravia*. E ſecundo matrimonio aliquot liberi utriusque ſexus prodiere, inter filias duas ſuperſtites eſſe accepi, quarum una *Chriſtophori Rudolphi C. Fuggeri* ... vidua, altera *monialis* eſt: maſculi omnes vivere defierunt, inter quos quidem *Johannes* eminuit *Comes de Rechberg & Rotenlovven*, qui *Receſſui Imperii* an. 1654. ſubſcripſit, atque circa an. 1676. vivis exemptus filiam unicam, ex *Iſabella Catharina C. de Berg* ſuſceptam, poſt ſe reliquit: ea *Maria Anna* nomen habet, & annuo poſt patris fata intervallo *Maximiliano Wilhelmo C. de Limburg & Styrum*, *Adolphi* & *Iſabellæ C. de Velen* filio ſecundogenito, nupſit; cui arcem *Aichhemiam* ad *Illeram*, quæ an. 1680. m. Julio ictu fulminis deflagravit, attulit. Feuda verò, præcipuè *Hohenrechbergenſe* dominium cum *Comitis* axiomate & jure *ſeſſionis ac ſuffragii* in comitiis tam Imperii, quàm *Circuli Suevici*, ad Johannis patruelem devoluta ſunt.

6. Nimirum *Johannes Wilhelmus*, *Caſpari Bernhardi* frater, è conjuge ſua *Anna Regina*, *Baronia Rechbergia*, filia *Chriſtophori* in *Oſterburg* nepte, filios tres genuit, nempe: *Bernhardum Beronem*, *Johannem Rudolphum*, & *Heinricum Alexandrum*: hic an. 1638 ante *Wolfenbüttel* occubuit, iſte *Præpoſitus Elvacenſis* fuit, a quo an. 16.. d. 6. April. mortalitatem explevit; ille patruelis in feodis gentilitiis ſucceſſor ſuperſtes eſt.

7. BERNHARDUS BERO, *Comes de Rechberg & Rotenlovven*, *L. B. in Hohenrechberg* &c. Fuit is ... *Electoris Bavaricæ Supremus Aulæ Præfectus* q... dignitate haud ita pridem ... motus ... In thalamum in... *A... m... Antonii C...* ... è qua ... duas

jam defunctas, & gnatum unicum ſuſcepit.

8. Hic nomen habet FRANCISCI ALBERTI, & in aula Electorali Bavarica *Supremi Hippocomi* munere fungitur. Nuptiis ſibi adjunxit *Catharinam Barbaram*, *Ottonis* ... *C. de Spaner* & *Magdalena Catharina C. de Thun* filiam, è qua genuit

I. *Adelhaidin Mariam Heinricam Iacobeam*,

II. *Ferdinandum Ioſephum Beronem Xaverium*,

III. *Maximilianum Felicem Oſvvaldum Bennonem Ignatium.*

IV. *Mariam Annam Margaritam Magdalenam*,

V. *Philippum Mauritium Antonium Fidelem Sebaſtianum*

VI. *Clementem Aloyſium Franciſcum Pancratium.*

9. *Scutum* Rechbergiorum *aureum* eſt & *leones duos rubeos tergis obverſis & caudis implicatis* exhibet. *Galeam* premit *exſurgens cervus aureus*, *cornibus rubeus*.

10. Quondam *Pappenheimii* ejusdem cum *Rechbergiis* originis eſſe creduntur, atque ob munus *Mareſcallatus S. R. Imperii* hæreditarium, quod a pluribus ſeculis tenent, inter illuſtres familias referuntur, haud *αὐτοσχέδιον* videtur, pauca de iis ſubtexere. non eſt autem animus, integram ſtirpem, lineasque, in quas crebrò illa diviſa eſt, diverſa ſingula enumerando perſequi, ſed tantum quæ hodierna familiæ ſit conditio, quibusque munimentis nunc inſigniatur, ſtrictim adnotare; id unicum tamen dixiſſe non abs re erit, *Henricum Pappenheimium*, a quo *tabulæ Rittershuſianæ* ſtirpis Genealogiam ordiuntur, *Rudolphi*, cujus frater *Hildebrandus* Rechbergios propagaviſſe dictus eſt, nepotem extitiſſe.

11. Hac, quo agimus, ſeculo gravis controverſia, de qua in judicium fuit, Pappenheimiis nata eſt circa hæreditatem *Maximiliani Pappenheimii Landgravii Stulingenſis*, is filios e... *Conradi* ... cui Maximilianus II. Imp. (hujus enim ſatellitio ... præerat) *literas expectativas*, ceu vocant, in *Landgraviatu* feuda Imperialia (... complectuntur Landgraviatum *Stulingen*, caſtrum & dominium *Hovven*, arcem *Alibor*, cum juribus ac pertinentiis in oppido *E...*) conceſſit; poſteaque extincta an. 1583. cum ultimo Comite *Heinrico* Lupfenſi familia, Rodolphus II. Auguſtus eorum inveſtituram contulit, quæ ille an. 1... moriens ad filium, quem unicum habebat, *A...* ... transmiſit. Hic patrimonium ... ditate etiam patrueli ... *Wol...* ... improlis (... cum fratre ſuo *W...* ... typotheta in *tab. Ritters-*

bus. perperam inter Conradi filios [illegible] m [illegible] *ango,* [illegible] ſ tre, nati ei [illegible] xit, & e conjuge tertia *Urſul* [illegible] *ningenſi* utriusque ſexus prole [illegible] nempe: *Maximilianam Mariam* [illegible] m [illegible] *derico Rudolpho* (*Fürſtenberg* [illegible]) oeloc [illegible] d an. 1635. morte amiſit; & *I* [illegible] *vianum*, qui ſuperata jam adoleſcentia [illegible] in oppugnatione caſtri *H* [illegible] o [illegible] te tente *Bucel no*, an. 1633. occubuit. [illegible] x prolis deſiderio ac ſpe impulſus [illegible] *nus* ad [illegible] artas nuptias [illegible] um d [illegible] e *Annam Sophiam C. P* [illegible] e dom [illegible] *cam* in conjugium p [illegible] t, quæ q [illegible] id [illegible] deſponſa ipſi fuit, [illegible] d ill [illegible] m [illegible] r [illegible] p æv [illegible] us thalamo ſibi eam non [illegible] ixit. Duobus vero ante [illegible] ua, quæ tum vicina ſibi [illegible] e haud ſuſ [illegible] batur, menſibus, [illegible] no ſc [illegible] 1638. d. 6. Dec. *testamentum* condidit, quo ſponſæ ſuæ, præter bona mobilia magni pretii, dominium [illegible] *H* [illegible] cum p [illegible] is adjunctis, quod i [illegible] o [illegible] g [illegible] l [illegible] flor [illegible] s [illegible] as, præt [illegible] a caſtrum *Keurt* [illegible] *l* prope Sc [illegible] iam, omnia denique quæ in Dynaſtia *Pappenhei-mi* [illegible] re proprio [illegible] nebat, cum mundo conjugum defunctarum, [illegible] artis ac ſuppellectile multa legavit, & *pe* [illegible] *ma* [illegible] *inte* [illegible] *particul ris* donavit; ill [illegible] uidem conditione addita, [illegible] , ſi nu [illegible] m e [illegible] obo [illegible] genuerit, agnati [illegible] ll [illegible] as eſſet, bona i [illegible] roo [illegible] in Dynaſtia *Papper* [illegible] ndi v [illegible] or [illegible] *here* [illegible] , an. 1560. [illegible] lta [illegible] . Reliquarum [illegible] m bonorum ſuorum omnium, quocunque nomine cenſeantur, feudorum etiam fœ [illegible] orum (Kunckellehen) hæredem nuncupavit nepotem ſuum è filia, [illegible] de [illegible] t [illegible] *um Maximilianum C. Fürſten-* [illegible] *um.*

12. Verum e [illegible] verò, cum non ita multò pòſt, die n [illegible] 3. [illegible] e [illegible] 16 [illegible] ors fato proper [illegible] t [illegible] ejus eno [illegible] re [illegible] me [illegible] o [illegible] læto ſe [illegible] e conquerti ſunt, ſi [illegible] emq [illegible] h [illegible] te [illegible] parite [illegible] legatariæ cotam *Ju* [illegible] *A* [illegible] te [illegible] a-runt fundantes [illegible] ſuum i [illegible] dgravi. tum *Stu* [illegible] *em* dominium *H* [illegible] eris ex-*pectat* [illegible] , Conrado [illegible] penheimio a Maximiliano Imp. ceu di [illegible] e [illegible] , conce [illegible] , quibus Conrado, in caſ [illegible] n iſt [illegible] s maſ [illegible] , reliqu Pappenheimi [illegible] erint [illegible] ea dicta [illegible] , ceu e [illegible] , qua [illegible] pro [illegible] unt, pater, ſegrega [illegible] Max [illegible] ceditate omnia bona, quæ in Dyna [illegible] *Pappenheimi* in *A* [illegible] ſita eſſ [illegible] ppe quæ vi [illegible] or [illegible] pa [illegible] or m geſtilit [illegible] ſi [illegible] eret; nec minùs ſe [illegible] m [illegible] e præd [illegible] m e [illegible] e mancipi [illegible] um ſuis p [illegible] tu [illegible] utpote quod a [illegible] *Pappen-heimi* univerſ [illegible] utionis titulo

[illegible] ſ [illegible] ; d [illegible] poſtulante [illegible] q [illegible] o [illegible] ium [illegible] *bal*, q [illegible] d [illegible] feudum [illegible] tili-ti [illegible] iam totam fa [illegible] p [illegible] bat, p [illegible] o. mill [illegible] florenis al [illegible] ut F [illegible] gi [illegible] tanquam hæres u [illegible] id dar [illegible] ipſi re-ſi [illegible] t. Noſtra ætat [illegible] ompoſ [illegible] nc [illegible] tem i [illegible] a [illegible] inter p [illegible] rte [illegible] am [illegible] e a-cep [illegible] ut Papp [illegible] ior [illegible] m [illegible] ratcn [illegible] nes [illegible] e [illegible] oiæ ſumm [illegible] , nemp [illegible] nq [illegible] gi [illegible] m [illegible] , a [illegible] lte [illegible] i [illegible] dim-rent [illegible] r

13. Cæter [illegible] te [illegible] ptos eſt hod [illegible] in ſ [illegible] ll [illegible] m [illegible] it [illegible] tet [illegible] r [illegible] tio h [illegible] t [illegible] n non ſ [illegible] m xe [illegible] um N [illegible] tu [illegible] , d Id [illegible] i m [illegible] h [illegible] l ad-miniſtr [illegible] de prov [illegible] m [illegible] , [illegible] *ſum,* [illegible] R [illegible] , quæ i [illegible] tam liæ [illegible] in [illegible] rtes d [illegible] id [illegible] lent [illegible] e [illegible] *a-twa* [illegible] ætent [illegible] re [illegible] uæ [illegible] ci [illegible] s quibus nun ſtirps d [illegible] ſti [illegible] it [illegible] æquis [illegible] onibus competunt. I [illegible] æ [illegible] unt. [illegible] *Philippi* & [illegible] *de* [illegible] *her* [illegible] m [illegible] m à [illegible] *Fr* [illegible] r, [illegible] *m* g [illegible] unt: p [illegible] cit, un [illegible] & l [illegible] s [illegible] nom [illegible] p-pellari ſole [illegible] , an. 1671. d. 4 Maji R [illegible] ſb [illegible] n In comitii ſexticitio mu [illegible] ſ [illegible] ut im [illegible] us eſt, ſe [illegible] poſt [illegible] is quatuor, & h [illegible] bus tribus, è [illegible] *I* [illegible] *ha* [illegible] *b* conju [illegible] , poſterior, [illegible] religio [illegible] i [illegible] o [illegible] nter [illegible] ctus anno 16 [illegible] . d. 11. De [illegible] . Nor [illegible] erg [illegible] naturæ [illegible] fe [illegible] ; [illegible] ter filii unici, [illegible] *D* [illegible] *ameisa*, ſe [illegible] ejus uxore [illegible] i.

14. [illegible] *Philippi* [illegible] auto [illegible] is l'neæ Catholi [illegible] , liberi omnes ſuperſtites ſun [illegible] , quos jam e [illegible] m [illegible] t [illegible] o

CARO[illegible]S PHILIPPUS [illegible] STA[illegible], *S. R. Imperii Senior Mareſcallus hæreditarius, Comes in Pappenheim,* [illegible] *n. in Rodenſtein,* C [illegible] *n & B* [illegible] *nbe* [illegible] , [illegible] 1649. d. 21. J [illegible] ar [illegible] iſp [illegible] t [illegible] tur cum *M* [illegible] *ia* [illegible] *he* [illegible] *ia B. de C* [illegible] è q [illegible] pater fact [illegible]

I. *A* [illegible] *Iohanna*, n. 2 [illegible] . Dec. 1674.
II. [illegible] *Ma* [illegible] *na Antonia*, nat. 12. J [illegible] 16 [illegible]
III. [illegible] *atha* [illegible] , n.

15. *Marquardus Iohannes Wolfgangus, S. R.* [illegible] *lus hære* [illegible] , *C.* [illegible] *heim*, d [illegible] in lucem an [illegible] 52 d. M [illegible] rt. & con [illegible] bio [illegible] junxit [illegible] *Ro* [illegible] *m Antoniam* [illegible] *St* [illegible] *rg* [illegible] copi Bambergenſis ſororem, cum qua genuit

 I. Jo-

Johannem Antonium Seb[illegible] Burkholmeum, n. 13. Aug. 1619. [illegible]

Mariam [illegible] *Mariam* [illegible] *nitam*, [illegible] 13. [illegible] 1680.

16. *Ludovicus Francis[illegible]us*, S. R. I. [illegible] *P[illegible]im*, hausit auram vitalem d. 27. M[illegible] & [illegible]atibus suis intulit *Johannam* [illegible] *Christ*[illegible] L. B. in *Eerdi*[illegible] L. B. a *Welden* [illegible] qua [illegible]cepit *Io. annam* [illegible] *Mariam*, n. 24. Dec. 16[illegible] 4. Mar[illegible]

17. *Iohannes Geor[illegible]ius*, S. R. I. *Mar[illegible]* [illegible] lucem [illegible] 7. [illegible] conjugio [illegible] *Eli*[illegible] sorores [illegible]

[illegible] *um*, [illegible] Nov. [illegible]

18. [illegible] *quorum*, [illegible] los habere dixi, nomina hæc [illegible]:

I. *Maria Anna*, n. an. [illegible]

II. *Am[illegible] Catharina*, n. [illegible] Sept. 165[illegible]

III. *Margaritha Dorothea*, n. 11. [illegible] 165[illegible] *de* *Fr*[illegible]

19. *E*[illegible] lineam [illegible] WOLF[illegible] CHRISTOPHORUS WILHELMUS S. R. *Imperii Sub Sentor*, (Mach-Aetlifte[illegible] *tare*, *altera hæreditarius*, *Comes & Dn. in Pappenheim* n. an. 1652. d. 27. De[illegible] maritus *Emi*[illegible] *Rec*[illegible] pater

I. *Chr*[illegible] n. 4. Jun. 16[illegible]4.

II. [illegible] *Alb*[illegible] 1676.

III. *J*[illegible] Sept. 1[illegible]

20. S[illegible] M[illegible] *artium* [illegible] & 4 [illegible] *de* [illegible], quod symbo[illegible] & 3 [illegible] teneram [illegible] & symbol[illegible] in [illegible]nita; [illegible]sterior pre[illegible] *Æt*[illegible] hinc [illegible]

[C]AP. XII.
DE COMITIBUS SCHLICKIIS.

S[illegible] a [illegible] ex[illegible] ne-

[illegible] priorum de ii[illegible] opinionem [illegible]nt; quidam [illegible] *Mi*[illegible] alii è peregrino [illegible] Propius ad veritatem ac[illegible] sententia *Casp. Bru*[illegible] qui [illegible] (*Pag. 27. & seqq.*) [illegible] der Fich-telberg d[illegible] ex-posui[illegible] ne[illegible] seriem [illegible] *de* *L*[illegible]

[illegible] *Henrico* [illegible] *H*[illegible] rum [illegible] lim [illegible] m *H*[illegible] *me* [illegible] præ[illegible] et an[illegible]

[illegible] mo propter [illegible] (*Hist. Bohe. c. 31.*) ver-ba [illegible] fis [illegible] 14[illegible] fuit a[illegible] bitur; qui d[illegible] & [illegible] (*Lex. Geneal. Aust. l. 2. p. 252.*) [illegible] S[illegible] *F*[illegible] d P[illegible] *J*[illegible] P[illegible]

[illegible] *Elſabet* [illegible] *am her* [illegible] *de* [illegible], *le*[illegible]*ationibus ac* [illegible]. Fuit de cætero [illegible]*arus* [illegible] et[illegible]am *Egrenſi*, cumq[illegible]e in d[illegible] *Pa*[illegible] *annum* amiſiſſet [illegible] *Ca*[illegible]*biten*[illegible] regione donatus [illegible]it, quemadmodum *Bal*[illegible]*nus* memorat, ab Albert[illegible] a[illegible]tem [illegible]*cham* in [illegible]un[illegible]ria accepit, quam p[illegible] *Fisco* [illegible] o[illegible]pi[illegible]noravit. [illegible]it morte re[illegible] a[illegible] an. [illegible]49. c[illegible]m [illegible]no antè anno uxo[illegible]m am[illegible]iſet, nul[illegible]is vel [illegible] *l*[illegible]beri[illegible] ex ea ſuſc[illegible]tis. unde hær[illegible] ejus ad fr[illegible]trem [illegible] oc[illegible]ores ex altero *Nicol*[illegible]*o*, [illegible] pr[illegible]or[illegible] *H*[illegible]*um* [illegible]icet & *We*[illegible] [illegible]voli[illegible]ta[illegible]. Int[illegible]ho[illegible] *l*[illegible]*helm*[illegible] [illegible] [illegible]ſeritat[illegible] r[illegible] it; *l*[illegible]*en*[illegible]ce[illegible]*ns* Pra[illegible]s E[illegible]nſis a[illegible] D[illegible]ſta in *Schon* [illegible] *H*[illegible] t[illegible]umq[illegible] [illegible]rum, *Era*[illegible]*mi* *Pa*[illegible] & [illegible] q[illegible]o[illegible] *ra*[illegible] [illegible] *S*[illegible] a[illegible] [illegible]it, p[illegible] fuit; h[illegible] in pr[illegible]g[illegible] n[illegible]nt[illegible].

3. *Mat*[illegible] [illegible]um [illegible] *o*[illegible] *en*[illegible]ce[illegible] [illegible]op[illegible] [illegible]aum[illegible] [illegible]olc[illegible] [illegible]om, ex hær[illegible]itate ([illegible] [illegible]p[illegible] [illegible]re, belle, Erne[illegible]o a[illegible] Al[illegible]o fratri [illegible] [illegible]e-ctori [illegible] D[illegible] ci[illegible] S[illegible]niæ XX[illegible] mille flo-renis an. 14[illegible]. vendidit, q[illegible] b[illegible]n [illegible]ives fidem & [illegible]uſandu[illegible] da[illegible] detect[illegible] [illegible]ot, bellum c[illegible]it, quod [illegible] meo anno[illegible] [illegible]e-rum [illegible]ctum eſt per t[illegible] [illegible] q[illegible]a cives *Albertum D.* [illegible] pro[illegible] [illegible]ve Protectore *S*[illegible] [illegible]ro *I*[illegible] no-verunt [illegible] an. 14[illegible]7. i[illegible] [illegible]ma ſe-nectute fatis functo [illegible], quos [illegible] *Nico-laum* [illegible]licet *Hieronymum* & *Ca*[illegible]*rum*, poſt [illegible]liquit, ita arcem [illegible] *El*[illegible] [illegible]eban[illegible] [illegible] divi[illegible] [illegible]tin-gu[illegible], in[illegible]a degere po[illegible]t, obti-gerit. [illegible] o[illegible]

4. [illegible]*olaus* in [illegible] [illegible]e di[illegible]on[illegible] *Fal-ck*[illegible] *H*[illegible]*un*, *S*[illegible] [illegible] *polis* [illegible] *I*[illegible] [illegible] eſt at[illegible]c an. 1522. [illegible] [illegible] [illegible]iorum quatuorè *Barbara* [illegible] *a* [illegible] pater, inter quos *Al*[illegible]*nus* & [illegible]imos proleverūt; hujus q[illegible]idem pr[illegible]pa[illegible]o d[illegible] [illegible] e[illegible]is prone-potibus *H*[illegible] & [illegible] [illegible]o (ſub *Er*[illegible]*ſt* *M*.[illegible] ni[illegible]o[illegible]t[illegible] [illegible]ades, q[illegible]am hic [illegible]oſt ex[illegible]ilatam [illegible] Fr[illegible] O[illegible]a-lè[illegible] eſt, abſt[illegible] lit [illegible] D[illegible] in *Pom*-[illegible] contracta R[illegible] ſu[illegible]o [illegible]ti [illegible]uring[illegible] m[illegible]ooc[illegible] [illegible]vi[illegible] a de-fun[illegible] [illegible]oſt[illegible] reliqui[illegible] Do-mi[illegible] in [illegible]*nau* [illegible], q[illegible]i[illegible]. 1543, in lucem à [illegible] *Burg*[illegible] [illegible]ce-ptus ætat[illegible] ad [illegible]um ſecul[illegible] de[illegible] quin-tom[illegible]rod[illegible] [illegible] maritus: prim[illegible] q[illegible] [illegible]m *C*[illegible] *de Harras*, m[illegible]is [illegible]vem lib[illegible] totum[illegible] in[illegible] tres tant[illegible]m p[illegible] [illegible]u-perſuere, duo [illegible]uior[illegible] & [illegible] uni-

cus [illegible], [illegible] qui è [illegible] *B. de* [illegible] præter al[illegible] [illegible]uro fato [illegible] *um Andreæm*, [illegible] an. 1618. q[illegible] d[illegible] me[illegible] c[illegible] [illegible]pi[illegible], q[illegible] *ſt*[illegible]*m M*[illegible] [illegible]*ni D*[illegible]*na la de Schœn-b*[illegible]*gg* [illegible]tam, nup[illegible] e[illegible] [illegible] pr[illegible] dictum [illegible]u[illegible].

5. *Hieronymus*, N[illegible] [illegible]ter, ditioni-b[illegible] a[illegible] [illegible]o[illegible] idum *E*[illegible]*ub*[illegible] *H*[illegible]*rmbad* & [illegible] [illegible] na[illegible] eſt [illegible] an. 1491 in U[illegible] Buda[illegible] inter & Strigonium in mon-te, quem den Schilsberg a[illegible]ll[illegible], occu-buit. E[illegible] ju[illegible] *A*[illegible] [illegible]em [illegible] pa-gavit, q[illegible] an 1533. *Elenb*[illegible]*en* [illegible] [illegible]crudelem [illegible] m *H*[illegible]*mu*[illegible] [illegible]lo p[illegible]ionis tra[illegible]ſt[illegible]l[illegible] [illegible] ab eo vict[illegible] m d[illegible] [illegible]is [illegible] fuit is ætet[illegible] [illegible] *pr*[illegible] *m* [illegible] & *I*[illegible] *aj*[illegible] *tus* *Laſ*[illegible] [illegible], le[illegible] prog[illegible] m d[illegible] [illegible]am non h[illegible]b[illegible] [illegible] ui[illegible] [illegible] ej[illegible]s [illegible] pote *c*[illegible] *gnom* [illegible] a[illegible].

6. *Ca*[illegible]*art* [illegible] [illegible]o[illegible] pl[illegible]s [illegible]e diſ-fodit [illegible]os, hic [illegible] *ſ*[illegible] [illegible]mini-m[illegible] fuit [illegible]atque e[illegible] [illegible] d[illegible]nia *S*[illegible] *e*[illegible], [illegible] *d* & *H*[illegible] *be*[illegible] [illegible]epit [illegible]ud[illegible] [illegible] [illegible] tem-pe[illegible] qua b[illegible]lum B[illegible] m [illegible]rabat, *Scult*[illegible] m [illegible] Ex uxore [illegible]a *E*[illegible] *C. de Gut*[illegible] [illegible]ib[illegible]ros [illegible]n ſ[illegible]cepit; fili[illegible] d[illegible] m[illegible] [illegible]e[illegible], q[illegible]or[illegible] n[illegible]n niſi medi[illegible] [illegible]uſtam [illegible]at[illegible]m a[illegible]t[illegible] [illegible]m[illegible]ſum *B*[illegible], q[illegible] *a*[illegible] *u*[illegible] dece[illegible] [illegible]*am*, *H*[illegible]*u* *I*[illegible] & *Lanter*[illegible] ab his [illegible] quæ[illegible] pro[illegible] re [illegible] *te*[illegible] Val-lem [illegible] *mi*[illegible] *am* m[illegible] ma[illegible] [illegible]s ar-ge[illegible] n[illegible] [illegible] [illegible]the[illegible] [illegible]exorn[illegible] e præ-dicator [illegible] ubi an[illegible]ea ex[illegible]t [illegible]is, *Com*[illegible]*rum* dictus, pedetenti[illegible] [illegible]a & ſplendida exorta ſit civitas. L[illegible]do[illegible]um Regem Ung[illegible]iæ in exp[illegible] [illegible] Turc[illegible] [illegible]ma an. 1526 c[illegible] m[illegible] [illegible] ſu[illegible]c[illegible]to in[illegible]o int[illegible] [illegible]o poſt ſe filio [illegible]co[illegible] [illegible]*rio*, Domino [illegible] *P*[illegible] & *Z*[illegible] q[illegible] 8. d. 9. N[illegible]v. improlis è [illegible] ceſſit.

7. *Hi*[illegible]*mus*, [illegible]tephani f[illegible] ater, d[illegible]mi-ni[illegible] & *R*[illegible] [illegible]um op[illegible]o *T*[illegible]*be*[illegible]*en* [illegible] ce[illegible] jamdum di[illegible] c[illegible] quod poſteà [illegible] [illegible]dhuc [illegible]r[illegible]te *Camer*[illegible] [illegible]o at[illegible]it, *Fa*[illegible]*em* *Jo*[illegible]*am*, c[illegible]g[illegible] [illegible]entie[illegible]ibus, F[illegible]din[illegible]o R[illegible] [illegible]. 1545 tradidit, *R*[illegible]*bena* [illegible]um & *Ma*[illegible] acqui[illegible]vit. E primâ conjug[illegible] [illegible] *J*[illegible]*mum* ge[illegible] Domin[illegible] in [illegible] & *Rab*[illegible] e[illegible] c[illegible]nd[illegible] [illegible] *che* [illegible]*um D*[illegible]n[illegible]m in [illegible]*rg*, patrem [illegible] *Hi*[illegible]*ms* [illegible] ula prole [illegible]nt. *J*[illegible]*imo* & *C*[illegible] *Salme*[illegible] [illegible] *Julius*, *H*[illegible] & *F*[illegible]*nandus*, qui[illegible] *Julius* ta[illegible] n tobole auctus

Hhhh 2 fuit;

ſui [illegible] enim & [illegible] gu[illegible] eſt *Joac[illegible]imus* [illegible] Dn. [illegible] *&* [illegible] *Supremus* [illegible] *B*[illegible] *Ju-dex*, qui t[illegible]rbis Bohemic[illegible] à factioſorum p[illegible] Pra-gam à Cæſareis captu[illegible] m[illegible] captus eſt. T[illegible]rma[illegible]us, & g[illegible] ejus fato [illegible]ud diu ſuper[illegible] [illegible]ue duarum pater.

8. *Laure*[illegible] D[illegible]ſt[illegible] *de ſtein* *& Neude*[illegible]ue d[illegible] ſtut[illegible] m vixit inter filios ej[illegible] m continuav[illegible]t, quippe qui e[illegible] multam prolem, pot[illegible] ſuſcepit, è quibus tre[illegible] ſcilicet, *[illegible]helmus* & [illegible] olem g[illegible]e-ra[illegible] ver[illegible] p[illegible] hoc [illegible]mo hod[illegible] con hac[illegible]en. P[illegible]s, qu[illegible] [illegible]u-lis ſuis cou[illegible] fuit [illegible] tris [illegible] [illegible] jam, ſecundis [illegible] *Max*[illegible] duxit; [illegible] d m[illegible] pro[illegible] è [illegible] [illegible]ur.

9. R[illegible] lat *H*[illegible] poſteritas, cu[illegible] q[illegible] s l[illegible] s a [illegible] is è p[illegible] [illegible]b[illegible] *[illegible]bverd* [illegible] [illegible] rebus hu-mani ex[illegible] *ab H*[illegible] ge[illegible] qu[illegible] *rum* videl[illegible] lo, cui Domini in *Hau*[illegible] & [illegible] *de* [illegible] *Plan*, [illegible] n. [illegible] mort[illegible] in vitam ami ſit; & [illegible] Dn. [illegible] *Plan*, [illegible] H[illegible] Ha[illegible] ci [illegible] [illegible] cum d[illegible]inio *H*[illegible] quod in ditio[illegible] p[illegible] uclis ſui [illegible] rat, com[illegible] uoqu[illegible] tenuit. U[illegible] peperi[illegible] ge[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pt[illegible] d[illegible] re [illegible] [illegible] gat m[illegible] A [illegible] [illegible]

poſteà [illegible] *C.*[illegible], C[illegible]o[illegible] Cam[illegible] [illegible] g[illegible] *Br*[illegible] [illegible]

10. [illegible] or[illegible] [illegible] e a [illegible]m[illegible]s, [illegible]

FRANCISCUS JOSEPH[illegible]

C in P[illegible] *&* [illegible] *en* [illegible] *Plan*, [illegible], *Hau*[illegible] *n* [illegible] *VV*[illegible] *nbur*, *C*[illegible] *a*[illegible] *at*. Hic p[illegible] m[illegible] quæ [illegible] L[illegible] *mg*[illegible] [illegible] [illegible]ertur.

11. [illegible] *p*[illegible] conj[illegible]gio [illegible] *ſt* [illegible], fi[illegible] x, g[illegible] u[illegible], pr[illegible] imir m

L[illegible] A[illegible]ON[illegible]S JO[illegible]S

S[illegible], *C*[illegible] *Pa*[illegible] *u & VVeiſſenkir*[illegible] &c.

Beatrix [illegible] *leonora lo*[illegible]*t*.

& *Ern*[illegible] *na Ma*[illegible] *na Joſepha*.

12. [illegible] Comit[illegible] S[illegible] h[illegible] rum d[illegible] [illegible] ri[illegible] tin[illegible] *ru*[illegible] *ar*[illegible] it[illegible] u[illegible] d [illegible] *P*[illegible] r [illegible] *carn*[illegible] h[illegible] *che*[illegible] *col*[illegible] *vem*[illegible] tur [illegible] *plu*[illegible] natarum [illegible] tertia [illegible] *rum* [illegible] Weh[illegible] [illegible] & [illegible] xtre[illegible] *res*[illegible]

CAP. XIII.

DE COMITIBUS A SVVALENBORG

I[illegible] in [illegible] co [illegible] p[illegible] o[illegible] T[illegible] rum. [illegible] p[illegible] Tom. T. II. C[illegible] p. 181.

Ducem, *Alemanniæ Principem ac Comitem Altorfenſem*, & *Atham C. ab Andechs & Hohenvvarth*; uxorem verò *Luitgardem*, *Pannonum Regis* filiam, è qua tamen prolem illum ſuſtuliſſe negat; ſed ex una ancillarum ſuarum filiam, quam frater ejus *Rudolphus* cuidam nobili de Rhætia Curienſi cum largis prædiis copulaverit, genuiſſe e veteri ſcripto *Weingartenſis Anonymi* narrat. *Gualdus*, conjugium *Ethiconis* ſicco pede præteriens, id tantùm memorat, filium ei fuiſſe nomine *Guelphum*, quem, patre in tenera atque imbecilla ætate orbatum, *Rudolphus* ejus patruus, *Dux Bavariæ*, maxima patrimonii parte exuerit; *Conradus* autem, ſanctimonia clarus, alter, ceu dictum eſt, *Ethiconis* frater, ad meliorem fortunam extulerit, amplas ipſi in *Rhætia ſuperiore* poſſeſſiones comparando. Illum poſteà adulta ætate virginem opulentam & genere natam bono, *Dominam de Rappersvveiler* nuptiis ſibi adjunxiſſe refert, hocque è matrimonio *quinque* illuſtres familias prodiiſſe: I. *Comitum & Dominorum ab Arberg*, quæ è *Rhætia* in *Auſtriam* tranſgreſſa deſecerit, II. *Dominorum ac Baronum de Raitenau*, quæ hodienum in *Sueviæ Rhætiæque* confiniis floret, III. *Dominorum de Wattenvviel*, quæ itidem in *Helvetia Burgandiaque* ſuperat, IV. *Dominorum ac Comitum de Sinzendorf*, V. denique *Dominorum ab Ehrenfels*, quæ nunc etiam *Baronum de Schauenſtein* titulo uti ſoleat: atque ea hauſiſſe ſe teſtatur autor prælaudatus è veteri tabula Genealogica, quam *Wolfgangus Theodoricus à Raittenau*, *Archiepiſcopus Salisburgenſis*, ex authenticis documentis concinnari curaverit.

2. Nobis verò, relictis reliquis, *Sinzendorfia* hic loci curæ eſt, quam *Heinricus*, qui circa an. 1044. vixit, quemque *Guelphi* filium, *Ethiconis* nepotem, dicere temporum ſupputatio patitur, proſeviſſe perhibetur, pater *Dieterici Domini de Sinzendorf*, qui Miniſter aut Curator Epiſcopatus Baſileenſis an. 1085. fuit, & *Heinricum* II. procreavit. Hunc Heinrico IV. ſtrenuam in bello adverſus Guelphum Bavariæ Ducem operam navaſſe, duosque filios genuiſſe ajunt: *Rudolphum* I. ſcilicet & *Johannem*. Ille, Conradi III Imp. in expeditione Orientali comes, an. 1148. fatis conceſſit, relicto poſt ſe gnato *Heinrico* III. quem patruus *Johannes*, caſtra Leopoldi Victorioſi Marchionis Auſtriæ in Syria ſecutus, & poſt reditum in Germaniam aliquot prædiis in Auſtria, in meritorum mercedem, donatus, hæredem inſtituit; ea occaſione *Heinricus* III. poſtquam ex Oriente, quò Fridericum Barbaroſſam comitatus fuerat, redux factus eſſet, in *Auſtria* domicilium fixit; ductaque ibi uxore, præter alios liberos, filium ſuſcepit *Conradum*, (à quo Cl. *Rittershuſius* Genealogiam ſan illius orditus eſt) patrem ex *Eliſabetha de Tabag Ottonis*, qui Rudolpho I. Auguſto adverſus Ottocarum Regem Bohemiæ & Auſtriæ Tyrannum fortem operam præſtitit, filiumque habuit *Conradum* II. Hic e *Catharina Enencklia* filios quinque genuit, inter quos *Johannes* ſtirpem propagavit, avus *Leonhardi*, quem communem parentem, in familia hodiè viventes, gnoſcunt: à filiis enim *Laurentio* & *Ruperto*, quos ille, præter alios aut ἄπαιδας, aut poſteritatis parum duraturæ, genuit, *lineæ duæ*, quibus jam Sinzendorfii diſtinguuntur, ortæ ſunt: *Feurecenſis* ſcilicet, quæ nunc *Ernſtbrunnenſis* appellatur, & *Fridavienſis*, hodiè *Neoburgenſis* dicta.

3. *Ernſtbrunnenſis* linea, ab arce *Ernſtbruna* ſic nominata, *Rogendorfenſem* Dynaſtiam, quæ in numero illarum eſt quas Auſtriaca domus eximit, Cæſarea liberalitate obtinuit; *Rineccenſem* etiam *Burggraviatum* (qui à caſtro hujus nominis in tractu *Rheni inferioris* haud procul ab Andernaco ſiti, dictus, atque adeò diverſus à *Comitatu Rineccenſi* ad *Mœnum* eſt; licet à Scriptoribus communiter confundantur, quod *Limnæo* etiam accidit,) titulo mihi incomperto acquiſivit; ejus autem reſpectu *Rudolphum C. Sinzendorfium* in ultimo *Imperii Receſſu* inter *Weſtphalicos* Comites enumerari ſuſpicor, cum ejus conſanguinei in *Suevicorum* catalogo occurrant: illum enim ſolum titulo *Burggravii Rineccenſis* uſum eſſe reperio, licet is in ſubſcriptione dicti *Receſſus* omiſſus fuerit. *Laurentius*, lineæ autor, è *Dorothea von Mos zum Weiher* filiorum trium pater factus eſt: *Leopoldi* ſcilicet, *Wolfgangi* & *Leonhardi*; priorum poſteritas citò defecit. *Leonhardo* & *Anna ab Harrach* geniti ſunt *Fridericus*, *Johannes*, *Tiburtius* & *Joachimus*. E quibus *primus* ac *tertius* prole caruerunt; *Johannes* liberos quidem, ſed nepotes è filiis nullos habuit; *Joachimus* legatione Turcica, quam ſumma conſtantiæ ac dexteritatis laude obiit, celebratus, cum *Maria Ruberia* uxore ſua, præter alios, *Leonem* & *Auguſtum* genuit: ille nullos ex *Anna Maria Tieffenbachia* liberos ſuſcepiſſe fertur; hic verò ex *Eliſabetha à Trautmansdorf* quinquies pater factus, filiarum duarum, *Evæ Mariæ* & *Eliſabethæ*; quarum illa *Philippo C. ab Hardeck* elocata fuit, hæc exeunte an. 1681. *Ratisbonæ* innupta deceſſit. Filii tres fuere, videlicet *Johannes Joachimus*, *Sigiſmundus Fridericus*, & *Rudolphus*.

l. 2. L. 4. c. 4. §. 80. & T. IV. addit. ad l. 4. c. 7. p. 516.

4. *Johannes Joachimus*, cùm ad *Romana* ſacra deflexiſſet, magnam in aula Cæſarea autoritatem conſecutus eſt, inter *Cubicularios* & *Secretorum arbitros* à Ferdinando III. coo-

ptatus, denique *Cancellarii Supremi* munere ornatus. Matrimonium bis contraxit: primum cum *Maria Salome B. a Polheim*, qua natus fuit an. 1644. *Auguſtus*, *Camerarius Cæſareus & Regiminis Auſtriaci inferioris Conſiliarius*, maritus *Thereſiæ Palfiæ*, (quæ *Paulum Ungariæ Palatinum* & *Franciſcam Khuniu de Belaſis C. de Liechtenberg* parentes habuit, & vidua facta *Ferdinando degli Obizzi* Marchioni Italo, ob ſævitiam vindicati matris parricidii & capturam *Wilhelmi Pr. Furſtenbergici* famigerato, nupſit,) ſed an. 1676. d. 10. Oct. ἄπαις vitâ defunctus. Secundis nuptiis *Johannes Joachimus* ſibi junxit *Mariam Maximilianam Thereſiam C. ab Althann*, cum qua aliquot utriusque ſexus liberos genuit, è quibus filiam unicam, gnatos quatuor patri, an. 1665. d. 11. Nov. vivis exempto, ſuperfuiſſe accepi; mater poſteà *Antonio Franciſco Comiti Colalto* in manum convenit.

5. *Sigiſmundus Fridericus* ætatem in *cœlibatu* peregit, atque ad annum 1679. produxit; bonorumque ſuorum, quæ parcè, continenter ac ſobriè vivendo accumulaverat, hæredem, ſed *fideicommiſſarium*, inſtituit filium primogenitum *Rudolphi* fratris ſui. Hic unà cum Sigiſmundo *Evangelicam* religionem perſeveranter coluit, nihilo tamen ſecius prudentia ſua & rerum uſu, in aula Imperatoris auctoritatem ſibi conſtituit; namque inter *Conſiliarios Judicii Imperialis Aulici* locum habuit, multisque legationibus ad Danos, Batavos & Imperii Ordines præclarè functus eſt. Exuit mortalitatem an. 1677. d. 2. Sept. multa ſobole, quam ex *Eva Suſanna C. a Zinzendorf* genuit, poſt ſe relicta.

6. In altera linea *Reimpertus*, ejus conditor, è conjuge tertia *Margarita Schelia de Mulgaſt*, *Pilgramum* ſuſcepit, patrem è *Mathilde Geymannia* filii *cognominis*, quo & *Suſanna Trautmansdorfia* nati ſunt, *Johannes Carolus*, *Maximilianus* & *Georgius Ludovicus*. Ex his *primus* è *Roſina Sabina Polheimia* pater factus eſt filii, ceu accepimus, unici, ſuperſtitis; *alter* vitæ munere ἄγαμος perfunctus eſt. *Tertius* in aula *Leopoldi Auguſti* clarus ac præpotens fuit, *Eques Aurei Velleris*, *Secretorum particeps* & *Cameræ Aulicæ Præſes*, quibus tamen dignitatibus cunctis excidit, poſtquam per ſententiam an. 1680. d. 9. Oct. latam criminum *falſi*, *concuſſionis*, *peculatus*, *perjurii*, *repetundarum*, *neglecti & malè adminiſtrati officii* damnatus & aula diſcedere juſſus fuit; qua calamitate magna etiam bonorum ejus pars in fiſcum redacta eſt, præcipuè *Neoburgum ad Oenum*, quod à Comitibus *Salmenſibus* pretio ſibi comparaverat; nunc que *Comiti Colalto* pro ſumma 400. mille florenorum traditum eſſe *novellæ* retulerunt. Dominium etiam *Thanhauſen* acquiſivit, cujus reſpectu Ordinibus *Circuli Suevici* adſcriptum cum vidi. Haud diù verò triſti huic mutationi ſuperfuit, ſed anni ſequentis d. 14. Dec. ad plures ſe penetravit. Nuptias bis celebraverat: primas anno 1639. cum *Anna Regina B. Jorgeria*, vidua *Maximiliani L. B. à Landau*, ſecundas an. 1661. cum *Dorothea Eliſabetha*, *Philippi Ludovici D. Holſatiæ* è linea *Sunderburgica* filia; è priore nullos, ex altera tres liberos ſuſtulit.

7. Cæterùm ad priſtina familiæ decora, inter quæ *Pincernatus Hæreditarius in Auſtria ſuperiore* referendus, novum hoc ſeculo acceſſit, cùm inſtituto per *pacem Weſtphalicam* octavo Electoratu cum munere *Archi-Theſaurarii*, vices ejus *Sinzendorfiæ* genti jure perpetuo aſſignarentur, illaque in ſingul in ordinem *Comitum S. R. Imp.* eveheretur.

8. Reliquum eſt, ut *ſuperſtites* è familia recenſeam, inchoando à linea *Ernſtbrunnenſi*.

JOHANNES WEICARDUS, S. R. *Imp. Theſaurarius Hæreditarius Comes de Sinzendorf, L. B. in Ernſtbrunn, Dn. in Rogendorf & Peckſtall, S. Martinsberg & Teutſchen Prodersdorf, Pincerna Hæreditarius Auſtriæ ſupra Anaſum, S. Cæſ. M. Camerarius*, filius *Johannis Joachimi* & *Mariæ Maximilianæ C. ab Althann*, ἄγαμος eſt.

9. Fratres in vivis tres habere dicitur, nempe

I. *Adolphum.*

II. *Michaelem VVenceslaum*, cui an. 1682. m. Julio filia *Caroli Maximiliani*, *C. Lazansky* Regni Bohemiæ Vice-Cancellarii, & *Mariæ Maximilianæ Aureliæ Sternbergiæ* deſponſata fuit.

III. *Iohannem Ioachimum.*

10. *Maria Maximiliana*, illorum ſoror germana, innupta adhuc eſſe fertur.

11. THEODORUS, S. R. I. *Theſaurarius Hæreditarius, & Burggravius in Reineck, C. in Sinzendorf, L. B in Ernſtbrunn, Dn. in Rogendorf & Peckſtall, S. Martinsberg, Pincerna hæreditarius Auſtriæ ſupra Anaſum*, ſuſceptus in lucem an. 1657. d. 15. Nov. a *Rudolpho* & *Eva Suſanna Zinzendorfia*; uxorem nondum duxit.

12. *Fratres* ei tres ſunt:

I. *Otto Heinricus*, n. an 1663.

II. *Sigiſmundus Rudolphus*, n. an. 1670.

III. *Auguſtus Iohannes*, n. an. 1671.

13. *Sorores* octo: I. *Anna Eliſabetha*, n. an. 1659. nupta *Heinrico I. Juniori Rutheno*

in

in Schlaiz an. 1680. & hoc ipſo an. 1683 vivis exempta.

II. *Suſanna*, n. an. 1660.

III. *Maria Iſabella*, n. an. 1661.

IV. *Renata Dorothea*, n. an. 1662.

V. *Anna Appollonia*, n. an. 1667.

VI. *Mariana*, n. an. 1669.

VII. *Anna Maria*, n. an. 1673.

VIII. *Maximiliana*, n. an. 1675.

14. Ex *altera linea* ſuperſunt

CAROLUS LUDOVICUS, S.R.I. *Theſaurarius Hæreditarius C. de Sinzendorf, L. B. in Ernſtbrunn, Pincerna Hæreditarius Auſtriæ ſupra Anaſum, S. Cæſ. M. Camerarius & Conſiliarius Aulico-Imperialis*, nat. an. 1652. parentibus *Johanne Carolo* & *Regina Sabina Polheimia*. Conjugem habet è *Limburgiorum de Styrum* ſtirpe, *Adolphi C. de Styrum* & *Iſabellæ C. de Vehlen* filiam.

15. CHRISTIANUS LUDOVICUS IGNATIUS, S R I *Theſaurarius Hæreditarius, C. de Sinzendorf in Thanhauſen*, filius *Georgij Ludovici* & *Dorotheæ Eliſabethæ Holſatæ*, hauſit auram vitalem an. 1669. d. 4. Januar.

16. *Philippus Ludovicus VVenceslaus Franciſcus Antonius Bonaventura Stephanus*, illius frater, an. 1671. d. 26. Dec. in lucem prodiit.

17. Utrumque naſcendi ſorte antevenit ſoror, quam unicam habent, *Maria Leopoldina Ludovica*, nata an. 1666. d. 11. Apr.

18. *Inſignia familiaria* Comitum Sinzendorfiorum conſtant *ſcuto transverſim ſecto, ſuperiore parte cœruleo, inferiore rubeo*, infertis *tribus quadris oblongioribus argenteis: quarum una ſectionis lineæ mediæ in ſuperiore parte incumbit, reliquæ duæ inferius ad latera ei inhærent*: capiti ſcuti, poſt acceptum *Theſaurarii* munus, *coronam* imponere cœperunt *Imperialem*. Tegitur autem clypeus communiter *corona*, qualem feciales *Comitibus* tribuunt.

CAP. XIV.

DE COMITIBUS A SULZ.

INter illuſtriores Sueviæ familias jam ab aliquot ſeculis *Sulzia* inclaruit, quam *Bucelinus* ad *Alvicum* quendam, qui circa an. 910. vixit, refert; juſtam verò, neque interruptam ab eo ſtirpis ſeriem enumerare nequit. Ab *Hermanno* demum, qui *Junior* cognominatus fuit, & Rudolphi Imp. gratia floruit, certa atque integra manat deductio: hoc enim genitus eſt *Albertus*, pater *Rudolphi*, avus *Hermanni*, qui cum *Margarita C. ab Ho-* Bucel. T. IV. p. 209.

henberg genuit *Rudolphum*, à quo *Rittershuſiana tabula* initium ducit. Is an. 1418. fatis conceſſit, & per conjugium *Urſulæ, Johannis IV. Comitis Habſpurgo-Laufenbergici* filiæ unicæ, *Kletgoviam* obtinuit; quæ olim *Comitatus*, nunc verò *Landgraviatus*, ſed *Principali dignitate non inſignitus*, (ceu *Limnæus* monuit) I. P. L. 4. titulo gaudet, atque à Scaphuſia juxta Rhenum ad quatuor milliaria verſus Waldshutam, ad Nigræ Sylvæ finem, protenditur. c. 4. §. 79.

2. *Rudolpho* filii præcipuè tres nati ſunt, *Alvicus, Johannes* & *Rudolphus*. Poſteriores duo liberos quidem genuerunt, ſed maximam partem immatura ætate extinctos, nec niſi filia unica utriusque vitæ ſuperfuit: & *Johanni* quidem *Margarita, Friderico C. de Lupfen* elocata; *Rudolpho Praxedis, Georgio C. ab Hohenloe* nupta. *Alvicus* verò ſtirpem propagavit, induxitque penatibus ſuis *Verenam, Ulrici L. B. de Brandis* filiam; quæ ei Dynaſtias *Vaduz, Schellenberg* & *Blumeneck* in dotem attulit, quas eorum poſteri partim *Comitibus ab Hohenembs*, partim cœnobio *Weingartenſi* vendidere. Par matrimonii felicitas *Alvici* hujus abnepoti *Carolo Ludovico* obtigit, quippe qui ducta *Dorothea Catharina, Adolphi C. a Sain* filia, ex hæreditate Sainenſi *Montelar*, & *Munzburg*, in confiniis Trevirorum & Lothariogorum ſita, atque à Sircana familia in Sainenſem translata, nactus eſt; pater aliquot utriusque ſexus liberorum: inter quos eminuere filii duo, *Alvicus*, & *Carolus Ludovicus Erneſtus*; illo natus eſt *Ulricus*, an 1650. rebus humanis exemptus, qui num ex *Anna Catharina C. ab Hohenembs* uxore ſua prolem ſuſceperit, haud ſatis liquet; maſcula certè progenies nulla ex eo ſuperat,

3. *Carolus Ludovicus Erneſtus* an. 1648. vitam cum morte commutavit, bis maritus: primò *Maximiliana* patruelis ſuæ, ſecundò *Maria Eliſabetha C. ab Hohen-Zollern*: hæc multorum liberorum mater facta eſt, inter quos gnati duo, filiæ tres ad juſtam ætatem pervenerunt; harum nomina hæc ſunt: *Maria Eliſabetha*, quæ num vitali aura adhuc fruatur, compertum non habeo; *Maria Catharina, Johannis C. à Montfort* uxor; & *Maria Thereſia, Abbatiſſa Buchovia*, am *Feeder-See*. E filiis minor natu *Chriſtophorus Alvicus, Canonicus Colonienſis & Argentinenſis*, vivere deſiit: alter unicum, quod reſtat, familiæ columen nunc eſt, hocque nomine ac titulo cluit:

4. JOHANNES LUDOVICUS, *Comes in Sulz, Landgravius Kletgoviæ, Dn. in Thungen, Montelar, Munzburg & VVuntenthal, S. R. Imp. Hæreditarius Aulicus Judex Rotvvilenſis*, (quod munus ſi non ab

eo tempore, quo Conradus III. Imp. tribunal *Rotvvilæ* inſtituit, ut id *Suevico*, *Franconico*, *Auſtriaco* & *Rhenano* Circulis jus diceret, ſane tamen jam diù in familia Sulzia hæſit) & hoc tempore *Comes convocant.* Conjugium ſe unica vice inivit: primùm cum *Maria Eliſabetha*, *Johannis Georgii C. a Kœnigseck in Aulendorf* & *Leonora Hohenembſia* filia, deinde cum *Eugenia Maria Franciſca*, *Philippi Theodori C. in Manderſcheid & Keil*, ex *Eliſabetha Amalia Lovvenhauptia* gnata. E *priore* ſuſcepit

I. *Mariam Annam*, nuptam *Ferdinando Wilhelmo Euſebio*, *Comiti* nunc *Principi Schvvarzenbergico*, cui hæreditatem ditionum à patre deſtinari accepi, quamquam *Principi* etiam *Dietrichſteinio* expectativam in Comitatum Sulz datam eſſe à Viro illuſtri ac fide digno me audiviſſe memini.

II. *Iohannem Antonium Euſebium*, intra pueritiæ annos extinctum.

III. *Mariam Thereſiam Felicitatem*, an. 1678. mortuam.

IV. *Claudiam*, quam vivis itidem exceſſiſſe ferunt.

5. *E poſteriore* thalamo prolem unicam ſequioris ſexus, duodecim circiter annorum, ſuperſtitem eſſe, eamque pecuniæ præſentis, quam non mediocrem eſſe ajunt, vaſariorum ac ſuppellectilis paternæ hæredem aliquando fore narratum mihi fuit. Defunctorum liberorum hanc ſyllogen *Bucelinus* recenſuit:

I. *Franciſcus Ludovicus*, n. an. 1662. in infantia mortuus.

II. *Leonora Felicitas*, n. an. 1664. †.

III. *Mauritius Antonius Ioſephus*, n. an. 1666. †. 1671.

IV. *Franciſcus Antonius Rudolphus*, n. an. 1667. †. 1671.

V. *Carolus Ludovicus Antonius*, n. an. 1670. †. 1671.

Spen. Op. Her. l. 3. c. 15. 6. *Scutum* Comitis de Sulz *quadripartitum eſt*: 1. & 4 area *tranſverſim ex argento & cocco diſtincta*, *tribus cuſpidibus rubeis aſcendentibus*, *in caput ſcuti argenteum*, Comitatum *Sulzium* denotat; 2. & 3. *argentea* continet *titionem nigrum*, *ardentem*, *diagonaliter poſitum*, qui *Brandiſiæ* gentis ἐπίσημα exhibet. *Caſſides* incumbunt *duæ coronatæ*: prior *Sulzia* cum *tiara Epiſcopali*, *cuſpidibus ſcutariis*, *argenteis & rubeis* diſtincta; poſterior *Brandiſia*, cum *erecto titione nigro ardente*. *Laciniæ* circomfluunt hinc *rubea* & *argentea*, iſthinc *argentea* & *nigra*.

CAP. XV.

DE COMITIBUS A TILLY.

TSerclaeſii, à quorum ſtemmate *Comites de Tilly* ſanguinem ducunt, Belgicæ ſunt originis, & teſte *Joh. Carpentario*, in *ſeptem familiarum nobilium ſive patriciarum* numero *Bruxellis* habentur. Integram ejus & continuam Genealogiam tabulis duabus Cl. *Rittershuſius* recenſuit, exorſus a *Gideone Tſerclaeſio* Equite, *Domino in Oſteel*, *Bernu* & *Marienhoven*, qui *Catharinam d'Orley*, *Domicillam in Gulpen*, in matrimonio habuit, atque an. 1064. è vivis exceſſit. Ejus poſteri per longum temporis ſpatium titulo *Dominorum in Oſteel*, *Bernu*, *Marienhoven* & *Gulpen* uſi ſunt, usque dum ſeculo decimo quinto eum cum *Dominorum de Cruychenburg* titulo commutarent. Deinceps cùm per conjugium *Catharinæ Tſerclaeſiæ*, quæ *Everardi* Equitis filia unica fuit, dominium *Cruychenburg* in familiam extraneam tranſiſſet, *Dominorum de Tilly & Montigny* titulus ſucceſſit; quem primus uſurpaſſe legitur *Joh. Tſerclaes*, *Everardi* modò dicti frater. Miſſ. de Cambr. Part. 2. p. 190.

2. *Johannis Domini de Tilly & Montigny* è filio cognomine nepos *Jacobus*, ducta *Maria de Boſſimel*, *Ludovici* ultimi ſuæ gentis & *Mechthildis de Blehem* filia, Dynaſtiam *Ballaſt*, cum munere *Seneſcalli Hereditarii Comitatus Namurcenſis*, ſtirpi ſuæ intulit: eo natus fuit *Martinus*, qui conjugem ſibi delegit è gynecæo Mariæ Reginæ Ungariæ, & poſt mariti Luovici II. Regis fata Belgii Gubernatricis; nempe *Dorotheam a Schierſtedt*, *Mainhardi*, qui in prædicti Regis aula Mareſcalli munus obiit, è *Dorothea à Gersdorf* filiam. Ex hoc conjugio prodiit par fratrum clariſſimorum, *Jacobus* & *Johannes*, uterque abundans bellicis laudibus, & meritis in domum Auſtriacam inclutus; licet natu minor majorem ſicut vitæ uſura diuturniore, ita & rerum geſtarum amplitudine, & fama nominis ſuperaverit.

3. *Jacobus* Rudolpho & Matthiæ Imperatoribus ſtrenuam navando operam gloriam adeptus, ſed an. 1624. vita defunctus eſt. *Johannes* in exercitu *Ligæ Catholicæ*, ſub Maximiliano Bavariæ Duce, qui ſummus erat Imperator, *Legati* munia obiit; poſteà exauctorato an. 1630. in comitiis Ratisbonenſibus Waldſteinio, ſumma armorum Cæſareorum ipſi, ob res dextre non minùs ac proſperè hactenus geſtas delata, belliq; adverſus Suecos dirigendi provincia demandata fuit; in qua quidem non eâdem, qua prius felicitate uſus eſt; ſed poſt excidium Magdeburgicum, ubi fortunam non

ſatis

ſatis reverenter habuiſſe culpatur, adverſitates velut manu facta in ſeſe ingruere ſenſit; donec an. 1632. d. 5. Apr. extremam in Vindelicia ad *Rainam* trans *Lycum* ſtragem paſſus, & ictu ſeſqui libralis machinæ femore transverberato ſaucius, *Ingolſtadiumq́;* deportatus, poſt aliquot dies bellacem ibidem animam exhalaſſet. Hæreditatem bonorum, quæ in *Bavaria Auſtriaq́;* acquiſiverat, adiit *Wernerus Tſerclaeſius*, Jacobi fratris ſui filius ſecundogenitus; cujus proavia materna ſata erat ſanguine Divi Imperatoris Maximiliani: habebat enim *Jacobus* in conjugio *Dorotheam*, *Maximiliani C. Friſia Orientalis*, qui *Johanne & Dorothea Auſtriaca*, *Maximiliani Augusti* filia *naturali*, natus erat, gnatam.

4. *Johannes*, Werneri frater major natu, patri in avitis bonis *Belgicis* ſucceſſit, & per uxorem *Mariam Thereſiam Montmoranciam* ſtirpem in Belgio propagavit. *Wernerus* S. Cæſ. M. & El. *Bavariæ Camerarius*, *Conſiliarius bellicus*, *legionis Peditum & urbis Ingolſtadienſis Præfectus*, loca ex hæreditate patrui accepta ornavit; & præter alia caſtrum *Volckersdorf*, haud procul ab oppido Ens diſſitum, atque à familia penes quam quondam fuit, quæque nunc defecit, nominatum, inſtauravit, & à cognomine ſuo *Tillysburg* dixit. Matrimonium contraxit cum *Franciſca Barbara*, *Caroli Pr. de Liechtenſtein* filia, è qua gnatos quatuor, filias duas ſuſcepit; harum altera *Maria Franciſca* innupta deceſſit, major natu *Eliſabetha Appollonia* primis nuptiis *Ferdinando Joſepho Poppelio C. de Lobkovviz*, Supremo Regni Bohemiæ Præfecto, ſecundis *Alberto Wilhelmo Krakovvsky C. de Kolovvrath*, qui eodem nunc munere in Bohemia fungitur, in manum convenit, & fatis itidem conceſſit. Inter filios Werneri primogenitus *Franciſcus Andreas* præmaturè vita caruit, ſecundus *Erneſtus Emericus* patri ſucceſſit, & *Cubicularius Cæſareus* fuit. Matrimonium ejus tenuit primò *Clara Catharina Maria*, *Johannis Maximiliani C. à Lamberg* filia, deinde N. *Baroniſſa ab Haslang*; naturæ verò debitum explevit an. 1675. d. 22. Apr. relictis poſt ſe liberis quatuor; è quibus duo ſequioris ſexus cum filio è ſecundo conjugio, alter gnatus, isque unicus, è primo provenerunt.

5. Hic eſt ANTONIUS FERDINANDUS JOHANNES, *Comes de Tilly & Breitenegk, Baro de Marbay, Montigny, Newvſille & Ballaſt, Dynaſta in Helfenberg, Holnſtein, Hohenfels, in Freyſtatt, in Tillysburg, VVeiſſenberg, Traun, Plein & Reichersdorf*; ex ephebis nondum exceſſiſſe fertur, vivitque ſub tutela *Franciſci Joſephi C. de Lamberg*

avunculi ſui, necnon *Chriſtophori Leopoldi C. de Thurheim.*

6. *Frater* ejus *conſanguineus*, è ſecundo Erneſti Emerici conjugio natus, *Ferdinandi Laurentii Franciſci Xaverii* nomen habet.

7. *Damianus Helfridus C. de Tilly* &c. illorum patruus, in *Camerariorum Ser. Electoris Bavariæ* numero eſt, & cœlibatum colit.

8. *Ferdinandus Paulus*, ejus germanus, monaſticam amplexus, Ordini *S. Caietani* nomen dedit.

9. *Scutum* Comitum de Tilly ita in *Furſtij* armario delineatur, ut in *ſimplici & minio tincto leo argenteus cauda bifida auro coronatus* conſpiciatur, cujus *pes ſiniſter anterior*, *parsq́; pectoris parmula obtegitur*, *qua transverſim ſecta*, *parte ſuperiore ſex teſſellas nigras & argenteas duplici ſtriga continet*, *inferiore auro fulget*. *Galea* imponitur *unica coronata*, è qua *aquila aurea coronata alis expanſis* ſurgit, cui *ab utroque latere additum eſt vexillum rubeum*, *aurea pertica ſuſpenſum*, *dextrum leone aureo*, *ſiniſtrum capite humano pileo tecto inſignitur*. *Phaleræ rubea* ſunt & *argentea*.

10. Annumerantur Comites à Tilly *Circulo Bavarico*, reſpectu ſcilicet Dynaſtiæ *Breiteneccenſis*, quam in *Comitatum* evectam beneficio Electorum Bavariæ tenent.

CAP. XVI.

DE COMITIBUS A TRAUN.

NOtiſſima ac pervulgata hiſtoriola eſt, quam clariſſimus rerum Boicarum ſcriptor *Aventinus* recenſet, quæque haud procul à Sulzbaco, in ſacello *Siebeneichenſi*, eleganter depicta atque deſcripta eſt, (ceu à Viro in ſtudiis doctrinæ multi ac celebrati nominis *Chr. Arnoldo*, oculato teſte, accepi) de *Babone, Comite in Abensperg & Rohr*, *Burggravio Ratisbonenſe*, *Ottonis C. Schirenſis*, à quo *Comites Palatini Rheni & Bavariæ Duces* deſcendunt, fratre *πολυτέκνῳ*, *quadraginta* ſcilicet *liberorum*, è duplici, eoque legitimo matrimonio ſuſceptorum, parente. Inter hos *duo & triginta mares* erant, quos bene educatos, optima indole, ingeniisq; virtutibus præditos patet vir fortis ac providus Imperatori Heinrico II. captata ſollicitè occaſione, inſimul exhibuit, ac commiſit. Tam egregius pulchræ ac ſobolis globus convertit in ſe os oculosque Cæſaris, ita ut blandè ſingulos compellaret, ſibi adjungeret, fideque ac virtute eorum cognita ad amplas dignitates eveheret.

2. Enimverò ortæ ſunt ab illis complures illuſtres in *Nortgoja*, *Franconia*, *Carinthia*,

Bavaria & *Rhenano tractu* familiæ; ſed maximam partem iterum extinctæ: & *Eberhardus* quidem *Abenſpergios* proſeviſſe memoratur, è quibus etiam *Comites in Roteneck* & *Hilpoltſtein* prodierunt; quorum poſtremus *Nicolaus Abenſpergius* fuit, *Martha a Werdenberg* maritus, à Chriſtophoro Duce Bavariæ, cum quo hoſtilitatem exercebat, an. 1485. interemptus; cujus ditionem, inprimis Dynaſtiam *Abenſpergiam* Albertus Dux Bavariæ, Chriſtophori frater, partim beneficio Imperatorum, partim via argentaria nactus eſt. Porrò *Dietmarus* condidiſſe perhibetur ſtirpem *Comitum de Leonberg ad Yſaram, de Lenberg ad O...um, de Dornberg* prope Mulbergam, ac Friderici Pulchri Auſtriaci nobilitatam, & *de Lungau* in Carinthia: ea ſub i... ſeculi XIV. exaruit. *Abbo* Comitum ... *urckhauſen* & *Schall* in Auſtria autor fuit, ... parùm ultra ſeculi ſpatium durarunt. Præterea à *Wezilo Equites de Freidenberg* in Bavaria, ab *Hartwigo* Comites *de Pogen* & *Windtberg*, (ad quos hodierni Comites *ab Arc* ad lacum *Benacum* originem referunt) à *Ruperto Landgravios in Steffaning* & *St...* ad *Reginum*, *Comites de Riettenburg, Le...feld, Calmunz* & *Ror* derivant. Horum ampliſſimæ fuere ditiones in *Bavaria, Franconia, Voitlandia* & *Auſtria*; tenueruntque Cæſarum beneficio *Ratisbonenſem Burggraviatum*, ſed ſub initium ſeculi XIII. defecerunt.* Ab *Erkenberto* Comites *de Byburg* in Bavaria & *Stein* ad Nortgoiam progeniti ſunt, è quibus *Conradus* & *Arbo* cœnobium *Byburgenſe* fundarunt, cujus primus Abbas *Eberhardus* fuit, illorum frater, poſteà anno 1147. ad *Archiepiſcopatum Salisburgenſem* provectus; *Advocatus* autem *Ulricus*, eodem ſanguinis nexu cum fundatoribus conjunctus qui a caſtro *Hilpoltſtein* ad Nortgoiam, quod in partitione d...innum paternarum ſortitus erat, *Comes in Stein* dicebatur; cujusque poſteri ſub finem ſeculi XII. extincti ſunt, caſtro *Hilpoltſtein* per connubium ad *Abenſpergios* devoluto. Sed de illis omnibus prolixe *Hundius*, in principio commentariorum ſuorum *de familiis Bavaricis*, egit.

3. *Wolframus* denique, quem itidem inter *Babonis Abenſpergii* filios numerant, eorum qui hodiè *Comites ab Abenſperg & Traun* appellantur, & de quibus hic ſermo eſt, autor extitit: is enim, præter *Conradum* Epiſcopum Salisburgenſem, an. 1147. mortuum, & *Wolframum* II. cujus poſteritas in tertio gradu defecit, *Ottonem* quoque genuit, *Dominum a Traun*; quod caſtrum ad fluvium cognominem ſupra Lintium ſitum, nuncque in *Comitum de Tilly* ditione eſt; ejus poſteritatem juſta ſerie *Rittershuſius* tabulis duabus enumeravit.

4. Qui hodiè ex ea ſuperſunt, *communem parentem* agnoſcunt *Wolfgangum*, decimo gradu ab *Ottone* prædicto diſtantem, patrem e *Clara Freybergia Johannis* & *Michaelis*, à quibus in ramos duos, *Eſchelbergicum* & *Meiſſavicum*, ſtirps *Traunia* abiit. E priore viventes *Johannis* abnepotes ſunt, duobus fratribus nati, videlicet: *Carolus Ludovicus*, *Ottonis Maximiliani* & *Rebeccæ Schrattin* filius, *Eſthera ab Eggenberg*, quæ antea *Johannem Chriſtianum L. B. Geyer* in conjugio habuit, maritus; *Otto Laurentius*, illius frater, cui, poſt *Annam Dorotheam L. B. Geyeriam de Geyerſperg*, *Eva Suſanna*, *Ferdinandi C. Ruberi* filia, in matrimonium ducta eſt; nec non *Johannes Wilhelmus*, *Johannis Cyriaci* & *Suſanna Maria Zinzendorfiæ* filius, qui *Dorotheam*, *Ottonis L. B. Teuffel* filiam, connobio ſibi junxit, aliquot liberorum diverſi ſexus pater ex ea factus; è quibus filiam pronuper *Baroni à Berg*, cui *Baro Hocher Cancellarius Cæſareus* avus maternus fuit, nuptui locavit.

5. In linea *Meiſſavica* vixit circa initia ſeculi, quo agimus, *Sigismundus Adamus*, *Michaelis* abnepos, Ferdinandi II. Imperatoris *Aulæ Mareſcallus*, qui ex *Eva Polheimia* filios præcipuè tres, à quibus ſtirps propagata fuit, ſuſcepit, nempe: *Johannem Chriſtophorum*, *Erneſtum* & *Ehrenricum*. Primus filium poſt ſe reliquit *Sigismundum Godefredum*, *Urſula a Greiſſenberg* natum, *Margarita Gaymannia* conth...ralem. *Ehrenricus* cum *Regina Chriſtina L. B. à Zinzendorf* aliquot genuit liberos, in tabula notatos; è quibus ſuperſtites ſunt filius unicus *Otto Ehrnricus*, qui *Mariam Chriſtinam*, *Chriſtophori L. B. de Zinzendorf* gnatam, in matrimonio habet; & filiæ duæ *Regina Juſtina*, & *Eva Iſabella*, quarum *hæc* monaſticam amplexa eſt, illa, poſt prioris mariti *Bartholomæi C. Kevenhulleri*, cui an. 1663. in manum convenit, fata, an. 1681. *Gotthardo Helfrido L. B. à Welz*, Viro eleganti, non bonorum tantum ſtudiorum, ſed omnium diſciplinarum, quæ illuſtri ſanguine cretum ornant, ſcientia, magnoque ingenio prædito, Fautori noſtro, (de quo verè dicere poſſum, quod ille apud Comicum: *quanti eſt ſapere? nunquam accedo ad te, quin abs te abeam doctior.*) nupſit.

6. *Erneſtus* magna in aula Cæſarea autoritate, multisque muneribus, quibus præclarè defunctus eſt, floruit, & novum decus familiæ intulit, dum ob merita à Ferdinando III. Auguſto S. R. I. *Comitis* axiomate auctus fuit; emptoque deinceps ab Auſtriaca domo pretio XXX. mille florenorum

eum dominio libero *Egloſ*, in *Suevia* ejusque *diſtrictu tertio* ſito, cum omnimoda juriſdictione, *jus ſuffragii ac ſeſſionis* inter Ordines *Circuli Suevici* pro ſe poſteriſque ſuis maſculis an. 1662. *Ulmæ*, in diæta ibi habita, obtinuit. Conjugium contraxit cum *Catharina Urſula B. Weberia*, quæ quatuor liberorum parentem eum fecit; ſed duo maturè deceſſerunt, totidem diverſi ſexus parentibus ſuperſtites manſerunt: explevit autem *Erneſtus* fatorum legem anno 1668. d. 18. Nov. cùm anno 1667. d. 18. Maji conjugem amiſiſſet.

7. FERDINANDUS ERNESTUS, *Comes in Abensperg & Traun, Dn. in Egloſ, Meiſſau, Praunsberg, VVolfpaſſing & Puckfluſs*, *Erneſti* filius ſuperſtes, hauſit auram vitalem an. 1647. Domicilium in caſtro *Puckfluſs* inſtituit, quod quinque milliaribus Vienna diſtat. *Petronnellam*, ſexto à Vienna lapide Ungariam versùs ſitam, (quam olim amplam fuiſſe civitatem, *Carnuntum* dictam, *Zeiler*[9] è *Lazio* refert) & ex hæreditate materna acceptam, elegantiſſima arce, inſanis ſumptib9 extructa, ſed nuper à Barbaris in primo belli Turcici impetu incendio deleta, ornaverat. Thalamo ſibi junxit an. 1668. d. 22. Jul. *Julianam*, *Caſpari C. Frangipani* & *Evæ Forgatſchia* filiam, quæ liberorum duorum diverſi ſexus mater hactenus facta eſt.

Add. ad Topogr. Com. Auſtr. p. 12.

8. *Margarita*, Comitis Traunii ſoror unica, an. 1649. lucem aſpexit, & an. 1667. d. 6. Mart. *Ferdinando de Longueval C. de Buquoy* nupſit.

9. *Scutum* Trauniæ familiæ *ex argento & nigro bipertitum* eſt, galeaq; *coronata*, quæ *alas argenteas & nigras* ſuſtinet, tegitur.

CAP. XVII.

DE COMITIBUS A TRAUTMANSDORF.

ILluſtriſſimam *Trautmansdorfiorum Comitum ac Baronum* familiam è *Tyrolenſi* Comitatu originem trahere *Frider. Ad. Comes à Brandis* tradit. Stirpem *Bucelinus* ab *Alberto Stuchs de Trautmansdorf* derivavit, qui circa an. 1260. vixit, filiumque habuit *Herrandum* I. patrem *Herrandi* II. avum *Nicolai*, proavum *Ulrici*, à quo ſtemma gentis, quod tabulis tribus in *Spicilegio Ritterſhuſiano* recenſui, initium ducit.

Tirol Ad. Ehrenkr. p. 94. Germ. 2. 4. p. 299.

2. *Ulrico & Catharina ab Altenburg* nati ſunt, præter alios, *Herrandus* III. & *Andreas*, in quibus prima familiæ diviſio contigit; *poſterioris* autem progenies, etiamſi in varios abierit ramos, defeciſſe videtur. Ab *Herrandi* filiis, *Leopoldo*, *Wilhelmo* & *Johanne*, lineæ tres ortæ ſunt: e quibus illa, quam *Wilhelmus* condidit, extincta eſt. *Leopoldus* eorum, qui in *Tyrolenſi* Comitatu poſſeſſiones habent, ſator extitit: inter quos *Ehrnricus*, ejus pronepos, hoc ſeculo munus *Capitanei Provincialis ad Atheſin* obiit, atque ex uxore *Paula Regina L. B. de Spaner* filios poſt ſe reliquit *Chriſtophorum* & *Franciſcum*; quorum poſterior *Brigittam Dorotheam C. ab Arz* in matrimonium duxit.

3. *Johannis* poſteritas latiùs ſe diffudit. Ab ejus filiis, *Davide* & *Ehrnrico*, rami duo propullularunt; num autem è *poſteriore* propago ſuperet, exploratum non habeo. *David* ter maritus, multæque prolis pater fuit, è qua *Johannes Fridericus* & *Joh. Hartmannus* ſtirpem propagarunt. *Hujus* progenies vivit in ejus pronepotibus, ab *Adamo Maximiliano*, ex *Engelburgi Hageria* & *Regina Catharina Windiſchgrætzia* prima & tertia conjuge genitis; inter quos familiam ducit *Sigismundus Ioachimus Comes à Trautmansdorf*, egregiæ militaris famæ, qui antehac *Cæſari* ſtipendia fecit; nunc autem copias *Ser. Electoris Saxoniæ* tanquam *Generalis Excubiarum Præfectus* ducat; atque in matrimonio habet *Mariam Annam C. ab Herberſtein*. Inter fratres illius conſanguineos natu maximum *Ferdinandum Maximilianum C. ab Trautmansdorf* fauſto illo die, quo Turcæ ab obſidione *Viennæ*, exitiabili cum clade depulſi & abacti noviſſimè fuerunt, vitam ſtrenuè pugnando amiſiſſe accepimus.

4. *Johannis Friderici* ſoboles ad ſplendidiorem fortunam gratia Cæſarum, quibus fidem virtutemque ſuam probaverat, emerſit, multiſque in *Auſtria* bonis, qualia ſunt *Kirchſtetten*, *Reipottenbach*, *Dozenbach* &c. locupletata eſt. Effulſit in primis *Maximilianus*, quem ob ſingularem prudentiam atque in rebus gerendis dexteritatem Ferdinandus III. Auguſtus magnis exaggeravit honoribus; & ad primam usque in aula ſua dignitatem provexit, perſpectumque habens mite ejus, neque omnia ad vivum reſecans ingenium, præ cæteris idoneum cenſuit, qui *pacificationis Weſtphalicæ* negotium ſumma autoritate moderaretur, atque arcanorum conſiliorum ac mandatorum quaſi promus conduseſſet. Fuit ille primus è familia, qui axiomate *Comitis S. R. Imperii* eminuit, & inter *Ordines Imperii* locum nactus eſt; quemadmodum ex ultimo *Receſſu* patet. In *Bohemia* amplas acquiſivit poſſeſſiones, nempe *Litomyslium*, *Teinitzium*, *Schluſſelburgium*, aliaque, quorum reſpectu filii ejus Bohemiæ Proceribus nunc annumerantur, atque ad ſuprema Regni munia aditum nacti ſunt. Hos verò ſex potiſſimùm, cum an. 1650. d. 8. Jun. ſeculo valedixiſſet, poſt ſe reliquit, *Sophia Palfia* natos, quorum quin-

que ſuperſtites adhuc ſunt, ſolus *Franciſcus Antonius*, tertius ordine nativitatis, vivere deſiit, ter pater factus è *Margarita*, *Joh. Ferdinandi Pr. Pertia* filia, gnatæ ſcilicet unicæ, & filiorum duorum: *Maximiliani Ferdinandi*, & *Ottonis*; quorum *illum*, vix unius anni ſpatio maritum ſobrinæ ſuæ, quæ *Johanne Carolo Pr. Pertia* nata eſt, atra dies præmaturo funere abſtulit.

5. Viventium è poſteritate *Maximiliani* Sylloge hæc eſt:

ADAMUS MATTHIAS, *S. R. I. Comes de Trautmansdorf, L. B. in Gleichenberg, Negau, Turgau, & Tozenbach, Dn. in Tetniz, Leitomysl, Grafenſtein, Hoſtau & Protivvin, Eques A. V. S. Cæſ. M. intimus actualis Conſiliarius, Camerarius, Regius Locumtenens in Bohemia, & Supremus Regni Mareſcallus.* ſociavit is ſibi jugali fœdere primò *Evam Johannam, Jaroslai Wolfgangi C. de Sternberg*, & *Maximiliana Veronica Svvihovia in Riſenberg* filiam; ſecundò *Iſabellam Mariam Poppeliam C. de Lobkovviz*. E *priore* ſuſcepit

I. *Maximilianum Ferdinandum Franciſcum*,

II. *Philippum Fridericum*, præmaturo fato ſublatos.

III. *Rudolphum VVilhelmum*, maritum *Anna Maria Pr. de Liechtenſtein à Nicolsburg*.

IV. *Annam Mariam*, nuptam *Franciſco Joſepho C. de Lamberg*.

V. *Sophiam Maximilianam*, *Ludovico Maximiliano C. ab Hodiz* elocatam, nunc vivis exemptam.

VI *Franciſcam Thereſiam*, immaturè mortuam.

VII. *Mariam Claram*, *Ottonis Ferdinandi Theophili C. Volkra* uxorem, jam fato ſuo functam.

VIII. *Sigiſmundum Ludovicum*, qui *Corneliam Eleonoram Harrantiam*, *Dn. in Polſchitz & Weſſeriz* in thorum adſcivit.

IX. *Joh. Bernhardum*,

X. *Joh. Adamum Joſephum*, ante diem extinctos.

XI. *Mariam Eleonoram Eliſabetham*, *Franciſci Nicolai C. de Marzin* conjugem.

XII. *Leopoldum Antonium*, cœlibem.

XIII. *Joh. Maximilianum Antonium*, iterum mortuum.

Denique XIV. *Catharinam Barbaram Luciam*, *Georgio Heinrico Nothaft C. de Wehrenberg* nuptui locatam.

6. E *poſteriore* thoro par filiorum prodiit, quorum major natu *Joh. Fridericus Joſephus* brevis ævi fuit; alter *Joh. Joſephus Franciſcus Antonius Sebaſtianus* ſuperſtes eſt.

7. JOHANNES FRIDERICUS, S. R. I. *C. de Trautmansdorf*, *L. B. in Gleichenberg* &c. *Dn. in Leitomysl*, *Brunduſii ſupra Aquilam & Betzka*, *S. C. M. Conſiliarius*, *Camerarius*, *Regius in Bohemia Locumtenens & Supr. Regni Camerarius*. Is nuptias ter celebravit: primas cum *Maria Clara*, *Maximiliani Pr. Dietrichſteinii* gnata; ſecundas cum *Anna Maria C. Bercka*, vidua *Comitis Khisl*; tertias cum *Eleonora C. Holizky de Sternberg*. E *prima* conjuge nati ſunt:

I. *Fridericus Franciſcus*.

II. *Sophia*, *Baronis ab Ugeſe* conſors.

III. *Clara*.

IV. *Maria Anna*, monialis

V. *Johanna*, nupta *Comiti Erdodi* Ungaro.

E *ſecundo* thalamo provenit *Franciſcus Wenceslaus*.

8. MAXIMILIANUS S. R. I. *C. de Trautmansdorf*, *L. B. in Gleichenberg* &c. maritus *Eleonora agnata*, liberis deſtituitur.

9. FERDINANDUS ERNESTUS, S. R. I. *C. de Trautmansdorf*, *L. B. in Gleichenb.* &c. habet in matrimonio *Mariam Eliſabetham C. Khislin*, ſed prole itidem caret.

10 GEORGIUS SIGISMUNDUS, S. R. I. *C. de Trautmansd.* &c. penatibus ſuis induxit *Eleonoram C. de Wildenſtein*, gnatumque cum biga filiarum ex ea ſuſtulit.

11. *Scutum* Comitum de Trautmansdorf *quadripartitum* eſt: area 1. *tribus argenteis & rubeis baltheis* exaratur, quæ teſſera eſt *familia Caſtelalti*; 2 & 3. *argentea* continent *tres pileolos acuminatos rubeos, quorum alter alteri incumbit*, quod ſymbolum fuit familiæ *Holzleria*; 4. *tranſverſim ſecta parte inferiore aurea, ſuperiore è cocco & argento bipertita*, *Kirchpergiorum* inſignia denotat *Toti* impoſita eſt parmula *gentilitia ex cocco* & *argento* bipertita, continens *roſam pari ſectione, & contraria tinctura affectam, auro gemmatam*. Tegitur *corona*, *Comitibus* propria. Spen. Op. Her. l. 2. c. 101.

CAP. XVIII.

DE COMITIBUS TRUCHSESSIIS A WALDPURG.

DApiferos ſive *Truchſeſſios de Waldpurg*, cum *Comitibus ab Althann* in Auſtria, nec non *Pincernis de Thann & Winterſtetten*, communia habere incunabula, Vir in Hiſtoria patria verſatiſſimus, *Bucelinus* edocuit, Germ. T. II. orditus juſtam Genealogiæ ſeriem ab *Heſſone*, *Dynaſta de Thann & Winterſtetten*; qui ſub Ottone M. contra Ungaros ſtrenuè pugnando an. 954. occubuit; pater *Friderici* & *Eberhardi*; illo nati ſunt *Conradi duo* & *Eberhardus*, quo *Heinricus* genitus, qui ludis Trojanis, *Hala Saxonum* an. 1042. celebratis, interfuit, filiosque habuit *Wernerum* & *Conradum*;

radum; quorum *poſterior* [illegible] *Comiti de Thaun & Pincerna de* [illegible] ſeu tribus [illegible], cœlebs deceſſit.

2. *Wernerus* primus legitor, cui axioma *Dapiferi de Waldpurg* datum, quod de *Dapiferatu Suevia Ducatus*, non Imperii, intelligendum eſſe [illegible] monuit. [illegible] Ille e *Guta* [illegible] *de* [illegible] tres ſuſcepiſſe perhibetur: *Conradum* [illegible] *Fridericum* [illegible] *terſtetten* (quorum ſtirps hodie [illegible], & qua *Comites* etiam *ab Althann*, ceu *Bucelinus Tomo IV. Germ.* oſtendit, prodiere,) ſatorem, denique [illegible], *D*[illegible] *de Waldpurg*. Hoc & [illegible] *de R*[illegible] natus eſt, præter alios, *Conradus de* [illegible] Mareſcallus Conradi [illegible] & [illegible] *B. de Wildenbe*[illegible], pater v[illegible] Friderici I & Henrici [illegible] gratia [illegible], & à quo Cl. [illegible] ſtemmatis [illegible] nexuit; cuique ab aliis uxor adſcribitur *Anna B. de Ratzens*. Hic, post [illegible] tabula notatom, [illegible] *E*[illegible] *Truchſes & Rohrdorf* [illegible] ſtirps poſt ſeptimam generationem [illegible].

3. *Henricus*, Bertholdi frater [illegible] mis in expeditione Friderici Barbar[illegible] deceſſit, filiumque poſt ſe reliquit [illegible], bis maritum, primo [illegible], ſecundo [illegible] *Schwv*[illegible], & patrem *Henrici* ac *Friderici*. Hic ſator *D*[illegible] *perorum de Warthauſen* fuit, quorum tamen memoria cito interiit. *Henricus* ille [illegible] ſe colligitur, qui an. 1268 a *Conradino* ultimo *Suevi*[illegible] *nce* Neapoli, in ferali pegmate, datum annulum cum chirotheca, in hæreditatis indicium, Petro Regi Arragoniæ attuliſſe, & in [illegible] memoriam [illegible] *Suevicos* in[illegible] gnium loco accepiſſe fertur. *He*[illegible] cundum *Bucelinum* è *Walpu*[illegible] *de Tec*[illegible] *burg* filius fuit *Eberhardus* [illegible] omiſſus, quo demum & [illegible] *de Mont*[illegible] natus eſt *Johannes*, Judex Provincialis Sueviæ, an. 1338. mortuus, qui cum uxore ſua *Clara de Neyffen*, [illegible] & *Wurzach* accepit atque a Comitibus Heinrico de Verningen & Eberhardo de Nellenburg, conſanguineis ſuis, proprietatem arcis [illegible], quam priùs in feudum ab ipſis tenuerat, una cum *Advocatia* monaſterii *Isnensis*, & juriſdiction præfecturæ in oppido *Isny*, XC[illegible] cis argenti an. 1305. emit, quemadmodum *Mage*[illegible] refert.

4. *Johannem* è filio *Eberhardo* nepotem *cognominem* habuit, *Pr*[illegible] *um provincialem in ſuperiore Suevia*, cui cum ſecunda conjuge *Catharina* [illegible] mpla dos quinque oppidorum, *Wal*[illegible], *Saulgau*, *Mengen* & *Munderkingen* obv[illegible]. Eundem quotquot è [illegible] hac familia ſ[illegible] tes ſunt, *communem* agnoſcunt [illegible] à ribus enim hlius quos præter [illegible] ſexus prolem genuit *Eberhardo* [illegible] [illegible] *Jacobo*, [illegible] hoc *Sonnenbergenſis*, *Wolfeccenſis* [illegible] *heerenſis*, [illegible] Ex his [illegible] tem *prima* [illegible] gener[illegible] onem non [illegible] eravit; ea no[illegible] [illegible] *ovia*: quam [illegible] ſit ex ſutor, [illegible] Comitibus *Werdenbe*[illegible] anno 1463 [illegible] pecunia ſibi com[illegible] paravit, & Friderico [illegible] Imp [illegible] *omitatus* [illegible] ſed cùm 000 ſtat [illegible] lum & S[illegible] Archidu[illegible] [illegible] ortæ [illegible] Auſtri[illegible] ci [illegible], Eberhardus [illegible] orum [illegible] nixus, à S[illegible] undo obt[illegible], ut is XX[illegible] millia [illegible] orum [illegible]. Idem autem [illegible] & Com[illegible] *Advoc*[illegible] et am [illegible] *brecht*[illegible] dot [illegible] cum [illegible] *Mont*[illegible] re ſua accepta[illegible], ad poſteros, ſliisque ext[illegible] ad ag[illegible] transmiſit quemadmodum [illegible] memorat.

5. Reliqui duo rami, *Wolfeccenſis* nimirum & *Scheerenſis*, ad hunc usque ætatem propagati [illegible] non [illegible] e protulerunt [illegible] *Zeileuſis*, è *Scheerenſi Trauchburgenſis* enati ſunt, ut adeo [illegible] quatuor familia hodiè diſtinguatur. Prioris quidem *W*[illegible] *cenſis* ſcilicet rami d[illegible] ſio contigit in *Jacobi*, qui [illegible] Latiſcopos [illegible], atque an 1589. diem ſupremum obiit [illegible] *Henrico* & *Frobenio*, quorum [illegible] in diviſione pa[illegible] monii Comitatum *Ze*[illegible] *rem* ſortitus eſt. Ramus autem *Sche*[illegible] in d[illegible] a [illegible], cùm *Chriſtophor*[illegible] [illegible], atque an 1612 fatis con[illegible] *Henri* [illegible] pat[illegible] inter ſe p[illegible], ut ille [illegible] & *Fridberg* hic [illegible] nanciſcerent [illegible] autem [illegible] linearum a [illegible] *Comitum* axioma, [illegible] beneficio, acceſſiſſe memoria.

6. Antequam vero hæc ſubdiviſio uſu veniret, tres [illegible] vixere, qui mentionem requirunt: *Fridericus* videlicet, *Otto*, & [illegible] *dus*. [illegible] *ophori*, de quo modò dictum eſt, propatruus, & *Johannes* IV. qui Præfecturam Sueviæ [illegible] gismundo D. Auſtriæ vendidit, filius fuit, atque *Equitibus* [illegible] *Ordinis* adſcriptus [illegible] *Truch*[illegible] *Pru*[illegible] *qui Domi*[illegible] [illegible] dixiſſe perhibentur.

7. [illegible] Friderici e fratre *Wilhelmo*, qui *Sibyllam* agnatam, *Andrea* è *Sonnenbergenſi* lineapoſtremi filiam achæredem, in conju-

LIII   gio

gio habuit, nepos [illegible] cum amplexus, [illegible] ſum [illegible] o Eccl[illegible] dig[illegible] tat ſa ceodit primò enim i[illegible] um *Ca[illegible]rum* tem[illegible] cathedralis [illegible] an cooptat[illegible], poſt [illegible] de[illegible] electus eſt [illegible] veoi[illegible]s inter intimos *P[illegible]li* II[illegible] P[illegible]cis *Cu[illegible]ios* adſcitus, atq[illegible] [illegible]m adhuc [illegible], qui ſeculi ſuperioris XL[illegible]. fuit, in [illegible]m *Sedis Apo[illegible]a I[illegible]ternuncius* ad [illegible]nve[illegible]um Noribergenſem pro indictio[illegible] Con[illegible] Tridentini [illegible]us, [illegible] *opus Au*[illegible] *inde icorum* ren[illegible]ciatus [illegible]; pr[illegible] [illegible]oc[illegible]ti [illegible] *d*[illegible] *alitum* [illegible]igni[illegible]em, cum t[illegible]u[illegible] *B*[illegible], a[illegible] a [illegible] [illegible] obtin[illegible] [illegible]eps ao. [illegible] [illegible] *m* & d[illegible]m[illegible]m Ec[illegible]leſiæ *E*[illegible] [illegible]tus, & [illegible] io p[illegible]ſt ſupremu[illegible] [illegible] [illegible]ambros [illegible] deſi[illegible]rus, [illegible] 1 5[illegible] e[illegible]dem [illegible] S. R. [illegible]r d[illegible]r[illegible]s, & deni[illegible] *Epi*[illegible] *Præ*[illegible] 15[illegible] creatu[illegible]; trien[illegible] e poſt [illegible]n. 1573. d. 2 Apr[illegible] v[illegible] m c[illegible]m mo[illegible]e [illegible]ommutavit, ub[illegible] rel[illegible]gi[illegible]s Catho[illegible] [illegible] zel[illegible]m & pruden[illegible] [illegible]vil[illegible]m apprimè [illegible] Pontifici[illegible] Script[illegible] [illegible]tus, & *Gr*[illegible]ero Speculum P[illegible] [illegible] rem[illegible]otis, *J*[illegible] M[illegible]tum ho p[illegible], [illegible]nt[illegible] decus, S[illegible]cti S[illegible]s ornam[illegible]ntum [illegible].

8. *Geb*[illegible] *dus* p[illegible] [illegible] ſui[illegible] (*C*[illegible]) exem[illegible]lo im[illegible]ili[illegible], [illegible]et [illegible]atu [illegible]axim[illegible]s, in[illegible]ter fra[illegible]s [illegible]cleſ[illegible] [illegible]m [illegible]æ gen[illegible]del gi[illegible], vi[illegible]utibos [illegible] [illegible]it [illegible] po[illegible]u[illegible] Se[illegible] ſenti[illegible]s [illegible]enbur[illegible] *A*[illegible] *pat*[illegible] [illegible] n 1[illegible] . [illegible]c[illegible] i[illegible]t, in[illegible]jus locum ſu[illegible]ceret[illegible] cu[illegible] [illegible]o [illegible]o [illegible] annos *in*[illegible]*tempe*[illegible] [illegible]b[illegible] [illegible] *us* [illegible] *luſi*[illegible]*a*, Ag[illegible]tis Ma[illegible]ldi[illegible] [illegible] *exue*[illegible]*um*, nihilotamen ſe[illegible] Arc[illegible] [illegible]epi[illegible] [illegible]ope[illegible]m retinere, [illegible]rumque *L*[illegible]*angeli*[illegible] *ca* rel[illegible]is, cui [illegible]omen dedit, exercitium in diœce[illegible]n int[illegible]oducere [illegible]ontend[illegible]t, [illegible]ontifi[illegible]cio fulmine pe[illegible]s & ſede d[illegible]turbatus eſt, electo in [illegible]ju[illegible] loc[illegible]m E[illegible]o D[illegible] [illegible]v[illegible]æ; cumque ille obnit[illegible]tur[illegible] [illegible]rbæor[illegible]tæ ſont, quas [illegible]ite [illegible] [illegible]en[illegible] D[illegible]pulſus tandem dignitate vi hoſtium & [illegible]orum perfidia [illegible]*ebhar*[illegible], in tenui conditione vitâ primo [illegible]culi anno, improl[illegible] tam [illegible]vit.

9. *Dap*[illegible] *atum* [illegible] *Imperij* quan[illegible]um [illegible]inet, conſta id [illegible] [illegible]ri[illegible]oli[illegible] *Se*[illegible] [illegible]tami[illegible]a hæſiſſe [illegible] qua adhuc ſuperſtite Ludovi[illegible]s [illegible]or Pa[illegible]ci[illegible]us & Imperi[illegible] Archid[illegible]ifer, [illegible] [illegible]ucatus ante[illegible] Da[illegible] [illegible] *m, cu*[illegible] *dal*[illegible]um [illegible]mpe[illegible] [illegible] *m* con[illegible] [illegible], primo[illegible]que ex hac [illegible] d[illegible] o in e[illegible]ſtivit 153[illegible] [illegible] ex [illegible] b[illegible] [illegible] [illegible]erior[illegible] [illegible]

Ra[illegible]ne agitat [illegible] pr[illegible]s [illegible]ent *Sub*[illegible] *dapi*[illegible] m[illegible] [illegible]bi[illegible] pom[illegible]q[illegible] per ale Rudolpho [illegible] Auguſto in [illegible] lo[illegible] [illegible]ulit. Anno [illegible] i tertio & vi[illegible] Maximi[illegible]ian[illegible] [illegible]tus [illegible] [illegible] [illegible]m evectus, [illegible]u[illegible] ratet [illegible] ver[illegible]a [illegible]er *W*[illegible] *I*[illegible] *Sche*[illegible] & *Jacob*[illegible] utro[illegible]ue [illegible] tus [illegible] [illegible]t[illegible] & [illegible] e[illegible]ta[illegible] prærog[illegible] a[illegible] : b[illegible]n[illegible] ſartum [illegible] teru[illegible] io ex[illegible] dic[illegible]m, mun[illegible] al[illegible]q[illegible]t[illegible] i[illegible]u[illegible] m[illegible]nico[illegible] u[illegible]t[illegible], [illegible] o[illegible] c[illegible]m hæredi[illegible] n[illegible] lia[illegible]m [illegible]n[illegible] [illegible]m [illegible] reret.

10 Verſ[illegible] io pr[illegible]tia [illegible] in[illegible] n[illegible] *Zelenſi*, [illegible]qu[illegible], d[illegible]m [illegible] viv[illegible]ium [illegible]x [illegible] [illegible]mil[illegible] [illegible] jure m[illegible] oq[illegible] [illegible] [illegible]m [illegible] torem [illegible] i, [illegible] d. M[illegible]ji [illegible] [illegible]ceſſ[illegible], atqu[illegible] [illegible] g[illegible] ha[illegible]buit [illegible]*um* [illegible] duct[illegible]m, & d[illegible] [illegible] mortuam, matrem qu[illegible] [illegible]ber [illegible] h[illegible] duæ [illegible] [illegible]qoloris [illegible] *n am*[illegible] mil[illegible] elo[illegible]a[illegible] *n*[illegible] *nor*[illegible] 10[illegible] [illegible] d[illegible] [illegible]es *J*[illegible] [illegible] ſe[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n 16[illegible] *Fr*[illegible] io[illegible] [illegible]civit [illegible]æ d[illegible] [illegible] [illegible]rit e[illegible] [illegible]mque [illegible]n 16[illegible]4 [illegible] d[illegible] octo, uſq[illegible] ad an. 16[illegible]0. d 2[illegible] A[illegible] perſtes ma[illegible]t. E prole vivere d[illegible] *m Maria, Johan*[illegible] *D*[illegible] *H*[illegible] è linea *Tr*[illegible]*burgen*[illegible]; nec [illegible]on *I*[illegible] & *Chri*[illegible]*phorus*, imm[illegible] morte e[illegible] ſuperſunt gnati tre[illegible], filiæ q[illegible]at[illegible]r.

11 PAR[illegible]S JAC[illegible] R[illegible] *Dapi*[illegible]*r Hæreditariu*[illegible], *Comes* [illegible] *VVa*[illegible]*ur*[illegible], *V*[illegible]*ur*[illegible]*ach*, *M*[illegible]*r*[illegible] *olf*[illegible], *egg. C*[illegible] *I*[illegible]*al*[illegible]*e*, [illegible] *fam*[illegible] *Sen*[illegible]*r* [illegible]m [illegible]alend. an. 1624. d. 18 [illegible] [illegible]oivit cum *Lucia Am*[illegible] *H*[illegible] *Ca*[illegible] C. d[illegible] [illegible]a ſuſc[illegible]p[illegible]

I. *Iohannam Catharinam*, n. an. 1618. nu[illegible]ptam [illegible] *C. Fuggero* [illegible]

II. [illegible]*anciſ*[illegible]*am* [illegible] 1659.

III. *Iohannem* [illegible]*borum*, [illegible] 166[illegible]

IV [illegible]*nam*. n circ[illegible] an. 1[illegible]

V. *Ioſ*[illegible]*am*, n. circa an. 166[illegible]

12. JOHANNES FROBENIUS [illegible]NATIUS, S.R.I. *Dap[illegible]r Hæred. C. in Zeil*, &c an. 1632 natus, Eccle[illegible] addixit, & *Cuſtos Au[illegible]anus*, [illegible] *Eſſter*[illegible] audit.

13. S[illegible]AST[illegible]N[illegible]S WUNI[illegible]AD[illegible]S, S.R.I. *Dapi[illegible]er [illegible]re[illegible]. C. in Zeil*, &c [illegible] *C[illegible]ſarium Aul[illegible] Imp*- [illegible] ha[illegible] [illegible]ream an. 16[illegible]8. Do[illegible]ici[illegible] m[illegible] [illegible]re ſolet, [illegible]xc[illegible]e ipſi eſt [illegible] *Sal*-*m*[illegible] *c*[illegible] *len*[illegible] *H*[illegible], cum q[illegible]genuit

I. [illegible]*neſtum* [illegible] *burt*, [illegible] circa an. 167[illegible].

II. *Leopo*[illegible]*um I*[illegible]*annem*, [illegible] *b*[illegible] 16[illegible]5

I[illegible], [illegible] 1[illegible]

IV *Mariam Fran*[illegible]*m* n[illegible] 16[illegible].

14. [illegible] ce-ſatoru[illegible] h[illegible] hæ[illegible] *a C*[illegible]*arina*, qu[illegible] *P*[illegible] D[illegible]is [illegible]t ani[illegible] a[illegible] Oe[illegible] m[illegible]tori; II. *Mari*[illegible]*anna*, [illegible]yne-[illegible] Imperatri[illegible]s [illegible] N. [illegible] *Bubna B*[illegible]*mo*, [illegible] *ni* [illegible] t[illegible] *b*[illegible] in [illegible]m con[illegible] I[illegible] *M*[illegible], *D*[illegible] *A*[illegible] denique *Maria C*[illegible]*a*, mo[illegible] lo-[illegible] *gen Crenzthal*.

15. Zeilenſis lineæ *W*[illegible]*cer*[illegible] utpote propiore nexu co[illegible] d[illegible]; [illegible]am *Hei*[illegible] F[illegible]b[illegible]nii [illegible] natu m[illegible], condidit, pater *J*[illegible] *H*[illegible] *b*[illegible] [illegible]copi Conſ[illegible]aticoſis [illegible] h[illegible] *Cimer* [illegible] *ſiliarim*[illegible] & [illegible] *P*[illegible] *ſeſtus* [illegible] te[illegible] *ſimus* & [illegible] *P*[illegible] fuit, atque [illegible]n. [illegible].d. 30 Jan. [illegible] naturæ debitum [illegible], multo[illegible]um [illegible]berorum e dupl[illegible] m[illegible]trimon[illegible]o p[illegible]er. P[illegible]s *Ma*[illegible]*dalena J*[illegible] *I*[illegible] e[illegible]t, quæ filios duos, totidemque [illegible] er[illegible]a eſt; h[illegible] in[illegible]r ſuperat [illegible] *F*[illegible] n. [illegible]o. 16[illegible]5. d. 25 Nov. [illegible] (. [illegible] C[illegible] ab Hohenembs elocata; filiorum *mi*[illegible]*or* [illegible] cœlebs deceſſit; major [illegible] *Fr*[illegible] *E*[illegible], *Ele*[illegible]*oris B*[illegible] *rarin*[illegible] *Aulicu*[illegible] th. [illegible]imo ſibi junx[illegible]t [illegible] *m C*[illegible] *de* [illegible]*alm* *Re*[illegible]-[illegible]m[illegible]ue, ao. [illegible]681. morien[illegible], cum duplic[illegible] d[illegible] [illegible]xus ſobole poſt ſe reliquit; fœmell[illegible] [illegible]*udovica* nomen gerit, filii verò titulus [illegible]e[illegible]

F[illegible]DINAN[illegible] LUDOVIC[illegible], S.R.I. *Dapifer Hære*[illegible] *in W*[illegible]*ol*[illegible], *Paro in Waldpurg*, *Dn.* [illegible] *Waldſee*, *Zeil* & *Marſtetten*.

16. E ſeq[illegible]o [illegible]aldi conjugio [illegible]m [illegible] *C*[illegible] ſuſter [illegible]q[illegible] or u[illegible]sq[illegible] pro-dier[illegible]at, è quibu[illegible] tam[illegible] olu[illegible] ſupereſt

JO[illegible]A[illegible]NES M[illegible]RIA, S.R.I. *Dapifer Hæred*[illegible] *W*[illegible] in *H*[illegible] [illegible] d. [illegible] A[illegible] d[illegible] c[illegible] [illegible] *tam a*[illegible] *ucke*[illegible] *auc*[illegible] fil[illegible]m; ſ[illegible]d[illegible]od m ad-hu[illegible]o eam morte ami[illegible]

[illegible]lam[illegible]do *Sch*[illegible]*erenſem* [illegible]m [illegible] gi, [illegible]or[illegible] è duo-b[illegible] nu[illegible]e[illegible]a[illegible]flu[illegible]e, [illegible] *be*[illegible], [illegible] eſt [illegible] *ſu*[illegible] *per*[illegible] *Ju*[illegible] *a*[illegible], [illegible] g[illegible] t[illegible] *C*[illegible] rnæ [illegible] *am* [illegible] ſe [illegible] an [illegible] q[illegible] pro-pa[illegible] *ic in* nu[illegible] er[illegible] ej[illegible]s un[illegible] tan[illegible], c[illegible]us, in viv[illegible]it, nec[illegible]e

M[illegible] W[illegible] [illegible]R.I. *D*[illegible]*fer Hære*[illegible] [illegible]*dberg* & *Tranc*-*bu*[illegible] *Dn. in Wal*[illegible]*pur*[illegible] *Scheer*. [illegible] *C. ab H*[illegible]*en*- [illegible] ptus [illegible] x[illegible]on [illegible], [illegible]unc ab ipſo dis-j[illegible] ill[illegible] a[illegible] nte [illegible] rcit [illegible] n[illegible] om *I*[illegible] u[illegible] do[illegible], ſ[illegible]

18 R[illegible] re[illegible] *Tr*[illegible] *bur*[illegible] [illegible] à d[illegible] c[illegible] *C*[illegible] cta [illegible] *t*[illegible] up[illegible] pr[illegible] *J*[illegible] C[illegible], & [illegible]s[illegible]pt[illegible]m[illegible] n[illegible] rum [illegible] c m[illegible] vi[illegible]ipr[illegible] eos [illegible] *cenſes* locum o[illegible], [illegible] an. 168[illegible] d[illegible]n [illegible]m obiit. Alter v[illegible]ur adhuc [illegible] an. 16[illegible]2. a Su[illegible] Comi[illegible]ibus Col[illegible]g[illegible] [illegible] (Außſchreiben[illegible] oder Banckvorſi[illegible]er in loc[illegible]n [illegible] *per* [illegible], [illegible]it, m[illegible] e v[illegible]

JO[illegible]A[illegible]NE[illegible] N[illegible]ST[illegible] [illegible]R[illegible] *Dapifer Hære*[illegible] *in Tran*[illegible] *F*[illegible]*ber*[illegible], *Dn.* [illegible]*ur*[illegible] *Scheer*, *Dirmen*-

 tingen

ſingen & Buſſen domicilium *Dirmentiga* fix[illegible], at[illegible]ue in matrimonium duxit *Moni cam*, *Joh.* [illegible] *C. Kuni* [illegible], *& Leonora Hohenem* [illegible]am, è q[illegible] a [illegible]ſcepit

I. *Mariam*, nuptam anno 1682. *Johanni Mariæ* agi[illegible]to in [illegible], ſed eodem ad[illegible] a[illegible]no [illegible] ſunc[illegible].

II. *Fridericum Erneſtum Euſebium*, *Ca[illegible] Saliſ[illegible]* [illegible] alcriptum, verùm an. 16[illegible] m. Nos præmaturo fato abreptum.

III. *Franciſcum Erneſtum Euſebium.*

19. Reb[illegible] ur[illegible] a *Truch*[illegible] ens ad *tertium C*[illegible] [illegible] que co[illegible]iter [illegible] utitur, quod [illegible] *leones* [illegible] *gr*[illegible] [illegible] & *falculus* [illegible] ontinet, ita tamen ut a[illegible] pat [illegible]curarium *pomum aureum Imperii*, *C*[illegible] *ſeratus* [illegible], in [illegible] *rubeo* [illegible]ſtentet. *Galea* imponitur [illegible] *a rubeo* [illegible], *aureis ornat*[illegible] & *panniculis* [illegible] *ſuper ea cauda pavoni*[illegible], adjicitur præterea *vexillum Suevicum*. *Laciniæ aureæ* ſunt & [illegible].

CAP. XIX.

DE COMITIBUS UNGNADIIS DE WEISSENWOLF.

UNgnadios, olim *Wei*[illegible]*vvol*[illegible] di[illegible]os, inde ab A.C. 1147. in Imperato[illegible]m Romanorum hiſtoriis commemorari teſtis eſt *Matth. Dre*[illegible], qui eo ipſo anno *Theodoricum We*[illegible] *enrv*[illegible] [illegible]ntradi Cæſ[illegible]s expeditioni adversùs Saracenos interfui[illegible] refert. Originem eorum e *Fr*[illegible]*onia* deri[illegible]at, unde in *Carinthiam* traducti ſedem [illegible]m ac fortunarum ſuarum ibi collocaverint, idque factum eſſe tradit occaſion[illegible] tur[illegible]arum in Carinthia exortarum, ad quas ſedand[illegible] oppidaque, quæ ad Bambergenſem Epiſcopatum illic pertinent, tuenda *T*[illegible] *Wei*[illegible] *a* Præſule Bamber[illegible] [illegible] fuerit, hocque officio rite pe[illegible] ſed[illegible]m ibi fixerit, & progeniem [illegible] di[illegible]ſtria ſpectatiſſimam ac C[illegible] mam poſt ſe reliq[illegible].

Spang. Adel. Spiegel. vol. 6. part. 2. p. 229.

2. Cognomento [illegible] Hei[illegible]icus Weiſſenwolfius a[illegible] [illegible] m[illegible] moratur cum Ulric[illegible] C[illegible] [illegible]ci mi[illegible]tans Turpinum tyrannu[illegible] [illegible]ro [illegible] an. 1240. obſidione p[illegible]meret, omnen[illegible]ue ei gratiam denega[illegible] [illegible] voca[illegible]ulo teutonico [illegible] ſſeret [illegible] id[illegible] nim ille non probro, ſed [illegible] ori ſibi duc[illegible]ns, in cognomen familiæ [illegible]olit.

Occon. T. 5. p. 240.

3. Gen[illegible] [illegible]irp[illegible] *Bucc*[illegible] exhibuit qu[illegible]em, ſed ne[illegible] per[illegible]ſtam, nec [illegible] ſimnem [illegible] aliorum et[illegible] [illegible]one[illegible] as [illegible] M[illegible]q[illegible]as videre [illegible]git, eſſe deprehe[illegible] [illegible] ut adeò C[illegible]

hujus ſeriem nectere [illegible]dum [illegible]uerim. Celebri imprimis ho[illegible]m [illegible] & multo nomine [illegible] *Johannes* [illegible], [illegible] cui Fridericus II. Imp. Baronat[illegible] & in Carinthia con[illegible] [illegible]ius, [illegible], egregia virtute & ſin[illegible] [illegible], quem dignitas & [illegible] d[illegible] qu[illegible] eminuit, ſupre[illegible] b[illegible] nihil remor[illegible]s eſt [illegible] minus [illegible] religionis [illegible] le[illegible] ſu[illegible] relinque[illegible] in D[illegible] Wirt[illegible]ergi[illegible] à [illegible] phoro Duce [illegible] [illegible] incredibili propaga[illegible] [illegible] ardens imme[illegible] ſu[illegible]b[illegible] S[illegible] Theol[illegible] aliquot ſcripſ[illegible] cicam & C[illegible] [illegible] illarum lingu[illegible]arum p[illegible] *laudabili* [illegible] *imaginem eſt*) [illegible] *tur* [illegible] *qui moribus* [illegible] *imitentur* [illegible]um [illegible] *Vin*[illegible] [illegible] ex ho[illegible] [illegible] perc[illegible] ex[illegible]t. E[illegible] *dalen*[illegible] *d. B*[illegible] d[illegible] *Joh.* [illegible] C[illegible] n[illegible] [illegible]: inter m[illegible] [illegible]umer[illegible] *Lu*[illegible], Colonell[illegible] Cæſareæ Aulæ Mar[illegible] *Barbaram Neum*[illegible]*iam*, C[illegible] *Liec*[illegible]*ſtein in* [illegible] idu[illegible] [illegible]ugio hab[illegible] [illegible]que anno [illegible]58[illegible]; C[illegible]ophorus Gen[illegible] *Lazansk*[illegible] mar[illegible] [illegible] *Toma*[illegible] *m. a* [illegible] er, anno 158[illegible] mort[illegible] [illegible] C[illegible] [illegible] P[illegible] *ſte*[illegible] du[illegible] [illegible]uit; al[illegible]ue [illegible] batu[illegible] det[illegible].

Hiſt. L. 22. pag. 790.

4. *Andreas*, Joh[illegible]ni, d[illegible] mo fac[illegible] eſt, frater, [illegible] m[illegible] ra[illegible]lem profevit, ex[illegible] ter factus [illegible] q[illegible] C[illegible] legatio[illegible]m pud [illegible] m[illegible]en ter obi[illegible]am, mag[illegible] fu[illegible] or[illegible] ue an. 1601 mortalitate e[illegible] pl[illegible]m p[illegible] reliquit *Andream* [illegible] *bur* genitum, m[illegible]ritum [illegible] *B. a Pr*[illegible] & patrem [illegible] quæ [illegible] *Al*[illegible] *bur*[illegible] mat[illegible] fuit, [illegible] Viro N[illegible] lie *M*[illegible] g[illegible], q[illegible] triſt[illegible] nebat [illegible] in manum convenit, [illegible] *David*

5. Hic *R*[illegible] an. 1654. [illegible] & pateu[illegible] [illegible] in au[illegible] p[illegible] tori[illegible] om[illegible]bus [illegible]ament[illegible] [illegible] diis [illegible]ns, ampli[illegible]aque muni[illegible] ſtinens;

ſtinc [illegible] erat [illegible] *orum* [illegible] *m. c* [illegible] *upr* [illegible] o ma [illegible] m uſu [illegible] tus eſſet, andem [illegible] Comi [illegible] m nunc duraotib [illegible] Ar hi piſ [illegible] burgen [illegible] mortem, anno [illegible]. *Comm* [illegible] i tame [illegible] h d [illegible] ſtium [illegible] ſed [illegible] nio ac m [illegible] lidus m [illegible] ooeme [illegible] arecoactu [illegible] m [illegible] H ro ben [illegible] mo im [illegible] ita multo p [illegible] mR [illegible] d [illegible], f om [illegible] ſt d [illegible] an. 1669 [illegible] vim [illegible] pt ami [illegible]. M ri [illegible] m-quel [illegible] no en [illegible] bu [illegible] e [illegible] eſt [illegible] *Er* [illegible] du um vi [illegible] ce [illegible]

6 F [illegible] us [illegible] qui ſuper [illegible] hoc no [illegible] i [illegible]

H[illegible]LMH[illegible]R[illegible]S C[illegible]RISTO[illegible] *V[illegible] nad, C in Vei* [illegible] *L B.* [illegible] *& E* [illegible] *Dn D[illegible]n* [illegible] *arum S* [illegible] *lach Raiſ[illegible] & [illegible]ch,* [illegible] *uper-vior* [illegible] nunc vivit conj[illegible]o [illegible] le-bravit [illegible] m [illegible] *lis* [illegible] *ſ* [illegible] cta an. 1661. d. [illegible] n. ſpiritum [illegible] d [illegible]; ſe-cu[illegible]d[illegible]s cum [illegible] *na, J* [illegible] *de K* [illegible], e [illegible] duo, gnata uoi-ca. [illegible]

7 *Pr* [illegible] leshæc eſt:

I. *Maria* [illegible], co-[illegible] o [illegible], hoc [illegible] e defuncto [illegible] *C* [illegible] in [illegible].

II. [illegible] *hae VVences aus* hic a [illegible] 8. d. 28. J [illegible] m trim[illegible]nium du[illegible] *L[illegible]ſtram,* [illegible] *M[illegible]* [illegible], quæ m[illegible]x [illegible] a [illegible]cta *Franc* [illegible] C [illegible] *o*, rei veoatorix in Aul [illegible] o, itidem viduo, in m[illegible]n[illegible]m c[illegible]n-[illegible]

8 S[illegible]olis è *poſteriore* Helmh[illegible]rdi Chri-ſto[illegible] *w* oatæ ſyllogen hanc acc[illegible]pi:

I. *Io*[illegible]*us*,

II *Maria* [illegible]*ha*,

III. *Franc*[illegible] *Antonium.*

9. [illegible] irum de W[illegible]enwo[illegible] *quadr* [illegible] prima [illegible] c[illegible] tin[illegible] *pum rap* [illegible] *um*, genti[illegible]tium [illegible]; ſecunda [illegible] repræſen-

Tom. Op. Mo. 4. 8. 9. 113.

tat *mur* [illegible] *m* [illegible], qu [illegible] bolum [illegible] q arta [illegible] *av* [illegible] *m* [illegible] *G* [illegible] ncumbunt [illegible] ſidet [illegible] *ntatu* [illegible] *duo* [illegible] *um* [illegible] *as du* [illegible] u r m priori [illegible] r [illegible] eterior *cærulea* [illegible] c[illegible]res [illegible]; *tertia* in de [illegible]

CAP. XX

DE COMITIBUS A WA[illegible]TEIN

I[illegible] u-[illegible] m [illegible] m, nu[illegible] c [illegible] m or[illegible] m[illegible]m [illegible] e o [illegible] m [illegible] e W[illegible] c[illegible] at n[illegible] v[illegible] Wa[illegible] ari cœpit [illegible] re[illegible] in [illegible] 1236 d. 2[illegible] n[illegible], rel[illegible], c[illegible] p[illegible] us be[illegible]o [illegible] equendu[illegible] Re-glum [illegible] n [illegible] ius æ ulos op[illegible] ad[illegible]lo v[illegible] m ip[illegible] è cr[illegible], h [illegible] f[illegible] m *y* [illegible] ill [illegible] mo[illegible]

2. [illegible] is eſt m[illegible]ori [illegible] *h.* [illegible] ti: [illegible] us [illegible] n [illegible] ti[illegible] [illegible] quib[illegible] W[illegible] ſtirps mir[illegible] quo [illegible] oc[illegible]m Bo[illegible] milia ex[illegible]per[illegible]r.

3 [illegible] q[illegible] F[illegible] te [illegible] nu[illegible] q[illegible] IV [illegible] *H* [illegible] lari [illegible] go[illegible] ui [illegible] proc ca [illegible]

[illegible] Curiæ Præfectum apud Reginam Bo[illegible]mæ, uxorem [illegible] dicbta [illegible], [illegible] ſororem *Agnetem d* [illegible] in m[illegible]onio habuit. A tri[illegible] [illegible], *Henecko* III. *Johanne* II. & [illegible], lineæ totid[illegible] mortæ [illegible] inter [illegible] inprimis curæ no[illegible] is eſt, cuj[illegible] au[illegible] III in [illegible] ma ætate [illegible]. 1556. [illegible] defunctus, ex *A[illegible] nete de Sc[illegible]* [illegible] *W*[illegible] I. & *Z*[illegible] V ſuſcepit. Hoc & [illegible] *ula Wartemberg* [illegible] genitus eſt *Georgius Dn. Arnovia*, pater, è priore conjuge *Catharina* [illegible] *atina de* [illegible], *Wilhelmi* II. è poſteriore a[illegible] uxore *Helena de Lobk*[illegible] *B*[illegible] [illegible] hujus e *Magdale*[illegible] *de Ho*[illegible] fi[illegible] foer[illegible] *C*[illegible] *phorus* & *Hannibal* [illegible] lu[illegible] *Sc*[illegible] patrem fecit *Ladu*[illegible] [illegible] *Leopoldi*.

4. *W*[illegible] II. *Georgii* F. *Dn. in Herzma*[illegible] *ka, Dn. de Sm*[illegible] genoit *A*[illegible] *Venceslaum En*[illegible] *F*[illegible] *landia Ducem*, Virum gloria militari illuſtrem, & in omnem memoriam clariſſimum; cu[illegible] vi[illegible] a varia fortuna peracta, & i[illegible] eluctabile fa[illegible] m, cui ſuccubuit, quò notiora ſ[illegible], [illegible] minus egent ſtylo. Id tamen hic loci commemorare attinet, bis eum maritum [illegible] primò viduæ opulen[illegible] mæ [illegible] ſed provr[illegible] ætatis, è gente Bohemica *de Wicz*[illegible] deinde *Maria Iſabella* [illegible] *ab Harrach*, è qua filiam unicam *Mariam* [illegible] *abetham* [illegible] *Rud*[illegible] *C*[illegible] nuptam, ſuſcepit.

5 Nunc ad *W*[illegible] *helmum* I. *Zdenckonis* V. qui in[illegible] c diverticulum me abduxit, fratrem [illegible] [illegible] orem, revertendum. huic ex *Apol*[illegible] [illegible] *vva* filius fuit *Johannes* IV quo & [illegible] *lena Wartembe*[illegible] natus eſt *A*[illegible] ſupremus Regn Burggravius, *Com*[illegible] axiomate decoratus, & *torque Aurei Velleris* orn[illegible], ni[illegible] fata de hac ſpe ipſum dejeciſ[illegible]. H[illegible] conjuges duas habuit. priorem *E*[illegible] *Wald*[illegible] *iam*, *Johannis*, qui *Bernbar*[illegible] ſ[illegible] pr[illegible] dicti nepos & Supr. Regni Camerarius erat, filiam; poſteriorem *J*[illegible] *annem de*[illegible]. E[illegible] thoro, præter *Rudolphum*, *D*[illegible] *ab Au*[illegible] m[illegible] rirum, & *B*[illegible] *tholdum* qui in prælio *Luz*[illegible] an. 1632. occubuit, prodiit inprimis *Maximi*[illegible] *C*[illegible] *mes de W*[illegible] *ein*.

6 Hic apud *Ferdinandum III Au*[illegible] pluri[illegible] um meri[illegible] & gr[illegible] a valuit, præcipuiſque aulæ offi[illegible] pr[illegible] pri[illegible] [illegible] *premi H*[illegible] *m*, poſte *ſummi Camera*[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] *Maximi* [illegible] A[illegible] *bur*[illegible] *ad O*[illegible]. Explevi[illegible] odu[illegible] [illegible] 1655. d[illegible] [illegible] eſt bie[illegible] nii ſpat[illegible] ini[illegible] o[illegible] us [illegible] m[illegible] g[illegible] nitus, è p[illegible] *nandus*, S[illegible] n [illegible] riu[illegible]; cu[illegible] ux[illegible] *a* [illegible] *C de* [illegible] es un[illegible], o[illegible] quo conj[illegible] gio [illegible] plius uni[illegible] ſtes [illegible] ſt.

7. [illegible] R[illegible] JOSE[illegible], S. R. I. *Imp. Comes de [illegible] Ta[illegible] in*, *Dn.* [illegible] *naſtiar*[illegible] *Svver*[illegible] *er Mu*[illegible] *chen*[illegible] *Stu*[illegible] *eka, VValetſchau*, *Fur*[illegible] *enbruckh*, [illegible] & *Hunerw*[illegible] *er*, [illegible] *Stal*, [illegible] *Thurnau ſupra* [illegible] *ram S*[illegible] *Ca. M. Came*[illegible] *rius*, [illegible] & [illegible] ſui mate[illegible] *Johannis* [illegible] *R*[illegible] Viri o[illegible] [illegible] tl & multarum dino[illegible] in Mor[illegible] mini, a[illegible] 1674. m. D[illegible] mortu[illegible] x [illegible] h[illegible] Induxit a 1679. penatib[illegible] *nam*[illegible], *Ma*[illegible] *mi*[illegible] *J*[illegible] *Fur*[illegible] *enber*[illegible] idu[illegible] m é [illegible] h[illegible] cte[illegible] us u[illegible]

I. *Franciſcum Ioſep*[illegible] *um*.

II. *Erneſtam I*[illegible] *am*.

8. FRANCISCUS [illegible], S. R. I. *C de VVald*[illegible] *ein*, *Dn. in Drop*[illegible] *Stahl*, *Schvvigau*, *C*[illegible] *er*[illegible] *uch*, *Oberleutensdor*, *Lau*[illegible] *m*, [illegible] atruu[illegible], *Ma*[illegible] *imi*[illegible] *no* & [illegible] *F*[illegible] Ordini *Mi*[illegible] *iten* nome[illegible] dedit, [illegible] tque in A[illegible] la Leopoldi Au[illegible] eu[illegible] [illegible] tia flo[illegible] *patorum* [illegible] *pe* [illegible] *lus* fuit [illegible] admodum [illegible] munere [illegible] eſt [illegible] ter [illegible] au[illegible] em [illegible] *ma* [illegible] *nu*[illegible] aliquot [illegible] loeum obt[illegible]

9 [illegible] ROLUS FERDIN[illegible] S[illegible] R[illegible] *C de Wa*[illegible] *ein*, *Domi*[illegible] *us Hareditari*[illegible] *naſtiarum Sch*[illegible] *igau*, *Munchen*[illegible] *Lautſ*[illegible] *in*, *Penſeu & majoris Aus*[illegible] *F*[illegible] *Auguſt*[illegible] germanus, eod[illegible] d[illegible] q[illegible] u pater *M*[illegible] terram re[illegible] [illegible] *Imp*[illegible] e[illegible] d[illegible] e *Imperatr*[illegible] *idua* [illegible] d[illegible] [illegible] *Aula* [illegible] *præ*[illegible] *lura* du[illegible] an. 16[illegible] *torque Aurei Velleris* [illegible] it. [illegible] tionibus, quas Cæ[illegible] ris [illegible] e[illegible] n *A*[illegible] *Poloniaq.* ubi fœderi[illegible] int[illegible] r d[illegible] mum Au[illegible] cam & Regnum Polo[illegible] iæ p[illegible] nuper ſanc[illegible] præcipuu[illegible] ui inſtrum[illegible] m, obiit, ſu[illegible] mam prudentiæ & de[illegible] tatis laudem [illegible] conſecutus. Nu[illegible] ti[illegible] [illegible] djunxit [illegible] *am*, [illegible] *Bonavent*[illegible] *Harr*[illegible] *h* e [illegible] *a* filiam; [illegible] præter [illegible] lios, [illegible] genoit *Carol*[illegible] [illegible] m[illegible] [illegible] oni[illegible] juv[illegible]

10. JOHANN[illegible] FRIDERIC[illegible], *è Comitibus de Wal[illegible], Archiepiſcopus Pragenſis, Legatus natus S R. Imp Princeps, Dn. Hæreditarius in Dux & Oberleſtensdorf, Sacri [illegible] aru Ordinis Cruciferorum cum r[illegible]a ſtella per Bohemiam, Moraviam, S[illegible]am, ac Poloniam [illegible] remus ac Generalis Magiſter & Univ[illegible] tatis Carolo-Ferdinandeæ Pragen[illegible] am[illegible] mus perpetuusq. Cancellarius* [illegible] ter eſt conſanguineus, utpote è [illegible] *ximiliani* uxore *Maria P[illegible]* natus; in eo ſommam probi[illegible]m, ſummam [illegible]irtutem, ſumm[illegible] [illegible] tores liberalita[illegible]em & [illegible] mi- ram morum eleg[illegible] illu- ſtr[illegible] & diſcipli[illegible]s arti[illegible]usque omnibus ex- cultiſſimum e[illegible] prædi[illegible]nt.

11. *Scutum* [illegible] de Waldſtein *quadripartitum* eſt: area 1. & 4. [illegible] *rulenm*, 2. & 3. *[illegible]* conti- net; *medi[illegible]* parm[illegible] *Imperialem oſtentans*, imponitur. Tegi ſolet vel *corona*, vel *galea*, quæ *[illegible] alarum compoſitarum* ſuſtinet.

CAP. XX.

DE COMITIBUS A WOLCKENSTEIN ET EB[illegible]RSTEIN.

ILluſtriſſimorum *Comitum de Wolckenſtein*, qui è multis ſeculis in Comitatu Tyrolenſi magno honore ac nomine ſunt, origo ab *Equitibus d[illegible]* [illegible]ade, derivari [illegible] quorum memoriam [illegible]mdum circa a.650 ex- titiſſe C. *Brand*[illegible]adit. *Bucelinus Tomo II. Germ.* primum producit *Chunonem Dn. de V[illegible]landers*, qui a.1018. vixerit, & in inſtrumento fundationis monaſterii *Sonnenburg Vallis Puſtria*, tanquam teſtis, commemoretur; juſtam verò ſtemmatis ſeriem nectit à *Conrado* II. *de Pradel* an.1150. Hujus abnepos fuit *[illegible]dolphus* ſive *Randaldus I. de Villanders & P[illegible]del* qui caſtrum *Wolck[illegible]ſtein*, à ſitus excel- ſitate ſic dictum, à *Ruberto Maulrappi* a. 1291 e[illegible]it atque e *Dorothea Dn. de Rot[illegible] burg* [illegible] filios duos habuit. *Henricum* ſcilicet, c[illegible]jus poſteri nomen de *Villan[illegible] & Pradel* reti[illegible]uere; & *Conradum*, qui primus è ſua gent[illegible] nomé *Wolckenſteinenſe* aſſumſit & *Bur[illegible]ravius in* [illegible] fuit; an 14[illegible]3. mortuus, pa[illegible]er *Friderici* quo & *Catharina de Vi[illegible]nders* [illegible] & [illegible] *vvaldus* nati [illegible] Ab[illegible] ramos d[illegible] [illegible] *roſtbergenſem* nempe & *Roneccen*[illegible] W[illegible]enſis ſtirps

a[illegible]um [illegible]que hac adhuc ætat[illegible] non med ocri [illegible] floret; q[illegible] dum è ge[illegible] quam *Bucel[illegible]* exhi- buit, patet.

2. De prior[illegible] *[illegible]burgenſi* ſcilicet, hic loci [illegible]imo eſt [illegible] è quo [illegible] prodie- r[illegible] quorum in [illegible] an. 1641 & [illegible]54. mentio oc[illegible] *Michael*, ejus ſator, ex *Anna ab H[illegible]* [illegible] genuit, patr[illegible] *Antonii*, avum *H*[illegible] Hic *Baronis* axiom[illegible]te auctus è duplici matrimonio nu- meroſæ ſobolis pater factus eſt præcipuè fi- liorum qui[illegible]qu[illegible], à quibus totidem palmites, etiam nu[illegible] [illegible]nte[illegible] pr[illegible] pullularun[illegible] [illegible] ter illo[illegible] [illegible] dus ordi[illegible]e naſcendi *[illegible]chior H*[illegible] fuit, qui è [illegible] *B. de Span*[illegible] [illegible]cepit, m[illegible]um *Maria*, [illegible] *ab Eberſtein* filia fuit, & a q[illegible] a om[illegible] W[illegible] [illegible]ſteinio- rum, in Comitatum *Ebe[illegible]* jus dima- n[illegible]it.

3. Nimirum cum illa fratr[illegible]m nullum h[illegible] be[illegible]t, p[illegible]truus autem ejus *Philippus* improlis de vi[illegible] deceſſ[illegible]t, anni aeſt una cum ſorore [illegible] *Johanni C. Grons*[illegible] nupta, ut Ebe[illegible]inicam hæreditatem ad ſe converte- ret, remoti[illegible] potioris ſexus agnatis. Hi verò com[illegible] à om[illegible] r[illegible]one pu[illegible]bant ſob umbone præcipu[illegible] d[illegible] po[illegible]ionis *[illegible]amentaria*, quam *B*[illegible]*ab Eberſtein* com- munis eorum parens, anno circiter 1520. condidit, quaque filiis ſuis coromque po- ſteris [illegible]recepit, ne quid unquam quoconque modo à corpore Comitatus *Ebe[illegible]* di- vel[illegible] atque abalie[illegible]ari patereotur, quoad maſculus familia ſupereſſet; utque ad evi- tandas diſſipationes, quæ è diviſione ditio- num oriri ſolent, regimen ditionum ac feu- dorum adminiſtratio non niſi penes u[illegible]um, qu[illegible]m vel æ[illegible] tis prætogativ[illegible], vel ſpe[illegible]tata inte[illegible] agn[illegible] mode[illegible] & prudentia com- mender, [illegible]ructus au[illegible] m, que tam feuda- lia quam allodial[illegible] [illegible]mitatu[illegible] bona reddüt, æ[illegible]s portionibus i[illegible]ter ohæred[illegible] diſtribue- rentur. Atque huic diſpoſ[illegible] morem geſſerunt *Bernh*[illegible], videlicet *W*[illegible] *mus Bernhardus* & *J[illegible] J*[illegible]*bus* neque *Bernhardus* ſolùm, q[illegible] [illegible]ſiaſticæ vitæ ſe addixit, hæreditati paternæ renontiavit, ſed & *Joh. Jacobus* int[illegible]grum Comitatum c[illegible]m regimi[illegible] *Wilhelmo*, fratri natu m[illegible]ximo, co[illegible]redidit, domi[illegible]lio & p[illegible]ione ann[illegible] contentus; præt[illegible] à ſpecia[illegible] pa[illegible] ratre an. 1542. inito o[illegible]cem ſibi poſt[illegible] ſuis aditum ad [illegible]gim[illegible]o Comit[illegible]us præcluſit, d[illegible]m *W*[illegible] progenie mas ſupereſſet; hoc verò d[illegible]fi[illegible]e[illegible] m[illegible] u[illegible] *J. h. Jacobum* aut filios [illegible] Co[illegible] m ſuis pertine[illegible] dir[illegible]t; tamen [illegible] a[illegible]m om[illegible]a ſucceſſio [illegible] [illegible] deſignata[illegible]

Sc [illegible] p [illegible] o [illegible] pit, & p [illegible] m [illegible] d [illegible] p [illegible] o [illegible] redint gravi fr [illegible] ti [illegible] menti [illegible] ,d [illegible] c [illegible] ante patrem [illegible] n [illegible] io [illegible] ſexus prole po [illegible] P [illegible] m [illegible] b [illegible] pl [illegible] ce [illegible] unde ſu [illegible] o ad *J. I. Jac* [illegible] ere [illegible] ſp [illegible] ba [illegible] , qu [illegible] m e iam *Ph* [illegible] *J* [illegible] eju [illegible] potes, po [illegible] [illegible] Rit [illegible] [illegible]

[illegible] & [illegible] W [illegible] A [illegible] Ph [illegible]

qu [illegible] te [illegible] ituere coactus [illegible] modum [illegible] iaio chedialma [illegible] lo ſermone [illegible] , unde i la, q [illegible] re [illegible] , [illegible] be [illegible] co [illegible] odo [illegible] ren [illegible] po [illegible] m [illegible] rt's [illegible] Eb [illegible] ro [illegible] Ordi [illegible] lo [illegible]

[illegible] eſt

MA[illegible]MI[illegible]ANI[illegible] F[illegible] C[illegible] *F[illegible]en[illegible]in*, [illegible] *A[illegible]* & [illegible] cu[illegible] m[illegible]trim[illegible]ni [illegible] *ſu[illegible]m[illegible]* ex [illegible] 161[illegible] par [illegible] *Fr*[illegible] fuit, [illegible] *Ant* [illegible] c[illegible]

6. [illegible] ut [illegible] [illegible] eſt [illegible] de [illegible] d [illegible] cly [illegible] re [illegible] q od [illegible] h [illegible] ut m [illegible] mi [illegible].

CAP. XXII.

DE COMITIBUS A WOLFSTEIN.

I[illegible] m [illegible] ſ[illegible] q[illegible] q æ [illegible] jam an [illegible] ere [illegible] *tem* ab [illegible] a [illegible] ti co [illegible] pater fa [illegible] uptæ, [illegible] p[illegible] [illegible] Hic [illegible] iq[illegible]it [illegible] g [illegible] liberorum b[illegible] *Bavar. Stamm. T. 2. p. 169.*

Alber-

Alberto, an. 1111. vivis exempto, conjux fuit è *Volckersdorfiorum* ſtirpe, filius autem unicus *Fridericus*, an. 1249. improlis mortuus. *VVolfhardum* uxor *Helenſteinia* familiæ ſepties parentem fecit, filiarum trium (*Eliſabetha*, quæ Wilhelmo à Waldegg, *Barbara*, quæ primò Andreæ à Suchberg, deinde Alberto à Brauneck, tùm Heinrico Schenckio à Tautenberg, denique Bernhardo ab Ortenberg, & *Anna*, quæ Wilhelmo à Frauenberg nupſere) & gnatorum quatuor, videlicet: *VVolfhardi*, Irmgardis à Dietfurt, *VVolframi*, Adeltrudis Granſiæ maritorum, *Gundlmanni*, patris ex Hirnheimia *Rudolphi*, cujus è *Margareta Nothaftia* gnatus *Johannes* maſcula prole caruit, & denique *Engelhardi*.

2. Hic an. 1198. vivere deſiit, atque è *Veronica ab Abensberg in Randeck* filios duos, totidemque gnatas ſuſcepit, nempe: *Apolloniam*, Wilhelmo à Pienzenau, & *Catharinam* Heinrico Furtſchio in Turnau & Conrado à Schaunberg nuptas. E filiis *Engelhardus* an 1325. mortalitatem explevit, nullis ex *Ada C. de Byburg* liberis relictis; *Wernerus* verò ducta *Margarita*, *Alberti Dynaſta de Sulzburg* poſtremi ſuæ familiæ filia atque hærede, dominium *Sulzburg* cum inſignibus in ſtirpem ſuam intulit, ſex liberorum pater factus, quorum quinque ſequioris ſexus fuere, nimirum: *Sophia*, Heinrici à Breitenſtein, *Clara*, Wilhelmi à Chamer, *Adelhaidis*, VVolfgangi à Grumbach, *Agnes*, Heinrici Nothaft, & *Urſula*, Dieterici à Stein uxores; filius unicus *Engelhardus* cum Barbara Zengeria *Godofredum*, *Ottonem* & *Albertum* genuit, quibus ſingulis uxores ductæ ſunt, verùm *Ottoni Barbara Seckendorfia* nullos peperiſſe liberos fertur; *Albertus* è *Maria Fuchſia* poſteritatem quidem habuit, ſed in ejus nepotibus extinctam.

3. *Godofredus* ſtirpem propagavit, factus ex *Erntraudi a Dietfurt*, *Werneri* ultimi ſuæ gentis filia, uxore ſua tredecim liberorum parens; inter hos quinque infirmioris ſexus fuere, videlicet: *Anna* & *Derothea* moniales, *Regina* Conrado à Stein nupta, *Amalia*, Wilhelmi à Torring in Stein conjux, & *Cæcilia*, primò Georgii a Rambsperg, poſtea Balthaſaris à Seckendorf, tùm Johannis à Weichs, demum Wolfgangi à Tannberg uxor. Filii octo fuerunt: è quibus, *Georgius*, *Johannes*, *Albertus*, & *Philippus* immatura ætate deceſſere; *Sigismundus* & *Ludovicus*, Eccleſiaſticum vitæ genus amplexi ſunt; *Wilhelmus*, è *Catharina Schenckia de Tautenberg* non niſi fœmellas ſuſtolit; *Godofredus* autem, qui Caroli IV. Imp. gratia floruit, ſtemma continuavit, ducta *Walpurgi C. de Kirchberg*; è qua filios quatuor ſuſcepit: *Godofredum*, *Leopoldum*, *Albertum*, qui brevis ævi fuere; nec non *Wilhelmum*, patrem ex *Erntrudi C. de Weiſſenborn Friderici*, quo & *Gertrudis à Seckendorf* filii octo nati ſunt, inter quos, cæteris ſine poſteritate extinctis, *Heinricus* fuit, *Catharinæ à Seinsheim* maritus, pater *Heinrici*, *Engelhardi*, *Friderici*, qui maſcula progenie caruere, & *Wilhelmi*. Ab hoc Cl. *Rittershuſius* tabulam Genealogicam familiæ exorſus eſt, ſed in ipſo ſtatim limine ab *Hundio* diſcordans; dum inter *VVilhelmi* liberos, *Chriſtophorum* etiam & *Cunigundin*, *Conradi à Liechtenſtein* conjugem, enumerat, quos *Hundius* alio *VVilhelmo*, illius pronepote, *Godofredi* IV. filio, an. 1478. mortuo, ex uxore familiæ *de Stein in Klingenſtein*, natos fuiſſe refert.

4. Cæterùm à longo jamdum tempore in cenſu Procerum Imperii & Ordinum *Circuli Bavarici* Wolfſteinenſis familia habita eſt: *Baronatus* axioma primi obtinuiſſe memorantur ſeculo ſuperiore *Adamus*, *Johannes* & *Bernhardus* fratres, *VVilhelmi* IV. & *Margarita à Stein in Jeting* filii: Noſtra ætate ad *Comitum* dignitatem evectus eſt gratia *Leopoldi Auguſti*, qui nunc ſolus avitas ditiones regit, familiæque decus ſuſtinet, nimirum

ALBERTUS FRIDERICUS, *Comes in VVolfſtein, Dn. in Obern-Sulzburg & Pirbaum.*

5. Suſceptus is eſt in lucem an. 1644. d. 13. Maji, à Parentibus *Johanne Friderico* & *Barbara L. B. Teuffelia*. Ad conjugium animum appulit an. 1666. ſociando ſibi d. 25. Febr. *Sophiam Ludovicam*, *VVolfgangi Georgii C. de Caſtel in Remlingen* è *Sophia Juliana Hohenloica* gnatam, cum qua genuit

I. *Sophiam Chriſtianam*, n. 24. Oct. 1667.
II. *VVolfgangum Fridericum*, n. 26. Nov. 1668. †. 19. Apr. 1669.
III. *Albertinam Iulianam*, n. 31. Oct. 1669.
IV. *Fridericam Florentinã*, n. 18. Nov 1670.
V. *Albertum Chriſtianum*, n. 14. Jun. 1672.
VI. *Philippum Fridericum*, n. 7. Maj. 1674.
VII. *VVolfgangum Ludovicũ*, n. 23 Jul. 1675.
VIII. *Iohannam Eberhardinam Mariam*, n. 13. Sept. † 4 Oct. 1676.
IX. *Carolam Iulianam*, n. 7. Sept. 1678.

6. *Scuto* uti ſolet *ſimplici*, è *Sulzburgia* vetere familia mutuato; *aureo* ſcilicet, in quo *leones duo gradientes rubei* conſpiciuntur. *Galeæ* imponuntur *duæ*: prior coronata *inter expanſas alas duas nigras foliolis aureis ſparſas leonem exorientem coronatum aureum* ſuſtinet; è poſteriore protenditur *cum collo caput lupi nigrum aureo ore agnellum nigrum portantis*, *millo revinctum aureo*, quod è priſco *VVolfſteinſorum* clypeo deſumptum: *Phalera* circumfluunt *aurea* & *nigra*. Spen. Op. Her. l. 2. c. 31.

LIBER VIII.

DE COLLEGIO COMITUM FRANCONICORUM.

INTRODUCTIO.

TErtium inter Comites Imperii locum *Franconici* occupant, ad quos nunc *ſeptem* illuſtres familiæ, omnes ſub *Circulo Franconico* comprehenſæ, referuntur, videlicet: *Caſtellenſis*, *Dernbacenſis*, *Erpacenſis*, *Hohenloica*, *Limpurgenſis*, *Lovvenſteinica*, *Noſtizia*, & *Schonbornenſis*. *Seinsheimiorum*, qui in eodem Collegio locum antehac obtinuere, ceu ex *ultimo Imp. Receſſu* patet, locum *Pr. Schvvarzenbergicus* in præſentia implet, vi-
Lib. 5. c. 10. §. 2. gore transactionis, de qua *ſuperiùs* dictum fuit. In eodem *Receſſu* inter Comites Franconicos etiam *Joh. Heinricus Notthaft C. de Wernberg* enumeratur, hanc, ceu accepimus, ob cauſam, quod Cæſar ipſi *expectativam in feuda Imperialia Circuli Franconici*, ſi quæ aperta ſive caduca evaſura eſſent, conceſſerat; id verò quoniam ipſo vivente uſu non venit, filiis ejus, (quos duos, an. 1665. moriens, poſt ſe reliquit, nempe *Wolfgangum Heinricum*, & *Georgium Heinricum*, qui poſſeſſiones ſuas in *Bavaria* & in Comitatu *Cham* habent, quorumque *prior* conjugem è *Rathmansdorfiis*, alter è *Trautmansdorfiis* duxit) nihil ampliùs loci inter Ordines Franconiæ ſupereſt.

2. *Reineccenſis* Comitatus, poſt extinctum an. 1559. *Philippum C. Reineccii* poſtremum ſuæ gentis, in varias diſtractus partes, diverſos nactus eſt dominos: major ejus portio ad *Archiepiſcopatum Moguntinum* devoluta, & ante annos non ita multos *Comiti à Noſtiz* collata eſt, quemadmodum inferiùs dicetur; *Herbipolitanæ* Eccleſiæ Præfectura *Schonrein* cum aliquot pagis obtigit; *Erpacenſibus Wildenbrunn*; *Iſenburgenſibus* quoque nonnihil; ſed cum titulo etiam portio Comitibus *Hanovicis* accrevit.

CAP. I.

DE COMITIBUS A CASTEL.

CAſtellani Comitum familia antiquitatis & illuſtris ortus palmam omnibus ſui Ordinis dubiam facit, utpote quæ ad priſcos *Franciæ Orientalis*, ſive *Franconiæ Duces* incunabula ſua refert, atque inde à *Gosberto*, Clo-

dovæi filio, *Franconiæ Duce*, qui an. 696. mortalitatem explevit, juſta nec interrupta ſerie deduci poteſt; quemadmodum è tabulis duabus, quibus Cl. *Rittershuſius* Genealogiam familiæ complexus eſt, liquet.

2. Qui primus *Caſtellani Comitis* cognomen aſſumſit, *Marquardus* memoratur, *Gosberti* abnepos, qui an. 828. fatis conceſſit: viſuntur autem hodienum rudera caſtri, in montis vertice ſiti, à quo id nominis ortum eſſe vero haud eſt abſimile; extatque in valle ſubjecta pagus, idem nomen ferens, atque *aſylo*, teſte *Limnæo*, inſignis; qui partim Ser. L. P. T. IV. Marchiones Brandenburgicos, partim Co- p. 813.
mites Caſtellani Dominos agnoſcit.

3. Omnis autem Comitatus Caſtellenſis in tres dividitur præfecturas: *Caſtellenſem* ſcilicet, *Remlingenſem*, & *Rudenhuſanam*. Ad primam referuntur *Feurbach*, *Geront*, *Ziegenbach* & *Schonaich*; ad ſecundam, *Ober & Unter Allentheim*, *Bullingshauſen* & *Steinbach*; ad tertiam *Aichfeld*, *Ober Euſenheim* & *Wieſenbronn*.

4. *Pincernatus* in Epiſcopatu *Herbipolitano* munus *hæreditarium*, quo familia gaudet, qua ætate ei obtigerit, non concors eſt Scriptorum ſententia: *Spangenbergius* id à *Pipino* collatum illi fuiſſe tradit; *Rittershuſius* autem *Rupertum* demum, qui ſub *Friderico Barbaroſſa* vixit, an. 1168. primitus id officii geſſiſſe perhibet.

5. Qui nunc ex hac gente ſuperant, à *Georgio* Comite, Ludovici El. Palatini Aulæ Mareſcallo, an. 1597. mortuo, *communem ſanguinem* ducunt: is enim è *Sophia Limpurgia* filios præcipuè duos ſuſcepit: *Wolfgangum* & *Godofredum*, duarum linearum, *Remlingenſis* ſcilicet & *Rudenhuſanæ*, quibus hodie familia diſtinguitur, auctores.

6. *Remlingenſis* lineæ conditor *Wolfgangus* non niſi filium unicum genuit, cum conjuge ſecunda *Juliana Hohenloica*, nempe *Wolfgangum Georgium*, qui Supremi Præfecti in aula Eberhardi D. Wirtembergici munus magna laude geſſit, atque an. 1668. d. 4. Maji vitam cum morte commutavit, poſtquàm ex uxore *Sophia Juliana C. ab Hohenloe*, quæ demum an. 1682. d. 11. Januar. fatis functa eſt, multam ſobolem ſuſtuliſſet; ſequioris nimirum ſexus duplicem, eamque ſuperſtitem, mares autem ſeptem, è quibus quinque patris fata anteverterunt; ultimus verò naſcendi ſorte *Eberhardus Fridericus* vitam, quam an. 1653. acceperat, an. 1672. d. 26. Sept. *Monaſterii* finivit: è vulnere, quod in obſidione Groningenſi, Epiſcopo Monaſterienſi militans, acceperat. Reliqui duo in vivis ſuperſunt, quorum quidem nomina jam recenſebo.

7. WOLF-

7. WOLFGANGUS THEODORICUS, *Comes & Dominus in Caſtel*, *Ser. El. Palatini Summus Aulæ Præfectus, & Burggravius Alceienſis*; Prodrit is in lucem an. 1641. d. 6. Jan. Cunnobio ſibi junxit *Eliſabetham Dorotheam*, *Ludovici Caſimiri Pincerna* & *Dn. de Limpurg* filiam, è *Dorothea Maria Hohenloica* natam, *VVilhelmi Ludovici Dn. de Limpurg* viduam; è qua pater factos eſt filli unici, *Caroli Friderici*.

8. FRIDERICUS MAGNUS, *Comes & Dn. in Caſtel*; illius germanus eſt frater; hauſit auram vitalem an. 1646. d. 6 Oct. Cum in Galliis peregrinator Evangelicam religionem cum *Pontificia* cummuravit, deinceps locum inter *Cubicularios Cæſareos* obtinuit; nuncque ſub Imperatoris auſpiciis legionem *Hippotoxotarum* ductat. Nuptias an. 1678. d. 24. Nuv. celebravit cum *Suſanna Johanna*, *Joachimi Erneſti C. Oetingenſis* ex *Anna Dorothea Hohenloica* filia, è qua potioris ſexus prulem ſuſcepit.

9. *Sororum*, quas duas illus habere dixi, nomina hæc ſunt: I. *Iuliana Dorothea*, n. 30. Jan. 1640. nupta ao. 1658. *Heinrico Friderico C. Hohenloico in Langenburg*: II. *Sophia Ludovica*, n. 8. Jul. 1645. & *Alberto Friderico L. B. jam C. de VVolfſtein* an. 1666. elocata.

10. *Rüdenhuſani* rami, ad quem nunc ſermo deflectit, ſator *Godofredus* fuit; qui ex *Anna Limpurgia* filios duos prucreavit: quorum natu minor *Heinricus Albertus* cœlebs an. 1633. deceſſit; alter verò *Georgius Fridericus* ducta in uxorem *Anna Ludovica Limpurgia* liberos novem genuit: è quibus filias duas cum gnatu unico ad ſuperos præmiſit; reliqui, mares nempe quatuor & fœmellæ duæ vitæ ejus, quam an. 1653. d. 28. Mart. finivit, ſuperſtites manſerunt. E maſculis tamen nullos nunc in vivis ſupereſt, nam ut ordine inverſo procedam: *Eberhardus*, qui *Centurionis* munus in militia obibat, an. 1674. d. 5. Sept. vita caruit; qui ipſe annus etiam *Heinrico Alberto* ſupremus fuit; *Fridericus Ludovicus* an. 1680. m. Sept. naturæ debitum reddidit; primogenitus autem *Philippus Godofredus*, qui ſulus familiæ propagandæ incubuit, ducta an. 1670. in matrimunium *Anna Sibylla Florentina*, *Joh. Ludovici VVild- & Rhein-gravii in Daun* gnata, cùm integri fermè anni ſpatiu lethargo laboraſſet, tandem an. 1681. d. 10. Jun. à ſomnu fratri ſuo traditus eſt, lungaque quieſcendi tempora fatorum lege obtinuit. Pater ſexies factus eſt: filiarum quinque, quarum *poſtremam* an. 1680. in lucem editam vita in ipſo limine deſtituit; reliquæ cum filiu unico aura ætharea adhuc fruuntur.

11. Ille ſub matris, agnatorumque tutela adoleſcit, hocque nomen gerit: FRIDERICUS ALBERTUS *Comes & Dn. in Caſtel*, n. an. 1674. m. Dec.

12. Sororum ejus numina ſic ſe habent:

I. *Iuliana Florentina*, n. an. 1671.

II. *Dorothea Ludovica*, n. an. 1672. menſ. Dec.

III. *Philippina*.

IV. *Iohanna Eliſabetha*, n. 27. Aug. 1679.

13. Earum amitæ *Iuliana Ludovica*, nat. 24. Jan. 1646. & *Dorothea Eliſabetha*, n. 24. Maji 1652. innuptæ in arce *Wieſenbrunnenſi* vivunt.

14. *Scutum*, quu Comites de Caſtel utuntur, è *minio & argento quadripartitum* eſt; tegiturque *galea* unica, cui incumbit *pileus acuminatus cum ora reducta*, *iisdem ſcuti coloribus quadripartitim pictus*, & *corona aurea*, *pennis pavoninis ornata*, *faſtigiatus*: *Lacinia* dependent *rubea* & *argentea*.

CAP. II.

DE COMITIBUS A DERNBACH.

INclutam *Dominorum*, nunc verò *Comitum à Dernbach* familiam jam ab aliquot ſeculis *Cattos* inter & *Buchonios* floruiſſe, atque in has oras cum Eliſabetha Andreæ Hungariæ Regis filia, Ludovico Landgr. Haſſiæ ac Thuringiæ nupta, & in ſanctarum cœtum poſteà locata, veniſſe, ibique exſtructu caſtro, & prædiis acquiſitis ſedem fixiſſe, *VVilhelmus Dilichius* in *Chronico Haſſia*, & ex eo Celeb. *Spenerus* retulit. Op. Her. l. 2. c. 1. §. 9. Erat Eliſabathæ à confeſſiunibus quidam è Zelotarum grege *M. Conradus* dictus, hunc cum alio *Conrado Dorſon* Dominicanu inquiſitionis officio, à Gregorio IX. Pontifice ipſi demandato, abutentem, atque immani crudelitate in quusdam hæreſeos delatos nec tamen cunvictos ſævientem, *Dernbachiorum* aliquis è mediu ſuſtuliſſe perhibetur. Seculo ſequenti, cum inter Ottunem Landgravium atque Heinricum C Naſſoviæ grave ortum eſſet bellum, provinciaque devaſtaretur, *Dernbachiorum* etiam es afflictæ, caſtrumque eorum deſtruct*um* ait.

2. Integrum familiæ ſtemma viſ*um* mihi non eſt; in *duas* autem *lineas* div*iſ*am eam aliquandu fuiſſe inde cunjectu*ram* facio, quud alius reperiam nudo nur *ac de Dernbach* uſos, alius, qui ei cognomen *cotum Granel* addiderunt, culuribus etiam inſignium diſtinctus, quud in linearum diviſiunibus frequenter uſu venit.

3. Inter illos, qui cognumentum *Granel* gerere cunſueverunt, claruit duubus circiter retrò ſeculis *Heinricus*, pater, ex *Eliſabetha*

 Rie-

Riedeslin ab Eyſenbach, Philippi, quo & *Margarita de Schlejer*, dicta *Schleger*, genitus eſt *Petrus*; hic è *Clara Glauerin de Wehr, Guilielmi Abbatis Fuldenſis* nepte è fratre, ſuſcepit *Melchiorem* & *Balthaſarem*. Hic avunculo magno in Eccleſiaſtica illa ac Principali dignitate an. 1570. ſurrogatus fuit, eaque cum laude defunctus an. 1606. d. 16. Mart. vitæ ſortem dereliquit. *Melchior* Conſiliarius Cæſareus, Fuldenſis Aulæ Mareſcallus, & Præfectus in *Bruckenau* & *Rockenſtul* extitit, paterque ex *Anna Catharina Schutzbarin dicta Milchling, Ottonis Guilielmi*, & *Petri Philippi*.

4. *Hic* eſt, de quo Dernbachia familia verè prædicare poteſt: *Tu mihi quodcunque hoc rerum eſt*; ſcilicet is an. 1619. Calendis Julii in lucem ſuſceptus, & adulta ætate honeſtis diſciplinis innotritus, mox anno 1631. *Canonicus* Eccleſiæ Cathedralis *Bambergenſis*, deinde an. 1643. *Herbipolitanis* adſcriptus fuit; eamque ſummo, quo præditus erat, ingenio, ſingularique, quam uſus addiderat, prudentia, æſtimationem ſibi peperit, ut Reverend. Epiſcopus Bambergenſis *Melchior Otto* inter arcanorum Arbitros eum cooptaret, ſucceſſor autem ejus *Philippus Valentinus* Vicedominum poſſeſſionum, quos in Carinthia Bambergenſis Eccleſia tenet, conſtitueret, donec, illo rebus humanis exempto, ſedem vacuam Canonicorum ſuffragiis anno 1671. d. 21. Mart. occuparet, infulaque decoraretur. Huic faſtigio anno ſequenti dignitas *Præpoſituræ Herbipolitanæ* acceſſit, quam denique biennio poſt cum præſtantiore commutavit, electus, poſt fata *Joh. Hartmanni à Roſenbach*, in *Epiſcopum Herbipolitanum* & *Ducem Franconiæ*. Atque utramque Diœceſin ad annum usque 1683. d. 22. Apr. rexit, qua morbo oppreſſus vitam amiſit. Ob ſummum autem erga Cæſarem ſtudium atque obſequium, & ſingularem pro libertate Germaniæ ab exterorum inſultibus ſarta ac tecta conſervanda curam, à *Leopoldo Auguſto* hoc præmium tulit, ut familia *Dernbachia* in *L. Baronum* primò, deinde in S. R. *Imp. Comitum* Ordinem eveheretur.

5. *Otto Guilielmus*, modò laudati Præſulis frater, *Arnſteinenſis Præfectus & Conſiliarius Herbipolitanus* fuit, duxitque in matrimonium *Catharinam Magdalenam Echterin de Meſpelbrunn*, quæ *Julium Epiſcopum Herbipolitanum* propatruum, avunculum verò magnum *Johannem Adamum à Bicken*, *Electorem & Archiepiſcopum Moguntinum* habuit. Ex ea filios duos ſuſcepit, quos fato ſuo functus poſt ſe reliquit. Atque in horum maximè commodum gloriamque redundarunt dignitates aliæque decora, quibus in patrui gratiam Leopoldus Auguſtus familiam auxit. Poſtquam enim Imperator per *Reſcriptum*, Linzii an. 1680. d. 2. Dec. datum, Directorio *Circuli Franconici* ſignificaſſet, ſe *Dernbacenſes* in Ordinem S. R. I. *Comitum* extuliſſe, eaque propter poſtulaſſet, ut illi unà cum Dynaſtia *Wieſentheid*, quam in Circulo ſibi comparaverant, pagisque, qui ad eam pertinent, nempe: *Kirchſchonbach, Jenckerndorf, Atſchhauſen, Schwartzenau, Abſchwind, Breitenſee, Michelbach, Oberſempach*, & *Dunckelhauſen*, è Matricula Ordinis Equeſtris excerpti, Collegio Comitũ insererentur, Dernbacenſes etiam *ſymbolam*, quam reſpectu dictæ Dynaſtiæ in ærarium Circulare conferrent, obtuliſſent, aſſenſere voluntati Cæſaris *Status Franconici*, & Dernbacenſem familiam, cùm an. 1681. m. Aug. *Wurzburgi* diæta agitaretur, per ſolemnem introductionem, inter ſe receperunt.

6. Major natu, è dicta fratrum biga, quique familiæ dignitatem ſuſtinet, hoc titulo cluit:

JOHANNES OTTO, S. R. I. *Comes à Dernbach, Dynaſta in Wieſentheid, Comes Hæreditarius in terris Auſtriacis Comitatus Arnsfels in Styria, & Walthenſtein in Carinthia, S. Cæs. M. Camerarius, & Epiſcopatus Herbipolitani Mareſcallus Hæreditarius*; (quod munus, ſtirpis Leuchtenbergicæ interitu vacuefactum, *Petrus Philippus Epiſcopus* familiæ ſuæ contulit.) Is apud patruum *Conſiliarii Secretioris, Supremi Aulæ Magiſtri & Præfecti in Kitzingen, Detelbach & Stolberg* officiis præfuit. Connubio ſibi junxit *Annam Mariam Voitin L. B. de Rineck, Georgii Chriſtophori*, qui *Philippi Valentini Præſulis Bambergenſis* frater erat, e *Maria Amalia ab Erthal* filiam, è qua prolem nundum ſuſtulit.

7. *Philippus Wilhelmus* S. R. I. C *de Dernbach* &c. illius frater unicus, Inter *Canonicos Bambergenſes & Herbipolitanos* locum hoc tempore obtinet.

8. *Scutum* Comitis à Dernbach *quadripartitum* eſt: area 1. & 4. ad *perpendiculum ſecta*, parte priore *argentea tres rhombos oblongiores rubeos, quibus faſcia argentea impreſſa*, poſteriore *aurea aquilam dimidiam nigram* exhibet; quod ſymbolum fuit familiæ *de Wahlen*, quæ inter progenitores *Dernbacenſium* enumeratur: 2. & 3. *cœrulea balthcum argenteum, cui tres circuli cœrulei inſcripti*, continet, quod *Echterorum de Meſpelbronn* ἐπίσημα fuit; *toti* imponitur parmula *Dernbachiorum* gentilitia, quæ *tria corda aurea cuſpidibus in ſcutuli umbilico coëuntibus, in ſolo cœruleo, plinthidibus argenteis ſparſo*, repræſentat. *Galea* imponuntur *tres coronatæ*: è prima *Wahlenſi* aquila nigra expanſis alis exſurgit; *media* jugum alarum cœrulearum expli-

explicitarum, quibus pyramides & corda *Dernbacensia* inscripta, sustinet; *extremam* coronam cœrulea duo, quibus baltheus & circuli *Echterenses* impressi, præmunit.

CAP. III.

DE COMITIBUS AB ERPACH.

Quæ de origine Illustrissimorum *Comitum ab Erpach* notissima ac pervulgata est sententia, quod scilicet ab *Eginhardo*, Caroli M. Archicapellano ac Notario, cui miro & suavi casu, quem amor peperit, *Imma* ejusdem Imperatoris filia, uxor obtigit, genus ducant, eam haud nuda traditione, aut ficulneis testimoniis, sed fide dignis monumentis niti, *Cl. Spenerus*, veteri documento à familia sibi suppeditato, ivit assertum; inprimis autem descriptione, ab ipso *Eginhardo* literis consignata, regionis pertinentis ad *Michlenstatt*, quam Ludovicus I. Imp. ipsi dono dedit, quæque etiam nunc in *Erpachiorum* ditione est. *Op. Her. l. 4. c. 24.*

2. Sed continuam gentis deductionem inde ab *Eginhardo* nemo, quantum quidem scio, hactenus extitit, qui daret. *B. Rittershusius* ultra *Conradum Seniorem ab Erpach*, qui an. 1337. vixit, non ascendit; quamquam hujus, *Conradi* nimirum, etiam posterorum enumeratio, quam exhibuit, manca esse videtur, eò quod nulla inibi mentio occurrat *Theoderici*, quem ab an. 1435. usque ad an. 1459. *Moguntinum Archiepiscopatum* tenuisse legimus; quique patrem habuit *VVolfgangum Pincernam ab Erpach*, matrem è *Baronum a Winsperg* familia, avum *Fridericum*.

3. *Pincernæ* axioma, quo olim utebantur, inde fuit, quod *Palatinatus ad Rhenum Pincernæ sunt Hereditarÿ*; ipse quoque Comitatus *Erpacensis* Electoribus Palatinis lege beneficiaria obnoxius esse perhibetur; situsque is est in confiniis Hassiæ, Palatinatus, & Franconiæ. Præter eum verò aliis etiam possessionibus gaudent Erpacenses, nempe medietate dominii *Breubergensis*, quam *Maria*, *Michaelis Senioris C. Wertheimÿ* filia, *Eberhardo Erpachio* marito suo attulit; hujusque posteri transactione cum Lovvensteiniis, ad quos reliqua successio Wertheimica devenerat, an. 1551. inita, sibi asseruerunt. Ea licet ferali illo Germaniæ bello vim sit passa; attamen per *Instrumentum Pacis Osnabr.* pristinum vigorem recuperavit; mandatumque fuit ut *domus Erpacensis in castrum Breubergicum, omniaque ejus jura, ipsis cum C. Lovvensteinensi communia, tam quoad præsidium, ejusdemq; directionem, quàm cætera civilia jura restituerentur.* *Artic. 4.*

4. *Bickenbachia* etiam Dynastia aliquando penes Erpachios fuit, quippe quam *Erasmus* à tutoribus liberorum *Alberti Mansfeldÿ*, cui testamento soceri sui *Conradi ultimi Domini de Bickenbach* ea obvenerat, ære anno 1470. sibi comparavit; verùm vix triennii spatio quietè tenuit: cum enim anno 1504. bello Bavarico Landgravius Hassiæ, quod Erpachii nomen suum literis diffidationis inseri passi essent, adeoque Cæsaream Majestatem læsissent, causatus, armis eam unà cum præfecturis *Schœmberg*, *Dannberg*, *Jugenheim*, & dimidiam præfecturam *Habizheim* occupavit; nec, licet à Cæsare, qui Erpachiis veniam dederat, admonitus, restituit: sed redditis illis tantùm, quas dixi, præfecturis, ac persoluta aliqua pecuniæ summa, *Bickenbachio* cum 62. vasallis, titulo atque insignibus, quæ jam scuto suo inserere cœperant, renuntiare eos adegit. *Spen. l. c. §. 10. & 11.*

5. Præterea alia insuper bona, quæ in Erpachiorum peculio quondam fuere, alienata fuisse, conquesti illi sunt in *Gravaminibus Matricularibus*, quæ an. 1678. in comitiis exhiberi curarunt: nimirum pagum *Langvvaden*, ad sylvam *Hausservvald* dictam situm, venditione ad *Hasso-Darmstadiensem* domum an. 1621. pervenisse; tum pagum *Erlebrunn*, eodem titulo, *Herbipolitanæ Diœcesi* accessisse; porrò pagum *Crumbach* cum aliis prædiis *Equiti à Vorburg* an. 1630. divenditum esse; denique *Ludovici C. Erpacensis* viduæ *Johannæ C. de Sain* per transactionem coram commissione Cæsarea an. 1662. sancitam, fructus, quos prædia gentilitia in *Somb*, *Habichheim*, & *Spachbrücken* reddunt, cedendos fuisse.

6. Cæterùm, seculo superiore ad finem vergente, ad unicum germen nempe *Georgium*, Eberhardi filium, redacta fuit stirps Erpacensis; hic licet matrimonio ter repetito, numerosam genuerit sobolem, iterum tamen ad solum *Georgium Albertum*, filium ejus natu minimum, familiæ propagatio rediit, cum reliquorum *Georgÿ* gnatorum proles mascula breve ævum sortita esset. Habuit *Georgius Albertus* annum natalem, in *tab. Rittershus.* omissum, 1597. d. 16. Dec. emortualem 1647. Nuptias ter celebravit: primas cum *Magdalena Nassovia*, quæ an. 1633. in partu sextæ prolis, sed in utero extinctæ, animam exhalavit; secundas cum *Anna Dorothea Dn. de Limpurg*, ea an. 1634. d. 23. Jun. defuncta; tertias cum *Elisabetha Dorothea C. ab Hohenlohe*, quæ octo liberorum mater facta est.

7. Sobolis è *primo conjugio* natæ sylloge hæc est: (I.) *Ernestus Ludovicus*, n. 6. Octob. 1626. †. 29. Maji. 1627. (II.) *Ludovica Albertina*, n. 5. Oct. 1628. †. 2. Oct. 1645. (III.) *Georgius Ernestus*, n. 6. Oct. 1629. maritus

Carola Chriſtina C. ab Hohenloe in Schillingsfurſt, quæ novercæ ejus ſoror erat, an. 1656. ductæ, verum an. 1669. d. 15. Aug. improlis defunctus, (IV.) *Maria Carola*, n. 24 Mart. 1631. nupta *Joh. Erneſto C. ab Iſenburg in Budingen*, nunc vidua, (V.) *Anna Philippina*, n. 21. Jul. 1635. †. 4. Mart. 1633. E *tertia conjuge* nati, hi ſunt: (I.) *Georgius Fridericus*, n. an. 1636. † an. 1653 (II.) *Anonymus*, n. an. 1637. (III.) *Sophia Eliſabetha*, n. an. 1640. †. an. 1641. (IV.) *Chriſtina Eliſabetha*, n. an. 1641. uxor *Saleptini Erneſti C. de Manderſcheid in Blanckenheim* (V.) *Georgius Ludovicus*, de quo poſteà. (VI.) *Georgius Albertus*, n. an. 1644. †. a. 1645. (VII.) *Georgius*, n. 19. Maji 1646. is Batavia militavit, connubioque ſibi junxit *Ludovicam Annam*, *Georgii Friderici Com.* nunc *Pr. de Waldeck & Culenburg* filiam; ſed præmatura morte anno 1678. oppreſſus, non niſi fæmellas duas, (quarum natu major *Sophia Carola*, an. 1672. nata, anno ſequenti denata eſt, *altera* incomperti nominis hoc ipſo anno 1683. fatorum iniquitate rapta eſſe fertur) genuit; denique (VIII.) *Georgius Albertus* ſuperſtes.

8. Duo itaque nunc palmites in Erpacenſi ſtirpe florent, pulchra propagine conſpicui: Inter eos potior eſt naturæ ordine GEORGIUS LUDOVICUS, *Comes in Erpach, Dn in Breuberg*; hauſit is auram viralem an. 1643. & penatibus ſuis induxit *Amaliam Catharinam*, *Philippi Theoderici C. de Waldeck* è *Maria Magdalena Naſſovia* filiam; è qua numeroſam ſobolem procreavit, hac ſerie:

I. *Henricam*, n. 27. † 29. Sept. 1665.
II. *Henricam Julianam*, n. 15. Oct. 1666.
III. *Anonymum*, 30 Aug. 1667.
IV. *Philippum Ludovicum*, n. 10. Jun. 1669.
V. *Carolum Ludovicum*, n. 16. Jun. 1670.
VI. *Georgium Albertum*, nat. & †. 1. Jul. 1671.
VII. *Amaliam Mauritianam*, n. 13. Maji 1672. †. an 1674.
VIII. *Fridericum Carolum*, nat. 26. †. 27. Apr. 1673
IX. *Anonymum*, an. 1674.
X. *Wilhelminam Sophiam*, nat. 16. Febr. 1675.
XI. *Magdalenam Carolam*, n. 6. Febr. †. 26. Nov. 1676.
XII. *Wilhelmum Ludovicum*, n. 81. Mart. 1677. †. 29. Febr. 1678.
XIII. *Amaliam Catharinam*, n. & †. 18. Febr. 1678.
XIV. *Fridericam Carolam*, n. d. 19. †. 21. Apr. 1679.

9. GEORGIUS ALBERTUS, *Comes in Erpach, Dn. in Breuberg*, poſt patris fata d. 26 Febr. an. 1648 in lucem editus, *Furſtenavia* domicilium habet, nuncque in legione Equeſtri Circuli Franconici *Supremi Locumtenentis* munere fungitur. Duxit an. 1671. in matrimonium *Annam Chriſtinam Dorotheam*, *Philippi Godofredi C. ab Hohenloe in Waldenburg*, ex *Anna Chriſtina Limpurgia* gnatam, cum qua genuit

I. *Chriſtinam Eliſabetham Sophiam*, n. 4. Nov. 1673.
II. *Philippum Fridericum*, n. 11. Jan. †. 25. Jul. 1676.
III. *Philippum Carolum*, n. 14 Dec. 1677.
IV. *Dorotheam Eliſabetham*, n. & †. 12. Febr. 1679.
V. *Carolum Wilhelmum*, n. 30. Nov. 1680.
VI. *Erneſtum Fridericum Albertum*, n. 27. Dec. 1681.

10. *Scuto* Comites enumerati *quadripartito* utuntur: area 1. & 4. *transverſim ſecta parte ſuperiore rubea, inſcriptis duabus ſtellis argenteis, inferiore argentea, ſtella unica rubea impreſſa*, Comitatum *Erpacenſem* denotat; 2. & 3. *argentea inductis faſciis duabus miniatis*, *Breubergicam* Dynaſtiam deſignat. *Galea* incumbit *unica*, cui inſiſtunt *duo cornua*, *dextri* para ſuperior *minio*, inferior *argento* tingitur; *ſiniſtri* partes *oppoſitos colores* ſervant. Inter hæc cornua ob *Breubergam* duæ *lancea aurea decuſſatim* locantur, quarum *vexilla rubeis & argenteis faſciis* diſtinguuntur; *Lacinia rubea* ſunt & *argentea*.

CAP. IV.

DE COMITIBUS AB HOHENLOE.

Quæ primum locum inter *Franconicos Comites* ſuo merito obtinet Illuſtriſſima *Comitum ab Hohenloe* ſive *Holach* familia, ea à nonnullis originem traxiſſe fertur à priſca gente Romana *Flaminiorum*, qui per longum ævi ſpatium *Romandiola* imperaverint, tandemque à Pontificibus Romanis ſede pulſi in Germaniam migraverint; ſed hi ſunt ferè quibus domeſtica nobilitas ſordet, quique nihil illuſtre ſatis, niſi quod vel à Trojanis vel à Romanis arceſſi poſſit, putant; quorum vanitatem & inſaniam graviter *Fr. Irenicus* perſtrinxit. *Germ. Exeg. l. 2. c. 2.*

2. Non eget emendicatæ ab exteris originis gens vernaculis decoribus clariſſima, quin potiùs illud it aſſertum, *Sigfridum C. ab Hohenloe* Germano ſanguine cretum, (*Cratonis*, cui *Luitgardis ab Helfenſtein* uxor datur, cujuſque primi ex hac familia memoria circa an. 897. reperitur, atnepotem,

Her-

Hermanni verò, qui *Adelhaidin*, in *Sanctarum* cœtum locatam, Heinrici Ducis Franconiæ viduam, *Conradi II. Imperatoris* matrem, in conjugio habuit, nepotem) cùm Heinricum IV. Cæſarem Romam armata manu proficiſcentem, & contumeliarum ab Hildebrando Papa acceptarum pœnas petentem, ſecutus eſſet, in Italia ſedem collocaſſe; unde ejus filius, *Ado* ſive *Otto de Alta Flamma* dictus, (converſo ſcilicet Germanica nominis voce in *Latinum* idioma) *Comes Italiæ* fuerit, poſterique ejus *Marchionum Italiæ & Romaniolæ* axiomate eminuerint, usque ad *Godefredum*, Ottonis pronepotem; quem an. 1180. à Pontifice Romano, cui ob ſtudium obſequiumque erga Cæſarem odio erat, exagitatum, & in majorum patriam reverſum Imperator Fridericus I. ipſi aliquo cognationis nexu conjunctus (erat enim Cæſari *proavia*, nec *mater*, ceu *t. ab. Rittershuſ.* habet, *Hildegardis Hohenleica*, *Conradi* è linea *Weickersheimenſi*, quam *Sigfridus*, alterius *Sigfridi*, cujus mentio facta eſt, patruus condidit, in tertia vel quarta generatione iterum extinctam, filia) ditione aliqua iterum donaverit, ipſe verò pecunia in Italia conflata reliquum ad *Cocharum* agrum ſibi comparaverit. Feruntur autem familiæ poſſeſſiones ampliſſimæ olim fuiſſe, è quibus tamen quædam proceſſu temporum in alienam poteſtatem tranſierunt: ita *Crailsheim*, *Kreglingen*, *Uffenheim*, & omnia montana versùs Sulzbacum, ad Marchiones Brandenburgicos deveniſſe, eaque uxor una cujusdam Comitis Hohenloici, Cæſareo ſanguine or-
L.5.l.8.c.10. ta, *ut regali luxui reſponderet* (*Fr. Irenici* verba refero) *& ejus ſtirpi debite ſumptui indulgeret*, vendidiſſe traditur. *Mergentheim* quoque, & penè totus ille circuitus, *Teutonico Ordini* ab *Hohenloicis* donationis titulo obvenit.

3. *Godefredo*, à quo digreſſus ſum, filius fuit *cognominis*, qui inter executores teſtamenti ab Heinrico VI. Imp. nuncupatus eſt, atque ex *Anna Landgr. de Leuchtenberg*, præter alios, *Godofredum* ac *Conradum* genuit: qui avitum nomen *ab Hohenloe* reſumſiſſe dicuntur. *Conradus* ramum profevit *a Brauneck* dictum, qui circa an. 1390. in ejus atnepotibus exaruit. *Godofredus* reliquorum Hohenloicorum autor fuit, & pronepotem habuit *Cratonem*, Ludovici Bavari Imp. *Mareſcallum*, fratrem *Godofredi*, qui *Supremum Ordinis Teutonici in Pruſſia Magiſterium* geſſit, & patrem *Cratonis* atque *Ulrici*; horum *ille* lineam *Uffenheimenſem* condidit, in ejus nepote *Johanne*, qui *Dynaſta in Speckfeld* audiit, iterum extinctam, tranſiitque *Speckfeldia* ad *Johannis* ſororium *Fridericum Dn. de Limpurg.* *Ulricus* proavus *Alberti* extitit, cui uxor *Eliſabetha Hanovica* jus in Comitatum *Ziegenhainenſem*, à matre *Eliſabetha C. à Ziegenhain* acquiſitum, attulit, idque ad liberos ex ſeſe genitos tranſmiſit; quibus proinde longa cum *Landgraviis Haſſiæ* controverſia nata eſt, quæ nepotum demum ætate in comitiis Wormatienſibus, Hohenloicorum intertrimento, terminata fuit.

4. *Alberti* filius *Crato* è *Margarita Oetingenſi* *Godofredum* & *Cratonem* ſuſcepit; prioris poſteritas in *Wolfgango* ejus nepote iterum defecit; altero natus eſt, præter complures alios, *Georgius*, quem omnes, quotquot è familia nunc ſuperant, *communem parentem* agnoſcunt, is enim è duplici conjugio *Praxedis C. à Sulz*, & *Helena Truchſeſſia de Waldpurg* *Ludovicum Caſimirum* & *Eberhardum* ſuſcepit, *duarum linearum*, quibus Hohenloici primariò diſtingui ſolent, autores, nempe: *Neoſteinenſis* & *VValdenburgica*. Illis verò Ferdinandus I. Auguſtus an. 1558. per Reſcriptum facultatem conceſſit, gentilitiis inſignibus ac familiari titulo, ſymbolum ac nomen *Langenburgenſis* dominii adjungendi; quippe quod jam à longo tempore, poſt extinctos priſtinos Dominos, in Hohenloicorum ditione fuerat.

5. *Neoſteinenſis* lineæ conditor *Ludovicus Caſimirus* filiorum quinque ex *Anna Solmenſi* parens factus eſt, è quibus quatuor in conjugio vixerunt, nec tamen niſi ſolus *Wolfgangus* ſtirpem propagavit: inter cæteros *Philippus* eminuit, militari virtute inſignis, in quo nihil deſiderari potuiſſe, *Thua-* Hiſt. Lib.
nus cenſuit, quàm in præcipiti ac feroci na- 136.
tura moderationem: is *Annam*, *Guilhelmi Aranſionenſis* filiam, in conjugio habuit, XXXIV. annos Ordinibus Belgii ſumma fide ac conſtantia militavit, & poſt ſocerum nefario ſcelere interfectum, puero adhuc *Mauricio*, vicarias opes, donec adoleſceret, eadem fide implevit. *Wolfgango* & *Magdalena Naſſovia* quatuor inprimis filii nati ſunt, videlicet: *Georgius Fridericus*, *Ludovicus Caſimirus*, *Crato* & *Philippus Erneſtus*: ex his *ſecundus* in militia adverſus Turcas ad *Strigonium* cœlebs vitam amiſit; à reliquis rami tres prodierunt: *VVeickersheimenſis*, *Neoſteinenſis* & *Langenburgicus*.

6. Enumeratæ de cætero fratrum quadrigæ ſoror fuit *Maria Agnes*, nupta *Philippo Erneſto*, ultimo *Comiti de Gleichen*; is prole deſtitutus cum fratribus uxoris ſuæ *pactum hæreditarium* inivit, easque, ſi absque liberis moriturus eſſet, ſucceſſores in Comitatu *Gleichenſi* conſtituit. Verùm cùm Duces Saxoniæ, quibus tanquam Landgraviis Thoringiæ magna Comitatus pars lege fiduciaria obnoxia erat, pactum iſtud ratum habere

nollent, hoc modo Hohenloicorum commodis conſultum fuit, ut reliqua etiam bona Gleichenſia, eaque allodialia Ducum Saxoniæ clientelæ ſubderentur; quo effectum eſt, ut illi pactum iſtud ſuo aſſenſu corroboraverint, & Hohenloici, ſororio absque prole defuncto, de prædicto Comitatu inveſtiti fuerint.

7. *Georgius Fridericus*, filiorum *VVolfgangi* natu maximus, in partitione patrimonii dominium *VVeikersheim* ſortitus eſt, tres præfecturas complectens: *VVeickersheim*, quod oppidum eſt ad *Tubarum*, *Schrozberg*, & *Hollenbach*. Clarum ille verò nomen bello ſuperiore Germanico conſecutus eſt, & nomine Regis Sueciæ *Circulum Suevicum* rexit, *Auguſtaq;* præfuit. Cum prima uxore *Eva Waldſteinia* aliquot prædia, in *Bohemia* ſita, dotis loco accepit, quæ poſtea Ferdinandus II. Imp. in fiſcum redegit, ſobolem verò nullam ex illa ſuſcepit; è ſecunda autem, quæ *Maria Magdalena Oetingenſis* fuit, gnatam unicam *Eleonoram Magdalenam*, quæ *Henrico Friderico* patrueli ſuo in *Langenburg*, apud quem pater ejus ultimos vitæ annos, propria ditione à Cæſareis detentâ, exegerat, in manum convenit. Perfunctus eſt vitæ munere an. 1645. d. 7. Jul.

8. *Cratoni*, alteri *Wolfgangi* filio, *Neoſteinenſe* dominium obtigit; quod comprehendit oppidum *Neuenſtein*, *Forchtenberg*, *Cunzelſau*, *Michelbach* aliaque: habuit ille in conjugio *Sophiam C. Palatinam in Birckenfeld*, a. 1676. d. 6. Nov. mortuam, ille verò jamdum an. 1641. d. 18. Apr. fatis conceſſit; poſtquam XIV. liberorum pater factus eſſet. Sequioris ſexus octo fuere, è quibus ſola ſuperat *Eleonora Clara*, *Guſtavo Adolpho C. Naſſovio Sarapontano* an. 1661. nupta; è reliquis, præter illas quarum fata *Rittershuſius* notavit, *Anna Dorothea*, *Joachimi Erneſti C. Oetingenſis* ſecunda uxor an. 1646. *Margarita Hedvvigis*, *Caroli Ottonis C. Palatini* conſors an. 1676. d. 14. Dec. *Sophia Magdalena* & *Eva Craſſtelina*, innuptæ, *illa* an. 1680. *hæc* an. 1651. d. 2. Jan. deceſſerunt. Inter mares, quorum ſex fuere, *Crato Magnus* & *Maximilianus* vivere deſierunt *hic* an. 1658. d. 21. Mart. *ille* an 1670. d. 6. Oct. uterque cœlebs. Reliqui quatuor, parte hæreditatis *Weickersheimicæ* aucti, ſuperſtites ſunt, atque an. 1677. m. Dec. interpoſitis parariis & concordiæ arbitris, Legatis ſcilicet Electoris Palatini, nec non Epiſcopi Bambergenſis & Herbipolitani, de diviſione inter ſe tranſegerunt.

9. *Senior* totius familiæ *feudorumq;* *Adminiſtrator* in præſentia eſt

JOHANNES FRIDERICUS, *Comes in Hohenloe & Gleichen*, *Dn. in Langenburg & Cranichfeld.* Is in lucem ſuſceptus eſt an. 1617. d. 31. Jul. ſedemque *Oeringæ* fixit, quod eximium eſt oppidum in confiniis Franconiæ & Ducatus Wirtenbergici ſitum, Gymnaſio ornatum, & toti familiæ commune, cujusque portio, quanta nempe ad *Neoſteinenſem* lineam ſpectat, cum aliis præfecturis in dicta ditionum diviſione illi obtigit. Sociavit ſibi matrimonio *Ludovicam Amœnam*, è *Ducibus Holſatiæ* prognatam, patre *Friderico in Norburg*, matre *Eleonora Anhaltina.* Liberorum ex hoc conjugio natorum ſylloge hæc eſt:

I. *Fridericus Crato*, n. 22. Febr. 1667.
II. *Sophia Eleonora*, n. 18. Aug. 1668.
III. *Ioh. Erneſtus*, n. 24. Mart. 1670.
IV. *Carola Ludovica*, n. 4. Nov. 1671.
V. *Maria Chriſtiana Amœna*, n. 26 Aug. 1673.
VI. *Carolus Ludovicus*, n. 23. Sept. 1674.
VII. *Sophia Eliſabetha*, n. an. 1676. †.
VIII. *Auguſta Friderica*, n.
IX. *Eliſabetha Iuliana*, n. 20. Febr. 1679. †. eod. an.
X. - - - - nata an. 1680. & poſt baptiſmum iterum extincta.

10. SIGFRIDUS, *C. in Hohenloe & Gleichen* &c. S. R. I. *Eques*, *Colonellus & Director Comitatus Hohenloici*, *Weickersheimium*, quod in diviſione ſortitus eſt, incolit, hauſit auram vitalem an. 1619. d. 28. Aug. primisque ſed infauſtis nuptiis duxit *Mariam de Kaunitz*, viduam *Comitis ab Hodix*, quæ cruenta morte, dum per noctem lumina ſopor oppreſſit, è vita, incerto percuſſore, ſublata fuit: multos demum poſt annos, nempe an. 1678. ille ad ſecunda vota tranſiit, copulando ſibi *Sophiam Amaliam*, *Friderici C. Palat. Bipontini* ex *Anna Juliana Naſſovia* filiam; prolem verò nondum genuit.

11. WOLFGANGUS JULIUS, *Comes in Hohenloe & Gleichen* &c. S. R. I. *Eques*, *S. Cæſ M. Campi Mareſcallus*, anno 1622. d. 3. Aug. natus, bello Turcico ſuperiore magna virtutis documenta edidit, famamque ſibi peperit, ut longè devium licet à veritate tenuiſſe dicendus ſit *Bapt. Nani*, Princeps cæteroquin Hiſtoricorum noſtri ævi, qui in *parte ſecunda Hiſt. Venetæ*, quo loco Supremos Ductores copiarum Chriſtianarum, qui *Caniſiæ* obſidionem an. 1664 irrito conatu tentaverant, nempe *Petrum C. Strozzium*, *Nicolaum C. Zdrinum*, & *Hohenloicum* noſtrum, inter ſe comparat, ita de *poſtremo* protervè fatur: *L' Hollac imperito nell' armi, ſtimava di mantenerſi in credito col riprendere gli altri, e contendere qualunque propoſta.* Lib. 9. p. 101. In partitione ditionum ille *Neoſteinium*, ubi etiam domicilium inſtituit, nactus

ctus eſt; *Wilmersdorf* ad *Zennam*, qui locus in *Baronum à Burgmilchling* peculio quondam fuerat, pretio ſibi comparavit, & in dotalitium conjugi ſuæ, eo ferunt, deſignavit; ea *Sophia Eleonora, Joachimi Erneſti D. Holſat. Plœnenſis*, & *Dorothea Auguſta Holſ. Gottorpienſis* filia eſt; liberis caret.

12. JOHANNES LUDOVICUS, *C. in Hohenloe & Gleichen* &c. lucem primitus aſpexit an. 1615. ipſis Cal. Januarii, ei in ſæpè dicta diviſione portio ſua in *Gleichenſi* Comitatu obtigit, habitationem verò in *Künzelſau* fixit: vitæ thorique ſociam an. 1681. m. Apr. adſcivit, nempe *Magdalenam Sophiam, Joachimi Erneſti C. Oetingenſis* è tertia conjuge *Anna Sophia Palatina* gnatam, è qua ſobolem nondum ſuſcepit.

13. *Langenburgici* rami ſator *Philippus Erneſtus* cùm ao. 1618. ſeculo valedixiſſet, complures liberos, ex *Anna Maria Solmenſi*, an. 1634. d. 20. Nov. defuncta, genitos, poſt ſe reliquit. Inter filias ſola ſuperat *Maria Juliana*, quæ primis nuptiis *Joh. Wilhelmo Dn. de Limpurg in Gaildorf*, ſecundis *Franciſco Limpurgio in Speckfeld* in manum convenit. Gnati ſeptem fuere, è quibus quatuor natu majores ad virilem ætatem non pervenere; quintus *Joachimus Albertus Kirchbergam* incoluit, vitamque usque ad an. 1675. d. 15. Jul. ἄγαμος produxit; ita ut non niſi natu minimus nunc ſuperſtes ſit.

14. Is eſt HEINRICUS FRIDERICUS, *C. in Hohenloe & Gleichen, Dn. in Langenburg & Cranichfeld.* Prodiit in lucem an. 1625. d. 7. Sept. & priore matrimonio ſibi an. 1652. d. 25. Jan. ſociavit *Eleonoram Magdalenam*, *Georgii Friderici* patrui ac tutoris ſui filiam unicam, quam poſt quinquennium d. 14. Nov. ao. 1657. iterum amiſit, quatuor liberorum ex ea pater factus, qui cuncti immatura ætate extincti, quorumque nomina hæc ſunt: (I.) *Sophia Maria*, n. 7 Mart. 1653. †. 1. Jul. e. a. (II.) *Philippus Albertus Fridericus*, n. 19 Apr. 1654. †. (III.) *Maria Magdalena*, n. & †. an. 1655. (IV.) *Erneſtus Eberhardus*, n. 10. Sept 1656. & an. 1671. d. 30. Mart. *Argentorati* variolis extinctus. Secundis nuptiis *Heinricus Fridericus* an. 1658. d. 5. Jul. ſibi junxit *Julianam Dorotheam*, *Wolfgangi Georgii C. in Caſtel* filiam, è qua procreavit

I. *Albertum Wolfgangum*, n. 7. Jul. 1659.
II. *Chriſtinam Julianam*, n. 12. Apr. 1661. †.
III. *Ludovicum Chriſtianum*, n. 8. Febr. 1661. †.
IV. *Philippum Fridericum*, n. 9. Jan. 1664. †.
V. *Sophiam Chriſtinam Dorotheam*, n. 6. Febr. 1666 †.
VI. *Ludovicam Carolam*, n. 15. Apr. 1667.
VII. *Chriſtianum Cratonem*, nat. 15. Jul. 1668.
VIII. *Eleonoram Julianam*, n. 1. Oct. 1669.
IX. *Mariam Magdalenam*, nat. 14. Auguſt. 1670. †.
X. *Fridericum Eberhardum*, n. 24. Nov. 1672.
XI. *Johannam Sophiam*, n. 16. Dec. 1673.
XII. *Chriſtinam Mariam*, n. 31. Jan. 1675.
XIII. *Mauritium Ludovicum*, n. 11. Febr. 1676.
XIV. *Auguſtam Dorotheam*, n. 2. Jan. 1678.

15. Ad *Waldenburgicam* nunc accedamus lineam, cujus autor *Eberhardus* dictus eſt. Is ex *Agatha C. Tubingenſi Georgium Fridericum* ſuſcepit, trium filiorum è *Dorothea Ruthena de Plauven* patrem, videlicet: *Ludovici Eberhardi, Philippi Heinrici*, & *Georgii Friderici*, à quibus rami totidem, *Pfadelbacenſis*, *Waldenburgicus*, & *Schillingsfurſtenſis* provenerunt. Ex his *medius* haud ita pridem exaruit, licet ſator ejus *Philippus Fridericus* (cui in diviſione patrimonii dominium *Waldenburgenſe*, à caſtro montano ſic dictum, cum præfecturis *Untern-Steinbach*, *Meinard*, & *Heimbach* obtigerat) è *Dorothea Walpurgi* agnata ſua complures liberos ſuſtuliſſet, filias nempe ſex, gnatos quinque; illæ omnes, non minus ac filii, vivere deſierunt, nimirum *Magdalena Juliana*, *Maximiliani Wilibaldi Truchſeſſii C. in Wolfegg* uxor, an. 1645. d. 11. Nov. *Sophia Eliſabetha* an. 1621. d. 18. Jun. *Eva Dorothea*, *Johanni Ludovico Rheingravio* nupta, an 1678. d 5. Febr. *Walpurgis Dorothea, Praxedis Martha*, & *Eleonora Anna Euſebia*, innuptæ. Inter filios *Joh. Erneſtus*, *Joh. Chriſtianus* & *Maximilianus Heinricus* virilem ætatem non pertigere.

16. *Wolfgangus Fridericus*, natu maximus, *Evam Chriſtinam*, agnatam è *Langenburgica* linea, thalamo an. 1646. d. 14. Aug. ſibi junxit, & novem liberorum parens ex ea factus an. 1658. d. 21. Mart. vitam cum morte commutavit, poſtquam ſobolem maſculam turbato mortalitatis ordine omnem extuliſſet; univerſæ autem prolis catalogum, qui in *tab. Ritterhuſ.* mancus eſt, dabo:

I. *Dorothea Maria*, n. 13. Jul. 1647. & *Philippo Alberto Dn. de Limpurg in Gaildorf* haud auſpicatò nuptui locata, ab eo enim poſt aliquot annorum non infœcundum contuberniom repudiata, pediſſequæ ſuæ thalamum vacuum relinquere neceſſe habuit.

II. *Suſanna Sophia Ludovica*, n. 6. Jul. 1648 nupta an. 1681. *Friderico Eberhardo C. in Lowenſtein & Wertheim*, pronuper autem vidua facta.

III. *Carolus Philippus Fridericus*, n. 21. Jul. †. 8. Dec. 1649.

IV. *Maria Juliana*, n. & †. 6. Maji 1650.
V. *Joachimus Heinricus*, n. 12. Maji †. 5. Sept. 1651.
VI. *Anna Iſabella Eleonora*, n. 22. Nov 1652.
VII. *Philippina Friderica Chriſtina*, n. 28. Febr. 1654. †. 22. Maji 1662.
VIII. *Georgius Fridericus*, n. 26. Maji †. 4. Jun. 1655.
IX. *Maria Clara*, n. 1. Febr. †. 4. Mart. 1657.

17. *Philippus Godofredus*, Wolfgangi Friderici frater ac ſucceſſor, penatibus ſuis induxit *Annam Chriſtinam Dn. de Limpurg*, cum qua nun niſi ſequiotis ſexus prolem genuit, atque an 1679. d. 14. Dec. fato ſuo functus tamum quoad mares terminavit, ditionemque ſuam partim ad agnatos *Pfadelbacenſes*, partim ad *Ludovicum Guſtavum Schillingsfurſtenſem* transmiſit. Filiarum ejus nomina hæc ſunt:

I. *Dorothea Eliſabetha*, n. 12. Oct. 1650. nupta *Hiskiæ* agnato in *Pfadelbach* an. 1666.
II. *Catharina Sophia*, n. 10. Oct. 1652. †. 24. Mart. 1670.
III. *Anna Iuliana*, n. 15. Dec. 1654.
IV. *Dorothea Chriſtina*, n. 22. Nov. 1656. & an. 1671. *Georgio Alberto C. ab Erpach* elocata.

18. *Pfadelbacenſem* ramum *Ludovicus Eberhardus* profevit. Is è ditionibus paternis *Pfadelbacenſe* dominium, eum præfectura *Sindringen* ad *Cocharum* obtinuit, & ex uxore *Dorothea Erpachia* liberos octo genuit; filiæ, quarum quinque fuere, omnes vivere deſierunt: tres in conjugio, ceu è *tabula* patet, duæ innuptæ, nempe *Agatha Erneſta* an. 1647. & *Eliſabetha* an 1655. E filiis *natu maximus* primum ætatis annom non ſuperavit; proximus ab eo *Fridericus Crato* ad annum usque 1681. d 14. Apr. vixit, & è conjuge ſua *Floriana Erneſta D. Wirtembergæ*, an. 1657. d. 16 Febr. ducta, liberos quinque, ſed βραχυβίους, ſuſcepit; quorum nomina hæc fuerunt: (I.) *Eberhardus Fridericus Erneſtus*, n. 2. Jun † 10. Jul. 1659. (II.) *Chriſtianus Albertus*, n. 19. Maji †. 3. Sept. 1660. (III.) *Sylvius Erneſtus*, n. 13 Mart †. 1. Nov. 1663. (IV.) *Friderica Floriana*, n. 5. Nov. 1664. † 3. Sept. 1665. (V.) *Philippa Carola Johanna*, n. 21. Febr. 1667. †. 29. Apr. 1668.

19 *Natu minimus* è Ludovici Eberhardi filiis tamum *Pfadelbacenſem* nunc ſuſtentat, is eſt

HISKIAS, *C. in Hohenloe, Dn. in Langenburg*, editos in lucem an. 1631. d 8 Sept. maritus *Dorotheæ Eliſabethæ*, agnatæ ſuæ è *Waldenburgica* linea, an. 1666. m. Majo ductæ, & patet

I. *Chriſtina Dorothea Auguſta*, n. 24. Mart. 1667. †. 13. Sept. 1675.
II. *Ludovici Godofredi*, n. 8. Dec. 1668.
III. *Iohan. Friderici*, n. 10. Jul. 1670. †. 2. Aug. 1677.
IV. *Erneſta Sophia*, n. 17. Jul. 1671. †. 9. Apr. 1672.
V. *Caroli Cratonis*, n. 25. Jan. 1673. †. 9. Apr. 1678.
VI. *Philippi Chriſtiani*, n. 20. Dec. 1673. †. 3. Apr. 1677.
VII. *Wilhelmina Dorothea*, n. 4. Sept. 1675. †. 13. Jul 1676.
VIII. *VVilhelmina Sibyllæ Carola*, n. 21. Maji 1678.
IX. *Maria Catharina Sophia*, n. 28. Febr. 1680.
X. *Chriſtina Iuliana*, n. 3. Dec. 1682.

20. Reſtat ramus *Schillingsfurſtenſis*, quem *Georgius Fridericus Junior* condidit; Is enim in diviſione patrimonii dominium *Schillingsfurſt* eum præfectura *Bartenſtein* nactos eſt. Obiit [illegible] diem an. 1635; poſtquam ex uxore *Dorothea Sophia Solmenſi*, quæ anno demum 1660. d. 8. Jan. è vivis exceſſit, ſedecim liberos ſuſtuliſſet, filias ſex, gnatos decem; illas quidem omnes, præter ſolam *Carolam Chriſtinam*, *Georgii Erneſti C. Erpacenſis* viduam, deceſſiſſe accepi; notandum autem tertiam inter eas *Philippam Sabinam*, an 1620. d. 26. Febr. natam, in conjugio *Friderici C. de Wied* vixiſſe, atque an. 1682. d. 24. Nov. ad meliorem vitam abiiſſe. E filiis, poſt illos, quorum emortuales in *tab. Rittershuſ* memorantur, *Crato* an 1643. obiit. *Joachimus Albertus*, an. 1628. d. 9 Novemb. natus, *Thorunii* an. 1656. d. 29. Maji morbo militari periit, *Erneſtus Otto* an 1664. d. 7. Octobr. Viennæ eodem morbo extinctus eſt, eum in reditu eſſet ex Ungaria, ubi *Subcolonellus* Legionis Equeſtris Circoli Franconici prælio ad *S. Gotthardum* interfuerat, virtutisque ſuæ documenta ediderat; *Ludovicus Axel* intra primum vitæ menſem ſpiritum amiſit. *Chriſtianus* nomine Electoris Bavariæ *Neagora* in Palatinatu ſuperiore præfuit, uxoremque duxit *Luciam C. ab Hazfeld*, è qua an. 1675. d. 1. Jon. defunctus filias quatuor, gnatumque unicum poſt ſe reliquit; illarum nomina hæc ſunt: (I.) *Philippina Maria*, n. 3. Octobr. 1659. (II.) *Chriſtiana Lucia*, nat. 9. Apr. 1661. (III.) *Dorothea Eleonora*, n. 9. Apr. 1661. †. 24. Aug. 1683. (IV.) *Maria Anna Adelhaid*, n. - - - - Filii unici nomen ſic ſe habet:

PHILIPPUS CAROLUS CASPAR, *C. in Hohenloe, Dn. in Langenburg*, hauſit auram vitalem anno 1668.

21. Qui

21. Qui è *Georgii Friderici* liberis maſculis ſolus in vivis ſupereſt, is hoc titulo cluit: LUDOVICUS, GUSTAVUS, *C. in Hohenloe, Dn. in Langenburg, S. Caſ. M. Camerarius, Conſiliarius Aulico-Imperialis & Conſiliarius bellicus*, multis legationibus, quas apud Ordines Imperii, inprimis Circuli Franconici, ſumma prudentiæ & dexteritatis laude obiit, celebratus; ſui editus eſt in lucem an. 1634 d. 8. Jun. & uxorem ex eadem, qua frater Chriſtianus familia ſibi delegit, nempe: *Mariam Eleonoram, Hermanni C. Hazfeldici* filiam, eodemq; ie cum illo die, qui 18. Febr. an. 1658. fuit, nuptias celebravit: eam cùm fatorum iniquitas rapuiſſet, ſecundis votis in thalamum anno 1668. adſcivit *Annam Barbaram, Philippi Ervvini B. à Schonborn* gnatam; ex utroque conjugio prolem generavit. E *priore*

I. *Fridericum Hermannum*, nat. 15. Oct. 1658 †.

II. *Carolam Sophiam*, n. 13. Jan. 1660. †.

III. *Carolum VVilhelmum*, n. & †. 3. Apr. 1661.

IV. *Henricum Mauritium*, n. 17. Maji †. 17. Sept. 1662.

V. *Philippum Ernestum*, *Canonicis Moguntinenſibus* a ſcriptum

VI. *Fridericam Mariam Chriſtinam*, n. . . †. . .

& *duos* adhuc *mares* brevis ævi, quorum nomina explorare, non fuit integrum.

22. E *poſteriore thoro* prodiere

I. *Iohannes Philippus*, n. an. 1669.

II. *Maria Anna*, n. an. 1670 †.

III. *Anna Ludovica*, n. an. 1672.

IV. *Sophia Maria Anna*, n. an. 1673.

V. *Hedvvigis Anna Thereſia*, n. ao. 1674.

VI. *Anna Auguſta*, n. an. 1675.

VII. *Maria Anna Ioſepha*, nat. m. Febr. 1678.

23. *Scutum*, quo Comites ab Hohenloe uti ſolent, *quadripartitum* eſt: area 1. & 4. *argentea duos leopardos nigros* defert, quod *gentilitium* δεῖγμα eſt; 2. & 3. *transverſim ſecta*, parte ſuperiore *nigra leonem aureum gradientem*, inferiore *aurea octo rhombos nigros* continet, quod *Langenburgicum* ſymbolum eſt. *Galeæ* imponuntur *duæ*: è priore *gentilitia inter flammas rubentes expanſis alis aquila argentea*, ſive potiùs *Phœnix*, proſpicit; altera *Langenburgica* coronata inter *cornua duo nigra* ſuſtinet *exorientem leonem ſcutarium coronatum*: *Phaleræ* circumvolitant *nigra* & *aurea*.

24. *Neoſteinenſi* lineæ clypeus hic *Gleichenſi* parmula auctus eſt, quam medio ejus loco imponunt, exhibentem *leonem argenteum, auro coronatum*, in campo *cæruleo*: *galeis* etiam *novam* interjiciunt, eamque *coronatam*, quæ exhibet προτομὴν *leonis argentei*.

CAP. V.

DE DOMINIS AC PINCERNIS A LIMPURG.

Qui Illuſtriſſimam *Limpurgiorum* in Franconia gentem à priſcis *Franconiæ Ducibus*, atque adeò Conradi II. Imperatoris agnatis derivant, etiamſi graduum ſeries temporum injuria obliterata edi nequeat, haud levi mihi videntur duci conjecturâ; certè multum ei fidei adſtruunt *inſignia*, tam *cuſpidum*, quàm *clavarum argentearum*, quibus familia hodienum utitur: quemadmodum enim *cuſpides* illas ab omni tempore Franconiæ Ducatus teſſeram fuiſſe extra controverſiæ aleam poſitum eſt; ita & *clavas* ab Imp. Conrado II. geſtas, cœnobiumque ab ipſo fundatum, cui *Limpurg* nomen, illis ſymboli loco uſum eſſe è veteri marmore probari, Celebratiſſimus *Spenerus* refert. Ne- *Op. Her. c. 10. §. 4.*
que abludunt ab hac ſententia, quæ *Harprechtus* JCtus in *Parentalibus Eberhardi Limpurgii*, an. 1622 mortui, de gentis origine diſſeruit: *Quod ex Ducum vetuſtiſſimorum Francorum*, inquit, *familia & proſapia ſive radice generoſiſſima ſtirps Pincernarum Limpurgenſium primitus repullulavit, vel inde manifeſtiſſimè liqueſcit, quod avorum noſtrorum memoria Godofredus a Limpurg primus in publicis Scriptis & Diplomatibus ſeſe Francorum Ducem ſcripſit, monetisq; eum titulum incudi voluit, non quidem ventoſa aliqua ambitionis prurigine, ſed Ducalis ſuæ eminentiæ tuendæ cauſa.*

2. Cl. *Rittershuſius* ſtirpem à *VValdramo Duce* quodam *Limpurgi* deduxit, in quo *Chriſtoph. Fræſchlinum*, qui illam itidem enumeravit, ſecutus eſſe videtur; verùm huic ſententiæ calculum ſuum addere haud immeritò *Spenerus* dubitavit, hanc præcipuè ob cauſam, quod jam an. 1180. mentio fiat cujusdam *Godofredi, Domini Limpurgici & S. R. Imperii Hereditarii Pincernæ*, a quo adeò non diù poſt mortem *Waldrami* illius, quem an. 1139. vel 1140. obiiſſe ferunt; de quo tamen apud *Fræſchlinum* altum ſilencium. Inde verò id etiam patet, à pluribus jamdum ſeculis *Pincernatus S. R. Imperii* munus in familia fuiſſe; & poſt *Godofredum* ſeculo quoque decimo tertio *Ulrici* cujusdam *Limpurgii* memoria (*Cruſio* teſte) in inficiatione aliqua, in gratiam Clauſtralium Dominorum *de* *Annal. Suev. P. 3.*
Lorch an. 1280. conſignata, repetitur. *Impe-* *l. 2. c. 18.*
rialis Aulæ Pincernæ axioma, e honeſtatis. Explent verò in hoc munere Limpurgii vices Regis Bohemiæ, quippe quem Archipincernam Imperii eſſe neminem latet.

3. Dividitur ſtirps *Limpurgica* in *ramos*

duos, quos tribus fermè retro ſeculis produxit: namque *Fridericus Limpurgius*, qui an. 1414. deceſſit, cuique uxor *Eliſabetha Hohenloica Speckfeldiam* attulit, præter alios filios Eccleſiaſticam vitam amplexos, inter quos etiam *Godofredus Epiſcopus Herbipolitanus* fuit, genuit quoque *Conradum* ac *Fridericum*; quorum ille *Gailndorfenſem*, hic *Speckfeldicam* lineam condidit. Ad *Gailndorfenſem*, præter Dynaſtiam hujus nominis, *Schmidelfeld* etiam & *VVelzen* pertinent; altera, præter *Speckfeldicum* dominium, Dynaſtiam *Ober-Suntheim*, haud procul Hala Suevorum extra Franconici Circuli limites ſitam, tenet. In hac *Majoratus* introductus fuit, in Gailndorfenſi non item.

4. Hæc etiamſi maſculis omni propemodum tempore abundaverit; attamen inde à *Conrado* ejus autore per ſex generationes non niſi unicus in qualiber ſobolem procreavit, donec patrum demum noſtrorum memoria *Joachimus Godofredus* & *Johannes Wilhelmus*, *Alberti* & *Æmiliæ B. a Rogendorf* filii, naturam rerum parentem benigniorem experti, uterque ex ſe prolem genuit; noſtra autem ætate atque adeò nuper admodum ad unicum iterum marem hæc linea redacta eſt: videlicet è *Joachimi Godofredi* filiis, quos è *Barbara Dorothea C. Oetingenſi* ſuſcepit, non niſi primogenitus *VVilhelmus Ludovicus* vir factus eſt, ducta in matrimonium *Eliſabetha Dorothea*, agnata è *Speckfeldiis*; ſed biennio pòſt anno ſcilicet 1657. fatis conceſſit, cùm non niſi filiam unicã *Dorotheam Eliſabetham* an 1656. d. 23 Nov in lucem ſuſcepiſſet: ea nunc in conjugio *Wilhelmi Heinrici in Schmidelfeld*, qui ei propior ſobrino eſt, vivit. Inter fratres *Wilhelmi Ludovici* ſolus *Otto Heinricus* adoleſcentiæ annos ſuperavit, an. 1653. d. 24 Sept. in Galliis vivis exemptus.

5. *Johannes Wilhelmus*, qui *Welzen* incoluit è *Maria Juliana Hohenloica* aliquot liberos genuit, filias duas, quarum *major natu* tertium menſem non explevit; altera *Sophia Eleonora*, poſt fata patris an. 1655. d. 29. Nov. in lucem edita, *Volratho* agnato in *Speckfeld* an. 1673. nupſit. Filii quinque fuere, quorum tres immatura ætate mors oppreſſit, duo longiorem vitæ uſuram ſortiti ſunt. Inter hos natu major *Philippus Albertus Gailndorfii* domicilium inſtituit, & *Dorotheam Mariam*, *Wolfgangi Friderici C. ab Hohenloe in Waldenburg* filiam, fœdere jugali an. 1667. ſibi ſociavit, & aliquot liberos utriusq; ſexus, at βραχυβίους, ex ea genuit; poſtea verò ejus pertæſus, ignobilem mulierculam penatib⁹ induxit, eamq; mutata priùs religione & accepta diſpenſatione ſollemni ceremonia an. 1680. d. 4 Oct. ſibi copulavit, & juſtæ uxoris loco habuit. Cum autem jam id etiam moliretur, ut liberos, quos ex ea procreaturus fortè eſſet, ſucceſſionis capaces redderet, morte oppreſſus & rebus humanis exemptus fuit; quod quidem ſub finem menſis Aprilis an. 1682. contigit.

6. Solus itaque in linea *Gailndorfenſi* nunc ſupereſt frater Philippi Alberti natu minor, qui *Schmidelfeld* incolit, & hoc nomine gaudet:

WILHELMUS HEINRICUS, *Dominus Limpurgi, S.R.Imp. Pincerna Hæreditarius & Semper Liber.* Prodiit in lucem an. 1652. d. 27. Jun. connubioq; ſibi junxit *Dorotheam Eliſabetham* agnatam, *Wilhelmi Ludovici* patruelis ſui filiam; è qua gnatam unicam, an. 1677. d. 8. Maji natam, ſuſtulit.

7. *Speckfeldicus* ramus, ad quem nunc deflectit ſermo, Gailndorfenſem fœcunditate nunquam non ſuperavit; hac tamen tempeſtate præcipite adeò Illuſtris familiæ fato, ad mares tantum duos redactus eſt. Sator ejus *Fridericus* dictus fuit: Is an. 1474. ſupremum diem obiit, & abavus extitit alterius *Friderici*, qui in aula Ludovici Electoris Palatini Supremam Præfecturam geſſit, atque è duplici conjugio *Eberhardum & Heinricum* filios genuit; à quibus duo palmites orti ſunt: *Speckfeldicus*, *ſpeciatim* ſic appellatus, & *Suntheimenſis*; poſterior ante aliquot annos exaruit, cùm *Heinricus Caſimirus*, *Heinrici* è filio *Ludovico Caſimiro* nepos, an. 1676. d. 13. Maji de vita deceſſiſſet, nullis ex uxore ſua *Eleonora Sophia Dorothea Wild-& Rhein-Gravia in Daun*, *Joh. Ludovico* gnata, liberis ſuſceptis. Superſtes autem eſt ejus ſoror *Eliſabetha Dorothea*, an. 1639. d. 10. Oct. in lucem edita; quæ, poſt prioris mariti *VVilhelmi Ludovici* agnati ſui è linea *Gailndorfenſi* fata, *VVolfgango Theodorico C. de Caſtel* in manum convenit.

8. *Eberhardus*, qui *Speckfeldicum* palmitem proſevit, in aula Wirtenbergenſi Supremi Præfecti Aulico-Provincialis munere functus eſt, & è *Catharina C. ab Hanau* aliquot liberos, inprimis gnatos duos genuit: *Philippum Ludovicum* & *Georgium Fridericum*: ille nonniſi filiæ unicæ, in *Caſtellenſem* familiam elocatæ, pater factus eſt; *alter* verò, cùm an 1651. vitam cum morte commutaſſet, filios quatuor, è *Magdalena Eliſabetha C. ab Hanau* ſuſceptos, poſt ſe reliquit. Ex his *primus* & *ultimus* vivere interea deſierunt, nempe *Joh. Philippus* anno ſtatim 1653. *Franciſcus* verò primogenitus a. 1673. d. 16. Nov. Is *Mariam Julianam Hohenloicam*, *Joh. VVilhelmi* agnati ſui in *VVelzen* viduam, penatibus ſuis ao. 1663. induxerat, ſed non niſi filiam unicam *Philippinam Chriſtinam Mariam*, in ortu, quem m. Sept.

anno

anno 1666. habuit, extinctam, ex ea genuerat.

9. Reliqui duo *Georgii Friderici* filii in vivis adhuc ſunt; inter eos potior naſcendi ſorte eſt, & *Majoratum* tenet VOLRATHUS, *Dominus Limpurgi*, *S. R. Imperii Pincerna Hæreditarius & Semper Liber*, hauſit is auram vitalem an. 1641. d. 21. Jun. & an. 1673. m. Sept. in matrimonium duxit *Sophiam Eleonoram*, fratriæ ſuæ è priore marito *Joh. Wilhelmo Dn. de Limpurg* filiam, quæ poſtquam duplicem ſobolem, marem & fœmellam, videlicet *Johannem Fridericum Philippum*, n. 27. Jul. an. 1676. ſed ſequentis menſis d. 24. iterum extinctum, & *Wilhelminam Dorotheam*, n. 1. Nov. 1677. ſuperſtitem, enixa eſſet, malis divulſa querimoniis à marito diſceſſit, atq; ad matrem ſuam, *Welzenii* degentem, filiolam ſecum trahens ſeſe recepit; verùm año ſuperiore 1682. interpoſitis parariis priſcam rediiſſe Venerem & diductos jugo coëgiſſe aheneo, prolemque ſed mollioris ſexus, pignus reſtitutæ concordiæ, natam ipſis intereà eſſe accepimus.

10. GEORGIUS EBERHARDUS, *Dominus Limpurgi* &c. Volrathi germanus, lucem primitus aſpexit an. 1643. d. 3. Oct. atque an. 1679 d. 9. Sept. in thalamum adſcivit *Johannam Polyxenam*, *Emiconis C. Leiningenſis in Dagsburg* è *Dorothea Wadeccenſi* filiam; è qua genuit *Philippum Fridericum Carolum*, n. 18. Apr. †. 15. Aug. 1681.

Spen. Op. Her. l. 1. c. 19. 11. *Scutum* Dominorum de Limpurg *quadripartitum* eſt: area 1. & 4. *rubea quatuor cuſpides argenteas aſcendentes* continet, 1. & 3. *cærulea quinque argenteas clavas Trojanas*, 3. 2. defert. In corde ſcuti *ſcyphus aureus* conſpicitur, *Pincernatus* ſymbolum. *Caſſides duæ* incumbunt: quarum *prior* coronata *par cornuum*, *coloribus ſcuti per cuſpides ſectorum* ſuſtinet, ex utriusque autem hiatu *vexillum* dependet, iisdem coloribus pictum; *poſteriori* galeæ *crater* impoſitus cernitur: *Phaleris* ornatur hinc *argenteis* & *rubeis*, iſthinc *argenteis* & *cæruleis*.

CAP. VI.

DE COMITIBUS A LÖWENSTEIN ET WERTHEIM.

QUo illuſtrior eſt *Comitum de Lovvenſtein* ortus, eò quoq; notior, neque quemquã, niſi planè in Germanica Hiſtoria hoſpitem, ignorare arbitror, eos à *Friderico Victorioſo*, *Comite Palatino*, Ludovici III. Electoris filio ſanguinem ducere; qui cùm, fratre ſuo natu majore atque Electore *Ludovico* IV. fatis functo, filii ipſius unici *Philippi* tutelam geſſiſſet, & Electoratum adminiſtraſſet, ne finitò annorum curriculo in *Aurea Bulla* præſcripto, & Philippo ad juſtam & moli regiminis parem ætatem perveniente, à gubernaculis diſcedere cogeretur, atque adeò ad humiliorem conditionem redigeretur, id conſilii cepit, ut an. 1451. Philippum ſollemni ritu in filium arrogaret, & unicum utriusque Principatus hæredem nuncuparet; ſibi verò Electoratum, quoad in vivis eſſet, deligeret, promiſſo tamen & pacto perpetuo cœlibatu. Sed cùm hujus poſteà ipſum pertæduiſſet, animum ad conjugium adjecit, & quia, ut æqualem vitæ thorique ſociam ſibi quæreret, conventione memorata prohibebatur, re cum nepote, agnatisque communicata, duxit an. 1461. in matrimonium *Claram a Tettingen*, nobili genere natam, eamque legitimæ uxoris loco habuit; neque infœcundum conjugium hoc fuit, ſed filii duo ex eo provenere, quibus genitor de ſuo patrimonio, aſſentiente filio adoptivo, dominia quædam aſſignavit; cumque major natu ex illis *Fridericus*, Canonicus *Wormatienſis* & *Spirenſis*, patris fata prævertiſſet, alterum *Ludovicum* in poſſeſſionem illorum vivus immiſit, *Comitisque* axioma ipſi ab Imp. Maximiliano I. impetravit. Poſtquàm verò an. 1476. è ſeculo exiiſſet, *Philippus* Elector omnes illas Dynaſtias (ſola *Scharfeneccia* excepta) ad ſe recepit, & permutationis nomine *Comitatum Lövvenſteinenſem* ſubſtituit, quem ab ultimo ejus Comite Ludovico *Fridericus Victorioſus* an. 1441. XIV. millibus aureis Rhenanis emerat, quemadmodum *Autor Stemmatis Leoſteniani*, an. 1624. *Francofurti* editi, uberiùs id recenſet.

2. *Ludovicus*, cùm *bello Bavarico* Ruperti Palatini partibus adhæreret, ab *Vlrico D. Wirtenbergico*, cui proſcriptionis Imperialis executio à Cæſare demandata, *Comitatu Lovvenſteinenſi* exutus eſt; eumque vix tandem recepit, bona tamen parte mutilatum, & *clientela* oneratum. Habuit in conjugio primò *Eliſabetham Montfortiam*, dein *Sophiam Beckelinam*, *Conradi C. Tubingenſis* viduam; ex hac nullam, è priore verò multam ſobolem ſuſtulit, atque an. 1524. vivendi finem fecit. Neſcio autem utrum ad ipſum, an ad filium ejus cognominem attineat, quod in *Poſtilla Philippi Melanchtonis* à *Pezelio* edita legitur his verbis: *novi Comitem valdè eruditum, excellentem ingenio & conſilio*, Ludovicum de Tom. I. p. 544. Lövvenſtein, *qui gratus erat Imperatori Maximiliano I. & multis aliis Principibus. Is cùm male regeret mores, propter incontinentiam interfectus eſt à quodam ſuo Scriniario, quem ablegaverat aliò ad literas alteri cuidam perferendas*

dat; ſed Scriniarius ſuſpicans aliquid mali, cum ſimulaſſet abitum, abdidit ſe in domo, & cùm Comes lectum uxoris peteret, eum interfecit.

3. *Wolfgango*, filio *Ludovici* natu maximo ex illis, qui ad aliquam ætatem pertigere; nondum ex ephebis egreſſo deſponſata fuit *Eliſabetha*, *Cratonis C. Hohenloici* filia, vix quadrimula, rejectis nuptiis in illud uſque tempus, quo ambo maturitatem aſſecuti fuerint: illo verò appropinquante, dum ad geniale feſtum apparatus fiunt, orto in arce *Leeſtrinia* incendio, ſpunſus miſerè interiit. *Ludovicus* ejus frater privatam vitam coluit, neque ſobolem ex uxore *Anna Limpurgia* procreavit. *Fridericus* verò cum *Helena Konigsteccia* aliquot liberos ſuſcepit: è filiis *Wolfgangus* & *Ludovicus* ſtirpem propagarunt, ramosque duos prol vetuur; quorum prior à *Wolfgango* conditus in ejus nepotibus *Georgio Ludovico* & *Joh. Caſimiro*, patrum noſtrorum memoria exaruit; *hic* enim liberis caruit, *ille* ex *Eliſabetha Juliana C. ab Erpach* filiam unicam, in urbe *Veneta*, cui illo temporis tractu militabat, an. 1628. natam ſuſcepit, & à Reip. Præſide Tutelari *Marcam Chriſtianam* appellavit; ea poſtmodùm cum matre, quæ ſecundis nuptiis *Joh. Banero Archiſtratego Suecico* in manum convenit, in Sueciam delata *Gabrieli Ochſenſtierna*, *Comiti de Korsholm & Waſa*, *Regni Mareſcallo*, nupſit, & anno circiter 1673. mortalitatem explevit.

4. *Ludovicus*, Wolfgangi frater, quatuor Cæſares proſpera fortuna & egregia nominis fama emenſus, octogenario major deceſſit; *Conſilii Imperialis Aulici Præſes*, & *Caroli Archiducis in Styria, Carinthia & Carniola Produx* fuit. Ab uxore *Anna*, *Ludovici C. Stolbergici* filia, quàm an. 1567. feliciſſimo matrimonio penatibus ſuis induxerat, accepit Comitatus *Werthheimenſem*, *Rupiforiium* & *Montacutenſem*, nec non Dynaſtias *Herbimontanam*, *Chaſſeplerrenſem*, cum parte *Brenbergenſis*. Neque verò ſine negotio in poſſeſſionem horum Comitatuum & dominiorum venit, ſed ingens certamen ob *Werthheimium* præcipuè & *Brenbergam* cum *Julio Epiſcopo Herbipolitano* exudandum ei fuit; quod etiam an. 1607. in bellum exarſit, quemadmodùm apud *Thuanum* legere eſt. Inter filios quatuor, qui vitæ ejus ſuperſtites manſerunt, hæc inita fuit diviſio, ut duo natu majores, *Chriſtophorus Ludovicus* & *Ludovicus*, Comitatum *Lovvenſteinenſem*, cæteri, *Wolfgangus* nempe *Erneſtus* & *Joh. Theodericus*, dominium *Brenbergenſe*, quantum ejus ad familiam pertinet, & *Belgicas* ditiones obtinerent; *Werthheimenſis* autem Comitatus *indiviſus* maneret. Verùm ex illa fratrum qua-

Hiſt. l. 138. p. 1304.

driga duo, videlicet *Ludovicus* & *Wolfgangus Erneſtus*, liberis caruerunt, unde cæteris eorum hæreditas accrevit, à quibus lineæ duæ ortæ ſunt; quæ, poſteaquàm *Joh. Theodericus* Romanis ſacris acceſſit, religione diſtingui cœperunt; ita ut prior aliàs *Virnenburgica* dicta, *Evangelica*, altera *Rupifortia*, *Catholica* appellaretur.

5. *Chriſtophori Ludovici* linea *Virnenburgicum* cognomen conſecuta eſt, à Comitatu hujus nominis, in confiniis Trevirenſis & Colonienſis diœceſeos ſito, quem ille jure uxorio obtinuit: duxerat enim in matrimonium *Eliſabetham*, filiam *Joachimi C. Manderſcheidii*, prole maſcula deſtituti; hinc cùm inter plures ejus gnatas ditiones diſpertirentur, *Eliſabetha* Croneuburgenſis Dynaſtia obtigit, quam ipſa, marito aſſentiente, cum Comitatu *Virnenburgico*, qui ſorori ejus Carolo C. Manderſcheidio in Geroldſtein obvenerat, commutavit. Liberos, an. 1618. m. Febr. vivis exemptus, quatuor poſt ſe reliquit, filios nempe tres, gnatam unicam; hæc *Catharina Eliſabetha* nominata *Matthæo Moncada* Comiti Hiſpano nupſit, & an. 1666. m. Oct. *Francofurti* ſupremum diem obiit; cùm viva litem fratri de ſucceſſione in Comitatu *Virnenburgico*, aliisque bonis maternis, in Camera Spirenſi intentaſſet. E filiis *Chriſtophori Ludovici* duo minores natu, *Erneſtus* & *Joh. Hermannus*, prælmaturè vita caruerunt; primogenitus autem *Fridericus Ludovicus* ſtirpem propagavit.

6. Is per *Inſtrumentum Pacis Oſnabrüggenſis* reſtitutus eſt in omnes ditiones, *quæ tempore belli aliis ceſſa, ſequeſtrata & confiſcata fuerunt*, & à ſecunda uxore *Agnete-Maria C. Tubingenſi*, jus in hæreditatem *Tubingenſem* adeptus eſt, de quo *ſuprà* dictum fuit. Ex hac conjuge ſobolem nullam ſuſcepit; prima verò *Anna Hedvvigis C. à. Stolberg*, nec non tertia *Anna Sidonia L. B. à Tenſſenbach*, an. 1657. mortua, aliquot utriusque ſexus liberorum parentem eum fecerunt. Filiarum, quæ ſeptem fuere, nulla in matrimonium ivit; gnati quinque vitæ ejus, quam a. 1658. finivit, ſuperſtites manſerunt, tres è primo, duo autem è tertio conjugio geniti; hos inter natu minorem *Carolum Ludovicum* an. 1667. d. 8. Apr. fatorum iniquitas rapuit. Introd. ad Lib. VII.

7. *Ludovicus Erneſtus*, Friderici Ludovici filius primogenitus, *Catharinam Eliſabetham C. in Sain & Witgenſtein* thori ſociam habuit, & an. 1681. d. 20. Sept. è vita diſceſſit, novem liberorum pater; è quibus fata ejus anteverterunt, filia primogenita *Chriſtiana Eliſabetha Agatha*, tertio ætatis anno; qui LXV. ſeculi fuit, d. 19 Oct. defuncta; nec non gnati duo, *Henricus Mauritius*, n. &

†. an.

†. an. 1669. & *Eberhardus Ludovicus* n. 1671. †. 1672. Superſunt *filii duo, gnatæ quatuor*: Inter *illos* prior eſt nativitatis ordine JOACHIMUS FRIDERICUS, *Comes in Lœvvenſtein, Wertheim, Rochefort, Virneburg & Montagu, Supremus Dominus in Chaſſepierre, Dn. in Scharffeneck, Breuberg, Herbimont & Neufchaſtel.* Prodiit is in lucem an. 1666.

8. *Eucharius Caſimirus*, ejus frater unicus, auram vitalem hauſit an. 1668.

Sororum ejus nomina hæc ſunt:

I. *Sophia Erneſtina*, n. 8. Maji 1663.
II. *Catharina Carola*, n. 6. Jun. 1664.
III. *Maria Dorothea Sophia*, nat. 27. Jul. 1665.
IV. *Amalia*, n. a. 1670.

9. *Fridericus Eberhardus*, Friderici Ludovici filios *ſecundogenitus*, duxit primis nuptiis an. 1667. *Ottiliam*, *Ottonis C. Lippiæ in Brackel* filiam; eaque an. 1680. defuncta, ſequenti anno ad ſecunda vota tranſiit, inducendo penatibus ſuis *Suſannam Sophiam Ludovicam*, *Wolfgangi Friderici C. ab Hohenloe in Waldenburg* gnatam; verùm an. 1683. ſub initia Menſis Martii rebus humanis exemptus eſt. Liberos cum utraque conjuge procreavit, cùm *priore* quatuor: (I.) *Johannam Fridericam*, iterum mortuam, (II.) *Sophiam Auguſtam*, ſuperſtitem, (III.) *Henricam*, n. & †. an. 1671. (IV.) *filiolum*, n. & †. 1672. *Secundam* uxorem poſt mariti fata *ſequioris ſexus* prolem ediſſe accepi, cùm ipſo ſuperſtite *maſculam* etiam enixa eſſet, nempe HEINRICUM FRIDERICUM, *Comitem in Lœvvenſtein, VVertheim* &c. an. 1682. natum.

10. *Guſtavus Axel*, Friderici Ludovici è primo conjugio filius tertius, *Agatham C. Oetingenſem*, *Laurentii C. ab Hoffkirch* viduam, pacto matrimonii ſibi vinxit, ſed ſobole beatus non eſt; naturæ debitum hoc ipſo an. 1683. perſolvit.

11. ALBERTUS, *C. in Lœvvenſtein, VVertheim, Rochefort, Virnenburg & Montagu* &c. ſolus inter filios *Friderici Ludovici* ſuperſtes eſt, è cujus *tertio* conjugio an. 1647. d. 20. Aug. provenit. Connubio coivit an. 1676 cum *Carola Erneſtina*, *Wilhelmi C. Solmenſis in Greiffenſtein* filia, è qua ſuſcepit

I. *VVilhelmum Fridericum*,
II. *Dorotheam Sibyllam*,
III. *Ludovicum Mauritium*.

12. Hæc de linea Evangelica, nunc de *Catholica*: ejus autor *Joh. Theodoricus*, Vir inter militiæ & Martis verè pullus, uxorem habuit *Joſinam*, *Philippi Comitis Marcani* filiam, ob quam jus in ſucceſſionem *Marcanæ lineæ Lumeianæ* poſteri ejus ſibi quæſitum iverunt. Cum an. 1644 fatis conceſſiſſet gnatas duas (*Joſinam Walpurgin*, à Comite *Hermanno de Berg* è cœnobio abductam, & ſuperſtitem, nec non *Dorotheam Catharinam*, *Ferdinando Ludovico C. Manderſcheidii in Geraldſtein* nuptam) & filium unicum reliquit. Hic *Ferdinandi Caroli* nomen habuit, & *Cubicularii Cæſarei*, nec non *Conſiliarii Aulica-Imperialis* munia geſſit. In catalogo reſtituendorum in *Inſtrument. Pacis* ejus non minùs, atque agnatorum ratio fuit habita, ceu dictum jam eſt. Obiit *Wertheimii*, correptus apoplexia, an. 1672. d. 24. Jan. multamque prolem, ex *Anna Maria C. de Furſtenberg* uxore ſua genitam, poſt ſe reliquit.

13. Inter *filios* primas naſcendi ſorte tenet MAXIMILIANUS CAROLUS, *C. in Lœvvenſtein, VVertheim, Rochefort & Montagu, Supr. Dn. in Chaſſepierre, Dn. in Scharffeneck, Breuberg, Herbimont & Neufchaſtel.* Aſpexit is lucem vitalem an. 1656. d. 14. Jul. Feudum Lumeianum (*Lumay*) in diœceſi Leodienſi, Comiti Marcano ſub feloniæ prætextu ademptum, ipſi ab Electore Colonienſi collatum fuiſſe, *Novellæ* an. 1680. m. Januar. narrarunt. Connubio ſibi junxit *Mariam Polyxenam Khuenin de Belaſy, C. de Liechtenberg*, an. 1679. atque ex ea ſuſcepit

I. *Franciſcam*,
II. *Filium*, iterum mortuum.
III. *Maximilianum Carolum Ioſephum*, n. an. 1682.

14. Fratres illi ſunt quinque, videlicet:

I. *Philippus Eberhardus*, *C. in Lœvvenſtein Wertheim*, &c. n. 23. Aug. 1657. Canonicus *Colonienſis*, *Herbipolitanus*, & *Argentinenſis*.
II. *Franciſcus Leopoldus*, n. 25. Jan. 1661. Canonicus *Colonienſis*.
III. *Ferdinandus Hermannus*, Canon. *Colonienſis*.
IV. *Iohann Erneſtus*,
V. *VVilhelmus*.

15. *Sororum* Maximiliani Caroli octo numerantur, hoc ordine:

I. *Maria Anna*, n. 18. Jun. 1651. nupta *Wilhelmo Landgravio Haſſiæ in Rheinfels*, an. 1669.
II. *Eleonora*, n. 20 Jun 1653. Canoniſſa *Thorenſis*.
III. *Erneſtina Barbara Dorothea*, n. 23. Oct. 1654. ea primis nuptiis *Erico Adolpho C. de Salm & Reifferſcheid*, ſecundis, an. 1678. *Johanni Carolo C. de Serenî*, *Dynaſtæ Hæreditario in Zwintlovv & Milletiz*, *Camerario & Colonello Cæſareo*, nunc verò *Ser. Electoris Bavariæ copiarum Præfecto*, in manum convenit.

IV. *Amalia*, n. 19. Jan. 1659. nupta an. 1682. *Franciſco Andreæ C. de Roſenberg.*
V. *Magdalena,*
VI. *Sophia,*
VII. *Anna Maria.*
Denique VIII. *VVilhelmina.*

Speni. Op. Her. l. I. c. 36. 16. *Scutum* Comitum, quos enumeravi, *lineis duabus transverſis & totidem perpendicularibus in novem areolas* dividitur: 1. *argentea leonem rubeum, auro coronatum, quatuor rupibus naturali colore pictis inſiſtentem*, Lowenſteinenſe ἄσημον, *exhibet*; 2. *argentea, aquilam rubeam*, Montacutenſis Comitatus ſymbolum, *continet*; 3. *aurea aquilam nigram, dimidiam, eique ſubſtrata areola 6. cærulea tres roſas argenteas refert*, quibus Wertheimenſis Comitatus *deſignatur*; 4. *argentea cinguli fibulam*, Rupifortium emblema, *repræſentat*; 5 *parmulæ* figuram habet & *rhombos cyaneos atque argenteos* Bavaricos *exhibet*; 6. jam dicta eſt; 7. *argentea faſcias duas rubeas*, Breubergenſem teſſeram, *continet*; 8 *aurea, ſeptem coccineos rhombos*, 4. 3. Virnenburgici Comitatus ἄσημον *refert*; 9. denique *rubea, leonem argenteum coronatum oſtendit*, & Scharfeneccenſem Dynaſtiam *ſignificat*. *Galeæ* incumbunt *quatuor*: *Montacutenſis, Lowenſteinenſis, Wertheimio-Breubergenſis, & Virnenburgica.*

17. Atque hoc modo ſe habet ſcutum lineæ *Evangelicæ*; iſtud autem, quo *Catholica* utitur, in eo ab illo differt, quod in areola *octava* loco Virnenburgicæ teſſeræ, *Marcanam* ſubſtituat, nempe *faſciam teſſellatam ex argento & minio in campo aureo*; *galeis* autem *tribus* contenta Virnenburgicam omittat.

CAP. VII.

DE COMITIBUS A NOSTIZ.

ILluſtri *Noſtizianorum* familiæ locus inter *Comites Franconicos* eſſe cœpit ab eo tempore, quo *Rineccenſis Comitatus pars*, quanta ad Eccleſiam *Moguntinenſem* titulo caducitatis delapſa erat, *Johanni Hartvvico Comiti a Noſtiz* collata fuit. Sunt cæteroquin Noſtizii *Luſatica* ſtirpe oriundi, recenſuitque eorum Genealogiam *Bucelinus Germ. Tomo II.* deductam à *Caſparo de Noſtiz in Tſchochau, Rottenburg & Gotha*, Equite & Colonello, qui an. 1454. auxiliares copias mille Equitum, Supremo Ordinis Teutonici Magiſtro, *Ludovico ab Erlichshauſen*, cum Polonis belligeranti, adduxerit, pater, ex uxore gentis *Gerſdorfiorum* in *Henichen*, filiorum trium, videlicet: *Ottonis, Hartvvici & Georgii*, à quibus totidem rami, qui hodiè adhuc vigere dicuntur, nempe *Rottenburgicus, Tſchochavianus & Gothanus*, provenerunt; è *primo tertioque* complures ſago togaque præſtantes Viri, qui Bohemiæ Regibus, Ducibus Sileſiacis, nec non Electoribus Saxoniæ ac Brandenburgi, fidem virtutemque ſuam probarunt, & etiam nunc præſtant, prodiere.

2. *Tſchochaviana* linea potiſſimùm hoc loco curæ nobis eſt, cujus autor *Hartvvicus Dn. in Tſchochau*, è conjuge ſua familiæ *de Klups & Hennersdorf*, ſuſcepit, præter alios, *Johannem*, genitorem ex *Vchtrizia Abrahami*, cui è duplici conjugio *Helena de Seidlitz*, & *Hedvvigis Spilleria* aliquot liberi nati ſunt, mares præcipuè tres, à quibus ſtirps propagata eſt, nimirum: *Johannes & Hartvvicus* è priore, *Conradus* è poſteriore conjugio geniti. *Johannis* filii *Otto & Joh. Hartvvicus*, diverſis matribus editi, novæ familiæ ſuæ ornamenta pariter ac incrementa peperere: prior *Helena Schlichtingia* natus, *Baronis* axiomate auctus, inter *Conſiliarios Cæſareos* receptus, & Ducatibus *Suidnicenſi & Javerenſi* in Sileſia vicaria poteſtate, ſub *Capitanei Provincialis* titulo, impoſitus fuit; atque è *Barbara Catharina Eliſabetha Wachtelin de Pontenavv* egregiam ſobolem procreavit.

3. *Joh. Hartvvicus* ille ipſe eſt, cui partem Comitatus *Rineccenſis* collatam fuiſſe, initiò dixi: ſcilicet poſtquàm à Cæſare ob ſummam prudentiam, & ſingularia merita multis magnisque honoribus cumulatus, primò *Supremi in Regno Bohemiæ Præſidis Appellationum* muneri admotus, poſteà *Supremus* in eodem Regno *Cancellarius Regius* conſtitutus, inter *Secretorum Cæſareorum arbitros* cooptatus, ad *Comitis* dignitatem evectus, & *torque Aurei Velleris* decoratus eſſet; jamque locum inter Imperii Ordines ambire cœpiſſet; egit cum *Electore Moguntino, Joh. Philippo*, de parte Comitatus *Rineccenſis*, ad Eccleſiam devoluta, ſibi pretio concedenda, remque ex ſententia confecit; ita ut *Joh. Philippo* eodem temporis tractu rebus humanis exempto, ejus ſucceſſor *Lotharius Fridericus* Directorio *Circuli Franconici*, per literas an. 1673. d. 29. Dec. datas, ſignificaret. Comitatum *Rineccenſem* eum annexo *jure ſeſſionis ac voti* in comitiis Imperii, diætisque circularibus, ab Eccleſia Moguntinenſi *Joh. Hartvvico C. de Noſtiz* feudi titulo collatum fuiſſe, huncque partem oneris matricularis ſuſtinendam in ſe recepiſſe: poſteà cum ipſe etiam *Noſtizius* Ordines Franconicos, ut ſeſe in eorum numerum ſuſciperent, per literas interpellaſſet, annuere illi ejus petito, & in diæta circulari anno 1674. ineunte agitata ſollemni more, in locum & ordi-

ordinem, quem priſtini Comitatus Rioecēnſis poſſeſſores tenuerant, Legatum ipſius introduxerunt.

4. Conjugium ejus quantum attinet, bis eum nuptias celebraſſe accepimus: primas cum *Maria Catharina Baroniſſa de Sahr*, quæ magnam ei dotem attuliſſe, & liberos quinque peperiſſe fertur, ſed omnes immaturo fato abreptos; ſecundis votis in thalamum adſcivit *Eleonoram Mariam Poppeliam de Lobkovviz, Wolfgangi Bercka, C. de Duba & Lippa* viduam, quæ, filiorum duorum ſuperſtitum mater, an. 1681. d. 22. Oct. *Viennæ* naturæ debitum explevit; ipſe verò ad hunc usque, quo hæc ſcribimus, annum 1683. ætatem produxit, ejusque d. 27. Mart. repentina morte è vivis ſublatus eſt.

5. Filiorum ejus major natu nomen hoc gerit:

JOHANNES ANTONIUS, S. R. I. *Comes de Noſtiz & Rineck, Dynaſta Hæreditarius dominiorum Falckenau, Heinrichsgrün, Grasliz, Tschochau, Lybochovvar, Packoneriz, Sahr & Moslau, S. Cæſ. M. Camerarius.* Ei an. 1680. d. 2. Nov. uxor ducta eſt è *Comitum Herberſteiniorum* ampliſſima gente, quæ anni ſequentis m. Aug. *prolem maſculam* peperit, pro qua in ſacro lavacro fidejuſſerunt *Cæſar* cum *Auguſta conjuge, & Archiducali ſobole.*

6. *Scutum* Comitis de Noſtiz *quadripartitum* Fürſtius exhibet: cujus area 1. *cærulea cornua duo ex argento & minio variegata, cuſpidibus averſis, cum ſubſtrata luna creſcente aurea, quæ cornua ſurſum vertit,* repræſentat; hæc teſſera eſt *familiaris*; 2. *argentea alam nigram, cui faſcia argentea impreſſa*, continet. Inferiores laterculos *anchora bidens* implet, cujus *brachium argenteum ſurſum inter primam ſecundamq; aream protenditur*; *dentium* verò *dexter*, qui in area 3. *argentea* conſpicitur, *cæruleus* eſt, *ſiniſter* in area 4. *cærulea auro* fulget. *Galeæ* incumbunt *duæ coronatæ*: prior *alam nigram cum faſcia argentea*, poſterior *inter cornua ſcutaria tres plumas ſtruthionicas* ſuſtinet, quarum media *auro* extremæ *cyano* tinguntur.

CAP. VIII.

DE BARONIBUS A SCHÖENBORN.

IN eorum numero, qui noviſſimè & noſtra memoria in album civium immediatorum Imperii relati fuerunt, quorumque adeò in Imperii Receſſibus mentio nondum facta eſt, occurrunt inprimis *Schonbornii*, Equeſtri & ſplendido genere in tractu *Rhenano* orti; è quo jamdum ſub finem ſeculi duodecimi *Eucharius* vixiſſe memoratur, pater *Philippi*, cui uxor è gente *Sickingiorum* tribuitur. Ab hoc ingens eſt hiatus, usque ad *Gilbertum, Liſæ de Weſtheim* maritum, qui circa ao. 1381. in vivis fuit, & à quo Genealogia familiæ, in *Spicilegio Rittershuſiano* exhibita, & à Viro Ampliſſimo *Dn. Franciſco Fabritio* Conſiliario Herbipolitano mecum communicata, exordium capit.

2. Præcipuum autem atque eminentiſſimum *Schonbornicæ* familiæ decus, altiorisque fortunæ, qua nunc exſplendeſcit, *autor* atque auſpex extitit *Johannes Philippus, Georgii à Schonborn & Mariæ Barbaræ de Petra*, ſive von der Leyen/ filius. Is an. 1605. d. 6. Aug. in lucem editus, cum ſuperatis pueritiæ annis animum literis, diſciplinis, gymnaſmatisque ingenuo adoleſcente dignis excoluiſſet, nec militiæ, cui ſub ſignis Cæſareis & *Melchiore Hazfeldio* aliquandiu vacavit, rudis eſſet, *Canonicis Herbipolitanis* an. 1621. porrò *Moguntinenſibus* an. 1625. adſcriptus fuit, & varios officiorum honorumque gradus pervagatus, probitatis ac prudentiæ tot edidit documenta, ut *Franciſco Hazfeldio Epiſcopo Bambergenſi & Herbipolitano* fatis functo, à Symmyſtis Eccleſiæ ultimo loco memoratæ digniſſimus ſit habitus, qui *tiaram* geſtaret, & *Diœceſin Herbipolitanam* regeret; huic autem dignitati, quam an. 1642 conſecutus eſt, poſt quinquennium alia eaque amplior acceſſit, cùm, poſt fata *Anſelmi Caſimiri Wamboldi ab Umſtatt, Electoris & Archiepiſcopi Moguntini*, ad *vacuam hanc ſedem* an. 1647. veheretur. Ut verò dignitatum numerus perfectus eſſet, tertia an. 1665. ſuperaddita eſt: eo enim anno, cùm *Hugo Eberhardus Cratz à Scharfenſtein Epiſcopus Wormatienſis* mortem obiiſſet, in ejus locum à Capitulo poſtulatus fuit. Hanc dignitatum trigam & quæ potiori inter illas annexa ſunt *Cancellariatus Imperii* munia, ſumma juſtitiæ, dexteritatis & magnificentiæ laude ſuſtinuit usque ad extremum vitæ tempus, quod an. 1673. d. 12. Febr. morte confecit.

3. Incrementis familiæ ſuæ, dum vixit, velificatus eſt, quantum honeſtè potuit; hinc caſtrum *Reigelſperg*, quod cum dominio ejusdem nominis, poſt extinctam an. 1521. ſtirpem Reigelspergicam, ad Epiſcopatum Herbipolitanum jure caducitatis devolutum fuerat, fratri ſuo *Philippo Ervvino*, ejusque poſteris maſculis *feudi* titulo contulit, & facultatem eis dedit utendi titulo *Baronum de Reigelſperg*, nec non *jure ſeſſionis ac ſuffragii* in comitiis ac diætis, perinde ac priſtini Dynaſtiæ illius poſſeſſores eo gaviſi

fuerunt; hanc ipſam veró cum fructibus inde provenientibus Epiſcopatui reſervavit, cui idcirco expenſas atque onera *Matricularia* ferre, *Schonborniosq́; eximere* convenit. Ceſſionem hanc tituli & jurium dominii Reigelspergenſis ratam quoque habuit Imperator, & per *Reſcriptum*, anno 1671. d. 27. Sept. datum, Proceribus Imperii in comitiis Ratisbonenſibus, nec non Directoribus Circuli Franconici ſignificavit, cupere ſe, ut *Schonbornii* impoſterum pro *Civibus Imperii immediatis* reputarentur, & ad comitia diætasque more conſueto evocarentur. Præterea *Comitum ab Henſſenſtein* oppidum, prædiaque, Schonbornios etiam tenere, licet à titulo hactenus abſtinuerint, edoctus ſum.

4. *Philippus Ervvinus* ante fratrem diem ſuum obiit, anno ſcilicet 1668. relicta poſt ſe pulcra ac numeroſa ſobole, quam è *Maria Urſula Greiffenklaùia de Volrath*, *Georgy Friderici*, *Archipræſulis Moguntini*, è fratre *Heinrico* neptem ſuſcepit. Filiæ ſeptem fuere, omnes, unica excepta, quæ velum induit, ſplendidis matrimoniis auctæ; filii quinque, inter quos maximus natu *Franciſcus Georgius*, *Cuſtos Moguntini*, & *Cantor Herbipolitani Capituli*, an. 1674. ſeculo valedixit. Reliqui, nunc recenſendi, ſuperſtites adhuc ſunt.

5. JOHANNES PHILIPPUS, *L. B. in Schônborn*, *Dn. in Reigelsperg*, ætate fratres ſuos antecedit: Vir fortis & peritus celebratur, qui *Melitenſis* militiæ, cui nomen dedit, tyrocinio ſtrenuè & magna fama perfunctus eſt. *Commendamq́;*, ceu vocant, *Herbipolitanam* promeruit; Moguntinenſis etiam præſidii Præfectus audit.

6. MELCHIOR FRIDERICUS, *L. B. in Schônbôrn*, *Dn. in Reigelsperg*, *Supr. Aulæ Moguntinenſis Mareſcallus & Vicedominus Aſchaffenburgenſis* eſt, *Conſiliarius* verò *Aulico-Imperialis* fuit. Habet in conjugio *Sophiam*, *Joh. Chriſtiani L. B. de Boyneburg* ex *Anna Chriſtina Schuzin ab Holzhauſen* filiam, cum qua genuit

I. *Mariam Annam*, n. circa an. 1668.

II. *Mariam Sophiam*, n. an. 1670.

III. *Annam Carolam*, n. an. 1671.

IV. *Iohannem Philippum Franciſcum*, n. an. 1672.

V. *Fridericum Carolum*, n. an. 1674.

VI. *Damianum Hugonem Philippum Antonium*, n. an. 1676.

VII. *Franciſcum Ervvinum Rudolphum*, n. an. 1678.

VIII. *Anſelmum Franciſcum*, n. 1. Jan. an. 1681.

IX. *Franciſcum Georgium*, n. 15. Jun. an. 1682.

7. JOHANNES ERWINUS, *L. B. de Schonborn*, *Dn. in Reigelsberg*, *S. Caſ. M. Camerarius*, *Satrapa in Steinheim*; duxit in matrimonium *Mariam Annam Waltpodiam*, *Johannis Lotharii L. B. de Baſſenheim*, è *Magdalena Metternichia* gnatam; è qua prolem ſuperſtitem num non habet.

8. LOTHARIUS FRANCISCUS, *L. B. à Schônborn*, &c. locum inter *Canonicos Capitulares Moguntinenſes*, *Bambergenſes & Herbipolitanos* occupat.

9. *Fœminarum* è Schönbornia gente, iisdem, cum illis quos enumeravi, parentibus natarum, nomina hæc ſunt:

Maria Urſula, nupta *Friderico B. Wambold ab Umſtatt*, Colonello.

Anna Margarita, uxor *Wolfgangi Heinrici L. B. de Metternich in Burſcheid*, Aulæ Trevirenſis Mareſcalli.

Eva Catharina, Monialis in cœnobio *Marienberg*.

Maria Clara, *Friderici Theoderici Camerarii de Worms L. B. de Dalberg*, Satrapæ in Hochſt conjux.

Eva Roſina, *Wolfgango Theoderico Truchſeſſio de Wezhauſen*, Satrapæ in Biſchofsheim nuptui locata.

Anna Barbara, uxor ſecunda *Ludovici Guſtavi C. ab Hohenloe in Schillingsfurſt*.

deniquè *Catharina Eliſabetha*, quæ *Heinrico C. ab Hazfeld & Gleichen* in manum convenit, & nuper admodum vidua facta eſt.

10 *Scutum*, quo LL. BB. à Schönborn nunc utuntur, *quadripartitum* eſt: area 1. & 4. *rubea leonem aureum coronatum*, *ſuper tres rupes vel cuſpides argenteas gradientem*, continet, quæ teſſera *familiaris* eſt; 2. & 3. *rubea tres parmulas argenteas* refert, quod δῆγμα *Weinspergiorum*, in quorum ditione *Reigelspergenſe* dominium quondam fuiſſe *Spenerus* tradit, Op. Her. L. c. 87. §. 1. extitit. *Caſſides duæ* imponuntur: prior *Schonbornica* inter *cornua duo*, *cuſpidibus ſcutarüs in medio diſtincta*, ut pars ſuperior *rubea*, inferior *argentea* ſit, *leonem aureum coronatum* ſuſtinet; altera *Weinſpergica* coronata inter *piſces duos*, *qui curvata capita deorſum*, *caudas ſurſum vertunt*, *imaginem virginis*, *amictu à dextro latere argenteo*, *à lævo*, *rubeo*, *coronata & plumis pavoninis ornata*, *manibus autem piſces laterales prehendentis*, exhibet: *Phaleræ* hinc *aurea* & *rubea*, iſthinc *argentea* & *rubea* circumfluunt.

LIBER

LIBER IX.

DE COLLEGIO COMITUM WESTPHALICORUM.

INTRODUCTIO.

Reliquum eſt, ut claſſem etiam *Comitum Weſtphaliæ & inferioris Saxoniæ*, quos ſub Wetteravico Collegio antehac comprehenſos, & in ultimo demum Imperii Receſſu ab eo ſegregatos, peculiare votum ac ſcamnum obtinuiſſe *ſuperius* dictum fuit, perluſtremus. Pleique verò Comitatus, qui ad hanc claſſem referuntur, extinctis Dominorum ſuorum naturalium ſtirpibus, ad extraneos & maximam partem Principes viros ex lege ſeudali tranſierunt: ita Comitatus *Hojenſis*, *Diepholtinus*, *Blanckenburgicus*, & *Reinſteinenſis*, ad Duces *Brunſuicenſes & Luneburgenſes* delapſi ſunt; quemadmodum *ſupra* uberiùs narratum eſt. *Schauenburgicorum* Comitum & Principum, quorum ſtirps an. 1640. defecit, hæreditas ad *Haſſiæ Landgravios* vigore *Inſtrumenti Pacis Weſtphalicæ* tranſlata fuit, *ſalva tamen tranſactione inter Chriſtianum Ludovicum D. Luneburg & Haſſiæ Landgraviam, Philippumq; C. Lippiæ inita, firma etiam manente, quæ inter eandem Landgraviam & dictum Comitem ſancita erat, conventione*; unde is adhuc *Buckenburgum* tenet, *Pinnenbergicum* verò Comitatum in Holſatia, qui etiam in Schauenburgiorum ditione fuit, *Rex Daniæ & Dux Holſatiæ in Gottorp* occuparunt, hicque poſtea portionem ſuam *Ranzoviis* vendidit. *Oldenburgicus* Comitatus in *Regis Daniæ* poteſtatem conceſſit, *tranſactionis* magis quàm ſucceſſionis titulo, de qua re itidem *ſuperius* actum fuit. *Sainenſia* bona *Joh. Georgius Dux Saxoniæ*, & *Erneſtus Salentinus C. à Manderſcheid* ſibi vindicarunt. *Barbienſis* denique Comitatus poſt *Auguſti Ludovici ultimi Comitis* fata, quæ in anno 1659. inciderunt, ad *Auguſtum Ducem Saxo-Querfurtenſem* devolutus eſt, atque in ejus poſteritate adhuc verſatur.

Lib. IV. c. 4. (beside "tum eſt, Schauenburgicorum Comitum &")

Lib. 4. c. 9. (beside "itidem ſuperius actum fuit.")

2. *Superſtitum* familiarum, quæ nunc ſingillatim recenſendæ ſunt, *duodecim* numerantur, videlicet: *Bentheimio-Tecklenburgica*, *Bronchorſtio-Gronsfeldenſis*, *Lippienſis*, *Manderſcheidia*, *Marcana*, *Metternichia*, *Ranzovia*, *Reckheimenſis*, *Rietbergica*, *Salmenſis*, *Veblenſis* & denique *Wiedana*; omnes ſub *Circulo Weſtphalico* comprehenſæ. His accenſeri deberent *Sinzendorfia* & *Waltpodia de Baſſenheim*; ſed *prioris* in *Suevico* collegio ratio jamdum fuit habita; *alteram* ideò hic loci prætereo, quod ab Humaniſſimo Viro *Michaele Weihel Mathematico apud Moguntinos inſigni* edoctus ſum, Dynaſtiam *Pyrmontanam Joh. Lothario Waltpodio*, qui ejus reſpectu ultimo *Imperii Receſſui* inter *Weſtphalicos Comites* ſubſcripſit, per ſententiam forenſem abjudicatam eſſe; accedit, quod de hac ipſa familia jamdum eo loco, quo de *Wormatienſi Epiſcopo* egimus, mentio facta, ejusque Genealogia in *Spicilegio Ritterſhuſiano* edita fuit.

CAP. I.

DE COMITIBUS A BENTHEIM, TECKLENBURG ET STEINFURT.

Quemadmodum tres illi Comitatus, in titulo expreſſi, ſito ſe mutuò contingunt, utpore *Monaſterienſi & Oſnabruggenſi* Diœceſibus penè circumſcripti; ita etiam uni eidemque familiæ hodie parent, quondam verò ſuos ſinguli dominos habuere.

2. *Benthemii* Comites Vir in ſtudiis literarum egregius, & molliſſima dulcedine carminum memorabilis, *Paulus Hachenbergius b. m.* à *Principibus Palatinis & Batavis* deduxit, eorundemque vitas poſt Caroli M. exceſſum, facinora etiam & jura teſtituit, ac *Heroico Panegyrico (Steinfurti* an. 1663. edito) celebravit; quem inſcripſit: *Tubantus Redivivus*, alludens ad priſcos regionis illius, qua Comitatus Bentheimenſis continetur, incolas; hi enim *Tubantes* appellabantur, & jamdum Cæſaris Tiberiique ætate inter Germaniæ populos inclaruere, ſedemque ad ſuperiora *Amiſiæ* habuere, *Bructeris*, *Ulpiis & Marſis* contermini, ceu è *Taciti Annalibus* liquet. L. 1. c. 51. § 1. & L. 13. c. 55. § 4.

3. Poſt Carolinum ævum illis in oris imperitaſſe traditur *Ricfridus Tubantiæ Comes*, *Luthardi Cliverum Reguli* filius ſecundogenitus, *Arnolphi Imperatoris e* filia *Bertha* nepos, ſic enim canit laudatiſſimus ille vates:

Eſt locus, antiquos ubi Vidrus flumine campos
Ambit, & armiferas Amaſis ſpatioſior urbes
Innutrit; Celtæ veteres dixere TUBANTUM &c.

Hic Arnulphe *tuum fertur regnaſſe nepotem*
Ricfridum, *& Clerum Cliviis feciſſe rejectus*
Hæredem.

4. Heinrici I. Cæſaris ætate *Wolfgangus Tubantinorum Comes* vixiſſe, & Magdeburgicis ludis Equeſtribus interfuiſſe memoratur. Poſt hunc *Otto* in Annalibus reperitur, Heinrici III. σύγχρονος, qui *Præfectus & Burggravius Ultrajecti* fuit; tum *Johannes*, qui circa an. 1119. Heinrico V. ſceptra te-

nente, claruit, paterque extitit *Gertrudis*, quæ cœnobium *Witmarſenſe* fundavit, & Lib. 2. p. 60. *Tubantiam Ottoni Palatino Rheni de Rhineck* (*Matthæo Voſſio in Annal. Holland. Ruminga Comes* audit) marito ſuo in dotem attulit; poſteaque ad filium ex ſe genitum *Ottonem* tranſmiſit. Is primus, Tubantino nomine miſſo, *Comitem Bentheimii* ſe dixiſſe legitur, ſororemque habuit *Sophiam*, quæ *Theodorico C. Hollandiæ* nupſit, & Hieroſolymas ter adiit, ibique an. 1170. mortua & ſepulta eſt; quod luculento hoc epigrammate *Hachenbergius* expreſſit:

Adſpice Tubanta, lector, miracula gentis,
Qua magnos Comites matre Batavus habet;
It procul ad Solymas mulier, trans Ilion uxor
Imbellemq; Aſia ſuſpicit ora nurum.
Excidimus jam laude Viri. Si Fœmina Chriſti
Ter buſtum quærit, quæ manet umbra viros?

5. Non temperu mihi, quin huic epigrammati aliud ſubjungam, quo *Bentheimium* ita loquens Poeta introduxit:

Me gens clara armis olim tenuere Tubanti,
Et vaſta Druſi munuit arce labor.
Junxi Francorū victrix mea fœdera ſceptro,
Trajectique dedi jura ſuperba foro.
Alta Palatina refero primordia ſtirpi,
Et genuit Comites aula Batava meos.

6. Poſtquam *Otto Palatinus Rheni & C. Bentheimii* ab alio *Ottone*, *Scelinæ Comite*, in- Ibid. p. 69. digna morte (*Voſſium* teſtem cito) peremptus fuiſſet, neque prolem poſt ſe reliquiſſet, ſucceſſit ei in Comitatu Bentheimenſi nepos *cognominis* è ſorore *Sophia*: hæc enim *Theodorico C. Hollandiæ* filios quatuor peperit: *Florentium*, qui *Hollandiæ Comitum* ſtirpem proſevit, *Ottonem* Gorichami Toparcham, *Balduinum* Epiſcopum Ultrajectinum, & *Theodoricum* Præpoſitum ejuſdem Capituli. Ex his *Otto*, ceu dictum eſt, avunculi hæreditatem quoad *Comitatum Bentheimenſem* crevit, eundemque in ſuam gentem intulit; quemadmodum ſub ejus perſona appoſitè Poëta noſter cecinit:

Primus ego ex Batavis ſuſcepi ſceptra Tubanti,
Et celſis Belgas miſceo ſtirpe meos.
Obſedi, vicique altam poſt caſtra Covardam,
Et docui Friſios ſubdere colla jugo.
Sta mea poſteritas: non ſubjugat Heſperus urbem,
Qui vincet, noſtris ſurget Araſo toris.

7. Maſcula quidem *Ottonis* poſteritas non ſtetit, neque quintam generationem ſuperavit, ſed in ejus atnepotibus *Simone* & *Bernhardo* fratribus defecit; unde *Bentheimium* ad eorum ſororem *Hedvvigen* devenit, quæ id ad maritum ſuum, *Ebervvinum Dynaſtam de Gutterſvvyck* tranſtulit. Hoc conjugium ab imparitatis nota Vates diſertiſſimus gravibus venuſtiſque verſibus vindicavit:

Cur noſtrum damnabis opus? Si Filia magni
Intravit thalamos Equitis? Comitumq; Ducumq;
Progenies, tituliq; manent, deductaq; priſcis
Stemmata ſtemmatibus, patrumq; ab origine faſces.
Imperii ſacra feuda tulit, Ducibusq; reſurgit
Quisquis Eberwinus *regnat, quæ prædia Gelriæ*
In libris conſcripta legis, quæ paſcua noſtra
Gronovia connexa vides, quæ rudera tranſis
Ottenſteinii Hojæ fueris relicta, Boniſq;
Juſta ſui voves Domini Solmenſibus arva.
Hæc virtutis erunt parte ſua ſymbola - -

8. Cæterùm ab *Ebervvino Dn. de Gutterſvvyck & Hedvvige C. Bentheimii* familia Comitum hodierna omnis defluxit, quemadmodum è *tabula Genealogica*, quam in *Spicilegio Ritterſhuſiano* exhibui, patet. In ea verò veſtigiis *Hachenbergii* ſtrictim inſtiti, quippe qui Archivorum & Chronicorum fide ſua niti affirmavit, neque ea, quæ diverſa ab illo *Henningius* tradidit, attendenda eſſe duxi. Filius Ebervvini & Hedwigis *Arnoldus*, in hæreditate *Bentheimenſi* a Cæſare confirmatior redditus, gnatum genuit *Ebervvinum*, qui vir factus cum *Mechthilde*, *Balduini Bellicoſi Comitis Steinfurtenſis* filia ac hærede, uxore ſua *Steinſurtum & Gronoviam* adeptus eſt; & filios duos ex ea ſuſcepit, *Bernardum* atque *Arnoldum*, linearum duarum autores. Prioris, cui *Bentheimenſis* Comitatus obtigit, poſteritas maſcula in ejus nepote cognomine defecit; hujus ſoror *Maria* ſobrino ſuo *Arnoldo C. Steinfurtenſi*, Arnoldi lineæ conditoris nepoti, nupſit, eidemque Bentheimenſem Comitatum attulit. His nati ſunt *Ebervvinus C. Bentheimii* & *Arnoldus C. Steinfurti*, quorum *poſterior* ſobole caruit; *priori* nova ditionum acceſſio obvenit per matrimonium *Annæ*, quæ *Conradi C. Tecklenburgici & Dynaſtæ Rhedenſis* filia atque hæres unica fuit.

9. Stirps Comitum *Tecklenburgicorum* dimanaſſe fertur à quodam *Cobbone*, qui Ludovici Pii Imp. ætate vixerit, & an. 876. vel 880 in prælio adverſus Danos occubuerit. Ab hoc continuam Comitum ſucceſſionem *Henningius* enumeravit, usque ad modò dictum *Conradum*, octavo & decimo gradu à *Cobbone* diſtantem. Iſte ſua impietate ac ſævitia, qua in patrem, fratresque natu majores uſus eſt, (eos enim, ut ipſe regnaret, in vincula conjicere non erubuit, uti fuſiùs *Spenerus* ex *Hamelmanno* refert) Op. Her. L. 1. c. 10. ſibi familiæque interitum accerſivit, atque adeò Divinæ Nemeſi pœnas dedit, duplici calamitate caſtigatus; nam & nulla prole maſcula beatus ſtirpem ſuam tam longæ ætatis exareſcere ſenſit, ipſemet verò ab extraneo haud exigua ditionis parte exutus, ingentique pecuniæ vi multatus fuit.

10. Sci-

10. Scilicet delatus erat apud Carolum V. Imp. *Conradus*, quaſi ei adverſatus eſſet, & fœderi Smalcaldico nomen dediſſet; itaque juſſu Cæſaris *Maximilianus Bura Comes* ditiones Tecklenburgicas armata manu invaſit, & Dynaſtiam *Lingen*, cum quatuor ad dictum Comitatum pertinentibus vicis, quorum nomina in proclivi ſunt: *Ibbenbuhren*, *Brochterbeck*, *Mettingen & Recke*, occupavit, illaque ab Hero ſibi conceſſa ad generum ſuum *Wilhelmum Arauſionis Principem*, hic porrò ad poſteros ſuos tranſmiſit. Licet verò reſtitutionem ablatorum filia generque Conradi, vigore *Pacis Paſſavienſis* non ita multo poſt ſancitæ, enixiſſimè petierint, operam tamen luſere, nec meliore ſucceſſu filius ejus nepotesque uſi ſunt, quamvis in *Weſtphalica* etiam *Pacificatione* id negotium agitatum, & reſtitutio Bentheimiis adjudicata fuerit, Cæſarq; in *comitiis Ratisbonenſibus* an. 1654 Reſcripto Executionem mandaverit. Noſtra demum ætate benignior fortuna hodiernis Tecklenburgi Comitibus apparuit, ſed apparuit tantùm: cum enim nupera bellica tempeſtate *Chriſtophorus Bernhardus Epiſc. Monaſterienſis* Batavis, præter alia loca, *Lingenſe* quoque dominium cum prædictis vicis militari vi eripuiſſet, exorari ſe paſſus eſt, ut Executioni à Cæſare impetratæ veliſicaretur, & Comites Tecklenburgicos in poſſeſſionem avitorum illorum bonorum reſtitueret; quod ſollemni ceremonia an. 1674. d. 25. Apr. factum fuit. Actutùm verò hæc arridentis fortunæ facies mutata eſt: dum enim verſatilis ille Præſul panem altera manu (quod eſt in proverbio) oſtentavit, lapidem altera tulit, eodemque penè tempore, quo Comites immiſſione narrata lactavit, & in gaudium momentaneum conjecit, pacem cum Batavis inivit, hac inter alias lege, ut omnia ipſis erepta, præcipuè verò *Lingam cum pertinentiis* redderet; atque hanc conditionem ſtrictè implevit: expulſo enim armata manu Comitum præſidio, claves oppidi *Lingenſis* Præfecto extortas Legato Principis Arauſionenſis d. 17. Maji ejoſdem anni cum tota ditione tradidit: nihil Comitibus reliqui faciens, quàm quod ipſis permiſerit, ut inermi ac inani proteſtatione, adhibitis Notario ac teſtibus facto huic intercederent, juraque ſua quocunque modo tuerentur; quemadmodum *libello memoriali* in comitiis exhibito Comites ubertim conqueſti ſunt.

11. Sed ut eò redeam, unde me priſcæ familiæ *Tecklenburgicæ* mentio abduxit, *Eberwino C. Benthemy & Steinfurti* & *Anna C. Tecklenburgi* natus fuit *Arnoldus*, qui tres Comitatus complexus, & ducta in uxorem *Magdalena, Humberti C. Nuenarii & Limburgi* filia, novis ditionibus auctus eſt: neque enim ſolùm dotis loco tres cum ea Dynaſtias, *Bedburn*, *Alpen* & *Helfenſtein*, accepit, ſed etiam, mortuo a. 1589. ſine liberis affine Adolpho, *Lenepium* Baronatum & Comitatum *Limburgicum* ad *Laynam* in Weſtphalia ſitum, aſſentiente Domino directo, ſibi aſſeruit; prætereà *Advocatiam Hæreditariam Colonienſis Diœceſeos*, quæ penes *Nuenarios* fuit, obtinuit. Atque ratione hujus *Advocatiæ* nullam Coloniæ executionem criminalem fieri poſſe, niſi priùs malefici per noctis unius ſpatium in poteſtate Comitis Bentheimenſis fuerint, qui etiam ea propter Vicarium Coloniæ juri ſuo tuendo habeat, *Sprengerus* refert. Iurispr. publ. l. 2. c. 18. §. 5.

12. Ab *Arnoldo* tot ditionum domino communem ſanguinem ducunt, quotquot nunc ex familia vita fruuntur: à filiis enim duobus, quos præter alios improles in tabula notatos procreavit, *Adolpho* & *Arnoldo Jodoco*, rami *Tecklenburgicus*, & *Benthemio-Steinfortenſis*, quibus ſtirps diſtingui ſolet, provenerunt. *Adolphus* in ditionum partitione Comitatum *Tecklenburgicum* ſortitus eſt, & è *Margarita Naſſovia*, præter *Sibyllam Julianam*, quæ *Proſperi C. ab Arcn*, nupero bello Gallico (quo munus *Supr. Præfecti rei tormentariæ* geſſit, poſteà *Philipsburgi Præfecturam* tenuit, ibique an. 1679. obiit,) celebratiſſimi, conjux ſecunda fuit, alioſque utriusque ſexus liberos, præcipuè *Mauritium* genuit; qui ad annum uſque 1674. ætatem produxit, atque è *Johanna Dorothea Pr. Anhaltina* multæ ſobolis pater factus eſt, filiæ ſeptem, gnati duo numerantur.

13. Potior inter hos naſcendi ſorte audit JOHANNES ADOLPHUS, *Comes in Bentheim, Tecklenburg, Steinfurt & Limburg, Dn. in Rheda, VVevelinghofen, Hoja, Alpen & Helfenſtein, Baro in Lenep, Advocatus Hæreditarius Colonienſis*; prodiit is in lucem an. 1637. ſuperatisque adoleſcentiæ annis matrimonium contraxit cum *Johanna Dorothea, Philippi C. Lippiæ in Buckenburg* è *Sophia Haſſiaca* filia; quæ poſtquam fœmellas duas, *Sophiam Iulianam*, ſcilicet & *Carolam Mauritiam*, marito peperiſſet, ſuſpicionem temeratæ fidei conjugalis ipſi movit, eamque auxit, cum derepentè evanuiſſet, & ad parentes ſuos diſceſſiſſet; id enim ille animi malè ſibi conſcii notam interpretatus divortium meditari cœpit, inſtructoque foro matrimoniali diem conjugi dixit; quamquam autem illa non comparuiſſet, neque qui cauſam ejus peroraret delegaſſet, damnata tamen fuit, Comitique facta poteſtas repudium ei remittendi, & aliam uxorem ducendi. Itaque *Carolam Haſſiæ Landgraviam*, *Auguſti Junioris Saxoniæ Ducis* viduam, procatus eſt, atque impetrato ejus conſenſu nu-

 ptia-

ptiarum ſollemnia an. 1679. cum ipſa peregit, filiumque ex ea ſuſcepit *Iohannem Auguſtum*, qui an. 1680. m. Jun. lucem aſpexit.

14. *Fridericus Mauritius, C. in Bentheim, Tecklenburg* &c. Joh. Adolphi germanus, cœlebs adhuc eſt, & militiam ſequitur, legionem ſub auſpiciis Regis Daniæ ductans.

15. *Sororum*, quas habent, nomina hæc ſunt:

I. *Sophia Agnes Eleonora*, pietatis & eruditionis laude celebrata, n. an. 1638. nupta *Wilhelmo C. Lippiæ in Brackel*.

II. *Anna Eliſabetha Wilhelmina*, vidua *Philippi Conradi C. Steinfurtenſis*, qui ipſi propior ſobrino erat.

III. *Iuliana Erneſtina*.

IV. *Amalia Eliſabetha*.

V. *Conradina Ludovica*.

VI. *Ludovica Margarita*.

VII. *Æmilia Carola*.

16. *Benthemenſis* lineæ, de qua nunc ſermo faciendus, autor *Arnoldus Jodocus*, Arnoldi filius natu minor, extitit: is enim in diviſione patrimonii Comitatum *Bentheimenſem* nactus eſt, cui poſtea, fratribus ætate inferioribus ſine prole defunctis, *Steinfurtenſis* acceſſit. Thalamum partitus eſt cum *Anna Amalia C. ab Iſenburg*, è qua, præter ſequioris ſexus ſobolem, in *ſchemate* enumeratam, filios duos ſuſtulit, à quibus totidem rami orti ſunt: *Philippus Conradus* natu minor, cui *Steinfurtum* obtigit, *Steinfurtenſem*, major verò *Benthemenſem* proſevit.

17. Is ſuperſtes adhuc eſt, & hoc nomine clair:

ERNESTUS WILHELMUS, *C. in Bentheim, Tecklenb. Steinf & Limburg, Du. in Rheda, Wevelinghofen, Hoja, Alpen & Helfenſtein, Baro in Lenep, Advoc. Hæred. Coloniēnſis*; hauſit auram vitalem an 1623. & quadrageſimo demum ætatis anno ad conjugium animum adjecit, quod inæquale quidem ſed legitimo modo contraxit, & ſollemnibus cerimoniis in ſacello arcis Bentheimenſis, præſente ſorore ſua *Anna Amalia*, & ſacra faciente *Nicol. Grimmelio* Paſtore ſuo, an. 1661. d. 22. Aug. peregit cum *Gertrudi a Zelſt*, honeſta magis quàm nobili familia *Dœrbinghems* in Zutphania orta, *Hartgeri de Zelſt*, *Judicis Zellemenſis* filia; quam aliquot poſt annos Imperator in ordinem *Comitiſſarum S. R. Imperii* evexit, & fœminis *primæ Nobilitatis & Illuſtris ortus* æquiparavit, filiosque ejus ſucceſſionis & feudorum Imperialium capaces declaravit; hos verò quatuor marito peperit: primò *Erneſtum*, deinde *Chriſtophorum Bernhardum*, tertii nomen incompertum eſt, poſtremo denique an. 1668. *Statium Philippum*, in honorem *Statuum Fœderatorum Belgii*, qui pro puello in baptiſmate fidejuſſerunt, ſic appellatum.

18. Verum enim verò conjugium hoc magnarum turbarum materies fuit, quas primò Comitis frater *Steinfurtenſis*, & agnatus *Tecklenburgicus*, poſteà *Epiſcopus Monaſterienſis Chriſtophorus Bernhardus* civerunt; quæque hunc tandem eventum habuerunt, ut *Erneſtus Wilhelmus* an. 1668. ab exequiis fratris ſui *Steinfurti* celebratis domum revertens, & in itinere in prædictum Præſulem incidens, ab eodem *Coesveldiam* abductus fuerit, ubi remotis ejus domeſticis, à Monachis obſeſſus, & continuis de religione ſermonibus defatigatus, denique avita ſacra ejerare, & *Romanis* accedere tantùm non coactus eſt; deinceps cùm adversùs Comitiſſam, jam in Epiſcopi poteſtatem redactam, eædem machinæ adhiberentur, illa ex hac naſſa miro ſeſe aſtu extricavit, & eluſis cuſtodibus ſuis, ruſtico habitu unà cum filiolo recens nato & nutrice evolavit, *Daventriamq;* incolumis pervenit; ubi Ordinibus Fœderatis, quorum tutelæ jam anteà filios ſuos concredideras, ſe permiſit. Exinde id ſedulò operam dedere Monaſterienſes, ut Comitis animum ab uxore abalienarent, epiſtolisque interceptis eum inſtigarunt, quò datis ad Bataviæ Ordines literis acerbitatis pleniſſimis, conjugi ſuæ crimen malignæ deſertionis & plagii impingeret; tandem eò inhumanitatis illum compulerunt, ut repudium illi renunciaret, filios abdicaret, eos ſpurios & omnis hæreditatis exſortes pronuntiaret; denique ad alias nuptias tranſiret, quas, impetrata Papali diſpenſatione, cum *Iſabella, Adolphi C. de Limburg in Styrum* filia, in caſtro *Gehmen* an. 1678. d. 5. Aug. celebravit. Id poſtquam ad aures repudiatæ pervenit, hoc unum ea reliquum ſibi eſſe putabat, ut coram Curiis Hollandiæ, Zelandiæ & Weſtfriſiæ ſollemnem proteſtationem de invaliditate nuptiarum iſtarum interponeret; quam etiam ipſi Status Generales Comiti ritè inſinuari curarunt, reſponſi verò nihil tulerunt. Mors tandem ex ægritudine miſeram conſecuta eſt, efflavit enim ſpiritum d. 29 Mart. anni 1679. cum priùs filios ſuos denuò Ordinum clientelæ & fidei commendaſſet; neque defuere iis hactenus Proceres Batavorum, ſed conſtitutis tutoribus publica benignitate inopiam orphanorum ſublevarunt. Proſtant de hac ipſa cauſa, quam ſuccinctè enarravi, *ſchediaſmata duo*, quorum alterum *Belgico*, alterum *Gallico* idiomate (cui titulus: *Abregé du Manifeſt de Mad. la Conteſſe de Bentheim &c.*) ſcriptum eſt, quæque rem uberiùs recenſent.

19. Stein-

19. *Steinfurtenſem* ramum non niſi unicus nunc ſuſtinet palmes, nempe ARNOLDUS MAURITIUS WILHELMUS, *C. in Bentheim, Tecklenburg, Steinfurt & Limburg* &c. Is an. 1663. in lucem ſuſceptus eſt à *Philippo Conrado* ſuprà memorato C. *Steinfurtenſi*, & *Anna Eliſabetha Wilhelmina C. Tecklenburgica*, parentibus ſuis, cœlibemque adhuc vitam agit.

Spen. Op. Her. lib. c. 11. 20. *Scutum*, quo univerſa familia, quam jam percenſui, uti ſolet, *tranſverſim ſectũ* eſt, ita ut *pars* ſuperior *tres*, inferior *duas areolas* complectatur: prima *rubea globos aureos* XIX. continet, hoc ordine 4, 4, 4, 4, 3. & *Bentheimenſem Comitatum* deſignat; ſecunda *argentea cerda tria rubea*, tertia *cœrulea anchoram auream* exhibet, Comitatui *Tecklenburgico* denotando: quarta *aurea cygnum, rubeum roſtro & pedibus nigris*, *Steinfurtenſe δεῖγμα*, refert, quinta denique *argentea leonem rubeum cyano coronatum*, Comitatus *Limburgici* teſſeram, repræſentat. Huic autem ſcuto *alia* incumbit *parmula*, *bis perpendiculariter*, *ſemel tranſverſim ſecta*, atque adeò *ſex laterculos* complectens: 1. *coccineus faſciis duabus argenteis* exarator, notando dominio *Wevelinghofen*; 2. *argenteus leonem nigrum* refert, impreſſis ejus corpori *tribus annulis*, & extremitati caudæ adjecta *roſa*, quod ſymbolum eſt Dynaſtiæ *Rheden*; 3. *aureus pedes urſinos Hojenſes* continet; 4. *rubeus leonem argenteum*, teſſeram *Alpenſem*, repræſentat; 5. *tranſverſim ſectus* in capite *rubet*, *leonemque aureum* continet, infrà *candet*, deſignatque *Helfenſteinenſe* dominium; 6. denique *rubea*, *quinque faſcias aureas*, ſymbolum *Advocatiæ Colonienſis*, exhibet. *Galeæ* imponuntur *quatuor*: 1. *Bentheimenſis* hermam æthiopis rubeo amictu, qui globulis ſcutariis diſtinctus eſt, & pileolo orientali tectum refert; 2. *Tecklenburgica* ſuſtinet pavonem album, explicata caudâ ſuperbientem; 3 *Steinfortenſem* cygnus ſcutarius premit; 4. *Limburgica* inter caudas duas pavoninas leonem rubeum continet: *Phalera* circumfluentes *coloribus ſcutariis* tinguntur.

CAP. II.

DE COMITIBUS A BRONCHORST ET GRONSFELD.

ILluſtriſſima apud Belgas gens *Bronchorſtia* à priſcis *Luxemburgi Ducibus* derivari amat, qui poſtquam Bohemiæ Regno aucti ſedem illuc tranſtulere, nonnullos è gentilibus in patrio ſolo reliquerunt, è quibus poſteà quidam caſtrum ad dextram *Iſalæ* ripam haud procul Zutphania exſtruxiſſe, idque *Bronchorſt* appellaſſe perhibetur, à quo poſteri ipſius nomen mutuaverint, licet avita inſignia, *leonem* ſcilicet *argenteum* in *campo rubeo*, retinuerint.

2. Juſtam ſtirpis deductionem in *Spicilegio Rittershuſiano* exhibui, orditus à *Wilhelmo*, cui uxor tribuitur *Johanna*, hæres Dynaſtiæ *Batenbergicæ*, ſic dictæ à caſtro ad *Moſam*, Noviomago juxta & Tila duabus leucis diſſito; loco, ceu *Guicciardinus* teſtatur, Diſtr. Belg. P. 2. pag. 31. magnæ antiquitatis, ut quem incolæ aſſerant primam omnium arcem fuiſſe, quam *Bato Rex Cattorum*, in has oras veniens, condiderit, eique nobile ac perpetuum à ſe nomen dederit.

A *Gisberto* I. & *Theodoro* I. *Wilhelmi* filiis, *lineæ duæ* ortæ ſunt: prior enim, cui jure uxorio dominium *Berculo* poſt obitum *Gerhardi* ultimi poſſeſſoris an. 1385. obvenit, *Bronchorſtiis* Dominos, alter verò *Batenbergi* Dynaſtas proſevit. *Gisbertus* II. *Primi* filius, dominium *Borculo* Epiſcopo Monaſterienſi ultrò in feudum an. 1406. obtuliſſe memoratur, quo poſteà, cùm ipſe improlis fato ſuo functus eſſet, *Otto*, illius è fratre *Florentio* nepos an. 1420. inveſtitus fuit. Hujus pronepos, *Jodocus*, cum an. 1553. ſupremum diem explevisset, neque è *Maria C. Hojenſi* liberos ſuſcepiſſet, lineam *Bronchorſtianam* terminavit. De ejus hæreditate gravis exarſit controverſia & diuturna, cùm, præter agnatos *Batenbergicos*, inprimis *Irmgardis Diepholtina* cum fratris ſui filio *Rudolpho C. Diepholtino*, quorum avia proaviaque paterna *Hedvvigis*, Jodoci amita fuerat, ſucceſſionem appeterent. Vicit tandem *Irmgardis Wiſchia*, *Georgii C. Limburgi in Styrum* conjux, matre *Walpurgi C. Bergenſi*, quæ matertera *Jodoci* fuerat, nata, atq; adeò proximè ex omnibus competentibus ſanguine illi juncta. Hinc factum, ut omnis Bronchorſtiana hæreditas ad *Limburgios in Styrum* tranſlata fuerit.

3. In *Batenbergica* linea *Theoderus* II. *Primi* nepos, per conjugium *Johannæ Dominæ in Gronsfeld & Rimburg*, nova horum dominiorum acceſſione auctus eſt. *Gronsfeld*, quaſi *Granicampum*, in Leodienſi diœceſi ſitum, *Granio Corſovalli & Thermarum in Suntis ſive Aquisgrani* Principi originem ſuam debere *Æg. Gelenius* cenſuit. Filii Theoderici II. *Gisbertus*, *Heinricus*, *Hermannus* & De Magnit. Colon. l. 2. p. 102. *Theodoricus* III. ſinguli ramos proſeverunt: *Gisberti*, qui *Batenberg & Anholt* ſortitus eſt, progenies in ejus *nepote cognomine* iterum defecit; hæreditatem ejus *Hermanni & Theoderici* filii, excluſis *Heinrici* gnatis, ad ſe rapuerunt, unde lis orta, quam hodienum ſub judice pendere ferunt.

4. Heinrico *Gronsfeld & Rimburg* obtigit; Hermannus *Batenbergiorum in Stein*

notor fuit; è quibus haud dubiè *Gisbertus* &
Theodoricus prognati erant, quos unà cum
aliis Belgii Proceribus truculentus Albanus
gladio an. 1568. Cal. Jun. *Bruxellis* percuti
juſſit. Floruit tamen hic ramus ad noſtram
usque ætatem, donec *Fridericus Wilhelmus*,
Maximiliani & *Agnetæ de Kettelaer* filius,
Lutetiæ Pariſiorum an. 1660. ἄγαμος adhuc
mortuus, cum terminaret, ajuntq; *Batenber-
gicum* dominium ab ejus ſororio, *Johanne C.
Hornano*, nunc uſurpari.

5. *Theodoricus* III. *Batenbergios in Rhone*
propſevit, pater *Theodorici* IV. avus *Theodori-
ci* V. de quo *Pontanus* in *Hiſtoria Geldria* me-
morat, quod an. 1573. à Carolo D. Geldriæ p. 787.
in gratiam ſit receptus; eique in clientela-
re beneficium conceſſa ditio ac juriſdictio,
ut & oppidum ipſum *Anholtenſe*, quod olim
Jacobo Bronchorſtio, (Gisberti haud dubiè fi-
lio,) qui ſe Duci rebellem objecerat, vi & ar-
mis ereptum ſuam in poteſtatem Dux rede-
gerat. *Theoderico* V. natus eſt *Jacobus*, qui in
obſidione Locheimenſi an. 1583. occubuit,
poſtquam ab uxore *Gertrudi*, quæ *Johannis
Milendunccii & Drachenfelſa Domini*, *Burg-
graviiq́, Hæreditarii Archiepiſcopatus Colo-
nienſis* filia ac hæres fuit, inſigniter locuple-
tatus fuiſſet; verùm progenies ejus maſcula
in filiis, quos duos *Theodoricum* VI. & *Jo-
hannem Jacobum* poſt ſe reliquit, extincta
eſt; uterque enim ex his non niſi ſequioris
ſexus prolem genuit: *Theodoricus* pater fuit
Mariæ Annæ, quæ *Leopoldo Philippo Carolo
Rheingravio Pr. Salmenſi* nupſit, eidem-
que partem hæreditatis *Anholtino-Mi-
lendunceia* attulit. *Johannes Jacobus*, ſub
Comitis ab Anholt nomine, bello ſuperiore
Germanico inclaruit; namque in caſtris
Ligæ Catholicæ Generalis Excubiarum Præfecti
munia fortiter ac impigrè obiit, *Leopoldi*
etiam *Archiducis Supr. Aulæ Præfectus* fuit,
torquemq́ue *Aurei Velleris* promeruit; ſed
præmaturè an. ſcilicet 1630. vita caruit, cum
frater ejus usque ad 1637. ſuperfuiſſet; pro-
lem itidem unicam tantum reliquit *Iſabel-
lam*, quæ *Philippo Comiti* poſteà *Principi
Croienſi* in manum convenit, eumq́ue altera
hæreditatis avitæ parte auxit.

6. *Henricus* denique, *Theodorici* II. filius
ſecundogenitus, cui *Gronsfeldiam* & *Rimbur-
gum* in diviſione patrimonii obtigiſſe dixi,
ramum *Gronsfeldicum*, qui ſolus nunc vi-
get, condidit; ejus filii *Theodoricus* & *Elber-
tus*, cum ab hæreditate lineæ *Gisbertinæ* per
patrueles excluderentur, litem illis in Came-
ra Spirenſi, ceu narratum fuit, intentarunt,
quam *Johannes*, Elberti filius, ejusque poſteri
proſecuti ſunt. Inter hos *Johannes* II. *Pri-
mi nepos*, titulum *Comitis de Bronchorſt*, jure
ſuo oſtentando, reſumſit, & ducta in matri-
monium *Sibylla C. Eberſteinica*, jus in hunc
Sueviæ Comitatum ſibi arrogavit, aliquam-
que ejus partem obtinuit, quemadmodum
ſuperiùs prolixè dictum eſt. Exceſſit è vi- Introd. in
vis an. 1617. relicto, præter alios diverſi ſe- Lib. VII.
xus liberos, in tabula notatos, inprimis *Jodo-* & ejusd.
co Maximiliano, haud inglorio militiæ, qui Lib. c. 26.
ex *Anna Chriſtina ab Hardenroth* conjuge ſua
gnatos quatuor, filias duas ſuſcepiſſe fertur,
& an. 1667. m. Oct. vitam cum morte com-
mutavit. Ex ejus filiis duo *natu minimi*
egregia morte defuncti ſunt, *Erneſtus* an.
1678. in obſidione *Friburgenſi*, *Johannes Phi-
lippus Felix* an. 1678. in oppugnatione *Phi-
lipsburgi*. *Reliqui* duo cum ſororibus, *An-
na Juſtina* & *Clara Sibylla*, ſuperſtites ſunt.

7. OTTO WILHELMUS, *Comes de
Bronchorſt in Gronsfeld & Eberſtein*, *Baro
de Batenberg & Rimburg*, *Dn. in Alpen &
Hennepell*, primogenitus è *Jodoci Maximi-
liani* filiis, ſtudiis literarum doctrinæque de-
ditos, atque omni eorum liquore perfuſus
eſt, & vitam cœlibem, Eccleſiaſticæ affinem,
ducit.

8. JOHANNES FRANCISCUS, *C. de
Bronchorſt in Gronsfeld & Eberſtein* &c.
illius frater, an. 1679. m. Januar. in nume-
rum *Cubiculariorum Cæſariorum* cooptatus
fuit.

9. *Scutum* Comitum de Gronsfeld ita
Furſtius expreſſit, ut *ſimplex & aureum tres
nummos Byzantinos, in trianguli figuram poſitos*,
repræſentet; *galeaque jugum alarum explici-
tarum aurearum*, quibus *iidem nummi* im-
preſſi, ſuſtineat.

CAP. III.

DE COMITIBUS LIPPIÆ.

Nihil incongruens aut abſonum fidei ſu- De Magnit.
ſpicatus eſſe *Æg. Gelenius* mihi videtur, Colon. L. 2.
dum è ſymbolo gentilitio Comitum Lippiæ, f. 32.
quod *Roſam* refert, conjecturam cœpit, ejus-
dem eos originis cum *Altenanis*, iisdem inſi-
gnibus uſis, utrosque verò ad *Romanos Colo-
nos*, & *Ubio-Romanam* nobilitatem revocan-
dos eſſe; eò quod mox à tempore deductæ
Coloniæ Aggrippinenſis in ea Vitellius Im-
perator ſalutatus Ottonem Imperium affe-
ctantem adverſarium habuerit, eaque de
cauſa *Ubii* fratres, Ottonis & Senatus parti-
bus faventes, in Trans-Rhenanas ſedes potue-
rint refugiſſe; ut ſic & Ottonis Cæſaris &
inteſtini belli commemoratio accommodari
quàm optimè queat communi traditioni,
quæ Ottonis III. Saxonis ætate duos fratres
Urſinos ob diſcordias ex Italia, in hanc pro-
vinciam commigraſſe perhibet. Conſtare
quippe

quippe ex indubiis monumentis, *Altenanorum* ſtirpem in illis oris Ottone III. vetuſtiorem eſſe & ex *Advocatis Tuitienſibus* ſive *Ubienſibus Comitibus* ortam. Porrò quod ab *Urſinis* Italis eos traditio derivet, id idem autor ab homonymia vocis *Urſini* ortum arbitratur: *Urſos* enim & *Urſinos* à Trans-Rhenanis communiter eos appellari, qui parta mordicùs tuentur, eaque vel nequaquam aut ſaltem ægrè, urſorum inſtar, eripi ſibi patiuntur; hinc dum fratres illos *Ubio-Romanos* ab ædificatione caſtrorum *Altenani* & *Veteris montis* depellere vicini reguli non poſſent, veriſimile eſſe putat, inde *Urſinos* cognominatos fuiſſe.

2. Verùm enim verò quomodocunque illa ſe habeant, id ſanè extra controverſiæ aleam poſitum eſt, *Lippiacam* familiam non modò multis variiſque laudibus cumulatam eſſe, ſed & nobiliſſimæ antiquitatis menſuram impleviſſe. Cl. *Rittershuſius* ejus Genealogiam inde à *Bernhardo*, (cujus tamen majores ad abavum usque edi poſſunt) juſta ſerie enumeravit; ille verò Dux bellicus Imperatoris Lothatii fuit, & ab eo *Lemgoviam*, *Detmold* & alia cum *Saſſenburg* in feudum accepiſſe, eaque avito Comitatui *Obervvald* adjeciſſe memoratur; alii autem prædicta loca Epiſcopo Paderbornenſi ipſum in acceptis tuliſſe referunt. Ex uxore *Petronella ab Arne*, Lotharii Cæſaris cognata, *filium* ſuſcepit *cognominem*, qui *Lippiam* urbem ad amnem homonymum, eo loco, qui anteà *Obervvald* dicebatur, condidit, ſed quòd Heinrici Leonis partibus ſeſe applicaſſet, avita bona nec non *Saſſenburg*, à vicinis Præſulibus erepta, amiſit; viciſſim verò à Leone domo Regia & Dynaſtia *Engern* (in qua *Brackel*, *Blomberg*, aliaque) donatus fuit. Cæterùm eam prudentiæ pariter ac fortitudinis laudem conſecutus eſt, ut *Ulyſſis Achilliſq. Germanici* cognomentum promeruerit, tandem autem mundi curarum pertæſus cilicium an. 1150. ſumſit, atque ex Abbate in Livonia Epiſcopus Lealhenſis à filio *Ottone* Epiſcopo Trajectenſi ordinatus fuit.

3. Fratrem habuit *Gebhardum*, *Archiepiſcopum Bremenſem & Epiſc. Oſnabruggenſem*, in *tabula* omiſſum, cui in potiore dignitate nepos ex fratre cognominis ſucceſſit; huic fratres tres alii fuere, itidem infula decorati, qui honos ſequenti etiam temporis tractu frequenter genti huic obvenit: namque *Hermannus*, illorum frater, qui propagationi familiæ operam dedit, filios tres tiara ornatos habuit, nempe: *Simonem* Paderbornenſem, *Ottonem* Monaſterienſem Epiſcopos, & quem *Rittershuſius* præteriit, *Gebhardum*, qui in Archiepiſcopum Bremenſem, diſcordantibus quidem Canonicis, electus eſt, poſteà verò pacis amore æmulo ceſſit.

4. *Bernhardus*, quartus *Hermanni* filius, ſtemma continuavit; gnatus ejus *Simon*, ducta *Adelheide*, *Ludovici C. Schvvalenburgici* filia, jus in hunc Comitatum adeptus eſt; quod poſteà ejus nepotes *Otto* ac *Bernardus*, mortuo a. 1356. ultimo Comite Schvvalenburgico *Heinrico*, proſecuti ſunt; factaque cum Præſule Paderbornenſi, qui itidem aliquid in Comitatum juris ſibi arrogabat, tranſactione, *trientes duos* ſibi aſſeruere, *tertium* Epiſcopo ceſſerunt. *Bernhardus*, quem modò dixi, per uxorem *Stoppelberga* (nec *Stolberga*) Comitiſſam, dimidiam Comitatus hujus partem cum arce *Altenburg* acquiſivit.

5. *Otto*, Bernardi frater, *Simonem* genuit, proavum *Bernardi Bellicoſi*, qui *Annam*, Ottonis C. Holſatiæ & Schaumburgi filiam penatibus ſuis induxit, & cum ea Comitatum *Sternberg* accepit, à ſocero ſibi conceſſum, finiendis longis contentionibus, inde à morte ultimi C. Sternbergici, (ea verò in an. 1399. incidit) inter Schaumburgicos & Lippienſes agitatis. *Simonem Quintum* hujus nominis, *Bernhardi Bellicoſi* filium, zelus Romanæ religionis famoſum reddidit; eo enim percitus *Lutheri* doctrinæ, jam in Comitatu Lippienſi & Lemgoviæ gliſcenti, acriter adverſatus eſt, Lippiam obſedit, & paſtores Evangelicos ſolum vertere coegit; fatis conceſſit an. 1536. d. 17. Sept. Meliore genio afflatus *Bernhardus* VIII. filiorum *Simonis* V. natu major, *Evangelicam* religionem in ditione ſua omni cura ſtudioque inſtauravit. *Hermannus Simon*, ejus frater, *Sternberg*, *Schvvalenburg* & *Stoppelberg* in diviſione patrimonii nactus, *Spiegelbergenſi* etiam & *Pyrmontano* Comitatu per conjugium *Urſula*, *Friderici C. Spiegelb. & Pyrmontani* gnatæ, auctus eſt; filios autem duos genuit: quorum prior *Simon* an. 1559. natus, infans obiit, alter *Philippus* patri, qui anno 1576. d. 13. Jun. deceſſit, usque ad an. 1583. ſuperfuit; quò cum Archiepiſcopo Bremenſi Heinrico Saxone, cujus aulam ſequebatur, Coloniam, ad conventum à Gebhardo Truchſeſſio Archipræſule inſtitutum, profectus, ibi naturæ debitum, immatura ætate (nondum enim XXIV. annum expleverat) reddidit; inde *Spiegelberga* & *Pyrmontum* ad ejus conſobrinos (*Comites Gleichenſes*, avita verò bona ad patrueles devoluta ſunt.

6. *Simon* VI. Bernhardi VIII. filius, ultra XX. annos à *Conſiliis Curiæ Imperialis*, *Camerarius Cæſaris* & *Weſtphaliæ Præfectus* fuit; uxorem bis duxit: primam *Armgardin C. de Rietberg*, *Erici C. Hojæ* viduam, quæ ei *Rietbergicum* Comitatum attulit, ſed illâ ſine prole mortua ad ſororium Oſtfriſiæ Comitem delapſum. Poſteà *Eliſabetham Schaum-*

Tttt bur-

burgiam ſibi ſociavit, & multorum liberorum pater ex ea factus eſt; è filiis quatuor vitæ ejus ſuperſtites manſerunt, inter quos ipſemet per tabulas ſupremas ditiones ſuas diviſit. Ex illis autem *Hermannus* ἄγαμος ætatem peregit, ejusque portio, quæ *Schwalenberg*, *Stoppelberg*, *Aldenburg*, & *Schieden* complectebatur, ad fratres devenit. Hi *lineas tres*, hodienum florentes, condiderunt: *Simon*, natu maximus, *Detmoldicam*; *Otto Brackenſem*; *Philippus Buckenburgicam*.

7. *Detmoldicæ* lineæ autor *Simon* VII. (quem neſcio qua ratione *Rittershuſius* IIum. dixit) *Craſſus* cognominatus, an. 1627. d. 26. Mart. ſeculo valedixit, poſtquam è duplici conjugio complures ſuſcepiſſet liberos. E *priore* cum *Anna Catharina Naſſovia*, a. 1607. ducta, filios ſeptem, & infirmioris ſexus *Mariam Eliſabetham*, *Chriſtiano Friderico C. Mansfeldiæ* an. 1649. elocatam, *Annam Catharinam*, quam cuidam è *Naſſovicis* Comitibus nupſiſſe accepi; & tres alias, immatura ætate extinctas. E maribus quatuor ad virilitatem pervenere; natu maximus inter eos *Simon Ludovicus* an. 1637. mortem obiit, relictis è *Catharina C. Waldeccenſi* filiis tribus, nimirum *Simone Philippo*, *Hermanno Ottone*, & *Ludovico Chriſtiano*, quos omnes florente ætate mors intercepit; hunc *Gieſæ*, medium *Lutetiæ Pariſiorum*; primos autem *Florentiæ* an. 1649. deceſſit, haud optimè de familia ſua meritus, quippe quam longo ac moleſto litigio implicuit, dum per teſtamentum matri ſuæ, quæ ſecundis nuptiis *Philippo Ludovico D. Holſatiæ* è *Sunderburgica* linea in manum convenerat, luculentam bonorum allodialium, ad Comitatum Lippienſem pertinentium partem, *contra pacta familiæ* (prout Lippiæ Comites ajunt,) & *privilegia primogenituræ*, legavit, eique ſubſtituit filiam *Dorotheam Eliſabetham*, quam marito ſecundo pepererat, quæque poſteà *Georgio Ludovico C. Sinzendorfio* nupſit. Hinc acris inter Holſatiæ Ducem & Lippienſes contentio exarſit, illo pro vigore, his pro abolitione teſtamenti depugnantibus; neque Comitum jura initio fortuna & favor Judicis in *Camera Spirenſi*, ad quam rem detulerant, deſtituit; *citatusque fuit* Holſatiæ Dux non ſimplici vice *ad videndum annullari & caſſari teſtamentum*, neque in Conſilio Imperiali Aulico, quo litem hanc trahere geſtiebat, admiſſus, ſed coram Spirenſi Tribunali agere juſſus eſt; usque dum *Comes Sinzendorfius*, ducta Holſati filia, autoritate, qua in aula Cæſarea pollebat, cauſæ uxoriæ pondus adderet, & *citationem ad videndum aperiri & publicari teſtamentum* contra Lippienſes obtineret; qua inſimul hi litem in Camera proſequi prohibebantur, ſub pœna XXX. Marcarum auri. Tandem *Arbitri* nuncupati fuere, & poſt varios, *Ser. Elector Saxoniæ*, adverſus quem tanquam alterius partis fautorem Comites excepere; neque quem denique finem hæc controverſia nacta ſit, reſciſcere integrum fuit.

8. *Joh. Bernhardus*, ad quem, poſt nepotum è fratre *Simone Ludovico* fata, regimen devenit, haud diù id tenuit, ſed an. 1652. ἄγαμος ſeculo valedixit; qui eum naſcendi ſorte excepit *Otto Heinricus* ejus fata infauſto caſu anteverterat, à *Joh. Caſimiro C. Leiningenſi in Dagsburg*, prope *Heidenheim*, ao. 1648. d. 9. Mart. globo trajectus.

9. *Hermannus Adolphus*, natu minimus inter *Simonis* VII. è priore conjugio filios, fratribus ſuis ſucceſſit, bisque maritus fuit: primò *Erneſtina Iſenburgica*, an. 1665. mortuæ, deinde *Amaliæ* patruelis ſuæ, *Ottonis in Brackel* filiæ; quam vergente ætate anno, quem vitæ ſupremum habuit, 1666. ſibi junxit. Liberos poſt ſe quatuor reliquit, è priore thalamo genitos: *filias* nempe *tres*, *gnatum unicum*.

10. Hic familiæ nunc caput eſt, hocque nomine gaudet:

SIMON HEINRICUS, *Comes & Nobilis Dominus de Lippia*; ſuſceptus eſt in lucem ao. 1648. atque an. 1666. connubio ſibi ſociavit *Amaliam*, *Chriſtiani Alberti Burggravii & Comitis de Dohna* è *Sophia Theodora Brederodia* filiam; è qua hactenus *ſepties* pater factus eſt, non tamen niſi *tres filios* ſuperare accepimus, nempe

I. *Fridericum Adolphum*, n. ao 1667.
II. *Ferdinandum Chriſtianum*.
III. *Heinricum Erneſtum*.

11. Sororum *Simonis Heinrici* nomina hæc ſunt:

I. *Anna Maria*, Abbatiſſa *Cappellenſis*.
II. *Sophia Erneſtina*, Decaniſſa *Herfordenſis*.
III. *Iohanna Eliſabetha*, nupta *Chriſtophoro Friderico Burggr. & C. de Dohna*.

12. E poſteriore *Simonis Craſſi* matrimonio, quod *Maria Magdalena Waldeccia* tenuit, duo diverſi ſexus liberi provenerunt, videlicet: *Sophia Eliſabetha*, *Georgii Wilhelmi C. Leiningo-Weſterburgici* conjux, & *Jodocus Hermannus*; hic in domo venatoria, *Biſterfeld* dicta, domicilium inſtituit, atque a. 1655. penatibus ſuis induxit *Eliſabetham*, *Johannis C. Witgenſteinici* filiam, è qua multam ſobolem ſuſcepit, & an. 1678. m. Jun. vita defunctus poſt ſe reliquit; inter mares familiam ducit

JOHANNES AUGUSTUS, *Comes & Nobilis Dn. de Lippia*, natus an. 1657. & cœlebs adhuc.

13. Fratrum ejus ac ſororum, tàm ſuperſtitum

ſtitum, quàm mortuorum, catalogus hic eſt:

Simon Johannes, n. 1655 †.

Eliſabetha Juliana, n. 1656. nupta *Chriſtophoro Chriſtiano C. Leiningio-Weſterburgico* amitino ſuo.

Sophia Carola, n. 1658.

Simon Chriſtianus, n. 1659. †.

Theodorus Adolphus, n. 1660.

Maria Chriſtina, n. 1662.

Chriſtina Erneſtina Eleonora, n. 1664.

Anna Auguſta, n. 1665.

Johannes Fridericus, n. 1666.

Magdalena Emilia, n. 1667.

14. *Brakelenſis* lineæ, ad quam nunc ſermo decurrit, autorem *Ottonem*, Simonis VI. filium tertiogenitum dixi; is enim in diviſione patrimonii *Brackel, Blomberg* & *Bartendorp* accepit; quibus poſtea ex hæreditate fratris Hermanni *Schieden* acceſſit. Exolevit naturæ debitum an. 1659. numeroſæ ſobolis pater è *Margarita Naſſovia* an. 1661. mortua ſuſceptos, filii ſeptem fuere, gnatæ quinque; harum nomina hæc ſunt: (I.) *Amalia*, nupta ao. 1666 *Hermanno Adolpho* patrueli ſuo in *Detmold*, viceſima ante ejus obitum hebdomade, ipſa autem an 1676 vivere desiit. (II.) *Sabina*, Canoniſſa *Herfordenſis*. (III.) *Dorothea*, elocata an. 1664. *Johanni Theoderico L. B. de Cunovvitz*, Ser. Landgr. Haſſo-Caſſellenſis *Miniſtriſſimo*. (IV. *Ottilia*, *Friderici Eberhardi C. de Lovvenſtein & Wertheim* conſors, an. 1680. defuncta, (V.) *Juliana* in infantia extincta.

15. E filiis *Ottonis* duo, nempè *Erneſtus*, ſecundogenitus, in pueritia, & *Mauritius* an. 1666. deceſſerunt; *reliqui* quinque ſuperſtites ſunt. Familiam inter eos ducit

CASIMIRUS, *Comes & Nobilis Dn. de Lippia*, is an. 1662. jugali fœdere ſibi ſociavit *Annam Amaliam*, *Erneſti C. de Sain & Witgenſtein* in *Homburg* filiam, è qua filios tres genuiſſe fertur:

I. *Rudolphum*.

II. *Ottonem*.

III. *Ferdinandum*.

& filiam unicam *Sophiam*.

16. WILHELMUS, *Comes & Nobilis Dn. de Lippia*, habet in conjugio *Sophiam Agnetem Eleonoram*, *Mauritii C. Tecklenburgici e Johanna Dorothea Anhaltina* filiam; è qua num liberos ſuſceperit, explorare integrum non fuit.

17. FRIDERICUS, *C. & Nobilis Dn de Lippia*, Canonicus Eccleſiæ Cathedralis *Halberſtadienſis*, habetque thori ſociam *Auguſti D. Holſatiæ* è linea *Sunderburgica* & *Sidoniæ Oldenburgica* filiam, ao. 1673. ductam, è qua ao. 1680. ſuſcepit *Ludovicum Ferdinandum*.

18. GEORGIUS, & AUGUSTUS, *Comites & Nobiles Domini de Lippia* cœlibem adhuc vitam colunt, & *poſterior* quidem copiarum Landgravii Haſſo-Caſſellenſis *Generalis Locumtenens*, omniumque caſtellorum in Haſſia interiore Præfectus audit.

19. Reſtat linea *Buckenburgica*, ſic dicta à caſtro, quod ejus autor *Philippus* è *Schaumburgica* hæreditate per transactionē, cum Landgravio Haſſiæ in Caſſel initam, & in *Inſtrumento Pacis Osnabr* corroboratam, nactus eſt, quodque poſteà incoluit. Ex avitis autem ditionibus ei in partitione, Præfecturæ *Lipperode*, *Alvendiſſen* & *Neuburg* obtigere; hæreditatis autem fraternæ loco XXXVI. millia thalerorum ipſi aſſignata fuerunt. Habuit in conjugio *Sophiam*, *Mauritii Landgr. Haſſiæ* filiam, an. 1673. mortuam, ipſe verò an. demum 1681. m. Apr. octogenarius naturæ conceſſit, pater filiarum quinque, & gnatorum trium: ex his duorum fratrum ætatibus medius interjectus *Carolus Hermannus*, an. 1655. natus, brevis, nec annui ævi fuit. Superſtitum duorum nomina hæc ſunt:

FRIDERICUS CHRISTIANUS, *Comes & Nobilis Dn. de Lippia, C. de Schaumburg*, editus in lucem an. 1653. m. Sept.

Philippus Erneſtus C. & Nob. Dn. de Lippia &c. n. an 1658. ambo adhuc cœlibes.

20. *Sororum*, quas *quinque* habent, ſylloge hæc eſt:

I. *Eleonora Sophia*, n. an. 1647.

II. *Iohanna Dorothea*, n. 1648. nupta *Joh. Adolpho C. Tecklenburgico*, ſed poſt aliquot annorum contubernium repudiata.

III. *Ludovica*, n. an. 1650. ea *Auguſto Jun. D. Holſatiæ* è lin. *Sonderburgica* in manum convenit.

IV. *Philippina Eliſabetha*, ea in aula *Brugenſi* in Sileſia aliquandiu verſata, poſteà a *Philippo Chriſtophoro C. Brainero*, *Colonello & Cubiculario Caſareo*, cum priùs *Romanis* ſacris ſe devoviſſet, ducta fuit.

V. *Carola Iuliana*, nupta an. 1676. *Heinrico C. de Kuffſtein*, *Colonello & Camerario Caſareo*; cujus tamen conſuetudine non amplius frui, ſed *Hildesheimi* res ſuas ſibi habere refertur.

21. *Scutum*, quo *Lippiæ Comites* uti ſolent, Spen. Op.
quadripartitum eſt: 1. & 4. area ex *argentea roſis* Her. L. 2.
ſingulis pentaphyllis rubeis auro gemmatis inſi- c. 14.
gnitæ ſunt, & *familiarem* teſſeram exhibent; 2. & 3. *rubea* continent *ſtellam auream*, cui *hirundo* inſiſtit *ex argento & nigro variegata*, & Comitatus *Sternberg & Schvvalenburg* denotant.

notant. *Galea* incombit *unica*, ſuſtinens *roſam Lippienſem inter duas alas expanſas argenteam & rubeam*: *Lacinia argento & cocco* tinguntur. Notandum autem *Buckenburgicam* lineam medio ſcuti loco *parmulam* imponere, quæ *urticam Holſato-Schaumburgicam* repræſentat.

CAP. IV.

DE COMITIBUS A MANDERSCHEID.

L. 1. ſect. 12. p. 171.

ÆGid. *Gelenius*, in eleganti & ſæpius laudato *de Coloniæ Agrippinenſis magnitudine* libello, refert, *Manderſcheidios Comites à Clematio-Ubia gente deduci*, idque *archivi Leiskirchiorum* fide confirmat. Celeb. autem *Spenerus* domeſtica gentis traditione nixus,

Op. Her. l. 2. c. 19.

originem Manderſcheidiorum ab *Auſtraſiæ Regibus* derivat, quorum ultimus *Schwentiboldus* ſive *Schwantipolcus* filium habuerit *Wilhelmum*, qui dominium *Manderſcheidenſe* obtinuerit, cujusque mentio in primis ludis equeſtribus an. 934. *Magdeburgi* celebratis occurrat. Eo & *Cunigundi*, filia *C. Hannoniæ & Namurci*, natus eſt *Wilhelmus* II. *Manderſcheidij Comes*, à quo familiæ Genealogia, in *Spicilegio Rittershuſiano* tribus tabulis non interrupta ſerie exhibita, exordium cepit; eam verò prælaudato Viro Venerabili me in acceptis ferre, grata mente rurſus iterumque prædico.

2. *Wilhelmo* II. filii duo tribuuntur: *Heinricus* & *Richardus*, quorum prior *Comitis*, alter *Domini de Manderſcheid* titulo uſus fuerit; verùm *Heinrici* progenies in ejus pronepote *Wilhelmo* iterum defecit. *Richardo*, qui in caſtro *Nieder-Manderſcheid* dicto circa an 1133. ætatem degit, filius fuit *cognominis*, cui uxor *Agnes ab Eſch*, *Kailam* è materna hæreditate acceptam, quæque hodienum in Manderſcheidiorum ditione eſt, attuliſſe videtur: filius enim ejus natu minor *Foltardus Kailæ* titulum avito junxiſſe legitur. Hujus gnatus *Winnemarus* hæreditate *Wilhelmi C. Manderſcheidi* agnati ſui, præterea dominio *Kerpen* in *Eifelia* per uxorem *Ildegardim* auctus eſt; id poſtea ejus abnepos *Richardus*, *Heinrici & Irmgardis C. de Bettingen* filius natu minor, in diviſione patrimonii nactus inſignia nomenque *Kerpenſe*, Manderſcheidico miſſo, adſcivit, novamque lineam condidit; cujus tandem poſtremus ex hac gente hæres ſequioris ſexus in *Sembroviam* familiam elocata, eò ſucceſſionem detulit.

3. *Wilkendus*, Richardi frater, *Manderſcheidiorum* propagator, abavus *Wilhelmi* fuit, à quo *Rittershuſiana tabula* immane quantum manca (quemadmodum è collatione cum noſtris patefcit) orditur. *Theodericus*, ejus filius, cum *Eliſabetha*, *Tilemanni de Stein-Callenfels* filia, dominium *Wartenſtein* accepit, atque ex ea filium cognominem genuit, cui jure uxorio caſtrum vetus *Dann* obvenit. Multò autem magis luculenta dos illa fuit, quam *Theoderico* III. qui *Comitis* axioma, aliquandiu à majoribus intermiſſum, beneficio Imperatoris Friderici III. an. 1450. recepit, *Eliſabetha*, *Johannis Dn. de Sleiden* ex *Anna C. de Blanckenheim* filia ac hæres attulit: ea enim, præter hæreditatem paternam, quæ dominia *Sleiden*, *Junckerrath*, & *Neuenſtein* continebat, maternam etiam complectebatur; videlicet *Comitatum Blanckenheim*, *Dynaſtias Geroldſtein*, *Caſſelburg & Bettingen*. Hunc ipſum verò Comitatum *Blanckenheim*, cum dominio *Geroldſtein*, nec non caſtris atq; oppidis *Sleiden* & *Neuenſtein* Theodoricus, ejusq́ue filii, *Cuno*, *Johannes* & *Wilhelmus*, Gerhardo Duci Juliacenſi & Bergenſi in *clientelam* an. 1464. ſubdiderunt; quæ hic poſteà, vigore reciprocæ ſtipulationis à ſe editæ, prædictis *Theodorici* filiis an. 1468. *feudi* titulo viciſſim contulit. Proceſſu temporum cœpere Duces Juliacenſes ex hoc ipſo capite Comitibus Manderſcheidiis de *immedietate* controverſiam movere, eosq́ue eximere, ſine onere, contenderunt.

4. A *Cunone*, *Johanne* & *Wilhelmo* lineæ tres ortæ ſunt: primus *Manderſcheidiam* & *Sleidam* cum pertinentiis ſortitus, & per uxorem *Mechthildim*, *Wilhelmi C. de Virnenburg* filiam, nova ditione locupletatus fuit, *Comitatu* ſcilicet *Virnenburgico*, de quo tamen ipſi ejusq́ue poſteris diuturna cum Archiepiſcopatu Trevirenſi, cujus feudum Comitatus audit, controverſia interceſſit, donec an. 1554. inter *Johannem* Archiepiſcopum & *Theodericum* V. ſive *Medium* dictum, *Cunonis* nepotem, tranſactum eſt; ita ut hic Comitatu *Virnenburgico*, & parœcia *Nachtzheim*, cum Vogtheia *Bons* & *Lengefeld*, omniq́ue juriſdictione, tanquam feudo fœmineo, denuò inveſtitus fuerit; Dynaſtiæ verò *Monreal* nec non majori & minori *Pellenz* renunciaverit.

5. Verùm ut ex hoc diverticulo in viam revertar, *Cunoni*, præter alios, filius *Theodericus* IV. *Sapiens* cognominatus, fuit, qui *Margaritam*, *Friderici B. Sombreviæ & Dn. Kerpæ* filiam, in thalamum adſcivit, hocq́ue conjugio *Kerpenſe* dominium in familiam reduxit. Idem diſſipationi bonorum gentilitiorum occurſurus an. 1551. *teſtamentum* condidit, quo *Majoratum* inter filios eorumq́ue poſteros inſtituit; hac tamen lege, ut primogenitus teneretur fratribus alimenta ſe digna ſuppeditare, fœminas autem dote inſtruere, reſervando cæterùm his facul-

cultatem ſuccedendi, caſo quo mares deficerent; juſſit etiam, ut quisque hæredum ephebus factus hanc diſpoſitionem juramento confirmaret. Ex duobus autem filiis, quos genuit, natu minor *Franciſcus* biennio antè, quàm teſtamentum illud conderetur, vivis exceſſit, non niſi fœminea prole poſt ſe relicta; cui avus dotis loco XX. millia Imperialium legavit, contra pacta dotalia in nuptiis *Franciſci* & *Annæ Iſenburgicæ* inita, quippe quibus eorum liberi naſcituri in partem hæreditatis avitæ vocabantur. Hinc cùm poſt *Theodorici* IV. mortem, filius ejus natu major *Theodoricus* V. ſive *Medius*, paternam ſucceſſionem ſibi ſoli ſumeret, excluſis fratris ſui filiabus, mater earum *Anna Iſenburgica* in foro Lucemburgico pro filiabus ſuis portionem ex avi hæreditate petiit, leviroque diem dixit. Continuata deinceps lis eſt ab ejus generis, *Philippo C. Naſſovio* & *Florentio C. Culenburgico*, eorumque hæredibus; pro quibus tandem *Mecklinæ* a. 1618. ſententia pronuntiata, Theodorici autem hæredibus mandatum fuit, ut medietatem hæreditatis Theodorici Sapientis, Franciſco ejus filio, neptibusque ex eo debitam, juxta diviſionem *Sleidæ* an. 1541. factam, illis reſtituerent.

6. At *Theodorico Medio* ex uxore ſua *Erica Waldeccia* multa nata eſt ſoboles, filii quatuor, gnatæ tres: ex illis duo *Cuno* & *Hermannus* Eccleſiæ ſe addixerunt, *Theodoricus* VI. autem, ſive *Junior*, & *Joachimus* matrimonia contraxere. Prior *Eliſabetham Stolbergiam* duxit, a qua an. 1582. ab Archiepiſcopatu Trevirenſi pagos *Weiſheim*, *Bergheim*, & *Holzheim* cum juribus ſuis feudi titulo accepit; qui poſteà, ipſo ſine prole an. 1593. defuncto, agnatis ejus è linea *Blanckenheimica* collecti fuerunt. *Joachimus Magdalenam Naſſoviam* in conjugio habuit, quæ ei Comitatum *Rouſſy* in agro Lucemburgico ex hæreditate materna acceptum attulit, ſed non niſi melioris ſexus ſobolem peperit.

7. Filiarum *Theodorici Medii* natu maxima *Margarita* fuit, ea *Ludovico ab Enſchringen*, *Dn. de Schwarzenburg* nupſit, inviris conſanguineis, à quibus etiam propterea in cuſtodiam condita, neque priùs emiſſa fuit, quàm omni ſucceſſioni & juri primogenituræ renuntiaſſet, quod an. 1565 fecit; & licet deinceps literas reſtitutionis in integrum obtinuiſſet, iterum tamen an. 1581. cum fratribus tranſigere, & omnem actionem ſibi competentem miſſam facere neceſſe habuit. Ejus ſoror natu minima, *Catharina*, *Philippo C. Marcano* in manum convenit; is affinibus ſine hærede maſculo mortuis, *Sleidam*, *Kerpenam*, aliaque militari manu occupavit, & ſibi poſterisque aſſeruit.

8. Reliquas hujus lineæ ditiones *Joachimi* filiæ inter ſe diſpertierunt: *Manderſcheidiam* arcem *Magdalena*, *Stenoni Lowenhaupto C. de Rasburg* nupta, accepit, per cujus filiam poſteà ad *C. Manderſcheidium in Kayl* tranſiit; *Eliſabetha*, uxori Chriſtophori Ludovici C. Lowenſteinici *Cronenburgenſis* Dynaſtia cum inſigni pago *Dalheim* obtigit; quam mox cum Comitatu *Virnenburgico*, qui *Annæ Salome*, *Caroli C. Manderſcheidii in Geroldſtein* conjugi, obvenerat, commutavit. Hunc ipſum autem Comitatum (liceat mihi hoc εἰς ὂν παρόδῳ interſerere) tempeſtate bellica triennali à *Johanne L. B. à Reck*, *Præſide Conſilii Aulico-Imperialis*, occupatum aliquando fuiſſe legi, quod quidem nomine uxorio factum mihi videtur: duxerat enim ille *Annam Magdalenam ab Enſchringen*, *Margaritæ Manderſcheidiæ*, de qua ſuperiùs dictum fuit, è filio *Joh. Gerhardo ab Enſchringen*, marito *Urſulæ à Braunſberg*, neptem; verùm cùm ea an. 1648. ſterilis deceſſiſſet, prætenſio etiam ejus haud dubie intercidit. *Roceienſem* denique Comitatum, *Rouſſy* vulgò dictum, *Erica*, *Wilhelmi Landgr. Leuchtenbergici* conſors, ſortita eſt, cujus filio *Maximiliano Adamo* an. 1646. ſine liberis mortuo, hæreditatem ejus matertera *Anna Salome*, *Caroli Geroldſteinii* uxor, crevit.

9. Veniendum nunc ad progeniem *Johannis*, qui Cunonis frater, Theodorici III. filius ſecundogenitus fuit, & in partitione hæreditatis tàm paternæ quàm maternæ Comitatum *Blanckenheimenſem* & Dynaſtias *Geroldſtein*, *Bettingen* & *Junckerroth* obtinuit. Ab ejus filiis *Gerhardo* & *Arnoldo* rami duo prodiere, *Geroldſteinenſis* & *Blanckenheimicus*: priori enim in diviſione, an. 1548. d. 2. Maji, auſpice *Wilhelmo D. Juliacenſi*, inſtituta, *Geroldſtein* cum appertinentiis, alteri *Blanckenheim* & *Junckerroth* obtigere. *Gerhardo* natus eſt *Johannes Gerhardus*, huic *Carolus*, cui ab uxore *Anna Salome* agnata ſua *Rojacenſem* Comitatum & *Cronenburgicum* dominium obveniſſe antea dixi. Liberi illis ſex tribuuntur, filii tres, totidemque ſexus infirmioris. Inter illos *Philippus Salentinus* Chori Epiſcopus *Colonienſis* & Decanus *Argentinenſis* fuit, an. 1680 d. 5. Apr. mortuus, *Wilhelmus Erneſtus* autem Canonicus *Colonienſis* & *Argentin.* ſuperare fertur, unà cum fratre ſuo natu majore.

10. Is eſt FERDINANDUS LUDOVICUS, *Comes in Manderſcheid*, *Geroldſtein* & *Rouſſy*, *Dn. in Cronenburg*, *Bettingen* & *Daun*, ſuſceptus in lucem an. 1613 Nuptiis ſibi adjunxit *Dorotheam Catharinam*, *Joh. Theoderici C. Lowenſteinio-Wertheimici* filiam, è qua nati ei ſunt liberi quinque, nempe:

I. *Carolus Ferdinandus*, maritus *Mariæ Catharinæ*, *Hugonis C. Konigseccii* & *Carolæ Ludovicæ C. de Sulz* gnatæ.

II. *Philippina Erneſtina Barbara*, Abbatiſſa ad *S. Urſulam* Coloniæ; hanc potius quàm ejus amitam *Ericam Chriſtinam* attinere nunc ſuſpicor, quod an. 1681. m. Febr. Novellæ de obitu *Abbatiſſæ S. Urſulæ in Colonia* genere *Manderſcheidiæ*, coi Wolckenſteinia ſurrogata fuerit, narrarunt.

III. *Franciſcus VVilhelmus Adolphus*, Canonicus *Colon. & Argent.*

IV. *Philippus Theodoricus*, Canon. *Colon.* †. an. 1674.

V. *Carolus Caſpar*, Caoon *Colon.*

Spen. l.c. §.11. 11. *Scutum* quo Comites rami *Geroldſteinenſis* oti ſolent, *linea perpendiculari una*, & *duabus transverſis* in *ſex areolas* dividitur: 1. *aurea faſciam tortnoſam coccineam* familiare *δεῖγμα continet*; 2. *aurea leonem nigrum*, *cui faſciola quadrifida impendet*, Blanckenheimici Comitatus ſymbolum, *refert*; 3. *aurea leonem rubeum*, teſſeram Rojacenſem, *exhibet*; 4. *argentea*, *aquilam rubeam*, Croneoburgenſe emblema *continet*; 5. *argenteam flumen cœruleum diagonaliter permeat*, *appictis ubique ſtellulis miniatis*, *quod* dominii Bettingen *δεῖγμα eſt*; 6. deoique *aurea clathris rubeis diſtinguitur*, Danoiæ Dynaſtiæ *denotanda*. *Galea tres* incumboot: 1. Manderſcheidia *tecta pileolo lato rubeo*, *cujus ora auro reducitur*, *cauda pavonina ſuperbiente*; 2. *coronata inter duas alas aureas canem nigrum coronatum ſedentem*, *exſerta linea rubea ſuſtinet*; 3. *prima ſimilis eſt*, *niſi quod inter caudas duas pavoninas ſcutulum* Blanckenheimicum *viſitur*.

12. *Blanckenheimici* rami ſator *Arnoldus* è *Margarita Wiedana* filios quatuor geoult, videlicet: *Hermannum*, maritum *Julianæ Hanovicæ*, ſed prole deſtitutum, *Eberhardum* Canonicum Coloo. & Argentor. *Johannem* Epiſcopum Argeotinenſem, cujus fata ingeos illud & acre diſſidium, qoo ſub finem ſuperioris ſeculi afflicta eſt Alſatia, excepit, & denique *Arnoldum*: hoc & *Maria Urſula Leiningenſi* natus fuit *Johannes Arnoldus*, pater ex *Antonia Eliſabetha* agnata in *Geroldſtein*, filiorom ſex & gnatarum quatuor; harum nomina hæc ſunt: (I.) *Anna Salome*, Abbatiſſa *Thorenſis*, (II.) *Clara Eliſabetha*, Canoniſſa *Eſſendienſis*, (III.) *Maria Franciſca*, Abbatiſſa io *Elten & Vreden*, (IV.) *Maria Helena*, Canooiſſa *Thorenſis*.

13. E filiis unicum tantum in vivis ſupereſſe accepi.

Is eſt SALENTINUS ERNESTUS, *Comes in Manderſcheid & Blanckenheim*, *Baro in Iunckerroth*, *Dn. in Daun & Erp*, *Magiſter aulicus Hereditarius in Archiepiſcopatu Colonienſi*, prodiit in lucem an. 1630. d. 16. Aug. & primis noptiis an. 1651. d. 7. Sept. duxit *Erneſtinam*, *Erneſti C. in Sain & Witgenſtein* filiam, cujus nomioe partem è Sainenſi Comitatu, *Hachenburgenſem* ſcilicet Dynaſtiam, ſibi vindicavit; ex ea verò qoater parens factus eſt

I. *Anna Ludovica*, n. 1. Apr. 1654. ea nunc vidua eſt *Mauritii Henrici Pr. Naſſovii in Hadamar*, cui an. 1675. io manum convenerat.

II. *Maximiliani Ioſephi Ferdinandi*, o. an. 1655. d. 30. Apr. is ao. 1675. Romæ, ubi gymnaſmatis vacabat, præmatura morte abreptos fuit.

III. *Franciſca Eleonora Clara*, nat. 4. Febr. 1657. nuptæ *Antonio Leopoldo C. à. Potting*, Epiſcopi Paſſavienſis è fratre nepoti.

IV. *Magdalena Chriſtina*, o. a. 1658. elocata *Georgio Ludovico Burggravio de Kirchberg*.

V. *Salome Sophia Vrſula*, n. ao. 1659. ea *Ludovico Friderico C. de Wied in Durdorf* an. 1675. nupſit, jamque vivere deſiit.

14. Poſt *Erneſtinæ Sainenſis* è vita diſceſſum ad ſecunda vota *Salentinus Erneſtus* tranſiit, penatibusque ſuis induxit *Chriſtinam Eliſabetham*, *Georgii Alberti C. Erpacenſis* ex *Eliſabetha Dorothea Hohenloica* gnatam, è qua utriusque ſexus liberos procreaſſe dicitur.

15. *Scutum*, quo ille otitor, aliter ac Geroldſteinenſe diſpoſitum, & *quadripartitum* eſt: laterculus 1. *Manderſcheidicam* teſſeram, 2. *Blanckenheimicam* repræſentat, 3 *Junckerrothenſe δεῖγμα* exhibet, & *cœruleus*, *aureisque liliis* ſparſus eſt, impreſſo *leone argenteo*, *cujus pectori faſciola quadrifida coccinea* incumbit; 4. *Daunum* ſymbolum refert. *Caſſides* eædem imponuntur, quæ Geroldſteinicum clypeum premunt.

16. Reliqua eſt *Kaylenſis* linea, cujus autor *Wilhelmus*, Cuooois & Johannis frater oatu minimus, extitit; is in diviſione ditionum Dynaſtias, *Daun*, *Kayl* & *Wartenſtein* accepit, atque ex uxore *Adelhaidi C. de Sarvverden*, præter *Wilhelmum*, Abbatem *Stabulenſem* & *Prumienſem*, alioſque, *Jacobum* præcipuè genuit; qui ſecundo conjugio (primo m cum *Maria Marcana* ſterile fuit) *Annam C. ab Haraucourt*, hæredem lo *Bettingen* & *Dollendorf*, ſibi junxit, atque ex ea filiorum quatuor parens factus eſt, inter qoos eminuere *Theodoricus* & *Chriſtophorus*: hic enim patruo *Wilhelmo* in utraque Eccleſiaſtica digoitate ſucceſſit, *ille* autem ſtirpem propagavit per filium cognominem, coi cum uxore *Anna Æmilia* agnata ſua portio ex hæreditate lineæ *Manderſcheidico-Sleidenſis* obvenit; illa verò nova ex eadem hæreditate acceſſione, caſtro nempe *Manderſcheidico* ejusqoe pertinentiis, aucta fuit ejus filio Phi-

Philippo Theodorico per matrimonium, quod is cum *Eliſabetha Amalia*, *Steunonis Leuenhaubtii C. de Rasburg*, è *Magdalena Manderſcheidia*, gnata contraxit; quo ipſo jus etiam in *Falckenſteinicam* & *Reipolzkirchiam* ſucceſſionem ipſi natum eſt: erat enim uxori ejus avia paterna *Sidonia C. Falckenſteinenſis*, *Axelii Leuenhaubtii* conjux. Multa de cœtero & pulchra ſoboles ex hoc conjugio prodiit, quæ, ſi non omnis, pleraque certè ſuperſtes eſt.

17. Inter mares, qui tres fuere, potiores ordine naturæ partes, regimenque nunc tenet

HERMANNUS FRANCISCUS, *Comes in Manderſcheid, Blanckenheim & Falckenſtein, Dn. in Kayl, Daun, Betingen, Reipolzkirchen, Neuerburg & Dollendorf.* Is connubio coivit cum *Maria Agatha*, *Georgii Friderici Wild- & Rheingravii in Kirburg* ex *Anna Eliſabetha Stolbergica* filia. Poſtquam Regi Galliæ Trans-Rhenani tractus imperium ſibi arroganti an. 1681. homagium præſtitiſſet, non ſolùm partem ex hæreditate ſoceri ſui, *Kirburgenſi* ſcilicet dominio, depulſo *Johanne Rhingravio Merchingenſi*, obtinuit, ſed & in poſſeſſionem Comitatus *Falckenſteinici* unà cum Comite Leuenhauptio immiſſus eſt, ſubditique in eorum verba *Winvvilera* d. 19. Nov. adacti fuerunt. E liberis illius non niſi filiorum duorum nomina edere poſſum, nimirum

Erneſti Dominici

& *Maximiliani Philippi*, qui ambo *Canonicis Colonienſibus* adſcripti ſunt.

18. OTTO LUDOVICUS, *C. in Manderſcheid, Blanckenheim & Falckenſtein* &c. *Philippi Theodorici* filius ſecundogenitus, Eccleſiaſticum vitæ genus amplexus, & in numerum *Canonicorum* Eccleſiæ Metropolitanæ *Colonienſis* cooptatus eſt; meruitque, ut anno ſuperiore 1682. *Præpoſitura* Capituli, quæ à multis annis vacabat, unà cum *Cuſtodiæ* munere ipſi deferretur.

19. *Henricum Adolphum*, ejus fratrem natu minimum, in Libitinæ rationes veniſſe ſuſpicor, eò quod in Catalogo Canonicorum Colonienſium, inter quos locum ipſum habuiſſe accepi, nulla ejus ampliùs mentio occurrit.

20. Sororum Comitis Manderſcheidio-Kaylenſis, quæ octavum implent numerum, nomina hæc ſunt:

I. *Maria Eliſabetha*, nupta *Axelio Leuenhaubt. C. de Rasburg & Falckenſtein.*

II. *Eugenia Maria Franciſca*, uxor ſecunda *Johannis Ludovici C. a Sulz.*

III. *Anna Catharina*, Canoniſſa ad *S. Urſul.* Coloniæ.

IV. *Clara Magdalena*, elocata *Erneſto Salentino C. de Salm & Reifferſcheid in Dyck.*

V. *Juliana Margarita.*

VI. *Maria Urſula.*

VII. *Agatha Barbara*, Canon. *Eſſendienſis.*

VIII. *Anna Sidonia.*

21. *Scutum* hujus lineæ *quadripartitum* eſt, incumbente in loco medio parmula *Blanckenheimenſi*; areola verò 1. faſciam tortuoſam *Manderſcheidicam*; 2. clathros *Daunios* refert; 3. cœrulea totam argenteam *Falckenſteinicam* exhibet; 4. *viridis aureis plinthidibus ſparſa anchoram argenteam*, denotando dominio *Reipolzkirchen*, repræſentat. *Galea* imponuntur *duæ*: prior Manderſcheidica, *eandem pavoninam cum ſcutulo* Blanckenheimenſi ſuſtinet; altera Daunia, *exſurgentem cygnum candidum alis nigris expanſis* exhibet. *Lacinia* hinc *aurea & rubea*, iſthinc *nigra & argentea* dependent.

CAP. V.

DE FAMILIA COMITUM A MARCK.

INclyta *Marcana* familia, potens quondam & ſplendida, nunc autem ad tenuiorem conditionem redacta, ab *Altenanis* originem trahit; quos ad Romanos colonos, & *Ubio-Romanam* nobilitatem revocandos eſſe *Gelenius* cenſuit, uti *ſuprà* memoratum eſt. Cap. 3. §. 1. Integram gentis Genealogiam *Ægidius Andreas de la Roque Gallo-Britannus* in vaſto *de Harcurtia familia* opere recenſuit, & ab altiore ſtipite, quàm *Rittershuſius*, deduxit, primum nominando *Adolphum*, qui Dominus illorum locorum, quæ poſteà *Altena* & *Mont* dicta ſunt, fuerit, filiosque habuerit *Adolphum* II. *Eberhardum* & *Ottonem*. Ab his in confiniis Weſtphaliæ & Saxoniæ Orientalis caſtra duo condita eſſe perhibent, quorum alterum *Altena*, alterum *Altemberg* appellatum, vicinæ regioni nomina impertiverint. Tom. II. p. 1172. & ſeqq.

2. *Adolpho* II. *Altenæ & Montium Comiti* an. 1127. creato, uxor tribuitur *Adella*, *Arnoldi II. C. Cliviæ* filia, cum qua, præter *Brunonem*, qui an. 1132. in *Archi-Epiſcopum Colonienſem* inauguratus fuit, *Adolphum* III. ſuſcepit, an. 1170. mortuum, & filiorum trium ex *Helena Lucemburgia* parentem, nimirum: *Eberhardi*, qui ſecundùm diſpoſitionem paternam *Comes Altenæ* fuit, *Engelberti Comitis Montium* (qui è *Margarita Geldria Adolphum* ſuſcepit, patrem è *Cunigunda Juliacenſi* filiæ unicæ *Cunigundæ*, quæ Comitatum *Montenſem* Heinrico V. Limburgi Duci marito ſuo attulit) & *Arnoldi* Archiepiſcopi *Colonienſis*.

3. *Eberhardus*, *Altenæ Comes*, filios ſex procrea-

creavit: *Fridericum* ſcilicet, *Brunonem*, *Adolphum*, *Eberhardum*, *Theodorum* & *Engelbertum*; ex his quatuor *Colonienſi* Archidiœceſi ſucceſſivè præfuiſſe memorantur, *Bruno* nempe, *Adolphus*, *Theodorus* & *Engelbertus*. Hic demum an. 1225. à fratris ſui *Eberhardi*, qui jure uxorio axioma *Comitis ab Iſſemburg* obtinuit, filio *Friderico* trucidatus, atque in *Martyrum Sanctorumq́* cœtum locatus fuit.

4. *Fridericus*, *Altena Comes*, *Adolphum* IV. & *Fridericum* genuit, quorum prior *Marcanam* Dynaſtiam à *Rabadone Marcano* pretio ſibi acquiſivit, & *Marca Comitis* titulum in familiam intulit; ab eo *tabula Rittershuſiana* exordiuntur. *Engelbertus* Adolphi IV. filius avitum nomen omninò abdicavit, & *Marca Comitis* axioma ſolummodò ſumſit; ejus nepos *cognominis* ducta in matrimonium *Mechtildi*, *Johannis Aremberga Domini* gnata, *Dynaſtia* hujus acceſſione ditiones auxit, & diviſione inter filios duos, quos habuit, facta, *Adolpho* natu majori *Marcam*, *Eberhardo* autem *Arembergam* aſſignavit. Hinc *lineæ duæ* ortæ ſunt, quarum utraque novis auctibus creſcens ad altius faſtigium emerſit.

5. Equidem *Adolphi* poſterorum fortuna auguſtior fuit, ſplendidiorque conditio, utpote è quibus *Duces Cliviæ*, *Juliaci* & *Montium*, *Comites Ravenſpergæ*, *Dynaſtæ Ravenſteinii*, præterea *Duces Niverni* in Gallia prodiere; quorum ſtirps omnis, nec tamen memoria egregiis virtutibus parta, quam ipſa æternitas ſemper intuebitur, extincta eſt. *Nivernenſes* quidem citius ac *Clivenſes* defecere: illos *Engelbertus* prosevit, *Adolphi* modò dicti abnepos, *Johannis I. Ducis Cliviæ*, cui cum uxore *Eliſabetha Burgundica Nivernum*, ad *Neveris* & *Ligeris* confluentes ſitum, (quod *Noviodunum Æduorum* oppidum à *Cæſare Lib. VII. de bello Gallico* celebratum *Hadr. Valeſio* eſt) obvenit, filius. *Franciſcus*, ejus nepos, *Dux Niverni* & *Par Franciæ* an. 1538 creatus fuit, duasque (ceu communiter perhibetur) uxores habuit: primam quidem *Margaritam Burboniam*, *Caroli D. Vindocini* filiam, an. 1538. ductam: poſteà verò *Mariam Burboniam*, *Franciſci C. S. Pauli* gnatam, *Joh. Burbonii C. Anghiani* viduam, quam an 1557. ſibi copulavit; ceu præter *Ægidium de la Roque*, *San Marthanus* etiam non una vice in præclaro *de familia Regia Gallica* opere Genealogico refert; licet eodem loco tradat, *Margaritam*, priorem *Franciſci Niverni* conjugem, anno demum 1589. atq; adeò XXVIII. annos poſt mariti obitum, qui in an. 1561. incidit, deceſſiſſe. Id magis ad liquidum perductum eſt, *Franciſco* è *Margarita* ſaltem liberos fuiſſe natos, & præter alios ſequioris ſexus, filios præcipuè duos; *Franciſcum* & *Jacobum*. Ille *Annam*, *Ludovici Burbonii D. Monpenſerii* filiam, an. 1561. connubio ſibi junxit; ſed anno ſequenti m. Dec. ante pugnam *Drocenſem* à domeſtico quodam Ducis Guiſii improviſo ſclopeti ictu in femore vulneratus, ſeptimum & decimum poſt diem, qui 10. Jan. 1563. fuit, improlis expiravit: ſuccedente ei fratre *Jacobo*. Hic è *Diana Marcana* uxore ſua itidem nullos ſuſcepit liberos, ſed an. 1564. d. 6. Sept. moriens ramum terminavit, hæreditate *Nivernenſi* ad ſororem ejus natu maximam *Heinricam* (tertii enim fratris *Heinrici* nullam apud Scriptores Gallicos mentionem reperio) delabente; quæ eam marito ſuo *Ludovico Gonzaga* attulit. Ab hujus poſteris Nivernum *Julius Mazarini Cardinalis* an. 1659. emit, & in nepotem è ſorore *Philippum Mancinium*, qui jam *Dux Niverni* audit, tranſtulit.

Not. Gal. p. 180.

L. 21. C. 8. & 9. p. 105.

Memoir. du Duc de Nevers Tom. 2. p. 178.

6. *Clivenſis* progenies ad hoc usque ſeculum duravit: ea hoc nomine appellari cœpit, poſtquam *Adolphus*, Adolphi C. Marcæ & totius lineæ autoris filius ſecundus, antehac *Archiep. Colonienſis*, avunculo ſuo *Johanni C. Cliviæ* ſucceſſiſſet: Hic pater filii *cognominis*, quem Sigismundus Imp. an. 1417. *Ducem Cliviæ* creavit, avus autem *Johannis* I. ſupra memorati extitit, cujus filius ſecundo genitus *Engelbertus Nivernenſis* rami ſator fuit; major autem natu *Johannes* II. *Clivenſem* propagavit, mox per conjugium filii ejus *Johannis* III. cum *Maria*, *Wilhelmi D. Juliacenſis* & *Bergenſis* filia unica, ſucceſſione hac auctum; ut ita *Wilhelmus* ex hoc matrimonio natus Ducatus tres, *Juliacenſem*, *Clivenſem* & *Bergenſem*, complecteretur, Cæſareaque affinitate dignus haberetur: duxit enim *Mariam*, *Ferdinandi I. Imp.* filiam, ſepties ex ea parens factus; gnati duo fuere: *Carolus Fridericus*, in peregrinatione, quam *Stephanus Pighius* Latinis literis illuſtravit, *Romæ* an. 1575. fato raptus, & *Joh. Wilhelmus*. Hic patri in ditionibus ſucceſſit, prolem verò, licet bis maritus, non genuit; itaq; cum vita lineam etiam an. 1609. d. 25. Mart. finivit. De ſucceſſione actis inter ejus ſororios controverſia, in cujus partem Saxones etiam venere, exarſit; de qua ſuperiùs actum fuit, neque hic ea repetere neceſſum eſt.

7. Altera *Marcana* familiæ linea capitalis *Arembergica* dicta fuit; eam ob nonnulla quæ deductioni *Rittershuſianæ* addi poſſunt, ſingillatim enumerare operæ erit pretium. *Eberhardus*, *Aremberga* ſecundùm diſpoſitionem paternam *Dominus*, lineæque autor, ab uxore *Maria*, *Ludovici C. de Los*, *Dynaſtæ de Neufchaſtel* in Ardenna filia, Dominio *Lumain* locupletatus eſt, atque an. 1387. mortuus præcipuè *Eberhardum* II. poſt ſe reliquit, *Dominum Aremberga*, & *Lumani Baronem*,

ronem, bis maritum: primò *Mariæ*, filiæ *Wilhelmi Domini de Braquemont & Sedan*, quæ dominia per ceſſionem affinis ſui *Ludovici Braquemontii* obtinuit; deinde *Agnetis*, *Johannis D. de Rochefort* in Ardenna gnatæ & hæredis. Hac natus eſt *Ludovicus Marcanus B. de Rochefort*, pater è *Maria Aſtremontia Ludovici* & *Ludovicæ*, quæ, hæres vel fratris prole deſtituti, vel ſecundùm alios nepotum è fratre, *Rupifortium Philippo C. de Konigſtein* thori ſocio attulit.

8 E priore *Eberhardi* II. thalamo provenit *Johannes*, *Aremberga*, *Lumaini & Sedani Dominus*; Is ex *Agnete C. Virnenburgi* filios tres, *Eberhardum* III. *Robertum* & *Wilhelmum* genuit, totidem ramorum, *Arembergici* ſcilicet, *Sedanenſis* & *Lumainenſis* ſatores. Primum *Eberhardus* III. propagavit, qui è priore conjuge *Margarita de Bouſchaut*, præter alios, *Eberhardum* IV. & *Wilhelmum* ſuſcepit. Hic *Dominus ab Aigremont* dictus, *Renatam du Fou Domicellam de Montbazon* uxorem habuit; ſed non niſi mollioris ſexus ſobolem genuiſſe legitur, *Annam* videlicet & *Renatam*; illa *Johanni Dn. de Rambures*, hæc *Annæo Sarbruceenſi C. de Braine* nupſit. *Eberhardo* cum *Margarita Hornana* ſterile fuit conjugium; *Robertum* verò *Mechtildis*, *Johannis Vicecomitis de Montfort* filia, parentem fecit gnati *cognominis*, in cujus thalamum *Walburgis Egmondana*, *Florentis Dynaſta in Buren* filia, (quam *Rittershuſius* perperam ejus parenti tribuit) intravit. His natus eſt *Robertus* III. *Aremberga Comes*, qui nulla ex *Anna Bergenſi* conjuge ſua prole ſuſcepta lineam terminavit, hæredemque habuit ſororem ſuam *Margaritam*, nuptam *Johanni de Ligne Barbarſonis Domino*; in cujus familiam *Arembergicus Comitatus* hoc modo tranſiit, atque in ea hodienum, ceu *ſuperiùs* dictum Lib. 1. Cap. 1.
fuit, hæret.

9. *Sedanenſem* ramum *Robertus*, Johannis filius ſecundogenitus, proſevit: Is cum uxore *Johanna*, *Nicolai de Marley*, dicti *du Sancy*, *Supremi Domini de Fleuranges* filia ac hærede, dominia *Jamets & Fleuranges* nactus eſt, Ducatum *Bullionenſem* etiam, ſed alio titulo ſibi vindicavit, de quo poſtea ipſi ejuſque hæredibus crebræ cum *Leodienſibus Epiſcopis* contentiones natæ ſunt; ita ut *Bullionium* modò in *Marcanorum*, modò in *Leodienſis* Eccleſiæ poteſtate eſſet; donec tandem *illi* in ejus poſſeſſione permanſerunt, eamque cum omni Sedanenſis lineæ hæreditate ad *Turrios*, ceu poſteà dicetur, transmiſerunt. Unde nuper adhuc in *pacificatione Neomagenſi* aliquot *libelli memoriales*, nomine *Leodienſis Eccleſiæ*, exhibiti fuere, quibus ejus Turriorum in Bullionium deſtruere, titulumque poſſeſſionis illorum enodare atque enervare laboravit; narrando, Marcanos Bullionium jure proprietatis nunquam tenuiſſe, ſed initio *Gulielmum Marcanum* circa annum 1484. ei à Capitulo Leodienſi vicaria tantùm poteſtate, impoſitum fuiſſe; deinde cùm in bello Leodienſi ipſe, ejuſque frater *Robertus*, magnos ſumptus privato ære ſuſtinuiſſent, illis à modò dicto Capitulo XXX. millia librarum aſſignata, & usque dum argentum hoc exſolveretur, *Bullionium in pignus & antichreſin* conceſſum eſſe; id autem an. 1506. *Roberti* filium *cognominem* Eccleſiæ, poſtquàm ejus frater *Eberhardus* in Epiſcopum electus fuit, reddidiſſe, aliquot tamen poſt annos ope Gallorum denuo occupaſſe, à Carolo V. mox recuperatum & Leodienſibus reſtitutum. Inde licet anno 1552. perfidia Præfecti, qui ſpurius è familia *de Horion* erat, iterum in Marcanorum poteſtatem illud devenerit; per *pacem* tamen *Cameracenſem*, rurſumque per *Vervinenſem* cautum inter alia etiam fuiſſe, ut Bullionium Leodienſi Eccleſiæ reſtitueretur, reſervato quidem Marcanis, horumque hæredibus Turriis jure ſuo, quod cùm in ſola illa *detentione hypothecaria* verſaretur, id etiam abolitum & ſublatum jam eſſe, poſtquàm an. 1641. inter *Leodienſem* Eccleſiam, & *Fridericum Mauritium Turrium* tranſactum, omniſque ejus prætenſio CL. mille florenis redempta fuerit. Fuſiùs ea, ceu dixi, narrantur & probantur in *libellis*, quos inter *acta Neomagenſis pacificationis* typis exſcripta reperire licet. Tom. III. p. 808. & 542.

10. Nunc, ut ex hoc diverticulo, quo aliorum Scriptorum de hac controverſia ſilentium me abduxit, in viam revertar, *Roberto* filii duo nati ſunt, *Robertus* II. & *Eberhardus*; nec non ſexus infirmioris *Bona*, nupta *Petro Baudoche*, *Dn. de Molin*. E filiis *Eberhardus* Eccleſiaſticum vitæ genus amplexus, & *Epiſcopus Leodienſis*, poſtea *Carnutenſis* etiam in Gallia (quem tamen, cùm Cæſareis partibus ſe applicuiſſet, an. 1624. abdicavit) tandemque an. 1521. S. R. Eccleſiæ *Cardinalis* creatus eſt, & vitam an. 1538. d. 16. Febr. Leodii finivit; ab *Eraſmo Roterodamo*, eruditorum recentioris ævi Phœnice, qui ei *Paraphraſin in Epiſtolas Paulinas ad Corinthios* nuncupavit, ob propenſionem erga pietatem ac bonas literas ſummopere laudatus. *Robertus* II. *Dux Bullionii*, *D. Sedani*, *Jametii & Florangii*, Ludovico XII. Galliæ Regi ſtrenuam in expeditione Mediolanenſi navavit operam, atque in prælio ad *Novaram* anno 1513. commiſſo, quo cladem paſſi ſunt Galli, fortitudinis & paterni affectus egregium edidit documentum: etenim audito filios ejus duos majores natu, *Florangium & Jame-*

ſinum, plagis obrutos jacere in foſſa, inter hoſtium agmina, ipſe cum equeſtri turma in victores Helvetios impreſſione facta ad foſſam penetravit, raptosque gnatos vix ſpiritum trahentes, per eosdem cuneos ſalvus incolumisque reportavit, magno victorum ſtupore, quemadmodum *Guicciardinus* retulit; illi autẽ refecti è vulneribus diù adhuc inter mortales fuere. Nomina eorum in proclivi ſunt: *Robertus* nempe & *Wilhelmus*, quos cum aliis tribus *Johanne*, *Antonio* & *Philippo*, pater *Robertus* II. è *Catharina Crojenſi* conjuge ſua ſuſcepit; ætatem verò ille ad annum 1535. usque produxiſſe fertur. *Wilhelmus* quidem ſecundogenitus ex ejus filiis, *Jametii Dominus*, fata patris anteverterit, atque an. 1529. nullis è *Magdalena d' Azay*, quam viduam *Johannis Tremolii Dn. de Jonvelle* an. 1527. duxerat, liberis relictis, deceſſit. *Johannes Jametinus*, poſt obitum fratris, ex contracto inter ipſos inito, natus eſt, & ex *Helena de Viſſipart* filiam unicam *Philippinam* genuit, *Ludovico de Dammartin Dn. de Fontenay* nuptam; cujus cum gnata *Diana* ad *Marchionem Havrai* è Crojenſi gente *Jametinum* tranſiit. *Antonius* & *Johannes* Eccleſiaſtica munia geſſere, ille enim *Abbas de Beaulieu*, hic *Archidiaconus Leodienſis* fuit.

Hiſt. Ital. lib. II.

11. *Robertus* III. ſub *Florangis* nomine, quod, quoad pater ejus ſuperſtes erat, geſſit, primò in *Novarenſi* pugna, uti dictum eſt, inclaruit; poſteà an. 1525. *Mareſcallus Galliæ* creatus in prælio ad *Ticinum*, quo idem cum Rege fatum ſubiit; denique an. 1536. ſervata Gallis *Perona* magnam fortitudinis & prudentiæ militaris laudem ſibi peperit, ſequenti autem anno 1537. vita conceſſit, filium unicum, è *Wilhelmina Sarbrucenſi Roberti C. de Braine* gnata genitum, poſt ſe relinquens. Is *Robertus* IV. dictus *Dux Bullionii*, *Dn. Sedani*, paternarum virtutũ ac dignitatum hæres extitit; namque a. 1547. ſcipione *Mareſcalli Galliæ* decoratus fuit, *Normanniæque* præfecturam geſſit; ſed an. 1553 ab Hiſpanis, cum *Hedinum* occupaſſent, captus, iterumque libertati redditus, mox ubi domum rediit, deceſſit; non ſine veneni in carcere accepti ſuſpicione, ceu quidem *Thuanus* memorat. A. 1549. dominium *Rancourt* à Carolo Lucemburgico, Vice comite de Martigues emerat. Matrimonium ejus tenuit *Franciſca de Brezè*, *Ludovici C. de Maulevrier* & *Dianæ Pictavienſis*, *Duciſſæ de Valentinois*, famoſiſſimæ ob Regis Heinrici II. amores fœminæ, filia, è qua liberos ſeptem genuit; filios ſcilicet duos: *Heinricum Robertum* & *Carolum Robertum*; gnatas verò quinque: nimirum *Antoniam*, *Heinrici D. Montmorantii* conjugem; *Dianam*, nuptam primò *Jacobo Clivenſi D. Nivernio*,

Hiſt. lib. 11.

poſteà *Heinrico Clermontano Vicecomiti de Tallard*, deinque *Johanni Babon C. de Sagonne*, in prælio *Arcuenſi* an. 1589. occiſo; *Guilielmam*, uxorem primò *Johannis Lucemburgici C. de Brienne*, tum *Georgii de Beaufremont*, *C. de Croiſilles*; *Catharinam Domicellam de Breval*, *Jacobo Harlæo Dn. de Chanvalon* elocatam; & tandem *Franciſcam*, Abbatiſſam *d' Avenay*.

12. *Heinricus Robertus*, *Dux Bullionii*, *Princeps Supremus Sedanenſis*, *Dn. in Jametz & Rancourt* Eques Ordinis Regii in Gallia, & Gubernator Normandiæ, *Roberti* IV. filius major natu, penatibus ſuis induxit *Franciſcam Burboniam*, *Ludovici D. Monpenſerii* filiam, quater ex ea pater factus; filii tres fuere: *Wilhelmus Robertus*, *Johannes Robertus*, & *Heinricus Robertus*, quos omnes florente ætate mors intercepit: *Et poſtremus* quidem admodum juvenis, *medius* an. 1587. d. 6. Oct. ætatis tertio & viceſimo deceſſit; *primus* verò *Genevæ* anno 1588. d. 1. Januar. contracto vel ex mœrore, ob rem in militia ſub Heinrici Navarræ poſteà Galliæ etiam Regis auſpiciis infeliciter geſtam, vel ex belli incommodis morbo deceſſit, anno ætatis XXVI. eodem quo natus erat die: cùm biduo antè teſtamentum condidiſſet, quo hæredem inſtituit in omnibus bonis ac ditionibus *Carolam* ſororem; eique, ſi ſine liberis decederet, *Franciſcum Monpenſerium*, avunculum, & *Heinricum* ejus filium ſubſtituit, quemadmodum *Thuanus* refert. Illa Hiſt. lib. 90. p. 269. poſt fratris fata *Heinrico Turrio*, *Turena Vicecomiti*, nupſit, moriensque, licet ſterilis fuiſſet, omnem hæreditatem à fratre acceptam per tabulas ſupremas in maritum ſuum tranſtulit, Monpenſerio de jure ſuo in gratiam nuptiarum ſecundarum Turrii cum filia Principis Arauſionenſis decedente.

13. *Carolus Robertus Marcanus*, *C. de Maulevrier & de Braine*, *Dynaſta de Mosny*, *Vicec. d' Huiſſay*, *Baro de Pontarcy*, *Dn. de Rignac. Colonges*, *Breville & Villomer*, Roberti IV. D. Bullionii filius natu minor, Eques Ord. Reg. in Gallia an. 1579. creatus, & Centuriæ Helveticæ prætorianorum Capitaneus fuit. Poſt *Carolæ Turriæ*, neptis ſuæ è fratre, obitum, titulum *Ducis Bullionii* ſibi ſumſit, ipſumque Ducatum, incaſſum tamen, appellit. Nuptias ter celebravit: primas cum *Jacobina d' Averton*, *Pagani Dn. de Belin* filia; (è qua *Franciſcam* & *Catharinam* genuit, illa *Claudio Pinard Vicec. de Comblisy*, hæc *Johanni Fleard Dn. de Preſſin* nupſit) ſecundas cum *Antonia Turria*, vidua *Johannis ab Avangour C. de Chaſteauvillain*; tertias denique cum *Iſabella de Pluviers*, quæ ſterilis fuit. Ipſe an. 1622. d. 30. Nov. finem vivendi fecit, filiis quinque, è ſecundo con-

jugio,

jugio natis, poſt ſe relictis, videlicet: *Heinrico Roberto*, *Alexandro*, Abbate de *Braine*, *Carolo* C. *de Braine dyάμω*, *Ludovico M. de Moſny* Equite Ord. Reg. marito *Carolæ Urſinæ*, ſed liberis legitimis deſtituto, & denique *Anneo C. de Braine*, qui *Mariam Hennequin*, *Olivierii Fabri Dn. d' Eaubonne* viduam, in matrimonio, prolem verò non habuit.

14. Maximus natu ex illis *Heinricus Robertus* an. 1652. obiit, poſtquàm æquè ac ejus parens ter conjugium repetiiſſet: prima enim ipſi uxor fuit *Margarita d' Autun*, *Dn. de Rumal*; poſteà *Antonia d' Albert*, Ducis Luynæi Comeſtabilis Galliæ ſoror; denique *Franciſca Harcurtia*, *Franciſci M. de Marzeliere* vidua, an. 1645. ducta. Soboles è primo tantùm thoro provenit, filius nimirum unicus, *Robertus*, in prima ætate extinctus; & gnatæ tres, quarum natu maxima *Maria Carola Renato Hoſpitalio M. de Choiſy* in manum convenit; ſecunda *Heinrica* monaſticam in cœnobio *Chelles* profeſſa eſt; tertia *Ludovica Maximiliano Eſchallard M. de la Boullaye* an. 1653. nupſit, & an. 1668. d. 17. Maji deceſſit. Hujus filium primogenitum *Heinricum Robertum* avus maternus teſtamento in nomen familiæ ſuæ adſcivit, hæredemque nuncupavit; unde is mox paterno nomine abſtinuit, *Marcæq; Comes* appellari conſuevit. Eſtque ille ipſe, quem an. 1675. d. 11. Aug. in pugna *Conſerbruckenſi*, qua terga Galli Germanis verterunt, cecidiſſe *Novellæ* retulerunt. Reliquit autem poſt ſe gnatas duas, quarum major, quæ *Virgo Marcana* audit, ſuperſtes eſt, minor autem, *Domicella de Braine* dicta, ſub finem an. 1680. ætatis viceſimo deceſſit. In Marcana verò hæreditate fratrem, *Equitem Marcanum (le Chevalier de Marck)* nominatum, ſucceſſorem habuit; cui ſoror etiam eſt, quæ an. 1680. m. Jun. *Marchioni de Lannion*, Locumtenenti Magiſtri Equitum cataphractorum Reginæ, nupſit, quemadmodum è *Mercurio Gallico*, quem *politum* vocant, edocti fuimus.

15. Reliquum eſt, ut *Lumainenſem* ramum, qui nunc ſolus è *Marcana* ſtirpe in Germania viget, locumque huic mentioni familiæ dedit, perluſtremus. Ejus ſator *Wilhelmus Dn. Lumaini*, *Johannis Arembergæ Dynaſtæ* filius tertiogenitus fuit, cui morum acerbitas, immanitasque naturæ, Apri Ardennenſis (*le Sanglier d' Ardennes*) cognomentum peperit, quod etiam truculenta cæde Epiſcopi Leodienſis *Ludovici Burbonii* implevit; hunc enim tumultu in urbe an. 1482. excitato, cui quidam Canonicorum & magna pars civium facem ſubjecerant, manibus ſuis interemiſſe, & de ponte in profluentem *Moſam* præcipitem dediſſe memoratur. Non verò ipſum pede pœna clau-

St. Marthe Hiſt. Geneal. de Fr. L. 23. c. 6.

do deſeruit, ſed cùm poſteà Maximiliani Auſtriaci rebus in Belgio incommodare moliretur, juſſu ejus comprehenſus, & *Ultrajecti* an. 1485. capite plexus eſt. Matrimonium ejus tenuit *Johanna B. de Schonhoven*, è qua genuit, præter alios in tabula notatos, *Johannem*, maritum *Margarithæ*, *Theodorici Dn. de Runckel* & *Anaſtaſiæ Wiedanæ* gnatæ, & patrem filii cognominis; quo & *Margarita B. de Waſſenaer* nati ſunt gnati tres: *Wilhelmus*, *Philippus* & *Georgius*; & ſequioris ſexus duæ: *Joſina* ſcilicet & *Margarita*, illa *Joh. Theodorico C. de Lowenſtein*, hæc *Carolo de Gavre C. de Beaurieu* in manum convenit. E maribus ſoli *Philippo* uxor ducta fuit, nempe *Catharina*, *Theodorici Medii C. Manderſcheidy* filia. Hujus fratres *Theodoricus* & *Joachimus* Comites Manderſcheidii cùm ſine maſcula prole è vita diſceſſiſſent, *Marcanus* ex eorum hæreditate, uxorio nomine, *Sleiden* & *Kerpen* armata manu ſibi vindicavit; & licet à cohæredibus ea propter in jus vocatus fuerit, *Sleidam* tamen retinuit; *Kerpenum* autem per ſententiam an. 1657. in Camera latam *Eliſabetha Culenburgica*, quæ *Eliſabetha Manderſcheidia*, *Catharinæ* patrueli, nata erat, liberis è triplici conjugio genitis, addictum eſt; cumque deinceps *Georgius Fridericus Waldeccius*, prædictæ Culenburgiæ ex Anna Badenſi filia nepos, portionem ſuam Marcano vendidiſſet, interceſſit *Maria Cleophe Hohen-Zollerana*, Arſcotani Ducis vidua, *Annæ* ſoror uterina, atque an. 1661. *Mandatum vel Citationem ad videndum uti jure retractus* obtinuit.

16. *Philippus Marcanus* è *Catharina Manderſcheidia* pater factus eſt *Catharinæ*, (quæ *Petro Erneſto de Gavre C. de Freſin*, amitæ ſuæ nepoti nupſit) & *Erneſti*. Hic *Comes Marcæ & Sleidæ ac Dn. Lumaini* audiit, atque an. 1653. fatis conceſſit. Uxores duas habuiſſe perhibetur: prima *Sibylla Hohen-Zollerana* fuit, è qua filium ſuſcepit vitæ ſuæ ſuperſtitem, cui nomen *Johanni Friderico* fuiſſe ſuſpicor: hoc enim legi in *libello memoriali*, quem Legatus Burgundicus nomine Reginis Lucemburgici adversùs ejus Curatores, Electorem nempe Colonienſem & Pr. Palatinum Neoburgicum, in comitiis *Ratisbonæ* an. 1670 exhibuit, verùm is haud dubiè cœlebs deceſſit. Secundam *Erneſti* conjugem *imparis conditionis* fuiſſe accepi, natumque ex ea filium *Franciſcum Antonium*, quem tamen matris ignobilitas à ſucceſſione fraterna non removerit. In matrimoniū data ipſi eſt *Catharina Carola*, *Joh. Erneſti Comitis de Wallenrod*, apud Ducem Saxo-Lauenburgicum Aulæ Mareſcalli, è *Catharina C. de Monsheim* gnata, quæ vita adhuc fruitur; ipſe verò an. 1680. d. 21. Jun. *Saffenburgi* vivis exceſſit, relictis filiis tribus;

17. *Primogenitus* ex illis, ad quem ex pacto familiæ ditionum regimen, (cujus tamen curam, donec juſtam ætatem impleverit, mater gerit) omniſque hæreditas avita delapſa eſt, ea lege, ut fratribus alimenta condigna præberet, hoc nomine gaudet: JOHANNES BERTHOLDUS FRANCISCUS, *Comes Marcæ & Sleidæ, Baro Lumaini, Dn. Seraini, Kerpens & Saffenburgi*; prodiit in lucem anno circiter 1672.

18. Fratrum ejus nomina itidem inproclivi ſunt, nempe

Ludovicus Petrus, n. circa an. 1674.
& *Julius Auguſtus*, n. an. 1680.

19. *Scutum* Marcæ ac Sleidæ Comitis, oculis nunquam uſurpavi; olim quidem *Marcanos* clypeo ſimplici *aureo*, cui impreſſa *faſcia triplici ductu è cocco & argento teſſellata*, uſos fuiſſe conſtat; num verò iſte nunc *Sleidano*, & forte etiam *Kerpenſi* ſymbolo (illud *leopardum argenteum in campo cæruleo*, hoc *faſciam tortuoſam rubeam in ſolo argenteo* oſtentat) auctior ſit, exploratum non habemus.

CAP. VI.

DE COMITIBUS A METTERNICH.

ILluſtris *Metternichia* ſtirps in *Rhenana* Equeſtri nobilitate à multis ſeculis clariſſima latè ſe diffudit, & in ramos complures abiit; quorum *quinque* hac ætate ſupereſſe Vir omni noſtro præconio major Cl. *Spenerus* refert: nimirum duos in Juliaco, *Metternichios de Müllenarck* & *de Niderberg* dictos, unum in Lotharingia *Metternichios de Rodendorf*, alium in Lucemburgenſi Ducatu, *Metternichios de Burſcheid*, & denique *Metternichios de Winneberg* & *Beilſtein*. Op. Her. l. 3. c. 46. §. 1.

2. De *poſtremis* hic loci ſermo eſt, quos quidem cum *Burſcheidiis* ab uno eodemque ſtipite deducere quimus, reliquos non item. *Communis* autem illorum parens *Carolus de Metternich* nominatur, filius *Johannis*, à quo tabula Genealogica *Spicilegii Rittershuſiani* ordiur. Ei *Johanni* uxorem è *Binsfeldica* familia tribuit; quæ verò in ſchemate à prælaudato *Dn. Spenero*, poſtquam jamdum lucem publicam opus illud ſubiiſſet, mecum communicato, ejus mater audit, conjux *Johannis*, quo alter ille modò dictus genitus fuerit. Huic autem uxores duæ dantur: prior è gente *Rumſchittelorum de Frinzdorf*, altera *Blittersdorfia*.

3. *Carolus* è *Sibylla de Gymnich*, præter filios *duos* in tabula noſtra notatos, ſequioris etiam ſexus prolem ſuſcepiſſe *Spenero* fertur, nempe *Sibyllam*, *Hermanno de Wildburg* nuptam. Filiorum alter *Edmundus Metternichius*; qui poſteà *de Winneberg & Beilſtein*

cognominati ſunt, proſevit; ab altero autem *Carolo*, qui aliis *Theodoricus* vocatur, *Metternichii in Burſcheid* orti ſunt. Hi in filiis *Caroli* ſive *Theodorici*, *Stephano* & *Gothardo*, in ramorum divergia abiere. Poſterior *Dominus in Zivel* dictus, præter gnatum *cognominem*, filiam etiam genuiſſe perhibetur *Annam*, *Wilhelmo ab Effern* elocatam; hujus autem fratri, *Anna de Pallant* marito, non gnata tantùm unica, ſed filii inſuper ſex tribuuntur, nempe: *Joachimus*, *Gothardus*, *Theodoricus*, *Carolus* Eques Teutonicus, *Hermannus Hartardus*, & *Gerhardus*. Ex his ſolus *Hermannus Hartardus* ſtirpem propagavit, *Canonicus* quidem initio *Wormatienſis*, poſteà verò abdicata illa dignitate Vir factus, ducta in matrimonium *Maria ab Orsbeck*, è qua ſobolem ſuſcepit.

4. *Stephanus Metternichios in Burſcheid* continuavit, pater non ſolùm *Dietheri* ſed & *Mariæ*, *Caroli*, *Annæ*, *Heinrici* & *Johannæ*. *Dietherus* ſolus propagationi familiæ operam dedit, è *Catharina Wachtendonckia* genitor *Damiani Heinrici*, Decani Trevirenſis, *Joh. Gerhardi* & *Johannis Dietheri*. *Medius* ex his, ducta *Maria a Layen*, ſuſcepit *Lotharium Fridericum* (quem ætas noſtra triplici infula, *Moguntina*, *Wormatienſi* & *Spirenſi*, decoratum vidit ac ſuſpexit) & *Wolfgangum Heinricum*, *L. B. de Metternich in Burſcheid & Eſch*, Aulæ Trevirenſis Mareſchallum; qui *Annam Margaritam Schonborniam* in conjugio habet, atque ex ea pulchræ ſobolis, in *tabula* enumeratæ, pater factus eſt.

5. *Edmundo*, ad quem ex hoc diverticulo nunc revertor, in *Schemate MS. Speneriano* XXIV liberi tribuuntur, ſed non niſi ſex recenſentur, videlicet: *Heinricus* Eques Teutonicus, *Dietericus Dn. in Sonnenburg*, (maritus primò N. *de Droſtorp*, poſteà *Evæ Beiſſeliæ de Gimnich*, & pater è priore conjuge *Margaritæ*, quæ *Wilhelmo à Gerzen*, dicto *de Sinzig*, nupſit; è poſteriore *Ludovici*, *Edmundi* & *Mariæ*) *Wilhelmus*, cui uxor *Anna de Naſſau* fuit, *Fridericus*, *Johannes*, & *Maria*, *Wilhelmi ab Orsbeck* conſors.

6. *Johannes*, *Dn. de Vettelhofen* cognominatus, uxores tres ſucceſſivè habuit: primam gentis *Schmellenbergicæ*, deinde *Catharinam à Deinzberg*, denique *Catharinam à Leyen*. *Prima* ſterilis fuit, *ſecunda* mater duplicis diverſi ſexus prolis, nimirum *Amaliæ*, *Antonio Dn. in Elz* nuptæ, & *Bernhardi Dn. in Vettelhofen*; qui ex *Eva Hurtin de Schandeck* *Edmundum Dn. in Vettelhofen*, & *Eliſabetham*, *Dieterici Landſchadii de Steinach* uxorem, genuit. E *tertio* Johannis conjugio filii *tres*, & ſequioris ſexus *Anna*, *Joh. Ludovico Husmanno de Andernach* elocata, necnon *Catharina* prodiere. E filiis natu minimus *Georgius*

Ordini

Ordini *Teutonico* Equeſtri nomen dedit, medius *Lotharius* Eccleſiaſticum vitæ genus amplexus eſt, & anno ſuperioris ſeculi extremo ad *Electorale & Archiepiſcopale* in *Eccleſia Trevirenſi* faſtigium evehi meruit; *Johannes Dietericus* verò ætate maximus conjugem duxit; *Annam* nempe *B. à Dhern*, & numeroſæ ac pulchræ ſobolis pater ex ea factus eſt, quemadmodum in tabola videre licet; cui tamen addi debent, è ſchemate Speneriano, *Damianus Adolphus Heinricus* & *Maria Elisabetha*.

7. Inclaruere verò inter mares præcipuè *Wilhelmus*, *Emericus*, & *Lotharius*, quorum *medius* magnam in re militari famam ſibi peperit, legiones tres ſub auſpiciis Cæſaris ductando; tandem verò *Præpoſitus Capituli Trevirenſis* creatus fuit. Reliqui, *Wilhelmus* ſcilicet & *Lotharius*, ramos duos, *Winnebergenſem* & *Beilſteinenſem* pruſeverunt, ſic dictos à Dynaſtiis ejusdem nominis, quæ in Diœceſi Trevirenſi ſitæ *liberis & immediatis* in Imperio dominiis, *Circuloque Weſtphalico* annumerantur, & peculiati antehac familiæ paruerunt, quæ hoc demum ſeculo defecit; legiique ultimos è maſculis fuiſſe *Philippum* & *Wilhelmum L. B. de Winneberg & Beilſtein*, quorum ille *Eliſabetha Pappenheima* maritus, & filiarum duarum *Eliſabetha* & *Ludovica* pater exriterit, hæ verò ambæ uno eodemque an. 1636 innuptæ mortem *Crucenaci* obierunt. Extincta autem familia Dynaſtiæ ad Trevirenſem Eccleſiam ex lege feudali delapſæ, poſteaque ab ejus Archipræſule *Metternichiis* fiduciario titulo collatæ ſunt.

8. *Wilhelmus*, *Winnebergici* rami ſator, *Burggravius Egræ*, *Colonellus Regis Hiſpaniarum* & *Conſilii Aulici Imperialis Bellici Aſſeſſor* fuit, & duplex matrimonium contraxit: prius cum *Anna Urſula ab Hattſtein*, qua *Joh. Ludovicus* in flore ætatis fato abreptus, & *Lotharius* Canon. Moguntinus (in tabula omiſſus) an. 1627. mortuus, nati ſunt; alterum cum *Leonora Brumſerin de Rudesheim*. Ex hoc conjugio plures ac è priore liberi provenere, inter quos duo inprimis mentionem requirunt, quorum alter vivere deſiit, alter ſuperſtes eſt. Ille *Caroli Heinrici* nomen habuit, & Eccleſiaſticam vitam coluit; cumque *Moguntini* & *Trevirenſis* templi Cathedralis Canonicis aſcriptus fuiſſet, virtute ac prudentia ſua promeruit, ut in utroque Capitulo *Cuſtodis* munus ipſi demandaretur, *Moguntiæ* autem *Chorepiſcopus* quoque & *Vicarius* (Stadthalter) audiit, donec tandem *Damiano Hartardo Archiepiſcopo & Electore Moguntinenſi* è vivis ſublato, ei in excelſa hac dignitate ſuffragiis Symmyſtarum an. 1679. d. 9. Jan. ſurrogatus, poſteaque à *Wormatienſis* etiam Eccleſiæ ſacris ſodalibus in Antiſtitem poſtulatus fuit: ſed perbrevem ei horum honorum uſuram fata permiſere, eodem enim adhuc anno d. 26. Sept. ſeculo valedicere juſſus eſt.

9. Frater ejus, quem ſuperſtitem dixi, *Comitis* axiomate Leopoldi Auguſti gratia auctus, hoc nomine ac titulo cluit:

PHILIPPUS EMERICUS, *Comes de Metternich, L. B. de WVinneburg & Beilſtein, Dn. in Berburg & Konigsvvart*, *S. Cæſ. M. Cubicularius, Generalis Vigiliarum Præfectus & Burggravius Egrenſis*, prunuperque *Præfectura Glogovienſi* in Sileſia auctus. Induxit ſub penatibus ſuis *Mariam Eliſabetham Walpodiam*, *Damiani L. B. de Baſſenheim*, & *Eliſabetha Hundin de Saulheim* filiam, è qua ſuſcepit

I. *Franciſcum Ferdinandum*, n. a. 1653. Canonicum Capitularem *Moguntinum* & *Trevirenſem*.
II. *Philippum Carolum*,
III. *Mariam Eleonoram*,
IV. *Maximilianum Caſimirum*, in infantia extinctum,
V. *Leopoldum*, *Turini* an. 1680. immatura morte oppreſſum,
& VI. *Thereſiam*.

10. *Beilſteinenſem* ramum *Lotharius* condidit, is *Conſilii Imperialis Aulici Conſiliarius*, *Cæſareus Camerarius* & *Colonellus*, *Trevirenſis Conſiliarius intimus*, *Provincialis Curiæ Magiſter*, & *Satrapa Confluentinus* fuit, atque an. 1663. fatis conceſſit. Uxores duas habuit: *Urſulam Cordulam ab Heiden*, & *Mariam Eliſabetham Hundin à Saulheim*; liberos ſeptem in tabula enumeratos. Inter maſculos ſolus ſupereſt

THEODORUS ADOLPHUS, *L. B. de Metternich, WVinneburg & Beilſtein, Dn. in Zopfer & Königsperg*, maritus *Luciæ*, è familia *Wolfiorum Metternich zur Gracht* prognatæ, ſed prole deſtiturus.

11. *Scutum*, quo *Metternichii in Winneburg & Beilſtein* uti ſolent, *quadripartitum* eſt, incumbente medio loco *parmula gentilitia*, quæ *argento tincta conchas marinas nigras tres* exhibet; area verò 1. & 4 *rubea balthеum cochleatum cæruleum* continet, comitibus utrinque *ternis cruciculis aureis*; 2. & 3. iterum *coccinea cornua venatoria argentea tria* defert: utraque hæc inſignia è priſcorum *Baronum de Winneberg & Beilſtein* clypeo deſumpta ſunt. *Galeæ* imponuntur *duæ*: è priore *Metternichia* coronata prominet *caput cum collo cygni candidi, roſtro nigricante*; ex altera *Winnebergica* exſurgit *caput capricorni cum collo ex nigro & argento bipertitum*. *Laciniæ* utrinque *nigra & argentea* dependent. Spen. l. cit. §. 2.

CAP. VII.

DE COMITIBUS A RANZOW.

GEneroſiſſimam *Ranzoviorum* familiam Holſatica innatam eſſe regione, atque ex ea multis retrò ſeculis in *Luſatiam* transmigraſſe, hujusnec non *Miſniæ* Marchionatum fide ſua erga Imperatores promeruiſſe, poſteà verò *Comitum Groicii*, *Burggraviorum Leiſnicii*, *Dominorum Budiſſinæ*, *Niſſinæ*, & *Moranga* titulis eminuiſſe, inde denique iterum in *Holſatiam* rediiſſe conſtans Scriptorum eſt opinio.

2. Enimverò *Otto*, *Henrici II. Burggravii Leiſnicenſis* filius minor natu, relicto natali ſolo, trans *Albim* ad incunabula gentis ſuæ poſtliminiò pedem reflexit, & condito in *Wagria*, ſub finem ſeculi duodecimi, caſtro *Ranzovv* ſedem ibi fixit. Ejus poſteri, ſobole & facultatibus aucti, in complures ſeſe ramos diffuderunt, quos omnes inde à communi ſtipite ad hoc usque ſeculum *Bucelinus* deduxit atque enumeravit.

Gen. T. IV. p. 146.

3. Prima linearum divergia in *Ottonis* II. qui *Primi* pronapos fuit, filiis *Ottone III.* & *Cajo* contigerunt: ille *Ottonem* IV. genuit, *Dominum in Salzau*, *Ranzovv*, *Pancker*, aliorumque in Oldenburgenſi provincia prædiorum, patrem verò *Breidonis* & *Schackonis*. Illo nati ſunt *Heinricus* & *Schacke*, quorum prior Dynaſtas in *Neverstorf*, alter Dominos in *Hohenſeld*, *Salzau*, *Nor*, & *Grunewald* proſevit. *Schacke*, Breidonis frater, meritis erga Adolphum Sleſvviei Ducem inclutus & dominiorum *Salſou*, *Cammerhagen*, *Pancker*, *Putloſen*, *Helmſtorp*, *Lorſtorp*, *Raſtorp*, *Siggen*, *Brodau*, *Quarnebeck* poſſeſſor fuiſſe prædicatur. Filios quinque genuit, quorum quatuor, *Nicolaus* nempe, *Cajus*, *Heinricus* & *Hartvvicus* poſteritatem habuere. A *Nicolao* Domini in *Quarenbeck* & *Tuntem*, à *Cajo* Dynaſtæ in *Pancker*, *Kletkamp*, *Helmſtorf*, *Putloſ*, *Lærsdorf*, & *Prodau* orti ſunt; Ex *Heinrici* filiis, *Johanne* & *Ottone*, duplex propullulavit propago: & poſterior quidem Dominorum in *Bul*[illegible], *Krope*, *Seekamp*, *Burckhorſt*, *Schinckel* & *Tiſchow* ſator fuit. *Johanni* filii ſeptem nati ſunt, inter quos tertius *Balthaſar* Lubecenſi Dioe eſt præſul; à reliquis Dynaſtæ in *Nienhus*, *Schmol*[illegible], *Satvviſch*, *Eſchelsmarck*, *Ranzovv* & *Schonevveide* prodierunt. Ad horum progeniem refertur *Chriſtophorus*, *Comes Ranzovius*, Romanæ religioni addictus, qui *Dorotheam Hedvvigen*, *Friderici D. Holſatiæ in Norburg* filiam, pridem *Abbatiſſam Ganderſhemenſem*, in matrimonio habet. Ab *Hartvvico* denique, poſtremo è Schackonis filiis, Domini in *Wittenberg*, *Raſtorf*, *Sachsdorf* & *Haſſelburg* provenere.

4. *Cajus*, Ottonis III. frater, alterius lineæ capitalis autor, & pater filiorum duorum fuit, *Gottſchalcki* ſcilicet & *Caji* II. Ab *illo* Dynaſtæ in *Neuenhof*, *Wammendorf*, (quod poſteà *Petrus*, Gottſchalcki abnepos, cum *Troyeburgo* Regio Caſtro commutavit) *Wilſtorf*, *Arnsburg*, & *Emkendorf* ſanguinem ducunt. *Cajus* II. Dn. in *Krummendick Breidonem* genuit, patrem *Heinrici*, quo nati *Cajus* & *Johannes*. Ille lineam Dominorum in *Horvan* & *Kletskamp* condidit, quæ extincta eſt, poſtquam dominium *Hanrau* Regi Daniæ CXI. mille thaleris divenditum fuiſſet.

5. *Johannes* Dynaſta in *Breidenburg*, *Botkamp Sturenhagen* ac *Melbeck* audiit, & longioquis peregrinationibus, ac continuis, ſub tribus Daniæ Regibus, pro rep. bello & pace exantlatis laboribus, denique bello Dietmarſico, inclinata jam ætate, feliciter confecto, egregiam immortalemque famam ſibi peperit. Mortuus an. 1565. cùm annos LXXIII. exegiſſet, *Heinricum* & *Paulum* filios gloriæ ac virtutis ſuæ hæredes poſt ſe reliquit. *Paulus* Dominos in *Botkamp*, quod caſtrum *Johannes* ſplendidiſſimè inſtauraverat, proſevit, & avus *Joſiæ Ranzovii* fuit; qui Martis verè pullus fortem Gallis operam præſtando *Mareſcalli* ſcipionem promeruit, atque an. 1650. d. 4. Sept. naturæ debitum improlis perſolvit.

6. *Heinricus*, Dynaſta in *Breidenburg*, *Drackenburg*, *Ranzousholm* & *Ranzovv*, trium Daniæ Regum in Ducatibus Sleſvvici, Holſatiæ & Dietmarſiæ Vicarius fuit, neque Mecœnas tantùm literatorum, ſed & omni doctrinarum genere perpolitus, & aliquot ſcriptorum lucubratione clarus extitit. *Ranzovium* caſtrum gentilitium, à *Johanne* agnato ſuo in *Neuenhaus* ingenti pecunia emtum, magnificentiſſimè inde à fundamentis extruxit, & demum an. 1595. ſeptuageſimo ætatis anno abſolvit; quamobrem elegans hoc epigramma ſaxo inſcribi illic curavit:

Hæc domus eſt domuum forſan poſtrema mearum;
Inſtat enim vita jam prope meta mea.
Hoc opus eſt operum poſtremum fortè meorum;
Sentio enim gelidam non procul eſſe necem.
Quare trado manum; mortalia cuncta valete!
Mi domus in celſo eſt ædificanda polo.

7. Emigravit autem *Heinricus* è vitæ hujus tabernaculo, cæleſtemque illam domum, non manibus hominum conſtructam, nec temporum injuriis obnoxiam, petiit, anno ſuperioris ſeculi extremo, ipſis Calendis Januarii, egregia ſobole poſt ſe relicta: è conjuge enim *Chriſtina*, *Franciſci ab Halle* Dynaſtæ in

in *Rinteln & Drackenburg* gnata, *duodecies* pater factus fuit, infirmioris ſexus quinq; fuere, è quibus quatuor in familiam *Ahlefeldiorum*, quintum autem *Cajo* agnato ſuo nuptum collocavit: inter filios quatuor fato præmaturo abrepti fuere, videlicet *Fridericus*, Archidiaconus *Slesvvicenſis*, in Gallia, quo militatum iverat, per ſicarios an. 1587. interemptus, *Dietericus* undecimo ætatis anno mortuus, *Cajus* Præpoſitus *Hamburgenſis*, an. 1591. defunctus, & *Johannes* Heidelbergæ peſte an. 1582. extinctus. Cæteri tres patri ſuperfuere, nimirum *Franciſcus*, *Breido* & *Gerhardus*. *Primus* Dynaſta in *Ranzovv*, nec non in *Brobin*, *Donnet & Semb* in Norwegia, *ſecundus* Dominus in *Ranzouvholm & Haſſegaed* fuit, ambo autem è *Roſencranziorum* ſtirpe conjuges ſibi delegere, uno eodemque patre *Erico*, Vicario Regio in Norwegia, natas; prolemque genuere, *Breidonis* tamen progenies defeciſſe videtur.

8. *Gerhardus*; Dynaſta in *Breidenburg*, *Lindevvitt*, & *Ranzovv*, tres orbis terrarum partes, Europam, Aſiam, & Africam, obeundo perluſtravit, & poſtea præclaris in aula Danica muniis tàm togatis quàm ſagatis præclariſſimè functus an. 1627. mortalitatem exuit, liberis ſex, quos è *Dorothea Brocktorfia* ſuſcepit, poſt ſe relictis: filiæ quinque erant, quarum quatuor *gentilibus* nupſere, quinta verò *Detlevo Brocktorfio* elocata fuit. Gnatus unicus *Chriſtiani* nomen geſſit, & Senatui Regio ſanctioris conſilii interfuit; Conſilio vero Status præfuit, Vicarius etiam Regis in Ducatibus extitit. A Friderico D. Holſato-Gottorpienſi partem Comitatus *Pinnenbergici*, quæ illi poſt Ottonis poſtremi Comitis Holſato-Schaumburgici fata obvenerat, & præfecturam *Barmſtede* complectebatur, ſibi an. 1649. comparavit, titulo permutationis; qua viciſſim Duci prædium gentilitium *Ranzovv* in Wagria, curtem *Kuckſbull* in præfectura Tonderenſi, aliquamque pecuniæ ſummam tradidit; paſſusque eſt ut ille ſibi *vectigal Schaumburgicum* in civitate *Hamburgenſi*, necnon jura in cœnobium *Uterſen* expreſſis verbis reſervaret. Poſtmodum à Cæſare *Chriſtianus* impetravit, ut in ordinem *Comitum immediatorum S. R. Imperii* an. 1650. eveheretur, & caſtrum a. præfectura *Barmſtede* in *Comitatum Imperialem Ranzovv* erigeretur, quo etiam nomine in ſtamno *Comitum Weſtphalicorum* locum nunc obtinet. Perſolvit naturæ debitum an. 1663. poſtquàm è *Dorothea* agnata, *Detlevi* Dynaſtæ in *Pancker* filia, præter ſeqoioris ſexus *Margaritam Dorotheam*, *Friderico C. Ahlefeldio* an. 1642. nuptam, atque an. 1665. d. 16. Aug. mortuam, filios duos *Detlevum* & *Chriſtianum* ſuſcepit, quorum *poſterior* præmaturè vita caruit, *prior* ſuperſtes eſt, & hoc titulo eminet:

9. DETLEVUS, *Comes in Ranzovv & Lenenholm, Dn. in Bredenburg*, *Ser. Regis Daniæ Conſiliarius Sanctioris conſilii, in Ducatibus Slesvvici & Holſatiæ Vicarius & Præfectus Rendsburgenſis*; Comitatu *Lenenholm*, in Jotlandia ſito, ab hodierno Rege auctus eſt. Conjugem verò duxit *Catharinam Hedvvigen Brocktorfiam* amitinam ſuam, *Detlevi Brocktorfii, Dn. in Rixdorp & Depenau* ex *Olsgardi* Catharina *Ranzovia* goatam; è qua genuit

I. *Fridericum*, n. an. 1668. Is hoc ipſo an. 1683. menſe Julio *Auguſta Taurinorum*, ubi in Academia (ceu appellant) degebat, & gymnaſmatis diſciplinisque libero homine dignis operam navabat, *Padi*, quem animi gratia intraverat, gurgitibus hauſtus & ſubmerſus eſt.

II. *Chriſtianum Detlevum*, huic Regis Daniæ filia naturalis *Sophia Chriſtiana*, è *Sophia Amalia Mothia*, (quæ Medici Regii gnata, nunc *Comitiſſa* axiomate decorata eſt) ſecundogenita, deſponſata eſt.

III. *Chriſtianum*.

IV. *Carolum*.

V. *Catharinam Hedvvigen*, an. 1683. in lucem editam.

10. *Scutum* Comitis Ranzovii *quadripartitum* eſt: area 1. & 2. ex *argento & minio perpendiculariter ſecta*, gentilitium δόγμα *refert*; 3. & 4. *aurea baltheum ſiniſtrum nigrum, quem utrinque ſex rhombuli atri ſtipant, continet, & una cum parvula medio ſcuti loco impoſita, qua cærulea leonem aureum coronatum duplici cum cauda repræſentat*, vetera Leiſnicenſium ſymbola *deſignat*. *Galeæ tres* ſunt *coronatæ*: prima *jugum alarum complicitarum nigrarum* ſuſtinet; media *cornua duo, argenteum & rubeum, corona aurea connexa* exhibet; tertia *ſceptrum oſtentat aureum, quod ſuſtinet orbem pavoninum XII. pennarum ſpeculis ſuperbientem, in medio orbe baltheo & rhombis ſcutariis repetitis*. *Lacinia argento, auro, cyano & minio* tinguntur.

CAP. VIII.

DE COMITIBUS A RECKHEIM.

ILluſtres *Reckheimii* Comites ab *Aſperimontanis*, Lotharingica gente, ſanguinem ducunt, quos porrò Celeb. *Spenerus*, Joh. *Holtackerum* ſecutus, ab *Ateſtinis* & antiqua *Ætiorum* ſtirpe derivavit. Op. Her. l. p. a. Nimirum vixiſſe memorat ſeculo ſeptimo *Gundelardum Ateſtinum*, Aldoardi *Principis Ateſtini* fratrem,

trem, & Dagoberti Regis Franciæ Aulæ Magiſtrum, qui filium & nepotem habuit, utrumque *Aleonardum* nominatum; poſteriore genitus eſt *Sigfridus*, qui an. 681. vixit, & gratia patrui ſui *Ramfridi*, nec non propriis de Carolo Martello meritis Comitatum *Aſperimontanum* in Lotharingiæ confiniis obtinuit, atque ex uxore *Berthalda Metenſi Theobaldum* I. *Comitem & Dominum Aſperimontii & Dunii* ſuſcepit. Decimo ab hoc gradu *Albertus* II. enumeratur, pater filiorum quinque, quos cum *Margarita*, *Theodorici C. Theodonis Villa* gnata, genuit; inter quos, reliquis ſine prole extinctis, *Gobertus* & *Arnoldus* ramos duos *Aſperimontanum* & *Lyndenſem* proſeverunt.

2. In linea *Aſperimontana Gobertus* V. *Primi* abnepos, Ludovico Sancto in expeditione Orientali præſtò fuit, ſtrenuamq; operam navavit, unde redux *Principali* dignitate auctus eſt. Filius ejus *Godefredus* III. cum uxore *Iſabella* dominium *Kieuvrain* in Hannonia & *Ambliſiam* accepit. Hujus nepoti *Godefredo* IV. *Principi & Comiti Aſperimontii, Ambliſiæ, Dunii*, Carolus IV. an. 1354. conceſſiſſe legitur, ut dominium *Aſperimontanum* maſculæ ſtirpis natu majoribus ſemper affixum eſſet; prætereà poteſtatem nobiles creandi, monetam cudendi, & privilegia *Palatinatus* impertiiſſe.

3. *Gobertus* VII. Godofredi IV. filius, *Dun*, pro *Buzancy* an. 1377. cum Roberto D. Barcenſi commutavit, & filio *Godefredo* V. dominium *Aſperimontanum*, cum is *Johannam de Saux* an. 1380. connubio ſibi ſociaret, dono dedit. Hic verò cùm filium haberet *Gobertum*, eo præterito in gnatam *Johannam* Aſperimontium tranſtulit, à qua poſteà via conjugii in *Autelenſem* primò, dein *Leiningenſem* familiam tranſiit. *Gobertus* VIII. *Ambliſiæ Principis* axiomate uſus eſt, & ex filio *Eduardo Goberti* IX. nec non *Godefredi* (à quo linea *Dominorum de Sorcy & Vandy* prodiit) avus extitit. *Goberti* IX. *Ambliſiæ Principis* ſtirps maſcula in ipſius nepote *Johanne* II. qui à Carolo V. an. 1525. diploma obtinuit, ut de antiquo familiæ patrimonio, *Comitatu* nempe *Aſperimontano*, inveſtiretur, exaruit; unde *Ambliſia* ad *Anglurium* gentem devenit, poſtquam *Antonia Aſperimontana*, Johannis II. ſoror ac hæres, *Renato Anglurio Burlemontii Domino* nupſiſſet; jus autem in Aſperimontanum Comitatum *Johannes Dn. de Sorcy*, jam caput familiæ factus, in ſe derivavit.

4. Erat is *Godefredi*, hujus lineæ autoris, nepos, filius autem *Johannis* I. cujus frater natu minor *Wilhelmus* Dynaſtas poſteà Marchiones *de Vandy*, adhuc ſuperſtites, proſevit. *Johanni* II. abſque liberis defuncto, ſucceſſit *Carolus*, ejus frater, huic gnatus *Abſalon*, qui *Carolum* poſt ſe reliquit, patrem filiæ unicæ *Maria Ludovica*; quæ primis nuptiis *Carolo D. Lotharingiæ*, ſecundis *Franciſco Henrico C. Mansfeldiæ* in manum convenit. Jus verò in *Aſperimontium* delapſum eſt ad *Henricum Dn. de Conlomne*, qui à *Samuele Aſperimontano* Abſalonis fratre deſcendit; is, conſentientibus agnatis propinquioribus, illud an. 1676. *Reckheimenſi Comiti* remotiori agnato tradidit.

5. Hic ad *Arnoldum* II. *Goberti* I. fratrem, ſuprà memoratum, genus refert, qui cum uxore *Helena Culenburgia* Comitatum *Lynden* an. 1120. accepit, ramumque inde cognominatum proſevit; ex eo autem aliquot palmites propullularunt. Namque *Florentius* II. qui *Arnoldi* II. abnepos fuit, filios duos *Theodoricum* & *Stephanum* habuit: quorum poſterior lineam *Dominorum in Vernuyſen* condidit, ſed in ejus nepote *Theodorico Friderico*, cùm is beneficio Ludovici Imp. Comitatu *Altsburg* auctus eſſet, iterum extinctam. *Theodorici*, qui *Lyndenſem* ramum propagavit, pronepos *Stephanus* III. per matrimonium *Iſabellæ C. Tornacenſis* liberam Imperii Dynaſtiam *Hemnien* obtinuit, & ad poſteros tranſmiſit; inter quos *Theodoricus*, ejus pronepos, qui Friderico Auguſto à conſiliis fuit, titulo Dynaſtæ *Hemmenſis* uſus eſſe memoratur. Hujus frater *Stephanus* IV. *Walpurgis Bronchorſtiæ* maritus, per filios *Theodoricum* & *Johannem* linearum duarum autor extitit; ſed quæ a *Johanne Domino in Muſſenberg* orta eſt, ea ſub finem ſeculi ſuperioris iterum defecit.

6. *Theodoricus* Lyndenſem ramum continuavit, pater è *Maria Baroniſſa & herede ab Etern* filiorum quatuor: quorum primogenitus *Georgius* Burggravios à *Dormal*, ſecundus *Robertus* Comites *de Lynden*, & Barones *de Froidcourt* proſevit; tertius *Theodoricus* Eccleſiaſticum vitæ genus amplexus, *Leodienſis* Capituli *Decanus* fuit; à quarto denique *Hermanno* Comites *Reckheimenſes* orti ſunt: hunc enim Comitatum, Imperio immediatè ſubjectum, & *Circulo Weſtphalico* adſcriptū, ille pretio ſibi acquiſivit. Uxorem autem duxit *Mariam de Landrys Halmalen*, qua genuit *Erneſtum*, cui *Antonia* [illegible] *nſſieria de Bonnivet Ferdinandum* peperit, patrem ex *Eliſabetha C. de Furſtenberg*, Epiſcopi Argentinenſis ſorore, filiorum *quatuor*, qui nunc in vivis ſuperſunt.

7. Primas inter eos naſcendi ſorte tenet FRANCISCUS GOBERTUS, *Comes in Aſpermont & Reckheim, Baro in Porsheim, Dn. in Thienes, Steinbeck, Blaringheim, Houtheim & Ontz*, Eccleſiarum metropolita-

litanarum *Colonienſis*, *Salisburgenſis & Leodienſis* Canonicus.

8. Hunc excipit FERDINANDUS GOBERTUS, *C. in Aſpermont & Reckheim*, *Dn. in Cantersdorf, Neudorf, & Priebom*, *Camerarius & Colonellus Cæſareus*. Huic agnati an. 1676. jus in Comitatum *Aſpermontanum* ceſſere. Nuptiis ſibi ineunte anno 1680. in Silesia adjunxit *Carolam*, *Georgii Ludovici Pr. Naſſovio-Dillenburgici* filiam, *Auguſti Comitis de Lignix* viduam; prolemque maſculam ex ea ſuſcepit.

9. *Carolus Gobertus*, *C. in Aſpermont & Reckheim*, &c. in numerum Canonicorum *Colonienſium & Leodienſium* receptus eſt.

10. *Fridericus Gobertus*, *C. in Aſpermont & Reckheim*, extremum inter fratres locum occupat.

11. E ſororibus, quas illi habent, una *Ludovici Radevvici C. de Souches*, militiæ Cæſareæ Præfecti, conjux ſecunda fuit; altera *Anna Maria Wenceslao Michaeli C. ab Althann* Imperatoris Cubiculario, Capitaneo Comitatus Glacenſis in Bohemia, nuncque legationem in Suecia obeunti, nupſit.

Spen. Op. Her. l. 2. c. 8. 12. *Scutum* Comitum à Reckheim *quadripartitum* eſt: 1. & 4. area *rubea crucem auream*, teſſeram *Aſperimontanam* continet; 2. & 3. *aurea leonem rubeum*, ſymbolum *Reckheimenſe*, refert; quæ *medio loco* impoſita eſt parmula *cærulea cum aquila argentea Ateſtinorum* ad gentis originem collimat. *Galeæ tres* incumbunt, primæ inſiſtunt *canis venaticus niger cum collo aureo*, *Lyndenſem* Comitatum denotans; è media *aquila argentea Ateſtina* exſurgit, è tertia denique *leo Reckheimenſis* prorumpit. *Phalera* galeam primam & extremam *aurea ac rubea*, mediam *argentea* & *cærulea* circumvolitant.

CAP. IX.

DE COMITIBUS A RIETBERG.

COmitatus *Rietbergicus* in Weſtphalia, jam pridem amiſſis naturalibus ac genuinis Dominis ſuis, in extranearum familiarum ditionem conceſſit. Primus è propriis Rietbergæ Comitibus *Fridericus* memoratur, quem *ludis Magdeburgicis* an. 935. interfuiſſe perhibent; hujus poſteros *Henningius* continua ſerie per undecim generationes deduxit, usque ad *Conradum*, qui ſeculo decimo quarto fatis functus eſt; & non niſi gnatam unicam *Beatrice Bronchorſtia* natam, cui nomen *Adelhaidis* fuit, poſt ſe reliquit; Ea *Ottoni Hoja Comiti* nupta, Comitatum avitum marito attulit, & ad progeniem (Tom. IV. Geneal. p. 406.) ex ſe ortam transmiſit; in qua quidem ad quintam usque generationem ille hæſit.

2. Enim verò *Otto*, Ottonis illius abnepos, cùm è duplici conjugio filios duos genuiſſet, *Ottonem* & *Johannem*: hic, nec priorem nec parem in regimine ferre potis, fratrem natura potiorem Comitatu avito excluſit, & ſedibus incertis vagare coëgit; Ita ut tandem in caſtris Caroli V. *Metam* oppugnantis mortem an. 1551. oppeteret. Hujus verò improbitatis pœnam Divinæ Nemeſi mox *Johannes* dedit: cum enim Bernhardum Comitem Lippienſem laceſſiviſſet, hic illum bello, tracto in ſocietatem Præſule Paderbornenſi, aggreſſus *Rietbergam* obſedit; intercedente poſteà ex mandato Imperatoris Circulo Weſtphalico, Lippienſis quidem diſcedere juſſus, *Rietberga* verò occupata, & *Johannes* ob fractam pacem publicam ad perpetuos carceres damnatus fuit; unde *Tritium* ductus, aliquot ibi libros è vernacula in Latinam linguam convertendo tempus fefellit, donec ex tædio & ægritudine in amentiam incidens, ideoque *Coloniam*, ut à Medicis curaretur transportatus, illic a. 1575. diem ſupremum obiit. Matrimonium ejus tenuit *Agnes C. Bentheimenſis*, è qua maſculam prolem nullam, fœmellas verò duas procreavit; quarum natu major *Armgardis Erico C. Hojæ* agnato ſuo, poſteaque *Simoni C. Lippiæ* nupta, ſterilis deceſſit: hinc ad alteram *Walpurgin*, quæ *Ennoni Comiti Friſiæ Orientalis* in manum convenit, hæreditas omnis delapſa eſt, quæ non tantùm Comitatum *Ritbergicum*, ſed & dominia *Eſens*, *Stedesdorf* & *Witmund*, ab avia paterna profecta, complectebatur.

3. *Enno C. Friſiæ Orientalis* illis, quas dixi, ditionibus locupletatus, cùm uxore ſua *Walpurgi*, quæ tam opulentam dotem ei attulerat, filioloque ex ea nato *Johanne Edzardo*, veneno, incertum cujus ſcelere, è medio ſublatis, filias tantum duas ex hoc conjugio ſuperſtites haberet, pactum cum eis ſancivit, quod *Bermanum* vocatur; quo illæ juribus ſuis in dynaſtias *Eſens*, *Stedesdorf* & *Witmund* renuntiarunt, easque parenti conceſſerunt: id verò irritum poſteà reddidit *Gundackerus Pr. Liechtenſteinenſis*, qui ducta in matrimonium *Agnete*, filia *Ennonis* natu minore, in prædictas dynaſtias jus ſibi arrogavit, litem affinibus impegit, tandemq; grandem pecuniæ ſummam, ope Conſilii Aulico-Imperialis, expreſſit; quemadmodum *alibi* dictum fuit. Lib. 2. c. 1. 8. & 10.

4. At filiam *Ennonis*, è *Walpurgi Rietbergenſi* natu majorem, *Sabinam Catharinam Johannes C. Friſiæ Orientalis*, ipſius patruus, in thorum adſcivit, Comitatumque *Rietbergenſem* cum illa obtinuit, & ad filios trans-

miſit, quos quatuor ex ea ſuſcepit. Primogenitus *Erneſti Chriſtophori* nomen habuit, & *Lucemburgenſi* Ducatui præfuit; ſed ex uxore *Albertina Maria de la Baume, Philiberti M. de Saint Martin* filia, prolem non genuit; *Ferdinandus Franciſcus* & *Enno Philippus* Eccleſiaſticum vitæ genus coluere, inter *Canonicos Colonienſes* cooptati; *Johannes* autem, natu minimus, ſtirpem propagavit, cùm conjugio ſibi copulaſſet *Annam Catharinam, Erneſti Friderici C. Salmæ & Reifferſcheidii* filiam, liberorum quinque parens ex ea factus. Filiæ duæ adhuc ſuperſtites eſſe feruntur; nomina earum hæc ſunt: *Maria Leopoldina Catharina*, & *Bernhardina Sophia*.

5. Inter mares natu maximus *Fridericus Wilhelmus* Cæſarea caſtra ſecutus, in conflictu quodam adverſus Gallos in Alſatia an. 1677. occubuit; reliqui duo ſuperant, videlicet

FRANCISCUS ADOLPHUS WILHELMUS, *Comes & Dominus Friſiæ Orientalis & Rietbergæ, Dn. in Eſens, Stedesdorf & Witmund*, Scholaſticus Capituli *Colonienſis*, Canonicus *Argentinenſis*, *Paderbornenſis* atque *Oſnabruggenſis*; &

FERDINANDUS MAXIMILIANUS, *Comes & Dn. Friſiæ Orient. & Rietbergæ* &c. Canonicus *Colonienſis*, *Argentinenſis* & *Monaſterienſis*.

6. *Scutum* eorum è ſummo *tripartitum* eſt: pars prima *aquilam Rietbergicam*, ſecunda *harpyam Friſiacam*, tertia ſymbola dominiorum *Eſens*, *Stedesdorf* & *Witmund*, ſuperiùs delineata, exhibet: *Caſſides tres* incumbunt, eædem ſcilicet, quæ clypeum *Principis Friſiæ Orient.* premunt.

CAP. X.

DE COMITIBUS A SALM ET REIFFERSCHEID.

SAlmenſium Comitum primæ origines adeò tenebris circumfuſæ, & fabulis mixtæ atque adulteratæ ſunt, ut ſatius eſſe existimem, ſicco eas pede præterire, quàm incertis neque ſatis exploratis immorari; præſertim cùm Celeb. *Spenerus* in illis recenſendis operam jamdum ſumſerit, & ſententias quoque diverſas *Brouweri*, Annalium Trevirenſium Scriptoris, ac *Gelenii* ſæpe nobis citati de *Symmetrio*, à *S. Materno* è mortuis reſuſcitato, poſteà martyrio affecto, quem familiaris traditio è *Salmenſium* ſtirpe progenitum perhibet, retulerit.

2. *Blondellus* ex *Ardennatibus* Salmenſes derivat, eosque nomen ſortitos eſſe ait à caſtro *Salmenſi*, in *Arduennæ* rupis tractu, non procul à fano *S. Viti*, ſito, originem verò eorum ad *Hermannum Lucemburgicum*, anno 1081. in *Regem Romanorum*, adverſus Heinricum IV. poſt Rudolphi Suevi fata, electum, & an. 1088. mortuum, refert: huic enim pater datur *Giſlebertus Salmenſis*, *Friderici C. Lucemburgici* filius, quo, præter *Hermannum*, *Conradus* etiam *C. Lucemburgi* & *Heinricus Dux Limburgi* nati fuerint; *Hermannus* verò genuiſſe fertur *Ottonem C. Palatinum de Rinecken*, (qui uxorio jure *Tubantiæ* ſive *Bentheimii Comes* factus eſt) & *Hermannum Salmæ Comitem*.

3. Dabimus verò proximè luci publicæ Genealogiam familiæ, è MS. Salmenſibus concinnatam, quam à ſuprà laudato Humaniſſimo *Dn. Spenero*, poſt editas jam *Spicilegii Rittershus.* priores Decades, accepimus. Ea initium à *Friderico Moſellanæ Principe* ducit, cui uxor tribuitur *Felicitas, Heinrici II. C. Salmæ Ardennatenſis*, & *novæ Salmæ* in *Lotharingia* conditoris, filia, & gnatus unicus *Saagerus, Princeps Moſellanæ & Comes Salmæ in Ardenna*, pater *Ragineri Ducis Lotharingiæ* & *Heinrici C. Salmæ Ardenn.* Hic ducta in matrimonium *Hedwige, Heinrici III. C. Salmenſis* avunculi ſui magni filia, utramque *Salmam Ardennatenſem* & *Lotharingicam* iterum conjunxit. Hæ verò proceſſu temporum denuò disjunctæ ſunt, abiitque gens Salmenſis in *Heinrici* illius atnepotibus *Heinrico* VI. & *Carolo* in lineas duas, quibus à multis jamdum ſeculis diſtingui conſuevit. *Heinrico* in ditionum avitarum partitione *Salma Vogaſi Lotharingica*, *Carolo* autem *Ardennatenſis* obtigit.

4. *Heinrici* poſteritatem ex longo intervallo *Rittershuſius* in opere ſuo enumeravit, à *Johanne* III. demum ordiens, qui undecimo ab illo gradu diſtat. *Johannes* V. *Tertii* nepos, è duplici conjugio filios duos *Johannem* VI & *Simonem* genuit; quorum *poſterior* filiam, quam habuit unicam, *Johannettam Johanni V. Sylvarum & Rheni Comiti* elocavit, & cum ea *dimidiam Comitatus Salmenſis in Vogaſo partem* ad gentem illam tranſmiſit. *Johannes* VI. autem *Johannem* VII. genuit, patrem *Johannis* VIII. & *Nicolai*, a quibus *rami duo* prodierunt. Ille avitam in *Lotharingia* ditionem tenuit, quam, maſcula ejus progenie, in filiis *Johanne* IX. *Paulo* & *Claudio*, extincta, *Chriſtina*, Pauli gnata & hæres unica, marito ſuo *Franciſco Lotharingo C. Valdemontano* dotis loco attulit.

5. *Nicolaus* fortunarum incrementa in *Auſtria* quæſivit ac reperit, ſedemque ibi, acquiſito Comitatu *Neoburgenſi ad Oenum*, fixit; demum plurimis erga domum Auſtriacam meritis inclutus an. 1529. mortem oppe-

oppetiit è vulnere quod *Viennæ*, cum eam Solymanno Turcarum Imperatore obſideretur, acceperat. Ejus filius *cognominis* omnibus Ferdinandi I. Regnis & ditionibus cum ſummo imperio præfici, & *torque A. V.* ornari meruit, paceque Regno Ungariæ parta, paternam gloriam jam aſſecutus deceſſit *Agriæ* an. 1550. trigam gnatorum clariſſimorum poſt ſe relinquens, nempe *Egmonem*, *Julium* & *Nicolaum*. *Primus*, virtute bellica armatus, & Turcarum terror, res in Ungaria clade Zigethana collapſas fortiter reſtituit, atque an. 1574. *Javarini* in complexu militum, quibus oppidò charus erat, animam efflavit. *Nicolaus*, eruditione ſingulari & multarum linguarum cognitione imbutus, Imperatorum trium Conſiliarius Bellicus, & caſtri *Caniſiani* Præfectus fuit, atq; an. 1580. ſupremum diem obiit, aliquot liberorum pater; quos in *tab. Rittershuſ* notatos typotheta per *ἁμάρτημα* perperam ad Chriſtinam retulit.

6. *Julius* Maximiliano & Rudolpho II. à Conſiliis Aulæ Imperialis fuit, & Martem cum Muſis feliciter conjunxit, atque anno 1595. vivere deſiit, pater, præter alios in tabula enumeratos, *Suicardi*, quo & *Sidonia à Minckowitz* nati ſunt *Carolus*, *Anna Maria*, *Heinrico C. Schlickio* nupta, *Maximiliana*, quæ primò *Maximiliano C. Waldſteinio*, dein *Chriſtiano Wilhelmo M. Brandenburgico* in manum convenit, & fortè alii. *Carolus Eliſabetham Bernhardinam*, *Conradi Wilhelmi* ultimi è familia *Comitum Tubingenſium* filiam, nuptiis ſibi adjunxit, & cum ea jus in ejus hæreditatem
Introd. ad Lib. VII. accepit, quemadmodum *ſupra* dictum fuit. Prolem ex ea numeroſam ſuſcepiſſe fertur, è qua non niſi ſequentium nomina comperta habemus.

7. FRANCISCUS LEOPOLDUS, *Comes in Salm & Neuburg ad Oenum*, (quod quidem in aliam nunc tranſiit familiam, ceu alibi dictum eſt) *S. Cæs. M. Came-*
L. VII. c. 4. §. 6. *rarius*; habet is in conjugio *Herzenlant*, *Rudolphi L. B. Schiferi de Freyling*, & *Sabinæ Blarerin de Wartenſee* filiam:

Meinhardus Ignatius Guilielmus, *Com. in Salm* &c. Canonicus *Ratisbonenſis* & *Paſſavienſis*.

Paris Julius, *C. in Salm* &c. Canonicus Olumucenſis.

Anna Eliſabetha, vidua *Johannis Ferdinandi Erneſti C. de Wartenberg*.

Franciſca Barbara, nupta *Remedio Conſtantino C. de Thun*, Guidobaldi Cardinalis fratri conſanguineo.

Iſabella Æmilia, uxor *Jaroslai Swihovsky*, *Dn. in Nalzow*.

8. Tranſeundum nunc ad lineam *Comitum Salmæ in Ardenna*, à *Carolo*, ceu dixi, ortam. Hunc ab Imp. Heinrico II. poſtquàm Otto, ultimus ex Carolinis Dux Lotharingiæ, rebus humanis exemptus eſſet, *Lotharingiam Inferiorem* obtinuiſſe, ſed à *Gozelone* dejectum, Limburgicam tantùm ditionem conſervaſſe, domeſtica traditio fert. *Walramus*, ejus filius, *Comitis*, nepos autem *Heinricus Ducis Limburgici* axiomate uſos eſſe, hujusque nepotes *Heinricus* & *Fridericus* ita patrimonium inter ſe diviſiſſe perhibentur, ut prior *Ducatum Limburgicum*, poſterior *Salmenſem Comitatum* ſortiretur. *Friderici* poſteritas ſeptimam generationem non ſuperavit, ſed in *Heinrico*, ejus trinepote, quoad mares defecit. Is amiſſo in bello Leodienſi an. 1408. filio *cognomine*, gnata etiam unica *Maria*, quam *Ottoni Rangravio* elocaverat, ſine ſobole defuncta, teſtamentum militare condidit, quo *Johannem Dynaſtam à Reifferſcheid*, agnatum ſuum & unà cum ipſo Epiſcopi partes tuentem, hæredem nuncupavit, atque an. 1412. vel 1413. è vivis exceſſit.

9. *Johannes Reifferſcheidius* ab *Heinrico Limburgici* rami ſatore derivari ſolet; huic enim filii tres, *Heinricus*, *Gerlacus* & *Philippus*, tribuuntur; primus *Limburgi Duces* propagaſſe fertur, poſtremo *Domini de Wildenburg* axioma datur, medius autem *Reifferſcheidii* (quod in *Eyffelia* ſitum eſt) *Dynaſta* audit, & *Johannis* modò memorati, quem *Quartum* hujus nominis vocant, tritavus fuit, ceu è ſchemate, in *Spicilegio Rittershuſiano* exhibito, videre licet. Parentem autem *Johannes* IV. habuit *Heinricum* II. cui ab uxore *Richarda*, filia ac hærede *Conradi Dn. à Dyck*, dominium hoc obvenit. Par felicitas etiam *Johanni* V. *Quarti* filio, obtigit; quippe qui, ducta *Irmgardi à Wevelinghofen*, dynaſtia *Alfter*, nec non officio *Mareſcalli Hæreditarii in Diœceſi Colonienſi* auctus fuit.

10. Qui hodiè ex hac ſtirpe ſuperant, *Erneſtum Fridericum*, an. 1639. mortuum, & *Johannis* V. atnepotem, *communem ſatorem* agnoſcunt: is enim è *Maria Urſula Leiningenſi*, præter ſequioris ſexus prolem in *tabula* notatam, filios tres ſuſcepit, quorum natu minimus *Ferdinandus Albertus* Eccleſiaſticam vitam coluit, reliqui duo verò genus propagarunt; ex his prior naſcendi ſorte *Ericus Adolphus* è viventium numero ſublatus eſt, haud improlis, prout mox dicetur; alter autem, vulgò *Comes in Dyck*, à loco quem incolit, appellatus, ſuperat.

11. Is nomen hoc gerit:

ERNESTUS SALENTINUS, *Comes in Salm & Reifferſcheid*, *Dynaſta in Bedbur*, *Dyck*, *Alfter & Hackenbroich*, *Mareſcallus Hæreditarius Colonienſis Archidiœceſeos*, *S. Cæſ. M. Camerarius & Colonellus*. Uxor ei

ducta eſt *Clara Magdalena*, *Philippi Theoderici C. in Manderſcheid & Kail* ex *Eliſabetha Amalia Leuenhauptia* gnata, cum qua multam prolem, mares octo, fœmellas ſex genuit. Inter illos non niſi trium nomina edere poſſum, videlicet:

Franciſci Erneſti,
Caroli Caſpari,
& *Alexandri*.

12. *Filiarum* natu maxima *Maria Erneſtina* eſt, *Maximiliani Franciſci Truchſeſſii*, *C. de Wolfegg* vidua; quod quidem notandum, errorque, in quem in *tabula* typis excuſa impegi, poſtmodum certiora edoctus demum, corrigendus. Reliquarum *Erneſti Salentini* filiarum nomina incomperta habeo.

13. *Ericus Adolphus*, *C. in Reifferſcheid* bis nuptias celebravit: primò cum *Magdalena*, *Mauritii Landgravii Haſſo-Caſſellenſis* filia, dein cū *Erneſtina Barbara Dorothea*, *Ferdinandi Caroli C. in Lovvenſtein & Wertheim* filia; è *priore* conjugio filius unicus *Wilhelmus Henricus* ævi brevis, gnatæ autem tres prodierunt; è *poſteriore* autem filius unicus ſuperſtes, nempe

FRANCISCUS, *C. in Salm & Reifferſcheid*, *Dn. in Bedtbur* &c. Is, poſtquam mater ipſius ad ſecunda cum *Comite de Sereni* vota tranſiit, ſub patrui tutela nunc adoleſcit.

14. *Sororum* ejus, ſed *conſanguinearum*, nomina hæc ſunt:

I. *Catharina Maria*, nupta *Sebaſtiano Winnibaldo Truchſeſſio C. Zeilenſi in Wurzach*.
II. *Sophia Magdalena*, *Carolo Landgravio Haſſiæ* ao. 1669. nupta, ſed *Venetiis* ao. 1675. morte oppreſſa.
III. *Anna Erneſtina*.

15. *Scutum*, quo *Comites in Salm & Reifferſcheid* utuntur, *quadripartitum* eſt: area prima iterum in *partes duas* dividitur, quarum prior *argentea ſalmones duos averſos rubeos*, teſſeram *gentilitiam*, altera *ejuſdem metalli ſcutulum rubeum imminente deſuper faſcia cærulea quinque ſegmentorum*, *Reifferſcheidenſe* δόγμα exhibet; area ſecunda *rubea plinthidibus argenteis ſpargitur* & *Bedtbur* denotat; tertia *aurea leonem argenteum*, ſymbolum *Hackenbroichenſe* refert; quarta denique aurea *faſciis quatuor rubeis exarata*, *impoſito leone argenteo ſanguineam linguam protendente*, dominium *Alſeer* deſignat. Toti incumbit *parmula argentea rhombos tres coccineos* continens, & dynaſtiam *Dyck* indicans. *Galeis* hoc ſcutum *tribus* tegitur: 1. Salmenſis *ſalmones ſcutarios capitibus deorſum verſis & caſſidem mordentibus*, exhibet; 2. Reifferſcheidenſis *aures duas aſininas*, *cocce* alteram,

alteram *argento tinctam* refert; 3. coronata *crus capreoli nativi coloris* oſtentat. *Lacinia* omnes *argento & minio* tinguntur.

CAP. XI.
DE COMITIBUS A VELEN.

ILluſtris apud *Weſtphalos* familia *Velenſis* derivari amat à quodam *Duce Velnio*, *Equite Romano*, ex urbe Lucaniæ *Velia* oriundo, qui cum Carolo M. Imp. in Weſtphaliam profectus ſit, atque in prælio prope vicum Bocholt *Adelhaidin*, puellam ex *Harminiorum* Ducum familia progonatam, ceperit, eamque ad fidem Chriſtianam converſam in matrimonium duxerit; unde natus *Hermannus*, qui *Nobilis Dominus in Velen* appellatur, & à quo familia ad noſtram usque ætatem ſerie continua deduci ſolet; quemadmodum è tabula Genealogica, in *Spicilegio Rittershuſiano* exhibita, videre eſt; eam verò pro perfecta & omnibus numeris abſoluta venditare haud auſim, cum tot ſeculorum, ſeptem ſcilicet & quod excurrit, intervallo, quantum inter Caroli Magni & noſtrum ævum intercedit, generationes quindecim (tot enim in ſchemate illo enumerantur) vix ſufficere mihi videantur. Qualemcunque tamen illam inveni, talem lectori curioſo communicandam duxi; vel hunc in finem, ut peritiores ad impertienda meliora excitarem provocaremque.

2. Patrum memoria ad altiorem dignitatis gradum emerſit familia, virture ac meritis *Alexandri* II. is enim fidelem ac fortem Imperatori Ferdinando III. operam navando, non tantum præclaris muniis ab ipſo admotus, ſed etiam *Comitis S. R. Imp* axiomate ornatus, & *Weſtphalici Circuli* (in quo pleraque poſſeſſionum ejus pars, *Raſfeldia* præcipuè, quam incolit, ſita eſt) Ordinibus adſcriptus fuit. *Brezenheimenſe* dominium, uno tantùm lapide à Cruecnaco diſtans, pretio à Comite Falckenſteinio *Wilhelmo Wyrichio* ſibi comparavit. Conjugium bis inivit: primò cum *Maria Alexandrina Comitiſſa Huynii & Gelenæ*, dein cum *Anna Magdalena Bentheimenſi*, atque ao. 1675. d. 10. Oct. fatis conceſſit. Liberos quatuor genuiſſe fertur, filios duos, totidemque ſequioris ſexus: harum altera *Alexandrina Maria* primò *Emiconi C. Falckenſteinio*, poſteà *Johanni C. Waldeccenſi* nupſit, atque anno 1658. deceſſit; altera *Iſabella*, *Adolpho C. de Styrum* in manum convenit.

3. Filiorum minor natu *Paulus Erneſtus* parentis fata antevertit, & quinto ac viceſimo ætatis anno, prope *Remos* ſtrenuè pro domo Auſtriaca adverſus Gallos pugnando, occu-

occubuit; alter autem patri ſucceſſit, videlicet

FERDINANDUS GODOFREDUS, S.R.I. *Comes de Velen, B... in Raſfeld & Brezenheim, Dynaſta in Schermbeck, Engelrad, Hagenbeck & Crudenburg.*

4. Induxit is penatibus ſuis *Annam Sophiam, Hermanni Ottonis Limburgii C. de Styrum* filiam; è qua ſuſcepit

Alexandrum Ottonem,

Annam Erneſtinam, quam *Hermanno Ottoni C. de Styrum, Cubiculario & Colonello Cæſareo*, matruell & amitino ſuo, nupſiſſe accepi; & fortè plures.

5. *Scutum* Comitis Velenſis nunquam vidi. *familiaria* autem inſignia *tres aviculas rubeas, ſe invicem rectâ lineâ ſequentes*, in campo *aureo, galeam* autem *jugo alarum coccinearum*, interpoſito *ſcutulo cum aviculis*, ornatam continent.

CAP. XII.

DE COMITIBUS A WIED.

QUæ plerarumque Illuſtrium familiarum fata fuere, ut vel monumenta vetuſtiora temporum hominumque injuriis interierint, vel priſci de progenie ſua notanda, & poſteris commendanda parùm ſoliciti fuerint, eadem *Wiedanæ* etiam familiæ ſors extitit; unde juſtam ejus & continuam ſeriem vix ultra tertium quartúmve ſeculum extendere licet. In chartis ab Illuſtriſſimo Comite *Friderico* mihi ſuppeditatis, citantur aliquot tabulæ veteres fundatoriæ, in quibus Wiedanorum Comitum mentio occurrat; nempe *Inſtrumentum fundationis Lacenſis monaſterii* ſub an. 1093. in quo legitur *Mefridus Comes de Weda*, & frater ejus *Riedvvinus de Kempenich*; porrò *tabula fundationis* cœnobii in *Schvvarzen Rheindorf*, in qua aliquot hujus gentis enumerantur; inprimis *Arnoldus* II. *C. Wedanus, Archiepiſcopus Colonienſis* (quem alii ex *Alteanis* ortum putant) an. 1156 mortuus. Hunc ipſum, ejuſdemque de Colonienſi Diœceſi merita, *Gelenius* etiam commemorat, cujus verba recenſere juvabit: *Arnoldus II. Comes Wedanus, Archiepiſcopus Colonienſis, qui ob bonorum Eccleſia per Fridericum I. Archiepiſcopum factas alienationes invitus cathedram conſcenderat, data pecunia plurima Eccleſia conquiſivit & requiſivit, nempe urbis Colonienſis telonium, Caſtellum Odenkirchen &c. ex adverſo Bonnenſis oppidi celeberrimum collegium Rindorpienſe Trans-Rhenanum in hæreditario ſuo fundo conſtruxit, de conſenſu* Burchardi C. Wedani *fratris ſui, ab obitu* Ludovici *etiam fratris ſui Advocatiam Erpellenſem beneficiario jure poſſidentis; ad eandem fundationem faciendam conſenſerant Arnoldi Archiepiſcopi nepotes ex fratre,* Lambertus de Weda, *& ex ſorore Lambertus de Nuerburch:* Hadevvigis *autem, Arnoldi ſoror,* Abbatiſſa Aſnidienſis, *ratas hujuſmodi donationes habuit, & defuncto Archiepiſcopo fratre cœptam inſtitutionem Rheni pagenſem abſolvit.*

De magnit. Colon. p. 91.

2. Ab illorum, quos enumeravi, aliquo deſcendiſſe, vero haud eſt abſimile, *Lotharium Wedæ Comitem*, qui ſeculo decimo tertio vixit, ſororemque habuit *Nobili Domino ab Iſenburg* nuptam; cui ea *Comitatum Wedanum* attulit, unde *Brunonem* & *Theodoricum Iſenburgios*, ejus filios an. 1237. ab Ottone C. Palatino Rheni & Bavariæ Duce de Comitatu *Wied*, Lothario defuncto, inveſtitos fuiſſe legitur. Ex his autem *Theodoricum Iſenburgios* Dominos ac Comites in Rhenano tractu propagaviſſe, à *Brunone* verò Comites *Wiedanos* propagatos eſſe domeſtica traditio perhibet; *Brunonis* nepos *Wilhelmus*, ducta circa an. 1370 *Lyſa* agnata ſua, *Gerlaci Iſenburgici* filia, *dimidiam partem Dominii Iſenburgici inferioris* (cum alteram medietatem *Adelbaidis*, Lyſæ ſoror, *Salentino Iſenburgico* patrueli ac marito ſuo attuliſſet) obtinuit, & *Iſenburgicam* teſſeram cum *Wiedana* conjunxit. *Wilhelmo* & *Lyſa* nati ſunt, præter filias, *Lyſam Gerhardo Dynaſta de Blanckenheim*, & *Hedvvigen Gerlaco Mareſcallo ab Hedesdorf*, nuptas, *Wilhelmus* & *Gerlacus*. Ille cœlibem vitam peregit, & *Præpoſitus Aquenſis* fuit; *Gerlaco* autem uxor tribuitur *Agnes* ex *Iſenburgicis in Budingen*, cum qua genuerit *Wilhelmum* & *Johannem*. Ille in partitione patrimonii Comitatum *Wiedanum* ſortitus eſt, verum ſobole caruit, licet in conjugio *Philippina*, filiæ *Comitis Loſſenſis & Da. Heinſbergenſis*, vixerit. *Johannes*, cui *Iſenburgica* ditio obtigit, è *Cunigunda de Weſterburg* non niſi fœmellas ſuſcepit, inter quas natu major *Anaſtaſia Theodorico Dn. de Runckel* nupſit, eique avitam hæreditatem attulit.

3. *Runckelanos* cum *Weſterburgicis* ejuſdem eſſe proſapiæ *ſuprà* dictum fuit: namque *Sigfrido Domino de Runckel*, qui ſeculo XIII. vixit, filii præcipuè duo *Heinricus* & *Sigfridus* tribuuntur; qui hæreditatem avitam ita inter ſe diviſere, ut ille dominium *Weſterburgicum*, hic *Runckelanum* obtinuerit. De *Heinrici* poſteris loco modò allegato actum jam eſt; *Sigfridus* Runckelanos propagavit per gnatum *Rupertum*, quo natus fuit *Theodoricus*, maritus *Juthæ C. Sainenſis*, & pater *Theodorici*, cui *Anaſtaſiam Wiedanam Iſenburgi Dominam* in matrimonio ductam eſſe dixi. Lib. VI. c. 9. §. 1.

4. Ab hoc tabula Genealogica *Comitum*

in Wied & Runckel, quæ in *Auctario Operis Rittershuſiani* exſtat, initium capit: namque *Theodoricus* ex *Anaſtaſia* filios quatuor ſuſcepit, *Fridericum*, *Theodoricum*, *Wilhelmum & Johannem*. Primum ex his *Wilhelmus C. Wiedanus*, avunculus ejus magnus, adoptavit, & in poſſeſſionem ditionis ſuæ, aſſentientibus Dominis ſeudi, immiſit; *Theodoricus* & *Johannes* ἄγαμοι vixere, *VVilhelmo* Iſenburgica ditio obtigit, & ex uxore *Irmgardi*, quæ *Jobi B. à Rolingen* & *Margaritæ à Syrck* filia erat, duplex ſed infirmioris ſexus proles nata eſt, videlicet *Margarita Johanni Marcano* elocata, & *Anaſtaſia*, quæ *Philippo* (aliis *Heinrico*) *C. Waldeccenſi* nupſit, eidemque *Iſenburgicam* ditionem in dotem attulit, quam mox ejus patrueles Comites *Wiedani* à Waldecciis redemerunt.

5. *Fridericus* ex adoptione avunculi ſui magni *Comes Wieda* cum *Agnete Virnenburgica* uxore ſua egregiam ſobolem genuit, filios præcipuè quinque, nempe: *Wilhelmum*, *Johannem*, *Theodoricum*, *Fridericum*, & *Hermannum*. Ex his poſteriores tres ſacris dignitatibus eminuere, & *Hermannus* quidem in *Archiepiſcopum Colonienſem* eligi meruit; cum autem malos, qui in Eccleſiam irrepſerant, mores tollere, eamque ad genuinam ſinceritatem reducere ſtuderet, Pontificis Romani odium incurrit, & proſcriptionis nota affectus eſt; ſicuti verò non mitis minus quàm pio ingenio præditus erat, *ſuorum periculo potius* (ut Illuſtris *Thuani* verbis utar) *quàm rei familiaris ac dignitatis diſpendio territus*, ultrò Archiepiſcopatu,

Hiſt. Lib. XI.

quem XXXII. annos rexerat, ceſſit, demumque ſenio gravis *Bruirmi*, ſuæ ditionis oppido, an. 1552. obiit. *Fridericus*, *Monaſterienſium Antiſtes* & *Bonnenſis Præpoſitus*, eadem cum fratre Hermanno calamitate involutus fuit, dignitatemque eadem tempeſtate amiſit, vitam verò an. 1551. finivit. *Theodoricus Decanus ad S. Gereonem* Coloniæ fuit.

6. *VVilhelmus*, natu maximus è *Friderici* filiis, Comitatu *Murſenſi* uxorio jure locupletatus eſt; ſed cùm unicam tantùm haberet filiam *Annam*, quæ *VVilhelmo C. Nuenario* in manum convenit, Comitatus ille è Wiedana familia mox iterum exceſſit. *Johannes*, *C. à Wied*, *Dn. in Runckel & Iſenburg*, ſtirpem propagavit: inter ejus filios *Fridericus* dignitatem, à patruo derelictam, recuperavit; anno enim 1562. ad *Archiepiſcopatum Colonienſem* evectus fuit, ſed poſt quinquennium ſponte eo ſe abdicavit. *Johannes* ejus frater filios habuit *Hermannum* & *Wilhelmum*: hic marem unicum tantùm *Philippum Wolfgangum* ἄγαμον, fœminas autem ſex ſuſtulit, videlicet *Philippinam Catharinam*, *Æmiliam*, & *Johannettam* innuptas, *VValpurgin Chriſtophoro C. in Leiningen & VVeſterburg* (non autem *Ludovico Stolbergico*, ceu tabula perhibet) elocatam, *Julianam*, quam *Comiti Lovvenſteinio* in manum conveniſſe ferunt, & *Mariam Magdalenam Baroni à VVylich* nuptam.

7. *Hermanno*, præter alios improles, *Hermannus II.* natus eſt, *Eliſabetha Juliana C. Solmenſis* maritus, & liberorum novem parens; ſexus ſequioris quinque fuere, nimirũ: *VValburgis Magdalena*, quæ innupta obiit, *Sibylla Chriſtina*, *Joh. Ludovico C. de Leiningen VVeſterburg*, *Anna Sophia*, *Guſtavo C. de VVaſenburg*, Guſtavi Adolphi Sueciæ Regis filio naturali, *Johanna Maria*, *Chriſtiano C. de Sain & Witgenſtein*, & *Anna Amalia*, *Ludovico Chriſtophoro C. Solmenſi in Lich* nuptæ, nunc omnes viduæ. E filiis natu maximus *Fridericus*, ſuperſtes eſt, unà cum *VVilhelmo Ludovico* natu minimo, mentis ſuæ non omninò compote. Reliqui duo *Mauritius Chriſtianus* & *Joh. Erneſtus* vivere deſierunt; ille è *Catharina Juliana Hanovica* aliquot liberorum quidem, ſed βραχυβίων parens extitit; alter *Dirdorſenſem* tamum condidit, filio unico, cum an. 1664. mortem obiiſſet, poſt ſe relicto; quem ex *Hedvvige Eleonora*, *Ludovici Chriſtiani C. Eberſteinii in Neugarten & Magdalenæ de Fahrensbach* filia, ſuſceperat.

8. Caput familiæ nunc eſt

FRIDERICUS, *Comes in Wied & Runckel*, *Dn. in Iſenburg*, filius, ceu dixi, *Hermanni & Eliſabethæ Julianæ Solmenſis*, editus in lucem anno circiter 1618. Is mortuo an. 1664. *Erneſto C. ab Iſenburg & Grenſau*, poſtremo ſuæ ſtirpis, ſucceſſionem in ejus feuda, quorum inveſtitura ſimultanea majores ejus gaviſi erant, adire contendit; ſed ab Electore Trevirenſi, qui ea, ceu caduca, Eccleſiæ vindicabat, impeditus fuit; unde lis exorta, cui componendæ tandem à Cæſare Commiſſarii denominati ſunt, videlicet Electores Colonienſis & Brandenburgicus. Degere ſolebat in arce *Neuvvvied*, ad Rheni ripam, Andernacum inter & Coloniam ſita; quam ipſemet magnis ſumptibus extruxit. Uxorem tertiam nunc habet: prima *Maria Juliana* fuit, *Ludovici Emiconis C. Leiningenſis in Weſterburg* filia, *Philippi* agnati ſui vidua, è qua numeroſæ ſobolis parens factus eſt; ſecunda *Philippina Sophia*, *Georgii Friderici C. ab Hohenloe in Schillingsfurſt* filia, an. 1663. d. 21. Jun. ducta, & an. 1682. d. 24. Nov. ſterilis mortua; tertia, quam hoc demum anno 1683. ſibi adjunxit, eſt *Maria Sabina*, *Philippi Reinhardi C. Solmenſis in Hohenſolms & Catharinæ B. à Tſchernembel* gnata.

9. Liberorum è *primo conjugio* natorum ſylloge hæc eſt:

1. *Geor-*

I. *Georgius Hermannus Reinhardus*, nat. an. 1640. Habitat is in caſtro *Altenwied*, thorique ſociam habet *Johannam Eliſabetham*, *Georgij Wilhelmi C. Leiningenſis in Weſterburg* filiam, an. 1676. ductam, cum qua hactenus genuit

1. *Sophiam Sabinam*, n. an. 1677.
2. *Fridericum Wilhelmum*, n. an. 1679. iterumque extinctum.
3. *Johannem Fridericum Wilhelmum*, n. 28. Mart. 1680.
4. *Maximilianum Heinricum*, n. 1. Maji 1681.

II. *Ferdinandus Franciſcus*, n. an. 1641. Is ad *Romana* ſacra transgreſſus inter *Canonicos Colonienſes*, *Argentoratenſes & Leodienſes* cooptatus fuit; verum an. 1667. dum cum amicis venatione ſe oblectat, ſicarii incerti manu duplici globulo cervicem trajectus, periit.

III. *Fridericus Melchior*, n. an. 1642. Is militiæ operam dedit, ejusque tyrocinium unà cum binis, qui ſequuntur, fratribus ſuperiore bello Turcico in Ungaria fecit; è quo ſuus redux, *Andernacenſi* præſidio ab Electore Trevirenſi præfectus fuit: verùm paulò antè, quàm Gallicum bellum in Rheni inferioris tractu exardeſceret, cùm *Comitem* quendam *ab Effern*, ob levem offenſam, ad duellum provocaſſet, in congreſſu glande in inguine vulneratus, die tertio expiravit.

IV. *Ioh. Erneſtus*, n. an. 1643. Is cum biga fratrum militarium in Ungariam abiit, atque in prælio ad *S. Gotthardum*, poſt egregia fortitudinis documenta edita, acinaci Turcico ſuccubuit.

V. *Franciſcus Wilhelmus*, n. an. 1644. Is dum laude & gloria militari in Ungaria parta mactus, pace facta, reditum ad penates pararet, *Viennæ* morbo oppreſſus vitam amiſit an. 1664.

VI. *Carolus Chriſtophorus*, n. an. 1646. & in infantia extinctus.

VII. *Iuliana Erneſtina Iohanna*, n. an. 1647. ea, poſtquam ad *Romanam* religionem tranſivit, *Canoniſſis Thorenſibus* adſcripta fuit.

VIII. *Maria Eleonora*, n. an. 1649. iterumque vivis exempta.

IX. *Sibylla Chriſtina*, n. an. 1650. hæc itidem avita ſacra deſeruit, nuncque in gynecæo Auguſtæ degit.

X. *Sophia Eliſabetha*, n. 8. Nov. 1651. nupta *Georgio Wilhelmo C. de Sain & Witgenſtein in Berleburg*, ſed an. 1673. d. 1. Mart. defuncta.

XI. *Carola*, n. an. 1653. iterumque denata.

XII. *Carolus Ludovicus*, n. an. 1654. †. an. 1670.

XIII. *Franciſca Erdmanna*, n. an. 1656. †.

10. *Durdorfenſem* ramum unicus, ceu è ſuperioribus patet, nunc ſuſtinet palmes, nempe

LUDOVICUS FRIDERICUS, *C. in VVied & Runckel, Dn. in Iſenburg*, *Johannis Erneſti & Hedvvigis Eleonoræ Eberſteiniæ* filius. Hic priore matrimonio ſibi junxit *Salomen Sophiam Urſulam*, *Salentini Erneſti C. Manderſcheidii in Blanckenheim*, & *Erneſtinæ Sainenſis* filiam; poſteriore verò *Dorotheam Amaliam*, *Johannis C. Naſſovii in Idſtein* ex *Anna Leiningenſi* gnatam, è neutra autem prolem genuit.

11. *Scutum* Comitum de Wied, *quadripartitum* eſt: area 1 & 4. *aurea quatuor baltheis rubeis dextris* exaratur, & *pavonem* ſed *cauda complicata* exhibet, denotando *Comitatui Wiedano*; 2. *argentea palis duobus rubeis* diſtinguitur, cum *quadrante in angulo dextro ſuperiore cæruleo*, deſignatque dominium *Runckelanum*; 3 *argentea faſcias duas coccineas Iſenburgicas* refert. *Galeæ duæ* imponuntur: *prior* Wiedana *pavonem ſuſtinet cum cauda expanſa*, *ante jugum alarum tæniis rubeis & argenteis exaratarum*; *poſterior* Runckelana *turri premitur argentea*. *Laciniæ* hinc *aurea & rubea*, iſthinc *argentea & coccinea* dependent. Spen. Op. Her. l. 1. c. 99.

Sed nos immenſum ſpatiis confecimus æquor;
Et jam tempus, equûm fumantia ſolvere colla.

Voto finiendum volumen ſit: Deus one, vere, optime, maxime, auctor ac ſtator Principatuum Regnorumque omnium, qui hanc Germanici Imperii molem in ampliſſimum terrarum orbis faſtigium extuliſti, Te publica voce obteſtor atque precor, cuſtodi, ſerva, protege hunc Statum, hunc Imperatorem, hos Principes, eisque ſanctis longiſſima ſtatione mortali, deſtina ſucceſſores quàm ſeriſſimos; ſed eos, quorum cervices tam fortiter ſuſtinendo Germaniæ Imperio ſufficiant, quam horum ſufficere ſentimus; animosque omnium civium firma atque indiſſolubili concordia inter ſe conglutina, & eorum conſilia aut pia aut ſalutaria in felicem exitum provehe; denique pacem ſtabilem, ſecuram, in qua nihil ſit inſidiatum, toti Chriſtiano orbi largire!

SUPPLENDA ET EMENDANDA.

LIb. I. Cap. 2. §. 4. *Principis Iuventutis* nominibus poſt Johannem interſerendus eſt *Antonius*. Sub ejusdem paragraphi finem addenda filiola Cæſaris noviſſime d. 7 Sept. an. 1683. nata, & *Maria Anna Ioſepha Antonia Regina* dicta

L. 1. c. 3 § 4. Omiſſus eſt incuria typothetæ dies nuptialis *Eleonoræ Mariæ Auſtriacæ* & *Michaëlis Regis Poloniæ*, qui fuit 17 Febr.

L. 1. c. 4. §. 3. notanda mors *Mariæ Thereſiæ Auſtriacæ Galliæ Reginæ*, quæ in d. 30 Jul. an. 1683. incidit.

L. II. c. 6 §. 2. addendus annus emortualis *Ferdinandi Mariæ Electoris Bavariæ*, qui fuit 1679.

L. 2. c 7. §. 4. iterum παρόραμα paſſus eſt typotheta in voce *Septembris*, qui menſis fuit nuptialis *Joh. Georgii III. Electoris Saxoniæ*.

Cap. eod. §. 8. ſoboli *Joh. Adolphi D Saxo-Weiſſenfelſenſis* addi debent: VIII. *Chriſtianus*, n. 23. Febr. 1682. & IX. *Anna Maria*, n. 17. Jun. 1683. *Friderici Wilhelmi* autem ſeptimæ prolis mors, quæ in annum modò dictum incidit, notanda.

Cap. eod. §. 12. poſt verba, *Mauritii* patrui ſui filiam, ita ſupple: & ex ea hactenus genuit: I. *Chriſtianum*, n. 7. Nov. 1680. II. *Mauritium Wilhelmum*, n. 11. Oct. 1681.

Cap. eod. §. 10. ſub finem adde: *Dorothea*, n. 17. Dec. 1662. †. 12. Maji 1663.

L. 2. c. 8. §. 3. notandum: *Friderici Principis Electoralis Brandenburgici* uxorem *Eliſabetham Heinricam Haſſiacam*, an. 1683. d. 27. Jun. vita conceſſiſſe, cum pridie hujus diei ipſius quoque mater *Hedwigis Sophia, Wilhelmi VI. Landr. Haſſiæ vidua*, *Electoris Brandenburgici ſoror*, naturæ debitum perſolviſſet.

L. III. c. 4 §. 1. *Franciſcus Emericus Caſpar*, *Epiſcopus Wormatienſis*, explevit mortalitatem d. 9. Jul. an. 1683. ſuffectusque eſt in ejus locum d. 17. Auguſt. *Iohannes Carolus L. B ab & in Franckenſtein*.

L. 3. c. 11. §. 1. *Ferdinandus Epiſcopus Paderbornæ & Monaſterii* an. 1683. d. 26. Jun. ſeculo valedixit, & ſucceſſores nactus eſt in poſteriore Epiſcopatu *Maximilianum Heinricum*, *Electorem & Archiepiſcopum Colonienſem*, poſtulatum Calendis Septembris; in priore autem *Hermannum VVernerum* L. B. *VVolf Metternich in Gracht*, electum d. 15. Sept. & Decani munere antea functum.

Cap. eod. §. 7. Communicare lubet cum amico Lectore, quæ de *Officialibus Hæreditariis Epiſcopatus Paderbornenſis* Humaniſſimus Thulemarius nuper admodum ad me perſcripſit, è literis Illuſtris illius loci Viri ad ſe datis excerpta: *Officia Hæreditaria Epiſcopatus Paderbornenſis quantum attinet, eſt utique munus* Mareſcalli *præcipuum, tenetque id* Dominus à Spiegel *jure perpetuo, partes verò ſuas poſt ſollemnem novi Principis introitum in cœnaculo, ſcipionem manu geſtans explet, & præmii loco equum cum phaleris, quo vectus fuit Princeps, accipit.* Pincernatus *itidem penes* Spiegelios *eſt, quorum unus incumbit in feſtivitate illa potum Epiſcopo miniſtrare & prægustare, cujus operæ mercedem, dolia omnia vel exhauſta vel relicta, capit.* Magiſtri aulici *officium* Nobiles ab Haxthauſen *obtinent, & cœnaculum ac quidvis huc pertinens inſtruendi provinciam habent.* Camerarii *ſive* Janitoris *munia* Nobiles à Schiller *ad conclave Principis ſtantes, & ipſius mandata capeſſentes, obeunt; præterea in curia feudali præſident, & a ſingulis vaſallis nonnihil auri argentique in privatos uſus percipiunt.* Archimagiri *officium in familia* Equitum à Weſtphalen *hæret, quorum aliquis in ſollemni illo atque initiali epulo promus condus eſt, procurator peni, operæ pretium reliquias ciborum & coria mactatæ pecudis habet.*

L. 3. c. 19. §. 5. Nomen titulusque hodierni *Prioris Ordinis Johannitici in Germania* ſic ſe habet: HERMANNUS *laudatiſſimi Equeſtris Ordinis S. Iohannis Supremus Magiſter in Germanicis provinciis, S. R. Imperii Princeps.*

L. IV. c. 1. §. 9. *Duciſſa Juliacenſis* d. 27. Jan. anno 1683 fœtum quidem edidiſſe accepimus eundemque maſculum, ſed exanimum.

L 4. c. 2. §. 24. *Johannes Erneſtus Dux Saxo-Vinarienſis* vita d. 25. Maji an. 1683. defunctus eſt; ejus filio natu majori *Wilhelmo Erneſto* patruelis ſua *Carola Maria*, *Bernardi D. Saxo-Jenenſis* filia, deſponſata eſt.

Cap. eod. §. 21. Liberis *Bernardi D. Saxo-Maiminigenſis* è priore thalamo ſuſceptis addi debet *Georgius Erneſtus*, n. 26. Mart. 1680. Filiæ autem è poſteriore conjugio natæ alia addenda, quæ an. 1683. d. 2. Mart. lucem vidit, cujusque nomen incompertum adhuc habeo.

L 4. c. 4. §. 29. *Georgio Ludovico Principi Hanoverano* è *Sophia Dorothea* patrueli & conjuge ſua filius natus eſt d. 30. Oct. an. 1638. *Georgius Auguſtus* nominatus.

L. 4 c. 7. §. 14. Sobolis *Philippi Landgravii Haſſiæ* ex *Amalia Catharina C. Solmenſi*, cum qua an. 1680. circa feſtum Paſchatis nuptias celebravit, ſuſceptæ, ejusdemq; ſuperſtitis, nomina hæc accepimus: I. *VVilhelmina Hedvvigis*, n. 9. Oct. 1681. II. *Carolus*, n. 23. Sept. 1682.

Cap eod. §. 28. *Anna Sophia Haſſiæ Landgravia*, & *Coadjutrix Quedlinburgenſis* d. 13. Dec. an. 1683. vitam æternam morte commutavit.

L. 4. c. 11. §. 12. Notandum *Heinricam Amaliam*, ſecundogenitam è filiabus *Johannis Georgii Principis Anhaltini in Deſſau*, vivis exemptam eſſe; *Amaliam* autem quartam ordine nativitatis *Heinrico Caſimiro Pr. Naſſovico*, *Gubernatori Weſtfriſiæ*, deſponſatam eſſe.

L. V. c. 4. §. 9. Liberis *Principis Lobkovvizii* addenda filia d. 20. Oct. 1683. nata, *Ludovica Franciſca Anna*.

L. 5. c. 11. §. 9. Notandum: filiolo poſthumo *Alberti Erneſti Pr. Ottingenſis* perbrevem vitæ uſuram contigiſſe.

L. VI.

L. VI. c. 6. §. 7. *Heinricus Comes Hazfeldiæ* fatis conceſſit *Racozi* in Polonia m. Aug. 1683.

L. 6. c. 17. §. 5. *Heinricus Trajectanus C. Solmenſis in Braunfels* audit *Colonellus legionis pedeſtris prætoriæ Pr. Arauſionenſis, Generalis Locumtenens exercitus Ordinum fœderati Belgii, Gubernator civitatis Neomagenſis & locorum eò pertinentium, nec non Commendator Balliviæ Ultrajectana ad Ordinem Equeſtrem Teutonicum pertinentis.* Ad conjugium animum tandem appulit, duxitque d. 25. Sept. an. 1683. *Carolam Heinricam* agnatam ſuam, *Caroli Ottonis C. Solmenſis in Laubach* filiam natu minimam.

Cap. eod §. 6 *Amaliæ*, quæ ſoror *Heinrici Trajectani* modò dicti eſt, maritus, cui invitis propinquis nupſit, è familia Clivenſi *Baronum de Lottum* prognatus fuit, & Batavis ſtipendia fecit; illa *Antverpiæ* agere perhibetur, filio etiam unico, quem ſuſtulit, enixo. Mater ejus *Anna Eliſabetha Falckenſteinia* in vivis *Ultrajecti* ſupereſt.

Cap. eod. §. 8. poſt verba, *Eleonora* agnata filiam, *ita lege*: quam prolem duplicem eandemque maſculam hactenus peperiſſe, & priorem quidem mox vita iterum caruiſſe, alteram, cui nomen *Wilhelmi Heinrici*, jam primum ætatis annum ſuperaſſe accepimus.

Cap. eod. §. 13. De *Philippi Reinhardi Junioris, Comitis in Hohenſolms* liberis meliora edoctus, meliora dabo: Nimirum accepi è priore ejus conjugio filios prodiiſſe duos *Heinricum Wilhelmum* & *Georgium Ludovicum*; hunc quidem haud longi ævi fuiſſe, illum verò poſt adverſitatem, in quam infeſtus caſus ipſum induxerat, (quippe in venatione *Wilhelmum* VI. *Landgravium Haſſiæ* ictu ſclopeti in collo vulneravit) in Hiſpaniam militatum abiiſſe, & circa annum 1665. in conflictu quodam adverſus Luſitanos occubuiſſe; unde patre ipſius eodem anno rebus humanis exempto ad fratrem ejus conſanguineum, è *Catharina Eleonora B. de Tſchernembl* an. 1644. d. 20 Jul natum *Johannem Heinricum Chriſtianum*, in aula Cæſarea tum agentem, regimen devenit; is cum mutata, ceu in textu memoratum eſt, religione, ſubditorum etiam conſcientiis gravis eſſe occiperat, eaque occaſione cum agnato *Greiffenſteinenſi Wilhelmo* rixam cieret, ab hoc globo trajectus, d. 7 Nov. an. 1668 vitam amiſit; ſuccedente ipſi in regimine fratre Germano *Ludovico*, qui ex uxore ſua *Ludovica C. de Dohna* decies & ter pater jam factus eſt, liberosque octo ſuperſtites habet.

Cap. eod. §. 14. *Carolus Otto C. Solmenſis in Laubach* vitam ingreſſus eſt an. 1613. d. 22. Aug. egreſſus autem an. 1676. d. 6. Aug. matrimonium cum *Amœna Eliſabetha C. Bentheimenſi* an. 1654. m. Febr. celebravit; liberos ex ea ſeptem ſequioris tantum ſexus ſuſcepit: primogenita *Catharinæ Amaliæ* nomen habet, nataque eſt an. 1654. d. 26. Sept. & an. 1680. *Philippo Landgr. Haſſiæ* nupſit; hanc an. 1655. exceperé *gemellæ*, quas in ipſo limine vita deſtituit; ſecuta eſt *Eliſabetha Wilhelmina*, n. d. 12. Febr. 1657. quæ innupta ſuperat; poſt iſtam nata, lucem nunquam vidit, ſed in utero extincta fuit: reliquæ duæ vitali aura fruuntur, nempè *Anna Belgica Florentina*, n. an. 1663. d. 9. Sept. cœlebs adhuc; (rumor enim qui de ejus ſponſalitiis cum *Comite Steinfurtenſi* ſparſus fuit per eburneam portam, *qua falſa ad cœlum mittunt inſomnia manes*, erupiſſe creditur) & *Carola Heinrica* n. 4. Jan. 1667. quæ, ceu paulò antè dictum eſt, agnato *Braunfelſenſi Heinrico Trajectano* haud ita pridem in manum convenit.

Lib. 6. Cap. 18. §. 8. *Heinricus Chriſtianus*, unica patris *Erneſti C. Stolbergici in Ilſenburg* ſpes, occidit d. 14. Mart. an. 1683.

Lib. VIII. Cap. 3. §. 9. Liberis *Georgii Alberti C. Erpacenſis* addenda filia noviſſimè d. 21. Sept. 1683. nata *Friderica Albertina*.

Dum ad metam perveni, rumor advolavit nuncians Sereniſſimum Ducatus Wirtembergici Adminiſtratorem Fridericum Carolum ſobole maſcula d. 24. Jan. anno, quem pronuper ingreſſi ſumus, 1684 auctum eſſe, cui *Caroli Alexandri* nomen inditum fuerit; quæ Celſiſſimæ domus gaudia meritò gaudemus, & Loco Corollarii commemoramus.

INDEX PERSONARUM.

Numerus primus isque Romanus *Librum*, ſecundus *Caput*, tertius, & ſi qui ſequuntur, *Paragraphos* deſignant.

A.

Adelmann ab Adelmansfelden Eq. III. 20. 9.
Ahamb Bar. III. 13. 5.
Ahlefeld Com. VI. 8. 8 & 11. 6.
Aichſtett. Ep. III. 5. 1.
Aldenburg C. IV. 9. 9.
Altemps D. VII 6. 2.
Altenburg D. Sax. IV. 2. 10. 11.
Altbann C. IX. 8. 11.
Amblíſiæ Pr. IX. 8. 3.
Ampringen Eq. III. 18. 2. 3.
Anhalt. Pr. IV. 11.
Anholt Com. IX. 2. 5.
Arauſion. Pr. V. 6. 9-16.
Aremberg. Pr. V. 1.
Argentorat. Ep. III. 7. 5.
Arnſtad C. Schwarzb. VI. 16. 4.
Arſchot. D. V. 1. 10-15. & 16. 4-6.
Auerſperg Pr. V. 7.
Auguſt. Ep. III. 9. 1.
Aulendorf C. Königs. VII. 7 6-8.
Auſtriæ Archid. I. 2. 4. & cap. 3. & 4.

B.

Babenhauſen C. Fugg. VII. 3. 19.
Badenſ. M. IV. 8.
Baldern C. Oeting. VII. 10. 11. 13.
Bamberg. Ep. III. 2. 3.
Barbanlon Pr. V. 1. 21.
Bareit M. Brandenb. IV. 3. 9. 10.
Barrut C. Solm. VI. 17. 21.
Baſil. Ep. III. 16. 1.
Bavar. El. II. 6. 1, 2.
Bavar. D. II. 4. 2, 3. & 6. 3-6. III. 12. 1.
Beaumont C. V. 1. 18.
Bentheim C. IX. 1. 16-18.
Berecka C. VII. 4. 2.

Berchtolsgaden Præp. III. 20. 16.
Berg C. VI. 1.
Beringhen C. IV. 11. 10.
Berleborg C. Sain VI. 20. 7-14.
Bernburg Pr. Anhalt IV. 11. 12-14.
Beverwerd Dn. V. 6. 11.
Bipont. C. Pal IV. 1. 15-17.
Birckenfeld C. Pal IV. 1. 24, 25.
Biſterfeld C. Lipp. IX. 3. 22.
Blanckenheim C. IX 4. 12-14.
Bodmann Eq. III. 20. 5.
Boos C. Fugg. VII 3. 20.
Borromeo C. V. 1 5.
Boyneburg Eq. II. 1. 10. VIII. 8. 6.
Brackel C. Lipp. IX. 3. 14.
Brandenburg El II. 8. 1.
Brandenburg. M. IV. 3.
Braunfels C. Solm. VI. 17. 5.
Brixin. Ep. III. 15. 1.
Brunſuic. D. IV. 4.
Brymſin ab Herblingē Eq. III. 22. 20.
Buchov. Abb. III. 22. 3.
Buckenburg C. Lipp. IX. 3. 19.
Bodingen C. VI. 7. 9, 10.
Burck C Ruth. VI. 14. 9-12.
Busweiler C. Han. VI. 5. 7, 8.

C.

Campldun. Ab. III. 20. 5.
Caſſel Landgr. IV. 7. 12-26.
Caſtel C. VIII. 1.
Caſtelbarco C. III. 1. 13.
Chimay Pr. V. 1. 17-19.
Chönigl. C. VII 7. 3.
Clettenberg C. Wirgenſt. VI. 20. 22.
Coborg. D. Sax. IV. 2. 19.
Colalto C VII 13. 4.
Colonienſ. Archiep. II. 4. 2.
Conſtantienſ. Ep. III. 8. 1.
Corbeienſ. Abb. III. 20. 22.
Criechingen C. VI. 2.
Cronberg C VII. 1.
Croy-Mullendonck Pr. V. 16. 12-14
Culmbach M. Brandenb. IV. 3. 11, 12.
Cunzelſau C. Hohenl. VIII. 4. 11.
Curienſ. Ep. III. 16. 6.

D.

Dagsburg C. Lein. VI. 8.
Daniæ Rex IV. 9. 24.
Darmſtad. Landgr. IV. 7. 22-19.
Daun Rheingr. VI. 13. 21-13.
Dernbach C. VIII. 2.
Deſſau Pr. Anhalt. IV. 11. 20.
Dermold C. Lipp. IX. 3. 10.
Dietricbſtein Pr. & Com. V. 24.
Diez Pr. Naſſ. V. 6. 31-33.
Dillenburg Pr. Naſs. V. 6. 21-29.
Dirdorf C. Wied. IX. 11. 10.
Durlach M. Bad. IV. 8. 34-38.
Dyck C. Salm. IX. 10 12.

E.

Eggenberg Pr. V. 3.
Eiſenach D. Sax. IV. 2. 23-15.
Eiſenberg D. Sax. IV. 2. 22.
Eisfeld D. Sax. IV. 2. 23.
Eiſleben C. Mansf. VI. 10. 16-17.
Elvvangen Præp. III 20. 9.
Erpach C VIII. 3.
Eſſenſ. Abb III. 21. 1.
Eutin D. Holſ. IV. 9. 56.

F.

Falckenſtein C. VI. 3.
Fleckenſtein B. VI. 4.
Freyberg B. VII 2.
Fridburg C. VII. 18. 18.
Friſ. Orient. Pr. V. 9
Friſingenſ Ep. III. 12. 1.
Fugger C. VII. 3.
Fuldenſ. Abb. III 20. 2.
Fürſtenau C Erp. VIII. 3. 9.
Fürſtenberg Pr. V. 9.
Fürſtenberg Com. VII. 4.
Fürſtenberg Bar. III. 11. 1.

G.

Gailndorf Pinc. Limp. VIII. 5. 4-6.
Gandersheim Abb. III. 22. 19.
Gera C. Roth. VI. 14. 17 22.
Geroldſtein C. IX. 4. 9, 10.
Geudern C Stolberg VI. 18. 9.
Gloth C. Fugg. VII. 3. 11, 12.
Glücksborg D. Holſ. IV. 9 43, 44.
Gotha D. Sax. IV. 2. 18, 19.
Gottorp D. Holſ. IV. 9 50-55.
Grana M. V. 1. 12, 14.
Gravenegg C. VII. 5.
Greiffenſtein C. Solm VI. 17 8.
Graiz C. Ruth. VI 14 7. 8.
Gronsfeld C. IX. 2. 6, 8.
Grumbach Rheingr. VI. 13 7-10.
Guevara M. V. 1. 5.
Guldenleu C. IV. 9. 23.
Guſtrau D. Meckl. IV. 5. 20, 21.

H.

Hadamar Pr. Naſs V. 6. 34-38.
Hanau C. VI. 5.
Hanover D. Lunæb. IV. 4. 28-30.
Hartenburg C. Lein VI. 8 4-8.
Haſſiæ Landgr. IV. 7.
Havré D. V. 16. 21, 22.
Hazfeld C. VI. 6.
Hazgerode Pr. Anhalt IV. 11. 15.
Hechingen Pr. Hohen-Z. V. 2. 7, 8
Heldburg D. Sax. IV. 2 23.
Herbipolit. Ep. III. 3. 1.
Herforden Abb. III. 22. 12.
Hildesheim Ep III. 10. 1.
Hiſpaniæ Rex I. 4. 3.
Hohenembs C. VII. 6.
Hohenloe C. VIII. 4.
Hohenſolms C. VI. 17. 3.
Hohen-Zollern Pr. V. 2.
Holſatiæ D. IV. 9. 12. & ſeqq.
Holzapfel C. V. 6. 30.
Homburg Landgr. IV. 7. 30-33.
Homburg C. Sain VI. 20. 10-13.
Hungen C. Solm VI. 17. 3.

I.

Idſtein C. Naſs. VI. 11. 10, 11.
Jena Dux Sax. IV. 2. 16.
IMPERATOR I. 2.
Ingelheim Eq. II. 2. 3.
Johannitici Ord. Mag. III. 19. 5.
Iſenburg C. VI. 7.
Iſenburg C. Stolberg. VI. 18. 8.

K.

Kail C. Manderſch. IX 4. 16-20.
Kazenſtein C. Oet. VII. 10. 14. 15.
Khuen de Liechtenberg C. III. 13. 5.
Khuenburg C. III. 1. 8.
Kirburg Rheingr VI. 13. 2.
Kirchberg C. Fugg. VII. 3. 6.
Kirchheim C. Fugg. VII 3. 10, 13, 15.
Kolovvrath C. II. 5. 3. III. 19. 1. VII. 15. 4.
Königseck C. VII. 7.
Kuffſtein C. III. 13. 5. IX. 3. 20.

L.

Lamberg C. III. 1. 13.
Langenburg C. Hohenl. VIII. 4. 13.
Laubach C. Solm. VI. 17. 14. 18.
Leck Dn. V. 6. 11.
Leiningen C. VI. 8 & 9.
Leodienſ. Ep. III. 20. 1.
Lich C. Solm VI 17. 11.
Liechtenſtein Pr. V. 13.
Liechtenſtein de Caſtelkorn C. III. 1. 13.
Ligne Pr. V. 1. 4-6.
Limpurg Pinc. VIII. 5.
Lindau Abb. III. 22. 10.
Lippe C. IX. 3.
Lobenſtein C. Ruth. VI. 14. 16, 18, 22.
Lobkovviz Pr. V. 4.
Lobkovviz C. V. 14. 8. VII. 15. 4.
Loſenſtein C. III. 13. 5.
Lövvenhaubt C. IX. 4. 20.
Lovvenſtein C. VIII. 6.
Lubec. Ep. III. 17. 7.
Ludern. Ab. III. 20. 13.

M.

Machsltain C. VII. 8.
Manderſcheid C. IX. 4.
Mansfeld C. VI. 10.
Marck C. IX. 5.
Martiniz C III. 1. 13.
Mecklenburg D. IV. 5.
Meghen C. V. 16. 8.
Meinongen D. Sax. IV. 2. 20.
Merchingen Rheingr. VI. 13. 3. 4.
Merleburg D. Sax. II. 7. 12.
Metternich C. & B. IX. 6.
Mogunt. El. II. 2. 2.
Mompelgard D. IV. 6. 23.

Mona-

Monaſter. Ep. III. 11. 1.
Monſter. Infer. & Super. Ratisb. Abb III. 12 16.
Monte Eq. III. 16. 6.
Montfort C. VII. 9.
Moskirch C. Furſtenb. VII. 4. 4-8.
Mouy M. V. 1. 6.
Muggenthal C III. 1. 13.
Murbach Abb. III. 20. 13.

N.

Naſſau Pr. V. 6.
Naſſau C. VI. 11.
Naumburg D. Sax. II. 7. 13-16.
Neuburg C. Pal. IV. 1. 7-9.
Neuenſtein C. Hohenl. VIII. 4. 11.
Neufville Rheingr. VI. 13. 5, 6.
Neuſtad D. Wirtenb. IV. 6. 20, 21.
Norburg D. Holſ. IV. 9. 41, 41.
Nordendorf C. Fugg. VII. 3. 14.
Noſtiz C. VIII. 7.
Nottbaft C. VII. 17. 4. Introd. ad L. VIII. 5. 1.

O.

Obizzi C. VII. 13. 4.
Odyck Dn. V. 6. 11.
Oels D IV. 6. 27, 28.
Oeringen C Hohenl. VIII. 4. 9.
Oetingen Pr. V. 11. Com. VII. 10.
Offenbach C. Iſenb. VI. 7. 8.
Oldenburg C. IV. 9. 1-10.
Onolsbach M. Brandenb. IV. 3. 14.
Orsbeck Eq. II. 3. 1, 3.
Ortenberg C. Stolb. VI. 8. 10.
Ortenburg C. VI. 12.
Oſnabrugg Ep. III. 17. 2.
Ottvveiler C. Naſs. VI. 11. 6.
Ovverkerck Dn. V. 6. 11.

P.

Paderborn Ep. III. 11. 1.
Palat. El. II. 9. Com. IV. 1.
Pappenheim C. VII. 11. 13-19.
Paſſau Ep. III. 13. 1.
Paumgarten B. VII. 2. 7.
Pfædelbach C. Hohenl. VIII. 4. 18.
Piccolomini Pr. V. 15.
Ploen D. Holſ. IV. 9. 45.
Plozkau Pr. Anhalt IV. 11. 16.
Pœtting C. III. 13. 1, 5. IX. 4. 13.
Porcien Pr. V. 16. 5.
Portia Pr. V. 17.
Pragenſ. Archiep. VIII. 20. 10.
Prasberg Eq. III. 8. 1.
Preyſing C. III. 1. 13.

Q.

Quedlinburg. Abb. III. 22. 5.
Querfurt D. Sax. II. 7. 7-11.

R.

Ranzow C. VII. 11. 5-8.
Ratisbon. Ep. III. 12. 1.
Raugrav. II. 9. 34.
Rechberg C. VII. 11. 5-8.
Reck eim. IX. 8. 7.
Reifferſcheid IX. 10. 13.
Reinfels Landgr. IV. 7. 19-21.
Reingrav. VI. 13.
Remlingen C. Caſt. VIII. 1. 6.
Ritberg C. V. 8. 15. IX. 9. 5.
Rœdelheim C. Solm. VI. 17. 17, 21.
Rœux C. V. 16. 9, 10.
Rœmhild D. Sax. IV. 2. 21.
Roggenbach Eq. III. 16. 1 & 18. 13.
Ronov. C. VI. 9. 4.
Rotenfelz C. Konigs. VII. 7. 4, 5.
Rudelſtad C. Schwarzb. VI. 16. 11-13.
Rudenhauſen C. Caſt. VIII. 1. 9.
Rutheni de Plawen VI. 14.

S.

Salburg. C. III. 13 5.
Salfeld D. Sax. IV. 2. 24.
Sain C. VI. 20.
Salisburg. Archiep. III. 1. 7.
Salm. Pr. V. 5. 5-9.
Salm. C. IX. 7.
Sarbrück C. Naſs. VI. 11. 7, 8.
Saxon El. II. 7. 2-4.
Saxon. D. II. 7. 7-16. IV. 2.
Saxo-Lauenburg. D. IV. 10. 10-15.
Schaumberg Pr. Naſs. V. 6. 30.
Scheer C. VII. 18. 17.
Schenck de Caſtel B. III. 5. 1, 8, 9.
Schenck de Stauffenberg Eq. III. 2. 3.
Schillingsfürſt C. Hohenl. VIII. 4. 20.
Schlitz C. Ruth. VI. 14. 14, 15.
Schlick C. VII. 12.
Schœnberg C. II. 9. 34. VII. 1. 6.
Schœnborn B VIII 8.
Schœnburg Dn. VI. 15.
Schwarzburg C. VI. 16.
Schwarzenberg Pr. V. 10.
Siegen Pr. Naſs. V. 6. 18-26.
Sigmaringen Pr. Hohen-Zoll. V. 2 9-11.
Sinzendorf C. VII. 13.
Slawata C. II. 5. 3. III. 13. 5.
Sleiden C. IX. 5. 16-18.
Solms C VI. 17.
Solre C. V. 16. 18, 19.
Sondershauſen Comes Schwarzb. VI. 16. 5-10.
Sonnewald C. Solm. VI. 17. 16.
Speckfeld Pinc. Limpurg. VIII. 5. 7.
Spielberg C. Oet. VII. 10. 4.
Spirenſ. Ep. III. 6. 1.
Stabln Ab. III. 20. 20.
Steinfurt C. IX. 1. 19.
Stolberg C. VI. 18.
Stulingen C. Furſtenb. VII. 4. 10. 11.
Sturgard D. Wirtemb. IV. 6. 11-22.
Styrum C. V. 6. 25 IX. 11. 2.
Suerin D. Meckl. IV. 5. 9-19.
Sulz C. VII. 14.
Sulzbach C. P. IV. 10. 10-(12.
Sunderburg D. Holſ. IV. 9. 31-40.

T.

Taff C. VII. 12. 9.
Taſſis Pr. V. 9. 10.
Tecklenburg C. IX. 1. 12-15.
Teutonici Ord Mag. III. 18. 1.
Thun C. III. 1. 13. & 18. 15. V. 13. 11. VII. 7 8. IX. 10. 7.
Tilly C. VII. 15.
Trapp. C. in Matſch III. 15. 6.
Trauchburg C. VII. 18. 18.
Traun C. VII 16.
Trautmansdorf C. VII. 17.
Trautſon C III. 1. 13. VII. 7 6.
Trevirenſ El. II. 3. 2.
Tridentin Ep. III. 14. 1.
Truchſeſs de Waldpurg. VII. 18.

V.

Vaduz C. Hohenembs VII. 6. 6-8.
Vallendar C. Wigenſt. VI. 20. 13.
Veren C. IX. 11.
Veſuot. Archiep. III. 1. 6.
Vintler de Platſch. B. III. 15. 6.
Ungnad C. VII. 19.
Uſingen C. Naſs. VI. 11. 9.

W.

Waldeck Pr. V. 12. Com. VI. 19.
Waldenburg C. Hohenl. VIII. 4. 15.
Waldſtein C. VII. 20.
Waldſee C. Truchſ. VII. 18. 16.
Wallerſtein C. Oet. VII. 10. 5-10.
Waltpod de Baſſenheim B. III. 4. 1-3.
Waſſerburg C. Fugg. VII. 3. 23.
Wartenberg. C. II. 6. 16, 17.
Weickersheim C. Hohenl. VIII. 4. 10.
Weilburg C. Naſs. VI. 11. 12.
Weildnnger D. Wirtenb. IV. 6. 29, 30.
Weiſſenfels D. Sax. II. 7. 8.
Weiſſenhorn Com. Fugg. VII. 3. 7.
Weiſſenvvolff C. VII. 19.
Welsperg B. III. 15. 6.
Werdnau Eq. III. 3. 1.
Wertheim C. VIII. 6.
Weſterborg C. VI. 9.
Weymar D. Sax. IV. 2. 14.
Wied C. IX. 12.
Wildenfels C. Solm. VI. 17. 20.
Wirtenberg D. IV. 6.
Witgenſtein C. VI. 20.

Wolckenſtein C. VII. 21.
Wolfegg C. VII. 18. 15.
Wolfenbüttel D. Brunſ. IV. 4. 19-23.
Wolfſtein C. VII. 22.
Wollenburg C. Fugg. VII. 3. 24.
Wormat. Ep. III. 4. 1.
Wurzach C. Truchs VII. 18. 13.

Z.

Zeil C. VII. 18. 10-4.
Zell D. Lunæb. IV. 4. 25-27.
Zerbſt Pr. Anhalt IV. 11. 19-21.
Zerotin Dn. V. 4. 3.
Zuilſtein Dn. V. 6. 13.

INDEX INSIGNIUM.

A.

ADelmann ab Adelmansfelden Eq. III. 20. 10.
Aichſtett Ep. III. 5. 3.
Aigmund dom. VI. 18. 13.
ab Albertis Eq. III. 14. 2.
Aldenburg Burggr II. 7. 17.
Alfter dom. IX. 10. 15.
Alpen dom. IX. 1. 20.
Alſatia Landgr. III. 7. 2.
Ampringen Eq. III. 18. 4.
Angaria D. II. 4. 4.
Anhalt Pr. IV. 11. 17, 18, 22.
Aranſion. Pr. V. 6. 40.
Aremberg Pr. V. 1. 16.
Argentorat. Ep. III. 7. 2.
Arnſperg C. II. 4. 4.
Arnſtad C. VI. 16. 14.
Arnſtein C. VI. 10. 18.
Aſcania C. IV. 11. 17.
Aſpermont C. VI. 8. 15. IX. 8. 12.
Auerſperg Pr. V. 7. 8.
Auguſt. Ep. III. 9. 2.
Auſtria Archid. I. 2. 5.

B.

Baden M. IV. 8. 25, 26, 19.
Badenvveiler dom. IV. 8. 25, 26.
Ballerſtad C. IV. 11. 17.
Bamberg Ep. III. 2. 4.
Barbanſon Pr. VI. 1. 22.
Baſil Ep. III. 16. 2.
Barby C. II. 7. 19.
Bavaria D. II. 6. 7.
Bedburr dom. IX. 10. 15.
Beilſtein dom. IX. 6. 11.
Bellinckhauſen Eq. III. 20. 23.
Bentheim C. IX. 1. 20.
Berchtolsgaden Præp. III. 20. 17.
Bergen D. II. 7. 17, 18.
Berg C. VI. 1. 12.
Bernburg C. IV. 11. 17.
Bettingen dom. IX. 4. 11.
Bipontum C. VI. 5. 10.
Birſch C. VI. 5. 10.
Blanckenberg C. IV. 4. 31, 32.
Blanckenheim C. IX. 4. 11.
Bodmann Eq. III. 20. 6.
Bohemia R. I. 2. 5.
Bercolo dom. III. 11. 3.
Brandenburg. El. II. 8. 6, 7.
Brandenb. M. IV. 3. 17, 18.
Brandis dom. VII. 14. 6.
Brenn C. II. 7. 17.
Brenberg dom. VIII. 3. 10.
Briſgau Landgr. IV. 8. 25, 26.
Brixen Ep III. 15. 8.
Bronchorſt C. V. 6. 41.
Bruchhauſen C. IV. 4. 31, 32.
Brunſuic. D. IV. 4. 31, 32.
Bullion D. III. 10. 3.
Burgundia D. I. 2. 5.

C.

Cæſareum ſcutum. I. 2. 5.
Camin Pr. II. 8. 6.
Campidun Abb. III. 20. 6.
Carniola D. I. 2. 5.
Caſſubia D. II. 8. 6.
Caſtel C. VIII. 1. 13.
Caſtilia R. I. 2. 5.
Cazenelnbogen C. IV. 7. 34.
Chimay Pr. V. 1. 20.
Clettenberg dom. IV. 4. 31.
Clevia D. II. 7. 17, 18.
Colon. Archiep. II. 4. 4.
Conſtantienſ. Ep. III. 8. 2.
Corbeia Abb. III. 20. 23.
Cranichfeld dom. VI. 14. 23.
Craon. V. 16. 20.
Criechingen C. VI. 2. 11.
Croatia R. I. 2. 5.
Cronberg C. VII. 1. 7.
Cronenburg dom. IX. 4. 11.
Croſſen D. II. 8. 6.
Croy Pr. V. 16. 11. 15.
Culenburg C. V. 12. 7, 8.
Curienſ. Ep. III. 16. 7.
Czernahor Dn. V. 13. 12.

D.

Dagsburg C. VI. 8. 15.
Dalmatia R. I. 2. 5.
Dania R. IV. 9. 30.

Daun dom. VI. 3. 6.
Degenfeld B. II. 9. 15.
Delmenhorſt C. VI. 9. 30.
Dernbach C. VIII. 2. 8.
Diepholt C. IV. 4. 31.
Dietmarſia D. IV. 9. 30.
Dietrichſtein Pr. V. 14. 10.
Diez C. IV. 7. 34.
Droſtè Eq. III. 20. 3.
Dyck dom. IX. 10. 15.

E.

Eberſtein C. IV. 4. 31. & 8. 25, 26.
Echter de Meſpelbrunn VIII. 2. 8.
Eggenberg Pr. V. 3. 7.
Eiſenberg C. II. 7. 17.
Elvvangen Præp. III. 20. 10.
Eppſtein C. VI. 18. 13.
Erpach C. VIII. 3. 10.
Eſen dom. V. 8. 15.

F.

Falckenſtein C. VI. 3. 6.
Fleckenſtein B. VI. 4. 6.
Franchimont M. III. 10. 3.
Franconia D. III. 3. 2.
Fraysburg dom. VI. 20. 25.
Freyberg B. III. 9. 2. VII. 2. 8.
Friſ. Orient. Pr. & C. V. 8. 15.
Friſingen Ep. III. 12. 2.
Fugger C. VII. 3. 25.
Fulda Abb. III. 20. 3.
Furſtenberg Pr. & C. V. 8. 14.
Furſtenberg B. III. 11. 3.

G.

Genevenſ. C. V. 6. 40.
Geroldſeck dom. VII. 1. 7.
Gleichen C. V. 12. 7, 8.
Gothia R. IV. 9. 30.
Gravenegg C. VII. 5. 6.
Gronsfeld C. IX. 2. 9.
Guzkau C. II. 8. 6.

H.

Hackenbroich dom. IX. 10. 15.
Halberſtad Pr. II. 8. 6.
Hanau C. VI. 5. 10.
Haſſia Landgr. IV. 7. 34.
Havre D. V. 16. 23.
Hazfeld C. VI. 6. 10.
Heldrungen dom. VI. 10. 18.
Heiligenberg C. V. 9. 14.
Helfenſtein dom. IX. 1. 20.
Henneberg C. II. 7. 17.
Herbipolit. Ep. III. 3. 2.
Hildesheim Ep. III. 10. 2.
Hirſchfeld Pr. IV. 7. 34.
Hohenack dom. IV. 1. 26.
Hohenembs C. VII. 6. 10.
Hohenloe C. VIII. 4. 25.
Hohen-Zollern Pr. V. 2. 12.
Hoja C. IV. 4. 31, 32
Holſatia D. IV. 9. 30, 57
Homburg C. IV. 4. 31.
Homburg dom. VI. 20. 25.
Honſtein C. IV. 4. 31, 32.
Hungaria R. I. 2. 5.

I.

Jegerndorf D. II. 8. 6. V. 13. 12.
Jhevern dom. IV. 11. 22.
Ingelheim Eq. II. 2. 5.
Johannit. Ord. Mag. III. 19. 6. V. 12. 7.
Iſenburg C. IV. 7. 34. VI. 7. 11.
Islandia IV. 9. 30.
Juliacenſ. D. II. 7. 17. 18.
Junckerroth dom. IX. 4. 15.
Juſtingen B. VII. 2. 8.

K.

Kerpen dom. IX. 5. 19.
Khuenburg C. III. 1. 9.
Kirburg C. V 5. 10, 11.
Kirchberg C. VII. 1. 25.
Kniphauſen dom. IV. 11. 22.
Konigseck C. VII. 7. 9.
Konigſtein C. VI. 18. 13.

L.

Landsberg M. II. 7. 17, 18.
Langenburg dom. VIII. 4. 23.
Lahr dom. IV. 8. 25, 26. VI. 11. 13.
Leiningen Dagsburg C. VI. 8. 15.
Leiningen Weſterburg C. VI. 9. 9.
Leodienſ. Ep. III. 10. 3.
Liechtenberg C. VI. 5. 10.
Liechtenſtein Pr. V. 13. 12.
Ligne Pr. V. 1. 7.
Limpurg Pinc. VIII. 5. 11.
Limpurg ad Laynam C. IX. 1. 20.
Limpurg-Styrum C. V. 6. 41.
Linden C. IX. 8. 12.
Lippe C. IX. 3. 22.
Lobkovviz Pr. V. 4. 11.
Loß C. III. 10. 3.
Lovvenſtein C. VIII. 6. 16.
Lubec. Ep. III. 17. 8.
Ludern Abb. III. 20. 14.
Luſatia M. II. 7. 17.

M.

Machslrain C. VII. 8. 10.
Magdeburg Burggr. II. 7. 17. *Duc.* II. 8. 6, 7.
Mahlberg dom. IV. 8. 25, 26. VI. 11. 13.

Mal-

Malmundar Ab. III. 7. 2.
Manderſcheid Blanckenheim. IX. 4. 15. *Gerolſtein.* IX. 4. 11. *Kail.* IX. 4. 22.
M   ld C. VI. 20. 18.
*Mar * C. II. 7. 17, 18. IX. 5. 19.
Me enburg D. IV. 5. 22.
Mehrenberg dom. VI. 12. 13.
Merſeburg Ep. II. 7. 20.
Metternich C. IX. 6. 11.
Minden Pr. II. 8. 6.
Miſnia M. II. 7. 17, 18.
Mœrs C. I . 1. 13.
Moguntin. Archiep. II. 2. 5.
Mompelgard Pr. I . 6. 31.
Monaſter Ep. III. 11. 3.
Montucui C. VIII. 6. 16.
Monte Eq. III. 26. 7.
Momfort C. VII. 9. 8.
Munſterberg D. V. 7. 8.
Munzenberg C. VI. 5. 10.
Murbach Ab. III. 20. 14.
Mylingen C. IV. 11. 17.

N.

Naſſau Pr. V. 6. 39. *Com.* VI. 11. 13, 14.
Naumburg Ep. II. 7. 20.
Nidda C. IV. 7. 34.
Norberg. Burggr. II. 8. 6, 7.
Norvvegia R. IV. 9. 30.
Noſtiz C. VIII. 7. 6.

O.

Ochſenſtein C. VI. 5. 10.
Oels D. IV. 6. 31.
Oepfingen dom. VII. 2. 8.
Oetingen Pr. & C. V. 11. 15.
Oldenburg C. IV. 9. 30.
Orlamund C. II. 7. 17.
Orsbeck Eq. II. 3. 4.
O enburg C. VI. 12. 10.
Osnabrugg Ep. III. 17. 3.

P.

Paderborn Ep. III. 11. 3.
Palatinatus ad Rhenum II. 6. 7.
Palatin. El. II. 9. 12.
Palatin. Neoburg. IV. 1. 13. *Bipont.* IV. 1. 23. *Birckenfeld.* IV. 1. 26. *Veldenz.* IV. 1. 29.
Pallant dom. V. 12. 7, 8.
Pappenheim C. VI. 11. 20.
Paſſano C. VI. 12. 12.
Paſſau Ep. III. 13. 2.
Pernſtein C. V. 4. 11.
Piccolomini Pr. V. 15. 9.
Pleiſſen [illegible]
Pœtting C. III. [illegible]
Pomerania D. II. 8. [illegible]
Poppel de Lobkovvitz [illegible] 4. 11.
Portia Pr. V. 15. 9.
Praberg Eq. III. 8. 2.
Prumienſ. Ab. II. 3. 4.
Pruſſia D. II. 8. 6, 7.
Pyrmont C. III. 11. 3. VI. 19. 9.

Q.

Querfurt C. VI. 10. 18.

R.

Raceburg Ep. IV. 5. 22.
Ranzovv C. IX. 7. 10.
Rappoltſtein C. IV. 2. 26. VI. 19. 9.
Ratiſbon. Ep. III. 12. 2.
Ravensberg C. II. 7. 17.
Rang av. II. 9. 35.
Rechberg C. VII. 11. 9.
Rechheim C. IX. 8. 12.
Reifferſcheid C. IX. 10. 15.
Reinſtein C. IV. 4. 31, 32.
Reſpolzkirchen dom. IX. 4. 21.
Renty dom. V. 16. 11.
Rheden dom. IX. 1. 20.
Rheingrav. V. 5. 10, 11.
Rineck C. VI. 5. 10.
Rochefort C. V . 18. 13. VIII. 6. 16.
Roteln dom. IV. 8. 15.
Rœux C. V. 16. 1 .
Roggenbach Eq. III. 16. 1.
Roſenberg Eq. VI. 6. 10.
Roſtock D. IV. 8. 25.
Rouſſy C. IX. 4. 11.
Runckel dom. IX. 12. 11.
Rupin C. II. 8. 6.
Ruthen. de Planen C. VI. 14. 23.

S.

Sagan D. V. 4. 11.
Sain C. VI. 20. 25.
Salisburg. Archiep. III. 1. 9.
Salm Pr. V. 4. 11. *Com.* IX. 20. 15.
Sarbruck C. VI. 11. 13, 14.
Sarvverden C. VI. 11. 13, 14.
Saxonia Palatinatus. II. 7. 17.
Saxon. El. II. 7. 17.
Saxon. D. IV. 2. 17, 26.
Saxo-Lauenburg D. IV. 10. 16.
Scharffenegg dom. VIII. 6. 16.
Schaumburg C. IV. 7. 34.

Schenck de Caſtel B. III. 5. 3.
Sc enck de Landeck Dn. III. 5. 3.
Schw de Stauffenberg Dn. III. 2. 4.
Schlick C. VI. 12. 12.
Schonborn B. VIII. 8. 10.
Schonburg Dn. VI. 15. 13.
Schvvulenberg C. IX. 3. 22.
Schvvarzburg C. VI. 16. 14.
Schvvarzenberg Pr. V. 10. 13.
Sclavonia R. I. 2. 5.
Seinsheim Dn. V. 10. 13.
Sinzendorf C. VII. 13. 18.
Slavia R. IV. 9. 30.
Sleiden C. IX. 5. 19.
Sleſvvick D. IV. 9. 30.
Solms C. VI. 17. 22.
Solre C. V. 16. 20.
Sondershauſen dom. VI. 16. 14.
Sonnenvvald dom. VI. 17. 22.
Spanheim C. IV. 1. 26. & 8. 25, 26.
Spirenſ. Epiſc. II. 3. 4.
Stablo Abb. III. 7. 2.
Stargard D. II. 8. 6. IV. 5. 22.
Steinfurt C. IX. 1. 20.
Sternberg C. IX. 3. 22.
Sternſtein Pr. V. 4. 11.
Steyersberg dom. III. 1. 9.
Stettin D. II. 8. 6, 7.
Stolberg C. VI. 18. 13.
Stormaria D. IV. 9. 30.
Stromberg Burggr. III. 11. 3.
Styria D. I. 2. 5.
Styrum C. V. 6. 41.
Suecia R. IV. 9. 30.
Suerin Ep. IV. 5. 22.
Suerin C. IV. 5. 22.
Sulz C. VII. 14. 6.
Sulzburg B. VII. 22. 6.

T.

Teck D. IV. 6. 31.
Tecklenburg C. IX. 1. 20.
Teuton. Ord. Eq. III. 18. 4.
Thonna dom. IV. 2. 26.
Thuringia Landgr. II. 7. 17, 18.
Thuringia Palatinatus. II. 7. 17.
Tilly C. VII. 15. 9.
Traun C. VII. 16. 9.
Trautmansdorf [illegible] 1. 17. 10.
Trevir. Archiep. II. 3. 4.
Trident. E . III. 14. 2.
Troppau D. V. 13. 12.
Truchſeſs. de Waldpurg. VII. 18. 19.
Tyrol C. I. 2. 5.

V.

Vandalia D. II. 8. 6.
Veldenz C. IV. 1. 13.
Velen C. IX. 11. 5.
Vianden C. V. 6. 39.
Villanders dom. V . 21. 6.
Vinſtingen dom. V. 5. 10, 11.
Virnenburg C. VIII. 6. 16.
Ungnad C. VII. 19. 9.
Uſedom C. II. 8. 6.
Uſenberg dom. IV. 8. 25, 26.

W.

Wachtendonck Eq. III. 19. 7.
Wahlen Eq. VIII. 2. 8.
Waldeck Pr. V. 12. 7, 8. *Com.* VI. 19. 9. *dom.* VII. 8. 10.
Waldenſee dom. IV. 11. 17.
Waldſtein C. VII. 20. 11.
Walter Nienburg dom. IV. 21. 22.
Waltpod de Buſſenheim B. III. 4. 4.
Wannsdorf C. IV. 11. 17.
Wartenberg C. II. 6. 18.
Weilnau C. VI. 11. 13, 14.
Weinſperg dom. VII. 8. 10.
Weiſſenburg Prepoſ. II. 3. 4.
Weiſſenborn C. VII. 3. 25.
Weiſſenkirchen C. VI. 12. 12.
Weiſſenvvolf VII. 19. 9.
Wendia Pr. IV. 5. 22.
Werdenberg C. V. 9. 14.
Werdnau Eq. III. 3. 2.
Wernigerode C. VI. 18. 13.
Werth dom. V. 12. 7.
Wertheim C. VIII. 6. 16.
Weſterburg C. VI. 9. 9.
Weſtphalia C. II. 4. 4.
Wevelinghoven dom. IX. 1. 20.
Wied C. IX. 12. 11.
Wildenfels. VI. 17. 22.
Wilderav. V. 5. 10, 11.
Windeck Dn. VI. 4. 6.
Winneberg C. IX. 6. 11.
Wirtenberg D. IV. 6. 31.
Wiſch dom. V. 6. 41.
Witgenſtein C. VI. 20. 25.
Witmund. dom. V. 8. 15.
Wittem dom. V. 12. 7.
Wolckenſtein C. VII. 21. 6.
Wolfſtein C. VII. 22. 6.
Wolgaſt C. II. 8. 6.
Wormat. Ep. III. 4. 4.

Z.

Ziegenhain C. IV. 7. 34.
Zollern Pr. II. 8. 6.

INDEX RERUM.

A.

Abbates Principes in Imperio *quot* ſint. III. 20. 1.
Abbatiſſarum in Imperio *jus* & *numerus*. III. 22. 1.
Abenspergia ſtirpis *ſator* quis fuerit. VII. 16. 1. quot ex illa *rami* prodierint. VII. 16. 2.
Abenspergia Dynaſtia ad *Duces Bavariæ* delapſa. III. 16 2.
Achalm Comitatus quomodo ad *Wirtenbergenſem* familiam devenerit. IV. 6. 4.
Aichheim a ... *ideram* tranſit à Rechbergiis ad *Styrumianum* C ... 11 5.
Aichſtettenſis Epiſcopatus, olim *Aureatenſis* dictus, qua ... & a quo *fundatus* ſit. III. 5. 4. à quibus *locupletatus*. Ibi ... pollet copia *Vaſallorum* Illuſtrium III. 5. 6 ... *Miniſtri Hæreditarii* qui III. 5 7.
Aichſtettenſes Epiſcopi à *ſtudio pacis* laudati III. 5. 5.
Aichſtettenſium Canonicorum catalogus. III. 5. 8. 9.
Alceia peculiaris olim Comitatus ad *Elect. Palatinum* delapſus. II. 9. 10. regitur nunc à *Burggravio*. Ibid.
Alceia Comites *Dapiferi Hæreditarii Palatini* ... adhibebant. II. 9 10.
Alfter dominium à Wevelinghofiis tranſit ad *Salmo Reifferſcheidios*. IX. 10. 9.
Alpen dominium quomodo ad *Tecklenburgicos* pervenerit. IX. 1. 11.
Alſatia Landgraviatus Gallis ceditur I. 5. 6. an is in *Epiſcopi Argentinenſis* ditione aliquando fuerit. III. 7. 3 an & quamdiu penes *Oetingenſes* Comites fuerit. V. 11. 2.
Altenburgicus Comitatus in Oſterlandia quando & q... a ... an *Mi...nenſem* familiam tranſierit. I ... 2 3.
Altenburgici Comitis *Antonii* natales, poſſeſſiones, ... origi... conjugia, ſoboles, obitus. IV. 9. 9.
Altenkirchen Dy... ſtiam quo titulo D. *Saxo-Iſenacenſis* ibi v... ndicaverit. IV. 2. 15. VII. 20. 16.
Amalphitanus Ducatus in Regno Neapolitano V. 15 3. 7.
Amblifia ad *Aſpermontanos* delapſa. IX. 8. 2 evehit ... in *Principatum*, IX. 8 3. tranſit ad *Anglurios*. Ibid.
Antlavienſis Abbatia quando *fundata* ſit III. 22. 9. e... *immunis* ab oneribus Imperii. Ibid.
A...varia Ducatus quomodo ad *Eccleſiam Colonienſem* ... venerit. II. 4. 6.
Anhaltina familia ſtirpis *Aſcania* propago. IV. 11. 1. q... *primus* ex ea *Princeps*. Ib. quid pro Comitatu Aſcanienſi *ſatis actionis* loco in præſentibus comitiis obtinuerit. IV 11 6. *Fervor reli...* aliquot ex illa Principum, præcipue *Georgii*. IV 11. 7, 8. Linearum & ... itionum hodierna *diviſio*. I ... 11. 9-21. ſub quo ... *culo* familia comprehendatur. V. 11 23. P... *Bernburgica* & Serveſtana linea introductio. Ib.
Anholt dominium familiæ *Bronckhorſtia*. IX. 1 ... trans... ad Pr. *Salmenſ*... m V 5 7.
Antibellatoris inter *Rhenum* & *Iſur* ... quale fuerit. II. 4 6.
Arauſionis Principatus quo pacto ad ... venerit. V. 6. 5. ejus conditio priſtina ... 6. 6. *Longavilles* Ducum in illum *prætenſ*... *helmus* Princeps cum Juda Machabeo com... V. 6. 8. ejusdem fatum, conjugia & proles ... *Mauritius* Poliorcetes. V. 6. ... hujus libe... Ib. *Princeps hodiernus* in dignitates av... V. 6. 14.
Ab *Arberg* Dominorum *origo*. ... 13. 1.
Ab *Arch* Comitum *origo ab Aben...* ... 14 2.
Archicancellariatus per Galliam ... *Re...* ... *tenſe*, nec non *per Italiam* quousque ſe extend... II. 3. 1. & 4 1.
Archicancellarii per Germaniam jura exim... & munia quæ ſint II. 2. 1.
Archipincerna Imperii *munia* quæ ſint II 5 ...
Archidapiferi. II. 6. 1. quæ *Archimareſ alli*. ... quæ *Archicamerarii*. II 8. 1. quæ *Archith*... II. 9. 1.
Aremberga qua via pervenerit *ad Marcan*... IX. 5. 4. quomodo *ad Lignacenſes* ... in *clientelam Imperii* ſuſcepta fuerit V. 1. 8. à ... ſubjugatur. V 1. 12.
Aremberga Comites è Marcanis. IX. 5 7. & ... *Johannes* primi Comitis Arembergæ è Lignia... *bellica egregia*. V. 1. 8. *Dignitas Ducal*... familiæ ... V. 1. 17. *Princeps Arembergicus* a *Turc*... noviſſi... *cidatus* quis fuerit. V ... 13.
Argentinenſis Epiſcopatus fundatio Dagoberto ... liæ Regi *perperam tribuitur* III. 7. 3.
Argentinenſis Civitas ab Epiſcopo ſubj... aliquando fuerit. III. 7. ... ejus *metamorphoſis*. III ...
Argentinenſium Canonicorum nobi... 6.
Arnſperg Comitatus quomodo *ad Colonien*... *cleſiam*, ... venerit. II. 4. 6.
Arnſtein Comitatus qua via *ad Mans*... pervenerit. VI. 10. 3.
Arſcoti translatio *ad Croviacos*. V 16. 4. quis ... exiſtit *Ar... oti Dux*. V 16. 6. *Philippi* ... ucis gen... Ib. *A...otum* tranſit *ad Arembergic*... I. 1. 9.
Aſcania familiæ origo *ab Aſ*... *derivat*... tur. V 10. 1. quis ejus auctor ... lobius. ... 10 ... fini ab cum *Billingis*. Ib. *incrementa* per acceſſi... Electoratuum Bran... enburgici ac Saxonici. ... 10 ... *decrementa* ex utriusque jactura. ... 3 5 ... primus *ſertum rutaceum* inſignibus intul... 4
Aſpermontana familiæ *origo* & diviſio prima IX. 8. 1. *d... nitas principalis* lineæ potiori collat... IX 8 2. hujus interitus. IX. 8. ... lineæ ſuperſtites. IX 8 ... 5, 6.
Aſpermontani Comitatus ... tio *ad* ... *genſes*. IX. 8. 3 ... 8 3.
Aſſenburg... Ducibus Brunſu... enſib *dem*... 4. 5.
Auerſperg olim *Au... upenum* d... m. ...
Auerſpergica familiæ ſedes originaria. V. 7. 1. li-nea

neæ diverſæ. IV. 7. 2. *Joh. Ricardus Principali dignitate* auctus. IV. 7. 3. ejus *receptio inter Ordines Imperii*. Ib. incrementa alia IV. 7. 4. *fata adverſa*. IV. 7. 5.

Auguſtana Eccleſia Epiſcopus primus an fuerit *Dionyſius*. III. 9. 3. Diœceſeos incrementa. III. 9. 4. *Officiali hereditarii* III. 9. 6. *Coadjutor*. III. 9. 7. *Canonicorum* ſylloge. III. 9. 8, 9.

Auſtriaca familiæ *origo veritati proxima* quæ. I. 5. 1. *incrementorum auctor* quis? I. 5. 2. *felicitas in connubiis*, I. 5. 3, 4. viciſſitudines. I. 5. 6. Regnorum, provinciarumque, quibus illa hodie imperat, catalogus. I. 5. 7.

Auſtriæ Ducatus inveſtitura *Alberti* à Rudolpho Auguſto patre ſuo collata. I. 5. 2

B.

Babenhauſen. VII. 3. 2, 19. VII. 11. 3.

Baccharacum oppidum *Electoris Palatini*. II. 9. 24.

Badenſis familiæ *ortus* à Ducibus Zæringiæ. IV. 8. 1. commentum *de origine Veronenſi* unde ortum ſit? Ib. *Hochbergica* linea variis ditionibus aucta. IV. 8. 2, 3. extinctæ quis ſucceſſerit. IV. 8. 4. *Friderici Badenſis D. Auſtriæ* triſte fatum. IV. 8. 5. *Badenſis* lineæ acquiſitiones. IV. 8. 5, 6, 8. *Carolus* Marchio à Palatino *multatus* IV. 8. 7. *Johannis* Badenſis *Archiepiſcopi Trevirenſis* mors ſcæva. IV. 8. 9. Familiæ & ditionum hodierna diviſio. IV. 8. 10. Religionis in linea Badenſi mutationes. IV. 8. 11. 12. *Eduardus* cur ab agnato *ditionibus exutus* fuerit: IV. 8. 12, 28. Filiorum illius *reſtitutio* & tranſactio cum agnatis IV. 8. 13, 15. *Evangelicæ religionis* in linea Durlacenſi *introductio*. IV. 8. 27. *Erneſti Friderici* acta. IV. 8. 28. *Georgii Friderici* ejus filii reſtitutio. Ibid. Guſtavus Adolphus *Cardinalis*. IV. 8. 33. Locus & jura familiæ in Imperio. IV. 8. 40. *Præcedriæ* inter utramque lineam *alternatio*. Ibid.

Badenſis Marchionatus quando & à quo inſtitutus ſit. IV. 8. 1.

Baindtenſis monaſterii *fundator* quis. III. 22. 24.

Bambergenſis Epiſcopatus fundatio, dotatio & prærogativa. III. 2. 5. controverſia cum Auſtriacis circa *immedietatem ditionum Carinthiacarum*. III. 2. 5. *Officiales Hereditarii*. III. 2. 6. *Canonici*. III. 2. 8, 9.

Barbanſonium qua via ad *Lignacenſem* familiam devenerit. V. 1. 3.

Barby Comitatus quò poſt extinctam familiam tranſierit. Introd. ad L. IX. §. 1.

Barmſted erigitur in Comitatum Imperialem *Ranzovv*. IX. 7. 8.

Baſilea quando Epiſcopatus *Rauracenſis* ſedes facta ſit. III. 16. 1. Eccleſiæ dotatores qui. III. 16. 4. Epiſcopi jura priſtina in civitate. III. 16. 5.

Batenberga à quo condita ſit IX. 2. 2.

Bavarico-Palatina familiæ origo. IV. 1. 1.

Bavariæ Ducatus quando *Ottoni Wittelſpachio* collatus fuerit. II. 6. 8. IV. 1. 2. dividitur in regimina quatuor, quæ à Vicedominis adminiſtrantur. II. 6. 9.

Bavariæ Duces quando & quo pacto *Electoratum* cum *Archidapiferatu* nacti ſint. II. 6. 1.

Bavariæ Palatinatus fuit aliquando penes C. *Ortenburgicos*. VI. 11. 4.

Beancourt caſtrum *Crichingenſe*. VI. 2. 2.

Bedburn dominium tranſit à Limburgiis ad *Tecklenburgicos*. IX. 1. 11.

Beilſtein qua via ad *Metternichios* devenerit. IX. 6. 7.

Bellomontium (*Beaumont*) tranſit ad *Crojenſes*. V. 16. 4. inde ad *Arembergicos*. V. 1. 3.

Bentheimenſem Comitatum olim *Tubantes* incoluere. IX. 1. 2-4. ejus priſci Comites qui fuerint. IX. 1. 3-6.

Bentheimenſis familiæ hodiernæ conditor quis. IX. 1. 7, 8. ejus incrementa per acceſſiones Comitatuum Steinfurtenſis, IX. 1. 8. Tecklenburgici, IX. 1. 9. Limburgici. IX. 1. 11. *Erneſti Wilhelmi* Comitis *conjugium impar*, & turbæ exinde ortæ. IX. 1. 17, 18.

Bercka Comites Regni Bohemiæ *Mareſcalli Hereditarii*. II. 5. 5.

Berckheimium à *Chriſtiano C. Palatino* emptum. IV. 1. 25

Berchtolsgadenſe monaſterium quando & à quo fundatum ſit. III. 20. 18. ejus Præpoſitus tenetur præſtare fidelitatem Archiep. Salisburgenſi, nec non Ducibus Auſtriæ ac Bavariæ. Ibid.

Bergarum ſ. *Montium* Comitatus poſteà *Ducatus*, tranſit à Marcanis ad *Duces Limburgi*. IX. 4. 2. rediit ad *Marcano-Clivenſes*. IX. 4. 6. eſt hodiè in ditione C. *Palatini Neoburgici*. IV. 1. 8.

Berga ſive *Scheerenberga* Comitatus quando erectus fuerit. VI. 1. 2. tranſit ad *Leccanos*. Ib. Horum origo à *Waſſenariis*. VI. 1. 1. *Wilhelmi* Comitis *levitas*. VI. 1. 3. Ejus filii *Oſvvaldi* mors egregia VI. 1. 4. *Heinricus* cur ab Hiſpanorum partibus diſceſſerit. VI. 1. 7. Affinitates Comitum Bergæ cum *Witthemiis* M. *Bergopzomii*. VI. 1. 5. Quis è familia *primus* inter *Comites Imperii* cooptatus ſit. VI. 1. 8.

Bergopzomium quando in *Marchionatum* ſit evectum. VI. 1. 6. ejus variæ tranſlationes. Ib. eſt hodiè penes *Turrios Arvernicos*. V. 2. 8.

Bickenbach Erpachiis ab *Haſſis* eripitur. VIII. 3. 4

Bipontini Comitatus pars tranſit ad *Hanovios*. VI. 5. 4. maxima ad *Palatinos*. IV. 1. 5. opprimitur à *Gallis* IV. 1. 16.

Bitſch dominium *Hanoviciis* à D. *Lotharingia* ſub ſpecie *feloniæ* adimitur. VI. 5. 4.

Blanckenburg Comitatus ad *Brunſuicenſes* delapſus. IV. 4. 14.

Blanckenheim quomodo ad *Manderſcheidios* pervenerit. IX. 4. 3. quando *in clientelam D. Juliacenſis* conceſſerit. Ibid.

Blumeneck tranſit ad *Sulzios*, VII. 14. 2. inde ad cœnobium *VVeingartenſe*. Ib & III. 21. 6.

Bochsberg præfectura *Electoralis Palatina*. II. 9. 17.

Bœckelheim quomodo ad *El. Palatinum* devenerit, II. 9. 27.

Bohemiæ Rex eſt *Status Imperii in gratioſis* non oneroſis. I. 5. 1.

Bohemiæ Regnum qua via ad *Auſtriacos* devenerit. I. 5. 3. quomodo *Imperio* adjuncta fuerit. II. 5. 2.

Locumtenentes Regii qui nunc ſint. II. 5. 3, 4. *Officiales Hæreditarii.* II. 5. 5.

Borcelo dominium quondam Bronchorſtiorum nunc *Limburgiorum de Styrum.* III. 11. 11. IX. 2. 3.

Bornſted caſtrum *Mansfeldiorum.* VI. 10. 3.

Brandenburgica familiæ *origo.* IV. 3. 1. quis ex ea *primus Burggravius Noribergenſis.* VI. 3. 2. quando *Marchionatum cum Electoratu* obtinuerit. II. 8. 1. IV. 3. 3. quid *Burggraviatum Norib.* civitati *vendens* ſibi reſervaverit. IV. 3. 3. Alberti Achillis *pacta cum Ducibus Pomeraniæ de ſucceſſione.* IV. 3. 4. Idem autor *confraternitatis cum Saxonibus & Haſſis.* Ibid. *Alberti Alcibiadis* mens & fortuna varia. IV. 3. 6. Albertus *Cardinalis.* IV. 3. 7. Familia quot nunc conſtet lineis. Ib. Lineæ Electoralis *potentia* II. 8. 8. & ſeqq. Franconicæ ditiones quomodo diſtinguantur. IV. 3. 8, 13. Familiæ locus & jura in Imperio. IV. 3. 19.

Breda Baronatus qua via ad *Naſſovios* pervenerit V. 6. 5.

Breiteneck dominium *in Comitatum* evectum *pro Comite Tillio.* VII. 15. 10.

Bremenſis Archiepiſcopatus *metamorphoſis.* III. 1. 4.

Bretta Philippi Melanchtonis patria olim Comitatus nunc *Præfectura Elect. Palatina.* II. 9. 16.

Breuberg dominium *Erpachiorum* partim. VIII. 33. partim *Lovvenſteiniorum.* VIII. 6. 4.

Brezenheim dynaſtia C. *Velenſis.* IX. 11. 2.

Brigantia quomodo pervenerit *ad Montfortios.* VII. 9. 1. & ab iſtis *ad Auſtriacos.* VII. 9. 3. 4.

Briſacum quos olim dominos habuerit, quemque nunc agnoſcat, III. 16. 4.

Brixinenſis Epiſcopatus olim *Sabionæ* fuit. III. 15. 3. ejus jura in Imperio ab Auſtriacis infracta. III. 15. 4. *Officiales Hæreditarii.* III. 15. 5. *Canonicorum* Brixinenſium catalogus. III. 15. 6.

Bronchorſtiana familia unde ſit orta. IX. 2. 1. ejus lineæ diverſæ. IX. 2. 2, 3. primogenitæ lineæ extinctæ hæreditas quò delapſa ſit. IX. 2. 2.

Brunſuicenſis familiæ *origo a Guelphis* IV. 4. 1. *Henricorum Superbi & Leonis* vicisſitudines. Ib. *Conradus* Gu... *Palatinatu ad Rhenum* auctus IV. 4. 2. Otto *Imperator.* Ib. *Otto Puer* avitarum ditionum *recuperator.* IV. 4. 2, 3. *Erectio Ducatus Brunſuicenſis & Lunaburgenſis.* IV. 4. 3. *Alberti Magni* res geſtæ & acquiſitæ. IV. 4. 6. *Diviſiones* Ducatus *in tres Principatus* quod ſit *fundamentum.* IV. 4. 5. *Magni Torquati* Ducis acta. IV. 4. 8. Fridericus *Imperator.* IV. 4. 9. Diſſidia domeſtica. IV. 4. 10, 11. *Julii* Ducis acta ſingularia. IV. 4. 12. *Ottonis* Harburgici *conjugium inæquale.* IV. 4. 16. Quot *lineis* familia nunc diſtinguatur. IV. 4. 17. *Auguſti* Ducis *elogium.* IV. 4. 18. Rudolphi Auguſti *transactio cum agnatis poſt ſubjugatam Brunſuigam.* IV. 4. 19. *Lunaburgica linea* hæreditate Grubenhagenſi, Calenbergica & Harburgica aucta. IV. 4. 24. *Conventio inter filios ſeptem* Wilhelmi Ducis *de uno ex illis maritando.* Ib. Pactum *de modo ſuccedendi.* IV. 4. 25. Contentio & tranſactio circa ſucceſſionem *Chriſtiani Ludovici* enata. IV. 4. 26. Locus & jura familiæ in Imperio. IV. 4. 33.

Brunſuicenſis civitatis contentiones cum Ducibus. IV. 4. 13, 15. *ſubjugatio.* 19.

Bruntrutum ſedes Epiſcopi *Baſileenſis.* III. 16. 6.

Buchavienſis Abbatiæ *fundatio.* III. 22. 4.

Buckenburg quomodo *ad C. Lippiæ* pervenerit IV. 5. 19.

Budingen quomodo *ad Iſenburgios* devenerit ...

Bullionenſis Ducatus qua via *ad Leodienſem* ... *ſum* delatus ſit. III. 10. 9. quomodo *Alar* ... *Pri*... *Sedunenſes* eum ſint adepti. IX. 5. 9. quo titulo ... *ad Turenna Vicecomitem* devenerit. IX. 5. 12.

Bullionis Ducum è Marcanis *acta* quædam *ſingularia.* IX. 5. 10, 11, 12.

Burgberg dominium *Graveneccorum.* VII. 5. 4.

Burggravius Noribergenſis e Zolleranis quis *primus* fuerit. IV. 3. 2. an quæ talis *Regalia* habuerit ... 3. *Burggraviatus* cum omnibus juribus civitati *venditus.* Ibid.

Burggraviatus Ratisbonenſis. VII. 16. 2.

Burgundia Comitatus *Gallorum* poteſtati permiſſus. I. 5. 6.

Burſcheidenſis Abbatiæ *fundatio.* III. 22. 18.

Butoviam quomodo *Elector Brandenburgicus* nactus ſit, II. 8. 9.

C.

Calatinum caſtrum ad Danubium nunc *K*...*perg* dictum. VII. 11. 1.

Calenbergicus Principatus qua occaſione natus ſit. IV. 4. 11.

Calvenſis Comitatus quomodo *ad Wirtenberge*... pervenerit. IV. 6. 3.

Cameracenſis Dux & S. R. Imp. Princeps primus quis fuerit. V. 16. 16.

Campidunenſem Abbatiam *quis fundaverit.* VI. 20. 7. appellatur *ſecunda* vel *altera Roma.* Ibid. quomodo juriſdictionem in civitatem amiſerit. Ibid. *Officiales* illius *Hæreditarii.* Ibid. *Cœnobitarum* ſylloge. III. 20. 8.

Carinthia Ducatus *ad Domum Auſtriacam* delatus. I. 5. 3. fuit aliquando penes *C. Ortenburgenſes.* I. 12. 3.

Caſtellani Comitum origo unde ſit. V... 1. quando *Pincernatum Hæreditarium Epiſcopatus Herbipolenſis* nacti ſint. VIII. 1. 3. Comitatus quot præfecturas complectatur. VIII. 1. 2.

Catimelibocenſem Comitatum quo jure *Land*...*ii Haſſiæ* ſibi vindicaverint. IV. 7. 3.

Chamenſis Comitatus in cujus ditione ſit. II. 6. 1...

Cileienſis Comitatus *ad Auſtriacos* delapſus. I. 5. 5.

Cimacs (Chimay) Comes primus quis fuerit V. 16. 16. quis *primus Princeps* V. 16. 17. quis *hodiernus.* V. 1. 19.

Clettenbergam quomodo C. *Wittgenſteinius* adeptus ſit. VI. 20. 21.

Clivia qua via devenerit *ad Marcanos.* IX. 5. 6. qua *ad Electorem Brandenburgicum.* II. 8. 18.

Coburgicus Principatus quando *ad Saxonicam* familiam delatus ſit. IV. 2. 3.

Colonienſis Electoris jus coronandi Regem Romanorum quomodo ſe habeat. II. 4. 1.

Colonienſis Eccleſia quando & à quo *inſtituta* fuerit. II. 4. 5. à quibus *dotata*. II. 4. 6. quos habeat *Miniſtros* [illegible] II. 4. 8. *Canonicorum* ſplendor & catalogus. II. 4. 10, 11.

Colonienſi Archiepiſcopo axioma *perpetui* [illegible] *R.E. Cardinalis* à Leone IX. tributum II. 4. 9.

Colonienſis civitatis contentiones adverſus Præſules pro aſſerend. libertate ſua. II. 4. 7. *Conſules Colonienſis* [illegible] refellitur & *illuſtratur*. Ibid.

Colonienſis [illegible] *Advocatiam hæreditariam* quis teneat, & quod ejus ſit jus. IX. 1. 1[illegible].

Comites in Germania quis inſtituerit. I. 1. 1. qua occaſione incrementa ceperint. I. 1. 2.

Comites in Imperio *diverſorum* ſunt graduum. Introd. ad L. [illegible] §. 1. in *quot ſcamna* nunc dividantur. Ib. §. 2. Sub ſcamno *Wetteravico* qui comprehendantur. Ib. §. [illegible]. qui ſub *Suevico*. Introd. ad L. [illegible] qui ſub *Franconico*. Introd. ad L. VIII. qui ſub *Weſtphalico* Intr. ad L. IX.

Comites convocante Circulo Suevico qui hodie ſint. VII. 14. 4. & 18. 18.

Comitatum quomodo ad *Oetingenſes* & ab his ad *R[illegible]enderfios* devenerit. V. 11 5

Confraternitas Vide *Hæreditarium fœdus*.

Conſtantienſis Epiſcopatus initio [illegible] fuerit. III. 8. 3. Diœceſeos amplitudo. Ibid. Ejus *Dapifer Hæreditarius* quis. III. 8. 5. quæ *Canonicorum* præſentium nomenclatio. III. 8. 6.

Conſtantia quo pacto *in Auſtriacorum poteſtatem* delapſa ſit. III. 8. 3.

CONTROVERSIÆ ILLUSTRES.

Ducum Saxoniæ cum *Electore* de jure *ſuperioritatis* II. 7. 24.

De *ſucceſſione Juliacenſi* inter *Palatinos, Saxones & Brandenburgicos*. II 8. 18. IV [illegible]. 8. IV. 2. 6.

Bœckelheimenſis inter [illegible] *Moguntinum* & *Palatinum* [illegible] 9. 27.

De Co[illegible] *directoris Circuli Rhenani ſuperioris* inter *Epiſcopum Wormatienſem* & [illegible] *Simmerenſem*. [illegible] 32.

De *Wild[illegible] Palat[illegible]* [illegible] 9 29, 30, 31.

Ladenburgenſis inter *El[illegible] Pa[illegible]* & *Ep. Wormatienſem*. III. 4. 5.

Pyrmontana inter *Epiſc. Paderbornenſem* & *Comites Waldeccios*. III. 11. 5. VI 19. 3.

Borculoenſis inter *Epiſc. Monaſterienſem* & *Comites Limburgicos in Styrum*. III. 11. 11.

De *Metropolitanatu* inter *Archiep. Salisburgenſem* & *Epiſc. Paſſavienſem*. III 13. 3.

De oppido *Hoxter* inter *Abbatem Corbeienſem* & *Duces Brunſuicenſes*. III. 20. 24.

De *mero Imperio* inter *Marchiones Brandenburgicos* & *civitatem Noribergenſem* IV. 3. 5.

De Comitatu *Reinſteinenſi* inter *Pr. Halberſtadienſes* & *D. Brunſuicenſes*. IV 4. 4.

De *vectigali Warnemundenſi* inter *Suecos* & *D. Mecklenburgicos*. IV. 5 8.

Catimelsbocenſis inter *Haſſos* & *Naſſovios*. IV. 7. 5, 6.

Marpurgenſis inter domum *Haſſo-Caſſellenſem* & *Darmſtadienſem*. IV. 7. 20.

De *ſucceſſione Bingenheimenſi*. IV. 7. 32.

De dynaſtia *Lahrana* inter *M. Badenſes* & *C. Naſſovio-Sarepontanos*. IV. 8. 31.

De Comitatu Delmenhorſt *inter Epiſc. Monaſterienſem* & familiam *Oldenburgicam*. V. 9 5.

De dominio *Kniphauſ[illegible]* inter *Comites Oldenburgicos* & *Barones a Kniphauſen*. IV. 9. 8.

De *ſucceſſione Oldenburgica*. IV 9. 10.

De *Schlesvvicenſi Epiſcopatu* inter R. *Daniæ* & *D. Holſato-Gottorpienſem*. IV 9. 50

De parte *hæreditatis Iſenburgico-G[illegible]ica* inter *Elect. Colonienſem* & *Com. de Beaumont*. V 1. 18. inter *Archiepiſcopum Trevirenſem* & *Com. Wied[illegible]* IX. 12. 8.

De Comitatu *A[illegible]* inter *Halberſtadienſes* & *Anhaltinos*. IV. [illegible]. 3-6.

Naſſovio-Siegenſis circa *teſtamentum Johannis Medii*. V. 6. [illegible] 8. 19, 25

De dynaſtiis *[illegible]*, *Stedesdorf* & *Witmund* inter *Pr. Friſiæ Orient.* & *Pr. Liechtenſteinium* V. 8. 10.

De *Culenburgica hæreditate* V 12. 2.

De *ſuperioritate Culenburgica* [illegible] *Werthæ* V. 12. 9.

De Comitatu *[illegible]* inter *Comites* hujus nominis & *Landgr. Haſſo-Darmſtadienſes* [illegible]. 5

De Comitatu *Sarvverdano* & caſtro *Homburg* inter *D. Lotharingiæ* & *C. [illegible]* VI. [illegible]. 3.

De *immedietate Comitum Ortenbur[illegible]* [illegible] *D. Bavariæ*. VI. 12. 11

De *immedietate Comitatus W[illegible]* contra *Landgravios Haſſiæ*. VI. 19. 10.

De *ſucceſſione Satnenſi*. VI. 20. 4, 5, 16.

De *ſucceſſione* Comitum *Tubingenſium* Introd. ad L. VII. §. 1.

De *hæreditate Stulingenſi* inter *Pappenheimios* & *Fürſtenbergicos* VII. 11. [illegible]

De *ſucceſſione* [illegible] VII. 21. 3, 4.

De dynaſtia *Lingen* inter *Pr. Aranſi[illegible]* & *C. Tecklenburgicos*. IX. 1. 10.

De [illegible] *Philippi C. Lippienſis* inter *iſtius agnatos* & *C. Sin[illegible]*, IX. 3. 7.

De *[illegible] Bulonienſi* inter *Marc[illegible], Turriosq;* & *Epiſc. Leodienſem* IX. 5. 9.

Corbeienſis Abbatia quando & à quo *fundata* fuerit. III. 20. 24. Dicta eſt *Corbeia Nova* ad diſtinctionem Gallicæ. Ibid. Corbeienſes monachi olim *præſagia mortis* habebant. Ibid.

Corbiniani fundatoris Eccleſiæ Friſingenſis hiſtoria. III. 12. 3.

S. Cornelii ad Indam monaſterium quando conditum fuerit. III. 21. 23.

Crailsheim qua via ab Hohenloicis ad *M. Brandenburgicos* devenerit. VIII. 4 2.

Crecquium quomodo C[illegible] nacti ſint. V. 16. 8.

Criechingenſes Comites ſunt *membra Imperii*. VI. 2. 1. quæ ex hæreditate *Rol[illegible]* perceperint. VI. 2. 3. *Fratricidium* Criechingenſe VI. 2. 4.

Crojenſis ſtirpis deductio *ab Adamo.* V. [illegible] dem *origo certior* unde ſit. V. 16. 2. [illegible] modo fuerit aucta. V. 16. 3, 4, 8. Philippus [illegible] *Caroli V. Ephorus.* V. 16. 5. *Antonii Fr* [illegible] nium & fatum. Ibid. Philippi D. Arſcotani [illegible] *tas.* V. 16. 6. *Dux Croia in Pruſſia* agens qui ſit V. [illegible] 7. *Princeps de Croy-Mullendonck* contentio *pro* [illegible] *Proceres Imperii* obtinendo. V. 16. 12. *Dux C*[illegible] *Caſaris militans* qui ſit. V. 16. 13. Quis ille *a Turcis* novi[illegible] *e cajus.* V. 16. 14.

Cronbergica familiæ vetuſtus ſplendor. VII. 1. [illegible] 2, 3 [illegible] novæ in Imperio dignitatis autores fuer[illegible]. VII 1. 4.

Cronenburg dynaſtia *C. Manderſcheidii in Geroldſtein.* X. 4. 8.

Croſnenſis Ducatus quomodo *ad familiam Brandeburgicam* pervenerit. II. 8. 16.

Crumlovia Ducatus quomodo *E*[illegible]*enber*[illegible]*ici* na[illegible] ctus [illegible] V. 3. 2

Culenbur[illegible]*icus* Comitatus quo pacto *ad Waldeccios* [illegible] nſie [illegible] V. 12. 2.

S. Cunegunæs filum ſericatum quid ſit. III. 2. 5.

Curienſis Eccleſiæ *fundatore* qui [illegible]. III. 16. 8. qui dotatores. III. 16. 9. *Jura* ejus *in Imperio.* III. 16. 10.

D.

Dachſtul dominium in cujus ditione nunc ſit. VI. 4. 2.

Dagobertus Rex Fr. an fundator fuerit Epiſcopatus Argent[illegible]. III. 7. 3.

Dania Regnum quo pacto *ad Oldenburgicam* familiam pervenerit. IV. 9. 11. quis *Evangelicam re*[illegible] in[illegible] reduxerit. IV. 9. 12. qua occaſione *ex electivo in* [illegible] *mutatum* illud fuerit. IV. 9. 12. Johannis Regis *iniquitas erga fratrem.* IV. 9. 12. Friderici II. *bellum* [illegible] *Suecis ob inſignia trium coronarum.* IV. 9. 17. *Chriſtiani IV. Regis* ac[illegible] belli & pacis. IV. 9. 18. Ej[illegible] [illegible] *naturales.* IV. 9. 19. Friderici III. [illegible] *faustum cum Suecis.* IV. 9. 21.

Dannenberg Comitatus quomodo *ad Brunſuicenſes* [illegible]. IV. 4. 4.

Dapiferatus Imperii quo pacto poſt Seldeneccios *Waldpurgiis* obtigerit. VII. 18. 9.

Delmenhorſtanum Comitatum quo titulo *Bremenſes* q[illegible] appetierint. IV. 9. 3. quo *Monaſte*[illegible] IV. 9. 5.

Dernbachia familia unde oriunda ſit. VIII. 2. [illegible] quis ejus [illegible] ſplendoris autor. VIII. 2. 4. quando *int*[illegible] *Co*[illegible] *Imperii* ſit recepta. VIII. 2. 5.

Diepholz Comitatus quo pacto *ad D. Brun*[illegible]*cenſes* dev[illegible] IV. 4. 16, 24.

Dietmarſia quando à R. Daniæ & D. Hol[illegible]tia [illegible] IV 9. 14.

Dietrichſteinia familia [illegible] de ſit V. 14 [illegible] quæ [illegible] 14. 2 [illegible] & Adam[illegible] virtutes ac dignitates. [illegible] 14. 5. Franciſcus *Cardinalis & primus* in familia S. R. I. *Pri*[illegible] V. 14. 6. Quem in ſeculari dignitate hæredem inſtituerit. [illegible] 14. Quando & qua lege iſte *ad ſeſſionem votumque inter Ordines Imperii admiſſus* fuerit. Ibid

Diez [illegible] quomodo *ad* [illegible] V. 6. 4, 5.

Donavverda qua occaſione *à D. Bavariæ* [illegible] ſit. II. 6. 14. Ejus *Vogtheia Imperialis* quomodo [illegible] *geros* [illegible] nerit VII. 3. 2.

Ducale axioma à Carolo M. in German[illegible] *tum* qua occaſione *renatum* ſit. I. 1. 4.

Duderſtad Moguntinæ diœceſi oppidum. [illegible]

Durlacum quomodo *Badenſes* na[illegible]

Dyck qua via *ad* [illegible]*lmo-Reifferſ*[illegible] tranſi[illegible] 10. 9.

E.

Eberſtein Comitatus pars quo titulo M. *Bad*[illegible] obtigerit. V. 8. 6. qui reliquam extincta fa[illegible] rint. Introd. ad L. VII. 9. 2. VII. 21. 4. [illegible] *ſteinia* fragmentum [illegible] Introd. ad. L. V. [illegible] 5. 2.

Eggenbergica ſtirps unde oriunda. [illegible] 3. 1. [illegible] *Baronis axiomate* [illegible]. Ib. quando [illegible] *pali.* V. 3. 2. quando & quo pacto *inter* [illegible] fuerit *recepta.* [illegible] 3. 3.

Eginhardus Caroli M. Secretarius ac ge[illegible] *Comitum Erpachiorum.* VIII. 3. 1.

Eglingen quomodo *ad Grav*[illegible] V[illegible] 5. 8

Egloſ Comitatus Imperialis quando [illegible] [illegible] ſit. V. 16. 6.

Ehrenbreitſtein caſtrum ad Confluentes q[illegible] ſtruxer[illegible]. II. 3. 6.

Eichsfeld quomodo *ad Eccleſiam M*[illegible] venerit. II. 2. 5.

Einbeck oppidum à *D. Brunſuicenſibus* [illegible] ſuſcipitur. IV. 4. 5.

Elchingen cœnobium quis condiderit & [illegible] verit. III. 21. 4.

Electorum prærogativa in Imperio & [illegible] quæ ſint. II. 1. 1. q[illegible] II. 1. 2. *numerus* [illegible] qua occaſione *auctus* ſit. II. 1. 3.

Elenbogen ſ. regio *Cubitenſ*[illegible]. VII. 12. 2.

Elvvangenſe monaſterium à quo fund[illegible] quando *in Præpoſituram* [illegible] 10 [illegible] aſſerit ſibi *Principale.* Ibid. E[illegible] [illegible]. Ibid. qui *Cano*[illegible] præſe[illegible]

Embda pars *ab Ulri*[illegible] V. 8. 2.

S. Emmerani cœnobium in [illegible] qu[illegible] ob cauſam conditum fuer[illegible] 21. 4.

Epiſcopos in Germania pleros[illegible] I. 1. 1. illorum *poteſta*[illegible] I. 1. 8. Epiſcopatuum in [illegible] *rio.* III. 2. 1. quem nunc impleant [illegible]

Epiſcopus maritus. III. 16. 8.

Erfurtenſis civit[illegible] conditio pri[illegible] na. II. 2. 5.

Erpacenſis ſtirpis [illegible] quis fuerit [illegible] nes eam [illegible] *Hæreditarius* [illegible] *num.* V[illegible] 3. 3. qu[illegible] *decreme*[illegible] 3. 4, 5.

Eſſen dynaſti[illegible] quomodo *ad C. Fr*[illegible] perve*n*erit. [illegible] 8. 2, 8.

Eſſenſis Abbatia quando *funda[illegible]* ſit. III. 12 1.
Eſterhaſiorum Comitum *deduct[illegible] ab Adamo.* V. 16. 1.

F.

Falckenſteinica familiæ *mas ultimus* quis fuerit. VI. 3. 1. *Origo* illius unde. Ibid. In quot lineas diviſa fuerit. VI. [illegible] 2 quid circa illas in ſucceſſionem mutuam con[illegible]itutum & actum ſit. Ib. & §. 3 ac 4.
Falckenſteinenſis Comitatus quando ex feudo imme[illegible] Imperii in *Sub-feudum Lotharingicum* fuerit conver[illegible]. VI. 3. 2. *vendit ur D. L[illegible]* & ab hoc *C[illegible] a demontio confertur.* VI. 3. 4. quos nunc Dominos [illegible]. Ib. & IX. 4. 17.
[illegible]enſteinica familiæ *origo & linea.* VI. 4. 1. *[illegible]ſtubleni* linea quando defecerit. *VI.* 4. 2. *Litis* [illegible] Ib. VI. 4. 3 [illegible] VI 4 5
[illegible] D[illegible] quando [illegible] III. [illegible] 3.
[illegible]anckendal oppidum ac caſtrum El[illegible] Palatini II. 4. 21
[illegible]dendſtad in Ducatu Wirten[illegible]ergico quando & [illegible] condita. V. 6. 11.
Freibergica familiæ autor quis fuerit. VII. 2. [illegible] quæ linearum [illegible] VII. 2. 2. & ſeqq. quis ouni[illegible] feudum immediatum Imperii *[illegible]* teneat VII. 2. 5 6.
Friburgum Briſgojæ oppidum. I. 5. 5.
Fridberg Comitatus quomodo *ad Dapi[illegible]* *W[illegible]* pervenerit V[illegible]. 16. 4.
[illegible] Occidentalis Gubernatores e Naſſoviis V. 6. [illegible]
Fr[illegible] Orientalis Vide O[illegible]
F[illegible] Epiſcopatus quando & a quo ſit [illegible] III. 12 4. quot con[illegible] VII. 12. 6. quem quondam habue[illegible] III. 12 7. qui ejus ſint O[illegible] *Heredutarii.* [illegible] 12 8. [illegible] III 12. 9.
Frugifera ſocietas qu[illegible] ſit inſtituta. I[illegible] 9.
Fu[illegible] [illegible] emer[illegible] & incremen[illegible] ceperint VII. 3 1, 2, 4 *Fuggeria* [illegible] autor quis fuerit. VII. 3. 1. In quas lineas familia dividatur VII. 3 2, 3. [illegible] *linea* in quo defecerit VII 3. 9. Quem locum in Imperio occupent. VII. 3. 26.
F[illegible]s Abbatia quando *fundata* ſit III 20. 4. [illegible] Ib. Abbatum [illegible] Abbatiæ ſit. Ib.
Furſtenbergica familiæ *in Suevia origo* qualis ſit. V. 9. I [illegible] Comitis *captivit.* [illegible] *in Gallia.* Ib. ſucceſ[illegible] & *Werdenberg[illegible]* V 9. 2. Lineæ diverg[illegible] quæ ſint. Ib. & §. 4. VII. 4. 3. [illegible] *Pri[illegible]* quando & cui è familia collata fuerit V. 9 [illegible] *Affi[illegible]itates cum Proceribus Bohemiæ* a quibusdam è [illegible] V. 9. 6. VII. 4. 1, 2. *Heredit[illegible] Helfenſtei[illegible]* quomodo ei obtigerit VII. 4. 3. quomodo *Stulin[illegible]* VII. 4. 9. Quem locum in Imperio illa obtineat. [illegible] 9. 15.
Furſtenbergica gentis *in Weſtphalia origo* unde ſit. III. 11. 1.

G

Galeratenſem Comitatum quomodo *Hohenembſii* nacti ſint. VII. 6 3. vendiderit is ab iſtis *Vice comitibus Mediolanenſibus* VII. 6. 4.
Gandersheimenſis monaſterii *fundator* quis fuerit III. 22. 19. quæ ejus conditio præſens ſit. Ibid.
Geldria quibus fa[illegible]is ſucceſſivè paruerit. V. 6. 2.
Gen[illegible]enbacenſe cœnobium quando *fund[illegible]tum* fuerit. III 21. [illegible]
S. Georgii in Iſnia cœnobium quis *condiderit*. III. 21. 21.
Germania ſtatus ſub Carolo M. qualis fuerit. I. 1. 1. *Germ[illegible]nicum regnum* qua occaſione ortum ſit. I. 1. 3, 4, 5. quando *cum e[illegible] Imperium Romanum* fuerit *conjunctum.* I 1. 6.
Germersheim dice[illegible]ut olim *Vicus Julii.* II. 9. 21. quæ [illegible] ejus ſit *conditio.* Ib.
Ger[illegible]ſecenſis [illegible] quando & in quo defecerit. *Introd. a[illegible]* VII. §. 2 quò ditiones ejus delapſæ ſint. *Ib.* & VII. [illegible] 4.
Gerol[illegible]ein quomodo *ad Mander[illegible]heidios* pervenerit. IX. 4. 3.
Gleichenſes ditiones quo poſt extinctam familiam devolutæ ſint. *Introd. ad* L. VI. §. 3. VI. 6. 3 VIII. 4. 6.
Goritiam quomodo *Auſtriaci* acquiſiverint. I. 5. 5.
Gradiſca qua cauſa *in Comitatum Principalem erecta* fuerit. [illegible] 3. 3.
Graventhal dominium *Pappenheimicum.* VII 11. 12.
Graveneccia familiæ *primores* qui reperiantur. VII. 5. 1. ejus *pri[illegible] axiomata* qualia fuerint. Ib. quæ lineæ. VII. 5 2, 3, 4. quando *locum inter Ordines Imperii* obtinuerit. VII. 5 7.
Greningenſem Comitatum quomodo *Wirtenbergenſes* acquiſiverint IV. 6. 3.
Gronsfeld qua via *ad Bronchorſtios* pervenerit. IX. 2. 3.
Gundelfingen quomodo *Furſtenbergicis* obvenerit. VII. 4. 3.
Gut[illegible]nzellenſe monaſterium quis *fundaverit.* III. 22. 22. quæ ejus *præſens conditio* ſit. Ibid.

H.

Hachenburg quo titulo *C Blanckenheimenſis* ſibi vindicaverit. IX. 4. 13.
Ab *Hanck* Comites quas habeant poſſeſſiones V. 13. 5
Hereditarium fœdus ſive *Confraternitas inter Saxones & Haſſos* quando *initium* ſortierit. *IV.* 2. 2. *IV.* 7. 3. quando *reſtauratum* fuerit. *IV.* 2. 5. quando eidem *Brandenburgica familia* acceſſerit. *IV* 3. 4. *conditiones hujus fœderis* quales ſint. Ibid. Aliud *inter Electorem Saxoniæ & Ducem Saxo-Lauenburgicum. IV* 20. 12. *inter Comites Honſteinenſes, Schwarzburgicos & Stolbergenſes. IV.* 16 16 & 18 14.
Ha[illegible] Comitatus quomodo *ad Duces Bavariæ* pervenerit. II. 6. 1[illegible]
Haigerloch quomodo *Hohen-Zollerani* nacti ſint. V. 9. 2.

Halberſtadienſis Epiſcopatus [illegible] qualis ſit V. 8. [illegible]

Hamburgenſium tranſactio [illegible] cum Rege Daniæ. IV. 9. 1.

Hamela quando *in D. B*[illegible] conceſſerit. I[illegible] 4. 5

Hanovicæ familiæ [illegible] V. 5. 1. quanta [illegible] *trimonium* di[illegible]nes acquiſiverit. VI. 5. 2, 4. quando linea *Mun*[illegible] interierit. [illegible] 5 [illegible] quæ turbatum in familia pa[illegible] hinc anois ortarum cauſæ. VI. 5. 5. qui illi *locus in Imperio*, quæ religio. VI. 5. 11

Hannoniæ [illegible] quis [illegible] V. [illegible] 6.

Harbugia nomine quæ provincia venit. V. 8. 8.

Haſſiaca familia unde orta ſit I[illegible] 7. 1. quomodo Landgraviatum H[illegible] acquiſiverit Ib. *Her*[illegible] *In*[illegible] *H*[illegible]*ia.* IV[illegible] 2. Controverſia & [illegible] inter *Wilhelmum Mediam & Juniorem*. IV. 7. 4. [illegible] Comitatum *Catmeli*[illegible], *Di*[illegible] *Nidda.* Ibid. *Philippi Magnanimi* acta. IV. 7. 6. 7. Ejuſdem [illegible] *multa acta*. IV. 7. 8. *Par*[illegible] *ditionum* inter[illegible] ſuos. IV. 7. 9. L[illegible] de [illegible] *Marpurgica* hiſtoria & eventus IV. 7. 10. [illegible] *primogenitura* IV. 7. 2, 11, 22. O[illegible] Landgr[illegible] *fatum.* IV. 7. 11. Quæ per pa[illegible] *lenſis linea acqui*[illegible] IV. 7. 12. [illegible] *Darmſtadienſis in L*[illegible] *Com.* natum ſit IV. 7. 23. Fridericus Cardinalis IV. [illegible] 22. quid [illegible] noviſſime litigatum fuerit. IV. 7. 32. Qui locus, quæ [illegible] familiæ ſint in Imperio. IV. 7. 35

Hazfeldicæ ſtirpis *caſtrum* [illegible] ubi ſitum ſit. VI. 6. 2. quis [illegible] incrementorum autor VI. 6. 2. quomodo *de Comitatu* [illegible] fuerit. VI. 6. 3. quas porro poſſeſſiones acquiſiverit. VI. 6. 4. quando inter Comites Impe[illegible] VI. 6. 3.

Heggenbacenſis mon[illegible] quis fuerit. III. 22. 23.

Heidelberga quando ad [illegible] perveoerit. II. 9. 14. quis arcem [illegible] adduxerit. Ibid.

Heiligenberg Comitatus quomodo *Fur*[illegible] obtigerit. V. 9. 2.

Heldrungam quo pacto *Mansf*[illegible] acquiſiverint. VI. 10. 3.

Helfenſteinica ditiones quo fine [illegible] extincta migraverint. *Introd. ad L. I II.* § 1

Helmſtadium quomodo *Duce Brunſw*[illegible] obtinuerint. [illegible] 4. 12.

Helvetii quam ob cauſam ab Auſtriacis deſciverint. I. 5. 6.

Hennenbergenſis Principatus quo pacto ad [illegible] & [illegible] fuerit. V. 2. 9.

Herbipolitanus Epiſcopatus quando & à [illegible] fuerit. III. 3. 3. quando [illegible] *Ducatu* [illegible] & [illegible] præter[illegible] quid detrimenti ex inſtitutione [illegible] paſſus ſit. III. 3. 4. qui ejus [illegible] III. 3. 5. qui *Ca*[illegible] [illegible] 6. 7

Herſordenſ. Abbatia à quo [illegible] *fundata*. III. 22. 14. cui religioni ad[illegible]

[illegible] III. 10. [illegible]

Hildesheimenſis Epiſcopatus q[illegible] fuerit. III. 10. 4. quæ [illegible] rum *diminutus*. III. 10. 5. quos [illegible] ditari. III. 10. 6. quos nunc [illegible]

Hilteradenſis Comitatus quo pacto [illegible] *Coloniensem* pervenerit. I. 4. 6.

Hirſchfeldenſis Abbatiæ *con*[illegible] IV. 12.

Hiſpaniæ Regna qua via *ad Auſtr*[illegible] I. 5. 4.

Hœchſt oppidum quomodo [illegible] tigerit. II. 2. 5.

Hexter cauſa litis [illegible] D. Br[illegible] Corbeienſem III. 2[illegible]

Hohenembſiæ [illegible] origo [illegible] quomodo [illegible] & [illegible] *Imp*[illegible] VII. 6. 3. M[illegible] *cum aut*[illegible] VI. 6.

Hohenlandſer[illegible] quomodo [illegible] V. 10. 3.

Hohenloicæ familia *unde* [illegible] in quas dividatur [illegible] VI. 4. 4 [illegible] miti *virtus* Ba[illegible] VII. 4 [illegible] G[illegible] VI. 4. 6. Ejusdem [illegible] *num tra*[illegible] quomodo [illegible] 4.

Hohen-Zollerana [illegible] quis ex ea *primus* [illegible] fuerit V. 2. 3. quid[illegible] ſtitutum ſit, V. 2. 4. [illegible] diviſio [illegible] beat. [illegible] 2. 5 [illegible] tiouerit Ibid. & §. 1[illegible] V. 2. 1[illegible] Quem loc[illegible] per[illegible] teneat. V. [illegible] 13.

Holſenſis Comitatus quomodo [illegible] *cum* [illegible] elapſus ſit. [illegible] 4. 12. 14.

Holſatica familia origo [illegible] IV. [illegible] 1 quomodo *R*[illegible] rit IV. 9. 11. quo[illegible] nes [illegible] 9. 13 [illegible] 15 [illegible] R[illegible] quot [illegible] Ibid. Qui[illegible] pacto Dux [illegible] R[illegible] gica hæ[illegible] 45. [illegible] di ad [illegible] G[illegible] redie[illegible] in Imperio [illegible] 9 [illegible]

Hoyana D[illegible] do[illegible] [illegible]

Honſteinum [illegible] qui nunc ten[illegible] *trod. ad L.* [illegible] 3. [illegible] 4. 7. 19.

Hudi[illegible] Gunther Ep[illegible] *de*[illegible] *bremenſis.* III. 10. 4.

Hunes

Hunesruch m[illegible] *Hundsr*[illegible] vocatur, & [illegible] *hi nominis deri*[illegible] II. 9. 25.

Hungariæ [illegible] quomodo ad *Auſtriacos* pervenerit I. 5. 3.

I.

I[illegible]*ets* dominium quomodo [illegible] *Marcano-*[illegible]*ſis* pervenerit. IX 5. 9. & ab his *ad Crojen*[illegible]*s*. IX 5 10.

[illegible]*rndorfenſ*[illegible] Ducatum quando [illegible] acquiſiverit II 8 17. e[illegible] & [illegible] Ibid. v 13 5.

[illegible]*erenſis* Dynaſtia quomodo *in Ducatu B*[illegible] [illegible] IV 9. 7. quomodo [illegible] [illegible] Ibid. [illegible] IV 1 t. 10.

[illegible] *Romanum* [illegible] I 6

Ioa[illegible]*bimica* [illegible] poſſeſſores & inſtauratores fuerint VII 12 2 [illegible] 12

[illegible] cœnobium quos [illegible] habuerit. III. [illegible] 8

[illegible] diſtrementia in de[illegible] Quando & in quo [illegible] erit v [illegible] Ibid. [illegible]. Halo-[illegible] unde ortæ [illegible] ex [illegible] 7. 4. Hodierna [illegible] diviſio [illegible] cauſa. [illegible]. Quem locum in Imperio familia teneat, & [illegible] v. 7 12.

[illegible]*nburgicarum* ditionum pars quomodo [illegible] erit. IX. [illegible]. 2.

Iuliacenſis Ducatus quomodo *ad Marcanam* familiam evenerit IX. 5. 6. quis nunc eum teneat. IV. [illegible] 8.

Iunckerroth quomodo *Mande*[illegible]*heidus* obvenerit IX. 4. 1.

Iuſtingen feudum Imperii immediatum in cujus d[illegible] nunc [illegible] II. 2. 5

K.

Kail caſtrum M[illegible] IX. 4. 2, [illegible]

[illegible]*ersheim* cœnobii fundator quis fuerit [illegible] 2, [illegible] contr[illegible] Neoburgico de im[illegible] habuerit. Ibid.

[illegible]*leinis* molitiones [illegible] aula Polonica adversus [illegible] Bran[illegible] quomodo in caput au[illegible] 8 9

[illegible]*rpen* [illegible] ad M[illegible] erit IX. 4. 2.

[illegible]*ernburg* caſtrum ubi ſitum fuerit VI 16 [illegible]

[illegible]*rchberg* [illegible] olim Comitatus fuit II. 9.

[illegible]*rchberg* [illegible]. VII. 3. 1, 2. [illegible]. VIII. [illegible] 13.

Kænig[illegible] unde oriunda ſit. VII 7. 1. quomodo [illegible] ac *Pruſ*[illegible] migraverit. VII. 7. 2. in qua [illegible] 7 3. Q[illegible] locus, quæ jura e[illegible] Imperio. [illegible] 7. 10

Kænigſtein[illegible]*ſis* Comitatus cui nunc p[illegible]. *Introd. ad L*[illegible] 9. 3.

Kyburgenſis Comitatus quomodo *ad Eccl*[illegible]*m Augu*[illegible] pervenerit III. 9 4.

L.

La[illegible]*enburgenſi* teſſera quando [illegible] Comites [illegible] VIII. 4. 4.

Lautram quomodo [illegible] acquiſiverit. II. 9. 23.

Legatus [illegible] quid ſignificet. III. 2. 10.

Le[illegible] famili[illegible] & [illegible] ſit. VI 8. [illegible] aliqua [illegible] 8. 2. [illegible] in quas [illegible] 8 [illegible] in [illegible] 3. Q[illegible] *Ju*[illegible] *liaci* [illegible] lia [illegible] VI. 9 1

Leinin[illegible]*um* [illegible] quo pacto *ad* [illegible] p[illegible]

Lem[illegible] quando *L*[illegible] Comites acquiſiverint [illegible] 2

[illegible] Baron[illegible] quomodo *B*[illegible] Comitibus [illegible] IX 1 [illegible]

Le[illegible] quando & [illegible] occaſione in[illegible] III 10 8. quam late ſe extendat. III. 10. 9. [illegible] catalogus. III. 10. 11

Leo[illegible] quatenus libertate gaudeat III. 10. 8.

Leuchtenbergenſ[illegible] Landgr. quando *ad Bavariæ Duces* del[illegible]. I[illegible] 6 12.

Li[illegible]*au* Comitatum quomodo *D. Brunſuicenſes* acqu[illegible] IV 4 4.

Liecht[illegible]*enberg* Comitatus quo pacto *Hanov*[illegible] obvenerit [illegible] 5 4. quid a [illegible] nuper pactus ſit. VI. 5. 5.

Liecht[illegible] nominis quot ſint illuſtres familiæ [illegible] 13 2

Liecht[illegible]*einii de* [illegible]*burg* unde oriundi ſint. V. 13 1 quo pacto incre[illegible] ſint & quando *Princ*[illegible] obtinuerint v [illegible] 4 5 Non admittuntur d[illegible] inter Or[illegible]. v. 13. 4.

L[illegible]*iacenſis* famil[illegible] v 1. 2 quæ ejus diviſio principalis ſit v [illegible] 3 quando *Co*[illegible] ornata fuerit. v t. 4. Claudii *La*[illegible] Principis [illegible] *in H*[illegible] prædicantur v 1 [illegible] Linea B[illegible] ontana [illegible] *Ar*[illegible]*gica &* [illegible] egetur. [illegible] 1, 8, 9.

Limburg[illegible] Com[illegible] *La*[illegible] quomodo *ad Bentheim*[illegible] pervenerit. IX t. 11

[illegible] origo unde ſit. VIII.

Lingen dominium quomodo [illegible] ami[illegible]. IX. 1 [illegible] 0

Lippia Co[illegible] ejus ſint orig[illegible]. IX 3. 1 quomodo increm[illegible] IX. 3. [illegible] 4. 5. quis E[illegible] [illegible] introduxerit. IX. 3 [illegible] quo lin[illegible] dividantur. IX. [illegible] 6. 5 [illegible] quam [illegible] familiæ [illegible] IX. 3. 7. quid Ph[illegible]us Comes e [illegible] hæreditate obtin[illegible] IX. 3. 17.

Lobk[illegible]iana familia i[illegible] mix refertur. V. 4. 1 [illegible] quando defec[illegible] quanta fuer[illegible] 4. 4. q[illegible] primus au[illegible] 4. 6 quando [illegible] Ordines re[illegible] ſint. [illegible] 4. 7.

Lovvenſteinenſis Comi[illegible] unde ori[illegible] 6. 1. quomodo di[illegible] VII. 6. 4. [illegible] lineas dividatur [illegible] 6. 4 Ludovi[illegible] ſcævi. VII. 6. 2.

Lovvenſteinenſis Comitatus quo p[illegible] Duc[illegible] Wirtenbergenſibus feudi titulo obnoxius ſit factus IV. 6. 8

Lohr quomodo ad *Wirtenſteiniun* Comitum pervenerit VI. 2. 21

Lotharingia Ducatus pertinebat aliquando ad Eccleſiam Colonienſem. II 4. 6.

Lubeccenſis Epiſcopatus quando inſtitut[illegible] erit III. 17. 9. quando *Evangelic*[illegible] Ibid. quos e *Ducibus Holſatiæ Antiſtites* habu[illegible] 17. 10.

Luderenſem Abbatiam quis fundaverit [illegible] 15.

Lumain quomodo *ad Marcanos* perv[illegible] 5. 7. confertur *Comiti Lovvenſteinio* V. II 6 [illegible]

Luſatia quomodo poſt varias migrationes [illegible] dem ad [illegible] familiam redierit. I[illegible]

Lutherus cui negotio immortuus [illegible] 6

Lutterberg Comitatus [illegible] om[illegible] cenſes delapſus ſit. IV 4. [illegible]

M.

Machſlrainica f[illegible] mentio quo [illegible] perierit. VII. 8. 1. [illegible] VII. 8. 2. Waldeccen[illegible] quid ob Evangelicam religionem paſſa ſ[illegible] & quando defecerit VI[illegible] 8 4. quid [illegible] tenea[illegible] 8. 1[illegible]

Magdeburgenſis [illegible] quos è familia Brandenburgica Antiſtites [illegible]erit. II. [illegible] 2. quæ [illegible] ejus [illegible]. Ibid. & III. [illegible] 5

Magdeburgenſis Burgraviatus quando inſtitutus fuerit II. [illegible] 22

Magdeburgum quando libertatem amiſerit. II. 8. 14.

Ma[illegible]erium Domini [illegible] 19. 2

Ma[illegible] pacto [illegible] perven[illegible] IV 8. 31

Mande[illegible] familia [illegible] unde ſit. IX. 4. 1. quas di[illegible] equiſiverit. IX. 4 2, 3, 4. 5, 6, 17 [illegible] a Duc[illegible] mi[illegible] IX. 4, 5. 10 [illegible] neas diviſa ſit IX. 4. 4. [illegible] Manheimium quando condit[illegible] & [illegible] ratum ſit. II 9 14.

Mansfeldia [illegible] origo [illegible] quas lineas divi[illegible] olim [illegible] ditionibus f[illegible] è aucta [illegible] cum [illegible] ob me[illegible] VI. 1 [illegible] 3. qui primi è fami[illegible] ampl[illegible] VI. 1[illegible] 5 qu[illegible] emi[illegible] qual[illegible] fuerit [illegible] 10. 8 Q[illegible] opere [illegible] familiæ. [illegible] 10 4.

Mansfeldicus [illegible] quando [illegible] [illegible] 4.

Mar[illegible]ana [illegible] unde [illegible] IX [illegible] 6. Aremb[illegible] [illegible] Ma[illegible] [illegible] perſte quo pac[illegible] rit. Ibid

Marcanum [illegible]

Mar[illegible] [illegible] ad [illegible]

Marchia vetus [illegible] 2

Marchia Brandenburgica [illegible] 10

Marſhtal [illegible] III. 21. [illegible]

Maternus [illegible] Colon[illegible] II 4[illegible]

S. Maximini [illegible]

Me[illegible]enburgenſis [illegible] Duc[illegible] mo[illegible] familia [illegible] dividatur. [illegible] quæ[illegible] 5 8 Lis [illegible] & [illegible] mo[illegible] ſacta [illegible] 5 [illegible] 2

Mergentheim [illegible] 18. 1 quomodo [illegible] Ordi[illegible] VII [illegible]

[illegible]urgenſi [illegible] patum quis [illegible] II. [illegible] 21

Me[illegible] [illegible] 6 1. quis [illegible]

quiſiverit. IX. 6. 7 Carolus H[illegible] [illegible] *Mogun-* [illegible] IX. 6. 8. [illegible] *axioma* quis e fa[illegible] acceperit. IX. 6. 9.

Mindanus Epiſcopatus [illegible] mutationem ſit paſ[illegible] II. 8. 15

M[illegible] quomodo ad [illegible] cui nunc paret, pervenerit *II* 2 2

M[illegible]kirchen quomodo *ad F[illegible]berg[illegible]* pervenerit *II.* 4. 3.

Moguntinenſis El[illegible] [illegible] *Regis Roma[illegible]* [illegible] & quomodo de eo cum Colon[illegible] [illegible]egerit. [illegible]

Moguntinenſis Eccleſia q[illegible] [illegible] II 2. 6 quando *in Archiepiſ*[illegible] [illegible] fuerit. [illegible] quomodo *H*[illegible] a [illegible] & [illegible] Ib. [illegible] de cætero d[illegible] verit [illegible] 2 7 [illegible] [illegible] 8 9 0. *M[illegible]* [illegible] II. 2 9

[illegible] 7.

Monaſte[illegible] [illegible] dice[illegible]tur. [illegible] 14 9 qu[illegible] [illegible] Ib. [illegible] [illegible] II 14. [illegible] II 11 [illegible] Epiſcopatu [illegible] 11 14. [illegible] II 11 11

Mona[illegible]er[illegible] [illegible]tas quando ab *E*[illegible]*op* *ſubje*[illegible] fuerit III 11 12

[illegible]na[illegible] *in valle Gr[illegible]riana* quando conditum [illegible] 24 21

Monaſteria Ratisbonenſ[illegible] *In*[illegible]*ius* & *Super*[illegible] qui [illegible] III [illegible] 17

M[illegible]pe[illegible]rd[illegible]nſis Comitatus quomodo *ad Wirtenberg*[illegible] pervenerit [illegible] 6. 5

M[illegible]ort [illegible] *Burgundia* quomodo *ad domum* [illegible] pervenerit *II* [illegible] 16.

Montfortiorum Comitum *in Suevia* ſtirps unde deriv[illegible] ſoleat. [illegible] quo pacto Comitatu[illegible] gentili[illegible] aliaque abalienar[illegible] [illegible] quid illis e veteri patrim[illegible] [illegible] 9. 4

Movi[illegible] [illegible] Marchio[illegible] quomodo *ad* [illegible] [illegible] 6.

Mullen[illegible]*k* [illegible] IX 2 5. [illegible] 16. 12

Mun[illegible]*heim* quomodo *ad* [illegible] devenerit [illegible] & ab [illegible] II. 6. [illegible]

M[illegible]erbers Ducatus [illegible] nunc pareat [illegible] 4

M[illegible]nberg[illegible] *ad H*[illegible] quomodo [illegible] ſit [illegible] quomodo *ad Solmen*[illegible] VI 17 2

Muran quomodo *S*[illegible] *Ze*[illegible]*be*[illegible] obvenerit V 10 4

Murbacenſ[illegible] Abbatiam quis fundaverit [illegible] 1. 2. 15

N.

N[illegible]le familiæ [illegible] unde derivetur. V. 6. 1. di[illegible] quomodo [illegible] [illegible]erit [illegible]cta. V. 6. 2. 3.

ramo collata fuerit. Ib. *Johann*[illegible] *Medii Siegenſis teſtamentum* & quid litis [illegible] II [illegible] 18 19. 25.

Joh Mauri[illegible] *A*[illegible] [illegible] V. 6 22.

Line[illegible] [illegible] ex quo [illegible] *Principalem* [illegible] quid [illegible] *in Comitium* [illegible] quot[illegible] [illegible] 11. 13 Q[illegible] [illegible] jure[illegible] [illegible] in Imperio [illegible] [illegible] V. 6 41. [illegible] 11 15.

Naumburgenſis [illegible] qui fundaverit [illegible] ejus c[illegible]d[illegible] [illegible] II. 2. 21

N[illegible] ad Danubium quando *ad Palatinos* devenerit I[illegible]

Neubur[illegible] [illegible] Comitat[illegible] VII. [illegible] 6. IX [illegible]

Neuma[illegible]*n* quomodo *ad* [illegible] pervenerit *VI* [illegible] 3.

N[illegible]dd[illegible] [illegible]ura *E*[illegible] *Palat.* II 9. 22

Neu[illegible]*ad* [illegible] quomodo *a*[illegible] acquiſiverint. [illegible] 4. 5. [illegible] & axiomate [illegible]

[illegible]dda [illegible] quomodo [illegible] pervenerit *II.* [illegible] 4.

Nivernii Comites [illegible] po[illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] Comitatus iſte devenerit, & q[illegible] nunc tenea[illegible] Ibid.

N[illegible] *VII.* [illegible] 1. in quas dividantur [illegible] Ib. *qu*[illegible] *C*[illegible] *cooptat*[illegible] fuerit [illegible] [illegible] *VIII.* [illegible] 3.

*N[illegible]*ius C[illegible] cur ultimo Imperii Re[illegible] ſubſcripſerit In[illegible] ad L *VIII.* 5. 1.

No[illegible]ocaſtrenſia dominia (*N[illegible]*) *IV* [illegible] 3 & 8. 4.

Nuptiarum cum fratris vidua exempla *VII.* 11. [illegible] VI. 2[illegible] 14.

O.

Oberſteinen[illegible]*s* dynaſtiæ conditio præſens qualis ſit *VI* 3 5

Oberw[illegible]ald Lippienſium Comitatus avitus. *II.* 3. 2

O[illegible]h[illegible]enhauſen cœnobium quando fundatum & *immun*[illegible] [illegible] fuerit. *IV.* 21. 7.

Och[illegible]n[illegible]ein quomodo *ad Hanovios* pervenerit. *VI.* 5. 4

Odenheimenſis Præpoſitura quando *Bruchſellam* fuerit *tranſlata. III* 6. 5

[illegible]*ls* Ducatus quomodo *ad Wirtenbergicos* devenerit [illegible] 6. 23.

[illegible]ningen Præpoſitura, olim Comitatus, cui [illegible]bſit. *III* 8 [illegible]

Oer[illegible]gen commune *Hohenlohicorum Comitum* oppidum [illegible]

Ott[illegible] familia unde deduci ſoleat. V. 12. 1. An *L*[illegible] aliquando penes eam fuerit, [illegible] V. 1[illegible] 2 in Lodovico [illegible] X. Comes [illegible] [illegible] fuerit V. 11 [illegible]

[illegible] 9. [illegible] *circa adm*[illegible] *fundorum* [illegible] *Re*[illegible]ia ortum [illegible] V[illegible]

Officiales Hare[illegible] Archiep[illegible]p[illegible]tus [illegible] *ensis* [illegible]ui ſint, [illegible] 2. 8 qui [illegible] 3 [illegible] *ſis*, II. 4. 8 [illegible] 1 12 [illegible] *Bamberge*[illegible] l. 2. 6. *Herbi*[illegible] *ant* lll. [illegible] 3, 5 [illegible] *ſi*[illegible] *Constantienſi* III. 8 [illegible] *Au*[illegible] III. 9. 6. *Hil*[illegible] III. 10. 6. [illegible] III. [illegible] *Monaſterie*[illegible] III. 11. 14. *Fri*[illegible] III. 12. 8. *Ra*[illegible] *bonenſis*, III. 12. 11. *P*[illegible]*ensis*, III. 13. 4. [illegible] III. 14. 5 *B*[illegible] l. 15. *Cur*[illegible] 11. qui Abba[illegible] *Fulde*[illegible], III. 20. 4. [illegible] 7. *Elvac*[illegible], III. 20 11. qui [illegible] 2. 3 VII. 11 10, 13 VII. 13. 7. & [illegible] 9. VII. [illegible] 2. Regn[illegible] ll. 5 5 *Carniola* [illegible] *rum* [illegible] *Carin-thia*, V. 14. 1, 3. *Luce*[illegible] *Du*[illegible] *ad Rhenum*, II 9 2[illegible] 14. [illegible] 3. 3 [illegible] VII. [illegible] 7 *Namu*[illegible] Con[illegible] 4. 2

Oldenburgicorum Comitum [illegible] qu[illegible]erit. IV 9. 1. Theodorico c[illegible] *Fort*[illegible] go[illegible]um fit 1[illegible]. 9. 4. G[illegible]hardus c[illegible] *R*[illegible] d[illegible] 9. 5 Quas ditiones familia hæc acquiſiv[illegible] 6 [illegible] quis *ultimus Comes Oldenbu*[illegible] erit, [illegible] id li[illegible] circa ejus hæ[illegible] tem ex[illegible] 9. 9

Ordines Equeſtris Teutonici origo quando [illegible] *rit*, *III.* 18 7. [illegible]ando [illegible] *in Germaniam* [illegible] an[illegible] *ſi*[illegible], *III.* 18 8 quaota [illegible] *crementa in Pr*[illegible] *& L*[illegible]*nia* [illegible]umſer[illegible], quæque viciſſim *decrementa* ſit paſſus [illegible] 18. 8. *quot* nunc contineat *Bal*[illegible]*as. III.* 18. 11. quot *Commendatorum* ſint *genera. III.* 18. 12. *Commendatores provinciales* [illegible] *dierni* qui ſint. *III.* 18 13-22 *omm*[illegible]*datorum Ball*[illegible]*ia Franconica prærogativa* qual[illegible] *qui nunc Equites ſub ea* comprehendantur. [illegible] 18 18. Quæ *Equitum* ſint *requiſita. III.* 18. 24. quæ c[illegible]*emonia in creationibus Equitum* adhiberi ſoleant. [illegible] 18. 25

Ordinis Teutonici Supremus Magiſter quando [illegible] *ter Principes Imperii receptus* [illegible] quem [illegible] locum inter illos occup[illegible] II. 18. 9 ubi [illegible] III. 18. 10. a quibus elig[illegible] [illegible]. 18. 23 [illegible] quanta ſit *dignatio*. III. 18. 3

Ordo Iohanniticus quomodo divid[illegible]atur. [illegible]. 19. 1 *Prioratum Bohemia* quis n[illegible]nc t[illegible]. Ibid. [illegible] *Brandenburgi* [illegible] *conditio* quæ h[illegible] [illegible]. 2. [illegible]*ratus Germani*[illegible] quid juris [illegible] Imp[illegible] 9. [illegible] quæ [illegible]*imenta* ab al[illegible] [illegible] 19. 4. *Di*[illegible] an[illegible]e al quot luſtr[illegible] [illegible]*anſ*[illegible]. III. 19 5. quinam [illegible] memoria e[illegible] administrave[illegible] Ibid.

Ordo Elephantiacus [illegible]uan[illegible] ſi inſt[illegible] 17. quando c[illegible] *Daneb*[illegible]

Ordinum Mancipiorum [illegible] *C Cruc*[illegible]*rarum* ab E[illegible]ono a vidu[illegible] inſtitutorum quæ [illegible] ratio. [illegible]. 3. 5. 6.

Orlamund Com. qu[illegible] *Sax*[illegible] *am d*[illegible]*um* pervener[illegible] 2. 3.

Ort[illegible] diceban[illegible] d[illegible] 12 2 [illegible] [illegible] 12. 3 [illegible] divi[illegible] *Bavarica* [illegible] *ariam* [illegible] 5.

Ortenbur[illegible] *ſeu* Comitatus [illegible] per[illegible] & in q[illegible] n[illegible] nc[illegible]

Oſnabru[illegible]*enſem* Epi[illegible]op[illegible] d[illegible] 4 [illegible]d *p*[illegible] co[illegible]utum [illegible] 1 [illegible] 5, [illegible] *cos*. [illegible] 1 6.

O[illegible]*aca* fami[illegible] ex C[illegible] 8 [illegible] quis io[illegible] d[illegible] 8 [illegible] quis pri[illegible] *tis* [illegible] Quid *jur*[illegible] *Im*[illegible] 8. [illegible] 6.

P

Paderborna [illegible]n[illegible] n co[illegible]

Paderbornen[illegible] ris. I[illegible] 11. 4. quo[illegible] d[illegible] catis [illegible]o [illegible]do re[illegible] 11 [illegible] *Min*[illegible] [illegible] II. 11

Palatinatus ad Rh[illegible]*num* [illegible] *varia* [illegible] fu[illegible]t. II 6 8 [illegible]

Palatinatus ſu[illegible] [illegible]

[illegible]*us F*[illegible]*derat*[illegible] q[illegible] colo[illegible] [illegible]alius. II. 9. 1 in [illegible] præ[illegible] II. [illegible] 14. 9.

Palatina ſi[illegible] de ded[illegible] doditioni [illegible] 1. [illegible] 4 [illegible] dividat[illegible] 4. [illegible] *pri*[illegible] *damo* [illegible] in[illegible] [illegible] nec oa[illegible] int[illegible] riores [illegible] 24, [illegible] ad uo[illegible]

Pallant quomodo *ad* [illegible] perv[illegible]

Pappenheimia fami[illegible] qo[illegible] e[illegible] ca [illegible] 11. 11 [illegible] tis [illegible]xcit[illegible] 12. [illegible] trodu[illegible] quæ ſit [illegible]

P[illegible]*avienſis* E[illegible] ſit [illegible] 3. ex[illegible] *pol*[illegible] *natu*[illegible] *di*[illegible] 13 4 [illegible]

Pe[illegible]*hauſen* c[illegible]o[illegible]

P[illegible] C[illegible]int[illegible] *leen*[illegible] II 6 4. q[illegible] *tus*[illegible] 3 q[illegible] [illegible] 6. III 1[illegible]. 4.

Piccolominea [illegible] V 15. 1 qu[illegible] quomodo in Ger[illegible] it & q[illegible] *ci* *Impe*[illegible] axio[illegible] it. V [illegible]

Pinnenberg C[illegible]omodo obt[illegible]erit [illegible] 9. 11. [illegible] 9 [illegible] IX [illegible]. 8

P[illegible]*aurorum* [illegible]ric a[illegible] de[illegible] 6

Piu[illegible] & [illegible] oo g[illegible] ti. [illegible] q[illegible] orte [illegible]

[illegible] qu[illegible] [illegible]
P[illegible] d[illegible] quo [illegible]
[illegible] Pontes [illegible] 8. 13.
[illegible] m[illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] quomodo [illegible]

[illegible] ILLUSTRES.

[illegible] Comitum [illegible]
[illegible] Cardin[illegible] [illegible]
[illegible] C[illegible] 8 3.
[illegible] 8.
[illegible]
[illegible] in Comitatu [illegible] 3.

[illegible] quo [illegible] laud.
[illegible] & [illegible]
[illegible] Dominus [illegible] Elector.
[illegible] Q.
[illegible] VI. 11. 5. IX 3 [illegible]
[illegible]
[illegible] dicitur [illegible]
[illegible] 5.

R.

[illegible] quando [illegible] & [illegible] 3 8.
[illegible]
[illegible] IX. [illegible]

[illegible] 8. 18.
R[illegible] [illegible]
II. [illegible]
[illegible] d[illegible] [illegible] x[illegible] [illegible] d[illegible] [illegible]
[illegible] C[illegible] quando [illegible] [illegible]
[illegible] & *Confœderat*[illegible]
[illegible] &
[illegible]
[illegible] d[illegible] [illegible] V[illegible] m[illegible] [illegible] de[illegible] [illegible] imperio [illegible]
[illegible] quando [illegible] modo *ab* [illegible]
[illegible] Docdnol [illegible]
[illegible] Comitatu [illegible]
[illegible] *Comitat*[illegible] per [illegible] V. 8. 8.
[illegible] C[illegible] modo [illegible] *L*[illegible] C[illegible]
[illegible] 9. 7.
[illegible] per[illegible]
[illegible] dc[illegible] V. IV. 8. [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] 8.
[illegible] 6. 4.
[illegible] po[illegible]
[illegible]
[illegible] m [illegible] 22. 21.
[illegible] IX 4. 4. 8.
[illegible] IX [illegible]
[illegible] Comitatu [illegible] per[illegible]
[illegible] 6. 4.

Sarwenſes [illegible] q [illegible] V [illegible]

Sarwenſis Com[illegible] q[illegible] [illegible] fuerit. [illegible] divul[illegible] & q[illegible] [illegible] Ille [illegible] *ndum P*[illegible] [illegible]

Salisbur[illegible] q[illegible] [illegible] 9 [illegible] *Ar*[illegible] [illegible] *perpetua* [illegible]ucta. [illegible] *fr*[illegible] [illegible] Im[illegible] [illegible] *Here*[illegible] [illegible] II [illegible]

Salmenſis [illegible] od[illegible] d[illegible] [illegible] 10 [illegible] odo [illegible] q[illegible] A[illegible] qua oc [illegible] [illegible] 6 [illegible] mod [illegible] pro[illegible] X [illegible] 8.

Salmenſis [illegible] itat[illegible] [illegible] p[illegible] V [illegible] 4.

Salmenſis Princeps quan[illegible] *Imper*[illegible] *admi*[illegible] fuer[illegible]

Salmansweiler coen[illegible] b[illegible] III. 2[illegible] 5. quid ei [illegible] F[illegible] *ſuperi*[illegible] interced[illegible]

Sarapontanus & *Sa*[illegible]*nus* Com[illegible] quo pacto *ad N*[illegible] [illegible]

S[illegible]*nberg* Landgravia[illegible] b charact[illegible] re [illegible] IV. 8 4.

Saxonia El[illegible] quomodo [illegible] *M*[illegible] [illegible]llum perveneri[illegible] II. [illegible] [illegible] *A*[illegible] transl[illegible] [illegible] 2. 4. 5.

Saxoni[illegible] [illegible] a uode dedu[illegible] [illegible] pr[illegible] [illegible] ci[illegible] [illegible] II. 7. [illegible] [illegible] 4. [illegible] *B*[illegible] [illegible] res V[illegible] [illegible] 2. 14. [illegible] ac in [illegible] IV 2. [illegible] z in l[illegible] c[illegible] pet[illegible] 2. [illegible]

Saxoni[illegible] fit [illegible]

Saxo-Lau[illegible]*enſium* D[illegible] um [illegible] IV. 10 6 [illegible] Saxoniæ [illegible] IV. 10 6 [illegible]

Sch[illegible] C[illegible]

[illegible] ot[illegible]

[illegible] IV 2. 2.

[illegible] 9.

S[illegible] ade [illegible] cam [illegible] V. 1. 8.

[illegible]*onbur*[illegible] 25 [illegible]

S[illegible] *ar*[illegible] [illegible] eat. [illegible] 16 [illegible] 16 2 [illegible] q[illegible] di[illegible] VI. [illegible]

S[illegible] *ar*[illegible] [illegible] do[illegible] V [illegible] 5. [illegible] æſtimati[illegible] q[illegible] nd[illegible] 8. qu[illegible]

Sedanum [illegible] no[illegible]

[illegible] *ſmis* [illegible] 2 [illegible] 1 [illegible] b[illegible] [illegible]

S[illegible] pi[illegible] P[illegible] ri[illegible]

[illegible] omod[illegible] qu[illegible]

[illegible] *a* [illegible] quom[illegible] Inter *C*[illegible] ce[illegible] *mp*[illegible]

[illegible] *a* Co[illegible]

[illegible] *den* q[illegible] IX. 4. 3 quo[illegible]odo [illegible] 15.

S[illegible]*men*[illegible] F[illegible] ejus [illegible] VI [illegible] ri[illegible] V [illegible] q[illegible] & [illegible] V[illegible] 16

S[illegible]*nen*[illegible] acq[illegible]

[illegible] o [illegible] IV [illegible]

[illegible] Comitatus [illegible] Dorotheæ [illegible] II [illegible] IV. 8. 4. [illegible] 6. 4.

[illegible] VII 4. 1. & 5. 1.

[illegible] Comitatus quomodo [illegible] devenerit. IX. 3. 5.

[illegible] III. 6. 2. qui [illegible] III. 6 [illegible] Episcopo [illegible] comp[illegible] III. [illegible] 4. quos nunc Comites [illegible] III. 6. 6.

[illegible] cœnobium quando [illegible] III. 10. 1.

[illegible] quo pacto [illegible] IV. 4. 2.

[illegible] quando Dux [illegible] IV. [illegible]

[illegible] quando [illegible] IV. 9. 6.

[illegible] Comitatus [illegible] IX. [illegible] 8.

[illegible] Comitatus [illegible] quo pacto [illegible]

[illegible] Comitatus [illegible] quomodo [illegible]

[illegible] familiæ conditor [illegible] VI. [illegible] VI. 15. 2. quomodo [illegible] VI. 18. 4.

[illegible] IX. 9. 6.

[illegible] III. 11. 20.

[illegible] quomodo ad [illegible] III. 11. quomodo ab istis [illegible] IX. [illegible]

[illegible] quomodo ad familiam [illegible] translatum [illegible] 8. [illegible] quomodo [illegible] 1. 2.

Suevia Ducatus [illegible] 2. [illegible] quo titulo [illegible] 1. 5.

[illegible] Comitatus [illegible] IX. 4. 3. qua ditione acquisiverit. Ib. [illegible]

[illegible] burg quomodo [illegible] VIII. 4. 2.

[illegible] berg Comitatus [illegible] 19. 4. IX. 3. 4.

[illegible] Comitatus partem [illegible] 4. [illegible] quomodo [illegible] obvenerit [illegible]

[illegible] Comitatum quando [illegible] fuerit IV. 5. 8.

T

unde dedu[illegible] IX. 1. 9. quo fato interierit. Ib. qua [illegible] dilata [illegible] IX. 1. [illegible]

Testamentum [illegible] Georgii I. [illegible] II. [illegible] mi [illegible] ardens [illegible] 6 [illegible] nani [illegible] Landgr. Hassiæ. [illegible] Nassovio-Siegensis. [illegible] 6. 28. Maximiliani [illegible] Landgravii [illegible] [illegible] gii [illegible] nici. [illegible]

[illegible] Comitatus quo pacto ad [illegible] cum [illegible] V. [illegible] 3.

T[illegible] obligatio VI. 19. 7. q[illegible] 2. 10.

T[illegible] quomodo [illegible] ditione [illegible] II. 2. [illegible] quo pacto ad [illegible] II. [illegible] 2. [illegible]

T[illegible] VII. 5. 1. quæ ex illa [illegible] ditione [illegible] Comitis [illegible]

Tr[illegible] quomodo [illegible] de [illegible] burg obtinuerint [illegible]

Tr[illegible] derivetur VI. 16. 3. [illegible] 16. 4. quæ illorum jur[illegible] 6.

Tr[illegible] 17. 1. quis [illegible] fuerit [illegible] Bohemiæ [illegible]

Tr[illegible] qui fuerint II. 3. 5. qui [illegible] Romani [illegible] II. 3. 6, 7. quos habe[illegible] II. 3. 10. quos nunc alat [illegible] II. [illegible]

Tr[illegible] à quo [illegible] fuerit IV. [illegible] 4. [illegible] habeat [illegible] III. [illegible] Comites. III. [illegible]

Tr[illegible] nunc [illegible] V. 15. 5.

Tr[illegible] de [illegible] tur [illegible] 8. 3, 4, 5. [illegible] 8. [illegible] quando hæc familia [illegible] 18 [illegible] 18. 11.

Tr[illegible] quem stirpis [illegible] buisse [illegible]

Tubant[illegible] fuerint IX. 1. 2. quos post Carol[illegible] Regul[illegible] IX. 5. [illegible] 4.

Tubant[illegible] quomodo ad Duces [illegible] per-

V

Vadu[illegible] quomodo *ad* [illegible] & ab his *A*[illegible] pervenerit [illegible] 6. [illegible] & 14. 2.

Vehlen[illegible] uod[illegible] atur. [illegible] X [illegible] q[illegible] *um autor* fueri[illegible] 2

Veldenz Com[illegible] quo p[illegible] IV. 1 5

Ve[illegible]*chgenſes* emancipant[illegible] a [illegible] Mon[illegible] 9. 2.

Venedorum [illegible]ncipatum q[illegible] modo [illegible] *bur*[illegible] acq[illegible] 5. 2.

[illegible]*ſentini* [illegible] epi co[illegible] q[illegible] ſit [illegible] 1. 6.

Vianda Com[illegible] q[illegible]o p[illegible] pervenerit. V 6 4.

Vinſtin[illegible]*en* [illegible] m[illegible]um. V [illegible] 3

Virnen[illegible]*urg* C[illegible]m[illegible] IX. 4. 4 [illegible] *ad L*[illegible] de[illegible]pl[illegible] 6. [illegible] IX. 4. 8

Viztbumiorum i[illegible] xon a[illegible] 5.

Vi[illegible]*feld* [illegible]*ius* q[illegible] am ux[illegible] 9 9. quas[illegible] d[illegible] der[illegible] 9 21

Vlmen [illegible] eran[illegible] quonda[illegible] Orvi*tu Au*[illegible] I. 21. 2.

SS. *Vlrici & Afræ* cœnobium A[illegible]ſt[illegible] q[illegible] odaveri[illegible]. 21 [illegible]o.

Vmſtad quos habeat Dominos. II. 9. [illegible]

Vngnad vide *VV*[illegible]

Vracenſis Comitatus q[illegible]modo [illegible]*ſes* dc[illegible]tus ſit [illegible]. 6. 2.

De *Vrſinis* duobus fratribus [illegible] pul[illegible] nem q[illegible] on o[illegible] interpretur [illegible]

Vrſpergenſe cœnobi[illegible]m q[illegible] *ornatum* [illegible] I[illegible] 2[illegible]

Vſenbergica dynaſt[illegible] q[illegible] ve[illegible]er[illegible]. IV. 8 3.

W

Walckenried cœnobi[illegible]m in c[illegible] di[illegible]io[illegible] poſt pac[illegible] W[illegible]ſtph[illegible] 13 [illegible] F[illegible] 4 [illegible]

Wa[illegible]*deccen*[illegible] m[illegible] ded[illegible] 1[illegible] 2. in [illegible] lb [illegible] o[illegible] *um* [illegible] na[illegible] a [illegible] 1[illegible] 3 q[illegible] *uem* prom[illegible] uerit [illegible] 2. [illegible] q[illegible] d[illegible] ri[illegible] V[illegible] 2 9. [illegible] 1[illegible]

[illegible]*al*[illegible]*einiorum* or[illegible] d[illegible] de[illegible] V[illegible] 2[illegible] in[illegible] as d[illegible] fi[illegible]t. V[illegible] 2[illegible] 3 [illegible] *lertu*[illegible] *F*[illegible] *Ducem* ediocrit. V[illegible] 4 *Omu Imperu di*[illegible]*tatem* quis ex h[illegible]c f[illegible]milia co[illegible] VI[illegible]. 10. 6

[illegible]*lpodi*[illegible]*rum* [illegible]go quæ fuiſſe perhi[illegible] [illegible] I. 4.

[illegible]*artenſ*[illegible] cœnobium [illegible]*and* [illegible] rit. [illegible]I. 1[illegible] 6

[illegible]*uenſ*[illegible] obi[illegible]m q[illegible]os be[illegible]ores habuerit [illegible] 13.

[illegible]*burg* [illegible] a[illegible] ad[illegible] & [illegible] *patus* [illegible] fuer[illegible] I. 6. [illegible]

VVeſſenborn Cœnobium quo pacto ad [illegible] venerit. VII. [illegible]

[illegible] *uvolfiorum* [illegible] d[illegible] 8. und[illegible] m [illegible] *J*[illegible] V[illegible]

[illegible]*erde*[illegible] o [illegible] quam *te*[illegible] *io* [illegible] nc[illegible]

V[illegible] qu[illegible] b ſt[illegible] pe[illegible] V[illegible] 6 [illegible]

VI[illegible]*erburgica* [illegible] unde de[illegible] modo [illegible] V[illegible] 9 [illegible]

VVe[illegible]*phalia* [illegible]*tus* q[illegible]ando & qu[illegible] [illegible] 4 6

VVettenhauſen cœnobium q[illegible]is [illegible] 22. 15

VVieda Comites pri[illegible] ri[illegible] 2. hodie [illegible] mannu[illegible] & Fridericus *Ar*[illegible]*biep*[illegible] fam[illegible]li[illegible]. X. 2. [illegible] 6.

V[illegible] Com[illegible]

V[illegible]*en* [illegible] o[illegible]odo [illegible] 17. 14.

V[illegible]*ſangiatus* [illegible] uxſin. II 9 2

VVinnebur[illegible] Com[illegible]tum quomo[illegible] ob[illegible] IX. 6. [illegible]

VVirtenber[illegible] *a*[illegible] mi[illegible] au[illegible] e d[illegible] 1. quis *primus* e[illegible] b[illegible] 2 1 [illegible]. IV. 6. [illegible] 4 5 [illegible] 8 [illegible] q[illegible] *nitatem* c[illegible] *cui* fit [illegible] *ru* acceper[illegible]. IV. 6. [illegible] ua oc[illegible] *corum* c *sentel* [illegible] 6 [illegible] [illegible]um *exempta* [illegible] 6. [illegible] in Ducatu[illegible] ſt[illegible] ur[illegible] 6. 1 [illegible] Im[illegible]erio hæc [illegible] obt[illegible]

VV[illegible]*marta*[illegible] [illegible]omodo *D*[illegible] q[illegible] n [illegible] quo pacto [illegible] de[illegible]erit. IV. 5 [illegible]

[illegible]*te*[illegible]*indo* num *Re*[illegible]*num nome* [illegible] 2 [illegible]

V[illegible]*enſteinica* [illegible] a quomodo [illegible] *ju*[illegible] e[illegible] V[illegible] n quas linc[illegible] d[illegible] Lu[illegible] *ſ*[illegible] o

V[illegible]*e*[illegible]*ius* [illegible]mites und[illegible] 2 [illegible] di[illegible]ngul [illegible] e [illegible]tatu [illegible]ber[illegible] o [illegible] d[illegible] rit VI[illegible] 2 [illegible] 4.

V[illegible] uomodo *ad* [illegible] 8. [illegible]

[illegible]*nbute*[illegible]*um* q[illegible] do [illegible] c[illegible] 4. 5

[illegible]

W[illegible]*rm* [illegible] *Ar*[illegible]

[illegible]

W[illegible] *ad Trus* [illegible]

[illegible] uom[illegible]

[illegible] Vide *Hohen-Zollern*.

F I N I S.